

Śrīmad Bhāgavata Purāna
in Sanskrit

Canto 1	3
Canto 2	29
Canto 3	44
Canto 4	93
Canto 5	142
Canto 6	169
Canto 7	198
Canto 8	224
Canto 9	255
Canto 10	287
Canto 11	426
Canto 12	473

Śrīmad Bhāgavata Purāna in Sanskrit

Characters used: ā ī ū ṛ ṛ ḷ ṅ ṇ ṭ ḍ ś ṣ ṁ ḥ

Verse code example 1: 01010011 = 01-01-001-1 or: Canto 01- chapter 01, verse 001, line 1

Verse code example 2: 03020072 = 03-02-007-2 or: Canto 03 - chapter 02, verse 007, line 2

For a translation of this book and more downloads go to bhagavata.org

Canto 1

01010011 janmādyasya yato 'nvayāditarataścārtheṣvabhijñāḥ svarāt
01010012 tene brahma hr̥dā ya ādikavaye muhyanti yat sūrayaḥ
01010013 tejovārimṛdām yathā vinimayo yatra trisargo 'mr̥ṣā
01010014 dhāmnā svena sadā nirastakuhakam̐ satyam̐ param̐ dhīmahi
01010021 dharmah̥ projjhitakaitavo 'tra paramo nirmatsarāṇām satām
01010022 vedyam̐ vāstavam̐ atra vastu śivadam̐ tāpatrayonmūlanam
01010023 śrīmadbhāgavate mahāmuniḥ kim̐ vā parairīśvaraḥ
01010024 sadyo hr̥dyavarudhyate 'tra kṛtibhiḥ śuśrūsubhistatkṣaṇāt
01010031 nigamakalpatarorgalitam̐ phalam̐
01010032 śukamukhādāmṛtadravasāmyutam
01010033 pibata bhāgavataḥ rasam̐ ālayam̐
01010034 muhuraḥ rasikā bhuvī bhāvukāḥ
01010041 naimiṣe 'nimīṣakṣetre īśayaḥ śaunakādayaḥ
01010043 satram̐ svargāya lokāya sahasrasamam̐ āsata
01010051 ta ekadā tu munayaḥ prātarhutahutāgnayaḥ
01010053 satkṛtam̐ sūtam̐ āsīnam̐ papracchuridam̐ ādarāt
01010060 ṛṣaya ūcuḥ
01010061 tvayā khalu purāṇāni setihāsāni cānagha
01010063 ākhyātānyapyadhītāni dharmasāstrāṇi yānyuta
01010071 yāni vedavidām̐ śreṣṭho bhagavān bādarāyaṇaḥ
01010073 anye ca munayaḥ sūta parāvaravido viduḥ
01010081 vettha tvam̐ saumya tat sarvam̐ tattvatatadanugrahāt
01010083 brūyuh̐ snigdhasya śiṣyasya guravo guhyam̐ apyuta
01010091 tatra tatrāñjasāyusman bhavatā yadviniścitam
01010093 puṁsām̐ ekāntataḥ śreyastan naḥ śamsitum arhasi
01010101 prāyeṇālpāyusaḥ sabhya kalāvasmin̐ yuge janāḥ
01010103 mandāḥ sumandamatayo mandabhāgyā hyupadrutaḥ
01010111 bhūrīṇi bhūrikarmāṇi śrotavyāni vibhāgaśaḥ
01010113 ataḥ sādho 'tra yat saram̐ samuddhṛtya manīṣayā
01010115 brūhi bhadrāya bhūtānām̐ yenātmā suprasīdati
01010121 sūta jānāsi bhadram̐ te bhagavān sātvatām̐ patih̐
01010123 devakyām̐ vasudevasya jāto yasya cikīrṣayā
01010131 tan naḥ śuśrūṣamāṇānām̐ arhasyaṅgānuvarṇitum
01010133 yasyāvatāro bhūtānām̐ kṣemāya ca bhavāya ca
01010141 āpannaḥ saṁsṛtiḥ ghorām̐ yannāma vivaśo gṛṇan
01010143 tataḥ sadyo vimucyeta yadbibheti svayam̐ bhayam
01010151 yatpādasam̐śrayāḥ sūta munayaḥ praśamāyanāḥ
01010153 sadyaḥ punantyupasṛṣṭāḥ svardhunyāpo 'nusevayā
01010161 ko vā bhagavatasya puṇyaślokeḍyakarmaṇaḥ
01010163 śuddhikāmo na śṛṇuyādyaśaḥ kalimalāpaham
01010171 tasya karmāṇyudārāṇi parigītāni sūribhiḥ
01010173 brūhi naḥ śraddadhānānām̐ līlayā dadhataḥ kalāḥ
01010181 athākhyāhi harerdhīmann avatārakathāḥ śubhāḥ
01010183 līlā vidadhataḥ svairam̐ īśvarasyātmamāyayā
01010191 vayam̐ tu na vitṛpyāma uttamaślokavikrame
01010193 yacchr̥vatām̐ rasajñānām̐ svādu svādu pade pade
01010201 kṛtavān kila karmāṇi saha rāmeṇa keśavaḥ
01010203 atimartyāni bhagavān gūḍhaḥ kapaṭamānuṣaḥ
01010211 kalim̐ āgatam̐ ājñāya kṣetre 'smin̐ vaiṣṇave vayam
01010213 āsīnā dīrghasatreṇa kathāyām̐ sakṣaṇā hareḥ
01010221 tvam̐ naḥ sandarśito dhātrā dustaram̐ nistitṛṣatām̐
01010223 kalim̐ sattvaharam̐ puṁsām̐ karṇadhāra ivārṇavam

01010231 brūhi yogeśvare kṛṣṇe brahmaṇye dharmavarmaṇi
 01010233 svām kāṣṭhām adhunopete dharmāḥ kaṁ śaraṇam gataḥ
 01020010 vyāsa uvāca
 01020011 iti sampraśnasamhr̥ṣṭo viprāṇām raumahaśaṇiḥ
 01020013 pratipūjya vacasteśam pravaktum upacakrame
 01020020 sūta uvāca
 01020021 yaṁ pravrajantam anupetam apetakṛtyam dvaipāyano virahakātara ājuhāva
 01020023 putreti tanmayatayā taravo 'bhinedus taṁ sarvabhūtaḥṛdayam munim ānato 'smi
 01020031 yaḥ svānubhāvam akhilaśrutisāram ekam adhyātmadīpam atititīrṣatām tamo 'ndham
 01020033 saṁsāriṇām karuṇayāha purāṇaguhyam taṁ vyāsasūnum upayāmi gurum muninām
 01020041 nārāyaṇam namaskṛtya naram caiva narottamam
 01020043 devīm sarasvatīm vyāsam tato jayam udīrayet
 01020051 munayaḥ sādhu pṛṣṭo 'haṁ bhavadbhirlokamaṅgalam
 01020053 yat kṛtaḥ kṛṣṇasampraśno yenātmā suprasīdati
 01020062 sa vai pumsām paro dharmo yato bhaktiradhokṣaje
 01020063 ahaitukyapratihatā yayātmā suprasīdati
 01020071 vāsudeve bhagavati bhaktiyogaḥ prayojitaḥ
 01020073 janayatyāśu vairāgyam jñānam ca yadahaitukam
 01020081 dharmāḥ svanuṣṭhitaḥ pumsām viśvaksenakathāsu yaḥ
 01020083 notpādayedyadi ratim śrama eva hi kevalam
 01020091 dharmasya hyāpavargyasya nārtho 'rthāyopakalpate
 01020093 nārthasya dharmaikāntasya kāmo lābhāya hi smṛtaḥ
 01020101 kāmasya nendriyaprītilābho jīveta yāvata
 01020103 jīvasya tattvajijñāsā nārtho yaśceha karmabhiḥ
 01020111 vadanti tat tattvaavidastattvaṁ yaj jñānam advayam
 01020113 brahmeti paramāmeti bhagavān iti śabdyate
 01020121 tac chraddadhānā munayo jñānavairāgyayuktayā
 01020123 paśyantyātmani cātmānam bhaktyā śrutagr̥hītayā
 01020101 ataḥ pumbhirdvijaśreṣṭhā varṇāśramavibhāgaśaḥ
 01020133 svanuṣṭhitasya dharmasya saṁsiddhirharitoṣaṇam
 01020141 tasmādekena manasā bhagavān sātvatām patih
 01020143 śrotavyaḥ kīrtitavyaśca dhyeyaḥ pūjyaśca nityadā
 01020151 yadanudhyāsinā yuktāḥ karmagranthinibandhanam
 01020153 chindanti kovidāstasya ko na kuryāt kathāratim
 01020161 śuśrūṣoḥ śraddadhānasya vāsudevakathāruciḥ
 01020163 syān mahatsevayā viprāḥ puṇyatīrthanīṣevaṇāt
 01020171 śṛṇvatām svakathāḥ kṛṣṇaḥ puṇyaśravaṇakīrtanaḥ
 01020173 ḥṛdyantaḥstho hyabhadraṇi vidhunoti suhṛtsatām
 01020181 naṣṭaprāyeṣvabhadreṣu nityam bhāgavatasevayā
 01020183 bhagavatyuttamaśloke bhaktirbhavati naiṣṭhikī
 01020191 tadā rajastamobhāvāḥ kāmlobhādayaśca ye
 01020193 ceta etairanāviddham sthitam sattve prasīdati
 01020201 evam prasannamanaso bhagavadbhaktiyogataḥ
 01020203 bhagavattattvavijñānam muktasaṅgasya jāyate
 01020211 bhidyate ḥṛdayagranthiśchidyante sarvasaṁśayāḥ
 01020213 kṣīyante cāsya karmāṇi dṛṣṭa evātmanīśvare
 01020221 ato vai kavayo nityam bhaktim paramayā mudā
 01020223 vāsudeve bhagavati kurvantyātmaprasādanīm
 01020231 sattvaṁ rajastama iti prakṛterguṇāstair yuktaḥ paramapuruṣa eka ihāsyā dhatte
 01020233 sthityādaye hariviriñcihareti saṁjñāḥ śreyāṁsi tatra khalu sattvatanornṛṇām syuḥ
 01020241 pārthivāddāruṇo dhūmastasmādnistrayīmayāḥ
 01020243 tamasastu rajastasmāt sattvaṁ yadbrahmadarśanam
 01020251 bhejire munayo 'thāgre bhagavantam adhokṣajam
 01020253 sattvaṁ viśuddham kṣemāya kalpante ye 'nu tān iha
 01020261 mumukṣavo ghorarūpān hitvā bhūtapatīn atha
 01020263 nārāyaṇakalāḥ śāntā bhajanti hyanasūyavaḥ
 01020271 rajastamaḥprakṛtayaḥ samaśīlā bhajanti vai
 01020273 pitṛbhūtaprajesādīn śriyaiśvaryaprajepsavaḥ
 01020281 vāsudevaparā vedā vāsudevaparā makhāḥ
 01020283 vāsudevaparā yoga vāsudevaparāḥ kriyāḥ
 01020291 vāsudevaparam jñānam vāsudevaparam tapaḥ
 01020293 vāsudevaparo dharmo vāsudevaparā gatiḥ
 01020301 sa evedaṁ sasarjāgre bhagavān ātmamāyayā
 01020303 sadasadrūpayā cāsau guṇamayāguṇo vibhuḥ
 01020311 tayā vilasiteṣveṣu guṇeṣu guṇavān iva

01020313 antaḥpraviṣṭa ābhāti vijñānena vijṛmbhitāḥ
 01020321 yathā hyavahito vahnirdāruṣvekaḥ svayoniṣu
 01020323 nāneva bhāti viśvātmā bhūteṣu ca tathā pumān
 01020331 asau guṇamayairbhāvairbhūtasūkṣmendriyātmabhiḥ
 01020333 svanirmiteṣu nirviṣṭo bhūkte bhūteṣu tadguṇān
 01020341 bhāvayatyeṣa sattvena lokān vai lokabhāvanāḥ
 01020343 līlavatārānurato devatiryannarādiṣu
 01030010 sūta uvāca
 01030011 jagṛhe pauruṣam rūpam bhagavān mahadādibhiḥ
 01030013 sambhūtam ṣoḍaśakalam ādau lokasiṣṛkṣayā
 01030021 yasyāmbhasi śayānasya yoganidrām vitanvataḥ
 01030023 nābhihradāmbujādāsīdbrahmā viśvasṛjām patiḥ
 01030031 yasyāvayavasamsthānaiḥ kalpito lokavistarāḥ
 01030033 tadvai bhagavato rūpam viśuddham sattvam ūrjitam
 01030041 paśyantyado rūpam adabhracakṣuṣā sahasrapādorubhujānanādbhutam
 01030043 sahasramūrdhaśravaṇākṣināsikam sahasramaulyambarakuṇḍalollasat
 01030051 etan nānavatārāṇām nidhānam bījam avyayam
 01030053 yasyāmśāmśena srjyante devatiryannarādayaḥ
 01030061 sa eva prathamam devaḥ kaumāram sargam āśritaḥ
 01030063 cacāra duścaram brahmā brahmacaryam akhaṇḍitam
 01030071 dvitīyam tu bhavāyāsya rasātalagatām mahīm
 01030073 uddhariṣyann upādatta yajñeśaḥ saukaram vapuḥ
 01030081 tṛtīyam ṛṣisargam vai devarsitvam upetya saḥ
 01030083 tantraṁ sātvatam ācaṣṭa naiṣkarmyam karmanām yataḥ
 01030091 turye dharmakalāsarge naranārāyaṇāvṛṣī
 01030093 bhūtvātmopaśamopetam akarodduścaram tapaḥ
 01030101 pañcamāḥ kapilo nāma siddheśaḥ kālaviplutam
 01030103 provācāsuraye sānkhyam tattvagrāmavinirṇayam
 01030111 ṣaṣṭham atrerapatyatvam vṛtaḥ prāpto 'nasūyayā
 01030113 ānvīkṣikīm alarkāya prahlādādibhya ūcivān
 01030121 tataḥ saptama ākūtyam ruceryajño 'bhyajāyata
 01030123 sa yāmādyaiḥ suragaṇairapāt svāyambhuvāntaram
 01030131 aṣṭame merudevyam tu nābherjāta urukramāḥ
 01030133 darśayan vartma dhīrāṇām sarvāśramanamaskṛtam
 01030141 ṛṣibhīryācito bheje navamam pāthivam vapuḥ
 01030143 dugdhemam oṣadhīrviprāstenāyam sa uśattamaḥ
 01030151 rūpam sa jagṛhe mātṣyam cākṣuṣodadhisamplave
 01030153 nāvyaṛopya mahīmāyām apādvaivasvataṁ manum
 01030161 surāsurāṇām udadhīm mathnatām mandarācalam
 01030163 dadhre kamatharūpeṇa pṛṣṭha ekādaśe vibhuḥ
 01030171 dhānvantaram dvādaśamam trayodaśamam eva ca
 01030173 apāyayat surān anyān mohinyā mohayan striyā
 01030181 caturdaśam nārasīmham bibhraddaityendram ūrjitam
 01030183 dadāra karajairūrāverakām kaṭakṛdyathā
 01030191 pañcadaśam vāmanakam kṛtvāgādadhvaram baleḥ
 01030193 padatrayam yācamānaḥ pratyāditsustripiṣṭapam
 01030201 avatāre ṣoḍaśame paśyan brahmadruho nṛpān
 01030203 triḥsaptakṛtvaḥ kupito niḥkṣatrām akaron mahīm
 01030211 tataḥ saptadaśe jātaḥ satyavatyām parāśarāt
 01030213 cakre vedataroḥ śākhā dṛṣṭvā puṁso 'lpamedhasaḥ
 01030221 naradevatvam āpannaḥ surakāryacikīrṣayā
 01030223 samudranigrahādīni cakre vīryāṇyataḥ param
 01030231 ekonavimśe vimśatime vṛṣṇiṣu prāpya janmanī
 01030233 rāmakṛṣṇāviti bhuvo bhagavān aharadbharam
 01030241 tataḥ kalau sampravṛtte sammohāya suradviśam
 01030243 buddho nāmnāñjanasutaḥ kīkaṭeṣu bhaviṣyati
 01030251 athāsau yugasandhyāyām dasyuprāyeṣu rājasu
 01030253 janitā viṣṇuyaśaso nāmnā kalkirjagatpatiḥ
 01030261 avatārā hyasaṅkhyeyā hareḥ sattvanidherdvijāḥ
 01030263 yathāvidāsināḥ kulyāḥ sarasaḥ syuḥ sahasraśaḥ
 01030271 ṛṣayo manavo devā manuputrā mahaujasāḥ
 01030273 kalāḥ sarve harereva saprajāpatayaḥ smṛtāḥ
 01030281 ete cāmśakalāḥ puṁsaḥ kṛṣṇastu bhagavān svayam
 01030283 indrārivyākulam lokam mṛdayanti yuge yuge
 01030291 janma guhyam bhagavato ya etat prayato naraḥ

01030293 sāyam prātargṛṇan bhaktyā duḥkhagrāmādvimucyate
 01030301 etadrūpaṃ bhagavato hyarūpasya cidātmanaḥ
 01030303 māyāguṇairviracitaṃ mahadādibhirātmani
 01030311 yathā nabhasi meghaugho reṇurvā pārthivo 'nile
 01030313 evaṃ draṣṭari dṛśyatvam āropitaṃ abuddhibhiḥ
 01030321 ataḥ paraṃ yadavyaktaṃ avyūḍhaguṇabr̥mhitam
 01030323 adṛṣṭāsrutavastutvāt sa jīvo yat punarbhavaḥ
 01030331 yatreṃe sadasadrūpe pratiśiddhe svasaṃvidā
 01030333 avidyayātmani kṛte iti tadbrahmadarśanam
 01030341 yadyeṣoparatā devī māyā vaiśaradī matiḥ
 01030343 sampanna eveti vidurmahimni sve mahīyate
 01030351 evaṃ ca janmāni karmāni hyakarturajanasya ca
 01030353 varṇayanti sma kavayo vedaguhyāni hr̥tpateḥ
 01030361 sa vā idaṃ viśvam amoghalīlaḥ sr̥jatyavatyatti na sajjate 'smin
 01030363 bhūteṣu cāntarhita ātmanantraḥ ṣaḍvargikaṃ jighrati ṣaḍguṇeśaḥ
 01030371 na cāsya kaścin nipuṇena dhātur avaiti jantuḥ kumanīṣa ūtīḥ
 01030373 nāmāni rūpāni manovacobhiḥ santanvato naṭacaryām ivājñāḥ
 01030381 sa veda dhātuḥ padavīm parasya durantavīryasya rathāṅgapāṇeḥ
 01030383 yo 'māyayā santatayānuvṛtṭyā bhajeta tatpādasarojagandham
 01030391 atheha dhanyā bhagavanta itthaṃ yadvāsudeve 'khilalokanāthe
 01030393 kurvanti sarvātmakam ātmabhāvaṃ na yatra bhūyaḥ parivarta ugraḥ
 01030401 idaṃ bhāgavataṃ nāma purāṇaṃ brahmasammitam
 01030403 uttamaślokaritaṃ cakāra bhagavān ṛṣiḥ
 01030411 niḥśreyasāya lokasya dhanyaṃ svastyayanaṃ mahat
 01030413 tadidaṃ grāhayām āsasutam ātmavatām varam
 01030421 sarvavedetihāsānām sāraṃ sāraṃ samuddhṛtam
 01030423 sa tu saṃsrāvayām āsamahārājam parīkṣitam
 01030431 prāyopaviṣṭaṃ gaṅgāyām parītaṃ paramarṣibhiḥ
 01030433 kṛṣṇe svadhāmopagate dharmajñānādibhiḥ saha
 01030441 kalau naṣṭadṛśām eṣa purāṇārko 'dhunoditaḥ
 01030443 tatra kīrtayato viprā viprarṣerbhūrtejasah
 01030451 ahaṃ cādhyagamaṃ tatra nivīṣṭastadanugrahāt
 01030453 so 'haṃ vaḥ śrāvayiṣyāmi yathādhitāṃ yathāmati
 01040010 vyāsa uvāca
 01040011 iti bruvāṇaṃ saṃstūya munīnām dīrghasatrinām
 01040013 vṛddhaḥ kulapatiḥ sūtaṃ bahvṛcaḥ śaunako 'bravīt
 01040020 śaunaka uvāca
 01040021 sūta sūta mahābhāga vada no vadatām vara
 01040023 kathāṃ bhāgavatīm puṇyām yadāha bhagavān chukaḥ
 01040031 kasmin yuge pravṛtṭeyaṃ sthāne vā kena hetunā
 01040033 kutaḥ sañcoditaḥ kṛṣṇaḥ kṛtavān saṃhitām munīḥ
 01040041 tasya putro mahāyogī samadr̥ṇ nirvikalpakah
 01040043 ekāntamatirunnidro gūḍho mūḍha iveyate
 01040051 dṛṣṭvānuyāntam ṛṣim ātmajam apyanagnaṃ devyo hriyā paridadhurna sutasya citram
 01040053 tadvīkṣya pṛcchati munau jagadustavāsti strīpumbhidā na tu sutasya viviktadr̥ṣṭeḥ
 01040061 katham ālakṣitaḥ pauraḥ samprāptaḥ kurujāṅgalān
 01040063 unmattamūkajaḍavadvicaran gajasāhvaye
 01040071 kathāṃ vā pāṇḍaveyasya rājarṣermuninā saha
 01040073 saṃvādaḥ samabhūt tāta yatraiṣā sātvatī śrutiḥ
 01040081 sa godohanamātraṃ hi gr̥heṣu gr̥hamedhinām
 01040083 avekṣate mahābhāgastīrthīkurvamstadāśramam
 01040091 abhimanyusutaṃ sūta prāhurbhāgavatottamam
 01040093 tasya janma mahāścaryam karmāni ca gr̥ṇīhi naḥ
 01040101 sa samrāṭ kasya vā hetoḥ pāṇḍūnām mānavardhanaḥ
 01040103 prāyopaviṣṭo gaṅgāyām anādr̥tyādhirāṭśriyam
 01040111 namanti yatpādaniketam ātmanaḥ śivāya hānīya dhanāni śatravaḥ
 01040113 kathāṃ sa vīraḥ śriyam ānga dustyajām yuvaīṣatotsraṣṭum aho saḥsubhiḥ
 01040121 śivāya lokasya bhavāya bhūtaye ya uttamaślokaparāyaṇā janāḥ
 01040123 jīvanti nātmārtham asau parāśrayam mumoca nirvidya kutaḥ kalevaram
 01040131 tat sarvaṃ naḥ samācakṣva pṛṣṭo yadiha kiñcana
 01040133 manye tvām viṣaye vācām snātam anyatra chāndasāt
 01040140 sūta uvāca
 01040141 dvāpare samanuprāpte tṛtīye yugaparyaye
 01040143 jātaḥ parāśarādyogī vāsavyām kalayā hareḥ
 01040151 sa kadācit sarasvatyā upasṛṣya jalam śuciḥ

01040153 vivikta eka āsīna udite ravimaṇḍale
 01040161 parāvarajñāḥ sa ṛṣiḥ kālenāvyaktaramhasā
 01040163 yugadharmavyatikaram prāptam bhuvi yuge yuge
 01040171 bhautikānām ca bhāvānām śaktihrāsam ca tatkr̥tam
 01040173 āsraddadhānān niḥsattvān durmedhān hrasitāyusaḥ
 01040181 durbhagāmśca janān vīkṣya munirdivyena cakṣuṣā
 01040183 sarvavarṇāśramāṇām yaddadhyau hitam amoghadr̥k
 01040191 cāturhotram karma śuddham prajānām vīkṣya vaidikam
 01040193 vyadadhādyajñasantatyai vedam ekam caturvidham
 01040201 rgyajuḥsāmātharvākhyā vedāscatvāra uddhṛtāḥ
 01040203 itihāsapurāṇam ca pañcamo veda ucyate
 01040211 tatrargvedadharāḥ pailaḥ sāmago jaiminiḥ kavīḥ
 01040213 vaiśampāyana evaiko niṣṇāto yajuṣām uta
 01040221 atharvāṅgirasām āsīt sumanturdāruṇo muniḥ
 01040223 itihāsapurāṇānām pitā me romaharṣaṇaḥ
 01040231 ta eta ṛṣayo vedam svam svam vyasyann anekadhā
 01040233 śiṣyaiḥ praśiṣyaistacchiṣyairvedāste śākhino 'bhavan
 01040241 ta eva vedā durmedhairdhāryante puruṣairiyathā
 01040243 evam cakāra bhagavān vyāsaḥ kṛpaṇavatsalaḥ
 01040251 strīśūdradvijabandhūnām trayī na śrutigocarā
 01040253 karmaśreyasi mūdhānām śreya evam bhavediha
 01040255 iti bhāratam ākhyānam kṛpayā muninā kṛtam
 01040261 evam pravṛttasya sadā bhūtānām śreyasi dvijāḥ
 01040263 sarvātmakenāpi yadā nātuṣyaddhṛdayam tataḥ
 01040271 nātiprasīdaddhṛdayaḥ sarasvatyāstāte śucau
 01040273 vitarkayan viviktastha idam covāca dharmavit
 01040281 dhṛtavratena hi mayā chandāmsi guravo 'gnayaḥ
 01040283 mānitā nirvyalīkena gr̥hītam cānuśāsanam
 01040291 bhāratavyapadeśena hyāmnāyārthaśca pradarśitaḥ
 01040293 dṛśyate yatra dharmādi strīśūdrādibhirapyuta
 01040301 tathāpi bata me daihyo hyātmā caivātmanā vibhuḥ
 01040303 asampanna ivābhāti brahmavarcaṣya sattamaḥ
 01040311 kim vā bhāgatā dharmā na prāyeṇa nirūpitāḥ
 01040313 priyāḥ paramahamsānām ta eva hyacyutapriyāḥ
 01040321 tasyaivam khilam ātmānam manyamānasya khidyataḥ
 01040323 kṛṣṇasya nārado 'bhyāgādāśramam prāg udāhṛtam
 01040331 tam abhijñāya sahasā pratyutthāyāgataḥ muniḥ
 01040333 pūjayām āsa vidhivan nāradam surapūjitam
 01050010 sūta uvāca
 01050011 atha tam sukham āsīna upāsīnam br̥hacchravāḥ
 01050013 devarṣiḥ prāha viprarsim vīṇāpāṇiḥ smayann iva
 01050020 nārada uvāca
 01050021 pārāśarya mahābhāga bhavataḥ kaccidātmanā
 01050023 parituṣyati śārīra ātmā mānasa eva vā
 01050031 jijnāsitam susampannam api te mahadadbhutam
 01050033 kṛtavān bhāratam yastvam sarvārthaparibr̥mhitam
 01050041 jijnāsitam adhītam ca brahma yat tat sanātanam
 01050043 tathāpi śocasyātmānam akṛtārtha iva prabho
 01050050 vyāsa uvāca
 01050051 astyeva me sarvam idam tvayoktam tathāpi nātmā parituṣyate me
 01050053 tanmūlam avyaktam agādhabodham pṛcchāmahe tvātmabhavātmabhūtam
 01050061 sa vai bhavān veda samastaguhyam upāsito yat puruṣaḥ purāṇaḥ
 01050063 parāvareśo manasaiva viśvam sṛjatyavatyatti guṇairasaṅgaḥ
 01050071 tvaṁ paryaṭann arka iva trilokīm antaścāro vāyurivātmasākṣī
 01050073 parāvare brahmaṇi dharmato vrataiḥ snātasya me nyūnam alam vicakṣva
 01050080 śrīnārada uvāca
 01050081 bhavatānuditaprāyam yaśo bhagavato 'malam
 01050083 yenaivāsau na tuṣyeta manye taddarśanam khilam
 01050091 yathā dharmādayaścārthā munivaryānukīrtitāḥ
 01050093 na tathā vāsudevasya mahimā hyanuvarṇitaḥ
 01050101 na yadvacaścitrpadam hareryaśo jagatpavitram pragṛṇīta karhicit
 01050103 tadvāyasam tīrtham uśanti mānasā na yatra haṁsā niramantyuśikkṣayāḥ
 01050111 tadvāgvisargo janatāghaviplavo yasmin pratiślokaḥ abaddhavatyapi
 01050113 nāmānyanantasya yaśo 'ñkitāni yat śṛṅvanti gāyanti gr̥ṇanti sādhaḥ
 01050121 naiṣkarmyam apyacyutabhāvavarjitaḥ na śobhate jñānam alam nirañjanam

01050123 kutaḥ punaḥ śaśvadabhadram īsvare na cārpitaṁ karma yadapyakāraṇam
01050131 atho mahābhāga bhavān amoghadr̥k śuciśravāḥ satyarato dhṛtavrataḥ
01050133 urukramasyākhilabandhamuktaye samādhinānusmara tadviceṣṭitam
01050141 tato 'nyathā kiñcana yadvivakṣataḥ pṛthag dr̥śastatkr̥tarūpanāmabhiḥ
01050143 na karhicit kvāpi ca duḥsthitā matir labheta vātāhatanaurivāspadam
01050151 jugupsitaṁ dharmakṛte 'nuśāsataḥ svabhāvaraktasya mahān vyatikramaḥ
01050153 yadvākyato dharmā itītarāḥ sthito na manyate tasya nivāraṇam janaḥ
01050161 vicakṣaṇo 'syārhati vedituṁ vibhor anantapārasya nivṛttitaḥ sukham
01050163 pravartamānasya guṇairanātmanas tato bhavān darśaya ceṣṭitam vibhoḥ
01050171 tyaktvā svadharmam caraṇāmbujam harer bhajann apakvo 'tha patet tato yadi
01050173 yatra kva vābhadram abhūdamuṣya kim ko vārtha āpto 'bhajatām svadharmataḥ
01050181 tasyaiva hetoḥ prayateta kovido na labhyate yadbhramatām uparyadhaḥ
01050183 tal labhyate duḥkhavadanyataḥ sukham kālena sarvatra gabhīraramhasā
01050191 na vai jano jātu kathañcanāvrajen mukundasevyanyavadaṅga saṁsṛtim
01050193 smaran mukundānghryupagūhanam punar vihātum icchen na rasagraho janaḥ
01050201 idaṁ hi viśvam bhagavān ivetaro yato jagatsthānanirodhasambhavāḥ
01050203 taddhi svayam veda bhavāmstathāpi te prādeśamātram bhavataḥ pradarśitam
01050211 tvam ātmanātmānam avehyamoghadr̥k parasya puṁsaḥ paramātmanah kalām
01050213 ajam prajātam jagataḥ śivāya tan mahānubhāvābhyudayo 'dhiganyatām
01050221 idaṁ hi puṁsastapasah śrutasya vā sviṣṭasya sūktasya ca buddhidattayoḥ
01050223 avicyuto 'rthaḥ kavibhirnirūpito yaduttamaślokaguṇānuvarṇanam
01050231 aham purātītabhave 'bhavam mune dāsyāstu kasyāścana vedavādinām
01050233 nirūpito bālaka eva yoginām śuśrūṣaṇe prāvṛṣi nirvivikṣatām
01050241 te mayyapetākhilacāpale 'rbhake dānte 'dhṛtakrīdanake 'nuvartini
01050243 cakruḥ kṛpām yadyapi tulyadarśanāḥ śuśrūṣamāṇe munayo 'lpabhāṣiṇi
01050251 ucchiṣṭalepān anumodito dvijaiḥ sakṛt sma bhuñje tadapāstakilbiṣaḥ
01050253 evam pravṛttasya viśuddhacetāsas taddharma evātmaruciḥ prajāyate
01050261 tatrānvaham kṛṣṇakathāḥ pragāyatām anugraheṇāśṛṇavam manoharāḥ
01050263 tāḥ śraddhayā me 'nupadam viśṛṇvataḥ priyaśravasyaṅga mamābhavadrucih
01050271 tasmimstadā labdharucermahāmate priyaśravasyaskhalitā matirmama
01050273 yayāham etat sadasat svamāyayā paśye mayi brahmaṇi kalpitaṁ pare
01050281 itthaṁ śaratprāvṛṣikāvṛtū harer viśṛṇvato me 'nusavam yaśo 'malam
01050283 saṅkīrtiyamānam munibhirmahātmabhir bhaktiḥ pravṛttātmarajastamopahā
01050291 tasyaivam me 'nuraktasya praśritasya hatainasaḥ
01050293 śraddadhānasya bālasya dāntasyānucarasya ca
01050301 jñānam guhyatamaṁ yat tat sākṣādbhagavatoditam
01050303 anvavocan gamiṣyantaḥ kṛpayā dīnavatsalāḥ
01050311 yenaivāham bhagavato vāsudevasya vedhasaḥ
01050313 māyānubhāvam avidam yena gacchanti tatpadam
01050321 etat saṁsūcitaṁ brahmanstāpatrayacikitsitam
01050323 yadiśvare bhagavati karma brahmaṇi bhāvitam
01050331 āmayo yaśca bhūtānām jāyate yena suvrata
01050333 tadeva hyāmayaṁ dravyam na punāti cikitsitam
01050341 evam nṛṇām kriyāyogāḥ sarve saṁsṛtihetavaḥ
01050343 ta evātmavināśāya kalpante kalpitāḥ pare
01050351 yadatra kriyate karma bhagavatparitoṣaṇam
01050353 jñānam yat tadadhīnam hi bhaktiyogasamanvitam
01050361 kurvāṇā yatra karmāṇi bhagavacchikṣayāsakṛt
01050363 gṛṇanti guṇanāmāni kṛṣṇasyānusmaranti ca
01050371 om̐ namo bhagavate tubhyaṁ vāsudevāya dhīmahi
01050373 pradyumnāyāniruddhāya namaḥ saṅkarsaṇāya ca
01050381 iti mūrtyabhīdhānena mantramūrtim amūrtikam
01050383 yajate yajñapurusaṁ sa samyag darśanaḥ puṁan
01050391 imam svanigamaṁ brahman avetya madanuṣṭhitam
01050393 adān me jñānam aiśvaryaṁ svasmin bhāvam ca keśavaḥ
01050401 tvam apyadabhraśruta viśrutam vibhoḥ samāpyate yena vidām bubhutsitam
01050403 prakhyāhi duḥkhairmuhurarditātmanām saṅkleśanirvāṇam uśanti nānyathā
01060010 sūta uvāca
01060011 evam niśamya bhagavān devarṣerjanma karma ca
01060013 bhūyaḥ papraccha taṁ brahman vyāsaḥ satyavatīsutah
01060020 vyāsa uvāca
01060021 bhikṣubhirvipravasite vijñānādeṣṭṛbhistava
01060023 vartamāno vayasyādye tataḥ kim akarodbhavān
01060031 svāyambhuva kayā vṛttyā vartitam te param vayah
01060033 katham cedam udasrākṣiḥ kāle prāpte kalevaram

01060041 prākkalpaṣayām etām smṛtiṁ te munisattama
 01060043 na hyeṣa vyavadhāt kāla eṣa sarvanirākṛtiḥ
 01060050 nārada uvāca
 01060051 bhikṣubhirvipravasite vijñānādeṣṭrbhirmama
 01060053 vartamāno vayasyādye tata etadakāraṣam
 01060061 ekātmajā me janani yoṣin mūdhā ca kiṅkarī
 01060063 mayyātmaje 'nanyagatau cakre snehānubandhanam
 01060071 sāsatantrā na kalpāsīdyogakṣemaṁ mamecchatī
 01060073 īsasya hi vaṣe loko yoṣā dārumayī yathā
 01060081 ahaṁ ca tadbrahmakule ūṣivāmstadupekṣayā
 01060083 digdeśakālāvyutpanno bālakaḥ pañcahāyanaḥ
 01060091 ekadā nirgatām gehādduhantīm niśi gām pathi
 01060093 sarpo 'daśat padā sprṣtaḥ kṛpaṇām kālacoditaḥ
 01060101 tadā tadahaṁ īsasya bhaktānām śam abhīpsataḥ
 01060103 anugrahaṁ manyamānaḥ prātiṣṭhaṁ diśam uttarām
 01060111 sphītāñ janapadāmstatra puragrāmavrajākarān
 01060113 khetakharvaṭavāṭīśca vanānyupavanāni ca
 01060121 citradhātuvicitrādrīn ibhabhagnabhujadrumān
 01060123 jalāśayāñ chivajalān nalinīḥ surasevitāḥ
 01060131 citrasvanaiḥ patrarathairvibhramadbhramaraśriyaḥ
 01060133 nalaveṇuśarastanba kuśakīcakagahvaram
 01060141 eka evātiyāto 'ham adrākṣaṁ vipinaṁ mahat
 01060143 ghoram pratibhayākāram vyālolūkaśivājiram
 01060151 pariśrāntendriyātmāham tṛṭparīto bubhuṣitaḥ
 01060153 snātvā pītvā hrade nadyā upasprṣto gataśramaḥ
 01060161 tasmin nirmanuje 'raṇye pippalopastha āśritaḥ
 01060163 ātmanātmānam ātmasthaṁ yathāśrutam acintayam
 01060171 dhyāyataścaraṇāmbhojaṁ bhāvanirjitacetasā
 01060173 autkaṅthyāśrukalākṣasya hr̥dyāsīn me śanairhariḥ
 01060181 premātibharanirbhinna pulakāṅgo 'tinirvṛtaḥ
 01060183 ānandasamplave līno nāpaśyam ubhayaṁ mune
 01060191 rūpaṁ bhagavato yat tan manaḥkāntaṁ śucāpaham
 01060193 apaśyan sahasottasthe vaiklavyāddurmanā iva
 01060201 didṛkṣustadahaṁ bhūyaḥ praṇidhāya mano hr̥di
 01060203 vīkṣamāṇo 'pi nāpaśyam avitr̥pta ivāturaḥ
 01060211 evaṁ yatantaṁ vijane mām āhāgocarō girām
 01060213 gambhīraślakṣṇayā vācā śucaḥ praśamayann iva
 01060221 hantāsmiñ janmani bhavān mā mām draṣṭum ihārhati
 01060223 avipakvakaṣāyāñam durdarśo 'haṁ kuyoginām
 01060231 sakṛdyaddarśitaṁ rūpam etat kāmāya te 'nagha
 01060233 matkāmaḥ śanakaiḥ sādhu sarvān muñcati hṛcchayān
 01060241 satsevayādīrghayāpi jātā mayi dṛḍhā matiḥ
 01060243 hitvāvadyam imaṁ lokaṁ gantā majjanatām asi
 01060251 matirmayi nibaddheyaṁ na vipadyeta karhicit
 01060253 prajāśarganīrodhe 'pi smṛtiśca madanugrahāt
 01060261 etāvaduktvpapararāma tan mahad bhūtaṁ nabholīṅgam alīṅgam īśvaram
 01060263 ahaṁ ca tasmai mahatām mahīyase śīrṣṇāvanāmaṁ vidadhe 'nukampitaḥ
 01060271 nāmānyanantasya hatatrapaḥ pathan guhyāni bhadrāni kṛtāni ca smaran
 01060273 gām paryatamstuṣṭamanā gataspr̥haḥ kālam pratīkṣan vimado vimatsaraḥ
 01060281 evaṁ kṛṣṇamaterbrahman nāsaktasyāmalātmanaḥ
 01060283 kālaḥ prādurabhūt kāle tadit saudāmanī yathā
 01060291 prayujyamāne mayi tām śuddhām bhāgavatīm tanum
 01060293 ārabdhakarmanirvāṇo nyapatat pāñcabhautikaḥ
 01060301 kalpānta idam ādāya śayāne 'mbhasyudanvataḥ
 01060303 śīsayiṣoranuprāṇam viviṣe 'ntarahaṁ vibhoḥ
 01060311 sahasrayugaparyante utthāyedaṁ sisṛkṣataḥ
 01060313 marīcimiśrā ṛṣayaḥ prāṇebhyo 'haṁ ca jajñire
 01060321 antarbahīśca lokāmstrīn paryemyaskanditavrataḥ
 01060323 anugrahān mahāviṣṇoravighātagatiḥ kvacit
 01060331 devadattām imām vīṇām svarabrahmavibhūṣitām
 01060333 mūrcchayitvā harikathām gāyamānaścarāmyaham
 01060341 pragāyataḥ svavīryāni tīrthapādaḥ priyaśravāḥ
 01060343 āhūta iva me śīghram darśanaṁ yāti cetasi
 01060351 etaddhyāturacittānām mātrāsparśecchayā muhuḥ
 01060353 bhavasindhuplavo dṛṣṭo haricaryānuvarṇanam

01060361 yamādibhiryogapathaiḥ kāmālobhahato muhuḥ
 01060363 mukundasevayā yadvat tathātmāddhā na śāmyati
 01060371 sarvaṁ tadidam ākhyātaṁ yat pṛṣṭo 'haṁ tvayānagha
 01060373 janmakarmarahasyaṁ me bhavataścātmatosaṇam
 01060380 sūta uvāca
 01060381 evaṁ sambhāṣya bhagavān nārado vāsavīsutam
 01060383 āmantrya vīṇāṁ raṇayan yayau yādṛcchiko muniḥ
 01060391 aho devarṣirdhanyo 'yaṁ yatkīrtiṁ śārṅgadhanvaṇaḥ
 01060393 gāyan mādyann idaṁ tantryā ramayatyāturaṁ jagat
 01070010 śaunaka uvāca
 01070011 nirgate nārade sūta bhagavān bādarāyaṇaḥ
 01070011 śrutavāṁstadabhipretāṁ tataḥ kim akarodvibhuḥ
 01070020 sūta uvāca
 01070021 brahmanadyām sarasvatyām āśramaḥ paścime taṭe
 01070023 śamyāprāsa iti prokta ṛṣiṇāṁ satravardhanaḥ
 01070031 tasmin sva āśrame vyāso badarīsaṇḍamaṇḍite
 01070033 āsīno 'pa upasṛṣya praṇidadhyau manaḥ svayam
 01070041 bhaktiyogena manasi samyak praṇihite 'male
 01070043 apaśyat puruṣaṁ pūrṇaṁ māyāṁ ca tadapāśrayam
 01070051 yayā sammohito jīva ātmānaṁ triguṇātmakam
 01070053 paro 'pi manute 'narthāṁ tatkr̥taṁ cābhipadyate
 01070061 anarthopaśamaṁ sākṣādbhaktiyogam adhokṣaje
 01070063 lokasyājānato vidvāṁścakre sātvasamhitāṁ
 01070071 yasyāṁ vai śrūyamāṇāyāṁ kṛṣṇe paramapūruṣe
 01070073 bhaktirutpadyate puṁsaḥ śokamohabhayāpahā
 01070081 sa saṁhitāṁ bhāgavatīm kṛtvānukramya cātmajam
 01070083 śukam adhyāpayāṁ āsa nivṛttinirataṁ muniḥ
 01070090 śaunaka uvāca
 01070091 sa vai nivṛttinirataḥ sarvatropekṣako muniḥ
 01070093 kasya vā bṛhatīm etāṁ ātmārāmaḥ samabhyasat
 01070100 sūta uvāca
 01070101 ātmārāmāśca munayo nirgranthā apyurukrame
 01070103 kurvantyahaitukīm bhaktim itthambhūtaguṇo hariḥ
 01070111 harerguṇākṣiptamatirbhagavān bādarāyaṇiḥ
 01070113 adhyagān mahadākhyānaṁ nityaṁ viṣṇujanapriyaḥ
 01070121 parīkṣito 'tha rājarṣerjanmakarmavilāpanam
 01070123 saṁsthāṁ ca pāṇḍuputrāṇāṁ vaksye kṛṣṇakathodayam
 01070131 yadā mṛdhe kauravasṛṅjayānāṁ vīreṣvatho vīragatiṁ gateṣu
 01070133 vṛkodarāviddhagadābhimarśa bhagnorudaṇḍe dhṛtarāṣṭraputre
 01070141 bhartuḥ priyaṁ drauṇiriti sma paśyan kṛṣṇāsutānāṁ svapatāṁ śirāṁsi
 01070143 upāharadvipriyam eva tasya jugupsitaṁ karma vigarhayanti
 01070151 mātā śīsūnāṁ nidhanaṁ sutānāṁ niśamya ghorāṁ paritapyamānā
 01070153 tadārudadvāspakalākulākṣī tāṁ sāntvayann āha kirītamālī
 01070161 tadā śucaste pramṛjāmi bhadre yadbrahmabandhoḥ śira ātatāyinaḥ
 01070163 gāṇḍīvamuktairviśikhairupāhare tvākramya yat snāsyasi dagdhaputrā
 01070171 iti priyāṁ valguvicitrajalpaiḥ sa sāntvayitvācyutamitrasūtaḥ
 01070173 anvādravaddamśita ugradhanvā kapidhvajo guruputraṁ rathena
 01070181 tam āpatantaṁ sa vilakṣya dūrāt kumārahodvignamanā rathena
 01070183 parādravat prāṇaparīpsururvyāṁ yāvadgamaṁ rudrabhayādyathā kaḥ
 01070191 yadāśaraṇam ātmānam aikṣata śrāntavājinam
 01070193 astraṁ brahmaśiro mene ātmatrāṇaṁ dvijātmajaḥ
 01070201 athopasṛṣya salilāṁ sandadhe tat samāhitaḥ
 01070203 ajānann api saṁhāraṁ prāṇakṛcchra upasthite
 01070211 tataḥ prāduṣkr̥taṁ tejaḥ pracaṇḍaṁ sarvato dīśam
 01070213 prāṇāpadam abhipreksya viṣṇuṁ jiṣṇuruvāca ha
 01070220 arjuna uvāca
 01070221 kṛṣṇa kṛṣṇa mahābāho bhaktānāṁ abhayaṅkara
 01070223 tvam eko dahyamānānāṁ apavargo 'si saṁsr̥teḥ
 01070231 tvam ādyaḥ puruṣaḥ sākṣādīśvaraḥ prakṛteḥ paraḥ
 01070233 māyāṁ vyudasya cicchaktyā kaivalye sthita ātmani
 01070241 sa eva jīvalokasya māyāmohitacetasaḥ
 01070243 vidhatse svena vīryeṇa śreyo dharmādilakṣaṇam
 01070251 tathāyaṁ cāvātāraste bhuvo bhārajihīrṣayā
 01070253 svānāṁ cānanyabhāvānāṁ anudhyānāya cāsakṛt
 01070261 kim idaṁ svit kuto veti devadeva na vedmyaham

01070263 sarvato mukham āyāti tejaḥ paramadāruṇam
 01070270 śrībhagavān uvāca
 01070271 vetthedam droṇaputrasya brāhmam astram pradarsitam
 01070273 naivāsau veda saṁhāram prāṇabādha upasthite
 01070281 na hyasyānyatamaṁ kiñcidastram pratyavakarśanam
 01070283 jahyastrateja unnaddham astrajño hyastratejasā
 01070290 sūta uvāca
 01070291 śrutvā bhagavatā proktaṁ phālgunaḥ paravīrahā
 01070293 sprṣtvāpastam parikramya brāhmaṁ brāhmāstram sandadhe
 01070301 saṁhatyānyonyam ubhayostejasī śarasamvṛte
 01070303 āvṛtya rodasī kham ca vavṛdhāte 'rkavahnavat
 01070311 drṣtvāstratejastu tayostrīl lokān pradahan mahat
 01070313 dahyamānāḥ prajāḥ sarvāḥ sāmivartakam amaṁsata
 01070321 prajopadravam ālakṣya lokavyatikaram ca tam
 01070323 mataṁ ca vāsudevasya sañjahārārjuno dvayam
 01070331 tata āsādyā tarasā dāruṇam gautamīsutam
 01070333 babandhāmarśatāmṛkṣaḥ paśum raśanayā yathā
 01070341 śibirāya ninīśantaṁ rajjvā baddhvā ripum balāt
 01070343 prāhārjunam prakupito bhagavān ambujekṣaṇaḥ
 01070351 mainam pāthārhasi trātum brahmabandhum imam jahi
 01070353 yo 'sāvanāgasah suptān avadhīn niśi bālakān
 01070361 mattam pramattam unmattam suptam bālam striyam jaḍam
 01070363 prapannam viratham bhītam na ripum hanti dharmavit
 01070371 svaprāṇān yaḥ paraprāṇaiḥ prapuşṇātyaghrṇaḥ khalah
 01070373 tadvadhastasya hi śreyo yaddoṣādyātyadhaḥ pumān
 01070381 pratiśrutam ca bhavatā pāñcālyai śṛṇvato mama
 01070383 āhariṣye śirastasya yaste mānini putrahā
 01070391 tadasau vadhyatām pāpa ātatāyyātmabandhuhā
 01070393 bhartuśca vipriyam vīra kṛtavān kulapāmsanaḥ
 01070400 sūta uvāca
 01070401 evam parīkṣatā dharmam pāthah kṛṣṇena coditah
 01070403 naicchaddhantum gurusutam yadyapyātmahanaṁ mahān
 01070411 athopetya svaśibiram govindapriyasārathih
 01070413 nyavedayat tam priyāyai śocantyā ātmajān hatān
 01070421 tathāhṛtam paśuvat pāśabaddham avān mukham karmajugupsitena
 01070423 nirīkṣya kṛṣṇāpakṛtam guroḥ sutam vāmasvabhāvā kṛpayā nanāma ca
 01070431 uvāca cāsaḥantasya bandhanānayanam satī
 01070433 mucyatām mucyatām eṣa brāhmaṇo nitarām guruḥ
 01070441 sarahasyo dhanurvedaḥ savisargopasamyamaḥ
 01070443 astragrāmaśca bhavatā śikṣito yadanugrahāt
 01070451 sa eṣa bhagavān droṇaḥ prajā rūpeṇa vartate
 01070453 tasyātmano 'rdham patnyāste nānvagādvīrasūḥ kṛpī
 01070461 taddharmajña mahābhāga bhavadbhīrgauravam kulam
 01070463 vṛjinaṁ nārhati prāptum pūjyam vandyam abhīkṣṇaśah
 01070471 mā rodīdasya janani gautamī patidevatā
 01070473 yathāham mṛtavatsārtā rodimyaśrumukhī muhuḥ
 01070481 yaiḥ kopitam brahmakulam rājanyairajitātmaabhiḥ
 01070483 tat kulam pradahatyāśu sānubandham śucārpitam
 01070490 sūta uvāca
 01070491 dharmyam nyāyam sakaruṇam nirvyalīkam samam mahat
 01070493 rājā dharmasuto rājñyāḥpratyānandadvaco dvijāḥ
 01070501 nakulaḥ sahadevaśca yuyudhāno dhanañjayaḥ
 01070503 bhagavān devakīputro ye cānye yāśca yoṣitaḥ
 01070511 tatrāhāmarśito bhīmastasya śreyān vadhaḥ smṛtaḥ
 01070513 na bharturnātmanaścārthe yo 'han suptān śīśūn vṛthā
 01070521 niśamya bhīmagaditam draupadyāśca caturbhujah
 01070523 ālokya vadanam sakhyuridam āha hasann iva
 01070530 śrībhagavān uvāca
 01070531 brahmabandhurna hantavya ātatāyī vadhārhanah
 01070533 mayaivobhayam āmnātam paripāhyanuśāsanam
 01070541 kuru pratiśrutam satyam yat tat sāntvayatā priyam
 01070543 priyam ca bhīmasenasya pāñcālyā mahyam eva ca
 01070550 sūta uvāca
 01070551 arjunaḥ sahasājñāya harerhārdam athāsina
 01070553 maṇim jahāra mūrdhanyam dvijasya sahamūrdhjam

01070561 vimucya raśanābaddham bālahatyāhataprabham
 01070563 tejasā maṇinā hīnam śibirān nirayāpayat
 01070571 vapanam draviṇādānam sthānān niryāpaṇam tathā
 01070573 eṣa hi brahmabandhūnām vadho nānyo 'sti daihikaḥ
 01070581 putraśokāturāḥ sarve pāṇḍavāḥ saha kṛṣṇayā
 01070583 svānām mṛtānām yat kṛtyam cakrurnirharāṇādikam
 01080010 sūta uvāca
 01080011 atha te samparetānām svānām udakam icchatām
 01080013 dātum sakṛṣṇā gaṅgāyām puraskṛtya yayuḥ striyaḥ
 01080021 te niṇyodakam sarve vilapya ca bhṛśam punaḥ
 01080023 āplutā haripādābjarajaḥpūtasarijjale
 01080031 tatrāsīnam kurupatiṁ dhṛtarāṣṭram sahanujam
 01080033 gāndhārīm putraśokārtām pṛthām kṛṣṇām ca mādhaveḥ
 01080041 sāntvayām āsa munibhirhatabandhūñ śucārpitān
 01080043 bhūteṣu kālasya gatim darśayan na pratikriyām
 01080051 sādhayitvājātaśatroḥ svam rājyam kitavairhṛtam
 01080053 ghātayitvāsato rājñāḥ kacasparsakṣatāyusaḥ
 01080061 yājayitvāsvamedhaistaṁ tribhiruttamakalpakaiḥ
 01080063 tadyaśaḥ pāvanam dikṣu śatamanyorivātanot
 01080071 āmantrya pāṇḍuputrāmśca śaineyoddhavasamnyutaḥ
 01080073 dvaipāyanādibhirvipraiḥ pūjitaiḥ pratipūjitaḥ
 01080081 gantum kṛtamatirbrahman dvārakām ratham āsthitaḥ
 01080083 upalebhe 'bhidhāvantīm uttarām bhayavihvalām
 01080090 uttarovāca
 01080091 pāhi pāhi mahāyogin devadeva jagatpate
 01080093 nānyam tvadabhayam paśye yatra mṛtyuḥ parasparam
 01080101 abhidravati mām īśa śarastaptāyaso vibho
 01080103 kāmam dahatu mām nātha mā me garbho nipātyatām
 01080110 sūta uvāca
 01080111 upadhārya vacastasyā bhagavān bhaktavatsalaḥ
 01080113 apāṇḍavam idam kartum drauṇerastram abudhyata
 01080121 tarhyevātha munīśreṣṭha pāṇḍavāḥ pañca sāyakān
 01080123 ātmano 'bhimukhān dīptān ālakṣyāstrāṇyupādaduḥ
 01080131 vyasanam vīkṣya tat teṣām ananyaviṣayātmanām
 01080133 sudarśanena svāstreṇa svānām rakṣām vyadhādvibhuḥ
 01080141 antaḥsthaḥ sarvabhūtānām ātmā yogeśvaro hariḥ
 01080143 svamāyayāvṛṇodgarbham vairātyāḥ kurutantave
 01080151 yadyapyastram brahmaśirastvamogham cāpratikriyam
 01080153 vaiṣṇavam teja āsādyā samaśāmyadbhṛgūdvaḥ
 01080161 mā mamsthā hyetadāścaryam sarvāścaryamaye nicyute
 01080163 ya idam māyayā devyā sṛjatyavati hantyajaḥ
 01080171 brahmatejovinirmuktairātmajaiḥ saha kṛṣṇayā
 01080173 prayāṇābhimukham kṛṣṇam idam āha pṛthā satī
 01080180 kuntyuvāca
 01080181 namasye puruṣam tvādyam īśvaram prakṛteḥ param
 01080183 alakṣyam sarvabhūtānām antarbahiravasthitam
 01080191 māyājavanikācchannam ajñādhokṣajam avyayam
 01080193 na lakṣyase mūḍhadṛśā naṭo nātyadharo yathā
 01080201 tathā paramahamsānām munīnām amalātmanām
 01080203 bhaktiyogavidhānārtham katham paśyema hi striyaḥ
 01080211 kṛṣṇāya vāsudevāya devakīnandanāya ca
 01080213 nandagopakumārāya govindāya namo namaḥ
 01080221 namaḥ paṅkajanābhāya namaḥ paṅkajamāline
 01080223 namaḥ paṅkajaneṭrāya namaste paṅkajāṅghraye
 01080231 yathā hr̥ṣīkeśa khalena devakī kamsena ruddhāticiram śucārpitā
 01080233 vimocitāham ca sahātmajā vibho tvayaiva nāthena muhurvipadgaṇāt
 01080241 viṣān mahāgneḥ puruṣādadarśanād asatsabhāyā vanavāsakṛcchrataḥ
 01080243 mṛdhe mṛdhe 'nekamahārathāstrato drauṇyastrataścāsma hare 'bhirakṣitāḥ
 01080251 vipadaḥ santu tāḥ śāsvat tatra tatra jagadguro
 01080253 bhavato darśanam yat syādapunarbhavadarśanam
 01080261 janmaśvaryaśrutaśrībhiredhamānamadaḥ pumān
 01080263 naivārhatyabhidhātum vai tvām akiñcanagocaram
 01080271 namo 'kiñcanavittāya nivṛttaguṇavṛttaye
 01080273 ātmārāmāya śāntāya kaivalyapataye namaḥ
 01080281 manye tvām kālam īśanam anādinidhanam vibhum

01080283 samam carantam sarvatra bhūtānām yan mithaḥ kaliḥ
 01080291 na veda kaściddbhagavaṁścikīrṣitaṁ tavehamānasya nr̥ṇām viḍambanam
 01080293 na yasya kaściddayito 'sti karhicid dvesyaśca yasmin viṣamā matirnr̥ṇām
 01080301 janma karma ca viśvātmann ajasyākarturātmanah
 01080303 tiryannr̥ṣiṣu yādaḥsu tadatyantaviḍambanam
 01080311 gopyādade tvayi kṛtāgasi dāma tāvad yā te daśāsrukālilāñjanasambhramākṣam
 01080313 vaktram ninīya bhayabhāvanayā sthitasya sā mām vimohayati bhīrapi yadbibheti
 01080321 kecidāhurajam jātam puṇyaślokasya kīrtaye
 01080323 yadoḥ priyasyānvavāye malayasyeva candanam
 01080331 apare vasudevasya devakyām yācito 'bhyagāt
 01080333 ajastvam asya kṣemāya vadhāya ca suradviṣām
 01080341 bhārāvatāraṇāyānye bhuvo nāva ivodadhau
 01080343 sīdantyā bhūribhāreṇa jāto hyātmabhuvārthitaḥ
 01080351 bhave 'smin kliśyamānānām avidyākāmakarmabhiḥ
 01080353 śravaṇasmaraṇārḥāṇi kariṣyann iti kecana
 01080361 śr̥ṇvanti gāyanti gr̥ṇantyabhīkṣṇaśaḥ smaranti nandanti tavehitam janāḥ
 01080363 ta eva paśyantyacireṇa tāvakam bhavapravāhoparamam padāmbujam
 01080371 apyadya nastvam svakṛtehita prabho jihāsasi svit suhr̥do 'nujīvinah
 01080373 yeśam na cānyadbhavataḥ padāmbujāt parāyaṇam rājasu yojitāmhasām
 01080381 ke vayam nāmarūpābhyām yadubhiḥ saha pāṇḍavāḥ
 01080383 bhavato 'darśanam yarhi hr̥ṣīkāṇām iveśituḥ
 01080391 neyam śobhiṣyate tatra yathedānīm gadādhara
 01080393 tvatpadairāṅkitā bhāti svalakṣaṇavilakṣitaiḥ
 01080401 ime janapadāḥ svṛddhāḥ supakvausadhivīrudhāḥ
 01080403 vanādrinadyudanvanto hyedhante tava vīkṣitaiḥ
 01080411 atha viśveśa viśvātman viśvamūrte svakeṣu me
 01080413 snehapāśam imam chindhi dṛḍham pāṇḍuṣu vṛṣṇiṣu
 01080421 tvayi me 'nanyaviṣayā matirmadhupate 'sakṛt
 01080423 ratim udvahaṭādaddhā gaṅgevaugham udanvati
 01080431 śrīkr̥ṣṇa kr̥ṣṇasakha vṛṣṇyṛṣabhāvanidhrug rājanyavaṁśadahanānapavargavīrya
 01080433 govinda godvijasurārtiharāvatāra yogeśvarākhilaguro bhagavan namaste
 01080440 sūta uvāca
 01080441 pṛthayettham kalapadaiḥ pariṇūtākhilodayaḥ
 01080443 mandam jahāsa vaikuṅṭho mohayann iva māyayā
 01080451 tām bādham ityupāmantrya pravīśya gajasāhvayam
 01080453 striyaśca svapuram yāsyann premṇā rājñā nivāritaḥ
 01080461 vyāsādyairīśvarehājñaiḥ kr̥ṣṇenādbhutakarmanā
 01080463 prabodhito 'pītiḥāsairnābudhyata śucārpitaḥ
 01080471 āha rājā dharmasutaścintayan suhr̥dām vadham
 01080473 prakṛtenātmanā viprāḥ snehamohavaśam gataḥ
 01080481 aho me paśyatājñānam hr̥di rūḍham durātmanah
 01080483 pāraḥkyasyaiva dehasya bahvyo me 'kṣauhiṇīrhatāḥ
 01080491 bāladvijasuhṛnmitra pitṛbhr̥tr̥gurudruhaḥ
 01080493 na me syān nirayān mokṣo hyapi varṣāyutāyutaiḥ
 01080501 naino rājñah prajābharturdharmayuddhe vadho dviṣām
 01080503 iti me na tu bodhāya kalpate śāsanam vacaḥ
 01080511 strīṇām maddhatabandhūnām droho yo 'sāvihotthitaḥ
 01080513 karmabhirgr̥hamedhīyairnāham kalpo vyapohitum
 01080521 yathā paṅkena paṅkāmbhaḥ surayā vā surākṛtam
 01080523 bhūtaḥatyām tathaivaikām na yajñairmārṣṭum arhati
 01090010 sūta uvāca
 01090011 iti bhītaḥ prajādrohāt sarvadharmavivitsayā
 01090013 tato vinaśanam prāgādyatra devavrato 'patat
 01090021 tadā te bhr̥taraḥ sarve sadaśvaiḥ svarṇabhūṣitaiḥ
 01090023 anvagacchan rathairviprā vyāsadhāmyādayastathā
 01090031 bhagavān api viprarṣe rathena sadhanañjayaḥ
 01090033 sa tairvyarocata nr̥paḥ kuvera iva guhyakaiḥ
 01090041 dṛṣṭvā nipatitam bhūmau divaścyutam ivāmaram
 01090043 praṇemuḥ pāṇḍavā bhīṣmam sānugāḥ saha cakriṇā
 01090051 tatra brahmarṣayaḥ sarve devarṣayaśca sattama
 01090053 rājarṣayaśca tatrāsan draṣṭum bharatapūṅgavam
 01090061 parvato nārado dhaumyo bhagavān bādarāyaṇah
 01090063 br̥hadaśvo bharaḍvājaḥ saśiṣyo reṇukāsutaḥ
 01090071 vasiṣṭha indrapramadastrito gr̥tsamado 'sitaḥ
 01090073 kakṣivān gautamo 'triśca kauśiko 'tha sudarśanaḥ

01090081 anye ca munayo brahman brahmarātādayo 'malāḥ
 01090083 śiṣyairupetā ājagmuḥ kaśyapāṅgirasādayaḥ
 01090091 tān sametān mahābhāgān upalabhya vasūttamaḥ
 01090093 pūjayām āsa dharmajño deśakālavibhāgavit
 01090101 kṛṣṇam ca tatprabhāvajña āsīnam jagadīśvaram
 01090103 hṛdistham pūjayām āsa māyayopāttavigraham
 01090111 pāṇḍuputrān upāsīnān praśrayapremasaṅgatān
 01090113 abhyācaṣṭānurāgāśrairandhībhūtena cakṣuṣā
 01090121 aho kaṣṭam aho 'nyāyām yadyūyam dharmanandanāḥ
 01090123 jīvitum nārhattha kliṣṭam vipradharmācyutāśrayāḥ
 01090131 samsthite 'tirathe pāṇḍau pṛthā bālaprajā vadhūḥ
 01090133 yuṣmatkṛte bahūn kleśān prāptā tokavatī muhuḥ
 01090141 sarvaṁ kālakṛtaṁ manye bhavatām ca yadapriyam
 01090143 sapālo yadvaśe loko vāyoriva ghanāvaliḥ
 01090151 yatra dharmasuto rājā gadāpāṇirvrkodaraḥ
 01090153 kṛṣṇo 'strī gāṇḍivam cāpaṁ suhṛt kṛṣṇastato vipat
 01090161 na hyasya karhicidrājan pumān veda vidhitsitam
 01090163 yadvijjñāsayā yuktā muhyanti kavayo 'pi hi
 01090171 tasmādidam daivatantram vyavasya bhatararṣabha
 01090173 tasyānuvihito 'nāthā nātha pāhi prajāḥ prabho
 01090181 eṣa vai bhagavān sāksādādyo nārāyaṇaḥ pumān
 01090183 mohayan māyayā lokam gūḍhaścarati vṛṣṇiṣu
 01090191 asyānubhāvaṁ bhagavān veda guhyatamaṁ śivaḥ
 01090193 devarṣimāradaḥ sāksādbhagavān kapilo nrpa
 01090201 yaṁ manyase mātuleyam priyam mitraṁ suhṛttamam
 01090203 akaroḥ sacivaṁ dūtaṁ sauhṛdādatha sārathim
 01090211 sarvātmanaḥ samadṛśo hyadvayasyānahankṛteḥ
 01090213 tatkrtaṁ mativaiṣamyam niravadyasya na kvacit
 01090221 tathāpyekāntabhakteṣu paśya bhūpānukampitam
 01090223 yan me 'sūmstyajataḥ sāksāt kṛṣṇo darśanam āgataḥ
 01090231 bhaktyāveśya mano yasmin vācā yannāma kīrtayan
 01090233 tyajan kalevaram yogī mucyate kāmakarmabhiḥ
 01090241 sa devadevo bhagavān pratīkṣatām kalevaram yāvadidam hinomyaham
 01090243 prasannahāsāruṇalocanollasan mukhāmbujo dhyānapathaścaturbhujāḥ
 01090250 sūta uvāca
 01090251 yudhiṣṭhirastadākarnya śayānam śarapañjare
 01090253 apr̥chadvividhān dharmān ṛṣṇām cānuṣṛṇvatām
 01090261 puruṣasvabhāvavihitān yathāvarṇam yathāśramam
 01090263 vairāgyarāgopādhibhyām āmnāto bhaya lakṣaṇān
 01090271 dānadharmān rājadharmān mokṣadharmān vibhāgaśaḥ
 01090273 strīdharmān bhagavaddharmān samāsavyāsayogataḥ
 01090281 dharmārthakāmamokṣāṁśca sahopāyān yathā mune
 01090283 nānākhyānetihāseṣu varṇayām āsa tattvavit
 01090291 dharmam pravadatastasya sa kālaḥ pratyupasthitaḥ
 01090293 yo yoginaśchandamṛtyorvāñchitastūtārāyaṇaḥ
 01090301 tadopasamhṛtya giraḥ sahasraṅir vimuktasaṅgam mana ādipūruṣe
 01090303 kṛṣṇe lasatpītapate caturbhuje puraḥ sthite 'mīlitadṛg vyadhārayat
 01090311 viśuddhayā dhāraṇayā hatāśubhas tadīkṣayaivāśu gatāyudhaśramāḥ
 01090313 nivṛttasarvendriyavṛttivibhramas tuṣṭāva janyam viśṛjañ janārdanam
 01090320 śrībhīṣma uvāca
 01090321 iti matirupakalpita vitṛṣṇā bhagavati sātvatapuṅgave vibhūmni
 01090323 svasukham upagate kvacidvihartum prakṛtim upeyuṣi yadbhavapravāhaḥ
 01090331 tribhuvanakamanam tamālavarnam ravikaragauravarāmbaram dadhāne
 01090333 vapuralakakulāvṛtānanābjam vijayasakhe ratirastu me 'navadyā
 01090341 yudhi turagarajovidhūmraviṣvak kacalulitaśramavāryalaṅkṛtāsye
 01090343 mama niśitaśarairvibhidyamāna tvaci vilasatkavace 'stu kṛṣṇa ātmā
 01090351 sapadi sakhivaco niśamya madhye nijaparayorbalayo ratham niveśya
 01090353 sthitavati parasainikāyurakṣṇā hṛtavati pārthasakhe ratirmamāstu
 01090361 vyavahitapṛtanāmukham nirīkṣya svajanavadhādvimukhasya doṣabuddhyā
 01090363 kumatim aharadātma vidyayā yaś caraṇaratih paramasya tasya me 'stu
 01090371 svanigamam apahāya matpratijñam ṛtam adhikartum avapluto rathasthaḥ
 01090373 dhṛtarathacaraṇo 'bhyayāc caladgur haririva hantum ibham gatottarīyaḥ
 01090381 śitaviśikhahato viśīrṇadamśaḥ kṣatajaparipluta ātatāyino me
 01090383 prasabham abhisasāra madvadhārtham sa bhavatu me bhagavān gatirmukundaḥ
 01090391 vijayarathakuṭumba āttatotre dhṛtahayaraśmini tacchriyekṣaṇīye

01090393 bhagavati ratirastu me mumūrṣor yam iha nirīkṣya hatā gatāḥ svarūpam
 01090401 lalitagativilāsavalguhāsa praṇayanirīkṣaṇakalpitorumānāḥ
 01090403 kṛtamanukṛtavatya unmadāndhāḥ prakṛtim agan kila yasya gopavadhvaḥ
 01090411 munigaṇanṛpavaryasaṅkule 'ntaḥ sadasi yudhiṣṭhirarājasūya eṣām
 01090413 arhaṇam upapeda īkṣaṇīyo mama dṛṣigocara eṣa āvirātmā
 01090421 tam imam aham ajaṁ śārīrabhājāṁ hr̥di hr̥di dhiṣṭhitam ātmakalpitānām
 01090423 pratidr̥sam iva naikadhārkam ekam samadhigato 'smi vidhūtabhedamohaḥ
 01090430 sūta uvāca
 01090431 kṛṣṇa evaṁ bhagavati manovāgdr̥ṣṭivṛttibhiḥ
 01090433 ātmanyātmānam āveśya so 'ntaḥśvāsa upāramat
 01090441 sampadyamānam ājñāya bhīṣmaṁ brahmaṇi niṣkale
 01090443 sarve babhūvuste tūṣṇīm vayāmsīva dinātyaye
 01090451 tatra dundubhayo nedurdevamānavavāditāḥ
 01090453 śāsaṁsuḥ sādhave rājñām khāt petuḥ puṣpavr̥ṣṭayah
 01090461 tasya nirharaṇādīni samparetasya bhārgava
 01090463 yudhiṣṭhiraḥ kārayitvā muhūrtaṁ duḥkhito 'bhavat
 01090471 tuṣṭuvurmunayo hr̥ṣṭāḥ kṛṣṇaṁ tadguhyanāmabhiḥ
 01090473 tataste kṛṣṇahr̥dayāḥ svāśramān prayayuḥ punaḥ
 01090481 tato yudhiṣṭhiro gatvā sahakṛṣṇo gajāhvayam
 01090483 pitaraṁ sāntvayām āsa gāndhārīm ca tapasvinīm
 01090491 pitrā cānumato rājā vāsudevānumoditaḥ
 01090493 cakāra rājyaṁ dharmeṇa pitṛpaitāmahaṁ vibhuḥ
 01100010 śaunaka uvāca
 01100011 hatvā svarikthaspr̥dha ātatāyino yudhiṣṭhiro dharmabhṛtām variṣṭhaḥ
 01100013 sahānujaiḥ pratyavaruddhabhojanaḥ katham pravṛttaḥ kim akāraṣīt tataḥ
 01100020 sūta uvāca
 01100021 vaṁśaṁ kurorvaṁśadavāgninirhṛtaṁ samrohayitvā bhavabhāvano hariḥ
 01100023 niveśayitvā nijarājya īśvaro yudhiṣṭhiraṁ pṛtamanā babhūva ha
 01100031 niśamya bhīṣmoktam athācyutoktam pravṛttavijñānavidhūtavibhramaḥ
 01100033 śāśasa gām indra ivājītāśrayaḥ paridhyupāntām anujānuvartitaḥ
 01100041 kāmaṁ vavaṛṣa parjanyaḥ sarvakāmadughā mahī
 01100043 siṣicuḥ sma vrajān gāvaḥ payasodhasvatīrmudā
 01100051 nadyaḥ samudrā girayaḥ savanaspativīrudhaḥ
 01100053 phalantyośadhayaḥ sarvāḥ kāmam anvṛtu tasya vai
 01100061 nādhayo vyādhayaḥ kleśā daivabhūtatmahetavaḥ
 01100063 ajātaśatrāvabhavan jantūnām rājñi karhicit
 01100071 uṣitvā hāstinapure māsān katipayān hariḥ
 01100073 suhr̥dām ca viśokāya svasuśca priyakāmyayā
 01100081 āmantrya cābhyanujñātaḥ pariṣvajyābhivādya tam
 01100083 āruroha rathaṁ kaiścit pariṣvakto 'bhivāditāḥ
 01100091 subhadrā draupadī kuntī virātatanayā tathā
 01100093 gāndhārī dhṛtarāṣṭraśca yuyutsurgautamo yamau
 01100101 vṛkodaraśca dhaumyaśca striyo matsyasutādayaḥ
 01100103 na sehire vimuhyanto virahaṁ śārṅgadhanvanaḥ
 01100111 satsaṅgān muktaduḥsaṅgo hātum notsahate budhaḥ
 01100113 kīrtiyamānaṁ yaśo yasya sakṛdākarma rocanam
 01100121 tasmin nyastadhiyaḥ pāṛthāḥ saheran virahaṁ katham
 01100123 darśanasparśasamlāpa śayanāsanabhojanaiḥ
 01100131 sarve te 'nimiṣairakṣaistam anu drutacetasaḥ
 01100133 vīkṣantaḥ snehasambaddhā vicelustatra tatra ha
 01100141 nyarundhann udgaladbāṣpam autkaṇṭhyāddevakīsute
 01100143 niryātyagārān no 'bhadram iti syādbāndhavastriyaḥ
 01100151 mṛdaṅgaśaṅkhabheryaśca vīṇāpaṇavagomukhāḥ
 01100153 dhundhuryānakaghanṭyā nedurdundubhayastathā
 01100161 prāsādaśikharārūdhāḥ kurunāryo didṛkṣayā
 01100163 vavṛṣuḥ kusumaiḥ kṛṣṇaṁ premavr̥dāsmitekṣaṇāḥ
 01100171 sitātapatram jagrāha muktādāmavibhūṣitam
 01100173 ratnadaṇḍam guḍākeśaḥ priyaḥ priyatamasya ha
 01100181 uddhavaḥ sātyakiścaiva vyajane paramādbhute
 01100183 vikīryamāṇaḥ kusumai reje madhupatiḥ pathi
 01100191 āsrūyantāśiṣaḥ satyāstatra tatra dvijeritāḥ
 01100193 nānurūpānurūpāśca nirguṇasya guṇātmanaḥ
 01100201 anyonyam āsīt sañjalpa uttamaślokacetasaṁ
 01100203 kauravendrapurastrīṇām sarvaśrutimanoharaḥ
 01100211 sa vai kilāyaṁ puruṣaḥ purātano ya eka āsīdaviśeṣa ātmani

01100213 agre guṇebhyo jagadātmanīśvare nimīlitātman niśi suptaśaktiṣu
 01100221 sa eva bhūyo nijavīryacoditām svajīvamāyām prakṛtīm sīrṅśatīm
 01100223 anāmarūpātmani rūpanāmanī vidhitsamāno 'nusasāra śāstrakṛt
 01100231 sa vā ayaṁ yat padam atra sūrayo jitendriyā nirjitamātariśvanah
 01100233 paśyanti bhaktyutkalitāmalātmanā nanveṣa sattvaṁ parimārṣṭum arhati
 01100241 sa vā ayaṁ sakhyanugītasatkatho vedeṣu guhyeṣu ca guhyavādibhiḥ
 01100243 ya eka īśo jagadātmalīlayā sṛjatyavatyatti na tatra sajjate
 01100251 yadā hyadharmeṇa tamodhiyo nrpā jīvanti tatraiṣa hi sattvataḥ kila
 01100253 dhatte bhagaṁ satyam ṛtaṁ dayāṁ yaśo bhavāya rūpāṇi dadhadyuge yuge
 01100261 aho alaṁ ślāghyatamaṁ yadoḥ kulam aho alaṁ puṇyatamaṁ madhorvanam
 01100263 yadeṣa pumsām ṛsabhaḥ śriyaḥ patiḥ svajanmanā caṅkramaṇena cāñcati
 01100271 aho bata svaryaśasastiraskarī kuśasthalī puṇyayaśaskarī bhuvaḥ
 01100273 paśyanti nityaṁ yadanugraheṣitaṁ smitāvalokaṁ svapatim sma yatprajāḥ
 01100281 nūnaṁ vratasnānahutādineśvaraḥ samarcito hyasya gr̥hītapāṇibhiḥ
 01100283 pibanti yāḥ sakhyadharāmṛtaṁ muhur vrajastriyaḥ sammumuhuryadāśayāḥ
 01100291 yā vīryaśulkena hṛtāḥ svayamvare pramathya caidyapramukhān hi śuṣmīṇaḥ
 01100293 pradyumnasāmbāmbasutādayo 'parā yāścāhṛtā bhaumavadhe sahasraśaḥ
 01100301 etāḥ paraṁ strītvam apāstapeśalaṁ nirastaśaucam bata sādhu kurvate
 01100303 yāsām gr̥hāt puṣkaralocanaḥ patir na jātvapaityāhṛtibhirhṛdi spṛśan
 01100311 evaṁvidhā gadantīnām sa girāḥ purayoṣitām
 01100313 nirīkṣaṇenābhinandan sasmitena yayau hariḥ
 01100321 ajātaśatruḥ pṛtanām gopīthāya madhudviṣaḥ
 01100323 parebhyaḥ śaṅkitaḥ snehāt prāyunkta caturaṅgiṇīm
 01100331 atha dūrāgatān śauriḥ kauravān virahāturān
 01100333 sannivartya dṛḍham snigdhan prāyāt svanagarīm priyaiḥ
 01100341 kurujāṅgalapāñcālān sūrasenān sayāmunān
 01100343 brahmāvartaṁ kurukṣetraṁ matsyān sārasvatān atha
 01100351 marudhanvam atikramya sauvīrābhīrayoḥ parān
 01100353 ānartān bhārgavopāgāc chrāntavāho manāg vibhuḥ
 01100361 tatra tatra ha tatratyairhariḥ pratyudyatārhaṇaḥ
 01100363 sāyam bheje diśam paścādgaviṣṭho gām gatastadā
 01110010 sūta uvāca
 01110011 ānartān sa upavrajya svṛddhān janapadān svakān
 01110013 dadhmau daravaram teṣām viśādam śamayann iva
 01110021 sa uccakāśe dhavalodaro daro 'pyurukramasyādharāśoṇaśoṇimā
 01110023 dādhmāyamānaḥ karakañjasampute yathābjakhaṇḍe kalahaṁsa utsvanaḥ
 01110031 tam upaśrutya ninadam jagadbhayabhayāvaham
 01110033 pratyudyayuḥ prajāḥ sarvā bhartṛdarśanalālasāḥ
 01110041 tatropanītabalayo raverdīpam ivādṛtāḥ
 01110043 ātmārāmaṁ pūrṅakāmaṁ nijalābhena nityadā
 01110051 prītyutphullamukhāḥ procurharsagadgadayā girā
 01110053 pītaram sarvasuhrdam avitāram ivārbhakāḥ
 01110061 natāḥ sma te nātha sadānghripankajaṁ viriñcavairiñcyasurendravanditam
 01110063 parāyaṇam kṣemam ihecchatām paraṁ na yatra kālaḥ prabhavet paraḥ prabhuḥ
 01110071 bhavāya nastvaṁ bhava viśvabhāvana tvam eva mātātha suhṛtpatiḥ pitā
 01110073 tvaṁ sadgururnaḥ paramaṁ ca daivataṁ yasyānuvṛtṭyā kṛtino babhūvima
 01110081 aho sanāthā bhavatā sma yadvayaṁ traiviṣṭapānām api dūradarśanam
 01110083 premasmitasnigdhanirīkṣaṇānanam paśyema rūpaṁ tava sarvasaubhagam
 01110091 yarhyambujākṣāpasasāra bho bhavān kurūn madhūn vātha suhṛddidṛkṣayā
 01110093 tatrābdakoṭīpratimaḥ kṣaṇo bhaved ravim vinākṣṇoriva nastavācyuta
 01110101 katham vayaṁ nātha ciroṣite tvayi prasannadrṣṭyākhillatāpaśoṣaṇam
 01110103 jīvema te sundarahāsaśobhitam apaśyamānā vadanam manoharam
 01110111 iti codīritā vācaḥ prajānām bhaktavatsalaḥ
 01110113 śṛṅvāno 'nugrahaṁ dṛṣṭyā vitanvan prāviśat puram
 01110121 madhubhojadaśārharhakukurāndhakavṛṣṇibhiḥ
 01110123 ātmatulyabalairguptām nāgairbhogavatīm iva
 01110131 sarvartusarvavibhavapuṇyavṛkṣalatāśramaiḥ
 01110133 udyānopavanārāmairvṛtapadmākaraśriyam
 01110141 gopuradvāramārgēṣu kṛtakautukatoraṇām
 01110143 citradhvajapatākāgrairantaḥ pratihatātapām
 01110151 sammārjitamahāmārga rathyāpanakacatvarām
 01110153 siktām gandhajalairuptām phalapuṣpākṣatāṅkuraiḥ
 01110161 dvāri dvāri gr̥hāṇām ca dadhyakṣataphalekṣubhiḥ
 01110163 alaṅkṛtām pūrṅakumbhairbalibhirdhūpadīpakaiḥ
 01110171 niśamya preṣṭham āyāntam vasudevo mahāmanāḥ

01110173 akrūraścograsenaśca rāmaścādbhutavikramah
 01110181 pradyumnaścārudeṣṇaśca sāmbho jāmbavatīsutaḥ
 01110183 praharṣavegocchaśitaśayanāsanabhojanāḥ
 01110191 vāraṇendraṃ puraskṛtya brāhmaṇaiḥ sasumaṅgalaiḥ
 01110193 śaṅkhatūryaninādena brahmaghoṣeṇa cādṛtāḥ
 01110195 pratyujjagmū rathairhrṣtāḥ praṇayāgatasādhvasāḥ
 01110201 vāramukhyaśca śataśo yānaistaddarśanotsukāḥ
 01110203 lasatkuṇḍalanirbhātakapolavadanaśriyaḥ
 01110211 naṭanartakagandharvāḥ sūtamāgadhavandināḥ
 01110213 gāyanti cottamaślokaritānyadbhutāni ca
 01110221 bhagavāmstatra bandhūnām paurāṇām anuvartinām
 01110223 yathāvidhyupasaṅgamyā sarveṣām mānam ādadhe
 01110231 prahvābhivādanāśleṣakarasparsāsmitekṣaṇaiḥ
 01110233 āśvāsya cāśvapākebhyo varaiścābhimatairvibhuḥ
 01110241 svayam ca gurubhirvipraiḥ sadāraiḥ sthavirairapi
 01110243 āśīrbhiryujyamāno 'nyairvandibhiścāviśat puram
 01110251 rājamārgam gate kṛṣṇe dvārakāyāḥ kulastriyaḥ
 01110253 harmyānyāruruhurvipra tadīkṣaṇamahotsavāḥ
 01110261 nityam nirīkṣamāṇānām yadapi dvārakaukasām
 01110263 na vitṛpyanti hi dṛśaḥ śriyo dhāmāṅgam acyutam
 01110271 śriyo nivāso yasyoraḥ pānapātram mukham dṛśām
 01110273 bāhavo lokapālānām sārāṅgānām padāmbujam
 01110281 sitātapatrayajanairupaskṛtaḥ prasūnavarṣairabhivarṣitaḥ pathi
 01110283 piśaṅgavāsā vanamālayā babhau ghano yathārkoḍupacāpavaidyutaiḥ
 01110291 praviṣṭastu gṛham pitroḥ pariṣvaktāḥ svamātr̥bhiḥ
 01110293 vavande śirasā sapta devakīpramukhā mudā
 01110301 tāḥ putram aṅkam āropya snehasnutapayodharāḥ
 01110303 harṣavihvalitātmānaḥ siṣicurnetrajaṅgalaiḥ
 01110311 athāviśat svabhavanam sarvakāmam anuttamam
 01110313 prāsādā yatra patnīnām sahasrāṇi ca ṣoḍaśa
 01110321 patnyaḥ patim proṣya gṛhānupāgataṃ vilokya sañjātamanomahotsavāḥ
 01110323 uttasthurārāt sahasāsanāśayāt sākam vratairvīḍitalocanānanāḥ
 01110331 tam ātmajairdṛṣṭibhirantarātmanā durantabhāvāḥ parirebhire patim
 01110333 niruddham apyāsravadambu netrayor vilajjatīnām bhṛguvarya vaikalavāt
 01110341 yadyapyasau pārśvagato rahogatas tathāpi tasyāṅghriyugam navam navam
 01110343 pade pade kā virameta tatpadāc calāpi yac chrīrna jahāti karhicit
 01110351 evam nṛpāṇām kṣitibhārajanmanām akṣauhiṇībhiḥ parivṛttatejasām
 01110353 vidhāya vairam śvasano yathānalam mitho vadhenoparato nirāyudhaḥ
 01110361 sa eṣa naraloke 'sminn avatīrṇaḥ svamāyayā
 01110363 reme strīratnakūṭastho bhagavān prakṛto yathā
 01110371 uddāmabhāvapiśunāmalavalguhāsa
 01110372 vīḍāvalokanihato madano 'pi yāsām
 01110373 sammuhya cāpam ajahāt pramadottamāstā
 01110374 yasyendriyam vimathitum kuhakairna śekuḥ
 01110381 tam ayam manyate loko hyasaṅgam api saṅginam
 01110383 ātmaupamyena manujam vyāpṛṇvānam yato 'budhaḥ
 01110391 etadīśanam īśasya prakṛtistho 'pi tadguṇaiḥ
 01110393 na yujyate sadātmasthairiyathā buddhistadāśrayā
 01110401 tam menire 'balā mūdhāḥ straiṇam cānuvratam rahaḥ
 01110403 apramāṇavidō bharturīśvaram matayo yathā
 01120010 śaunaka uvāca
 01120011 aśvatthāmnopasrṣṭena brahmaśīrṣṇorutejasā
 01120013 uttarāyā hato garbha īśenājīvitaḥ punaḥ
 01120021 tasya janma mahābuddheḥ karmāṇi ca mahātmanāḥ
 01120023 nidhanam ca yathāivāsīt sa pretya gatavān yathā
 01120031 tadidaṃ śrotum icchāmo gaditum yadi manyase
 01120033 brūhi naḥ śraddadhānānām yasya jñānam adāc chukaḥ
 01120040 sūta uvāca
 01120041 apīpaladdharmarājāḥ pitṛvadraṅjayan prajāḥ
 01120043 niḥspr̥haḥ sarvakāmebhyaḥ kṛṣṇapādānusevayā
 01120051 sampadaḥ kratavo lokā mahiṣī bhrātaro mahī
 01120053 jambūdvīpādhipatyam ca yaśaśca tridivam gatam
 01120061 kim te kāmāḥ suraspārḥā mukundamanaso dvijāḥ
 01120063 adhijahrurmudam rājñāḥ kṣudhitasya yathetare
 01120071 māturgarbhagato vīraḥ sa tadā bhṛgunandana

01120073 dadarśa puruṣam kañciddahyamāno 'stratejasā
 01120081 aṅguṣṭhamātram amalāṁ sphuratpuraṭamaulinam
 01120083 apīvyadarśanam śyāmam taḍidvāsasam acyutam
 01120091 śrīmaddīrghacaturbāhuṁ taptakāñcanakuṇḍalam
 01120093 kṣatajākṣam gadāpāṇim ātmanaḥ sarvato dīśam
 01120095 paribhramantam ulkābhām bhrāmayantaṁ gadām muhuḥ
 01120101 astratejaḥ svagadayā nīhāram iva gopatiḥ
 01120103 vidhamantaṁ sannikarṣe paryaikṣata ka ityasau
 01120111 vidhūya tadameyātmā bhagavān dharmagub vibhuḥ
 01120113 miṣato daśamāsasya tatraivāntardadhe hariḥ
 01120121 tataḥ sarvaguṇodarke sānukūlagrahodaye
 01120123 jajñe vaṁśadharāḥ pāṇḍorbhūyaḥ pāṇḍurivaujasā
 01120131 tasya prītamanā rājā viprairdhaumyakṛpādibhiḥ
 01120133 jātakam kārayām āsa vācayitvā ca maṅgalam
 01120141 hiraṇyam gām mahīm grāmān hastyaśvān nṛpatirvarān
 01120143 prādāt svannaṁ ca viprebhyaḥ prajātīrthe sa tīrthavit
 01120151 tam ūcurbrāhmaṇāstuṣṭā rājānaṁ praśrayānvitam
 01120153 eṣa hyasmin prajāntau purūṇām pauraṁśabha
 01120161 daivenāpratighātena śukle saṁsthām upeyuṣi
 01120163 rāto vo 'nugrahārthāya viṣṇunā prabhaviṣṇunā
 01120171 tasmān nāmnā viṣṇurāta iti loke bhaviṣyati
 01120173 na sandeho mahābhāga mahābhāgavato mahān
 01120180 śrīrājovāca
 01120181 apyeṣa vaṁśyān rājarsīn puṇyaślokān mahātmanaḥ
 01120183 anuvartitā svidyaśasā sādhuṁvādena sattamāḥ
 01120190 brāhmaṇā ūcuḥ
 01120191 pārtha prajāvitā sāksādikṣvākuriva mānavāḥ
 01120193 brahmaṇyaḥ satyasandhaśca rāmo dāśarathiryathā
 01120201 eṣa dātā śaraṇyaśca yathā hyauśīnaraḥ śibih
 01120203 yaśo vitanitā svānām dauṣyantiriva yajvanām
 01120211 dhanvinām agrāṇīreṣa tulyāścārjunayordvayoḥ
 01120213 hutāśa iva durdharṣaḥ samudra iva dustaraḥ
 01120221 mrgendra iva vikrānto niṣevyo himavān iva
 01120223 titikṣurvasudhevāsau sahiṣṇuḥ pitarāviva
 01120231 pitāmahasamaḥ sāmye prasāde giriśopamaḥ
 01120233 āśrayaḥ sarvabhūtānām yathā devo ramāśrayaḥ
 01120241 sarvasadguṇamāhātmye eṣa kṛṣṇam anuvrataḥ
 01120243 rantideva ivodāro yayātiriva dhārmikaḥ
 01120251 hr̥tyā balisamaḥ kṛṣṇe prahrāda iva sadgrahaḥ
 01120253 āhartaiṣo 'śvamedhānām vṛddhānām paryupāsakaḥ
 01120261 rājarsīnām janayitā śāstā cotpathagāminām
 01120263 nīgrahītā kalereṣa bhuvo dharmasya kāraṇāt
 01120271 takṣakādātmano mṛtyuṁ dvijaputropasarjitāt
 01120273 prapatsyata upaśrutya muktasaṅgaḥ padaṁ hareḥ
 01120281 jijñāsītātmayāthārthyo munervyāsasutādasau
 01120283 hitvedaṁ nṛpa gaṅgāyām yāsyatyaddhākutobhayam
 01120291 iti rājña upādīśya viprā jātakakovidāḥ
 01120293 labdhāpacitayaḥ sarve pratijagmuḥ svakān gr̥hān
 01120301 sa eṣa loke vikhyātaḥ parīkṣiditi yat prabhuḥ
 01120303 pūrvam dṛṣṭam anudhyāyan parīkṣeta nareṣviha
 01120311 sa rājaputro vavṛdhe āśu śukla ivodupaḥ
 01120313 āpūryamāṇaḥ pitṛbhiḥ kāṣṭhābhiriva so 'nvaham
 01120321 yakṣyamāno 'śvamedhena jñātidrohajihāsayā
 01120323 rājā labdhadhano dadhyau nānyatra karadaṇḍayoḥ
 01120331 tadabhipretam ālakṣya bhrātaro nīcyutacoditāḥ
 01120333 dhanam prahīṇam ājahrudīcyām diśi bhūrīśaḥ
 01120341 tena sambhṛtasambhāro dharmaputro yudhiṣṭhiraḥ
 01120343 vājimedhaistribhirbhīto yajñaiḥ samayaajaddharim
 01120351 āhūto bhagavān rājñā yājayitvā dvijainṛpam
 01120353 uvāsa katicin māsān suhr̥dām priyakāmyayā
 01120361 tato rājñābhyanuñjātaḥ kṛṣṇayā sahabandhubhiḥ
 01120363 yayau dvāravatīm brahman sārjuno yadubhirvṛtaḥ
 01130010 sūta uvāca
 01130011 vidurastīrthayātrāyām maitreyādātmano gatim
 01130013 jñātvāgāddhāstinapuram tayāvāptavivitsitaḥ

01130021 yāvataḥ kṛtavān praśnān kṣattā kauṣāravāgrataḥ
01130023 jātaikabhaktirgovinde tebhyaścopararāma ha
01130031 taṁ bandhum āgataṁ dr̥ṣṭvā dharmaputraḥ sahānujaḥ
01130033 dhṛtarāṣṭro yuyutsuśca sūtaḥ śāradvataḥ pṛthā
01130041 gāndhārī draupadī brahman subhadrā cottarā kṛpī
01130043 anyāśca jāmayāḥ pāṇḍorjñātayaḥ sasutāḥ striyaḥ
01130051 pratyujjagmuḥ praharṣeṇa prāṇaṁ tanva ivāgatam
01130053 abhisāṅgamyā vidhivat pariṣvaṅgābhivādanaiḥ
01130061 mumucuḥ premabāṣpaughaṁ virahautkaṅṭhyakātarāḥ
01130063 rājā tam arhayāṁ cakre kṛtāsanaparigraham
01130071 taṁ bhuktavantam viśrāntam āsīnam sukham āsane
01130073 praśrayāvanato rājā prāha teṣāṁ ca śṛṇvatām
01130080 yudhiṣṭhira uvāca
01130081 api smaratha no yuṣmatpakṣacchāyāsamedhitān
01130083 vipadgaṇādviṣāgnyādermocitā yat samātrkāḥ
01130091 kayā vṛṭtyā vartitam vaścaradbhiḥ kṣitimaṇḍalam
01130093 tīrthāni kṣetramukhyaṇi sevitāniha bhūtale
01130101 bhavadvidhā bhāgavatāstīrthabhūtāḥ svayam vibho
01130103 tīrthīkurvanti tīrthāni svāntaḥsthena gadābhṛtā
01130111 api naḥ suhr̥dastāta bāndhavāḥ kṛṣṇadevatāḥ
01130113 dr̥ṣṭāḥ śrutā vā yadavaḥ svapuryām sukham āsate
01130121 ityukto dharmarājena sarvaṁ tat samavarṇayat
01130123 yathānubhūtam kramaśo vinā yadukulakṣayam
01130131 nanvapriyam durviṣahaṁ nṛṇām svayam upasthitam
01130133 nāvedayat sakaruṇo duḥkhitān draṣṭum akṣamaḥ
01130141 kañcit kālam athāvātsit satkṛto devavat sukham
01130143 bhrāturjyeṣṭhasya śreyaskṛt sarveṣāṁ sukham āvahan
01130151 abibhradaryamā daṇḍam yathāvadaghakāriṣu
01130153 yāvaddadhāra sūdratvam śāpādvarsāśatam yamaḥ
01130161 yudhiṣṭhiro labdharājyo dr̥ṣṭvā pautram kulandharam
01130163 bhrātṛbhirlokapālābhairmumude parayā śriyā
01130171 evam gr̥heṣu saktānām pramattānām tadīhayā
01130173 atyākṛamadavijñātaḥ kālaḥ paramadustaraḥ
01130181 vidurastadabhipretya dhṛtarāṣṭram abhāṣata
01130183 rājan nirgamyatām śīghram paśyedaṁ bhayam āgataṁ
01130191 pratikriyā na yasyeha kutaścit karhicit prabho
01130193 sa eṣa bhagavān kālaḥ sarveṣāṁ naḥ samāgataḥ
01130201 yena caivābhipanno 'yam prāṇaiḥ priyatamairapi
01130203 janaḥ sadyo viyuḥyeta kim utānyairdhanādibhiḥ
01130211 piṭṛbhrātṛsuhṛtputrā hatāste vigatam vayam
01130213 ātmā ca jarayā grastaḥ parageham upāsase
01130221 andhaḥ puraiva vadhiro mandaprajñāśca sāmpratam
01130223 viśīrṇadanto mandāgniḥ sarāgaḥ kapham udvahan
01130231 aho mahīyasī jantorjīvitāśā yathā bhavān
01130233 bhīmāpavarjitam piṇḍam ādatte gr̥hapālavat
01130241 agnirnisṛṣṭo dattaśca garo dārāśca dūṣitāḥ
01130243 hr̥tam kṣetram dhanam yeṣāṁ taddattairasubhiḥ kiyat
01130251 tasyāpi tava deho 'yam kṛpaṇasya jijīviṣoḥ
01130253 paraityanicchato jīrṇo jarayā vāsasī iva
01130261 gatasvārtham imam deham virakto muktabandhanaḥ
01130263 avijñātagatirjahyāt sa vai dhīra udāhr̥taḥ
01130271 yaḥ svakāt parato vaha jātanirveda ātmavān
01130273 hr̥di kṛtvā harim gehāt pravrajat sa narottamaḥ
01130281 athodīcīm diśam yātu svairajñātagatirbhavān
01130283 ito 'rvāk prāyaśaḥ kālaḥ puṁsām guṇavikarṣaṇaḥ
01130291 evam rājā vidureṇānujena prajñācakṣurbodhita ājamīḍhaḥ
01130293 chittvā sveṣu snehapāśān draḍhimno niścakrāma bhrātṛsandarsītādhvā
01130301 patim prayāntam subalasya putrī pativratā cānujagāma sādhvī
01130303 himālayam nyastadaṇḍapraharsam manasvinām iva sat samprahāraḥ
01130311 ajātaśatruḥ kṛtamaitro hutāgnir viprān natvā tilagobhūmirukmaiḥ
01130313 gr̥ham praviṣṭo guruvandanāya na cāpaśyat pitarau saubalīm ca
01130321 tatra sañjayam āsīnam papracchodvignamānasaḥ
01130323 gāvalgaṇe kva nastāto vṛddho hīnaśca netrayoḥ
01130331 ambā ca hataputrārtā piṭṛvyaḥ kva gataḥ suhr̥t
01130333 api mayyakṛtaprajñe hatabandhuḥ sa bhāryayā

01130335 āsamsamānaḥ śamalam gaṅgāyām duḥkhito 'patat
 01130341 pitaryuparate pāṇḍau sarvān naḥ suhrdaḥ śīsūn
 01130343 arakṣatām vyasanataḥ pitṛvyau kva gatāvitaḥ
 01130350 sūta uvāca
 01130351 kṛpayā snehavaiklavṃyāt sūto virahakarśitaḥ
 01130353 ātmeśvaram acakṣāno na pratyāhātīpīditaḥ
 01130361 vimrjyāśrūṇi pāṇibhyām viṣṭabhyātmānam ātmanā
 01130363 ajātaśatruṃ pratyūce prabhoḥ pādāvanusmaran
 01130370 sañjaya uvāca
 01130371 nāham veda vyavasitam pitrorvaḥ kulanandana
 01130373 gāndhāryā vā mahābāho muṣito 'smi mahātmabhiḥ
 01130381 athājagāma bhagavān nāradaḥ sahatumburuḥ
 01130383 pratyutthāyābhivādyāha sānujo 'bhyarcayan munim
 01130390 yudhiṣṭhira uvāca
 01130391 nāham veda gatim pitrorbhagavan kva gatāvitaḥ
 01130393 ambā vā hataputrārtā kva gatā ca tapasvinī
 01130401 karṇadhāra ivāpāre bhagavān pāradaśakāḥ
 01130403 athābabhāṣe bhagavān nārado munisattamaḥ
 01130410 nārada uvāca
 01130411 mā kañcana śuco rājan yadīśvaravaśam jagat
 01130413 lokāḥ sapālā yasyeme vahanti balim īsituḥ
 01130415 sa samyunakti bhūtāni sa eva viyunakti ca
 01130421 yathā gāvo nasi protāstantyām baddhāśca dāmabhiḥ
 01130423 vāktantyām nāmabhibaddhā vahanti balim īsituḥ
 01130431 yathā krīḍopaskarāṇām samyogavigamāviha
 01130433 icchayā krīḍituḥ syātām tathaiśecchayā nṛṇām
 01130441 yan manyase dhruvam lokam adhravam vā na cobhayam
 01130443 sarvathā na hi śocyāste snehādanyatra mohajāt
 01130451 tasmā jahaṅga vaiklavṃyam ajñānakṛtam ātmanaḥ
 01130453 katham tvanāthāḥ kṛpaṇā varteraṃste ca mām vinā
 01130461 kālakarmaguṇādhīno deho 'yam pāñcabhautikaḥ
 01130463 katham anyāṃstu gopāyet sarpagrasto yathā param
 01130471 ahastāni saastānām apadāni catuspadām
 01130473 phalgūni tatra mahatām jīvo jīvasya jīvanam
 01130481 tadidaṃ bhagavān rājann eka ātmātmanām svadrk
 01130483 antaro 'nantaro bhāti paśya tam māyayorudhā
 01130491 so 'yam adya mahārāja bhagavān bhūtabhāvanaḥ
 01130493 kālarūpo 'vatīrṇo 'syām abhāvāya suradviṣām
 01130501 niṣpāditaṃ devakṛtyam avaśeṣam pratīkṣate
 01130503 tāvadyūyam avekṣadhvam bhavedyāvadiheśvaraḥ
 01130511 dhṛtarāṣṭraḥ saha bhrātrā gāndhāryā ca svabhāryayā
 01130513 dakṣiṇena himavata ṛṣiṇām āśramaṃ gataḥ
 01130521 srotobhiḥ saptabhiryā vai svardhunī saptadhā vyadhāt
 01130523 saptānām prītaye nānā saptasrotaḥ pracakṣate
 01130531 snātvānusavanam tasmin hutvā cāgnīm yathāvidhi
 01130533 abbhakṣa upaśāntātmā sa āste vigataiṣaṇaḥ
 01130541 jitasano jitaśvāsaḥ pratyāhrtaśadīndriyaḥ
 01130543 haribhāvanayā dhvastarajaḥsattvatamomalaḥ
 01130551 vijñānātmani samyojya kṣetrajnē pravilāpya tam
 01130553 brahmaṇyātmānam ādhāre ghaṭāmbaram ivāmbare
 01130561 dhvastamāyāguṇodarko niruddhakarāṇāśayaḥ
 01130563 nivartitākhilāhāra āste sthāṇurivācalaḥ
 01130565 tasyāntarāyo maivābhūḥ sannyastākhilakarmanaḥ
 01130571 sa vā adyatanādrājan parataḥ pañcame 'hani
 01130573 kalevaram hāsyati svam tac ca bhasmībhaviṣyati
 01130581 dahyamāne 'gnibhirdehe patyuḥ patnī sahoṭaje
 01130583 bahiḥ sthitā patim sādhvī tam agnim anu vekṣyati
 01130591 vidurastu tadāścaryam niśāmya kurunandana
 01130593 harṣaśokayutastasmādgantā tīrthanīśevakaḥ
 01130601 ityuktvāthāruhat svargaṃ nāradaḥ sahatumburuḥ
 01130603 yudhiṣṭhiro vacastasya hṛdi kṛtvājahāc chucaḥ
 01140010 sūta uvāca
 01140011 samprasthite dvārakāyāmjiṣṇau bandhudidṛkṣayā
 01140013 jñātum ca puṇyaślokasya kṛṣṇasya ca viceṣṭitam
 01140021 vyatītāḥ katicin māsastadā nāyāt tato 'rjunāḥ

01140023 dadarśa ghorarūpaṇi nimittāni kurūdvaḥaḥ
 01140031 kālasya ca gatiṃ raudrām viparyastartudharmināḥ
 01140033 pāpīyasīm nr̥ṇām vārtām krodhalobhānṛtātmanām
 01140041 jihmaprāyaṃ vyavahr̥taṃ śāthyamiśraṃ ca sauhṛdam
 01140043 pitṛmāṛṣuhṛdbhrāṭṛdampatīnām ca kalkanam
 01140051 nimittānyatyaṛiṣṭāni kāle tvaṇugate nr̥ṇām
 01140053 lobhādyadharmaprakṛtiṃ dṛṣṭvovācānujaṃ nr̥paḥ
 01140060 yudhiṣṭhira uvāca
 01140061 sampreṣito dvārakāyām jiṣṇurbandhudidṛkṣayāj
 01140063 nātum ca puṇyaślokasya kṛṣṇasya ca viceṣṭitam
 01140071 gatāḥ saptādhunā māsā bhīmasena tavānujaḥ
 01140073 nāyāti kasya vā hetornāhaṃ vededam añjasā
 01140081 api devarṣiṇādiṣṭaḥ sa kālo 'yam upasthitaḥ
 01140083 yadātmano 'ṅgam ākrīḍaṃ bhagavān utsisṛkṣati
 01140091 yasmān naḥ sampado rājyaṃ dārāḥ prāṇāḥ kulaṃ prajāḥ
 01140093 āsan sapatnavijayo lokāśca yadanugrahāt
 01140101 paśyotpātān naravyāghra divyān bhaumān sadaiḥikān
 01140103 dāruṇān śamsato 'dūrādbhayaṃ no buddhimohanam
 01140111 ūrvakṣibāhavo mahyaṃ sphurantaṅga punaḥ punaḥ
 01140113 vepathuścāpi hṛdaye ārāddāsyanti vipriyam
 01140121 śivaiṣodyantam ādityam abhirautyānalānā
 01140123 mām aṅga sārameyo 'yam abhirebhatyabhīruvat
 01140131 śastāḥ kurvanti mām savyaṃ dakṣiṇaṃ paśavo 'pare
 01140133 vāhāṃśca puruṣavyāghra lakṣaye rudato mama
 01140141 mṛtyudūtaḥ kapoto 'yam ulūkaḥ kampayan manaḥ
 01140143 pratyulūkaśca kuhvānairviśvaṃ vai śūnyaṃ icchataḥ
 01140151 dhūmrā diśaḥ paridhayaḥ kampate bhūḥ sahādrībhiḥ
 01140153 nirghātaśca mahāṃstāta sākāṃ ca stanayitnubhiḥ
 01140161 vāyurvāti kharasparśo rajasā viśṛjamstamaḥ
 01140163 asṛg varṣanti jaladā bībhatsam iva sarvataḥ
 01140171 sūryaṃ hataprabhaṃ paśya grahamardaṃ mitho divi
 01140173 sasaṅkulairbhūtagaṇairjvalite iva rodasī
 01140181 nadyo nadāśca kṣubhitāḥ sarāṃsi ca manāṃsi ca
 01140183 na jvalatyagnirājyena kālo 'yam kim vidhāsyati
 01140191 na pibanti stanāṃ vatsā na duhyanti ca mātaraḥ
 01140193 rudantyaśrumukhā gāvo na hr̥ṣyantyṛṣabhā vraje
 01140201 daivatāni rudantīva svidyanti hyuccalanti ca
 01140203 ime janapadā grāmāḥ purodyānākarāśramāḥ
 01140205 bhraṣṭaśriyo nirānandāḥ kim aghaṃ darśayanti naḥ
 01140211 manya etairmahotpātairnūnaṃ bhagavataḥ padaiḥ
 01140213 ananyapuruṣaśrībhirhīnā bhūrhatasaubhagā
 01140221 iti cintayatastasya dṛṣṭāriṣṭena cetasā
 01140223 rājñāḥ pratyāgamadbrahman yadupuryāḥ kapidhvajaḥ
 01140231 taṃ pādayornipatitam ayathāpūrvam āturam
 01140233 adhovanam abbindūn sṛjantaṃ nayanābjayoḥ
 01140241 vilokyodvignahr̥dayo vicchāyam anujaṃ nr̥paḥ
 01140243 pṛcchati sma suhr̥n madhye saṃsmaran nāraderitam
 01140250 yudhiṣṭhira uvāca
 01140251 kaccidānartapuryāṃ naḥ svajānāḥ sukham āsate
 01140253 madhubhojadaśārharha sātvatāndhakavṛṣṇayaḥ
 01140261 śūro mātāmahaḥ kaccit svastyāste vātha māriṣaḥ
 01140263 mātulaḥ sānujaḥ kaccit kuśalyānakadundubhiḥ
 01140271 sapta svasārastatpatnyo mātulānyaḥ sahātmajāḥ
 01140273 āsate sasnuṣāḥ kṣemaṃdevakīpramukhāḥ svayam
 01140281 kaccidrājāhuko jīvatyasatputro 'sya cānujaḥ
 01140283 hr̥ḍīkaḥ sasuto 'krūro jayantagadasāraṇāḥ
 01140291 āsate kuśalāṃ kaccidye ca śatrujidādayaḥ
 01140293 kaccidāste sukhaṃ rāmo bhagavān sātvatāṃ prabhuḥ
 01140301 pradyumnaḥ sarvavṛṣṇīnāṃ sukham āste mahārathaḥ
 01140303 gambhīrarayo 'niruddho vardhate bhagavān uta
 01140311 suṣeṇaścārudeṣṇaśca sāmbo jāmbavatīsutaḥ
 01140313 anye ca kārṣṇipravarāḥ saputrā ṛṣabhādayaḥ
 01140321 tathavānucarāḥ śaureḥ śrutadevoddhavādayaḥ
 01140323 sunandanandaśiṛṣaṇyā ye cānye sātvarsabhāḥ
 01140331 api svastyāste sarve rāmakṛṣṇabhujāśrayāḥ

01140333 api smaranti kuśalam asmākaṁ baddhasauhrdāḥ
01140341 bhagavān api govindo brahmaṇyo bhaktavatsalaḥ
01140343 kaccit pure sudharmāyāṁ sukham āste suhrdvrtaḥ
01140351 maṅgalāya ca lokānāṁ kṣemāya ca bhavāya ca
01140353 āste yadukulāmbhodhāvādyo 'nantasakhaḥ pumān
01140361 yadbāhudaṇḍaguptāyāṁ svapuryāṁ yadavo 'rcitāḥ
01140363 krīḍanti paramānandaṁ mahāpauruṣikā iva
01140371 yatpādaśuśrūṣaṇamukhyakarmanā satyādayo dvyasahasrayoṣitāḥ
01140373 nirjitya saṅkhye tridaśāṁstadāśiṣo haranti vajrāyudhavallabhocitāḥ
01140381 yadbāhudaṇḍābhyudayānujīvino yadupravīrā hyakutobhayā muhuḥ
01140383 adhikramantyaṅghribhirāhṛtām balāt sabhāṁ sudharmāṁ surasattamocitām
01140391 kaccit te 'nāmayāṁ tāta bhraṣṭatejā vibhāsi me
01140393 alabdhamāno 'vajñātaḥ kim vā tāta ciroṣitāḥ
01140401 kaccin nābhihato 'bhāvaiḥ śabdādibhiramaṅgalaiḥ
01140403 na dattam uktam arthibhya āśayā yat pratiśrutam
01140411 kaccit tvaṁ brāhmaṇaṁ bālaṁ gāṁ vṛddhaṁ rogiṇaṁ striyam
01140413 śaraṇopasṛtaṁ sattvaṁ nātyākṣiḥ śaraṇapradāḥ
01140421 kaccit tvaṁ nāgamo 'gamyāṁ gamyāṁ vāsatkṛtām striyam
01140423 parājito vātha bhavān nottamairnāsamaiḥ pathi
01140431 api svit paryabhuṅkthāstvaṁ sambhojyān vṛddhabālakān
01140433 jugupsitaṁ karma kiñcit kṛtavān na yadakṣamam
01140441 kaccit preṣṭhatamenātha hrdayenātmabandhunā
01140443 śūnyo 'smi rahito nityaṁ manyase te 'nyathā na ruk
01150010 sūta uvāca
01150011 evaṁ kṛṣṇasakhaḥ kṛṣṇo bhrātrā rājñā vikalpitaḥ
01150013 nānāśaṅkāspadaṁ rūpaṁ kṛṣṇaviśleṣakarśitaḥ
01150021 śokena śuśyadvadana hrtsarojo hataprabhaḥ
01150023 vibhuṁ tam evānusmaran nāśaknot pratibhāṣitum
01150031 kṛcchreṇa saṁstabhya śucaḥ pāṇināmṛjya netrayoḥ
01150033 parokṣeṇa samunnaddha praṇayautkaṅthyakātarāḥ
01150041 sakhyaṁ maitrīm sauhrdaṁ ca sārathyādiṣu saṁsmaran
01150043 nṛpam agrajam ityāha bāṣpagadgadayā girā
01150050 arjuna uvāca
01150051 vañcito 'haṁ mahārāja hariṇā bandhurūpiṇā
01150053 yena me 'pahṛtaṁ tejo devavismāpanaṁ mahat
01150061 yasya kṣaṇaviyogena loko hyapriyadarśanaḥ
01150063 ukthena rahito hyeṣa mṛtakāḥ procyate yathā
01150071 yatsaṁśrayāddrupadageham upāgatānāṁ rājñāṁ svayaṁvaramukhe smaradurmadānāṁ
01150073 tejo hṛtaṁ khalu mayābhihataśca matsyaḥ sajjīkṛtena dhanuṣādhigatā ca kṛṣṇā
01150081 yatsannidhāvaham u khāṇḍavam agnaye 'dām indraṁ ca sāmaraṅgaṇaṁ tarasā vijitya
01150083 labdhā sabhā mayakṛtādbhutaśilpamāyā digbhyo 'haran nṛpatayo balim adhvare te
01150091 yattejasā nṛpaśiro'ṅghrim ahan makhārtham āryo 'nujastava gajāyutasattvavīryaḥ
01150093 tenāhṛtāḥ pramathanāthamakhāya bhūpā yanmocitāstadanayan balim adhvare te
01150101 patnyāstavādhimakhaklptamahābhīṣeka ślāghīṣṭhacārukabaraṁ kitavaiḥ sabhāyāṁ
01150103 sprṣṭaṁ vikīrya padayoḥ patitāśrumukhyā yastatstriyo 'kṛtahateśavimuktakeśāḥ
01150111 yo no jugopa vana etya durantakṛcchrād durvāsaso 'riracitādayutāgrabhug yaḥ
01150113 śākānnaśiṣṭam upayujya yatastrilokīm tṛptām amaṁsta salile vinimagnasaṅghaḥ
01150121 yattejasātha bhagavān yudhi śūlapāṇir vismāpitaḥ sagirijo 'stram adān nijam me
01150123 anye 'pi cāham amunaiva kalevareṇa prāpto mahendrabhavane mahadāsanārdham
01150131 tatraiva me viharato bhujadaṇḍayugmaṁ gāṇḍīvalakṣaṇam arātivadhāya devāḥ
01150133 sendrāḥ śritā yadanubhāvitam ājamīdha tenāham adya muṣitaḥ puruṣeṇa bhūmnā
01150141 yadbāndhavaḥ kurubalābdhim anantapāram eko rathena tatare 'ham atīryasattvam
01150143 pratyāhṛtaṁ bahu dhanam ca mayā pareṣāṁ tejāspadaṁ maṇimayaṁ ca hṛtaṁ śirobhyaḥ
01150151 yo bhīṣmakarṇaguruśalyacamūṣvadabhra rājanyavaryarathamāṇḍalamaṇḍitāsu
01150153 agre caro mama vibho rathayūthapānāṁ āyurmanāmsi ca dṛśā saha oja ārcchat
01150161 yaddoḥsu mā praṇihitaṁ gurubhīṣmakarṇa naptṛtrigartaśalyasaindhavabāhlikādyaiḥ
01150163 astrāṇyamoghamahimāni nirūpitāni nopasprṣurnṛharidāsam ivāsuraṇi
01150171 sautye vṛtaḥ kumatinātmada īśvaro me yatpādapadmam abhavāya bhajanti bhavyāḥ
01150173 māṁ śrāntavāham arayo rathino bhuviṣṭhaṁ na prāharan yadanubhāvanirastacittāḥ
01150181 narmānyudārarucirasmitaśobhitāni he pārtha he 'rjuna sakhe kurunandaneti
01150183 sañjalpitāni naradeva hrdisprṣāni smarturluṭhanti hrdayaṁ mama mādhavasya
01150191 śayyāsanāṭanavikatthanabhojanādiṣv aikyādvayasya ṛtavān iti vipralabdhaḥ
01150193 sakhyuḥ sakheva pitṛvat tanayasya sarvaṁ sehe mahān mahitayā kumateraghaṁ me
01150201 so 'haṁ nṛpendra rahitaḥ puruṣottamena sakhyā priyeṇa suhrdā hrdayena śūnyaḥ
01150203 adhvanyurukramaparigraham aṅga rakṣan gopairasadbhirabaleva vinirjito 'smi

01150211 tadvai dhanusta iṣavaḥ sa ratho hayāste so 'ham rathī nṛpatayo yata ānamanti
 01150213 sarvaṁ kṣaṇena tadabhūdasadīśariktam̐ bhasman hutam̐ kuhakarāddham̐ ivoptam̐ ūṣyām
 01150221 rājam̐stvayānuprṣṭānām̐ suhrdām̐ naḥ suhrtpure
 01150223 vipraśāpavimūdhānām̐ nighnatām̐ muṣṭibhirmithaḥ
 01150231 vāruṇīm̐ madirām̐ pītvā madonmathitacetāsām̐
 01150233 ajānatām̐ ivānyonyam̐ catuḥpañcāvaśeṣitāḥ
 01150241 prāyeṇaitadbhagavata īśvarasya viceṣṭitam
 01150243 mitho nighnanti bhūtāni bhāvayanti ca yan mithaḥ
 01150251 jalaukasām̐ jale yadvan mahānto 'dantyaṇīyasaḥ
 01150253 durbalān̐ balino rājan mahānto balino mithaḥ
 01150261 evam̐ baliṣṭhairyadubhirmahadbhiritarān̐ vibhuḥ
 01150263 yadūn̐ yadubhiranyonyam̐ bhūbhārān̐ sañjahāra ha
 01150271 deśakālārthayuktāni hr̥ttāpopaśamāni ca
 01150273 haranti smarataścittam̐ govindābhihitāni me
 01150280 sūta uvāca
 01150281 evam̐ cintayato jiṣṇoḥ kṛṣṇapādasaroruham
 01150283 sauhārdenātigādhena śāntāsīdvimalā matiḥ
 01150291 vāsudevānghryanudhyāna paribr̥mhitaram̐hasā
 01150293 bhaktyā nirmathitāśeṣa kaṣāyadhiṣaṇo 'rjunaḥ
 01150301 gītām̐ bhagavatā jñānam̐ yat tat saṅgrāmamūrdhani
 01150303 kālakarmatamoruddham̐ punaradhyagamāt prabhuḥ
 01150311 viśoko brahmasampattyā sañchinnadvaitasam̐śayaḥ
 01150313 līnaprakṛtinairguṇyādaliṅgatvādasambhavaḥ
 01150321 niśamya bhagavanmārgam̐ sam̐sthām̐ yadukulasya ca
 01150323 svaḥpathāya matim̐ cakre nibhṛtātma yudhiṣṭhiraḥ
 01150331 pṛthāpyanuśrutya dhanañjayoditam̐ nāśam̐ yadūnām̐ bhagavadgatim̐ ca tām̐
 01150333 ekāntabhaktyā bhagavatyadhokṣaje niveśitātmopararāma sam̐sr̥teḥ
 01150341 yayāharadbhuvo bhāram̐ tām̐ tanum̐ vijahāvajaḥ
 01150343 kaṇṭakam̐ kaṇṭakeneva dvayam̐ cāpīsituh̐ samam̐
 01150351 yathā matsyādirūpāni dhatte jahyādyathā nataḥ
 01150353 bhūbhāraḥ kṣapito yenajahau tac ca kalevaram
 01150361 yadā mukundo bhagavān̐ imām̐ mahīm̐ jahau svatanvā śravaṇīyasatkathaḥ
 01150363 tadāharevāpratibuddhacetāsām̐ abhadrahetuh̐ kaliranvavartata
 01150371 yudhiṣṭhirastat parisarpaṇam̐ budhaḥ pure ca rāṣṭre ca gr̥he tathātmani
 01150373 vibhāvya lobhānṛtajihmahimsanādyadharmacakram̐ gamanāya paryadhāt
 01150381 svarāt̐ pautram̐ vinayinam̐ ātmanah̐ susamam̐ guṇaiḥ
 01150383 toyanīvyāḥ patim̐ bhūmerabhyaṣiñcadgajāhvaye
 01150391 mathurāyām̐ tathā vajram̐ sūrasenapatim̐ tataḥ
 01150393 prajāpatyām̐ nirūpyeṣṭim̐ agnīm̐ apibadīśvaraḥ
 01150401 visṛjya tatra tat sarvaṁ dukūlavalayādikam
 01150403 nirmamo nirahaṅkāraḥ sañchinnāśeṣabandhanah̐
 01150411 vācam̐ juhāva manasi tat prāṇa itare ca tam
 01150413 mṛtyāvapānam̐ sotsargam̐ tam̐ pañcatve hyajohavīt
 01150421 tritve hutvā ca pañcatvam̐ tac caikatve n̐juhon̐ munih̐
 01150423 sarvam̐ ātmanyajuhavīdbrahmaṇyātmānam̐ avyaye
 01150431 cīravāsā nirāhāro baddhavān̐ muktamūrdhajaḥ
 01150433 darśayann̐ ātmano rūpam̐ jaḍonmattapiśācavat
 01150441 anavekṣamāṇo niragādaśṛṇvan̐ badhiro yathā
 01150443 udīcīm̐ praviveśāśām̐ gatapūrvām̐ mahātmabhiḥ
 01150445 hr̥di brahma param̐ dhyāyan̐ nāvarteta yato gataḥ
 01150451 sarve tam̐ anunirjagmurbhrātarah̐ kṛtanīścayāḥ
 01150453 kalinādharmamitreṇa dr̥ṣṭvā spr̥ṣṭāḥ prajā bhuvi
 01150461 te sādhuḥkṛtasarvārthā jñātvātyantikam̐ ātmanah̐
 01150463 manasā dhārayām̐ āsurvaikuṇṭhacaraṇāmbujam
 01150471 taddhyānodriktayā bhaktyā viśuddhadhiṣaṇāḥ pare
 01150473 tasmin̐ nārāyaṇapade ekāntamatayo gatim̐
 01150481 avāpurduravāpām̐ te asadbhirviṣayātmabhiḥ
 01150483 vidhūtakalmaṣā sthānam̐ virajenātmanaiva hi
 01150491 viduro 'pi parityajya prabhāse deham̐ ātmanah̐
 01150493 kṛṣṇāveśena taccittah̐ piṭrbhiḥ svakṣayam̐ yayau
 01150501 draupadī ca tadājñāya patinām̐ anapekṣatām̐
 01150503 vāsudeve bhagavati hyekāntamatirāpa tam
 01150511 yaḥ śraddhayaitadbhagavatpriyāṇām̐ pāṇḍoḥ sutānām̐ iti samprayāṇam
 01150513 śṛṇotyalam̐ svastyayanam̐ pavitraṁ labdhvā harau bhaktim̐ upaiti siddhim
 01160010 sūta uvāca

01160011 tataḥ parīkṣiddvijavyaśikṣayā mahīm mahābhāgavataḥ śaśāsa ha
01160013 yathā hi sūtyām abhijātakovidāḥ samādiśan vipra mahadguṇastathā
01160021 sa uttarasya tanayām upayema irāvātīm
01160023 janamejayādīmścaturastasyām utpādayat sutān
01160031 ājahārāśvamedhāmstrīn gaṅgāyām bhūridakṣiṇān
01160033 śāradvataṁ gurum kṛtvā devā yatrākṣigocarāḥ
01160041 nijagrāhaujasā vīraḥ kalim digvijaye kvacit
01160043 nṛpalingadharam śūdraṁ ghnantaṁ gomithunaṁ padā
01160050 śaunaka uvāca
01160051 kasya hetornijagrāha kalim digvijaye nṛpaḥ
01160053 nṛdevacihnadhṛk śūdra ko 'sau gām yaḥ padāhanat
01160055 tat kathyatām mahābhāga yadi kṛṣṇakathāśrayam
01160061 athavāsya padāmbhoja makarandalihām satām
01160063 kim anyairasadālāpairāyūṣo yadasadvayayaḥ
01160071 kṣudrāyūṣām nṛṇām aṅga martyānām ṛtam icchatām
01160073 ihopahūto bhagavān mṛtyuḥ śāmitrakarmaṇi
01160081 na kaścin mriyate tāvadyāvadaṣṭa ihāntakaḥ
01160083 etadarthaṁ hi bhagavān āhūtaḥ paramarṣibhiḥ
01160085 aho nṛloke pīyeta harililāmṛtaṁ vacaḥ
01160091 mandasya mandaprajñasya vayo mandāyūṣaśca vai
01160093 nidrayā hriyate naktam divā ca vyarthakarmabhiḥ
01160100 sūta uvāca
01160101 yadā parīkṣit kurujāṅgale 'vasat kalim praviṣṭam nijacakravartite
01160103 niśamya vārtam anatipriyām tataḥ śārāsanam saṁyugaśaundirādade
01160111 svalaṅkṛtam śyāmaturāṅgayojitam ratham mṛgendradhvajam āśritaḥ purāt
01160113 vṛto rathāśvadvipapattiyuktayā svasenayā digvijayāya nirgataḥ
01160121 bhadraśvam ketumālam ca bhāratam cottarān kurūn
01160123 kimpuruśādīni varṣāni vijitya jagṛhe balim
01160131 nagarāmśca vanāmścaiva nadiśca vimalodakāḥ
01160133 puruṣān devakalpāmśca nārīśca priyadarśanāḥ
01160141 adṛṣṭapūrvān subhagān sa dadarśa dhanañjayaḥ
01160143 sadanāni ca śubhrāni nārīścāpsarasām nibhāḥ
01160151 tatra tatropaśṛṇvānaḥ svapūrveṣām mahātmanām
01160153 pragīyamāṇam ca yaśaḥ kṛṣṇamāhātmyasūcakam
01160161 ātmānam ca paritrātam aśvatthāmno 'stratejasah
01160163 sneham ca vṛṣṇipārthānām teṣām bhaktim ca keśave
01160171 tebhyah paramasantuṣṭah prītyujjṛmbhitalocanaḥ
01160173 mahādhanāni vāsāmsi dadau hārān mahāmanāḥ
01160181 sārathyapāraśadasevanasakhyadautya
01160182 vīraśanānugamanastavanapraṇāmān
01160183 snigdheṣu pāṇduṣu jagatpraṇatim ca viṣṇor
01160184 bhaktim karoti nṛpatiścaraṇāravinde
01160191 tasyaivam vartamānasya pūrveṣām vṛttim anvaham
01160193 nātidūre kilāścaryam yadāsīt tan nibodha me
01160201 dharmah padaikena caran vicchāyām upalabhya gām
01160203 pṛcchati smāśruvanam vivatsām iva mātaram
01160210 dharma uvāca
01160211 kaccidbhadre 'nāmam ātmanaste vicchāyāsi mlāyateṣan mukhena
01160213 ālakṣaye bhavatīm antarādhiṁ dūre bandhum śocasi kañcanāmba
01160221 pādairnyūnam śocasi maikapadam ātmānam vā vṛṣalairbhokṣyamāṇam
01160223 āho surādīn hr̥tayajñabhāgān prajā uta svin maghavatyavarṣati
01160231 arakṣyamāṇāḥ striya urvi bālān śocasyatho puruśadairivārtān
01160233 vācam devīm brahmakule kukarmaṇyabrahmaṇye rājakule kulāgryān
01160241 kim kṣatrabandhūn kalinopasṛṣṭān rāṣṭrāni vā tairavaropitāni
01160243 itastato vāśanapānavāsaḥ snānavyavāyonmukhajīvalokam
01160251 yadvāmba te bhūribharāvātāra kṛtāvātārasya harerdharitri
01160253 antarhitasya smarati viṣṣṭā karmāni nirvāṇavilambitāni
01160261 idam mamācakṣva tavādhiṁulam vasundhare yena vikarṣitāsi
01160263 kālena vā te balinām balīyasā surārcitam kim hr̥tam amba saubhagam
01160270 dharaṇyuvāca
01160271 bhavān hi veda tat sarvam yan mām dharmānupṛcchasi
01160273 caturbhirvartase yena pādairlokasukhāvahaiḥ
01160281 satyam śaucam dayā kṣāntistyāgaḥ santoṣa ārjavam
01160283 śamo damastapaḥ sāmyam titikṣoparatiḥ śrutam
01160291 jñānam viraktiraiśvaryaṁ śauryam tejo balam smṛtiḥ

01160293 svātantryam kauśalam kāntirdhairyam mārđavam eva ca
01160301 prāgalbhyam praśrayaḥ śīlam saha ojo balam bhagaḥ
01160303 gāmbhīryam sthairyam āstikyam kīrtirmāno 'nahan̄kṛtiḥ
01160311 ete cānye ca bhagavan nityā yatra mahāguṇāḥ
01160313 prārthyā mahattvam icchadbhirna viyanti sma karhicit
01160321 tenāham guṇapātreṇa śrīnivāsena sāmpratam
01160323 śocāmi rahitam lokam pāpmanā kalinekṣitam
01160331 ātmānam cānuśocāmi bhavantam cāmarottamam
01160333 devān pitṛn ṛṣīn sādḥūn sarvān varṇāmstathāśramān
01160341 brahmādayo bahutitham yadapāṅgamokṣa
01160342 kāmāstapaḥ samacaran bhagavatprapannāḥ
01160343 sā śrīḥ svavāsam aravindavanam vihāya
01160344 yatpādasaubhagam alam bhajate 'nuraktā
01160351 tasyāham abjakuliśāṅkuśaketuketaiḥ
01160352 śrīmatpadairbhagavataḥ samalan̄kṛtāṅgī
01160353 trīn atyaroca upalabhya tato vibhūtim
01160354 lokān sa mām vyaśṛjadutsmayatīm tadante
01160361 yo vai mamātibharam āsuravamśarājñām
01160362 akṣauhiṇīśatam apānudadātmatantraḥ
01160363 tvām duḥstham ūnapadam ātmani pauraṣeṇa
01160364 sampādayan yaduṣu ramyam abibhradaṅgam
01160371 kā vā saḥeta viraham puruṣottamasya
01160372 premāvalokarucirasmitavalgujalpaiḥ
01160373 sthairyam samānam aharan madhumāninīnām
01160374 romotsavo mama yadaṅghriviṭāṅkitāyāḥ
01160381 tayorevam kathayatoḥ pṛthivīdharmayostadā
01160383 parīkṣin nāma rājarsih prāptaḥ prācīm sarasvatīm
01170010 sūta uvāca
01170011 tatra gomithunam rājā hanyamānam anāthavat
01170013 daṇḍahastam ca vṛṣalam dadṛṣe nṛpalāñchanam
01170021 vṛṣam mṛṇāladhavalam mehantam iva bibhyatam
01170023 vepamānam padaikena sīdantam sūdratāḍitam
01170031 gām ca dharmadughām dīnām bhṛśam sūdrapadāhatām
01170033 vivatsām āśruvanām kṣāmām yavasam icchatīm
01170041 papraccha ratham ārūḍhaḥ kārtasvaraparicchadam
01170043 meghagambhīrayā vācā samāropitakārmukaḥ
01170051 kastvam maccharaṇe loke balāddhamśyabalān balī
01170053 naradevo 'si veṣeṇa naṭavat karmaṇādvijaḥ
01170061 yastvam kṛṣṇe gate dūram sahaḅāṇḍīvadhanvanā
01170063 śocyo 'syaśocyān rahasi praharan vadham arhasi
01170071 tvām vā mṛṇāladhavalāḥ pādairnyūnaḥ padā caran
01170073 vṛṣarūpeṇa kim kaściddevo naḥ parikhedayan
01170081 na jātu kauravendrāṇām dordaṇḍaparirambhite
01170083 bhūtale 'nupatantyasmin vinā te prāñinām śucaḥ
01170091 mā saurabheyātra śuco vyetu te vṛṣalādbhayam
01170093 mā rodīrama bhadam te khalānām mayi śāstari
01170101 yasya rāṣṭre prajāḥ sarvāstrasyante sādḥvyasādhubhiḥ
01170103 tasya mattasya naśyanti kīrtirāyurbhago gatiḥ
01170111 eṣa rājñām paro dharmo hyārtānām ārtinigrahaḥ
01170113 ata enam vadhiṣyāmi bhūtadruham asattamam
01170121 ko 'vṛṣcat tava pādāmstrīn saurabheya catuṣpada
01170123 mā bhūvamstvādrśā rāṣṭre rājñām kṛṣṇānuvartinām
01170131 ākhyāhi vṛṣa bhadam vaḥ sādḥūnām akṛtāgasām
01170133 ātmavairūpyakartāram pārthānām kīrtidūṣaṇam
01170141 jane 'nāgasyagham yuñjan sarvato 'sya ca madbhayam
01170143 sādḥūnām bhadam eva syādasādḥudamane kṛte
01170151 anāgaḥsviha bhūteṣu ya āgaskṛn niraṅkuśaḥ
01170153 āhartāsmi bhujam sākṣādamartyasyāpi sāṅgadam
01170161 rājño hi paramo dharmāḥ svadharmasthānupālanam
01170163 śāsato 'nyān yathāśāstram anāpadyutpathān iha
01170170 dharma uvāca
01170171 etadvaḥ pāṇḍaveyānām yuktam ārtābhayam vacaḥ
01170173 yeṣām guṇagaṇaiḥ kṛṣṇo dautyādau bhagavān kṛtaḥ
01170181 na vyaṁ kleśabījāni yataḥ syuḥ puruṣarṣabha
01170183 puruṣam tam vijānīmo vākyabhedavimohitāḥ

01170191 kecidvikalpavasanā āhurātmānam ātmanah
 01170193 daivam anye 'pare karma svabhāvam apare prabhum
 01170201 apratarkyādanirdeśyāditi keṣvapi niścayaḥ
 01170203 atrānurūpaṁ rājarṣe vimṛṣa svamanīṣayā
 01170210 sūta uvāca
 01170211 evaṁ dharme pravadatai sa samrāddvijasattamāḥ
 01170213 samāhitena manasā vikhedah paryacaṣṭa tam
 01170220 rājovāca
 01170221 dharmam bravīṣi dharmajña dharmo 'si vṛṣarūpadhrk
 01170223 yadadharmakṛtaḥ sthānam sūcakasyāpi tadbhavet
 01170231 athavā devamāyāyā nūnam gatiṛagocarā
 01170233 cetaso vacasaścāpi bhūtānām iti niścayaḥ
 01170241 tapaḥ śaucam dayā satyam iti pādāḥ kṛte kṛtāḥ
 01170243 adharmāmśaistrayo bhagnāḥ smayasaṅgamadaistava
 01170251 idānīm dharmā pādaste satyam nirvartayedyaṭaḥ
 01170253 tam jighṛkṣatyadharmo 'yam anṛtenaidhitāḥ kaliḥ
 01170261 iyam ca bhūmirbhagavatā nyāsitorubharā satī
 01170263 śrīmadbhīstatpadanyāsaiḥ sarvataḥ kṛtakautukā
 01170271 śocatyāśrukalā sādhvī durbhagevojhitā satī
 01170273 abrahmaṇyā nṛpavyājāḥ sūdrā bhokṣyanti mām iti
 01170281 iti dharmam mahīm caiva sāntvayitvā mahārathah
 01170283 niśātam ādade khaḍgaṁ kalaye 'dharmahetave
 01170291 tam jighāmsuṁ abhipretya vihāya nṛpalānchanam
 01170293 tatpādamūlam śirasā samagādbhayavīhvalah
 01170301 patitam pādayorvīrah kṛpayā dīnavatsalah
 01170303 śaraṇyo nāvadhīc chlokya āha cedam hasann iva
 01170310 rājovāca
 01170311 na te guḍākeśayaśodharāṇām baddhāñjalervai bhayam asti kiñcit
 01170313 na vartitavyam bhavatā kathañcana kṣetre māḍīye tvam adharmabandhuḥ
 01170321 tvām vartamānam naradevadeheṣvanupravṛtto 'yam adharmapūgaḥ
 01170323 lobho 'nṛtam cauryam anāryam amho jyeṣṭhā ca māyā kalahaśca dambhaḥ
 01170331 na vartitavyam tadadharmabandho dharmeṇa satyena ca vartitavye
 01170333 brahmāvarte yatra yajanti yajñairyajñeśvaram yajñavitānavijñāḥ
 01170341 yasmin harirbhagavān iḍyamāna iḍyātmamūrtiryajatām śam tanoti
 01170343 kāmān amoghān sthiraḅaṅgamānām antarbahirvāyurivaīṣa ātmā
 01170350 sūta uvāca
 01170351 parīkṣitaivam ādiṣṭah sa kalirjātavepathuḥ
 01170353 tam udyatāsim āhedam daṅḍapāṇim ivodyatam
 01170360 kaliruvāca
 01170361 yatra kva vātha vatsyāmi sārvaabhauma tavājñayā
 01170363 lakṣaye tatra tatrāpi tvām āteṣuśarāsanam
 01170371 tan me dharmabhṛtām śreṣṭha sthānam nirdeṣṭum arhasi
 01170373 yatraiva niyato vatsya ātiṣṭhamste 'nuśāsanam
 01170380 sūta uvāca
 01170381 abhyarthitastadā tasmai sthānāni kalaye dadau
 01170383 dyūtam pānam striyaḥ sūnā yatrādharmāscaturvidhaḥ
 01170391 punaśca yācamānāya jātarūpam adāt prabhuḥ
 01170393 tato 'nṛtam madam kāmam rajo vairam ca pañcamam
 01170401 amūni pañca sthānāni hyadharmaprabhavaḥ kaliḥ
 01170403 auttareṇa dattāni nyavasat tannideśakṛt
 01170411 athaitāni na seveta bubhūsuḥ puruṣah kvacit
 01170413 viśeṣato dharmāśīlo rājā lokapatirguruḥ
 01170421 vṛṣasya naṣṭamstrīn pādān tapaḥ śaucam dayām iti
 01170423 pratisandadha āśvāsya mahīm ca samavardhayat
 01170431 sa eṣa etarhyadhyāsta āsanam pārthivocitam
 01170433 pitāmahenopanyastam rājñāraṇyam vivikṣatā
 01170441 āste 'dhunā sa rājarṣiḥ kauravendraśriyollasan
 01170443 gajāhvaye mahābhāgaścakravartī bṛhacchravāḥ
 01170451 itthambhūtānubhāvo 'yam abhimanyusuto nṛpaḥ
 01170453 yasya pālayataḥ kṣaṇīm yūyam satrāya dīkṣitāḥ
 01180010 sūta uvāca
 01180011 yo vai draṇyastravipluṣṭo na māturudare mṛtaḥ
 01180013 anugrahādbhagavataḥ kṛṣṇasyādbhutakarmanah
 01180021 brahmakopotthitādyastu takṣakāt prānaviplavāt
 01180023 na sammumohorubhayādbhagavatyarpitāśayaḥ

01180031 utsrjya sarvataḥ saṅgam vijñātājitasamsthitih
01180033 vaiyāsakerjahau śiṣyo gaṅgāyām svam kalevaram
01180041 nottamaślokavārtānām juṣatām tatkathāmṛtam
01180043 syāt sambhramo 'ntakāle 'pi smaratām tatpadāmbujam
01180051 tāvat kalirna prabhavet praviṣṭo 'pīha sarvataḥ
01180053 yāvadiśo mahān urvyām ābhimanyava ekarāt
01180061 yasminn ahani yarhyeva bhagavān utsasarja gām
01180063 tadaivehānuvṛtto 'sāvadharmaprabhavaḥ kaliḥ
01180071 nānudveṣṭi kalim samrāt sārāṅga iva sārabhuk
01180073 kuśalānyāśu siddhyanti netarāṇi kṛtāni yat
01180081 kim nu bāleṣu śūreṇa kalinā dhīrabhīruṇā
01180083 apramattaḥ pramatteṣu yo vṛko nr̥ṣu vartate
01180091 upavarṇitam etadvaḥ puṇyam pārīkṣitam mayā
01180093 vāsudevakathopetam ākhyānam yadapṛcchata
01180101 yā yāḥ kathā bhagavataḥ kathānīyorukarmaṇaḥ
01180103 guṇakarmāśrayāḥ pumbhiḥ samsevyāstā bubhūṣubhiḥ
01180110 ṛṣaya ūcuḥ
01180111 sūta jīva samāḥ saumya śāsvatīrviśadam yaśaḥ
01180113 yastvam śamsasi kṛṣṇasya martyānām amṛtam hi naḥ
01180121 karmaṇyasminn anāśvāse dhūmadhūmrātmanām bhavān
01180123 āpāyayati govinda pādapadmāsavam madhu
01180131 tulayāma lavenāpi na svargam nāpunarbhavam
01180133 bhagavatsaṅgisaṅgasya martyānām kim utāśiṣaḥ
01180141 ko nāma tṛpyedrasavit kathāyām mahattamaikāntaparāyaṇasya
01180143 nāntam guṇānām aguṇasya jagmur yogeśvarā ye bhavapādmamukhyāḥ
01180151 tan no bhavān vai bhagavatpradhāno mahattamaikāntaparāyaṇasya
01180153 harerudāram caritam viśuddham śuśrūṣatām no vitanotu vidvan
01180161 sa vai mahābhāgavataḥ parīkṣid yenāpavargākhyam adabhrabuddhiḥ
01180163 jñānena vaiyāsakīśabdītena bheje khagendradhvajapādamūlam
01180171 tan naḥ param puṇyam asaṁvṛtārtham ākhyānam atyadbhutayoganiṣṭham
01180173 ākhyāyanantācaritopapannaṁ pārīkṣitam bhāgavatābhirāmam
01180180 sūta uvāca
01180181 aho vayam janmabhr̥to 'dya hāsmā vṛddhānuvṛtṭyāpi vilomajātāḥ
01180183 dauṣkulyam ādhim vidhunoti śīghram mahattamānām abhidhānayogaḥ
01180191 kutaḥ punargṛṇato nāma tasya mahattamaikāntaparāyaṇasya
01180193 yo 'nantaśaktirbhagavān ananto mahadguṇatvādyam anantam āhuḥ
01180201 etāvātālam nanu sūcitena guṇairasāmyānatīśāyanasya
01180203 hitvetarān prārthayato vibhūtir yasyāṅghrīreṇum juṣate 'nabhīpsoḥ
01180211 athāpi yatpādanakhāvasṛṣṭam jagadvirīncopahr̥tārhanāmbhaḥ
01180213 seśam punātyanyatamo mukundāt ko nāma loke bhagavatpadārthaḥ
01180221 yatrānuraktāḥ sahasaiva dhīrā vyapohya dehādiṣu saṅgam ūḍham
01180223 vrajanti tat pāramahaṁsyam antyam yasminn ahimsopaśamaḥ svadharmāḥ
01180231 aham hi pṛṣṭo 'ryamaṇo bhavadbhir ācakṣa ātmāvagama 'tra yāvān
01180233 nabhaḥ patantyātmasamaṁ patattriṇas tathā samaṁ viṣṇugatiṁ vipaścitaḥ
01180241 ekadā dhanurudyamya vicaran mṛgayām vane
01180243 mṛgān anugataḥ śrāntaḥ kṣudhitr̥ṣṭito bhṛśam
01180251 jalāśayam acakṣāṇaḥ praviveśa tam āśramam
01180253 dadarśa munim āsīnam śāntam mīlitalocanam
01180261 pratiruddhendriyaprāṇa manobuddhim upāratam
01180263 sthānatrayāt param prāptam brahmabhūtam avikriyam
01180271 viprakīrṇajātācchannaṁ rauravenājīnena ca
01180273 viśuṣyattālurudakam tathābhūtam ayācata
01180281 alabdhatṛṇabhūmyādirasamprāptārghyasūnṛtaḥ
01180283 avajñātam ivātmānam manyamānaścukopa ha
01180291 abhūtapūrvāḥ sahasā kṣutṛḍbhyām arditātmanaḥ
01180293 brāhmaṇam pratyabhūdbrahman matsaro manyureva ca
01180301 sa tu brahmaṛṣeramse gatāsum uragam ruṣā
01180303 vinirgacchan dhanuṣkoṭyā nidhāya puram āgataḥ
01180311 eṣa kim nibhṛtāśeṣa karaṇo mīlitekṣāṇaḥ
01180313 mṛṣāsamādhīrāhosvit kim nu syāt kṣatrabandhubhiḥ
01180321 tasya putro 'titejasvī viharan bālako 'rbhakaiḥ
01180323 rājñāgham prāpitaṁ tātām śrutvā tatredam abravīt
01180331 aho adharmāḥ pālānām pīvnām balibhujām iva
01180333 svāminyagham yaddāsānām dvārapānām śunām iva
01180341 brāhmaṇaiḥ kṣatrabandhurhi gṛhapālo nirūpitaḥ

01180343 sa katham tadgrhe dvāḥsthaḥ sabhāṇḍam bhoktum arhati
 01180351 kṛṣṇe gate bhagavati śāstaryutpathagāminām
 01180353 tadbhinnasetūn adyāham śāsmi paśyata me balam
 01180361 ityuktvā roṣatāmrākṣo vayasyān ṛṣibālakah
 01180363 kauśikyāpa upaspr̥śya vāgvajram visasarja ha
 01180371 iti laṅghitamaryādam takṣakah saptame 'hani
 01180373 daṅkṣyati sma kulāṅgāram codito me tatadruham
 01180381 tato 'bhyetyāśramam bālo gale sarpakalevaram
 01180383 pitaram vīkṣya duḥkhārto muktakaṅtho ruroda ha
 01180391 sa vā āṅgirasō brahman śrutvā sutavilāpanam
 01180393 unmīlya śanakairnetre dr̥ṣtvā cāmse mṛtoragam
 01180401 visr̥jya tam ca papraccha vatsa kasmāddhi rodiṣi
 01180403 kena vā te 'pakṛtam ityuktaḥ sa nyavedayat
 01180411 niśamya śaptam atadarham narendram sa brāhmaṇo nātmajam abhyanandat
 01180413 aho batāmho mahadadya te kṛtam alpīyasi droha ururdamo dhṛtaḥ
 01180421 na vai nr̥bhīnaradevam parākhyam sammātum arhasyavipakvabuddhe
 01180423 yattejasā durviṣaheṇa guptā vindanti bhadrāṅyakutobhayāḥ prajāḥ
 01180431 alakṣyamāṇe naradevanāmni rathāṅgapāṇāvayam aṅga lokah
 01180433 tadā hi caurapracuro vinaṅkṣyatyarakṣyamāṇo 'vivarūthavat kṣaṇāt
 01180441 tadadya naḥ pāpam upaityananvayam yan naṣtanāthasya vasorvilumpakāt
 01180443 parasparam ghnanti śapanti vṛñjate paśūn striyo 'rthān purudasyavo janāḥ
 01180451 tadāryadharmah pravilīyate nr̥ṇām varṇāśramācārayutastrayīmayaḥ
 01180453 tato 'rthakāmābhīniveśitātmanām śunām kapīnām iva varṇasaṅkaraḥ
 01180461 dharmapālo narapatiḥ sa tu samrādbṛhacchravāḥ
 01180463 sāksān mahābhāgavato rājarsīrhayamedhayāt
 01180465 kṣutṛtśramayuto dīno naivāsmac chāpam arhati
 01180471 apāpeṣu svabhṛtyeṣu bālenāpakvabuddhinā
 01180473 pāpam kṛtam tadbhagavān sarvātmā kṣantum arhati
 01180481 tiraskṛtā vipralabdhaḥ śaptaḥ kṣiptā hatā api
 01180483 nāsyā tat pratikurvanti tadbhaktāḥ prabhavo 'pi hi
 01180491 iti putrakṛtāghena so 'nutapto mahāmuniḥ
 01180493 svayam viprakṛto rājñā naivāgham tadacintayat
 01180501 prāyaśaḥ sādhuve loka parairdvandveṣu yojitāḥ
 01180503 na vyathanti na hr̥ṣyanti yata ātmāguṇāśrayaḥ
 01190010 sūta uvāca
 01190011 mahīpatistvatha tatkarma garhyam vicintayann ātmakṛtam sudurmanāḥ
 01190013 aho mayā nīcam anāryavat kṛtam nirāgasi brahmaṇi gūḍhatejasi
 01190021 dhruvam tato me kṛtadevahelanād duratyayam vyasanam nātidīrghāt
 01190023 tadastu kāmam hyaghaṅkṛtāya me yathā na kuryām punarevam addhā
 01190031 adyaiva rājyam balam ṛddhakośam prakopitabrahmakulānalo me
 01190033 dahatvabhadrasya punarna me 'bhūt pāpīyasī dhīrdvijadevagobhyaḥ
 01190041 sa cintayann ittham athāśr̥ṇodyathā muneḥ sutokto nir̥tistakṣakākhyāḥ
 01190043 sa sādhu mene na cireṇa takṣakā nalam prasaktasya viraktikāraṇam
 01190051 atho vihāyemam amum ca lokam vimarśītau heyatayā purastāt
 01190053 kṛṣṇāṅghrisevām adhimanyamāna upāviśat prāyam amartyanadyām
 01190061 yā vai lasacchr̥itulasīvimiśra kṛṣṇāṅghrireṇvabhyadhikāmbunetrī
 01190063 punāti lokān ubhayatra seśān kastām na seveta mariṣyamāṇaḥ
 01190071 iti vyavacchīdya sa pāṇḍaveyaḥ prāyopaveśam prati viṣṇupadyām
 01190073 dadhau mukundāṅghrim ananyabhāvo munivrato muktasamastasaṅgaḥ
 01190081 tatropajagmurbhuvanam punānā mahānubhāvā munayaḥ saśiṣyāḥ
 01190083 prāyeṇa tīrthābhigamāpadeśaiḥ svayam hi tīrthāni punanti santaḥ
 01190091 atrirvasiṣṭhaścyavanaḥ śaradvān ariṣṭanemirbhṛguraṅgirāśca
 01190093 parāśaro gādhisuto 'tha rāma utathya indrapramadedhmavāhau
 01190101 medhātithirdevala ārṣṭiṣeṇo bhāradvājo gautamaḥ pippalādaḥ
 01190103 maitreya aurvaḥ kavasaḥ kumbhayonir dvaipāyano bhagavān nāradaśca
 01190111 anye ca devarṣibrahmarṣivaryā rājarsivaryā aruṇādayaśca
 01190113 nānārṣeyaprarān sametan abhyarcya rājā śirasā vavande
 01190121 sukhopaviṣṭeṣvatha teṣu bhūyaḥ kṛtapraṇāmaḥ svacikīrṣitam yat
 01190123 vijñāpayām āsa viviktacetā upasthito 'gre 'bhigṛhītapāṇiḥ
 01190130 rājovāca
 01190131 aho vayam dhanyatamā nr̥pāṇām mahattamānugrahaṇīyaśīlāḥ
 01190133 rājñām kulam brāhmaṇapādaśaucād dūrādvīrṣṭam bata garhyakarma
 01190141 tasyaiva me 'ghasya parāvareśo vyāsaktacittasya gr̥heṣvabhīkṣṇam
 01190143 nirvedamūlo dvijaśāparūpo yatra prasakto bhayam āśu dhatte
 01190151 tam mopayātam pratiyantu viprā gaṅgā ca devī dhṛtacittam īse

01190153 dvijopasrṣṭaḥ kuhakastakṣako vā daśatvalaṃ gāyata viṣṇugāthāḥ
 01190161 punaśca bhūyādbhagavatyanante ratiḥ prasaṅgaśca tadāśrayeṣu
 01190163 mahatsu yāṃ yāṃ upayāmi sṛṣṭim maitryastu sarvatra namo dvijebhyaḥ
 01190171 iti sma rājādhyavasāyayuktaḥ prācīnamūleṣu kuśeṣu dhīraḥ
 01190173 udaṇmukho dakṣiṇakūla āste samudrapatnyāḥ svasutanyastabhāraḥ
 01190181 evaṃ ca tasmin naradevadeve prāyopaviṣṭe divi devasaṅghāḥ
 01190183 praśasya bhūmau vyakiran prasūnair mudā muhurdundubhayaśca neduḥ
 01190191 maharṣayo vai samupāgatā ye praśasya sādhvityanumodamānāḥ
 01190193 ūcuḥ prajānugrahaśīlasārā yaduttamaślokaguṇābhirūpam
 01190201 na vā idam rājarsivarya citraṃ bhavatsu kṛṣṇaṃ samanuvrateṣu
 01190203 ye 'dhyāsanam rājakirītajusṭam sadyo jahurbhagavatpārśvakāmāḥ
 01190211 sarve vayam tāvadihāsmahe 'tha kalevaram yāvadasau vihāya
 01190213 lokam param virajaskam viśokam yāsyatyayam bhāgavatapradhānaḥ
 01190221 āsrutya tadṛṣigaṇavacaḥ parīkṣit samam madhucyudguru cāvyaḥ
 01190223 ābhāṣatainān abhinandya yuktān śuśrūṣamāṇaścaritāni viṣṇoḥ
 01190231 samāgatāḥ sarvata eva sarve vedā yathā mūrtidharāstriprṣṭhe
 01190233 nehātha nāmutra ca kaścanārtha ṛte parānugraham ātmaśīlam
 01190241 tataśca vaḥ prcchyaṃ imam viprcche viśrabhya viprā iti kṛtyatāyām
 01190243 sarvātmanā mriyamāṇaiśca kṛtyam śuddham ca tatrāmṛṣatābhiyuktāḥ
 01190251 tatrābhavadbhagavān vyāsaputro yadṛcchayā gām aṭamāno 'napekṣaḥ
 01190253 alakṣyalingo nijalābhatuṣṭo vṛtaśca bālairavadhūtaveṣaḥ
 01190261 tam dvyāṣṭavarṣam sukumārapāda karorubāhvamaśakapolagātram
 01190263 cārvāyatākṣonnasatulyakarna subhrvānanam kambusujātakaṅṭham
 01190271 nigūdhajatrum pṛthutuṅgavakṣasam āvartanābhim valivalgūdaram ca
 01190273 digambaram vaktravikīṛṇakeśam pralambabāhum svamarottamābham
 01190281 śyāmam sadāpīvyavayo'ṅgalakṣmyā strīṇām manoḥjām rucirasmitena
 01190283 pratyutthitāste munayaḥ svāsanebhyas tallakṣaṇajñā api gūdhavarcaśam
 01190291 sa viṣṇurāto 'tithaya āgatāya tasmai saparyām śirasājahāra
 01190293 tato nivṛttā hyabudhāḥ striyo 'rbhakā mahāsane sopaviveśa pūjitaḥ
 01190301 sa samvṛtastatra mahān mahīyasām brahmarṣirājarsidevarṣisaṅghaiḥ
 01190303 vyarocatālam bhagavān yathendur graharkṣatārānikaraiḥ parītaḥ
 01190311 praśāntam āśīnam akuṅṭhamedhasam munim nrpo bhāgavato 'bhyupetya
 01190313 praṇamya mūrdhnāvahitaḥ kṛtāñjalir natvā girā sūnṛtayānvaprcchat
 01190320 parīkṣiduvāca
 01190321 aho adya vayam brahman satsevyāḥ kṣatrabandhavaḥ
 01190323 kṛpayātithirūpeṇa bhavadbhistīrthakāḥ kṛtāḥ
 01190331 yeśam saṃsmaraṇāt puṃsām sadyaḥ śuddhyanti vai grhāḥ
 01190333 kim punardarśanasparśa pādaśaucāsanādibhiḥ
 01190341 sānnidhyāt te mahāyogin pātakāni mahāntyapi
 01190343 sadyo naśyanti vai puṃsām viṣṇoriva suretarāḥ
 01190351 api me bhagavān pṛitaḥ kṛṣṇaḥ pāṇḍusutapriyaḥ
 01190353 paitṛṣvaseyaprītyartham tadgotrasyāttabāndhavaḥ
 01190361 anyathā te 'vyaktagaterdarśanam naḥ katham nṛṇām
 01190363 nitarām mriyamāṇānām saṃsiddhasya vanīyasāḥ
 01190371 ataḥ prcchāmi saṃsiddhim yoginām paramam gurum
 01190373 puruṣasyeha yat kāryam mriyamāṇasya sarvathā
 01190381 yac chrotavyam atho japyam yat kartavyam nṛbhiḥ prabho
 01190383 smartavyam bhajanīyam vā brūhi yadvā viparyayam
 01190391 nūnam bhagavato brahman grheṣu grhamedhinām
 01190393 na lakṣyate hyavasthānam api godohanam kvacit
 01190400 sūta uvāca
 01190401 evam ābhāṣitaḥ pṛṣṭaḥ sa rājñā ślakṣṇayā girā
 01190403 pratyabhāṣata dharmajño bhagavān bādarāyaṇiḥ

Canto 2

02010010 śrīśuka uvāca
 02010011 varīyān eṣa te praśnaḥ kṛto lokahitam nṛpa
 02010013 ātmavitsammataḥ puṃsām śrotavyādiṣu yaḥ paraḥ
 02010021 śrotavyādīni rājendra nṛṇām santi sahasraśaḥ
 02010023 apaśyatām ātmatattvam grheṣu grhamedhinām
 02010031 nidrayā hriyate naktaṃ vyavāyena ca vā vayaḥ
 02010033 divā cārthehayā rājan kuṭumbabharāṇena vā
 02010041 dehāpatyakalatrādiṣvātmasainyeṣvasatsvapi

02010043 teṣām pramatto nidhanam paśyann api na paśyati
02010051 tasmādbhārata sarvātmā bhagavān īśvaro hariḥ
02010053 śrotavyaḥ kīrtitavyaśca smartavyaścecchatābhayam
02010061 etāvān sāṅkhyayogābhyām svadharmapariniṣṭhaya
02010063 janmalābhah paraḥ pumsām ante nārāyaṇasmṛtiḥ
02010071 prāyeṇa munayo rājan nivṛttā vidhiṣedhataḥ
02010073 nairguṇyasthā ramante sma guṇānukathane hareḥ
02010081 idam bhāgavatam nāma purānam brahmasammitam
02010083 adhītavān dvāparādaḥ piturdvaipāyanādaham
02010091 pariniṣṭhito 'pi nairguṇya uttamaślokalīlayā
02010093 grhītacetā rājarṣe ākhyānam yadadhītavān
02010101 tadaham te 'bhidhāsyāmi mahāpauruṣiko bhavān
02010103 yasya śraddadhatām āśu syān mukunde matiḥ satī
02010111 etan nirvidyamānānām icchatām akutobhayam
02010113 yoginām nṛpa nirṇītam harernāmānukīrtanam
02010121 kim pramattasya bahubhiḥ parokṣairhāyanairiha
02010123 varam muhūrtaṁ viditam ghaṭate śreyase yataḥ
02010131 khatvāṅgo nāma rājarṣirjñātveyattām ihāyuṣaḥ
02010133 muhūrtāt sarvam utsṛjya gatavān abhayam harim
02010141 tavāpyetarhi kauravya saptāham jīvitāvadhīḥ
02010143 upakalpaya tat sarvam tāvadyat sāmparāyikam
02010151 antakāle tu puruṣa āgate gatasādhvasaḥ
02010153 chindyādasāṅgaśastreṇa sprhām dehe 'nu ye ca tam
02010161 grhāt pravrajito dhīraḥ puṇyatīrthajalāplutaḥ
02010163 śucau vivikta āsīno vidhivat kalpitāsane
02010171 abhyasen manasā śuddham trivṛdbrāhmākṣaram param
02010173 mano yacchej jitaśvāso brahmabījam avismaran
02010181 niyacchedviṣayebhyo 'kṣān manasā buddhisārathiḥ
02010183 manaḥ karmabhirākṣiptam śubhārthe dhārayeddhīyā
02010191 tatraikāvayavam dhyāyedavyucchinna cetasā
02010193 mano nirviṣayam yuktvā tataḥ kiñcana na smaret
02010195 padaṁ tat paramam viṣnormano yatra prasīdati
02010201 rajastamobhyām ākṣiptam vimūḍham mana ātmanaḥ
02010203 yaccheddhāraṇayā dhīro hanti yā tatkrtaṁ malam
02010211 yasyām sandhāryamāṇayām yogino bhaktīlakṣaṇaḥ
02010213 āśu sampadyate yoga āśrayam bhadrām īkṣataḥ
02010220 rājovāca
02010221 yathā sandhāryate brahman dhāraṇā yatra sammatā
02010223 yādṛśī vā haredāśu puruṣasya manomalam
02010230 śrīśuka uvāca
02010231 jītāsano jitaśvāso jitasāṅgo jītendriyaḥ
02010233 sthūle bhagavato rūpe manaḥ sandhārayeddhīyā
02010241 viśeṣastasya deho 'yam sthaviṣṭhaśca sthavīyasām
02010243 yatredam vyajyate viśvam bhūtam bhavyam bhavac ca sat
02010251 aṇḍakośe śarīre 'smin saptāvaraṇasāmyute
02010253 vairājaḥ puruṣo yo 'sau bhagavān dhāraṇāśrayaḥ
02010261 pātālam etasya hi pādāmūlam paṭhanti pārṣṇiprapade rasātalam
02010263 mahātalam viśvasrjo 'tha gulphau talātalam vai puruṣasya jaṅghe
02010271 dve jānunī sutalam viśvamūrter ūrudvayam vitalam cātalam ca
02010273 mahītalam tajjaghanam mahīpate nabhastalam nābhisaro grṇanti
02010281 uraḥsthalam jyotiranīkam asya grīvā maharvadanam vai jano 'sya
02010283 tapo varāṭīm vidurādipuṁsaḥ satyam tu śīrṣāṇi sahasraśīrṣṇaḥ
02010291 indrādayo bāhava āhurusrāḥ karṇau dīśaḥ śrotram amuṣya śabdaḥ
02010293 nāsatyadasrau paramasya nāse ghrāṇo 'sya gandho mukham agniriddhaḥ
02010301 dyaurakṣiṇī cakṣurabhūt pataṅgaḥ pakṣmāṇi viṣnorahanī ubhe ca
02010303 tadbhrūvijṛmbhaḥ parameṣṭhidhiṣṇyam āpo 'sya tālū rasa eva jihvā
02010311 chandāmsyanantasya śīro grṇanti damṣṭrā yamaḥ snehakalā dvijāni
02010313 hāso janonmādakārī ca māyā durantasargo yadapāṅgamokṣaḥ
02010321 vrīḍottarauṣṭho 'dhara eva lobho dharmāḥ stano 'dharmapatho 'sya pṛṣṭham
02010323 kastasya medhram vṛṣaṇau ca mitrau kukṣiḥ samudrā girayo 'sthisaṅghāḥ
02010331 nāḍyo 'sya nādyo 'tha tanūruhāni mahīruhā viśvatanornṛpendra
02010333 anantavīryaḥ śvasitam mātariśvā gatirvayaḥ karma guṇapravāhaḥ
02010341 īśasya keśān vidurambuvāhān vāsastu sandhyām kuruvarya bhūmnaḥ
02010343 avyaktam āhurhṛdayam manaścasa candramāḥ sarvavikāraśoḥ
02010351 vijñānaśaktim mahim āmananti sarvātmano 'ntaḥkaraṇam giritram

02010353 aśvāsvataryuṣṭragajā nakhāni sarve mrgāḥ paśavaḥ śronideśe
02010361 vayāmsi tadvyākaraṇam vicitraṁ manurmaniṣā manuḥ nivāsaḥ
02010363 gandharvavidyādharaḥcāraṇāpsaraḥ svarasmṛtīrasurāṅkavīryaḥ
02010371 brahmānaṁ kṣatrabhujo mahātmā vidūruraṅghriśritakṣṇavarṇaḥ
02010373 nānābhīdhābhījyagaṇopapanno dravyātmakaḥ karma vitānayoḡaḥ
02010381 iyān asāvīśvaravigrahasya yaḥ sanniveśaḥ kathito mayā te
02010383 sandhāryate 'smin vapuṣi sthaviṣṭhe manaḥ svabuddhyā na yato 'sti kiñcit
02010391 sa sarvadhīvrṭtyanubhūtasarva ātmā yathā svapṇajanekṣitaikaḥ
02010393 taṁ satyam ānandanidhiṁ bhajeta nānyatra sajjedyata ātmapātaḥ
02020010 śrīśuka uvāca
02020011 evaṁ purā dhāraṇayātmayonir naṣṭāṁ smṛtiṁ pratyavarudhya tuṣṭāt
02020013 tathā sasarjedam amoghadrṣṭir yathāpyayāt prāḡ vyavasāyabuddhiḥ
02020021 śābdasya hi brahmaṇa eṣa panthā yan nāmbhirdhyāyati dhīrapārthaiḥ
02020023 paribhramamstatra na vindate 'rthān māyāmāye vāsanayā śayānaḥ
02020031 ataḥ kavirnāmasu yāvadarthaḥ syādapramatto vyavasāyabuddhiḥ
02020033 siddhe 'nyathārthe na yateta tatra pariśramam tatra samīkṣamānaḥ
02020041 satyāṁ kṣitau kim kaśipoḥ prayāsair bāhau svasiddhe hyupabarhaṇaiḥ kim
02020043 satyañjalau kim purudhānnapātryā digvalkalādau sati kim dukūlaiḥ
02020051 cīrāṇi kim pathi na santi diśanti bhikṣāṁ
02020052 naivāṅghripāḥ parabhrtaḥ sarito 'pyaśuṣyan
02020053 ruddhā guhāḥ kim ajito 'vati nopasannān
02020054 kasmādbhajanti kavayo dhanadurmadāndhān
02020061 evaṁ svacitte svata eva siddha ātmā priyo 'rtho bhagavān anantaḥ
02020063 taṁ nirvrto niyatārtho bhajeta saṁsārahētūparamaśca yatra
02020071 kastāṁ tvanādrṭya parānucintāṁ rṭe paśūn asatīm nāma kuryāt
02020073 paśyañ janam patitam vaitaraṇyām svakarmajān paritāpāñ juṣāṇam
02020081 kecit svadehāntarhrdayāvakaśe prādeśamātram puruṣam vasantam
02020083 caturbhujam kañjarathāṅgaśaṅkha gadādharam dhāraṇayā smaranti
02020091 rasannavaktram nalināyatekṣaṇam kadambakiñjalkapiśaṅgavāsasam
02020093 lasanmahāratnahiraṇmayāṅgadaṁ sphuranmahāratnakirīṭakuṇḍalam
02020101 unnidrahṭpaṅkajakarṇikālaye yogeśvarāsthāpitapādapallavam
02020103 śrīlakṣaṇam kaustubharatnakandharam amlānalakṣmyā vanamālayācitam
02020111 vibhūṣitam mekhalayāṅgulīyakair mahādhānairnūpurakaṅkaṇādibhiḥ
02020113 snigdhamalākuñcitanīlakuntalair virocāmānānanahāsapeśalam
02020121 adīnalīlāhasitekṣaṇollasad bhrūbhaṅgasamśucitabhūryanugraham
02020123 īkṣeta cintāmayam enam īśvaram yāvan mano dhāraṇayāvatiṣṭhate
02020131 ekaikaśo 'ṅgāni dhiyānubhāvayet pādādi yāvaddhasitam gadābhrtaḥ
02020133 jitam jitam sthānam apohya dhārayet param param śuddhyati dhīryathā yathā
02020141 yāvan na jāyeta parāvare 'smin viśveśvare draṣṭari bhaktiyogaḥ
02020143 tāvat sthavīyaḥ puruṣasya rūpaṁ kriyāvasāne prayataḥ smareta
02020151 sthiram sukham cāsanam āsthito yatir yadā jihāsurimam aṅga lokam
02020153 kāle ca deśe ca mano na sajjayet prāṇān niyacchen manasā jītāsuḥ
02020161 manaḥ svabuddhyāmalayā niyamyā kṣetrañña etām ninayet tam ātmani
02020163 ātmānam ātmanyavarudhya dhīro labdhopaśāntirvirameta kṛtyāt
02020171 na yatra kālo 'nimiṣāṁ paraḥ prabhuḥ kuto nu devā jagatām ya īśire
02020173 na yatra sattvaṁ na rajastamaśca na vai vikāro na mahān pradhānam
02020181 param padaṁ vaiṣṇavam āmananti tad yan neti netīyatadutsisṛkṣavaḥ
02020183 visṛjya daurātmyam ananyasauhrdā hr̥dopaguhyārhapadam pade pade
02020191 ittham munistūparamedvyavasthito vijñānadr̥gvīryasurandhitāśayaḥ
02020193 svapārṣṇināpīḍya gudam tato 'nilam sthāneṣu ṣaṭśūnamāyej jītaklamaḥ
02020201 nābhyām sthitam hr̥dyadhiropya tasmād udānagatyorasi taṁ nāyem muniḥ
02020203 tato 'nusandhāya dhiyā manasvī svatālumūlam śanakairnayeta
02020211 tasmādbhruvorantaram unnayeta niruddhasaptāyatano 'napekṣaḥ
02020213 sthitvā muhūrtārdham akunṭhadrṣṭir nirbhīdya mūrdhan visṛjet param gataḥ
02020221 yadi prayāsyam nr̥pa pārameṣṭhyam vaihāyasānām uta yadvihāram
02020223 aṣṭādhipatyam guṇasannivāye sahaiva gacchen manasendriyaiśca
02020231 yogeśvarāṇām gatim āhurantar bahistrilokyāḥ pavanāntarātmanām
02020233 na karmabhistām gatim āpnuvanti vidyātapoyogasamādhībhājām
02020241 vaiśvānaram yāti vihāyasā gataḥ suṣumṇayā brahmapathena śociṣā
02020243 vidhūtakalko 'tha harerudastāt prayāti cakram nr̥pa śaiśumāram
02020251 tadviśvanābhīm tvativartya viṣṇor aṅīyasā virajenātmanaikaḥ
02020253 namaskṛtam brahmavidām upaiti kalpāyuso yadvibudhā ramante
02020261 aṭho anantasya mukhānalena dandahyamānam sa nirīkṣya viśvam
02020263 niryāti siddheśvarayusṭadhīṣṇyam yaddvaiparārdhyam tadu pārameṣṭhyam
02020271 na yatra śoko na jarā na mṛtyur nārtirna codvega rṭe kutaścit

02020273 yac cit tato 'dah kṛpayānidamvidāṃ durantaduḥkhaprabhavānudarśanāt
 02020281 tato viśeṣaṃ pratipadya nirbhayas tenātmanāpo 'nalāmūrtiratvaran
 02020283 jyotirmayo vāyum upetya kāle vāyvātmanā khaṃ bṛhadātmaliṅgam
 02020291 ghrāṇena gandhaṃ rasanena vai rasaṃ rūpaṃ ca dṛṣṭyā śvasanaṃ tvacaiva
 02020293 śrotreṇa copetya nabhoguṇatvaṃ prāṇena cākūtim upaiti yogī
 02020301 sa bhūtasūkṣmendriyasannikarṣaṃ manomayaṃ devamayaṃ vikāryam
 02020303 saṃsādyā gatyā saha tena yāti vijñānatattvaṃ guṇasannirodham
 02020311 tenātmanātmānam upaiti śāntam ānandam ānandamayo 'vasāne
 02020313 etāṃ gatim bhāgavatīm gato yaḥ sa vai punarneha viśajjate 'ṅga
 02020321 ete sṛtī te nṛpa vedagīte tvayābhiprṣṭe ca sanātane ca
 02020323 ye vai purā brahmaṇa āha tuṣṭa ārādhito bhagavān vāsudevaḥ
 02020331 na hyato 'nyaḥ śivaḥ panthā viśataḥ saṃsṛtāviha
 02020333 vāsudeve bhagavati bhaktiyogo yato bhavet
 02020341 bhagavān brahma kārtsnyena triranvīkṣya manīṣayā
 02020343 tadadhyavasyat kūṭastho ratirātman yato bhavet
 02020351 bhagavān sarvabhūteṣu lakṣitaḥ svātmanā hariḥ
 02020353 dṛṣyairbuddhyādibhirdraṣṭā lakṣaṇairanumāpakaiḥ
 02020361 tasmāt sarvātmanā rājan hariḥ sarvatra sarvadā
 02020363 śrotavyaḥ kīrtitavyaśca smartavyo bhagavān nṛṇām
 02020371 pibanti ye bhagavata ātmanaḥ satāṃ kathāmṛtaṃ śravaṇaputeṣu sambhṛtam
 02020373 punanti te viśayavidūṣitāśayaṃ vrajanti taccaraṇasaroruhāntikam
 02030010 śrīśuka uvāca
 02030011 evam etan nigaditaṃ pṛṣṭavān yadbhavān mama
 02030013 nṛṇām yan mriyamāṇānām manuṣyeṣu manīṣiṇām
 02030021 brahmavarcasakāmastu yajeta brahmaṇaḥ patim
 02030023 indram indriyakāmastu prajākāmāḥ prajāpatīm
 02030031 devīm māyām tu śrīkāmastejaskāmo vibhāvasum
 02030033 vasukāmo vasūn rudrān vīryakāmo 'tha vīryavān
 02030041 annādyakāmastvaditīm svargakāmo 'diteḥ sutān
 02030043 viśvān devān rājyakāmāḥ sādhyān saṃsādhako viśām
 02030051 āyuskāmo 'śvinau devau puṣṭikāma ilām yajet
 02030053 pratiṣṭhākāmāḥ puruṣo rodasī lokamātarau
 02030061 rūpābhikāmo gandharvān strīkāmo 'psara urvaśīm
 02030063 ādhipatyakāmāḥ sarveṣāṃ yajeta parameṣṭhinam
 02030071 yajñam yajedyāśaskāmāḥ kośakāmāḥ pracetasam
 02030073 vidyākāmastu giriśam dāmpatyārtha umām satīm
 02030081 dharmārtha uttamaślokaṃ tantuḥ tanvan pitn yajet
 02030083 rakṣākāmāḥ puṇyajanān ojaskāmo marudgaṇān
 02030091 rājyakāmo manūn devān nirṛtiṃ tvabhicaran yajet
 02030093 kāmakāmo yajet somam akāmāḥ puruṣam param
 02030101 akāmāḥ sarvakāmo vā mokṣakāma udāradhīḥ
 02030103 tīvreṇa bhaktiyogena yajeta puruṣam param
 02030111 etāvān eva yajatām iha niḥśreyasodayaḥ
 02030113 bhagavatyacalo bhāvo yadbhāgavatasaṅgataḥ
 02030121 jñānam yadāpratiniṣṭhagūṇormicakram
 02030122 ātmaprasāda uta yatra guṇeṣvasaṅgaḥ
 02030123 kaivalyasammatapathastvatha bhaktiyogaḥ
 02030124 ko nirvṛto harikathāsu ratim na kuryāt
 02030130 śaunaka uvāca
 02030131 ityabhivyāhṛtaṃ rājā niśamya bharatarṣabhaḥ
 02030133 kim anyat pṛṣṭavān bhūyo vaiyāsakim ṛṣim kavim
 02030141 etac chuśrūṣatām vidvan sūta no 'rhasi bhāṣitum
 02030143 kathā harikathodarkāḥ satām syuḥ sadasi dhruvam
 02030151 sa vai bhāgavato rājā pāṇḍaveyo mahārathaḥ
 02030153 bālakṛīḍanakaiḥ kṛīḍan kṛṣṇakṛīḍam ya ādade
 02030161 vaiyāsakīśca bhagavān vāsudevaparāyaṇaḥ
 02030163 urugāyagūṇodārāḥ satām syurhi samāgame
 02030171 āyurharati vai puṃsām udyann astaṃ ca yann asau
 02030173 tasyarte yatkaṣaṇo nīta uttamaślokavārtayā
 02030181 taravaḥ kim na jīvanti bhastrāḥ kim na śvasantyuta
 02030183 na khādanti na mehanti kim grāme paśavo 'pare
 02030191 śvaviḍvarāhoṣṭrakharaiḥ saṃstutaḥ puruṣaḥ paśuḥ
 02030193 na yatkarṇapathopeto jātu nāma gadāgrajāḥ
 02030201 bile batorukramavikramān ye na śṛṇvataḥ karṇapute narasya
 02030203 jihvāsati dārdurikeva sūta na copagāyatyurugāyagāthāḥ

02030211 bhāraḥ param paṭtakirītajusṭam apyuttamāṅgam na namen mukundam
02030213 śāvau karau no kurute saparyām harerlasatkāñcanakaṅkaṅau vā
02030221 barhāyite te nayane narāṅām līṅgāni viṣṇorna nirīkṣato ye
02030223 pāḍau nr̥ṇām tau drumajanmabhājau kṣetrāṇi nānurvrajato hareryau
02030231 jīvañ chavo bhāgavatāṅghrireṇum na jātu martyo 'bhilabheta yastu
02030233 śrīviṣṇupadyā manujastulasyāḥ śvasaṅ chavo yastu na veda gandham
02030241 tadaśmasāram hṛdayam batedam yadgr̥hyamāṅairharināmadheyaiḥ
02030243 na vikriyetātha yadā vikāro netre jalam gātraruheṣu harṣaḥ
02030251 athābhidhehyaṅga mano'nukūlam prabhāṣase bhāgavatapradhānaḥ
02030253 yadāha vaiyāsakirātmavidyā viśārado nr̥patim sādhu pṛṣṭaḥ
02040010 sūta uvāca
02040011 vaiyāsakeriti vacastattvaniścayam ātmanah
02040013 upadhārya matim kṛṣṇe auttareyaḥ satim vyadhāt
02040021 ātmajāyāsutāgāra paśudraṇibandhuṣu
02040023 rājye cāvikale nityam virūdhām mamatām jahau
02040031 papraccha cemam evārtham yan mām pṛcchatha sattamāḥ
02040033 kṛṣṇānubhāvaśravaṇe śraddadhāno mahāmanah
02040041 samsthām vijñāya sannyasya karma traivargikam ca yat
02040043 vāsudeve bhagavati ātmabhāvam dṛḍham gataḥ
02040050 rājovāca
02040051 samīcīnam vaco brahman sarvajñasya tavānagha
02040053 tamo viśīryate mahyam hareḥ kathayataḥ kathām
02040061 bhūya eva vivitsāmi bhagavān ātmamāyayā
02040063 yathedaṁ sr̥jate viśvam durvibhāvyaḥ adhīśvaraiḥ
02040071 yathā gopāyati vibhuryathā samyacchate punaḥ
02040073 yām yām śaktim upāśritya puruśaktiḥ paraḥ pumān
02040075 ātmānam krīḍayan krīḍan karoti vikaroti ca
02040081 nūnam bhagavato brahman hareradbhutarmanah
02040083 durvibhāvyaḥ ivābhāti kavibhiścāpi ceṣṭitam
02040091 yathā guṇāṁstu prakṛteryugapat kramaśo 'pi vā
02040093 bibharti bhūriśastvekaḥ kurvan karmāṇi janmabhiḥ
02040101 vicikitsitam etan me bravītu bhagavān yathā
02040103 śābde brahmaṇi niṣṇātaḥ parasmimśca bhavān khalu
02040110 sūta uvāca
02040111 ityupāmantrito rājñā guṇānukathane hareḥ
02040113 hr̥ṣīkeśam anusmṛtya prativaktum pracakrame
02040120 śrīśuka uvāca
02040121 namaḥ parasmai puruṣāya bhūyase sadudbhavasthānanirodhalīlayā
02040123 gr̥hītaśaktitritayāya dehinām antarbhavāyānupalaksyavartmane
02040131 bhūyo namaḥ sadvr̥jinacchide 'satām asambhavāyākhillasattvamūrtaye
02040133 pumsām punaḥ pāramahaṁsya āśrame vyavasthitānām anumṛgyadāśuṣe
02040141 namo namaste 'stvṛṣabhāya sātvatām vidūrakāṣṭhāya muhuḥ kuyoginām
02040143 nirastasāmyātīsayena rādhasā svadhāmani brahmaṇi raṁsyate namaḥ
02040151 yatkīrtanam yatsmaraṇam yadīkṣaṇam yadvandanam yacchravaṇam yadarhaṇam
02040153 lokasya sadyo vidhunoti kalmaṣam tasmai subhadraśravase namo namaḥ
02040161 vicakṣaṇā yaccaraṇopasādanāt saṅgam vyudasyobhayato 'ntarātmanah
02040163 vindanti hi brahmagatim gataklamāstasmai subhadraśravase namo namaḥ
02040171 tapasvino dānaparā yaśasvino manasvino mantravidaḥ sumaṅgalāḥ
02040173 kṣemaṁ na vindanti vinā yadarpaṇam tasmai subhadraśravase namo namaḥ
02040181 kirātahūṅāndhrapulindapulkaśā ābhīraśumbhā yavanāḥ khasādayaḥ
02040183 ye 'nye ca pāpā yadapāśrayāśrayāḥ śudhyanti tasmai prabhaviṣṇave namaḥ
02040191 sa eṣa ātmātmavatām adhīśvarastrayīmāyo dharmamayastapomayaḥ
02040193 gatavyalīkairajaśaṅkarādibhirvitarkyalingo bhagavān prasīdatām
02040201 śriyaḥ patiryajñapatiḥ prajāpatirdhiyām patirlokapatirdharāpatiḥ
02040203 patirgatiścāndhakavr̥ṣṇisātvatām prasīdatām me bhagavān satām patiḥ
02040211 yadāṅghryabhidyānasamādhidhautayā dhiyānupaśyanti hi tattvam ātmanah
02040213 vadanti caitat kavayo yathārucaṁ sa me mukundo bhagavān prasīdatām
02040221 pracoditā yena purā sarasvatī vitanvatājasya satim smṛtim hṛdi
02040223 svalakṣaṇā prādurbhūt kilāsyataḥ sa me ṛṣiṇām ṛṣabhaḥ prasīdatām
02040231 bhūtairmahadbhīrya imāḥ puro vibhurnirmāya śete yadamūṣu puruṣaḥ
02040233 bhunkte guṇān ṣoḍaśa ṣoḍaśātmakaḥ so 'lankṛṣīṣṭa bhagavān vacāmsi me
02040241 namastasmai bhagavate vāsudevāya vedhase
02040243 papurjñānam ayam saumyā yanmukhāmburuhāsavam
02040251 etadevātmabhū rājan nāradāya vipṛcchate
02040253 vedagarbho 'bhyadhāt sākṣādyadāha harirātmanah

02050010 nārada uvāca
 02050011 devadeva namaste 'stu bhūtabhāvana pūrvaja
 02050013 tadvijānīhi yaj jñānam ātmattvanidarśanam
 02050021 yadrūpaṁ yadadhiṣṭhānaṁ yataḥ sṛṣṭam idaṁ prabho
 02050023 yat saṁsthaṁ yat paraṁ yac ca tat tattvaṁ vada tattvataḥ
 02050031 sarvaṁ hyetadbhavān veda bhūtabhavyabhavatprabhuḥ
 02050033 karāmalakavadviśvaṁ vijñānāvasitaṁ tava
 02050041 yadvijñāno yadādhāro yatparastvaṁ yadātmakaḥ
 02050043 ekaḥ sṛjasi bhūtāni bhūtairevātmmāyayā
 02050051 ātman bhāvayase tāni na parābhāvayan svayam
 02050053 ātmaśaktim avaṣṭabhya ūṛṇanābhīrivāklamah
 02050061 nāhaṁ veda paraṁ hyasmin nāparaṁ na samaṁ vibho
 02050063 nāmarūpaḥ sa bhāvayāmi sadasat kiñcidanyataḥ
 02050071 sa bhavān acaradghoraṁ yat tapaḥ susamāhitaḥ
 02050073 tena khedayase nastvaṁ parāśānkāṁ ca yacchasi
 02050081 etan me pṛcchataḥ sarvaṁ sarvajña sakaleśvara
 02050083 vijānīhi yathavedam ahaṁ budhye 'nuśāsitaḥ
 02050090 brahmovāca
 02050091 samyak kārūṇikasyedaṁ vatsa te vicikitsitam
 02050093 yadahaṁ coditaḥ saumya bhagavadvīryadarśane
 02050101 nānṛtaṁ tava tac cāpi yathā mām prabravīṣi bhoḥ
 02050103 avijñāya paraṁ matta etāvāt tvaṁ yato hi me
 02050111 yena svarociṣā viśvaṁ rocitaṁ rocayāmyaham
 02050113 yathārko 'gniryathā somo yatharkṣagrahatārakāḥ
 02050121 tasmai namo bhagavate vāsudevāya dhīmahi
 02050123 yanmāyayā durjayayā mām vadanti jagadgurum
 02050131 vilajjamāyayā yasya sthātum īkṣāpathe 'muyā
 02050133 vimohitā vikatthante mamāham iti durdhiyaḥ
 02050141 dravyaṁ karma ca kālāśca svabhāvo jīva eva ca
 02050143 vāsudevāt paro brahman na cānyo 'rtho 'sti tattvataḥ
 02050151 nārāyaṇaparā vedā devā nārāyaṇāṅgajāḥ
 02050153 nārāyaṇaparā lokā nārāyaṇaparā makhāḥ
 02050161 nārāyaṇaparo yogo nārāyaṇaparam tapaḥ
 02050163 nārāyaṇaparam jñānam nārāyaṇaparā gatiḥ
 02050171 tasyāpi draṣṭurīśasya kūṭasthasyākhilātmanaḥ
 02050173 sṛjyaṁ sṛjāmi sṛṣṭo 'ham īkṣayaivābhicoditaḥ
 02050181 sattvaṁ rajastama iti nirguṇasya guṇāstrayaḥ
 02050183 sthitisarganīrodheṣu grhītā māyayā vibhoḥ
 02050191 kāryakāraṇakartṛtve dravyajñānakriyāśrayāḥ
 02050193 badhnanti nityadā muktaṁ māyinaṁ puruṣaṁ guṇāḥ
 02050201 sa eṣa bhagavān līṅgaisthibhīretairadhokṣajāḥ
 02050203 svalakṣitagatirbrahman sarveṣāṁ mama ceśvaraḥ
 02050211 kālaṁ karma svabhāvaṁ ca māyeśo māyayā svayā
 02050213 ātman yadṛcchayā prāptaṁ vibubhūsurupādade
 02050221 kālādguṇavyatikaraḥ pariṇāmaḥ svabhāvataḥ
 02050223 karmaṇo janma mahataḥ puruṣādhiṣṭhitādabhūt
 02050231 mahatastu vikurvāṇādrajaḥsattvopabṛmhitāt
 02050233 tamaḥpradhānastvabhavaddravyajñānakriyātmakaḥ
 02050241 so 'haṅkāra iti prokto vikurvan samabhūt tridhā
 02050243 vaikārikastaijasaśca tāmasaśceti yadbhidā
 02050245 dravyaśaktiḥ kriyāśaktirjñānaśaktiriti prabho
 02050251 tāmasādapi bhūtādvikurvāṇādashūn nabhaḥ
 02050253 tasya mātṛā guṇāḥ śabda līṅgaṁ yaddraṣṭṛdrśyayoḥ
 02050261 nabhaso 'tha vikurvāṇādashūn sparśaguṇo 'nilaḥ
 02050263 parānvayāc chabdavāṁśca prāṇa ojaḥ saho balam
 02050271 vāyorapi vikurvāṇāt kālakarmasvabhāvataḥ
 02050273 udapadyata tejo vai rūpavat sparśaśabdavat
 02050281 tejasastu vikurvāṇādāśīdambho rasātmakam
 02050283 rūpavat sparśavac cāmbho ghoṣavac ca parānvayāt
 02050291 viśeṣastu vikurvāṇādambhaso gandhavān abhūt
 02050293 parānvayādrasasparśa śabdarūpaḥ saṁvītaḥ
 02050301 vaikārikān mano jajñe devā vaikārikā daśa
 02050303 digvātārkapraceto 'śvi vahnīndropendramittrakāḥ
 02050311 taijasāt tu vikurvāṇādashūn daśābhavan
 02050313 jñānaśaktiḥ kriyāśaktirbuddhiḥ prāṇaśca taijasau

02050315 śrotram tvagghrāṇadr̥gjihvā vāgdormed̥hrāṅghripāyavaḥ
02050321 yadaite 'saṅgatā bhāvā bhūtendriyamanoguṇāḥ
02050323 yadāyatananirmāṇe na śekurbrahmavittama
02050331 tadā samhatya cānyonyam bhagavacchakticoditāḥ
02050333 sadasattvam upādāya cobhayam sasr̥jurhyadaḥ
02050341 varṣapūgasahasrānte tadaṇḍam uduke śayam
02050343 kālakarmasvabhāvastho jīvo ṅjīvam ajīvayat
02050351 sa eva puruṣastasmādaṇḍam nirbhidyā nirgataḥ
02050353 sahasrorvaṅghribāhvakṣaḥ sahasrānanaśīrṣavān
02050361 yasyehāvayavairlokān kalpayanti manīṣiṇaḥ
02050363 kaṭyādibhiradhaḥ sapta saptordhvaḥ jaghanādibhiḥ
02050371 puruṣasya mukham brahma kṣatram etasya bāhavaḥ
02050373 ūrvorvaiśyo bhagavataḥ padbhyām śūdro vyajāyata
02050381 bhūrlokaḥ kalpitaḥ padbhyām bhuvanloko 'sya nābhitaḥ
02050383 ḥṛdā svarloka urasā maharloko mahātmanah
02050391 gr̥ivāyām janaloko 'sya tapolokaḥ stanadvayāt
02050393 mūrdhabhiḥ satyalokastu brahmalokaḥ sanātanaḥ
02050401 tatkaṭyām cātalam kṣptam ūrubhyām vitalam vibhoḥ
02050403 jānubhyām sutalam śuddham jaṅghābhyām tu talātalam
02050411 mahātalam tu gulphābhyām prapadābhyām rasātalam
02050413 pātalam pādatalata iti lokamayaḥ pumān
02050421 bhūrlokaḥ kalpitaḥ padbhyām bhuvanloko 'sya nābhitaḥ
02050423 svarlokaḥ kalpito mūrdhnā iti vā lokakalpanā
02060010 brahmovāca
02060011 vācām vahnermukham kṣetram chandasām sapta dhātavaḥ
02060013 havyakavyāmṛtānnānām jihvā sarvarasasya ca
02060021 sarvāsūnām ca vāyośca tannāse paramāyane
02060023 aśvinoroṣadhīnām ca ghrāṇo modapramodayoḥ
02060031 rūpāṇām tejasām cakṣurdivaḥ sūryasya cākṣiṇī
02060033 karṇau diśām ca tīrthānām śrotram ākāśāśabdayoḥ
02060035 tadgātram vastusārāṇām saubhagasya ca bhājanam
02060041 tvag asya sparśavāyośca sarvamedhasya caiva hi
02060043 romānyudbhijjātīnām yairvā yajñastu sambhṛtaḥ
02060051 keśaśmaśrunakhānyasya śilālohābhravidyutām
02060053 bāhavo lokapālānām prāyaśaḥ kṣemakarmanām
02060061 vikramo bhūrbhavaḥ svaśca kṣemasya śaraṇasya ca
02060063 sarvakāmavarasyāpi hareścaraṇa āspadam
02060071 apām vīryasya sargasya parjanyaḥ prajāpateḥ
02060073 pūmsaḥ śīśna upasthastu prajātyānandanirvṛteḥ
02060081 pāyuryamasya mitrasya parimokṣasya nārada
02060083 hīmsāyā nirṛtermṛtyornirayasya gudam smṛtaḥ
02060091 parābhūteradharmasya tamasaścāpi paścimaḥ
02060093 nāḍyo nadanādīnām ca gotrāṇām asthisamhatīḥ
02060101 avyaktarasasindhūnām bhūtānām nidhanasya ca
02060103 udaram viditam pūmsaḥ ḥṛdayam manasaḥ padam
02060111 dharmasya mama tubhyam ca kumārāṇām bhavasya ca
02060113 vijñānasya ca sattvasya parasyātmā parāyaṇam
02060121 aham bhavān bhavaścaiva ta ime munayo 'grajāḥ
02060123 surāsuranarā nāgāḥ khagā mṛgasarīrṣpāḥ
02060131 gandharvāpsaraso yakṣā rakṣobhūtagaṇoragāḥ
02060133 paśavaḥ pītarāḥ siddhā vidyādhraścāraṇā drumāḥ
02060141 anye ca vividhā jīvājalasthalanabhaukasāḥ
02060143 graharkṣaketavastārāstādītaḥ stanayitnavāḥ
02060151 sarvam puruṣa evedam bhūtam bhavyam bhavac ca yat
02060153 tenedam āvṛtam viśvam vitastim adhitiṣṭhati
02060161 svadhiṣṇyam pratapan prāṇo bahiśca pratapatyasau
02060163 evam virājam pratapamstapatyantarbahiḥ pumān
02060171 so 'mṛtasyābhayasyeśo martyam annam yadatyagāt
02060173 mahimaiśa tato brahman puruṣasya duratyayaḥ
02060181 pādeṣu sarvabhūtāni pūmsaḥ sthitipado viduḥ
02060183 amṛtam kṣemam abhayam trimūrdhno 'dhāyi mūrdhasu
02060191 pādāstrayo bahiścāsann aprajānām ya āśramāḥ
02060193 antastrilokyāstvaparō gṛhamedho 'bṛhadvrataḥ
02060201 sṛtī vicakrame viśvam sāśanāśane ubhe
02060203 yadavidyā ca vidyā ca puruṣastūbhayāśrayaḥ

02060211 yasmādaṇḍam virādajjñe bhūtendriyaguṇātmakah
02060213 taddravyam atyagādviśvam gobhiḥ sūrya ivātapan
02060221 yadāsya nābhyān nalinādaham āsam mahātmanah
02060223 nāvidam yajñasambhārān puruṣāvayavān r̥te
02060231 teṣu yajñasya paśavaḥ savanaspatayaḥ kuśāḥ
02060233 idam ca devayajanam kālaścoruguṇānvitah
02060241 vastūnyośadhayaḥ snehā rasalohamṛdo jalam
02060243 ṛco yajūm̐ṣi sāmāni cāturhotram ca sattama
02060251 nāmadheyāni mantrāśca dakṣiṇāśca vratāni ca
02060253 devatānukramah kalpah saṅkalpastantram eva ca
02060261 gatayo matayaścaiva prāyaścittam samarpaṇam
02060263 puruṣāvayavairete sambhārāḥ sambhṛtā mayā
02060271 iti sambhṛtasambhārāḥ puruṣāvayavairaham
02060273 tam eva puruṣam yajñam tenaivāyajam īśvaram
02060281 tataste bhrātara ime prajānām patayo nava
02060283 ayajan vyaktam avyaktam puruṣam susamāhitah
02060291 tataśca manavaḥ kāle ījire ṛsayo 'pare
02060293 pitaro vibudhā daityā manuṣyāḥ kratubhirvibhum
02060301 nārāyaṇe bhagavati tadidam viśvam āhitam
02060303 gr̥hītamāyorugunaḥ sargādāvagunaḥ svataḥ
02060311 sr̥jāmi tanniyukto 'ham haro harati tadvaśah
02060313 viśvam puruṣarūpeṇa paripāti trīśaktidhṛk
02060321 iti te 'bhīhitam tāta yathedam anupṛcchasi
02060323 nānyadbhagavataḥ kiñcidbhāvyaṁ sadasadātmakam
02060331 na bhārātī me 'nga mṛṣopalakṣyate na vai kvacin me manaso mṛṣā gatiḥ
02060333 na me hr̥ṣīkāni patantyasaṭpathe yan me hr̥dautkaṅṭhyavatā dhṛto hariḥ
02060341 so 'ham samāmnāyamayastapomayaḥ prajāpatīnām abhivanditah patiḥ
02060343 āsthāya yogaṁ nipuṇam samāhitastam nādhyagaccham yata ātmasambhavaḥ
02060351 nato 'smyaham taccaraṇam samīyūṣam bhavacchidam svastyayanam sumāngalam
02060353 yo hyātmanāyāvibhavam sma paryagād yathā nabhaḥ svāntam athāpare kutah
02060361 nāham na yūyam yadṛtām gatiṁ vidur na vāmadevaḥ kim utāpare surāḥ
02060363 tanmāyayā mohitabuddhayastvidam vinirmitam cātmasamam vicakṣmahe
02060371 yasyāvātārakarmāni gāyanti hyasmadādayah
02060373 na yaṁ vidanti tattvena tasmai bhagavate namaḥ
02060381 sa eṣa ādyaḥ puruṣah kalpe kalpe sr̥jatyajah
02060383 ātmātmanyātmanātmānam sa samyacchati pāti ca
02060391 viśuddham kevalam jñānam pratyak samyag avasthitam
02060393 satyam pūrṇam anādyantam nirguṇam nityam advayam
02060401 ṛṣe vidanti munayaḥ praśāntātmendriyāśayāḥ
02060403 yadā tadevāsattarkaistirodhīyeta viplutam
02060411 ādyo 'vatārah puruṣah parasya kālah svabhāvaḥ sadasanmanaśca
02060413 dravyam vikāro guṇa indriyāni virāt svarāt sthāsnu carīṣṇu bhūmnaḥ
02060421 aham bhavo yajña ime prajeśā dakṣādayo ye bhavadādayaśca
02060423 svarlokapālāḥ khagalokapālā nṛlokapālāstalalokapālāḥ
02060431 gandharvavidyādharaçāraṇeśā ye yakṣarakṣoraganāganāthāḥ
02060433 ye vā ṛṣiṇām ṛṣabhāḥ pitṇām daityendrasiddheśvaradānavendrāḥ
02060435 anye ca ye pretapiśācabhūta kūṣmāṇḍayādomṛgapakṣyadhīśāḥ
02060441 yat kiñca loke bhagavan mahasvad ojaḥsahasvadbalavat kṣamāvat
02060443 śrīhr̥ivibhūtyātmavadadbhutārṇam tattvam param rūpavadasvarūpam
02060451 prādhānyato yān ṛṣa āmananti līlavatārān puruṣasya bhūmnaḥ
02060453 āpīyatām karṇakaśāyaśoṣān anukramiṣye ta imān supeśān
02070010 brahmovāca
02070011 yatrodyataḥ kṣītaloddharaṇāya bibhrat
02070012 krauḍīm tanuṁ sakalayajñamayīm anantaḥ
02070013 antarmahārṇava upāgatam ādidaityam
02070014 tam daṁṣṭrayādrim iva vajradharo dadāra
02070021 jāto rucerajanayat suyamān suyajña
02070022 ākūtisūnuramarān atha dakṣiṇāyām
02070023 lokatrayasya mahatīm aharadyadārtim
02070024 svāyambhuvēna manunā harirīyanūktah
02070031 jajñe ca kardamagr̥he dvija devahūtyām
02070032 strībhiḥ samam navabhirātmagatim svamātre
02070033 ūce yayātmaśamalam guṇasaṅgapaṅkam
02070034 asmin vidhūya kapilasya gatiṁ prapede
02070041 atrerapatyam abhikāṅkṣata āha tuṣṭo

02070042 datto mayāham iti yadbhagavān sa dattaḥ
 02070043 yatpādapaṅkajaparāgapavitradehā
 02070044 yogarddhim āpurubhayīm yaduhaihayādyāḥ
 02070051 taptaṁ tapo vividhalokasisṛkṣayā me
 02070052 ādaḥ sanāt svatapaḥ sa catuḥsano 'bhūt
 02070053 prākkalpasamplavavinaṣṭam ihātmatattvaṁ
 02070054 samyag jagāda munayo yadacakṣatātman
 02070061 dharmasya dakṣaduhitaryajaniṣṭa mūrtyāṁ
 02070062 nārāyaṇo nara iti svatapaḥprabhāvaḥ
 02070063 dṛṣṭvātmano bhagavato niyamāvalopaṁ
 02070064 devyastvanaṅgarpṛtanā ghaṭitum na śekuḥ
 02070071 kāmāṁ dahanti kṛtino nanu roṣadrṣṭyā
 02070072 roṣaṁ dahantam uta te na dahantyasahyam
 02070073 so 'yaṁ yadantaram alaṁ praviśan bibheti
 02070074 kāmāḥ kathāṁ nu punarasya manaḥ śrayeta
 02070081 viddhaḥ sapatnyuditapatribhiranti rājño
 02070082 bālo 'pi sann upagatastapase vanāni
 02070083 tasmā adāddhruvagatiṁ grṇate prasanno
 02070084 divyāḥ stuvanti munayo yaduparyadhastāt
 02070091 yadvenam utpathagataṁ dvijavākyavajra
 02070092 niṣpluṣṭapauruṣabhagaṁ niraye patantam
 02070093 trātvārthito jagati putrapadaṁ ca lebhe
 02070094 dugdhā vasūni vasudhā sakalāni yena
 02070101 nābherasāvṛṣabha āsa sudevisūnur
 02070102 yo vai cacāra samadṛg jaḍayogacaryām
 02070103 yat pāramahaṁsyam ṛṣayaḥ padam āmananti
 02070104 svasthaḥ praśāntakaraṇaḥ parimuktasaṅgaḥ
 02070111 satre mamāsa bhagavān hayaśīraṣātho
 02070112 sākṣāt sa yajñapurūṣastapanīyavarnaḥ
 02070113 chandomayo makhamayo 'khiladevatātma
 02070114 vāco babhūvuruśatīḥ śvasato 'sya nastāḥ
 02070121 matsyo yugāntasamaye manunopalabdhaḥ
 02070122 kṣoṇīmāyo nikhilajīvanikāyaketāḥ
 02070123 visraṁsitān urubhaye salile mukhān me
 02070124 ādāya tatra vijahāra ha vedamārgān
 02070131 kṣīrodadhāvamaradānavayūthapānām
 02070132 unmathnatām amṛtalabdhaḥ ādidevaḥ
 02070133 pṛṣṭhena kacchapavapurvidadhāra gotraṁ
 02070134 nidrākṣaṇo 'driparivartakaśāṅkandūḥ
 02070141 traipiṣṭaporubhayahā sa nṛsimharūpaṁ
 02070142 kṛtvā bhramadbhrukuṭīdamṣṭrakarālavaktram
 02070143 daityendram āsu gadayābhipatantam ārād
 02070144 ūrau nipātya vidadāra nakhaiḥ sphurantam
 02070151 antaḥsarasyurubalena pade grhīto
 02070152 grāheṇa yūthapatirambujahasta ārtāḥ
 02070153 āhedam ādipurūṣākhilalokanātha
 02070154 tīrthaśravaḥ śravaṇamaṅgalanāmadheya
 02070161 śrutvā haristam araṇārthinam aprameyaś
 02070162 cakrāyudhaḥ patagarājabhujādhirūḍhaḥ
 02070163 cakreṇa nakravadanāṁ vinipātya tasmād
 02070164 dhaste pragṛhya bhagavān kṛpayojjahāra
 02070171 jyāyān guṇairavarajo 'pyaditeḥ sutānām
 02070172 lokān vicakrama imān yadathādhiyajñāḥ
 02070173 kṣmāṁ vāmanena jagṛhe tripadacchalena
 02070174 yācñām ṛte pathi caran prabhubhirna cālyāḥ
 02070181 nārtho balerayam urukramapādaśaucam
 02070182 āpaḥ śikhādhṛtavato vibudhādhipatyam
 02070183 yo vai pratiśrutam ṛte na cikīrṣadanyad
 02070184 ātmānam aṅga manasā haraye 'bhimene
 02070191 tubhyaṁ ca nārada bhṛṣaṁ bhagavān vivṛddha
 02070192 bhāvena sādhu parituṣṭa uvāca yogam
 02070193 jñānaṁ ca bhāgavatam ātmasatattvadīpaṁ
 02070194 yadvāsudevaśaraṇā vidurañjasaiva
 02070201 cakraṁ ca dikṣvavihatāṁ daśasu svatejo
 02070202 manvantareṣu manuvamśadharo bibharti

02070203 duṣṭeṣu rājasu damam vyadadhāt svakīrtim
 02070204 satye triprṣṭha uśatīm prathayaṃscaritrah
 02070211 dhanvantariśca bhagavān svayam eva kīrtir
 02070212 nāmnā nr̥ṇām pururujām ruja āsu hanti
 02070213 yajñe ca bhāgam amṛtāyuravāvarundha
 02070214 āyuṣyavedam anuśāstyavatīrya loke
 02070221 kṣatram kṣayāya vidhinopabhṛtam mahātmā
 02070222 brahmadhrug ujhitapatham narakārtilipsu
 02070223 uddhantyasāvavanikaṅṭakam ugravīryas
 02070224 triḥsaptakṛtva urudhāraparaśvadhena
 02070231 asmatprasādasumukhaḥ kalayā kaleśa
 02070232 ikṣvākuvaṃśa avatīrya gurornideśe
 02070233 tiṣṭhan vanam sadayitānuja āviveśa
 02070234 yasmin virudhya daśakandhara ārtim ārcchat
 02070241 yasmā adādudadhirūḍhabhayāṅgavepo
 02070242 mārgam sapadyaripuram haravaddidhakṣoḥ
 02070243 dūre suhr̥nmathitarośasusoṇadrṣṭyā
 02070244 tātapyamānamakaroraganakracakraḥ
 02070251 vakṣaḥsthalasparśarugnamahendravāha
 02070252 dantairviḍambitakakubjuṣa ūḍhahāsam
 02070253 sadyo 'subhiḥ saha vineṣyati dārahartur
 02070254 visphūrjitairdhanuṣa uccarato 'dhisainye
 02070261 bhūmeḥ suretaravarūthavimarditāyāḥ
 02070262 kleśavyayāya kalayā sitakṛṣṇakeśaḥ
 02070263 jātaḥ kariṣyati janānupalakṣyamārgaḥ
 02070264 karmāṇi cātmanamahimopanibandhanāni
 02070271 tokena jīvaharaṇam yadulūkikāyās
 02070272 traimāsikasya ca padā śakaṭo 'pavṛttaḥ
 02070273 yadr̥ṅgatāntaragatena divisṛśorvā
 02070274 unmūlanam tvitarathārjunayorna bhāvvyam
 02070281 yadvai vraje vrajapaśūn viśatoyapītān
 02070282 pālāmstvajīvayadanugrahadṛṣṭivṛṣṭyā
 02070283 tacchuddhaye 'tiviṣavīryavilolajihvam
 02070284 uccāṭayīṣyaduragam viharan hradinyām
 02070291 tat karma divyam iva yan niśi niḥśayānam
 02070292 dāvāgninā śucivane paridahyamāne
 02070293 unneṣyati vrajam ato 'vasitāntakālam
 02070294 netre pidhāpya sabalo 'nadhigamyavīryaḥ
 02070301 gr̥hṇīta yadyadupabandham amuṣya mātā
 02070302 śulbam sutasya na tu tat tadamuṣya mātī
 02070303 yaj jṛmbhato 'sya vadane bhuvanāni gopī
 02070304 samvīkṣya śaṅkitamanāḥ pratibodhitāsīt
 02070311 nandam ca mokṣyati bhayādvaruṇasya pāsād
 02070312 gopān bileṣu pihitān mayasūnunā ca
 02070313 ahnyāpṛtam niśi śayānam atīśrameṇa
 02070314 lokam vikunṭham upaneṣyati gokulam sma
 02070321 gopairmakhe pratihate vrajaviplavāya
 02070322 deve 'bhivarṣati paśūn kṛpayā rirakṣuḥ
 02070323 dhartocchilīndhram iva saptadināni sapta
 02070324 varṣo mahīdhram anaghaikakare salīlam
 02070331 krīḍan vane niśi niśakararaśmigauryaṃ
 02070332 rāsonmukhaḥ kalapadāyatamūr̥cchitena
 02070333 uddīpitasmarrarujām vrajabhṛdvadhūnām
 02070334 harturhariṣyati śīro dhanadānugasya
 02070341 ye ca pralambakharadardurakeśyariṣṭa
 02070342 mallebhakaṃsayavanāḥ kapipaunḍrakādyāḥ
 02070343 anye ca śālvakujabalvaladantavakra
 02070344 saptokṣaśambaravidūratharukmimukhyāḥ
 02070351 ye vā mṛdhe samitiśālina āttacāpāḥ
 02070352 kāmbojamatsyakurusṛñjayakaikayādyāḥ
 02070353 yāsyantyadarśanam alam balapārthabhīma
 02070354 vyājāhvayena hariṇā nilayam tadīyam
 02070361 kālena mīlitadhiyām avamṛśya nṇām
 02070362 stokāyuṣām svanigamo bata dūrapārah
 02070363 āvirhitastvanuyugam sa hi satyavatyām

02070364 vedadrumanam viṭapaśo vibhajiṣyati sma
02070371 devadviṣāṁ nigamavartmani niṣṭhitānām
02070372 pūrbhirmayena vihitābhiradrīṣyatūrbhiḥ
02070373 lokān ghnatām mativimoham atipralobham
02070374 veṣam vidhāya bahu bhāṣyata aupadharmyam
02070381 yarhyālayeṣvapi satām na hareḥ kathāḥ syuḥ
02070382 pāṣaṇḍino dvijajanā vṛṣalā nṛdevāḥ
02070383 svāhā svadhā vaṣaḍiti sma giro na yatra
02070384 śāstā bhaviṣyati kalerbhagavān yugānte
02070391 sarge tapo 'ham ṛsayo nava ye prajeśāḥ
02070392 sthāne 'tha dharmamakhamanvamarāvanīśāḥ
02070393 ante tvadharmaharamanyuvaśāsurdya
02070394 māyāvibhūtaya imāḥ puruśaktibhājāḥ
02070401 viṣṇorṇu vīryagaṇanām katamo 'rhatīha
02070402 yaḥ pārthivānyapi kavirvimame rajāmsi
02070403 caskambha yaḥ svarahasāskhalatā triprṣṭham
02070404 yasmāt trisāmyasadanādurukampayānam
02070411 nāntam vidāmyaham amī munayo 'grajāste
02070412 māyābalasya puruṣasya kuto 'varā ye
02070413 gāyan guṇān daśaśatānana ādidevaḥ
02070414 śeṣo 'dhunāpi samavasyati nāsyā pāram
02070421 yeśām sa eṣa bhagavān dayayedanantaḥ
02070422 sarvātmanāśritapado yadi nirvyaḷikam
02070423 te dustarām atitaranti ca devamāyām
02070424 naiṣām mamāham iti dhīḥ śvaśṛgālabhakṣye
02070431 vedāham aṅga paramasya hi yogamāyām
02070432 yūyam bhavaśca bhagavān atha daityavaryaḥ
02070433 patnī manoḥ sa ca manuśca tadātmajāśca
02070434 prācīnabarhīrbhuraṅga uta dhruvaśca
02070441 ikṣvākurailamucukundavidehagādhi
02070442 raghvambarīśasagarā gayanāhuṣādyāḥ
02070443 māndhātralarkaśatadhanvanurantidevā
02070444 devavrato baliramūrttarayo dilīpaḥ
02070451 saubharyutaṅkaśibidevalapippalāda
02070452 sārāsvatoddhavaparāśarabhūriṣeṇāḥ
02070453 ye 'nye vibhīṣaṇahanūmadupendradatta
02070454 pārthārṣṭiṣeṇaviduraśrutadevavaryāḥ
02070461 te vai vidantyatitaranti ca devamāyām
02070462 strīśūdrahūṅaśabarā api pāpajīvāḥ
02070463 yadyadbhutakramaparāyaṅaśīlaśikṣās
02070464 tiryagjanā api kim u śrutadhāraṅā ye
02070471 śāśvat praśāntam abhayaṁ pratibodhamātram
02070472 śuddham samam sadasataḥ paramātmatattvam
02070473 śabdo na yatra purukārakavān kriyārtho
02070474 māyā paraityabhimukhe ca vilajjamānā
02070481 tadvai padaṁ bhagavataḥ paramasya puṁso
02070482 brahmeti yadvidurajasrasukham viśokam
02070483 sadhryaṁ niyāmya yatayo yamakartahetiṁ
02070484 jahyuḥ svarāḍiva nipānakhanitram indraḥ
02070491 sa śreyasām api vibhurbhagavān yato 'sya
02070492 bhāvasvabhāvavihitasya sataḥ prasiddhiḥ
02070493 dehe svadhātuvigame 'nuviśīryamāṇe
02070494 vyomeva tatra puruṣo na viśīryate ṅjaḥ
02070501 so 'yam te 'bhihitastāta bhagavān viśvabhāvanaḥ
02070503 samāsenā harernānyadanyasmāt sadasac ca yat
02070511 idaṁ bhāgavataṁ nāma yan me bhagavatoditam
02070513 saṅgraho 'yam vibhūtīnām tvam etadvipulī kuru
02070521 yathā harau bhagavati nṛṅām bhaktirbhaviṣyati
02070523 sarvātmanyakhilādhāre iti saṅkalpya varṇaya
02070531 māyām varṇayato 'muṣya īśvarasyānumodataḥ
02070533 śṛṅvataḥ śraddhayā nityam māyayātmā na muhyati
02080010 rājovāca
02080011 brahmaṅā codito brahman guṅākhyāne 'guṅasya ca
02080013 yasmai yasmai yathā prāha nārādo devadarśanaḥ
02080021 etadveditum icchāmi tattvam tattvavidām vara

02080023 hareradbhutamāyāyā kathā lokasumaṅgalāḥ
 02080031 kathayasva mahābhāga yathāham akhilātmani
 02080033 kṛṣṇe niveśya niḥsaṅgam manastyaksye kalevaram
 02080041 śrīvataḥ śraddhayā nityam gr̥nataśca svaceṣṭitam
 02080043 kālena nātidīrghena bhagavān viśate hr̥di
 02080051 praviṣṭaḥ karṇarandhrena svānām bhāvasaroruham
 02080053 dhunoti śamalam kṛṣṇaḥ salilasya yathā śarat
 02080061 dhautātmā puruṣaḥ kṛṣṇa pādāmūlam na muñcati
 02080063 muktasarvaparikleśaḥ pānthaḥ svaśaraṇam yathā
 02080071 yadadhātumato brahman dehārambho 'sya dhātubhiḥ
 02080073 yadr̥cchayā hetunā vā bhavanto jānate yathā
 02080081 āsīdyadudarāt padmam lokasamsthānalakṣaṇam
 02080083 yāvān ayam vai puruṣa iyattāvayavaiḥ pṛthak
 02080085 tāvān asāviti proktaḥ samsthāvayavavān iva
 02080091 ajaḥ sr̥jati bhūtāni bhūtātmā yadanugrahāt
 02080093 dadṛṣe yena tadrūpaṁ nābhipadmasamudbhavaḥ
 02080101 sa cāpi yatra puruṣo viśvasthityudbhavāpyayah
 02080103 muktivātmamāyām māyeśaḥ śete sarvaguhāśayah
 02080111 puruṣāvayavairlokāḥ sapālāḥ pūrvakalpitāḥ
 02080113 lokairamuṣyāvayavāḥ sapālairiti śuśrūma
 02080121 yāvān kalpo vikalpo vā yathā kālo 'numīyate
 02080123 bhūtabhavyabhavacchabda āyurmānam ca yat sataḥ
 02080131 kālasyānugatiryā tu lakṣyate 'ṅvī br̥hatyapi
 02080133 yāvatyāḥ karmagatayo yādr̥śīrdvijasattama
 02080141 yasmin karmasamāvāyo yathā yenopagr̥hyate
 02080143 guṇānām guṇinām caiva pariṇāmam abhīpsatām
 02080151 bhūpātālakakubvyoma grahanakṣatrabhūbhṛtām
 02080153 saritsamudradvīpānām sambhavaścaitadokasām
 02080161 pramāṇam aṇḍakośasya bāhyābhyantarabhedataḥ
 02080163 mahatām cānucaritam varṇāśramaviniścayah
 02080171 yugāni yugamānam ca dharmo yaśca yuge yuge
 02080173 avatārānucaritam yadāścaryatamam hareḥ
 02080181 nṛṇām sādharmaṇo dharmāḥ saviśeṣaśca yādr̥śaḥ
 02080183 śreṇīnām rājar̥ṣīnām ca dharmāḥ kṛcchreṣu jīvatām
 02080191 tattvānām pariśankhyānam lakṣaṇam hetulakṣaṇam
 02080193 puruṣārādhana vidhīyogasyādhyātmikasya ca
 02080201 yogeśvaraiśvāyagatirliṅgabhaṅgastu yoginām
 02080203 vedopavedadharmāṇām itihāsapurāṇayoḥ
 02080211 samplavaḥ sarvabhūtānām vikramaḥ pratisankramaḥ
 02080213 iṣṭāpūrtasya kāmyānām trivargasya ca yo vidhiḥ
 02080221 yo vānuśāyinām sargaḥ pāṣaṇḍasya ca sambhavaḥ
 02080223 ātmano bandhamokṣau ca vyavasthānam svarūpataḥ
 02080231 yathātmantanto bhagavān vikrīḍatyātmamāyayā
 02080233 visr̥jya vā yathā māyām udāste sākṣivad vibhuh
 02080241 sarvam etac ca bhagavan pṛcchato me 'nupūrvaśaḥ
 02080243 tattvato 'rhasyudāhartum prapannāya mahāmune
 02080251 atra pramāṇam hi bhavān parameṣṭhī yathātmabhūḥ
 02080253 apare cānutiṣṭhanti pūrveṣām pūrvajaiḥ kṛtam
 02080261 na me 'savaḥ parāyanti brahmann anaśanādāmī
 02080263 pibato nicyutapīyūṣam tadvākyābdhiviniḥṣṛtam
 02080270 sūta uvāca
 02080271 sa upāmantrito rājñā kathāyām iti satpateḥ
 02080273 brahmarāto bhṛṣam pṛito viṣṇurātena saṁsadi
 02080281 prāha bhāgavataṁ nāma purāṇam brahmasammitam
 02080283 brahmaṇe bhagavatproktaṁ brahmakalpa upāgate
 02080291 yadyat parīkṣidṛṣabhaḥ pāṇḍūnām anupṛcchati
 02080293 ānupūrvyeṇa tat sarvam ākhyātum upacakrame
 02090010 śrīśuka uvāca
 02090011 ātmamāyām ṛte rājan parasyānubhavātmanah
 02090013 na ghaṭetārthasambandhaḥ svapnadraṣṭurivāñjasā
 02090021 bahurūpa ivābhāti māyayā bahurūpayā
 02090023 ramamāṇo guṇeṣvāyā mamāham iti manyate
 02090031 yarhi vāva mahimni sve parasmin kālamāyayoḥ
 02090033 rameta gatasammohastyaktvodāste tadobhayam
 02090041 ātmatattvaviśuddhyartham yadāha bhagavān ṛtam

02090043 brahmaṇe darśayan rūpam avyalīkavratādr̥taḥ
02090051 sa ādidevo jagatām paro guruḥ svadhīṣṇyam āsthāya sisṛkṣayaikṣata
02090053 tām nādhyagacchadr̥śam atra sammatām prapañcanirmāṇavidhiryayā bhavet
02090061 sa cintayan dvyakṣaram ekadāmbhasy upāśṛṇoddvirgaditam vaco vibhuḥ
02090063 sparśeṣu yat ṣoḍaśam ekavimśam niṣkiñcanānām nr̥pa yaddhanam viduḥ
02090071 niśamya tadvakṛdidṛkṣayā diśo vilokya tatrānyadapaśyamānaḥ
02090073 svadhīṣṇyam āsthāya vimṛśya taddhitam tapasyupādiṣṭa ivādadhe manaḥ
02090081 divyam sahasrābdam amoghadarśano jitānilātmā vijitobhayendriyaḥ
02090083 atapyata smākhilalokatāpanam tapastapīyāmstapatām samāhitam
02090091 tasmai svalokam bhagavān sabhājitaḥ sandarśayām āsa param na yatparam
02090093 vyapetasankleśavimohasādhvasam svadr̥ṣṭavadbhirpuruṣairabhiṣṭutam
02090101 pravartate yatra rajastamastayoḥ sattvam ca miśram na ca kālavikramam
02090103 na yatra māyā kim utāpare harer anuvratā yatra surāsurārcitāḥ
02090111 śyāmāvadātāḥ śatapatalocanāḥ piśaṅgavastrāḥ surucaḥ supēśasaḥ
02090113 sarve caturbāhava unmiśanmaṇi pravekanīṣkābharaṇāḥ suvarcasāḥ
02090115 pravālavaidūryamṛṇālavarcasāḥ parisphuratkuṇḍalamaulimālināḥ
02090121 bhrājīṣṇubhiryaḥ parito virājate lasadvimānāvalibhirmahātmanām
02090123 vidyotamānaḥ pramadottamādyubhiḥ savidyudabhrāvalibhiryathā nabhaḥ
02090131 śrīryatra rūpiṇyurugāyapādayoḥ karoti mānam bahudhā vibhūtibhiḥ
02090133 preṅkham śritā yā kusumākarānugair vigīyamānā priyakarma gāyatī
02090141 dadarśa tatrākhilasātvatām patim śriyaḥ patim yajñapatim jagatpatim
02090143 sunandanandaprabalārhaṇādibhiḥ svapārśadāgraiḥ parisevitam vibhum
02090151 bhr̥tyaprasādābhimukham dṛgāsavam prasannahāsāruṇalocanānanam
02090153 kirīṭinam kuṇḍalinam caturbhujam pītāmśukam vakṣasi lakṣitam śriyā
02090161 adhyarhaṇīyāsanam āsthitam param vṛtam catuṣṣoḍaśapañcaśaktibhiḥ
02090163 yuktam bhagaiḥ svairitaratra cādhruvaiḥ sva eva dhāman ramamāṇam īśvaram
02090171 taddarśanāhlādapariplutāntaro hr̥ṣyattanuh premabharāśrulocanaḥ
02090173 nanāma pādāmbujam asya viśvasṛg yat pāramaham̐syena pathādhighamyate
02090181 tam prīyamāṇam samupasthitam kavim prajāvisarge nijaśāsanārhaṇam
02090183 babhāṣa īṣatsmitaśociṣā girā priyaḥ priyam prītamanāḥ kare spr̥śan
02090190 śrībhagavān uvāca
02090191 tvayāham toṣitaḥ samyag vedagarbha sisṛkṣayā
02090193 ciram bhr̥tena tapasā dustoṣaḥ kūṭayoginām
02090201 varam varaya bhadram te vareśam mābhivāñchitam
02090203 brahmañ chreyaḥpariśrāmaḥ puṁsām maddarśanāvadhīḥ
02090211 manīṣitānubhāvo 'yam mama lokāvalokanam
02090213 yadupaśrutya rahasi cakartha paramam tapaḥ
02090221 pratyādiṣṭam mayā tatra tvayi karmavimohite
02090223 tapo me hr̥dayam sāksādātmāham tapaso 'nagha
02090231 sr̥jāmi tapasaivedam grasāmi tapasā punaḥ
02090233 bibharmi tapasā viśvam vīryam me duścaram tapaḥ
02090240 brahmovāca
02090241 bhagavan sarvabhūtānām adhyakṣo 'vasthito guhām
02090243 veda hyapratiruddhena prajñānena cikīrṣitam
02090251 tathāpi nāthamānasya nātha nāthaya nāthitam
02090253 parāvare yathā rūpejānīyām te tvarūpiṇaḥ
02090261 yathātmanmāyāyogena nānāśaktyupabṛmhitam
02090263 vilumpan visṛjan gr̥hṇan bibhradātmānam ātmanā
02090271 kr̥ḍasyamoghasankalpa ūrṇanābhiryathorṇute
02090273 tathā tadviśayām dhehi manīṣām mayi mādharma
02090281 bhagavacchikṣitam aham karavāṇi hyatandritaḥ
02090283 nehamānaḥ prajāśargam badhyeyam yadanugrahāt
02090291 yāvat sakhā sakhyuriveśa te kṛtaḥ prajāvisarge vibhajāmi bho janam
02090293 aviklavaste parikarmaṇi sthito mā me samunnaddhamado nja māninaḥ
02090300 śrībhagavān uvāca
02090301 jñānam paramaguhyam me yadvijñānasamanvitam
02090303 sarahasyam tadaṅgam ca gr̥hāṇa gaditam mayā
02090311 yāvān aham yathābhāvo yadrūpaguṇakarmakaḥ
02090313 tathaiva tattvavijñānam astu te madanugrahāt
02090321 aham evāsam evāgre nānyadyat sadasat param
02090323 paścādaham yadetac ca yo 'vaśiṣyeta so 'smyaham
02090331 ṛte 'rtham yat pratīyeta na pratīyeta cātmani
02090333 tadvidyādātmano māyām yathābhāso yathā tamaḥ
02090341 yathā mahānti bhūtāni bhūteṣūccāvaceṣvanu
02090343 praviṣṭānyapraviṣṭāni tathā teṣu na teṣvham

02090351 etāvadeva jijñāsyam tattvajijñāsunātmanah
02090353 anvayavyatirekābhyām yat syāt sarvatra sarvadā
02090361 etan mataṁ samātiṣṭha paramēṇa samādhinā
02090363 bhavān kalpavikalpeṣu na vimuhyati karhicit
02090370 śrīśuka uvāca
02090371 sampradiśyaivam ajano janānām parameṣṭhinam
02090373 paśyatastasya tadrūpam ātmano nyaruṇaddhariḥ
02090381 antarhitendriyārthāya haraye vihitāñjaliḥ
02090383 sarvabhūtamayo viśvam sasarjedam sa pūrvavat
02090391 prajāpatirdharmapatirekadā niyamān yamān
02090393 bhadram prajānām anvicchann ātiṣṭhat svārthakāmyayā
02090401 tam nāradaḥ priyatamo rikthādānām anuvrataḥ
02090403 śuśrūṣamāṇaḥ śīlena praśrayeṇa damena ca
02090411 māyām vividīṣan viṣṇormāyeśasya mahāmuniḥ
02090413 mahābhāgavato rājan pitaram paryatoṣayat
02090421 tuṣṭam niśāmya pitaram lokānām prapitāmaham
02090423 devaṣiḥ paripapraccha bhavān yan mānupṛcchati
02090431 tasmā idam bhāgavataṁ purāṇam daśalakṣaṇam
02090433 proktaṁ bhagavatā prāha prītaḥ putrāya bhūtakṛt
02090441 nāradaḥ prāha munaye sarasvatyāstate nṛpa
02090443 dhyāyate brahma paramam vyāsāyāmitatejase
02090451 yadutāham tvayā pṛṣṭo vairājāt puruṣādidam
02090453 yathāsīt tadupākhyāste praśnān anyāmśca kṛtsnaśaḥ
02100010 śrīśuka uvāca
02100011 atra sargo visargaśca sthānam poṣaṇam ūtayaḥ
02100013 manvantareśānukathā nirodho muktirāśrayaḥ
02100021 daśamasya viśuddhyartham navānām iha lakṣaṇam
02100023 varṇayanti mahātmānaḥ śrutenārthena cāñjasā
02100031 bhūtamātrendriyadhiyām janma sarga udāhṛtaḥ
02100033 brahmaṇo guṇavaiṣamyādvisargaḥ pauraṣaḥ smṛtaḥ
02100041 sthitirvaikuṇṭhavijayāḥ poṣaṇam tadanugrahaḥ
02100043 manvantarāṇi saddharma ūtayaḥ karmavāsanāḥ
02100051 avatārānucaritam hareścāsyānuvartinām
02100053 puṁsām īsakathāḥ proktā nānākhyānopabṛmhitāḥ
02100061 nirodho 'syānuśayanam ātmanaḥ saha śaktibhiḥ
02100063 muktirhitvānyathā rūpam svarūpeṇa vyavasthitih
02100071 ābhāsaśca nirodhaśca yato 'styadhyavasīyate
02100073 sa āśrayaḥ param brahma paramātmēti śabdyate
02100081 yo 'dhyātmiko 'yam puruṣaḥ so 'sāvevādhidaivikaḥ
02100083 yastatrobhayavicchedaḥ puruṣo hyādhibhautikaḥ
02100091 ekam ekatarābhāve yadā nopalabhāmahe
02100093 tritayam tatra yo veda sa ātmā svāśrayāśrayaḥ
02100101 puruṣo 'ṇdam vinirbhidyā yadāsau sa vinirgataḥ
02100103 ātmano 'yanam anvicchann apo 'srākṣic chuciḥ śuciḥ
02100111 tāsavātsīt svasṛṣṭāsu sahasram parivatsarān
02100113 tena nārāyaṇo nāma yadāpaḥ puruṣodbhavāḥ
02100121 dravyam karma ca kālaśca svabhāvo jīva eva ca
02100123 yadanugrahataḥ santi na santi yadupekṣayā
02100131 eko nānātvam anvicchan yogatalpāt samutthitaḥ
02100133 vīryam hiraṇmayam devo māyayā vyaśṛjat tridhā
02100141 adhidaivam athādhyātmam adhibhūtam iti prabhuḥ
02100143 athaikam pauraṣam vīryam tridhābhidyata tac chrṇu
02100151 antaḥ śārīra ākāśāt puruṣasya viceṣṭataḥ
02100153 ojaḥ saho balaṁ jajñe tataḥ prāṇo mahān asuḥ
02100161 anuprāṇanti yam prāṇaḥ prāṇantaṁ sarvajantuṣu
02100163 apānantam apānanti naradevam ivānugāḥ
02100171 prāṇenākṣipatā kṣut ṛḍantarā jāyate vibhoḥ
02100173 pipāsato jakṣataśca prāṇ mukham nirabhidyata
02100181 mukhatastālu nirbhinnamjihvā tatropajāyate
02100183 tato nānāraso jajñe jihvayā yo 'dhigamyate
02100191 vivakṣormukhato bhūmno vahnirvāg vyāhṛtam tayoh
02100193 jale caitasya suciram nirodhaḥ samajāyata
02100201 nāsike nirabhidyetām dodhūyati nabhasvati
02100203 tatra vāyurgandhavaho ghrāṇo nasi jighrkṣataḥ
02100211 yadātmani nirālokam ātmānam ca didṛkṣataḥ

02100213 nirbhinne hyakṣiṇī tasya jyotiścakṣurṅagrahaḥ
02100221 bodhyamānasya ṛṣibhirātmanastaj jighrkṣataḥ
02100223 karṇau ca nirabhidyetaṁ dīśaḥ śrotraṁ ṅagrahaḥ
02100231 vastuno mṛdukāthinya laghugurvoṣṇāśītatām
02100233 jighrkṣatastvaṅ nirbhinnā tasyām romamahīruhāḥ
02100235 tatra cāntarbahirvāstvacā labdhagūṇo vṛtaḥ
02100241 hastau ruruhatustasya nānākarmacikīrṣayā
02100243 tayostu balavān indra ādānam ubhayāśrayam
02100251 gatim jigīṣataḥ pādaḥ ruruhāte 'bhikāmikām
02100253 padbhyām yajñāḥ svayam havyam karmabhiḥ kriyate nṛbhiḥ
02100261 nirabhidyata śīśno vai prajānandāmṛtārthinaḥ
02100263 upastha āsīt kāmānām priyam tadubhayāśrayam
02100271 utsisṛkṣordhātumalam nirabhidyata vai gudam
02100273 tataḥ pāyustato mitra utsarga ubhayāśrayaḥ
02100281 āsisṛpsoḥ puraḥ puryā nābhidvāram apānataḥ
02100283 tatrāpānastato mṛtyuḥ pṛthaktvam ubhayāśrayam
02100291 āditorsorannapānānām āsan kuṣyantranādayaḥ
02100293 nadyaḥ samudrāśca tayostuṣṭiḥ puṣṭistadāśraye
02100301 nididhyāsorātmamāyām hṛdayam nirabhidyata
02100303 tato manaścandra iti saṅkalpaḥ kāma eva ca
02100311 tvakcarmamāmsarudhira medomajjāsthidhātavaḥ
02100313 bhūmyaptejomayāḥ sapta prāṇo vyomāmbuvāyubhiḥ
02100321 ṅaṅātmakānīndriyāṇi bhūtādiprabhavā ṅaṅāḥ
02100323 manaḥ sarvavikārātmā buddhirvijñānarūpiṇī
02100331 etadbhagavato rūpam sthūlam te vyāhṛtam mayā
02100333 mahyādibhiścāvaraṇairāṣṭabhirbahirāvṛtam
02100341 ataḥ param sūkṣmatamam avyaktam nirviśeṣaṇam
02100343 anādimadhyanidhanam nityam vānmanasaḥ param
02100351 amunī bhagavadrūpe mayā te hyanuvarṇite
02100353 ubhe api na grhṇanti māyāsrṣṭe vipāścitaḥ
02100361 sa vācyavācakatayā bhagavān brahmarūpadhṛk
02100363 nāmarūpakriyā dhatte sakarmākarmakaḥ paraḥ
02100371 prajāpatīn manūn devān ṛṣīn pitṛṅaṅaṅ pṛthak
02100373 siddhacāraṅagandharvān vidyādhṛāsuraṅguhyakān
02100381 kinnarāpsaraso nāṅaṅ sarpān kimpuruṣān narān
02100383 māt rakṣaḥpiśācāmśca pretabhūtavināyakān
02100391 kūṣmāṅḍonmādavetālān yātudhānān grahān api
02100393 khagān mṛṅān paśūn vṛkṣān girīn nṛpa sarīsrpān
02100401 dvividhāścaturvidhā ye 'nye jalasthalanabhaukasah
02100403 kuśalākuśalā miśrāḥ karmaṅām gatayastvimāḥ
02100411 sattvam rajastama iti tisraḥ suranṛnārakāḥ
02100413 tatrāpyekaikaśo rājan bhidyante gatayastridhā
02100415 yadaikaikataro 'nyābhyām svabhāva upahanyate
02100421 sa evedaṁ jagaddhātā bhagavān dharmarūpadhṛk
02100423 puṣṇāti sthāpayan viśvam tiryannarasurādibhiḥ
02100431 tataḥ kālāgnirudrātmā yat sṛṣṭam idam ātmanaḥ
02100433 sanniyacchati tat kāle ghanānīkam ivānilaḥ
02100441 itthambhāvena kathito bhagavān bhagavattamaḥ
02100443 netthambhāvena hi param draṣṭum arhanti sūrayaḥ
02100451 nāsyā karmaṇi janmādaḥ parasyānuvidhīyate
02100453 kartṛtvapratiśedhārtham māyayāropitam hi tat
02100461 ayaṁ tu brahmaṅaḥ kalpaḥ savikalpa udāhṛtaḥ
02100463 vidhiḥ sādharmaṅo yatra sargāḥ prakṛtavaikṛtāḥ
02100471 parimāṅam ca kālasya kalpalakṣaṅavigraham
02100473 yathā purastādvākhyāsyē pādman kalpam atho śṛṇu
02100480 śaunaka uvāca
02100481 yadāha no bhavān sūta kṣattā bhāṅavatottamaḥ
02100483 cacāra tīrthāni bhuvastyaktvā bandhūn sudustyajān
02100491 kṣattuḥ kauśāravestasya samvādo 'dhyātmasamśritāḥ
02100493 yadvā sa bhagavān stasmai pṛṣṭastattvam uvāca ha
02100501 brūhi nastadidaṁ saumya vidurasya viceṣṭitam
02100503 bandhutyāṅanimittam ca yathaiḥvāgatavān punaḥ
02100510 sūta uvāca
02100511 rājñā parīkṣitā pṛṣṭo yadavocan mahāmuniḥ
02100513 tadvo 'bhidhāsyē śṛṇuta rāajñāḥ praśnānusārataḥ

Canto 3

- 03010010 śrī-śuka uvāca
03010011 evam etat purā prṣṭo maitreyo bhagavān kila
03010012 kṣattrā vanam praviṣṭena tyaktvā sva-grham rddhimat
03010021 yad vā ayam mantra-kṛd vo bhagavān akhileśvaraḥ
03010022 pauravendra-grham hitvā praviveśātmasāt kṛtam
03010030 rājavāca
03010031 kutra kṣattur bhagavatā maitreyeṇāsa saṅgamah
03010032 kadā vā saha-saṁvāda etad varṇaya naḥ prabho
03010041 na hy alpārthodayas tasya vidurasyāmalātmanah
03010042 tasmin varīyasi praśnaḥ sādhu-vāadopabṛmhitah
03010050 sūta uvāca
03010051 sa evam rṣi-varyo 'yam prṣṭo rājñā parīkṣitā
03010052 praty āha tam subahu-vit prītātmā śrūyatām iti
03010060 śrī-śuka uvāca
03010061 yadā tu rājā sva-sutān asādhūn puṣṇan na dharmeṇa vinaṣṭa-drṣṭiḥ
03010062 bhrātur yaviṣṭhasya sutān vibandhūn praveśya lākṣā-bhavane dadāha
03010071 yadā sabhāyām kuru-deva-devyāḥ keśābhimarśam suta-karma garhyam
03010072 na vārayām āsa nṛpaḥ snuṣāyāḥ svāsrair harantyaḥ kuca-kuṅkumāni
03010081 dyūte tv adharmeṇa jitasya sādhoḥ satyāvalambasya vanam gatasya
03010082 na yācato 'dāt samayena dāyam tamo-juṣāṇo yad ajāta-śatroḥ
03010091 yadā ca pārtha-prahitah sabhāyām jagad-gurur yāni jagāda kṛṣṇah
03010092 na tāni puṁsām amṛtāyanāni rājoru mene kṣata-puṇya-leśah
03010101 yadopahūto bhavanam praviṣṭo mantrāya prṣṭah kila pūrvajena
03010102 athāha tan mantra-drṣām varīyān yan mantriṇo vaidurikam vadanti
03010111 ajāta-śatroḥ pratiyaccha dāyam titikṣato durviśahaṁ tavāgaḥ
03010112 sahānujo yatra vṛkodarāhiḥ śvasan ruṣā yat tvam alam bibheṣi
03010121 pārthāms tu devo bhagavān mukundo grhītavān sakṣiti-deva-devah
03010122 āste sva-puryām yadu-deva-devo vinirjitāśeṣa-nṛdeva-devah
03010131 sa eṣa doṣah puruṣa-dvid āste grhān praviṣṭo yam apatya-matyā
03010132 puṣṇāsi kṛṣṇād vimukho gata-śrīs tyajāśv aśaivam kula-kauśalāya
03010141 ity ūcivāms tatra suyodhanena pravṛddha-kopa-sphuritādhareṇa
03010142 asat-kṛtah sat-sprhaṇīya-śīlah kṣattā sakarṇānuja-saubalena
03010151 ka enam atropajuhāva jihmam dāsyāḥ sutam yad-balinaiva puṣṭah
03010152 tasmin pratīpaḥ parakṛtya āste nirvāsyatām āsu purāc chvasānah
03010161 svayam dhanur dvāri nidhāya māyām bhrātuḥ puro marmasu tādīto 'pi
03010162 sa ittham atyulbaṇa-karṇa-bānair gata-vyatho 'yād uru mānayānah
03010171 sa nirgataḥ kaurava-puṇya-labdho gajāhvayāt tīrtha-padaḥ padāni
03010172 anvākramat puṇya-cikīrṣayorvyām adhiṣṭhito yāni sahasra-mūrtiḥ
03010181 pureṣu puṇyopavanādri-kuñjeṣv apaṅka-toyeṣu sarit-saraḥsu
03010182 ananta-liṅgaiḥ samalaṅkṛteṣu cacāra tīrthāyataneṣv ananyaḥ
03010191 gām paryatan medhya-vivikta-vṛttiḥ sadāpluto 'dhaḥ śayano 'vadhūtah
03010192 alakṣitah svair avadhūta-veṣo vratāni cere hari-toṣaṇāni
03010201 ittham vrajan bhāratam eva varṣam kālena yāvad gatavān prabhāsam
03010202 tāvac chaśāsa kṣitim eka cakrām ekātapatrām ajitena pārthah
03010211 tatrātha śuśrāva suhrd-vinaṣṭim vanam yathā veṇuja-vahni-saṁśrayam
03010212 saṁspardhayā dagdham athānuśocan sarasvatīm pratyag iyāya tūṣṇīm
03010221 tasyām tritasyośanaso manoś ca pṛthor athāgner asitasya vāyoḥ
03010222 tīrtham sudāsasya gavām guhasya yac chrāddhadevasya sa āsiṣeve
03010231 anyāni ceha dvija-deva-devaiḥ kṛtāni nānāyatanāni viṣṇoḥ
03010232 pratyāṅga-mukhyāṅkita-mandirāni yad-darśanāt kṛṣṇam anusmaranti
03010241 tatas tv ativrajya surāṣṭram rddham sauvīra-matsyān kurujāṅgalāms ca
03010242 kālena tāvad yamunām upetya tatroddhavam bhāgavataṁ dadarśa
03010251 sa vāsudevānucaram praśāntam bṛhaspateḥ prāk tanayam pratītam
03010252 āliṅgya gādham praṇayena bhadrām svānām aprcchad bhagavat-prajānām
03010261 kaccit purāṇau puruṣau svanābhya-pādmānuvṛttyeha kilāvatīrṇau
03010262 āsāta urvyāḥ kuśalam vidhāya kṛta-kṣaṇau kuśalam sūra-gehe
03010271 kaccit kurūṇām paramaḥ suhrn no bhāmaḥ sa āste sukham aṅga śauriḥ
03010272 yo vai svas-nām pitṛvad dadāti varān vadānyo vara-tarpaṇena
03010281 kaccid varūthādhipatir yadūnām pradyumna āste sukham aṅga vīrah
03010282 yam rukmiṇī bhagavato 'bhilebhe ārādhyā viprān smaram ādi-sarge
03010291 kaccit sukham sātвата-vṛṣṇi-bhoja-dāśārhakāṇām adhipaḥ sa āste

03010292 yam abhyaṣiṅcac chata-patra-netro nṛpāsanāśām parihṛtya dūrāt
03010301 kaccid dhareḥ saumya sutaḥ sadṛkṣa āste 'graṇī rathinām sādhu sāmbaḥ
03010302 asūta yam jāmbavatī vratādhyā devaṁ guhaṁ yo 'mbikayā dhrto 'gre
03010311 kṣemaṁ sa kaccid yuyudhāna āste yaḥ phālgunāl labdha-dhanū-rahasyaḥ
03010312 lebhe 'ñjasādhokṣaja-sevayaiva gatim tadīyām yatibhir durāpām
03010321 kaccid budhaḥ svasty anamīva āste śvaphalka-putro bhagavat-prapannaḥ
03010322 yaḥ kṛṣṇa-pādānkita-mārga-pāmsuṣv aceṣṭata prema-vibhinna-dhairyaḥ
03010331 kaccic chivaṁ devaka-bhoja-putryā viṣṇu-prajāyā iva deva-mātuḥ
03010332 yā vai sva-garbheṇa dadhāra devaṁ trayī yathā yajña-vitānam artham
03010341 apisvid āste bhagavān sukhaṁ vo yaḥ sātvatām kāma-dugho 'niruddhaḥ
03010342 yam āmananti sma hi śabda-yoniṁ mano-mayaṁ sattva-turīya-tattvam
03010351 apisvid anye ca nijātma-daivam ananya-vṛtṭyā samanuvratā ye
03010352 hṛdika-satyātma-ācārudeṣṇa-gadādayaḥ svasti caranti saumya
03010361 api sva-dorbhyām vijayācyutābhyām dharmeṇa dharmāḥ paripāti setum
03010362 duryodhano 'tapyata yat-sabhāyām sāmrajya-lakṣmyā vijayānuvṛtṭyā
03010371 kim vā kṛtāgheṣv agham atyamarsī bhīmo 'hivad dīrghatamaṁ vyamuñcat
03010372 yasyānghri-pātām raṇa-bhūr na sehe mārgam gadāyās carato vicitram
03010381 kaccid yaśodhā ratha-yūthapānām gāṇḍīva-dhanvoparatārīr āste
03010382 alakṣito yac-chara-kūṭa-gūḍho māyā-kirāto giriśas tutoṣa
03010391 yamāv utasvit tanayau pṛthāyāḥ pāṛthair vṛtau pakṣmabhir akṣiṇīva
03010392 remāta uddāya mṛdhe sva-riktham parāt suparṇāv iva vajri-vaktrāt
03010401 aho pṛthāpi dhriyate 'rbhakārthe rājarṣi-varyeṇa vināpi tena
03010402 yas tv eka-vīro 'dhiratho vijigye dhanur dvitīyaḥ kakubhaś catasraḥ
03010411 saumyānuśoce tam adhaḥ-patantaṁ bhrātre paretāya vidudruhe yaḥ
03010412 niryāpito yena suhṛt sva-puryā aham sva-putrān samanuvratena
03010421 so 'ham harer martya-vidāmbanena dṛśo nṛṇām cālayato vidhātuḥ
03010422 nānyopalakṣyaḥ padavīm prasādāc carāmi paśyan gata-vismayo 'tra
03010431 nūnam nṛpānām tri-madotpathānām mahīm muhuś cālayatām camūbhiḥ
03010432 vadhāt prapannārti-jihṛṣayeśo 'py upaikṣatāgham bhagavān kurūṇām
03010441 ajasya janmotpatha-nāśanāya karmāṇy akartur grahaṇāya puṁsām
03010442 nanv anyathā ko 'rhati deha-yogam paro guṇānām uta karma-tantram
03010451 tasya prapannākhila-lokapānām avasthitānām anuśāsane sve
03010452 arthāya jātasya yaduṣv ajasya vārtām sakhe kīrtaya tīrtha-kīrteḥ
03020010 śrī-śuka uvāca
03020011 iti bhāgavataḥ pṛṣṭaḥ kṣattrā vārtām priyāśrayām
03020012 prativaktum na cotseha autkaṅthyāt smāriteśvaraḥ
03020021 yaḥ pañca-hāyano mātṛā prātar-āśāya yācitāḥ
03020022 tan naicchad racayan yasya saparyām bāla-līlayā
03020031 sa katham sevayā tasya kālena jarasam gataḥ
03020032 pṛṣṭo vārtām pratibrūyād bhartuḥ pādāv anusmaran
03020041 sa muhūrtam abhūt tūṣṇīm kṛṣṇānghri-sudhayā bhṛśam
03020042 tīvreṇa bhakti-yogena nimagnaḥ sādhu nirvṛtaḥ
03020051 pulakodbhinna-sarvāṅgo muñcan mīlad-dṛśā śucaḥ
03020052 pūrṇārtho lakṣitas tena sneha-prasara-samplutaḥ
03020061 śanakair bhagaval-lokān nṛlokaṁ punar āgataḥ
03020062 vimrjya netre viduraṁ prītyāhoddhava utsmayan
03020070 uddhava uvāca
03020071 kṛṣṇa-dyumaṇi nimloce gīrṇeṣv ajagareṇa ha
03020072 kim nu naḥ kuśalam brūyām gata-śrīṣu gṛheṣv aham
03020081 durbhago bata loko 'yam yadavo nitarām api
03020082 ye samvasanto na vidur harim mīnā ivoḍupam
03020091 iṅgita-jñāḥ puru-praudhā ekārāmāś ca sātvatāḥ
03020092 sātvatām ṛṣabham sarve bhūtāvāsam amaṁsata
03020101 devasya māyayā sprṣṭā ye cānyad asad-āśritāḥ
03020102 bhrāmyate dhīr na tad-vākyair ātmany uptātmano harau
03020111 pradarsyātapta-tapasām avitrpta-dṛśām nṛṇām
03020112 ādāyāntar adhād yas tu sva-bimbaṁ loka-locanam
03020121 yan martya-līaupayikaṁ sva-yoga-māyā-balam darśayatā gṛhītam
03020122 vismāpanam svasya ca saubhagarddheḥ param padaṁ bhūṣaṇa-bhūṣaṇāṅgam
03020131 yad dharma-sūnor bata rājasūye nirīkṣya dṛk-svastyayanam tri-lokaḥ
03020132 kārtsnyena cādyeha gataṁ vidhātur arvāk-sṛtau kauśalam ity amanyata
03020141 yasyānurāga-pluta-hāsa-rāsa-līlāvaloka-pratīlabdha-mānāḥ
03020142 vraja-striyo dṛgbhir anupravṛtta-dhiyo 'vatasthuḥ kila kṛtya-śeṣāḥ
03020151 sva-śānta-rūpeṣv itaraiḥ sva-rūpair abhyardyamāneṣv anukampitātmā
03020152 parāvareśo mahad-amśa-yukto hy ajo 'pi jāto bhagavān yathāgniḥ

03020161 mām khedayaty etad ajasya janma-vidambanam yad vasudeva-gehe
03020162 vraje ca vāso 'ri-bhayād iva svayam purād vyavātsīd yad-ananta-vīryah
03020171 dunoti cetaḥ smarato mamaitad yad āha pādāv abhivandya pitroḥ
03020172 tātāmba kamsād uru-śaṅkitānām prasīdatam no 'kṛta-niṣkṛtīnām
03020181 ko vā amuṣyānghri-saroja-reṇum vismartum īśīta pumān vijighran
03020182 yo visphurad-bhrū-viṭapena bhūmer bhāram kṛtāntena tiraścakāra
03020191 dr̥ṣṭā bhavadbhir nanu rājasūye caidyasya kṛṣṇam dviṣato 'pi siddhiḥ
03020192 yām yoginaḥ saṁspr̥hayanti samyag yogena kas tad-vīrahaṁ saheta
03020201 tathaiva cānye nara-loka-vīrā ya āhave kṛṣṇa-mukhāravindam
03020202 netraiḥ pibanto nayanābhirāmaṁ pārthāstra-pūtaḥ padam āpur asya
03020211 svayam tv asāmyātiśayas tryadhīśaḥ svārājya-lakṣmy-āpta-samasta-kāmaḥ
03020212 balīm haradbhiś cira-loka-pālaiḥ kirīta-koty-eḍita-pāda-pīthaḥ
03020221 tat tasya kainkaryam alam bhṛtān no viglāpayaty aṅga yad ugrasenam
03020222 tiṣṭhan niṣaṅgam parameṣṭhi-dhiṣṇye nyabodhayad deva nidhārayeti
03020231 aho bakī yaṁ stana-kāla-kūṭam jighāmsayāpāyayad apy asādhvī
03020232 lebhe gatim dhātry-ucitām tato 'nyam kam vā dayālum śaraṇam vrajema
03020241 manye 'surān bhāgavatāms tryadhīse saṁrambha-mārgābhiniṣṭa-cittān
03020242 ye saṁyuge 'cakṣata tārksya-putram amse sunābhāyudham āpatantam
03020251 vasudevasya devakyām jāto bhojendra-bandhane
03020252 cikīrṣur bhagavān asyāḥ śam ajenābhiyācitaḥ
03020261 tato nanda-vrajam itaḥ pitrā kamsād vibibhyatā
03020262 ekādaśa samās tatra gūḍhārciḥ sa-balo 'vasat
03020271 parīto vatsapair vatsāmś cārayan vyaharad vibhuḥ
03020272 yamunopavane kūjad-dvija-saṅkulitānghripe
03020281 kaumārīm darśayamś ceṣṭām prekṣaṅyām vrajaukasām
03020282 rudann iva hasan mugdha-bāla-simhāvalokanaḥ
03020291 sa eva go-dhanam lakṣmyā niketaṁ sita-go-vṛṣam
03020292 cārayann anugān gopān raṇad-veṇur arīramat
03020301 prayuktān bhoja-rājena māyinaḥ kāma-rūpiṇaḥ
03020302 līlayā vyanudat tāms tān bālaḥ krīḍanakān iva
03020311 vipannān viṣa-pānena nigṛhya bhujagādhipam
03020312 utthāpyāpāyayad gāvas tat toyam prakṛti-sthitam
03020321 ayājayad go-savena gopa-rājam dvijottamaiḥ
03020322 vittasya coru-bhārasya cikīrṣan sad-vyayam vibhuḥ
03020331 varṣatīndre vrajaḥ kopād bhagnamāne 'tividhvalaḥ
03020332 gotra-līlāpatreṇa trāto bhadrānugṛhṇatā
03020341 śarac-chaśi-karair mṛṣṭam mānayan rajanī-mukham
03020342 gāyan kala-padam reme strīṇām maṇḍala-maṇḍanaḥ
03030010 uddhava uvāca
03030011 tataḥ sa āgatya puram sva-pitroś cikīrṣayā śam baladeva-saṁyutaḥ
03030012 nipātya tuṅgād ripu-yūtha-nātham hataṁ vyakarsad vyasum ojasorvyām
03030021 sādīpaneḥ sakṛt proktaṁ brahmādhītya sa-vistaram
03030022 tasmai prādād varam putram mṛtam pañca-janodarāt
03030031 samāhutā bhīṣmaka-kanyayā ye śriyaḥ savarṇena bubhūṣayaiśām
03030032 gāndharva-vṛtṭyā miṣatām sva-bhāgam jahre padam mūrdhni dadhat suparṇaḥ
03030041 kakudmino 'viddha-naso damitvā svayamvare nāgnajitīm uvāha
03030042 tad-bhagnamānān api gṛdhyato 'jñāñ jaghne 'kṣataḥ śastra-bhṛtaḥ sva-śastraiḥ
03030051 priyam prabhur grāmya iva priyāyā vidhitsur ārcchad dyutarum yad-arthe
03030052 vajry ādravat tam sa-gaṇo ruṣāndhaḥ krīḍā-mṛgo nūnam ayam vadhūnām
03030061 sutam mṛdhe kham vapuṣā grasantam dr̥ṣṭvā sunābhonmathitam dharitryā
03030062 āmantritas tat-tanayāya śeṣam dattvā tad-antaḥ-puram āviveśa
03030071 tatrāhṛtās tā nara-deva-kanyāḥ kujena dr̥ṣṭvā harim āṛta-bandhum
03030072 utthāya sadyo jagṛhuḥ praharṣa-vrīḍānurāga-prahitāvalokaiḥ
03030081 āsām muhūrta ekasmin nānāgāreṣu yoṣitām
03030082 sa-vidham jagṛhe paṇin anurūpaḥ sva-māyayā
03030091 tāsv apatyāny ajanayad ātma-tulyāni sarvataḥ
03030092 ekaikasyām daśa daśa prakṛter vibubhūṣayā
03030101 kāla-māgadha-śālvādīn anīkai rundhataḥ puram
03030102 ajīghanat svayam divyam sva-pumsām teja ādiśat
03030111 śambaram dvividam bānam muram balvalam eva ca
03030112 anyāmś ca dantavakrādīn avadhīt kāmś ca ghātayat
03030121 atha te bhrāṭṛ-putrānām pakṣayoḥ patitān nr̥pān
03030122 cacāla bhūḥ kurukṣetram yeṣām āpatatām balaiḥ
03030131 sa karṇa-duḥśāsana-saubalānām kumantra-pākena hata-śriyāyuṣam
03030132 suyodhanam sānucaram śayānam bhagnorum ūrvyām na nananda paśyan

03030141 kiyān bhuvo 'yam kṣapitoru-bhāro yad droṇa-bhīṣmārjuna-bhīma-mūlaiḥ
03030142 aṣṭādaśākṣauhiṇiko mad-amśair āste balaṁ durviṣahaṁ yadūnām
03030151 mitho yadaishām bhavitā vivādo madhv-āmadātāmra-vilocanānām
03030152 naiṣām vadhopāya iyān ato 'nyo mayy udyate 'ntardadhate svayaṁ sma
03030161 evaṁ sañcintya bhagavān sva-rājye sthāpya dharmajam
03030162 nandayām āsa suhrdaḥ sādḥnām vartma darśayan
03030171 uttarāyām dhṛtaḥ pūror vaṁśaḥ sādḥv-abhimanyunā
03030172 sa vai drauṇy-astra-sampluṣṭaḥ punar bhagavatā dhṛtaḥ
03030181 ayājayad dharma-sutam aśvamedhais tribhir vibhuḥ
03030182 so 'pi kṣmām anujai rakṣan reme kṛṣṇam anuvrataḥ
03030191 bhagavān api viśvātmā loka-veda-pathānugaḥ
03030192 kāmān siṣeve dvārvatyām asaktaḥ sāṅkhyam āsthitāḥ
03030201 snigdha-smitāvalokena vācā pīyūṣa-kalpayā
03030202 caritreṇānavadyena śrī-niketena cātmanā
03030211 imām lokam amuṁ caiva ramayan sutarām yadūn
03030212 reme kṣaṇadayā datta-kṣaṇa-strī-kṣaṇa-sauhrdaḥ
03030221 tasyaivam ramamaṇasya samvatsara-gaṇān bahūn
03030222 gṛhamedheṣu yogeṣu virāgaḥ samajāyata
03030231 daivādhīneṣu kāmeṣu daivādhīnaḥ svayaṁ pumān
03030232 ko viśrambheta yogena yogeśvaram anuvrataḥ
03030241 puryām kadācit krīdadbhīr yadu-bhoja-kumārakaiḥ
03030242 kopitā munayaḥ śepur bhagavan-mata-kovidāḥ
03030251 tataḥ katipayair māśair vṛṣṇi-bhojāndhakādayaḥ
03030252 yayuḥ prabhāsam samhr̥ṣṭā rathair deva-vimohitāḥ
03030261 tatra snātvā pit-n devān ṛṣīmś caiva tad-ambhasā
03030262 tarpayitvātha viprebhyo gāvo bahu-guṇā daduḥ
03030271 hiraṇyam rajatām śayyām vāsāmsy ajina-kambalān
03030272 yānam rathān ibhān kanyā dharām vṛtti-karīm api
03030281 annam coru-rasam tebhyo dattvā bhagavad-arpaṇam
03030282 go-viprārthāsavaḥ śūrāḥ praṇemur bhuvi mūrdhabhiḥ
03040010 uddhava uvāca
03040011 atha te tad-anujñātā bhuktvā pītvā ca vāruṇīm
03040012 tayā vibhramśita-jñānā duruktair marma paspr̥śuḥ
03040021 teṣām maireya-doṣeṇa viśamīkṛta-cetasām
03040022 nimlocati ravāv āsīd veṇūnām iva mardanam
03040031 bhagavān svātma-māyāyā gatiṁ tām avalokya saḥ
03040031 sarasvatīm upaspr̥śya vṛkṣa-mūlam upāviśat
03040041 ahaṁ cokto bhagavatā prapannārti-hareṇa ha
03040042 badarīm tvam prayāhīti sva-kulam sañjihīrṣuṇā
03040051 tathāpi tad-abhipretam jānann aham arindama
03040052 pr̥ṣṭhato 'nvagamam bhartuḥ pāda-viśleṣaṇākṣamaḥ
03040061 adrākṣam ekam āsīnam vicinvan dayitam patim
03040062 śrī-niketaṁ sarasvatyām kṛta-ketam aketanam
03040071 śyāmāvadātam virajam praśāntāruṇa-locanam
03040072 dorbhīś caturbhir viditam pīta-kauśāmbareṇa ca
03040081 vāma ūrāv adhiśritya dakṣiṇānghri-saroruham
03040082 apāśritārbhakāśvattham akṛṣam tyakta-pippalam
03040091 tasmin mahā-bhāgavato dvaipāyana-suhr̥t-sakhā
03040092 lokān anucaran siddha āśasāda yadṛcchayā
03040101 tasyānuraktasya muner mukundaḥ pramoda-bhāvānata-kandharasya
03040102 āśṛṇvato mām anurāga-hāsa-samīkṣayā viśramayann uvāca
03040110 śrī-bhagavān uvāca
03040111 vedāham antar manasīpsitam te dadāmi yat tad duravāpam anyaiḥ
03040112 satre purā viśva-sr̥jām vasūnām mat-siddhi-kāmena vaso tvayeṣṭaḥ
03040121 sa eṣa sādho caramo bhavānām āśaditas te mad-anugraho yat
03040122 yan mām nṛlokān raha utsr̥jantam diṣṭyā dadṛśvān viśadānuvṛṭtyā
03040131 purā mayā proktam ajāya nābhye padme niṣaṇṇāya mamādi-sarge
03040132 jñānam param man-mahimāvabhāsam yat sūrayo bhāgavataṁ vadanti
03040141 ity ādṛtoktaḥ paramasya pumsaḥ pratikṣaṇānugraha-bhājano 'ham
03040142 snehottha-romā skhalitākṣaras tam muñcañ chucaḥ prāñjalir ābabhāṣe
03040151 ko nv īśa te pāda-saroja-bhājām sudurlabho 'rtheṣu caturṣv apīha
03040152 tathāpi nāham pravṛṇomi bhūman bhavat-padāmbhoja-niṣevaṇotsukaḥ
03040161 karmāṇy anīhasya bhavo 'bhavasya te durgāśrayo 'thāri-bhayāt palāyanam
03040162 kālātmano yat pramadā-yutāśramāḥ svātman-rateḥ khidyati dhīr vidām iha
03040171 mantreṣu mām vā upahūya yat tvam akuṇṭhitākhaṇḍa-sadātma-bodhaḥ

03040172 pṛccheḥ prabho mugdha ivāpramattas tan no mano mohayatīva deva
03040181 jñānaṁ paraṁ svātma-rahāḥ-prakāśaṁ provāca kasmai bhagavān samagram
03040182 api kṣamaṁ no grahaṇāya bhartar vadāñjasā yad vṛjinaṁ tarema
03040191 ity āvedita-hārdāya mahyaṁ sa bhagavān paraḥ
03040192 ādideśāravindākṣa ātmanaḥ paramāṁ sthitim
03040201 sa evam ārādhita-pāda-tīrthād adhīta-tattvātma-vibodha-mārgaḥ
03040202 praṇamya pādaḥ parivṛtya devam ihāgato 'haṁ virahāturātmā
03040211 so 'haṁ tad-darśanāhlāda-viyogārti-yutaḥ prabho
03040212 gamiṣye dayitaṁ tasya badaryāśrama-maṇḍalam
03040221 yatra nārāyaṇo devo naraś ca bhagavān ṛṣiḥ
03040222 mṛdu tīvraṁ tapo dīrghaṁ tepāte loka-bhāvanau
03040230 śrī-śuka uvāca
03040231 ity uddhavād upākarmaṇya suhrdām duḥsahaṁ vadham
03040232 jñānenāśamayāt kṣattā śokam utpatitaṁ budhaḥ
03040241 sa taṁ mahā-bhāgavataṁ vrajantaṁ kauravarṣabhaḥ
03040242 viśrambhād abhyadhattedaṁ mukhyaṁ kṛṣṇa-parigrahe
03040250 vidura uvāca
03040251 jñānaṁ paraṁ svātma-rahāḥ-prakāśaṁ yad āha yogeśvara īśvaras te
03040252 vaktuṁ bhavān no 'rhati yad dhi viṣṇor bhṛtyāḥ sva-bhṛtyārtha-kṛtāś caranti
03040260 uddhava uvāca
03040261 nanu te tattva-saṁrādhya ṛṣiḥ kauśāravo 'ntike
03040262 sāksād bhagavatādiṣṭo martya-lokaṁ jihāsata
03040270 śrī-śuka uvāca
03040271 iti saha vidureṇa viśva-mūrter guṇa-kathayā sudhayā plāvitorutāpaḥ
03040272 kṣaṇam iva puline yamasvasus tām samuṣita aupagavir niśāṁ tato 'gāt
03040280 rājovāca
03040281 nidhanam upagateṣu vṛṣṇi-bhojeṣv adhiratha-yūthapa-yūthapeṣu mukhyaḥ
03040282 sa tu katham avaśiṣṭa uddhavo yad dharir api tatyaja ākṛtiṁ tryadhīśaḥ
03040290 śrī-śuka uvāca
03040291 brahma-śāpāpadeśena kālenāmogha-vāñchitaḥ
03040292 saṁhr̥tya sva-kulaṁ sphītaṁ tyakṣyan deham acintayat
03040301 asmāl lokād uparate mayi jñānaṁ mad-āśrayam
03040302 arhaty uddhava evāddhā sampraty ātmavatāṁ varaḥ
03040311 noddhavo 'nv api man-nyūno yad guṇair nārditaḥ prabhuh
03040312 ato mad-vayunaṁ lokāṁ grāhayann iha tiṣṭhatu
03040321 evaṁ tri-loka-guruṇā sandiṣṭaḥ śabda-yoninā
03040322 badaryāśramam āsādyā harim ije samādhinā
03040331 viduro 'py uddhavāc chrutvā kṛṣṇasya paramātmanaḥ
03040332 krīdayopātta-dehasya karmāṇi ślāghitāni ca
03040341 deha-nyāsaṁ ca tasyaivaṁ dhīrāṇāṁ dhairya-varadhanam
03040342 anyeṣāṁ duṣkarataraṁ paśūnāṁ viklavātmanām
03040351 ātmānaṁ ca kuru-śreṣṭha kṛṣṇena manasekṣitam
03040352 dhyāyan gate bhāgavate ruroda prema-vihvalaḥ
03040361 kālindyāḥ katibhiḥ siddha ahobhir bharatarṣabha
03040362 prāpadyata svaḥ-saritaṁ yatra mitrā-suto muniḥ
03050010 śrī-śuka uvāca
03050011 dvāri dyu-nadyā ṛṣabhaḥ kurūṇāṁ maitreyam āsīnam agādha-bodham
03050012 kṣattopasṛtyācyuta-bhāva-siddhaḥ papraccha sauśīlya-guṇābhitr̥ptaḥ
03050020 vidura uvāca
03050021 sukhāya karmāṇi karoti loko na taiḥ sukhaṁ vānyad-upāramaṁ vā
03050022 vindeta bhūyas tata eva duḥkhaṁ yad atra yuktaṁ bhagavān vaden naḥ
03050031 janasya kṛṣṇād vimukhasya daivād adharma-śīlasya suduḥkhitasya
03050032 anugrahāyeha caranti nūnaṁ bhūtāni bhavyāni janārdanasya
03050041 tat sādhu-varyādīśa vartma śaṁ naḥ saṁrādhito bhagavān yena puṁsām
03050042 hr̥di sthito yacchati bhakti-pūte jñānaṁ sa-tattvādhigamaṁ purānam
03050051 karoti karmāṇi kṛtāvātāro yāny ātma-tantro bhagavāṁs tryadhīśaḥ
03050052 yathā sasarjāgra idaṁ nirīhaḥ saṁsthāpya vṛttiṁ jagato vidhatte
03050061 yathā punaḥ sve kha idaṁ niveśya śete guhāyām sa nivṛtta-vṛttiḥ
03050062 yogeśvarādhiśvara eka etad anupraviṣṭo bahudhā yathāsīt
03050071 krīdan vidhatte dvija-go-surāṇāṁ kṣemāya karmāṇy avatāra-bhedaiḥ
03050072 mano na tr̥pyaty api śṛṇvatāṁ naḥ suśloka-mauleś caritāmṛtāni
03050081 yais tattva-bhedair adhiloka-nātho lokān alokān saha lokapālān
03050082 acīkṣpad yatra hi sarva-sattva-nikāya-bhedo 'dhikṛtaḥ pratītaḥ
03050091 yena prajānām uta ātma-karma-rūpābhidhānāṁ ca bhidāṁ vyadhata
03050092 nārāyaṇo viśvasṛg ātma-yonir etac ca no varṇaya vipra-varya

03050101 parāvareṣām bhagavan vratāni śrutāni me vyāsa-mukhād abhīkṣṇam
03050102 atrpnuma kṣulla-sukhāvahānām teṣām r̥te kṛṣṇa-kathāmṛtaughāt
03050111 kas tr̥pnuyāt tīrtha-pado 'bhidhānāt satreṣu vaḥ sūribhir īḍyamānāt
03050112 yaḥ karṇa-nāḍīm puruṣasya yāto bhava-pradām geha-ratīm chinatti
03050121 munir vivakṣur bhagavad-guṇānām sakhāpi te bhāratam āha kṛṣṇaḥ
03050122 yasmin nr̥ṇām grāmya-sukhānuvādair matir gr̥hītā nu hareḥ kathāyām
03050131 sā śraddadhānasya vivardhamānā viraktim anyatra karoti pumsaḥ
03050132 hareḥ padānumṛti-nirvṛtasya samasta-duḥkhāpyayam āsu dhatte
03050141 tāñ chocya-śocyān avido 'nuśoce hareḥ kathāyām vimukhān aghena
03050142 kṣiṇoti devo 'nimīṣas tu yeṣām āyur vṛthā-vāda-gati-smṛtīnām
03050151 tad asya kauṣārava śarma-dātur hareḥ kathām eva kathāsu sāram
03050152 uddhṛtya puṣpebhya ivārta-bandho śivāya naḥ kīrtaya tīrtha-kīrteḥ
03050161 sa viśva-janma-sthiti-saṁyamārthe kṛtāvatarāḥ pragṛhīta-śaktiḥ
03050162 cakāra karmāṇy atipūruṣāṇi yānīśvaraḥ kīrtaya tāni mahyam
03050170 śrī-śuka uvāca
03050171 sa evam bhagavān pṛṣṭaḥ kṣattrā kauṣāravo munih
03050172 pumsām niḥśreyasārthena tam āha bahu-mānayan
03050180 maitreya uvāca
03050181 sādhu pṛṣṭam tvayā sādho lokān sādhu anugṛhṇatā
03050182 kīrtim vitanvatā loke ātmano 'dhokṣajātmanaḥ
03050191 naitac citram tvayi kṣattar bādarāyaṇa-vīryaje
03050192 gr̥hīto 'nanya-bhāvena yat tvayā harir īśvaraḥ
03050201 māṇḍavya-śāpād bhagavān prajā-saṁyamano yamaḥ
03050202 bhrātuḥ kṣetre bhujīṣyāyām jātaḥ satyavatī-sutāt
03050211 bhavān bhagavato nityam sammataḥ sānugasya ha
03050212 yasya jñānopadeśāya mādiśad bhagavān vrajan
03050221 atha te bhagaval-līlā yoga-māyorubṛmhitāḥ
03050222 viśva-sthity-udbhavāntārthā varṇayāmy anupūrvaśaḥ
03050231 bhagavān eka āsedam agra ātmātmanām vibhuḥ
03050232 ātmecchānugatāv ātmā nānā-maty-upalakṣaṇaḥ
03050241 sa vā eṣa tadā draṣṭā nāpaśyad dr̥ṣyam ekarāt
03050242 mene 'santam ivātmānam supta-śaktir asupta-dr̥k
03050251 sā vā etasya saṁdraṣṭuḥ śaktiḥ sad-asad-ātmikā
03050252 māyā nāma mahā-bhāga yayedaṁ nirmame vibhuḥ
03050261 kāla-vṛtṭyā tu māyāyām guṇa-mayyām adhokṣajaḥ
03050262 puruṣeṇātma-bhūtena vīryam ādhatta vīryavān
03050271 tato 'bhavan mahat-tattvam avyaktāt kāla-coditāt
03050272 vijñānātmātma-deha-stham viśvam vyañjams tamo-nudaḥ
03050281 so 'py amśa-guṇa-kālātmā bhagavad-dr̥ṣṭi-gocaraḥ
03050282 ātmānam vyakarod ātmā viśvasyāsya sisṛkṣayā
03050291 mahat-tattvād vikurvāṇād aham-tattvam vyajāyata
03050292 kārya-kāraṇa-kartrātmā bhūtendriya-mano-mayaḥ
03050301 vaikārikas taijasaś ca tāmasaś cety aham tridhā
03050302 aham-tattvād vikurvāṇān mano vaikārikād abhūt
03050303 vaikārikāś ca ye devā arthābhivyañjanaṁ yataḥ
03050311 taijasānīndriyāṇy eva jñāna-karma-mayāni ca
03050312 tāmaso bhūta-sūkṣmādir yataḥ kham liṅgam ātmanaḥ
03050321 kāla-māyāmśa-yogena bhagavad-vīkṣitam nabhaḥ
03050322 nabhaso 'nusṛtam sparśam vikurvan nirmame 'nilam
03050331 anilo 'pi vikurvāṇo nabhasoru-balānvitaḥ
03050332 sasarja rūpa-tanmātram jyotir lokasya locanam
03050341 anilenānvitam jyotir vikurvāt paravīkṣitam
03050342 ādhattāmbho rasa-mayam kāla-māyāmśa-yogataḥ
03050351 jyotiṣāmbho 'nusaṁsr̥ṣṭam vikurvāt brahma-vīkṣitam
03050352 mahīm gandha-guṇam ādhāt kāla-māyāmśa-yogataḥ
03050361 bhūtānām nabha-ādīnām yad yad bhavyāvarāvaram
03050362 teṣām parānusaṁsargād yathā saṅkhyam guṇān viduḥ
03050371 ete devāḥ kalā viṣṇoḥ kāla-māyāmśa-liṅginaḥ
03050372 nānātvāt sva-kriyānīśaḥ procuḥ prāñjalayo vibhum
03050380 devā ūcuḥ
03050381 namāma te deva padāravindam prapanna-tāpopaśamātapatram
03050382 yan-mūla-ketā yatayo 'ñjasoru-saṁsāra-duḥkham bahir utkṣipanti
03050391 dhātar yad asmin bhava īśa jīvās tāpa-trayeṇābhihatā na śarma
03050392 ātman labhante bhagavaṁs tavāṅghri-cchāyām sa-vidyām ata āśrayema
03050401 mārganti yat te mukha-padma-nīḍaiś chandaḥ-suparṇair ṛsayo vivikte

03050402 yasyāgha-marṣoda-sarid-varāyāḥ padaṁ padaṁ tīrtha-padaḥ prapannāḥ
03050411 yac chraddhayā śrutavatyā ca bhaktyā sammrjyamāne hrdaye 'vadhāya
03050412 jñānena vairāgya-balena dhīrā vrajema tat te 'nghri-saroja-pīṭham
03050421 viśvasya janma-sthiti-saṁyamārthe kṛtāvātārasya padāmbujaṁ te
03050422 vrajema sarve śaraṇaṁ yad īśa smṛtaṁ prayacchaty abhayaṁ sva-pumsām
03050431 yat sānubandhe 'sati deha-gehe mamāham ity ūḍha-durāgrahāṇām
03050432 pumsām sudūraṁ vasato 'pi puryām bhajema tat te bhagavan padābjam
03050441 tān vai hy asad-vṛttibhir akṣibhir ye parāhṛtāntar-manasaḥ pareśa
03050442 atho na paśyanty urugāya nūnaṁ ye te padanyāsa-vilāsa-lakṣyāḥ
03050451 pānena te deva kathā-sudhāyāḥ pravṛddha-bhaktyā viśadāśayā ye
03050452 vairāgya-sāraṁ pratilabhya bodhaṁ yathāñjasānvīyur akunṭha-dhiṣṇyam
03050461 tathāpare cātma-samādhi-yoga-balena jītvā prakṛtiṁ baliṣṭhām
03050462 tvām eva dhīrāḥ puruṣaṁ viśanti teṣāṁ śramaḥ syān na tu sevayā te
03050471 tat te vayaṁ loka-siṣṛkṣayādya tvayānusrṣṭās tribhir ātmabhiḥ sma
03050472 sarve viyuktāḥ sva-vihāra-tantraṁ na śaknumas tat pratihartave te
03050481 yāvad balim te 'ja harāma kāle yathā vayaṁ cānnaṁ adāma yatra
03050482 yathobhayeṣāṁ ta ime hi lokā balim haranto 'nnam adanty anūhāḥ
03050491 tvaṁ naḥ surāṇām asi sānvayānām kūṭa-stha ādyaḥ puruṣaḥ purāṇaḥ
03050492 tvaṁ deva śaktyāṁ guṇa-karma-yonau retas tv ajāyāṁ kavim ādadhe 'jaḥ
03050501 tato vayaṁ mat-pramukhā yad-arthe babhūvimātman karavāma kim te
03050502 tvaṁ naḥ sva-cakṣuḥ paridehi śaktyā deva kriyārthe yad-anugrahāṇām
03060010 ṛṣir uvāca
03060011 iti tāsāṁ sva-śaktīnām satīnām asametya saḥ
03060012 prasupta-loka-tantrāṇām niśāmya gatim īśvaraḥ
03060021 kāla-sañjñāṁ tadā devīm bibhrac-chaktim urukramaḥ
03060022 trayovimśati tattvānām gaṇaṁ yugapad āviśat
03060031 so 'nupraviṣṭo bhagavāṁś ceṣṭārūpeṇa taṁ gaṇam
03060032 bhinnam saṁyojayāṁ āsa suptam karma prabodhayan
03060041 prabuddha-karma daivena trayovimśatiko gaṇaḥ
03060042 prerito 'janayat svābhir mātrābhir adhipūruṣam
03060051 pareṇa viśatā svasmin mātrayā viśva-sṛg-gaṇaḥ
03060052 cukṣobhānyonyam āsādya yasmin lokāś carācarāḥ
03060061 hiraṇmayāḥ sa puruṣaḥ sahasra-parivatsarān
03060062 āṇḍa-kośa uvāsāpsu sarva-sattvopabrṁhitāḥ
03060071 sa vai viśva-sṛjāṁ garbho deva-karmātma-śaktimān
03060072 vibabhājātmanātmānam ekadhā daśadhā tridhā
03060081 eṣa hy aśeṣa-sattvānām ātmāṁśaḥ paramātmanaḥ
03060082 ādyo 'vatāro yatrāsau bhūta-grāmo vibhāvyaṭe
03060091 sādhyātmaḥ sādhidaivaś ca sādhibhūta iti tridhā
03060092 virāṭ prāṇo daśa-vidha ekadhā hrdayena ca
03060101 smaran viśva-sṛjāṁ īśo vijñāpitam adhokṣajaḥ
03060102 virājam atapat svena tejasaiśāṁ vivṛttaye
03060111 atha tasyābhitaptasya katidhāyatanāni ha
03060112 nirabhidyanta devānām tāni me gadataḥ śṛṇu
03060121 tasyāgnir āsyam nirbhinnam loka-pālo 'viśat padam
03060122 vācā svāmśena vaktavyam yayāsau pratipadyate
03060131 nirbhinnam tālu varuṇo loka-pālo 'viśad dhareḥ
03060132 jihvayāmśena ca rasam yayāsau pratipadyate
03060141 nirbhinne aśvinau nāse viṣṇor āviśatām padam
03060142 ghrāṇenāmśena gandhasya pratipattir yato bhavet
03060151 nirbhinne akṣiṇī tvaṣṭā loka-pālo 'viśad vibhoḥ
03060152 cakṣuṣāmśena rūpāṇām pratipattir yato bhavet
03060161 nirbhinnāny asya carmaṇi loka-pālo 'nilo 'viśat
03060162 prāṇenāmśena saṁsparśam yenāsau pratipadyate
03060171 karṇāv asya vinirbhinnau dhiṣṇyam svam viviśur diśaḥ
03060172 śrotreṇāmśena śabdasya siddhim yena prapadyate
03060181 tvacam asya vinirbhinnām viviśur dhiṣṇyam ośadhīḥ
03060182 amśena romabhiḥ kaṇḍūm yair asau pratipadyate
03060191 meḍhram tasya vinirbhinnam sva-dhiṣṇyam ka upāviśat
03060192 retasāmśena yenāsāv ānandaṁ pratipadyate
03060201 gudam pumso vinirbhinnam mitro lokeśa āviśat
03060202 pāyunāmśena yenāsau visargaṁ pratipadyate
03060211 hastāv asya vinirbhinnāv indraḥ svar-patir āviśat
03060212 vārtayāmśena puruṣo yayā vṛttiṁ prapadyate
03060221 pādāv asya vinirbhinnau lokeśo viṣṇur āviśat

03060222 gatyā svāmśena puruṣo yayā prāpyam prapadyate
03060231 buddhim cāsyā vinirbhinnām vāg-īso dhiṣṇyam āviśat
03060232 bodhenāmśena boddhavyam pratipattir yato bhavet
03060241 hṛdayam cāsyā nirbhinnam candramā dhiṣṇyam āviśat
03060242 manasāmśena yenāsau vikriyām pratipadyate
03060251 ātmānam cāsyā nirbhinnam abhimāno 'viśat padam
03060252 karmaṇāmśena yenāsau kartavyam pratipadyate
03060261 sattvam cāsyā vinirbhinnam mahān dhiṣṇyam upāviśat
03060262 cittenāmśena yenāsau vijñānam pratipadyate
03060271 śīrṣṇo 'sya dyaur dharā padbhyām kham nābher udapadyata
03060272 guṇānam vṛttayo yeṣu pratiyante surādayaḥ
03060281 ātyantikena sattvena divam devāḥ prapedire
03060282 dharām rajaḥ-svabhāvena paṇayo ye ca tān anu
03060291 tārtīyena svabhāvena bhagavan-nābhim āśritāḥ
03060292 ubhayor antaram vyoma ye rudra-pārsadām gaṇāḥ
03060301 mukhato 'vartata brahma puruṣasya kurūdvaḥ
03060302 yas tūnmukhatvād varṇānam mukhyo 'bhūd brāhmaṇo guruḥ
03060311 bāhubhyo 'vartata kṣatram kṣatriyas tad anuvrataḥ
03060312 yo jātas trāyate varṇān pauraḥ kaṇṭaka-kṣatāt
03060321 viśo 'vartanta tasyorvor loka-vṛttikarīr vibhoḥ
03060322 vaiśyas tad-udbhavo vārtam nṛṇām yaḥ samavartayat
03060331 padbhyām bhagavato jajñe śuśrūṣā dharma-siddhaye
03060332 tasyām jātaḥ purā śūdro yad-vṛtṭyā tuṣyate hariḥ
03060341 ete varṇāḥ sva-dharmaṇa yajanti sva-gurum harim
03060342 śraddhayātma-viśuddhy-artham yaj-jātāḥ saha vṛttibhiḥ
03060351 etat kṣattar bhagavato daiva-karmātma-rūpiṇaḥ
03060352 kaḥ śraddadhyād upākartum yogamāyā-balodayam
03060361 tathāpi kīrtayāmy aṅga yathā-mati yathā-śrutam
03060362 kīrtim hareḥ svām sat-kartum giram anyābhidhāsatīm
03060371 ekānta-lābham vacaso nu puṁsām suśloka-mauler guṇa-vādam āhuḥ
03060372 śruteś ca vidvadbhir upākṛtāyām kathā-sudhāyām upasamprayogam
03060381 ātmano 'vasito vatsa mahimā kavinādinā
03060382 samvatsara-sahasrānte dhiyā yoga-vipakkayā
03060391 ato bhagavato māyā māyinām api mohinī
03060392 yat svayam cātma-varmātmā na veda kim utāpare
03060401 yato 'prāpya nyavartanta vācaś ca manasā saha
03060402 aham cānya ime devās tasmai bhagavate namaḥ
03070010 śrī-śuka uvāca
03070011 evam bruvāṇam maitreyaṁ dvaipāyana-suto budhaḥ
03070012 pṛṇayann iva bhāratyā viduraḥ pratyabhāṣata
03070020 vidura uvāca
03070021 brahman katham bhagavataś cin-mātrasyāvikāriṇaḥ
03070022 līlayā cāpi yujyeraṁ nirguṇasya guṇāḥ kriyāḥ
03070031 krīḍāyām udyamo 'rbhasya kāmaś cikrīḍiṣānyataḥ
03070032 svatas-triptasya ca katham nivṛttasya sadānyataḥ
03070041 asrākṣīd bhagavān viśvam guṇa-mayyātma-māyayā
03070042 tayā samsthāpayaty etad bhūyaḥ pratyapidhāsyati
03070051 deśataḥ kālato yo 'sāv avasthātaḥ svato 'nyataḥ
03070052 aviluptāvabodhātmā sa yujyetājayā katham
03070061 bhagavān eka evaiṣa sarva-kṣetreṣv avasthitaḥ
03070062 amuṣya durbhagatvam vā kleśo vā karmabhiḥ kutaḥ
03070071 etasmin me mano vidvan khidyate 'jñāna-saṅkaṭe
03070072 tan naḥ parāṇuda vibho kaśmalam mānasam mahat
03070080 śrī-śuka uvāca
03070081 sa ittham coditaḥ kṣattrā tattva-jijñāsunā munih
03070082 pratyāha bhagavac-cittaḥ smayann iva gata-smayaḥ
03070090 maitreya uvāca
03070091 seyaṁ bhagavato māyā yan nayena virudhyate
03070092 īśvarasya vimuktasya kārpaṇyam uta bandhanam
03070101 yad arthena vināmuṣya puṁsa ātma-viparyayaḥ
03070102 pratiyata upadraṣṭuḥ sva-śiraś chedanādikāḥ
03070111 yathā jale candramasaḥ kampādis tat-kṛto guṇāḥ
03070112 dṛśyate 'sann api draṣṭur ātmano 'nātmano guṇāḥ
03070121 sa vai nivṛtti-dharmaṇa vāsudevānukampayā
03070122 bhagavad-bhakti-yogena tirodhatte śanair iha

03070131 yadendriyoparāmo 'tha draṣṭrātmani pare harau
03070132 viliyante tadā kleśāḥ saṁsuptasyeva kṛtsnaśaḥ
03070141 aśeṣa-saṅkleśa-śamaṁ vidhatte guṇānuvāda-śravaṇaṁ murāreḥ
03070142 kiṁ vā punas tac-caraṇāravinda-parāga-sevā-ratir ātma-labdḥā
03070150 vidura uvāca
03070151 sañchinnāḥ saṁśayo mahyaṁ tava sūktāsinā vibho
03070152 ubhayatrāpi bhagavan mano me sampradhāvati
03070161 sādhu etad vyāhṛtaṁ vidvan nātma-māyāyanaṁ hareḥ
03070162 ābhāty apārthaṁ nirmūlaṁ viśva-mūlaṁ na yad bahiḥ
03070171 yaś ca mūdhatamo loke yaś ca buddheḥ paraṁ gataḥ
03070172 tāv ubhau sukham edhete kliśyaty antarito janaḥ
03070181 arthābhāvaṁ viniścitya pratītyāpi nātmanaḥ
03070182 tāṁ cāpi yuṣmac-caraṇa-sevayāham parānude
03070191 yat-sevayā bhagavataḥ kūṭa-sthasya madhu-dviṣaḥ
03070192 rati-rāso bhavet tīvraḥ pādayor vyasanārdanaḥ
03070201 durāpā hy alpa-tapasāḥ sevā vaikunṭha-vartmasu
03070202 yatropagīyate nityaṁ deva-devo janārdanaḥ
03070211 sṛṣṭvāgre mahad-ādīni sa-vikārāṇy anukramāt
03070212 tebhyo virājam uddhṛtya tam anu prāviśad vibhuḥ
03070221 yam āhur ādyaṁ puruṣaṁ sahasrāṅghry-ūru-bāhukam
03070222 yatra viśva ime lokāḥ sa-vikāśaṁ ta āsate
03070231 yasmin daśa-vidhaḥ prāṇaḥ sendriyārthendriyas tri-vṛt
03070232 tvayerito yato varṇās tad-vibhūtīr vadasva naḥ
03070241 yatra putraiś ca pautraiś ca naptṛbhiḥ saha gotrajaiḥ
03070242 prajā vicitrākṛtaya āsan yābhir idam tatam
03070251 prajāpatīnām sa patiś cakḷpe kān prajāpatīn
03070252 sargāṁś caivānusargāṁś ca manūn manvantarādhipān
03070261 eteṣāṁ api vedāṁś ca vaṁśānucaritāni ca
03070262 upary adhaś ca ye lokā bhūmer mitrātmajāsate
03070271 teṣāṁ saṁsthāṁ pramāṇaṁ ca bhūr-lokasya ca varṇaya
03070272 tiryāṅ-mānuṣa-devānām sarīrpa-patattriṇām
03070273 vada naḥ sarga-saṁvyūhaṁ gārbha-sveda-dvijodbhidām
03070281 guṇāvatārair viśvasya sarga-sthity-apyayāśrayam
03070282 srjataḥ śrīnivāsasya vyācakṣvodāra-vikramam
03070291 varṇāśrama-vibhāgāṁś ca rūpa-śīla-svabhāvataḥ
03070292 ṛṣiṇām janma-karmāṇi vedasya ca vikarṣaṇam
03070301 yajñasya ca vitānāni yogasya ca pathaḥ prabho
03070302 naiṣkarmyasya ca sāṅkhyasya tantraṁ vā bhagavat-smṛtam
03070311 pāṣaṇḍa-patha-vaiṣamyam pratiloma-niveśanam
03070312 jīvasya gatayo yāś ca yāvatīr guṇa-karmajāḥ
03070321 dharmārtha-kāma-mokṣāṇām nimittāny avirodhataḥ
03070322 vārtāyā daṇḍa-nīteś ca śrutasya ca vidhiṁ pṛthak
03070331 śrāddhasya ca vidhiṁ brahman pit-ṇām sargam eva ca
03070332 graha-nakṣatra-tārāṇām kālāvayava-saṁsthitim
03070341 dānasya tapaso vāpi yac ceṣṭā-pūrtayoḥ phalam
03070342 pravāsa-sthasya yo dharmo yaś ca puṁsa utāpadi
03070351 yena vā bhagavāṁś tuṣyed dharmo-yonir janārdanaḥ
03070352 samprasīdati vā yeṣāṁ etad ākhyāhi me 'nagha
03070361 anuvratānām śiṣyāṇām putrāṇām ca dvijottama
03070362 anāpṛṣṭam api brūyur guravo dīna-vatsalāḥ
03070371 tattvānām bhagavāṁś teṣāṁ katidhā pratisaṅkramaḥ
03070372 tatremaṁ ka upāsīran ka u svid anuśerate
03070381 puruṣasya ca saṁsthānaṁ svarūpaṁ vā parasya ca
03070382 jñānaṁ ca naigamaṁ yat tad guru-śiṣya-prayojanam
03070391 nimittāni ca tasyeha proktāny anagha-sūribhiḥ
03070392 svato jñānaṁ kutaḥ puṁsām bhaktir vairāgyam eva vā
03070401 etān me pṛcchataḥ praśnān hareḥ karma-vivitsayā
03070402 brūhi me 'jñasya mitratvād ajayā naṣṭa-cakṣuṣaḥ
03070411 sarve vedāś ca yajñāś ca tapo dānāni cānagha
03070412 jīvābhaya-pradānasya na kurvīran kalām api
03070420 śrī-śuka uvāca
03070421 sa ittham āpṛṣṭa-purāṇa-kalpaḥ kuru-pradhānena muni-pradhānaḥ
03070422 pravṛddha-harṣo bhagavat-kathāyām sañcoditas tam prahasann ivāha
03080010 maitreya uvāca
03080011 sat-sevanīyo bata pūru-vaṁśo yal loka-pālo bhagavat-pradhānaḥ

03080012 babhūvithehājita-kīrti-mālām pade pade nūtanayasy abhīkṣṇam
03080021 so 'ham nṛṇām kṣulla-sukhāya duḥkham mahad gatānām viramāya tasya
03080022 pravartaye bhāgavatam purānam yad āha sākṣād bhagavān ṛṣibhyaḥ
03080031 āsīnam urvyām bhagavantam ādyam saṅkarṣaṇam devam akunṭha-sattvam
03080032 vivitsavas tattvam ataḥ parasya kumāra-mukhyā munayo 'nvapṛcchan
03080041 svam eva dhiṣṇyam bahu mānayatam yad vāsudevābhidham āmananti
03080042 pratyag-dhṛtākṣāmbuja-kośam iṣad unmīlayantam vibudhodayāya
03080051 swardhuny-udārdrāḥ sva-jaṭā-kalāpair upaspr̥santaś caraṇopadhānam
03080052 padmam yad arcanty ahi-rāja-kanyāḥ sa-prema nānā-balibhir varārthāḥ
03080061 muhur gṛṇanto vacasānurāga-skhalat-padenāsyā kṛtāni taj-jñāḥ
03080062 kirīta-sāhasra-maṇi-praveka-pradyotitoddāma-phaṇā-sahasram
03080071 proktaṁ kilaitad bhagavattamena nivṛtti-dharmābhiratāya tena
03080072 sanat-kumārāya sa cāha pṛṣṭaḥ sāṅkhyāyanāyāṅga dhṛta-vratāya
03080081 sāṅkhyāyanāḥ pāramahāṁsya-mukhyo vivakṣamāṇo bhagavad-vibhūtiḥ
03080082 jagāda so 'smad-gurave 'nvitāya parāśarāyātha bṛhaspateś ca
03080091 provāca mahyam sa dayālur ukto muniḥ pulastyena purānam ādyam
03080092 so 'ham tavaitat kathayāmi vatsa śraddhālave nityam anuvratāya
03080101 udāplutaṁ viśvam idaṁ tadāsīd yan nidrayāmīlita-dṛṇ nyamīlayat
03080102 ahīndra-talpe 'dhiśayāna ekaḥ kṛta-kṣaṇaḥ svātma-ratau nirīhaḥ
03080111 so 'ntaḥ śarīre 'rpita-bhūta-sūkṣmaḥ kālātmikāṁ śaktim udīrayāṇaḥ
03080112 uvāsa tasmin salile pade sve yathānalo dāruṇi ruddha-vīryaḥ
03080121 catur-yugānām ca sahasram apsu svapan svayodīritayā sva-śaktyā
03080122 kālākhyayāsādita-karma-tantro lokān apītān dadṛṣe sva-dehe
03080131 tasyārtha-sūkṣmābhiniṣṭa-dṛṣṭer antar-gato 'rtho rajasā tanīyān
03080132 guṇena kālānugatena viddhaḥ sūśyāms tadābhidyata nābhi-deśāt
03080141 sa padma-kośaḥ sahasodatiṣṭhat kālena karma-pratibodhanena
03080142 sva-rociṣā tat salilam viśalam vidyotayann arka ivātma-yoniḥ
03080151 tal loka-padmaṁ sa u eva viṣṇuḥ prāvīviśat sarva-guṇāvabhāsam
03080152 tasmin svayam vedamayo vidhātā svayambhuvam yam sma vadanti so 'bhūt
03080161 tasyām sa cāmbho-ruha-karṇikāyām avasthito lokam apaśyamānaḥ
03080162 parikraman vyomni vivṛtta-netraś catvāri lebhe 'nudiśam mukhāni
03080171 tasmād yugānta-śvasanāvaghūrṇa-jalormi-cakrāt salilād virūḍham
03080172 upāśritaḥ kañjam u loka-tattvam nātmānam addhāvidad ādi-devaḥ
03080181 ka eṣa yo 'sāv aham abja-pṛṣṭha etat kuto vābjam ananyad apsu
03080182 asti hy adhastād iha kiñcanaitad adhiṣṭhitam yatra satā nu bhāvyam
03080191 sa ittham udvīkṣya tad-abja-nāla-nāḍībhir antar-jalam āviveśa
03080192 nārvāg-gatas tat-khara-nāla-nāla-nābhim vicinvaṁs tad avindatājaḥ
03080201 tamasy apāre vidurātma-sargaṁ vicinvato 'bhūt sumahāṁs tri-ṇemiḥ
03080202 yo deha-bhājām bhayam īrayāṇaḥ parikṣiṇoty āyur ajasya hetih
03080211 tato nivṛtto 'pratilabdha-kāmaḥ sva-dhiṣṇyam āsādya punaḥ sa devaḥ
03080212 śanair jita-śvāsa-nivṛtta-citto nyaśīdad ārūḍha-samādhi-yogaḥ
03080221 kālena so 'jaḥ puruṣāyusābhi-pravṛtta-yogena virūḍha-bodhaḥ
03080222 svayam tad antar-hṛdaye 'vabhātam apaśyatāpaśyata yan na pūrvam
03080231 mṛṇāla-gaurāyata-śeṣa-bhoga-paryāṅka ekaṁ puruṣam śayānam
03080232 phaṇātapatrāyuta-mūrdha-ratna-dyubhir hata-dhvānta-yugānta-toye
03080241 prekṣām kṣipantam haritopalādreh sandhyābhra-nīver uru-rukma-mūrdhnaḥ
03080242 ratnodadhārauśadhi-saumanasya vana-srajo veṇu-bhujāṅghripāṅghreh
03080251 āyāmato vistarataḥ sva-māna-dehena loka-traya-saṅgrahena
03080252 vicitra-divyābharaṇāmśukānām kṛta-śriyāpāśrita-veśa-deham
03080261 puṁsām sva-kāmāya vivikta-mārgair abhyarcatām kāma-dughāṅghri-padmam
03080262 pradarsāyantam kṛpayā nakhendu-mayūkha-bhinnāṅguli-cāru-patram
03080271 mukhena lokārti-hara-smitena parisphurat-kuṇḍala-maṇḍitena
03080272 śoṇāyitenādhara-bimba-bhāsā pratyarhayantam sunasena subhrvā
03080281 kadamba-kiñjalka-piśaṅga-vāsasā svalaṅkṛtam mekhalayā nitambe
03080282 hāreṇa cānanta-dhanena vatsa śrīvatsa-vakṣaḥ-sthala-vallabhena
03080291 parārdhya-keyūra-maṇi-praveka-paryasta-dordaṇḍa-sahasra-śākham
03080292 avyakta-mūlam bhuvanāṅghripendram ahīndra-bhogair adhivīta-valśam
03080301 carācarauko bhagavan-mahīdhram ahīndra-bandhum salilopagūḍham
03080302 kirīta-sāhasra-hiraṇya-śṛṅgam āvirbhavat kaustubha-ratna-garbham
03080311 nivītam āmnāya-madhu-vrata-śriyā sva-kīrti-mayyā vana-mālayā harim
03080312 sūryendu-vāyv-agny-agamam tri-dhāmabhiḥ parikramat-prādhānikair durāsadam
03080321 tarhy eva tan-nābhi-saraḥ-sarojam ātmānam ambhaḥ śvasanam viyac ca
03080322 dadarśa devo jagato vidhātā nātaḥ param loka-visarga-dṛṣṭiḥ
03080331 sa karma-bījam rajasoparaktaḥ prajāḥ sisṛkṣann iyad eva dṛṣṭvā
03080332 astaud visargābhimukhas tam īdyam avyakta-vartmany abhivēśitātmā

03090010 brahmovāca
 03090011 jñāto 'si me 'dya sucirān nanu deha-bhājām
 03090012 na jñāyate bhagavato gatir ity avadyam
 03090013 nānyat tvad asti bhagavann api tan na śuddham
 03090014 māyā-guṇa-vyatikarād yad urur vibhāsi
 03090021 rūpaṁ yad etad avabodha-rasodayena
 03090022 śāśvan-nivṛtta-tamasah sad-anugrahāya
 03090023 ādau grhītam avatāra-śataika-bījaṁ
 03090024 yan-nābhi-padma-bhavanād aham āvirāsam
 03090031 nātaḥ paraṁ parama yad bhavataḥ svarūpam
 03090032 ānanda-mātram avikalpam aviddha-varcaḥ
 03090033 paśyāmi viśva-srjam ekam aviśvam ātman
 03090034 bhūtendriyātmaka-madas ta upāśrito 'smi
 03090041 tad vā idam bhuvana-maṅgala maṅgalāya
 03090042 dhyāne sma no darśitam ta upāsakānām
 03090043 tasmai namo bhagavate 'nuvidhema tubhyaṁ
 03090044 yo 'nādr̥to naraka-bhāgbhir asat-prasaṅgaiḥ
 03090051 ye tu tvadīya-caraṇāmbuja-kośa-gandham
 03090052 jighranti karṇa-vivaraiḥ śruti-vāta-nītam
 03090053 bhaktyā grhīta-caraṇaḥ parayā ca teṣāṁ
 03090054 nāpaiṣi nātha hṛdayāmburuhāt sva-puṁsām
 03090061 tāvad bhayaṁ draviṇa-deha-suhr̥n-nimittam
 03090062 śokaḥ spṛhā paribhavo vipulaś ca lobhaḥ
 03090063 tāvan mamety asad-avagraha ārti-mūlam
 03090064 yāvan na te 'nghrim abhayaṁ pravṛṇīta lokaḥ
 03090071 daivena te hata-dhiyo bhavataḥ prasaṅgāt
 03090072 sarvāsubhopaśamanād vimukhendriyā ye
 03090073 kurvanti kāma-sukha-leśa-lavāya dīnā
 03090074 lobhābhībhūta-manaso 'kuśalāni śāśvat
 03090081 kṣut-tr̥t-tridhātubhir imā muhur ardyamānāḥ
 03090082 śītoṣṇa-vāta-varaṣair itaretarāc ca
 03090083 kāmāgninācyuta-ruṣā ca sudurbhareṇa
 03090084 sampaśyato mana urukrama sīdate me
 03090091 yāvat pṛthaktvam idam ātmana indriyārtha-
 03090092 māyā-balam bhagavato jana īśa paśyet
 03090093 tāvan na saṁsṛtir asau pratisaṅkrameta
 03090094 vyarthāpi duḥkha-nivahaṁ vahatī kriyārthā
 03090101 ahny āpṛtārta-karaṇā niśi niḥśayānā
 03090102 nānā-manoratha-dhiyā kṣaṇa-bhagna-nidrāḥ
 03090103 daivāhatārtha-racanā ṛṣayo 'pi deva
 03090104 yuṣmat-prasaṅga-vimukhā iha saṁsaranti
 03090111 tvaṁ bhakti-yoga-paribhāvita-hṛt-saroja
 03090112 āsse śrutekṣita-patho nanu nātha puṁsām
 03090113 yad-yad-dhiyā ta urugāya vibhāvayanti
 03090114 tat-tad-vapuḥ praṇayase sad-anugrahāya
 03090121 nātiprasīdati tathopacitopacārair
 03090122 ārādhitāḥ sura-gaṇair hṛdi baddha-kāmaiḥ
 03090123 yat sarva-bhūta-dayayāsad-alabhyayaiko
 03090124 nānā-janeṣv avahitaḥ suhṛd antar-ātmā
 03090131 puṁsām ato vividha-karmabhir adhvarādyair
 03090132 dānena cogra-tapasā paricaryayā ca
 03090133 ārādhanam bhagavatas tava sat-kriyārtho
 03090134 dharmo 'rpitaḥ karhicid mriyate na yatra
 03090141 śāśvat svarūpa-mahasaiva nipīta-bheda-
 03090142 mohāya bodha-dhiṣaṇāya namaḥ parasmai
 03090143 viśvodbhava-sthiti-layeṣu nimitta-līlā-
 03090144 rāsāya te nama idam cakṛmeśvarāya
 03090151 yasyāvātāra-guṇa-karma-vidambanāni
 03090152 nāmāni ye 'su-vigame vivaśā gr̥ṇanti
 03090153 te 'naika-janma-śamalam sahasaiva hitvā
 03090154 saṁyānty apāvṛtāmṛtam tam ajam prapadye
 03090161 yo vā aham ca giriśaś ca vibhuḥ svayaṁ ca
 03090162 sthity-udbhava-pralaya-hetava ātma-mūlam
 03090163 bhittvā tri-pād vavṛdha eka uru-prarohas
 03090164 tasmai namo bhagavate bhuvana-drumāya

03090171 loko vikarma-nirataḥ kuśale pramattaḥ
03090172 karmaṇy ayaṁ tvad-udite bhavad-arcane sve
03090173 yas tāvad asya balavān iha jīvitāśāṁ
03090174 sadyaś chinatty animiṣāya namo 'stu tasmai
03090181 yasmād bibhemy aham api dviparārdha-dhiṣṇyam
03090182 adhyāsitaḥ sakala-loka-namaskṛtaṁ yat
03090183 tepe tapo bahu-savo 'varurutsamānas
03090184 tasmai namo bhagavate 'dhimakhāya tubhyam
03090191 tiryāṅ-manuṣya-vibudhādiṣu jīva-yoniṣv
03090192 ātmecchayātma-kṛta-setu-parīpsayā yaḥ
03090193 reme nirasta-viṣayo 'py avaruddha-dehas
03090194 tasmai namo bhagavate puruṣottamāya
03090201 yo 'vidyayānupahato 'pi daśārdha-vṛtṭyā
03090202 nidrām uvāha jaṭharī-kṛta-loka-yātraḥ
03090203 antar-jale 'hi-kaśipu-sparśānukūlām
03090204 bhīmormi-mālini janasya sukhaṁ vivṛṇvan
03090211 yan-nābhi-padma-bhavanād aham āsam īdya
03090212 loka-trayopakaraṇo yad-anugraheṇa
03090213 tasmai namas ta udara-stha-bhavāya yoga-
03090214 nidrāvasāna-vikasan-nalinekṣaṇāya
03090221 so 'yaṁ samasta-jagatām suhrd eka ātmā
03090222 sattvena yan mṛdayate bhagavān bhagena
03090223 tenaiva me dṛśam anusṛṣatād yathāham
03090224 sraṅkṣyāmi pūrvavad idam praṇata-priyo 'sau
03090231 eṣa prapanna-varado ramayātma-śaktyā
03090232 yad yat kariṣyati grhīta-guṇāvataṛaḥ
03090233 tasmin sva-vikramam idam srjato 'pi ceto
03090234 yuñjīta karma-śamalam ca yathā vijahyām
03090241 nābhi-hradād iha sato 'mbhasi yasya puṁso
03090242 vijñāna-śaktir aham āsam ananta-śakteḥ
03090243 rūpaṁ vicitraṁ idam asya vivṛṇvato me
03090244 mā rīriṣīṣṭa nigamasya girām visargaḥ
03090251 so 'sāv adabhra-karuṇo bhagavān vivṛddha-
03090252 prema-smitena nayanāmburuhaṁ vijṛmbhan
03090253 utthāya viśva-vijayāya ca no viśadam
03090254 mādhyā girāpanayatāt puruṣaḥ purāṇaḥ
03090260 maitreya uvāca
03090261 sva-sambhavaṁ niśāmyaivaṁ tapo-vidyā-samādhibhiḥ
03090262 yāvan mano-vacaḥ stutvā virarāma sa khinnavat
03090271 athābhipretam anvīkṣya brahmaṇo madhusūdanaḥ
03090272 viṣaṇṇa-cetasam tena kalpa-vyatikarāmbhasā
03090281 loka-saṁsthāna-vijñāna ātmanaḥ parikhidyataḥ
03090282 tam āhāgādhayā vācā kaśmalam śamayann iva
03090290 śrī-bhagavān uvāca
03090291 mā veda-garbha gās tandrīm sarga udyamam āvaha
03090292 tan mayāpāditaṁ hy agre yan mām prārthayate bhavān
03090301 bhūyas tvam tapa ātiṣṭha vidyām caiva mad-āśrayām
03090302 tābhyām antar-hṛdi brahman lokān draṅkṣyasy apāvṛtān
03090311 tata ātmani loke ca bhakti-yuktaḥ samāhitaḥ
03090312 draṣṭāsi mām tataṁ brahman mayi lokāṁs tvam ātmanaḥ
03090321 yadā tu sarva-bhūteṣu dāruṣv agnim iva sthitam
03090322 praticakṣīta mām loko jahyāt tarhy eva kaśmalam
03090331 yadā rahitam ātmānam bhūtendriya-guṇāśayaiḥ
03090332 svarūpeṇa mayopetaṁ paśyan svārājyam ṛchhati
03090341 nānā-karma-vitānena prajā bahvīḥ sisṛkṣataḥ
03090342 nātmāvasīdaty asmiṁs te varṣīyān mad-anugrahaḥ
03090351 ṛṣim ādyam na badhnāti pāpīyāṁs tvām rajo-guṇaḥ
03090352 yan mano mayi nirbaddhaṁ prajāḥ saṁsrjato 'pi te
03090361 jñāto 'ham bhavatā tv adya durvijñeyo 'pi dehinām
03090362 yan mām tvam manyase 'yuktaṁ bhūtendriya-guṇātmabhiḥ
03090371 tubhyam mad-vicikitsāyām ātmā me darśito 'bahīḥ
03090372 nālena salile mūlam puṣkarasya vicinvataḥ
03090381 yac cakarthāṅga mat-stotraṁ mat-kathābhyudayāṅkitam
03090382 yad vā tapasi te niṣṭhā sa eṣa mad-anugrahaḥ
03090391 prīto 'ham astu bhadrām te lokānām vijayecchayā

03090392 yad astauṣīr guṇamayam nirguṇam mānuvarṇayan
03090401 ya etena pumān nityam stutvā stotreṇa mām bhajet
03090402 tasyāśu samprasīdeyam sarva-kāma-vareśvaraḥ
03090411 pūrtena tapasā yajñair dānair yoga-samādhinā
03090412 rāddham niḥśreyasam pumsām mat-prītis tattvavin-matam
03090421 aham ātmātmanām dhātaḥ preṣṭhaḥ san preyasām api
03090422 ato mayi ratim kuryād dehādir yat-kṛte priyaḥ
03090431 sarva-veda-mayenedam ātmanātmātma-yoninā
03090432 prajāḥ srja yathā-pūrvam yās ca mayy anuśerate
03090440 maitreya uvāca
03090441 tasmā evam jagat-sraṣṭre pradhāna-puruṣeśvaraḥ
03090442 vyajyedaṁ svena rūpeṇa kañja-nābhas tirodadhe
03100010 vidura uvāca
03100011 antarhite bhagavati brahmā loka-pitāmahaḥ
03100012 prajāḥ sasarja katidhā daihikīr mānasīr vibhuḥ
03100021 ye ca me bhagavan pṛṣṭās tvayy arthā bahuvittama
03100022 tān vadasvānupūrvyeṇa chindhi naḥ sarva-saṁśayān
03100030 sūta uvāca
03100031 evam sañcoditas tena kṣattrā kauṣāravir muniḥ
03100032 pṛītaḥ pratyāha tān praśnān hr̥di-sthān atha bhārgava
03100040 maitreya uvāca
03100041 viriñco 'pi tathā cakre divyam varṣa-śataṁ tapaḥ
03100042 ātmany ātmānam āveśya yathāha bhagavān ajaḥ
03100051 tad vilokyābja-sambhūto vāyunā yad-adhiṣṭhitaḥ
03100052 padmam ambhaś ca tat-kāla-kṛta-vīryeṇa kampitam
03100061 tapasā hy edhamānena vidyayā cātma-saṁsthayā
03100062 vivṛddha-vijñāna-balo nyapād vāyum sahāmbhasā
03100071 tad vilokya viyad-vyāpi puṣkaram yad-adhiṣṭhitam
03100072 anena lokān pṛāg-līnān kalpitāsmīty acintayat
03100081 padma-kośam tadāviśya bhagavat-karma-coditaḥ
03100082 ekam vyabhāṅkṣīd urudhā tridhā bhāvyaṁ dvi-saptadhā
03100091 etāvāñ jīva-lokasya saṁsthā-bhedaḥ samāhṛtaḥ
03100092 dharmasya hy animittasya vipākaḥ parameṣṭhy asau
03100100 vidura uvāca
03100101 yathāttha bahu-rūpasya harer adbhuta-karmaṇaḥ
03100102 kālākhyam lakṣaṇam brahman yathā varṇaya naḥ prabho
03100110 maitreya uvāca
03100111 guṇa-vyatikarākāro nirviśeṣo 'pratiṣṭhitaḥ
03100112 puruṣas tad-upādānam ātmānam līlayāsṛjat
03100121 viśvam vai brahma-tan-mātram saṁsthitaṁ viṣṇu-māyayā
03100122 īsvareṇa paricchinnam kālenāvyakta-mūrtinā
03100131 yathedānīm tathāgre ca paścād apy etad īdṛśam
03100132 sargo nava-vidhas tasya pṛākṛto vaikṛtas tu yaḥ
03100141 kāla-dravya-guṇair asya tri-vidhaḥ pratisaṅkramaḥ
03100142 ādyas tu mahataḥ sargo guṇa-vaiśamyam ātmanaḥ
03100151 dvitīyas tv ahamo yatra dravya-jñāna-kriyodayaḥ
03100152 bhūta-sargas tṛtīyas tu tan-mātro dravya-śaktimān
03100161 caturtha aindriyaḥ sargo yas tu jñāna-kriyātmakaḥ
03100162 vaikāriko deva-sargaḥ pañcamo yan-mayam manaḥ
03100171 ṣaṣṭhas tu tamasaḥ sargo yas tv abuddhi-kṛtaḥ prabhoḥ
03100172 ṣaḍ ime pṛākṛtāḥ sargā vaikṛtān api me śṛṇu
03100181 rajo-bhājo bhagavato līleyam hari-medhasaḥ
03100182 saptamo mukhya-sargas tu ṣaḍ-vidhas tasthuśam ca yaḥ
03100191 vanaspaty-oṣadhi-latā-tvaksārā vīrudho drumāḥ
03100192 utsrotasas tamaḥ-prāyā antaḥ-sparśā viśeṣiṇaḥ
03100201 tiraścām aṣṭamaḥ sargaḥ so 'ṣṭāvīmśad-vidho mataḥ
03100202 avido bhūri-tamaso ghrāṇa-jñā hr̥dy avedinaḥ
03100211 gaur ajo mahiṣaḥ kṛṣṇaḥ sūkarō gavayo ruruḥ
03100212 dvi-śaphāḥ paśavaś ceme avir uṣṭraś ca sattama
03100221 kharo 'śvo 'śvataro gauraḥ śarabhaś camarī tathā
03100222 ete caika-śaphāḥ kṣattaḥ śṛṇu pañca-nakhān paśūn
03100231 śvā sṛgālo vṛko vyāghro mārjāraḥ śaśa-śallakau
03100232 simhaḥ kapir gajaḥ kūrmo godhā ca makarādayaḥ
03100241 kañka-gṛdhra-baka-śyena-bhāsa-bhallūka-barhiṇaḥ
03100242 hamsa-sārasa-cakrahva-kākolūkādayaḥ khagāḥ

03100251 arvāk-srotas tu navamaḥ kṣattar eka-vidho nṛṇām
 03100252 rajo 'dhikāḥ karma-parā duḥkhe ca sukha-māninaḥ
 03100261 vaikṛtās traya evaite deva-sargaś ca sattama
 03100262 vaikārikas tu yaḥ proktaḥ kaumāras tūbhayātmakaḥ
 03100271 deva-sargaś cāṣṭa-vidho vibudhāḥ pitaro 'surāḥ
 03100272 gandharvāpsarasah siddhā yakṣa-rakṣāṁsi cāraṇāḥ
 03100281 bhūta-preta-piśācāś ca vidyādhrah kinnarādayaḥ
 03100282 daśaite vidurākhyātāḥ sargās te viśva-sṛk-kṛtāḥ
 03100291 ataḥ param pravakṣyāmi vaṁśān manvantarāṇi ca
 03100292 evaṁ rajaḥ-plutaḥ sraṣṭā kalpādiṣv ātmabhūr hariḥ
 03100293 srjaty amogha-saṅkalpa ātmaivātmānam ātmanā
 03110010 maitreya uvāca
 03110011 caramaḥ sad-viśeṣāṇām aneko 'samyutaḥ sadā
 03110012 paramāṇuḥ sa vijñeyo nṛṇām aikya-bhramo yataḥ
 03110021 sata eva padārthasya svarūpāvasthitasya yat
 03110022 kaivalyaṁ parama-mahān aviśeṣo nirantaraḥ
 03110031 evaṁ kālo 'py anumitaḥ saukṣmye sthauḷye ca sattama
 03110032 saṁsthāna-bhuktyā bhagavān avyakto vyakta-bhug vibhuḥ
 03110041 sa kālaḥ paramāṇur vai yo bhunkte paramāṇutām
 03110042 sato 'viśeṣa-bhug yas tu sa kālaḥ paramo mahān
 03110051 aṇur dvau paramāṇu syāt trasareṇus trayāḥ smṛtaḥ
 03110052 jālārka-raśmy-avagataḥ kham evānupatann agāt
 03110061 trasareṇu-trikaṁ bhunkte yaḥ kālaḥ sa trutiḥ smṛtaḥ
 03110062 śata-bhāgas tu vedhaḥ syāt tais tribhis tu lavaḥ smṛtaḥ
 03110071 nimeṣas tri-lavo jñeya āmnātas te trayāḥ kṣaṇāḥ
 03110072 kṣaṇān pañca viduḥ kāṣṭhām laghu tā daśa pañca ca
 03110081 laghūni vai samāmnātā daśa pañca ca nāḍikā
 03110082 te dve muhūrtaḥ praharaḥ ṣaḍ yāmaḥ sapta vā nṛṇām
 03110091 dvādaśārdha-palonmānam caturbhiś catur-aṅgulaiḥ
 03110092 svarṇa-māṣaiḥ kṛta-cchidraṁ yāvat prastha-jala-plutam
 03110101 yāmāś catvāraś catvāro martyānām ahanī ubhe
 03110102 pakṣaḥ pañca-daśāhāni śuklaḥ kṛṣṇaś ca mānada
 03110111 tayoh samuccayo māsaḥ pitṛṇām tad ahar-niśam
 03110112 dvau tāv ṛtuḥ ṣaḍ ayanam dakṣiṇam cottaram divi
 03110121 ayane cāhanī prāhur vatsaro dvādaśa smṛtaḥ
 03110122 saṁvatsara-śatam n-ṇām paramāyur nirūpitam
 03110131 graharkṣa-tārā-cakra-sthaḥ paramāṇv-ādinā jagat
 03110132 saṁvatsarāvasānena paryety animiṣo vibhuḥ
 03110141 saṁvatsaraḥ parivatsara idā-vatsara eva ca
 03110142 anuvatsaro vatsaraś ca viduraivaṁ prabhāṣyate
 03110151 yaḥ srjya-śaktim urudhocchvasayan sva-śaktyā
 03110152 puṁso 'bhramāya divi dhāvati bhūta-bhedaḥ
 03110153 kālākhyayā guṇamayam kratubhir vitanvaṁs
 03110154 tasmai balim harata vatsara-pañcakāya
 03110160 vidura uvāca
 03110161 pitṛ-deva-manuṣyāṇām āyuh param idaṁ smṛtam
 03110162 pareṣām gatim ācakṣva ye syuḥ kalpād bahir vidaḥ
 03110171 bhagavān veda kālasya gatim bhagavato nanu
 03110172 viśvam vicakṣate dhīrā yoga-rāddhena cakṣuṣā
 03110180 maitreya uvāca
 03110181 kṛtam tretā dvāparam ca kaliś ceti catur-yugam
 03110182 divyair dvādaśabhir varṣaiḥ sāvadhānam nirūpitam
 03110191 catvāri trīṇi dve caikaṁ kṛtādiṣu yathā-kramam
 03110192 saṅkhyātāni sahasrāṇi dvi-guṇāni śatāni ca
 03110201 sandhyā-sandhyāmsayor antar yaḥ kālaḥ śata-saṅkhyayoh
 03110202 tam evāhur yugam taj-jñā yatra dharmo vidhīyate
 03110211 dharmāś catuṣ-pān manujān kṛte samanuvartate
 03110212 sa evānyeṣv adharmeṇa vyeti pādena vardhatā
 03110221 tri-lokyā yuga-sāhasram bahir ābrahmaṇo dinam
 03110222 tāvaty eva niśā tāta yan nimīlati viśva-sṛk
 03110231 niśāvasāna ārabdho loka-kalpo 'nuvartate
 03110232 yāvad dinam bhagavato manūn bhuñjāms catur-daśa
 03110241 svam svam kālam manur bhunkte sādḥikām hy eka-saptatim
 03110242 manvantareṣu manavas tad-vaṁśyā ṛṣayaḥ surāḥ
 03110243 bhavanti caiva yugapat sureśāś cānu ye ca tām

03110251 eṣa dainan-dinaḥ sargo brāhmas trailokya-vartanaḥ
 03110252 tiryāṅ-nr-pitṛ-devānām sambhavo yatra karmabhiḥ
 03110261 manvantareṣu bhagavān bibhrat sattvaṁ sva-mūrtibhiḥ
 03110262 manv-ādibhir idam̐ viśvam avaty udita-pauruṣaḥ
 03110271 tamo-mātrām upādāya pratisamruddha-vikramaḥ
 03110272 kālenānugatāśeṣa āste tūṣṇīm dinātyaye
 03110281 tam evānv api dhīyante lokā bhūr-ādayas trayah
 03110282 niśāyām anuvṛttāyām nirmukta-śāśi-bhāskaram
 03110291 tri-lokyām dahyamānāyām śaktyā saṅkarṣaṅagninā
 03110292 yānty ūṣmaṅā maharlokāḥ janaṁ bhṛgv-ādayo 'rditāḥ
 03110301 tāvat tri-bhuvanaṁ sadyaḥ kalpāntaidhita-sindhavaḥ
 03110302 plāvayanty utkatātopa-caṇḍa-vāteritormayaḥ
 03110311 antaḥ sa tasmin salila āste 'nantāsano hariḥ
 03110312 yoga-nidrā-nimīlākṣaḥ stūyamāno janālayaiḥ
 03110321 evam-vidhair aho-rātraiḥ kāla-gatyopalakṣitaiḥ
 03110322 apakṣitam ivāsyāpi paramāyur vayah-śatam
 03110331 yad ardham āyuṣas tasya parārdham abhidhīyate
 03110332 pūrvah parārdho 'pakrānto hy aparo 'dya pravartate
 03110341 pūrvasyādaḥ parārdhasya brāhmo nāma mahān abhūt
 03110342 kalpo yatrābhavad brahmā śabda-brahmeti yaṁ viduḥ
 03110351 tasyaiva cānte kalpo 'bhūd yaṁ pādmam abhicakṣate
 03110352 yad dharer nābhi-sarasa āsīl loka-saroruham
 03110361 ayam tu kathitaḥ kalpo dvitīyasyāpi bhārata
 03110362 vārāha iti vikhyāto yatrāsīc chūkarō hariḥ
 03110371 kālo 'yam dvi-parārdhākhyo nimeṣa upacaryate
 03110372 avyākṛtasyānantasya hy anāder jagad-ātmanaḥ
 03110381 kālo 'yam paramāṅv-ādir dvi-parārdhānta īśvaraḥ
 03110382 naiveśitum prabhur bhūmna īśvaro dhāma-māninām
 03110391 vikāraiḥ sahito yuktair viśeṣādibhir āvṛtaḥ
 03110392 aṇḍakośo bahir ayam pañcāśat-koṭi-viśṛtaḥ
 03110401 daśottarādhikair yatra praviṣṭaḥ paramāṅvavat
 03110402 lakṣyate 'ntar-gatāś cānye koṭiśo hy aṇḍa-rāśayah
 03110411 tad āhur akṣaram brahma sarva-kāraṇa-kāraṇam
 03110412 viṣṇor dhāma param̐ sākṣāt puruṣasya mahātmanaḥ
 03120010 maitreya uvāca
 03120011 iti te varṇitaḥ kṣattaḥ kālākhyah paramātmanaḥ
 03120012 mahimā veda-garbho 'tha yathāsrākṣīn nibodha me
 03120021 sasarjāgre 'ndha-tāmisram atha tāmisram ādi-kṛt
 03120022 mahāmohaṁ ca mohaṁ ca tamaś cājñāna-vṛttayah
 03120031 drṣṭvā pāpīyasīm sṛṣṭīm nātmānaṁ bahv amanyata
 03120032 bhagavad-dhyāna-pūtena manasānyām tato 'srjat
 03120041 sanakam̐ ca sanandam̐ ca sanātanam athātmabhūḥ
 03120042 sanat-kumāram̐ ca munīn niṣkriyān ūrdhva-retasaḥ
 03120051 tān babhāṣe svabhūḥ putrān prajāḥ sṛjata putrakāḥ
 03120052 tan naicchan mokṣa-dharmāṅo vāsudeva-parāyaṅāḥ
 03120061 so 'vadhyātaḥ sutair evam̐ pratyākhyātānuśāsanaīḥ
 03120062 krodham̐ durviṣaham̐ jātam̐ niyantum upacakrame
 03120071 dhiyā nigrhāyamaṅo 'pi bhruvor madhyāt prajāpateḥ
 03120072 sadyo 'jāyata tan-manyuḥ kumāro nīla-lohitaḥ
 03120081 sa vai ruroda devānām̐ pūrvajo bhagavān bhavaḥ
 03120082 nāmāni kuru me dhātaḥ sthānāni ca jagad-guro
 03120091 iti tasya vacaḥ pādmō bhagavān paripālayan
 03120092 abhyadhād bhadrāyā vācā mā rodīs tat karomi te
 03120101 yad arodīḥ sura-śreṣṭha sodvega iva bālakaḥ
 03120102 tatas tvām abhidhāsyanti nāmnā rudra iti prajāḥ
 03120111 hṛd indriyāṅy asur vyoma vāyur agnir jalam̐ mahī
 03120112 sūryaś candras tapaś caiva sthānāṅy agre kṛtāni te
 03120121 manyur manur mahinaso mahāñ chiva ṛtadvajāḥ
 03120122 ugraretā bhavaḥ kālo vāmadevo dhṛtavrataḥ
 03120131 dhīr dhṛti-rasalomā ca niyut sarpir ilāmbikā
 03120132 irāvati svadhā dīkṣā rudrāṅyo rudra te striyah
 03120141 grhāṅaitāni nāmāni sthānāni ca sa-yoṣaṅāḥ
 03120142 ebhiḥ sṛja prajā bahvīḥ prajānām̐ asi yat patīḥ
 03120151 ity ādiṣṭaḥ sva-guruṅā bhagavān nīla-lohitaḥ
 03120152 sattvākṛti-svabhāvena sasarjātma-samāḥ prajāḥ

03120161 rudrāṇām rudra-sṛṣṭānām samantād grasatām jagat
 03120162 niśāmyāsaṅkhyāśo yūthān prajāpatir aśāṅkata
 03120171 alam prajābhiḥ sṛṣṭābhir īdrśībhiḥ surottama
 03120172 mayā saha dahantībhir diśāś cakṣurbhir ulbanaiḥ
 03120181 tapa ātiṣṭha bhadrām te sarva-bhūta-sukhāvaham
 03120182 tapasaiva yathā pūrvam sraṣṭā viśvam idam bhavān
 03120191 tapasaiva param jyotir bhagavantam adhokṣajam
 03120192 sarva-bhūta-guhāvāsam añjasā vindate pumān
 03120200 maitreya uvāca
 03120201 evam ātmabhuvādiṣṭaḥ parikramya girām patim
 03120202 bādham ity amum āmantrya viveśa tapase vanam
 03120211 athābhidyāyataḥ sargaṁ daśa putrāḥ prajājñire
 03120212 bhagavac-chakti-yuktasya loka-santāna-hetavaḥ
 03120221 marīcir atry-aṅgirasau pulastyah pulahaḥ kratuh
 03120222 bhṛgur vasiṣṭho dakṣaś ca daśamas tatra nāradaḥ
 03120231 utsaṅgān nārado jajñe dakṣo 'ṅguṣṭhāt svayambhuvaḥ
 03120232 prāṇād vasiṣṭhaḥ sañjāto bhṛgus tvaci karāt kratuh
 03120241 pulaho nābhito jajñe pulastyah karṇayor ṛṣiḥ
 03120242 aṅgirā mukhato 'kṣṇo 'trir marīcir manaso 'bhavat
 03120251 dharmah stanād dakṣiṇato yatra nārāyaṇaḥ svayam
 03120252 adharmah pṛṣṭhato yasmān mṛtyur loka-bhayaṅkaraḥ
 03120261 hṛdi kāmo bhruvaḥ krodho lobhaś cādharma-dacchadāt
 03120262 āsyād vāk sindhavo meḍhrān nirṛtiḥ pāyor aghāśrayaḥ
 03120271 chāyāyāḥ kardamo jajñe devahūtyāḥ patiḥ prabhuḥ
 03120272 manaso dehataś cedam jajñe viśva-kṛto jagat
 03120281 vācam duhitaram tanvīm svayambhūr haratīm manaḥ
 03120282 akāmām cakame kṣattaḥ sa-kāma iti naḥ śrutam
 03120291 tam adharme kṛta-matim vilokya pitaram sutāḥ
 03120292 marīci-mukhyā munayo viśrambhāt pratyabodhayan
 03120301 naitat pūrvaiḥ kṛtam tvad ye na kariṣyanti cāpare
 03120302 yas tvam duhitaram gaccher anigrhyāṅgajam prabhuḥ
 03120311 tejīyasām api hy etan na suślokyam jagad-guro
 03120312 yad-vṛttam anutiṣṭhan vai lokaḥ kṣemāya kalpate
 03120321 tasmai namo bhagavate ya idam svena rociṣā
 03120322 ātma-stham vyañjayām āsa sa dharmam pātum arhati
 03120331 sa ittham grṇataḥ putrān puro dṛṣṭvā prajāpatīm
 03120332 prajāpati-patis tanvam tatyāja vṛḍitas tadā
 03120333 tām diśo jagṛhur ghorām nīhāram yad vidus tamaḥ
 03120341 kadācid dhyāyataḥ sraṣṭur vedā āsamś catur-mukhāt
 03120342 katham sraṣṭyāmy aham lokān samavetān yathā purā
 03120351 catur-hotram karma-tantram upaveda-nayaiḥ saha
 03120352 dharmasya pādāś catvāras tathaivāśrama-vṛttayaḥ
 03120360 vidura uvāca
 03120361 sa vai viśva-sṛjām īso vedādīn mukhato 'srjat
 03120362 yad yad yenāsrjad devas tan me brūhi tapo-dhana
 03120370 maitreya uvāca
 03120371 ṛg-yajuḥ-sāmātharvākhyān vedān pūrvādibhir mukhaiḥ
 03120372 śāstram ijayām stuti-stomam prāyaścittam vyadhāt kramāt
 03120381 āyur-vedam dhanur-vedam gāndharvam vedam ātmanaḥ
 03120382 sthāpatyam cāsṛjad vedam kramāt pūrvādibhir mukhaiḥ
 03120391 itihāsa-purāṇāni pañcamam vedam īśvaraḥ
 03120392 sarvebhya eva vaktrebhyaḥ sasṛje sarva-darśanaḥ
 03120401 ṣoḍaśy-ukthau pūrva-vaktrāt purīṣy-agniṣṭutāv atha
 03120402 āptoryāmātirātrau ca vājapeyam sagosavam
 03120411 vidyā dānam tapaḥ satyam dharmasyeti padāni ca
 03120412 āśramāś ca yathā-saṅkhyam asṛjat saha vṛttibhiḥ
 03120421 sāvitram prajāpatyam ca brāhmaṁ cātha br̥hat tathā
 03120422 vārtā sañcaya-śālīna-śiloñcha iti vai gr̥he
 03120431 vaikhānasā vālakhilyau-dumbarāḥ phenapā vane
 03120432 nyāse kuṭicakaḥ pūrvam bahvodo haṁsa-niṣkriyau
 03120441 ānvīksikī trayī vārtā daṇḍa-nītis tathaiva ca
 03120442 evam vyāhṛtayaś cāsan praṇavo hy asya dahrataḥ
 03120451 tasyoṣṇig āsīl lomabhyo gāyatrī ca tvaco vibhoḥ
 03120452 triṣṭum māmsāt snuto 'nuṣṭub jagaty asthnaḥ prajāpateḥ
 03120461 majjāyāḥ paṅktir utpannā br̥hatī prāṇato 'bhavat

03120462 sparśas tasyābhavaj jīvaḥ svaro deha udāhṛta
 03120471 ūsmāṇam indriyāṇy āhur antaḥ-sthā balam ātmanaḥ
 03120472 svarāḥ sapta vihāreṇa bhavanti sma prajāpateḥ
 03120481 śabda-brahmātmanas tasya vyaktāvyaktātmanaḥ paraḥ
 03120482 brahmāvabhāti vitato nānā-śakty-upabṛmhitāḥ
 03120491 tato 'parām upādāya sa sargāya mano dadhe
 03120492 ṛṣīṇām bhūri-vīryāṇām api sargam avistr̥tam
 03120501 jñātvā tad dhṛdaye bhūyaś cintayām āsa kaurava
 03120502 aho adbhutam etan me vyāpṛtasyāpi nityadā
 03120511 na hy edhante prajā nūnam daivam atra vighātakam
 03120512 evam yukta-kṛtas tasya daivam cāveksatas tadā
 03120521 kasya rūpam abhūd dvedhā yat kāyam abhicakṣate
 03120522 tābhyām rūpa-vibhāgābhyām mithunam samapadyata
 03120531 yas tu tatra pumān so 'bhūn manuḥ svāyambhuvaḥ svarāt
 03120532 strī yāsīc chatarūpākhyā mahiṣy asya mahātmanaḥ
 03120541 tadā mithuna-dharmaṇa prajā hy edhām babhūvire
 03120542 sa cāpi śatarūpāyām pañcāpatyāny ajījanat
 03120551 priyavratottānapādau tisraḥ kanyāś ca bhārata
 03120552 ākūtir devahūtiś ca prasūtir iti sattama
 03120561 ākūtim rucaye prādāt kardamāya tu madhyamām
 03120562 dakṣyādāt prasūtim ca yata āpūritam jagat
 03130010 śrī-śuka uvāca
 03130011 niśamya vācam vadato muneḥ puṇyatamām nṛpa
 03130012 bhūyaḥ papraccha kauravyo vāsudeva-kathāhṛtaḥ
 03130020 vidura uvāca
 03130021 sa vai svāyambhuvaḥ samrāt priyaḥ putraḥ svayambhuvaḥ
 03130022 pratilabhya priyām patnīm kim cakāra tato mune
 03130031 caritam tasya rājarṣer ādi-rājasya sattama
 03130032 brūhi me śraddadhānāya viṣvaksenāśrayo hy asau
 03130041 śrutasya puṁsām sucira-śramasya nanv añjasā sūribhir īdīto 'rthaḥ
 03130042 tat-tad-guṇānuśravaṇam mukunda-pādāravindam hṛdayeṣu yeṣām
 03130050 śrī-śuka uvāca
 03130051 iti bruvāṇam viduram vinītam sahasra-śīrṣṇaś caraṇopadhānam
 03130052 prahr̥ṣṭa-romā bhagavat-kathāyām praṇīyamāno munir abhyacaṣṭa
 03130060 maitreya uvāca
 03130061 yadā sva-bhāryayā sārđham jātaḥ svāyambhuvo manuḥ
 03130062 prāñjaliḥ praṇataś cedam veda-garbhā abhāṣata
 03130071 tvam ekaḥ sarva-bhūtānām janma-kṛd vṛttidaḥ pitā
 03130072 tathāpi naḥ prajānām te śuśrūṣā kena vā bhavet
 03130081 tad vidhehi namas tubhyam karmasv īdyātma-śaktiṣu
 03130082 yat kṛtveha yaśo viṣvag amutra ca bhaved gatiḥ
 03130090 brahmovāca
 03130091 prītas tubhyam aham tāta svasti stād vām kṣitīśvara
 03130092 yan nirvyaḷikena hṛdā śādhi mety ātmanārpitam
 03130101 etāvaty ātmajair vīra kāryā hy apacitir gurau
 03130102 śaktyāpramattair gr̥hyeta sādaram gata-matsaraiḥ
 03130111 sa tvam asyām apatyāni sadṛśāny ātmano guṇaiḥ
 03130112 utpādya śāsa dharmeṇa gām yajñaiḥ puruṣam yaja
 03130121 param śuśrūṣaṇam mahyam syāt prajā-rakṣayā nṛpa
 03130122 bhagavāms te prajā-bhartur hr̥ṣīkeśo 'nutuṣyati
 03130131 yeṣām na tuṣṭo bhagavān yajña-liṅgo janārdanaḥ
 03130132 teṣām śramo hy apārthāya yad ātmā nādr̥taḥ svayam
 03130140 manur uvāca
 03130141 ādeśe 'ham bhagavato varteyāmīva-sūdana
 03130142 sthānam tv ihānujānīhi prajānām mama ca prabho
 03130151 yad okaḥ sarva-bhūtānām mahī magnā mahāmbhasi
 03130152 asyā uddharaṇe yatno deva devyā vidhīyatām
 03130160 maitreya uvāca
 03130161 parameṣṭhī tv apām madhye tathā sannām avekṣya gām
 03130162 katham enām samunneṣya iti dadhyau dhiyā ciram
 03130171 sr̥jato me kṣitir vārbhiḥ plāvyaṁmānā rasām gatā
 03130172 athātra kim anuṣṭheyam asmābhiḥ sarga-yojitaiḥ
 03130173 yasyāham hṛdayād āsam sa īso vidadhātu me
 03130181 ity abhidhyāyato nāsā-vivarāt sahasānagha
 03130182 varāha-toko niragād anguṣṭha-parimāṇakaḥ

03130191 tasyābhīpaśyataḥ kha-sthaḥ kṣaṇena kila bhārata
03130192 gaja-mātraḥ pravavṛdhe tad adbhutam abhūn mahat
03130201 marīci-pramukhair vipraiḥ kumārair manunā saha
03130202 dr̥ṣṭvā tat saukaram rūpaṁ tarkayām āsa citradhā
03130211 kim etat sūkara-vyājam sattvaṁ divyam avasthitam
03130212 aho batāścaryam idam nāsāyā me viniḥsṛtam
03130221 dr̥ṣṭo 'ṅguṣṭha-śiro-mātraḥ kṣaṇād gaṇḍa-śilā-samaḥ
03130222 api svid bhagavān eṣa yajño me khedayan manaḥ
03130231 iti mīmāṁsatas tasya brahmaṇaḥ saha sūnubhiḥ
03130232 bhagavān yajña-puruṣo jagarjāgendra-sannibhaḥ
03130241 brahmāṇam harṣayām āsa haris tāmś ca dvijottamān
03130242 sva-garjītena kakubhaḥ pratisvanayatā vibhuḥ
03130251 niśamya te ghargharitam sva-kheda-kṣayiṣṇu māyāmaya-sūkarasya
03130252 janas-tapaḥ-satya-nivāsinaś te tribhiḥ pavitrair munayo 'gr̥ṇan sma
03130261 teṣām satām veda-vitāna-mūrtir brahmāvadhāryātma-guṇānuvādam
03130262 vinadya bhūyo vibudhodayāya gajendra-līlo jalam āviveśa
03130271 utkṣipta-vālah kha-carah kaṭhoraḥ saṭā vidhunvan khara-romaśa-tvak
03130272 khurāhatābhrahḥ sita-damṣṭra īkṣā-jyotir babhāse bhagavān mahīdhrah
03130281 ghrāṇena pṛthvyāḥ padavīm vijighran kroḍāpadeśaḥ svayam adhvarāṅgaḥ
03130282 karāla-damṣṭro 'py akarāla-dṛgbhyām udvīkṣya viprān gr̥ṇato 'viśat kam
03130291 sa vajra-kūṭāṅga-nipāta-vega-viśr̥ṇa-kukṣiḥ stanayann udanvān
03130292 utsr̥ṣṭa-dīrghormi-bhujair ivārtaś cukrośa yajñeśvara pāhi meti
03130301 khuraiḥ kṣuraprair darayaṁś tad āpa utpāra-pāram tri-parū rasāyām
03130302 dadarśa gām tatra suṣupsur agre yām jīva-dhānīm svayam abhyadhatta
03130311 pātāla-mūleśvara-bhoga-samhatau vinyasya pādau pṛthivīm ca bibhrataḥ
03130312 yasyopamāno na babhūva so 'cyuto mamāstu māṅgalya-vivṛddhaye hariḥ
03130321 sva-damṣṭrayoddhṛtya mahīm nimagnām sa utthitaḥ samruruce rasāyāḥ
03130322 tatrāpi daityam gadayāpatantam sunābha-sandīpita-tīvra-manyuḥ
03130331 jaghāna rundhānam asahya-vikramam sa līlayebham mṛgarād ivāmbhasi
03130332 tad-rakta-paṅkāṅkita-gaṇḍa-tuṇḍo yathā gajendro jagatīm vibhindan
03130341 tamāla-nīlam sita-danta-kotyā kṣmām utkṣipantam gaja-līlayāṅga
03130342 prajñāya baddhāñjalayo 'nuvākair viriñci-mukhyā upatasthur īsam
03130350 ṛṣaya ūcuḥ
03130351 jitam jitam te 'jita yajña-bhāvana trayīm tanum svām paridhunvate namaḥ
03130352 yad-roma-garteṣu nililyur addhayas tasmai namaḥ kāraṇa-sūkarāya te
03130361 rūpaṁ tavaitan nanu duṣkr̥tātmanām durdarśanam deva yad adhvarātmakam
03130362 chandāmsi yasya tvaci barhi-romasv ājyam dr̥ṣi tv anghriṣu catur-hotram
03130371 srak tuṇḍa āsīt sruva īsa nāsayor idodare camasāḥ karṇa-randhre
03130372 prāsitram āsye grasane grahās tu te yac carvaṇam te bhagavann agni-hotram
03130381 dīkṣānujanmopasadaḥ śīrodharam tvam prāyanīyodayanīya-damṣṭrah
03130382 jihvā pravargyas tava śīrśakam kratoh satyāvasathyam citayo 'savo hi te
03130391 somas tu retaḥ savanāny avasthitiḥ samsthā-vibhedās tava deva dhātavaḥ
03130392 satraṇi sarvāni śarīra-sandhis tvam sarva-yajña-kratur iṣṭi-bandhanaḥ
03130401 namo namas te 'khila-mantra-devatā-dravyāya sarva-kratave kriyātmane
03130402 vairāgya-bhaktyātmajayānubhāvita-jñānāya vidyā-gurave namo namaḥ
03130411 damṣṭrāgra-kotyā bhagavaṁś tvayā dhṛtā virājate bhūdhara bhūḥ sa-bhūdharā
03130412 yathā vanān niḥsarato datā dhṛtā matañ-gajendrasya sa-patra-padminī
03130421 trayīmayam rūpam idam ca saukaram bhū-maṇḍalenātha datā dhṛtena te
03130422 cakāsti śṛṅgoḍha-ghanena bhūyasā kulācalendrasya yathaiiva vibhramah
03130431 samsthāpayainām jagatām sa-tasthuṣām lokāya patnīm asi mātaram pitā
03130432 vidhema cāsyai namasā saha tvayā yasyām sva-tejo 'gnim ivāraṇāv adhāḥ
03130441 kaḥ śraddadhītānyatamas tava prabho rasām gatāyā bhūva udvibarhaṇam
03130442 na vismayo 'sau tvayi viśva-vismaye yo māyayedam sasrje 'tivismayam
03130451 vidhunvatā vedamayam nijam vapur janas-tapaḥ-satya-nivāsino vayam
03130452 saṭā-śikhoddhūta-śivāmbu-bindubhir vimṛjyamānā bhr̥śam īsa pāvitaḥ
03130461 sa vai bata bhraṣṭa-matis tavaiṣate yaḥ karmaṇām pāram apāra-karmaṇaḥ
03130462 yad-yogamāyā-guṇa-yoga-mohitam viśvam samastam bhagavan vidhehi śam
03130470 maitreya uvāca
03130471 ity upasthīyamāno 'sau munibhir brahma-vādibhiḥ
03130472 salile sva-khurākrānta upādhattāvitāvanim
03130481 sa ittham bhagavān urvīm viśvaksenaḥ prajāpatih
03130482 rasāyā līlayonnītām apsu nyasya yayau hariḥ
03130491 ya evam etām hari-medhaso hareḥ kathām subhadrām kathanīya-māyinaḥ
03130492 śṛṅvīta bhaktyā śravayeta voṣatīm janārdano 'syāśu hr̥di prasīdati
03130501 tasmin prasanne sakalāśiṣām prabhau kim durlabham tābhir alam lavātmabhiḥ

03130502 ananya-dr̥ṣṭyā bhajatām guhāśayaḥ svayam vidhatte sva-gatiṁ paraḥ parām
 03130511 ko nāma loke puruṣārtha-sāravīt purā-kathānām bhagavat-kathā-sudhām
 03130512 āpīya karṇāñjalibhir bhavāpahām aho virajyeta vinā naretaram
 03140010 śrī-śuka uvāca
 03140011 niśamya kauśāraviṇopavarṇitām hareḥ kathām kāraṇa-sūkarātmanaḥ
 03140012 punaḥ sa papraccha tam udyatāñjalir na cātitrpto viduro dhṛta-vrataḥ
 03140020 vidura uvāca
 03140021 tenaiva tu muni-śreṣṭha hariṇā yajña-mūrtinā
 03140022 ādi-daityo hiraṇyākṣo hata ity anuśūruma
 03140031 tasya coddharataḥ kṣaunīm sva-damṣṭrāgreṇa līlayā
 03140032 daitya-rājasya ca brahman kasmād dhetor abhūn mṛdhaḥ
 03140041 śraddadhānāya bhaktāya brūhi taj-janma-vistaram
 03140042 ṛṣe na tṛpyati manaḥ param kautūhalaṁ hi me
 03140050 maitreya uvāca
 03140051 sādhu vīra tvayā pṛṣṭam avatāra-kathām hareḥ
 03140052 yat tvam pṛcchasi martyānām mṛtyu-pāśa-viśātanīm
 03140061 yayottānapadaḥ putro muninā gītayārbhakaḥ
 03140062 mṛtyoḥ kṛtvaiva mūrdhny aṅghrim āruroha hareḥ padam
 03140071 athātrāpītiḥāso 'yam śruto me varṇitaḥ purā
 03140072 brahmaṇā deva-devena devānām anupṛcchatām
 03140081 ditir dākṣāyaṇī kṣattar māricam kaśyapam patim
 03140082 apatya-kāmā cakame sandhyāyām hṛc-chayārditā
 03140091 iṣṭvāgni-jihvam payasā puruṣam yajuṣām patim
 03140092 nimlocaty arka āsīnam agny-agāre samāhitam
 03140100 ditir uvāca
 03140101 eṣa mām tvat-kṛte vidvan kāma ātta-śarāsanah
 03140102 dunoti dīnām vikramya rambhām iva mataṅgajāḥ
 03140111 tad bhavān dahyamānāyām sa-patnīnām samṛddhibhiḥ
 03140112 prajāvatīnām bhadram te mayy āyuktām anugraham
 03140121 bhartary āptorumānānām lokān āviśate yaśaḥ
 03140122 patir bhavad-vidho yāsām prajayā nanu jāyate
 03140131 purā pitā no bhagavān dakṣo duhitṛ-vatsalaḥ
 03140132 kam vṛṇīta varam vatsā ity apṛcchata naḥ pṛthak
 03140141 sa viditvātmajanām no bhāvam santāna-bhāvanah
 03140142 trayodaśādādāt tāsām yās te śīlam anuvratāḥ
 03140151 atha me kuru kalyāṇam kāmam kamala-locana
 03140152 ārtopasarpaṇam bhūmann amogham hi mahīyasi
 03140161 iti tām vīra māricah kṛpaṇām bahu-bhāṣiṇīm
 03140162 pratyāhānunayan vācā pravṛddhānaṅga-kaśmalām
 03140171 eṣa te 'ham vidhāsyāmi priyam bhīru yad icchasi
 03140172 tasyaḥ kāmam na kaḥ kuryāt siddhis traivargikī yataḥ
 03140181 sarvāśramān upādāya svāśrameṇa kalatravān
 03140182 vyasanārṇavam atyeti jala-yānair yathārṇavam
 03140191 yām āhur ātmano hy ardham śreyas-kāmasya mānini
 03140192 yasyām sva-dhuram adhyasya pumāms carati vijvarah
 03140201 yām āsrityendriyārātīn durjayān itarāśramaiḥ
 03140202 vyaṁ jayema helābhir dasyūn durga-patir yathā
 03140211 na vyaṁ prabhavas tām tvām anukartum grheśvari
 03140212 apy āyuṣā vā kārtsnyena ye cānye guṇa-grdhnavaḥ
 03140221 athāpi kāmam etaṁ te prajātyai karavāṇy alam
 03140222 yathā mām nātirocanti muhūrtaṁ pratipālaya
 03140231 eṣā ghoratamā velā ghorāṇām ghora-darśanā
 03140232 caranti yasyām bhūtāni bhūteśānucarāṇi ha
 03140241 etasyām sādhu sandhyāyām bhagavān bhūta-bhāvanah
 03140242 parīto bhūta-parṣadbhir vṛṣeṇātati bhūtarāt
 03140251 śmaśāna-cakrānila-dhūli-dhūmra-vikīrṇa-vidyota-jatā-kalāpaḥ
 03140252 bhasmāvaguṇṭhāmala-rukma-deho devas tribhiḥ paśyati devaras te
 03140261 na yasya loke sva-janaḥ paro vā nātyādṛto nota kaścid vigarhyaḥ
 03140262 vyaṁ vratair yac-caraṇāpaviddhām āśāmahe 'jām bata bhukta-bhogām
 03140271 yasyānavadyācaritaṁ manīṣiṇo grṇanty avidyā-paṭalam bibhitsavaḥ
 03140272 nirasta-sāmyātīśayo 'pi yat svayam piśāca-caryām acarad gatiḥ satām
 03140281 hasanti yasyācaritaṁ hi durbhagāḥ svātman-ratasyāviduṣaḥ samīhitam
 03140282 yair vastra-mālyābharaṇānulepanaiḥ śva-bhojanam svātmatayopalālitam
 03140291 brahmādayo yat-kṛta-setu-pālā yat-kāraṇam viśvam idaṁ ca māyā
 03140292 ajñā-karī yasya piśāca-caryā aho vibhūmnaś caritaṁ vidambanam

03140300 maitreya uvāca
03140301 saivaṁ saṁvidite bhartrā manmathonmathitendriyā
03140302 jagrāha vāso brahmaṛṣer vṛṣalīva gata-trapā
03140311 sa viditvātha bhāryāyās taṁ nirbandhaṁ vikarmaṇi
03140312 natvā diṣṭāya rahasi tayāthopaviveśa hi
03140321 athopasprśya salilaṁ prāṇān āyamyā vāg-yataḥ
03140322 dhyāyañ jajāpa virajaṁ brahma jyotiḥ sanātanam
03140331 ditiḥ tu vrīḍitā tena karmāvadyena bhārata
03140332 upasaṅgamyā vipraṛṣim adho-mukhy abhyabhāṣata
03140340 ditir uvāca
03140341 na me garbham imaṁ brahman bhūtānām ṛṣabho 'vadhīt
03140342 rudraḥ patir hi bhūtānām yasyākaravam aṁhasam
03140351 namo rudrāya mahate devāyogrāya mīḍhuṣe
03140352 śivāya nyasta-daṇḍāya dhṛta-daṇḍāya manyave
03140361 sa naḥ prasīdatāṁ bhāmo bhagavān urv-anugrahaḥ
03140362 vyādhasyāpy anukampyānām strīṇām devaḥ satī-patiḥ
03140370 maitreya uvāca
03140371 sva-sargasyāśiṣaṁ lokyām āśāsānām pravepatīm
03140372 nivṛtta-sandhyā-niyamo bhāryām āha prajāpatiḥ
03140380 kaśyapa uvāca
03140381 aprāyatyād ātmanas te doṣān mauhūrtikād uta
03140382 man-nideśāticāreṇa devānām cātihelanāt
03140391 bhaviṣyatas tavābhadrāv abhadre jātharādhamau
03140392 lokān sa-pālāms trīmś caṇḍi muhur ākrandayiṣyataḥ
03140401 prāṇinām hanyamānānām dīnānām akṛtāgasām
03140402 strīṇām nigṛhyamānānām kopiteṣu mahātmasu
03140411 tadā viśveśvaraḥ kruddho bhagavāl loka-bhāvanaḥ
03140412 haniṣyaty avatīryāsau yathādrīn śataparva-dhṛk
03140420 ditir uvāca
03140421 vadhaṁ bhagavatā sāksāt sunābhodāra-bāhunā
03140422 āśāse putrayor mahyaṁ mā kruddhād brāhmaṇād prabho
03140431 na brahma-daṇḍa-dagdhasya na bhūta-bhayadasya ca
03140432 nārakās cānuḡrṇanti yām yām yonim asau gataḥ
03140440 kaśyapa uvāca
03140441 kṛta-śokānutāpena sadyaḥ pratyavamarśanāt
03140442 bhagavaty uru-mānāc ca bhava mayy api cādarāt
03140451 putrasyaiva ca putrāṇām bhavitaikaḥ satām mataḥ
03140452 gāsyanti yad-yaśaḥ śuddhaṁ bhagavad-yaśasā samam
03140461 yogair hemeva durvarṇam bhāvayīṣyanti sādhaveḥ
03140462 nirvairādibhir ātmānam yac-chīlam anuvartitum
03140471 yat-prasādād idam viśvaṁ prasīdati yad-ātmakam
03140472 sa sva-dṛg bhagavān yasya toṣyate 'nanyayā drśā
03140481 sa vai mahā-bhāgavato mahātmā mahānubhāvo mahatām mahiṣṭhaḥ
03140482 pravṛddha-bhaktyā hy anubhāvitāśaye niveśya vaikuṇṭham imaṁ vihāsyati
03140491 alampaṭaḥ śīla-dharo guṇākaro hr̥ṣṭaḥ pararddhyā vyathito duḥkhiteṣu
03140491 abhūta-śatrur jagataḥ śoka-hartā naidāghikam tāpam ivodurājāḥ
03140501 antar bahiś cāmalam abja-netraṁ sva-pūruṣecchānuḡrṇita-rūpam
03140502 pautras tava śrī-lalanā-lalāmaṁ draṣṭā sphurat-kuṇḍala-maṇḍitānanam
03140510 maitreya uvāca
03140511 śrutvā bhāgavataṁ pautram amodata ditir bhṛśam
03140512 putrayoś ca vadhaṁ kṛṣṇād viditvāsīn mahā-manāḥ
03150010 maitreya uvāca
03150011 prajāpatyaṁ tu tat tejaḥ para-tejo-hanaṁ ditiḥ
03150012 dadhāra varṣāṇi śataṁ śāṅkamānā surārdanāt
03150021 loke tenāhatāloke loka-pālā hataujasaḥ
03150022 nyavedayan viśva-srje dhvānta-vyatikaram diśām
03150030 devā ūcuḥ
03150031 tama etad vibho vettha saṁvignā yad vyaṁ bhṛśam
03150032 na hy avyaktam bhagavataḥ kālenāsprṣṭa-vartmanaḥ
03150041 deva-deva jagad-dhātar lokanātha-śikhāmaṇe
03150042 pareṣām apareṣām tvam bhūtānām asi bhāva-vit
03150051 namo vijñāna-vīryāya māyayedam upeyuṣe
03150052 ḡrṇita-guṇa-bhedāya namas te 'vyakta-yonaye
03150061 ye tvānanyena bhāvena bhāvayanty ātma-bhāvanam
03150062 ātmani prota-bhuvanam param sad-asad-ātmakam

03150071 teṣām supakva-yogānām jita-śvāsendriyātmanām
03150072 labdha-yuṣmat-prasādānām na kutaścīt parābhavaḥ
03150081 yasya vācā prajāḥ sarvā gāvas tantyeva yantritāḥ
03150082 haranti balim āyattās tasmai mukhyāya te namaḥ
03150091 sa tvam vidhatsva śam bhūmaṁs tamasā lupta-karmaṇām
03150092 adabhra-dayayā drṣṭyā āpannān arhasīkṣitum
03150101 eṣa deva diter garbha ojaḥ kāśyapam arpitam
03150102 diśas timirayan sarvā vardhate 'gnir ivaiddhasi
03150110 maitreya uvāca
03150111 sa prahasya mahā-bāho bhagavān śabda-gocaraḥ
03150112 pratyācaṣṭātma-bhūr devān prīṇan rucirayā girā
03150120 brahmovāca
03150121 mānasā me sutā yuṣmat-pūrvajāḥ sanakādayaḥ
03150122 cerur vihāyasā lokāl lokesu vigata-sprhāḥ
03150131 ta ekadā bhagavato vaikuṇṭhasyāmalātmanah
03150132 yayur vaikuṇṭha-nilayaṁ sarva-loka-namaskṛtam
03150141 vasanti yatra puruṣāḥ sarve vaikuṇṭha-mūrtayaḥ
03150142 ye 'nimitta-nimittena dharmenārādhayan harim
03150151 yatra cādyāḥ pumān āste bhagavān śabda-gocaraḥ
03150152 sattvaṁ viṣṭabhya virajaṁ svānām no mṛḍayan vṛṣaḥ
03150161 yatra naiḥśreyasaṁ nāma vanaṁ kāma-dughair drumaiḥ
03150162 sarvartu-śrībhir vibhrājat kaivalyam iva mūrtimat
03150171 vaimānikāḥ sa-lalanās caritāni śaśvad
03150172 gāyanti yatra śamala-kṣapaṇāni bhartuḥ
03150173 antar-jale 'nuvikasan-madhu-mādhavīnām
03150174 gandhena khaṇḍita-dhiyo 'py anilam kṣipantaḥ
03150181 pārāvatānyabhṛta-sārāsa-cakravāka-
03150182 dātyūha-haṁsa-śuka-tittiri-barhiṇām yaḥ
03150183 kolāhalo viramate 'cira-mātram uccair
03150184 bhrṅgādhipē hari-kathām iva gāyamāne
03150191 mandāra-kunda-kurabotpala-campakārṇa-
03150192 punnāga-nāga-bakulāmbuja-pārijātāḥ
03150193 gandhe 'rcite tulasikābharaṇena tasyā
03150194 yasmims tapaḥ sumanaso bahu mānayanti
03150201 yat saṅkulaṁ hari-padānati-mātra-drṣṭair
03150202 vaidūrya-mārakata-hema-mayair vimānaiḥ
03150203 yeṣām brhat-kāṭi-taṭāḥ smita-śobhi-mukhyaḥ
03150204 kṛṣṇātmanām na raja ādadhur utsmayādyaiḥ
03150211 śrī rūpiṇī kvaṇayatī caraṇāravindam
03150212 līlāmbujena hari-sadmani mukta-doṣā
03150213 saṁlakṣyate sphatika-kuḍya upeta-hemni
03150214 sammārjatīva yad-anugrahaṇe 'nya-yatnaḥ
03150221 vāpīṣu vidruma-taṭāsv amalāmṛtāpsu
03150222 preṣyānvitā nija-vane tulasībhir īśam
03150223 abhyarcatī svalakam unnasam īkṣya vaktram
03150224 uccheṣitam bhagavatety amatāṅga yac-chrīḥ
03150231 yan na vrajanty agha-bhido racanānuvādāc
03150232 chrṇvanti ye 'nya-viṣayāḥ kukathā mati-ghnīḥ
03150233 yās tu śrutā hata-bhagair nṛbhir ātta-sārās
03150234 tāms tān kṣipanty aśaraṇeṣu tamaḥsu hanta
03150241 ye 'bhyarthitām api ca no nṛ-gatiṁ prapannā
03150242 jñānaṁ ca tattva-viṣayaṁ saha-dharmaṁ yatra
03150243 nārādhanaṁ bhagavato vitaranty amuṣya
03150244 sammohitā vitatayā bata māyayā te
03150251 yac ca vrajanty animiṣām ṛṣabhānuvṛtṭyā
03150252 dūre yamā hy uparī naḥ sprhaṇīya-śīlāḥ
03150253 bhartur mithaḥ suyaśasaḥ kathanānurāga-
03150254 vaiklavya-bāṣpa-kalayā pulakī-kṛtāṅgāḥ
03150261 tad viśva-gurv-adhikṛtam bhuvanaika-vandyam
03150262 divyaṁ vicitra-vibudhāgrya-vimāna-śociḥ
03150263 āpuḥ parām mudam apūrvam upetya yoga-
03150264 māyā-balena munayas tad atho vikuṇṭham
03150271 tasminn atītya munayaḥ ṣaḍ asajjamānāḥ
03150272 kakṣāḥ samāna-vayasāv atha saptamāyām
03150273 devāv acakṣata grhīta-gadau parārdhya-

03150274 keyūra-kunḍala-kirīṭa-ṽiṭaṅka-veṣau
 03150281 matta-dvirepha-vanamālikayā nivītau
 03150282 vinyastayāsita-catuṣṭaya-bāhu-madhye
 03150283 vaktram bhruvā kuṭilayā sphuṭa-nirgamābhyām
 03150284 raktekṣaṇena ca manāg rabhasam dadhānau
 03150291 dvāry etayor niviviśur miṣator aprṣṭvā
 03150292 pūrvā yathā puraṭa-vajra-kapāṭikā yāḥ
 03150293 sarvatra te 'viṣamayā munayaḥ sva-drṣṭyā
 03150294 ye sañcaranty avihatā vigatābhisāṅkāḥ
 03150301 tān vīkṣya vāta-raśanāmś caturaḥ kumārān
 03150302 vṛddhān daśārdha-vayaso veditātma-tattvān
 03150303 vetreṇa cāskhalayatām atad-arhaṇāmś tau
 03150304 tejo vihasya bhagavat-pratikūla-śīlau
 03150311 tābhyām miṣatsv animiṣeṣu niśidhyamānāḥ
 03150312 svarhattamā hy api hareḥ pratihāra-pābhyām
 03150313 ūcuḥ suhr̥ttama-didr̥kṣita-bhaṅga īṣat
 03150314 kāmānujena sahasā ta upaplutākṣāḥ
 03150320 munaya ūcuḥ
 03150321 ko vām ihaitya bhagavat-paricaryayoccais
 03150322 tad-dharminām nivasatām viṣamaḥ svabhāvaḥ
 03150323 tasmin praśānta-puruṣe gata-vigrahe vām
 03150324 ko vātmavat kuhakayoḥ pariśaṅkanīyaḥ
 03150331 na hy antaram bhagavatīha samasta-kukṣāv
 03150332 ātmānam ātmani nabho nabhasīva dhīrāḥ
 03150333 paśyanti yatra yuvayoḥ sura-liṅginoh kim
 03150334 vyutpāditam hy udara-bhedi bhayam yato 'sya
 03150341 tad vām amuṣya paramasya vikuṅṭha-bhartuḥ
 03150342 kartum prakṣṭam iha dhīmahi manda-dhībhyām
 03150343 lokān ito vrajātam antara-bhāva-drṣṭyā
 03150344 pāpīyasas traya ime ripavo 'sya yatra
 03150351 teṣām itīritam ubhāv avadhārya ghoram
 03150352 tam brahma-daṇḍam anivāraṇam astra-pūgaiḥ
 03150353 sadyo harer anucarāv uru bibhyatas tat-
 03150354 pāda-grahāv apatatām atikātareṇa
 03150361 bhūyād aghoni bhagavadbhir akāri daṇḍo
 03150362 yo nau hareta sura-helanam apy aśeṣam
 03150363 mā vo 'nutāpa-kalayā bhagavat-smṛti-ghno
 03150364 moho bhaved iha tu nau vrajator adho 'dhaḥ
 03150371 evam tadaiva bhagavān aravinda-nābhaḥ
 03150372 svānām vibudhya sad-atikramam ārya-hṛdyāḥ
 03150373 tasmin yayau paramahansa-mahā-munīnam
 03150374 anveṣaṇīya-caraṇau calayan saha-śrīḥ
 03150381 tam tv āgatam pratihṛtaupayikam sva-pumbhis
 03150382 te 'cakṣatākṣa-viṣayam sva-samādhi-bhāgyam
 03150383 hamsa-śriyor vyajanayoḥ śiva-vāyu-lolac-
 03150384 chubhrātapatra-śāśi-kesara-śīkarāmbum
 03150391 kṛtsna-prasāda-sumukham spr̥haṇīya-dhāma
 03150392 snehāvaloka-kalayā hṛdi saṁspr̥śantam
 03150393 śyāme pṛthāv urasi śobhitayā śriyā svaś-
 03150394 cūḍāmaṇim subhagayantam ivātma-dhiṣṇyam
 03150401 pītāmśuke pṛthu-nitambini visphurantyā
 03150402 kāñcyālibhir virutayā vana-mālayā ca
 03150403 valgu-prakoṣṭha-valayam vinatā-sutāmse
 03150404 vinyasta-hastam itareṇa dhunānam abjam
 03150411 vidyut-kṣipan-makara-kunḍala-maṇḍanārha-
 03150412 gaṇḍa-sthālonnasa-mukham maṇimat-kirīṭam
 03150413 dor-daṇḍa-ṣaṇḍa-vivare haratā parārdhya-
 03150414 hāreṇa kandhara-gatena ca kaustubhena
 03150421 atropasṛṣṭam iti cotsmitam indirāyāḥ
 03150422 svānām dhiyā viracitam bahu-sauṣṭhavādhyam
 03150423 mahyam bhavasya bhavatām ca bhajantam āngam
 03150424 nemur nirīkṣya na vitṛpta-dr̥śo mudā kaiḥ
 03150431 tasyāravinda-nayanasya padāravinda-
 03150432 kiñjalka-miśra-tulasī-makaranda-vāyuḥ
 03150433 antar-gataḥ sva-vivareṇa cakāra teṣām

03150434 saṅkṣobham akṣara-juṣām api citta-tanvoḥ
 03150441 te vā amuṣya vadanāsita-padma-kośam
 03150442 udvīkṣya sundaratarādhara-kunda-hāsam
 03150443 labdhāśiṣaḥ punar avekṣya tadīyam aṅghri-
 03150444 dvandvaṃ nakhāruṇa-maṇi-śrayaṇam nidadhyuḥ
 03150451 puṃsām gatim mṛgayatām iha yoga-mārgair
 03150452 dhyānāspadam bahu-matam nayanābhirāmam
 03150453 pauṃsnam vapur darśayānam ananya-siddhair
 03150454 autpattikaiḥ samagrṇan yutam aṣṭa-bhogaiḥ
 03150460 kumārā ūcuḥ
 03150461 yo 'ntarhito hr̥di gato 'pi durātmanām tvam
 03150462 so 'dyaiva no nayana-mūlam ananta rāddhaḥ
 03150463 yarhy eva karṇa-vivareṇa guhām gato naḥ
 03150464 pitrānuvarṇita-rahā bhavad-udbhavena
 03150471 tam tvām vidāma bhagavan param ātma-tattvam
 03150472 sattvena samprati ratim racayantam eṣām
 03150473 yat te 'nutāpa-viditair dṛḍha-bhakti-yogair
 03150474 udgranthayo hr̥di vidur munayo virāgāḥ
 03150481 nātyantikam viḡaṇayanty api te prasādam
 03150482 kimv anyad arpita-bhayaṃ bhruva unnayais te
 03150483 ye 'ṅga tvad-aṅghri-śaraṇā bhavataḥ kathāyāḥ
 03150484 kīrtanya-tīrtha-yaśasaḥ kuśalā rasa-jñāḥ
 03150491 kāmam bhavaḥ sva-vṛjinair nirayeṣu naḥ stāc
 03150492 ceto 'livad yadi nu te padayo rameta
 03150493 vācaś ca nas tulasivad yadi te 'ṅghri-śobhāḥ
 03150494 pūryeta te guṇa-gaṇair yadi karṇa-randhraḥ
 03150501 prāduścakārtha yad idam puruhūta rūpam
 03150502 teneśa nirvṛtim avāpur alam dṛśo naḥ
 03150503 tasmā idam bhagavate nama id vidhema
 03150504 yo 'nātmanām durudayo bhagavān pratītaḥ
 03160010 brahmovāca
 03160011 iti tad gr̥ṇatām teṣām munīnām yoga-dharminām
 03160012 pratinandya jagādedam vikunṭha-nilayo vibhuḥ
 03160020 śrī-bhagavān uvāca
 03160021 etau tau pārśadau mahyam jayo vijaya eva ca
 03160022 kadhāthī-kṛtya mām yad vo bahv akrātām atikramam
 03160031 yas tv etayor dhr̥to daṇḍo bhavadbhir mām anuvrataiḥ
 03160032 sa evānumato 'smābhir munayo deva-helanāt
 03160041 tad vaḥ prasādayāmy adya brahma daivam param hi me
 03160042 tad dhīty ātma-kṛtam manye yat sva-pumbhir asat-kṛtāḥ
 03160051 yan-nāmāni ca gr̥ṇṇāti loko bhṛtye kṛtāgasi
 03160052 so 'sādhu-vādas tat-kīrtim hanti tvacam ivāmayāḥ
 03160061 yasyāmṛtāmala-yaśaḥ-śravaṇāvagāhaḥ
 03160062 sadyaḥ punāti jagad āsvapacād vikunṭhaḥ
 03160063 so 'ham bhavadbhya upalabdha-sutīrtha-kīrtiś
 03160064 chindyām sva-bāhum api vaḥ pratikūla-vṛttim
 03160071 yat-sevayā caraṇa-padma-pavitra-reṇum
 03160072 sadyaḥ kṣatākhila-malam pratilabdha-śīlam
 03160073 na śrīr viraktam api mām vijahāti yasyāḥ
 03160074 prekṣā-lavārtha itare niyamān vahanti
 03160081 nāham tathādmi yajamāna-havir vitāne
 03160082 ścyotad-ghṛta-plutam adan huta-bhuñ-mukhena
 03160083 yad brāhmaṇasya mukhataś carato 'nughāsam
 03160084 tuṣṭasya mayy avahitair nija-karma-pākaiḥ
 03160091 yeṣām bibharmy aham akhaṇḍa-vikunṭha-yoga-
 03160092 māyā-vibhūtir amalāṅghri-rajāḥ kirīṭaiḥ
 03160093 viprāms tu ko na viṣaheta yad-arhaṇāmbhaḥ
 03160094 sadyaḥ punāti saha-candra-lalāma-lokān
 03160101 ye me tanūr dvija-varān duhatīr madīyā
 03160102 bhūtāny alabdha-śaraṇāni ca bheda-buddhyā
 03160103 drakṣyanty agha-kṣata-dṛśo hy ahi-manyavas tāt
 03160104 gr̥dhrā ruṣā mama kuṣanty adhidaṇḍa-netuḥ
 03160111 ye brāhmaṇān mayi dhiyā kṣipato 'rcayantas
 03160112 tuṣyad-dhr̥daḥ smita-sudhokṣita-padma-vaktrāḥ
 03160113 vāṇyānurāga-kalayātma-javad gr̥ṇantaḥ

03160114 sambodhayanty aham ivāham upāhṛtas taiḥ
 03160121 tan me sva-bhartur avasāyam alakṣamāṇau
 03160122 yuṣmad-vyatikrama-gatiṁ pratipadya sadyaḥ
 03160123 bhūyo mamāntikam itāṁ tad anugraho me
 03160124 yat kalpatām acirato bhṛtaylor vivāsaḥ
 03160130 brahmovāca
 03160131 atha tasyośatīm devīm ṛṣi-kulyām sarasvatīm
 03160132 nāsvādya manyu-daṣṭānām teṣām ātmāpy atrpyata
 03160141 satīm vyādāya śṛṅvanto laghvīm gurv-ārtha-gahvarām
 03160142 vigāhyāgādha-gambhīrām na vidus tac-cikīrṣitam
 03160151 te yoga-māyayārabdha-pārameṣṭhya-mahodayam
 03160152 procuḥ prāñjalayo viprāḥ prahrṣṭāḥ kṣubhita-tvacaḥ
 03160160 ṛṣaya ūcuḥ
 03160161 na vayam bhagavan vidmas tava deva cikīrṣitam
 03160162 kṛto me 'nugrahaś ceti yad adhyakṣaḥ prabhāṣase
 03160171 brahmaṇyasya paramā daivam brāhmaṇāḥ kila te prabho
 03160172 viprānām deva-devānām bhagavān ātma-daivatam
 03160181 tvattaḥ sanātano dharmo rakṣyate tanubhis tava
 03160182 dharmasya paramo guhyo nirvikāro bhavān mataḥ
 03160191 taranti hy añjasā mṛtyuṁ nivṛttā yad-anugrahāt
 03160192 yoginaḥ sa bhavān kim svid anugṛhyeta yat paraiḥ
 03160201 yaṁ vai vibhūtir upayāty anuvelam anyair
 03160202 arthārthibhiḥ sva-śīrasā dhṛta-pāda-reṇuḥ
 03160203 dhanyārpitāṅghri-tulasī-nava-dāma-dhāmno
 03160204 lokam madhuvrata-pater iva kāma-yānā
 03160211 yas tām vivikta-caritair anuvartamānām
 03160212 nātyādriyat parama-bhāgavata-prasaṅgaḥ
 03160213 sa tvam dvijānupatha-puṇya-rajāḥ-punītaḥ
 03160214 śrīvatsa-lakṣma kim agā bhaga-bhājanas tvam
 03160221 dharmasya te bhagavatas tri-yuga tribhiḥ svaiḥ
 03160222 padbhiś carācaram idam dvija-devatārtham
 03160223 nūnam bhṛtam tad-abhighātī rajas tamaś ca
 03160224 sattvena no varadayā tanuvā nirasya
 03160231 na tvam dvijottama-kulam yadi hātma-gopam
 03160232 goptā vṛṣaḥ svarhaṇena sa-sūnṛtena
 03160233 tarhy eva naṅkṣyati śivas tava deva panthā
 03160234 loko 'grahīṣyad ṛṣabhasya hi tat pramaṇam
 03160241 tat te 'nabhīṣtam iva sattva-nidher vidhitsoḥ
 03160242 kṣemam janāya nija-śaktibhir uddhṛtāreḥ
 03160243 naitāvatā try-adhipater bata viśva-bhartus
 03160244 tejaḥ kṣatam tv avanatasya sa te vinodaḥ
 03160251 yaṁ vānaylor damam adhīśa bhavān vidhatte
 03160252 vṛttim nu vā tad anumanmahi nirvyalīkam
 03160253 asmāsu vā ya ucito dhriyatām sa daṇḍo
 03160254 ye 'nāgasau vayam ayuṅkṣmahi kilbiṣeṇa
 03160260 śrī-bhagavān uvāca
 03160261 etau suretara-gatiṁ pratipadya sadyaḥ
 03160262 saṁrambha-sambhṛta-samādhy-anubaddha-yogau
 03160263 bhūyaḥ sakāśam upayāsyata āśu yo vaḥ
 03160264 śāpo mayaiva nimitas tad aveta viprāḥ
 03160270 brahmovāca
 03160271 atha te munayo drṣṭvā nayanānanda-bhājanam
 03160272 vaikuṅṭham tad-adhiṣṭhānam vikunṭham ca svayam-prabham
 03160281 bhagavantam parikramya praṇipatyānumānya ca
 03160282 pratijagmuḥ pramuditāḥ śamsanto vaiṣṇavīm śriyam
 03160291 bhagavān anugāv āha yātam mā bhaiṣtam astu śam
 03160292 brahma-tejaḥ samartho 'pi hantum necche matam tu me
 03160301 etat puraiva nirdiṣtam ramayā kruddhayā yadā
 03160302 purāpavāritā dvāri viśantī mayy upārate
 03160311 mayi saṁrambha-yogena nistīrya brahma-helanam
 03160312 pratyesyatam nikāśam me kālenālpīyasā punaḥ
 03160321 dvāḥsthāv ādiśya bhagavān vimāna-śreṇi-bhūṣaṇam
 03160322 sarvātīsayayā lakṣmyā juṣtam svam dhiṣṇyam āviśat
 03160331 tau tu gīrvāṇa-ṛṣabhau dustarād dhari-lokataḥ
 03160332 hata-śriyau brahma-śāpād abhūtām vigata-smayau

03160341 tadā vikunṭha-dhiṣaṇāt tayor nipatamānayoḥ
 03160342 hāhā-kāro mahān āsīd vimānāgryeṣu putrakāḥ
 03160351 tāv eva hy adhunā prāptau pārṣada-pravarau hareḥ
 03160352 diter jaṭhara-nirviṣṭam kāśyapaṁ teja ulbaṇam
 03160361 tayor asurayor adya tejasā yamayor hi vaḥ
 03160362 ākṣiptam teja etarhi bhagavāms tad vidhitsati
 03160371 viśvasya yaḥ sthiti-layodbhava-hetur ādyo
 03160372 yogeśvarair api duratyaya-yogamāyaḥ
 03160373 kṣemaṁ vidhāsyati sa no bhagavāms tryadhīśas
 03160374 tatrāsmadīya-vimrśena kiyān ihārthah
 03170020 maitreya uvāca
 03170011 niśamyātma-bhuvā gītam kāraṇam śaṅkayojjhitāḥ
 03170012 tataḥ sarve nyavartanta tridivāya divaukasah
 03170021 ditis tu bhartur ādeśād apatya-pariśaṅkinī
 03170022 pūrṇe varṣa-śate sādhvī putrau prasusuve yamau
 03170031 utpātā bahavas tatra nipetur jāyamānayoḥ
 03170032 divi bhuvy antarikṣe ca lokasyoru-bhayāvahāḥ
 03170041 sahācalā bhuvāś celur diśah sarvāḥ prajajvaluh
 03170042 solkāś cāsanayah petuh ketavaś cārti-hetavaḥ
 03170051 vavau vāyuh suduḥsparśah phūt-kārān īrayan muhuḥ
 03170052 unmūlayan naga-patīn vātyānīko rajo-dhvajah
 03170061 uddhasat-taḍid-ambhoda-ghaṭayā naṣṭa-bhāgaṇe
 03170062 vyomni praviṣṭa-tamasā na sma vyādrśyate padam
 03170071 cukrośa vimanā vārdhir udūrmih kṣubhitodarah
 03170072 sodapānās ca saritaś cukṣubhuḥ śuśka-paṅkajāḥ
 03170081 muhuḥ paridhayo 'bhūvan sarāhvoḥ śaśi-sūryayoḥ
 03170082 nirghātā ratha-nirhrādā vivarebhyah prajajñire
 03170091 antar-grāmeṣu mukhato vamantyo vahnim ulbaṇam
 03170092 srgālolūka-ṭaṅkāraiḥ praṇedur aśivam śivāḥ
 03170101 saṅgītavad rodanavad unnamayya śirodharām
 03170102 vyamuñcan vividhā vāco grāma-simhās tatas tataḥ
 03170111 kharāś ca karkaśaiḥ kṣattaḥ khurair ghnanto dharā-talam
 03170112 khārkāra-rabhasā mattāḥ paryadhāvan varūthaśah
 03170121 rudanto rāsabha-trastā nīḍād udapatan khagāḥ
 03170122 ghoṣe 'raṇye ca paśavaḥ śakṛn-mūtram akurvata
 03170131 gāvo 'trasann asrg-dohās toyadāḥ pūya-varṣiṇah
 03170132 vyarudan deva-liṅgāni drumāḥ petur vinānilam
 03170141 grahān puṇyatamān anye bhagaṇāmś cāpi dīpitāḥ
 03170142 aticerur vakra-gatyā yuyudhuś ca parasparam
 03170151 drṣṭvānyāmś ca mahotpātān atat-tattva-vidah prajāḥ
 03170152 brahma-putrān ṛte bhītā menire viśva-samplavam
 03170161 tāv ādi-daityau sahasā vyajyamānātma-pauruṣau
 03170162 vavṛdhāte 'śma-sāreṇa kāyenādri-patī iva
 03170171 divi-sprśau hema-kirīṭa-koṭibhir niruddha-kāṣṭhau sphurad-aṅgadā-bhujau
 03170172 gām kampayantau caraṇaiḥ pade pade kaṭyā sukāñcyārkam atītya tasthatuh
 03170181 prajāpatir nāma tayor akārśīd yaḥ prak sva-dehād yamayor ajāyata
 03170182 tam vai hiraṇyakaśipur viduh prajā yam tam hiraṇyākṣam asūta sāgrataḥ
 03170191 cakre hiraṇyakaśipur dorbhyām brahma-vareṇa ca
 03170192 vaśe sa-pālān lokāms trīn akuto-mṛtyur uddhataḥ
 03170201 hiraṇyākṣo 'nujas tasya priyah prīti-kṛd anvaham
 03170202 gadā-pāṇir divam yāto yuyutsur mṛgayan raṇam
 03170211 tam vīkṣya duḥsaha-javam raṇat-kāñcana-nūpuram
 03170212 vaijayantya srajā juṣṭam aṁsa-nyasta-mahā-gadam
 03170221 mano-vīrya-varotsiktam asṛṇyam akuto-bhayam
 03170222 bhītā nililyire devās tārkṣya-trastā ivāhayaḥ
 03170231 sa vai tirohitān drṣṭvā mahasā svena daitya-rāṭ
 03170232 sendrān deva-gaṇān kṣībān apaśyan vyanadad bhṛśam
 03170241 tato nivṛttaḥ krīḍiṣyan gambhīram bhīma-nisvanam
 03170242 vijagāhe mahā-sattvo vārdhim matta iva dvipaḥ
 03170251 tasmin praviṣṭe varuṇasya sainikā yādo-gaṇāḥ sanna-dhiyah sasādhvasāḥ
 03170252 ahanyamānā api tasya varcasā pradharṣitā dūratarām pradudruvuh
 03170261 sa varṣa-pūgān udadhau mahā-balaś caran mahormīn chvasaneritān muhuḥ
 03170262 maurvyābhijaghne gadayā vibhāvarīm āsedivāms tāta purīm pracetasah
 03170271 tatropalabhyāsura-loka-pālakaṁ yādo-gaṇānām ṛsabham pracetasam
 03170272 smayan pralabdhum praṇipatya nīcavaj jagāda me dehy adhirāja samyugam

03170281 tvam loka-pālo 'dhipatir br̥hac-chravā vīryāpaho durmada-vīra-māninām
 03170282 vijitya loke 'khila-daitya-dānavān yad rājasūyena purāyajat prabho
 03170291 sa evam utsikta-madena vidviṣā dr̥dham pralabdho bhagavān apām patih
 03170292 roṣam samuttham śamayan svayā dhiyā vyavocad aṅgopaśamaṁ gatā vayam
 03170301 paśyāmi nānyam puruṣāt purātanād yaḥ samyuge tvām raṇa-mārga-kovidam
 03170302 ārādhayiṣyaty asurarṣabhehi tam manasvino yaṁ gr̥nate bhavādr̥śāḥ
 03170311 tam vīram ārād abhipadya vismayāḥ śayiṣyase vīra-śaye śvabhir vṛtaḥ
 03170312 yas tvad-vidhānām asatām praśāntaye rūpāni dhatte sad-anugrahecchayā
 03180010 maitreya uvāca
 03180011 tad evam ākarṇya jaleśa-bhāṣitam mahā-manās tad vigaṇayya durmadaḥ
 03180012 harer veditvā gatim aṅga nārādād rasātalām nirviviṣe tvarānvitaḥ
 03180021 dadarśa tatrābhijitam dharā-dharam pronnīyamānāvanim agra-damṣṭrayā
 03180022 muṣṇantam akṣṇā sva-ruco 'ruṇa-śriyā jahāsa cāho vana-gocarō mṛgaḥ
 03180031 āhainam ehy ajña mahīm vimuñca no rasaukasām viśva-sr̥jeyam arpitā
 03180032 na svasti yāsyasy anayā mamekṣataḥ surādhamāsādita-sūkarākṛte
 03180041 tvam naḥ sapatnair abhavāya kim bhr̥to yo māyayā hanty asurān parokṣa-jit
 03180042 tvām yogamāyā-balam alpa-pauruṣam samsthāpya mūḍha pramr̥je suhr̥c-chucaḥ
 03180051 tvayi samsthite gadayā śir̥ṇa-śir̥ṣaṇy asmad-bhuja-cyutayā ye ca tubhyam
 03180052 balim haranty ṛṣayo ye ca devāḥ svayam sarve na bhaviṣyanty amūlāḥ
 03180061 sa tudyamāno 'ri-durukta-tomarair damṣṭrāgra-gām gām upalakṣya bhītām
 03180062 todam mṛṣan niragād ambu-madhyād gr̥hāhataḥ sa-kareṇur yathebhaḥ
 03180071 tam niḥsarantam salilād anudruto hiranya-keśo dviradam yathā jhaṣaḥ
 03180072 karāla-damṣṭro 'śani-nisvano 'bravid gata-hriyām kim tv asatām vigarhitam
 03180081 sa gām udastāt salilasya gocare vinyasya tasyām adadhāt sva-sattvam
 03180082 abhiṣṭuto viśva-sr̥jā prasūnair āpūryamāno vibudhaiḥ paśyato 'reḥ
 03180091 parānuṣaktam tapanīyopakalpaṁ mahā-gadam kāñcana-citra-damśam
 03180092 marmāny abhikṣṇam pratudentam duruktaiḥ pracaṇḍa-manyuḥ prahasams tam babhāṣe
 03180100 śrī-bhagavān uvāca
 03180101 satyam vayam bho vana-gocarā mṛgā yuṣmad-vidhān mṛgaye grāma-simhān
 03180102 na mṛtyu-pāśaiḥ pratimuktasya vīrā vikatthanam tava gr̥hṇanty abhadra
 03180111 ete vayam nyāsa-harā rasaukasām gata-hriyo gadayā dr̥avitās te
 03180112 tiṣṭhāmahe 'thāpi kathañcid ājau stheyam kva yāmo balinotpādya vairam
 03180121 tvam pad-rathānām kila yūthapādhipo ghaṭasva no 'svastaya āśv anūhaḥ
 03180122 samsthāpya cāsmān pramr̥jāśru svakānām yaḥ svām pratijñām nātipiparty asabhyaḥ
 03180130 maitreya uvāca
 03180131 so 'dhikṣipto bhagavatā pralabdhaś ca ruṣā bhr̥sam
 03180132 ājahārolbaṇam krodham kr̥idyamāno 'hi-rād iva
 03180141 sr̥jann amarṣitaḥ śvāsān manyu-pracalitendriyaḥ
 03180142 āsādy tarasā daityo gadayā nyahanad dharim
 03180151 bhagavāms tu gadā-vegām visr̥ṣtam ripuṇorasi
 03180152 avañcayat tiraścīno yogārūḍha ivāntakam
 03180161 punar gadām svām ādāya bhr̥amayantam abhikṣṇaśaḥ
 03180162 abhyadhāvad dhariḥ kruddhaḥ samrambhād daṣṭa-dacchadam
 03180171 tataś ca gadayārātīm dakṣiṇasyām bhruvi prabhuḥ
 03180172 ājaghne sa tu tām saumya gadayā kovido 'hanat
 03180181 evam gadābhyām gurvībhyām haryakṣo harir eva ca
 03180182 jigīṣayā susamrābdhāv anyonyam abhijaghnatuḥ
 03180191 tayoh spr̥dhos tigma-gadāhatāṅgayoh kṣatāsrava-ghr̥ṇa-vivṛddha-manyvoh
 03180192 vicitra-mārgāmś carator jigīṣayā vyabhād ilāyām iva śuṣmiṇor mṛdhaḥ
 03180201 daityasya yajñāvayavasya māyā-gr̥hīta-vārāha-tanor mahātmanaḥ
 03180202 kauravya mahyām dviṣator vimardanam didṛkṣur āgād ṛṣibhir vṛtaḥ svarāt
 03180211 āsanna-śaundīram apeta-sādhvasam kṛta-pratīkaram ahārya-vikramam
 03180212 vilakṣya daityam bhagavān sahasra-nīr jagāda nārāyaṇam ādi-sūkaram
 03180220 brahmovāca
 03180221 eṣa te deva devānām aṅghri-mūlam upeyuṣam
 03180222 viprānām saurabheyīnām bhūtānām apy anāgasām
 03180231 āgas-kṛd bhaya-kṛd duṣkṛd asmad-rāddha-varo 'surah
 03180232 anveṣann apratiratho lokān aṭati kaṇṭakaḥ
 03180241 mainam māyāvinam dr̥ptam nirānkuśam asattamam
 03180242 ākrīḍa bālavad deva yathāśīviṣam utthitam
 03180251 na yāvad eṣa vardheta svām velām prāpya dāruṇaḥ
 03180252 svām deva māyām āsthāya tāvaj jahy agham acyuta
 03180261 eṣā ghoratamā sandhyā loka-cchambaṭ-karī prabho
 03180262 upasarpati sarvātman surānām jayam āvaha
 03180271 adhunaiṣo 'bhijin nāma yogo mauhūrtiko hy agāt

03180272 śivāya nas tvam suhr̥dām āsu nistara dustaram
03180281 diṣṭyā tvām vihitam mṛtyum ayam āsāditaḥ svayam
03180282 vikramyainam mṛdhe hatvā lokān ādhehi śarmaṇi
03190010 maitreya uvāca
03190011 avadhārya viriñcasya nirvyalīkāmṛtam vacaḥ
03190012 prahasya prema-garbheṇa tad apāṅgena so 'grahīt
03190021 tataḥ sapatnam mukhataś carantam akuto-bhayam
03190022 jaghānotpatya gadayā hanāv asuram akṣajaḥ
03190031 sā hatā tena gadayā vihatā bhagavat-karāt
03190032 vighūrñitāpatad reje tad adbhutam ivābhavat
03190041 sa tadā labdha-tīrtho 'pi na babādhe nirāyudham
03190042 mānayan sa mṛdhe dharmam viśvaksenam prakopayan
03190051 gadāyām apaviddhāyām hāhā-kāre vinirgate
03190052 mānayām āsa tad-dharmam sunābham cāsmarad vibhuḥ
03190061 tam vyagra-cakram diti-putrādhamena sva-pārśada-mukhyena viśajjamānam
03190062 citrā vāco 'tad-vidām khe-carāṇām tatra smāsan svasti te 'mum jahīti
03190071 sa tam niśāmyāta-rathāṅgam agrato vyavasthitam padma-palāśa-locanam
03190072 vilokya cāmarṣa-pariplutendriyo ruṣā sva-danta-cchadam ādaśac chvasan
03190081 karāla-damṣṭraś cakṣurbhyām sañcaksāṇo dahann iva
03190082 abhiplutya sva-gadayā hato 'sīty āhanad dharim
03190091 padā savyena tam sādho bhagavān yajña-sūkaraḥ
03190092 līlayā miṣataḥ śatroḥ prāharad vāta-ramhasam
03190101 āha cāyudham ādhatsva ghaṭasva tvam jigīṣasi
03190102 ity uktaḥ sa tadā bhūyas tāḍayan vyanadad bhr̥śam
03190111 tam sa āpatatīm vīkṣya bhagavān samavasthitaḥ
03190112 jagrāha līlayā prāptām garutmān iva pannagīm
03190121 sva-pauruṣe pratihate hata-māno mahāsuraḥ
03190122 naicchad gadām dīyamānām hariṇā vigata-prabhaḥ
03190131 jagrāha tri-śikham śulām jvalaj-jvalana-lolupam
03190132 yajñāya dhṛta-rūpāya viprāyābhicaran yathā
03190141 tad ojasā daitya-mahā-bhaṭārpitam cakāsad antaḥ-kha udīrṇa-dīdhiti
03190142 cakreṇa ciccheda niśāta-neminā harir yathā tārksya-patatram ujjhitam
03190151 vṛkṇe sva-śūle bahudhāriṇā hareḥ pratyetya vistīrṇam uro vibhūtimat
03190152 pravṛddha-roṣaḥ sa kaṭhōra-muṣṭinā nadan prahr̥tyāntaradhīyatāsuraḥ
03190161 tenettham āhataḥ kṣattar bhagavān ādi-sūkaraḥ
03190162 nākampata manāk kvāpi srajā hata iva dvipaḥ
03190171 athorudhāsṛjan māyām yoga-māyeśvare harau
03190172 yām vilokya prajās trastā menire 'syopasamyamam
03190181 pravavur vāyavaś caṇḍās tamaḥ pāmsavam airayan
03190182 digbhyo nipetur grāvāṇaḥ kṣepaṇaiḥ prahitā iva
03190191 dyaur naṣṭa-bhagaṇābhraughaiḥ sa-vidyut-stanayitnubhiḥ
03190192 varṣadbhiḥ pūya-keśāsr̥g-viṇ-mūtrāsthīni cāsakṛt
03190201 girayaḥ pratyadr̥śyanta nānāyudha-muco 'nagha
03190202 dig-vāsaso yātudhānyaḥ śūlinyo mukta-mūrdhajāḥ
03190211 bahubhir yakṣa-rakṣobhiḥ patty-aśva-ratha-kuñjaraiḥ
03190212 ātatāyibhir utsr̥ṣṭā himsrā vāco 'tivaiśasāḥ
03190221 prāduṣkṛtānām māyānām āsurīṇām vināśayat
03190222 sudarśanāstram bhagavān prāyūṅkta dayitam tri-pāt
03190231 tadā diteḥ samabhavat sahasā hṛdi vepathuḥ
03190232 smarantya bhartur ādeśam stanāc cāsṛk prasusruve
03190241 vinaṣṭāsu sva-māyāsu bhūyaś cāvraja keśavam
03190242 ruṣopagūhamāno 'mum dadṛṣe 'vasthitam bahiḥ
03190251 tam muṣṭibhir vinighnantam vajra-sārair adhokṣajaḥ
03190252 kareṇa karṇa-mūle 'han yathā tvāṣṭram marut-patiḥ
03190261 sa āhato viśva-jitā hy avajñayā paribhramad-gātra udasta-locanaḥ
03190262 viśīrṇa-bāhv-aṅghri-śīroruho 'patad yathā nagendro lulito nabhasvatā
03190271 kṣitau śayānam tam akunṭha-varcasam karāla-damṣṭram paridaṣṭa-dacchadam
03190272 ajādayo vīkṣya śaśamsur āgatā aho imam ko nu labheta samsthitim
03190281 yam yogino yoga-samādhinā raho dhyāyanti līngād asato mumukṣayā
03190282 tasyaiṣa daitya-ṛṣabhaḥ padāhato mukham prapaśyams tanum utsasarja ha
03190291 etau tau pārśadāv asya śāpād yātāv asad-gatim
03190292 punaḥ katipayaiḥ sthānam prapatsyete ha janmabhiḥ
03190300 devā ūcuḥ
03190301 namo namas te 'khila-yajña-tantave sthitau gr̥hītāmala-sattva-mūrtaye
03190302 diṣṭyā hato 'yam jagatām aruntudas tvat-pāda-bhaktyā vayam īsa nirvṛtāḥ

03190310 maitreya uvāca
 03190311 evaṃ hiraṇyākṣam asaḥya-vikramaṃ sa sādāyitvā harir ādi-sūkaraḥ
 03190312 jagāma lokam svam akhaṇḍitotsavam samīditaḥ puṣkara-viṣṭarādibhiḥ
 03190321 mayā yathānūktam avādi te hareḥ kṛtāvatarasya sumitra ceṣṭitam
 03190322 yathā hiraṇyākṣa udāra-vikramo mahā-mṛdhe krīdanavan nirākṛtaḥ
 03190330 sūta uvāca
 03190331 iti kauṣāravākhyātām āsrutya bhagavat-kathām
 03190332 kṣattānandaṃ paraṃ lebhe mahā-bhāgavato dvija
 03190341 anyeṣāṃ puṇya-ślokanām uddāma-yaśasāṃ satām
 03190342 upāsrutya bhaven modaḥ śrīvatsānkasya kim punaḥ
 03190351 yo gajendraṃ jhaṣa-grastaṃ dhyāyantaṃ caraṇāmbujam
 03190352 krośantīnām kareṇūnām kṛcchrato 'mocayad drutam
 03190361 taṃ sukhārādhyam ṛjubhir ananya-śaraṇair nṛbhiḥ
 03190362 kṛtajñāḥ ko na seveta durārādhyam asādhubhiḥ
 03190371 yo vai hiraṇyākṣa-vadhaṃ mahādbhutaṃ vikrīditaṃ kāraṇa-sūkarātmanaḥ
 03190372 śṛṇoti gāyaty anumodate 'ñjasā vimucyate brahma-vadhād api dvijāḥ
 03190381 etan mahā-puṇyam alaṃ pavitraṃ dhanyaṃ yaśasyaṃ padam āyur-āśiṣām
 03190382 prāṇendriyāṇām yudhi śaurya-varḍhanaṃ nārāyaṇo 'nte gatiḥ aṅga śṛṇvatām
 03200010 śaunaka uvāca
 03200011 mahīm pratiṣṭhām adhyasya saute svāyambhuvo manuḥ
 03200012 kāny anvatiṣṭhad dvārāṇi mārgāyāvāra-jaṇmanām
 03200021 kṣattā mahā-bhāgavataḥ kṛṣṇasyaikāntikaḥ suhr̥t
 03200022 yas tatyājāgrajaṃ kṛṣṇe sāpatyam aghavān iti
 03200031 dvaipāyanād anavaro mahitve tasya dehajaḥ
 03200032 sarvātmanā śritaḥ kṛṣṇam tat-parāṃś cāpy anuvrataḥ
 03200041 kim anvapṛcchan maitreyaṃ virajās tīrtha-sevayā
 03200042 upagamyā kuśāvarta āsīnam tattva-vittamam
 03200051 tayoh saṃvadatoḥ sūta pravṛttā hy amalāḥ kathāḥ
 03200052 āpo gāṅgā ivāgha-ghnīr hareḥ pādāmbujāśrayāḥ
 03200061 tā naḥ kīrtaya bhadrāṃ te kīrtanyodāra-karmaṇaḥ
 03200062 rasajñāḥ ko nu tṛpyeta hari-līlāmṛtaṃ piban
 03200071 evaṃ ugraśravāḥ pṛṣṭa ṛṣibhir naimiṣāyanaiḥ
 03200072 bhagavaty arpitādhyātmas tām āha śrūyatām iti
 03200080 sūta uvāca
 03200081 harer dhr̥ta-kroḍa-tanoḥ sva-māyayā niśamya gor uddharaṇam rasātalāt
 03200082 līlām hiraṇyākṣam avajñayā hataṃ sañjāta-harṣo munim āha bhārataḥ
 03200090 vidura uvāca
 03200091 prajāpati-patiḥ sṛṣṭvā prajā-sarge prajāpatīn
 03200092 kim ārabhata me brahman prabrūhy avyakta-mārga-vit
 03200101 ye marīcy-ādayo viprā yas tu svāyambhuvo manuḥ
 03200102 te vai brahmaṇa ādeśāt katham etad abhāvayan
 03200111 sa-dvitiyāḥ kim asṛjan svatantrā uta karmasu
 03200112 āho svit saṃhataḥ sarva idaṃ sma samakalpayan
 03200120 maitreya uvāca
 03200121 daivena durvitarkyeṇa pareṇānimiṣeṇa ca
 03200122 jāta-kṣobhād bhagavato mahān āsīd guṇa-trayāt
 03200131 rajaḥ-pradhānān mahatas tri-liṅgo daiva-coditāt
 03200132 jātaḥ sasarja bhūtādir viyad-ādīni pañcaśaḥ
 03200141 tāni caikaikaśaḥ sraṣṭum asamarthāni bhautikam
 03200142 saṃhatya daiva-yogena haimam aṇḍam avāsrjan
 03200151 so 'śayiṣṭābdhi-salile āṇḍakośo nirātmakaḥ
 03200152 sāgraṃ vai varṣa-sāhasram anvavātsīt tam īśvaraḥ
 03200161 tasya nābher abhūt padmaṃ sahasrārkoru-dīdhiti
 03200162 sarva-jīvanikāyauko yatra svayam abhūt svarāt
 03200171 so 'nuviṣṭo bhagavatā yaḥ śete salilāśaye
 03200172 loka-saṃsthām yathā pūrvaṃ nirmame saṃsthayā svayā
 03200181 sasarja cchāyayāvidyām pañca-parvāṇam agrataḥ
 03200182 tāmisram andha-tāmisraṃ tamo moho mahā-tamaḥ
 03200191 visasarjātmanaḥ kāyam nābhinandaṃ tamomayam
 03200192 jagṛhur yakṣa-rakṣāṃsi rātriṃ kṣut-tṛṣṭ-samudbhavām
 03200201 kṣut-tṛḍbhyām upasṛṣṭās te taṃ jagdhum abhidudruvuh
 03200202 mā rakṣatainaṃ jakṣadhvam ity ūcuḥ kṣut-tṛḍ-arditāḥ
 03200211 devas tām āha saṃvigno mā māṃ jakṣata rakṣata
 03200212 aho me yakṣa-rakṣāṃsi prajā yūyam babhūvitha
 03200221 devataḥ prabhayā yā yā dīvyān pramukhato 'sr̥jat

03200222 te ahārṣur devayanto viśṛṣṭām tām prabhām ahaḥ
 03200231 devo 'devāñ jaghanataḥ sṛjati smātilolupān
 03200232 ta enam lolupatayā maithunāyābhipedire
 03200241 tato hasan sa bhagavān asurair nirapatrapaiḥ
 03200242 anvīyamānas tarasā kruddho bhītaḥ parāpatat
 03200251 sa upavrajya varadam prapannārti-haram harim
 03200252 anugrahāya bhaktānām anurūpātma-darśanam
 03200261 pāhi mām paramātmaṁs te preṣaṇenāsṛjam prajāḥ
 03200262 tā imā yabhitum pāpā upākramanti mām prabho
 03200271 tvam ekaḥ kila lokānām kliṣṭānām kleśa-nāśanaḥ
 03200272 tvam ekaḥ kleśadas teṣām anāsanna-padām tava
 03200281 so 'vadhāryāsyā kārpaṇyam viviktādhyātma-darśanaḥ
 03200282 vimuñcātma-tanum ghorām ity ukto vimumoca ha
 03200291 tām kvaṇac-caraṇāmbhojām mada-vihvala-locanām
 03200292 kāñcī-kalāpa-vilasad-dukūla-cchanna-rodhasam
 03200301 anyonya-śleṣayottuṅga-nirantara-payodharām
 03200302 sunāsām sudvijām snigdha-hāsa-līlāvalokanām
 03200311 gūhantīm vṛḍḍayātmānam nīlālaka-varūthinīm
 03200312 upalabhyāsura dharma sarve sammumuhuḥ striyam
 03200321 aho rūpam aho dhairyam aho asyā navam vayah
 03200322 madhye kāmayamānām akāmeva visarpati
 03200331 vitarkayanto bahudhā tām sandhyām pramadākṛtim
 03200332 abhisambhāvya viśrambhāt paryapṛcchan kumedhasaḥ
 03200341 kāsi kasyāsi rambhoru ko vārthas te 'tra bhāmini
 03200342 rūpa-draviṇa-ṇayena durbhagān no vibādhasa
 03200351 yā vā kācit tvam abale diṣṭyā sandarśanam tava
 03200352 utsunoṣṭkṣamānām kanduka-kṛḍḍayā manaḥ
 03200361 naikatra te jayati śālini pāda-padmaṁ
 03200362 ghnantya muhuḥ kara-talena patat-pataṅgam
 03200363 madhyam viśīdati bṛhat-stana-bhāra-bhītam
 03200364 śanteva dṛṣṭir amalā suśikhā-samūhaḥ
 03200371 iti sāyantānīm sandhyām asurāḥ pramadāyatīm
 03200372 pralobhayantīm jagṛhur matvā mūḍha-dhiyaḥ striyam
 03200381 prahasya bhāva-gambhīram jighrantyātmānam ātmanā
 03200382 kāntyā sasarja bhagavān gandharvāpsarasām gaṇān
 03200391 visasarja tanum tām vai jyotsnām kāntimatīm priyām
 03200392 ta eva cādaduḥ pṛityā viśvāvasu-purogamāḥ
 03200401 sṛṣṭvā bhūta-piśācāmś ca bhagavān ātma-tandriṇā
 03200402 dig-vāsaso mukta-keśān vīkṣya cāmīlayad dṛṣau
 03200411 jagṛhus tad-visṛṣṭām tām jṛmbhaṇākhyām tanum prabhoḥ
 03200412 nidrām indriya-vikleḍo yayā bhūteṣu dṛśyate
 03200413 yenocchiṣṭān dharsayanti tam unmādam pracakṣate
 03200421 ūrjasvantam manyamāna ātmānam bhagavān ajaḥ
 03200422 sādhyān gaṇān piṭṛ-gaṇān parokṣeṇāsṛjat prabhuḥ
 03200431 ta ātma-sargam tam kāyam pitarāḥ pratipedire
 03200432 sādhyebhyaś ca piṭṛbhyaś ca kavayo yad vitanvate
 03200441 siddhān vidyādharmś caiva tirodhānena so 'sṛjat
 03200442 tebhyo 'dadāt tam ātmānam antardhānākhyam adbhutam
 03200451 sa kinnarān kimpuruṣān pratyātmyenāsṛjat prabhuḥ
 03200452 mānayann ātmanātmānam ātmābhāsam vilokayan
 03200461 te tu taj jagṛhū rūpam tyaktam yat parameṣṭhinā
 03200462 mithunī-bhūya gāyantas tam evoṣasi karmabhiḥ
 03200471 dehena vai bhogavatā śayāno bahu-cintayā
 03200472 sarge 'nupacite krodhād utsasarja ha tad vapuḥ
 03200481 ye 'hīyantāmutaḥ keśā ahayas te 'nga jajñire
 03200482 sarpāḥ prasarpataḥ krūrā nāgā bhogoru-kandharāḥ
 03200491 sa ātmānam manyamānaḥ kṛta-kṛtyam ivātmabhūḥ
 03200492 tadā manūn sasarjānte manasā loka-bhāvanān
 03200501 tebhyaḥ so 'sṛjat svīyam puram puruṣam ātmavān
 03200502 tān dṛṣṭvā ye purā sṛṣṭāḥ praśāsaṁsuḥ prajāpatim
 03200511 aho etaj jagat-sraṣṭaḥ sukṛtam bata te kṛtam
 03200512 pratiṣṭhitāḥ kriyā yasmin sākam annam adāma he
 03200521 tapasā vidyayā yukto yogena susamādhinā
 03200522 ṛṣīn ṛṣir hr̥ṣīkeśaḥ sasarjābhimatāḥ prajāḥ
 03200531 tebhyaś caikaikaśaḥ svasya dehasyāmśam adād ajaḥ

03200532 yat tat samādhi-yogarddhi-tapo-vidyā-viraktimat
03210010 vidura uvāca
03210011 svāyambhuvasya ca manor aṁśaḥ parama-sammataḥ
03210012 kathyatām bhagavan yatra maithunenaidhire prajāḥ
03210021 priyavratottānapādaḥ sutau svāyambhuvasya vai
03210022 yathā-dharmam jugupatuḥ sapta-dvīpavatīm mahīm
03210031 tasya vai duhitā brahman devahūtīti viśrutā
03210032 patnī prajāpater uktā kardamasya tvayānagha
03210041 tasyām sa vai mahā-yogī yuktāyām yoga-lakṣaṇaiḥ
03210042 sasarja katidhā vīryam tan me śuśrūṣave vada
03210051 rucir yo bhagavān brahman dakṣo vā brahmaṇaḥ sutaḥ
03210052 yathā sasarja bhūtāni labdhvā bhāryām ca mānavīm
03210060 maitreya uvāca
03210061 prajāḥ srjeti bhagavān kardamo brahmaṇoditaḥ
03210062 sarasvatyām tapas tepe sahasrāṇām samā daśa
03210071 tataḥ samādhi-yuktena kriyā-yogena kardamaḥ
03210072 samprapede hariṁ bhaktyā prapanna-varadāśuṣam
03210081 tāvat prasanno bhagavān puṣkarākṣaḥ kṛte yuge
03210082 darśayām āsa tam kṣattaḥ śābdam brahma dadhad vapuḥ
03210091 sa tam virajam arkābham sita-padmotpala-srajam
03210092 snigdha-nīlākā-vrāta-vaktrābjam virajo 'mbaram
03210101 kirīṭinam kuṇḍalinam śaṅkha-cakra-gadā-dharam
03210102 śvetotpala-kṛīḍanakam maṇaḥ-sparśa-smitekṣaṇam
03210111 vinyasta-caraṇāmbhojam aṁsa-deśe garutmataḥ
03210112 dṛṣṭvā khe 'vasthitam vakṣaḥ-śriyam kaustubha-kandharam
03210121 jāta-harṣo 'patan mūrdhnā kṣitau labdha-manorathaḥ
03210122 gīrbhis tv abhyagrṇāt prīti-svabhāvātmā kṛtāñjaliḥ
03210130 ṛṣir uvāca
03210131 juṣtam batādyākhila-sattva-rāśeḥ sāmsiddhyam akṣṇos tava darśanān naḥ
03210132 yad-darśanam janmabhir īḍya sadbhir āśāsate yogino rūḍha-yogāḥ
03210141 ye māyayā te hata-medhasas tvat-pādāravindam bhava-sindhu-potam
03210142 upāsate kāma-lavāya teṣām rāsīśa kāmān niraye 'pi ye syuḥ
03210151 tathā sa cāham parivoḍhu-kāmaḥ samāna-śīlām gṛhamedha-dhenum
03210152 upeyivān mūlam aśeṣa-mūlam durāśayaḥ kāma-dughāṅghripasya
03210161 prajāpates te vacasādhīśa tanyā lokāḥ kilāyam kāma-hato 'nubaddhaḥ
03210162 aham ca lokānugato vahāmi balim ca śuklānimiṣāya tubhyam
03210171 lokāmś ca lokānugatān paśūmś ca hitvā śritās te caraṇātapatram
03210172 parasparam tvad-guṇa-vāda-sīdhu-pīyūṣa-niryāpita-deha-dharmāḥ
03210181 na te 'jarākṣa-bhramir āyur eṣām trayodaśāram tri-śatam ṣaṣṭi-parva
03210182 ṣaṇ-nemy ananta-cchadi yat tri-nābhi karāla-sroto jagad ācchidya dhāvat
03210191 ekaḥ svayam san jagataḥ sisṛkṣayā-dvītiyayātmann adhi-yogamāyayā
03210192 srjasy adaḥ pāsi punar grasiṣyase yathoṇa-nābhir bhagavan sva-śaktibhiḥ
03210201 naitad batādhiśa padaṁ tavepsitam yan māyayā nas tanuṣe bhūta-sūkṣmam
03210202 anugrahāyāstv api yarhi māyayā lasat-tulasyā bhagavān vilakṣitaḥ
03210211 tam tvānubhūtyoparata-kriyārtham sva-māyayā vartita-loka-tantram
03210212 namāmy abhīkṣṇam namanīya-pāda-sarojam alpīyasi kāma-varṣam
03210220 ṛṣir uvāca
03210221 ity avyalīkam praṇuto 'bja-nābhas tam ābabhāṣe vacasāmṛtena
03210222 suparṇa-pakṣopari rocamānaḥ prema-smitodvīkṣaṇa-vibhramad-bhrūḥ
03210230 śrī-bhagavān uvāca
03210231 veditvā tava caityam me puraiva samayoji tat
03210232 yad-artham ātma-niyamais tvayaivāham samarcitaḥ
03210241 na vai jātu mṛṣaiva syāt prajādhyakṣa mad-arhaṇam
03210242 bhavad-vidheṣv atitarām mayi saṅgrbhitātmanām
03210251 prajāpati-sutaḥ samrāṇ manur vikhyāta-maṅgalaḥ
03210252 brahmāvartam yo 'dhivasan śāsti saptārṇavām mahīm
03210261 sa ceha vipra rājarsir mahiṣyā śatarūpayā
03210262 āyāsyati didṛkṣus tvām paraśvo dharmā-kovidāḥ
03210271 ātmajām asitāpāṅgīm vayah-śīla-guṇānvitām
03210272 mṛgayantīm patim dāsyaty anurūpāya te prabho
03210281 samāhitam te hṛdayam yatremān parivatsarān
03210282 sā tvām brahman nṛpa-vadhūḥ kāmam āśu bhajiṣyati
03210291 yā ta ātma-bhṛtam vīryam navadhā prasaviṣyati
03210292 vīrye tvadīye ṛṣaya ādhāsyanty añjasātmanāḥ
03210301 tvam ca samyag anuṣṭhāya nideśam ma usattamaḥ

03210302 mayi tīrthī-kṛtāśeṣa-kriyārtho mām prapatsyase
03210311 kṛtvā dayām ca jīveṣu dattvā cābhayam ātmavān
03210312 mayy ātmānam saha jagad drakṣyasy ātmani cāpi mām
03210321 sahāham svāmśa-kalayā tvad-vīryeṇa mahā-mune
03210322 tava kṣetre devahūtyām praṇeṣye tattva-saṁhitām
03210330 maitreya uvāca
03210331 evam tam anubhāṣyātha bhagavān pratyag-akṣajah
03210332 jagāma bindusarasah sarasvatyā pariśritāt
03210341 nirīkṣatas tasya yayāv aśeṣa-siddheśvarābhiṣṭuta-siddha-mārgah
03210342 ākarṇayan patra-rathendra-pakṣair uccāritam stomam udīrṇa-sāma
03210351 atha samprasthite śukle kardamo bhagavān ṛṣiḥ
03210352 āste sma bindusarasi tam kālam pratipālayan
03210361 manuḥ syandanam āsthāya śātaakaumbha-paricchadam
03210362 āropya svām duhitarām sa-bhāryah paryaṭan mahīm
03210371 tasmin sudhanvann ahani bhagavān yat samādiśat
03210372 upāyād āsrama-padam muneḥ śānta-vratasya tat
03210381 yasmin bhagavato netrān nyapatann āsru-bindavaḥ
03210382 kṛpayā samparītasya prapanne 'rpitayā bhṛśam
03210391 tad vai bindusaro nāma sarasvatyā pariplutam
03210392 puṇyam śivāmṛta-jalam maharṣi-gaṇa-sevitam
03210401 puṇya-druma-latā-jālah kūjat-puṇya-mṛga-dvijaiḥ
03210402 sarvartu-phala-puṣpādhyam vana-rāji-śriyānvitam
03210411 matta-dvija-gaṇair ghuṣṭam matta-bhramara-vibhramam
03210412 matta-barhi-naṭātopam āhvayan-matta-kokilam
03210421 kadamba-campakāśoka-karaṅja-bakulāsanaiḥ
03210422 kunda-mandāra-kuṭajaiś cūta-potair alaṅkṛtam
03210431 kāraṇḍavaiḥ plavair hamsaiḥ kurair jala-kukkuṭaiḥ
03210432 sārasiś cakravākaiś ca cakorair valgu kūjitam
03210441 tathaiva hariṇaiḥ kroḍaiḥ śvāvid-gavaya-kuṅjaraiḥ
03210442 gopucchair haribhir markair nakulair nābhibhir vṛtam
03210451 praviśya tat tīrtha-varam ādi-rājah sahātmajah
03210452 dadarśa munim āsīnam tasmin huta-hutāśanam
03210461 vidyotamānam vapuṣā tapasy ugra-yujā ciram
03210462 nātīkṣāmaḥ bhagavataḥ snigdghāpāṅgāvalokanāt
03210463 tad-vyāhṛtāmṛta-kalā-pīyūṣa-śravaṇena ca
03210471 prāmśum padma-palāśākṣam jātilam cīra-vāsasam
03210472 upasamsṛitya malinam yathārhaṇam asaṁskṛtam
03210481 athoṭajam upāyātām nṛdevam praṇatām puraḥ
03210482 saparyayā paryagrḥṇāt pratinandyānurūpayā
03210491 grḥītārhaṇam āsīnam samyatām prīṇayan muniḥ
03210492 smaran bhagavad-ādeśam ity āha ślakṣṇayā girā
03210501 nūnam caṅkramaṇam deva satām samrakṣaṇāya te
03210502 vadhāya cāsatām yas tvam hareḥ śaktir hi pālinī
03210511 yo 'rkendv-agnīndra-vāyūnām yama-dharma-pracetasām
03210512 rūpaṇi sthāna ādhatse tasmai śuklāya te namaḥ
03210521 na yadā ratham āsthāya jaitram maṇi-gaṇārpitam
03210522 visphūrjac-caṇḍa-kodaṇḍo rathena trāsayan aghān
03210531 sva-sainya-caraṇa-kṣuṇṇam vepayan maṇḍalam bhuvah
03210532 vikarṣan br̥hatīm senām paryaṭasy amśumān iva
03210541 tadaiva setavaḥ sarve varṇāśrama-nibandhanāḥ
03210542 bhagavad-racitā rājan bhidyeran bata dasyubhiḥ
03210551 adharmaś ca samedheta lolupair vyaṅkuśair nṛbhiḥ
03210552 śayāne tvayi loko 'yam dasyu-grasto vinaṅkṣyati
03210561 athāpi pṛcche tvām vīra yad-artham tvam ihāgataḥ
03210562 tad vayam nirvyalīkena pratipadyāmahe hṛdā
03220010 maitreya uvāca
03220011 evam āviṣkṛtāśeṣa-guṇa-karmodayo munim
03220012 savrīḍa iva tam samrāḍ upāratam uvāca ha
03220020 manur uvāca
03220021 brahmāsṛjat sva-mukhato yuṣmān ātma-parīpsayā
03220022 chandomayas tapo-vidyā-yoga-yuktān alampaṭān
03220031 tat-trāṇāyāsṛjac cāsmān doḥ-sahasrāt sahasra-pāt
03220032 hṛdayam tasya hi brahma kṣatram aṅgam pracakṣate
03220041 ato hy anyonyam ātmānam brahma kṣatram ca rakṣataḥ
03220042 rakṣati smāvayayo devaḥ sa yaḥ sad-asad-ātmakaḥ

03220051 tava sandarśanād eva cchinnā me sarva-saṁśayāḥ
03220052 yat svayaṁ bhagavān prītyā dharmam āha rirakṣiṣoḥ
03220061 diṣṭyā me bhagavān dr̥ṣṭo durdarśo yo 'kṛtātmanām
03220062 diṣṭyā pāda-rajāḥ spr̥ṣṭam śīrṣṇā me bhavataḥ śivam
03220071 diṣṭyā tvayānuśiṣṭo 'ham kṛtāś cānugraho mahān
03220072 apāvṛtaiḥ karṇa-randhrair juṣṭā diṣṭyośatīr girāḥ
03220081 sa bhavān duhitṛ-sneha-parikliṣṭātmano mama
03220082 śrotum arhasi dīnasya śrāvitaṁ kṛpayā mune
03220091 priyavratottānapadoḥ svaseyam duhitā mama
03220092 anvicchati patim yuktaṁ vayah-śīla-guṇādibhiḥ
03220101 yadā tu bhavataḥ śīla-śruta-rūpa-vayo-guṇān
03220102 aśṛṇon nāradād eṣā tvayy āsīt kṛta-niścayā
03220111 tat pratīccha dvijāgryemām śraddhayopahṛtām mayā
03220112 sarvātmanānurūpām te gr̥hamedhiṣu karmasu
03220121 udyatasya hi kāmasya prativādo na śasyate
03220122 api nirmukta-saṅgasya kāma-raktasya kim punaḥ
03220131 ya udyatam anādr̥tya kīnāśam abhiyācate
03220132 kṣīyate tad-yaśaḥ sphītam mānaś cāvajñayā hataḥ
03220141 aham tvāśṛṇavam vidvan vivāhārtham samudyatam
03220142 atas tvam upakurvāṇaḥ prattām pratigr̥hāṇa me
03220150 ṛṣir uvāca
03220151 bādham udvodhu-kāmo 'ham aprattā ca tavātmajā
03220152 āvayor anurūpo 'sāv ādyo vaivāhiko vidhiḥ
03220161 kāmaḥ sa bhūyān naradeva te 'syāḥ putryāḥ samāmnāya-vidhau pratītaḥ
03220162 ka eva te tanayām nādriyeta svayaiva kāntyā kṣipatīm iva śriyam
03220171 yām harmya-pr̥ṣṭhe kvaṇad-aṅghri-śobhām vikṛḍatīm kanduka-vihvalākṣīm
03220172 viśvāvasur nyapatat svād vimānād vilokya sammoha-vimūḍha-cetāḥ
03220181 tām prārthayantīm lalanā-lalāmam asevita-śrī-caraṇair adṛṣṭām
03220182 vatsām manor uccapadaḥ svasāram ko nānumanyeta budho 'bhiyātām
03220191 ato bhajiṣye samayena sādhvīm yāvat tejo bibhṛyād ātmano me
03220192 ato dharmān pāramahaṁsya-mukhyān śukla-proktān bahu manye 'vihimsrān
03220201 yato 'bhavad viśvam idaṁ vicitraṁ saṁsthāsyate yatra ca vāvatiṣṭhate
03220202 prajāpatīnām patir eṣa mahyam param pramaṇam bhagavān anantaḥ
03220210 maitreya uvāca
03220211 sa ugra-dhanvann iyad evābabhāṣe āsīc ca tūṣṇīm aravinda-nābham
03220212 dhiyopagr̥hṇan smita-śobhitena mukhena ceto lulubhe devahūtyāḥ
03220221 so 'nu jñātvā vyavasitaṁ mahiṣyā duhituḥ sphuṭam
03220222 tasmai guṇa-gaṇādhyāya dadau tulyām praharṣitaḥ
03220231 śatarūpā mahā-rājñī pāribarhān mahā-dhanān
03220232 dampatyoḥ paryadāt prītyā bhūṣā-vāsaḥ paricchadān
03220241 prattām duhitaram samrāt sadṛkṣāya gata-vyathaḥ
03220242 upaguhya ca bāhubhyām autkaṇṭhyonmathitāśayaḥ
03220251 aśaknuvams tad-viraham muñcan bāspa-kalām muhuḥ
03220252 āsiñcad amba vatseti netrodair duhituḥ śikhāḥ
03220261 āmantrya tam muni-varam anujñātaḥ sahānugaḥ
03220262 pratasthe ratham āruhya sabhāryaḥ sva-puram nr̥paḥ
03220271 ubhayor ṛṣi-kulyāyāḥ sarasvatyāḥ surodhasoḥ
03220272 ṛṣiṇām upasāntānām paśyann āśrama-sampadaḥ
03220281 tam āyāntam abhipretya brahmāvartāt prajāḥ patim
03220282 gīta-saṁstuti-vāditraih̥ pratyudīyuh̥ praharṣitāḥ
03220291 barhiṣmatī nāma purī sarva-sampat-samanvitā
03220292 nyapatan yatra romāṇi yajñasyāṅgam vidhunvataḥ
03220301 kuśāḥ kāśās ta evāsan śaśvad-dharita-varcasāḥ
03220302 ṛṣayo yaiḥ parābhāvya yajña-ghnān yajñam ījire
03220311 kuśa-kāśamayam barhir āstīrya bhagavān manuḥ
03220312 ayajad yajña-puruṣam labdhā sthānam yato bhuvam
03220321 barhiṣmatīm nāma vibhur yām nirviśya samāvasat
03220322 tasyām praviṣṭo bhavanam tāpa-traya-vināśanam
03220331 sabhāryaḥ saprajaḥ kāmān bubhujē 'nyāvirodhataḥ
03220332 saṅgīyamāna-sat-kīrtiḥ sastrībhiḥ sura-gāyakaiḥ
03220333 praty-ūṣeṣv anubaddhena hṛdā śṛṇvan hareḥ kathāḥ
03220341 niṣṇātām yogamāyāsu munim svāyambhuvaṁ manum
03220342 yad ābhraṁśayitum bhogā na śekur bhagavat-param
03220351 ayāta-yāmās tasyāsan yāmāḥ svāntara-yāpanāḥ
03220352 śṛṇvato dhyāyato viṣṇoḥ kurvato bruvataḥ kathāḥ

03220361 sa evaṃ svāntaram ninye yugānām eka-saptatim
 03220362 vāsudeva-prasaṅgena paribhūta-gati-trayaḥ
 03220371 śārīrā mānasā divyā vaiyāse ye ca mānuṣāḥ
 03220372 bhautikāś ca katham kleśā bādhante hari-saṃśrayam
 03220381 yaḥ pṛṣṭo munibhiḥ prāha dharmān nānā-vidhān chubhān
 03220382 nṛṇām varṇāśramāṇām ca sarva-bhūta-hitaḥ sadā
 03220391 etat ta ādi-rājasya manoś caritam adbhutam
 03220392 varṇitam varṇanīyasya tad-apatyodayam śṛṇu
 03230010 maitreya uvāca
 03230011 piṭṛbhyām prasthite sādhvī patim iṅgita-kovidā
 03230012 nityam paryacarāt prītyā bhavānīva bhavam prabhum
 03230021 viśrambheṇātma-śaucena gauraveṇa damena ca
 03230022 śuśrūṣayā sauhṛdena vācā madhurayā ca bhoh
 03230031 visṛjya kāmam dambham ca dveṣam lobham agham madam
 03230032 apramattodyatā nityam tejīyāmsam atoṣayat
 03230041 sa vai devarṣi-varyas tām mānavīm samanuvratām
 03230042 daivād garīyasaḥ patyur āśāsānām mahāśiṣaḥ
 03230051 kālena bhūyasā kṣāmām karśitām vrata-caryayā
 03230052 prema-gadgadayā vācā pīḍitaḥ kṛpayābravīt
 03230060 kardama uvāca
 03230061 tuṣṭo 'ham adya tava mānavi mānadāyāḥ
 03230062 śuśrūṣayā paramayā parayā ca bhaktyā
 03230063 yo dehinām ayam atīva suhṛt sa deho
 03230064 nāvekṣitaḥ samucitaḥ kṣapitum mad-arthe
 03230071 ye me sva-dharma-niratasya tapaḥ-samādhi-
 03230072 vidyātma-yoga-vijitā bhagavat-prasādāḥ
 03230073 tān eva te mad-anusevanayāvaruddhān
 03230074 dṛṣṭim prapaśya vitarāmy abhayān aśokān
 03230081 anye punar bhagavato bhruva udvijṛmbha-
 03230082 vibhramśitārtha-racanāḥ kim urukramasya
 03230083 siddhāsi bhukṣva vibhavān nija-dharma-dohān
 03230084 divyān narair duradhigān nṛpa-vikriyābhiḥ
 03230091 evam bruvāṇam abalākhila-yogamāyā-
 03230092 vidyā-vicakṣaṇam avekṣya gatādhir āsīt
 03230093 sampraśraya-praṇaya-vihvalayā gireṣad-
 03230094 vrīḍāvaloka-vilasad-dhasitānanāha
 03230100 devahūtir uvāca
 03230101 rāddham bata dvija-vṛṣaitad amogha-yoga-
 03230102 māyādhipē tvayi vibho tad avaimi bhartaḥ
 03230103 yas te 'bhyadhāyi samayaḥ sakṛd aṅga-saṅgo
 03230104 bhūyād garīyasi guṇaḥ prasavaḥ satīnām
 03230111 tatreti-kṛtyam upaśikṣa yathopadeśam
 03230112 yenaīsa me karśito 'tirirāmsayātmā
 03230113 siddhyeta te kṛta-manobhava-dharśitāyā
 03230114 dīnas tad īsa bhavanam sadṛśam vicakṣva
 03230120 maitreya uvāca
 03230121 priyāyāḥ priyam anvicchan kardamo yogam āsthitaḥ
 03230122 vimānam kāma-gam kṣattas tarhy evāviracīkarat
 03230131 sarva-kāma-dugham divyam sarva-ratna-samanvitam
 03230132 sarvarddhy-upacayodarkam maṇi-stambhair upaskṛtam
 03230141 divyopakaraṇopetaḥ sarva-kāla-sukhāvaham
 03230142 paṭṭikābhiḥ patākābhir vicitrābhir alaṅkṛtam
 03230151 sragbhir vicitra-mālyābhir mañju-śiṅjat-ṣaḍ-aṅghribhiḥ
 03230152 dukūla-kṣauma-kauseyair nānā-vastrair virājitam
 03230161 upary upari vinyasta-nilayeṣu pṛthak pṛthak
 03230162 kṣiptaiḥ kaśipubhiḥ kāntam paryāṅka-vyajanaśanaiḥ
 03230171 tatra tatra vinikṣipta-nānā-śilpopaśobhitam
 03230172 mahā-marakata-sthalyā juṣṭam vidruma-vedibhiḥ
 03230181 dvāḥsu vidruma-dehalyā bhātam vajra-kapāṭavat
 03230182 śikhareṣv indranīleṣu hema-kumbhair adhiśritam
 03230191 cakṣuṣmat padmarāgāgryair vajra-bhittiṣu nirmitaiḥ
 03230192 juṣṭam vicitra-vaitānair mahārhair hema-toraṇaiḥ
 03230201 haṃsa-pārāvata-vrātais tatra tatra nikūjitam
 03230202 kṛtrimān manyamānaiḥ svān adhiruhyādhiruhya ca
 03230211 vihāra-sthāna-viśrāma-saṃveśa-prāṅgaṇājiraiḥ

03230212 yathopajoṣam racitair vismāpanam ivātmanah
 03230221 idrg grham tat paśyantīm nātiprītena cetasā
 03230222 sarva-bhūtāśayābhijñāḥ prāvocat kardamaḥ svayam
 03230231 nimajjyāsmi hrade bhīru vimānam idam āruha
 03230232 idam śukla-kṛtam tīrtham āśiṣam yāpakam nṛṇām
 03230241 sā tad bhartuḥ samādāya vacaḥ kuvalayekṣaṇā
 03230242 sarajam bibhratī vāso veṇī-bhūtāś ca mūrdhajān
 03230251 aṅgam ca mala-paṅkena sañchannaṁ śabala-stanam
 03230252 āviveśa sarasvatyāḥ saraḥ śiva-jalāśayam
 03230261 sāntaḥ sarasi veśma-sthāḥ śatāni daśa kanyakāḥ
 03230262 sarvāḥ kiśora-vayasa dadarśotpala-gandhayaḥ
 03230271 tām dr̥ṣṭvā sahasotthāya procuḥ prāñjalayaḥ striyaḥ
 03230272 vyaṁ karma-karīṣ tubhyaṁ śādhi naḥ karavāma kim
 03230281 snānena tām mahārheṇa snāpayitvā manasvinīm
 03230282 dukūle nirmale nūte dadur asyai ca mānadāḥ
 03230291 bhūṣaṇāni parārdhyāni varīyāṁsi dyumanti ca
 03230292 annam sarva-guṇopetaṁ pānam caivāmṛtāsavam
 03230301 athādarśe svam ātmānam sragviṇam virajāmbaram
 03230302 virajam kṛta-svastyayanam kanyābhir bahu-mānitam
 03230311 snātam kṛta-śiraḥ-snānam sarvābharāṇa-bhūṣitam
 03230312 niṣka-grīvam valayinam kūjat-kāñcana-nūpuram
 03230321 śroṇyor adhyastayā kāñcyā kāñcanyā bahu-ratnayā
 03230322 hāreṇa ca mahārheṇa rucakena ca bhūṣitam
 03230331 sudatā subhruvā ślakṣṇa-snigdhāpāṅgena cakṣuṣā
 03230332 padma-kośa-spr̥dhā nīlair alakaiś ca lasan-mukham
 03230341 yadā sasmāra ṛṣabham ṛṣiṇām dayitam patim
 03230342 tatra cāste saha strībhir yatrāste sa prajāpatih
 03230351 bhartuḥ purastād ātmānam strī-sahasra-vṛtam tadā
 03230352 niśāmya tad-yoga-gatiṁ saṁśayam pratyapadyata
 03230361 sa tām kṛta-mala-snānam vibhrājantīm apūrvavat
 03230362 ātmano bibhratīm rūpam saṁvīta-rucira-stanīm
 03230371 vidyādhari-sahasreṇa sevyamānām suvāsasam
 03230372 jāta-bhāvo vimānam tad ārohayad amitra-han
 03230381 tasminn alupta-mahimā priyayānurakto
 03230382 vidyādhariḥ bhir upacīrṇa-vapur vimāne
 03230383 babhrāja utkaca-kumud-gaṇavān apīcyas
 03230384 tārabhir āvṛta ivodū-patir nabhaḥ-sthaḥ
 03230391 tenāṣṭa-lokapa-vihāra-kulācalendra-
 03230392 droṇīsv anaṅga-sakha-māruta-saubhagāsu
 03230393 siddhair nuto dyudhuni-pāta-śiva-svanāsu
 03230394 reme ciram dhanadaval-lalanā-varūthī
 03230401 vaiśrambhake surasane nandane puṣpabhadrake
 03230402 mānase caitrarathye ca sa reme rāmayā rataḥ
 03230411 bhrājīṣṇunā vimānena kāma-gena mahīyasā
 03230412 vaimānikān atyaśeta caral lokān yathānilaḥ
 03230421 kim durāpādanam teṣām puṁsām uddāma-cetasām
 03230422 yair āśritas tīrtha-padaś caraṇo vyasanātyayaḥ
 03230431 prekṣayitvā bhuvo golaṁ patnyai yāvān sva-saṁsthayā
 03230432 bahv-āścaryam mahā-yogī svāśramāya nyavartata
 03230441 vibhajya navadhātmanam mānavīm suratotsukām
 03230442 rāmām niramayan reme varṣa-pūgān muhūrtavat
 03230451 tasmīn vimāna utkr̥ṣṭām śayyām rati-karīm śritā
 03230452 na cābudhyata tam kālam patyāpīcyena saṅgatā
 03230461 evam yogānubhāvena dam-patyo ramamāṇayoḥ
 03230462 śatam vyatīyuh śaradaḥ kāma-lālasayor manāk
 03230471 tasyām ādhatta retas tām bhāvayann ātmanātma-vit
 03230472 nodhā vidhāya rūpam svam sarva-saṅkalpa-vid vibhuḥ
 03230481 ataḥ sā suṣuve sadyo devahūtiḥ striyaḥ prajāḥ
 03230482 sarvās tās cāru-sarvāṅgyo lohitotpala-gandhayaḥ
 03230491 patim sā pravrajīṣyantam tadālakṣyośatī bahiḥ
 03230492 smayamānā viklavena hṛdayena vidūyatā
 03230501 likhanty adho-mukhī bhūmim padā nakha-maṇi-śriyā
 03230502 uvāca lalitām vācam nirudhyāśru-kalām śanaiḥ
 03230510 devahūtir uvāca
 03230511 sarvam tad bhagavān mahyam upovāha pratiśrutam

03230512 athāpi me prapannāyā abhayam dātum arhasi
 03230521 brahman duhitṛbhis tubhyaṁ vimṛgyāḥ patayaḥ samāḥ
 03230522 kaścit syān me viśokāya tvayi pravrajite vanam
 03230531 etāvataḥ kālana vyatikrāntena me prabho
 03230532 indriyārtha-prasaṅgena parityakta-parātmanah
 03230541 indriyārtheṣu sajjantyā prasaṅgas tvayi me kṛtaḥ
 03230542 ajānantyā param bhāvam tathāpy astv abhayāya me
 03230551 saṅgo yaḥ saṁsṛter hetur asatsu vihito 'dhiyā
 03230552 sa eva sādhuṣu kṛto niḥsaṅgatvāya kalpate
 03230561 neha yat karma dharmāya na virāgāya kalpate
 03230562 na tīrtha-pada-sevāyai jīvanm api mṛto hi saḥ
 03230571 sāham bhagavato nūnam vañcitā māyayā dṛḍham
 03230572 yat tvām vimuktidaṁ prāpya na mumukṣeya bandhanāt
 03240010 maitreya uvāca
 03240011 nirveda-vādinīm evam manor duhitaram muniḥ
 03240012 dayāluḥ śālinīm āha śuklābhivyāhṛtaṁ smaran
 03240020 ṛṣir uvāca
 03240021 mā khido rāja-putrītham ātmānam praty anindite
 03240022 bhagavāms te 'kṣaro garbham adūrāt samprapatsyate
 03240031 dhṛta-vratāsi bhadraṁ te damena niyamena ca
 03240032 tapo-draviṇa-dānaiś ca śraddhayā ceśvaram bhaja
 03240041 sa tvayārādhitāḥ śuklo vitanvan māmakaṁ yaśaḥ
 03240042 chettā te hṛdaya-granthim audaryo brahma-bhāvanah
 03240050 maitreya uvāca
 03240051 devahūty api sandeśam gauraveṇa prajāpateḥ
 03240052 samyak śraddhāya puruṣam kūṭa-stham abhjad gurum
 03240061 tasyām bahu-tithe kāle bhagavān madhusūdanaḥ
 03240062 kārdamaṁ vīryam āpanno jajñe 'gnir iva dāruṇi
 03240071 avādayams tadā vyomni vāditrāṇi ghanāghanāḥ
 03240072 gāyanti taṁ sma gandharvā nṛtyanty apsaraso mudā
 03240081 petuḥ sumanaso divyāḥ khe-carair apavarjitāḥ
 03240082 praseduś ca diśaḥ sarvā ambhāmsi ca manāmsi ca
 03240091 tat kardamāśrama-padam sarasvatyā pariśritam
 03240092 svayambhūḥ sākam ṛṣibhir marīcy-ādibhir abhyayāt
 03240101 bhagavantaṁ param brahma sattvenāmśena śatru-han
 03240102 tattva-saṅkhyāna-vijñāptyai jātaṁ vidvān ajaḥ svarāt
 03240111 sabhājayan viśuddhena cetasā tac-cikīrṣitam
 03240112 prahr̥ṣyamāṇair asubhiḥ kardamaṁ cedam abhyadhāt
 03240120 brahmovāca
 03240121 tvayā me 'pacitis tāta kalpitā nirvyalīkataḥ
 03240122 yan me sañjagr̥he vākyam bhavān mānada mānayan
 03240131 etāvaty eva śuśrūṣā kāryā pitari putrakaiḥ
 03240132 bādham ity anumanyeta gauraveṇa guror vacaḥ
 03240141 imā duhitarāḥ satyas tava vatsa sumadhyamāḥ
 03240142 sargam etaṁ prabhāvaiḥ svair br̥mhayīṣyanty anekadhā
 03240151 atas tvam ṛṣi-mukhyebhyo yathā-śīlam yathā-ruci
 03240152 ātmajāḥ paridehy adya vistr̥ṇīhi yaśo bhuvi
 03240161 vedāham ādyaṁ puruṣam avatīrṇam sva-māyayā
 03240162 bhūtānām śevadhīm deham bibhrāṇam kapilam mune
 03240171 jñāna-vijñāna-yogena karmaṇām uddharan jaṭāḥ
 03240172 hiraṇya-keśaḥ padmākṣaḥ padma-mudrā-padāmbujaḥ
 03240181 eṣa mānavi te garbham praviṣṭaḥ kaitabhārdanaḥ
 03240182 avidyā-saṁśaya-granthim chittvā gām vicariṣyati
 03240191 ayaṁ siddha-gaṇādhiśaḥ saṅkhyācāryaiḥ susammataḥ
 03240192 loke kapila ity ākhyām gantā te kīrti-varđhanaḥ
 03240200 maitreya uvāca
 03240201 tāv āśvāsya jagat-sraṣṭā kumārāiḥ saha-nāradaḥ
 03240202 haṁso haṁsena yānena tri-dhāma-paramam yayau
 03240211 gate śata-dhṛtau kṣattaḥ kardamas tena coditaḥ
 03240212 yathoditaṁ sva-duhit-ḥ prādād viśva-sṛjām tataḥ
 03240221 marīcaye kalām prādād anasūyām athātraye
 03240222 śraddhām aṅgirase 'yacchat pulastyāya havirbhuvam
 03240231 pulahāya gatim yuktām kratave ca kriyām satim
 03240232 khyātim ca bhṛgave 'yacchat vasiṣṭhāyāpy arundhatim
 03240241 atharvaṇe 'dadāc chāntim yayā yajño vitanyate

03240242 viprarṣabhān kṛtodvāhān sadārān samalālayat
 03240251 tatas ta ṛṣayaḥ kṣattaḥ kṛta-dārā nimantrya tam
 03240252 prātiṣṭhan nandim āpannāḥ svam svam āśrama-maṇḍalam
 03240261 sa cāvātīrṇam tri-yugam ājñāya vibudharṣabham
 03240262 vivikta upasaṅgamyā praṇamyā samabhāṣata
 03240271 aho pāpacyamānānām niraye svair amaṅgalaiḥ
 03240272 kālena bhūyasā nūnam prasīdantīha devatāḥ
 03240281 bahu-janma-vipakvena samyag-yoga-samādhinā
 03240282 draṣṭum yatante yatayaḥ śūnyāgāreṣu yat-padam
 03240291 sa eva bhagavān adya helanam na gaṇayya naḥ
 03240292 gr̥heṣu jāto grāmyānām yaḥ svānām pakṣa-poṣaṇaḥ
 03240301 svīyam vākyam ṛtam kartum avatīrṇo 'si me gr̥he
 03240302 cikīrṣur bhagavān jñānam bhaktānām māna-varḍhanaḥ
 03240311 tāny eva te 'bhirūpāṇi rūpāṇi bhagavaṁs tava
 03240312 yāni yāni ca rocante sva-janānām arūpiṇaḥ
 03240321 tvām sūribhis tattva-bubhutsayāddhā sadābhivādārhaṇa-pāda-pīṭham
 03240322 aiśvarya-vairāgya-yaśo-'vabodha-vīrya-śriyā pūrtam aham prapadye
 03240331 param pradhānam puruṣam mahāntam kālam kavim tri-vṛtam loka-pālam
 03240332 ātmānubhūtyānugata-prapañcam svacchanda-śaktim kapilam prapadye
 03240341 a smābhipṛcche 'dya patim prajānām tvayāvātīrṇarṇa utāpta-kāmaḥ
 03240342 parivrajat-padaḥ viṁśatī āsthito 'ham carisyē tvām hṛdi yuñjan viśokaḥ
 03240350 śrī-bhagavān uvāca
 03240351 mayā proktaḥ hi lokasya pramāṇam satya-laukike
 03240352 athājani mayā tubhyaḥ yad avocam ṛtam mune
 03240361 etan me janma loke 'smin mumukṣūṇām durāśayāt
 03240362 prasaṅkhyānāya tattvānām sammatāyātma-darśane
 03240371 eṣa ātma-patho 'vyakto naṣṭaḥ kālena bhūyasā
 03240372 tam pravartayitum deham imam viddhi mayā bhṛtam
 03240381 gaccha kāmam mayāpṛṣṭo mayi sannyasta-karmaṇā
 03240382 jītvā sudurjayam mṛtyum amṛtatvāya mām bhaja
 03240391 mām ātmānam svayam-jyotiḥ sarva-bhūta-guhāśayam
 03240392 ātmany evātmanā vīkṣya viśoko 'bhayam ṛchasi
 03240401 mātra ādhyātmikīm vidyām śamanīm sarva-karmaṇām
 03240402 vitariṣye yayā cāsau bhayam cātitarisyati
 03240410 maitreya uvāca
 03240411 evam samuditas tena kapilena prajāpatiḥ
 03240412 dakṣiṇī-kṛtya tam pṛito vanam eva jagāma ha
 03240421 vrataḥ sa āsthito maunam ātmaika-śaraṇo muniḥ
 03240422 niḥsaṅgo vyacarat kṣoṇim anagnir aniketanaḥ
 03240431 mano brahmaṇi yuñjāno yat tat sad-asataḥ param
 03240432 guṇāvabhāse viguṇa eka-bhaktiānubhāvite
 03240441 nirahaṅkṛtir nirmamaś ca nirdvandvaḥ sama-dṛk sva-dṛk
 03240442 pratyak-prasānta-dhīr dhīraḥ prasāntormir ivodadhiḥ
 03240451 vāsudeve bhagavati sarva-jñe pratyag-ātmani
 03240452 pareṇa bhakti-bhāvena labdhātmā mukta-bandhanaḥ
 03240461 ātmānam sarva-bhūteṣu bhagavantam avasthitam
 03240462 apaśyat sarva-bhūtāni bhagavaty api cātmani
 03240471 icchā-dveṣa-vihīnena sarvatra sama-cetasā
 03240472 bhagavad-bhakti-yuktena prāptā bhāgavatī gatiḥ
 03250010 śaunaka uvāca
 03250011 kapilas tattva-saṅkhyātā bhagavān ātma-māyayā
 03250012 jātaḥ svayam ajaḥ sāksād ātma-prajñaptaye nṛṇām
 03250021 na hy asya varṣmaṇaḥ puṁsām varimṇaḥ sarva-yoginām
 03250022 viśrutau śruta-devasya bhūri tṛpyanti me 'savaḥ
 03250031 yad yad vidhatte bhagavān svacchandātmātma-māyayā
 03250032 tāni me śraddadhānasya kīrtanyāny anukīrtaya
 03250040 sūta uvāca
 03250041 dvaipāyana-sakhas tv evam maitreyo bhagavāms tathā
 03250042 prāhedam viduram pṛita ānvīkṣikyām pracoditaḥ
 03250050 maitreya uvāca
 03250051 pitari prasthite 'raṇyam mātuḥ priya-cikīrṣayā
 03250052 tasmin bindusare 'vātsīd bhagavān kapilaḥ kila
 03250061 tam āsīnam akarmānam tattva-mārgāgra-darśanam
 03250062 sva-sutam devahūty āha dhātuḥ saṁsmaratī vacaḥ
 03250070 devahūtir uvāca

03250071 nirviṇṇā nitarām bhūmann asad-indriya-tarṣaṇāt
03250072 yena sambhāvyamānena prapannāndham tamahaḥ prabho
03250081 tasya tvam tamaso 'ndhasya duṣpārasyaḍya pāragam
03250082 sac-cakṣur janmanām ante labdham me tvad-anugrahāt
03250091 ya ādyo bhagavān puṁsām īśvaro vai bhavān kila
03250092 lokasya tamasāndhasya cakṣuḥ sūrya ivoditaḥ
03250101 atha me deva sammoham apākraṣṭum tvam arhasi
03250102 yo 'vagraho 'ham mameṭīty etasmin yojitas tvayā
03250111 tam tvā gatāham śaraṇam śaraṇyam sva-bhr̥tya-samsāra-taroḥ kuṭhāram
03250112 jijñāsayāham prakṛteḥ pūruṣasya namāmi sad-dharma-vidām variṣṭham
03250120 maitreya uvāca
03250121 iti sva-mātur niravadyam īpsitam niśamya puṁsām apavarga-varadhanam
03250122 dhiyābhinandyātmavatām satām gatiḥ babhāṣa īṣat-smīta-śobhitānaḥ
03250130 śrī-bhagavān uvāca
03250131 yoga ādhyātmikaḥ puṁsām mato niḥśreyasāya me
03250132 atyantoparatir yatra duḥkhasya ca sukhasya ca
03250141 tam imam te pravakṣyāmi yam avocām purānaghe
03250142 ṛṣiṇām śrotu-kāmānām yogam sarvāṅga-naipuṇam
03250151 cetaḥ khalv asya bandhāya muktaye cātmano matam
03250152 guṇeṣu saktam bandhāya ratam vā puṁsi muktaye
03250161 aham mamābhīmānoṭthaiḥ kāma-lobhādibhir malaiḥ
03250162 vītam yadā manaḥ śuddham aduḥkham asukham samam
03250171 tadā puruṣa ātmānam kevalam prakṛteḥ param
03250172 nirantaram svayam-jyotir aṇimānam akhaṇḍitam
03250181 jñāna-vairāgya-yuktena bhakti-yuktena cātmanā
03250182 paripaśyaty udāsīnam prakṛtiṁ ca hataujasam
03250191 na yujyamānayā bhaktyā bhagavaty akhilātmani
03250192 sadṛśo 'sti śivaḥ panthā yoginām brahma-siddhaye
03250201 prasāngam ajaram pāsam ātmanaḥ kavayo viduḥ
03250202 sa eva sādhuṣu kṛto mokṣa-dvāram apāvṛtam
03250211 titikṣavaḥ kāruṇikāḥ suhrdaḥ sarva-dehinām
03250212 ajāta-śatravaḥ śāntāḥ sādhuvaḥ sādhu-bhūṣaṇāḥ
03250221 mayy ananyena bhāvena bhaktim kurvanti ye dṛḍhām
03250222 mat-kṛte tyakta-karmāṇas tyakta-svajana-bāndhavāḥ
03250231 mad-āśrayāḥ kathā mṛṣṭāḥ śṛṇvanti kathayanti ca
03250232 tapanti vividhās tāpā naitān mad-gata-cetasāḥ
03250241 ta ete sādhuvaḥ sādhuḥ sarva-saṅga-vivarjitāḥ
03250242 saṅgas teṣv atha te prārthyaḥ saṅga-doṣa-harā hi te
03250251 satām prasāngān mama vīrya-samvīdo bhavanti hṛt-karṇa-rasāyanāḥ kathāḥ
03250252 taj-joṣaṇād āśv apavarga-vartmani śraddhā ratir bhaktir anukramiṣyati
03250261 bhaktyā puṁsām jāta-virāga aindriyād dṛṣṭa-śrutān mad-racanānucintayā
03250262 cittasya yatto grahaṇe yoga-yukto yatiṣyate rjubhir yoga-mārgaiḥ
03250271 aseveyāyam prakṛter guṇānām jñānena vairāgya-vijṛmbhitena
03250272 yogena mayy arpitayā ca bhaktyā mām pratyag-ātmānam ihāvarundhe
03250280 devahūtir uvāca
03250281 kācit tvayy ucitā bhaktiḥ kīdrśī mama gocarā
03250282 yayā padaṁ te nirvāṇam añjasānvāśnavā aham
03250291 yo yogo bhagavad-bāṇo nirvāṇātmaṁ tvayoditaḥ
03250292 kīdrśaḥ kati cāṅgāni yatas tattvāvabodhanam
03250301 tad etan me vijānīhi yathāham manda-dhīr hare
03250302 sukham buddhyeya durbodham yoṣā bhavad-anugrahāt
03250310 maitreya uvāca
03250311 viditvārtham kapilo mātur ittham jāta-sneho yatra tanvābhijātaḥ
03250312 tattvāmnāyam yat pravadanti sāṅkhyam provāca vai bhakti-vitāna-yogam
03250320 śrī-bhagavān uvāca
03250321 devānām guṇa-liṅgānām ānuśravika-karmaṇām
03250322 sattva evaika-manaso vṛttiḥ svābhāvikī tu yā
03250341 animittā bhāgavatī bhaktiḥ siddher garīyasī
03250342 jarayaty āśu yā kośam nigīṛṇam analo yathā
03250351 naikātmatām me spr̥hayanti kecin mat-pāda-sevābhiratā mad-ihāḥ
03250352 ye 'nyonyato bhāgavataḥ prasajya sabhājayante mama pauruṣāṇi
03250361 paśyanti te me rucirāṇy amba santaḥ prasanna-vaktrāruṇa-locanāni
03250362 rūpāṇi divyāni vara-pradāni sākāṁ vācam spr̥haṇīyām vadanti
03250371 tair darśanīyāvayavair udāra-vilāsa-hāsekṣita-vāma-sūktaiḥ
03250372 hṛtātmano hṛta-prāṇāṁś ca bhaktir anicchato me gatim aṇvīm prayunkte

03250381 atho vibhūtim mama māyāvinas tām aiśvaryam aṣṭāṅgam anupravṛttam
 03250382 śriyam bhāgavatīm vāsprhayanti bhadrām parasya me te 'śnuvate tu loke
 03250391 na karhicin mat-parāḥ śānta-rūpe naṅksyanti no me 'nimiṣo leḍhi hetih
 03250392 yeṣām aham priya ātmā sutaś ca sakhā guruḥ suhrdo daivam iṣṭam
 03250401 imam lokam tathaivāmum ātmānam ubhayāyinam
 03250402 ātmānam anu ye ceḥa ye rāyaḥ paśavo gṛhāḥ
 03250411 visṛjya sarvān anyānś ca mām evam viśvato-mukham
 03250412 bhajanty ananyayā bhaktyā tām mṛtyor atipāraye
 03250421 nānyatra mad bhagavataḥ pradhāna-puruṣeśvarāt
 03250422 ātmanah sarva-bhūtānām bhayam tīvram nivartate
 03250431 mad-bhayād vāti vāto 'yam sūryas tapati mad-bhayāt
 03250432 varṣatīndro dahaty agnir mṛtyuś carati mad-bhayāt
 03250441 jñāna-vairāgya-yuktena bhakti-yogena yoginaḥ
 03250442 kṣemāya pāda-mūlam me praviśanty akuto-bhayam
 03250451 etāvān eva loke 'smin puṁsām niḥśreyasodayaḥ
 03250452 tīvreṇa bhakti-yogena mano mayy arpitaṁ sthiram
 03260010 śrī-bhagavān uvāca
 03260011 atha te sampravakṣyāmi tattvānām lakṣaṇam pṛthak
 03260012 yad veditvā vimucyeta puruṣaḥ prakṛtair guṇaiḥ
 03260021 jñānam niḥśreyasārthāya puruṣasyātma-darśanam
 03260022 yad āhur varṇaye tat te hṛdaya-granthi-bhedanam
 03260031 anādir ātmā puruṣo nirguṇaḥ prakṛteḥ parāḥ
 03260032 pratyag-dhāmā svayam-jyotir viśvam yena samanvitam
 03260041 sa eṣa prakṛtim sūkṣmām daivīm guṇamayīm vibhuḥ
 03260042 yadṛcchayaivopagatām abhyapadyata līlayā
 03260051 guṇair vicitrāḥ sṛjatīm sa-rūpāḥ prakṛtim prajāḥ
 03260052 vilokya mumuhe sadyaḥ sa iha jñāna-gūhayā
 03260061 evam parābhidyānena kartṛtvaṁ prakṛteḥ puṁmān
 03260062 karmasu kriyamāṇeṣu guṇair ātmani manyate
 03260071 tad asya saṁsṛtir bandhaḥ pāra-tantryam ca tat-kṛtam
 03260072 bhavaty akartur īśasya sāksīno nirvṛtātmanah
 03260081 kārya-kāraṇa-kartṛtve kāraṇam prakṛtim viduḥ
 03260082 bhokṛtve sukha-duḥkhānām puruṣam prakṛteḥ param
 03260090 devahūtir uvāca
 03260091 prakṛteḥ puruṣasyāpi lakṣaṇam puruṣottama
 03260092 brūhi kāraṇayor asya sad-asac ca yad-ātmakam
 03260100 śrī-bhagavān uvāca
 03260101 yat tat tri-guṇam avyaktaṁ nityam sad-asad-ātmakam
 03260102 pradhānam prakṛtim prāhur aviśeṣam viśeṣavat
 03260111 pañcabhiḥ pañcabhir brahma caturbhir daśabhis tathā
 03260112 etac catur-vimśatikam gaṇam prādhānikam viduḥ
 03260121 mahā-bhūtāni pañcaiva bhūr āpo 'gnir marun nabhaḥ
 03260122 tan-mātrāṇi ca tāvanti gandhādīni matāni me
 03260131 indriyāni daśa śrotram tvag dṛg rasana-nāsikāḥ
 03260132 vāk karau caraṇau medhram pāyur daśama ucyate
 03260141 mano buddhir ahaṅkāraś cittam ity antar-ātmakam
 03260142 caturdhā lakṣyate bhedo vṛttyā lakṣaṇa-rūpayā
 03260151 etāvān eva saṅkhyāto brahmaṇaḥ sa-guṇasya ha
 03260152 sanniveśo mayā prokto yaḥ kālaḥ pañca-vimśakaḥ
 03260161 prabhāvam pauraṣam prāhuḥ kalam eke yato bhayam
 03260162 ahaṅkāra-vimūḍhasya kartuḥ prakṛtim īyuṣaḥ
 03260171 prakṛter guṇa-sāmyasya nirviśeṣasya mānavi
 03260172 ceṣṭā yataḥ sa bhagavān kāla ity upalakṣitaḥ
 03260181 antaḥ puruṣa-rūpeṇa kāla-rūpeṇa yo bahiḥ
 03260182 samanvety eṣa sattvānām bhagavān ātma-māyayā
 03260191 daivāt kṣubhita-dharminyām svasyām yonau parāḥ puṁmān
 03260192 ādhatta vīryam sāsūta mahat-tattvam hiraṇmayam
 03260201 viśvam ātma-gatam vyañjan kūṭa-stho jagad-aṅkuraḥ
 03260202 sva-tejasāpibat tīvram ātma-prasvāpanam tamaḥ
 03260211 yat tat sattva-guṇam svaccham śāntam bhagavataḥ padam
 03260212 yad āhur vāsudevākhyam cittam tan mahad-ātmakam
 03260221 svacchatvam avikāritvam śāntatvam iti cetasaḥ
 03260222 vṛttibhir lakṣaṇam proktaṁ yathāpām prakṛtiḥ parā
 03260231 mahat-tattvād vikurvāṇād bhagavad-vīrya-sambhavāt
 03260232 kriyā-śaktir ahaṅkāras tri-vidhaḥ samapadyata

03260241 vaikārikas taijasaś ca tāmasaś ca yato bhavaḥ
03260242 manasaś cendriyāṇām ca bhūtānām mahatām api
03260251 sahasra-śirasam sākṣād yam anantam pracakṣate
03260252 saṅkarṣaṇākhyam puruṣam bhūtendriya-manomayam
03260261 karṭṛtvam karaṇatvam ca kāryatvam ceti lakṣaṇam
03260262 śānta-ghora-vimūḍhatvam iti vā syād ahaṅkrteḥ
03260271 vaikārikād vikurvāṇān manas-tattvam ajāyata
03260272 yat-saṅkalpa-vikalpābhyām vartate kāma-sambhavaḥ
03260281 yad vidur hy aniruddhākhyam hr̥ṣīkāṇām adhīśvaram
03260282 śāradendīvara-śyāmaṁ samrādhyam yogibhiḥ śanaiḥ
03260291 taijasāt tu vikurvāṇād buddhi-tattvam abhūt sati
03260292 dravya-sphuraṇa-vijñānam indriyāṇām anugrahaḥ
03260301 samśayo 'tha viparyāso niścayaḥ smṛtir eva ca
03260302 svāpa ity ucyate buddher lakṣaṇam vṛttitaḥ pṛthak
03260311 taijasānindriyāṇy eva kriyā-jñāna-vibhāgaśaḥ
03260312 prāṇasya hi kriyā-śaktir buddher vijñāna-śaktitā
03260321 tāmasaś ca vikurvāṇād bhagavad-vīrya-coditāt
03260322 śabda-mātram abhūt tasmān nabhaḥ śrotram tu śabdagam
03260331 arthāśrayatvam śabdasya draṣṭur liṅgatvam eva ca
03260332 tan-mātratvam ca nabhaso lakṣaṇam kavayo viduḥ
03260341 bhūtānām chidra-dātṛtvam bahir antaram eva ca
03260342 prāṇendriyātma-dhiṣṇyatvam nabhaso vṛtti-lakṣaṇam
03260351 nabhasaḥ śabda-tanmātrāt kāla-gatyā vikurvataḥ
03260352 sparśo 'bhavat tato vāyus tvak sparśasya ca saṅgrahaḥ
03260361 mṛdutvam kaṭhinatvam ca śaityam uṣṇatvam eva ca
03260362 etat sparśasya sparśatvam tan-mātratvam nabhasvataḥ
03260371 cālanam vyūhanam prāptir netr̥tvam dravya-śabdayoḥ
03260372 sarvendriyāṇām ātmatvam vāyoḥ karmābhilakṣaṇam
03260381 vāyoś ca sparśa-tanmātrād rūpam daiveritād abhūt
03260382 samutthitam tatas tejaś cakṣū rūpopalambhanam
03260391 dravyākṛtitvam guṇatā vyakti-samsthātvam eva ca
03260392 tejastvam tejasah sādhvī rūpa-mātrasya vṛttayah
03260401 dyotanam pacanam pānam adanam hima-mardanam
03260402 tejaso vṛttayas tv etāḥ śoṣaṇam kṣut tṛḍ eva ca
03260411 rūpa-mātrād vikurvāṇāt tejaso daiva-coditāt
03260412 rasa-mātram abhūt tasmād ambho jihvā rasa-grahaḥ
03260421 kaṣāyo madhuras tiktah kaṭv amla iti naikadhā
03260422 bhautikānām vikāreṇa rasa eko vibhidyate
03260431 kledanam piṇḍanam tṛptiḥ prāṇanāpyāyanondanam
03260432 tāpāpanodo bhūyastvam ambhaso vṛttayas tv imāḥ
03260441 rasa-mātrād vikurvāṇād ambhaso daiva-coditāt
03260442 gandha-mātram abhūt tasmāt pṛthvī ghrāṇas tu gandhagaḥ
03260451 karambha-pūti-saurabhya-śāntogrāmlādibhiḥ pṛthak
03260452 dravyāvayava-vaiśamyād gandha eko vibhidyate
03260461 bhāvanam brahmaṇaḥ sthānam dhāraṇam sad-viśeṣaṇam
03260462 sarva-sattva-guṇodbhedaḥ pṛthivī-vṛtti-lakṣaṇam
03260471 nabho-guṇa-viśeṣo 'rtho yasya tac chrotram ucyate
03260472 vāyor guṇa-viśeṣo 'rtho yasya tat sparśanam viduḥ
03260481 tejo-guṇa-viśeṣo 'rtho yasya tac cakṣur ucyate
03260482 ambho-guṇa-viśeṣo 'rtho yasya tad rasanam viduḥ
03260483 bhūmer guṇa-viśeṣo 'rtho yasya sa ghrāṇa ucyate
03260491 parasya dr̥śyate dharmo hy aparasmin samanvayāt
03260492 ato viśeṣo bhāvānām bhūmāv evopalakṣyate
03260501 etāny asaṁhatya yadā mahad-ādīni sapta vai
03260502 kāla-karma-guṇopeto jagad-ādir upāviśat
03260511 tatas tenānuviddhebhyo yuktebhyo 'ṅdam acetanam
03260512 utthitam puruṣo yasmād udatiṣṭhad asau virāt
03260521 etad aṅdam viśeṣākhyam krama-vṛddhair daśottaraiḥ
03260522 toyādibhiḥ parivṛtam pradhānenāvṛtair bahiḥ
03260523 yatra loka-vitāno 'yam rūpam bhagavato hareḥ
03260531 hiraṇmayād aṅda-kośād utthāya salile śayāt
03260532 tam āviśya mahā-devo bahudhā nirbibheda kham
03260541 nirabhidyatāsyā prathamam mukham vāṇī tato 'bhavat
03260542 vāṇyā vahnir atho nāse prāṇoto ghrāṇa etayoḥ
03260551 ghrāṇād vāyur abhidyetām akṣiṇī cakṣur etayoḥ

03260552 tasmāt sūryo nyabhidyetām karṇau śrotram tato diśaḥ
 03260561 nirbibheda virājas tvag-roma-śmaśrv-ādayas tataḥ
 03260562 tata ośadhayaś cāsan śīśnam nirbibhide tataḥ
 03260571 retas tasmād āpa āsan nirabhidyata vai gudam
 03260572 gudād apāno 'pānāc ca mṛtyur loka-bhayaṅkaraḥ
 03260581 hastau ca nirabhidyetām balam tābhyām tataḥ svarāt
 03260582 pādaḥ ca nirabhidyetām gatis tābhyām tato hariḥ
 03260591 nāḍyo 'sya nirabhidyanta tābhyo lohitaḥ ābhṛtam
 03260592 nadyas tataḥ samabhavann udaram nirabhidyata
 03260601 kṣut-pipāse tataḥ syātām samudras tv etayor abhūt
 03260602 athāsya hṛdayam bhinnam hṛdayān mana utthitam
 03260611 manasaś candramā jāto buddhir buddher girām patiḥ
 03260612 ahaṅkāras tato rudraś cittam caityas tato 'bhavat
 03260621 ete hy abhyutthitā devā naivāsyotthāpane 'śakan
 03260622 punar āviviśuḥ khāni tam utthāpayitum kramāt
 03260631 vahnir vācā mukham bheje nodatiṣṭhat tadā virāt
 03260632 ghrāṇena nāsike vāyur nodatiṣṭhat tadā virāt
 03260641 akṣiṇī cakṣuṣādityo nodatiṣṭhat tadā virāt
 03260642 śrotreṇa karṇau ca diśo nodatiṣṭhat tadā virāt
 03260651 tvacam romabhir ośadhyo nodatiṣṭhat tadā virāt
 03260652 retasā śīśnam āpas tu nodatiṣṭhat tadā virāt
 03260661 gudam mṛtyur apānena nodatiṣṭhat tadā virāt
 03260662 hastāv indro balenaiva nodatiṣṭhat tadā virāt
 03260671 viṣṇur gatyāiva caraṇau nodatiṣṭhat tadā virāt
 03260672 nāḍīr nadyo lohiteṇa nodatiṣṭhat tadā virāt
 03260681 kṣut-trṛbhyām udaram sindhur nodatiṣṭhat tadā virāt
 03260682 hṛdayam manasā candro nodatiṣṭhat tadā virāt
 03260691 buddhyā brahmāpi hṛdayam nodatiṣṭhat tadā virāt
 03260692 rudro 'bhimatyā hṛdayam nodatiṣṭhat tadā virāt
 03260701 cittaṇa hṛdayam caityaḥ kṣetra-jñāḥ prāviśad yadā
 03260702 virāt tadaiva puruṣaḥ salilād udatiṣṭhata
 03260711 yathā prasuptam puruṣam prāṇendriya-mano-dhiyaḥ
 03260712 prabhavanti vinā yena notthāpayitum ojasā
 03260721 tam asmin pratyag-ātmānam dhiyā yoga-pravṛttayā
 03260722 bhaktyā viraktyā jñānena vivicyātmani cintayet
 03270010 śrī-bhagavān uvāca
 03270011 prakṛti-stho 'pi puruṣo nājyate prakṛtair guṇaiḥ
 03270012 avikārād akartṛtvān nirguṇatvāj jalārkavat
 03270021 sa eṣa yarhi prakṛter guṇeṣv abhiviśajjate
 03270022 ahaṅkriyā-vimūḍhātmā kartāsmīty abhimanyate
 03270031 tena sāmsāra-padaḥ avāśo 'bhyety anirvṛtaḥ
 03270032 prāsaṅgikaiḥ karma-doṣaiḥ sad-āsan-miśra-yoniṣu
 03270041 arthe hy avidyamāne 'pi sāmsṛtir na nivartate
 03270042 dhyāyato viśayān asya svapne 'narthāgamo yathā
 03270051 ata eva śanaiś cittam prasaktam asatām pathi
 03270052 bhakti-yogena tivreṇa viraktyā ca nayed vaśam
 03270061 yamādibhir yoga-pathair abhyasañ śraddhayānvitaḥ
 03270062 mayi bhāvena satyena mat-kathā-śravaṇena ca
 03270071 sarva-bhūta-samatvena nirvairēṇāprasaṅgataḥ
 03270072 brahmacaryeṇa maunena sva-dharmeṇa balīyasā
 03270081 yadṛcchayopalabdheṇa santuṣṭo mita-bhūn muniḥ
 03270082 vivikta-śaraṇaḥ śānto maitraḥ karuṇa ātmavān
 03270091 sānubandhe ca dehe 'sminn akurvann asad-āgraham
 03270092 jñānena drṣṭa-tattvena prakṛteḥ puruṣasya ca
 03270101 nivṛtta-buddhy-avasthāno dūrī-bhūtānya-darśanaḥ
 03270102 upalabhyātmanātmānam cakṣuṣevārkam ātma-drk
 03270111 mukta-līngam sad-ābhāsam asati pratipadyate
 03270112 sato bandhum asac-cakṣuḥ sarvānususyūtam advayam
 03270121 yathā jala-stha ābhāsaḥ sthala-sthena vadrṣyate
 03270122 svābhāseṇa tathā sūryo jala-sthena divi sthitaḥ
 03270131 evam trivṛd-ahaṅkāro bhūtendriya-manomayaiḥ
 03270132 svābhāsaḥ lakṣito 'nena sad-ābhāseṇa satya-drk
 03270141 bhūta-sūkṣmendriya-mano-buddhy-ādiṣv iha nidrayā
 03270142 līneṣv asati yas tatra vinidro nirahaṅkriyaḥ
 03270151 manyamānas tadātmānam anaṣṭo naṣṭavan mṛṣā

03270152 naṣṭe 'haṅkaraṇe draṣṭā naṣṭa-vitta ivāturaḥ
03270161 evaṁ pratyavamṛśyāsāv ātmānaṁ pratipadyate
03270162 sāhaṅkārasya dravyasya yo 'vasthānam anugrahaḥ
03270170 devahūtir uvāca
03270171 puruṣaṁ prakṛtir brahman na vimuñcati karhicit
03270172 anyonyāpāśrayatvāc ca nityatvād anayoḥ prabho
03270181 yathā gandhasya bhūmeś ca na bhāvo vyatirekataḥ
03270182 apāṁ rasasya ca yathā tathā buddheḥ parasya ca
03270191 akartuḥ karma-bandho 'yaṁ puruṣasya yad-āśrayaḥ
03270192 guṇeṣu satsu prakṛteḥ kaivalyaṁ teṣv ataḥ katham
03270201 kvacit tattvāvamarsēna nivṛttaṁ bhayam ulbaṇam
03270202 anivṛtta-nimittatvāt punaḥ pratyavatiṣṭhate
03270210 śrī-bhagavān uvāca
03270211 animitta-nimittena sva-dharmenāmalātmanā
03270212 tīvrayā mayi bhaktyā ca śruta-sambhṛtayā ciram
03270221 jñānena drṣṭa-tattvena vairāgyeṇa balīyasā
03270222 tapo-yuktena yogena tīvrenātma-samādhinā
03270231 prakṛtiḥ puruṣasyeha dahyamānā tv ahar-nīsam
03270232 tiro-bhavitṛī śanakair agner yonir ivāraṇiḥ
03270241 bhukta-bhogā parityaktā drṣṭa-doṣā ca nityaśaḥ
03270242 neśvarasyāśubhaṁ dhatte sve mahimni sthitasya ca
03270251 yathā hy apratibuddhasya prasvāpo bahv-anartha-bhṛt
03270252 sa eva pratibuddhasya na vai mohāya kalpate
03270261 evaṁ vidita-tattvasya prakṛtir mayi mānasam
03270262 yuñjato nāpakuruta ātmārāmasya karhicit
03270271 yadaivam adhyātma-rataḥ kālena bahu-janmanā
03270272 sarvatra jāta-vairāgya ābrahma-bhuvanān muniḥ
03270281 mad-bhaktaḥ pratibuddhārtho mat-prasādena bhūyasā
03270282 niśreyasaṁ sva-saṁsthānaṁ kaivalyākhyam mad-āśrayam
03270291 prāpnotihāñjasā dhīraḥ sva-drṣṭā cchinna-saṁśayaḥ
03270292 yad gatvā na nivarteta yogī līngād vinirgame
03270301 yadā na yogopacitāsu ceto māyāsu siddhasya viṣajjate 'ṅga
03270302 ananya-hetuṣv atha me gatiḥ syād ātyantikī yatra na mṛtyu-hāsaḥ
03280010 śrī-bhagavān uvāca
03280011 yogasya lakṣaṇaṁ vakṣye sabījasya nṛpātmaje
03280012 mano yenaiva vidhinā prasannaṁ yāti sat-patham
03280021 sva-dharmācāraṇaṁ śaktyā vidharmāc ca nivartanam
03280022 daivāl labdhena santoṣa ātmavic-caraṇārcanam
03280031 grāmya-dharma-nivṛttiś ca mokṣa-dharma-ratis tathā
03280032 mita-medhyādanam śaśvad vivikta-kṣema-sevanam
03280041 ahimsā satyam asteyaṁ yāvad-artha-parigrahaḥ
03280042 brahmacaryaṁ tapaḥ śaucaṁ svādhyāyaḥ puruṣārcanam
03280051 maunaṁ sad-āsana-jayaḥ sthairyam prāṇa-jayaḥ śanaḥ
03280052 pratyāhāraś cendriyāṇāṁ viṣayān manasā hr̥di
03280061 sva-dhiṣṇyānām eka-deśe manasā prāṇa-dhāraṇam
03280062 vaikuṅṭha-līlābhidyānaṁ samādhānaṁ tathātmanaḥ
03280071 etair anyaiś ca pathibhir mano duṣṭam asat-patham
03280072 buddhyā yuñjīta śanakair jita-prāṇo hy atandritaḥ
03280081 śucau deśe pratiṣṭhāpya vijitāsana āsanam
03280082 tasmin svasti samāsīna rju-kāyaḥ samabhyaset
03280091 prāṇasya śodhayen mārṅam pūra-kumbhaka-recakaiḥ
03280092 pratikūlena vā cittaṁ yathā sthīram acañcalam
03280101 mano 'cirāt syād virajaṁ jita-śvāsasya yoginaḥ
03280102 vāyv-agnibhyām yathā lohaṁ dhātāṁ tyajati vai malam
03280111 prāṇāyamair dahed doṣān dhāraṇābhiś ca kilbiṣān
03280112 pratyāhāreṇa saṁsargān dhyānenānīśvarān guṇān
03280121 yadā manaḥ svam virajaṁ yogena susamāhitam
03280122 kāṣṭhām bhagavato dhyāyet sva-nāsāgrāvalokanaḥ
03280131 prasanna-vadanāmbhojaṁ padma-garbhāruṇekṣaṇam
03280132 nīlotpala-dala-śyāmaṁ śaṅkha-cakra-gadā-dharam
03280141 lasat-paṅkaja-kiñjalka-pīta-kaūṣeya-vāsasam
03280142 śrīvatsa-vakṣasaṁ bhrājat kaustubhāmukta-kandharam
03280151 matta-dvirepha-kalayā parītam vana-mālayā
03280152 parārdhya-hāra-valaya-kirītāṅgada-nūpuram
03280161 kāñcī-guṇollasac-chroṇim hr̥dayāmbhoja-viṣṭaram

03280162 darśanīyatamaṁ śāntaṁ mano-nayana-varḍhanam
 03280171 apīcya-darśanaṁ śaśvat sarva-loka-namaskṛtam
 03280172 santam vayasi kaiśore bhṛtyānugraha-kātaram
 03280181 kīrtanya-tīrtha-yaśasaṁ puṇya-śloka-yaśaskaram
 03280182 dhyāyed devaṁ samagrāṅgaṁ yāvan na cyavate manaḥ
 03280191 sthitaṁ vrajantaṁ āsīnaṁ śayānaṁ vā guhāśayam
 03280192 prekṣaṇīyehitaṁ dhyāyec chuddha-bhāvena cetasā
 03280201 tasmin labdha-padaṁ cittaṁ sarvāvayava-saṁsthitam
 03280202 vilakṣyaikatra saṁyujyād aṅge bhagavato muniḥ
 03280211 sañcintayed bhagavataś caraṇāravindaṁ
 03280212 vajrāṅkuśa-dhvaja-saroruha-lāñchanādhyam
 03280213 uttuṅga-rakta-vilasan-nakha-cakravāla-
 03280214 jyotsnābhīr āhata-mahad-dhṛdayāndhakāram
 03280221 yac-chauca-niḥsrta-sarit-pravarodakena
 03280222 tīrthena mūrdhny adhikṛtena śivaḥ śivo 'bhūt
 03280223 dhyātur manaḥ-śamala-śaila-nisrṣṭa-vajraṁ
 03280224 dhyāyec ciraṁ bhagavataś caraṇāravindaṁ
 03280231 jānu-dvayaṁ jalaja-locanayā jananyā
 03280232 lakṣmyākhilasya sura-vanditayā vidhātuḥ
 03280233 ūrvor nidhāya kara-pallava-rociṣā yat
 03280234 saṁlālitaṁ hr̥di vibhor abhavasya kuryāt
 03280241 ūrū suparṇa-bhujayor adhi śobhamānāv
 03280242 ojo-nidhī atasikā-kusumāvabhāsau
 03280243 vyālambi-pīta-vara-vāsasi vartamāna-
 03280244 kāñcī-kalāpa-parirambhi nitamba-bimbam
 03280251 nābhi-hradaṁ bhuvana-kośa-guhodara-sthaṁ
 03280252 yatrātma-yoni-dhiṣaṇākhila-loka-padmaṁ
 03280253 vyūḍhaṁ harin-maṇi-vṛṣa-stanayor amuṣya
 03280254 dhyāyed dvayaṁ viśada-hāra-mayūkha-gauram
 03280261 vakṣo 'dhivāsam ṛṣabhasya mahā-vibhūteḥ
 03280262 puṁsām mano-nayana-nirvṛtim ādadhānam
 03280263 kaṇṭhaṁ ca kaustubha-maṇer adhibhūṣaṇārthaṁ
 03280264 kuryān manasy akhila-loka-namaskṛtasya
 03280271 bāhūmś ca mandara-gireḥ parivartanena
 03280272 nirṇikta-bāhu-valayān adhiloka-pālān
 03280273 sañcintayed daśa-śatāram asahya-tejaḥ
 03280274 śaṅkhaṁ ca tat-kara-saroruha-rāja-haṁsam
 03280281 kaumodakīm bhagavato dayitām smareta
 03280282 digdhām arāti-bhaṭa-śoṇita-kardamena
 03280283 mālām madhuvrata-varūtha-giropaghuṣṭām
 03280284 caityasya tattvam amalāṁ maṇim asya kaṇṭhe
 03280291 bhṛtyānukampita-dhiyeha gr̥hīta-mūrteḥ
 03280292 sañcintayed bhagavato vadanāravindaṁ
 03280293 yad visphuran-makara-kuṇḍala-valgiteṇa
 03280294 vidyotitāmala-kapolam udāra-nāsam
 03280301 yac chrī-niketam alibhiḥ parisevyamānaṁ
 03280302 bhūtyā svayā kuṭila-kuntala-vṛnda-juṣṭam
 03280303 mīna-dvayāśrayam adhikṣipad abja-netraṁ
 03280304 dhyāyen manomayam atandrita ullasad-bhru
 03280311 tasyāvalokam adhikaṁ kṛpayātighora-
 03280312 tāpa-trayopaśamanāya nisrṣṭam akṣṇoḥ
 03280313 snigdha-smitānugūṇitaṁ vipula-prasādaṁ
 03280314 dhyāyec ciraṁ vipula-bhāvanayā guhāyām
 03280321 hāsaṁ harer avanatākhila-loka-tīvra-
 03280322 śokāśru-sāgara-viśoṣaṇam atyudāram
 03280323 sammohanāya racitaṁ nija-māyayāsyā
 03280324 bhrū-maṇḍalaṁ muni-kṛte makara-dhvajasya
 03280331 dhyānāyanaṁ prahasitaṁ bahulādharoṣṭha-
 03280332 bhāsāruṇāyita-tanu-dvija-kunda-paṅkti
 03280333 dhyāyet svadeha-kuhare 'vasitasya viṣṇor
 03280334 bhaktyārdrayārpita-manā na pṛthag didṛkṣet
 03280341 evaṁ harau bhagavati pratilabdha-bhāvo
 03280342 bhaktyā dravad-dhṛdaya utpulakaḥ pramodāt
 03280343 autkaṇṭhya-bāṣpa-kalayā muhur ardyamānas
 03280344 tac cāpi citta-baḍiśaṁ śanakair viyuṅkte

03280351 muktāśrayam yarhi nirviṣayam viraktam
 03280352 nirvānam ṛcchati manaḥ sahasā yathārciḥ
 03280353 ātmānam atra puruṣo 'vyavadhānam ekam
 03280354 anvīkṣate pratinivṛtta-guṇa-pravāhaḥ
 03280361 so 'py etayā caramayā manaso nivṛtṭyā
 03280362 tasmin mahimny avasitaḥ sukha-duḥkha-bāhye
 03280363 hetutvam apy asati kartari duḥkhayor yat
 03280364 svātman vidhatta upalabdha-parātma-kāṣṭhaḥ
 03280371 deham ca tam na caramaḥ sthitam utthitam vā
 03280372 siddho vipaśyati yato 'dhyagamat svarūpam
 03280373 daivād upetam atha daiva-vaśād apetaḥ
 03280374 vāso yathā parikṛtam madirā-madāndhaḥ
 03280381 deho 'pi daiva-vaśagaḥ khalu karma yāvat
 03280382 svārambhakam pratisamīkṣata eva sāsuḥ
 03280383 tam sa-prapañcam adhirūḍha-samādhi-yogaḥ
 03280384 svāpnam punar na bhajate pratibuddha-vastuḥ
 03280391 yathā putrāc ca vittāc ca pṛthan martyaḥ pratīyate
 03280392 apy ātmatvenābhimatād dehādeḥ puruṣas tathā
 03280401 yatholmukād visphulingād dhūmād vāpi sva-sambhavāt
 03280402 apy ātmatvenābhimatād yathāgniḥ pṛthag ulmukāt
 03280411 bhūtendriyāntaḥ-karaṇāt pradhānāj jīva-samjñitāt
 03280412 ātmā tathā pṛthag draṣṭā bhagavān brahma-samjñitaḥ
 03280421 sarva-bhūteṣu cātmanām sarva-bhūtāni cātmani
 03280422 īkṣetānanya-bhāvena bhūteṣv iva tad-ātmatām
 03280431 sva-yoniṣu yathā jyotir ekam nānā pratīyate
 03280432 yonīnām guṇa-vaiṣamyāt tathātmā prakṛtau sthitaḥ
 03280441 tasmād imām svām prakṛtim daivīm sad-asad-ātmikām
 03280442 durvibhāvyaḥ parābhāvya svarūpeṇāvatiṣṭhate
 03290010 devahūtir uvāca
 03290011 lakṣaṇam mahad-ādīnām prakṛteḥ puruṣasya ca
 03290012 svarūpam lakṣyate 'mīṣam yena tat-pāramāthikam
 03290021 yathā sānkhyeṣu kathitam yan-mūlam tat pracakṣate
 03290022 bhakti-yogasya me mārgam brūhi vistaraśaḥ prabho
 03290031 virāgo yena puruṣo bhagavan sarvato bhavet
 03290032 ācakṣva jīva-lokasya vividhā mama saṁsṛtīḥ
 03290041 kālasyeśvara-rūpasya pareṣām ca parasya te
 03290042 svarūpam bata kurvanti yad-dhetoḥ kuśalam janāḥ
 03290051 lokasya mithyābhīmatāc akakṣuṣaś ciraṁ prasuptasya tamasy anāśraye
 03290052 śrāntasya karmasv anuviddhayā dhiyā tvam āvirāsīḥ kila yoga-bhāskaraḥ
 03290060 maitreya uvāca
 03290061 iti mātur vacaḥ ślakṣaṇam pratinandya mahā-muniḥ
 03290062 ābabhāṣe kuru-śreṣṭha pṛitas tām karuṇārditaḥ
 03290070 śrī-bhagavān uvāca
 03290071 bhakti-yogo bahu-vidho mārgair bhāmini bhāvyate
 03290072 svabhāva-guṇa-mārgena puṁsām bhāvo vibhidiate
 03290081 abhisandhāya yo hiṁsām dambham mātsaryam eva vā
 03290082 samrambhī bhinna-dṛg bhāvam mayi kuryāt sa tāmasaḥ
 03290091 viṣayān abhisandhāya yaśa aiśvaryam eva vā
 03290092 arcādāv arcayed yo mām pṛthag-bhāvaḥ sa rājasāḥ
 03290101 karma-nirhāram uddīśya parasmin vā tad-arpaṇam
 03290102 yajed yaṣṭavyam iti vā pṛthag-bhāvaḥ sa sāttvikaḥ
 03290111 mad-guṇa-śruti-mātreṇa mayi sarva-guhāśaye
 03290112 mano-gatir avicchinnā yathā gaṅgāmbhaso 'mbudhau
 03290121 lakṣaṇam bhakti-yogasya nirguṇasya hy udāhṛtam
 03290122 ahaituky avyavahitā yā bhaktiḥ puruṣottame
 03290131 sālokyā-sārṣṭi-sāmīpya-sārūpyaikatvam apy uta
 03290132 dīyamānam na gṛhṇanti vinā mat-sevanam janāḥ
 03290141 sa eva bhakti-yogākhyā ātyantika udāhṛtaḥ
 03290142 yenātivrajya tri-guṇam mad-bhāvāyopapadyate
 03290151 niṣevitenānimittena sva-dharmaṇa mahīyasā
 03290152 kriyā-yogena śastena nātihimsreṇa nityaśaḥ
 03290161 mad-dhiṣṇya-darśana-sparśa-pūjā-stuty-abhivandanaiḥ
 03290162 bhūteṣu mad-bhāvanayā sattvenāsaṅgamaṇa ca
 03290171 mahatām bahu-mānena dīnānām anukampayā
 03290172 maitryā caivātma-tulyeṣu yamena niyamena ca

03290181 ādhyātmikānuśravaṇān nāma-saṅkīrtanāc ca me
 03290182 ārjavenārya-saṅgena nirahaṅkriyayā tathā
 03290191 mad-dharmaṇo guṇair etaiḥ parisamśuddha āśayaḥ
 03290192 puruṣasyāñjasābhyeti śruta-mātra-guṇam hi mām
 03290201 yathā vāta-ratho ghrāṇam āvṛṅkte gandha āśayāt
 03290202 evaṁ yoga-rataṁ ceta ātmānam avikāri yat
 03290211 ahaṁ sarveṣu bhūteṣu bhūtātmāvasthitaḥ sadā
 03290212 tam avajñāya mām martyaḥ kurute 'rcā-vidāmbanam
 03290221 yo mām sarveṣu bhūteṣu santam ātmānam īśvaram
 03290222 hitvārcām bhajate maudhyād bhasmany eva juhōti saḥ
 03290231 dviṣataḥ para-kāye mām mānino bhinna-darśinaḥ
 03290232 bhūteṣu baddha-vairasya na manaḥ śāntim ṛcchati
 03290241 aham uccāvacaḥ dravyaiḥ kriyayotpannāyānaghe
 03290242 naiva tuṣye 'rcito 'rcāyām bhūta-grāmāvamāninaḥ
 03290251 arcādāv arcayet tāvad īśvaram mām sva-karma-kṛt
 03290252 yāvan na veda sva-hṛdī sarva-bhūteṣv avasthitam
 03290261 ātmanaś ca parasyāpi yaḥ karoty antarodaram
 03290262 tasya bhinna-dṛśo mṛtyur vidadhe bhayam ulbaṇam
 03290271 atha mām sarva-bhūteṣu bhūtātmānam kṛtālayam
 03290272 arhayed dāna-mānābhyām maitryābhinnena cakṣuṣā
 03290281 jīvāḥ śreṣṭhā hy ajīvānām tataḥ prāṇa-bhṛtaḥ śubhe
 03290282 tataḥ sa-cittāḥ pravaraś tataś cendriya-vṛttayaḥ
 03290291 tatrāpi sparśa-vedibhyaḥ pravaraś rasa-vedinaḥ
 03290292 tebhyo gandha-vidaḥ śreṣṭhāś tataḥ śabda-vido varāḥ
 03290301 rūpa-bheda-vidas tatra tataś cobhayato-dataḥ
 03290302 teṣām bahu-padāḥ śreṣṭhāś catuṣ-pādas tato dvi-pāt
 03290311 tato varṇāś ca catvāras teṣām brāhmaṇa uttamaḥ
 03290312 brāhmaṇeṣv api veda-jño hy artha-jño 'bhyadhikas tataḥ
 03290321 artha-jñāt samśaya-cchettā tataḥ śreyān sva-karma-kṛt
 03290322 mukta-saṅgas tato bhūyān adogdhā dharmam ātmanaḥ
 03290331 tasmān mayy arpitāśeṣa-kriyārthātmā nirantaraḥ
 03290332 mayy arpitātmanaḥ puṁso mayi sannyasta-karmaṇaḥ
 03290333 na paśyāmi param bhūtam akartuḥ sama-darśanāt
 03290341 manasaitāni bhūtāni praṇamed bahu-mānayan
 03290342 īśvaro jīva-kalayā praviṣṭo bhagavān iti
 03290351 bhakti-yogaś ca yogaś ca mayā mānavy udīritaḥ
 03290352 yayor ekatareṇaiva puruṣaḥ puruṣam vrajet
 03290361 etad bhagavato rūpaṁ brahmaṇaḥ paramātmanaḥ
 03290362 param pradhānam puruṣam daivam karma-viceṣṭitam
 03290371 rūpa-bhedāspadam divyam kāla ity abhidhīyate
 03290372 bhūtānām mahad-ādīnām yato bhinna-dṛśām bhayam
 03290381 yo 'ntaḥ praviśya bhūtāni bhūtair atty akhilāśrayaḥ
 03290382 sa viṣṇv-ākhyo 'dhiyajño 'sau kālaḥ kalayatām prabhuh
 03290391 na cāsya kaścid dayito na dveṣyo na ca bāndhavaḥ
 03290392 āviśaty apramatto 'sau pramattam janam anta-kṛt
 03290401 yad-bhayād vāti vāto 'yam sūryas tapati yad-bhayāt
 03290402 yad-bhayād varṣate devo bha-gaṇo bhāti yad-bhayāt
 03290411 yad vanaspatayo bhītā latāś cauṣadhibhiḥ saha
 03290412 sve sve kāle 'bhigṛṇṇanti puṣpāni ca phalāni ca
 03290421 sravanti sarito bhītā notsarpaty udadhir yataḥ
 03290422 agnir indhe sa-giribhir bhūr na majjati yad-bhayāt
 03290431 nabho dadāti śvasatām padaṁ yan-niyamād adaḥ
 03290432 lokam sva-deham tanute mahān saptabhir āvṛtam
 03290441 guṇābhīmānino devāḥ sargādiṣv asya yad-bhayāt
 03290442 vartante 'nuyugam yeṣām vaśa etac carācaram
 03290451 so 'nanto 'nta-karaḥ kālo 'nādir ādi-kṛd avyayaḥ
 03290452 janam janena janayan mārayan mṛtyunāntakam
 03300010 kapila uvāca
 03300011 tasyaitasya jano nūnam nāyam vedoru-vikramam
 03300012 kālyamāno 'pi balino vāyor iva ghanāvaliḥ
 03300021 yaṁ yaṁ artham upādatte duḥkhena sukha-hetave
 03300022 taṁ taṁ dhunoti bhagavān puṁmān chocati yat-kṛte
 03300031 yad adhruvasya dehasya sānubandhasya durmatih
 03300032 dhruvāni manyate mohād gṛha-kṣetra-vasūni ca
 03300041 jantur vai bhava etasmin yām yām yonim anuvrajet

03300042 tasyām tasyām sa labhate nirvṛtim na virajyate
03300051 naraka-stho 'pi dehaṁ vai na pumāns tyaktum icchati
03300052 nārakyām nirvṛtau satyām deva-māyā-vimohitaḥ
03300061 ātma-jāyā-sutāgāra-paśu-draviṇa-bandhuṣu
03300062 nirūdha-mūla-hṛdaya ātmānam bahu manyate
03300071 sandahyamāna-sarvāṅga eṣām udvahanādhinā
03300072 karoty avirataṁ mūḍho duritāni durāśayaḥ
03300081 ākṣiptātmendriyaḥ strīṇām asatīnām ca māyayā
03300082 raho racitayālāpaiḥ śīsūnām kala-bhāṣiṇām
03300091 gr̥heṣu kūṭa-dharmeṣu duḥkha-tantreṣv atandritaḥ
03300092 kurvan duḥkha-pratikāram sukhan manyate gr̥hī
03300101 arthair āpāditair gurvyā himsayetas-tataś ca tān
03300102 puṣṇāti yeṣām poṣeṇa śeṣa-bhug yāty adhaḥ svayam
03300111 vārtāyām lupyamānāyām ārabdhāyām punaḥ punaḥ
03300112 lobhābhibhūto niḥsattvaḥ parārthe kurute spr̥hām
03300121 kuṭumba-bharaṇākālpō manda-bhāgyo vṛthodyamaḥ
03300122 śriyā vihīnaḥ kr̥paṇo dhyāyan chvasīti mūḍha-dhīḥ
03300131 evaṁ sva-bharaṇākālpam tat-kalatrādayas tathā
03300132 nādrियante yathā pūrvam kīnāsā iva go-jaram
03300141 tatrāpy ajāta-nirvedo bhriyamāṇaḥ svayam bhṛtaiḥ
03300142 jarayopātta-vairūpyo maraṇābhīmukho gr̥he
03300151 āste 'vamatyopanyastaṁ gr̥ha-pāla ivāharan
03300152 āmayāvy apradīptāgnir alpāhāro 'lpa-ceṣṭitaḥ
03300161 vāyunotkramatottāraḥ kapha-saṁruddha-nāḍikaḥ
03300162 kāsa-śvāsa-kṛtāyāsaḥ kaṇṭhe ghura-ghurāyate
03300171 śayānaḥ pariśocadbhiḥ parivītaḥ sva-bandhubhiḥ
03300172 vācyamāno 'pi na brūte kāla-pāsa-vaśam gataḥ
03300181 evaṁ kuṭumba-bharaṇe vyāpṛtātmājitendriyaḥ
03300182 mriyate rudatām svānām uru-vedanayāsta-dhīḥ
03300191 yama-dūtau tadā prāptau bhīmau sarabhasekṣaṇau
03300192 sa dr̥ṣṭvā trasta-hṛdayaḥ śakṛn-mūtram vimuñcati
03300201 yātanā-deha āvṛtya pāsair baddhvā gale balāt
03300202 nayato dīrgham adhvānam daṇḍyam rāja-bhaṭā yathā
03300211 tayor nirbhinna-hṛdayas tarjanair jāta-vepathuḥ
03300212 pathi śvabhir bhakṣyamāṇa ārto 'gham svam anusmaran
03300221 kṣut-tr̥ṣṇ-parīto 'rka-davānalānilaiḥ santapyamānaḥ pathi tapta-vāluke
03300222 kṛcchreṇa pṛṣṭhe kaśayā ca tāḍitaś calaty aśakto 'pi nirāśramodake
03300231 tatra tatra patan chrānto mūrccitaḥ punar utthitaḥ
03300232 pathā pāpīyasā nītas tarasā yama-sādanam
03300241 yojanānām sahasrāṇi navatīm nava cādhvanaḥ
03300242 tribhir muhūrtair dvābhyām vā nītaḥ prāpnoti yātanāḥ
03300251 ādīpanam sva-gātrāṇām veṣṭayitvolmukādibhiḥ
03300252 ātma-māmsādanam kvāpi sva-kṛtām parato 'pi vā
03300261 jīvataś cāntrābhyuddhāraḥ śva-gr̥dhrair yama-sādane
03300262 sarpa-vṛścika-damśādyair daśadbhiś cātma-vaiśasam
03300271 kṛntanam cāvayavaśo gajāḍibhyo bhidāpanam
03300272 pātanam giri-śṛṅgebhyo rodhanam cāmbu-gartayoḥ
03300281 yās tāmisrāndha-tāmisrā rauravādyāś ca yātanāḥ
03300282 bhunkte naro vā nārī vā mithaḥ saṅgena nirmitaḥ
03300291 atraiva narakaḥ svarga iti mātaḥ pracakṣate
03300292 yā yātanā vai nārakyas tā ihāpy upalakṣitāḥ
03300301 evaṁ kuṭumbam bibhrāṇa udaram bhara eva vā
03300302 visr̥jyehobhayaṁ pretya bhunkte tat-phalam īdr̥śam
03300311 ekaḥ prapadyate dhvāntam hitvedaṁ sva-kalevaram
03300312 kuśaletara-pātheyo bhūta-droheṇa yad bhṛtam
03300321 daivenāsāditaṁ tasya śamalam niraye pumān
03300322 bhunkte kuṭumba-poṣasya hr̥ta-vitta ivāturaḥ
03300331 kevalena hy adharmeṇa kuṭumba-bharaṇotsukaḥ
03300332 yāti jīvo 'ndha-tāmisram caramam tamasaḥ padam
03300341 adhasṭān nara-lokasya yāvātīr yātanādayaḥ
03300342 kramaśaḥ samanukramya punar atrāvrajec chuciḥ
03300010 śrī-bhagavān uvāca
03310011 karmaṇā daiva-netreṇa jantur dehopapattaye
03310012 striyāḥ praviṣṭa udaram puṁso retaḥ-kaṇāśrayaḥ
03310021 kalalam tv eka-rātreṇa pañca-rātreṇa budbudam

03310022 daśāhena tu karkandhūḥ peśy aṇḍam vā tataḥ param
03310031 māsenā tu śīro dvābhyām bāhv-aṅghry-ādy-aṅga-vigrahaḥ
03310032 nakha-lomāsthī-carmaṇi līṅga-cchidrodभवस त्रिभिः
03310041 caturbhir dhātavaḥ sapta pañcabhiḥ kṣut-trḍ-udbhavaḥ
03310042 ṣaḍbhir jarāyuṇā vītaḥ kuṣṣau bhrāmyati dakṣiṇe
03310051 mātur jagdhāna-pānādyair edhad-dhātur asammate
03310052 śete viṇ-mūtrayor garte sa jantur jantu-sambhave
03310061 kṛmibhiḥ kṣata-sarvāṅgaḥ saukumāryāt pratikṣaṇam
03310062 mūrccām āpnoty uru-kleśas tatratyaiḥ kṣudhitair muhuḥ
03310071 kaṭu-tikṣṇoṣṇa-lavaṇa-rūksāmlādibhir ulbanaiḥ
03310072 mātr-bhuktair upasprṣṭaḥ sarvāṅgotthita-vedanaḥ
03310081 ulbena samvṛtas tasminn antraiś ca bahir āvṛtaḥ
03310082 āste kṛtvā śiraḥ kuṣṣau bhugna-prṣṭha-śirodharāḥ
03310091 akalpaḥ svāṅga-ceṣṭāyām śakunta iva pañjare
03310092 tatra labdha-smṛtir daivāt karma janma-śatodbhavam
03310093 smaran dīrgham anucchvāsam śarma kim nāma vindate
03310101 ārabhya saptamān māsāl labdha-bodho 'pi vepitaḥ
03310102 naikatrāste sūti-vātair viṣṭhā-bhūr iva sodaraḥ
03310111 nāthamāna ṛṣir bhītaḥ sapta-vadhriḥ kṛtāñjaliḥ
03310112 stuvīta tam viklavayā vācā yenodare 'rpitaḥ
03310120 jantur uvāca
03310121 tasyopasannam avitum jagad icchayāta-
03310122 nānā-tanor bhuvi calac-caraṇāravindam
03310123 so 'ham vrajāmi śaraṇam hy akuto-bhayaṁ me
03310124 yenedrśī gatir adarśy asato 'nurūpā
03310131 yas tv atra baddha iva karmabhir āvṛtātmā
03310132 bhūtendriyāśayamayīm avalambya māyām
03310133 āste viśuddham avikāram akhaṇḍa-bodham
03310134 ātapyamāna-hṛdaye 'vasitam namāmi
03310141 yaḥ pañca-bhūta-racite rahitaḥ śarīre
03310142 cchanno 'yathendriya-guṇārtha-cid-ātmako 'ham
03310143 tenāvikuṇṭha-mahimānam ṛṣim tam enam
03310144 vande param prakṛti-pūruṣayoḥ pumāmsam
03310151 yan-māyayoru-guṇa-karma-nibandhane 'smin
03310152 sāmsārike pathi carams tad-abhiśrameṇa
03310153 naṣṭa-smṛtiḥ punar ayaṁ pravṛṇīta lokam
03310154 yuktyā kayā mahad-anugraham antareṇa
03310161 jñānam yad etad adadhāt katamaḥ sa devas
03310162 trai-kālikam sthira-careṣv anuvartitāmśaḥ
03310163 tam jīva-karma-padavīm anuvartamānās
03310164 tāpa-trayopaśamanāya vyaṁ bhajema
03310171 dehy anya-deha-vivare jaṭharāgnināsrḡ-
03310172 viṇ-mūtra-kūpa-patito bhr̥śa-tapta-dehaḥ
03310173 icchann ito vīvasitum gaṇayan sva-māsān
03310174 nirvāsyate kṛpaṇa-dhīr bhagavan kadā nu
03310181 yenedrśīm gatim asau daśa-māsyā īśa
03310182 saṅgrāhitaḥ puru-dayena bhavādrśena
03310183 svenaiva tuṣyatū kṛtena sa dīna-nāthaḥ
03310184 ko nāma tat-prati vināñjalim asya kuryāt
03310191 paśyaty ayaṁ dhiṣaṇayā nanu sapta-vadhriḥ
03310192 śārīrake dama-śarīry aparaḥ sva-dehe
03310193 yat-srṣṭayāsam tam aham puruṣam purānam
03310194 paśye bahir hṛdi ca caityam iva pratītam
03310201 so 'ham vasann api vibho bahu-duḥkha-vāsam
03310202 garbhān na nirjigamiṣe bahir andha-kūpe
03310203 yatropayātam upasarpati deva-māyā
03310204 mithyā matir yad-anu samsṛti-cakram etat
03310211 tasmād aham vigata-viklava uddhariṣya
03310212 ātmānam āśu tamasā suhṛdātmanaiva
03310213 bhūyo yathā vyasanam etad aneka-randhram
03310214 mā me bhaviṣyad upasādita-viṣṇu-pādaḥ
03320220 kapila uvāca
03320221 evam kṛta-matir garbhe daśa-māsyāḥ stuvann ṛṣiḥ
03320222 sadyaḥ kṣipaty avācīnam prasūtyai sūti-mārutaḥ
03320231 tenāvasrṣṭaḥ sahasā kṛtvāvāk śira āturaḥ

03320232 viniṣkrāmati kṛcchreṇa nirucchvāso hata-smṛtiḥ
03320241 patito bhuvy asṛṇ-miśraḥ viṣṭhā-bhūr iva ceṣṭate
03320242 rorūyati gate jñāne viparītām gatim gataḥ
03320251 para-cchandam na viduṣā puṣyamāṇo janena saḥ
03320252 anabhipretam āpannaḥ pratyākhyātum anīśvaraḥ
03320261 śāyito 'śuci-paryāṅke jantuḥ svedaja-dūṣite
03320262 neśaḥ kaṇḍūyane 'ṅānām āsanotthāna-ceṣṭane
03320271 tudanty āma-tvacam daṁśā maśakā matkuṇādayaḥ
03320272 rudantam vigata-jñānam kṛmayāḥ kṛmikam yathā
03320281 ity evam śaiśavam bhuktvā duḥkham paugandam eva ca
03320282 alabdhābhīpsito 'jñānād iddha-manyuḥ śucārpitaḥ
03320291 saha dehana mānena vardhamānena manyunā
03320292 karoti vigraham kāmī kāmīsv antāya cātmanāḥ
03320301 bhūtaiḥ pañcabhir ārabdhe dehe dehy abudho 'sakt
03320302 aham mamety asad-grāhaḥ karoti kumatir matim
03320311 tad-artham kurute karma yad-baddho yāti saṁsṛtim
03320312 yo 'nuyāti dadat kleśam avidyā-karma-bandhanaḥ
03320321 yady asadbhiḥ pathi punaḥ śiśnodara-kṛtodyamaiḥ
03320322 āsthito ramate jantus tamo viśati pūrvavat
03320331 satyam śaucam dayā maunam buddhiḥ śrīr hrīr yaśaḥ kṣamā
03320332 śamo damo bhagaś ceti yat-saṅgād yāti saṅksayam
03320341 teṣv aśānteṣu mūdheṣu khaṇḍitātmasv asādhuṣu
03320342 saṅgam na kuryāc chocyeṣu yoṣit-kṛdā-mṛgeṣu ca
03320351 na tathāsyā bhaven mohō bandhaś cānya-prasaṅgataḥ
03320352 yoṣit-saṅgād yathā puṁso yathā tat-saṅgi-saṅgataḥ
03320361 prajāpatiḥ svām duhitaram dṛṣṭvā tad-rūpa-dharṣitaḥ
03320362 rohid-bhūtām so 'nvadhāvad ṛkṣa-rūpī hata-trapaḥ
03320371 tat-sṛṣṭa-sṛṣṭa-sṛṣṭeṣu ko nv akhaṇḍita-dhīḥ puṁmān
03320372 ṛṣim nārāyaṇam ṛte yoṣin-mayyeha māyayā
03320381 balam me paśya māyāyāḥ strī-mayyā jayino diśam
03320382 yā karoti padākrāntān bhrūvi-jṛmbheṇa kevalam
03320391 saṅgam na kuryāt pramadāsu jātu yogasya pāram param āruruḥṣuḥ
03320392 mat-sevayā pratilabdhātma-lābho vadanti yā niraya-dvāram asya
03320401 yopayāti śanair māyā yoṣid deva-vinirmitā
03320402 tām ikṣetātmano mṛtyum tṛnaiḥ kūpam ivāvṛtam
03320411 yām manyate patim mohān man-māyām ṛṣabhāyatim
03320412 strītvam strī-saṅgataḥ prāpto vittāpatya-gr̥ha-pradam
03320421 tām ātmano vijānīyāt paty-apatya-gr̥hātmakam
03320422 daivopasāditaḥ mṛtyum mṛgayor gāyanam yathā
03320431 dehana jīva-bhūtena lokāl lokam anuvrajan
03320432 bhuñjana eva karmāṇi karoty avirataḥ puṁmān
03320441 jīvo hy asyānugo deho bhūtendriya-mano-mayaḥ
03320442 tan-nirodho 'sya maraṇam āvirbhāvas tu sambhavaḥ
03320451 dravyopalabdhī-sthānasya dravyekṣāyogyatā yadā
03320452 tat pañcatvam aham-mānād utpattir dravya-darśanam
03320461 yathākṣṇor dravyāvayava-darśanāyogyatā yadā
03320462 tadaiva cakṣuṣo draṣṭur draṣṭṛtvāyogyatānayoḥ
03320471 tasmān na kāryaḥ santrāso na kārpaṇyam na sambhramaḥ
03320472 buddhvā jīva-gatim dhīro mukta-saṅgaś cared iha
03320481 samyag-darśanayā buddhyā yoga-vairāgya-yuktayā
03320482 māyā-viracite loke caren nyasya kalevaram
03320010 kapila uvāca
03320011 atha yo gr̥ha-medhīyān dharmān evāvasan gr̥he
03320012 kāmam artham ca dharmān svān dogdhi bhūyaḥ piparti tām
03320021 sa cāpi bhagavad-dharmāt kāma-mūḍhaḥ parān-mukhaḥ
03320022 yajate kratubhir devān pit-mś ca śraddhayānviṭaḥ
03320031 tac-chraddhayākrānta-matiḥ piṭṛ-deva-vrataḥ puṁmān
03320032 gatvā cāndramasam lokam soma-pāḥ punar eṣyati
03320041 yadā cāhīndra-śayyāyām śete 'nantāsano hariḥ
03320042 tadā lokā layam yānti ta ete gr̥ha-medhinām
03320051 ye sva-dharmān na duhyanti dhīrāḥ kāmārtha-hetave
03320052 niḥsaṅgā nyasta-karmāṇaḥ praśāntāḥ śuddha-cetasāḥ
03320061 nivṛtti-dharma-niratā nirmamā nirahaṅkṛtāḥ
03320062 sva-dharmāptena sattvena pariśuddhena cetasā
03320071 sūrya-dvāreṇa te yānti puruṣam viśvato-mukham

03320072 parāvareśam prakṛtim asyotpatty-anta-bhāvanam
03320081 dvi-parārdhāvasāne yaḥ pralayo brahmaṇas tu te
03320082 tāvad adhyāsate lokam parasya para-cintakāḥ
03320091 kṣmāmbho-'nalānila-viyan-mana-indriyārtha-
03320092 bhūtādibhiḥ parivṛtam pratisañjihīṣuḥ
03320093 avyākṛtam viśati yarhi guṇa-trayātmākālam
03320094 parākhyam anubhūya paraḥ svayambhūḥ
03320101 evaṁ paretya bhagavantam anupraviṣṭāye
03320102 yogino jita-marun-manaso virāgāḥ
03320103 tenaiva sākam amṛtam puruṣam purāṇam
03320104 brahma pradhānam upayānty agatābhīmānāḥ
03320111 atha tam sarva-bhūtānām hr̥t-padmeṣu kṛtālayam
03320112 śrutānubhāvam śaraṇam vraja bhāvena bhāmini
03320121 ādyaḥ sthira-carāṇām yo veda-garbhāḥ saharṣibhiḥ
03320122 yogeśvaraiḥ kumārādyaiḥ siddhair yoga-pravartakaiḥ
03320131 bheda-dṛṣṭyābhīmānena niḥsaṅgenāpi karmanā
03320132 kartrtvāt saḡuṇam brahma puruṣam puruṣarṣabham
03320141 sa saṁsṛtya punaḥ kāle kāleneśvara-mūrtinā
03320142 jāte guṇa-vyatikare yathā-pūrvam prajāyate
03320151 aiśvaryaṁ pārameṣṭhyaṁ ca te 'pi dharma-vinirmitam
03320152 niṣevya punar āyānti guṇa-vyatikare sati
03320161 ye tv ihāsakta-manasaḥ karmasu śraddhayānvitāḥ
03320162 kurvanty apratiśiddhāni nityāny api ca kṛtsnaśaḥ
03320171 rajasā kuṅṭha-manasaḥ kāmātmāno 'jitendriyāḥ
03320172 pit-n yajanty anudinam gṛheṣv abhiratāśayāḥ
03320181 trai-vargikās te puruṣā vimukhā hari-medhasaḥ
03320182 kathāyām kathanīyora-vikramasya madhudviṣaḥ
03320191 nūnam daivena vihatā ye cācyuta-kathā-sudhām
03320192 hitvā śṛṅvanty asad-gāthāḥ purīsam iva viḍ-bhujāḥ
03320201 dakṣiṇena pathāryamṇaḥ piṭṛ-lokam vrajanti te
03320202 prajām anu prajāyante śmaśānānta-kriyā-kṛtaḥ
03320211 tatas te kṣīṇa-sukṛtāḥ punar lokam imam sati
03320211 patanti vivaśā devaiḥ sadyo vibhramṣitodayāḥ
03320221 tasmāt tvam sarva-bhāvena bhajasva parameṣṭhinam
03320222 tad-guṇāśrayayā bhaktyā bhajanīya-padāmbujam
03320231 vāsudeve bhagavati bhakti-yogaḥ prayojitaḥ
03320232 janayaty āśu vairāgyam jñānam yad brahma-darśanam
03320241 yadāsyā cittam artheṣu sameṣv indriya-vṛttibhiḥ
03320242 na viḡṛhṇāti vaiṣamyam priyam apriyam ity uta
03320251 sa tadaivātmanātmānam niḥsaṅgam sama-darśanam
03320252 heyopādeya-rahitam ārūḍham padam ikṣate
03320261 jñāna-mātram param brahma paramātmeśvaraḥ pumān
03320262 dṛśy-ādibhiḥ pṛthag bhāvair bhagavān eka īyate
03320271 etāvān eva yogena samagreṇeha yoginaḥ
03320272 yujyate 'bhimato hy artho yad asaṅgas tu kṛtsnaśaḥ
03320281 jñānam ekam parācīnair indriyair brahma nirguṇam
03320282 avabhāty artha-rūpeṇa bhrāntiyā śabdādi-dharminā
03320291 yathā mahān aham-rūpas tri-vṛt pañca-vidhaḥ svarāt
03320292 ekādaśa-vidhas tasya vapur aṇḍam jagad yataḥ
03320301 etad vai śraddhayā bhaktyā yogābhyāsenā nityaśaḥ
03320302 samāhitātmā niḥsaṅgo viraktyā paripaśyati
03320311 ity etat kathitam gurvi jñānam tad brahma-darśanam
03320312 yenānubuddhyate tattvam prakṛteḥ puruṣasya ca
03320321 jñāna-yogaś ca man-niṣṭho nairguṇyo bhakti-lakṣaṇaḥ
03320322 dvayor apy eka evārtho bhagavac-chabda-lakṣaṇaḥ
03320331 yathendriyaiḥ pṛthag-dvārair artho bahu-guṇāśrayaḥ
03320332 eko nāneyate tadvad bhagavān śāstra-vartmabhiḥ
03320341 kriyayā kratubhir dānais tapaḥ-svādhyāya-marśanaiḥ
03320342 ātmendriya-jayenāpi sannyāsenā ca karmanām
03320351 yogena vividhāṅgena bhakti-yogena caiva hi
03320352 dharmeṇobhaya-cihnena yaḥ pravṛtti-nivṛttimān
03320361 ātma-tattvāvabodhena vairāgyeṇa dṛḍhena ca
03320362 īyate bhagavān ebhiḥ saḡuṇo nirguṇaḥ sva-dṛk
03320371 prāvocaṁ bhakti-yogasya svarūpaṁ te catur-vidham
03320372 kālasya cāvyaakta-gater yo 'ntardhāvati jantuṣu

03320381 jīvasya saṁsṛtīr bahvīr avidyā-karma-nirmitāḥ
 03320382 yāsv aṅga praviśann ātmā na veda gatim ātmanaḥ
 03320391 naitat khalāyopadiśen nāvinītāya karhicit
 03320392 na stabdhāya na bhinnāya naiva dharmā-dhvajāya ca
 03320401 na lolupāyopadiśen na gṛhārūḍha-cetase
 03320402 nābhaktāya ca me jātu na mad-bhakta-dviṣām api
 03320411 śraddadhānāya bhaktāya vinītāyānasūyave
 03320412 bhūteṣu kṛta-maitrāya śuśrūṣābhiraṭāya ca
 03320421 bahir-jāta-virāgāya śānta-cittāya dīyatām
 03320422 nirmatsarāya śucaye yasyāhaṁ preyasām priyaḥ
 03320431 ya idaṁ śṛṇuyād amba śraddhayā puruṣaḥ sakṛt
 03320432 yo vābhidhatte mac-cittaḥ sa hy eti padavīm ca me
 03330010 maitreya uvāca
 03330011 evaṁ niśamya kapilasya vaco janitrīsā kardamasya dayitā kila devahūtiḥ
 03330012 visrasta-moha-paṭalā tam abhipraṇamyatuṣṭāva tattva-viṣayānkita-siddhi-bhūmim
 03330020 devahūtir uvāca
 03330021 athāpy ajo 'ntaḥ-salile śayānam bhūtendriyārthātma-mayam vapus te
 03330022 guṇa-pravāham sad-aśeṣa-bijam dadhyau svayam yaj-jāṭharābja-jātaḥ
 03330031 sa eva viśvasya bhavān vidhatte guṇa-pravāheṇa vibhakta-vīryaḥ
 03330032 sargādy anīho 'vitathābhisandhir ātmeśvaro 'tarkya-sahasra-śaktiḥ
 03330041 sa tvam bhrto me jāṭhareṇa nātha katham nu yasyodara etad āsīt
 03330042 viśvam yugānte vaṭa-patra ekaḥ śete sma māyā-śiśur aṅghri-pānaḥ
 03330051 tvam deha-tantraḥ praśamāya pāpmanām nideśa-bhājām ca vibho vibhūtaye
 03330052 yathāvatārās tava sūkarādayas tathāyam apy ātma-pathopalabdhaye
 03330061 yan-nāmadheya-śravaṇānukīrtanād yat-prahvaṇād yat-smaraṇād api kvacit
 03330062 śvādo 'pi sadyaḥ savanāya kalpate kutaḥ punas te bhagavan nu darśanāt
 03330071 aho bata śva-paco 'to garīyān yaj-jihvāgre vartate nāma tubhyam
 03330072 tepus tapas te juhuvuḥ sasnur āryā brahmānūcur nāma gṛṇanti ye te
 03330081 tam tvam aham brahma param pumāmsam pratyak-srotasy ātmani samvibhāvyam
 03330082 sva-tejasā dhvasta-guṇa-pravāham vande viṣṇum kapilam veda-garbham
 03330090 maitreya uvāca
 03330091 īdīto bhagavān evaṁ kapilākhyāḥ paraḥ pumān
 03330092 vācāvīklavayety āha mātaram mātr-vatsalaḥ
 03330100 kapila uvāca
 03330101 mārgenānena mātā te susevyaenoditena me
 03330102 āsthītena parām kāṣṭhām acirād avarotsyasi
 03330111 śraddhatsvaitan matam mahyam juṣtam yad brahma-vādibhiḥ
 03330112 yena mām abhayaṁ yāyā mrtyum ṛcchanty atad-vidaḥ
 03330120 maitreya uvāca
 03330121 iti pradarśya bhagavān satīm tām ātmano gatim
 03330122 sva-mātrā brahma-vādinyā kapilo 'numato yayau
 03330131 sā cāpi tanayoktena yogādeśena yoga-yuk
 03330132 tasmīn āśrama āpīde sarasvatyāḥ samāhitā
 03330141 abhikṣṇāvagāha-kapiśān jāṭilān kuṭilalakān
 03330142 ātmānam cogra-tapasā bibhratī cīriṇam kṛśam
 03330151 prajāpateḥ kardamasya tapo-yoga-vijṛmbhitam
 03330152 sva-gārhashtyam anaupamyam prārthyaṁ vaimānikair api
 03330161 payaḥ-phena-nibhāḥ śayyā dāntā rukma-paricchadāḥ
 03330162 āsanāni ca haimāni susparśāstaraṇāni ca
 03330171 svaccha-sphaṭika-kuḍyeṣu mahā-mārakateṣu ca
 03330172 ratna-pradīpā ābhānti lalanā ratna-samyutāḥ
 03330181 gṛhodyānam kusumitai ramyam bahv-amara-drumaiḥ
 03330182 kūjad-vihaṅga-mithunam gāyan-matta-madhuvratam
 03330191 yatra praviṣtam ātmānam vibudhānucarā jaguḥ
 03330192 vāpyām utpala-gandhinyām kardamenopalālitaṁ
 03330201 hitvā tad īpsitatamam apy ākhaṇḍala-yoṣitaṁ
 03330202 kiñcic cakāra vadanam putra-viśleṣaṇāturā
 03330211 vanam pravrajite patyāv apatyā-virahāturā
 03330212 jñāta-tattvāpy abhūn naṣṭe vatse gaur iva vatsalā
 03330221 tam eva dhyāyatī devam apatyam kapilam harim
 03330222 babhūvācirato vatsa niḥsprhā tādrśe gṛhe
 03330231 dhyāyatī bhagavad-rūpam yad āha dhyāna-gocaram
 03330232 sutam prasanna-vadanam samasta-vyasta-cintayā
 03330241 bhakti-pravāha-yogena vairāgyeṇa balīyasā
 03330242 yuktānuṣṭhāna-jātena jñānena brahma-hetunā

03330251 viśuddhena tadātmānam ātmanā viśvato-mukham
 03330252 svānubhūtyā tirobhūta-māyā-guṇa-viśeṣaṇam
 03330261 brahmaṇy avasthita-matir bhagavaty ātma-saṁśraye
 03330262 nirvṛtta-jīvāpattitvāt kṣīṇa-kleśāpta-nirvṛtiḥ
 03330271 nityārūḍha-samādhivāt parāvṛtta-guṇa-bhramā
 03330272 na sasmāra tadātmānam svapne dṛṣṭam ivotthitah
 03330281 tad-dehaḥ parataḥ poṣo 'py akrśās cādhy-asambhavāt
 03330282 babhau malair avacchannaḥ sadhūma iva pāvakaḥ
 03330291 svāṅgam tapo-yogamayam mukta-keśam gatāmbaram
 03330292 daiva-guṇam na bubudhe vāsudeva-praviṣṭa-dhīḥ
 03330301 evam sā kapiloktena mārgenācirataḥ param
 03330302 ātmānam brahma-nirvāṇam bhagavantam avāpa ha
 03330311 tad vīrāsīt puṇyatamaṁ kṣetram trailokya-viśrutam
 03330312 nāmnā siddha-padam yatra sā saṁsiddhim upeyuṣī
 03330321 tasyās tad yoga-vidhuta-mārtyam martyam abhūt sarit
 03330322 srotasāṁ pravaraḥ saumya siddhidā siddha-sevitā
 03330331 kapilo 'pi mahā-yogī bhagavān pitur āśramāt
 03330332 mātaram samanujñāpya prāg-udīcīm dīśam yayau
 03330341 siddha-cāraṇa-gandharvair munibhiś cāpsaro-gaṇaiḥ
 03330342 stūyamānaḥ samudreṇa dattārhaṇa-niketaṇaḥ
 03330351 āste yogam samāsthāya sāṅkhyācāryair abhiṣṭutaḥ
 03330352 trayāṇām api lokānām upaśāntyai samāhitah
 03330361 etan nigaditam tāta yat pṛṣṭo 'ham tavānagha
 03330362 kapilasya ca saṁvādo devahūtyāś ca pāvanaḥ
 03330371 ya idam anuśṛṇoti yo 'bhidhatte kapila-muner matam ātma-yoga-guhyam
 03330372 bhagavati kṛta-dhīḥ suparṇa-ketāv upalabhate bhagavat-padāravindam

Canto 4

04010010 maitreya uvāca
 04010011 manos tu śatarūpāyām tisraḥ kanyāś ca jajñire
 04010012 ākūtir devahūtiś ca prasūtir iti viśrutah
 04010021 ākūtim rucaye prādād api bhrātrmatīm nṛpaḥ
 04010022 putrikā-dharmam āśritya śatarūpānumoditah
 04010031 prajāpatiḥ sa bhagavān rucis tasyām ajījanat
 04010032 mithunam brahma-varcasvī parameṇa samādhinā
 04010041 yas tayoh puruṣaḥ sāksād viṣṇur yajña-svarūpa-dhṛk
 04010042 yā strī sā dakṣiṇā bhūter amśa-bhūtānapāyinī
 04010051 āninye sva-grham putryāḥ putram vitata-rociṣam
 04010052 svāyambhuvo mudā yukto rucir jagrāha dakṣiṇām
 04010061 tām kāmayānām bhagavān uvāha yajuṣām patiḥ
 04010062 tuṣṭāyām toṣam āpanno ' janayad dvādaśātmajān
 04010071 toṣaḥ pratoṣaḥ santoṣo bhadrāḥ śāntir idaspatiḥ
 04010072 idhmaḥ kavir vibhuḥ svahnaḥ sudevo rocano dvi-ṣaṭ
 04010081 tuṣitā nāma te devā āsan svāyambhuvāntare
 04010082 marīci-miśrā ṛṣayo yajñaḥ sura-gaṇeśvaraḥ
 04010091 priyavratottānapādao manu-putrau mahaujasau
 04010092 tat-putra-pautra-naptṛṇām anuvṛttam tad-antaram
 04010101 devahūtim adāt tāta kardamāyātmajāṁ manuḥ
 04010102 tat-sambandhi śruta-prāyam bhavatā gadato mama
 04010111 dakṣāya brahma-putrāya prasūtim bhagavān manuḥ
 04010112 prāyacchad yat-kṛtaḥ sargas tri-lokyām vitato mahān
 04010121 yāḥ kardama-sutāḥ proktā nava brahmarṣi-patnayah
 04010122 tāsām prasūti-prasavam procyamānam nibodha me
 04010131 patnī marīces tu kalā suṣuve kardamātmajā
 04010132 kaśyapam pūrṇimānam ca yayor āpūritam jagat
 04010141 pūrṇimāsūta virajam viśvagam ca parantapa
 04010142 devakulyām hareḥ pāda-śaucād yābhūt sarid divaḥ
 04010151 atreḥ patny anasūyā trīṇ jajñe suyaśasaḥ sutān
 04010152 dattam durvāsasaṁ somam ātmeśa-brahma-sambhavān
 04010160 vidura uvāca
 04010161 atrer grhe sura-śreṣṭhāḥ sthity-utpatty-anta-hetavaḥ
 04010162 kiñcic cikīrṣavo jātā etad ākhyāhi me guro

04010170 maitreya uvāca
04010171 brahmaṇā coditaḥ sṛṣṭāv atrir brahma-vidāṃ varaḥ
04010172 saha patnyā yayāv ṛkṣaṃ kulādrim tapasi sthitaḥ
04010181 tasmin prasūna-stabaka-palāśāsoka-kānane
04010182 vārbhiḥ sravadbhir udghuṣṭe nirvindhyaḥ samantataḥ
04010191 prāṇāyāmena saṃyamyā mano varṣa-śataṃ munīḥ
04010192 atiṣṭhad eka-pādena nirdvandvo 'nila-bhojanaḥ
04010201 śaraṇaṃ taṃ prapadye 'haṃ ya eva jagad-īśvaraḥ
04010202 prajāṃ ātma-samāṃ mahyaṃ prayacchatv iti cintayan
04010211 tapyamānaṃ tri-bhuvanaṃ prāṇāyāmaidhasāgninā
04010212 nirgatena muner mūrdhnaḥ samikṣya prabhavas trayāḥ
04010221 apsaro-muni-gandharva-siddha-vidyādharaḥ
04010222 vitāyamāna-yaśasas tad-āśrama-padaṃ yayuḥ
04010231 tat-prādurbhāva-saṃyoga-vidyotita-manā munīḥ
04010232 uttiṣṭhann eka-pādena dadarśa vibudharṣabhān
04010241 praṇamya daṇḍavad bhūmāv upatasthe 'rhaṇāñjaliḥ
04010242 vṛṣa-haṃsa-suparṇa-sthān svaiḥ svaiś cihnaiś ca cihnitān
04010251 kṛpāvalokena hasad-vadanenopalambhitān
04010252 tad-rociṣā pratihate nimīlya munir akṣiṇī
04010261 cetas tat-pravaṇaṃ yuñjann astāvīt saṃhatāñjaliḥ
04010262 ślakṣṇayā sūktayā vācā sarva-loka-garīyasaḥ
04010270 atrir uvāca
04010271 viśvodbhava-sthiti-layeṣu vibhajyamānair
04010272 māyā-guṇair anuyugaṃ viḡṛhita-dehāḥ
04010273 te brahma-viṣṇu-giriśaḥ praṇato 'smy ahaṃ vas
04010274 tebhyaḥ ka eva bhavatāṃ ma ihopahūtaḥ
04010281 eko mayeha bhagavān vividha-pradhānaiś
04010282 cittī-kṛtaḥ prajananāya kathaṃ nu yūyam
04010283 atrāgatās tanu-bhṛtāṃ manaso 'pi dūrād
04010284 brūta prasīdata mahān iha vismayo me
04010290 maitreya uvāca
04010291 iti tasya vacaḥ śrutvā trayas te vibudharṣabhāḥ
04010292 pratyāhuḥ ślakṣṇayā vācā prahasya tam ṛṣim prabho
04010300 devā ūcuḥ
04010301 yathā kṛtas te saṅkalpo bhāvyaṃ tenaiva nānyathā
04010302 sat-saṅkalpasya te brahman yad vai dhyāyati te vayam
04010311 athāsmad-amśa-bhūtās te ātmajā loka-viśrutāḥ
04010312 bhavitāro 'ṅga bhadraṃ te visrapsyanti ca te yaśaḥ
04010321 evaṃ kāma-varaṃ dattvā pratijagmuḥ sureśvaraḥ
04010322 sabhājitās tayoh samyag dampatyor miṣatos tataḥ
04010331 somo 'bhūd brahmaṇo 'mśena datto viṣṇos tu yogavit
04010332 durvāsāḥ śaṅkarasyāṃśo nibodhāṅgirasah prajāḥ
04010341 śraddhā tv aṅgirasah patnī catasro 'sūta kanyakāḥ
04010342 sinīvālī kuhū rākā caturthy anumatis tathā
04010351 tat-putrāv aparāv āstāṃ khyātau svārociṣe 'ntare
04010352 utathyo bhagavān sāksād brahmiṣṭhaś ca bṛhaspatiḥ
04010361 pulastyo 'janayat patnyāṃ agastyāṃ ca havirbhuvi
04010362 so 'nya-janmani dahrāgnir viśravās ca mahā-tapāḥ
04010371 tasya yakṣa-patir devaḥ kuberas tv idavidā-sutaḥ
04010372 rāvaṇaḥ kumbhakarṇaś ca tathānyasyāṃ vibhīṣaṇaḥ
04010381 pulahasya gatiḥ bhāryā trīn asūta satī sutān
04010382 karmaśreṣṭhaṃ varīyāṃsaṃ sahiṣṇuṃ ca mahā-mate
04010391 krator api kriyā bhāryā vālakhilyān asūyata
04010392 ṛṣiṇ ṣaṣṭi-sahasrāṇi jvalato brahma-tejasā
04010401 ūrjāyāṃ jajñire putrā vasiṣṭhasya parantapa
04010402 citraketu-pradhānās te sapta brahmarṣayo 'malāḥ
04010411 citraketuḥ surociś ca virajā mitra eva ca
04010412 ulbaṇo vasubhr̥dyāno dyumān śakty-ādayo 'pare
04010421 cittis tv atharvaṇaḥ patnī lebhe putraṃ dhṛta-vratam
04010422 dadhyañcam aśvaśirasāṃ bhṛgor vaṃśaṃ nibodha me
04010431 bhṛguḥ khyātyāṃ mahā-bhāgaḥ patnyāṃ putrān ajjanat
04010432 dhātāraṃ ca vidhātāraṃ śriyaṃ ca bhagavat-parāṃ
04010441 āyatim niyatim caiva sute merus tayor adāt
04010442 tābhyāṃ tayor abhavatāṃ mṛkaṇḍaḥ prāṇa eva ca
04010451 mārkaṇḍeyo mṛkaṇḍasya prāṇād vedaśirā munīḥ

04010452 kaviś ca bhārgavo yasya bhagavān uśanā sutah
04010461 ta ete munayah kṣattar lokān sargair abhāvayan
04010462 eṣa kardama-dauhitra-santānaḥ kathitas tava
04010463 śrṅvataḥ śraddadhānasya sadyaḥ pāpa-haraḥ paraḥ
04010471 prasūtim mānavīm dakṣa upayame hy ajātmajāḥ
04010472 tasyām sasarja duhitṛḥ ṣoḍaśāmala-locanāḥ
04010481 trayodaśādād dharmāya tathaikām agnaye vibhuḥ
04010482 pitṛbhya ekām yuktebhyo bhavāyaikām bhava-cchide
04010491 śraddhā maitrī dayā śāntis tuṣṭiḥ puṣṭiḥ kriyonnatiḥ
04010492 buddhir medhā titikṣā hrīr mūrtir dharmasya patnyah
04010501 śraddhāsūta śubham maitrī prasādam abhayaṁ dayā
04010502 śāntiḥ sukham mudam tuṣṭiḥ smayaṁ puṣṭir asūyata
04010511 yogaṁ kriyonnatir darpam artham buddhir asūyata
04010512 medhā smṛtiṁ titikṣā tu kṣemaṁ hrīḥ praśrayaṁ sutam
04010521 mūrtiḥ sarva-guṇotpattir nara-nārāyaṇāv ṛṣī
04010531 yayor janmany ado viśvam abhyanandat sunirvṛtam
04010532 manāmsi kakubho vātāḥ praseduḥ sarito 'drayah
04010541 divy avādyanta tūryāṇi petuḥ kusuma-vṛṣṭayah
04010542 munayas tuṣṭuvus tuṣṭā jagur gandharva-kinnarāḥ
04010551 nṛtyanti sma striyo devya āsīt parama-maṅgalam
04010552 devā brahmādayaḥ sarve upatasthur abhiṣṭavaiḥ
04010560 devā ūcuḥ
04010561 yo māyayā viracitaṁ nijayātmanīdam
04010562 khe rūpa-bhedam iva tat-praticakṣaṇāya
04010563 etena dharma-sadane ṛṣi-mūrtinādyā
04010564 prāduścakāra puruṣāya namaḥ parasmai
04010571 so 'yam sthiti-vyatikaropaśamāya sṛṣṭān
04010572 sattvena naḥ sura-gaṇān anumeya-tattvaḥ
04010573 dṛṣyād adabhra-karuṇena vilokanena
04010574 yac chrī-niketam amalāṁ kṣipatāravindam
04010581 evaṁ sura-gaṇais tāta bhagavantāv abhiṣṭutau
04010582 labdhāvalokair yayatur arcitau gandhamādanam
04010591 tāv imau vai bhagavato harer aṁśāv ihāgatau
04010592 bhāra-vyayāya ca bhuvaḥ kṛṣṇau yadu-kurūdvahau
04010601 svāhābhīmāninaś cāgner ātmajāms trīn ajījanat
04010602 pāvakaṁ pavamānaṁ ca śuciṁ ca huta-bhojanam
04010611 tebhyo 'gnayah samabhavan catvārimśac ca pañca ca
04010612 ta evaikonapañcāśat sākāṁ pitṛ-pitāmahaiḥ
04010621 vaitānike karmaṇi yan-nāmabhir brahma-vādibhiḥ
04010622 āgneyya iṣṭayo yajñe nirūpyante 'gnayas tu te
04010631 agniṣvāntā barhiśadaḥ saumyāḥ pitara ājyapāḥ
04010632 sāgnayo 'nagnayas teṣāṁ patnī dākṣāyaṇī svadhā
04010641 tebhyo dadhāra kanye dve vayunām dhāriṇīm svadhā
04010642 ubhe te brahma-vādiniau jñāna-vijñāna-pārage
04010651 bhavasya patnī tu satī bhavaṁ devam anuvratā
04010652 ātmanaḥ sadṛśaṁ putraṁ na lebhe guṇa-śīlataḥ
04010661 pitary apratirūpe sve bhavāyānāgase ruṣā
04010662 aprauḍhaivātmanātmānam ajahād yoga-saṁyutā
04020010 vidura uvāca
04020011 bhava śīlavatām śreṣṭhe dakṣo duhitṛ-vatsalah
04020012 vidveṣam akarot kasmād anādrtyātmajāṁ satīm
04020021 kas taṁ carācara-guruṁ nirvairam śānta-vigraham
04020022 ātmārāmaṁ katham dveṣṭi jagato daivataṁ mahat
04020031 etad ākhyāhi me brahman jāmātuḥ śvaśurasya ca
04020032 vidveṣas tu yataḥ prāṇāms tatyaje dustyajān satī
04020040 maitreya uvāca
04020041 purā viśva-srjām satre sametāḥ paramarṣayah
04020042 tathāmara-gaṇāḥ sarve sānugā munayo 'gnayah
04020051 tatra praviṣṭam ṛṣayo dṛṣṭvārkaṁ iva rociṣā
04020052 bhrājamānaṁ vitimiram kurvantaṁ tan mahat sadaḥ
04020061 udatiṣṭhan sadasyās te sva-dhiṣṇyebhyaḥ sahāgnayah
04020062 ṛte viriñcām śarvaṁ ca tad-bhāsākṣipta-cetasaḥ
04020071 sadasas-patibhir dakṣo bhagavān sādhu sat-kṛtaḥ
04020072 ajam loka-guruṁ natvā niṣasāda tad-ājñayā
04020081 prān-niṣaṇṇam mṛdam dṛṣṭvā nāmṛṣyat tad-anādrtaḥ

04020082 uvāca vāmam cakṣurbhyām abhivīkṣya dahann iva
 04020091 śrūyatām brahmarṣayo me saha-devāḥ sahāgnayaḥ
 04020092 sādḥūnām bruvato vṛttam nājñānān na ca matsarāt
 04020101 ayam tu loka-pālānām yaśo-ghno nirapatrapaḥ
 04020102 sadbhir ācaritaḥ panthā yena stabdhena dūṣitaḥ
 04020111 eṣa me śiṣyatām prāpto yan me duhitur agrahīt
 04020112 paṇim viprāgni-mukhataḥ sāvitryā iva sādhuvat
 04020121 gr̥hītvā mṛga-śāvākṣyāḥ paṇim markāṭa-locanaḥ
 04020122 pratyutthānābhivādārhe vācāpy akṛta nocitam
 04020131 lupta-kriyāyāśucaye mānīne bhinna-setave
 04020132 anicchann apy adām bālām sūdrāyevośatīm giram
 04020141 pretāvāseṣu ghoṛeṣu pretair bhūta-gaṇair vṛtaḥ
 04020142 aṭaty unmattavan nagno vyupta-keśo hasan rudan
 04020151 citā-bhasma-kṛta-snānaḥ preta-srañ-nrasthi-bhūṣaṇaḥ
 04020152 śivāpadeśo hy aśivo matto matta-jana-priyaḥ
 04020153 patiḥ pramatha-nāthānām tamo-mātrātmakātmanām
 04020161 tasmā unmāda-nāthāya naṣṭa-śaucāya durhr̥de
 04020162 dattā bata mayā sādhvī codite parameṣṭhinā
 04020170 maitreya uvāca
 04020171 vinindyaivam sa giriśam apratīpam avasthitam
 04020172 dakṣo 'thāpa upaspr̥śya kruddhaḥ śaptum pracakrame
 04020181 ayam tu deva-yajana indropendrādibhir bhavaḥ
 04020182 saha bhāgam na labhatām devair deva-gaṇādhamah
 04020191 niśidhyamānaḥ sa sadasya-mukhyair dakṣo giritrāya visr̥jya śāpam
 04020192 tasmād viniṣkramya vivṛddha-manyur jagāma kauravya nijam nīketanam
 04020201 vijñāya śāpam giriśānugāgraṇīr nandīśvaro roṣa-kaṣāya-dūṣitaḥ
 04020202 dakṣāya śāpam visasarjā dāruṇam ye cānvamodaṁs tad-avācyatām dvijāḥ
 04020211 ya etan martyam uddīśya bhagavaty apratidruhi
 04020212 druhyaty ajñāḥ pṛthag-dṛṣṭis tattvato vimukho bhavet
 04020221 gr̥heṣu kūṭa-dharmeṣu sakto grāmya-sukhecchayā
 04020222 karma-tantram vitanute veda-vāda-vipanna-dhīḥ
 04020231 buddhyā parābhidyāyinyā vismṛtātma-gatiḥ paśuḥ
 04020232 strī-kāmaḥ so 'stv atitarām dakṣo basta-mukho 'cirāt
 04020241 vidyā-buddhir avidyāyām karmamayyām asau jaḍaḥ
 04020242 saṁsarantv iha ye cāmum anu śarvāvamāninam
 04020251 giraḥ śrutāyāḥ puṣpiṇyā madhu-gandhena bhūriṇā
 04020252 mathnā conmathitātmanāḥ sammuhyantu hara-dviṣaḥ
 04020261 sarva-bhakṣā dvijā vṛtṭyai dhṛta-vidyā-tapo-vratāḥ
 04020262 vitta-dehendriyārāmā yācakā vicarantv iha
 04020271 tasyaivam vadataḥ śāpam śrutvā dvija-kulāya vai
 04020272 bhṛguḥ pratyasr̥jac chāpam brahma-daṇḍam duratyayam
 04020281 bhava-vrata-dharā ye ca ye ca tām samanuvratāḥ
 04020282 pāṣaṇḍinas te bhavantu sac-chāstra-paripanthinaḥ
 04020291 naṣṭa-śaucā mūḍha-dhiyo jaṭā-bhasmāsthi-dhāriṇaḥ
 04020292 viśantu śiva-dīkṣāyām yatra daivam surāsavam
 04020301 brahma ca brāhmaṇāmś caiva yad yūyam parinindatha
 04020302 setum vidhāraṇam puṁsām ataḥ pāṣaṇḍam āsritāḥ
 04020311 eṣa eva hi lokānām śivaḥ panthāḥ sanātanāḥ
 04020312 yam pūrve cānusantasthur yat-pramāṇam janārdanaḥ
 04020321 tad brahma paramam śuddham satām vartma sanātanam
 04020322 vigarhya yāta pāṣaṇḍam daivam vo yatra bhūta-rāṭ
 04020330 maitreya uvāca
 04020331 tasyaivam vadataḥ śāpam bhṛgoḥ sa bhagavān bhavaḥ
 04020332 niścakrāma tataḥ kiñcid vimanā iva sānugaḥ
 04020341 te 'pi viśva-sr̥jaḥ satram sahasra-parivatsarān
 04020342 saṁvidhāya maheśvāsa yatrejya ṛṣabho hariḥ
 04020351 āplutyāvabhr̥tham yatra gaṅgā yamunayānvitā
 04020352 virajenātmanā sarve svam svam dhāma yayus tataḥ
 04030010 maitreya uvāca
 04030011 sadā vidviṣator evam kālo vai dhriyamāṇayoḥ
 04030012 jāmātuḥ śvaśurasyāpi sumahān aticakrame
 04030021 yadābhiṣikto dakṣas tu brahmaṇā parameṣṭhinā
 04030022 prajāpatīnām sarveṣām ādhipatyē smayo 'bhavat
 04030031 iṣṭvā sa vājapeyena brahmiṣṭhān abhibhūya ca
 04030032 br̥haspati-savam nāma samārebhe kratūttamam

04030041 tasmin brahmarṣayaḥ sarve devarṣi-pitṛ-devatāḥ
04030042 āsan kṛta-svastyayanās tat-patnyāś ca sa-bharṭṛkāḥ
04030051 tad upaśrutya nabhasi khe-carāṇām prajalpatām
04030052 satī dākṣāyaṇī devī pitṛ-yajña-mahotsavam
04030061 vrajantīḥ sarvato digbhya upadeva-vara-striyaḥ
04030062 vimāna-yānāḥ sa-preṣṭhā niṣka-kaṇṭhīḥ suvāsasaḥ
04030071 drṣṭvā sva-nilayābhyāśe lolākṣīr mṛṣṭa-kuṇḍalāḥ
04030072 patim bhūta-patim devam autsukyād abhyabhāṣata
04030080 saty uvāca
04030081 prajāpates te śvaśurasya sāmpratam niryāpito yajña-mahotsavaḥ kila
04030082 vyaṁ ca tatrābhisarāma vāma te yady arthitāmī vibudhā vrajanti hi
04030091 tasmin bhaginyo mama bhartṛbhiḥ svakair dhruvaṁ gamiṣyanti suhrd-didrṅkṣavaḥ
04030092 aham ca tasmin bhavatābhikāmāye sahopanītam paribarham arhitum
04030101 tatra svasṛ me nanu bhartṛ-sammitā mātṛ-śvasṛḥ klinna-dhiyaṁ ca mātaram
04030102 drakṣye cirotkaṇṭha-manā maharṣibhir unnīyamānam ca mṛḍādhvara-dhvajam
04030111 tvayy etad āścaryam ajātma-māyayā vinirmitam bhāti guṇa-trayātmakam
04030112 tathāpy aham yoṣid atattva-vic ca te dīnā didṅkṣe bhava me bhava-kṣitim
04030121 paśya prayāntīr abhavānya-yoṣito 'py alaṅkṛtāḥ kānta-sakhā varūthaśaḥ
04030122 yāsām vrajadbhiḥ śiti-kaṇṭha maṇḍitam nabho vimānaiḥ kala-hamsa-pāṇḍubhiḥ
04030131 katham sutāyāḥ pitṛ-geha-kautukam niśamya dehaḥ sura-varya neṅgate
04030132 anāhutā apy abhiyanti sauhṛdam bhartur guror deha-kṛtāś ca ketanam
04030141 tan me prasīdedam amartya vāñchitam kartum bhavān kāruṅiko batārhati
04030142 tvayātmano 'rdhe 'ham adabhra-cakṣuṣā nirūpitā mānuḅḡhāna yācitāḥ
04030150 ṛṣir uvāca
04030151 evaṁ giritraḥ priyayābhibhāṣitaḥ pratyabhyadhata prahasan suhṛt-priyaḥ
04030152 saṁsmārito marma-bhidaḥ kuvāg-iṣūn yān āha ko viśva-sṛjām samakṣataḥ
04030160 śrī-bhagavān uvāca
04030161 tvayoditam śobhanam eva śobhane anāhutā apy abhiyanti bandhuṣu
04030162 te yady anutpādita-doṣa-drṣṭayo balīyasānātmya-madena manyunā
04030171 vidyā-tapo-vitta-vapur-vayaḥ-kulaiḥ satām guṇaiḥ ṣaḍbhir asattametaraiḥ
04030172 smṛtau hatāyām bhṛta-māna-durdṛśaḥ stabdhā na paśyanti hi dhāma bhūyasām
04030181 naitādrṣānām sva-jana-vyapekṣayā ḡḡhān pratīyād anavasthitātmanām
04030182 ye 'bhyāgatān vakra-dhiyābhicakṣate āropita-bhrūbhir amarṣaṅākṣibhiḥ
04030191 tathāribhir na vyathate śilīmukhaiḥ śete 'rditāṅgo hṛdayena dūyatā
04030192 svānām yathā vakra-dhiyām duruktibhir divā-nisām tapyati marma-tāḍitaḥ
04030201 vyaktam tvam utkrṣṭa-gateḥ prajāpateḥ priyātmajānām asi subhru me matā
04030202 tathāpi mānam na pituḥ prapatsyase mad-āśrayāt kaḥ paritapyate yataḥ
04030211 pāpacyamānena hṛdāturedriyaḥ samṛddhibhiḥ pūruṣa-buddhi-sākṣiṅām
04030212 akalpa eṣām adhiroḍhum añjasā param padam dveṣṭi yathāsurā harim
04030221 pratyudgama-praśrayaṅābhivādanam vidhīyate sādhu mithaḥ sumadhyame
04030222 prājñaiḥ parasmai puruṣāya cetasaḥ guhā-śayāyaiva na deha-mānina
04030231 sattvam viśuddham vasudeva-śabditaṁ yad īyate tatra pumān apāvṛtaḥ
04030232 sattve ca tasmin bhagavān vāsudevo hy adhokṣajo me namasā vidhīyate
04030241 tat te nirīkṣyo na pitāpi deha-kṛd dakṣo mama dviṭ tad-anuvratāś ca ye
04030242 yo viśvasṛg-yajña-gataṁ varoru mām anāgasam durvacasākarot tiraḥ
04030251 yadi vrajiṣyasy atihāya mad-vaco bhadram bhavatyā na tato bhaviṣyati
04030252 sambhāvitasya sva-janāt parābhavo yadā sa sadyo maraṅāya kalpate
04040010 maitreya uvāca
04040011 etāvad uktvā virarāma śaṅkaraḥ patny-aṅga-nāśam hy ubhayatra cintayan
04040012 suhṛd-didrṅkṣuḥ pariśaṅkitā bhavān niṣkrāmatī nirviśatī dvidhāsa sā
04040021 suhṛd-didrṅkṣā-pratighāta-durmanāḥ snehād rudaty aśru-kalātivihvalā
04040022 bhavam bhavāny apratipūruṣam ruṣā pradhakṣyatīvaikṣata jāta-vepathuḥ
04040031 tato viniḥśvasya satī vihāya tam śokena roṣeṇa ca dūyatā hṛdā
04040032 pitror agāt straiṅa-vimūḍha-dhīr ḡḡhān premṅātmano yo 'rdham adāt satām priyaḥ
04040041 tām anvagacchan druta-vikramām satim ekām tri-netrānucarāḥ sahasraśaḥ
04040042 sa-pārṣada-yakṣā maṅiman-madādayaḥ puro-vṛṣendrās tarasā gata-vyathāḥ
04040051 tām sārīkā-kanduka-darpaṅāmbuja-śvetātapatra-vyajana-srag-ādibhiḥ
04040052 ḡṅtāyanair dundubhi-śaṅkha-veṅubhir vṛṣendram āropya viṭaṅkitā yayuḥ
04040061 ābrahma-ghoṣorjita-yajña-vaiśasam viparṣi-juṣṭam vibudhaiś ca sarvaśaḥ
04040062 mṛd-dārv-ayaḥ-kāñcana-darbha-carmabhir nisṛṣṭa-bhāṅdam yajanam samāviśat
04040071 tām āgatām tatra na kaścanādriyad vimānitām yajña-kṛto bhayāj janāḥ
04040072 ṛte svasṛ vai jananiṁ ca sādaraḥ premāśru-kaṅṭhyaḥ pariśasvajur mudā
04040081 saudarya-sampraśna-samartha-vārtayā mātṛ ca mātṛ-śvasṛbhiś ca sādaram
04040082 dattam saparyām varam āsanam ca sā nādatta pitṛāpratinanditā satī
04040091 arudra-bhāgam tam avekṣya cādhvaram pitṛā ca deve kṛta-helanam vibhau

04040092 anādr̥tā yajña-sadasy adhīśvarī cukopa lokān iva dhakṣyatī ruṣā
04040101 jagarha sāmārṣa-vipannayā girā śiva-dviṣam dhūma-patha-śrama-smayam
04040102 sva-tejasā bhūta-gaṇān samutthitān nigṛhya devī jagato 'bhiṣṛvataḥ
04040110 devy uvāca
04040111 na yasya loke 'sty atīśāyanaḥ priyas tathāpriyo deha-bhṛtām priyātmanaḥ
04040112 tasmin samastātmani mukta-vairake ṛte bhavantaṁ katamaḥ pratīpayet
04040121 doṣān pareṣām hi guṇeṣu sādhaso gṛhṇanti kecin na bhavādr̥so dvija
04040122 guṇāmś ca phalgūn bahulī-kariṣṇavo mahattamās teṣv avidad bhavān agham
04040131 nāścaryam etad yad asatsu sarvadā mahad-vinindā kuṇapātma-vādiṣu
04040132 serṣyam mahāpūruṣa-pāda-pāmsubhir nirasta-tejaḥsu tad eva śobhanam
04040141 yad dvy-akṣaram nāma gireritam nṛṇām sakṛt prasaṅgād agham āsu hanti tat
04040142 pavitra-kīrtim tam alaṅghya-śāsanam bhavān aho dveṣṭi śivam śivetaḥ
04040151 yat-pāda-padman mahatām mano-'libhir niṣevitam brahma-rasāsavārthibhiḥ
04040152 lokasya yad varṣati cāśiṣo 'rthinā tasmai bhavān druhyati viśva-bandhave
04040161 kim vā śivākhyam aśivam na vidus tvad anye brahmādayas tam avakīrya jaṭāḥ śmaśāne
04040162 tan-mālya-bhasma-nṛkapāly avasat piśācair ye mūrdhabhir dadhati tac-caraṇāvasṛṣtam
04040171 karṇau pidhāya nirayād yad akalpa īse dharmāvitary asṛṇibhir nṛbhir asyamāne
04040172 chindyāt prasahya ruśatīm asatīm prabhuś cej jihvām asūn api tato visṛjet sa dharmāḥ
04040181 atas tavotpannam idam kalevaram na dhārayiṣye śiti-kaṇṭha-garhiṇaḥ
04040182 jagdhasya mohād dhi viśuddhim andhaso jugupsitasyoddharaṇam pracakṣate
04040191 na veda-vādān anuvartate matiḥ sva eva loke ramato mahā-muneḥ
04040192 yathā gatiḥ deva-manuṣyayoḥ pṛthak sva eva dharme na param kṣipet sthitaḥ
04040201 karma pravṛttam ca nivṛttam apy ṛtam vede vivicyobhaya-liṅgam āśritam
04040202 virodhi tad yaugapadaika-kartari dvayam tathā brahmaṇi karma narcchati
04040211 mā vaḥ padavyaḥ pitar asmad-āsthita yā yajña-śālāsu na dhūma-vartmabhiḥ
04040212 tad-anna-tr̥ptair asu-bhṛdbhir īditā avyakta-liṅgā avadhūta-sevitāḥ
04040221 naitena dehena hare kṛtāgaso dehodbhavenālam alam kujanmanā
04040222 vr̥ḍā mamābhūt kujana-prasaṅgatas taj janma dhig yo mahatām avadya-kṛt
04040231 gotram tvadīyam bhagavān vṛṣadhvajo dākṣāyaṇīty āha yadā sudurmanāḥ
04040232 vyapeta-narma-smitam āsu tadāham vyutsrakṣya etat kuṇapam tvad-aṅgajam
04040240 maitreya uvāca
04040241 ity adhivare dakṣam anūdyā śatru-han kṣitāv udīcīm niṣasāda śānta-vāk
04040242 spr̥ṣtvā jalam pīta-dukūla-samvṛtā nimīlya dṛg yoga-patham samāviśat
04040251 kṛtvā samānāv anilau jitāsanā sodānam utthāpya ca nābhi-cakrataḥ
04040252 śanair hr̥di sthāpya dhiyorasi sthitam kaṇṭhād bhruvor madhyam aninditānayat
04040261 evam sva-deham mahatām mahīyasā muhuḥ samāropitam aṅkam ādarāt
04040262 jihāsati dakṣa-ruṣā manasvinī dadhāra gātreṣv anilāgni-dhāraṇām
04040271 tataḥ sva-bhartuś caraṇāmbujāsavam jagad-guroś cintayatī na cāparam
04040272 dadarśa deho hata-kalmaṣaḥ satī sadyaḥ prajajvāla samādhijāgninā
04040281 tat paśyatām khe bhuvi cādbhutam mahad hā hetī vādaḥ sumahān ajāyata
04040282 hanta priyā daivatamasya devī jahāv asūn kena satī prakopitā
04040291 aho anātmyam mahad asya paśyata prajāpater yasya carācaram prajāḥ
04040292 jahāv asūn yad-vimatātmaḥ satī manasvinī mānam abhīkṣṇam arhati
04040301 so 'yam durmarṣa-hṛdayo brahma-dhruk ca loke 'pakīrtim mahatīm avāpsyati
04040302 yad-aṅgajām svām puruṣa-dvid udyatām na pratyāsedhan mṛtaye 'parādhataḥ
04040311 vadaty evam jane satyā dṛṣtvāsu-tyāgam adbhutam
04040312 dakṣam tat-pārśadā hantum udatiṣṭhann udāyudhāḥ
04040321 teṣām āpatatām vegam niśāmya bhagavān bhṛguḥ
04040322 yajña-ghna-ghnena yajuṣā dakṣiṇāgnau juhāva ha
04040331 adhvaryuṇā hūyamāne devā utpetur ojasā
04040332 ṛbhavo nāma tapasā somam prāptāḥ sahasraśaḥ
04040341 tair alātāyudhaiḥ sarve pramathāḥ saha-guhyakāḥ
04040342 hanyamānā diśo bhejur uśadbhir brahma-tejasā
04050010 maitreya uvāca
04050011 bhavo bhavānyā nidhanam prajāpater asat-kṛtāyā avagamyā nārādāt
04050012 sva-pārśada-sainyam ca tad-adhvararbhuhvir vidrāvitam krodham apāram ādadhe
04050021 kruddhaḥ sudaṣṭauṣṭha-putaḥ sa dhūr-jaṭir jaṭam taḍid-vahni-saṭogra-rociṣam
04050022 utkr̥tya rudraḥ sahasotthito hasan gambhīra-nādo visasarja tam bhuvi
04050031 tato 'tikāyas tanuvā spr̥ṣan divam sahasra-bāhur ghana-ruk tri-sūrya-dṛk
04050032 karāla-damṣṭro jvalad-agni-mūrdhajaḥ kapāla-mālī vividhodyatāyudhaḥ
04050041 tam kim karomīti gṛṇantam āha baddhāñjalim bhagavān bhūta-nāthaḥ
04050042 dakṣam sa-yajñam jahi mad-bhaṭānām tvam agrānī rudra bhaṭāmśako me
04050051 ājñapta evam kupitena manyunā sa deva-devam paricakrame vibhum
04050052 mene-tadātmānam asaṅga-ramhasā mahīyasām tāta sahaḥ sahiṣṇum
04050061 anvīyamānaḥ sa tu rudra-pārśadair bhṛṣam nadadbhir vyanadat subhairavam

04050062 udyamya sūlam jagad-antakāntakam samprādravad ghoṣaṇa-bhūṣaṇānghriḥ
04050071 athartvijo yajamānaḥ sadasyāḥ kakubhy udīcyām prasamīkṣya reṇum
04050072 tamaḥ kim etat kuta etad rajo 'bhūd iti dvijā dvija-patnyā ca dadhyuḥ
04050081 vātā na vānti na hi santi dasyavaḥ prācīna-barhir jīvati hogra-daṇḍaḥ
04050082 gāvo na kālyanta idam kuto rajo loko 'dhunā kim pralayāya kalpate
04050091 prasūti-miśrāḥ striya udvigna-cittā ūcur vipāko vrjinasyaiva tasya
04050092 yat paśyantīnām duhitṛṇām prajeśaḥ sutām satīm avadadhyāv anāgām
04050101 yas tv anta-kāle vyupta-jaṭā-kalāpaḥ sva-sūla-sūcy-arpita-dig-gajendraḥ
04050102 vitatya nṛtyaty uditāstra-dor-dhvajān uccāṭṭa-hāsa-stanayitnu-bhinna-dik
04050111 amarṣayitvā tam asahya-tejasam manyu-plutam durnirīkṣyam bhru-kuṭyā
04050112 karāla-damṣṭrābhir udasta-bhāgaṇam syāt svasti kim kopayato vidhātuḥ
04050121 bahv evam udvigna-dṛśocyamāne janena dakṣasya muhur mahātmanah
04050122 utpetur utpātataṃ sahasraśo bhayāvahā divi bhūmau ca paryak
04050131 tāvat sa rudrānucarair mahā-makho nānāyudhair vāmanakair udāyudhaiḥ
04050132 piṅgaiḥ piśaṅgair makarodarānanaiḥ paryādravadbhir vidurānvarudhyata
04050141 kecid babhañjuḥ prāg-vamśam patnī-śālām tathāpare
04050142 sada āgnīdhra-śālām ca tad-vihāram mahānasam
04050151 ruruḥ yajña-pātrāṇi tathaike 'gnīm anāsayan
04050152 kuṇḍeṣv amūtrayan kecid bibhidur vedi-mekhalāḥ
04050161 abādhanta munīn anye eke patnīr atarjayan
04050162 apare jagṛhur devān pratyāsannān palāyitān
04050171 bhṛgum babandha maṇimān vīrabhadraḥ prajāpatim
04050172 caṇḍeśaḥ pūṣaṇam devam bhagam nandīśvaro 'grahīt
04050181 sarva evartvijo dṛṣtvā sadasyāḥ sa-divaukasah
04050182 tair ardyamānāḥ subhṛśam grāvabhir naikadhādravan
04050191 juhvataḥ sruva-hastasya śmaśrūṇi bhagavān bhavaḥ
04050192 bhṛgor luluñce sadasi yo 'hasac chmaśru darśayan
04050201 bhagasya netre bhagavān pātitasya ruṣā bhuvi
04050202 ujjahāra sada-stho 'kṣṇā yaḥ śapantam asūsucat
04050211 pūṣṇo hy apātayad dantān kāliṅgasya yathā balaḥ
04050212 śapyamāne garimaṇi yo 'hasad darśayan dataḥ
04050221 ākramyorasi dakṣasya śīta-dhāreṇa hetinā
04050222 chindann api tad uddhartum nāśaknot tryambakas tadā
04050231 śastrair astrānvitair evam anirbhinna-tvacam haraḥ
04050232 vismayam param āpanno dadhyau paśupatiś ciram
04050241 dṛṣtvā samjñapanam yogam paśūnām sa patir makhe
04050242 yajamāna-paśoḥ kasya kāyāt tenāharac chirah
04050251 sādhu-vādas tadā teṣām karma tat tasya paśyatām
04050252 bhūta-preta-piśācānām anyeṣām tad-viparyayah
04050261 juhāvaitac chiras tasmin dakṣiṇāgnāv amarṣitaḥ
04050262 tad-deva-yajanam dagdhvā prātiṣṭhad guhyakālayam
04060010 maitreya uvāca
04060011 atha deva-gaṇāḥ sarve rudrānīkaiḥ parājitaḥ
04060012 sūla-paṭṭīśa-nistriṃśa-gadā-pariḥga-mudgaraiḥ
04060021 sañchinna-bhinna-sarvāṅgāḥ sartvik-sabhyā bhayākulāḥ
04060022 svayambhuve namaskṛtya kārtsnyenaitan nyavedayan
04060031 upalabhya puraivaitad bhagavān abja-sambhavaḥ
04060032 nārāyaṇāś ca viśvātmā na kasyādhvaram īyatuḥ
04060041 tad ākarṇya vibhuḥ prāha tejyasi kṛtāgasi
04060042 kṣemāya tatra sā bhūyān na prāyeṇa bubhūṣatām
04060051 athāpi yūyam kṛta-kilbiṣā bhavam ye barhiṣo bhāga-bhājam parāduḥ
04060052 prasādayadhvam pariśuddha-cetasā kṣipra-prasādam pragṛhītānghri-padmam
04060061 āśāsānā jīvitam adhvarasya lokaḥ sa-pālah kupite na yasmin
04060062 tam āśu devam priyayā vihīnam kṣamāpayadhvam hr̥di viddham duruktaiḥ
04060071 nāham na yajño na ca yūyam anye ye deha-bhājo munayaś ca tattvam
04060072 viduḥ pramāṇam bala-vīryayor vā yasyātma-tantrasya ka upāyam vidhitset
04060081 sa ittham ādiśya surān ajas tu taiḥ samanvitaḥ pitṛbhiḥ sa-prajeśaiḥ
04060082 yayau sva-dhiṣṇyān nilayam pura-dviṣaḥ kailāsam adri-pravaram priyam prabhoh
04060091 janmauśadhi-tapo-mantra-yoga-siddhair naretaraiḥ
04060092 juṣtam kinnara-gandharvair apsarobhir vṛtam sadā
04060101 nānā-maṇimayaiḥ śṛṅgair nānā-dhātu-vicitritaiḥ
04060102 nānā-druma-latā-gulmair nānā-mṛga-gaṇāvṛtaiḥ
04060111 nānāmala-prasravaṇair nānā-kandara-sānubhiḥ
04060112 ramaṇam viharantīnām ramaṇaiḥ siddha-yoṣitām
04060121 mayūra-kekābhirutam madāndhāli-vimūrcchitam

04060122 plāvitai rakta-kaṅṭhānām kūjitaś ca patattriṇām
 04060131 āhvayantam ivoddhastair dvijān kāma-dughair drumaiḥ
 04060132 vrajantam iva mātaṅgair gṛṇantam iva nirjharaiḥ
 04060141 mandāraiḥ pārijātaiś ca saralaiś copaśobhitam
 04060142 tamālaiḥ śāla-tālaiś ca kovidārāsanārjunaiḥ
 04060151 cūtaiḥ kadambair nīpaiś ca nāga-punnāga-campakaiḥ
 04060152 pāṭalāśoka-bakulaiḥ kundaiḥ kurabakair api
 04060161 svarṇārṇa-śata-patraiś ca vara-reṇuka-jātibhiḥ
 04060162 kubjakair mallikābhiś ca mādhavībhiś ca maṇḍitam
 04060171 panasodumbarāśvattha-plakṣa-nyagrodha-hiṅgubhiḥ
 04060172 bhūrjair ośadhibhiḥ pūgai rājapūgaiś ca jambubhiḥ
 04060181 kharjūrāmrātakāmrādyaiḥ priyāla-madhukeṅgudaiḥ
 04060182 drumā-jātibhir anyaiś ca rājitam veṇu-kīcakaiḥ
 04060191 kumudotpala-kahlāra-śatapatra-vanarddhibhiḥ
 04060192 nalinīṣu kalam kūjat-khaga-vṛndopaśobhitam
 04060201 mṛgaiḥ śākhāmṛgaiḥ kroḍair mṛgendrair ṛkṣa-śalyakaiḥ
 04060202 gavayaiḥ śarabhair vyāghrai rurubhir mahiśādibhiḥ
 04060211 karṇāntraikapadāśvāsyair nirjuṣṭam vṛka-nābhibhiḥ
 04060212 kadālī-khaṇḍa-samruddha-nalinī-pulina-śriyam
 04060221 paryastam nandayā satyāḥ snāna-puṇyatarodayā
 04060222 vilokya bhūteśa-giriṃ vibudhā vismayam yayuḥ
 04060231 dadṛśus tatra te ramyām alakām nāma vai purīm
 04060232 vanam saugandhikam cāpi yatra tan-nāma paṅkajam
 04060241 nandā cālakanandā ca saritau bāhyataḥ puraḥ
 04060242 tīrthapāda-padāmbhoja-rajāsātīva pāvane
 04060251 yayoḥ sura-striyaḥ kṣattar avaruhya sva-dhiṣṇyataḥ
 04060252 krīḍanti pumsaḥ siṅcanyo vigāhya rati-karśitāḥ
 04060261 yayos tat-snāna-vibhraṣṭa-nava-kuṅkuma-piṅjaram
 04060262 vitṛṣo 'pi pibanty ambhaḥ pāyayanto gajā gajīḥ
 04060271 tāra-hema-mahāratna-vimāna-śata-saṅkulām
 04060272 juṣṭam puṇyajana-strībhir yathā kham sataḍid-ghanam
 04060281 hitvā yakṣeśvara-purīm vanam saugandhikam ca tat
 04060282 drumaiḥ kāma-dughair hr̥dyam citra-mālya-phala-cchadaiḥ
 04060291 rakta-kaṅṭha-khagānīka-svara-maṇḍita-ṣaṭpadam
 04060292 kalahaṁsa-kula-preṣṭham kharadaṇḍa-jalāśayam
 04060301 vana-kuṅjara-saṅghrṣṭa-haricandana-vāyunā
 04060302 adhi puṇyajana-strīṇām muhur unmathayan manaḥ
 04060311 vaidūrya-kṛta-sopānā vāpya utpala-mālinīḥ
 04060312 prāptam kimpuruṣair dr̥ṣṭvā ta ārād dadṛśur vaṭam
 04060321 sa yojana-śatotsedhaḥ pādona-viṭapāyataḥ
 04060322 paryak-kṛtācala-cchāyo nirnīḍas tāpa-varjitaḥ
 04060331 tasmin mahā-yogamaye mumukṣu-śaraṇe surāḥ
 04060332 dadṛśuḥ śivam āsīnam tyaktāmarṣam ivāntakam
 04060341 sanandanādyair mahā-siddhaiḥ śāntaiḥ samśānta-vigraham
 04060342 upāsyamānam sakhyā ca bhartrā guhyaka-rakṣasām
 04060351 vidyā-tapo-yoga-patham āsthitam tam adhīśvaram
 04060352 carantam viśva-suhrdam vātsalyāl loka-maṅgalam
 04060361 liṅgam ca tāpasābhīṣṭam bhasma-daṇḍa-jaṭājinam
 04060362 aṅgena sandhyābhra-rucā candra-lekhām ca bibhratam
 04060371 upaviṣṭam darbhamaṃyām bṛsyām brahma sanātanam
 04060372 nārādāya pravocantam pṛcchate śṛṇvatām satām
 04060381 kṛtvorau dakṣiṇe savyam pāda-padman ca jānuni
 04060382 bāhum prakoṣṭhe 'kṣa-mālām āsīnam tarka-mudrayā
 04060391 tam brahma-nirvāṇa-samādhim āsritam vyupāśritam giriśam yoga-kakṣām
 04060392 sa-loka-pālā munayo manūnām ādyam manum prāñjalayaḥ praṇemuḥ
 04060401 sa tūpalabhyāgatam ātma-yoniṃ surāsureśair abhivanditāṅghriḥ
 04060402 utthāya cakre śirasābhivandanam arhattamaḥ kasya yathaiva viṣṇuḥ
 04060411 tathāpare siddha-gaṇā maharṣibhir ye vai samantād anu nīlālohitam
 04060412 namaskṛtaḥ prāha śāśānka-śekharam kṛta-praṇāmanam prahasann ivātmabhūḥ
 04060420 brahmovāca
 04060421 āne tvam īśam viśvasya jagato yoni-bījayoḥ
 04060422 śakteḥ śivasya ca param yat tad brahmā nirantaram
 04060431 tvam eva bhāgavann etac chiva-śaktyoḥ svarūpayoḥ
 04060432 viśvam sṛjasi pāsy atsi krīḍann ūṛṇa-paṭo yathā
 04060441 tvam eva dharmārtha-dughābhipattaye dakṣeṇa sūtreṇa sasarijithādhvaram

04060442 tvayaiva loke 'vasitās ca setavo yān brāhmaṇāḥ śraddadhate dhṛta-vratāḥ
04060451 tvam karmanām maṅgala maṅgalānām kartuḥ sva-lokaṁ tanuṣe svaḥ param vā
04060452 amaṅgalānām ca tamisram ulbaṇam viparyayaḥ kena tad eva kasyacit
04060461 na vai satām tvac-caraṇārpitātmanām bhūteṣu sarveṣv abhipāśyatām tava
04060462 bhūtāni cātmany aprthag-didr̥kṣatām prāyeṇa roṣo 'bhibhaved yathā paśum
04060471 pṛthag-dhiyaḥ karma-dr̥śo durāśayāḥ parodayenārpita-hṛd-rujo 'niśam
04060472 parān duruktair vitudanty aruntudās tām māvadhīd daiva-vadhān bhavad-vidhaḥ
04060481 yasmin yadā puṣkara-nābha-māyayā durantayā spr̥ṣṭa-dhiyaḥ pṛthag-dr̥śaḥ
04060482 kurvanti tatra hy anukampayā kṛpām na sādhave daiva-balāt kṛte kramam
04060491 bhavāms tu puṁsaḥ paramasya māyayā durantayāspr̥ṣṭa-matiḥ samasta-dr̥k
04060492 tayā hatātmasv anukarma-cetaḥsv anugrahaṁ kartum ihārhasi prabho
04060501 kurv adhvarasyoddharaṇam hatasya bhoḥ tvayāsamāptasya mano prajāpateḥ
04060502 na yatra bhāgam tava bhāgino daduḥ kuyājino yena makho ninīyate
04060511 jīvatād yajamāno 'yam prapadyetākṣiṇī bhagaḥ
04060512 bhṛgoḥ śmaśrūṇi rohantu pūṣṇo dantās ca pūrvavat
04060521 devānām bhagna-gātrānām ṛtvijām cāyudhāśmabhiḥ
04060522 bhavatānugrhitānām āśu manyo 'stv anāturam
04060531 eṣa te rudra bhāgo 'stu yad-ucchiṣṭo 'dhvarasya vai
04060532 yajñas te rudra bhāgena kalpatām adya yajña-han
04070010 maitreya uvāca
04070011 ity ajenānunītena bhavena paritusyatā
04070012 abhyadhāyi mahā-bāho prahasya śrūyatām iti
04070020 mahādeva uvāca
04070021 nāgham prajeṣa bālānām varṇaye nānucintaye
04070022 deva-māyābhibhūtānām daṇḍas tatra dhṛto mayā
04070031 prajāpater dagdha-śīrṣṇo bhavativ aja-mukham śīraḥ
04070032 mitrasya cakṣusekṣeta bhāgam svam barhiṣo bhagaḥ
04070041 pūṣā tu yajamānasya dadbhir jakṣatu piṣṭa-bhuk
04070042 devāḥ prakṛta-sarvāṅgā ye ma uccheṣaṇam daduḥ
04070051 bāhubhyām aśvinoḥ pūṣṇo hastābhyām kṛta-bāhavaḥ
04070052 bhavantv adhvaryavaś cānye basta-śmaśrur bhṛgur bhavet
04070060 maitreya uvāca
04070061 tadā sarvāṇi bhūtāni śrutvā mīdhvaśmoditam
04070062 parituṣṭātmabhis tāta sādhu sādhu ity athābruvan
04070071 tato mīdhvāmsam āmantrya śunāsīrāḥ saharṣibhiḥ
04070072 bhūyas tad deva-yajanaṁ sa-mīdhvad-vedhaso yayuḥ
04070081 vidhāya kārtsnyena ca tad yad āha bhagavān bhavaḥ
04070082 sandadhuḥ kasya kāyena savanīya-pāśoḥ śīraḥ
04070091 sandhīyamāne śīrasi dakṣo rudrābhivīkṣitaḥ
04070092 sadyaḥ supta ivottasthau dadṛṣe cāgrato mṛdam
04070101 tadā vṛṣadhvaja-dveṣa-kalilātmā prajāpatiḥ
04070102 śivāvalokād abhavac charad-dhrada ivāmalaḥ
04070111 bhava-stavāya kṛta-dhīr nāśaknod anurāgataḥ
04070112 autkaṇṭhyād bāṣpa-kalayā samparetām sutām smaran
04070121 kṛcchrāt samstabhya ca manaḥ prema-vihvalitaḥ sudhīḥ
04070122 śāśamsa nirvyalīkena bhāveneśam prajāpatiḥ
04070130 dakṣa uvāca
04070131 bhūyān anugraha aho bhavatā kṛto me
04070132 daṇḍas tvayā mayi bhṛto yad api pralabdhaḥ
04070133 na brahma-bandhuṣu ca vām bhagavann avajñā
04070134 tubhyaṁ hareś ca kuta eva dhṛta-vrateṣu
04070141 vidyā-tapo-vrata-dharān mukhataḥ sma viprān
04070142 brahmātma-tattvam avitum prathamam tvam asrāk
04070143 tad brāhmaṇān parama sarva-vipatsu pāsi
04070144 pālaḥ paśūn iva vibho pragrhitā-daṇḍaḥ
04070151 yo 'sau mayāvidita-tattva-dr̥śā sabhāyām
04070152 kṣipto durukti-viśikhair vigaṇayya tan mām
04070153 arvāk patantam arhattama-nindayāpād
04070154 dr̥ṣṭyārdayā sa bhagavān sva-kṛtena tuṣyet
04070160 maitreya uvāca
04070161 kṣamāpyaivam sa mīdhvāmsam brahmaṇā cānumantritaḥ
04070162 karma santānayām āsa sopādhyāyartvig-ādibhiḥ
04070171 vaiṣṇavam yajña-santatyai tri-kapālam dvijottamāḥ
04070172 puroḍāśam niravapan vīra-samsarga-śuddhaye
04070181 adhvaryuṇāta-haviṣā yajamāno viśāmpate

04070182 dhiyā viśuddhayā dadhyau tathā prādurabhūd dhariḥ
 04070191 tadā sva-prabhayā teṣāṃ dyotayantyā diśo daśa
 04070192 muṣṇams teja upānītas tārksyeṇa stotra-vājinā
 04070201 śyāmo hiraṇya-raśano 'rka-kirīta-juṣṭo
 04070202 nīlālaka-bhramara-maṇḍita-kuṇḍalāsyah
 04070203 śaṅkhābja-cakra-śara-cāpa-gadāsi-carma-
 04070204 vyagrair hiraṇmaya-bhujair iva karṇikārah
 04070211 vakṣasy adhiśrita-vadhūr vana-māly udāra-
 04070212 hāsāvaloka-kalayā ramayamś ca viśvam
 04070213 pārśva-bhramad-vyajana-cāmara-rāja-haṃsah
 04070214 śvetātapatra-śaśinopari rajyamānah
 04070221 tam upāgatam ālakṣya sarve sura-gaṇādayah
 04070222 praṇemuḥ sahasotthāya brahmendra-tryakṣa-nāyakāḥ
 04070231 tat-tejasā hata-rucaḥ sanna-jihvāḥ sa-sādhvasāḥ
 04070232 mūrdhnā dhṛtāñjali-putā upatasthur adhokṣajam
 04070241 apy arvāg-vṛttayo yasya mahi tv ātmabhuv-ādayah
 04070242 yathā-mati grṇanti sma kṛtānugraha-vigraham
 04070251 dakṣo grhītārhaṇa-sādanottamaṃ
 04070252 yajñeśvaram viśva-srjām param gurum
 04070253 sunanda-nandādy-anugair vṛtam mudā
 04070254 grṇan prapede prayataḥ kṛtāñjaliḥ
 04070260 dakṣa uvāca
 04070261 śuddham sva-dhāmny uparatākhila-buddhy-avastham
 04070262 cin-mātram ekam abhayam pratiśidhya māyām
 04070263 tiṣṭhams tayaiva puruṣatvam upetya tasyām
 04070264 āste bhavān aparīśuddha ivātma-tantraḥ
 04070270 ṛtvija ūcuḥ
 04070271 tattvam na te vayam anañjana rudra-śāpāt
 04070272 karmaṇy avagraha-dhiyo bhagavan vidāmaḥ
 04070273 dharmopalakṣaṇam idam trivṛd adhvarākhyam
 04070274 jñātam yad-artham adhidaivam ado vyavasthāḥ
 04070280 sadasyā ūcuḥ
 04070281 utpatty-adhvany aśaraṇa uru-kleśa-durge 'ntakogra-
 04070282 vyālānviṣṭe viśaya-mṛga-trṣy ātma-gehoru-bhārah
 04070283 dvandva-śvabhre khala-mṛga-bhaye śoka-dāve 'jña-sārthah
 04070284 pādaukas te śaraṇada kadā yāti kāmopasṛṣṭah
 04070290 rudra uvāca
 04070291 tava varada varāṅghrāv āśiṣehākhilārthe
 04070292 hy api munibhir asaktair ādareṇārhaṇīye
 04070293 yadi racita-dhiyam māvidya-loko 'pavidham
 04070294 jāpati na gaṇaye tat tvat-parānugraheṇa
 04070300 bhṛgur uvāca
 04070301 yan māyayā gahanayāpahṛtātma-bodhā
 04070302 brahmādayas tanu-bhṛtas tamasi svapantaḥ
 04070303 nātman-śṛitam tava vidanty adhunāpi tattvam
 04070304 so 'yam prasīdatu bhavān praṇatātma-bandhuḥ
 04070310 brahmovāca
 04070311 naitat svarūpaṃ bhavato 'sau padārtha-bheda-grahaiḥ puruṣo yāvad īkṣet
 04070312 jñānasya cārthasya guṇasya cāśrayo māyāmayād vyatirikto matas tvam
 04070320 indra uvāca
 04070321 idam apy acyuta viśva-bhāvanam vapur ānanda-karam mano-dṛśām
 04070322 sura-vidviṭ-kṣapaṇair udāyudhair bhuja-daṇḍair upapannam aṣṭabhiḥ
 04070330 patnya ūcuḥ
 04070331 yajño 'yam tava yajanāya kena sṛṣṭo vidhvastah paśupatinādyā dakṣa-kopāt
 04070332 tam nas tvam śava-śayanābha-śānta-medham yajñātman nalina-rucā dṛśā punīhi
 04070340 ṛṣaya ūcuḥ
 04070341 ananvitam te bhagavan viceṣṭitam yad ātmanā carasi hi karma nājyase
 04070342 vibhūtaye yata upasedur īśvarīm na manyate svayam anuvartatīm bhavān
 04070350 siddhā ūcuḥ
 04070351 ayam tvat-kathā-mṛṣṭa-pīyūṣa-nadyām mano-vāraṇah kleśa-dāvāgni-dagdhaḥ
 04070352 trṣārto 'vagāḍho na sasmāra dāvam na niṣkrāmati brahma-sampannavan naḥ
 04070360 yajamāny uvāca
 04070361 svāgatam te prasīdeśa tubhyam namaḥ śrīnivāsa śriyā kāntayā trāhi naḥ
 04070362 tvām ṛte 'dhīśa nāṅgair makhaḥ śobhate śīrṣa-hīnaḥ ka-bandho yathā puruṣah
 04070370 lokapālā ūcuḥ

04070371 dr̥ṣṭaḥ kiṃ no dr̥gbhir asad-grahais tvam̐ pratyag-draṣṭā dr̥śyate yena viśvam
04070372 m̐yā hy eṣā bhavadīyā hi bhūman yas tvam̐ ṣaṣṭhaḥ pañcabhir bhāsi bhūtaiḥ
04070380 yogeśvarā ūcuḥ
04070381 preyān na te 'nyo 'sty amutas tvayi prabho viśvātmanīkṣen na pṛthag ya ātmanah
04070382 athāpi bhaktyeśa tayopadhāvatām ananya-vṛṭtyānugṛhāṇa vatsala
04070391 jagad-udbhava-sthiti-layeṣu daivato bahu-bhidyamāna-guṇayātma-māyayā
04070392 racitātma-bheda-mataye sva-samsthayā vinivartita-bhrama-guṇātmane namaḥ
04070400 brahmovāca
04070401 namas te śrita-sattvāya dharmādīnām ca sūtaye
04070402 nirguṇāya ca yat-kāṣṭhām nāham̐ vedāpare 'pi ca
04070410 agnir uvāca
04070411 yat-tejasāham̐ susamiddha-tejā havyaṃ vahe svadhvara ājya-siktam̐
04070412 tam̐ yajñiyam̐ pañca-vidham̐ ca pañcabhiḥ sviṣṭam̐ yajurbhiḥ praṇato 'smi yajñam̐
04070420 devā ūcuḥ
04070421 purā kalpāpāye sva-kṛtam̐ udarī-kṛtya vikṛtam̐
04070422 tvam̐ evādyas tasmin salila uragendrādhiśayane
04070423 pumān śeṣe siddhair hr̥di vimṛśītādhyātma-padaviḥ
04070424 sa evādyākṣṇor yaḥ pathi carasi bhṛtyān avasi naḥ
04070430 gandharvā ūcuḥ
04070431 aṃśāṃśās te deva marīcy-ādaya ete brahmendrādya deva-gaṇā rudra-purogāḥ
04070432 kr̥dā-bhāṇḍam̐ viśvam̐ idam̐ yasya vibhūman tasmai nityam̐ nātha namas te karavāma
04070440 vidyādhara ūcuḥ
04070441 tvan-māyayārtham̐ abhipadya kalevare 'smin
04070442 kṛtvā mamāham̐ iti durmatir utpathaiḥ svaiḥ
04070443 kṣipto 'py asad-viśaya-lālasa ātma-moham̐
04070444 yuṣmat-kathāmṛta-niṣevaka udvyudasyet
04070450 brāhmaṇā ūcuḥ
04070451 tvam̐ kratuḥ tvam̐ havis tvam̐ hutāśaḥ svayaṃ tvam̐ hi mantraḥ samid-darbha-pātrāṇi ca
04070452 tvam̐ sadasyartvijo dāpatī devatā agnihotraṃ svadhā soma ājyaṃ paśuḥ
04070461 tvam̐ purā gāṃ rasāyā mahā-sūkarō dāṃṣṭrayā padminīm̐ vāraṇendro yathā
04070462 stūyamāno nadal līlayā yogibhir vyujjhartha trayī-gātra yajña-kratuḥ
04070471 sa prasīda tvam̐ asmākam̐ ākāṅkṣatām̐ darśanam̐ te paribhraṣṭa-sat-karmaṇām̐
04070472 kīrtiyamāne nṛbhir nāmni yajñeśa te yajña-vighnāḥ kṣayam̐ yānti tasmai namaḥ
04070480 maitreya uvāca
04070481 iti dakṣaḥ kavir yajñam̐ bhadra rudrābhimarśitam̐
04070482 kīrtiyamāne hr̥ṣīkeśe sanninye yajña-bhāvane
04070491 bhagavān svena bhāgena sarvātmā sarva-bhāga-bhuk
04070492 dakṣam̐ babhāṣa ābhāṣya prīyamāṇa ivānagha
04070500 śrī-bhagavān uvāca
04070501 aham̐ brahmā ca śarvaś ca jagataḥ kāraṇam̐ param̐
04070502 ātmeśvara upadraṣṭā svayan-dr̥g aviśeṣaṇaḥ
04070511 ātma-māyām̐ samāviśya so 'ham̐ guṇamayīm̐ dvija
04070512 srjan rakṣan haran viśvam̐ dadhre samjñām̐ kriyocitām̐
04070521 tasmin brahmaṇy advitīye kevale paramātmani
04070522 brahma-rudrau ca bhūtāni bhedenājño 'nupaśyati
04070531 yathā pumān na svāṅgeṣu śiraḥ-pāṇy-ādiṣu kvacit
04070532 pārakya-buddhim̐ kurute evam̐ bhūteṣu mat-parah
04070541 trayāṇām̐ eka-bhāvānām̐ yo na paśyati vai bhidām̐
04070542 sarva-bhūtātmanām̐ brahman sa śāntim̐ adhigacchati
04070550 maitreya uvāca
04070551 evam̐ bhagavatādiṣṭaḥ prajāpati-patir harim̐
04070552 arcitvā kratunā svena devān ubhayato 'yajat
04070561 rudram̐ ca svena bhāgena hy upādhāvat samāhitaḥ
04070562 karmaṇodavasānena somapān itarān api
04070563 udavasya sahartvigbhiḥ sasnāv avabhr̥tham̐ tataḥ
04070571 tasmā apy anubhāvena svenaivāvāpta-rādhase
04070572 dharma eva matim̐ dattvā tridaśās te divam̐ yayuḥ
04070581 evam̐ dākṣāyaṇī hitvā satī pūrva-kalevaram̐
04070582 jajñe himavataḥ kṣetre menāyām̐ iti śuśruma
04070591 tam̐ eva dayitam̐ bhūya āvr̥ṅkte patim̐ ambikā
04070592 ananya-bhāvaika-gatim̐ śaktiḥ supteva pūruṣam̐
04070601 etad bhagavataḥ śambhoḥ karma dakṣādhvara-druhaḥ
04070602 śrutam̐ bhāgavatāc chiśyād uddhavān me br̥haspateḥ
04070611 idam̐ pavitraṃ param̐ īśa-ceṣṭitam̐ yaśasyam̐ āyuṣyam̐ aghaḥ marṣaṇam̐
04070612 yo nityadākarnya naro 'nukīrtayed dhunoty agham̐ kaurava bhakti-bhāvataḥ

04080010 maitreya uvāca
04080011 sanakādyā nāradaś ca ṛbhur haṁso 'ruṅir yatih
04080012 naite gṛhān brahma-sutā hy āvasann ūrdhva-retasaḥ
04080021 mṛṣādharmaśya bhāryāsīd dambhaṁ māyām ca śatru-han
04080022 asūta mithunaṁ tat tu nirṛtir jagṛhe 'prajāḥ
04080031 tayoh samabhaval lobho nikṛtiś ca mahā-mate
04080032 tābhyām krodhaś ca himsā ca yad duruktiḥ svasā kalih
04080041 duruktau kalir ādhatta bhayaṁ mṛtyuṁ ca sattama
04080042 tayoś ca mithunaṁ jajñe yātanā nirayas tathā
04080051 saṅgrahena mayākhyātaḥ pratisargas tavānagha
04080052 triḥ śrutvaitat pumān puṇyaṁ vidhunoty ātmano malam
04080061 athātaḥ kīrtaye vaṁśaṁ puṇya-kīrteḥ kurūdvaha
04080062 svāyambhuvasyāpi manor harer aṁśāṁśa-janmanaḥ
04080071 priyavratottānapādaḥ śatarūpā-pateḥ sutau
04080072 vāsudevasya kalayā rakṣāyām jagataḥ sthitau
04080081 jāye uttānapādasya sunītiḥ surucis tayoh
04080082 suruciḥ preyaśī patyur netarā yat-suto dhruvaḥ
04080091 ekadā suruceḥ putram aṅkam āropya lālayan
04080092 uttamaṁ nāruruḥṣantaṁ dhruvaṁ rājābhyanandata
04080101 tathā cikīrṣamaṇaṁ taṁ sapatnyās tanayaṁ dhruvam
04080102 suruciḥ śṛṅvato rājñāḥ serṣyam āhātigarvitā
04080111 na vatsa nṛpater dhiṣṇyaṁ bhavān āroḍhum arhati
04080112 na gṛhīto mayā yat tvam kuṣāv api nṛpātmajāḥ
04080121 bālo 'si bata nātmānam anya-strī-garbha-sambhṛtam
04080122 nūnam veda bhavān yasya durlabhe 'rthe manorathaḥ
04080131 tapasārādhyā puruṣaṁ tasyaivānugraheṇa me
04080132 garbhe tvam sādhyātmānam yadīcchasi nṛpāsanam
04080140 maitreya uvāca
04080141 mātuḥ sapatnyāḥ sa durukti-viddhaḥ śvasan ruṣā daṇḍa-hato yathāhiḥ
04080142 hitvā miṣantaṁ pitaraṁ sanna-vācaṁ jagāma mātuḥ prarudan sakāśam
04080151 taṁ niḥśvasantaṁ sphuritādharoṣṭhaṁ sunītir utsaṅga udūhya bālam
04080152 niśamya tat-paura-mukhān nitāntaṁ sā vivyathe yad gaditaṁ sapatnyā
04080161 sotsrjya dhairyam vilalāpa śoka-dāvāgninā dāva-lateva bālā
04080162 vākyam sapatnyāḥ smarati saroja-śriyā drśā bāṣpa-kalām uvāha
04080171 dīrgham śvasantī vrjinasya pāram apaśyatī bālakam āha bālā
04080172 māmaṅgalaṁ tāta pareṣu maṁsthā bhūṅkte jano yat para-duḥkhadas tat
04080181 satyam surucyābhihitam bhavān me yad durbhagāyā udare gṛhītaḥ
04080182 stanyena vṛddhaś ca vilajjate yām bhāryeti vā voḍhum iḍaspatir mām
04080191 ātiṣṭha tat tāta vimatsaras tvam uktaṁ samātrāpi yad avyalīkam
04080192 ārādhayādhoḥṣaja-pāda-padmaṁ yadīcchase 'dhyāsanam uttamo yathā
04080201 yasyāṅghri-padmaṁ paricarya viśva-vibhāvanāyāta-guṇābhipatteḥ
04080202 ajo 'dhyatiṣṭhat khalu pārameṣṭhyaṁ padaṁ jitātma-śvasanābhivandyam
04080211 tathā manur vo bhagavān pitāmaho yam eka-matyā puru-dakṣiṇair makhaiḥ
04080212 iṣṭvābhipede duravāpam anyato bhaumaṁ sukhaṁ divyam athāpavargyam
04080221 tam eva vatsāśraya bhṛtya-vatsalaṁ mumukṣubhir mṛgya-padābja-paddhatim
04080222 ananya-bhāve nija-dharma-bhāvite manasy avasthāpya bhajasva pūruṣam
04080231 nānyam tataḥ padma-palāśa-locanād duḥkha-cchidaṁ te mṛgayāmi kañcana
04080232 yo mṛgyate hasta-gṛhīta-padmayā śriyetarair aṅga vimṛgyamāṇayā
04080240 maitreya uvāca
04080241 evaṁ sañjalpitaṁ mātur ākarṇyārthāgamaṁ vacaḥ
04080242 sanniyamyātmanātmānam niścakrāma pituḥ purāt
04080251 nāradas tad upākarṇya jñātvā tasya cikīrṣitam
04080252 sprṣṭvā mūrdhany agha-ghnena pāṇinā prāha vismitaḥ
04080261 aho tejaḥ kṣatriyāṅgām māna-bhaṅgam amṛṣyatām
04080262 bālo 'py ayam hṛdā dhatte yat samātur asad-vacaḥ
04080270 nārada uvāca
04080271 nādhunāpy avamānam te sammānam vāpi putraka
04080272 lakṣayāmaḥ kumārasya saktasya krīdanādiṣu
04080281 vikalpe vidyamāne 'pi na hy asantoṣa-hetavaḥ
04080282 puṁso moham ṛte bhinnā yal loke nija-karmabhiḥ
04080291 parituṣyet tatas tāta tāvan-mātreṇa pūruṣaḥ
04080292 daivopasāditaṁ yāvad vīkṣyeśvara-gatiṁ budhaḥ
04080301 atha mātropadiṣṭena yogenāvarurutsasi
04080302 yat-prasādam sa vai puṁsām durārādhyo mato mama
04080311 munayaḥ padavīm yasya niḥsaṅgenoru-janmabhiḥ

04080312 na vidur mrgayanto 'pi tīvra-yoga-samādhinā
04080321 ato nivartatām eṣa nirbandhas tava niṣphalaḥ
04080322 yaṭiṣyati bhavān kāle śreyasām samupasthite
04080331 yasya yad daiva-vihitam sa tena sukha-duḥkhaḥ
04080332 ātmānam toṣayan dehī tamasah pāram ṛcchati
04080341 guṇādhikān mudam lipsed anukrośam guṇādhamāt
04080342 maitrīm samānād anvicchen na tāpair abhibhūyate
04080350 dhruva uvāca
04080351 so 'yam śamo bhagavatā sukha-duḥkha-hatātmanām
04080352 darśitaḥ kṛpayā puṁsām durdarśo 'smad-vidhais tu yaḥ
04080361 athāpi me 'vinītasya kṣātram ghoram upeyuṣaḥ
04080362 surucyā durvaco-bāṇair na bhinne śrayate hr̥di
04080371 padaṁ tri-bhuvanotkr̥ṣṭam jigīṣoḥ sādhu vartma me
04080372 brūhy asmat-pitṛbhir brahmann anyair apy anadhiṣṭhitam
04080381 nūnam bhavān bhagavato yo 'ngajaḥ parameṣṭhinaḥ
04080382 vitudann atate vīṇām hitāya jagato 'rkavat
04080390 maitreya uvāca
04080391 ity udāhṛtam ākarṇya bhagavān nāradas tadā
04080392 prītaḥ pratyāha taṁ bālam sad-vākyaṁ anukampayā
04080400 nārada uvāca
04080401 jananyābhihitaḥ panthāḥ sa vai niḥśreyasasya te
04080402 bhagavān vāsudevas taṁ bhaja taṁ pravaṇātmanā
04080411 dharmārtha-kāma-mokṣākhyam ya icchec chreya ātmanaḥ
04080412 ekaṁ hy eva hares tatra kāraṇam pāda-sevanam
04080421 tat tāta gaccha bhadrām te yamunāyās taṁ śuci
04080422 puṇyam madhuvanam yatra sānnidhyam nityadā hareḥ
04080431 snātvanusavanam tasmin kālindyāḥ salile śive
04080432 kṛtvocitāni nivasann ātmanaḥ kalpitāsanaḥ
04080441 prāṇyāmena tri-vṛtā prāṇendriya-mano-malam
04080442 śanair vyudasyābhidyāyen manasā guruṇā gurum
04080451 prasādābhimukham śāśvat prasanna-vadanekṣanam
04080452 sunāsam subhruvam cāru-kapolam sura-sundaram
04080461 taruṇam ramaṇīyaṅgam aruṇoṣṭhekṣaṇādharām
04080462 prāṇatāśrayaṇam nṛmṇam śaraṇyam karuṇārṇavam
04080471 śrīvatsāṅkam ghana-śyāmam puruṣam vana-mālinam
04080472 śāṅkha-cakra-gadā-padmair abhivyakta-caturbhujam
04080481 kirītinam kuṇḍalinam keyūra-valayānvitam
04080482 kaustubhābharaṇa-grīvam pīta-kaṣeya-vāsasam
04080491 kāñcī-kalāpa-paryastam lasat-kāñcana-nūpuram
04080492 darśanīyatamam śāntam mano-nayana-varadhanam
04080501 padbhyām nakha-maṇi-śreṇyā vilasadbhyām samarcatām
04080502 hr̥t-padma-karṇikā-dhiṣṇyam ākramyātmany avasthitam
04080511 smayamānam abhidhyāyet sānurāgāvalokanam
04080512 niyatenaika-bhūtena manasā varadarśabham
04080521 evam bhagavato rūpam subhadram dhyāyato manāḥ
04080522 nirvṛtyā parayā tūrṇam sampannam na nivartate
04080531 japaś ca paramo guhyaḥ śrūyatām me nṛpātmaja
04080532 yam sapta-rātram prapaṭhan pumān paśyati khecarān
04080540 om namo bhagavate vāsudevāya
04080541 mantreṇānena devasya kuryād dravyamayīm budhaḥ
04080542 saparyām vividhair dravyair deśa-kāla-vibhāgavit
04080551 salilaiḥ śucibhir mālyair vanyair mūla-phalādibhiḥ
04080552 śastāṅkurāmśukaiś cārcet tulasyā priyayā prabhūm
04080561 labdhvā dravyamayīm arcām kṣity-ambv-ādiṣu vārcayet
04080562 ābhṛtātma muniḥ śānto yata-vān mita-vanya-bhuk
04080571 svecchāvatāra-caritair acintya-nija-māyayā
04080572 kariṣyaty uttamaślokaś tad dhyāyed dhṛdayaṅ-gamam
04080581 paricaryā bhagavato yāvatyah pūrva-sevitāḥ
04080582 tā mantra-hṛdayenaiva prayuñjyān mantra-mūrtaye
04080591 evam kāyena manasā vacasā ca mano-gatam
04080592 paricaryamāṇo bhagavān bhaktimat-paricaryayā
04080601 puṁsām amāyinām samyag bhajatām bhāva-varadhanāḥ
04080602 śreyo diśaty abhimatam yad dharmādiṣu dehinām
04080611 viraktaś cendriya-ratau bhakti-yogena bhūyasā
04080612 taṁ nirantara-bhāvena bhajetāddhā vimuktaye

04080621 ity uktas tam parikramya praṇamya ca nṛpārbhakaḥ
04080622 yayau madhuvanāṃ puṇyāṃ hareś caraṇa-caraitam
04080631 tapo-vanāṃ gate tasmin praviṣṭo 'ntaḥ-purāṃ muniḥ
04080632 arhitārhanako rājñā sukhāsīna uvāca tam
04080640 nārada uvāca
04080641 rājan kiṃ dhyāyase dīrghaṃ mukhena pariśuṣyatā
04080642 kiṃ vā na riṣyate kāmo dharmo vārthena saṃyutaḥ
04080650 rājovāca
04080651 suto me bālako brahman straiṇenākaruṇātmanā
04080652 nirvāsitaḥ pañca-varṣaḥ saha mātrā mahān kavīḥ
04080661 apy anāthaṃ vane brahman mā smādanty arbhakaṃ vṛkāḥ
04080662 śrāntaṃ śayānaṃ kṣudhitaṃ parimlāna-mukhāmbujam
04080671 aho me bata daurātmyaṃ strī-jitasyopadhāraya
04080672 yo 'nkaṃ premnārurukṣantaṃ nābhyanandam asattamaḥ
04080680 nārada uvāca
04080681 mā mā śucaḥ sva-tanayaṃ deva-guptaṃ viśāmpate
04080682 tat-prabhāvam avijñāya prāvṛṅkte yad-yaśo jagat
04080691 suduṣkaraṃ karma kṛtvā loka-pālair api prabhuḥ
04080692 aiṣyaty acirato rājan yaśo vipulayaṃs tava
04080700 maitreya uvāca
04080701 iti devarṣiṇā proktaṃ viśrutya jagatī-patiḥ
04080702 rāja-lakṣmīm anādrītya putram evānvacintayat
04080711 tatrābhiṣiktaḥ prayatas tām upoṣya vibhāvarīm
04080712 samāhitaḥ paryacarad ṛṣy-ādeśena pūruṣam
04080721 tri-rātrānte tri-rātrānte kapittha-badarāśanaḥ
04080722 ātma-vṛṭty-anusāreṇa māsaṃ ninye 'rcayan harim
04080731 dvitīyaṃ ca tathā māsaṃ ṣaṣṭhe ṣaṣṭhe 'rbhako dine
04080732 tṛṇa-parṇādibhiḥ śīrṇaiḥ kṛtāno 'bhyarcayan vibhum
04080741 tṛtīyaṃ cānayan māsaṃ navame navame 'hani
04080742 ab-bhakṣa uttamaślokaṃ upādhāvat samādhinā
04080751 caturtham api vai māsaṃ dvādaśe dvādaśe 'hani
04080752 vāyu-bhakṣo jita-śvāso dhyāyan devam adhārayat
04080761 pañcame māsy anuprāpte jita-śvāso nṛpātmajaḥ
04080762 dhyāyan brahma padaikena tasthau sthānur ivācalah
04080771 sarvato mana ākrṣya hṛdi bhūtendriyāśayam
04080772 dhyāyan bhagavato rūpaṃ nādrākṣīt kiñcanāparam
04080781 ādhāraṃ mahad-ādīnāṃ pradhāna-puruṣeśvaram
04080782 brahma dhārayamānasya trayo lokāś cakampire
04080791 yadaika-pādena sa pāthivārbhakas tasthau tad-aṅguṣṭha-nipīditā mahī
04080792 nanāma tatrārdham ibhendra-dhiṣṭhitā tarīva savyetarataḥ pade pade
04080801 tasminn abhidhyāyati viśvam ātmano dvāraṃ nirudhyāsum ananyayā dhiyā
04080802 lokā nirucchvāsa-nipīditā bhṛṣaṃ sa-loka-pālāḥ śaraṇaṃ yayur harim
04080810 devā ūcuḥ
04080811 naivaṃ vidāmo bhagavan prāṇa-rodhaṃ carācarasyākhila-sattva-dhāmaḥ
04080812 vidhehi tan no vṛjinād vimokṣaṃ prāptā vyaṃ tvāṃ śaraṇaṃ śaraṇyam
04080820 śrī-bhagavān uvāca
04080821 mā bhaiṣṭa bālaṃ tapaso duratyayān nivartayiṣye pratiyāta sva-dhāma
04080822 yato hi vaḥ prāṇa-nirodha āsīd auttānapādir mayi saṅgatātmā
04090010 maitreya uvāca
04090011 ta evam utsanna-bhayā urukrame kṛtāvanāmāḥ prayayus tri-viṣṭapam
04090012 sahasraśīrṣāpi tato garutmatā madhor vanāṃ bhṛtya-didṛkṣayā gataḥ
04090021 sa vai dhiyā yoga-vipāka-tivrayā hṛt-padma-kośe sphuritaṃ tadit-prabham
04090022 tirohitaṃ sahasaivopalakṣya bahiḥ-sthitaṃ tad-avasthaṃ dadarśa
04090031 tad-darśanenāgata-sādhvasaḥ kṣitāv avandatāṅgaṃ vinamayya daṇḍavat
04090032 dṛgbhyāṃ prapaśyan prapibann ivārbhakaś cumbann ivāsyena bhujair ivāśliṣan
04090041 sa taṃ vivakṣantaṃ atad-vidāṃ harir jñātvāsyā sarvasya ca hṛdy avasthitaḥ
04090042 kṛtāñjalim brahmamayena kambunā pasparśa bālaṃ kṛpayā kapole
04090051 sa vai tadaiva pratipāditāṃ girāṃ daivīm pariñāta-parātma-nirṇayaḥ
04090052 taṃ bhakti-bhāvo 'bhyagrṇād asatvaram pariśrutoru-śravasāṃ dhruva-kṣitiḥ
04090060 dhruva uvāca
04090061 yo 'ntaḥ praviśya mama vācam imāṃ prasuptāṃ
04090062 sañjīvayaty akhila-śakti-dharaḥ sva-dhāmnā
04090063 anyāś ca hasta-caraṇa-śravaṇa-tvag-ādīn
04090064 prāṇān namo bhagavate puruṣāya tubhyam
04090071 ekas tvam eva bhagavann idam ātma-śaktyā

04090072 māyākhyayoru-guṇayā mahad-ādy-aśeṣam
 04090073 sṛṣṭvānuviśya puruṣas tad-asad-guṇeṣu
 04090074 nāneva dāruṣu vibhāvasuvad vibhāsi
 04090081 tvad-dattayā vayunayedam acaṣṭa viśvaṁ
 04090082 supta-prabuddha iva nātha bhavat-prapannaḥ
 04090083 tasyāpavargya-śaraṇaṁ tava pāda-mūlaṁ
 04090084 vismaryate kṛta-vidā katham āṛta-bandho
 04090091 nūnaṁ vimuṣṭa-matayas tava māyayā te
 04090092 ye tvāṁ bhavāpyaya-vimokṣaṇam anya-hetoḥ
 04090093 arcanti kalpaka-taruṁ kuṇapopabhogyam
 04090094 icchanti yat sparśajam niraye 'pi n-ṇam
 04090101 yā nirvṛtis tanu-bhṛtām tava pāda-padma-
 04090102 dhyānād bhavaj-jana-kathā-śravaṇena vā syāt
 04090103 sā brahmaṇi sva-mahimany api nātha mā bhūt
 04090104 kim tv antakāsi-lulitāt patatām vimānāt
 04090111 bhaktiṁ muhuḥ pravahatām tvayi me prasaṅgo
 04090112 bhūyād ananta mahatām amalāśayānām
 04090113 yenāñjasolbaṇam uru-vyasaṇaṁ bhavābdhim
 04090114 neṣye bhavad-guṇa-kathāmṛta-pāna-mattaḥ
 04090121 te na smaranty atitarām priyam īśa martyaṁ
 04090122 ye cānv adaḥ suta-suhṛd-gr̥ha-vitta-dārāḥ
 04090123 ye tv abja-nābha bhavadīya-padāravinda-
 04090124 saugandhya-lubdha-hṛdayeṣu kṛta-prasaṅgāḥ
 04090131 tiryāṅ-naga-dvija-sarīsrpa-deva-daitya-
 04090132 martyādibhiḥ paricitaṁ sad-asad-viśeṣam
 04090133 rūpaṁ sthaviṣṭham aja te mahad-ādy-anekaṁ
 04090134 nātaḥ paraṁ parama vedmi na yatra vādaḥ
 04090141 kalpānta etad akhilaṁ jaṭhareṇa gr̥hṇan
 04090142 śete pumān sva-dṛḡ ananta-sakhas tad-anke
 04090143 yan-nābhi-sindhu-ruha-kāñcana-loka-padma-
 04090144 garbhe dyumān bhagavate praṇato 'smi tasmai
 04090151 tvaṁ nitya-mukta-pariśuddha-vibuddha ātmā
 04090152 kūṭa-stha ādi-puruṣo bhagavāms try-adhīśaḥ
 04090153 yad-buddhy-avasthitim akhaṇḍitayā sva-dṛṣṭyā
 04090154 draṣṭā sthitāv adhimakho vyatirikta āsse
 04090161 yasmin viruddha-gatayo hy aniśaṁ patanti
 04090162 vidyādayo vividha-śaktaya ānupūrvyāt
 04090163 tad brahma viśva-bhavam ekam anantam ādyam
 04090164 ānanda-mātram avikāram ahaṁ prapadye
 04090171 satyāśiṣo hi bhagavaṁs tava pāda-padmaṁ
 04090172 āśis tathānubhajataḥ puruṣārtha-mūrteḥ
 04090173 apy evam arya bhagavān paripāti dīnān
 04090174 vāśreva vatsakam anugraha-kātaro 'smān
 04090180 maitreya uvāca
 04090181 athābhiṣṭuta evaṁ vai sat-saṅkalpena dhīmatā
 04090182 bhṛtyānurakto bhagavān pratinandyedam abravīt
 04090190 śrī-bhagavān uvāca
 04090191 vedāhaṁ te vyavasitaṁ hṛdi rājanya-bālaka
 04090192 tat prayacchāmi bhadraṁ te durāpam api suvrata
 04090201 nānyair adhiṣṭhitaṁ bhadra yad bhrājiṣṇu dhruva-kṣiti
 04090202 yatra graharkṣa-tārāṇāṁ jyotiṣāṁ cakram āhitam
 04090211 medhyāṁ go-cakravat sthāsnu parastāt kalpa-vāsinām
 04090212 dharmo 'gniḥ kaśyapaḥ śukro munayo ye vanaukasaḥ
 04090213 caranti dakṣiṇī-kṛtya bhramanto yat satārakāḥ
 04090221 prasthite tu vanaṁ pitrā dattvā gāṁ dharma-saṁśrayaḥ
 04090222 ṣaṭ-trimśad-varṣa-sāhasraṁ rakṣitāvyāhatendriyaḥ
 04090231 tvad-bhrātary uttame naṣṭe mṛgayāyām tu tan-manāḥ
 04090232 anveṣantī vanaṁ mātā dāvāgnim sā pravekṣyati
 04090241 iṣtvā mām yajña-hṛdayaṁ yajñaiḥ puṣkala-dakṣiṇaiḥ
 04090242 bhuktvā cehāśiṣaḥ satyā ante mām saṁsmariṣyasi
 04090251 tato gantāsi mat-sthānaṁ sarva-loka-namaskṛtam
 04090252 upariṣṭād ṛṣibhyas tvaṁ yato nāvartate gataḥ
 04090260 maitreya uvāca
 04090261 ity arcitaḥ sa bhagavān atidiśyātmanaḥ padam
 04090262 bālasya paśyato dhāma svam agād garuḍa-dhvajaḥ

04090271 so 'pi saṅkalpajam viṣṇoḥ pāda-sevopasāditam
 04090272 prāpya saṅkalpa-nirvāṇam nātiprīto 'bhyagāt puram
 04090280 vidura uvāca
 04090281 sudurlabham yat paramam padaṁ harer māyāvinas tac-caraṇārcanārjitam
 04090282 labdhvāpy asiddhārtham ivaika-janmanā katham svam ātmānam amanyatārtha-vit
 04090290 maitreya uvāca
 04090291 mātuḥ sapatnyā vāg-bāṇair hr̥di viddhas tu tān smaran
 04090292 naicchan mukti-pater muktim tasmāt tāpam upeyivān
 04090300 dhruva uvāca
 04090301 samādhinā naika-bhavana yat padaṁ viduḥ sanandādaya ūrdhva-retasaḥ
 04090302 māsair aham ṣaḍbhir amuṣya pādayoś chāyām upetyāpagataḥ pṛthaṅ-matiḥ
 04090311 aho bata mamānātmyam manda-bhāgyasya paśyata
 04090312 bhava-cchidaḥ pāda-mūlam gatvā yāce yad antavat
 04090321 matir vidūṣitā devaiḥ patadbhir asahiṣṇubhiḥ
 04090322 yo nārada-vacas tathyam nāgrāhiṣam asattamaḥ
 04090331 daivīm māyām upāśritya prasupta iva bhinna-dr̥k
 04090332 tapye dvitīye 'py asati bhrātr̥-bhrātr̥vya-hṛd-rujā
 04090341 mayaitat prārthitam vyartham cikitseva gatāyuṣi
 04090342 prasādyā jagad-ātmānam tapasā duṣprasādanam
 04090343 bhava-cchidam ayāce 'ham bhavam bhāgya-vivarjitaḥ
 04090351 svārājam yacchato maudhyān māno me bhikṣito bata
 04090352 īśvarāt kṣīṇa-puṇyena phalī-kārān ivādhanāḥ
 04090360 maitreya uvāca
 04090361 na vai mukundasya padāravindayo rajo-juṣas tāta bhavādr̥śā janāḥ
 04090362 vāñchanti tad-dāsyam ṛte 'rtham ātmano yadṛcchayā labdha-manāḥ-samṛddhayaḥ
 04090371 ākarṇyātma-jam āyāntam samparetya yathāgatam
 04090372 rājā na śraddadhe bhadrām abhadrasya kuto mama
 04090381 śraddhāya vākyam devarṣer harṣa-vegena dharsitaḥ
 04090382 vārtā-hartur atiprīto hāram prādān mahā-dhanam
 04090391 sad-aśvam ratham āruhya kārtasvara-pariṣkṛtam
 04090392 brāhmaṇaiḥ kula-vṛddhaiś ca paryasto 'mātya-bandhubhiḥ
 04090401 śāṅkha-dundubhi-nādena brahma-ghoṣeṇa veṇubhiḥ
 04090402 niścakrāma purāt tūrṇam ātmajābhikṣaṇotsukaḥ
 04090411 sunītiḥ suruciś cāsya mahiṣyau rukma-bhūṣite
 04090412 āruhya śibikām sārddham uttamenābhijagmatuḥ
 04090421 tam dr̥ṣṭvopavanābhyāśa āyāntam tarasā rathāt
 04090422 avaruhya nṛpas tūrṇam āsādyā prema-vihvalaḥ
 04090431 parirebhe 'ngajam dorbhyām dīrghotkanṭha-manāḥ śvasan
 04090432 viṣvaksenāṅghri-saṁsparśa-hatāśeṣāgha-bandhanam
 04090441 athājighran muhur mūrdhni śītair nayana-vāribhiḥ
 04090442 snāpayām āsa tanayam jātoddāma-manorathaḥ
 04090451 abhivandya pituḥ pādāv āsīrbhiś cābhimantritaḥ
 04090452 nanāma mātarau śīrṣṇā sat-kṛtaḥ saj-janāgraṇīḥ
 04090461 surucis tam samutthāpya pādāvanatam arbhakam
 04090462 pariṣvajyāha jīveti bāṣpa-gadgadayā girā
 04090471 yasya prasanno bhagavāṅguṇair maitry-ādibhir hariḥ
 04090472 tasmai namanti bhūtāni nimnam āpa iva svayam
 04090481 uttamaś ca dhruvaś cobhāv anyonyam prema-vihvalau
 04090482 aṅga-saṅgād utpulaḥ asraugham muhur ūhatuḥ
 04090491 sunītir asya janani prāṇebhyo 'pi priyam sutam
 04090492 upaguhya jahāv ādhim tad-aṅga-sparśa-nirvṛtā
 04090501 payaḥ stanābhyām susrāva netra-jaiḥ salilaiḥ śivaiḥ
 04090502 tadābhiṣicyamānābhyām vīra vīra-suvo muhuḥ
 04090511 tam śaśaṁsur janā rājñīm diṣṭyā te putra ārti-hā
 04090512 pratilabdhaś ciram naṣṭo rakṣitā maṇḍalam bhuvah
 04090521 abhyarcitas tvayā nūnam bhagavān praṇatārti-hā
 04090522 yad-anudhyāyino dhīrā mṛtyum jigyuḥ sudurjayam
 04090531 lālyamānam janair evam dhruvam sabhrātaram nṛpaḥ
 04090532 āropya kariṇīm hr̥ṣṭaḥ stūyamāno 'viśat puram
 04090541 tatra tatropasaṅkṣiptair lasan-makara-toraṇaiḥ
 04090542 savṛndaiḥ kadali-stambhaiḥ pūga-potaiś ca tad-vidhaiḥ
 04090551 cūta-pallava-vāsaḥ-sraṅ-muktā-dāma-vilambibhiḥ
 04090552 upaskṛtam prati-dvāram apām kumbhaiḥ sadīpakaiḥ
 04090561 prakārair gopurāgaraiḥ śātakumbha-paricchadaiḥ
 04090562 sarvato 'laṅkṛtam śrīmad-vimāna-śikhara-dyubhiḥ

04090571 mr̥ṣṭa-catvara-rathyātṭa-mārgam candana-carcitam
04090572 lājākṣataiḥ puṣpa-phalais taṇḍulair balibhir yutam
04090581 dhruvāya pathi dr̥ṣṭāya tatra tatra pura-striyaḥ
04090582 siddhārthākṣata-dadhy-ambu-dūrvā-puṣpa-phalāni ca
04090591 upajahruḥ prayuñjānā vātsalyād āśiṣaḥ satīḥ
04090592 śr̥ṇvaṃs tad-valgu-gītāni prāviśad bhavanam pituḥ
04090601 mahāmaṇi-vrātamaye sa tasmin bhavanottame
04090602 lālito nitarām pitrā nyavasat divi devavat
04090611 payaḥ-phena-nibhāḥ śayyā dāntā rukma-paricchadāḥ
04090612 āsanāni mahārḥāni yatra raukmā upaskarāḥ
04090621 yatra sphaṭika-kuḍyeṣu mahā-mārakateṣu ca
04090622 maṇi-pradīpā ābhānti lalanā-ratna-saṃyutāḥ
04090631 udyānāni ca ramyaṇi vicitrair amara-drumaiḥ
04090632 kūjad-vihaṅga-mithunair gāyan-matta-madhuvrataiḥ
04090641 vāpyo vaidūrya-sopānāḥ padmotpala-kumud-vatīḥ
04090642 haṃsa-kāraṇḍava-kulair juṣṭās cakrāhva-sārasaiḥ
04090651 uttānapādo rājarsiḥ prabhāvam tanayasya tam
04090652 śrutvā dr̥ṣṭvādbhutatamaṃ prapede vismayaṃ param
04090661 vīkṣyoḍha-vayasam tam ca prakṛtīnām ca sammatam
04090662 anurakta-prajam rājā dhruvam cakre bhuvah patim
04090671 ātmānam ca pravayasam ākalayya viśāmpatiḥ
04090672 vanam viraktaḥ prātiṣṭhad vimṛśann ātmano gatim
04100010 maitreya uvāca
04100011 prajāpater duhitaram śiśumārasya vai dhruvaḥ
04100012 upayeme bhramim nāma tat-sutau kalpa-vatsarau
04100021 ilāyām api bhāryāyām vāyoḥ putryām mahā-balaḥ
04100022 putram utkala-nāmānam yoṣid-ratnam ajījanat
04100031 uttamas tv akṛtodvāho mṛgayāyām balīyasā
04100032 hataḥ puṇya-janenādrau tan-mātāsya gatim gatā
04100041 dhruvo bhrātr-vadham śrutvā kopāmarṣa-śucārpitaḥ
04100042 jaitram syandanam āsthāya gataḥ puṇya-janālayam
04100051 gatvodīcim diśam rājā rudrānucara-sevitām
04100052 dadarśa himavad-droṇyām purim guhyaka-saṅkulām
04100061 dadhmau śaṅkham bṛhad-bāhuḥ kham diśas cānunādayan
04100062 yenodvigna-dr̥śaḥ kṣattar upadevyo 'trasan bhr̥sam
04100071 tato niṣkramya balina upadeva-mahā-bhaṭāḥ
04100072 asahantas tan-ninādam abhipetur udāyudhāḥ
04100081 sa tām āpatato vīra ugra-dhanvā mahā-rathaḥ
04100082 ekaikam yugapat sarvān ahan bāṇais tribhis tribhiḥ
04100091 te vai lalāṭa-lagnais tair iṣubhiḥ sarva eva hi
04100092 matvā nirastam ātmānam āsāmsan karma tasya tat
04100101 te 'pi cāmum amṛṣyantaḥ pāda-sparśam ivoragāḥ
04100102 śarair avidhyān yugapad dvi-guṇam pracikīrṣavaḥ
04100111 tataḥ parigha-nistriṃśaiḥ prāsaśūla-paraśvadhāiḥ
04100112 śakty-r̥ṣṭibhir bhuṣuṇḍībhiś citra-vājaiḥ śarair api
04100121 abhyavarṣan prakupitāḥ saratham saha-sārathim
04100122 icchantas tat pratīkartum ayutānām trayodaśa
04100131 auttānapādīḥ sa tadā śastra-varṣeṇa bhūriṇā
04100132 na evādr̥ṣyātācchanna āsāreṇa yathā giriḥ
04100141 hāhā-kāras tadaivāsīt siddhānām divi paśyatām
04100142 hato 'yam mānavaḥ sūryo magnaḥ puṇya-janārṇave
04100151 nadatsu yātudhāneṣu jaya-kāśiṣv atho mṛdhe
04100152 udatiṣṭhad rathas tasya nīhārād iva bhāskaraḥ
04100161 dhanur visphūrjayan divyam dviśatām khedam udvahan
04100162 astraugham vyadhamad bāṇair ghanānīkam ivānilaḥ
04100171 tasya te cāpa-nirmuktā bhittvā varmāni rakṣasām
04100172 kāyān āvivīśus tigmā girīn āsanayo yathā
04100181 bhallaiḥ sañchidyamānānām śirobhiś cāru-kuṇḍalaiḥ
04100182 ūrubhir hema-tālābhair dorbhir valaya-valgubhiḥ
04100191 hāra-keyūra-mukutair uṣṇīṣaiś ca mahā-dhanaiḥ
04100192 āstr̥tās tā raṇa-bhuvo rejur vīra-mano-harāḥ
04100201 hatāvaśiṣṭā itare raṇājirād rakṣo-gaṇāḥ kṣatriya-varya-sāyakaiḥ
04100202 prāyo vivṛkṇāvayavā vidudruvur mṛgendra-vikrīḍita-yūthapā iva
04100211 apaśyamānaḥ sa tadātāyīnam mahā-mṛdhe kañcana mānavottamaḥ
04100212 purim didṛkṣann api nāvīśad dviśam na māyīnam veda cikīrṣitam janaḥ

04100221 iti bruvamś citra-rathaḥ sva-sārathim yattaḥ pareṣām pratiyoga-śaṅkitāḥ
04100222 śúśrāva śabdam jaladher iveritam nabhasvato dikṣu rajo 'nvadrśyata
04100231 kṣaṇenācchāditam vyoma ghanānikena sarvataḥ
04100232 visphurat-taḍitā dikṣu trāsayat-stanayitnunā
04100241 vavṛṣū rudhiraughāsṛk-pūya-viṇ-mūtra-medasaḥ
04100242 nipetur gaganād asya kabandhāny agrato 'nagha
04100251 tataḥ khe 'drśyata girir nipetuḥ sarvato-diśam
04100252 gadā-parigha-nistriṃśa-musalāḥ sāsma-varṣiṇaḥ
04100261 ahayo 'śani-niḥśvāsā vamanto 'gnim ruṣākṣibhiḥ
04100262 abhyadhāvan gajā mattāḥ simha-vyāghrās ca yūthaśaḥ
04100271 samudra ūrmibhir bhīmaḥ plāvayan sarvato bhuvam
04100272 āsasāda mahā-hrādaḥ kalpānta iva bhīṣaṇaḥ
04100281 evam-vidhāny anekāni trāsanāny amanasvinām
04100282 sasrjus tigma-gataya āsuryā māyayāsuraḥ
04100291 dhruve prayuktām asurais tām māyām atidustarām
04100292 niśamya tasya munayaḥ śam āśaṃsan samāgatāḥ
04100300 munaya ūcuḥ
04100301 auttānapāda bhagavāms tava śārṅgadhanvā
04100302 devaḥ kṣiṇotv avanatārti-haro vipakṣān
04100303 yan-nāmadheyam abhidhāya niśamya cāddhā
04100304 loko 'ñjasā tarati dustaram aṅga mṛtyum
04110010 maitreya uvāca
04110011 niśamya gadatām evam ṛṣiṇām dhanuṣi dhruvaḥ
04110012 sandadhe 'stram upasprśya yan nārāyaṇa-nirmitam
04110011 sandhīyamāna etasmin māyā guhyaka-nirmitāḥ
04110011 kṣipram vineśur vidura kleśā jñānodaye yathā
04110011 tasyārṣāstraṃ dhanuṣi prayuñjataḥ suvarṇa-puṅkhāḥ kalahaṃsa-vāsasaḥ
04110011 viniḥsr̥tā āviviśur dviśad-balam yathā vanam bhīma-ravāḥ śikhaṇḍinaḥ
04110011 tais tigma-dhāraiḥ pradhane śilī-mukhair itas tataḥ puṇya-janā upadrutāḥ
04110011 tam abhyadhāvan kupitā udāyudhāḥ suparṇam unnaddha-phaṇā ivāhayaḥ
04110011 sa tām pṛṣatkair abhidhāvato mṛdhe nikṛtta-bāhūru-śirodharodarān
04110011 nināya lokam param arka-maṇḍalam vrajanti nirbhidya yam ūrdhva-retasaḥ
04110011 tām hanyamānān abhivikṣya guhyakān anāgasas citra-rathena bhūriśaḥ
04110011 auttānapādim kṛpayā pitāmaho manur jagādopagataḥ saharṣibhiḥ
04110011 manur uvāca
04110011 alam vatsātiroṣeṇa tamo-dvāreṇa pāpmanā
04110011 yena puṇya-janān etān avadhīs tvam anāgasas
04110011 nāsmat-kulocitam tāta karmaitat sad-vigarhitam
04110011 vadho yad upadevānām ārabdhas te 'kṛtainasām
04110011 nanv ekasyāparādhenā prasaṅgād bahavo hatāḥ
04110011 bhrātur vadhābhaptena tvayāṅga bhrātr-vatsala
04110011 nāyam mārgo hi sādḥūnām hr̥ṣikeśānuvartinām
04110011 yad ātmānam parāg gṛhya paśuvad bhūta-vaiśasam
04110011 sarva-bhūtātma-bhāvena bhūtāvāsam hariṃ bhavān
04110011 ārādhyāpa durārādhyam viṣṇos tat paramam padam
04110011 sa tvam harer anudhyātas tat-puṃsām api sammataḥ
04110011 katham tv avadyam kṛtavān anuśikṣan satām vratam
04110011 titikṣayā karuṇayā maitryā cākhila-jantuṣu
04110011 samatvena ca sarvātmā bhagavān samprasīdati
04110011 samprasanne bhagavati puruṣaḥ prakṛtair guṇaiḥ
04110011 vimukto jīva-nirmukto brahma nirvāṇam ṛcchati
04110011 bhūtaiḥ pañcabhir ārabdhair yoṣit puruṣa eva hi
04110011 tayor vyavāyāt sambhūtir yoṣit-puruṣayor iha
04110011 evam pravartate sargaḥ sthitiḥ saṃyama eva ca
04110011 guṇa-vyatikarād rājan māyayā paramātmanaḥ
04110011 nimitta-mātram tatrāsīn nirguṇaḥ puruṣarṣabhaḥ
04110011 vyaktāvyaktam idam viśvam yatra bhramati lohavat
04110011 sa khalv idam bhagavān kāla-śaktyā guṇa-pravāheṇa vibhakta-vīryaḥ
04110011 karoty akartaiva nihanty ahantā ceṣṭā vibhūmnaḥ khalu durvibhāvayā
04110011 so 'nanto 'nta-karaḥ kālo 'nādir ādi-kṛd avyayaḥ
04110011 janam janena janayan mārayan mṛtyunāntakam
04110011 na vai sva-pakṣo 'sya vipakṣa eva vā parasya mṛtyor viśataḥ samam prajāḥ
04110011 tam dhāvamānam anudhāvanty anīśā yathā rajāmsy anilam bhūta-saṅghāḥ
04110011 āyuso 'pacayam jantos tathavopacayam vibhuḥ
04110011 ubhābhyām rahitaḥ sva-stho duḥsthasya vidadhāty asau

04110011 kecit karma vadanty enam svabhāvam apare nrpa
04110011 eke kālam pare daivam puṁsaḥ kāmam utāpare
04110011 avyaktasyāprameyasya nānā-śakty-udayasya ca
04110011 na vai cikīrṣitam tāta ko vedātha sva-sambhavam
04110011 na caite putraka bhrātur hantāro dhanadānugāḥ
04110011 visargādānayos tāta puṁso daivam hi kāraṇam
04110011 sa eva viśvam sṛjati sa evāvati hanti ca
04110011 athāpi hy anahaṅkārān nājyate guṇa-karmabhiḥ
04110011 eṣa bhūtāni bhūtātma bhūteśo bhūta-bhāvanah
04110011 sva-śaktyā māyayā yuktaḥ sṛjaty atti ca pāti ca
04110011 tam eva mṛtyum amṛtam tāta daivam sarvātmanopehi jagat-parāyaṇam
04110011 yasmai balim viśva-sṛjo haranti gāvo yathā vai nasi dāma-yantritāḥ
04110011 yaḥ pañca-varṣo janānīm tvam vihāya mātuḥ sapatnyā vacasā bhinna-marmā
04110011 vanam gatas tapasā pratyag-akṣam ārādhya lebhe mūrdhni padaṁ tri-lokyāḥ
04110011 tam enam aṅgātmani mukta-vigrahe vyapāśritam nirguṇam ekam akṣaram
04110011 ātmānam anviccha vimuktam ātma-dṛg yasminn idam bhedam asat pratīyate
04110011 tvam pratyag-ātmani tadā bhagavaty ananta ānanda-mātra upapanna-samasta-śaktau
04110011 bhaktim vidhāya paramām śanakair avidyā-granthim vibhetsyasi mamāham iti prarūḍham
04110011 samyaccha roṣam bhadram te pratīpaṁ śreyasām param
04110011 śrutena bhūyasā rājann agadena yathāmayam
04110011 yenopasṛṣṭāt puruṣāl loka udvijate bhṛṣam
04110011 na budhas tad-vaśam gacched icchann abhayam ātmanah
04110011 helanam giriśa-bhrātur dhanadasya tvayā kṛtam
04110011 yaj jaghnivān puṇya-janān bhrātr-ghnān ity amarṣitaḥ
04110011 tam prasādaya vatsāsu sannatyā praśrayoktibhiḥ
04110011 na yāvan mahatām tejaḥ kulaṁ no 'bhibhaviṣyati
04110011 evam svāyambhuvaḥ pautram anuśāsya manur dhruvam
04110011 tenābhivanditaḥ sākam ṛṣibhiḥ sva-puram yayau
04120010 maitreya uvāca
04120011 dhruvam nivṛttam pratibuddhya vaiśasād apeta-manyum bhagavān dhaneśvaraḥ
04120012 tatrāgataś cāraṇa-yakṣa-kinnaraiḥ samstūyamāno nyavadat kṛtāñjalim
04120020 dhanada uvāca
04120021 bho bhoḥ kṣatriya-dāyāda parituṣṭo 'smi te 'nagha
04120022 yat tvam pitāmahādeśād vairam dustyajam atyajaḥ
04120031 na bhavān avadhīd yakṣān na yakṣā bhrātaram tava
04120032 kāla eva hi bhūtānām prabhur apyaya-bhāvayoḥ
04120041 aham tvam ity apārthā dhīr ajñānāt puruṣasya hi
04120042 svāpnīvābhāty atad-dhyānād yayā bandha-viparyayau
04120051 tad gaccha dhruva bhadram te bhagavantam adhokṣajam
04120052 sarva-bhūtātma-bhāvena sarva-bhūtātma-vigraham
04120061 bhajasva bhajanīyānghrim abhavāya bhava-cchidam
04120062 yuktaṁ virahitaṁ śaktyā guṇa-mayyātma-māyayā
04120071 vṛṇīhi kāmam nrpa yan mano-gataṁ mattas tvam auttānapade 'viśānkitaḥ
04120072 varam varārho 'mbuja-nābha-pādayor anantaram tvām vayam aṅga śuśrūma
04120080 maitreya uvāca
04120081 sa rāja-rājena varāya codito dhruvo mahā-bhāgavato mahā-matiḥ
04120082 harau sa vavre 'calitām smṛtim yayā taraty ayatnena duratyayam tamaḥ
04120091 tasya prītena manasā tam dattvaidavidas tataḥ
04120092 paśyato 'ntardadhe so 'pi sva-puram pratyapadyata
04120101 athāyajata yajñeśam kratubhir bhūri-dakṣiṇaiḥ
04120102 dravya-kriyā-devatānām karma karma-phala-pradam
04120111 sarvātmany acyute 'sarve tīvraughām bhaktim udvahan
04120112 dadarśātmani bhūteṣu tam evāvasthitaṁ vibhum
04120121 tam evam śīla-sampannam brahmaṇyam dīna-vatsalam
04120122 goptaram dharma-setūnām menire pitaram prajāḥ
04120131 ṣaṭ-trimśad-varṣa-sāhasram śasāsa kṣiti-maṇḍalam
04120132 bhogaiḥ puṇya-kṣayam kurvann abhogair aśubha-kṣayam
04120141 evam bahu-savam kālam mahātmāvicalendriyaḥ
04120142 tri-vargaupayikam nītvā putrāyādān nrpāsanam
04120151 manyamāna idam viśvam māyā-racitam ātmani
04120152 avidyā-racita-svapna-gandharva-nagaropamam
04120161 ātma-stry-apatya-suhṛdo balam ṛddha-kośam
04120162 antaḥ-puram parivihāra-bhuvaś ca ramyāḥ
04120163 bhū-maṇḍalam jaladhi-mekhalam ākalayya
04120164 kālopariṣṭam iti sa prayayau viśālām

04120171 tasyām viśuddha-karaṇaḥ śiva-vār vigāhya
 04120172 baddhvāsanam̐ jita-marun manasāhṛtākṣaḥ
 04120173 sthūle dadhāra bhagavat-pratirūpa etad
 04120174 dhyāyams tad avyavahito vyaśrjat samādhau
 04120181 bhaktim̐ harau bhagavati pravahann ajasram
 04120182 ānanda-bāṣpa-kalayā muhur ardyamānaḥ
 04120183 viklidyamāna-hṛdayaḥ pulakācitāṅgo
 04120184 nātmānam asmarad asāv iti mukta-liṅgaḥ
 04120191 sa dadarśa vimānāgryam̐ nabhaso 'vatarad dhruvaḥ
 04120192 vibhrājayaḍ daśa diśo rākāpatim̐ ivoditam
 04120201 tatṛānu deva-pravarau catur-bhujau
 04120202 śyāmau kiśorāv aruṇāmbujekṣaṇau
 04120203 sthitāv avaṣṭabhya gadām̐ suvāśasau
 04120204 kirīṭa-hārāṅgada-cāru-kunḍalau
 04120211 vijñāya tāv uttamagāya-kiṅkarāv
 04120212 abhyutthitaḥ sādharma-vismṛta-kramaḥ
 04120213 nanāma nāmāni gṛṇan madhudviṣaḥ
 04120214 pārṣat-pradhānāv iti samhatāñjaliḥ
 04120221 tam̐ kṛṣṇa-pādābhiniṣṭa-cetasam̐
 04120222 baddhāñjalim̐ praśraya-namra-kandharam
 04120223 sunanda-nandāv upasṛtya sasmitam̐
 04120224 pratyūcatuḥ puṣkaranābha-sammatau
 04120230 sunanda-nandāv ūcatuḥ
 04120231 bho bho rājan subhadram̐ te vācam̐ no 'vahitaḥ śṛṇu
 04120232 yaḥ pañca-varṣas tapasā bhavān devam̐ atīṛpat
 04120241 tasyākhila-jagad-dhātur̐ āvām̐ devasya śārṅgiṇaḥ
 04120242 pārṣadāv iha samprāptau netum̐ tvām̐ bhagavat-padam
 04120251 sudurjayam̐ viṣṇu-padam̐ jitam̐ tvayā yat sūrayo 'prāpya vicakṣate param
 04120252 ātiṣṭha tac candra-divākarādayo graharkṣa-tārāḥ pariṅanti dakṣiṇam
 04120261 anāsthitaḥ te pitṛbhir̐ anyair̐ apy aṅga karhicit
 04120262 ātiṣṭha jagatām̐ vandyam̐ tad viṣṇoḥ paramam̐ padam
 04120271 etad vimāna-pravaram̐ uttamaśloka-maulinā
 04120272 upasthāpitam̐ āyusmann̐ adhiroḍhum̐ tvam̐ arhasi
 04120280 maitreya uvāca
 04120281 niśama vaikuṅṭha-niyojya-mukhyayor̐ madhu-cyutam̐ vācam̐ urukrama-priyaḥ
 04120282 kṛtābhīṣekaḥ kṛta-nitya-maṅgalo munīn̐ praṇamyāśīṣam̐ abhyavādayat
 04120291 parītyābhycya dhiṣṇyāgryam̐ pārṣadāv̐ abhivandya ca
 04120292 iyeṣa tad adhiṣṭhātum̐ bibhrad rūpam̐ hiraṇmayam
 04120301 tadottānapadaḥ putro dadarśāntakam̐ āgatam
 04120302 mṛtyor̐ mūrdhni padam̐ dattvā ārurohādbhutam̐ gṛham
 04120311 tadā dundubhayo nedur̐ mṛdaṅga-paṇavādayaḥ
 04120312 gandharva-mukhyāḥ prajaguḥ petuḥ kusuma-vṛṣṭayaḥ
 04120321 sa ca svarlokaḥ āroḁṣyan̐ sunītim̐ janānīm̐ dhruvaḥ
 04120322 anvasmarad̐ agam̐ hitvā dīnām̐ yāsyē tri-viṣṭapam
 04120331 iti vyavasitam̐ tasya vyavasāya surottamau
 04120332 darśayām̐ āsatur̐ devīm̐ puro yānena gacchatīm̐
 04120341 tatra tatra praśamsadbhiḥ pathi vaimānikaiḥ suraiḥ
 04120342 avakīryamāṇo dadṛṣe kusumaiḥ kramaśo grahān
 04120351 tri-lokīm̐ deva-yānena so 'tivrajya munīn̐ api
 04120352 parastād̐ yad dhruva-gatir̐ viṣṇoḥ padam̐ athābhyagāt
 04120361 yad bhrājamānam̐ sva-rucaiva sarvato lokās trayo hy̐ anu vibhrājanta ete
 04120362 yan̐ nāvrajan̐ jantuṣu ye 'nanugrahā vrajanti bhadraṇi caranti ye 'niśam
 04120371 śāntāḥ sama-dṛśaḥ śuddhāḥ sarva-bhūtānurañjanāḥ
 04120372 yānty̐ añjasācyuta-padam̐ acyuta-priya-bāndhavāḥ
 04120381 ity̐ uttānapadaḥ putro dhruvaḥ kṛṣṇa-parāyaṇaḥ
 04120382 abhūt̐ trayāṅām̐ lokānām̐ cūḍā-maṇir̐ ivāmalaḥ
 04120391 gambhīra-vego 'nimiṣam̐ jyotiṣam̐ cakram̐ āhitam
 04120392 yasmin̐ bhramati kauravya meḍhyām̐ iva gavām̐ gaṇaḥ
 04120401 mahimānam̐ vilokyāsyā nārado bhagavān̐ ṛṣiḥ
 04120402 ātodyam̐ vitudañ̐ ślokaṅ satre 'gāyat̐ pracetasām̐
 04120410 nārada uvāca
 04120411 nūnam̐ sunīteḥ pati-devatāyās̐ tapaḥ-prabhāvasya sutasya tam̐ gatim̐
 04120412 dṛṣṭvābhyupāyān̐ api veda-vādino naivādhigantum̐ prabhavanti kim̐ nṛpāḥ
 04120421 yaḥ pañca-varṣo guru-dāra-vāk-śarair̐ bhinnena yāto hṛdayena dūyatā
 04120422 vanam̐ mad-ādeśa-karo 'jitam̐ prabhum̐ jigāya tad-bhakta-guṇaiḥ parājitam

04120431 yaḥ kṣatra-bandhur bhuvi tasyādhirūḍham anv ārurukṣed api varṣa-pūgaiḥ
04120432 ṣaṭ-pañca-varṣo yad ahobhir alpaiḥ prasādyā vaikunṭham avāpa tat-padam
04120440 maitreya uvāca
04120441 etat te 'bhihitam sarvam yat pṛṣṭo 'ham iha tvayā
04120442 dhruvasyoddāma-yaśasaś caritam sammataṁ satām
04120451 dhanyam yaśasyam āyuṣyam puṇyam svasty-ayanam mahat
04120452 svargyam dhrauvyam saumanasyam praśasyam agha-marṣaṇam
04120461 śrutvaitac chraddhayābhīkṣṇam acyuta-priya-ceṣṭitam
04120462 bhaved bhaktir bhagavati yayā syāt kleśa-saṅksayah
04120471 mahattvam icchatām tīrtham śrotuḥ śīlādayo guṇāḥ
04120472 yatra tejas tad icchūnām māno yatra manasvinām
04120481 prayataḥ kīrtayet prātaḥ samavāye dvi-janmanām
04120482 sāyam ca puṇya-ślokasya dhruvasya caritam mahat
04120491 paurṇamāsyām sinīvālyām dvādaśyām śravaṇe 'thavā
04120492 dina-kṣaye vyatīpāte saṅkrame 'rkadine 'pi vā
04120501 śrāvayec chraddadhānām tīrtha-pāda-padāśrayaḥ
04120502 necchaṁs tatrātmanātmānam santuṣṭa iti sidhyati
04120511 jñānam ajñāta-tattvāya yo dadyāt sat-pathe 'mṛtam
04120512 kṛpālor dīna-nāthasya devās tasyānugṛhṇate
04120521 idam mayā te 'bhihitam kurūdvaha dhruvasya vikhyāta-viśuddha-karmaṇaḥ
04120522 hitvārbhakaḥ kṛḍanakāni mātur gṛham ca viṣṇum śaraṇam yo jagāma
04130010 sūta uvāca
04130011 niśamya kauṣāraviṇopavarṇitam dhruvasya vaikunṭha-padādhirohaṇam
04130012 prarūḍha-bhāvo bhagavaty adhokṣaje praṣṭum punas tam viduraḥ pracakrame
04130020 vidura uvāca
04130021 ke te pracetaso nāma kasyāpatyāni suvrata
04130022 kasyānvavāye prakhyātāḥ kutra vā satram āsata
04130031 manye mahā-bhāgavataṁ nāradaṁ deva-darśanam
04130032 yena proktaḥ kriyā-yogaḥ paricaryā-vidhir hareḥ
04130041 sva-dharma-śīlaiḥ puruṣair bhagavān yajña-pūruṣaḥ
04130042 ijamāno bhaktimatā nāradeneritaḥ kila
04130051 yās tā devarṣiṇā tatra varṇitā bhagavat-kathāḥ
04130052 mahyam śuśrūṣave brahman kārtsnyenācaṣṭum arhasi
04130060 maitreya uvāca
04130061 dhruvasya cotkalaḥ putraḥ pitari prasthite vanam
04130062 sārvaḥma-śriyam naicchad adhirājāsanam pituḥ
04130071 sa janmanopaśāntātmā niḥsaṅgaḥ sama-darśanaḥ
04130072 dadarśa loke vitatam ātmānam lokam ātmani
04130081 ātmānam brahma nirvāṇam pratyastamita-vigraham
04130082 avabodha-rasaikātmyam ānandam anusantatam
04130091 avyavacchinna-yogāgni-dagdha-karma-malāśayaḥ
04130092 svarūpam avarundhāno nātmano 'nyam tadaikṣata
04130101 jaḍāndha-badhironmatta-mūkākṛtir atan-matiḥ
04130102 lakṣitaḥ pathi bālānām praśāntārcir ivānalaḥ
04130111 matvā tam jaḍam unmattam kula-vṛddhāḥ samantriṇaḥ
04130112 vatsaram bhūpatim cakrur yavīyāmsam bhrameḥ sutam
04130121 svarvīthir vatsarasyeṣṭā bhāryāsūta ṣaḍ-ātmajān
04130122 puṣpārṇam tigmaketum ca iṣam ūrjam vasum jayam
04130131 puṣpārṇasya prabhā bhāryā doṣā ca dve babhūvatuḥ
04130132 prātar madhyandinaṁ sāyam iti hy āsan prabhā-sutāḥ
04130141 pradoṣo niśitho vyuṣṭa iti doṣā-sutās trayāḥ
04130142 vyuṣṭaḥ sutam puṣkariṇyām sarvatejasam ādadhe
04130151 sa cakṣuḥ sutam ākūtyām patnyām manum avāpa ha
04130152 manor asūta mahiṣī virajān naḍvalā sutān
04130161 purum kutsam tritam dyumnam satyavantam ṛtam vratam
04130162 agniṣtomam atīrātram pradyumnam śibim ulmukam
04130171 ulmuko 'janayat putrān puṣkariṇyām ṣaḍ uttamān
04130172 aṅgam sumanasam khyātim kratum aṅgirasam gayam
04130181 sunīthāṅgasya yā patnī suṣuve venam ulbaṇam
04130182 yad-dauḥśīlyāt sa rājarṣir nirviṇṇo niragāt purāt
04130191 yam aṅga śepuḥ kupitā vāg-vajrā munayaḥ kila
04130192 gatāsos tasya bhūyas te mamanthur dakṣiṇam karam
04130201 arājake tadā loke dasyubhiḥ piḍitāḥ prajāḥ
04130202 jāto nārāyaṇāmśena pṛthur ādyaḥ kṣitīśvaraḥ
04130210 vidura uvāca

04130211 tasya śīla-nidheḥ sādhor brahmaṇyasya mahātmanah
04130212 rājñah katham abhūd duṣṭā prajā yad vimanā yayau
04130221 kim vāmho vena uddiśya brahma-daṇḍam ayūyujan
04130222 daṇḍa-vrata-dhare rājñi munayo dharma-kovidāḥ
04130231 nāvadhyeyah prajā-pālah prajābhir aghavān api
04130232 yad asau loka-pālānām bibharty ojaḥ sva-tejasā
04130241 etad ākhyāhi me brahman sunīthātmaja-ceṣṭitam
04130242 śraddadhānāya bhaktāya tvam parāvara-vittamah
04130250 maitreya uvāca
04130251 aṅgo 'śvamedham rājarṣir ājahāra mahā-kratum
04130252 nājagmur devatās tasminn āhūtā brahma-vādibhiḥ
04130261 tam ūcur vismitās tatra yajamānam athartvijah
04130262 havīmṣi hūyamānāni na te gr̥hṇanti devatāḥ
04130271 rājan havīmṣy aduṣṭāni śraddhayāsāditāni te
04130272 chandāmsy ayāta-yāmāni yojitāni dhṛta-vrataiḥ
04130281 na vidāmeha devānām helanam vayam aṅv api
04130282 yan na gr̥hṇanti bhāgān svān ye devāḥ karma-sākṣiṇah
04130290 maitreya uvāca
04130291 aṅgo dvija-vacaḥ śrutvā yajamānah sudurmanāḥ
04130292 tat praṣṭum vyaśrad vācam sadasyāms tad-anujñayā
04130301 nāgacchanty āhūtā devā na gr̥hṇanti grahān iha
04130302 sadasas-patayo brūta kim avadyam mayā kṛtam
04130310 sadasas-pataya ūcuḥ
04130311 nara-deveha bhavato nāgham tāvan manāk sthitam
04130312 asty ekam prāktanam agham yad ihedṛk tvam aprajah
04130321 tathā sādahaya bhadram te ātmānam suprajam nṛpa
04130322 iṣṭas te putra-kāmasya putram dāsyati yajña-bhuk
04130331 tathā sva-bhāgadheyāni grahīsyanti divaukasaḥ
04130332 yad yajña-puruṣah sākṣād apatyāya harir vṛtaḥ
04130341 tāms tām kāmān harir dadyād yān yān kāmāyate janah
04130342 ārādhito yathaivaiṣa tathā puṁsām phalodayah
04130351 iti vyavasitā viprās tasya rājñah prajātaye
04130352 puroḍāsam niravapan śīpi-viṣṭāya viṣṇave
04130361 tasmāt puruṣa uttasthau hema-māly amalāmbarah
04130362 hiraṇmayena pātreṇa siddham ādāya pāyasam
04130371 sa viprānumato rājā gr̥hītvāñjalinaudanam
04130372 avagrāya mudā yuktaḥ prādāt patnyā udāra-dhīḥ
04130381 sā tat puṁ-savanam rājñi prāsya vai patyur ādadhe
04130382 garbham kāla upāvṛtte kumāram suṣuve 'prajā
04130391 sa bāla eva puruṣo mātāmaham anuvrataḥ
04130392 adharmāmsodbhavam mṛtyum tenābhavad adhārmikah
04130401 sa śarāsanam udyamya mṛgayur vana-gocarah
04130402 hantya asādhur mṛgān dīnān veno 'sāv ity arauj janah
04130411 ākrīḍe krīḍato bālān vayasyān atidāruṇah
04130412 prasahya niranukrośah paśu-māram amārayat
04130421 tam vicakṣya khalam putram śāsanair vividhair nṛpah
04130422 yadā na śāsitum kalpo bhṛśam āsīt sudurmanāḥ
04130431 prāyeṇābhyarcito devo ye 'prajā gr̥ha-medhinaḥ
04130432 kad-apatya-bhṛtam duḥkham ye na vindanti durbharam
04130441 yataḥ pāpīyasī kīrtir adharmaś ca mahān nṛṇām
04130442 yato virodhaḥ sarveṣām yata ādhir anantakah
04130451 kas tam prajāpadeśam vai moha-bandhanam ātmanah
04130452 paṇḍito bahu manyeta yad-arthāḥ kleśadā gr̥hāḥ
04130461 kad-apatyam varam manye sad-apatyāc chucām padāt
04130462 nirvidyeta gr̥hān martyo yat-kleśa-nivahā gr̥hāḥ
04130471 evam sa nirviṇṇa-manā nṛpo gr̥hān niśītha utthāya mahodayodayāt
04130472 alabdha-nidro 'nupalakṣito nṛbhir hitvā gato vena-savam prasuptām
04130481 vijñāya nirvidya gataḥ patim prajāḥ purohitāmātya-suhrd-gaṇādayah
04130482 vicikyur urvyām atīśoka-kātarā yathā nigūḍham puruṣam kuyoginah
04130491 alakṣayantaḥ padavīm prajāpater hatodyamāḥ pratyupasṛtya te purīm
04130492 ṛṣīm sametan abhivandya sāsṛavo nyavedayan paura bhartṛ-viplavam
04140010 maitreya uvāca
04140011 bhṛgv-ādayas te munayo lokānām kṣema-darśinah
04140012 goptary asati vai nṛṇām paśyantaḥ paśu-sāmyatām
04140021 vira-mātaram āhūya sunītham brahma-vādinah

04140022 prakṛty-asammataṃ venam abhyaṣiṅcan patim bhuvah
 04140031 śrutvā nr̥pāsana-gataṃ venam atyugra-śāsanam
 04140032 nililyur dasyavaḥ sadyaḥ sarpa-trastā ivākhavaḥ
 04140041 sa ārūḍha-nr̥pa-sthāna unnaddho 'ṣṭa-vibhūtibhiḥ
 04140042 avamene mahā-bhāgān stabdhaḥ sambhāvitaḥ svataḥ
 04140051 evaṃ madāndha utsikto niraṅkuśa iva dvipaḥ
 04140052 paryaṭan ratham āsthāya kampayann iva rodasī
 04140061 na yaṣṭavyaṃ na dātavyaṃ na hotavyaṃ dvijāḥ kvacit
 04140062 iti nyavārayad dharmam bherī-ghoṣeṇa sarvaśaḥ
 04140071 venasyāveksya munayo durvṛttasya viceṣṭitam
 04140072 vimr̥śya loka-vyasanam kṛpayocuh sma satriṇaḥ
 04140081 aho ubhayataḥ prāptaṃ lokasya vyasanam mahat
 04140082 dāruṇy ubhayato dīpte iva taskara-pālayoḥ
 04140091 arājaka-bhayād eṣa kṛto rājātad-arhaṇaḥ
 04140092 tato 'py āsīd bhayam tv adya katham syāt svasti dehinām
 04140101 aher iva payaḥ-poṣaḥ poṣakasyāpy anartha-bhṛt
 04140102 venā prakṛtyaiva khalah sunīthā-garbha-sambhavaḥ
 04140111 nirūpitaḥ prajā-pālaḥ sa jighāṃsati vai prajāḥ
 04140112 tathāpi sāntvayemāmum nāsmāms tat-pātakam spr̥ṣet
 04140121 tad-vidvadbhir asad-vṛtto veno 'smābhiḥ kṛto nr̥paḥ
 04140122 sāntvito yadi no vācam na grahīṣyaty adharma-kṛt
 04140131 loka-dhikkāra-sandagdham dahiṣyāmaḥ sva-tejasā
 04140132 evam adhyavasāyainam munayo gūḍha-manyavaḥ
 04140133 upavrajyābruvan venam sāntvayitvā ca sāmabhiḥ
 04140140 munaya ūcuḥ
 04140141 nr̥pa-varya nibodhaitad yat te vijñāpayāma bhoḥ
 04140142 āyuh-śrī-bala-kīrtinām tava tāta vivardhanam
 04140151 dharmā ācaritaḥ puṃsām vān-manah-kāya-buddhibhiḥ
 04140152 lokān viśokān vitaraty athānantyam asaṅginām
 04140161 sa te mā vinaśed vīra prajānām kṣema-lakṣaṇaḥ
 04140162 yasmin vinaṣṭe nr̥patir aiśvaryaḍ avarohati
 04140171 rājann asādhv-amātyebhyaś corādibhyaḥ prajā nr̥paḥ
 04140172 rakṣan yathā balim gr̥hṇann iha pretya ca modate
 04140181 yasya rāṣṭre pure caiva bhagavān yajña-pūruṣaḥ
 04140182 ijjate svena dharmeṇa janair varṇāśramānvitaiḥ
 04140191 tasya rājño mahā-bhāga bhagavān bhūta-bhāvanaḥ
 04140192 parituṣyati viśvātmā tiṣṭhato nija-śāsane
 04140201 tasmims tuṣṭe kim aprāpyam jagatām īsvareśvare
 04140202 lokāḥ sapālā hy etasmai haranti balim ādṛtāḥ
 04140211 taṃ sarva-lokāmara-yajña-saṅgraham trayīmayaṃ dravyamayaṃ tapomayam
 04140212 yajñair vicitrair yajato bhavāya te rājan sva-deśān anuroddhum arhasi
 04140221 yajñena yuṣmad-viṣaye dvijātibhir vitāyamānena surāḥ kalā hareḥ
 04140222 sviṣṭāḥ sutuṣṭāḥ pradīśanti vāñchitam tad-dhelanam nārhasi vīra ceṣṭitum
 04140230 vena uvāca
 04140231 bālīśā bata yūyam vā adharme dharmā-māninaḥ
 04140232 ye vṛttidam patim hitvā jāram patim upāsate
 04140241 avajānanti amī mūdhā nr̥pa-rūpiṇam īsvaram
 04140242 nānuvindanti te bhadrām iha loke paratra ca
 04140251 ko yajña-puruṣo nāma yatra vo bhaktir īdṛśī
 04140252 bhartṛ-sneha-vidūrāṇām yathā jāre kuyoṣitām
 04140261 viṣṇur viriṅco giriśa indro vāyur yamo raviḥ
 04140262 parjanya dhanadaḥ somaḥ kṣitir agnir apāmpatiḥ
 04140271 ete cānye ca vibudhāḥ prabhavo vara-śāpayoḥ
 04140272 dehe bhavanti nr̥pateḥ sarva-devamayo nr̥paḥ
 04140281 tasmān mān karmabhir viprā yajadhvam gata-matsarāḥ
 04140282 balim ca mahyam harata matto 'nyaḥ ko 'gra-bhuk pumān
 04140290 maitreya uvāca
 04140291 ittham viparyaya-matiḥ pāpīyān utpatham gataḥ
 04140292 anunīyamānas tad-yācñām na cakre bhraṣṭa-maṅgalaḥ
 04140301 iti te 'sat-kṛtās tena dvijāḥ paṇḍita-māninā
 04140302 bhagnāyām bhavya-yācñāyām tasmai vidura cukrudhuḥ
 04140311 hanyatām hanyatām eṣa pāpaḥ prakṛti-dāruṇaḥ
 04140312 jīvan jagad asāv āśu kurute bhasmasād dhruvam
 04140321 nāyam arhaty asad-vṛtto naradeva-varāsanam
 04140322 yo 'dhiyajña-patim viṣṇum vinindaty anapatrapaḥ

04140331 ko vainam paricakṣīta venam ekam ṛte 'śubham
04140332 prāpta īdrśam aiśvaryaṃ yad-anugraha-bhājanaḥ
04140341 ittham vyavasitā hantum ṛṣayo rūḍha-manyavaḥ
04140342 nijaghnur huṅkr̥tair venam hatam acyuta-nindayā
04140351 ṛṣibhiḥ svāśrama-padaṃ gate putra-kalevaram
04140352 sunīthā pālayām āsa vidyā-yogena śocatī
04140361 ekadā munayas te tu sarasvat-salilāplutāḥ
04140362 hutvāgnīn sat-kathās cakrur upaviṣṭāḥ sarit-tate
04140371 vīkṣyotthitāms tadotpātān āhur loka-bhayaṅkarān
04140372 apy abhadram anāthāyā dasyubhyo na bhaved bhuvah
04140381 evam mṛśanta ṛṣayo dhāvatām sarvato-diśam
04140382 pāmsuḥ samutthito bhūriś corāṇām abhilumpatām
04140391 tad upadravam ājñāya lokasya vasu lumpatām
04140392 bhartary uparate tasminn anyonyaṃ ca jighāmsatām
04140401 cora-prāyam jana-padaṃ hīna-sattvam arājakam
04140402 lokān nāvārayaṃ chaktā api tad-doṣa-darśinaḥ
04140411 brāhmaṇaḥ sama-dr̥k śānto dīnānām samupekṣakaḥ
04140412 sravate brahma tasyāpi bhinna-bhāṇḍāt payo yathā
04140421 nāngasya vaṃśo rājarṣer eṣa samsthātum arhati
04140422 amogha-vīryā hi nṛpā vaṃśe 'smin keśavāśrayāḥ
04140431 viniścityaivam ṛṣayo vipannasya mahīpateḥ
04140432 mamanthur ūrum tarasā tatrāsīd bāhuko naraḥ
04140441 kāka-kṛṣṇo 'tīhrasvāṅgo hrasva-bāhur mahā-hanuḥ
04140442 hrasva-pān nimna-nāsāgro raktākṣas tāmra-mūrdhajaḥ
04140451 taṃ tu te 'vanatām dīnam kim karomīti vādinam
04140452 niṣīdety abruvaṃs tāta sa niṣādas tato 'bhavat
04140461 tasya vaṃśyās tu naiśādā giri-kānana-gocarāḥ
04140462 yenāharaj jāyamāno vena-kalmaṣam ulbaṇam
04150010 maitreya uvāca
04150011 atha tasya punar viprair aputrasya mahīpateḥ
04150012 bāhubhyām mathyamānābhyām mithunam samapadyata
04150021 tad dr̥ṣṭvā mithunam jātam ṛṣayo brahma-vādinaḥ
04150022 ūcuḥ parama-santuṣṭā veditvā bhagavat-kalām
04150030 ṛṣaya ūcuḥ
04150031 eṣa viṣṇor bhagavataḥ kalā bhuvana-pālinī
04150032 iyaṃ ca lakṣmyāḥ sambhūtiḥ puruṣasyānapāyinī
04150041 ayam tu prathamō rājñām pumān prathayitā yaśaḥ
04150042 pṛthur nāma mahārājo bhaviṣyati pṛthu-śravāḥ
04150051 iyaṃ ca sudatī devī guṇa-bhūṣaṇa-bhūṣaṇā
04150052 arcir nāma varārohā pṛthum evāvarundhatī
04150061 eṣa sāksād dharer amśojāto loka-rirakṣayā
04150062 iyaṃ ca tat-parā hi śrīr anujajñe 'napāyinī
04150070 maitreya uvāca
04150071 praśaṃsanti sma taṃ viprā gandharva-pravarā jaguḥ
04150072 mumucuḥ sumano-dhārāḥ siddhā nṛtyanti svaḥ-striyaḥ
04150081 śāṅkha-tūrya-mṛdaṅgādyā nedur dundubhayo divi
04150082 tatra sarva upājagmur devarṣi-pitṛñām gaṇāḥ
04150091 brahmā jagad-gurur devaiḥ sahāsr̥tya sureśvaraiḥ
04150092 vainyasya dakṣiṇe haste dr̥ṣṭvā cihnam gadābhṛtaḥ
04150101 pādayor aravindaṃ ca taṃ vai mene hareḥ kalām
04150102 yasyāpratihatam cakram amśaḥ sa parameṣṭhinaḥ
04150111 tasyābhiṣeka ārabdho brāhmaṇair brahma-vādibhiḥ
04150112 ābhiṣecanikāny asmaī ājahruḥ sarvato janāḥ
04150121 sarit-samudrā girayo nāgā gāvaḥ khagā mrgāḥ
04150122 dyauḥ kṣitiḥ sarva-bhūtāni samājahrur upāyanam
04150131 so 'bhiṣikto mahārājaḥ suvāsāḥ sādhv-alaṅkr̥taḥ
04150132 patnyārciṣālāṅkr̥tayā vireje 'gnir ivāparaḥ
04150141 tasmai jahāra dhanado haimam vīra varāsanam
04150142 varuṇaḥ salila-srāvam ātapatram śāśi-prabham
04150151 vāyuś ca vāla-vyajane dharmāḥ kīrtimayīm srajam
04150152 indraḥ kirītam utkr̥ṣṭam daṇḍam samyamanam yamaḥ
04150161 brahmā brahmamayaṃ varma bhāratī hāram uttamam
04150162 hariḥ sudarśanam cakram tat-patny avyāhatām śriyam
04150171 daśa-candram asiṃ rudraḥ śata-candram tathāmbikā
04150172 somo 'mṛtamayān aśvāms tvaṣṭā rūpāśrayam ratham

04150181 agnir āja-gavam cāpam sūryo raśmimayān iṣūn
 04150182 bhūḥ pādūke yogamayyau dyauḥ puṣpāvalim anvaham
 04150191 nāṭyam sugītam vāditram antardhānam ca khecarāḥ
 04150192 ṛṣayaś cāśiṣaḥ satyāḥ samudraḥ śaṅkham ātmajam
 04150201 sindhavaḥ parvatā nadyo ratha-vīthīr mahātmanah
 04150202 sūto 'tha māgadho vandī tam stotum upatasthire
 04150211 stāvakāms tām abhipretya pṛthur vainyaḥ pratāpavān
 04150212 megha-nirhrādayā vācā prahasann idam abravīt
 04150220 pṛthur uvāca
 04150221 bhoḥ sūta he māgadha saumya vandin loke 'dhunāspaṣṭa-guṇasya me syāt
 04150222 kim āśrayo me stava eṣa yo jyatām mā mayy abhūvan vitathā giro vaḥ
 04150231 tasmāt parokṣe 'smad-upaśrutāny alam kariṣyatha stotram apīcya-vācaḥ
 04150232 saty uttamaśloka-guṇānuvāde jugupsitam na stavayanti sabhyaḥ
 04150241 mahad-guṇān ātmani kartum īśaḥ kaḥ stāvakaiḥ stāvayate 'sato 'pi
 04150242 te 'syābhaviṣyann iti vipralabdho janāvahāsam kumatir na veda
 04150251 prabhavo hy ātmanah stotramjugupsanty api viśrutāḥ
 04150252 hrīmantah paramodārāḥ pauruṣam vā vīgarhitam
 04150261 vyaṁ tv aviditā loke sūtādyāpi varīmabhiḥ
 04150262 karmabhiḥ katham ātmānam gāpayiṣyāma bālavat
 04160010 maitreya uvāca
 04160011 iti bruvāṇam nṛpatim gāyakā muni-coditāḥ
 04160012 tuṣṭuvus tuṣṭa-manasas tad-vāg-amṛta-sevayā
 04160021 nālam vyaṁ te mahimānuvarṇane yo deva-varyo 'vatatāra māyayā
 04160022 venāṅga-jātasya ca pauruṣāni te vācas-patīnām api babhramur dhiyaḥ
 04160031 athāpy udāra-śravasah pṛthor hareḥ kalāvātārasya kathāmṛtādṛtāḥ
 04160032 yathopadeśam munibhiḥ pracoditāḥ ślāghyāni karmāni vyaṁ vitanmahi
 04160041 eṣa dharmā-bhṛtām śreṣṭho lokam dharme 'nuvartayan
 04160042 goptā ca dharmā-setūnām śāstā tat-paripanthinām
 04160051 eṣa vai loka-pālānam bibharti ekas tanau tanūḥ
 04160052 kāle kāle yathā-bhāgam lokayor ubhayor hitam
 04160061 vasu kāla upādatte kāle cāyam vimuñcati
 04160062 samaḥ sarveṣu bhūteṣu pratapan sūryavad vibhuḥ
 04160071 titikṣaty akramam vainya upary ākramatām api
 04160072 bhūtānam karuṇaḥ śāśvad ārtānām kṣiti-vṛttimān
 04160081 deve 'varṣaty asau devo naradeva-vapur hariḥ
 04160082 kṛcchra-prāṇāḥ prajā hy eṣa rakṣiṣyaty añjasendravat
 04160091 āpyāyaty asau lokam vadanāmṛta-mūrtinā
 04160092 sānurāgāvalokena viśada-smita-cāruṇā
 04160101 avyakta-vartmaīṣa nigūḍha-kārya gambhīra-vedhā upagupta-vittāḥ
 04160102 ananta-māhātmya-guṇaika-dhāmā pṛthuḥ pracetā iva saṁvṛtātmā
 04160111 durāsado durviśaha āsanno 'pi vidūravat
 04160112 naivābhībhavitum śakyo venāraṇy-utthito 'nalaḥ
 04160121 antar bahiś ca bhūtānam paśyan karmāni cāraṇaiḥ
 04160122 udāsīna ivādhyakṣo vāyur ātmeva dehinām
 04160131 nādaṇḍyam daṇḍayaty eṣa sutam ātma-dviśām api
 04160132 daṇḍayaty ātmajam api daṇḍyam dharmā-pathe sthitāḥ
 04160141 asyāpratihatam cakram pṛthor āmānasācalāt
 04160142 vartate bhagavān arko yāvat tapati go-gaṇaiḥ
 04160151 rañjayiṣyati yal lokam ayam ātma-viceṣṭitaiḥ
 04160152 athāmum āhū rājānam mano-rañjanakaiḥ prajāḥ
 04160161 ṛḍha-vrataḥ satya-sandho brahmaṇyo vṛddha-sevakaḥ
 04160162 śaraṇyaḥ sarva-bhūtānam mānado dīna-vatsalaḥ
 04160171 mātr-bhaktiḥ para-strīṣu patnyām ardha ivātmanah
 04160172 prajāsu pitṛvat snigdhaḥ kiṅkaro brahma-vādinām
 04160181 dehinām ātmavat-preṣṭhaḥ suhrdām nandi-varadhanah
 04160182 mukta-saṅga-prasaṅgo 'yam daṇḍa-pāṇir asādhuṣu
 04160191 ayam tu sāksād bhagavāms try-adhīśaḥ kūṭa-stha ātmā kalayāvatīrṇah
 04160192 yasminn avidyā-racitam nirarthakam paśyanti nānātvam api pratītam
 04160201 ayam bhuvo maṇḍalam odayādrer goptaika-vīro naradeva-nāthaḥ
 04160202 āsthāya jaitram ratham āta-cāpaḥ paryasyate dakṣiṇato yathārkaḥ
 04160211 asmaī nṛ-pālāḥ kila tatra tatra balim hariṣyanti saloka-pālāḥ
 04160212 maṁsyanta eṣām striya ādi-rājam cakrāyudham tad-yaśa uddharantyaḥ
 04160221 ayam mahīm gām duduhe 'dhirājaḥ prajāpatir vṛtti-karaḥ prajānām
 04160222 yo līlayādrīn sva-śarāsa-kotya bhindan samām gām akarod yathendraḥ
 04160231 visphūrjayann āja-gavam dhanuḥ svayam yadācarat kṣmām aviśahyam ājau

04160232 tadā nililyur diśi diśy asanto lāngūlam udyamya yathā mrgendraḥ
04160241 eṣo 'śvamedhāñ śatam ājahāra sarasvatī prādurabhāvi yatra
04160242 ahārśid yasya hayam purandaraḥ śata-kratúś carame vartamāne
04160251 eṣa sva-sadmopavane sametya sanat-kumāraṃ bhagavantam ekam
04160252 ārādhya bhaktyālabhatāmalaṃ taj jñānaṃ yato brahma param vidanti
04160261 tatra tatra giras tās tā iti viśruta-vikramaḥ
04160262 śroṣyaty ātmāśritā gāthāḥ pṛthuh pṛthu-parākramaḥ
04160271 diśo vijityāpratiruddha-cakraḥ sva-tejasotpāṭita-loka-śalyaḥ
04160272 surāsurendrair upagīyamāna-mahānubhāvo bhavitā patir bhuvah
04170010 maitreya uvāca
04170011 evaṃ sa bhagavān vainyaḥ khyāpito guṇa-karmabhiḥ
04170012 chandayām āsa tān kāmāiḥ pratipūjyābhinandya ca
04170021 brāhmaṇa-pramukhān varṇān bhṛtyāmātya-purodhasaḥ
04170022 paurān jāna-padān śreṇīḥ prakṛtīḥ samapūjayat
04170030 vidura uvāca
04170031 kasmād dadhāra go-rūpaṃ dharitrī bahu-rūpiṇī
04170032 yām dudoha pṛthus tatra ko vatso dohanaṃ ca kim
04170041 prakṛtyā viṣamā devī kṛtā tena samā katham
04170042 tasya medhyam hayam devaḥ kasya hetor apāharat
04170051 sanat-kumārād bhagavato brahman brahma-vid-uttamāt
04170052 labdhvā jñānaṃ sa-vijñānaṃ rājarṣiḥ kām gatim gataḥ
04170061 yac cānyad api kṛṣṇasya bhavān bhagavataḥ prabhoḥ
04170062 śravaḥ suśravasaḥ puṇyam pūrva-deha-kathāśrayam
04170071 bhaktāya me 'nuraktāya tava cādhoḥśajasya ca
04170072 vaktum arhasi yo 'duhyad vainya-rūpeṇa gām imām
04170080 sūta uvāca
04170081 codito vidureṇaivam vāsudeva-kathām prati
04170082 praśasya taṃ pṛita-manā maitreyaḥ pratyabhāṣata
04170090 maitreya uvāca
04170091 yadābhiṣiktaḥ pṛthur aṅga viprair āmantrito janatāyās ca pālaḥ
04170092 prajā niranne kṣiti-pṛṣṭha etya kṣut-kṣāma-dehāḥ patim abhyavocan
04170101 vyaṃ rājañ jāthareṇābhīptā yathāgninā koṭara-sthena vṛkṣāḥ
04170102 tvām adya yātāḥ śaraṇam śaraṇyam yaḥ sādhitō vṛtti-karaḥ patir naḥ
04170111 tan no bhavān īhatu rātave 'nnaṃ kṣudhārditānām naradeva-deva
04170112 yāvan na naṅkṣyāmaha ujjhitorjā vārtā-patis tvam kila loka-pālaḥ
04170120 maitreya uvāca
04170121 pṛthuh prajānām karuṇam niśamya paridevitam
04170122 dīrgham dadhyau kuruśreṣṭha nimittam so 'nvapadyata
04170131 iti vyavasito buddhyā pragṛhīta-śarāsanah
04170132 sandadhe viśikham bhūmeḥ kruddhas tripura-hā yathā
04170141 pravepamānā dharaṇī niśāmyodāyudham ca tam
04170142 gauḥ saty apādravad bhītā mṛgīva mṛgayu-drutā
04170151 tām anvadhāvāt tad vainyaḥ kupito 'tyaruṇekṣaṇah
04170152 śaram dhanuṣi sandhāya yatra yatra palāyate
04170161 sā diśo vidiśo devī rodasī cāntaram tayoh
04170162 dhāvanti tatra tatrānaṃ dadarśānūdyatāyudham
04170171 loke nāvindata trāṇam vainyān mṛtyor iva prajāḥ
04170172 trastā tadā nivavṛte hrdayena vidūyatā
04170181 uvāca ca mahā-bhāgam dharmā-jñāpanna-vatsala
04170182 trāhi mām api bhūtānām pālāne 'vasthito bhavān
04170191 sa tvam jighāmsase kasmād dīnām akṛta-kilbiṣām
04170192 ahaṇīsyat katham yoṣām dharmā-jñā itī yo mataḥ
04170201 praharanti na vai strīṣu kṛtāgaḥsv api jantavaḥ
04170202 kim uta tvad-vidhā rājan karuṇā dīna-vatsalāḥ
04170211 mām vipātyājarām nāvam yatra viśvam pratiṣṭhitam
04170212 ātmānaṃ ca prajāś cemāḥ katham ambhasi dhāsyasi
04170220 pṛthur uvāca
04170221 vasudhe tvām vadhiṣyāmi mac-chāsana-parān-mukhīm
04170222 bhāgam barhiṣi yā vṛṅkte na tanoti ca no vasu
04170231 yavasam jagdhy anudinam naiva dogdhy audhasam payah
04170232 tasyam evam hi duṣṭāyam daṇḍo nātra na śasyate
04170241 tvam khalv ośadhi-bījāni prakṛtāni svayambhuvā
04170242 na muñcasy ātma-ruddhāni mām avajñāya manda-dhīḥ
04170251 amūṣām kṣut-parītānām ārtānām paridevitam
04170252 śamayīsyāmi mad-bāṇair bhinnāyās tava medasā

04170261 pumān yoṣid uta klība ātma-sambhāvano 'dhamah
 04170262 bhūteṣu niranukrośo nṛpāṇām tad-vadho 'vadhaḥ
 04170271 tvām stabdhām durmadām nītvā māyā-gām tilāśaḥ śaraiḥ
 04170272 ātma-yoga-balenemā dhārayiṣyāmy aham prajāḥ
 04170281 evaṁ manyumayīm mūrtim kṛtāntam iva bibhratam
 04170282 pranatā prāñjaliḥ prāha mahī sañjāta-vepathuḥ
 04170290 dharovāca
 04170291 namaḥ parasmai puruṣāya māyayā vinyasta-nānā-tanave guṇātmane
 04170292 namaḥ svarūpānubhavena nirdhuta-dravya-kriyā-kāraka-vibhramormaye
 04170301 yenāham ātmāyatanam vinirmitā dhātrā yato 'yam guṇa-sarga-saṅgrahaḥ
 04170302 sa eva mām hantum udāyudhaḥ svarāḍ upasthito 'nyam śaraṇam kam āśraye
 04170311 ya etad ādāv asṛjac carācaram sva-māyayātmāśrayayāvitarkyayā
 04170312 tayaiva so 'yam kila goptum udyataḥ katham nu mām dharmā-paro jighāmsati
 04170321 nūnam bateśasya samīhitam janais tan-māyayā durjayayākṛtātmabhiḥ
 04170322 na lakṣyate yas tv akarod akārayad yo 'neka ekaḥ parataś ca īśvaraḥ
 04170331 sargādi yo 'syānuruṇaddhi śaktibhir dravya-kriyā-kāraka-cetanātmabhiḥ
 04170332 tasmai samunnaddha-niruddha-śaktaye namaḥ parasmai puruṣāya vedhase
 04170341 sa vai bhavān ātma-vinirmitam jagad bhūtendriyāntaḥ-karaṇātmakam vibho
 04170342 samsthāpayiṣyann aja mām rasātalād abhyujjahārāmbhasa ādi-sūkaraḥ
 04170351 apām upasthe mayi nāvy avasthitāḥ prajā bhavān adya rirakṣiṣuḥ kila
 04170352 sa vīra-mūrtiḥ samabhūd dharā-dhāro yo mām payasy ugra-śaro jighāmsasi
 04170361 nūnam janair ihitam īśvarāṇām asmad-vidhais tad-guṇa-sarga-māyayā
 04170362 na jñāyate mohita-citta-vartmabhis tebhyo namo vīra-yaśas-karebhyaḥ
 04180010 maitreya uvāca
 04180011 ittham pṛthum abhiṣṭūya ruṣā prasphuritādharam
 04180012 punar āhāvanir bhītā samstabyātmānam ātmanā
 04180021 sanniyacchābhibho manyum nibodha śrāvitaṁ ca me
 04180022 sarvataḥ saram ādatte yathā madhu-karo budhaḥ
 04180031 asmin loke 'thavāmuṣmin munibhis tattva-darśibhiḥ
 04180032 drṣṭā yogāḥ prayuktāś ca puṁsām śreyāḥ-prasiddhaye
 04180041 tān ātiṣṭhati yaḥ samyag upāyān pūrva-darśitān
 04180042 avaraḥ śraddhayopeta upeyān vindate 'ñjasā
 04180051 tān anādṛtya yo 'vidvān arthān ārabhate svayam
 04180052 tasya vyabhicaranty arthā ārabdhāś ca punaḥ punaḥ
 04180061 purā sṛṣṭā hy oṣadhayo brahmaṇā yā viśāmpate
 04180062 bhujyamānā mayā drṣṭā asadbhir adhrta-vratāiḥ
 04180071 apālitanādṛtā ca bhavadbhir loka-pālakaiḥ
 04180072 corī-bhūte 'tha loke 'ham yajñārthe 'grasam oṣadhīḥ
 04180081 nūnam tā vīrudhaḥ kṣiṇā mayi kālena bhūyasā
 04180082 tatra yogena drṣṭena bhavān ādātum arhati
 04180091 vatsam kalpaya me vīra yenāham vatsalā tava
 04180092 dhokṣye kṣīramayān kāmān anurūpaṁ ca dohanam
 04180101 dogdhāram ca mahā-bāho bhūtānām bhūta-bhāvana
 04180102 annam īpsitam ūrjasvad bhagavān vāñchate yadi
 04180111 samām ca kuru mām rājan deva-vṛṣṭam yathā payaḥ
 04180112 apartāv api bhadrām te upāvarteta me vibho
 04180121 iti priyam hitam vākyam bhūva ādāya bhūpatiḥ
 04180122 vatsam kṛtvā manuṁ pāṇāv aduhat sakalauṣadhīḥ
 04180131 tathāpare ca sarvatra saram ādadate budhāḥ
 04180132 tato 'nye ca yathā-kāmam duduhuḥ pṛthu-bhāvitām
 04180141 ṛṣayo duduhur devīm indriyeṣv atha sattama
 04180142 vatsam bṛhaspatim kṛtvā payaś chandomayaṁ śuci
 04180151 kṛtvā vatsam sura-gaṇā indram somam adūduhan
 04180152 hiraṇmayena pātreṇa vīryam ojo balam payaḥ
 04180161 daiteyā dānavā vatsam prahlādam asurarṣabham
 04180162 vidhāyādūduhan kṣīram ayaḥ-pātre surāsavam
 04180171 gandharvāpsaraso 'dhukṣan pātre padmamaye payaḥ
 04180172 vatsam viśvāvasuṁ kṛtvā gāndharvaṁ madhu saubhagam
 04180181 vatsena pitaro 'ryamṇā kavyam kṣīram adhuṣata
 04180182 āma-pātre mahā-bhāgāḥ śraddhayā śrāddha-devatāḥ
 04180191 prakalpya vatsam kapilam siddhāḥ saṅkalpanāmayīm
 04180192 siddhim nabhasi vidyām ca ye ca vidyādhārādayaḥ
 04180201 anye ca māyino māyām antardhānādbhutātmanām
 04180202 mayam prakalpya vatsam te duduhur dhāraṇāmayīm
 04180211 yakṣa-rakṣāmsi bhūtāni piśācāḥ piśitāsanāḥ

04180212 bhūteśa-vatsā duduhuḥ kapāle kṣatajāsavam
 04180221 tathāhaya dandaśūkāḥ sarpā nāgās ca takṣakam
 04180222 vidhāya vatsam duduhur bila-pātre viṣam payaḥ
 04180231 paśavo yavasam kṣīram vatsam kṛtvā ca go-vṛṣam
 04180232 aranya-pātre cādhuksan mṛgendreṇa ca damṣṭriṇaḥ
 04180241 kravyādāḥ prāṇinaḥ kravyam duduhuḥ sve kalevare
 04180242 suparṇa-vatsā vihagās caram cācaram eva ca
 04180251 vaṭa-vatsā vanaspatayaḥ pṛthag rasamayaṁ payaḥ
 04180252 girayo himavad-vatsā nānā-dhātūn sva-sānuṣu
 04180261 sarve sva-mukhya-vatsena sve sve pātre pṛthak payaḥ
 04180262 sarva-kāma-dughām pṛthvīm duduhuḥ pṛthu-bhāvitām
 04180271 evam pṛthv-ādayaḥ pṛthvīm annādāḥ svannam ātmanaḥ
 04180272 doha-vatsādi-bhedena kṣīra-bhedam kurūdvaha
 04180281 tato mahīpatiḥ pṛtaḥ sarva-kāma-dughām pṛthuḥ
 04180282 duhitṛtve cakāremām premṇā duhitṛ-vatsalaḥ
 04180291 cūrṇayan sva-dhanuṣ-kotyā giri-kūtāni rāja-rāt
 04180292 bhū-maṇḍalam idam vainyaḥ prāyaś cakre samam vibhuḥ
 04180301 athāsmiṁ bhagavān vainyaḥ prajānām vṛttidaḥ pitā
 04180302 nivāsān kalpayām cakre tatra tatra yathārhatāḥ
 04180311 grāmān puraḥ pattanāni durgāni vividhāni ca
 04180312 ghoṣān vrajān sa-śibirān ākarān kheṭa-kharvaṭān
 04180321 prāk pṛthor iha naivaiśā pura-grāmādi-kalpanā
 04180322 yathā-sukham vasanti sma tatra tatrākutobhayaḥ
 04190010 maitreya uvāca
 04190011 athādīkṣata rājā tu hayamedha-śatena saḥ
 04190012 brahmāvarte manoḥ kṣetre yatra prācī sarasvatī
 04190021 tad abhipretya bhagavān karmātiśayam ātmanaḥ
 04190022 śata-kratur na mamṛṣe pṛthor yajña-mahotsavam
 04190031 yatra yajña-patiḥ sāksād bhagavān harir īśvaraḥ
 04190032 anvabhūyata sarvātmā sarva-loka-guruḥ prabhuḥ
 04190041 anvito brahma-śarvābhyām loka-pālaiḥ sahānugaiḥ
 04190042 upagīyamāno gandharvair munibhiś cāpsaro-gaṇaiḥ
 04190051 siddhā vidyādharā daityā dānavā guhyakādayaḥ
 04190052 sunanda-nanda-pramukhāḥ pārśada-pravarā hareḥ
 04190061 kapilo nārado datto yogesāḥ sanakādayaḥ
 04190062 tam anvīyur bhāgavatā ye ca tat-sevanotsukāḥ
 04190071 yatra dharma-dughā bhūmiḥ sarva-kāma-dughā satī
 04190072 dogdhi smābhīpsitān arthān yajamānasya bhārata
 04190081 ūhuḥ sarva-rasān nadyaḥ kṣīra-dadhy-anna-go-rasān
 04190082 taravo bhūri-varṣmāṇaḥ prāsūyanta madhu-cyutaḥ
 04190091 sindhavo ratna-nikarān girayo 'nnaṁ catur-vidham
 04190092 upāyanam upājahruḥ sarve lokāḥ sa-pālakāḥ
 04190101 iti cādhoḥkṣajeśasya pṛthos tu paramodayam
 04190102 asūyan bhagavān indraḥ pratighātam acikarat
 04190111 carameṇāśvamedhena yajamāne yajuṣ-patim
 04190112 vainye yajña-paśum spardhann apovāha tirohitaḥ
 04190121 tam atrir bhagavān aikṣat tvaramāṇam vihāyasā
 04190122 āmuktam iva pākhaṇḍam yo 'dharme dharma-vibhramaḥ
 04190131 atrīṇā codito hantum pṛthu-putro mahā-rathaḥ
 04190132 anvadhāvata saṅkruddhas tiṣṭha tiṣṭheti cābravīt
 04190141 tam tādrśākṛtim vīkṣya mene dharmam śarīriṇam
 04190142 jaṭilam bhasmanācchannam tasmai bāṇam na muñcati
 04190151 vadhān nivṛttam tam bhūyo hantave 'trir acodayat
 04190152 jahi yajña-hanam tāta mahendram vibudhādhamam
 04190161 evam vainya-sutaḥ proktas tvaramāṇam vihāyasā
 04190162 anvadravad abhikruddho rāvaṇam ḡrdhra-rāḍ iva
 04190171 so 'śvam rūpam ca tad dhitvā tasmā antarhitaḥ svarāt
 04190172 vīraḥ sva-paśum ādāya pitur yajnam upeyivān
 04190181 tat tasya cādbhutam karma vicakṣya paramarṣayaḥ
 04190182 nāmadheyam dadus tasmai vijitāśva iti prabho
 04190191 upasṛjya tamas tīvram jahārāśvam punar hariḥ
 04190192 caśāla-yūpataś channo hiraṇya-raśanam vibhuḥ
 04190201 atrīḥ sandarśayām āsa tvaramāṇam vihāyasā
 04190202 kapāla-khaṭvāṅga-dharam vīro nainam abādhatta
 04190211 atrīṇā coditas tasmai sandadhe viśikham ruṣā

04190212 so 'śvam rūpam ca tad dhritvā tasthāv antarhitah svarāt
04190221 vīraś cāśvam upādāya pitṛ-yajñam athāvrajat
04190222 tad avadyam hare rūpam jagṛhur jñāna-durbalāḥ
04190231 yāni rūpāni jagṛhe indro haya-jihīṛṣayā
04190232 tāni pāpasya khaṇḍāni līgam khaṇḍam ihocyate
04190241 evam indre haraty aśvam vainya-yajña-jighāmsayā
04190242 tad-grhīta-visr̥ṣṭeṣu pākhaṇḍeṣu matir nṛṇām
04190251 dharma ity upadharmeṣu nagna-rakta-patādiṣu
04190252 prāyeṇa sajjate bhrāntya peśaleṣu ca vāgmiṣu
04190261 tad abhijñāya bhagavān pṛthuh pṛthu-parākramah
04190262 indrāya kupito bāṇam ādattodyata-kārmukah
04190271 tam ṛtvijah śakra-vadhābhisandhitam vicakṣya duṣprekṣyam asahya-rāmhasam
04190272 nivārayām āsur aho mahā-mate na yujyate 'trānya-vadhaḥ pracoditāt
04190281 vayam marutvantam ihārtha-nāsanam hvayāmahe tvac-chravasā hata-tviṣam
04190282 ayātayāmopahavair anantaram prasahya rājan juhavāma te 'hitam
04190291 ity āmantrya kratu-patim vidurāsyartvijo ruṣā
04190292 srug-ghastān juhvato 'bhyetya svayambhūḥ pratyasedhata
04190301 na vadhyo bhavatām indro yad yajño bhagavat-tanuḥ
04190302 yam jighāmsatha yajñena yasyeṣṭās tanavaḥ surāḥ
04190311 tad idam paśyata mahad-dharma-vyatikaram dvijāḥ
04190312 indreṇānuṣṭhitam rājñah karmaitad vijighāmsatā
04190321 pṛthu-kīrteḥ pṛthor bhūyāt tarhy ekona-śata-kratuḥ
04190322 alam te kratubhiḥ sviṣṭair yad bhavān mokṣa-dharma-vit
04190331 naivātmane mahendrāya roṣam āhartum arhasi
04190332 ubhāv api hi bhadam te uttamaśloka-vigrahau
04190341 māsmin mahārāja kṛthāḥ sma cintām niśamayāsmad-vaca ādṛtātmā
04190342 yad dhyāyato daiva-hatam nu kartum mano 'turuṣtam viśate tamo 'ndham
04190351 kratu viramatām eṣa deveṣu duravagrahaḥ
04190352 dharma-vyatikaro yatra pākhaṇḍair indra-nirmitaiḥ
04190361 ebhir indropasaṁsr̥ṣṭaiḥ pākhaṇḍair hāribhir janam
04190362 hriyamāṇam vicakṣvainaṁ yas te yajña-dhruḥ aśva-muṭ
04190371 bhavān paritrātum ihāvatīrṇo dharmam janānām samayānurūpam
04190372 venāpacārād avaluptam adya tad-dehato viṣṇu-kalāsi vainya
04190381 sa tvam vimṛśyāsya bhavam prajāpate saṅkalpanam viśva-sr̥jām pipīpṛhi
04190382 aindrīm ca māyām upadharmā-mātaram pracāṇḍa-pākhaṇḍa-patham prabho jahi
04190390 maitreya uvāca
04190391 ittham sa loka-guruṇā samādiṣṭo viśāmpatiḥ
04190392 tathā ca kṛtvā vātsalyam maghonāpi ca sandadhe
04190401 kṛtāvabhṛtha-snānāya pṛthave bhūri-karmanē
04190402 varān dadus te varadā ye tad-barhiṣi tarpitāḥ
04190411 viprāḥ satyāśiṣas tuṣṭāḥ śraddhayā labdha-dakṣiṇāḥ
04190412 āśiṣo yuyujuḥ kṣattar ādi-rājāya sat-kṛtāḥ
04190421 tvayāhūtā mahā-bāho sarva eva samāgatāḥ
04190422 pūjitā dāna-mānābhyām pitṛ-devarṣi-mānavāḥ
04200010 maitreya uvāca
04200011 bhagavān api vaikuṇṭhaḥ sākam maghavatā vibhuḥ
04200012 yajñair yajña-patis tuṣṭo yajña-bhuk tam abhāṣata
04200020 śrī-bhagavān uvāca
04200021 eṣa te 'kārṣid bhaṅgam haya-medha-śatasya ha
04200022 kṣamāpayata ātmānam amuṣya kṣantum arhasi
04200031 sudhiyaḥ sādhave loke naradeva narottamāḥ
04200032 nābhidruhyanti bhūtebhyo yarhi nātmā kalevaram
04200041 puruṣā yadi muhyanti tvādṛśā deva-māyayā
04200042 śrama eva param jāto dīrghayā vṛddha-sevayā
04200051 ataḥ kāyam imam vidvān avidyā-kāma-karmabhiḥ
04200052 ārabdha iti naivāsmim pratibuddho 'nuṣajjate
04200061 asaṁsaktah śarīre 'sminn amunotpādite gr̥he
04200062 apatye draviṇe vāpi kaḥ kuryān mamatām budhaḥ
04200071 ekaḥ śuddhaḥ svayam-jyotir nirguṇo 'sau guṇāśrayah
04200072 sarva-go 'nāvṛtaḥ sākṣī nirātmātmānanaḥ paraḥ
04200081 ya evam santam ātmānam ātma-stham veda puruṣah
04200082 nājyate prakṛti-stho 'pi tad-guṇaiḥ sa mayi sthitaḥ
04200091 yah sva-dharmaṇa mām nityam nirāśiḥ śraddhayānvitah
04200092 bhajate śanakais tasya mano rājan prasīdati
04200101 parityakta-guṇah samyag darśano viśadāśayah

04200102 śāntim me samavasthānam brahma kaivalyam aśnute
 04200111 udāsīnam ivādhyakṣam dravya-jñāna-kriyātmanām
 04200112 kūṭa-stham imam ātmānam yo vedāpnoti śobhanam
 04200121 bhinnasya liṅgasya guṇa-pravāho dravya-kriyā-kāraka-cetanātmanah
 04200122 dr̥ṣṭāsu sampatsu vipatsu sūrayo na vikriyante mayi baddha-sauhrdāḥ
 04200131 samah samānottama-madhyamādhamah sukhe ca duḥkhe ca jitendriyāśayah
 04200132 mayopakṣptākhila-loka-samyuto vidhatsva vīrākhila-loka-rakṣaṇam
 04200141 śreyah prajā-pālanam eva rājño yat sāmparāye sukṛtāt ṣaṣṭham amśam
 04200142 hartānyathā hr̥ta-puṇyah prajānām arakṣitā kara-hāro 'gham atti
 04200151 evam dvijāgryānumatānuvṛtta-dharma-pradhāno 'nyatamo 'vitāsyāḥ
 04200152 hrasvena kālena gr̥hopayātān draṣṭāsi siddhān anurakta-lokaḥ
 04200161 varam ca mat kañcana mānavendra vṛṇīṣva te 'ham guṇa-śīla-yantritaḥ
 04200162 nāham makhair vai sulabhas tapobhir yogena vā yat sama-citta-vartī
 04200170 maitreya uvāca
 04200171 sa ittham loka-guruṇā viṣvaksenena viśva-jit
 04200172 anuśāsita ādeśam śirasā jagṛhe hareḥ
 04200181 spr̥santam pādayoḥ premṇā vṛḍitaṁ svena karmaṇā
 04200182 śata-kratum pariṣvajya vidveṣam visasarja ha
 04200191 bhagavān atha viśvātmā pṛthunopahr̥tārhaṇah
 04200192 samujjihānayā bhaktyā gr̥hīta-caraṇāmbujah
 04200201 prasthānābhimukho 'py enam anugraha-vilambitaḥ
 04200202 paśyan padma-palāśākṣo na pratathe suhṛt satām
 04200211 sa ādi-rājo racitāñjalir harim vilokitum nāśakad aśru-locanaḥ
 04200212 na kiñcanovāca sa bāṣpa-viklavo hr̥dopaguhyaṁum adhād avasthitaḥ
 04200221 athāvamṛjyāśru-kalā vilokayann atr̥pta-dr̥g-gocaram āha pūruṣam
 04200222 padā spr̥santam kṣitim amśa unnate vinyasta-hastāgram uraṅga-vidviṣah
 04200230 pṛthur uvāca
 04200231 varān vibho tvad varadeśvarād budhaḥ katham vṛṇīte guṇa-vikriyātmanām
 04200232 ye nārakāṇām api santi dehinām tān īśa kaivalya-pate vṛṇe na ca
 04200241 na kāmaye nātha tad apy aham kvacin na yatra yuṣmac-caraṇāmbujāsavaḥ
 04200242 mahattamāntar-hṛdayān mukha-cyuto vidhatsva karṇāyutam eṣa me varaḥ
 04200251 sa uttamaśloka mahan-mukha-cyuto bhavat-padāmbhoja-sudhā kaṇānilaḥ
 04200252 smṛtim punar vismṛta-tattva-vartmanām kuyoginām no vitaraty alam varaiḥ
 04200261 yaśah śivam suśrava ārya-saṅgame yadṛcchayā copaśṛṇoti te sakṛt
 04200262 katham guṇa-jño viramed vinā paśum śrīr yat pravavre guṇa-saṅgrahecchayā
 04200271 athābhaje tvākhila-pūruṣottamam guṇālayam padma-kareva lālasah
 04200272 apy āvayor eka-pati-spr̥dhoh kalir na syāt kṛta-tvac-caraṇaika-tānayoḥ
 04200281 jagaj-jananyām jagad-īśa vaiśasam syād eva yat-karmaṇi naḥ samīhitam
 04200282 karoṣi phalgv apy uru dīna-vatsalaḥ sva eva dhiṣṇye 'bhiratasya kim tayā
 04200291 bhajanty atha tvām ata eva sādhave vyudasta-māyā-guṇa-vibhramodayam
 04200292 bhavat-padānusmaraṇād ṛte satām nimittam anyad bhagavan na vidmahe
 04200301 manye giram te jagatām vimohinīm varam vṛṇīṣveti bhajantam ātha yat
 04200302 vācā nu tanyā yadi te jano 'sitaḥ katham punaḥ karma karoti mohitaḥ
 04200311 tvan-māyayāddhā jana īśa khaṇḍito yad anyad āśāsta ṛtātmano 'budhaḥ
 04200312 yathā cared bāla-hitam pitā svayam tathā tvam evārhasi naḥ samīhitum
 04200320 maitreya uvāca
 04200321 ity ādi-rājena nutaḥ sa viśva-dr̥k tam āha rājan mayi bhaktir astu te
 04200322 diṣṭyedṛṣī dhīr mayi te kṛtā yayā māyām madīyām tarati sma dustyajām
 04200331 tat tvam kuru mayādiṣṭam apramattaḥ prajāpate
 04200332 mad-ādeśa-karo lokaḥ sarvatrāpnoti śobhanam
 04200340 maitreya uvāca
 04200341 iti vainyasya rājarseḥ pratinandyārthavad vacaḥ
 04200342 pūjito 'nugṛhītvainam gantum cakre 'cyuto matim
 04200351 devar̥ṣi-pitr̥-gandharva-siddha-cāraṇa-pannagāḥ
 04200352 kinnarāpsaraso martyāḥ khagā bhūtāny anekāśah
 04200361 yajñeśvara-dhiyā rājñā vāg-vittāñjali-bhaktitaḥ
 04200362 sabhājita yayuḥ sarve vaikuṇṭhānugatās tataḥ
 04200371 bhagavān api rājarseḥ sopādhyāyasya cācyutaḥ
 04200372 harann iva mano 'muṣya sva-dhāma pratyapadyata
 04200381 adṛṣṭāya namaskṛtya nṛpaḥ sandarśitātmane
 04200382 avyaktāya ca devānām devāya sva-puram yayau
 04210010 maitreya uvāca
 04210011 mauktikaiḥ kusuma-sragbhir dukūlaiḥ svarṇa-toraṇaiḥ
 04210012 mahā-surabhibhir dhūpair maṇḍitaṁ tatra tatra vai
 04210021 candanāguru-toyārdra-rathyā-catvara-mārgavat

04210022 puṣpākṣata-phalais tokmair lājair arcirbhir arcitam
04210031 savṛndaiḥ kadali-stambhaiḥ pūga-potaiḥ pariṣkṛtam
04210032 taru-pallava-mālābhiḥ sarvataḥ samalanḥkṛtam
04210041 prajāś tam dīpa-balibhiḥ sambhṛtāśeṣa-maṅgalaiḥ
04210042 abhīyur mṛṣṭa-kanyāś ca mṛṣṭa-kunḍala-maṅḍitāḥ
04210051 śaṅkha-dundubhi-ghoṣeṇa brahma-ghoṣeṇa cartvijām
04210052 viveśa bhavanam vīraḥ stūyamāno gata-smayaḥ
04210061 pūjitaḥ pūjayām āsa tatra tatra mahā-yaśāḥ
04210062 paurāñ jānapadāms tāms tāt prītaḥ priya-vara-pradaḥ
04210071 sa evam ādīny anavadya-ceṣṭitaḥ karmāṇi bhūyāmsi mahān mahattamaḥ
04210072 kurvan śaśāsāvani-maṅḍalam yaśaḥ sphītam nidhāyāruruhe param padam
04210080 sūta uvāca
04210081 tad ādi-rājasya yaśo vijṛmbhitam guṇair aśeṣair guṇavat-sabhājitam
04210082 kṣattā mahā-bhāgavataḥ sadaspate kauṣāraviṁ prāha grṇantam arcayan
04210090 vidura uvāca
04210091 so 'bhiṣiktaḥ pṛthur viprair labdhāśeṣa-surārhaṇaḥ
04210092 bibhrat sa vaiṣṇavam tejo bāhvor yābhyām dudoha gām
04210101 ko nv asya kīrtim na śṛṇoty abhijño yad-vikramocchiṣṭam aśeṣa-bhūpāḥ
04210102 lokāḥ sa-pālā upajīvanti kāmam adyāpi tan me vada karma śuddham
04210110 maitreya uvāca
04210111 gaṅgā-yamunayor nadyor antarā kṣetram āvasan
04210112 ārabdhān eva bubhuje bhogān puṇya-jihāsayā
04210121 sarvatrāskhalitādeśaḥ sapta-dvīpaika-daṇḍa-dhṛk
04210122 anyatra brāhmaṇa-kulād anyatrācyuta-gotrataḥ
04210131 ekadāsīn mahā-satra-dīkṣā tatra divaukasām
04210132 samājo brahmarsīṇām ca rājarsīṇām ca sattama
04210141 tasmīn arhatsu sarveṣu sv-arciteṣu yathārhataḥ
04210142 utthitaḥ sadaso madhye tārānām uḍurād iva
04210151 prāmśuḥ pīnāyata-bhujo gauraḥ kañjāruṅekṣaṇaḥ
04210152 sunāsaḥ sumukhaḥ saumyaḥ pīnāmsaḥ sudviḥja-smitaḥ
04210161 vyūḍha-vakṣā bṛhac-chronir vali-valgu-dalodaraḥ
04210162 āvarta-nābhir ojasvī kāñcanorur udagra-pāt
04210171 sūkṣma-vakṛsita-snigdha-mūrdhajaḥ kambu-kandharaḥ
04210172 mahā-dhane dukūlāgrye paridhāyopavīya ca
04210181 vyañjitāśeṣa-gātra-śrīr niyame nyasta-bhūṣaṇaḥ
04210182 kṛṣṇājina-dharaḥ śrīmān kuśa-pāṇiḥ kṛtocitaḥ
04210191 śīsira-snigdha-tārākṣaḥ samaikṣata samantataḥ
04210192 ūcivān idam urvīśaḥ sadaḥ samharṣayann iva
04210201 cāru citra-padam ślakṣṇam mṛṣṭam gūḍham aviklavam
04210202 sarveṣām upakārārtham tadā anuvadann iva
04210210 rājovāca
04210211 sabhyāḥ śṛṇuta bhadrām vaḥ sādhave ya ihāgatāḥ
04210212 satsu jijñāsubhir dharmam āvedyam sva-manīṣitam
04210221 aham daṇḍa-dharo rājā prajānām iha yojitaḥ
04210222 rakṣitā vṛttidaḥ sveṣu setuṣu sthāpitā pṛthak
04210231 tasya me tad-anuṣṭhānād yān āhur brahma-vādināḥ
04210232 lokāḥ syuḥ kāma-sandohā yasya tuṣyati diṣṭa-dṛk
04210241 ya uddharet karam rājā prajā dharmeṣv aśikṣayan
04210242 prajānām śamalam bhunkte bhagam ca svam jahāti saḥ
04210251 tat prajā bhartṛ-piṇḍārtham svārtham evānasūyavaḥ
04210252 kurutādhokṣaja-dhiyas tarhi me 'nugrahaḥ kṛtaḥ
04210261 yūyam tad anumodadhvam piṭṛ-devarṣayo 'malāḥ
04210262 kartuḥ śāstur anujñātus tulyam yat pretya tat phalam
04210271 asti yajña-patir nāma keṣāñcid arha-sattamāḥ
04210272 ihāmutra ca lakṣyante jyotsnāvatyāḥ kvacid bhuvāḥ
04210281 manor uttānapādasya dhruvasyāpi mahīpateḥ
04210282 priyavratasya rājarṣer āngasyāsmat-pituḥ pituḥ
04210291 īdrśānām athānyeṣām ajasya ca bhavasya ca
04210292 prahlādasya baleś cāpi kṛtyam asti gadābhṛtā
04210301 dauhitrādīn ṛte mṛtyoḥ śocyān dharmā-vimohitān
04210302 varga-svargāpavargāṇām prāyenaikātmya-hetunā
04210311 yat-pāda-sevābhirucis tapasvinām aśeṣa-janmopacitam malam dhiyaḥ
04210312 sadyaḥ kṣiṇoty anvaham edhatī satī yathā padānguṣṭha-viniḥṣṛtā sarit
04210321 vinirdhutāśeṣa-mano-malaḥ pumān asaṅga-vijñāna-viśeṣa-vīryavān
04210322 yad-aṅghri-mūle kṛta-ketanaḥ punar na samsṛtiṁ kleśa-vahām prapadyate

04210331 tam eva yūyam bhajatātma-vṛttibhir mano-vacaḥ-kāya-guṇaiḥ sva-karmabhiḥ
 04210332 amāyinaḥ kāma-dughāṅghri-paṅkajaṃ yathādhikārāvasitārtha-siddhayaḥ
 04210341 asāv ihāneka-guṇo 'guṇo 'dhvaraḥ pṛthag-vidha-dravya-guṇa-kriyoktibhiḥ
 04210342 sampadyate 'rthāśaya-liṅga-nāmabhir viśuddha-vijñāna-ghanāḥ svarūpataḥ
 04210351 pradhāna-kālāśaya-dharma-saṅgrāhe śarīra eṣa pratipadya cetanām
 04210352 kriyā-phalatvena vibhur vibhāvyaḥ yathānalo dāruṣu tad-guṇātmakāḥ
 04210361 aho mamāmī vitaranty anugrahaṃ harim gurum yajña-bhujām adhīśvaram
 04210362 sva-dharma-yogena yajanti māmakā nirantaram kṣoṇi-tale dṛḍha-vratāḥ
 04210371 mā jātu tejaḥ prabhaven maharddhibhis titikṣayā tapasā vidyayā ca
 04210372 dedīpyamāne 'jita-devatānām kule svayam rāja-kulād dvijānām
 04210381 brahmaṇya-devaḥ puruṣaḥ purātano nityam harir yac-caraṇābhivandanāt
 04210382 avāpa lakṣmīm anapāyinīm yaśo jagat-pavitram ca mahattamāgraṇīḥ
 04210391 yat-sevayāśeṣa-guhāśayaḥ sva-rād vipra-priyas tuṣyati kāmam īśvaraḥ
 04210392 tad eva tad-dharma-parair vinītaiḥ sarvātmanā brahma-kulam niṣevyatām
 04210401 pumān labhetānativelam ātmanaḥ prasīdato 'tyanta-śamaṃ svataḥ svayam
 04210402 yan-nitya-sambandha-niṣevayā tataḥ param kim atrāsti mukham havir-bhujām
 04210411 aśnāty anantaḥ khalu tattva-kovidaiḥ śraddhā-hutam yan-mukha ijya-nāmabhiḥ
 04210412 na vai tathā cetanayā bahiḥ-kṛte hutāśane pāramahaṃsya-paryaguḥ
 04210421 yad brahma nityam virajam sanātanam śraddhā-tapo-maṅgala-mauna-samyamaiḥ
 04210422 samādhinā bibhrati hārtha-dṛṣṭaye yatredam ādarśa ivāvabhāsate
 04210431 teṣam aham pāda-saroja-reṇum āryā vaheyādhi-kirītam āyuh
 04210432 yam nityadā bibhrata āsu pāpam naśyaty amum sarva-guṇā bhajanti
 04210441 guṇāyanam śīla-dhanam kṛta-jñam vṛddhāśrayam samvṛṇate 'nu sampadaḥ
 04210442 prasīdatām brahma-kulam gavām ca janārdanaḥ sānucaraś ca mahyam
 04210450 maitreya uvāca
 04210461 iti bruvāṇam nrpatim piṭṛ-deva-dvijātayaḥ
 04210462 tuṣṭuvur hrṣṭa-manasaḥ sādhu-vādena sādhaveḥ
 04210471 putreṇa jayate lokān iti satyavatī śrutīḥ
 04210472 brahma-daṇḍa-hataḥ pāpo yad veno 'tyatarat tamaḥ
 04210481 hiranyakaśipuś cāpi bhagavan-nindayā tamaḥ
 04210482 vivikṣur atyagāt sūnoḥ prahlādasyānubhāvataḥ
 04210491 vīra-varya piṭaḥ pṛthvyāḥ samāḥ sañjīva śāśvatīḥ
 04210492 yasyedrśy acyute bhaktiḥ sarva-lokaika-bhartari
 04210501 aho vayam hy adya pavitra-kīrte tvayaiva nāthena mukunda-nāthāḥ
 04210502 ya uttamaślokatamasya viṣṇor brahmaṇya-devasya kathām vyanakti
 04210511 nātyadbhutam idam nātha tavājīvyānuśāsanam
 04210512 prajānurāgo mahatām prakṛtiḥ karuṇātmanām
 04210521 adya nas tamasāḥ pāras tvayopāsāditaḥ prabho
 04210522 bhrāmyatām naṣṭa-dṛṣṭinām karmabhir daiva-samjñitaiḥ
 04210531 namo vivṛddha-sattvāya puruṣāya mahīyase
 04210532 yo brahma kṣatram āviśya bibhartīdam sva-tejasā
 04220010 maitreya uvāca
 04220011 janeṣu pragṛṇatsv evam pṛthum pṛthula-vikramam
 04220012 tatropajagmur munayaś catvāraḥ sūrya-varcasaḥ
 04220021 tāms tu siddheśvarān rājā vyomno 'vatarato 'rciṣā
 04220022 lokān apāpān kurvāṇān sānugo 'caṣṭa lakṣitān
 04220031 tad-darśanodgatān prāṇān pratyāditsur ivotthitaḥ
 04220032 sa-sadasyānugo vainya indriyeśo guṇān iva
 04220041 gauravād yantritaḥ sabhyaḥ praśrayānata-kandharaḥ
 04220042 vidhivat pūjayām cakre grhītādhyarhaṇāsanān
 04220051 tat-pāda-śauca-salilair mārjitālaka-bandhanaḥ
 04220052 tatra śīlavatām vṛttam ācaran mānayan iva
 04220061 hātakāsana āsīnān sva-dhiṣṇyeṣv iva pāvakān
 04220062 śraddhā-samyama-samyuktaḥ pṛtaḥ prāha bhavāgrajān
 04220070 pṛthur uvāca
 04220071 aho ācaritam kim me maṅgalam maṅgalāyanāḥ
 04220072 yasya vo darśanam hy āsīd durdarśanām ca yogibhiḥ
 04220081 kim tasya durlabhataram iha loke paratra ca
 04220082 yasya viprāḥ prasīdanti śivo viṣṇuś ca sānugaḥ
 04220091 naiva lakṣayate loko lokān paryatato 'pi yān
 04220092 yathā sarva-dṛśam sarva ātmānam ye 'sya hetavaḥ
 04220101 adhanā api te dhanyāḥ sādhave grha-medhinaḥ
 04220102 yad-grhā hy arha-varyāmbu-trṇa-bhūmīśvarāvarāḥ
 04220111 vyālālaya-drumā vai teṣv ariktākhila-sampadaḥ
 04220112 yad-grhās tīrtha-pādīya-pādātīrtha-vivarjitāḥ

04220121 svāgataṃ vo dvija-śreṣṭhā yad-vratāni mumukṣavaḥ
 04220122 caranti śraddhayā dhīrā bālā eva bṛhanti ca
 04220131 kaccin naḥ kuśalaṃ nāthā indriyārthārtha-vedinām
 04220132 vyasanāvāpa etasmin patitānām sva-karmabhiḥ
 04220141 bhavatsu kuśala-praśna ātmārāmeṣu neṣyate
 04220142 kuśalākuśalā yatra na santi mati-vṛttayaḥ
 04220151 tad ahaṃ kṛta-viśrambhaḥ suhrdo vas tapasvinām
 04220152 samprcche bhava etasmin kṣemaḥ kenāñjasā bhavet
 04220161 vyaktam ātmavatām ātmā bhagavān ātma-bhāvanaḥ
 04220162 svānām anugrahāyemām siddha-rūpī caraty ajaḥ
 04220170 maitreya uvāca
 04220171 pṛthos tat sūktam ākarṇya sārām suṣṭhu mitam madhu
 04220172 smayamāna iva prītyā kumāraḥ pratyuvāca ha
 04220180 sanat-kumāra uvāca
 04220181 sādhu pṛṣṭam mahārāja sarva-bhūta-hitātmanā
 04220182 bhavatā viduṣā cāpi sādḥūnām matir īdrīṣī
 04220191 saṅgamaḥ khalu sādḥūnām ubhayeṣām ca sammataḥ
 04220192 yat-sambhāṣaṇa-sampraśnaḥ sarveṣām vitanoti śam
 04220201 asty eva rājan bhavato madhudviṣaḥ pādāravindasya guṇānuvādane
 04220202 ratir durāpā vidhunoti naiṣṭhikī kāmam kaṣāyam malam antar-ātmanaḥ
 04220211 śāstreṣv iyān eva suniścito nṛṇām kṣemasya sadhryag-vimṛṣeṣu hetuḥ
 04220212 asaṅga ātma-vyatirikta ātmani dṛḍhā ratir brahmaṇi nirguṇe ca yā
 04220221 sā śraddhayā bhagavad-dharma-caryayā jijñāsayādhyātmika-yoga-niṣṭhayā
 04220222 yogeśvaropāsanayā ca nityam puṇya-śravaḥ-kathayā puṇyayā ca
 04220231 arthendriyārāma-sagoṣṭhy-atṛṣṇayā tat-sammatānām aparigraheṇa ca
 04220232 vivikta-rucyā paritoṣa ātmani vinā harer guṇa-pīyūṣa-pānāt
 04220241 ahimsayā pāramahānsya-caryayā smrtyā mukundācaritāgrya-sīdhunā
 04220242 yamair akāmair niyamaiś cāpy anindayā nirīhayā dvandva-titikṣayā ca
 04220251 harer muhus tatpara-karṇa-pūra-guṇābhidhānena vijṛmbhamāṇayā
 04220252 bhaktyā hy asaṅgaḥ sad-asaty anātmani syān nirguṇe brahmaṇi cāñjasā ratiḥ
 04220261 yadā ratir brahmaṇi naiṣṭhikī pumān ācāryavān jñāna-virāga-ramhasā
 04220262 dahaty avīryam hṛdayam jīva-koṣam pañcātmakam yonim ivotthito 'gniḥ
 04220271 dagdhāśayo mukta-samasta-tad-guṇo naivātmano bahir antar vicaṣṭe
 04220272 parātmanor yad-vyavadhānam purastāt svapne yathā puruṣas tad-vināse
 04220281 ātmānam indriyārtham ca param yad ubhayor api
 04220282 saty āśaya upādḥau vai pumān paśyati nānyadā
 04220291 nimitte sati sarvatra jalādāv api pūruṣaḥ
 04220292 ātmanaś ca parasyāpi bhidām paśyati nānyadā
 04220301 indriyair viṣayākṛṣṭair ākṣiptam dhyāyatām manaḥ
 04220302 cetanām harate buddheḥ stambas toyam iva hradāt
 04220311 bhraśyaty anusmṛtiś cittam jñāna-bhramśaḥ smrṭi-kṣaye
 04220312 tad-rodham kavayaḥ prāhur ātmāpahnavaṃ ātmanaḥ
 04220321 nātaḥ parataro loke pumsaḥ svārtha-vyatikramaḥ
 04220322 yad-adhy anyasya preyastvam ātmanaḥ sva-vyatikramāt
 04220331 arthendriyārthābhidhyānam sarvārthāpahnavaṃ nṛṇām
 04220332 bhramśito jñāna-vijñānād yenāviśati mukhyatām
 04220341 na kuryāt karhicit saṅgam tamas tīvram tīriṣuḥ
 04220342 dharmārtha-kāma-mokṣāṇām yad atyanta-vighātakam
 04220351 tatrāpi mokṣa evārtha ātyantikatyēṣyate
 04220352 traivargyo 'rtho yato nityam kṛtānta-bhaya-saṃyutaḥ
 04220361 pare 'vare ca ye bhāvā guṇa-vyatikarād anu
 04220362 na teṣām vidyate kṣemam īśa-vidhvamsitāśiṣām
 04220371 tat tvam narendra jagatām atha tasthūṣām ca
 04220372 dehendriyāsu-dhiṣaṇātmabhir āvṛtānām
 04220373 yaḥ kṣetravit-tapatayā hṛdi viśvag āviḥ
 04220374 pratyak cakāsti bhagavāms tam avehi so 'smi
 04220381 yasminn idam sad-asad-ātmatayā vibhāti
 04220382 māyā viveka-vidhuti sraji vāhi-buddhiḥ
 04220383 tam nitya-mukta-pariśuddha-viśuddha-tattvam
 04220384 pratyūḍha-karma-kalila-prakṛtiṃ prapadye
 04220391 yat-pāda-pānkaja-palāśa-vilāsa-bhaktyā
 04220392 karmāśayam grathitam udgrathayanti santaḥ
 04220393 tadvan na rikta-matayo yatayo 'pi ruddha-
 04220394 sroto-gaṇās tam araṇam bhaja vāsudevam
 04220401 kṛcchro mahān iha bhavārṇavam aplaveśam

04220402 ṣad-varga-nakram asukhena titīṣanti
 04220403 tat tvam harer bhagavato bhajanīyam añghrim
 04220404 kṛtvoḍupam vyasanam uttara dustarāṇam
 04220410 maitreya uvāca
 04220411 sa evam brahma-putreṇa kumāreṇātma-medhasā
 04220412 darśitātma-gatiḥ samyak praśasyovāca tam nrpaḥ
 04220420 rājovāca
 04220421 kṛto me 'nugrahaḥ pūrvaṁ hariṇārtānukampinā
 04220422 tam āpādayitum brahman bhagavan yūyam āgatāḥ
 04220431 niṣpāditaś ca kārtsnyena bhagavadbhir ghrṇālubhiḥ
 04220432 sādḥucchiṣtam hi me sarvam ātmanā saha kim dade
 04220441 prāṇā dārāḥ sutā brahman grhās ca sa-paricchadāḥ
 04220442 rājyam balam mahī kośa iti sarvam niveditam
 04220451 sainā-patyam ca rājyam ca daṇḍa-netṛtvam eva ca
 04220452 sarva lokādhipatyam ca veda-śāstra-vid arhati
 04220461 svam eva brāhmaṇo bhunkte svam vaste svam dadāti ca
 04220462 tasyaivānugraheṇānnam bhujate kṣatriyādayaḥ
 04220471 yair īdrśī bhagavato gatiḥ ātma-vāda
 04220472 ekāntato nigamibhiḥ pratipāditaḥ naḥ
 04220473 tuṣyantv adabhra-karuṇāḥ sva-kṛtena nityam
 04220474 ko nāma tat pratikaroti vinoda-pātram
 04220480 maitreya uvāca
 04220481 ta ātma-yoga-pataya ādi-rājena pūjitāḥ
 04220482 śīlam tadīyam śamsantaḥ khe 'bhavan miṣatām nrṇām
 04220491 vainyas tu dhuryo mahatām samsthityādhyātma-śikṣayā
 04220492 āpta-kāmam ivātmānam mena ātmany avasthitaḥ
 04220501 karmāṇi ca yathā-kālam yathā-deśam yathā-balam
 04220502 yathocitam yathā-vittam akarod brahma-sāt-kṛtam
 04220511 phalam brahmaṇi sannyasya nirviṣaṅgaḥ samāhitaḥ
 04220512 karmādhyakṣam ca manvāna ātmānam prakṛteḥ param
 04220521 grheṣu vartamāno 'pi sa sāmrajya-śriyānvitaḥ
 04220522 nāsajjatendriyārtheṣu niraham-matir arkavat
 04220531 evam adhyātma-yogena karmāṇy anusamācaran
 04220532 putrān utpādayām āsa pañcārcaṣy ātma-sammatān
 04220541 vijitāsvam dhūmrakeśam haryakṣam draviṇam vṛkam
 04220542 sarveṣām loka-pālānām dadhāraikaḥ pṛthur guṇān
 04220551 gopīthāya jagat-sṛṣṭeḥ kāle sve sve 'cyutātmakaḥ
 04220552 mano-vāg-vṛttibhiḥ saumyair guṇaiḥ samrañjayan prajāḥ
 04220561 rājety adhān nāmadheyam soma-rāja ivāparaḥ
 04220562 sūryavad viṣjan grhṇan pratapaś ca bhuvo vasu
 04220571 durdharṣas tejasevāgnir mahendra iva durjayaḥ
 04220572 titikṣayā dharitrīva dyaur ivābhīṣṭa-do nrṇām
 04220581 varṣati sma yathā-kāmam parjanya iva tarpayan
 04220582 samudra iva durbodhaḥ sattvenācala-rāḍ iva
 04220591 dharmā-rāḍ iva śikṣayām āścarye himavān iva
 04220592 kuvera iva kośādhyo guptārtho varuṇo yathā
 04220601 mātariśveva sarvātmā balena mahasaujasā
 04220602 aṣahyatayā devo bhagavān bhūta-rāḍ iva
 04220611 kandarpa iva saundarye manasvī mṛga-rāḍ iva
 04220612 vātsalye manuvan nrṇām prabhutve bhagavān ajaḥ
 04220621 bṛhaspatir brahma-vāde ātmavattve svayam hariḥ
 04220622 bhaktyā go-guru-vipreṣu viṣvaksenānuvartīṣu
 04220623 hriyā praśraya-śīlābhyām ātma-tulyaḥ parodyame
 04220631 kīrtiyordhva-gītayā pumbhis trailokye tatra tatra ha
 04220632 praviṣṭaḥ karṇa-randhreṣu strīṇām rāmaḥ satām iva
 04230010 maitreya uvāca
 04230011 drṣṭvātmānam pravayasam ekadā vainya ātmavān
 04230012 ātmanā vardhitāśeṣa-svānusargaḥ prajāpatīḥ
 04230021 jagatas tasthuśāś cāpi vṛttido dharmā-bhṛt satām
 04230022 niṣpāditeśvarādeśo yad-artham iha jajñivān
 04230031 ātmajeṣv ātmajām nyasya virahād rudatīm iva
 04230032 prajāsu vimanaḥsv ekaḥ sa-dāro 'gāt tapo-vanam
 04230041 tatrāpy adābhya-niyamo vaikhānasa-susammate
 04230042 ārabdha ugra-tapasi yathā sva-vijaye purā
 04230051 kanda-mūla-phalāhāraḥ śuṣka-parṇāśanaḥ kvacit

04230052 ab-bhakṣaḥ katicit pakṣān vāyu-bhakṣas tataḥ param
 04230061 grīṣme pañca-tapā vīro varṣāsv āsāraṣāṇ muniḥ
 04230062 ākaṇṭha-magnaḥ śīsire udake sthaṇḍile-śayaḥ
 04230071 titikṣur yata-vāg dānta ūrdhva-retā jitānilaḥ
 04230072 ārirādhayaṣuḥ kṛṣṇam acarat tapa uttamam
 04230081 tena kramānusiddhena dhvasta-karma-malāśayaḥ
 04230082 prāṇāyāmaiḥ sanniruddha-ṣaḍ-vargaś chinna-bandhanaḥ
 04230091 sanat-kumāro bhagavān yad āhādhyātmikaṁ param
 04230092 yogam tenaiva puruṣam abhajat puruṣarṣabhaḥ
 04230101 bhagavad-dharmināḥ sādhoḥ śraddhayā yatataḥ sadā
 04230102 bhaktir bhagavati brahmaṇy ananya-viṣayābhavat
 04230111 tasyānayā bhagavataḥ parikarma-śuddha-
 04230112 sattvātmanas tad-anusmāraṇānupūrtyā
 04230113 jñānam viraktimad abhūn niśitena yena
 04230114 ciccheda samśaya-padam nija-jīva-kośam
 04230121 chinnānya-dhīr adhigatātma-gatir nirīhas
 04230122 tat tatyaje 'cchinad idam vayunena yena
 04230123 tāvan na yoga-gatibhir yatir apramatto
 04230124 yāvad gadāgraja-kathāsu ratim na kuryāt
 04230131 evam sa vīra-pravaraḥ samyojyātmānam ātmani
 04230132 brahma-bhūto dr̥dham kāle tatyāja svam kalevaram
 04230141 sampīḍya pāyūm pārṣṇibhyām vāyūm utsārayaṁ chanaḥ
 04230142 nābhyām koṣṭheṣv avasthāpya hr̥d-uraḥ-kaṇṭha-śīrṣaṇi
 04230151 utsarpayaṁs tu tam mūrdhni krameṇāveśya niḥspr̥haḥ
 04230152 vāyūm vāyau kṣitau kāyam tejas tejasy ayūyujat
 04230161 khāny ākāśe dravam toyē yathā-sthānam vibhāgaśaḥ
 04230162 kṣitim ambhasi tat tejasy ado vāyau nabhasy amum
 04230171 indriyeṣu manas tāni tan-mātreṣu yathodbhavam
 04230172 bhūtādināmūny utkṛṣya mahaty ātmani sandadhe
 04230181 tam sarva-guṇa-vinyāsam jīve māyāmaye nyadhāt
 04230182 tam cānuśayam ātma-stham asāv anuśayī pumān
 04230183 nāna-vairāgya-vīryeṇa svarūpa-stho 'jahāt prabhuḥ
 04230191 arcir nāma mahā-rājñī tat-patny anugatā vanam
 04230192 sukumāry atad-arhā ca yat-padbhyām sparśanam bhuvāḥ
 04230201 atīva bhartur vrata-dharma-niṣṭhayā śuśrūṣayā cārṣa-deha-yātrayā
 04230202 nāvindatārtim parikarṣītāpi sā preyaskara-sparśana-māna-nirvṛtiḥ
 04230211 deham vipannākhila-cetanādikaṁ patyuh pṛthivyā dayitasya cātmanaḥ
 04230212 ālakṣya kiñcic ca vilapya sā satī citām athāropayad adri-sānuni
 04230221 vidhāya kṛtyam hradinī-jalāplutā dattvodakam bhartur udāra-karmaṇaḥ
 04230222 natvā divi-sthāms tridaśāms triḥ parītya viveśa vahnim dhyāyatī bhartṛ-pādaḥ
 04230231 vilokyānugatām sādhvīm pṛthum vīra-varam patim
 04230232 tuṣṭuvur varadā devair deva-patnyaḥ sahasraśaḥ
 04230241 kurvatyaḥ kusumāsāram tasmin mandara-sānuni
 04230242 nadatsv amara-tūryeṣu gr̥ṇanti sma parasparam
 04230250 devya ūcuḥ
 04230251 aho iyam vadhūr dhanyā yā caivam bhū-bhujām patim
 04230252 sarvātmanā patim bheje yajñeśam śrīr vadhūr iva
 04230261 saiṣā nūnam vrajaty ūrdhvam anu vainyam patim satī
 04230262 paśyatāsmān atītyarcir durvibhāvyena karmaṇā
 04230271 teṣām durāpam kim tv anyan martyānām bhagavat-padam
 04230272 bhuvi lolāyūṣo ye vai naiṣkarmyam sādhayanty uta
 04230281 sa vañcito batātma-dhruk kṛcchreṇa mahatā bhuvi
 04230282 labdhvāpavargyam mānuṣyam viṣayeṣu viṣajjate
 04230290 maitreya uvāca
 04230291 stuvatīṣv amara-strīṣu pati-lokam gatā vadhūḥ
 04230292 yam vā ātma-vidām dhuryo vainyaḥ prāpācyutāśrayaḥ
 04230301 ittham-bhūtānubhāvo 'sau pṛthuḥ sa bhagavattamaḥ
 04230302 kīrtitam tasya caritam uddāma-caritasya te
 04230311 ya idam sumahat puṇyam śraddhayāvahitaḥ paṭhet
 04230312 śrāvayec chr̥ṇuyād vāpi sa pṛthoḥ padavīm iyāt
 04230321 brāhmaṇo brahma-varcasvī rājanyo jagatī-patiḥ
 04230322 vaiśyaḥ paṭhan viṭ-patiḥ syāc chūdraḥ sattamatām iyāt
 04230331 triḥ kṛtva idam ākarṇya naro nāry athavādr̥tā
 04230332 aprajaḥ suprajatamo nirdhano dhanavattamaḥ
 04230341 aspaṣṭa-kīrtiḥ suyaśā mūrkhō bhavati paṇḍitaḥ

04230342 idam svasty-ayanam pumsam amaṅgalya-nivāraṇam
 04230351 dhanyam yaśasyam āyuṣyam svargyam kali-malāpaham
 04230352 dharmārtha-kāma-mokṣāṇām samyak siddhim abhīpsubhiḥ
 04230353 śraddhayaitad anuśravyam caturṇām kāraṇam param
 04230361 vijayābhimukho rājā śrutvaitad abhiyāti yān
 04230362 balim tasmai haranty agre rājānaḥ pṛthave yathā
 04230371 muktānya-saṅgo bhagavaty amalām bhaktim udvahan
 04230372 vainyasya caritam puṇyam śṛṇuyāc chrāvayet paṭhet
 04230381 vaicitravīryābhihitam mahan-māhātmya-sūcakam
 04230382 asmin kṛtam atimartyam pārvathīm gatim āpnuyāt
 04230391 anudinam idam ādareṇa śṛṇvan pṛthu-caritam prathayan vimukta-saṅgaḥ
 04230392 bhagavati bhava-sindhu-pota-pāde sa ca nipuṇām labhate ratim manuṣyaḥ
 04240010 maitreya uvāca
 04240011 vijitāsvo 'dhirājāsīt pṛthu-putraḥ pṛthu-śravāḥ
 04240012 yavīyobhyo 'dadāt kāṣṭhā bhrātr̥bhyo bhrātr̥-vatsalaḥ
 04240021 haryakṣāyādīśat prācīm dhūmrakeśāya dakṣiṇām
 04240022 pratīcīm vṛka-samjñāya turyām draviṇase vibhuḥ
 04240031 antardhāna-gatim śakrāl labdhvāntardhāna-samjñitāḥ
 04240032 apatya-trayam ādhatta śikhaṇḍinyām susammatam
 04240041 pāvakaḥ pavamānaś ca śucir ity agnayaḥ purā
 04240042 vasiṣṭha-śāpād utpannāḥ punar yoga-gatim gataḥ
 04240051 antardhāno nabhasvatyām havirdhānam avindata
 04240052 ya indram aśva-hartāram vidvān api na jaghnivān
 04240061 rājñām vṛttim karādāna-daṇḍa-śulkādi-dāruṇām
 04240062 manyamāno dīrgha-sattra-vyājena visasarja ha
 04240071 tatrāpi haṁsam puruṣam paramātmānam ātma-dr̥k
 04240072 yajams tal-lokatām āpa kuśalena samādhinā
 04240081 havirdhānād dhavirdhānī vidurāsūta ṣaṭ sutān
 04240082 barhiṣadam gayam śuklam kṛṣṇam satyam jitavratam
 04240091 barhiṣat sumahā-bhāgo hāvirdhāniḥ prajāpatiḥ
 04240092 kriyā-kāṇḍeṣu niṣṇāto yogeṣu ca kurūdvaha
 04240101 yasyedaṁ deva-yaḥanam anuyajñam vitanvataḥ
 04240102 prācīnāgraiḥ kuśair āsīd āstrtam vasudhā-talam
 04240111 sāmudrīm devadevoktām upayeme śatadrutim
 04240112 yām vīkṣya cāru-sarvāṅgīm kiśorīm suṣṭhv-alānkṛtām
 04240113 parikramantīm udvāhe cakame 'gniḥ śukīm iva
 04240121 vibudhāsura-gandharva-muni-siddha-naroragāḥ
 04240122 vijitāḥ sūryayā dikṣu kvaṇayantyaiva nūpuraiḥ
 04240131 prācīnabarhiṣaḥ putrāḥ śatadrutyām daśābhavan
 04240132 tulya-nāma-vratāḥ sarve dharmā-snātāḥ pracetasāḥ
 04240141 pitrādiṣṭāḥ prajā-sarge tapase 'ṛṇavam āviśan
 04240142 daśa-varṣa-sahasrāṇi tapasārcaṁs tapas-patim
 04240151 yad uktaṁ pathi dr̥ṣṭena giriśena prasīdatā
 04240152 tad dhyāyanto japantaś ca pūjayantaś ca saṁyatāḥ
 04240160 vidura uvāca
 04240161 pracetasām giritreṇa yathāsīt pathi saṅgamaḥ
 04240162 yad utāha haraḥ pṛitas tan no brahman vadārthavat
 04240171 saṅgamaḥ khalu viprarṣe śiveneha śarīriṇām
 04240172 durlabho munayo dadhyur asaṅgād yam abhīpsitam
 04240181 ātmārāmo 'pi yas tv asya loka-kalpasya rādhase
 04240182 śaktyā yukto vicarati ghorayā bhagavān bhavaḥ
 04240190 maitreya uvāca
 04240191 pracetasāḥ pitur vākyaṁ śirasādāya sādhaveḥ
 04240192 diśam pratīcīm prayayus tapasy ādr̥ta-cetasāḥ
 04240201 sa-samudram upa vistīrṇam apaśyan sumahat saraḥ
 04240202 mahan-mana iva svacchaṁ prasanna-salilāśayam
 04240211 nīla-raktotpalāmbhoja-kahlārendīvarākaram
 04240212 haṁsa-sārasa-cakrāhva-kāraṇḍava-nikūjitam
 04240221 matta-bhramara-sausvarya-hṛṣṭa-roma-latāṅghripam
 04240222 padma-kośa-rajo dikṣu vikṣipat-pavanotsavam
 04240231 tatra gāndharvam ākarṇya divya-mārga-manoharam
 04240232 visismyū rāja-putrās te mṛdaṅga-pañavādy anu
 04240241 tarhy eva sarasas tasmān niṣkrāmantaṁ sahānugam
 04240242 upagīyamānam amara-pravaram vibudhānugaiḥ
 04240251 tapta-hema-nikāyābham śiti-kaṇṭham tri-locanam

04240252 prasāda-sumukhaṃ vīkṣya praṇemur jāta-kautukāḥ
04240261 sa tān prapannārti-haro bhagavān dharmā-vatsalaḥ
04240262 dharmā-jñān śīla-sampannān prītaḥ prītān uvāca ha
04240270 śrī-rudra uvāca
04240271 yūyam vedaśadaḥ putrā viditān vaś cikīrṣitam
04240272 anugrahāya bhadrān va evaṃ me darśanaṃ kṛtam
04240281 yaḥ param ramhasaḥ sāksāt tri-guṇāj jīva-samjñitāt
04240282 bhagavantān vāsudevaṃ prapannaḥ sa priyo hi me
04240291 sva-dharma-niṣṭhaḥ śata-janmabhiḥ pumān viriñcatām eti tataḥ param hi mām
04240292 avyākṛtān bhāgavato 'tha vaiṣṇavaṃ padaṃ yathāham vibudhāḥ kalātyaye
04240301 atha bhāgavatā yūyam priyāḥ stha bhagavān yathā
04240302 na mad bhāgavatānām ca preyān anyo 'sti karhicit
04240311 idam viviktam japtavyam pavitraṃ maṅgalaṃ param
04240312 niḥśreyasa-karam cāpi śrūyatām tad vadāmi vaḥ
04240320 maitreya uvāca
04240321 ity anukrośa-hṛdayo bhagavān āha tān chivaḥ
04240322 baddhāñjalīn rāja-putrān nārāyaṇa-paro vacaḥ
04240330 śrī-rudra uvāca
04240331 jitam ta ātma-vid-varya-svastaye svastir astu me
04240332 bhavatārādhasā rāddham sarvasmā ātmane namaḥ
04240341 namaḥ pañkaja-nābhāya bhūta-sūkṣmendriyātmane
04240342 vāsudevāya śāntāya kūṭa-sthāya sva-rociṣe
04240351 sañkaraṇāya sūkṣmāya durantāyāntakāya ca
04240352 namo viśva-prabodhāya pradyumnāyāntar-ātmane
04240361 namo namo 'niruddhāya hr̥ṣīkeśendriyātmane
04240362 namaḥ paramahamsāya pūrṇāya nibhṛtātmane
04240371 svargāpavarga-dvārāya nityam śuci-śade namaḥ
04240372 namo hiraṇya-vīryāya catur-hotrāya tantave
04240381 nama ūrja iṣe trayyāḥ pataye yajña-retase
04240382 tr̥pti-dāya ca jīvānām namaḥ sarva-rasātmane
04240391 sarva-sattvātma-dehāya viśeṣāya sthavīyase
04240392 namas trailokya-pālāya saha ojo-balāya ca
04240401 artha-līngāya nabhase namo 'ntar-bahir-ātmane
04240402 namaḥ puṇyāya lokāya amuṣmai bhūri-varcase
04240411 pravṛttāya nivṛttāya pitṛ-devāya karmaṇe
04240412 namo 'dharmā-vipākāya mṛtyave duḥkha-dāya ca
04240421 namas ta āśiṣām īsa manave kāraṇātmane
04240422 namo dharmāya br̥hate kṛṣṇāyākunṭha-medhase
04240423 puruṣāya purāṇāya sāñkhya-yogeśvarāya ca
04240431 śakti-traya-sametāya mīdhuṣe 'hañkṛtātmane
04240432 ceta-ākūti-rūpāya namo vāco vibhūtaye
04240441 darśanaṃ no didṛkṣūṇām dehi bhāgavatārcitam
04240442 rūpaṃ priyatamaṃ svānām sarvendriya-guṇāñjanam
04240451 snigdha-prāvṛḍ-ghana-śyāmaṃ sarva-saundarya-saṅgraham
04240452 cārv-āyata-catur-bāhu sujāta-rucirānanam
04240461 padma-kośa-palāśākṣam sundara-bhru sunāsikam
04240462 sudvijam sukapolāsyam sama-karṇa-vibhūṣanam
04240471 prīti-prahasitāpāṅgam alakai rūpa-śobhitam
04240472 lasat-pañkaja-kiñjalka-dukūlam mṛṣṭa-kunḍalam
04240481 sphurat-kirīṭa-valaya-hāra-nūpura-mekhalam
04240482 śaṅkha-cakra-gadā-padma-mālā-maṇy-uttamarddhimat
04240491 śimha-skandha-tviṣo bibhrat saubhaga-grīva-kaustubham
04240492 śriyānapāyinyā kṣipta-nikaṣāśmorasollasat
04240501 pūra-recaka-saṃvigna-vali-valgu-dalodaram
04240502 pratisaṅkrāmayad viśvam nābhyāvarta-gabhīrayā
04240511 śyāma-śroṇy-adhi-rociṣṇu-dukūla-svarṇa-mekhalam
04240512 sama-cārv-añghri-jañghoru-nimna-jānu-sudarśanam
04240521 padā śarat-padma-palāśa-rociṣā nakha-dyubhir no 'ntar-agmaṃ vidhunvatā
04240522 pradarsāya svīyam apāsta-sādhvasam padaṃ guro mārṅga-gurus tamo-juṣām
04240531 etad rūpam anudhyeyam ātma-śuddhim abhīpsatām
04240532 yad-bhakti-yogo 'bhayadaḥ sva-dharmam anutiṣṭhatām
04240541 bhavān bhaktimatā labhyo durlabhaḥ sarva-dehinām
04240542 svārājyasyāpy abhimata ekāntenātma-vid-gatiḥ
04240551 tam durārādhyam ārādhyā satām api durāpayā
04240552 ekānta-bhaktiā ko vāñchet pāda-mūlam vinā bahiḥ

04240561 yatra nirviṣṭam araṇam kṛtānto nābhimanyate
04240562 viśvam vidhvamsayan vīrya-śaurya-visphūrjita-bhruvā
04240571 kṣaṇārdhenāpi tulaye na svargaṃ nāpunar-bhavam
04240572 bhagavat-saṅgi-saṅgasya martyānām kim utāśiṣaḥ
04240581 athānaghānghres tava kīrti-tīrthayor antar-bahiḥ-snāna-vidhūta-pāpmanām
04240582 bhūteṣv anukrośa-susattva-śīlinām syāt saṅgamo 'nugraha eṣa nas tava
04240591 na yasya cittam bahir-ārtha-vibhramam tamo-guhāyam ca viśuddham āviśat
04240592 yad-bhakti-yogānugrhitam añjasā munir vicaṣṭe nanu tatra te gatim
04240601 yatredam vyajyate viśvam viśvasmim avabhāti yat
04240602 tat tvam brahma param jyotir ākāśam iva viśṛtam
04240611 yo māyayedam puru-rūpayāsrjad bibharti bhūyaḥ kṣapayaty avikriyaḥ
04240612 yad-bheda-buddhiḥ sad ivātma-duḥstheyā tvam ātma-tantram bhagavan pratīmaḥ
04240621 kriyā-kalāpair idam eva yoginaḥ śraddhānvitāḥ sādhu yajanti siddhaye
04240622 bhūtendriyāntaḥ-karaṇopalakṣitam vede ca tantre ca ta eva kovidāḥ
04240631 tvam eka ādyaḥ puruṣaḥ supta-śaktis tayā rajaḥ-sattva-tamo vibhidiate
04240632 mahān aham kham marud agni-vār-dharāḥ surarṣayo bhūta-gaṇā idam yataḥ
04240641 sṛṣṭam sva-śaktyedam anupraviṣṭaś catur-vidham puram ātmāśakena
04240642 atho vidus tam puruṣam santam antar bhunkte hr̥ṣīkair madhu sāra-gham yaḥ
04240651 sa eṣa lokān aticaṇḍa-vego vikarṣasi tvam khalu kāla-yānaḥ
04240652 bhūtāni bhūtair anumeya-tattvo ghanāvalīr vāyur ivāviṣahyaḥ
04240661 pramattam uccair iti kṛtya-cintayā pravṛddha-lobham viṣayeṣu lālasam
04240662 tvam apramattaḥ sahasābhipadyase kṣul-lelihāno 'hir ivākhum antakaḥ
04240671 kas tvat-padābjam vijahāti paṇḍito yas te 'vamāna-vyayamāna-ketanaḥ
04240672 viśāṅkayāsmad-gurur arcati sma yad vinopapattim manavaś caturdaśa
04240681 atha tvam asi no brahman paramātman vipāścitam
04240682 viśvam rudra-bhaya-dhvastam akutaścid-bhayā gatiḥ
04240691 idam japata bhadram vo viśuddhā nrpa-nandanāḥ
04240692 sva-dharmam anuṣṭhanto bhagavaty arpitāśayāḥ
04240701 tam evātmānam ātma-stham sarva-bhūteṣv avasthitam
04240702 pūjayadhvam gr̥ṇantaś ca dhyāyantaś cāsakṛd dharim
04240711 yogādeśam upāsādyā dhārayanto muni-vratāḥ
04240712 samāhita-dhiyaḥ sarva etad abhyasatādr̥tāḥ
04240721 idam āha purāsmākam bhagavān viśvasṛk-patiḥ
04240722 bhrgv-ādīnām ātmajānām sisṛkṣuḥ saṃsisṛkṣatām
04240731 te vayam noditāḥ sarve prajā-sarge prajeśvarāḥ
04240732 anena dhvasta-tamasah sisṛkṣmo vividhāḥ prajāḥ
04240741 athedam nityadā yukto japann avahitaḥ pumān
04240742 acirāc chreya āpnoti vāsudeva-parāyaṇaḥ
04240751 śreyasām iha sarveṣām jñānam niḥśreyasam param
04240752 sukham tarati duṣpāram jñāna-naur vyasanārṇavam
04240761 ya imam śraddhayā yukto mad-gītam bhagavat-stavam
04240762 adhiyāno durārādhyam harim ārādhayaty asau
04240771 vindate puruṣo 'muṣmād yad yad icchaty asatvaram
04240772 mad-gīta-gītāt supṛitāc chreyasām eka-vallabhāt
04240781 idam yaḥ kalya utthāya prāñjaliḥ śraddhayānvitāḥ
04240782 śṛṇuyāc chrāvayen martyo mucyate karma-bandhanaiḥ
04240791 gītam mayedam naradeva-nandanāḥ parasya puṃsaḥ paramātmanah stavam
04240792 japanta ekāgra-dhiyas tapo mahat caradhvam ante tata āpsyathepsitam
04250010 maitreya uvāca
04250011 iti sandīśya bhagavān bārhiṣadair abhipūjitaḥ
04250012 paśyatām rāja-putrānām tatraivāntardadhe haraḥ
04250021 rudra-gītam bhagavataḥ stotram sarve pracetasah
04250022 japantas te tapas tepur varṣānām ayutam jale
04250031 prācīnabarhiṣam kṣattaḥ karmasv āsakta-mānasam
04250032 nārado 'dhyātma-tattva-jñāḥ kṛpāluḥ pratyabodhayat
04250041 śreyas tvam katamad rājan karmaṇātmana ihase
04250042 duḥkha-hāniḥ sukhāvāptiḥ śreyas tan neha ceṣyate
04250050 rājovāca
04250051 na jānāmi mahā-bhāga param karmāpaviddha-dhīḥ
04250052 brūhi me vimalam jñānam yena mucyeya karmabhiḥ
04250061 gr̥heṣu kūṭa-dharmeṣu putra-dāra-dhanārtha-dhīḥ
04250062 na param vindate mūḍho bhrāmyan saṃsāra-vartmasu
04250070 nārada uvāca
04250071 bho bhoḥ prajāpate rājan paśūn paśya tvayādhvare
04250072 samjñāpitān jīva-saṅghān nirgr̥ṇena sahasraśaḥ

04250081 ete tvām sampratīkṣante smaranto vaiśasaṁ tava
04250082 samparetam ayah-kūṭaiś chindanty utthita-manyavaḥ
04250091 atra te kathayiṣye 'mum itihāsaṁ purānaṁ
04250092 puraṅjanasya caritaṁ nibodha gadato mama
04250101 āsīt puraṅjano nāma rājā rājan bṛhac-chravāḥ
04250102 tasyāvijñāta-nāmāsīt sakhāvijñāta-ceṣṭitaḥ
04250111 so 'nveṣamāṇaḥ śaraṇaṁ babhrāma pṛthivīm prabhuh
04250112 nānurūpaṁ yadāvindad abhūt sa vimanā iva
04250121 na sādhu mene tāḥ sarvā bhūtale yāvatiḥ puraḥ
04250122 kāmān kāmayaṁno 'sau tasya tasyopapattaye
04250131 sa ekadā himavato dakṣiṇeṣv atha sānuṣu
04250132 dadarśa navabhir dvārbhiḥ puraṁ lakṣita-lakṣaṇām
04250141 prākāropavanāṭṭāla-parikhair akṣa-toraṇaiḥ
04250142 svarṇa-raupyāyasaiḥ śṛṅgaiḥ saṅkulām sarvato grhaiḥ
04250151 nīla-sphaṭika-vaidūrya-muktā-marakatāruṇaiḥ
04250152 kṛpta-harmya-sthalīm dīptām śriyā bhogavatīm iva
04250161 sabhā-catvara-rathyābhir ākrīḍāyatanāpaṇaiḥ
04250162 caitya-dhvaja-patākābhir yuktām vidruma-vedibhiḥ
04250171 puryās tu bāhyopavane divya-druma-latākule
04250172 nadad-vihaṅgāli-kula-kolāhala-jalāśaye
04250181 hima-nirjhara-vipruṣmat-kusumākara-vāyunā
04250182 calat-pravāla-viṭapa-nalinī-taṭa-sampadi
04250191 nānāraṇya-mṛga-vrātair anābādhe muni-vrataiḥ
04250192 āhūtaṁ manyate pāntho yatra kokila-kūjitaiḥ
04250201 yadṛcchayāgatām tatra dadarśa pramadottamām
04250202 bhṛtyair daśabhir āyāntīm ekaika-śata-nāyakaiḥ
04250211 añca-śīrṣahinā guptām pratihāreṇa sarvataḥ
04250212 anveṣamāṇām ṛṣabham aprauḍhām kāma-rūpiṇīm
04250221 sunāsām sudatīm bālām sukapolām varānanām
04250222 sama-vinyasta-karṇābhyām bibhratīm kuṇḍala-śriyam
04250231 piśaṅga-nīvīm suśroṇīm śyāmām kanaka-mekhalām
04250232 padbhyām kvaṇadbhyām calantīm nūpurair devatām iva
04250241 stanau vyañjita-kaiśorau sama-vṛttau nirantarau
04250242 vastrāntena nigūhantīm vrīḍayā gaja-gāminīm
04250251 tām āha lalitām vīraḥ savrīḍa-smita-śobhanām
04250252 snigdhenāpāṅga-puṅkhena sprṣṭaḥ premodbhramad-bhruvā
04250261 kā tvām kañja-palāśākṣi kasyāsīha kutaḥ sati
04250262 imām upa purīm bhīru kim cikīrṣasi śaṁsa me
04250271 ka ete 'nupathā ye ta ekādaśa mahā-bhaṭāḥ
04250272 etā vā lalanāḥ subhru ko 'yam te 'hiḥ puraḥ-saraḥ
04250281 tvām hrīr bhavāny asy atha vāg ramā patīm vicinvatī kim munivad raho vane
04250282 tvad-aṅghri-kāmāpta-samasta-kāmaṁ kva padma-kośaḥ patitaḥ karāgrāt
04250291 nāsām varorv anyatamā bhuvī-sprk purīm imām vīra-vareṇa sākam
04250292 arhasy alaṅkartum adabhra-karmaṇā lokam param śrīr iva yajña-puṁsā
04250301 yad eṣa māpāṅga-vikhaṇḍitendriyam savrīḍa-bhāva-smita-vibhramad-bhruvā
04250302 tvayopasrṣṭo bhagavān mano-bhavaḥ prabādhate 'thānugṛhāṇa śobhane
04250311 tvad-ānanam subhru sutāra-locanam vyālambi-nīlālaka-vṛnda-samvṛtam
04250312 unnīya me darśaya valgu-vācakaṁ yad vrīḍayā nābhimukham śuci-smite
04250320 nārada uvāca
04250321 itthaṁ puraṅjanaṁ nārī yācamānam adhīravat
04250322 abhyanandata taṁ vīraṁ hasantī vīra mohitā
04250331 na vidāma vyaṁ samyak kartāraṁ puruṣarṣabha
04250332 ātmanaś ca parasyāpi gotraṁ nāma ca yat-kṛtam
04250341 ihādyā santam ātmānaṁ vidāma na tataḥ param
04250342 yeneyam nirmitā vīra purī śaraṇam ātmanaḥ
04250351 ete sakhāyaḥ sakhyo me narā nāryaś ca mānada
04250352 suptāyām mayi jāgarti nāgo 'yam pālayan purīm
04250361 diṣṭyāgato 'si bhadrām te grāmyān kāmān abhīpsase
04250362 udvahiṣyāmi tāms te 'ham sva-bandhubhir arindama
04250371 imām tvam adhitiṣṭhasva purīm nava-mukhīm vibho
04250372 mayopanītān grhṇānaḥ kāma-bhogān śatām samāḥ
04250381 kaṁ nu tvad-anyaṁ ramaye hy arati-jñam akovidam
04250382 asamparāyābhimukham aśvastana-vidam paśum
04250391 dharmo hy atrārtha-kāmau ca prajānando 'mṛtaṁ yaśaḥ
04250392 lokā viśokā virajā yān na kevalino viduḥ

04250401 pitṛ-devarṣi-martyānām bhūtānām ātmanaś ca ha
 04250402 kṣemyam vadanti śaraṇam bhava 'smin yad grhāśramah
 04250411 kā nāma vīra vikhyātam vadānyam priya-darśanam
 04250412 na vṛṇīta priyam prāptam mādrśī tvādrśam patim
 04250421 kasyā manas te bhuvi bhogi-bhogayoḥ striyā na sajjed bhujayor mahā-bhuja
 04250422 yo 'nātha-vargādhim alam ghr̥ṇoddhata-smitāvalokena caraty apohitum
 04250430 nārada uvāca
 04250431 iti tau dam-patī tatra samudya samayam mithah
 04250432 tām praviśya purīm rājan mumudāte śatam samāh
 04250441 upagīyamāno lalitam tatra tatra ca gāyakaiḥ
 04250442 krīḍan parivr̥taḥ strībhir hradinīm āviśac chucāu
 04250451 saptopari kṛtā dvārah puras tasyās tu dve adhaḥ
 04250452 pṛthag-viśaya-gaty-artham tasyām yaḥ kaścaneśvaraḥ
 04250461 pañca dvāras tu paurastyā dakṣiṇaikā tathottarā
 04250462 paścime dve amūṣām te nāmāni nr̥pa varṇaye
 04250471 khadyotāvirmukhī ca prāg dvārāv ekatra nirmite
 04250472 vibhrājitam janapadam yāti tābhyām dyumat-sakhaḥ
 04250481 nalinī nalinī ca prāg dvārāv ekatra nirmite
 04250482 avadhūta-sakhas tābhyām viśayam yāti saurabham
 04250491 mukhyā nāma purastād dvās tayāpaṇa-bahūdanau
 04250492 viśayau yāti pura-rād rasajña-vipaṇānvitah
 04250501 pitṛhūr nr̥pa puryā dvār dakṣiṇena purañjanaḥ
 04250502 rāṣtram dakṣiṇa-pañcālam yāti śrutadharānvitah
 04250511 devahūr nāma puryā dvā uttarena purañjanaḥ
 04250512 rāṣtram uttara-pañcālam yāti śrutadharānvitah
 04250521 āsurī nāma paścād dvās tayā yāti purañjanaḥ
 04250522 grāmakam nāma viśayam durmadena samanvitah
 04250531 nirṛtir nāma paścād dvās tayā yāti purañjanaḥ
 04250532 vaiśasam nāma viśayam lubdhakena samanvitah
 04250541 andhāv amīṣām paurāṇām nirvāk-peśaskṛtāv ubhau
 04250542 akṣaṇvatām adhipatis tābhyām yāti karoti ca
 04250551 sa yarhy antahpura-gato viśūcīna-samanvitah
 04250552 moham prasadam harṣam vā yāti jāyātmajodbhavam
 04250561 evam karmasu saṁsaktah kāmātmā vañcito 'budhaḥ
 04250562 mahiṣī yad yad iheta tat tad evānvavartata
 04250571 kvacit pibantyām pibati madirām mada-vihvalah
 04250572 aśnantyām kvacid aśnāti jakṣatyām saha jakṣiti
 04250581 kvacid gāyati gāyantyām rudatyām rudati kvacit
 04250582 kvacid dhasantyām hasati jalpantyām anu jalpati
 04250591 kvacid dhāvati dhāvantyām tiṣṭhantyām anu tiṣṭhati
 04250592 anu śete śayānāyām anvāste kvacid āsatīm
 04250601 kvacic chr̥ṇoti śṛṇvantyām paśyantyām anu paśyati
 04250602 kvacij jighrati jighrantyām spr̥śantyām spr̥śati kvacit
 04250611 kvacic ca śocatīm jāyām anu śocati dīnavat
 04250612 anu hr̥ṣyati hr̥ṣyantyām muditām anu modate
 04250621 vipralabdho mahiṣyaivam sarva-prakṛti-vañcitat
 04250622 necchann anukaroty ajñah klaibyāt krīḍā-mṛgo yathā
 04260010 nārada uvāca
 04260011 sa ekadā maheṣvāso ratham pañcāśvam āśu-gam
 04260012 dvīṣam dvi-cakram ekākṣam tri-veṇum pañca-bandhuram
 04260021 eka-raśmy eka-damanam eka-nīdam dvi-kūbaram
 04260022 pañca-praharaṇam sapta-varūtham pañca-vikramam
 04260031 haimopaskaram āruhya svarṇa-varmākṣayesudhiḥ
 04260032 ekādaśa-camū-nāthah pañca-prastham agād vanam
 04260041 cacāra mṛgayām tatra dr̥pta āteṣu-kārmukah
 04260042 vihāya jāyām atad-arhām mṛga-vyasana-lālasah
 04260051 āsurīm vṛttim āsṛitya ghorātmā niranugrahaḥ
 04260052 nyahanan niśitair bāṇair vaneṣu vana-gocarān
 04260061 tīrtheṣu pratidr̥ṣṭeṣu rājā medhyān paśūn vane
 04260062 yāvad-artham alam lubdho hanyād iti niyamyate
 04260071 ya evam karma niyataḥ vidvān kurvīta mānavah
 04260072 karmaṇā tena rājendra jñānena na sa lipyate
 04260081 anyathā karma kurvāno mānārūḍho nibadhyate
 04260082 guṇa-pravāha-patito naṣṭa-prajño vrajaty adhaḥ
 04260091 tatra nirbhinna-gātrāṇām citra-vājaiḥ śilīmukhaiḥ

04260092 viplavo 'bhūd duḥkhitānām duḥsahaḥ karuṇātmanām
 04260101 śāsān varāhān mahiṣān gavayān ruru-śalyakān
 04260102 medhyān anyāms ca vividhān vinighnan śramam adhyagāt
 04260111 tataḥ kṣut-trṭ-pariśrānto nivṛtto grham eyivān
 04260112 kṛta-snānocitāhāraḥ samviveśa gata-klamah
 04260121 ātmānam arhayām cakre dhūpālepa-srag-ādibhiḥ
 04260122 sādhv-alānkṛta-sarvāngo mahiṣyām ādadhe manah
 04260131 trpto hrṣṭaḥ sudṛptaś ca kandarpākṛṣṭa-mānasaḥ
 04260132 na vyacaṣṭa varārohām grhiṇīm grha-medhinīm
 04260141 antaḥpura-striyo 'pṛcchad vimanā iva vediṣat
 04260142 api vaḥ kuśalam rāmāḥ seśvarīṇām yathā purā
 04260151 na tathaitarhi rocante grheṣu grha-sampadaḥ
 04260152 yadi na syād grhe mātā patnī vā pati-devatā
 04260153 vyaṅge ratha iva prājñāḥ ko nāmāsīta dīnavat
 04260161 kva vartate sā lalanā majjantām vyasanārṇave
 04260162 yā mām uddharate prajñām dīpayantī pade pade
 04260170 rāmā ūcuḥ
 04260171 nara-nātha na jānīmas tvat-priyā yad vyavasyati
 04260172 bhūtale niravastāre śayānām paśya śatru-han
 04260180 nārada uvāca
 04260181 purañjanaḥ sva-mahiṣīm nirīkṣyāvadhutām bhuvi
 04260182 tat-saṅgonmathita-jñāno vaiklavyaṁ paramam yayau
 04260191 sāntvayan ślakṣṇayā vācā hrdayena vidūyatā
 04260192 preyasyāḥ sneha-saṁrambha-līṅgam ātmani nābhyagāt
 04260201 anuninye 'tha śanakair vīro 'nunaya-kovidah
 04260202 pasparśa pāda-yugalam āha cotsaṅga-lālitām
 04260210 purañjana uvāca
 04260211 nūnam tv akṛta-puṇyās te bhṛtyā yeṣv īśvarāḥ śubhe
 04260212 kṛtāgaḥsv ātmasāt kṛtvā śikṣā-daṇḍam na yuñjate
 04260221 paramo 'nugraho daṇḍo bhṛtyeṣu prabhuṅrpitah
 04260222 bālo na veda tat tanvi bandhu-kṛtyam amarṣaṇah
 04260231 sā tvam mukham sudatī subhrv anurāga-bhāra-vrīḍā-vilamba-vilasad-dhasitāvalokam
 04260232 nīlālakālibhir upaskṛtam unnasam naḥ svānām pradarsaya manasvini valgu-vākyam
 04260241 tasmin dadhe damam aham tava vīra-patni yo 'nyatra bhūsurā-kulāt kṛta-kilbiṣas tam
 04260242 paśye na vīta-bhayam unmuditām tri-lokyām anyatra vai mura-ripor itaratra dāsāt
 04260251 vaktram na te vitilakam malinam viharṣam saṁrambha-bhīmam avimrṣtam apeta-rāgam
 04260252 paśye stanāv api śucopahatau sujātau bimbādharām vigata-kuṅkuma-panka-rāgam
 04260261 tan me prasīda suhrdah kṛta-kilbiṣasya svairam gatasya mrgayām vyasanāturasya
 04260262 kā devaram vaśa-gatam kusumāstra-vega-visrasta-paumsnam uśatī na bhajeta kṛtye
 04270010 nārada uvāca
 04270011 ittham purañjanam sadhryag vaśamānīya vibhramaiḥ
 04270012 purañjanī mahārāja reme ramayatī patim
 04270021 sa rājā mahiṣīm rājan susnātām rucirānanām
 04270022 kṛta-svastyayanām trptām abhyanandad upāgatām
 04270031 tayopagūḍhaḥ parirabdha-kandharo raho 'numantrair apakṛṣṭa-cetanaḥ
 04270032 na kāla-ramho bubudhe duratyayam divā niśeti pramadā-parigrahaḥ
 04270041 śayāna unnaddha-mado mahā-manā mahārha-talpe mahiṣī-bhujopadhiḥ
 04270042 tām eva vīro manute param yatas tamo-'bhibhūto na nijam param ca yat
 04270051 tayaivam ramamāṇasya kāma-kaśmala-cetasah
 04270052 kṣaṇārdham iva rājendra vyatikrāntam navam vayah
 04270061 tasyām ajanayat putrān purañjanyām purañjanaḥ
 04270062 śatāny ekādaśa virāḍ āyuso 'rdham athātyagāt
 04270071 duhitṛr daśottara-śatam pitṛ-mātr-yaśaskarīḥ
 04270072 śīlaudārya-guṇopetāḥ paurañjanyaḥ prajā-pate
 04270081 sa pañcāla-patiḥ putrān pitṛ-vaṁśa-vivardhanān
 04270082 dāraiḥ samyojayām āsa duhitṛḥ sadṛśair varaiḥ
 04270091 putrānām cābhavan putrā ekaikasya śatam śatam
 04270092 yair vai paurañjano vaṁśah pañcāleṣu samedhitah
 04270101 teṣu tad-riktha-hāreṣu grha-kośānujīviṣu
 04270102 nirūdhena mamatvena viṣayeṣv anvabadhyata
 04270111 ije ca kratubhir ghorair dīkṣitah paśu-mārakaiḥ
 04270112 devān pitṛn bhūta-patīn nānā-kāmo yathā bhavān
 04270121 yukteṣv evam pramattasya kuṭumbāsakta-cetasah
 04270122 āsasāda sa vai kālo yo 'priyah priya-yoṣitām
 04270131 caṇḍavega iti khyāto gandharvādhipatir nrpa

04270132 gandharvās tasya balinaḥ ṣaṣṭy-uttara-śata-trayam
 04270141 gandharvyas tādr̥ṣīr asya maithunyaś ca sitāsitaḥ
 04270142 parivṛṭṭyā vilumpanti sarva-kāma-vinirmitām
 04270151 te caṇḍavegānucarāḥ purañjana-puraṁ yadā
 04270152 hartum ārebhire tatra pratyāsedhat prajāgaraḥ
 04270161 sa saptabhiḥ śatair eko vimśatyā ca śataṁ samāḥ
 04270162 purañjana-purādhyakṣo gandharvair yuyudhe balī
 04270171 kṣīyamāṇe sva-sambandhe ekasmin bahubhir yudhā
 04270172 cintām parām jagāmārtaḥ sa-rāṣṭra-pura-bāndhavaḥ
 04270181 sa eva puryām madhu-bhuk pañcāleṣu sva-pārśadaiḥ
 04270182 upanītam balim gr̥hṇan strī-jīto nāvidad bhayam
 04270191 kālasya duhitā kācit tri-lokīm varam icchatī
 04270192 paryaṭantī na barhiṣman pratyandata kaścana
 04270201 daurbhāgyenātmano loke viśrutā durbhageṭi sā
 04270202 yā tuṣṭā rājarṣaye tu vṛtādāt pūrave varam
 04270211 kadācid aṭamānā sā brahma-lokān mahīm gatam
 04270212 vavre br̥had-vratam mām tu jānatī kāma-mohitā
 04270221 mayi samrabhya vipula-madāc chāpaṁ suduḥsaham
 04270222 sthātum arhasi naikatra mad-yācñā-vimukho mune
 04270231 tato vihata-saṅkalpā kanyakā yavaneśvaram
 04270232 mayopadiṣtam āsādyā vavre nāmnā bhayam patim
 04270241 ṣabham yavanānām tvām vṛṇe vīrepsitam patim
 04270242 saṅkalpas tvayi bhūtānām kṛtaḥ kila na riṣyati
 04270251 dvāv imāv anuśocanti bālāv asad-avagrahau
 04270252 yal loka-śāstropanatam na rāti na tad icchati
 04270261 atho bhajasva mām bhadrā bhajantīm me dayām kuru
 04270262 etāvān pauraṣo dharmo yad ārtān anukampate
 04270271 kāla-kanyodita-vaco niśamya yavaneśvaraḥ
 04270272 cikīrṣur deva-guhyam sa sasmitam tām abhāṣata
 04270281 mayā nirūpitas tubhyam patir ātma-samādhinā
 04270282 nābhinandati loko 'yam tvām abhadrām asammatām
 04270291 tvam avyakta-gatir bhuṅkṣva lokam karma-vinirmitam
 04270292 yā hi me pṛtanā-yuktā prajā-nāsam praṇeṣyasi
 04270301 prajvāro 'yam mama bhrātā tvam ca me bhaginī bhava
 04270302 carāmy ubhābhyām loke 'sminn avyakto bhīma-sainikaḥ
 04280010 nārada uvāca
 04280011 sainikā bhaya-nāmnō ye barhiṣman diṣṭa-kāriṇaḥ
 04280012 prajvāra-kāla-kanyābhyām vicerur avanīm imām
 04280021 ta ekadā tu rabhasā purañjana-purīm nr̥pa
 04280022 rurudhur bhauma-bhogādhyām jarat-pannaga-pālitām
 04280031 kāla-kanyāpi bubhuje purañjana-puraṁ balāt
 04280032 yayābhibhūtaḥ puruṣaḥ sadyo niḥsaratām iyāt
 04280041 tayopabhuḥyamānām vai yavanāḥ sarvato-dīśam
 04280042 dvārbhiḥ praviśya subhr̥śam prārdayan sakalām purīm
 04280051 tasyām prapīdyamānāyām abhimānī purañjanaḥ
 04280052 avāporu-vidhāms tāpān kuṭumbī mamatākulaḥ
 04280061 kanyopagūdhō naṣṭa-śrīḥ kṛpaṇo viṣayātmakaḥ
 04280062 naṣṭa-prajño hr̥taiśvāryo gandharva-yavanair balāt
 04280071 viśīrṇām sva-purīm vikṣya pratikulān anādr̥tān
 04280072 putrān pautrānugāmātyān jāyām ca gata-sauhr̥dām
 04280081 ātmānam kanyayā grastam pañcālān ari-dūṣitān
 04280082 duranta-cintām āpanno na lebhe tat-pratikriyām
 04280091 kāmān abhilaṣan dīno yāta-yāmāś ca kanyayā
 04280092 vigatātma-gati-snehaḥ putra-dārāmś ca lālayan
 04280101 gandharva-yavanākrāntām kāla-kanyopamarditām
 04280102 hātum pracakrame rājā tām purīm anikāmataḥ
 04280111 bhaya-nāmnō 'grajo bhrātā prajvāraḥ pratyupasthitaḥ
 04280112 dadāha tām purīm kṛtsnām bhrātuḥ priya-cikīrṣayā
 04280121 tasyām sandahyamānāyām sapauraḥ saporicchadaḥ
 04280122 kauṭumbikaḥ kuṭumbinyā upātapyata sāvayāḥ
 04280131 yavanoparuddhāyatano grastāyām kāla-kanyayā
 04280132 puryām prajvāra-saṁsr̥ṣṭaḥ pura-pālo 'nvatapyata
 04280141 na śeke so 'vitum tatra puru-kṛcchroru-vepathuḥ
 04280142 gantum aicchat tato vṛkṣa-koṭarād iva sānalāt
 04280151 śithilāvayavo yarhi gandharvair hr̥ta-pauruṣaḥ

04280152 yavanair aribhī rājann uparuddho ruroda ha
 04280161 duhitṛḥ putra-pautrāmś ca jāmi-jāmātr-pārsadān
 04280162 svatvāvaśiṣṭam yat kiñcid gr̥ha-kośa-paricchadam
 04280171 aham mameti svīkr̥tya gr̥heṣu kumatir gr̥hī
 04280172 dadhyau pramadayā dīno viprayoga upasthite
 04280181 lokāntaram gatahati mayy anāthā kuṭumbinī
 04280182 vartisyate katham tv eṣa bālakān anuśocatī
 04280191 na mayy anāśite bhunkte nāsnāte snāti mat-parā
 04280192 mayi ruṣṭe susantrastā bhartsite yata-vāg bhayāt
 04280201 prabodhayati māvijñam vyuṣite śoka-karṣitā
 04280202 vartmaitad gr̥ha-medhīyam vīra-sūr api neṣyati
 04280211 katham nu dārakā dīnā dārakīr vāparāyaṇāḥ
 04280212 vartisyante mayi gate bhinna-nāva ivodadhau
 04280221 evam kṛpaṇayā buddhyā śocantam atad-arhaṇam
 04280222 grahītum kṛta-dhīr enam bhaya-nāmābhyapadyata
 04280231 paśuvad yavanair eṣa nīyamānaḥ svakam kṣayam
 04280232 anvadravann anupathāḥ śocanto bhṛṣam āturāḥ
 04280241 purīm vihāyopagata uparuddho bhujāṅgamaḥ
 04280242 yadā tam evānu purī viśīrṇā prakṛtiṃ gatā
 04280251 vikṛṣyamāṇaḥ prasabham yavanena balīyasā
 04280252 nāvindat tamasāviṣṭaḥ sakhāyam suhr̥dam puraḥ
 04280261 tam yajña-paśavo 'nena samjñaptā ye 'dayālunā
 04280262 kuṭhāraiś cicchiduh kruddhāḥ smaranto 'mīvam asya tat
 04280271 ananta-pāre tamasi magno naṣṭa-smṛtiḥ samāḥ
 04280272 śāsvatīr anubhūyartim pramadā-saṅga-dūṣitaḥ
 04280281 tām eva manasā gr̥hṇan babhūva pramadottamā
 04280282 anantaram vidarbhasya rāja-simhasya veśmani
 04280291 upayeme vīrya-paṇām vaidarbhīm malayadhvajāḥ
 04280292 yudhi nirjitya rājanyān pāṇḍyaḥ para-purañjayaḥ
 04280301 tasyām sa janayām cakra ātmajām asitekṣaṇām
 04280302 yavīyasaḥ sapta sutān sapta draviḍa-bhūbhṛtaḥ
 04280311 ekaikasyābhavat teṣām rājann arbudam arbudam
 04280312 bhokṣyate yad-vamśa-dharair mahī manvantaram param
 04280321 agastyāḥ prāg duhitaram upayeme dhṛta-vratām
 04280322 yasyām dr̥dhacyuto jāta idhmavāhātmaḥ muniḥ
 04280331 vibhajya tanayebhyaḥ kṣmām rājarsir malayadhvajāḥ
 04280332 ārirādhayīṣuḥ kṛṣṇam sa jagāma kulācalam
 04280341 hitvā gr̥hān sutān bhogān vaidarbhī madirekṣaṇā
 04280342 anvadhāvata pāṇḍyeśam jyotsneva rajanī-karam
 04280351 tatra candravasā nāma tāmraparṇī vaṭodakā
 04280352 tat-puṇya-salilair nityam ubhayatrātmano mṛjan
 04280361 kandāṣṭhibhir mūla-phalaiḥ puṣpa-parṇaiś tṛṇodakaiḥ
 04280362 vartamānaḥ śanair gātra-karṣanam tapa āsthitaḥ
 04280371 śītoṣṇa-vāta-varṣāṇi kṣut-pipāse priyāpriye
 04280372 sukha-duḥkhe iti dvandvāny ajayat sama-darśanaḥ
 04280381 tapasā vidyayā pakva-kaṣāyo niyamair yamaiḥ
 04280382 yuyuje brahmaṇy ātmānam vijitākṣānilāśayaḥ
 04280391 āste sthāṇur ivaikatra divyam varṣa-śatam sthiraḥ
 04280392 vāsudeve bhagavati nānyad vedodvahan ratim
 04280401 sa vyāpakatayātmānam vyatiriktatayātmani
 04280402 vidvān svapna ivāmarśa-sākṣīnam virarāma ha
 04280411 sākṣād bhagavatoktena guruṇā hariṇā nṛpa
 04280412 viśuddha-jñāna-dīpena sphuratā viśvato-mukham
 04280421 pare brahmaṇi cātmanām param brahma tathātmani
 04280422 vīkṣamāṇo vihāyeksām asmād upararāma ha
 04280431 patim parama-dharma-jñam vaidarbhī malayadhvajam
 04280432 premṇā paryacarad dhitvā bhogān sā pati-devatā
 04280441 cīra-vāsā vrata-kṣāmā veṇī-bhūta-śīroruhā
 04280442 babhāv upa patim śāntā śikhā śāntam ivānalam
 04280451 ajānatī priyatamaṃ yadoparatam aṅganā
 04280452 susthirāsanam āsādyā yathā-pūrvam upācarat
 04280461 yadā nopalabhetāṅhrāv ūsmāṇam patyur arcatī
 04280462 āsīt samvigna-hṛdayā yūtha-bhraṣṭā mṛgī yathā
 04280471 ātmānam śocatī dīnam abandhum viklavāśrubhiḥ
 04280472 stanāv āsicya vipine susvaram praruroda sā

04280481 uttiṣṭhotttiṣṭha rājarṣe imām udadhi-mekhalām
 04280482 dasyubhyaḥ kṣatra-bandhubhyo bibhyatīm pātum arhasi
 04280491 evaṃ vilapantī bālā vipine 'nugatā patim
 04280492 patitā pādayor bhartū rudaty aśrūṇy avartayat
 04280501 citim dārumayīm citvā tasyām patyuh kalevaram
 04280502 ādīpya cānumaraṇe vilapantī mano dadhe
 04280511 tatra pūrvatarah kaścit sakhā brāhmaṇa ātmavān
 04280512 sāntvayan valgunā sāmṇā tām āha rudatīm prabho
 04280520 brāhmaṇa uvāca
 04280521 kā tvam kasyāsi ko vāyam śayāno yasya śocasi
 04280522 jānāsi kim sakhāyam mām yenāgre vicacartha ha
 04280531 api smarasi cātmānam avijñāta-sakhaṃ sakhe
 04280532 hitvā mām padam anvicchan bhauma-bhoga-rato gataḥ
 04280541 haṃsāv ahaṃ ca tvam cārya sakhāyau mānasāyanau
 04280542 abhūtām antarā vaukaḥ sahasra-parivatsarān
 04280551 sa tvam vihāya mām bandho gato grāmya-matir mahīm
 04280552 vicaran padam adrakṣiḥ kayācin nirmitam striyā
 04280561 pañcārāmaṃ nava-dvāram eka-pālaṃ tri-koṣṭhakam
 04280562 ṣaṭ-kulam pañca-vipaṇaṃ pañca-prakṛti strī-dhavam
 04280571 pañcendriyārthā ārāmā dvārah prāṇā nava prabho
 04280572 tejo-'b-annāni koṣṭhāni kulam indriya-saṅgrahaḥ
 04280581 vipaṇas tu kriyā-śaktir bhūta-prakṛtir avyayā
 04280582 śakty-adhīśaḥ pumāms tv atra praviṣṭo nāvabudhyate
 04280591 tasmīms tvam rāmayā sprṣṭo ramamāṇo 'śruta-smṛtiḥ
 04280592 tat-saṅgād īdrśīm prāpto daśam pāpīyasīm prabho
 04280601 na tvam vidarbha-duhitā nāyam vīrah suhṛt tava
 04280602 na patis tvam purañjanya ruddho nava-mukhe yayā
 04280611 māyā hy eṣā mayā srṣṭā yat pumāmsam striyam satīm
 04280612 manyase nobhayam yad vai haṃsau paśyāvayor gatim
 04280621 ahaṃ bhavān na cānyas tvam tvam evāhaṃ vicakṣva bhoḥ
 04280622 na nau paśyanti kavayaś chidram jātu manāg api
 04280631 yathā puruṣa ātmānam ekam ādarśa-cakṣuṣoḥ
 04280632 dvidhābhūtam avekṣeta tathaivāntaram āvayoḥ
 04280641 evaṃ sa mānaso haṃso haṃsena pratibodhitah
 04280642 sva-sthas tad-vyabhicāreṇa naṣṭam āpa punaḥ smṛtim
 04280651 barhiṣmann etad adhyātmaṃ pāroksyeṇa pradarśitam
 04280652 yat parokṣa-priyo devo bhagavān viśva-bhāvanaḥ
 04290010 prācīnabarhir uvāca
 04290011 bhagavams te vaco 'smābhir na samyag avagamyate
 04290012 kavayas tad vijānanti na vayam karma-mohitāḥ
 04290020 nārada uvāca
 04290021 puruṣam purañjanaṃ vidyād yad vyanakty ātmanaḥ puram
 04290022 eka-dvi-tri-catuṣ-pādam bahu-pādam apādakam
 04290031 yo 'vijñātāhṛtas tasya puruṣasya sakheśvaraḥ
 04290032 yan na vijñāyate pumbhir nāmabhir vā kriyā-guṇaiḥ
 04290041 yadā jighṛkṣan puruṣaḥ kārtsnyena prakṛter guṇān
 04290042 nava-dvāram dvi-hastānghri tatrāmanuta sādhv iti
 04290051 buddhim tu pramadām vidyān mamāham iti yat-kṛtam
 04290052 yam adhiṣṭhāya dehe 'smin pumān bhunkte 'kṣabhir guṇān
 04290061 sakhāya indriya-gaṇā jñānaṃ karma ca yat-kṛtam
 04290062 sakhyas tad-vṛttayah prāṇaḥ pañca-vṛttir yathoragaḥ
 04290071 bṛhad-balaṃ mano vidyād ubhayendriya-nāyakam
 04290072 pañcālāḥ pañca viśayā yan-madhye nava-kham puram
 04290081 akṣiṇī nāsike karṇau mukhaṃ śīśna-gudāv iti
 04290082 dve dve dvārau bahir yāti yas tad-indriya-samyutaḥ
 04290091 akṣiṇī nāsike āsyam iti pañca puraḥ kṛtāḥ
 04290092 dakṣiṇā dakṣiṇaḥ karṇa uttarā cottaraḥ smṛtaḥ
 04290101 paścime ity adho dvārau gudaṃ śīśnam ihocyate
 04290102 khadyotāvirmukhī cātra netre ekatra nirmite
 04290103 rūpaṃ vibhrājitaṃ tābhyām vicaṣṭe cakṣuṣeśvaraḥ
 04290111 nalinī nalinī nāse gandhaḥ saurabha ucyate
 04290112 ghrāṇo 'vadhūto mukhyāsyam vipaṇo vāg rasavid rasaḥ
 04290121 āpaṇo vyavahāro 'tra citram andho bahūdanam
 04290122 pitṛhūr dakṣiṇaḥ karṇa uttaro devahūḥ smṛtaḥ
 04290131 pravṛttam ca nivṛttam ca śāstram pañcāla-samjñitam

04290132 pitṛ-yānam deva-yānam śrotrāc chruta-dharād vrajet
04290141 āsurī meḍhram arvāg-dvār vyavāyo grāmiṇām ratih
04290142 upastho durmadaḥ prokto nirṛtir guda ucyate
04290151 vaiśasaṁ narakam pāyur lubdhako 'ndhau tu me śṛṇu
04290152 hasta-pādaḥ pumāms tābhyām yukto yāti karoti ca
04290161 antaḥ-puraṁ ca hṛdayaṁ viṣūcir mana ucyate
04290162 tatra moham prasādam vā harṣam prāpnoti tad-guṇaiḥ
04290171 yathā yathā vikriyate guṇākto vikaroti vā
04290172 tathā tathopadrasṭātmā tad-vṛttir anukāryate
04290181 deho rathas tv indriyāśvaḥ saṁvatsara-rayo 'gatiḥ
04290182 dvi-karma-cakras tri-guṇa-dhvajaḥ pañcāsu-bandhuraḥ
04290191 mano-raśmir buddhi-sūto hṛn-nīḍo dvandva-kūbaraḥ
04290192 pañcendriyārtha-prakṣepaḥ sapta-dhātu-varūthakaḥ
04290201 ākūtir vikramo bāhyo mṛga-trṣṇām pradhāvati
04290202 ekādaśendriya-camūḥ pañca-sūnā-vinoda-kṛt
04290211 saṁvatsaraś caṇḍavegaḥ kālo yenopalakṣitaḥ
04290212 tasyāhāniha gandharvā gandharvyo rātrayaḥ smṛtāḥ
04290213 haranty āyuh parikrāntyā ṣaṣṭy-uttara-śata-trayam
04290221 kāla-kanyā jarā sāksāl lokas tām nābhinandati
04290222 svasāram jagṛhe mṛtyuḥ kṣayāya yavaneśvaraḥ
04290231 ādhayo vyādhayas tasya sainikā yavanās carāḥ
04290232 bhūtopasargāsu-rayāḥ prajvāro dvi-vidho jvaraḥ
04290241 evaṁ bahu-vidhair duḥkhair daiva-bhūtātma-sambhavaḥ
04290242 kliṣyamānaḥ śataṁ varṣam dehe dehī tamo-vṛtaḥ
04290251 prāṇendriya-mano-dharmān ātmany adhyasya nirguṇaḥ
04290252 śete kāma-lavān dhyāyan mamāham iti karma-kṛt
04290261 yadātmanam avijñāya bhagavantam param gurum
04290262 puruṣas tu viṣajjeta guṇeṣu prakṛteḥ sva-drk
04290271 guṇābhimānī sa tadā karmāṇi kurute 'vaśaḥ
04290272 śuklam kṛṣṇam lohitaṁ vā yathā-karmābhijāyate
04290281 śuklāt prakāśa-bhūyiṣṭhā lokān āpnoti karhicit
04290282 duḥkhodarkān kriyāyāsāms tamaḥ-śokotkatān kvacit
04290291 kvacit pumān kvacic ca strī kvacin nobhayam andha-dhīḥ
04290292 devo manuṣyas tiryag vā yathā-karma-guṇam bhavaḥ
04290301 kṣut-parīto yathā dīnaḥ sārameyo gṛham gṛham
04290302 caran vindati yad-diṣṭam daṇḍam odanam eva vā
04290311 tathā kāmāśayo jīva uccāvaca-pathā bhraman
04290312 upary adho vā madhye vā yāti diṣṭam priyāpriyam
04290321 duḥkheṣv ekatareṇāpi daiva-bhūtātma-hetuṣu
04290322 jīvasya na vyavacchedaḥ syāc cet tat-tat-pratikriyā
04290331 yathā hi puruṣo bhāram śirasā gurum udvahan
04290332 tam skandhena sa ādhatte tathā sarvāḥ pratikriyāḥ
04290341 naikāntataḥ pratīkāraḥ karmaṇām karma kevalam
04290342 dvayaṁ hy avidyopasṛtam svapne svapna ivānagha
04290351 arthe hy avidyamāne 'pi saṁsṛtir na nivartate
04290352 manasā liṅga-rūpeṇa svapne vicarato yathā
04290361 athātmano 'rtha-bhūtasya yato 'nartha-paramparā
04290362 saṁsṛtis tad-vyavacchedo bhaktyā paramayā gurau
04290371 vāsudeve bhagavati bhakti-yogaḥ samāhitaḥ
04290372 sadhrīcīnena vairāgyam jñānam ca janayiṣyati
04290381 so 'cirād eva rājarṣe syād acyuta-kathāśrayaḥ
04290382 śṛṇvataḥ śraddadhānasya nityadā syād adhīyataḥ
04290391 yatra bhāgavatā rājan sādhave viśadāśayāḥ
04290392 bhagavad-guṇānukathana-śravaṇa-vyagra-cetasāḥ
04290401 tasmin mahan-mukharitā madhubhic-caritra-pīyūṣa-śeṣa-saritaḥ paritaḥ sravanti
04290402 tā ye pibanty avitrṣo nṛpa gāḍha-karṇais tān na sprśanty aśana-trḍ-bhaya-śoka-mohāḥ
04290411 etair upadruto nityam jīva-lokaḥ svabhāvajaiḥ
04290412 na karoti harer nūnam kathāmṛta-nidhau ratim
04290421 prajāpati-patiḥ sāksād bhagavān giriśo manuḥ
04290422 dakṣādayaḥ prajādhyaḥkṣā naiṣṭhikāḥ sanakādayaḥ
04290431 marīcir atry-aṅgirasau pulastyaḥ pulahaḥ kratuḥ
04290432 bhṛgur vasiṣṭha ity ete mad-antā brahma-vādiṇaḥ
04290441 adyāpi vācas-patayas tapo-vidyā-samādhibhiḥ
04290442 paśyanto 'pi na paśyanti paśyantam parameśvaram
04290451 śabda-brahmaṇi duṣpāre caranta uru-vistare

04290452 mantra-liṅgair vyavacchinnaṃ bhajanto na viduḥ param
 04290461 sarveṣāṃ eva jantūnāṃ satataṃ deha-poṣaṇe
 04290462 asti prajñā samāyattā ko viśeṣas tadā nṛṇāṃ
 04290471 labdhvehānte manuṣyatvaṃ hitvā dehādy-asad-graham
 04290472 ātma-sṛtyā vihāyedaṃ jīvātmā sa viśiṣyate
 04290461 yadā yasyānugṛhṇāti bhagavān ātma-bhāvitah
 04290462 sa jahāti matiṃ loke vede ca pariniṣṭhitāṃ
 04290471 tasmāt karmasu barhiṣmann ajñānād artha-kāśiṣu
 04290472 mārtha-dṛṣṭim kṛthāḥ śrotra-sparśiṣv asprṣṭa-vastuṣu
 04290481 svam lokam na vidus te vai yatra devo janārdanaḥ
 04290482 āhur dhūmra-dhiyo vedaṃ sakarmakam atad-vidaḥ
 04290491 āstīrya darbhaiḥ prāg-agraiḥ kārtsnyena kṣiti-maṇḍalam
 04290492 stabdho bṛhad-vadhān mānī karma nāvaiṣi yat param
 04290493 tat karma hari-toṣam yat sā vidyā tan-matir yayā
 04290501 harir deha-bhṛtām ātmā svayaṃ prakṛtir īśvaraḥ
 04290502 tat-pāda-mūlam śaraṇam yataḥ kṣemo nṛṇāṃ iha
 04290511 sa vai priyatamaś cātmā yato na bhayam aṅv api
 04290512 iti veda sa vai vidvān yo vidvān sa gurur hariḥ
 04290520 nārada uvāca
 04290521 praśna evaṃ hi sañchinno bhavataḥ puruṣarṣabha
 04290522 atra me vadato guhyam niśāmaya suniścitam
 04290531 kṣudram caraṃ sumanasāṃ śaraṇe mithitvā
 04290532 raktaṃ ṣaḍaṅghri-gaṇa-sāmasu lubdha-karṇam
 04290533 agre vṛkān asu-tṛpo 'vigaṇayya yāntam
 04290534 pṛṣṭhe mṛgam mṛgaya lubdhaka-bāṇa-bhinnaṃ
 04290541 asyārthaḥ sumanaḥ-sama-dharmaṇām strīṇām śaraṇa āśrame puṣpa-madhugandhavat
 kṣudratamaṃ kāmya-karma-vipākajaṃ kāma-sukha-lavaṃ jaihvyaupasthyādi vicinvantam
 mithunī-bhūya tad-abhiniveśita-manasaṃ ṣaḍaṅghri-gaṇa-sāma-gītavad atimanohara-vanitādijanālāpeṣv
 atitarām atipralobhita-karṇam agre vṛka-yūthavad ātmana āyur harato 'horātrān
 tān kāla-lava-viśeṣān avigaṇayya gr̥heṣu viharantaṃ pṛṣṭhata eva parokṣam anupravṛtto
 lubdhakaḥ kṛtānto 'ntaḥ śareṇa yam iha parāvidhyati tam imam ātmānam aho rājan bhinna-hṛdayam
 draṣṭum arhasīti
 04290551 sa tvam vicakṣya mṛga-ceṣṭitam ātmano 'ntaś
 04290552 cittam niyaccha hṛdi karṇa-dhunīm ca citte
 04290553 jahy aṅganāśramam asattama-yūtha-gātham
 04290554 pṛīṇīhi haṃsa-śaraṇam virama krameṇa
 04290560 rājavāca
 04290561 śrutam anvīkṣitam brahman bhagavān yad abhāṣata
 04290562 naitaj jānanty upādhyāyāḥ kim na brūyur vidur yadi
 04290571 saṃśayo 'tra tu me vipra sañchinnas tat-kṛto mahān
 04290572 ṛṣayo 'pi hi muhyanti yatra nendriya-vṛttayah
 04290581 karmāṇy ārabhate yena pumān iha vihāya tam
 04290582 amutrānyena dehena juṣṭāni sa yad āśnute
 04290591 iti veda-vidāṃ vādaḥ śrūyate tatra tatra ha
 04290592 karma yat kriyate proktaṃ parokṣam na prakāśate
 04290600 nārada uvāca
 04290601 yenaivārabhate karma tenaivāmutra tat pumān
 04290602 bhunkte hy avyavadhānena liṅgena manasā svayam
 04290611 śayānam imam utsṛjya śvasantaṃ puruṣo yathā
 04290612 karmātmāny āhitaṃ bhunkte tādr̥śenetareṇa vā
 04290621 mamaite manasā yad yad asāv aham iti bruvan
 04290622 gr̥hṇīyāt tat pumān rāddham karma yena punar bhavaḥ
 04290631 yathānumīyate cittam ubhayair indriyehitaiḥ
 04290632 evaṃ prāg-dehajaṃ karma lakṣyate citta-vṛttibhiḥ
 04290641 nānubhūtam kva cānena dehenādr̥ṣṭam āśrutam
 04290642 kadācid upalabhyeta yad rūpaṃ yādr̥g ātmani
 04290651 tenāsyā tādr̥śam rāja liṅgino deha-sambhavam
 04290652 śraddhatsvānanubhūto 'rtho na manaḥ spraṣṭum arhati
 04290661 mana eva manuṣyasya pūrva-rūpāni śaṃsati
 04290662 bhaviṣyataś ca bhadrām te tathaiḥ na bhaviṣyataḥ
 04290671 adṛṣṭam āśrutam cātra kvacin manasi dṛśyate
 04290672 yathā tathānumantavyam deśa-kāla-kriyāśrayam
 04290681 sarve kramānurodhena manasīndriya-gocarāḥ
 04290682 āyānti bahuśo yānti sarve samanaso janāḥ
 04290691 sattvaika-niṣṭhe manasi bhagavat-pārśva-vartini

04290692 tamaś candramasīvedam uparajyāvabhāsate
 04290701 nāham mameti bhāvo 'yam puruṣe vyavadhīyate
 04290702 yāvad buddhi-mano-'kṣārtha-guṇa-vyūho hy anādimān
 04290711 supti-mūrcchopatāpeṣu prāṇāyana-vighātataḥ
 04290712 nehate 'ham iti jñānam mṛtyu-prajvārayor api
 04290721 garbhe bālye 'py apauṣkalyād ekādaśa-vidham tadā
 04290722 liṅgam na drśyate yūnaḥ kuhvām candramaso yathā
 04290731 arthe hy avidyamāne 'pi saṁsṛtir na nivartate
 04290732 dhyāyato viṣayān asya svapne 'narthāgamo yathā
 04290741 evaṁ pañca-vidham liṅgam tri-vṛt ṣoḍaśa viśṛtam
 04290742 eṣa cetanayā yukto jīva ity abhidhīyate
 04290751 anena puruṣo dehān upādatte vimuñcati
 04290752 haṣam śokam bhayam duḥkham sukham cānena vindati
 04290761 bhaktiḥ kṛṣṇe dayā jīveṣv akunṭha-jñānam ātmani
 04290762 yadi syād ātmano bhūyād apavargas tu saṁsṛteḥ
 04290761 yathā tṛṇa-jalūkeyam nāpayāty apayāti ca
 04290762 na tyajen mriyamāṇo 'pi prāg-dehābhimatiṁ janaḥ
 04290771 adṛṣtam drṣṭavan naṅkṣed bhūtam svapnavad anyathā
 04290772 bhūtam bhavad bhaviṣyac ca suptam sarva-raho-rahāḥ
 04290771 yāvad anyam na vindeta vyavadhānena karmaṇām
 04290772 mana eva manuṣyendra bhūtānām bhava-bhāvanam
 04290781 yadākṣaiś caritān dhyāyan karmāṇy ācīnute 'sakṛt
 04290782 sati karmaṇy avidyāyām bandhaḥ karmaṇy anātmanaḥ
 04290791 atas tad apavādārtham bhaja sarvātmanā harim
 04290792 paśyams tad-ātmakam viśvam sthity-utpatty-apyayā yataḥ
 04290800 maitreya uvāca
 04290801 bhāgavata-mukhyo bhagavān nārado haṁsayor gatim
 04290802 pradarśya hy amum āmantrya siddha-lokam tato 'gamat
 04290811 prācīnabarhī rājarṣiḥ prajā-sargābhiraḥṣaṇe
 04290812 ādiśya putrān agamat tapase kapilāśramam
 04290821 tatraikāgra-manā dhīro govinda-caraṇāmbujam
 04290822 vimukta-saṅgo 'nubhajan bhaktyā tat-sāmyatām agāt
 04290831 etad adhyātma-pāroḥṣyam gītam devarṣiṇānagha
 04290832 yaḥ śrāvayed yaḥ śṛṇuyāt sa liṅgena vimucyate
 04290841 etan mukunda-yaśasā bhuvanam punānam
 04290842 devarṣi-varya-mukha-niḥṣṛtam ātma-śaucam
 04290843 yaḥ kīrtiyamānam adhigacchati pārameṣṭhyam
 04290844 nāsmīn bhava bhramati mukta-samasta-bandhaḥ
 04290851 adhyātma-pāroḥṣyam idam mayādhigatam adbhutam
 04290852 evaṁ striyāśramam puṁsaś chinno 'mutra ca saṁśayaḥ
 04300010 vidura uvāca
 04300011 ye tvayābhihitā brahman sutāḥ prācīnabarhiṣaḥ
 04300012 te rudra-gītena harim siddhim āpuḥ pratoṣya kām
 04300021 kim bārhaspatyeha paratra vātha kaivalya-nātha-priya-pārśva-vartinaḥ
 04300022 āsādyā devam giriśam yadṛcchayā prāpuḥ param nūnam atha pracetasam
 04300030 maitreya uvāca
 04300031 pracetaso 'ntar udadhau pitur ādeśa-kāriṇaḥ
 04300032 apa-yajñena tapasā purañjanam atoṣayan
 04300041 daśa-varṣa-sahasrānte puruṣas tu sanātanaḥ
 04300042 teṣām āvirabhūt kṛcchram śāntena śamayan rucā
 04300051 suparṇa-skandham ārūḍho meru-śṛṅgam ivāmbudaḥ
 04300052 pīta-vāsā maṇi-grīvaḥ kurvan vitimirā diśaḥ
 04300061 kāśiṣṇunā kanaka-varṇa-vibhūṣaṇena
 04300062 bhrājat-kapola-vadano vilasat-kirīṭaḥ
 04300063 aṣṭāyudhair anucarair munibhiḥ surendrair
 04300064 āsevito garuḍa-kinnara-gīta-kīrtiḥ
 04300071 pīnāyatāṣṭa-bhujā-maṇḍala-madhya-lakṣmyā
 04300072 spardhac-chriyā parivṛto vana-mālayādyah
 04300073 barhiṣmataḥ puruṣa āha sutān prapannān
 04300074 parjanya-nāda-rutayā saghrṇāvalokaḥ
 04300080 śrī-bhagavān uvāca
 04300081 varam vṛṇīdhvam bhadram vo yūyam me nṛpa-nandanāḥ
 04300082 sauhārdenāpṛthag-dharmās tuṣṭo 'ham sauhṛdena vaḥ
 04300091 yo 'nusmarati sandhyāyām yuṣmān anudinaṁ naraḥ
 04300092 tasya bhrātrṣv ātma-sāmyam tathā bhūteṣu sauhṛdam

04300101 ye tu mām rudra-gītena sāyam prātaḥ samāhitāḥ
04300102 stuvanty ahaṁ kāma-varān dāsye prajñān ca śobhanām
04300111 yad yūyam pitur ādeśam agrahīṣṭa mudānvitāḥ
04300112 atho va uśatī kīrtir lokān anu bhaviṣyati
04300121 bhavitā viśrutaḥ putro 'navamo brahmaṇo guṇaiḥ
04300122 ya etām ātma-vīryeṇa tri-lokīm pūrayiṣyati
04300131 kaṇḍoḥ pramlocayā labdhā kanyā kamala-locanā
04300132 tām cāpaviddhām jagṛhur bhūruhā nṛpa-nandanāḥ
04300141 kṣut-kṣāmāyā mukhe rājā somaḥ pīyūṣa-varṣiṇīm
04300142 deśinīm rodamānāyā nidadhe sa dayānvitāḥ
04300151 prajā-visarga ādiṣṭāḥ pitrā mām anuvartatā
04300152 tatra kanyām varārohām tām udvahata mā ciram
04300161 aprthag-dharma-śīlānām sarveśām vaḥ sumadhyamā
04300162 aprthag-dharma-śīleyām bhūyāt patny arpitāśayā
04300171 divya-varṣa-sahasrāṇām sahasram ahataujasaḥ
04300172 bhaumān bhokṣyatha bhogān vai divyāś cānugrahān mama
04300181 atha mayy anapāyinyā bhaktyā pakva-guṇāśayāḥ
04300182 upayāsyatha mad-dhāma nirvidya nirayād ataḥ
04300191 gṛheṣv āviśatām cāpi pumsām kuśala-karmaṇām
04300192 mad-vārtā-yāta-yāmānām na bandhāya gṛhā matāḥ
04300201 navyavad dhṛdaye yaj jño brahmaitad brahma-vādibhiḥ
04300202 na muhyanti na śocanti na hr̥ṣyanti yato gatāḥ
04300210 maitreya uvāca
04300211 evaṁ bruvāṇām puruṣārtha-bhājanām janārdanaṁ prāñjalayaḥ pracetasāḥ
04300212 tad-darśana-dhvasta-tamo-rajo-malā girāgṛṇan gadgadayā suhr̥ttamam
04300220 pracetasa ūcuḥ
04300221 namo namaḥ kleśa-vināśanāya nirūpitodāra-guṇāhvayāya
04300222 mano-vaco-vega-puro-javāya sarvākṣa-mārgair agatādhvane namaḥ
04300231 śuddhāya śāntāya namaḥ sva-niṣṭhayā manasy apārtham vilasad-dvayāya
04300232 namo jagat-sthāna-layodayeṣu gṛhīta-māyā-guṇa-vigrahāya
04300241 namo viśuddha-sattvāya haraye hari-medhase
04300242 vāsudevāya kṛṣṇāya prabhava sarva-sātvatām
04300251 namaḥ kamala-nābhāya namaḥ kamala-māline
04300252 namaḥ kamala-pādāya namas te kamalekṣaṇa
04300261 namaḥ kamala-kiñjalka-piśaṅgāmala-vāsase
04300262 sarva-bhūta-nivāsāya namo 'yuṅkṣmahi sākṣiṇe
04300271 rūpaṁ bhagavatā tv etad aśeṣa-kleśa-saṅkṣayam
04300272 āviṣkṛtam naḥ kliṣṭānām kim anyad anukampitam
04300281 etāvat tvam hi vibhubhir bhāvyaṁ dīneṣu vatsalaiḥ
04300282 yad anusmaryate kāle sva-buddhyābhadrā-randhana
04300291 yenopaśāntir bhūtānām kṣullakānām apīhatām
04300292 antarhito 'ntar-hṛdaye kasmān no veda nāśiṣaḥ
04300301 asāv eva varo 'smākam īpsito jagataḥ pate
04300302 prasanno bhagavān yeśām apavargaḥ gurur gatiḥ
04300311 varam vṛṇīmahe 'thāpi nātha tvat parataḥ parāt
04300312 na hy antas tvad-vibhūtīnām so 'nanta iti gīyase
04300321 pārijāte 'ñjasā labdhe sārāṅgo 'nyan na sevate
04300322 tvad-aṅghri-mūlam āsādyā sākṣāt kim kim vṛṇīmahi
04300331 yāvat te māyayā spr̥ṣṭā bhramāma iha karmabhiḥ
04300332 tāvad bhavat-prasaṅgānām saṅgaḥ syān no bhava bhava
04300341 tulayāma lavenāpi na svargaṁ nāpunar-bhavam
04300342 bhagavat-saṅgi-saṅgasya martyānām kim utāśiṣaḥ
04300351 yatreḍyante kathā mṛṣṭās tṛṣṇāyāḥ praśamo yataḥ
04300352 nirvairam yatra bhūteṣu nodvego yatra kaścana
04300361 yatra nārāyaṇaḥ sākṣād bhagavān nyāsinām gatiḥ
04300362 saṁstūyate sat-kathāsu mukta-saṅgaiḥ punaḥ punaḥ
04300371 teśām vicaratām padbhyām tīrthānām pāvanecchayā
04300372 bhītasya kim na roceta tāvakānām samāgamaḥ
04300381 vyaṁ tu sākṣād bhagavan bhavasya priyasya sakhyuḥ kṣaṇa-saṅgama
04300382 suduścikitsyasya bhavasya mṛtyor bhīṣaktamam tvādyā gatim gatāḥ sma
04300391 yan naḥ svadhītam guravaḥ prasādītā viprās ca vṛddhās ca sad-ānuvṛtyā
04300392 āryā natāḥ suhr̥do bhrātaraś ca sarvāṇi bhūtāny anasūyayaiva
04300401 yan naḥ sutaptaṁ tapa etad īśa nirandhasām kālam adabhram apsu
04300402 sarvaṁ tad etat puruṣasya bhūmno vṛṇīmahe te paritoṣaṇāya
04300411 manuḥ svayambhūr bhagavān bhavaś ca ye 'nye tapo-jñāna-viśuddha-sattvāḥ

04300412 adṛṣṭa-pārā api yan-mahimnaḥ stuvanty atho tvātma-samam gr̥ṇīmaḥ
04300421 namaḥ samāya śuddhāya puruṣāya parāya ca
04300422 vāsudevāya sattvāya tubhyaṁ bhagavate namaḥ
04300430 maitreya uvāca
04300431 iti pracetobhir abhiṣṭuto hariḥ prītas tathety āha śaraṇya-vatsalaḥ
04300432 anicchatām yānam atr̥pta-cakṣuṣām yayau sva-dhāmānapavarga-vīryaḥ
04300441 atha niryāya salilāt pracetasa udanvataḥ
04300442 vīkṣyākupyan drumaiś channām gām gām roddhum ivocchritaiḥ
04300451 tato 'gni-mārutau rājann amuñcan mukhato ruṣā
04300452 mahīm nirvīrudham kartum samvartaka ivātyaye
04300461 bhasmasāt kriyamāṇāms tān drumān vīkṣya pitāmahaḥ
04300462 āgataḥ śamayām āsa putrān barhiṣmato nayaiḥ
04300471 tatrāvaśiṣṭā ye vṛkṣā bhītā duhitaram tadā
04300472 ujjahrus te pracetobhya upadiṣṭāḥ svayambhuvā
04300481 te ca brahmaṇa ādeśān māriṣām upayemire
04300482 yasyām mahad-avajñānād ajany ajana-yonijaḥ
04300491 cākṣuṣe tv antare prāpte prak-sarge kāla-vidrute
04300492 yaḥ sasarja prajā iṣṭāḥ sa dakṣo daiva-coditaḥ
04300501 yo jāyamānaḥ sarveṣām tejas tejasvinām rucā
04300502 svayopādatta dākṣyāc ca karmaṇām dakṣam abruvan
04300511 tam prajā-sarga-rakṣāyām anādir abhiṣicya ca
04300512 yuyoja yuyuje 'nyāms ca sa vai sarva-prajāpatīn
04310010 maitreya uvāca
04310011 tata utpanna-vijñānā āsv adhokṣaja-bhāṣitam
04310012 smaranta ātmaje bhāryām visṛjya prāvrajan gr̥hāt
04310021 dīkṣitā brahma-satreṇa sarva-bhūtātma-medhasā
04310022 pratīcyām diśi velāyām siddho 'bhūd yatra jājalih
04310031 tān nirjita-prāṇa-mano-vaco-dṛṣo jītāsanān śānta-samāna-vigrahān
04310032 pare 'male brahmaṇi yojitātmanaḥ surāsuredyo dadṛṣe sma nāradaḥ
04310041 tam āgataṁ ta utthāya praṇipatyābhinandya ca
04310042 pūjayitvā yathādeśam sukhāsīnam athābruvan
04310050 pracetasa ūcuḥ
04310051 svāgataṁ te surarṣe 'dya diṣṭyā no darśanam gataḥ
04310052 tava caṅkramaṇam brahmann abhayāya yathā raveḥ
04310061 yad ādiṣṭam bhagavatā śivenādhokṣajena ca
04310062 tad gr̥heṣu prasaktānām prāyaśaḥ kṣapitam prabho
04310071 tan naḥ pradyotayādhyātma-jñānam tattvārtha-darśanam
04310072 yenāñjasā tariṣyāmo dustaram bhava-sāgaram
04310080 maitreya uvāca
04310081 iti pracetasām pṛṣṭo bhagavān nārado muniḥ
04310082 bhagavaty uttama-śloka āviṣṭātmābravīn nṛpān
04310090 nārada uvāca
04310091 taj janma tāni karmāṇi tad āyus tan mano vacaḥ
04310092 nṛṇām yena hi viśvātmā sevyate harir īśvaraḥ
04310101 kim janmabhis tribhir veva śaukra-sāvitra-yājñikaiḥ
04310102 karmabhir vā trayī-proktaiḥ puṁso 'pi vibudhāyuṣā
04310111 śrutena tapasā vā kim vacobhiś citta-vṛttibhiḥ
04310112 buddhyā vā kim nipuṇayā balenendriya-rādhasā
04310121 kim vā yogena sāṅkhyena nyāsa-svādhyāyayor api
04310122 kim vā śreyobhir anyaiś ca na yatrātma-prado hariḥ
04310131 śreyasām api sarveṣām ātmā hy avadhir arthataḥ
04310132 sarveṣām api bhūtānām harir ātmātmadaḥ priyaḥ
04310141 yathā taror mūla-niṣecanena tṛpyanti tat-skandha-bhujopaśākhāḥ
04310142 prāṇopahārāc ca yathendriyāṇām tathaiva sarvārhaṇam acyutejyā
04310151 yathaiva sūryāt prabhavanti vāraḥ punaś ca tasmin praviśanti kāle
04310152 bhūtāni bhūmau sthira-jaṅgamāni tathā harāv eva guṇa-pravāhaḥ
04310161 etat padaṁ taj jagad-ātmanaḥ param sakṛd vibhātam savitur yathā prabhā
04310162 yathāsavo jāgrati supta-śaktayo dravya-kriyā-jñāna-bhidā-bhramātyayaḥ
04310171 yathā nabhasy abhra-tamaḥ-prakāśā bhavanti bhūpā na bhavanty anukramāt
04310172 evam pare brahmaṇi śaktayas tv amū rajas tamaḥ sattvam iti pravāhaḥ
04310181 tenaikam ātmānam aśeṣa-dehinām kālam pradhānam puruṣam pareśam
04310182 sva-tejasā dhvasta-guṇa-pravāham ātmaika-bhāvena bhajadhvam addhā
04310191 dayayā sarva-bhūteṣu santuṣṭyā yena kena vā
04310192 sarvendriyopāśāntyā ca tuṣṭyaty āsu janārdanaḥ
04310201 apahata-sakalaiṣaṇāmālātmany aviratam edhita-bhāvanopahūtaḥ

04310202 nija-jana-vaśa-gatvam ātmano 'yan na sarati chidravad akṣarah satām hi
 04310211 na bhajati kumanīṣiṇām sa ijjām harir adhanātma-dhana-priyo rasa-jñāḥ
 04310212 śruta-dhana-kula-karmaṇām madair ye vidadhati pāpam akiñcaneṣu satsu
 04310221 śriyam anucaratiṁ tad-arthinaś ca dvipada-patīn vibudhāṁś ca yat sva-pūrṇaḥ
 04310222 na bhajati nija-bhṛtya-varga-tantraḥ katham amum udvisṛjet pumān kṛta-jñāḥ
 04310230 maitreya uvāca
 04310231 iti pracetaso rājann anyāś ca bhagavat-kathāḥ
 04310232 śrāvayitvā brahma-lokaṁ yayau svāyambhuvo muniḥ
 04310241 te 'pi tan-mukha-niryātam yaśo loka-malāpaham
 04310242 harer niśamya tat-pādam dhyāyantas tad-gatiṁ yayuḥ
 04310251 etat te 'bhīhitam kṣattar yan mām tvam paripṛṣṭavān
 04310252 pracetasām nāradasya saṁvādam hari-kīrtanam
 04310260 śrī-śuka uvāca
 04310261 ya eṣa uttānapado mānavasyānuvarṇitaḥ
 04310262 vaṁśaḥ priyavratasyāpi nibodha nṛpa-sattama
 04310271 yo nāradād ātma-vidyām adhigamya punar mahīm
 04310272 bhuktvā vibhajya putrebhya aiśvaram samagāt padam
 04310281 imām tu kauśaraviṇopavarṇitām kṣattā niśamyājita-vāda-sat-kathām
 04310282 pravṛddha-bhāvo 'śru-kalākulo muner dadhāra mūrdhnā caraṇam hṛdā hareḥ
 04310290 vidura uvāca
 04310291 so 'yam adya mahā-yogin bhavatā karuṇātmanā
 04310292 darśitas tamasah pāro yatrākiñcana-go hariḥ
 04310300 śrī-śuka uvāca
 04310301 ity ānamya tam āmantrya viduro gajasāhvayam
 04310302 svānām didṛkṣuḥ prayayau jñātīnām nirvṛtāsayaḥ
 04310311 etad yaḥ śṛṇuyād rājan rājñām hary-arpitātmanām
 04310312 āyur dhanam yaśaḥ svasti gatim aiśvaryam āpnuyāt

Canto 5

05010010 rājovāca
 05010011 priyavrato bhāgavataātmārāmaḥ katham mune
 05010012 gṛhe 'ramata yan-mūlaḥ karma-bandhaḥ parābhavaḥ
 05010021 na nūnam mukta-saṅgānām tādrśānām dvijarṣabha
 05010022 gṛheṣv abhiniveśo 'yam pumsām bhavitum arhati
 05010031 mahatām khalu viprarṣe uttamaśloka-pādayoḥ
 05010032 chāyā-nirvṛta-cittānām na kuṭumbe sprhā-matiḥ
 05010041 saṁśayo 'yam mahān brahman dārāgāra-sutādiṣu
 05010042 saktasya yat siddhir abhūt kṛṣṇe ca matir acyutā
 05010050 śrī-śuka uvāca
 05010051 bādham uktaṁ bhagavata uttamaślokasya śrīmac-caraṇāravinda-makaranda-rasa āveśitacetaso
 bhāgavata-paramahaṁsa-dayita-kathām kiñcid antarāya-vihatām svām śivatamām padavīm na
 prāyeṇa hinvanti
 05010061 yarhi vāva ha rājan sa rāja-putraḥ priyavrataḥ parama-bhāgavato nāradasya
 caraṇopasevayāñjasāvagata-paramārtha-satattvo brahma-satreṇa dīkṣiṣyamāṇo 'vani-talaparipālanāyāmnāta-
 pravara-guṇa-gaṇaikānta-bhājanatayā sva-pitropāmantrito bhagavati vāsudeva
 evāvyavadhāna-samādhi-yogena samāveśita-sakala-kāraka-kriyā-kalāpo naivābhyanandad yadyapi
 tad apratyāmnātavyam tad-adhikaraṇa ātmano 'nyasmād asato 'pi parābhavam anvīkṣamāṇaḥ
 05010071 atha ha bhagavān ādi-deva etasya guṇa-visargasya paribr̥mhaṇānudhyāna-vyavasita-sakalajagad-
 abhiprāya ātma-yonir akhila-nigama-nija-gaṇa-pariveṣṭitaḥ sva-bhavanād avatatāra
 05010081 sa tatra tatra gagana-tala uḍu-patir iva vimānāvalibhir anupatham amaraparivṛḍhair
 abhipūjyamānaḥ pathi pathi ca varūthaśaḥ siddha-gandharva-sādhyā-cāraṇa-muniḥ
 upagīyamāno gandha-mādana-droṇīm avabhāsayann upasasarpa
 05010091 tatra ha vā enam devarṣir haṁsa-yānena pitaram bhagavantam hiraṇyagarbham
 upalabhamānaḥ sahasaivotthāyārhaṇena saha pitā-putrābhyām avahitāñjalir upatasthe
 05010101 bhagavān api bhārata tad-upanītārhaṇaḥ sūkta-vākenātitarām udita-guṇa-gaṇāvatārasujayaḥ
 priyavratam ādi-puruṣas tam sadaya-hāsāvaloka iti hovāca
 05010110 śrī-bhagavān uvāca
 05010111 nibodha tātedam ṛtam bravīmi māsūyitum devam arhasy aprameyam
 05010112 vyaṁ bhavas te tata eṣa maharṣir vahāma sarve vivaśā yasya diṣṭam
 05010121 na tasya kaścit tapasā vidyayā vā na yoga-vīryeṇa manīṣayā vā
 05010122 naivārtha-dharmaḥ parataḥ svato vā kṛtam vihantum tanu-bhṛd vibhūyāt
 05010131 bhavāya nāsāya ca karma kartum śokāya mohāya sadā bhayāya
 05010132 sukhāya duḥkhāya ca deha-yogam avyakta-diṣṭam janatāṅga dhatte

05010141 yad-vāci tantyām guṇa-karma-dāmabhiḥ sudustarair vatsa vyaṃ suyojitāḥ
05010142 sarve vahāmo balim īśvarāya protā nasīva dvi-pade catuṣ-padaḥ
05010151 īśābhisrṣṭam hy avarundhmahe 'nga duḥkham sukham vā guṇa-karma-saṅgāt
05010152 āsthāya tat tad yad ayunkta nāthāś cakṣuṣmatāndhā iva nīyamānāḥ
05010161 mukto 'pi tāvad bibhṛyāt sva-deham ārabdham aśnann abhimāna-śūnyaḥ
05010162 yathānubhūtam pratiyāta-nidraḥ kim tv anya-dehāya guṇān na vṛṅkte
05010171 bhayaṃ pramattasya vaneṣv api syād yataḥ sa āste saha-ṣaṭ-sapatnaḥ
05010172 jitendriyasyātma-rater budhasya gr̥hāśramaḥ kim nu karoty avadyam
05010181 yaḥ ṣaṭ sapatnān vijigīṣamāṇo gr̥heṣu nirviśya yateta pūrvam
05010182 atyeti durgāśrita ūrjitārīn kṣīṇeṣu kāmaṃ vicared vipāścit
05010191 tvaṃ tv abja-nābhānghri-saroja-kośa-durgāśrito nirjita-ṣaṭ-sapatnaḥ
05010192 bhukṣveha bhogān puruṣātidiṣṭān vimukta-saṅgaḥ prakṛtiṃ bhajasva
05010200 śrī-śuka uvāca
05010201 iti samabhihito mahā-bhāgavato bhagavatas tri-bhuvana-guror anuśāsanam ātmano
laghutayāvanata-śirodharo bādham iti sabahu-mānam uvāha
05010211 bhagavān api manunā yathāvad upakalpitāpacitiḥ priyavratānāradayor
aviṣamam abhisamīkṣamāṇayor ātmasam avasthānam avān-manasam
kṣayam avyavahṛtam pravartayann agamat
05010221 manur api pareṇaivaṃ pratisandhita-manorathaḥ surarṣi-varānumatenātmajam akhiladharā-
maṇḍala-sthiti-guptaya āsthāpya svayam ati-viṣama-viṣaya-viṣa-jalāśayāśāyā upararāma
05010231 iti ha vāva sa jagatī-patir īśvareccchayādhiniveśita-karmādhikāro 'khila-jagad-bandhadhvamsana-
parānubhāvasya bhagavata ādi-puruṣasyānghri-yugalānavarata-dhyānānubhāvena
parirandhita-kaṣyāśayo 'vadāto 'pi māna-vardhano mahatām mahītalām anuśāśāsa
05010241 atha ca duhitaram prajāpater viśvakarmaṇa upayame barhiṣmatīm nāma tasyām u ha vāva
ātmajān ātma-samāna-śīla-guṇa-karma-rūpa-vīryodārān daśa bhāvayām babhūva kanyām ca
yavīyasīm ūrjasvatīm nāma
05010251 āgnīdhredhmajihva-yajñabāhu-mahāvīra-hiraṇyareto-ghṛtapṛṣṭha-savana-medhātithivītihoṭra-
kavaya iti sarva evāgni-nāmānaḥ
05010261 eteṣām kavir mahāvīraḥ savana iti traya āsann ūrdhva-retasas ta ātma-vidyāyām arbhabhāvād
ārabhya kṛta-paricayāḥ pāramahāṃsyam evāśramam abhajan
05010271 tasminn u ha vā upāśama-śīlāḥ paramarṣayaḥ sakala-jīva-nikāyāvāsasya bhagavato
vāsudevasya bhītānām śaraṇa-bhūtasya śrīmac-caraṇārāvindāvīrata-smaraṇāvīgalita-parama-bhaktiyogānu-
bhāvena paribhāvitāntar-hṛdayādhigate bhagavati sarveṣām bhūtānām ātma-bhūte pratyagātmany
evātmanas tādātmyam aviśeṣeṇa samīyuh
05010281 anyasyām api jāyāyām trayāḥ putrā āsann uttamas tāmaso raivata iti
manvantarādhipatayaḥ
05010291 evam upāśamāyaneṣu sva-tanayeṣv atha jagatī-patir jagatīm arbudāny ekādaśa
parivatsarāṇām avyāhatākhila-puruṣa-kāra-sāra-sambhṛta-dor-daṇḍa-yugalāpīḍita-maurvī-guṇastanita-
viramita-dharma-pratipakṣo barhiṣmatyāś cānudinam edhamāna-pramoda-prasaraṇayaūṣiṇya-
vrīḍā-pramuṣita-hāsāvaloka-rucira-kṣvely-ādibhiḥ parābhūyamāna-viveka
ivānavabudhyamāna iva mahāmanā bubhujē
05010301 yāvad avabhāsayati sura-girim anuparikrāman bhagavān ādityo vasudhā-talam ardhenaiiva
pratapaty ardhenāvacchādayati tadā hi bhagavad-upāsanopacitāti-puruṣaprabhāvas
tad anabhinandan samajavena rathena jyotirmayena rajanīm api dīnam kariṣyāmīti saptakṛt
vastaraṇim anuparyakrāmad dvitīya iva pataṅgaḥ
05010311 ye vā u ha tad-ratha-caraṇa-nemi-kṛta-parikhātās te sapta sindhava āsan yata eva kṛtāḥ
sapta bhuvo dvīpāḥ
05010321 jambū-plakṣa-śālmali-kuśa-krauñca-śāka-puṣkara-samjñās teṣām parimāṇam
pūrvasmāt pūrvasmād uttara uttaro yathā-saṅkhyam dvi-guṇa-mānena bahiḥ samantata upaklptāḥ
05010331 duhitaram corjasvatīm nāmośanase prāyacchad yasyām āsīd devayānī nāma kāvya-sutā
05010341 naivam-vidhaḥ puruṣa-kāra urukramasya
05010342 puṃsām tad-aṅghri-rajāsā jita-ṣaḍ-guṇānām
05010343 citram vidūra-vigataḥ sakṛd ādadīta
05010344 yan-nāmadheyam adhunā sa jahāti bandham
05010351 sa evam aparimita-bala-parākrama ekadā tu devarṣi-caraṇānuśayanānu-patita-guṇa-
visargasam̐sargeṇānirvṛtam
ivātmānam manyamāna ātma-nirveda idam āha
05010361 aho asādhv anuṣṭhitam yad abhiniveśito 'ham indriyair avidyā-racita-viṣama-viṣayāndhakūpe
tad alam alam amuṣyā vanitāyā vinoda-mṛgam mām dhig dhig iti garhayām cakāra
05010371 para-devatā-prasādādhigatātma-pratyavamarṣenānupravṛttebhyaḥ putrebhya imām yathādāyam
vibhajya bhukta-bhogām ca mahiṣīm mṛtakam iva saha mahā-vibhūtim apahāya svayam nihitanirvedo
hr̥dī gr̥hīta-hari-vihārānubhāvo bhagavato nāradasya padavīm punar evānususāra
05010380 tasya ha vā ete ślokāḥ
05010381 priyavrata-kṛtam karma ko nu kuryād vineśvaram
05010382 yo nemi-nimnair akaroc chāyām ghnān sapta vāridhīn

05010391 bhū-saṁsthānam kṛtam yena sarid-giri-vanādibhiḥ
 05010392 sīmā ca bhūta-nirvṛtyai dvīpe dvīpe vibhāgaśaḥ
 05010401 bhaumam divyam mānuṣam ca mahitvam karma-yogajam
 05010402 yaś cakre nirayaupamyam puruṣānujana-priyaḥ
 05010010 śrī-śuka uvāca
 05020011 evam pitari sampravṛtte tad-anuśāsane vartamāna āgnīdhro jambūdvīpaukasah prajā
 aurasavad dharmāvekṣamāṇaḥ paryagopāyat
 05020021 sa ca kadācit pitṛloka-kāmaḥ sura-vara-vanitākṛīḍācala-droṇyām bhagavantam viśva-srjām
 patim ābhṛta-paricaryopakarāṇa ātma ikāgryeṇa tapasvy ārādhayām babhūva
 05020031 tad upalabhya bhagavān ādi-puruṣaḥ sadasi gāyantīm pūrvacittim
 nāmāpsarasam abhiyāpayām āsa
 05020041 sā ca tad-āśramopavanam ati-ramaṇīyam vividha-nibiḍa-viṭapi-viṭapa-nikara-saṁśliṣṭapurāta-
 latārūḍha-sthala-vihaṅgama-mithunaiḥ procyamāna-śrutibhiḥ pratibodhyamāna-salila-kukkuṭakāraṇḍava-
 kalahamsādibhir vicitram upakūjitāmala-jalāśaya-kamalākaram upababhrāma
 05020051 tasyāḥ sulalita-gamana-pada-vinyāsa-gati-vilāsāyāś cānupadam khaṇa-khaṇāyamāna-
 ruciracaraṇābharāṇa-
 svanam upākaraṇya naradeva-kumāraḥ samādhi-yogenāmīlita-nayana-nalina-mukulayugalam
 īṣad vikacayya vyacaṣṭa
 05020061 tām evāvidüre madhukarīm iva sumanasa upajighrantīm divija-manuja-mano-nayanāhlādadhair
 gati-vihāra-vrīḍā-vinayāvaloka-susvarākṣarāvayavair manasi nṛṇām kusumāyudhasya
 vidadhatīm vivaram nija-mukha-vigalitāmṛtāsava-sahāsa-bhāṣaṇāmōda-madāndha-
 madhukaranikaroparodhena
 druta-pada-vinyāseṇa valgu-spandana-stana-kalāśa-kabara-bhāra-raśanām devīm
 tad-avalokanena vivṛtāvasarasya bhagavato makara-dhvajasya vaśam upanīto jaḍavad iti hovāca
 05020071 kā tvam cikīrṣasi ca kim muni-varya śaile
 05020072 māyāsi kāpi bhagavat-para-devatāyāḥ
 05020073 vijye bibharṣi dhanuṣī suhrd-ātmano 'rthe
 05020074 kim vā mṛgān mṛgayase vipine pramattān
 05020081 bāṇāv imau bhagavataḥ śata-patra-patrau
 05020082 śāntāv apuṅkha-rucirāv ati-tigma-dantau
 05020083 kasmai yuyuṅkṣasi vane vicaran na vidmaḥ
 05020084 kṣemāya no jaḍa-dhiyām tava vikramo 'stu
 05020091 śiṣyā ime bhagavataḥ paritaḥ paṭhanti
 05020092 gāyanti sāma sarahasyam ajasram īsam
 05020093 yuṣmac-chikhā-vilulitāḥ sumano 'bhivṛṣṭīḥ
 05020094 sarve bhajanty ṛṣi-gaṇā iva veda-śākhāḥ
 05020101 vācam param caraṇa-pañjara-tittirīṇām
 05020102 brahmann arūpa-mukharām śṛṅnavāma tubhyam
 05020103 labdhā kadamba-rucir anka-viṭanka-bimbe
 05020104 yasyām alāta-paridhiḥ kva ca valkalam te
 05020111 kim sambhṛtam rucirayor dvija śṛṅgayos te
 05020112 madhye kṛśo vahasi yatra dṛśiḥ śritā me
 05020113 paṅko 'ruṇaḥ surabhir ātma-viṣāṇa īdṛg
 05020114 yenāśramam subhaga me surabhī-karoṣi
 05020121 lokam pradarśaya suhrttama tāvakam me
 05020122 yatrasya ittham urasāvayavāv apūrvau
 05020123 asmad-vidhasya mana-unnayanau bibharti
 05020124 bahv adbhutam sarasa-rāsa-sudhādi vaktre
 05020131 kā vātma-vṛttir adanād dhavir anga vāti
 05020132 viṣṇoḥ kalāsy animiṣonmakarau ca karṇau
 05020133 udvigna-mīna-yugalam dvija-paṅkti-śocir
 05020134 āsanna-bhrṅga-nikaram sara in mukham te
 05020141 yo 'sau tvayā kara-saroja-hataḥ pataṅgo
 05020142 dikṣu bhraman bhramata ejayate 'kṣiṇī me
 05020143 muktam na te smarasi vakra-jaṭā-varūtham
 05020144 kaṣṭo 'nilo harati lampāṭa eṣa nīvīm
 05020151 rūpam tapodhana tapaś caratām tapoghnām
 05020152 hy etat tu kena tapasā bhavatopalabdham
 05020153 cartum tapo 'rhasi mayā saha mitra mahyam
 05020154 kim vā prasīdati sa vai bhava-bhāvano me
 05020161 na tvām tyajāmi dayitam dvija-deva-dattam
 05020162 yasmin mano dṛg api no na viyāti lagnam
 05020163 mām cāru-śṛṅgy arhasi netum anuvratam te
 05020164 cittam yataḥ pratisarantu śivāḥ sacivyāḥ
 05020170 śrī-śuka uvāca

05020171 iti lalanānunayāti-viśārado grāmya-vaiddagdhayā paribhāṣayā tām vibudha-vadhūm vibudhamatir
 adhisabhājayām āsa
 05020181 sā ca tatas tasya vīra-yūtha-pater buddhi-śīla-rūpa-vayaḥ-śriyaudāryeṇa parākṣiptamanās
 tena sahāyutāyuta-parivatsaropalakṣaṇam kālam jambūdvīpa-patinā bhauma-svargabhogān
 bubhujē
 05020191 tasyām u ha vā ātmajān sa rāja-vara āgnīdhro nābhi-kimpuruṣa-harivarṣelāvṛta-
 ramyakahiraṇmaya-
 kuru-bhadraśva-ketumāla-samjñān nava putrān ajanayat
 05020201 sā sūtvātha sutān navānuvatsaram gr̥ha evāpahāya pūrvacittir bhūya evājam
 devam upatasthe
 05020211 āgnīdhra-sutās te mātur anugrahād autpattikenaiva samhanana-balopetāḥ pitrā vibhaktā
 ātma-tulya-nāmāni yathā-bhāgam jambūdvīpa-varṣāni bubhujūḥ
 05020221 āgnīdhro rājātrptaḥ kāmānām apsarasam evānudīnam adhi-manyamānas tasyāḥ salokatām
 śrutibhir avārundha yatra pitaro mādayante
 05020231 samparete pitari nava bhrātaro meru-duhit-r merudevīm pratirūpām ugradamṣṭrīm latām
 ramyām śyāmām nārīm bhadrām devavītim iti samjñā navodavahan
 05030010 śrī-śuka uvāca
 05030011 nābhir apatya-kāmo 'prajayā merudevyā bhagavantam yajña-puruṣam avahitātmāyajata
 05030021 tasya ha vāva śraddhayā viśuddha-bhāvena yajataḥ pravargyeṣu pracaratsu dravya-deśakāla-
 mantrartvig-dakṣiṇā-vidhāna-yogopapattyā duradhigamo 'pi bhagavān bhāgavata-vātsalyatayā
 supratīka ātmānam aparājitam nija-janābhipretārtha-vidhitasayā gr̥hīta-hṛdayo hṛdayāngamam manonay-
 anānandanāvayavābhirāmam
 āviścakāra
 05030031 atha ha tam āviśkr̥ta-bhuja-yugala-dvayam hiraṇmayam puruṣa-viśeṣam kapiśakauśeyāmbara-
 dharam urasi vilasac-chrīvatsa-lalāmam daravara-vanaruha-vana-mālācchūry-amṛtamaṇi-
 gadādibhir upalakṣitam sphuṭa-kiraṇa-pravara-mukūṭa-kuṇḍala-kaṭaka-kaṭi-sūtra-hāra-keyūranūpurādy-
 āṅga-bhūṣaṇa-vibhūṣitam ṛtvik-sadasya-gr̥ha-patayo 'dhanā ivottama-dhanam upalabhya
 sabahu-mānam arhaṇenāvanata-śīrṣāṇa upatasthuḥ
 05030040 ṛtvija ūcuḥ
 05030041 arhasi muhur arhattamārhaṇam asmākam anupathānām namo nama ity etāvat sadupaśikṣitam
 ko 'rhati pumān prakṛti-guṇa-vyatikara-matir anīśa īśvarasya parasya prakṛtipuruṣayor
 arvāktanābhir nāma-rūpākṛtibhī rūpa-nirūpaṇam sakala-jana-nikāya-vṛjina-nirasanaśivatama-
 pravara-guṇa-gaṇaika-deśa-kathanād ṛte
 05030051 pariḥjanānurāga-viracita-śabala-samśabda-salila-sita-kisalaya-tulasikā-dūrvānkurair api
 sambhṛtayā saparyayā kila parama parituṣyasi
 05030061 athānayāpi na bhavata ijjayoru-bhāra-bharayā samucitam artham ihopalabhāmahe
 05030071 ātmana evānusavanam añjasāvyatirekeṇa bobhūyamānāśeṣa-puruṣārtha-svarūpasya kintu
 nāthāśiṣa āśāsānānam etad abhisamrādhana-mātram bhavitum arhati
 05030081 tad yathā bālīśānām svayam ātmanaḥ śreyāḥ param aviduṣām parama-parama-puruṣa
 prakarṣa-karuṇayā sva-mahimānam cāpavargākhyam upakalpayiṣyan svayam nāpacita
 evetaravad ihopalakṣitaḥ
 05030091 athāyam eva varo hy arhattama yarhi barhiṣi rājarṣer varadarṣabho bhavān nijapurusekṣaṇa-
 viśaya āsīt
 05030101 asaṅga-nīśita-jñānānala-vidhūtāśeṣa-malānām bhavat-svabhāvānām ātmārāmāṇām
 munīnām anavarata-pariguṇita-guṇa-gaṇa parama-maṅgalāyana-guṇa-gaṇa-kathano 'si
 05030111 atha kathañcit skhalana-kṣut-patana-jṛmbhaṇa-duravasthānādiṣu vivaśānām naḥ smarāṇāya
 jvara-maraṇa-daśāyām api sakala-kaśmala-nirasānāni tava guṇa-kṛta-nāmadheyāni vacana-gocarāni
 bhavantu
 05030121 kiñcāyam rājarṣir apatya-kāmaḥ prajām bhavādrīśīm āśāsāna īśvaram āśiṣām
 svargāpavargayor api bhavantam upadhāvati prajāyām artha-pratyayo dhanadam ivādhanaḥ
 phalīkaraṇam
 05030131 ko vā iha te 'parājito 'parājitayā māyayānavasita-padavyānāvṛta-matir viśaya-viśarayānāvṛta-
 prakṛtir anupāsita-mahac-caraṇaḥ
 05030141 yad u ha vāva tava punar adabhra-kartar iha samāhūtas tatrārtha-dhiyām mandānām
 nas tad yad deva-helanam deva-devārhasi sāmyena sarvān prativodhum aviduṣām
 05030150 śrī-śuka uvāca
 05030151 iti nigadenābhiṣṭūyamāno bhagavān animiṣarṣabho varṣa-dharābhivāditābhivandita-caraṇaḥ
 sadayam idam āha
 05030160 śrī-bhagavān uvāca
 05030161 aho batāham ṛṣayo bhavadbhir avitatha-gīrbhir varam asulabham abhiyācito
 yad amuṣyātmaḥ mayā sadṛśo bhūyād iti mamāham evābhirūpaḥ kaivalyād athāpi brahma-vādo na
 mṛṣā bhavitum arhati mamaiva hi mukham yad dvija-deva-kulam
 05030171 tata āgnīdhriye 'mśa-kalayāvatarīṣyāmy ātma-tulyam anupalabhamānaḥ
 05030180 śrī-śuka uvāca
 05030181 iti niśamayantyā merudevyāḥ patim abhidhāyāntardadhe bhagavān

05040010 śrī-śuka uvāca

05040011 atha ha tam utpattyaivābhivyajyamāna-bhagaval-lakṣaṇam sām̐yopasāma-vairāgyaiśvaryamahā-vibhūtibhir anudinam edhamānānubhāvam prakṛtayaḥ prajā brāhmaṇā devatās cāvani-talāsamavanāyāti-tarām

jagṛdhuh

05040021 tasya ha vā ittham varṣmaṇā varīyasā bṛhac-chlokena caujasā balena śriyā yaśasā vīryasāuryābhyām

ca pitā ṛṣabha itīdam nāma cakāra

05040031 yasya hīndraḥ spardhamāno bhagavān varṣe na vavarṣa tad avadhārya

bhagavān ṛṣabhadevo yogeśvaraḥ prahasyātma-yogamāyayā sva-varṣam ajanābham nāmābhyavarṣat

05040041 nābhis tu yathābhilaṣitam suprajastvam avarudhyāti-pramoda-bhara-vihvalo

gadgadākṣarayā girā svairam gṛhīta-naraloka-sadharmam bhagavantam purāṇa-puruṣam māyāvilasitamatir vatsa tāteti sānurāgam upalālayan parām nirvṛtim upagataḥ

05040051 viditānurāgam āpaura-prakṛti jana-pado rājā nābhir ātmajam samaya-seturakṣāyām

abhiśicya brāhmaṇeṣūpanidhāya saha merudevyā viśālāyām prasanna-nipuṇena tapasā

samādhi-yogena nara-nārāyaṇākhyam bhagavantam vāsudevam upāsīnaḥ kālena tanmahimānam avāpa

05040060 yasya ha pāṇḍaveya ślokāv udāharanti----

05040061 ko nu tat karma rājarṣer nābher anv ācāret pumān

05040062 apatyatām agād yasya hariḥ śuddhena karmaṇā

05040071 brahmaṇyo 'nyaḥ kuto nābher viprā maṅgala-pūjitāḥ

05040072 yasya barhiṣi yajñeṣam darśayām āsur ojasā

05040081 atha ha bhagavān ṛṣabhadevaḥ sva-varṣam karma-kṣetram anumanyamānaḥ pradarśitagurukula-vāso labdha-varair gurubhir anujñāto gṛhamedhinām dharmān anuśikṣamāno

jayantyām indra-dattāyām ubhaya-lakṣaṇam karma

samāmnāyāmnātam abhiyuñjann ātmajānām ātma-samānānām śatām janayām āsa

05040091 yeṣām khalu mahā-yogī bharato jyeṣṭhaḥ śreṣṭha-guṇa āsīd yenedam varṣam bhāratam iti vyapadiśanti

05040101 tam anu kuśāvarta ilāvarto brahmāvarto malayaḥ ketur bhadrasena indraspṛg vidarbhaḥ

kīkaṭa iti nava navati pradhānāḥ

05040111 kavir havir antarikṣaḥ prabuddhaḥ pippalāyanaḥ

05040112 āvirhotro 'tha drumilāś camasaḥ karabhājanaḥ

05040121 iti bhāgavata-dharma-darśanā nava mahā-bhāgavatās teṣām sucaritām bhagavanmahimopabr̥mhitām

vasudeva-nārada-samvādam upasāmāyanam upariṣṭād varṇayiṣyāmaḥ

05040131 yavīyāmsa ekāśītir jāyanteyāḥ pitur ādeśakarā mahā-śālīnā mahā-śrotriyā yajña-śīlāḥ karma-viśuddhā

brāhmaṇā babhūvuḥ

05040141 bhagavān ṛṣabha-samjña ātma-tantraḥ svayam nitya-nivṛttānārtha-paramparaḥ

kevalānandānubhava īśvara eva viparītavat karmāny ārabhamāṇaḥ kālenānugatam

dharmam ācaraṇenopasikṣayann atad-vidām sama upasānto maitraḥ kāruṇiko dharmārtha-

yaśaḥprajānandāmṛtāvarodhena

gṛheṣu lokam niyamayat

05040151 yad yac chīrṣaṇyācaritam tat tad anuvartate lokaḥ

05040161 yadyapi sva-viditam sakala-dharmam brāhmaṇam guhyam brāhmaṇair darśita-mārgena

sāmādibhir upāyair janatām anuśāsāsa

05040171 dravya-deśa-kāla-vayaḥ-śraddhartvig-vividhoddeśopacitaiḥ sarvair api

kratubhir yathopadeśam śata-kṛtva iyāja

05040181 bhagavatarṣabheṇa parirakṣyamāṇa etasmin varṣe na kaścana puruṣo

vāñchaty avidyamānam ivātmano 'nyasmāt kathañcana kimapi karhicid avekṣate

bhartary anusavanam vijṛmbhita-snehātīśayam antareṇa

05040191 sa kadācid aṭamāno bhagavān ṛṣabho brahmāvarta-gato brahmarṣi-pravara-sabhāyām

prajānām niśamayantīnām ātmajān avahitātmanah praśraya-praṇaya-bharasuyantritān

apy upasikṣayann iti hovāca

05050010 ṛṣabha uvāca

05050011 nāyam deho deha-bhājām nṛloke kaṣṭhān kāmān arhate viḍ-bhujām ye

05050012 tapo divyam putrakā yena sattvam śuddhyed yasmād brahma-saukhyam tv anantam

05050021 mahat-sevām dvāram āhur vimuktes tamo-dvāram yoṣitām saṅgi-saṅgam

05050022 mahāntas te sama-cittāḥ praśāntā vimanyavaḥ suhrdaḥ sādhave ye

05050031 ye vā mayīse kṛta-sauhrdārthā janeṣu dehambhara-vārtikeṣu

05050032 gṛheṣu jāyātmaja-rātimsu na prīti-yuktā yāvad-arthās ca loke

05050041 nūnam pramattaḥ kurute vikarma yad indriya-prītaya apr̥ṇoti

05050042 na sādhu manye yata ātmano 'yam asann api kleśada āsa dehaḥ

05050051 parābhavas tāvad abodha-jāto yāvan na jijñāsata ātma-tattvam

05050052 yāvat kriyās tāvad idam mano vai karmātmakam yena śarīra-bandhaḥ

05050061 evaṃ manaḥ karma-vaśaṃ prayunkte avidyayātmany upadhīyamāne
 05050062 prītir na yāvan mayi vāsudeve na mucyate deha-yogena tāvat
 05050071 yadā na paśyaty ayathā guṇehāṃ svārthe pramattaḥ sahasā vipāścit
 05050072 gata-smṛtir vindati tatra tāpān āsādyā maithunyam agāram ajñāḥ
 05050081 pumsaḥ striyā mithunī-bhāvam etaṃ tayor mitho hṛdaya-granthim āhuḥ
 05050082 ato gr̥ha-kṣetra-sutāpta-vittair janasya moho 'yam ahaṃ mameti
 05050091 yadā mano-hṛdaya-granthir asya karmānubaddho dṛḍha āślatheta
 05050092 tadā janaḥ samparivartate 'smād muktaḥ paraṃ yāty atihāya hetum
 05050101 haṃse gurau mayi bhaktyānuvṛtyā vitṛṣṇayā dvandva-titiksāyā ca
 05050102 sarvatra jantor vyasanāvagatyā jījñāsāyā tapasehā-nivṛttyā
 05050111 mat-karmabhir mat-kathayā ca nityaṃ mad-deva-saṅgād guṇa-kīrtanān me
 05050112 nirvaira-sāmyopaśamena putrā jihāsāyā deha-gehātma-buddheḥ
 05050121 adhyātma-yogena vivikta-sevayā prāṇendriyātmābhijayena sadhryak
 05050122 sac-chraddhayā brahmacaryeṇa śāśvad asampramādena yamena vācām
 05050131 sarvatra mad-bhāva-vicakṣaṇena jñānena vijñāna-virājitena
 05050132 yogena dhṛty-udyama-sattva-yukto līngam vyapohet kuśalo 'ham-ākhyam
 05050141 karmāśayam hṛdaya-granthi-bandham avidyayāsāditam apramattaḥ
 05050142 anena yogena yathopadeśam samyag vyapohyoparameta yogāt
 05050151 putrāṃś ca śiṣyāṃś ca nṛpo gurur vā mal-loka-kāmo mad-anugrahārthaḥ
 05050152 itthaṃ vimanyur anuśiṣyād ataj-jñān na yojayet karmasu karma-mūḍhān
 05050153 kaṃ yojayan manujo 'rthaṃ labheta nipātayan naṣṭa-dṛśam hi garte
 05050161 lokaḥ svayaṃ śreyasi naṣṭa-dṛṣṭir yo 'rthān samīheta nikāma-kāmaḥ
 05050162 anyonya-vairaḥ sukha-leśa-hetor ananta-duḥkham ca na veda mūḍhaḥ
 05050171 kas taṃ svayaṃ tad-abhijño vipāścid avidyāyām antare vartamānam
 05050172 dṛṣṭvā punas taṃ saghṛṇaḥ kubuddhim prayojayed utpathagam yathāndham
 05050181 gurur na sa syāt sva-jano na sa syāt pitā na sa syāj janānī na sā syāt
 05050182 daivam na tat syān na patiś ca sa syān na mocayed yaḥ samupeta-mṛtyum
 05050191 idaṃ śarīraṃ mama durvibhāvyaṃ sattvaṃ hi me hṛdayaṃ yatra dharmāḥ
 05050192 pṛṣṭhe kṛto me yad adharma ārād ato hi mām ṛṣabham prāhur āryāḥ
 05050201 tasmād bhavanto hṛdayena jātāḥ sarve mahīyāṃsam amuṃ sanābham
 05050202 akliṣṭa-buddhyā bharaṭam bhajadhvam śuśrūṣaṇam tad bharaṇam prajānām
 05050211 bhūteṣu vīrudbhya uduttamā ye sarīrṣpās teṣu sabodha-niṣṭhāḥ
 05050212 tato manuṣyāḥ pramathās tato 'pi gandharva-siddhā vibudhānugā ye
 05050221 devāsurbhyo maghavat-pradhānā dakṣādayo brahma-sutās tu teṣām
 05050222 bhavaḥ paraḥ so 'tha viriṅca-vīryaḥ sa mat-paro 'haṃ dvija-deva-devaḥ
 05050231 na brāhmaṇais tulaye bhūtam anyat paśyāmi viprāḥ kim ataḥ paraṃ tu
 05050232 yasmin nṛbhiḥ prahutaṃ śraddhayāham aśnāmi kāmam na tathāgni-hotre
 05050241 dhṛtā tanūr uśatī me purānī yeneha sattvaṃ paramaṃ pavitram
 05050242 śamo damaḥ satyam anugrahaś ca tapas titiksānubhavaś ca yatra
 05050251 matto 'py anantāt parataḥ parasmāt svargāpavargādhipater na kiñcit
 05050252 yeṣām kim u syād itareṇa teṣām akiñcanānām mayi bhakti-bhājām
 05050261 sarvāṇi mad-dhiṣṇyatayā bhavadbhiś carāṇi bhūtāni sutā dhruvāṇi
 05050262 sambhāvitavyāni pade pade vo vivikta-dṛgbhis tad u hārhaṇam me
 05050271 mano-vaco-dṛk-karaṇehitasya sākṣāt-kṛtaṃ me paribarhaṇam hi
 05050272 vinā pumān yena mahā-vimohāt kṛtānta-pāśān na vimoktum īset
 05050280 śrī-śuka uvāca
 05050281 evaṃ anuśāsyātmajan svayam anuśiṣṭān api lokānuśāsanārthaṃ mahānubhāvaḥ paramasuhṛd
 bhagavān ṛṣabhāpadeśa upāśama-śīlānām uparata-karmaṇām mahā-munīnām bhakti-jñānavairāgya-
 lakṣaṇam pāramahāmsya-dharmam upāśikṣamāṇaḥ sva-tanaya-śata-jyeṣṭham paramabhāgavataṃ
 bhagavaj-jana-parāyaṇam bharaṭam dharaṇi-pālanāyābhīcicya svayaṃ bhavana
 evorvarita-śarīra-mātra-parigraha unmatta iva gagana-paridhānaḥ prakīrṇa-keśa
 ātmany āropitāhavanīyo brahmāvartāt pravavrāja
 05050291 jaḍāndha-mūka-badhira-piśāconmādakavad-avadhūta-veṣo 'bhibhāṣyamāṇo 'pi janānām
 gr̥hīta-mauna-vratas tūṣṇīm babhūva
 05050301 tatra tatra pura-grāmākara-kheṭa-vāṭa-kharvaṭa-śībira-vraja-ghoṣa-sārtha-girivanāśramādiṣv
 anupatham avanicarāpasadaiḥ paribhūyamāno makṣikābhir iva vana-gajas tarjanatādanāvamehana-
 ṣṭhīvāna-grāva-śakṛd-rajāḥ-prakṣepa-pūti-vāṭa-duruktais tad avigaṇayann evāsatsamsthāna
 etasmin dehopalakṣaṇe sad-apadeśa ubhayānubhava-svarūpeṇa svamahimāvasthānenāsamāropitāham-
 mābhīmānatvād avikhaṇḍita-manāḥ pṛthivīm eka-carah
 paribabhrāma
 05050311 ati-sukumāra-kara-caraṇoraḥ-sthala-vipula-bāhv-aṃsa-gala-vadanādy-avayava-vinyāsaḥ
 prakṛti-sundara-svabhāva-hāsa-sumukho nava-nalina-dalāyamāna-śiśira-tārāruṇāyata-nayana-ruciraḥ
 sadṛśa-subhaga-kapola-karṇa-kaṇṭha-nāso vigūḍha-smita-vadana-mahotsavena pura-vanitānām
 manasi kusuma-śarāsanam upadadhānaḥ parāg-avalambamāna-kuṭila-jaṭila-kapiśa-keśa-bhūri-bhāro
 'vadhūta-malina-nija-śarīreṇa graha-gr̥hīta ivādṛśyata

05050321 yarhi vāva sa bhagavān lokam imaṃ yogasyāddhā pratīpam ivācakṣāṇas tat-pratikriyākarma
 bībhatsitam iti vratam ājagaram-āsthitaḥ śayāna evāśnāti pibati khādaty avamehati hadati
 sma ceṣṭamāna uccarita ādigdhoddeśaḥ
 05050331 tasya ha yaḥ purīṣa-surabhi-saugandhya-vāyus tam deśam daśa-yojanam
 samantāt surabhim cakāra
 05050341 evaṃ go-mṛga-kāka-caryayā vrajams tiṣṭhann āsīnaḥ śayānaḥ kāka-mṛga-go-caritaḥ pibati
 khādaty avamehati sma
 05050351 iti nānā-yoga-caryācaraṇo bhagavān kaivalya-patir ṛṣabho 'virata-paramamahānandānubhava
 ātmani sarveṣāṃ bhūtānām ātma-bhūte bhagavati vāsudeva ātmano
 'vyavadhānānanta-rodara-bhāvena siddha-samastārtha-paripūrṇo yogaiśvaryāṇi vaihāyasa-manojavān-
 tardhāna-
 parakāya-praveśa-dūra-grahaṇādīni yadṛcchayopagatāni nāñjasā nṛpa
 hṛdayenābhyanandat
 05060010 rājovāca
 05060011 na nūnam bhagava ātmārāmāṇām yoga-samīrita-jñānāvabharjita-karma-bījānām aiśvaryāṇi
 punaḥ kleśadāni bhavitum arhanti yadṛc-chayopagatāni
 05060020 ṛṣir uvāca
 05060021 satyam uktam kintv iha vā eke na manaso 'ddhā viśrambham anavasthānasya śaṭha-kirāta
 iva saṅgacchante
 05060030 tathā cuktam
 05060031 na kuryāt karhicit sakhyam manasi hy anavasthite
 05060032 yad-viśrambhāc cirāc cīrṇam caskanda tapa aiśvaram
 05060041 nityam dadāti kāmasya cchidram tam anu ye 'rayaḥ
 05060042 yoginaḥ kṛta-maitrasya patyur jāyeva puṃścalī
 05060051 kāmo manyur mado lobhaḥ śoka-moha-bhayādayaḥ
 05060052 karma-bandhaś ca yan-mūlaḥ svīkuryāt ko nu tad budhaḥ
 05060061 athaivam akhila-loka-pāla-lalāmo 'pi vilakṣaṇair jaḍavad avadhūta-veṣa-bhāṣācaritair
 avilakṣita-bhagavat-prabhāvo yoginām sāmparāya-vidhim anuśikṣayan sva-kalevaram
 jihāsaur ātmany ātmānam asaṃvyavahitam anarthāntara-bhāvenānvīkṣamāṇa
 uparatānuvṛttir upararāma
 05060071 tasya ha vā evaṃ mukta-liṅgasya bhagavata ṛṣabhasya yogamāyā-vāsanayā deha imām
 jagatīm abhimānābhāsenā saṅkramamāṇaḥ koṅka-veṅka-kuṭakān dakṣiṇakarnātakān
 deśān yadṛcchayopagataḥ kuṭakācalopavana āsya kṛtāśma-kavala unmāda iva muktamūrdhajo
 'samvīta eva vicāra
 05060081 atha samīra-vega-vidhūta-veṇu-vikarṣaṇa-jātogra-dāvānalas tad vanam ālelihanāḥ saha
 tena dadāha
 05060091 yasya kilānucaritam upākārṇya koṅka-veṅka-kuṭakānām rājārhan-nāmopaśikṣya
 kalāv adharma utkrṣyamāṇe bhavitavyena vimohitaḥ sva-dharma-patham akuto-bhayam apahāya
 kupatha-pākhaṇḍam asamañjasam nija-manīṣayā mandaḥ sampravartayiṣyate
 05060101 yena ha vāva kalau manujāpasadā deva-māyā-mohitaḥ sva-vidhi-niyoga-śauca-cāritra-vihīnā
 deva-helanāny apavratāni nija-nijecchayā grhṇānā asnānānacamanāśauca-keśolluñcanādīni
 kalinādharmā-bahulenopahata-dhiyo brahma-brāhmaṇa-yajña-puruṣa-loka-vidūṣakāḥ prāyeṇa
 bhaviṣyanti
 05060111 te ca hy arvāktanayā nija-loka-yātrayāndha-paramparayāśvastās tamasy andhe svayam eva
 prapatiṣyanti
 05060121 ayam avatāro rajasopapluta-kaivalyopaśikṣaṇārthaḥ
 05060130 tasyānuguṇān ślokān gāyanti----
 05060131 aho bhuvaḥ sapta-samudravatyā dvīpeṣu varṣeṣv adhipuṇyam etat
 05060132 gāyanti yatradya-janā murāreḥ karmāṇi bhadraṇy avatāravanti
 05060141 aho nu vaṃśo yaśasāvadātaḥ praiyavrato yatra puṃm purāṇaḥ
 05060142 kṛtāvātāraḥ puruṣaḥ sa ādyaś cacāra dharmam yad akarma-hetum
 05060151 ko nv asya kāṣṭhām aparō 'nugacchen mano-rathenāpy abhavasya yogī
 05060152 yo yoga-māyāḥ sprhayaty udastā hy asattayā yena kṛta-prayatnāḥ
 05060161 iti ha sma sakala-veda-loka-deva-brāhmaṇa-gavām parama-guror bhagavata ṛṣabhākhyasya
 viśuddhācaritam īritam puṃsām samasta-duścaritābhiharāṇam parama-mahāmaṅgalāyanam
 idam anuśraddhayopacitayānuśṛṇoty āśrāvayati vāvahito bhagavati tasmin vāsudeva
 ekāntato bhaktir anayor api samanuvartate
 05060171 yasyām eva kavaya ātmānam avirataṃ vividha-vṛjina-saṃsārāparitāpopatapyamānam
 anusavanam snāpayantas tayaiva parayā nirvṛtyā hy apavargam ātyantikam
 parama-puruṣārtham api svayam āsāditaṃ no evādriyante bhagavadīyatvenaiva parisamāptasarvārthāḥ
 05060181 rājan patir gurur alam bhavatām yadūnām
 05060182 daivam priyaḥ kula-patiḥ kva ca kiṅkaro vaḥ
 05060183 astv evam aṅga bhagavān bhajatām mukundo
 05060184 muktīm dadāti karhicit sma na bhakti-yogam
 05060191 nityānubhūta-nija-lābha-nivṛtta-trṣṇaḥ

05060192 śreyasy atad-racanayā cira-supta-buddheḥ
 05060193 lokasya yaḥ karuṇayābhayam ātma-lokam
 05060194 ākhyān namo bhagavate ṛṣabhāya tasmai
 05070010 śrī-śuka uvāca
 05070011 bharatas tu mahā-bhāgavato yadā bhagavatāvani-tala-paripālanāya sañcintitas tadanuśāsana-
 parah pañcajanīm viśvarūpa-duhitaram upayeme
 05070021 tasyām u ha vā ātmajān kārtsnyenānurūpān ātmanaḥ pañca janayām āsa bhūtādir iva
 bhūta-sūkṣmāni sumatiṁ rāṣṭrabhṛtaṁ sudarśanam āvaraṇam dhūmraketum iti
 05070031 ajanābham nāmaitad varṣam bhāratam iti yata ārabhya vyapadiśanti
 05070041 sa bahuvin mahī-patiḥ piṭṛ-pitāmahavad uru-vatsalatayā sve sve karmaṇi vartamānāḥ prajāḥ
 sva-dharmam anuvartamānaḥ paryapālayat
 05070051 tje ca bhagavantam yajña-kratu-rūpaṁ kratubhir uccāvacaḥ śraddhayāhṛtāgnihotra-
 darśapūrṇamāsa-
 cāturmāsya-paśu-somānām prakṛti-vikṛtibhir anusavanam cāturhotra-vidhinā
 05070061 sampracaratsu nānā-yāgeṣu viracitāṅga-kriyeṣv apūrvam yat tat kriyā-phalam
 dharmākhyam pare brahmaṇi yajña-puruṣe sarva-devatā-liṅgānām mantrāṇām artha-niyāma-katayā
 sākṣāt-kartari para-devatāyām bhagavati vāsudeva eva bhāvayamāna ātma-naipuṇya-mṛdita-kaśāyo
 haviḥsv adhvaryubhir gr̥hyamāneṣu sa yajamāno yajña-bhājo
 devāms tān puruṣāvayaveṣv abhyadhyāyat
 05070071 evam karma-viśuddhyā viśuddha-sattvasyāntar-hṛdayākāśa-śarīre brahmaṇi bhagavati
 vāsudeve mahā-puruṣa-rūpopalakṣaṇe śrīvatsa-kaustubha-vana-mālāri-dara-gadādibhir upalakṣite
 nija-puruṣa-hṛl-likhitenātmani puruṣa-rūpeṇa virocāmāna uccaistarām bhaktir anudinam edhamānarayājāya-
 ta
 05070081 evam varṣāyuta-sahasra-paryantāvasita-karma-nirvāṇāvasaro 'dhibhujyamānam svatanayebhyo
 riktham piṭṛ-paitāmaham yathā-dāyam vibhajya svayam sakala-sampan-niketāt svaniketāt
 pulahāśramaṁ pravavrāja
 05070091 yatra ha vāva bhagavān harir adyāpi tatradyānām nija-janānām vātsalyena sannidhāpyata
 icchā-rūpeṇa
 05070101 yatrāśrama-padāny ubhayato nābhibhir dṛṣac-cakraiś cakra-nadī nāma sarit-pravarā
 sarvataḥ pavitrī-karoti
 05070111 tasmin vāva kila sa ekalaḥ pulahāśramopavane vividha-kusuma-kisalaya-tulasikāmbubhiḥ
 kanda-mūla-phalopahāraiś ca samīhamāno bhagavata ārādhanam vivikta uparata-viṣayābhilāṣa
 upabhṛtopaśamaḥ parām nirvṛtim avāpa
 05070121 tayettham avirata-puruṣa-paricaryayā bhagavati pravardhamānā-nurāga-bhara-drutahṛdaya-
 śaithilyaḥ praharṣa-vegenātmany udbhidyamāna-roma-pulaka-kulaka autkaṇṭhya-pravṛttapraṇaya-
 bāṣpa-niruddhāvaloka-nayana evam nija-ramaṇāruṇa-caraṇāravindānudhyāna-paricita-bhaktiyogena
 paripluta-paramāhlāda-gambhīra-hṛdaya-hradāvagādha-dhiṣaṇas tām api kriyamānām
 bhagavat-saparyām na sasmāra
 05070131 ittham dhṛta-bhagavad-vrata aiṇeyājina-vāsasānusavanābhiṣekārdra-kapiśa-kuṭila-jaṭakalāpena
 ca virocāmānaḥ sūryarcā bhagavantam hiraṇmayam puruṣam ujjihāne sūrya-maṇḍale
 'bhyupatiṣṭhann etad u hovāca
 05070141 paro-rajah savitur jāta-vedo devasya bhargo manasedam jajāna
 05070142 suretasādaḥ punar āviśya caṣṭe haṁsam gr̥dhrānam nṛṣad-riṅgirām imaḥ
 05080010 śrī-śuka uvāca
 05080011 ekadā tu mahā-nadyām kṛtābhiṣeka-naiyamikāvaśyako brahmākṣaram abhigr̥ṇāno muhūrtatrayam
 udakānta upaviveśa
 05080021 tatra tadā rājan hariṇī pipāsayā jalāśayābhyāśam ekai vopajagāma
 05080031 tayā pepīyamāna udaye tāvad evāvidūreṇa nadato mṛga-pater unnādo loka-bhayaṅkara
 udapatat
 05080041 tam upaśrutya sā mṛga-vadhūḥ prakṛti-viklavā cakita-nirīkṣaṇā sutarām api haribhayābhiniveśa-
 vyagra-hṛdayā pariplava-dṛṣṭir agata-trṣā bhayāt sahasaivoccakrāma
 05080051 tasyā utpatantyā antaratnyā uru-bhayāvagalito yoni-nirgato garbhaḥ srotasi nipapāta
 05080061 tat-prasavotsarpaṇa-bhaya-khedāturā sva-gaṇena viyuḥkṣamānā kasyāñcid daryām kṛṣṇasārasatī
 nipapātātha ca mamāra
 05080071 tam tv eṇa-kuṇakam kṛpaṇam srotasānūhyamānam abhivīkṣyāpavidham
 bandhur ivānukampayā rājarsir bhārata ādāya mṛta-mātaram ity āśrama-padam anayat
 05080081 tasya ha vā eṇa-kuṇaka uccair etasmin kṛta-nijābhimānasyāhar-ahas tat-poṣaṇa-pālana-lālana-
 prīṇanānudhyānenātma-niyamāḥ saha-yamāḥ puruṣa-paricaryādaya ekaikaśaḥ katipayenāhargaṇena
 viyuḥkṣamānāḥ kila sarva evodavasān
 05080091 aho batāyam hariṇa-kuṇakaḥ kṛpaṇa īśvara-ratha-caraṇa-paribhramaṇa-rayeṇa sva-gaṇasuhṛd-
 bandhubhyaḥ parivarjitaḥ śaraṇam ca mopasādito mām eva mātā-pitarau bhrātrjñātīn
 yauthikāms caivopeyāya nānyam kañcana veda mayy ati-visrabdhaś cāta eva mayā matparāyaṇasya
 poṣaṇa-pālana-prīṇana-lālana anasūyunānuṣṭheyam śaraṇyopekṣā-doṣa-viduṣā
 05080101 nūnam hy āryāḥ sādharma upaśama-śīlāḥ kṛpaṇa-suhṛda evam-vidhārthe svārthān api
 gurutarān upekṣante

05080111 iti kṛtānuṣaṅga āsana-śayanāṭana-snānāśanādiṣu saha mṛga-jahunā snehānubaddha-hṛdaya āsīt

05080121 kuśa-kusuma-samit-palāśa-phala-mūlodakāny āhariṣyamāṇo vṛkasālā-vṛkāḍibhyo bhayam āśamsamāno yadā saha hariṇa-kuṇakena vanam samāviśati

05080131 pathiṣu ca mugdha-bhāvena tatra tatra viṣakta-mati-praṇaya-bhara-hṛdayaḥ kārpaṇyāt skandhenodvahati evam utsaṅga urasi cādhāyopalālayan mudam paramām avāpa

05080141 kriyāyām nirvartyamānāyām antarāle 'py utthāyotthāya yadainam abhicakṣīta tarhi vāva sa varṣa-patiḥ prakṛti-sthena manasā tasmā āśiṣa āśāste svasti stād vatsa te sarvata iti

05080151 anyadā bhṛṣam udvigna-manā naṣṭa-draviṇa iva kṛpaṇaḥ sakaruṇam ati-tarṣeṇa hariṇakuṇaka-viraha-vihvala-hṛdaya-santāpas tam evānuśocan kila kaśmalam mahad abhirambhita iti hovāca

05080161 api bata sa vai kṛpaṇa eṇa-bālako mṛta-hariṇī-suto 'ho mamānāryasya śaṭha-kirātamater akṛta-sukṛtasya kṛta-visrambha ātma-pratyayena tad avigaṇayan sujana ivāgamīṣyati

05080171 api kṣemeṇāsminn āśramopavane śaṣpāṇi carantaṁ deva-guptam drakṣyāmi

05080181 api ca na vṛkaḥ sālā-vṛko 'nyatamo vā naika-cara eka-caro vā bhakṣayati

05080191 nimlocati ha bhagavān sakala-jagat-kṣemodayas trayy-ātmādyāpi mama na mṛga-vadhūnyāsa āgacchati

05080201 api svid akṛta-sukṛtam āgatya mām sukhayīṣyati hariṇa-rāja-kumāro vividha-ruciradarśanīya-nija-mṛga-dāraka-vinodair asantoṣam svānām apanudan

05080211 kṣvelikāyām mām mṛṣā-samādhināmīlita-dṛṣam prema-samrambheṇa cakita-cakita āgatya pṛṣad-aparuṣa-viṣānāgreṇa luṭhati

05080221 āsādita-haviṣi barhiṣi dūṣite mayopālabdho bhīta-bhītaḥ sapady uparata-rāsa ṛṣikumāravad avahita-karaṇa-kalāpa āste

05080231 kim vā are ācaritam tapas tapasvinyānāyā yad iyam avaniḥ savinaya-kṛṣṇa-sāra-tanayatanutara-subhaga-śivatamākhara-khura-pada-paṅktibhir draviṇa-vidhurāturasya kṛpaṇasya mama draviṇa-padaḥ sūcayanty ātmānam ca sarvataḥ kṛta-kautukam dvijānām svargāpavarga-kāmānām deva-yajanam karoti

05080241 api svid asau bhagavān uḍu-patir enam mṛga-pati-bhayān mṛta-mātaram mṛga-bālakam svāśrama-paribhraṣtam anukampayā kṛpaṇa-jana-vatsalaḥ paripāti

05080251 kim vātmaja-viśleṣa-jvara-dava-dahana-śikhābhir upatapyamāna-hṛdaya-sthala-nalinīkam mām upasṛta-mṛgī-tanayam śiśira-śāntānurāga-guṇita-nija-vadana-salilāmṛtamaya-gabhastibhiḥ svadhayatīti ca

05080261 evam aghaṭamāna-manorathākula-hṛdayo mṛga-dārakābhāsenā svārabdha-karmaṇā yogārambhaṇato vibhramśitaḥ sa yoga-tāpaso bhagavad-ārādhana-lakṣaṇāc ca katham itarathā jātyantara eṇa-kuṇaka āsaṅgaḥ sāksān niḥśreyasa-pratipakṣatayā prak-parityakta-dustyajahṛdayābhijātasya tasyaivam antarāya-vihata-yogārambhaṇasya rājarṣer bharatasya tāvan mṛgārbhaka-poṣaṇa-pālana-prīṇana-lālanānuṣaṅgeṇavigaṇayata ātmānam ahir ivākhu-bilam duratikramaḥ kālaḥ karāla-rabhasa āpadyata

05080271 tadānīm api pārśva-vartinam ātmajam ivānuśocantam abhivīkṣamāṇo mṛga evābhiniveśitamānā visṛjya lokam imam saha mṛgeṇa kalevaram mṛtam anu na mṛta-janmānusmṛtir itaravan mṛgaśarīram avāpa

05080281 tatrāpi ha vā ātmano mṛgatva-kāraṇam bhagavad-ārādhana-samihānubhāvenānusmṛtya bhṛṣam anutapyamāna āha

05080291 aho kaṣṭam bhraṣṭo 'ham ātmavatām anupathād yad-vimukta-samasta-saṅgasya vivikta-puṇyāraṇya-

śaraṇasyātmavata ātmani sarveṣām ātmanām bhagavati vāsudeve tad-anuśravaṇamanana-saṅkīrtanārādhanaanusmaraṇābhivyogenāśūnya-sakala-yāmena kālena samāveśitam samāhitam

kārtsnyena manas tat tu punar mamābudhasyārān mṛga-sutam anu parisusrāva

05080301 ity evam nigūḍha-nirvedo visṛjya mṛgīm mātaram punar bhagavat-kṣetram upaśama-śīlamuni-gaṇa-dayitam śālagrāmaṁ pulastya-pulahāśramaṁ kālañjarāt pratyājagāma

05080311 tasminn api kālam pratīkṣamāṇaḥ saṅgāc ca bhṛṣam udvigna ātma-sahacaraḥ śuṣka-parṇatṛṇa-vīrudhā vartamāno mṛgatva-nimittāvasānam eva gaṇayan mṛga-śarīram tīrthodaka-klinnam utsasarja

05090010 śrī-śuka uvāca

05090011 atha kasyacid dvija-varasyāṅgiraḥ-pravarasya śama-dama-tapaḥ-svādhyāyādhyayana-tyāgasantoṣa-

titikṣā-praśraya-vidyānasūyātma-jñānānanda-yuktasyātma-sadrśa-śruta-śīlācāra-rūpaudāryaguṇā nava sodaryā āṅgajā babhūvur mithunam ca yavīyasyām bhāryāyām yas tu tatra pumāms tam

parama-bhāgavataṁ rājarṣi-pravaram bharatam utsṛṣṭa-mṛga-śarīram carama-śarīreṇa vipratvam gatam āhuḥ

05090021 tatrāpi svajana-saṅgāc ca bhṛṣam udvijamāno bhagavataḥ karma-bandha-vidhvamsanaśravaṇa-smaraṇa-guṇa-vivaraṇa-caraṇāravinda-yugalam manasā vidadhad ātmanam

pratighātam āśaṅkamāno bhagavad-anugraheṇānusmṛta-sva-pūrva-janmāvalir ātmānam unmattajaḍāndha-badhira-svarūpeṇa darśayām āsa lokasya

05090031 tasyāpi ha vā ātmajasya vipraḥ putra-snehānubaddha-manā

āsamāvartanāt saṁskārān yathopadeśam vidadhāna upanītasya ca punaḥ śaucācamanādīn karmaniyamān

anabhipretān api samaśikṣayad anuśiṣṭena hi bhāvyaṃ pituḥ putreṇeti
 05090041 sa cāpi tad u ha pitṛ-sannidhāv evāsadhṛcīnam iva sma karoti
 chandāmsy adhyāpayiṣyan saha vyāhṛtibhiḥ sapraṇava-śiras tripadīm sāvitṛīm graiṣṃavāsantikān
 māsān adhīyānam apy asamaveta-rūpaṃ grāhayām āsa
 05090051 evaṃ sva-tanuja ātmany anurāgāveśita-cittaḥ śaucādhyayana-vrata-niyama-gurv-
 analaśuśrūṣaṇādy-
 aupakurvāṇaka-karmāṇy anabhiyuktāny api samanūśiṣṭena bhāvyaṃ ity asad-āgrahaḥ
 putram anuśāsyā svayaṃ tāvad anadhigata-manorathaḥ kālenāpramattena svayaṃ gr̥ha eva pramatta
 upasamhṛtaḥ
 05090061 atha yavīyasī dvija-satī sva-garbha-jātaṃ mithunaṃ sapatnyā upanyasya
 svayaṃ anusamsthayā patilokam agāt
 05090071 pitary uparate bhrātara enam atat-prabhāva-vidas trayyām vidyāyām eva paryavasitamatayo
 na para-vidyāyām jaḍa-matir iti bhrātur anuśāsana-nirbandhān nyavṛtsanta
 05090081 sa ca prakṛtair dvipada-paśubhir unmatta-jaḍa-badhira-mūkety abhibhāṣyamāṇo yadā ta-
 danurūpāṇi
 prabhāṣate karmāṇi ca kāryamāṇaḥ parecchayā karoti viṣṭito vetanato vā yācñyā
 yadṛcchayā vopasāditaṃ alpam̐ bahu mṛṣṭam̐ kadannaṃ vābhyavaharati param̐ nendriya-prītinimittam
 nitya-nivṛtta-nimitta-sva-siddha-viśuddhānubhavānanda-svātma-lābhādhigamaḥ sukhaduḥkhayor
 dvandva-nimittayor asambhāvita-dehābhimānaḥ
 05090101 śītoṣṇa-vāta-varṣeṣu vṛṣa ivānāvṛtāṅgaḥ pīnaḥ samhananāṅgaḥ sthaṇḍilasamveśanānunar-
 danāmajjana-
 rajasā mahāmaṇir ivānabhivyakta-brahma-varcasah kupatāvṛtakatir
 upavītenoru-maṣiṇā dvijātir iti brahma-bandhur iti samjñayātaj-jñajanāvamoto vicacāra
 05090111 yadā tu parata āhāraṃ karma-vetanata ihamānaḥ sva-bhrātṛbhir api kedāra-karmaṇi
 nirūpitas tad api karoti kintu na samaṃ viṣamaṃ nyūnam adhikam̐ iti veda kaṇa-piṇyāka-phalīkaraṇa-
 kulmāṣa-sthālīpurīśādīny apy amṛtavad abhyavaharati
 05090121 atha kadācit kaścid vṛṣala-patir bhadra-kālyai puruṣa-paśum ālabhatāpatya-kāmaḥ
 05090131 tasya ha daiva-muktasya paśoḥ padavīm tad-anucarāḥ paridhāvanto niśi niśītha-samaye
 tamasāvṛtāyām anadhigata-paśava ākasmikena vidhinā kedārān vīrāsanena mrga-varāhādibhyaḥ
 samrakṣamāṇam aṅgiraḥ-pravara-sutam apaśyan
 05090141 atha ta enam anavadya-lakṣaṇam avamṛśya bhartṛ-karma-niṣpattim manyamānā baddhvā
 raśanayā caṇḍikā-gr̥ham upaninyur mudā vikasit a-vadanāḥ
 05090151 atha paṇayas taṃ sva-vidhinābhiṣicyāhatena vāsasācchādya bhūṣaṇālepa-sraktilakādibhir
 upaskṛtaṃ bhuktavantam̐ dhūpa-dīpa-mālyā-lāja-kisalayānkura-phalopahāropetayā
 vaiśasa-samsthayā mahatā gīta-stuti-mṛdaṅga-paṇava-ghoṣeṇa ca puruṣa-paśum bhadra-kālyāḥ purata
 upaveśayām āsuḥ
 05090161 atha vṛṣala-rāja-paṇiḥ puruṣa-paśor asṛg-āsavena devīm bhadra-kālīm yakṣyamāṇas tadabhiman-
 tritam
 asim ati-karāla-niśitam upādade
 05090171 iti teṣāṃ vṛṣalānām̐ rajas-tamaḥ-prakṛtīnām̐ dhana-mada-raja-utsikta-manasām̐ bhagavatkalā-
 vīra-kulam̐ kadhāthī-kṛtyotpathena svairam̐ viharatām̐ himsā-vihārāṇām̐ karmāti-dāruṇam̐
 yad brahma-bhūtasya sākṣād brahmarṣi-sutasya nirvairasya sarva-bhūta-suhṛdaḥ
 sūnāyām̐ apy ananumatam̐ ālambhanam̐ tad upalabhya brahma-tejasāti-durviṣaheṇa
 dandahyamānena vapuṣā sahasoccacāta saiva devī bhadra-kālī
 05090181 bhr̥sam̐ amarṣa-roṣāveśa-rabhasa-vilasita-bhru-kuṭi-viṭapa-kuṭila-
 daṃṣṭrāruṇekṣaṇāṭopātibhayānaka-
 vadanā hantu-kāmevedam̐ mahātṭa-hāsam̐ ati-samrambheṇa vimuñcantī tata utpatya
 pāpīyasām̐ duṣṭānām̐ tenaivāsinā vivṛkṇa-śīrṣṇām̐ galāt sravantam̐ asṛg-āsavam̐ atyuṣṇam̐ saha
 gaṇena nipīyāti-pāna-mada-vihvaloccaistarām̐ sva-pārśadaiḥ saha jagau nanarta ca vijahāra ca śīraḥkanduka-
 līlayā
 05090191 evam̐ eva khalu mahad-abhicārāti-kramaḥ kārtsnyenātmane phalati
 05090201 na vā etad viṣṇudatta mahad-adbhutaṃ yad asambhramaḥ sva-śiraś-chedana āpatite 'pi
 vimukta-dehādy-ātma-bhāva-sudṛḍha-hṛdaya-granthīnām̐ sarva-sattva-suhṛd-ātmanām̐ nirvairāṇām̐
 sākṣād bhagavatānimiṣāri-varāyudhenāpramattena tais tair bhāvaiḥ parirakṣyamāṇānām̐ tat-pādamūlam̐
 akutaścid-bhayam̐ upasṛtānām̐ bhāgavata-paramahamsānām̐
 05100010 śrī-śuka uvāca
 05100011 atha sindhu-sauvīra-pate rahūgaṇasya vrajata ikṣumatyās taṭe tat-kula-patinā śībikā-vāhapuruṣān-
 veṣaṇa-
 samaye daivenopasāditaḥ sa dvija-vara upalabdha eṣa pīvā yuvā samhananāṅgo gokharavad
 dhuraṃ voḍhum alam̐ iti pūrva-viṣṭi-gr̥hītaiḥ saha gr̥hītaḥ prasabham̐ atad-arha uvāha
 śībikām̐ sa mahānubhāvaḥ
 05100021 yadā hi dvija-varasyeṣu-mātrāvalokānugater na samāhitā puruṣa-gatis tadā viṣama-gatām̐
 sva-śībikām̐ rahūgaṇa upadhārya puruṣān adhivahata āha he voḍhāraḥ sādhv atikramata kim̐ iti
 viṣamam̐ uhyate yānam̐ iti
 05100031 atha ta īśvara-vacaḥ sopālabham̐ upākarnyopāya-turīyāc chaṅkita-manasas taṃ

vijñāpayām babhūvuḥ

05100041 na vyaṃ nara-deva pramattā bhavan-niyamānupathāḥ sādhu eva vahāmaḥ

ayam adhunaiva niyukto 'pi na drutaṃ vrajati nānena saha voḍhum u ha vyaṃ pārayāma iti

05100051 sāmsargiko doṣa eva nūnam ekasyāpi sarveṣāṃ sāmsargikāṇāṃ bhavitum arhatīti niścitya

niśamya kṛpaṇa-vaco rājā rahūgaṇa upāsita-vṛddho 'pi nisargeṇa balāt kṛta iṣad-utthitamanyur

avispaṣṭa-brahma-tejasāṃ jāta-vedasāṃ iva rajasāvṛta-matir āha

05100061 aho kaṣṭam bhrātar vyaktam uru-pariśrānto dīrgham adhvānam eka eva ūhivān suciram

nāti-pīvā na samhananāṅgo jarasā copadruto bhavān sakhe no evāpara ete saṅghaṭṭina iti bahuvipralabdho

'py avidyayā racita-dravya-guṇa-karmāśaya-sva-carama-kalevare 'vastuni samsthānaviśeṣe

'ham mamety anadhyāropita-mithyā-pratyayo brahma-bhūtas tūṣṇīm śibikāṃ pūrvavad uvāha

05100071 atha punaḥ sva-śibikāyāṃ viśama-gatāyāṃ prakupita uvāca rahūgaṇaḥ kim idam are tvam

jīvan-mṛto mām kadhāthī-kṛtya bhārṭṛ-śāsanam aticarasi pramattasya ca te karomi cikitsāṃ daṇḍapāṇir

iva janatāyā yathā prakṛtiṃ svām bhajisyasa iti

05100081 evaṃ bahv abaddham api bhāṣamāṇāṃ nara-devābhīmāṇāṃ rajasā tamasānuviddhena

madena tiraskṛtāśeṣa-bhagavat-priya-niketam paṇḍita-māninaṃ sa bhagavān brāhmaṇo brahmabhūta-

sarva-bhūta-suhṛd-ātmā yogeśvara-caryāyāṃ nāti-vyutpanna-matiṃ smayamāna iva vigatasmaya

idam āha

05100090 brāhmaṇa uvāca

05100091 tvayoditam vyaktam avipralabdham bhartuḥ sa me syād yadi vīra bhāraḥ

05100092 gantur yadi syād adhigamyam adhvā pīveti rāśau na vidāṃ pravādaḥ

05100101 sthauilyam kāśyam vyādhaya ādhayaś ca kṣut tṛḍ bhayam kalir icchā jarā ca

05100102 nidrā ratir manyur aham madaḥ śuco dehena jātasya hi me na santi

05100111 jīvan-mṛtatvam niyamena rājan ādyantavad yad vikṛtasya dṛṣṭam

05100112 sva-svāmāya-bhāvo dhruva īḍya yatra tarhy ucyate 'sau vidhikṛtya-yogaḥ

05100121 viśeṣa-buddher vivaram manāk ca paśyāma yan na vyavahāro 'nyat

05100122 ka īśvaras tatra kim īśitavyam tathāpi rājan karavāma kim te

05100131 unmatta-matta-jaḍavat sva-samsthām gatasya me vīra cikitsitena

05100132 arthaḥ kiyān bhavatā śikṣitena stabdha-pramattasya ca piṣṭapeṣaḥ

05100140 śrī-śuka uvāca

05100141 etāvad anuvāda-paribhāṣayā pratyudīrya muni-vara upāśama-śīla uparatānātmya-nimitta

upabhogena karmārabdham vyapanayan rāja-yānam api tathovāha

05100151 sa cāpi pāṇḍaveya sindhu-sauvīra-patis tattva-jijñāsāyāṃ samyakśraddhayādhikṛtādhikāras

tad dhṛdaya-granthi-mocanam dvija-vaca āśrutya bahu-yoga-granthasammataṃ

tvarayāvaruhya śirasā pāda-mūlam upasṛtaḥ kṣamāpayan vigata-nṛpa-deva-smaya uvāca

05100161 kas tvam nigūḍhaś carasi dvijānām bibharṣi sūtram katamo 'vadhūtaḥ

05100162 kasyāsi kutratya ihāpi kasmāt kṣemāya naś ced asi nota śuklaḥ

05100171 nāham viśanke sura-rāja-vajrān na tryakṣa-śūlān na yamasya daṇḍāt

05100172 nāgny-arka-somānila-vittapāstrāc chanke bhṛśam brahma-kulāvamānāt

05100181 tad brūhy asaṅgo jaḍavan nigūḍha-vijñāna-vīryo vicarasy apāraḥ

05100182 vacāṃsi yoga-grathitāni sādho na naḥ kṣamante manasāpi bhettum

05100191 aham ca yogeśvaram ātma-tattva-vidāṃ munīnām paramam gurum vai

05100192 praṣṭum pravṛttaḥ kim ihāraṇam tat sāksād dhariṃ jñāna-kalāvatīrṇam

05100201 sa vai bhavā loka-nirīkṣaṇārtham avyakta-liṅgo vicaraty api svit

05100202 yogeśvarāṇām gatim andha-buddhiḥ katham vicakṣita grhānubandhaḥ

05100211 dṛṣṭaḥ śramaḥ karmata ātmano vai bhartur gantur bhavataś cānumanye

05100212 yathāsatodānayanādy-abhāvāt samūla iṣṭo vyavahāra-mārgaḥ

05100221 sthāly-agni-tāpāt payaso 'bhitāpas tat-tāpatas taṇḍula-garbha-randhiḥ

05100222 dehendriyāsvāśaya-sannikarṣāt tat-saṃsṛtiḥ puruṣasyānurodhāt

05100231 śāstābhigoptā nṛpatiḥ prajānām yaḥ kiṅkaro vai na pinaṣṭi piṣṭam

05100232 sva-dharmam ārādhanam acyutasya yad ihamāno vijahāty aghaugham

05100241 tan me bhavān nara-devābhīmāna-madena tucchīkṛta-sattamasya

05100242 kṛṣīṣṭa maitrī-dṛśam ārta-bandho yathā tare sad-avadhyānam amhaḥ

05100251 na vikriyā viśva-suhṛt-sakhasya sāmyena vītābhimates tavāpi

05100252 mahad-vimānāt sva-kṛtād dhi mādrṇ naṅkṣyaty adūrād api śūlapāṇiḥ

05110010 brāhmaṇa uvāca

05110011 akovidaḥ kovida-vāda-vādān vadasy atho nāti-vidāṃ variṣṭhaḥ

05110012 na sūrayo hi vyavahāram enaṃ tattvāvamarśena sahāmananti

05110021 tathaiiva rājann uru-gārhamedha-vitāna-vidyōru-vijṛmbhiteṣu

05110022 na veda-vādeṣu hi tattva-vādaḥ prāyeṇa śuddho nu cakāsti sādhuḥ

05110031 na tasya tattva-grahaṇāya sāksād varīyasīr api vācaḥ samāsan

05110032 svapne niruktyā grhamedhi-saukhyam na yasya heyānumitam svayam syāt

05110041 yāvan mano rajasā pūruṣasya sattvena vā tamasā vānuruddham

05110042 cetobhir ākūtibhir ātanoti niraṅkuśam kuśalam cetaram vā

05110051 sa vāsanātmā viśayoparakto guṇa-pravāho vikṛtaḥ ṣoḍaśātmā

05110052 bibhrat pṛthān-nāmabhi rūpa-bhedam antar-bahiṣṭvam ca purais tanoti

05110061 duḥkham sukham vyatiriktaṃ ca tīvraṃ kālopapannaṃ phalam āvyanakti
 05110062 āliṅgya māyā-racitāntarātmā sva-dehinaṃ saṃsṛti-cakra-kūṭaḥ
 05110071 tāvān ayam vyavahāraḥ sadāviḥ kṣetrajña-sākṣyo bhavati sthūla-sūkṣmaḥ
 05110072 tasmān mano liṅgam ado vadanti guṇāguṇatvasya parāvarasya
 05110081 guṇānuraktaṃ vyaśānāya jantoh kṣemāya nairguṇyam atho manaḥ syāt
 05110082 yathā pradīpo ghrta-vartim aśnan śikhāḥ sadhūmā bhajati hy anyadā svam
 05110083 padaṃ tathā guṇa-karmānubaddhaṃ vṛttir manaḥ śrayate 'nyatra tattvam
 05110091 ekādaśāsan manaso hi vṛttaya ākūtayaḥ pañca dhiyo 'bhimānaḥ
 05110092 mātrāṇi karmāṇi puram ca tāsām vadanti haikādaśa vīra bhūmīḥ
 05110101 gandhākṛti-sparśa-rasa-śravāmsi visarga-raty-arty-abhijalpa-śilpāḥ
 05110102 ekādaśam svīkaraṇam mameti śayyām aham dvādaśam eka āhuḥ
 05110111 dravya-svabhāvāśaya-karma-kālair ekādaśāmī manaso vikārāḥ
 05110112 sahasraśaḥ śataśaḥ koṭiśaś ca kṣetrajñato na mitho na svataḥ syuḥ
 05110121 kṣetrajña etā manaso vibhūtīr jīvasya māyā-racitasya nityāḥ
 05110122 āvirhitāḥ kvāpi tirohitāś ca śuddho vicaṣṭe hy aviśuddha-kartuḥ
 05110131 kṣetrajña ātmā puruṣaḥ purāṇaḥ sākṣāt svayam jyotir ajaḥ pareśaḥ
 05110132 nārāyaṇo bhagavān vāsudevaḥ sva-māyayātmany avadhīyamānaḥ
 05110141 yathānilaḥ sthāvara-jaṅgamānām ātma-svarūpeṇa nivīṣṭa īset
 05110142 evam paro bhagavān vāsudevaḥ kṣetrajña ātmedam anupraviṣṭaḥ
 05110151 na yāvad etām tanu-bhr̥n narendra vidhūya māyām vayunodayena
 05110152 vimukta-saṅgo jita-ṣaṭ-sapatno vedātma-tattvam bhramatīha tāvat
 05110161 na yāvad etan mana ātma-liṅgam saṃsāra-tāpāvapanam janasya
 05110162 yac choka-mohāmaya-rāga-lobha-vairānubandham mamatām vidhatte
 05110171 bhr̥tr̥vyam enam tad adabhra-vīryam upekṣayādhyedhitam apramattaḥ
 05110172 guror hareś caraṇopāsanāstro jahi vyalīkam svayam ātma-moṣam
 05120010 rahūgaṇa uvāca
 05120011 namo namaḥ kāraṇa-vigrahāya svarūpa-tucchīkṛta-vigrahāya
 05120012 namo 'vadhūta dvija-bandhu-liṅga-nigūḍha-nityānubhavāya tubhyam
 05120021 jvarāmayārtasya yathāgadam sat nidāgha-dagdhasya yathā himāmbhaḥ
 05120022 kudeha-mānāhi-vidaṣṭa-dr̥ṣṭeḥ brahman vacas te 'mṛtam auśadham me
 05120031 tasmād bhavantaṃ mama saṃśayārtham prakṣyāmi paścād adhunā subodham
 05120032 adhyātma-yoga-grathitam tavoktam ākhyāhi kautūhala-cetaso me
 05120041 yad āha yogeśvara dr̥ṣyamānam kriyā-phalam sad-vyavahāra-mūlam
 05120042 na hy añjasā tattva-vimarśanāya bhavān amuṣmin bhramate mano me
 05120050 brāhmaṇa uvāca
 05120051 ayam jano nāma calan pṛthivyām yaḥ pāṛthivaḥ pāṛthiva kasya hetoh
 05120052 tasyāpi cānghryor adhi gulpha-jaṅghā-jānūru-madhyora-śirodharāmsāḥ
 05120061 amse 'dhi dārvī śibikā ca yasyām sauvīra-rājety apadeśa āste
 05120062 yasmin bhavān rūḍha-nijābhimāno rājāsmi sindhuṣv iti durmadāndhaḥ
 05120071 śocyān imāms tvam adhikaṣṭa-dīnān viṣṭyā nigr̥hṇan niranugraho 'si
 05120072 janasya goptāsmi vikatthamāno na śobhase vṛddha-sabhāsu dhr̥ṣṭaḥ
 05120081 yadā kṣitāv eva carācarasya vidāma niṣṭhām prabhavam ca nityam
 05120082 tan nāmato 'nyad vyavahāra-mūlam nirūpyatām sat-kriyayānumeyam
 05120091 evam niruktaṃ kṣiti-śabda-vṛttam asan nidhānāt paramāṇavo ye
 05120092 avidyayā manasā kalpitās te yeṣām samūhena kṛto viśeṣaḥ
 05120101 evam kṛśam sthūlam aṇur bṛhad yad asac ca saj jīvam ajīvam anyat
 05120102 dravya-svabhāvāśaya-kāla-karma-nāmnājayāvehi kṛtam dvitīyam
 05120111 jñānam viśuddham paramārtham ekam anantaram tv abahir brahma satyam
 05120112 pratyak praśāntam bhagavac-chabda-samjñam yad vāsudevam kavayo vadanti
 05120121 rahūgaṇaitat tapasā na yāti na cejyayā nirvapaṇād gr̥hād vā
 05120122 na cchandasā naiva jalāgni-sūryair vinā mahat-pāda-rajo-'bhīṣekam
 05120131 yatrottamaśloka-guṇānuvādaḥ prastūyate grāmya-kathā-vinghātaḥ
 05120132 niṣevyamāṇo 'nudinaṃ mumukṣor matim satim yacchati vāsudeve
 05120141 aham purā bhārato nāma rājā vimukta-dr̥ṣṭa-śruta-saṅga-bandhaḥ
 05120142 ārādhanam bhagavata īhamāno mṛgo 'bhavam mṛga-saṅgād dhatārthaḥ
 05120151 sā mām smṛtir mṛga-dehe 'pi vīra kṛṣṇārcana-prabhavā no jahāti
 05120152 atho aham jana-saṅgād asaṅgo viśaṅkamāno 'vivṛtaś carāmi
 05120161 tasmān naro 'saṅga-susaṅga-jāta-jñānāsinehaiva vivṛkṇa-mohaḥ
 05120162 harim tad-īhā-kathana-śrutābhyām labdha-smṛtir yāty atipāram adhvanāḥ
 05130010 brāhmaṇa uvāca
 05130011 duratyaye 'dhvany ajayā niveśito rajas-tamaḥ-sattva-vibhakta-karmadr̥k
 05130012 sa eṣa sārtho 'rtha-paraḥ paribhraman bhavāṭavīm yāti na śarma vindati
 05130021 yasyām ime ṣaṇ nara-deva dasyavaḥ sārtham vilumpanti kunāyakam balāt
 05130022 gomāyavo yatra haranti sārthikam pramattam āviśya yathoraṇam vṛkāḥ
 05130031 prabhūta-vīrut-tr̥ṇa-gulma-gahvare kaṭhōra-damśair maśakair upadrutaḥ

05130032 kvacit tu gandharva-puram prapaśyati kvacit kvacic cāsu-rayolmuka-graham
 05130041 nivāsa-toya-draviṇātma-buddhis tatas tato dhāvati bho aṭavyām
 05130042 kvacic ca vātyotthita-pāmsu-dhūmrā diśo na jānāti rajas-valākṣaḥ
 05130051 adṛśya-jhillī-svana-karṇa-śūla ulūka-vāgbhir vyathitāntarātmā
 05130052 apuṇya-vṛkṣān śrayate kṣudhārdito marīci-toyaṇy abhidhāvati kvacit
 05130061 kvacid vitoyāḥ sarito 'bhiyāti parasparam cālaṣate nirandhaḥ
 05130062 āsādyā dāvaṁ kvacid agni-tapto nirvidyate kva ca yakṣair hṛtāsuḥ
 05130071 sūrair hṛta-svaḥ kva ca nirviṇṇa-cetāḥ śocan vimuhyann upayāti kaśmalam
 05130072 kvacic ca gandharva-puram praviṣṭaḥ pramodate nirvṛtavan muhūrtam
 05130081 calan kvacit kaṇṭaka-śarkarāṅghrīr nagārurukṣur vimanā ivāste
 05130082 pade pade 'bhyantara-vahninārditaḥ kauṭumbikaḥ krudhyati vai janāya
 05130091 kvacin nigīrṇo 'jagarāhinā jano nāvaiti kiñcid vipine 'paviddhaḥ
 05130092 daṣṭaḥ sma śete kva ca danda-śūkair andho 'ndha-kūpe patitas tamisre
 05130101 karhi sma cit kṣudra-rasān vicinvaṁs tan-makṣikābhir vyathito vimānaḥ
 05130102 tatrāti-kṛcchrāt pratilabdhamāno balād vilumpanty atha tam tato 'nye
 05130111 kvacic ca śītātapa-vāta-varṣa-pratikriyām kartum anīśa āste
 05130112 kvacin mitho vipaṇan yac ca kiñcid vidveṣam ṛchaty uta vitta-śāthyāt
 05130121 kvacit kvacit kṣīṇa-dhanas tu tasmin śayyāsana-sthāna-vihāra-hīnaḥ
 05130122 yācan parād apratilabdha-kāmaḥ pārakya-dṛṣṭir labhate 'vamānam
 05130131 anyonya-vitta-vyatiṣaṅga-vṛddha-vairānubandho vivahan mithaś ca
 05130132 adhvany amuṣminn uru-kṛcchra-vitta-bādhopasargair viharan vipannaḥ
 05130141 tāms tām vipannān sa hi tatra tatra vihāya jātam pariḡṛhya sārthaḥ
 05130142 āvartate 'dyāpi na kaścid atra vīrādhvanaḥ pāram upaiti yogam
 05130151 manasvino nirjita-dig-gajendrā mameti sarve bhuvī baddha-vairāḥ
 05130152 mṛdhe śayīran na tu tad vrajanti yan nyasta-daṇḍo gata-vairo 'bhiyāti
 05130161 prasajjati kvāpi latā-bhujāśrayas tad-āśrayāvyakta-pada-dviija-sprhaḥ
 05130162 kvacit kadācid dhari-cakratas trasan sakhyaṁ vidhatte baka-kaṅka-ḡṛdhraiḥ
 05130171 tair vañcito haṁsa-kulam samāvīśann arocayan śīlam upaiti vānarān
 05130172 taj-jāti-rāsena sunirvṛtendriyaḥ parasparodvīkṣaṇa-vismṛtāvadhīḥ
 05130181 drumeṣu raṁsyan suta-dāra-vatsalo vyavāya-dīno vivaśaḥ sva-bandhane
 05130182 kvacit pramādād giri-kandare patan vallīm ḡṛhītvā gaja-bhīta āsthitaḥ
 05130191 ataḥ kathañcit sa vimukta āpadaḥ punaś ca sārtham praviśaty arindama
 05130192 adhvany amuṣminn ajayā niveśito bhramañ jano 'dyāpi na veda kaścana
 05130201 rahūgaṇa tvam api hy advhano 'sya sannyasta-daṇḍaḥ kṛta-bhūta-maitraḥ
 05130202 asaj-jitātmā hari-sevayā śitam jñānāsim ādāya tarāti-pāram
 05130210 rājovāca
 05130211 aho nṛ-janmākhila-janma-śobhanam kim janmabhis tv aparair apy amuṣmin
 05130212 na yad dhrīkeśa-yaśaḥ-kṛtātmanām mahātmanām vaḥ pracuraḥ samāgamaḥ
 05130221 na hy adbhutam tvac-caraṇābja-reṇubhir hatāmhaso bhaktir adhokṣaje 'malā
 05130222 mauhūrtikād yasya samāgamāc ca me dustarka-mūlo 'pahato 'vivekaḥ
 05130231 namo mahadbhyo 'stu namaḥ śīsubhyo namo yuvabhyo nama āvaṭubhyaḥ
 05130232 ye brāhmaṇā gām avadhūta-liṅgāś caranti tebhyaḥ śivam astu rājñām
 05130240 śrī-śuka uvāca
 05130241 ity evam uttarā-mātaḥ sa vai brahmarṣi-sutaḥ sindhu-pataya ātma-satattvaṁ vigaṇayataḥ
 parānubhāvaḥ parama-kāruṇikatayopadiśya rahūgaṇena sakaruṇam abhivandita-caraṇa āpūrṇarṇava
 iva nibhṛta-karaṇormy-āśayo dharaṇim imām vicacāra
 05130251 sauvīra-patir api sujana-samavagata-paramātma-satattva ātmany avidyādhyāropitām ca
 dehātma-matīm visasarja evam hi nṛpa bhagavad-āśritāśritānubhāvaḥ
 05130260 rājovāca
 05130261 yo ha vā iha bahu-vidā mahā-bhāgavata tvayābhihitāḥ parokṣeṇa vacasā jīva-loka-bhavādhvā
 sa hy ārya-manīṣayā kalpita-viṣayonāñjasāvyutpanna-loka-samadhiḡamaḥ atha
 tad evaitad duravagamaṁ samavetanukalpena nirdiśyatām iti
 05140010 sa hovāca
 05140011 sa eṣa dehātma-māninām sattvādi-guṇa-viśeṣa-vikalpita-kuśalāku-śala-samavahāravinirmita-
 vividha-dehāvalibhir viyoga-samyogādy-anādi-samsārānubhavasya dvāra-bhūtena ṣaḍindriya-
 vargeṇa tasmin durgādhvavad asugame 'dhvany āpatita īśvarasya bhagavato viṣṇor vaśavartinyā
 māyayā jīva-loko 'yam yathā vaṅik-sārtho 'rtha-paraḥ sva-deha-niṣpādita-karmānubhavaḥ
 śmaśānavad aśivatamāyām samsārāṭavyām gato nādyāpi viphala-bahu-pratiyogehas tattāpopaśamanīm
 hari-guru-caraṇāravinda-madhukarānupadavīm avarundhe
 05140021 yasyām u ha vā ete ṣaḍ-indriya-nāmānaḥ karmaṇā dasyava eva te tad yathā puruṣasya
 dhanam yat kiñcid dharmāupayikam bahu-kṛcchrādhigatam sāḡṣāt parama-puruṣārādhana-lakṣaṇo yo
 'sau dharmas tam tu sāmparāya udāharanti tad-dharmyam dhanam darśana-
 sparśanaśravaṇāsvādanāvaghrāṇa-
 saṅkalpa-vyavasāya-ḡṛha-ḡrāmyopabhogena kunāthasyājītātmano yathā
 sārthasya vilum-panti

05140031 atha ca yatra kuṭumbikā dārāpatyādayo nāmnā karmaṇā vṛka-sṛgālā evānicchato 'pi kadaryasya kuṭumbina uraṇakavat samrakṣyamāṇam miṣato 'pi haranti

05140041 yathā hy anuvatsaram kṛṣyamāṇam apy adagdha-bījam kṣetram punar evāvapana-kāle gulma-tṛṇa-vīrudbhir gahvaram iva bhavaty evam eva grhāśramaḥ karma-kṣetram yasmin na hi karmāṇy utsīdanti yad ayam kāma-karaṇḍa eṣa āvasathaḥ

05140051 tatra gato daṁśa-maśaka-samāpasadair manujaiḥ śalabha-śakunta-taskaramūṣakādibhir uparudhyamāna-bahiḥ-prāṇaḥ kvacit parivartamāno 'sminn adhvany avidyā-kāmakarmabhir uparakta-manasānupapannārtham nara-lokam gandharva-nagaram upapannam iti mithyādrṣṭir anupaśyati

05140061 tatra ca kvacid ātapodaka-nibhān viṣayān upadhāvati pāna-bhojana-vyavāyādi-vyasanalolupaḥ

05140071 kvacic cāśeṣa-doṣa-niṣadanam purīṣa-viśeṣam tad-varṇa-guṇa-nirmita-matiḥ suvarṇam upāditsaty agni-kāma-kātara ivolmuka-piśācam

05140081 atha kadācin nivāsa-pānīya-draviṇādy-anekātmopajīvanābhiniveśa etasyām saṁsārāvyām itas tataḥ paridhāvati

05140091 kvacic ca vātyaupamyayā pramadayāroham āropitas tat-kāla-rajāsā rajanī-bhūta ivāsādhumaryādo rajās-valākṣo 'pi dig-devatā atirajas-vala-matir na vijānāti

05140101 kvacit sakṛd avagata-viṣaya-vaitathyaḥ svayam parābhidyānena vibhramśitasmṛtis tayaiva marīci-toya-prāyāms tām evābhidyānena

05140111 kvacid ulūka-jhillī-svanavad ati-paruṣa-rabhasātopam pratyakṣam parokṣam vā ripu-rājakula-nirbhartsitenāti-vyathita-karṇa-mūla-hṛdayaḥ

05140121 sa yadā dugdha-pūrva-sukṛtas tadā kāraskara-kākatuṇḍādy-apuṇya-druma-latā-viṣodapānavad ubhayārtha-śūnya-draviṇān jīvan-mṛtān svayam jīvan-mriyamāṇa upadhāvati

05140131 ekadāsat-prasaṅgān nikṛta-matir vyudaka-srotaḥ-skhalanavad ubhayato 'pi duḥkhadam pākhaṇḍam abhiyāti

05140141 yadā tu para-bādhayāndha ātmane nopanamati tadā hi piṭṛ-putra-barhiṣmataḥ piṭṛ-putrān vā sa khalu bhakṣayati

05140151 kvacid āsādyā grham dāvavat priyārtha-vidhuram asukhodarkam śokāgninā dahyamāno bhṛṣam nirvedam upagacchati

05140161 kvacit kāla-viṣa-mita-rāja-kula-rakṣasāpahṛta-priyatama-dhanāsuḥ pramṛtaka iva vigata-jīva-lakṣaṇa āste

05140171 kadācin manorathopagata-piṭṛ-pitāmahādy asat sad iti svapna-nirvṛti-lakṣaṇam anubhavati

05140181 kvacid grhāśrama-karma-codanāti-bhara-girim āruruṣamāṇo loka-vyasana-karṣita-manāḥ kaṇṭaka-śarkarā-kṣetram praviśann iva sīdati

05140191 kvacic ca duḥsahena kāyābhyantara-vahninā grhīta-sāraḥ sva-kuṭumbāya krudhyati

05140201 sa eva punar nidrājagara-grhīto 'ndhe tamasi magnaḥ śūnyāraṇya iva śete nānyat-kiñcana veda śava ivāpavidhah

05140211 kadācid bhagna-māna-daṁṣtro durjana-danda-śūkair alabdha-nidrā-kṣaṇo vyathitahṛday-enānuksīyamāṇa-vijñāno 'ndha-kūpe 'ndhavat patati

05140221 karhi sma cit kāma-madhu-lavān vicinvan yadā para-dāra-para-drav-yāṇy avarundhāno rājñā svāmibhir vā nihataḥ pataty apāre niraye

05140231 atha ca tasmād ubhayathāpi hi karmāsminn ātmanaḥ saṁsārāvapanam udāharanti

05140241 muktas tato yadi bandhād devadatta upācchinatti tasmād api viṣṇumitra ity anavasthitiḥ

05140251 kvacic ca śīta-vātādy-anekādhidaivika-bhautikātmīyānām daśānām pratinivāraṇe 'kalpo duranta-cintayā viṣaṇṇa āste

05140261 kvacin mitho vyavaharan yat kiñcid dhanam anyebhyo vā kākiṇikāmātram apy apaharan yat kiñcid vā vidveṣam eti vitta-śāthyāt

05140271 adhvany amuṣminn ima upasargās tathā sukha-duḥkha-rāga-dveṣa-bhayābhimānapramādonmāda-śoka-moha-lobha-mātsaryeṣyāva-māna-kṣut-pipāsādhi-vyādhi-janma-jarāmaraṇādayaḥ

05140281 kvāpi deva-māyayā striyā bhujā-latopagūḍhaḥ praskanna-viveka-vijñāno yad-vi-hāragrāhāmbhākula-hṛdayas tad-āśrayāvasakta-suta-duhitṛ-kalatra-bhāṣitāvaloka-viceṣṭitāpahṛta-hṛdaya ātmānam ajitātmāpāre 'ndhe tamasi prahiṇoti

05140291 kadācid īśvarasya bhagavato viṣṇoś cakrāt paramāṇv-ādi-dvi-parārdhāpavargakālopalakṣaṇāt parivartitena vayasā raṁhasā harata ābrahma-tṛṇa-stambādīnām bhūtānām animiṣato miṣatām vitrasta-hṛdayas tam eveśvaram kāla-cakra-nijāyudham sāksād bhagavantam yajñapurūṣam anādrṣṭya pākhaṇḍa-devatāḥ kaṅka-grdhra-baka-vaṭa-prāyā ārya-samaya-parihṛtāḥ sānketyenābhidhatte

05140301 yadā pākhaṇḍibhir ātma-vañcitis tair uru vañcito brahma-kulam samāvasams teṣām śīlam upanayanādi-śrauta-smārta-karmānuṣṭhā-nena bhagavato yajña-puruṣasyārādhnam eva tad arocayan śūdra-kulam bhajate nigamācāre 'śuddhito yasya mithunī-bhāvaḥ kuṭumba-bharaṇam yathā vānara-jāteḥ

05140311 tatrāpi niravarodhaḥ svaireṇa viharann ati-kṛpāna-buddhir anyonya-mukha-nirīkṣaṇādīnā grāmya-karmaṇaiva vismṛta-kālāvadhiḥ

05140321 kvacid drumavad aihikārtheṣu gr̥heṣu ramsyan yathā vānaraḥ suta-dāra-vatsalo vyavāyakṣaṇaḥ
 05140331 evam adhvany avarundhāno mṛtyu-gaja-bhayāt tamasi giri-kandara-prāye
 05140341 kvacic chīta-vātādy-aneka-daivika-bhautikātmīyānām duḥkhānām pratinivāraṇe 'kalpo
 duranta-viṣaya-viṣaṇṇa āste
 05140351 kvacin mitho vyavaharan yat kiñcid dhanam upayāti vitta-śāthyena
 05140361 kvacit kṣīṇa-dhanaḥ śayyāsanāśanādy-upabhoga-vihīno yāvad apratīlabdhamanorathopagatādāne
 'vasita-matis tatas tato 'vamānādīni janād abhilabhate
 05140371 evam vitta-vyatiṣaṅga-vivṛddha-vairānubandho 'pi pūrva-vāsanayā mitha
 udvahaty athāpavahati
 05140381 etasmin saṁsārādhvani nānā-kleśopasarga-bādhita āpanna-vipanno yatra yas tam u ha
 vāvetaras tatra viṣṛjya jātām jātām upādāya śocan muhyan bibhyadvivadan
 krandan saṁhr̥ṣyan gāyan nahyamānaḥ sādhu-varjito naivāvartate 'dyāpi yata ārabdha eṣa
 nara-loka-sārtho yam adhvanaḥ pāram upadiśanti
 05140391 yad idam yogānuśāsanam na vā etad avarundhate yan nyasta-daṇḍā munaya upaśama-śīlā
 uparatātmānaḥ samavagacchanti
 05140401 yad api dig-ibha-jayino yajvino ye vai rājarṣayaḥ kim tu param mṛdhe śayīrann asyām eva
 mameyam iti kṛta-vairānubandhāyām viṣṛjya svayam upasaṁhṛtāḥ
 05140411 karma-vallīm avalambya tata āpadaḥ kathañcin narakād vimuktaḥ punar apy evam
 saṁsārādhvani vartamāno nara-loka-sārtham upayāti evam upari gato 'pi
 05140420 tasyedam upagāyanti----
 05140421 ārṣabhasyeha rājarṣer manasāpi mahātmanah
 05140422 nānuvartmārhati nṛpo makṣikeva garutmataḥ
 05140431 yo dustyajān dāra-sutān suhr̥d rājyam hr̥di-spr̥śaḥ
 05140432 jahau yuvaiva malavad uttamaśloka-lālasaḥ
 05140441 yo dustyajān kṣiti-suta-svajanārtha-dārān
 05140442 prārthyām śriyam sura-varaiḥ sadayāvalokām
 05140443 naicchan nṛpas tad-ucitam mahatām madhudviṭ-
 05140444 sevānurakta-manasām abhavo 'pi phalguḥ
 05140451 yajñāya dharma-pataye vidhi-naipuṇāya
 05140452 yogāya sānkhya-śirase prakṛtīśvarāya
 05140453 nārāyaṇāya haraye nama ity udāram
 05140454 hāsyam mṛgatvam api yaḥ samudājahāra
 05140461 ya idam bhāgavata-sabhājitāvadāta-guṇa-karmaṇo rājarṣer bhāratasyānucaritam svastyayanam
 āyusyam dhanyam yaśasyam svargyāpavargyam vānuśṛṇoty ākhyāsyaty abhinandati ca
 sarvā evāśiṣa ātmana āśāste na kāñcana parata iti
 05150010 śrī-śuka uvāca
 05150011 bhāratasyātmajaḥ sumatir nāmābhīhito yam u ha vāva kecit pākhaṇḍina ṛṣabhapadavīm
 anuvartamānam cānāryā aveda-samāmnātām devatām sva-manīṣayā pāpīyasyā kalau
 kalpayiṣyanti
 05150021 tasmād vṛddhasenāyām devatājīn-nāma putro 'bhavat
 05150031 athāsuryām tat-tanayo devadyumnas tato dhenumatyām sutaḥ parameṣṭhī tasya
 suvarcalāyām pratīha upajātaḥ
 05150041 ya ātma-vidyām ākhyāya svayam saṁsuddho mahā-puruṣam anusasmāra
 05150051 pratīhāt suvarcalāyām pratihartrādayas traya āsann ijjā-kovidāḥ sūnavah pratihartuḥ
 stutyām aja-bhūmānāv ajaniṣātām
 05150061 bhūmna ṛṣikulyāyām udgīthas tataḥ prastāvo devakulyāyām prastāvān niyutsāyām
 hr̥dayaja āsīd vibhur vibho ratyām ca pṛthuseṇas tasmān nakta ākūtyām jajñe naktād druti-putro
 gayo rājarṣi-pravara udāra-śravā ajāyata sākṣād bhagavato viṣṇor jagad-rirakṣiṣayā gr̥hīta-sattvasya
 kalātmavattvādi-lakṣaṇena mahā-puruṣatām prāptaḥ
 05150071 sa vai sva-dharmaṇa prajā-pālana-poṣaṇa-prīṇanopalālanānuśāsana-lakṣaṇenejyādinā ca
 bhagavati mahā-puruṣe parāvare brahmaṇi sarvātmanārpita-paramārtha-lakṣaṇena brahmaviccaraṇānuse-
 vayāpādita-
 bhagavad-bhakti-yogena cābhīkṣṇaśaḥ paribhāvitāti-śuddhamatir
 uparatānātmya ātmani svayam upalabhyamāna-brahmātmānubhavo 'pi nirabhimāna
 evāvanim ajūgapat
 05150081 tasyemām gāthām pañḍaveya purāvida upagāyanti
 05150091 gayam nṛpaḥ kaḥ pratiyāti karmabhir yajvābhīmānī bahuvid dharma-goptā
 05150092 samāgata-śrīḥ sadasas-patiḥ satām sat-sevako 'nyo bhagavat-kalām ṛte
 05150101 yam abhyaṣiñcan parayā mudā satīḥ satyāśiṣo dakṣa-kanyāḥ saridbhīḥ
 05150102 yasya prajānām duduhe dharāśiṣo nirāśiṣo guṇa-vatsa-snutodhāḥ
 05150111 chandāmsy akāmasya ca yasya kāmān dudūhur ājāhrur atho balīm nṛpāḥ
 05150112 pratyāñcitā yudhi dharmeṇa viprā yadāśiṣām ṣaṣṭham aṁśam paretya
 05150121 yasyādhvare bhagavān adhvarātmā maghoni mādyaty uru-soma-pīthe
 05150122 śraddhā-viśuddhācala-bhakti-yoga-samarpitejyā-phalam ājahāra
 05150131 yat-prīṇanād barhiṣi deva-tiryān-manuṣya-vīrut-tṛṇam āviriñcāt

05150132 prīyeta sadyaḥ sa ha viśva-jīvaḥ prītaḥ svayaṁ prītim agād gayasya
 05150141 gayād gayantyām citrarathaḥ sugatir avarodhana iti trayāḥ putrā
 babhūvuś citrarathād ūrṇāyām samrād ajanīṣṭa tata utkalāyām marīcir marīcer bindumatyām
 bindum ānudapadyata tasmāt saraghāyām madhur nāmābhavan madhoḥ sumanasi vīravratas tato
 bhojāyām manthu-pramanthū jajñāte manthoḥ satyāyām bhauvanas tato dūṣaṇāyām tvaṣṭājanīṣṭa
 tvaṣṭur virocānāyām virajo virajasya śatajit-pravaram putra-śatam kanyā ca viśūcyām kila jātam
 05150150 tatrāyām ślokaḥ
 05150151 praiyavratam vaṁśam imam virajaś caramodbhavaḥ
 05150152 akarod aty-alam kīrtyā viṣṇuḥ sura-gaṇam yathā
 05160010 rājavāca
 05160011 uktas tvayā bhū-maṇḍalāyāma-viśeṣo yāvad ādityas tapati yatra cāsau jyotiṣām
 gaṇaiś candramā vā saha drśyate
 05160021 tatrāpi priyavrata-ratha-caraṇa-parikhātaiḥ saptabhiḥ sapta sindhava upakṣptā yata etasyāḥ
 sapta-dvīpa-viśeṣa-vikalpas tvayā bhagavan khalu sūcita etad evākhilam aham mānato lakṣaṇataś ca
 sarvam vi-jijñāsāmi
 05160031 bhagavato guṇamaye sthūla-rūpa āveśitam mano hy aguṇe 'pi sūkṣmatama ātma-jyotiṣi pare
 brahmaṇi bhagavati vāsudevākhye kṣamam āveśitum tad u haitad guro 'rhasy anuvarṇayitum iti
 05160040 ṛṣir uvāca
 05160041 na vai mahārāja bhagavato māyā-guṇa-vibhūteḥ kāṣṭhām manasā vacasā vādhigantum alam
 vibudhāyuṣāpi puruṣas tasmāt prādhān-yenaiva bhū-golaka-viśeṣam nāma-rūpa-māna-lakṣaṇato
 vyākhyāsyāmaḥ
 05160051 yo vāyam dvīpaḥ kuvalaya-kamala-kośābhyantara-kośo niyuta-yojana-viśālah samavartulo
 yathā puṣkara-patram
 05160061 yasmin nava varṣāṇi nava-yojana-sahasrāyāmāny aṣṭabhir maryādā-giribhiḥ suvibhaktāni
 bhavanti
 05160071 eṣām madhye ilāvṛtam nāmābhyantara-varṣam yasya nābhyām avasthitaḥ sarvataḥ
 sauvarṇaḥ kula-giri-rājo merur dvīpāyāma-samunnāhaḥ karṇikā-bhūtaḥ kuvalaya-kamalasya mūrdhani
 dvā-trimśat sahasra-yojana-vitato mūle ṣoḍaśa-sahasram tāvat āntar-bhūmyām praviṣṭaḥ
 05160081 uttarottareṇelāvṛtam nīlah śvetaḥ śṛṅgavān iti trayo ramyaka-hiraṇmaya-kurūṇām varṣāṇām
 maryādā-girayaḥ prāg-āyatā ubhayataḥ kṣārodāvadhayo dvi-sahasra-pṛthava ekaikaśaḥ
 pūrvasmāt pūrvasmād uttara uttaro daśamśādhikāmśena dairghya eva hrasanti
 05160091 evam dakṣiṇenelāvṛtam niśadho hemakūṭo himālaya iti prāg-āyatā yathā nīlādayo 'yutayoja-
 notsedhā
 hari-varṣa-kimpuruṣa-bhāratānām yathā-saṅkhyam
 05160101 tathavelāvṛtam apareṇa pūrveṇa ca mālyavad-gandhamādanāv ānīla-niśadhāyatau dvisahasram
 paprathatuḥ ketumāla-bhadrāśvayoḥ sīmānam vidadhāte
 05160111 mandarō merumandaraḥ supārśvaḥ kumuda ity ayuta-yojana-vistāronnāhā meroś caturdiśam
 avaṣṭambha-giraya upakṣptāḥ
 05160121 caturṣv eteṣu cūta-jambū-kadamba-nyagrodhās catvāraḥ pādapa-pravarāḥ parvata-ketava
 ivādhi-sahasra-yojanonnāhās tāvad viṭapa-vitatayaḥ śata-yojana-pariṇāhāḥ
 05160131 hradās catvāraḥ payo-madhv-ikṣurasa-mṛṣṭa-jalā yad-upasparśina upadeva-gaṇā
 yogaiśvaryāṇi svābhāvīkāni bhāratarṣabha dhārayanti
 05160141 devodyānāni ca bhavanti catvāri nandanam caitraratham vaibhrājakaṁ sarvatobhadram iti
 05160151 yeṣv amara-parivṛdhāḥ saha sura-lalanā-lalāma-yūtha-pataya upadeva-gaṇair upagīyamānāma-
 himānaḥ
 kila viharanti
 05160161 mandarotsaṅga ekādaśa-śata-yojanottuṅga-devacūta-śirasō giri-śikhara-sthūlāni
 phalāny amṛta-kalpāni patanti
 05160171 teṣām viśīryamāṇānām ati-madhura-surabhi-sugandhi-bahulāruṇa-rasodenāruṇodā nāma
 nadī mandara-giri-śikharān nipatantī pūr-veṇelāvṛtam upaplāvayati
 05160181 yad-upajoṣaṇād bhavānyā anucarīṇām puṇya-jana-vadhūnām avayava-sparśa-sugandhavāto
 daśa-yojanam samantād anuvāsayati
 05160191 evam jambū-phalānām atyuca-nipāta-viśīrṇānām anasthi-prāyāṇām ibha-kāya-nibhānām
 rasena jambū nāma nadī meru-mandara-śikharād ayuta-yojanād avani-tale nipatantī
 dakṣiṇenātmānam yāvad ilāvṛtam upasyandayati
 05160201 tāvad ubhayor api rodhasor yā mṛttikā tad-rasenānuvidhyamānā vāyv-arka-samyogavipākena
 sadāmara-lokābharaṇam jāmbū-nadam nāma suvarṇam bhavati
 05160211 yad u ha vāva vibudhādayaḥ saha yuvatibhir mukuta-kāṭaka-kāṭi-sūtrādy-ābharaṇa-rūpeṇa
 khalu dhārayanti
 05160221 yas tu mahā-kadambaḥ supārśva-nirūḍho yās tasya koṭarebhyo viniḥṣṛtāḥ pañcāyāmapariṇāhāḥ
 pañca madhu-dhārāḥ supārśva-śikharāt patantyo 'pareṇātmānam ilāvṛtam anumodayanti
 05160231 yā hy upayuñjānānām mukha-nirvāsito vāyuḥ samantāc chata-yojanam anuvāsayati
 05160241 evam kumuda-nirūḍho yaḥ śatavalśo nāma vaṭas tasya skandhebhyo nīcīnāḥ payo-dadhimadhu-
 ghrta-gudānnādy-ambara-śayyāsanābharaṇādayaḥ sarva eva kāma-dughā nadāḥ
 kumudāgrāt patantas tam uttareṇelāvṛtam upayojayanti

05160251 yān upajuṣāṇānām na kadācid api prajānām valī-palita-klama-sveda-daurgandhya-jarāmayamṛtyu-
 śītoṣṇa-vaivarṇyopasargādayas tāpa-viśeṣā bhavanti yāvaj jīvaṃ sukhaṃ niratiśayam eva
 05160261 kuraṅga-kurara-kusumbha-vaikaṅka-trikūṭa-śīśira-pataṅga-rucaka-ṇiṣadha-śinīvāsa-kapilaśaṅkha-
 vaidūrya-jārudhi-haṃsa-ṛṣabha-nāga-kālañjara-nāradādayo vimśati-girayo meroḥ karṇikāyā iva
 kesara-bhūtā mūla-deśe parita upakṣptāḥ
 05160271 jaṭhara-devakūṭau meruṃ pūrvenāṣṭādaśa-yojana-sahasram udagāyatau dvi-sahasraṃ
 pṛthu-tuṅgau bhavataḥ evam apareṇa pavana-pāriyātrau dakṣiṇena kailāsa-karavīrau prāgāyatāv
 evam uttaratas triśṛṅga-makarāv aṣṭabhir etaiḥ parisṛto 'gnir iva paritaś cakāsti kāñcanagiriḥ
 05160281 meror mūrdhani bhagavata ātma-yoner madhyata upakṣptām purīm ayuta-yojana-sāhasrīm
 sama-caturasrām śātakaumbhīm vadanti
 05160291 tām anuparito loka-pālānām aṣṭānām yathā-diśām yathā-rūpaṃ turīya-mānena puro
 'ṣṭāv upakṣptāḥ
 05170010 śrī-śuka uvāca
 05170011 tatra bhagavataḥ sāksād yajña-liṅgasya viṣṇor vikramato vāma-pādāṅguṣṭha-
 nakhanirbhinnordhvāṇḍa-
 kaṭāha-vivareṇāntaḥ-praviṣṭā yā bāhya-jala-dhārā tac-caraṇapaṅkajāvanejanāruṇa-
 kiñjalkoparañjitākhila-jagad-gha-malāpahopasparśanāmālā sāksād bhagavatpadīty
 anupalakṣita-vaco 'bhidhīyamānāti-mahatā kālena yuga-sahasropalakṣaṇena divo
 mūrdhany avatatāra yat tad viṣṇu-padam āhuḥ
 05170021 yatra ha vāva vīra-vrata auttānapādiḥ parama-bhāgavato 'smat-kula-devatācaraṇāravindodakam
 iti yām anusavanam utkrṣyamāṇa-bhagavad-bhakti-yogena dṛḍham
 klidyamānāntar-hṛdaya autkaṅṭhya-vivaśāmīlita-locana-yugala-kuḍmala-vigalitāmala-
 bāṣpakalayābhivyajyamāna-
 roma-pulaka-kulako 'dhunāpi paramādareṇa śirasā bibharti
 05170031 tataḥ sapta ṛṣayas tat prabhāvābhijñā yām nanu tapasa ātyantikī siddhir etāvatī bhagavati
 sarvātmani vāsudeve 'nuparata-bhakti-yoga-lābhenaivopekṣitānyārthātma-gatayo muktim ivāgatām
 mumukṣava iva sabahu-mānam adyāpi jaṭā-jūṭair udvahanti
 05170041 tato 'neka-sahasra-koṭi-vimānānīka-saṅkula-deva-yānenāvatar-antīndu maṇḍalam āvārya
 brahma-sadane nipatati
 05170051 tatra caturdhā bhidyamānā caturbhir nāmabhiś catur-diśām abhispendantī nada-nadīpatim
 evābhiniṣīti sītākanandā cakṣur bhadreti
 05170061 sītā tu brahma-sadanāt kesarācalādi-giri-śikharebhyo 'dho 'dhaḥ prasravantī
 gandhamādana-mūrdhasu patitvāntareṇa bhadraśva-varṣam prācyām diśi kṣārasamudram
 abhipraviṣīti
 05170071 evam mālyavac-chikharān niṣpatantī tato 'nuparata-vegā ketumālam abhi cakṣuḥ prācyām
 diśi sarit-patim praviṣīti
 05170081 bhadra cottarato meru-śirasā nipatitā giri-śikharād giri-śikharam atihāya śṛṅgavataḥ
 śṛṅgād avasyandamānā uttarāms tu kurūn abhita udīcyām diśi jaladhim abhipraviṣīti
 05170091 tathāivālakānandā dakṣiṇena brahma-sadanād bahūni giri-kūṭāny atikramya
 hemakūṭād dhaimakūṭāny ati-rabhasatara-ramhasā luṭhayantī bhāratam abhivarṣam dakṣiṇasyām
 diśi jaladhim abhipraviṣīti yasyām snānārtham cāgacchataḥ pumsaḥ pade pade 'śvamedharājasūyādīnām
 phalam na durlabham iti
 05170101 anye ca nadā nadyaś ca varṣe varṣe santi bahuśo merv-ādi-giri-duhitarāḥ śataśaḥ
 05170111 tatrāpi bhāratam eva varṣam karma-kṣetram anyāny aṣṭa varṣāni svargiṇām puṇyaśeṣopabhoga-
 sthānāni bhaumāni svarga-padāni vyapadiśanti
 05170121 eṣu puruṣāṇām ayuta-puruṣāyur-varṣāṇām deva-kalpānām nāgāyuta-prāṇānām vajrasamhanana-
 bala-vayo-moda-pramudita-mahā-saurata-mithuna-vyavāyāpavarga-varṣa-dhṛtaika-garbhakalatrāṇām
 tatra tu tretā-yuga-samaḥ kālo vartate
 05170131 yatra ha deva-patayaḥ svaiḥ svair gaṇa-nāyakair vihita-mahārhaṇāḥ sarvartu-kusumastabaka-
 phala-kisalaya-śrīyānamyamāna-viṭapa-latā-viṭapibhir upaśumbhamāna-rucirakānanāśramāyatana-
 varṣa-giri-droṇīṣu tathā cāmala-jalāśayeṣu vikaca-vividha-nava-vanaruhāmodamudita-
 rāja-haṃsa-jala-kukkuṭa-kāraṇḍava-sārasa-cakravākādibhir madhukaranikarākṛtibhir
 upakūjiteṣu jala-krīḍādibhir vicitra-vinodaiḥ sulalita-sura-sundarīṇām kāma-kalila-vilāsaḥ
 līlāvalokākṛṣṭa-mano-dṛṣṭayaḥ svairam viharanti
 05170141 navasv api varṣeṣu bhagavān nārāyaṇo mahā-puruṣaḥ puruṣāṇām tad-anugrahāyātmatattva-
 vyūhenātmanādyāpi sannidhīyate
 05170151 ilāvṛte tu bhagavān bhava eka eva pumān na hy anyas tatrāparo nirviṣīti bhavānyāḥ śāpanimitta-
 jño yat-pravekṣyataḥ strī-bhāvas tat paścād vakṣyāmi
 05170161 bhavānīnāthaiḥ strī-gaṇārbuda-sahasrair avarudhyamāno bhagavataś caturmūrter mahāpuruṣasya
 turīyām tāmāsim mūrtim prakṛtim ātmanaḥ saṅkarṣaṇa-samjñām ātma-samādhi-rūpeṇa
 sannidhāpyaitad abhigṛṇan bhava upadhāvati
 05170170 śrī-bhagavān uvāca
 05170171 om namo bhagavate mahā-puruṣāya sarva-guṇa-saṅkhyānāyānantāyāvyaktāya nama iti
 05170171 bhaje bhajanyāraṇa-pāda-paṅkajam bhagasya kṛtsnasya param parāyaṇam
 05170172 bhakteṣv alam bhāvita-bhūta-bhāvanam bhavāpaham tvā bhava-bhāvam īsvaram

05170181 na yasya māyā-guṇa-citta-vṛttibhir nirīkṣato hy aṅv api dṛṣṭir ajoyate
05170182 īse yathā no 'jita-manyu-ramhasām kas tam na manyeta jigīṣur ātmanaḥ
05170191 asad-dṛṣo yaḥ pratibhāti māyayā kṣībeva madhv-āsava-tāmra-locanaḥ
05170192 na nāga-vadhvo 'rhaṇa īsire hriyā yat-pādayoḥ sparśana-dharṣitendriyāḥ
05170201 yam āhur asya sthiti-janma-saṃyamaṃ tribhir vihināṃ yam anantam ṛṣayaḥ
05170202 na veda siddhārtham iva kvacit sthitam bhū-maṇḍalam mūrdha-sahasra-dhāmasu
05170211 yasyādyā āsīd guṇa-vigraho mahān vijñāna-dhiṣṇyo bhagavān ajaḥ kila
05170212 yat-sambhavo 'ham tri-vṛtā sva-tejasā vaikārikam tāmasam aindriyam sṛje
05170221 ete vayam yasya vaṣe mahātmanaḥ sthitāḥ śakuntā iva sūtra-yantritāḥ
05170222 mahān aham vaikṛta-tāmasendriyāḥ sṛjāma sarve yad-anugrahād idam
05170231 yan-nirmitāṃ karhy api karma-parvaṇīm māyām jano 'yam guṇa-sarga-mohitaḥ
05170232 na veda nistāraṇa-yogam añjasā tasmai namas te vilayodayātmane
05180010 śrī-śuka uvāca
05180011 tathā ca bhadrāśravā nāma dharmasutas tat-kula-patayaḥ puruṣā bhadrāśva-varṣe
sākṣād bhagavato vāsudevasya priyām tanuṃ dharmamayīm hayaśīrṣābhidhānām paramēṇa
samādhinā sannidhāpyedam abhigrṇanta upadhāvanti
05180020 bhadrāśravasa ūcuḥ
05180021 om namo bhagavate dharmāyātma-viśodhanāya nama iti
05180031 aho vicitraṃ bhagavad-viceṣṭitam ghnantam jano 'yam hi miṣan na paśyati
05180032 dhyāyann asad yarhi vikarma sevituṃ nirhr̥tya putram pitaram jijīviṣati
05180041 vadanti viśvam kavayaḥ sma naśvaram paśyanti cādhyātmavido vipaścitāḥ
05180042 tathāpi muhyanti tavāja māyayā suvismitam kṛtyam ajam nato 'smi tam
05180051 viśvodbhava-sthāna-nirodha-karma te hy akartur aṅgīkṛtam apy apāvṛtaḥ
05180052 yuktaṃ na citraṃ tvayi kārya-kāraṇe sarvātmani vyatirikte ca vastutaḥ
05180061 vedān yugānte tamasā tiraskṛtān rasātālād yo nṛ-turaṅga-vigrahaḥ
05180062 pratyādade vai kavaye 'bhiyācate tasmai namas te 'vitathehitāya iti
05180071 hari-varṣe cāpi bhagavān nara-hari-rūpeṇāste tad-rūpa-grahaṇanimittam
uttaratrābhidhāsyē tad dayitam rūpaṃ mahā-puruṣa-guṇa-bhājano mahā-bhāgavato daityadānava-
kula-tīrthikaraṇa-śīlā-caritaḥ prahlādo 'vyavadhānānanya-bhakti-yogena saha tad-varṣapurūṣair
upāste idam codāharati
05180081 om namo bhagavate narasiṃhāya namas tejas-tejase āvir-āvirbhava vajra-nakha vajradamṣṭra
karmāśayān randhaya randhaya tamo grasa grasa om svāhā abhayam abhayam ātmani
bhūyīṣṭhā om kṣraum
05180091 svasty astu viśvasya khalah prasīdatām dhyāyantu bhūtāni śivam mitho dhiyā
05180092 manaś ca bhadram bhajatād adhokṣaje āveśyatām no matir apy ahaitukī
05180101 māgāra-dārātmaja-vitta-bandhuṣu saṅgo yadi syād bhagavat-priyeṣu naḥ
05180102 yaḥ prāṇa-vṛtṭyā parituṣṭa ātmavān siddhyaty adūrān na tathendriya-priyaḥ
05180111 yat-saṅga-labdham nija-vīrya-vaibhavam tīrtham muhuḥ saṃsprṣatām hi mānasam
05180112 haraty ajo 'ntaḥ śrutibhir gato 'ṅgajam ko vai na seveta mukunda-vikramam
05180121 yasyāsti bhaktir bhagavaty akiñcanā sarvair guṇais tatra samāsate surāḥ
05180122 harāv abhaktasya kuto mahad-guṇā manorathenāsati dhāvato bahiḥ
05180131 harir hi sākṣād bhagavān śarīriṇām ātmā jhaṣāṇām iva toyam īpsitam
05180132 hitvā mahāms tam yadi sajjate gr̥he tadā mahattvam vayasā dampatīnām
05180141 tasmād rajo-rāga-viśāda-manyu-māna-spr̥hā-bhayadainyādhimūlam
05180142 hitvā gr̥ham saṃsṛti-cakravālam nṛsimha-pādam bhajatākutobhayam iti
05180151 ketumāle 'pi bhagavān kāmadeva-svarūpeṇa lakṣmyāḥ priya-cikīrṣayā prajāpater duhit-ṇām
putrāṇām tad-varṣa-patīnām puruṣāyuṣāho-rātra-parisaṅkhyānānām yāsām garbhā mahā-puruṣamahāstra-
tejasodvejita-manasām vidhvastā vyasavaḥ saṃvatsarānte vinipatanti
05180161 atīva sulalita-gati-vilāsa-vilasita-rucira-hāsa-leśāvaloka-līlayā kiñcid-uttambhita-sundarabhrū-
maṇḍala-subhaga-vadanāravinda-śriyā ramām ramayann indriyāṇi ramayate
05180171 tad bhagavato māyāmayaṃ rūpaṃ parama-samādhi-yogena ramā devī saṃvatsarasya
rātriṣu prajāpater duhitṛbhir upetāhaṣu ca tad-bharṭṛbhir upāste idam codāharati
05180181 om hrām hrīm hrūm om namo bhagavate hr̥ṣīkeśāya sarva-guṇa-viśeṣair vilakṣitātmane
ākūtīnām cittīnām cetasām viśeṣāṇām cādhipataye ṣoḍaśa-kalāya cchando-mayāyānna-mayāyāmṛtamayāya
sarva-mayāya sahase ojase balāya kāntāya kāmāya namas te ubhayatra bhūyāt
05180191 striyo vratais tvā hr̥ṣīkeśvaram svato hy ārādhyā loke patim āśāsate 'nyam
05180192 tāsām na te vai paripānty apatyam priyam dhanāyūmṣi yato 'sva-tantrāḥ
05180201 sa vai patiḥ syād akutobhayaḥ svayam samantataḥ pāti bhayāturaṃ janam
05180202 sa eka evetarathā mitho bhayam naivātmalābhād adhi manyate param
05180211 yā tasya te pāda-saroruhārhaṇam nikāmayet sākṣhila-kāma-lampatā
05180212 tad eva rāsīpsitam īpsito 'rcito yad-bhagna-yācñā bhagavan pratapyate
05180221 mat-prāptaye 'jeśa-surāsurādayas tapyanta ugram tapa aindriye dhiyaḥ
05180222 ṛte bhavat-pāda-parāyaṇān na mām vindanty aham tvad-dhṛdayā yato 'jita
05180231 sa tvam mamāpy acyuta śīrṣṇi vanditam karāmbujam yat tvad-adhāyi sātvatām
05180232 bibharṣi mām lakṣma vareṇya māyayā ka īśvarasyehitam ūhitum vibhur iti

05180241 ramyake ca bhagavataḥ priyatamaṁ mātṣyam avatāra-rūpaṁ tad-varṣa-puruṣasya manoh
 prak-pradarśitaṁ sa idānīm api mahatā bhakti-yogenārādhayatīdaṁ codāharati
 05180251 om namo bhagavate mukhyatamāya namaḥ sattvāya prāṇāyujase sahase balāya mahāmatsyāya
 nama iti
 05180261 antar bahiś cākhila-loka-pālakair adrṣṭa-rūpo vicarasy uru-svanaḥ
 05180262 sa īśvaras tvam ya idam vaśe 'nayan nāmnā yathā dārumayīm naraḥ striyam
 05180271 yam loka-pālāḥ kila matsara-jvarā hitvā yatanto 'pi pṛthak sametya ca
 05180272 pātum na śekur dvi-padaś catuṣ-padaḥ sarīrpaṁ sthānu yad atra dṛśyate
 05180281 bhavān yugāntārṇava ūrmi-mālini kṣoṇīm imām ośadhi-vīrudhām nidhim
 05180282 mayā sahoru kramate 'ja ojasā tasmai jagat-prāṇa-gaṇātmane nama iti
 05180291 hiraṇmaye 'pi bhagavān nivasati kūrma-tanum bibhrāṇas tasya tat priyatamām
 tanum aryamā saha varṣa-puruṣaiḥ piṭṛ-gaṇādhipatir upadhāvati mantram imām cānujapati
 05180301 om namo bhagavate akūpārāya sarva-sattva-guṇa-viśeṣaṇāyānu-palakṣita-sthānāya namo
 varṣmaṇe namo bhūmne namo namo 'vasthānāya namas te
 05180311 yad-rūpam etan nija-māyayārpitam artha-svarūpam bahu-rūpa-rūpitam
 05180312 saṅkhyā na yasyāsty ayathopalambhanāt tasmai namas te 'vyapadeśa-rūpiṇe
 05180321 jarāyujam svedajam aṇḍajodbhidam carācaram devarṣi-piṭṛ-bhūtam aindriyam
 05180322 dyauḥ kham kṣitiḥ śaila-sarīt-samudra-dvīpa-graharkṣety abhidheya ekaḥ
 05180331 yasminn asaṅkhyeya-viśeṣa-nāma-rūpākṛtau kavibhiḥ kalpiteyam
 05180332 saṅkhyā yayā tattva-dṛṣṭāpanīyate tasmai namaḥ saṅkhyā-nidarśanāya te iti
 05180341 uttareṣu ca kuruṣu bhagavān yajña-puruṣaḥ kṛta-varāha-rūpa āste tam tu devī haiṣā bhūḥ
 saha kurubhir askhalita-bhakti-yogenopadhāvati imām ca paramām upaniṣadam āvartayati
 05180351 om namo bhagavate mantra-tattva-liṅgāya yajña-kratave mahā-dhvarāvayavāya mahāpuruṣāya
 namaḥ karma-śuklāya tri-yugāya namas te
 05180361 yasya svarūpam kavayo vipaścito guṇeṣu dāruṣv iva jāta-vedasam
 05180362 mathnanti mathnā manasā didṛkṣavo gūḍham kriyārthair nama īritātmane
 05180371 dravya-kriyā-hetv-ayaneśa-karṭṛbhir māyā-guṇair vastu-nirīkṣitātmane
 05180372 anvīkṣayāṅgātīśayātma-buddhibhir nirasta-māyākṛtaye namo namaḥ
 05180381 karoti viśva-sthiti-samyamodayam yasyepsitam nepsitam īkṣitur guṇaiḥ
 05180382 māyā yathāyo bhramate tad-āśrayam grāvṇo namas te guṇa-karma-sākṣiṇe
 05180391 pramathya daityam prativāraṇam mṛdhe yo mām rasāyā jagad-ādi-sūkarāḥ
 05180392 kṛtvāgra-damṣṭre niragād udanvataḥ krīḍann ivebhaḥ pranatāsmi tam vibhum iti
 05190010 śrī-śuka uvāca
 05190011 kimpuruṣe varṣe bhagavantam ādi-puruṣam lakṣmaṇāgrajam sītābhirāmaṁ rāmaṁ taccaraṇa-
 sannikarṣābhirataḥ parama-bhāgavato hanumān saha kimpuruṣair avirata-bhaktir upāste
 05190021 ārṣiṣeṇena saha gandharvair anugīyamānām parama-kalyāṇīm bhartṛ-bhagavat-kathām
 samupaśṛṇoti svayam cedam gāyati
 05190031 om namo bhagavate uttamaślokāya nama ārya-lakṣaṇa-śīla-vratāya nama upaśikṣitātmana
 upāsita-lokāya namaḥ sādhu-vāda-nikaṣaṇāya namo brahmaṇya-devāya mahā-puruṣāya mahā-rājāya
 nama iti
 05190041 yat tad viśuddhānubhava-mātram ekaṁ sva-tejasā dhvasta-guṇa-vyavastham
 05190042 pratyak praśāntam sudhiyopalambhanam hy anāma-rūpam niraham prapadye
 05190051 martyāvatāras tv iha martya-śikṣaṇam rakṣo-vadhāyaiva na kevalam vibhoḥ
 05190052 kuto 'nyathā syād ramataḥ sva ātmanaḥ sītā-kṛtāni vyaśānānīśvarasya
 05190061 na vai sa ātmātmavatām suhṛttamaḥ saktas tri-lokyām bhagavān vāsudevaḥ
 05190062 na strī-kṛtam kaśmalam aśnuvīta na lakṣmaṇam cāpi vihātum arhati
 05190071 na janma nūnam mahato na saubhagam na vān na buddhir nākṛtis toṣa-hetuḥ
 05190072 tair yad viśṛṣṭān api no vanaukasaś cakāra sakhye bata lakṣmaṇāgrajāḥ
 05190081 suro 'suro vāpy atha vānaro naraḥ sarvātmanā yaḥ sukṛtajñam uttamam
 05190082 bhajeta rāmaṁ manujākṛtīm hariṁ ya uttarān anayat kosalān divam iti
 05190091 bhārata 'pi varṣe bhagavān nara-nārāyaṇākhyā ākalpāntam upacita-dharma-
 jñānavairāgyaiśvaryopaśamoparamātmopalambhanam
 anugrahāyātmavatām anukampayā tapo 'vyaktagatīś
 carati
 05190101 tam bhagavān nārado varṇāśramavatībhir bhāratībhiḥ prajābhir bhagavat-proktābhyām
 saṅkhyā-yogābhyām bhagavad-anubhāvopavarṇanam sāvarṇer upadekṣyamāṇaḥ parama-bhaktibhāvenopa-
 sarati
 idam cābhigṛṇāti
 05190111 om namo bhagavate upāsama-śīlāyoparatānātmyāya namo 'kiñcana-vittāya ṛṣi-ṛṣabhāya
 nara-nārāyaṇāya paramahansa-parama-gurave ātmārāmādhipataye namo nama iti
 05190120 gāyati cedam
 05190121 kartāsya sargādiṣu yo na badhyate na hanyate deha-gato 'pi daihikāiḥ
 05190122 draṣṭur na drg yasya guṇair vidūṣyate tasmai namo 'sakta-vivikta-sākṣiṇe
 05190131 idam hi yogeśvara yoga-naipuṇam hiraṇyagarbho bhagavān jagāda yat
 05190132 yad anta-kāle tvayi nirguṇe mano bhaktyā dadhītojjhita-duṣkalevaraḥ

05190141 yathaihikāmuṣmika-kāma-lampaṭaḥ suteṣu dāreṣu dhaneṣu cintayan
 05190142 śānketa vidvān kukalevarātyayād yas tasya yatnaḥ śrama eva kevalam
 05190151 tan naḥ prabho tvam kukalevarārpitām tvan-māyayāham-mamatām adhokṣaja
 05190152 bhindyāma yenāṣu vayanḥ sudurbhidām vidhehi yogam tvayi naḥ svabhāvam iti
 05190161 bhārata 'py asmin varṣe saric-chailāḥ santi bahavo malayo maṅgala-prastho
 mainākas trikūṭa ṛṣabhaḥ kūṭakaḥ kollakaḥ sahyo devagirir ṛṣyamūkaḥ śrī-śailo veṅkaṭo mahendro
 vāridhāro vindhyaḥ śuktimān ṛkṣagiriḥ pāriyātro droṇaś citrakūṭo govardhano raivatakaḥ kakubho nīlo
 gokāmukha indrakīlaḥ kāmagirir iti cānye ca śata-sahasraśaḥ śailās teṣāṃ nitamba-prabhavā nadā
 nadyaś ca santy asaṅkhyātāḥ
 05190171 etāsām apo bhāratyaḥ prajā nāmabhir eva punantīnām ātmanā copaspr̥ṣanti
 05190181 candravasā tāmrparṇī avaṭodā kṛtamālā vaihāyasī kāverī veṅī payasvinī śarkarāvartā
 tuṅgabhadrā kṛṣṇāvenyā bhīmarathī godāvarī nirvindhyā payoṣṇī tāpī revā surasā narmadā carmaṇvatī
 sindhur andhaḥ śoṇaś ca nadau mahānadī vedasmṛtir ṛṣikulyā trisāmā kauśikī mandākinī yamunā
 sarasvatī dr̥ṣadvatī gomatī sarayū rodhasvatī saptavatī suṣomā śatadr̥ś candrabhāgā marudvṛdhā
 vitastā asiknī viśveti mahā-nadyaḥ
 05190191 asminn eva varṣe puruṣair labdha-janmabhiḥ śukla-lohita-kṛṣṇa-varṇena svārabdhena
 karmaṇā divya-mānuṣa-nāraka-gatayo bahvya ātmana ānupūrvyeṇa sarvā hy eva sarveṣāṃ vidhīyante
 yathā-varṇa-vidhānam apavargaś cāpi bhavati
 05190201 yo 'sau bhagavati sarva-bhūtātmany anātmnye 'nirukte 'nilayane paramātmani vāsudeve
 'nanya-nimitta-bhakti-yoga-lakṣaṇo nānā-gati-nimittāvidyā-granthi-randhana-dvāreṇa yadā hi mahāpuruṣa-
 puruṣa-prasaṅgaḥ
 05190210 etad eva hi devā gāyanti
 05190211 aho amīṣāṃ kim akāri śobhanam prasanna eṣāṃ svid uta svayam hariḥ
 05190212 yair janma labdham nr̥ṣu bhāratājire mukunda-sevaupayikam spr̥hā hi naḥ
 05190221 kim duṣkarair naḥ kratubhis tapo-vratair dānādibhir vā dyujayena phalgunā
 05190222 na yatra nārāyaṇa-pāda-paṅkaja-smṛtiḥ pramuṣṭātiśayendriyotsavāt
 05190231 kalpāyuṣāṃ sthānajayāt punar-bhavāt kṣaṇāyuṣāṃ bhārata-bhūjayo varam
 05190232 kṣaṇena martyena kṛtam manasvinaḥ sannasya samyānty abhayaṃ padam hareḥ
 05190241 na yatra vaikuṅṭha-kathā-sudhāpagā na sādhave bhāgavatās tadāśrayāḥ
 05190242 na yatra yajñeśa-makhā mahotsavāḥ sureśa-loko 'pi na vai sa sevyatām
 05190251 prāptā nr̥-jātim tv iha ye ca jantavo jñāna-kriyā-dravya-kalāpa-sambhṛtām
 05190252 na vai yaterann apunar-bhavāya te bhūyo vanaukā iva yānti bandhanam
 05190261 yaiḥ śraddhayā barhiṣi bhāgaśo havir niruptam iṣṭam vidhi-mantra-vastutaḥ
 05190262 ekaḥ pṛthān-nāmabhir āhuto mudā gr̥hṇāti pūrṇaḥ svayam āśiṣāṃ prabhuḥ
 05190271 satyam diśaty arthitam arthito nr̥ṇām naivārthado yat punar arthitā yataḥ
 05190272 svayam vidhatte bhajatām anicchatām icchāpidhānam nija-pāda-pallavam
 05190281 yady atra naḥ svarga-sukhāvaśeṣitam sviṣṭasya sūktasya kṛtasya śobhanam
 05190282 tenājanābhe smṛtimaj janma naḥ syād varṣe harir yad-bhajatām śam tanoti
 05190290 śrī-śuka uvāca
 05190291 jambūdvīpasya ca rājann upadvīpān aṣṭau haika upadiśanti sagarātmajair aśvānveṣaṇa
 imām mahīm parito nikhanadbhir upakalpitan
 05190301 tad yathā svarṇaprasthaś candrasūkla āvartano ramaṇako mandarahaṛiṇaḥ pāñcajanyaḥ
 simhalo laṅketi
 05190311 evam tava bhāratottama jambūdvīpa-varṣa-vibhāgo yathopadeśam upavarṇita iti
 05200010 śrī-śuka uvāca
 05200011 ataḥ param plakṣādīnām pramāṇa-lakṣaṇa-samsthānato varṣa-vibhāga upavarṇyate
 05200021 jambūdvīpo 'yam yāvat-pramāṇa-vistāras tāvatā kṣārodadhinaḥ pariveṣṭito yathā
 merur jambv-ākhyena lavaṇodadhir api tato dvi-guṇa-viśālana plakṣākhyena parikṣipto yathā parikhā
 bāhyopavanena plakṣo jambū-pramāṇo dvīpākhyākaro hiraṇmaya utthito yatrāgnir upāste saptajihvas
 tasyādhipatiḥ priyavratātmaja idhmajihvaḥ svam dvīpam sapta-varṣāṇi vibhajya sapta-varṣanāmabhya
 ātmajebhya ākalayya svayam ātma-yogenopararāma
 05200031 śivam yavasam subhadram śāntam kṣemam amṛtam abhayaṃ iti varṣāṇi teṣu girayo
 nadyaś ca saptavābhijñātāḥ
 05200041 maṅikūṭo vajrakūṭa indraseno jyotiṣmān suparṇo hiraṇyaśṭhīvo meghamāla iti setu-śailāḥ
 aruṇā nr̥mṇāngirasī sāvitṛī suptabhātā ṛtambharā satyambharā iti mahā-nadyaḥ yāsām jalopasparśanavidhūta-
 rajas-tamaso haṃsa-pataṅgordhvāyana-satyāṅga-samjñāś catvāro varṇāḥ sahasrāyuso
 vibudhopama-sandarśana-prajananāḥ svarga-dvāram trayyā vidyayā bhagavantam trayīmayam
 sūryam ātmānam yajante
 05200051 pratnasya viṣṇo rūpam yat satyasyartasya brahmaṇaḥ
 05200052 amṛtasya ca mṛtyoś ca sūryam ātmānam imahīti
 05200061 plakṣādiṣu pañcasu puruṣāṇām āyur indriyam ojaḥ saho balam buddhir vikrama iti ca
 sarveṣāṃ autpattikī siddhir aviśeṣeṇa vartate
 05200071 plakṣaḥ sva-samānenekṣu-rasodenāvṛto yathā tathā dvīpo 'pi śālmalo dvi-guṇa-viśālāḥ
 samānena surodenāvṛtaḥ parivṛṅkte
 05200081 yatra ha vai śālmalī plakṣāyāmā yasyām vāva kila nilayam āhur bhagavataś chandaḥ-stutaḥ

patattri-rājasya sā dvīpa-hūtaye upalakṣyate
 05200091 tad-dvīpādhipatiḥ priyavratātmaḥ yajñabāhuḥ sva-sutebhyaḥ saptabhyas tan-nāmāni saptavarṣāni
 vyabhajat surocanam saumanasyam ramaṇakam deva-varṣam
 pāribhadram āpyāyanam avijñātam iti
 05200101 teṣu varṣādrayo nadyaś ca saptavābhijñātāḥ svarasaḥ śataśṛṅgo vāmadevaḥ kundo
 mukundaḥ puṣpa-varṣaḥ sahasra-śrutir iti anumatiḥ sinīvālī sarasvatī kuhū rajanī nandā rāketi
 05200111 tad-varṣa-puruṣaḥ śrutadhara-vīryadhara-vasundhareṣandhara-samjñā bhagavantam
 vedamayam somam ātmānam vedena yajante
 05200121 sva-gobhiḥ piṭṭr-devebhyo vibhajan kṛṣṇa-śuklayoḥ
 05200122 prajānām sarvāsām rājā-ndhaḥ somo na āstv iti
 05200131 evam surodād bahis tad-dvi-guṇaḥ samānenāvṛto ghr̥todena yathā-pūrvāḥ kuśa-dvīpo
 yasmin kuśa-stambo deva-kṛtas tad-dvīpākhyākaro jvalana ivāparaḥ sva-śaṣpa-rociṣā diśo virājayati
 05200141 tad-dvīpa-patiḥ praiyavrato rājan hiraṇyaretā nāma svam dvīpam saptabhyaḥ sva-putrebhyo
 yathā-bhāgam vibhajya svayam tapa ātiṣṭhata vasu-vasudāna-dṛḍharuci-nābhigupta-stutyavratavivikta-
 vāmadeva-nāmbhyaḥ
 05200151 teṣām varṣeṣu sīmā-girayo nadyaś cābhijñātāḥ sapta saptava cakras catuḥśṛṅgaḥ
 kapilāś citrakūṭo devānika ūrdhvaromā draviṇa iti rasakulyā madhukulyā mitravindā śrutavindā
 devagarbhā ghr̥tacyutā mantramāleti
 05200161 yāsām payobhiḥ kuśadvīpaukasāḥ kuśala-kovidābhiyukta-kulaka-samjñā bhagavantam
 jātaveda-sarūpiṇam karma-kausālena yajante
 05200171 parasya brahmaṇaḥ sāksaj jāta-vedo 'si havyavāt
 05200172 devānām puruṣāṅgānām yajñena puruṣam yajeti
 05200181 tathā ghr̥todād bahiḥ krauñcadvīpo dvi-guṇaḥ sva-mānena kṣīrodena parita upaklpto vṛto
 yathā kuśadvīpo ghr̥todena yasmin krauñco nāma parvata-rājo dvīpa-nāma-nirvartaka āste
 05200191 yo 'sau guha-praharaṇonmathita-nitamba-kuñjo 'pi kṣīrodenā-sicyamāno bhagavatā
 varuṇenābhigupto vibhayo babhūva
 05200201 tasminn api praiyavrato ghr̥tapṛṣṭho nāmādhipatiḥ sve dvīpe varṣāni sapta vibhajya teṣu
 putra-nāmasu sapta rikthādān varṣapān niveśya svayam bhagavān bhagavataḥ parama-kalyāṇayaśasa
 ātma-bhūtasya hareś caraṇāravindam upajagāma
 05200211 āmo madhuruho meghapṛṣṭhaḥ sudhāmā bhrājiṣṭho lohitārṇo vanaspatir iti ghr̥tapṛṣṭhasutās
 teṣām varṣa-girayaḥ sapta saptava nadyaś cābhikhyātāḥ śuklo vardhamāno bhojana
 upabarhiṇo nando nandanaḥ sarvatobhadra iti abhayā amṛtaughā āryakā tīrthavatī rūpavatī pavitravatī
 śukleti
 05200221 yāsām ambhaḥ pavitrām amalam upayūñjānāḥ puruṣa-rṣabha-draviṇa-devaka-samjñā
 varṣa-puruṣā āpomayam devam apām pūrṇenāñjalīnā yajante
 05200231 āpaḥ puruṣa-vīryāḥ stha punantīr bhūr-bhuvāḥ-suvāḥ
 05200232 tā naḥ punītāmiva-ghniḥ spr̥satām ātmanā bhūva iti
 05200241 evam purastāt kṣīrodāt parita upaveśitaḥ śākadvīpo dvātrimśal-lakṣa-yojanāyāmaḥ
 samānena ca dadhi-maṇḍodena parito yasmin śāko nāma mahīruhaḥ sva-kṣetra-vyapadeśako yasya ha
 mahā-surabhi-gandhas tam dvīpam anuvāsayati
 05200251 tasyāpi praiyavrata evādhipatir nāmnā medhātithiḥ so 'pi vibhajya sapta varṣāni putranāmāni
 teṣu svātmajān purojava-manojava-pavamāna-dhūmrānika-citrarepha-bahurūpa-viśvadhārasamjñān
 nidhāpyādhipatīn svayam bhagavaty ananta ā-veśita-matis tapovanam praviveśa
 05200261 eteṣām varṣa-maryādā-girayo nadyaś ca sapta saptava īśāna uruśṛṅgo balabhadraḥ
 śatakesaraḥ sahasrasroto devapālo mahānasa iti anaghāyurdā ubhayaspr̥ṣṭir aparājitā pañcapadī
 sahasrasrutir nijadhṛtir iti
 05200271 tad-varṣa-puruṣā ṛtavrata-satyavrata-dānavratānuvrata-nāmāno bhagavantam vāyvātmakam
 prāṇāyāma-vidhūta-rajasa-tamasāḥ parama-samādhinā yajante
 05200281 antaḥ-praviśya bhūtāni yo bibharti ātma-ketubhiḥ
 05200282 antaryāmīśvaraḥ sāksāt pātu no yad-vaśe sphuṭam
 05200291 evam eva dadhi-maṇḍodāt parataḥ puṣkaradvīpas tato dvi-guṇāyāmaḥ samantata
 upakalpitaḥ samānena svādūdakena samudreṇa bahir āvṛto yasmin br̥hat-puṣkaram jvalanaśikhāmala-
 kanaka-patrāyutāyutam bhagavataḥ kamalāsanasāyādhyāsanam parikalpitam
 05200301 tad-dvīpa-madhye mānasottara-nāmaika evārvācīna-parācīna-varṣayor maryādācalo 'yutayojanoc-
 chrāyāyāmo
 yatra tu catasṛṣu dikṣu catvāri purāṇi loka-pālānām indrādīnām yadupariṣṭāt
 sūrya-rathasya merum paribhramataḥ samvatsarātmakam cakram devānam aho-rātrābhyām
 paribhramati
 05200311 tad-dvīpasyāpy adhipatiḥ praiyavrato vītihotro nāmaitasyātmajau ramaṇaka-dhātakīnāmānau
 varṣa-patī niyujya sa svayam pūrvajavad-bhagavat-karma-śīla evāste
 05200321 tad-varṣa-puruṣā bhagavantam brahma-rūpiṇam sakarmakeṇa karmaṇārādhayantīdam
 codāharanti
 05200331 yat tat karmamayam liṅgam brahma-liṅgam jano 'rcayet
 05200332 ekāntam advayam śāntam tasmai bhagavate nama iti
 05200341 tataḥ parastāl lokāloka-nāmācalo lokālokeyor antarāle parita upakṣiptaḥ

05200351 yāvan mānasottara-mervor antaram tāvatī bhūmiḥ kāñcany anyādarśa-talopamā yasyām
 prahitaḥ padārtho na kathañcit punaḥ pratyupalabhyate tasmāt sarva-sattva-parihṛtāsīt
 05200361 lokāloka iti samākhyā yad anenācalena lokālokasyāntarvar-tināvasthāpyate
 05200371 sa loka-trayānte parita īsvareṇa vihito yasmāt sūryādīnām dhruvāpavargānām jyotirgaṇānām
 gabhastayo 'rvācīnāms trīn lokān āvitanvānā na kadācit parācīnā bhavitum utsahante
 tāvad un-nahanāyāmaḥ
 05200381 etāvān loka-vinyāso māna-lakṣaṇa-samsthābhir vicintitaḥ kavibhiḥ sa tu pañcāsat-koṭigaṇitasya
 bhū-golasya turīya-bhāgo 'yam lokālokācalaḥ
 05200391 tad-upariṣṭac catarṣṣv āśāsvātma-yoninākhila-jagad-guruṇādhiniveśitā ye dvirada-pataya
 ṛṣabhaḥ puṣkaracūḍo vāmano 'parājita iti sakala-loka-sthiti-hetavaḥ
 05200401 teṣām sva-vibhūtīnām loka-pālānām ca vividha-vīryopabṛmhaṇāya bhagavān parama-mahāpuruṣo
 mahā-vibhūti-patir antaryāmy ātmano viśuddha-sattvaṁ dharma-jñāna-vairāgyaiśvaryaḥ
 mahā-siddhy-upalakṣaṇam viśvakṣenādibhiḥ sva-pārsada-pravaraiḥ parivārito nijavarāyudhopaśobhitair
 nija-bhuja-daṇḍaiḥ sandhārayamāṇas tasmin giri-vare samantāt sakala-lokasvastaya
 āste
 05200411 ākalpam evam veṣam gata eṣa bhagavān ātma-yogamāyayā viracita-vividha-loka-yātrāgopīyāyety
 arthaḥ
 05200421 yo 'ntar-vistāra etena hy aloka-parimāṇam ca vyākhyātam yad bahir lokālokācalāt tataḥ
 parastād yogeśvara-gatiṁ viśuddhām udāharanti
 05200431 aṇḍa-madhyā-gataḥ sūryo dyāv-ābhūmyor yad antaram
 05200432 sūryāṇḍa-golayor madhye koṭyaḥ syuḥ pañca-vimśatiḥ
 05200441 mr̥te 'ṇḍa eṣa etasmin yad abhūt tato mārtaṇḍa iti vyapadeśaḥ hiranyagarbha iti
 yad dhiraṇyāṇḍa-samudbhavaḥ
 05200451 sūryeṇa hi vibhajyante diśaḥ kham dyaur mahī bhidā
 05200452 svargāpavargau narakā rasaukāmsi ca sarvaśaḥ
 05200461 deva-tiryāṇ-manuṣyāṇām sarīsrpa-savīrudhām
 05200462 sarva-jīva-nikāyānām sūrya ātmā dṛg-īśvaraḥ
 05210010 śrī-śuka uvāca
 05210011 etāvān eva bhū-valayasya sanniveśaḥ pramāṇa-lakṣaṇato vyākhyātaḥ
 05210021 etena hi divo maṇḍala-mānam tad-vida upadiśanti yathā dvi-dalayor niṣpāvādīnām te
 antareṇāntarikṣam tad-ubhaya-sandhitam
 05210031 yan-madhyā-gato bhagavāms tapatām patis tapana ātapena tri-lokīm
 pratapaty avabhāsayaty ātma-bhāsā sa eṣa udagayana-dakṣiṇāyana-vaiṣuvata-samjñābhir māndyaśaighrya-
 samānābhir gatibhir ārohaṇāvarohaṇa-samāna-sthāneṣu yathā-savanam abhipadyamāno
 makarādiṣu rāśiṣv aho-rātrāṇi dīrgha-hrasva-samānāni vidhatte
 05210041 yadā meṣa-tulayor vartate tadāho-rātrāṇi samānāni bhavanti yadā vṛṣabhādiṣu pañcasu ca
 rāśiṣu carati tadāhāny eva vardhante hrasati ca māsi māsy ekaikā ghaṭikā rātriṣu
 05210051 yadā vṛṣcikādiṣu pañcasu vartate tadāho-rātrāṇi viparyayāṇi bhavanti
 05210061 yāvad dakṣiṇāyanam ahāni vardhante yāvad udagayanam rātrayaḥ
 05210071 evam nava koṭaya eka-pañcāśal-lakṣāṇi yojanānām mānasottara-giri-parivartanasyopadiśanti
 tasminn aindrīm purīm pūrvasmān meror devadhānīm nāma dakṣiṇato yāmyām samyamanīm nāma
 paścād vāruṇīm nimlocanīm nāma uttaraṭṭhaḥ saumyām vibhāvarīm nāma tāsūdayamadhyāhnāstamaya-
 niśīthānīti bhūtānām pravṛtti-nivṛtti-nimittāni samaya-viśeṣeṇa meroś caturdiśam
 05210081 tatradyānām divasa-madhyāngata eva sadādityas tapati savyenācalaṁ dakṣiṇena karoti
 05210091 yatrodeti tasya ha samāna-sūtra-nipāte nimlocati yatra kvacana syandenābhitapati tasya
 haṣa samāna-sūtra-nipāte prasvāpayati tatra gataṁ na paśyanti ye taṁ samanupaśyeran
 05210101 yadā caindryāḥ puryāḥ pracalate pañcadaśa-ghaṭikābhir yāmyām sapāda-koṭi-dvayam
 yojanānām sārḍha-dvādaśa-lakṣāṇi sādḥikāni copayāti
 05210111 evam tato vāruṇīm saumyām aindrīm ca punas tathānye ca grahāḥ somādayo nakṣatraiḥ
 saha jyotiś-cakre samabhyudyanti saha vā nimlo-canti
 05210121 evam muhūrtena catus-trimśal-lakṣa-yojanāny aṣṭa-śatādhikāni sauro rathas trayīmāyo 'sau
 catarṣṣu parivartate purīṣu
 05210131 yasyaikam cakram dvādaśāram ṣaṇ-nemi tri-ṇābhi samvatsarātmakam samāmananti
 tasyākṣo meror mūrdhani kṛto mānasottare kṛtetara-bhāgo yatra protam ravi-ratha-cakram tailayantra-
 cakravād bhraman mānasottara-girau paribhramati
 05210141 tasminn akṣe kṛtamūlo dvitīyo 'kṣas turyamānena sammitas taila-yantrākṣavad dhruve
 kṛtopari-bhāgaḥ
 05210151 ratha-nīḍas tu ṣaṭ-trimśal-lakṣa-yojanāyatas tat-turīya-bhāga-viśālas tāvān ravi-ratha-yugo
 yatra hayās chando-nāmānaḥ saptāruṇa-yojitā vahanti devam ādityam
 05210161 purastāt savitur aruṇaḥ paścāc ca niyuktaḥ sautye karmaṇi kilāste
 05210171 tathā vālikhilyā ṛṣayo 'nguṣṭha-parva-mātrāḥ ṣaṣṭi-sahasrāṇi purataḥ sūryam sūkta-vākāya
 niyuktaḥ samstuvanti
 05210181 tathānye ca ṛṣayo gandharvāpsaraso nāgā grāmaṇyo yātudhānā devā ity ekaikaśo gaṇāḥ
 sapta caturdaśa māsi māsi bhagavantam sūryam ātmānam nānā-nāmānam pṛthān-nānā-nāmānaḥ
 pṛthak-karmabhir dvandvaśa upāstate

05220010 rājovāca

05220011 yad etad bhagavata ādityasya meruṁ dhruvaṁ ca pradakṣiṇena parikrāmato
rāśīnām abhimukhaṁ pracalitaṁ cāpradakṣiṇaṁ bhagavatopavarṇitaṁ amuṣya vayaṁ
katham anumimīmahīti

05220020 sa hovāca

05220021 yathā kulāla-cakreṇa bhramatā saha bhramatām tad-āśrayāṇām pipīlikādīnām gatir anyaiḥ
pradeśāntareṣv apy upalabhyamānatvād evaṁ nakṣatra-rāśibhir upalakṣitena kāla-cakreṇa dhruvaṁ
meruṁ ca pradakṣiṇena paridhāvata saha paridhāvamānānām tad-āśrayāṇām sūryādīnām grahāṇām
gatir anyaiḥ nakṣatrāntare rāśy-antare copalabhyamānatvāt

05220031 sa eṣa bhagavān ādi-puruṣa eva sāksān nārāyaṇo lokānām svastaya ātmānam trayīmayaṁ
karma-viśuddhi-nimittaṁ kavibhir api ca vedena vijijñāsyamāno dvādaśadhā vibhajya ṣaṭsu
vasantādiṣv ṛtuṣu yathopa-joṣam ṛtu-guṇān vidadhāti

05220041 tam etam iha puruṣas trayyā vidyayā varṇāśramācārānupathā uccāvacaḥ
karmabhir āmnātaiḥ yoga-vitānaiś ca śraddhayā yajanto 'ñjasā śreyah samadhigacchanti

05220051 atha sa eṣa ātmā lokānām dyāv-āpṛthivyor antareṇa nabho-valayasya kālacakra-gato
dvādaśa māsān bhunkte rāśi-samjñān samvatsarāvayavān māsah pakṣa-dvayaṁ divā naktam ceti
sapādarksa-dvayam upadiśanti yāvata ṣaṣṭham aṁsām bhujjīta sa vai ṛtur ity upadiśyate
samvatsarāvayavaḥ

05220061 atha ca yāvatārdhena nabho-vīthyām pracarati taṁ kālam ayanam ācakṣate

05220071 atha ca yāvan nabho-maṇḍalam saha dyāv-āpṛthivyor maṇḍalābhyām kārtsnyena sa ha
bhujjīta taṁ kālam samvatsaram parivatsaram idāvatsaram anuvatsaram vatsaram iti
bhānor māndya-śaighrya-sama-gatibhiḥ samāmananti

05220081 evaṁ candramā arka-gabastibhya upariṣṭāl lakṣa-yojanata upalabhyamāno 'rkasya
samvatsara-bhuktim pakṣābhyām māsa-bhuktim sapādarksābhyām dinenaiva pakṣa-bhuktim agracārī
drutatara-gamano bhunkte

05220091 atha cāpūryamāṇābhiś ca kalābhir amarāṇām kṣīyamāṇābhiś ca kalābhiḥ pit-ṇām ahorātrāṇi
pūrva-pakṣāpara-pakṣābhyām vitanvānaḥ sarva-jīva-nivaha-prāṇo jīvaś caikam ekam
nakṣatram trimśatā muhūrtair bhunkte

05220101 ya eṣa ṣoḍaśa-kalah puruṣo bhagavān manomayo 'nnamayo 'mṛtamayo deva-pitṛ-manuṣyabhūta-
paśu-pakṣi-sarīrpa-vīrudhām prāṇāpy āyana-śīlatvāt sarvamaya iti varṇayanti

05220111 tata upariṣṭād dvi-lakṣa-yojanato nakṣatrāṇi meruṁ dakṣiṇenaiva kālāyana īśvara-yojitāni
sahābhijitāṣṭā-vimśatiḥ

05220121 tata upariṣṭād uśanā dvi-lakṣa-yojanata upalabhyate purataḥ paścāt sahaiva vārkasya
śaighrya-māndya-sāmyābhir gatibhir arkavac carati lokānām nityadānukūla eva prāyeṇa
varṣayamś cāreṇānumīyate sa vṛṣṭi-viṣṭambha-grahopaśamanaḥ

05220131 uśanasā budho vyākhyātas tata upariṣṭād dvi-lakṣa-yojanato budhaḥ soma-suta
upalabhyamānaḥ prāyeṇa śubha-kṛd yadārkād vyatiricyeta tadātivātābhra-prāyānāvṛṣṭy-ādibhayam
āśamsate

05220141 ata ūrdhvam aṅgārako 'pi yojana-lakṣa-dvitaya upalabhyamānas tribhis tribhiḥ
pakṣair ekaikaśo rāśīn dvādaśānubhunkte yadi na vakreṇābhivartate prāyeṇāśubha-graho 'ghaśamsaḥ

05220151 tata upariṣṭād dvi-lakṣa-yojanāntara-gatā bhagavān bṛhaspatir ekaikasmin rāśau
parivatsaram parivatsaram carati yadi na vakrah syāt prāyeṇānukūlo brāhmaṇa-kulasya

05220161 tata upariṣṭād yojana-lakṣa-dvayāt pratīyamānaḥ śanaiścara ekaikasmin rāśau
trimśan māsān vilambamānaḥ sarvān evānuparyeti tāvadbhir anuvatsaraiḥ prāyeṇa hi
sarveṣām aśāntikarah

05220171 tata uttarasmād ṛṣaya ekādaśa-lakṣa-yojanāntara upalabhyante ya eva lokānām
śam anubhāvayanto bhagavato viṣṇor yat paramaṁ padaṁ pradakṣiṇaṁ prakramanti

05230010 śrī-śuka uvāca

05230011 atha tasmāt paratas trayodaśa-lakṣa-yojanāntarato yat tad viṣṇoḥ paramaṁ
padaṁ abhivadanti yatra ha mahā-bhāgavato dhruva auttānapādir agninendreṇa prajāpatinā
kaśyapena dharmeṇa ca samakāla-yugbhiḥ sabahu-mānaṁ dakṣiṇataḥ kriyamāṇa idānīm api kalpajīvinām
ājīvyā upāste tasyehānubhāva upavarṇitaḥ

05230021 sa hi sarveṣām jyotir-gaṇānām graha-nakṣatrādīnām animiṣeṇāvvyakta-rāmhasā bhagavatā
kālena bhrāmyamāṇānām sthānur ivāvaṣṭambha īśvareṇa vihitaḥ śaśvad avabhāsate

05230031 yathā medhīstambha ākramaṇa-pāśavaḥ samyojitās tribhis tribhiḥ savanair yathā-sthānam
maṇḍalāni caranty evaṁ bhagaṇā grahādaya etasminn antar-bahir-yogena kāla-cakra āyojitā

dhruvam evāvalambya vāyunodīryamāṇā ākalpāntam paricaṇ kramanti nabhasi yathā meghāḥ
śyenādayo vāyu-vaśāḥ karma-sārathayaḥ parivartante evaṁ jyotirgaṇāḥ prakṛti-puruṣasamyogānugṛhītāḥ
karma-nirmita-gatayo bhuvi na patanti

05230041 kecanaitaj jyotir-anīkaṁ śīsumāra-samsthānena bhagavato vāsudevasya yogadhāraṇāyām
anuvāṇayanti

05230051 yasya pucchāgre 'vāksīrasaḥ kuṇḍalī-bhūta-dehasya dhruva upakalpitas tasya lāngūle
prajāpatir agnir indro dharmā iti pucchā-mūle dhātā vidhātā ca kaṭyām saptarṣayaḥ tasya
dakṣiṇāvarta-kuṇḍalī-bhūta-śarīrasya yāny udagayanāni dakṣiṇa-pārśve tu nakṣatrāṇy upakalpayanti
dakṣiṇāyanāni tu savye yathā śīsumārasya kuṇḍalā-bhoga-sanniveśasya

pārśvayor ubhayor apy avayavāḥ samasaṅkhyā bhavanti pṛṣṭhe tv ajavīthī ākāśa-gaṅgā codarataḥ
 05230061 punarvasu-puṣyau dakṣiṇa-vāmayoḥ śroṇyor ārdrāśleṣe ca dakṣiṇa-vāmayoḥ paścimayoḥ
 pādāyor abhijid-uttarāśāḍhe dakṣiṇa-vāmayor nāsikayor yathā-saṅkhyāṃ śravaṇa-pūrvāśāḍhe
 dakṣiṇa-vāmayor locanayor dhaniṣṭhā mūlaṃ ca dakṣiṇa-vāmayoḥ karṇayor maghādīny aṣṭa
 nakṣatrāṇi dakṣiṇāyanāni vāma-pārśva-vaṅkriṣu yuñjīta tathaiva mṛga-śīrṣādīny udagayanāni dakṣiṇapārśva-
 vaṅkriṣu pṛātilomyena prayuñjīta śatabhiṣā-jyeṣṭhe skandhayor dakṣiṇa-vāmayor nyaset
 05230071 uttarā-hanāv agastir adharā-hanau yamo mukheṣu cāṅgārakaḥ śanaīścara upasthe
 bṛhaspatiḥ kakudī vakṣasy ādityo hṛdaye nārāyaṇo manasi candro nābhyāṃ uśanā stanayor aśvinau
 budhaḥ pṛāṇāpānayo rāhur gale ketavaḥ sarvāṅgeṣu romasu sarve tārā-gaṇāḥ
 05230081 etad u haiva bhagavato viṣṇoḥ sarva-devatāmayaṃ rūpam aharahaḥ sandhyāyāṃ prayato
 vāgyato nirīkṣamāṇa upatiṣṭheta namo jyotir-lokāya kālāyanāyānimiṣāṃ pataye mahāpuruṣāyābhidhīmahīti
 05230091 graharkṣatārāmayam ādhidaivikaṃ pāpāpahaṃ mantra-kṛtāṃ tri-kālam
 05230092 namasyataḥ smarato vā tri-kālam naśyeta tat-kālam aśu pāpam
 05240010 śrī-śuka uvāca
 05240011 adhastāt savitur yojanāyute svarbhānur nakṣatravac caratīty eke yo 'sāv amaratvaṃ
 grahatvaṃ cālabhata bhagavad-anukampayā svayam asurāpasadaḥ saimhikeyo hy atad-arhas tasya
 tāta janma karmāṇi copariṣṭād vakṣyāmaḥ
 05240021 yad adas taraṇer maṇḍalaṃ pratapatas tad vistarato yojanāyutam ācakṣate dvādaśasahasraṃ
 somasya trayodaśa-sahasraṃ rāhor yaḥ parvaṇi tad-vyavadhāna-kṛd vairānubandhaḥ sūryācandramasāv
 abhidhāvati
 05240031 tan niśamyobhayatrāpi bhagavatā rakṣaṇāya prayuktaṃ sudarśanaṃ nāma bhāgavataṃ
 dayitam astram tat tejasā durviśahaṃ muhuḥ parivartamānam abhyavasthito
 muhūrtam udvijamānaś cakita-hṛdaya ārād eva nivartate tad uparāgam iti vadanti lokāḥ
 05240041 tato 'dhastāt siddha-cāraṇa-vidyādharāṇāṃ sadanāni tāvan mātra eva
 05240051 tato 'dhastād yakṣa-rakṣaḥ-piśāca-preta-bhūta-gaṇānāṃ vihārājiram antarikṣam
 yāvad vāyuḥ pravāti yāvan meghā upalabhyante
 05240061 tato 'dhastāc chata-yojanāntara iyaṃ pṛthivī yāvad dhamśa-bhāsa-śyena-suparṇādayaḥ
 patattri-pravarā utpatantīti
 05240071 upavarṇitaṃ bhūmer yathā-sanniveśāvasthānam avaner apy adhastāt sapta bhū-vivarā
 ekaikaśo yojanāyutāntareṇāyāma-vistāreṇopaklptā atalaṃ vitalaṃ sutalaṃ talātalaṃ mahātalaṃ
 rasātalaṃ pātālam iti
 05240081 eteṣu hi bila-svargeṣu svargād apy adhika-kāma-bhogaiśvaryaṇanda-bhūti-vibhūtibhiḥ
 susamṛddha-bhavanodyānākriḍa-vihāreṣu daitya-dānava-kādraveyā nitya-pramuditānuraktakalatrāpatya-
 bandhu-suhrd-anucarā gṛha-pataya īśvarād apy apratihata-kāmā māyā-vinodā nivasanti
 05240091 yeṣu mahārāja mayena māyāvinā vinirmitāḥ puro nānā-maṇi-pravara-praveka-viracita-
 vicitrabhavana-
 prākāra-gopura-sabhā-caitya-catvarāyatanādibhir nāgāsura-mithuna-pārāvata-śukasārikākīrṇa-
 kṛtrima-bhūmibhir vivareśvara-gṛhottamaiḥ samalaṅkṛtāś cakāśati
 05240101 udyānāni cātitarāṃ mana-indriyānandibhiḥ kusuma-phala-stabaka-subhaga-kisalayāvanatarucira-
 viṭapa-viṭapināṃ latāṅgāliṅgitānāṃ śrībhiḥ samithuna-vividha-vihaṅgama-jalāśayānāṃ amalajala-
 pūrṇānāṃ jhaṣakulollāṅghana-kṣubhita-nīra-nīraja-kumuda-kuva-laya-kahlāra-nīlotpala-lohitaśatapatrādi-
 vaneṣu kṛta-niketanānāṃ eka-vihārākula-madhura-vividhasvanādibhir
 indriyotsavair amara-loka-śriyam atīśayitāni
 05240111 yatra ha vāva na bhayam aho-rātrādibhiḥ kāla-vibhāgair upalakṣyate
 05240121 yatra hi mahāhi-pravara-śiro-maṇayaḥ sarvaṃ tamaḥ prabādhante
 05240131 na vā eteṣu vasatāṃ divyauśadhi-rasa-rasāyanāna-pāna-snānādibhir ādhayo vyādhayo valīpalita-
 jarādayaś ca deha-vaivarṇya-daurgandhya-sveda-klama-glānir iti vayo 'vasthāś ca bhavanti
 05240141 na hi teṣāṃ kalyāṇānāṃ prabhavati kutaścana mṛtyur vinā bhagavat-tejasaś cakrāpadeśāt
 05240151 yasmin praviṣṭe 'sura-vadhūnāṃ prāyaḥ pumsavanāni bhayād eva sravanti patanti ca
 05240161 athātale maya-putro 'suro balo nivasati yena ha vā iha sṛṣṭāḥ ṣaṇ-ṇavatir māyāḥ
 kāścanādyāpi māyāvino dhārayanti yasya ca jṛmbhamāṇasya mukhatas trayāḥ strī-gaṇā udapadyanta
 svairiṇyaḥ kāmīnyaḥ puṃścalya iti yā vai bilāyanāṃ praviṣṭāṃ puruṣāṃ rasena hātakākhyena
 sādhayitvā sva-vilāsāvalokanānurāga-smīta-samlāpopagūhanādibhiḥ svairam kila ramayanti
 yasminn upayukte puruṣa īśvaro 'haṃ siddho 'haṃ ity ayuta-mahā-gajabalam
 ātmānam abhimanyamānaḥ katthate madāndha iva
 05240171 tato 'dhastād vitale haro bhagavān hātakeśvaraḥ sva-pārśada-bhūta-gaṇāvṛtaḥ prajāpatisargo-
 pabrṃhaṇāya
 bhavo bhavānyā saha mithunī-bhūta āste yataḥ pravṛttā sarit-pravarā hātakī nāma
 bhavayor vīryeṇa yatra citrabhānur mātariśvanā samidhyamāna ojasā pibati tan niṣṭhyūtam
 hātakākhyāṃ suvarṇāṃ bhūṣaṇeṇāsurendrāvarodheṣu puruṣāḥ saha puruṣībhir dhārayanti
 05240181 tato 'dhastāt sutale udāra-śravāḥ puṇya-śloko virocanaṭmajō balir bhagavatā mahendrasya
 priyaṃ cikīrṣamāṇenāditer labdha-kāyo bhūtvā vaṭu-vāmana-rūpeṇa parākṣipta-loka-trayo bhagavadanu-
 kampaiva
 punaḥ praveśita indrādiṣv avidyamānayā susamṛddhayā śriyābhijūṣṭaḥ svadharmenārādhayaṃs
 tam eva bhagavantam ārādhanīyam apagata-sādhvasa āste 'dhunāpi

05240191 no evaitat sākṣātkāro bhūmi-dānasya yat tad bhagavaty aśeṣa-jīva-nikāyānām jīvabhūtātma-
 bhūte paramātmani vāsudeve tīrthatame pātra upapanne parayā śraddhayā paramādarasamāhita-
 manasā sampratipāditasya sākṣād apavarga-dvārasya yad bila-nilayaiśvaryam
 05240201 yasya ha vāva kṣuta-patana-praskhalanādiṣu vivaśaḥ sakṛn nāmābhigṛṇan puruṣaḥ karmabandha-
 nam
 añjasā vidhunoti yasya haiva pratibādhanaṁ mumukṣavo 'nyathaivopalabhante
 05240211 tad bhaktānām ātmavatām sarveṣām ātmany ātmada ātmataiva
 05240221 na vai bhagavān nūnam amuṣyānujagrāha yad uta punar ātmānusmṛti-moṣaṇam
 māyāmaya-bhogaiśvaryam evātanuteti
 05240231 yat tad bhagavatānadhigatānyopāyena yācñā-cchalenāpahṛta-sva-śarīrāvaśeṣita-loka-trayo
 varuṇa-pāśaiś ca sampratimukto giri-daryām cāpavidha iti hovāca
 05240241 nūnam batāyam bhagavān artheṣu na niṣṇāto yo 'sāv indro yasya sacivo mantrāya vṛta
 ekāntato bṛhaspatī tam atihāya svayam upendrenātmānam ayācatātmanaś cāśiṣo no eva taddāsyam
 ati-gambhīra-vayasāḥ kālasya manvantara-parivṛttam kiyal loka-trayam idam
 05240251 yasyānudāsyam evāsmat-pitāmahaḥ kila vavre na tu sva-pitryam yad utākutobhayam
 padaṁ dīyamānam bhagavataḥ param iti bhagavatoparate khalu sva-pitari
 05240261 tasya mahānubhāvasyānupatham amṛjita-kaṣāyaḥ ko vāsmad-vidhaḥ parihīna-bhagavadanugraha
 upajigamiṣatīti
 05240271 tasyānucaritam upariṣṭād vistariṣyate yasya bhagavān svayam akhila-jagadgurur
 nārāyaṇo dvāri gadā-pāṇir avatiṣṭhate nija-janānukampita-hṛdayo yenānguṣṭhena padā daśakandharo
 yojanāyutāyutam dig-vijaya uccāṭitaḥ
 05240281 tato 'dhasṭāt talātale mayo nāma dānavendras tri-purādhipatir bhagavatā purārīṇā tri-lokīśam
 cikīrṣuṇā nirdagdha-sva-pura-trayas tat-prasādāl labdha-pado māyāvinām ācāryo mahādevena
 parirakṣito vigata-sudarśana-bhayo mahīyate
 05240291 tato 'dhasṭān mahātale kādraveyānām sarpānām naika-śirasām krodhavaśo nāma gaṇaḥ
 kuhaka-takṣaka-kāliya-suṣeṇādi-pradhānā mahā-bhogavantaḥ patattri-rājādhipateḥ puruṣavāhād
 anavaratam udvijamānāḥ sva-kalatrāpatya-suhṛt-kuṭumba-saṅgena kvacit pramattā viharanti
 05240301 tato 'dhasṭād rasātale daiteyā dānavāḥ paṇayo nāma nivāta-kavacāḥ kāleyā hiraṇyapuravāsina
 iti vibudha-pratyanīkā utpattī mahaujaso mahā-sāhasino bhagavataḥ sakalalokānubhāvasya
 harer eva tejasā pratihata-balāvalepā bileśayā iva vasanti ye vai saramayendra-dūtyā
 vāgbhir mantra-varṇābhir indrād bibhyati
 05240311 tato 'dhasṭāt pātāle nāga-loka-patayo vāsuki-pramukhāḥ śaṅkha-kulika-mahāśaṅkha-
 śvetadhanañjaya-
 dhṛtarāṣṭra-śaṅkhacūḍa-kambalāśvatara-devadattādayo mahā-bhogino mahāmarṣā
 nivasanti yeṣām u ha vai pañca-sapta-daśa-śata-sahasra-śīrṣānām phaṇāsu viracitā mahā-maṇayo
 rociṣṇavaḥ pātāla-vivara-timira-nikaram sva-rociṣā vidhamanti
 05250010 śrī-śuka uvāca
 05250011 tasya mūla-deśe trimśad-yojana-sahasrāntara āste yā vai kalā bhagavatas tāmasī
 samākhyātānanta iti sātvatīyā draṣṭṛ-dṛśyayoh saṅkarṣaṇam aham ity abhimāna-lakṣaṇam yaṁ
 saṅkarṣaṇam ity ācakṣate
 05250021 yasyedaṁ kṣiti-maṇḍalam bhagavato 'nanta-mūrteḥ sahasra-śirasa ekasminn eva śīrṣaṇi
 dhriyamānaṁ siddhārtha iva lakṣyate
 05250031 yasya ha vā idam kālenopasañjihīrṣato 'marṣa-viracita-rucira-bhramad-bhruvor antareṇa
 saṅkarṣaṇo nāma rudra ekādaśa-vyūhas try-akṣas tri-śikhaṁ sūlam uttambhayann udatiṣṭhat
 05250041 yasyānghri-kamala-yugalāruṇa-viśada-nakha-maṇi-ṣaṇḍa-maṇḍaleṣv ahi-patayaḥ saha
 sātvataraṣabhair ekānta-bhakti-yogenāvanamantaḥ sva-vadanāni parisphurat-kunḍala-prabhā-maṇḍitagāṇḍa-
 sthalāny ati-manoharāṇi pramudita-manasaḥ khalu vilokayanti
 05250051 yasyaiva hi nāga-rāja-kumārya āśiṣa āśāsānāś cārv-aṅga-valaya-vilasita-viśada-vipuladhavala-
 subhaga-rucira-bhuja-rajata-stambheṣv aguru-candana-kunḍumapaṅkānulepenāvalimpamānās
 tad-abhimarṣanonmathita-hṛdaya-makara-dhvajāveśa-rucira-lalitasmitās
 tad-anurāgamada-mudita-mada-vighūrṇitāruṇa-karuṇāvaloka-nayana-vadanāravindam
 savrīḍam kila vilokayanti
 05250061 sa eva bhagavān ananto 'nanta-guṇārṇava ādi-deva upasamhṛtāmarṣa-roṣa-vego lokānām
 svastaya āste
 05250071 dhyāyamānaḥ surāsuroraga-siddha-gandharva-vidyādhara-muni-gaṇair anavarata-madamudita-
 vikṛta-vihvala-locanaḥ sulalita-mukharikāmṛtenāpyāyamānaḥ sva-pārṣada-vibudha-yūthapatīn
 aparimlāna-rāga-nava-tulasikāmoda-madhv-āsavena mādyan madhukara-vrāta-madhura-gītaśriyam
 vaijayantīm svām vanamālām nīla-vāsā eka-kunḍalo hala-kakudi kṛta-subhaga-sundara-bhujo
 bhagavān mahendro vāraṇendra iva kāñcanīm kakṣam udāra-līlo bibharti
 05250081 ya eṣa evam anuśruto dhyāyamāno mumukṣuṇām anādi-kāla-karma-vāsanāgrathitam
 avidyāmayam hṛdaya-granthim sattva-rajasa-tamomayam antar-hṛdayam gata āsu
 nirbhinatti tasyānubhāvān bhagavān svāyambhuvo nāradaḥ saha tumburuṇā sabhāyām brahmaṇaḥ
 samślokaḥ āsa
 05250091 utpatti-sthiti-laya-hetavo 'sya kalpāḥ
 05250092 sattvādyāḥ prakṛti-guṇā yad-īkṣayāsan

05250093 yad-rūpaṃ dhruvam akṛtaṃ yad ekam ātman
 05250094 nānādhāt katham u ha veda tasya vartma
 05250101 mūrtim naḥ puru-kr̥payā babhāra sattvaṃ
 05250102 saṃśuddhaṃ sad-asad idaṃ vibhāti tatra
 05250103 yal-lilāṃ mṛga-patir ādāde 'navadyāṃ
 05250104 ādātuṃ svajana-manāṃsy udāra-vīryaḥ
 05250111 yan-nāma śrutam anukīrtayed akasmād
 05250112 ārto vā yadi patitaḥ pralambhanād vā
 05250113 hanty amhaḥ sapadi nṛṇāṃ aśeṣam anyam
 05250114 kaṃ śeṣād bhagavata āśrayen mumukṣuḥ
 05250121 mūrdhany arpitam aṇuvat sahasra-mūrdhno
 05250122 bhū-golaṃ sagiri-sarit-samudra-sattvam
 05250123 ānantyād animita-vikramasya bhūmnaḥ
 05250124 ko vīryāṅy adhi gaṇayet sahasra-jihvaḥ
 05250131 evam-prabhāvo bhagavān ananto
 05250132 duranta-vīryoru-guṇānubhāvaḥ
 05250133 mūle rasāyāḥ sthita ātma-tantro
 05250134 yo lilayā kṣmām sthitaye bibharti
 05250141 etā hy eveha nṛbhir upagantavyā gatayo yathā-karma-vinirmitā yathopadeśam anuvarṇitāḥ
 kāmān kāmāyamānaiḥ
 05250151 etāvātīr hi rājan puṃsaḥ pravṛtti-lakṣaṇasya dharmasya vipāka-gataya uccāvaca visadr̥śā
 yathā-praśnaṃ vyācakhye kim anyat kathayāma iti
 05260010 rājavāca
 05260011 mahar̥ṣa etad vaicitryaṃ lokasya katham iti
 05260020 ṛṣir uvāca
 05260021 tri-guṇatvāt kartuḥ śraddhayā karma-gatayaḥ pṛthag-vidhāḥ sarvā eva sarvasya
 tāratamyena bhavanti
 05260021 athedānīm pratiśiddha-lakṣaṇasyādharmasya tathaiva kartuḥ śraddhāyā vaisadr̥śyāt karmaphalaṃ
 visadr̥śam bhavati yā hy anādy-avidyayā kṛta-kāmānām tat-pariṇāma-lakṣaṇāḥ sṛtayaḥ
 sahasraśaḥ pravṛttās tāsām prācuryenānuvarṇayīṣyāmaḥ
 05260030 rājavāca
 05260031 narakā nāma bhagavan kim deśa-viśeṣā athavā bahis tri-lokyā āhosvid antarāla iti
 05260040 ṛṣir uvāca
 05260041 antarāla eva tri-jagatyās tu diśi dakṣiṇasyām adhastād bhūmer upariṣṭāc ca
 jalād yasyām agniṣvāttādayaḥ pitṛ-gaṇā diśi svānām gotrāṇām parameṇa samādhinā satyā evāśiṣa
 āśāsānā nivasanti
 05260051 yatra ha vāva bhagavān pitṛ-rājo vaivasvataḥ sva-viśayam prāpitesu sva-puruṣair jantuṣu
 samparetesu yathā-karmāvadyaṃ doṣam evānullaṅghita-bhagavac-chāsanāḥ sagoṇo damaṃ dhārayati
 05260061 tatra haika narakān eka-vimśatiṃ gaṇayanti atha tāms te rājan nāma-rūpa-lakṣaṇato
 'nukramiṣyāmas tāmisro 'ndhatāmisro rauravo mahārauravaḥ kumbhīpākaḥ
 kālasūtram asipatravanam sūkaramukham andhakūpaḥ kṛmibhojanaḥ
 sandamśas taptasūrmir vajrakāṅṭhaka-śālmālī vaitaraṇī pūyodaḥ prāṇarodho viśasanaṃ lālābhakṣaḥ
 sārameyādanam avīcir ayaḥpānam iti kiñca kṣārakardamo rakṣogaṇa-bhojanaḥ sūlaproto dandaśūko
 'vaṭa-nīrodhanaḥ paryāvartanaḥ sūcīmukham ity aṣṭā-vimśatir narakā vividha-yātanā-bhūmayaḥ
 05260071 tatra yas tu para-vittāpatya-kalatrāṅy apaharati sa hi kāla-pāśa-baddho yama-puruṣair atibhayāna-
 kais
 tāmisre narake balān nipātyate anaśānānudapāna-daṇḍa-tāḍanasantarjanādibhir
 yātanābhir yātyamāno jantur yatra kaśmalam āsādita ekadaiva mūrccām upayāti
 tāmisra-prāye
 05260081 evam evāndhatāmisre yas tu vañcayitvā puruṣam dārādīn upayūkte yatra śarīrī
 nipātyamāno yātanā-stho vedanayā naṣṭa-matir naṣṭa-dr̥ṣṭiś ca bhavati yathā vanaspatir vṛṣcyamānamūlas
 tasmād andhatāmisraṃ tam upadiśanti
 05260091 yas tv iha vā etad aham iti mamedam iti bhūta-droheṇa kevalam svakuṭumbam
 evānudinam prapuṣṇāti sa tad iha vihāya svayam eva tad-aśubhena raurave nipatati
 05260101 ye tv iha yathāivāmunā vihiṃsitā jantavaḥ paratra yama-yātanām upagatam ta eva ruravo
 bhūtvā tathā tam eva vihiṃsanti tasmād rauravam ity āhū rurur iti sarpād ati-krūrasattvasyāpadeśaḥ
 05260111 evam eva mahārauravo yatra nipatitam puruṣam kravyādā nāma ruravas tam kravyeṇa
 ghātayanti yaḥ kevalam dehambharaḥ
 05260121 yas tv iha vā ugraḥ paśūn pakṣiṇo vā prāṇata uparandhayati tam apakarūṇam
 puruṣādair api vigarhitam amutra yamānucarāḥ kumbhīpāke tapta-taile uparandhayanti
 05260131 yas tv iha brahma-dhruk sa kālasūtra-samjñake narake ayuta-yojana-parimaṇḍale
 tāmrāmaye tapta-khale upary-adhastād agny-arkābhyām ati-tapyamāne 'bhiniveśitaḥ kṣutpipāsābhyām
 ca dahyamānāntar-bahiḥ-śarīra āste śete ceṣṭate 'vatiṣṭhati paridhāvati ca yāvanti paśuromāni
 tāvad varṣa-sahasrāni
 05260141 yas tv iha vai nija-veda-pathād anāpady apagataḥ pākhaṇḍam copagatas tam asipatravanam

praveśya kaśayā praharanti tatra hāsāv itas tato dhāvamāna ubhayato dhārais tālavanāsi-
 patraīś chidyamāna-sarvāṅgo hā hato 'smīti paramayā vedanayā mūrccitaḥ pade pade nipatati
 sva-dharmahā pākhaṇḍānugataṃ phalaṃ bhunkte
 05260151 yas tv iha vai rājā rāja-puruṣo vā adāṇḍye daṇḍaṃ praṇayati brāhmaṇe vā śarīra-daṇḍaṃ sa
 pāpīyān narake 'mutra sūkaramukhe nipatati tatrātibalair viniṣpiṣyamāṇāvayavo
 yathaivehēkṣukhaṇḍa āṛta-svareṇa svanayan kvacin mūrccitaḥ kaśmalam upagato yathaivehā-drṣṭadoṣā
 uparuddhāḥ
 05260161 yas tv iha vai bhūtānām īśvaropakalpita-vṛttīnām avivikta-para-vyathānām svayam
 puruṣopakalpita-vṛttir vivikta-para-vyatho vyathām ācarati sa paratrāndhakūpe tad-abhidroheṇa
 nipatati tatra hāsau tair jantubhiḥ paśu-mṛga-pakṣi-sarīrpair maśaka-yūkā-matkuṇamakṣikādibhir
 ye ke cābhidrughās taiḥ sarvato 'bhidruhyamāṇas tamaśi vihata-nidrānirvṛtir
 alabdhāvasthānaḥ parikrāmati yathā kuśarīre jīvaḥ
 05260171 yas tv iha vā asamvibhajyāśnāti yat kiñcanopanataṃ anirmīta-pañca-yajño vāyasasamstutaḥ
 sa paratra kṛmibhojane narakādrame nipatati tatra śata-sahasra-yojane kṛmi-kuṇḍe kṛmibhūtaḥ
 svayam kṛmibhir eva bhakṣyamāṇaḥ kṛmi-bhojano yāvat tad aprattāprahūtādo
 'nirveśam ātmānam yātayate
 05260181 yas tv iha vai stevena balād vā hiraṇya-ratnādīni brāhmaṇasya vāpaharaty anyasya
 vānāpadi puruṣas tam amutra rājan yama-puruṣā ayasmayair agni-piṇḍaiḥ sandamśais tvaci
 niṣkuṣanti
 05260191 yas tv iha vā agamyām striyam agamyām vā puruṣam yośid abhigacchati tāv amutra
 kaśayā tādayantas tigmayā sūrmyā lohamayyā puruṣam ālingayanti striyam ca puruṣa-rūpayā sūrmyā
 05260201 yas tv iha vai sarvābhigamas tam amutra niraye vartamānam vajrakaṇṭakaśālmalīm
 āropya niṣkarṣanti
 05260211 ye tv iha vai rājanyā rāja-puruṣā vā apākhaṇḍā dharmā-setūn bhindanti te samparetya
 vaitaraṇyām nipatanti bhinna-maryādās tasyām niraya-parikhā-bhūtāyām nadyām yādoganair
 itas tato bhakṣyamāṇā ātmanā na viyujyamānās cāsubhir uhyamānāḥ svāghena karmapākam
 anusmaranto viṇ-mūtra-pūya-śoṇita-keśa-nakhāsthi-medo-māmsa-vasā-vāhinyām upatapyante
 05260221 ye tv iha vai vṛṣalī-patayo naṣṭa-śaucācāra-niyamās tyakta-lajjāḥ paśu-caryām caranti te
 cāpi pretya pūya-viṇ-mūtra-śleṣma-malā-pūrṇārṇave nipatanti tad evātibibhatsitam aśnanti
 05260231 ye tv iha vai śva-gardabha-patayo brāhmaṇādayo mṛgayā vihārā atīrthe ca mṛgān nighnanti
 tān api samparetān lakṣya-bhūtān yama-puruṣā iṣubhir vidhyanti
 05260241 ye tv iha vai dāmbhikā dambha-yajñeṣu paśūn viśasanti tān amuṣmin loke vaiśase narake
 patitān niraya-patayo yātayitvā viśasanti
 05260251 yas tv iha vai savarṇām bhāryām dvijo retaḥ pāyayati kāma-mohitas tam pāpakṛtam
 amutra retaḥ-kulyāyām pātayitvā retaḥ sampāyayanti
 05260261 ye tv iha vai dasyavo 'gnidā garadā grāmān sārthān vā vilumpanti rājāno rāja-bhaṭā vā
 tāms cāpi hi paretya yamadūtā vajra-damṣṭrāḥ śvānaḥ sapta-śatāni vimśatis ca sarabhasam khādanti
 05260271 yas tv iha vā anṛtaṃ vadati sākṣye dravya-vinimaye dāne vā kathañcit sa vai pretya narake
 'vīcimaty adhaḥ-śirā niravakāṣe yojana-śatocchrāyād giri-mūrdhnaḥ sampātyate yatra jalām iva
 sthalaṃ aśma-prṣṭham avabhāṣate tad avīcimat tilaśo viśīryamāṇa-śarīro na mriyamāṇaḥ
 punar āropito nipatati
 05260281 yas tv iha vai vipro rājanyo vaiśyo vā soma-pīthas tat-kalatraṃ vā surām vrata-stho 'pi vā
 pibati pramādatas teṣām nirayam nītānām urasi padākramyāsye vahninā dravamāṇam kārṣṇāyasaṃ
 niṣīncanti
 05260291 atha ca yas tv iha vā ātma-sambhāvanena svayam adhamo janma-tapo-vidyācāra-varṇāśramavato
 varīyaso na bahu manyeta sa mṛtaka eva mṛtvā kṣārakardame niraye 'vāk-śirā nipātito
 durantā yātānā hy aśnute
 05260301 ye tv iha vai puruṣāḥ puruṣa-medhena yajante yās ca striyo nṛ-paśūn khādanti tāms ca te
 paśava iva nihatā yama-sadane yātayanto rakṣo-gaṇāḥ saunikā iva svadhitināvadāyāsṛk pibanti
 nṛtyanti ca gāyanti ca hrīyamāṇā yatheha puruṣādāḥ
 05260311 ye tv iha vā anāgaso 'raṇye grāme vā vaiśrambhakair upasṛtān upaviśrambhayya
 jījīviṣūn śūla-sūtrādiśūpaprotān kṛṇḍanakatayā yātayanti te 'pi ca pretya yama-yātānāsu śūlādiṣu
 protātmānaḥ kṣut-trḍbhyām cābhihataḥ kaṅka-vaṭādibhiś cetasa tatas tigma-tuṇḍair āhanyamānā
 ātma-śamalaṃ smaranti
 05260321 ye tv iha vai bhūtāny udvejayanti narā ulbaṇa-svabhāvā yathā dandaśūkās te 'pi pretya
 narake dandaśūkākhye nipatanti yatra nṛpa dandaśūkāḥ pañca-mukhāḥ sapta-mukhā upasṛtya
 grasanti yathā bileśayān
 05260331 ye tv iha vā andhāvata-kusūla-guhādiṣu bhūtāni nirundhanti tathāmutra teṣv evopaveśya
 sagareṇa vahninā dhūmena nirundhanti
 05260341 yas tv iha vā atithīn abhyāgatān vā grha-patir asakṛd upagata-manyur didhakṣur iva
 pāpena cakṣuṣā nirīkṣate tasya cāpi niraye pāpa-drṣṭer akṣiṇī vajra-tuṇḍā gṛdhrāḥ kaṅka-kākavaṭādayaḥ
 prasahyuru-balād utpātayanti
 05260351 yas tv iha vā ādhyābhimatir ahaṅkṛtis tiryak-prekṣaṇaḥ sarvato 'bhiviśāṅkī artha-vyayanāśa-
 cintayā pariśuṣyamāṇa-hṛdaya-vadano nirvṛtim anavagato graha ivārtham abhirakṣati sa cāpi
 pretya tad-utpādanotkarṣaṇa-samrakṣaṇa-śamala-grahaḥ sūcī mukhe narake nipatati yatra ha vittagraham

pāpa-puruṣaṁ dharmarāja-puruṣā vāyakā iva sarvato 'ṅgeṣu sūtraiḥ parivayanti
 05260361 evaṁ-vidhā narakā yamālaye santi śataśaḥ sahasraśas teṣu sarveṣu ca sarva evādharmavartino
 ye kecid ihoditā anuditāś cāvani-pate paryāyeṇa viśanti tathaiva dharmānuvartina itaratra iha
 tu punar-bhave ta ubhaya-śeṣābhyāṁ nivīśanti
 05260371 nivṛtti-lakṣaṇa-mārga ādāv eva vyākhyātaḥ etāvān evāṇḍa-kośo yaś caturdaśadhā purāṇeṣu
 vikalpita upagīyate yat tad bhagavato nārāyaṇasya sākṣān mahā-puruṣasya sthaviṣṭhaṁ
 rūpaṁ ātmamāyā-guṇamayam anuvarṇitam ādrtaḥ paṭhati śṛṇoti śrāvayati sa upageyam bhagavataḥ
 paramātmāno 'grāhyam api śraddhā-bhakti-viśuddha-buddhir veda
 05260381 śrutvā sthūlaṁ tathā sūkṣmaṁ rūpaṁ bhagavato yatih
 05260382 sthūle nirjitam ātmānaṁ śanaiḥ sūkṣmaṁ dhiyā nayed iti
 05260391 bhū-dvīpa-varṣa-sarid-adri-nabhaḥ-samudra-
 05260392 pātāla-dīn-naraka-bhāgaṇa-loka-saṁsthā
 05260393 gītā mayā tava nṛpādbhutam īśvarasya
 05260394 sthūlaṁ vapuḥ sakala-jīva-nikāya-dhāma

Canto 6

06010010 śrīparīkṣiduvāca
 06010011 nivṛttimārgaḥ kathita ādau bhagavatā yathā
 06010012 kramayogopalabdhenā brahmaṇā yadasaṁsṛtiḥ
 06010021 pravṛttilakṣaṇaścaiva traiguṇyaviśayo mune
 06010022 yo 'sāvalīnaprakṛterguṇasargaḥ punaḥ punaḥ
 06010031 adharmalakṣaṇā nānā narakāścānuvarṇitāḥ
 06010032 manvantaraśca vyākhyāta ādyaḥ svāyambhuvo yataḥ
 06010041 priyavratottānapadorvaṁśastaccaritāni ca
 06010042 dvīpavarṣasamudrādri nadyudyānavanaspatīn
 06010051 dharāmaṇḍalasaṁsthānaṁ bhāgalakṣaṇamānataḥ
 06010052 jyotiṣāṁ vivarāṇāṁ ca yathedamasṛjadvibhuḥ
 06010061 adhuneha mahābhāga yathaiva narakān naraḥ
 06010062 nānograyātanān neyāt tan me vyākhyātumarhasi
 06010070 śrīśuka uvāca
 06010071 na cedihāvāpacitiṁ yathāṁhasaḥ kṛtasya kuryān manauktapāṇibhiḥ
 06010072 dhruvaṁ sa vai pretya narakān upaiti ye kīrtitā me bhavatastigmāyātanāḥ
 06010081 tasmāt puraivāśviha pāpaniṣkṛtau yateta mṛtyoravipadyatātmanā
 06010082 doṣasya drṣtvā gurulāghavaṁ yathā bhiṣak cikitseta rujāṁ nidānavit
 06010090 śrīrājovāca
 06010091 drṣṭāśrutābhyāṁ yat pāpaṁ jānannapy ātmano 'hitam
 06010092 karoti bhūyo vivaśaḥ prāyaścittamatho katham
 06010101 kvacin nivartate 'bhadrāt kvacic carati tat punaḥ
 06010102 prāyaścittamatho 'pārtham manye kuñjaraśaucavat
 06010110 śrībādarāyaṇiruvāca
 06010111 karmaṇā karmanirhāro na hy ātyantika iṣyate
 06010112 avidvadadhikāritvāt prāyaścittam vimarśanam
 06010121 nāśnataḥ pathyamevāṇnaṁ vyādhayo 'bhibhavanti hi
 06010122 evaṁ niyamakṛdrājan śanaiḥ kṣemāya kalpate
 06010131 tapasā brahmacaryeṇa śamena ca damena ca
 06010132 tyāgena satyaśaucābhyāṁ yamena niyamena vā
 06010141 dehavāgbuddhijaṁ dhīrā dharmajñāḥ śraddhayānvitāḥ
 06010142 kṣipanty aghaṁ mahadapi veṇugulmamivānalaḥ
 06010151 kecit kevalayā bhaktyā vāsudevaparāyaṇāḥ
 06010152 aghaṁ dhunvanti kārtsnyena nīhāramiva bhāskaraḥ
 06010161 na tathā hy aghavān rājan pūyeta tapādibhiḥ
 06010162 yathā kṛṣṇārpitapraṇastatpuruṣaniṣevayā
 06010171 sadhrīcīno hy ayam loke panthāḥ kṣemo 'kutobhayaḥ
 06010172 suśīlāḥ sādhave yatra nārāyaṇaparāyaṇāḥ
 06010181 prāyaścittāni cīrṇāni nārāyaṇaparāṇmukham
 06010182 na niṣpunanti rājendra surākumbhamivāpagāḥ
 06010191 sakṛn manaḥ kṛṣṇapadāravindayor niveśitam tadguṇarāgi yairiha
 06010192 na te yamaṁ pāśabhṛtaśca tadbhaṭān svapne 'pi paśyanti hi cīrṇaniṣkṛtāḥ
 06010201 atra codāharantīmamitihāsam purātanam
 06010202 dūtānāṁ viṣṇuyamayoh saṁvādastam nibodha me
 06010211 kānyakubje dvijaḥ kaściddāsīpatirajāmilaḥ
 06010212 nāmnā naṣṭasadācāro dāsyāḥ saṁsargadūṣitaḥ
 06010221 bandyakṣaiḥ kaitavaiścauryairgarhitāṁ vṛttimāsthitaḥ

06010222 bibhrat kuṭumbamaśuciryātayāmāsa dehinaḥ
06010231 evaṃ nivasatastasya lālayānasya tatsutān
06010232 kālo 'tyagān mahān rājannaṣṭāśītyāyuṣaḥ samāḥ
06010241 tasya pravayasah putrā daśa teṣāṃ tu yo 'vamaḥ
06010242 bālo nārāyaṇo nāmnā pitrośca dayito bhṛśam
06010251 sa baddhahṛdayastasminnarbhake kalabhāṣiṇi
06010252 nirīkṣamāṇastallilām mumude jarātho bhṛśam
06010261 bhuñjanaḥ prapiban khādan bālakaṃ snehayantritah
06010262 bhojayan pāyayan mūḍho na vedāgatamantakam
06010271 sa evaṃ vartamāno 'jño mṛtyukāla upasthite
06010272 matim cakāra tanaye bāle nārāyaṇāhvaye
06010281 sa pāsahastāmstrīn drṣṭvā puruṣān atidāruṇān
06010282 vakratuṇḍān ūrdhvaromṇa ātmānaṃ netumāgatān
06010291 dūre krīḍanakāsaktaṃ putraṃ nārāyaṇāhvayam
06010292 plāviteṇa svareṇocairājuhāvākulendriyaḥ
06010301 niśamya mriyamānasya mukhato harikīrtanam
06010302 bharturnāma mahārāja pārśadāḥ sahasāpatan
06010311 vikarṣato 'ntarhṛdayāddāsīpatimajāmilam
06010312 yamapreṣyān viṣṇudūtā vārayāmāsuṛojasā
06010321 ūcurniṣedhitāstāmste vaivasvatapurahsarāḥ
06010322 ke yūyam pratiṣeddhāro dharmarājasya śāsanam
06010331 kasya vā kuta āyātāḥ kasmādasya niṣedhatha
06010332 kim devā upadevā yā yūyam kim siddhasattamāḥ
06010341 sarve padmapalāśākṣāḥ pītakauśeyavāsasaḥ
06010342 kirītiṇaḥ kuṇḍalino lasatpuṣkaramālināḥ
06010351 sarve ca nūtnavayasaḥ sarve cārucaturbhujāḥ
06010352 dhanurniṣaṅgāsigaḍā śāṅkhacakrāmbujaśriyaḥ
06010361 diśo vitimirālokāḥ kurvantaḥ svena tejasā
06010362 kimarthaṃ dharmapālasya kiṅkarān no niṣedhatha
06010370 śrīśuka uvāca
06010371 ity ukte yamadūtaiste vāsudevoktakāriṇaḥ
06010372 tān pratyūcuḥ prahasyedaṃ meghanirhrādayā girā
06010380 śrīviṣṇudūtā ūcuḥ
06010381 yūyam vai dharmarājasya yadi nirdeśakāriṇaḥ
06010382 brūta dharmasya nastattvaṃ yac cādharmaṣya lakṣaṇam
06010391 kathaṃ sviddhriyate daṇḍaḥ kim vāsya sthānamīpsitam
06010392 daṇḍyāḥ kim kāriṇaḥ sarve āho svit katicin nṛṇāṃ
06010400 yamadūtā ūcuḥ
06010401 vedapraṇihito dharmo hy adharmastadviparyayaḥ
06010402 vedo nārāyaṇaḥ sāksāt svayambhūrīti śuśrūma
06010411 yena svadhāmny amī bhāvā rajaḥsattvatamomayāḥ
06010412 guṇanāmakriyārūpairvibhāvvyante yathātatham
06010421 sūryo 'gniḥ khaṃ maruddevaḥ somaḥ sandhyāhanī diśaḥ
06010422 kaṃ kuḥ svayaṃ dharmo iti hy ete daihyasya sāksīṇaḥ
06010431 etairadharmo vijñātaḥ sthānaṃ daṇḍasya yujyate
06010432 sarve karmānurodhena daṇḍamarhanti kāriṇaḥ
06010441 sambhavanti hi bhadrāṇi viparītāni cānaghāḥ
06010442 kāriṇāṃ guṇasaṅgo 'sti dehavān na hy akarmakṛt
06010451 yena yāvān yathādharmo dharmo veva samīhitaḥ
06010452 sa eva tatphalaṃ bhuṅkte tathā tāvadamutra vai
06010461 yatheha devapravarāstraividhyamupalabhyate
06010462 bhūteṣu guṇavaicitryāt tathānyatrānumīyate
06010471 vartamāno 'nyayoḥ kālo guṇābhijñāpako yathā
06010472 evaṃ janmānyayoretaddharmādharmanidarśanam
06010481 manasaiva pure devaḥ pūrvarūpaṃ vipaśyati
06010482 anumīmāṃsate 'pūrvam manasā bhagavān ajaḥ
06010491 yathājñastamasā yukta upāste vyaktameva hi
06010492 na veda pūrvamaparam naṣṭajanmasmṛtistathā
06010501 pañcabhiḥ kurute svārthān pañca vedātha pañcabhiḥ
06010502 ekastu ṣoḍaśena trīn svayaṃ saptadaśo 'śnute
06010511 tadetat ṣoḍaśakalāṃ līṅgaṃ śaktitrayaṃ mahat
06010512 dhatte 'nusaṃsrītiṃ puṃsi harṣaśokabhayārtidāṃ
06010521 dehy ajño 'jitaṣaḍvargo necchan karmāṇi kāryate
06010522 kośakāra ivātmānaṃ karmaṇācchādya muhyati
06010531 na hi kaścit kṣaṇamapi jātu tiṣṭhaty akarmakṛt

06010532 kār̥yate hy avaśaḥ karma guṇaiḥ svābhāvikaḥ balāt
 06010541 labdhvā nimittamavyaktaṁ vyaktāvyaktaṁ bhavaty uta
 06010542 yathāyoni yathābījaṁ svabhāvena baliyāsā
 06010551 eṣa prakṛtisaṅgena puruṣasya viparyayaḥ
 06010552 āsīt sa eva na cirādīśasaṅgādvilīyate
 06010561 ayam̐ hi śrutasaṁpannaḥ śīlavṛttaguṇālayaḥ
 06010562 dhṛtavrato mṛdurdāntaḥ satyavān mantravic chuciḥ
 06010571 gurvagnyatithivṛddhānām̐ śuśrūṣuranaḥkṛtaḥ
 06010572 sarvabhūtasuhr̥t sādhuṛmitavāg anasūyakaḥ
 06010581 ekadāsau vanaṁ yātaḥ piṭṛsandeśakṛddvijah
 06010582 ādāya tata āvṛttaḥ phalapuṣpasamitkuśān
 06010591 dadarśa kāmīnaṁ kañcic chūdraṁ saha bhujīṣyayā
 06010592 pītvā ca madhu maireyaṁ madāghūrṇitanetrayā
 06010601 mattayā viślathannīvyā vyapetaṁ nirapatrapam
 06010602 kr̥ḍantamanugāyantaṁ hasantamanayāntike
 06010611 dr̥ṣṭvā tāṁ kāmaliptena bāhunā parirambhitām
 06010612 jagāma hṛcchayavaśaṁ sahasaiva vimohitaḥ
 06010621 stambhayannātmanātmānaṁ yāvāt sattvaṁ yathāśrutam
 06010622 na śaśāka samādhātum̐ mano madanavepitam
 06010631 tannimittasmaravyāja grahagrasto vicetanaḥ
 06010632 tāmeva manasā dhyāyan svadharmādvirarāma ha
 06010641 tāmeva toṣayāmāsa piṭryeṅārthena yāvātā
 06010642 grāmyairmanoramaiḥ kāmāiḥ prasīdeta yathā tathā
 06010651 viprām̐ svabhāryāmaprauḍhām̐ kule mahati lambhitām
 06010652 visasarjācirāt pāpaḥ svairiṅyāpāṅgavidhdhīḥ
 06010661 yatastataścopanīnye nyāyato 'nyāyato dhanam
 06010662 babhārāsyāḥ kuṭumbinyāḥ kuṭumbaṁ mandadhīrayam
 06010671 yadasau śāstramullaṅghya svairacāry atigarhitaḥ
 06010672 avartata ciram̐ kālamaghāyuraśucirmalāt
 06010681 tata enam̐ daṇḍapāṇeḥ sakāśaṁ kṛtakilbiṣam
 06010682 neṣyāmo 'kṛtanirveśaṁ yatra daṇḍena śuddhyati
 06020010 śrībādarāyaṅiruvāca
 06020011 evaṁ te bhagavaddūtā yamadūtābhibhāṣitam
 06020012 upadhāryātha tān rājan pratyāhurnayakovidāḥ
 06020020 śrīviṣṇudūtā ūcuḥ
 06020021 aho kaṣṭam̐ dharmadr̥śāmadharmaḥ spr̥ṣate sabhām
 06020022 yatrādaṇḍyeṣvapāpeṣu daṇḍo yairdhriyate vṛthā
 06020031 prajānām̐ pitaro ye ca śāstāraḥ sādharmaḥ samāḥ
 06020032 yadi syāt teṣu vaiṣamyam̐ kam̐ yānti śaraṇam̐ prajāḥ
 06020041 yadyadācarati śreyān itarastat tadīhate
 06020042 sa yat pramāṇam̐ kurute lokastadanuvartate
 06020051 yasyāṅke śira ādhāya lokaḥ svapiti nirvṛtaḥ
 06020052 svayam̐ dharmamadharmaṁ vā na hi veda yathā paśuḥ
 06020061 sa katham̐ nyarpitātmānaṁ kṛtamaitramacetanam
 06020062 visrambhaṅīyo bhūtānām̐ saghṛṇo dogdhumarhati
 06020071 ayam̐ hi kṛtanirveśo janmakotyaṁhasāmapi
 06020072 yadvyājahāra vivaśo nāma svastyayanam̐ hareḥ
 06020081 etenaiva hy aghono 'sya kṛtam̐ syādaghanīṣkṛtam
 06020082 yadā nārāyaṅāyati jagāda caturakṣaram
 06020091 stenaḥ surāpo mitradhruḥ brahmahā gurutaḥpagah
 06020092 strīrājapitṛgohantā ye ca pātakino 'pare
 06020101 sarveśāmapy aghavatāmīdameva sunīṣkṛtam
 06020102 nāmavyāharaṇam̐ viṣṇoryatastadviṣayā matiḥ
 06020111 na niṣkṛtairuditairbrahmavādibhis tathā viśuddhyaty aghavān vratādibhiḥ
 06020112 yathā harernāmapadairudāhṛtais taduttamaślokaḥguṇopalambhakam
 06020121 naikāntikaṁ taddhi kṛte 'pi niṣkṛte manaḥ punardhāvati cedasatpathe
 06020122 tat karmanirhāramabhīpsatām̐ harer guṇānuvādaḥ khalu sattvabhāvanah
 06020131 athainam̐ māpanayata kṛtāśeṣāghaniṣkṛtam
 06020132 yadasau bhagavannāma mriyamāṇaḥ samagrahīt
 06020141 sānketyam̐ pārihāsyam̐ vā stobham̐ helanameva vā
 06020142 vaikuṅṭhanāmagrahaṇamaśeṣāghaharam̐ viduḥ
 06020151 patitaḥ skhalito bhagnaḥ sandaṣṭastapta āhataḥ
 06020152 haririty avaśenāha pumān nārhati yātanāḥ
 06020161 gurūṅām̐ ca laghūnām̐ ca gurūṅi ca laghūni ca
 06020162 prāyaścittāni pāpānām̐ jñātvoktāni maharṣibhiḥ

06020171 taistāny aghāni pūyante tapodānavratādibhiḥ
 06020172 nādharmajam taddhrdayam tadapīśānhrisevayā
 06020181 ajñānādathavā jñānāduttamaślokanāma yat
 06020182 sañkīrtitamagham puṁso dahededho yathānalaḥ
 06020191 yathāgadam vīryatamamupayuktaṁ yadṛcchayā
 06020192 ajānato 'py ātmaguṇam kuryān manthro 'py udāhṛtaḥ
 06020200 śrīśuka uvāca
 06020201 ta evam suvinirṇīya dharmam bhāgavataṁ nrpa
 06020202 tam yāmyapāśān nirmucya vipram mṛtyoramūmucan
 06020211 iti pratyuditā yāmyā dūtā yātvā yamāntikam
 06020212 yamarājñe yathā sarvamācacakṣurarindama
 06020221 dvijaḥ pāsādvinirmukto gatabhīḥ prakṛtiṁ gataḥ
 06020222 vavande śirasā viṣṇoḥ kiñkarān darśanotsavaḥ
 06020231 tam vivakṣumabhipretya mahāpuruṣakiñkarāḥ
 06020232 sahasā paśyatastasya tatrāntardadhire 'nagha
 06020241 ajāmilo 'py athākarnya dūtānām yamakṣṇayoh
 06020242 dharmam bhāgavataṁ śuddham traivedyam ca guṇāśrayam
 06020251 bhaktimān bhagavaty āsu mātmyaśravaṇāddhareḥ
 06020252 anutāpo mahān āsīt smarato 'śubhamātmanaḥ
 06020261 aho me paramam kaṣṭamabhūdaviḥjitātmanaḥ
 06020262 yena viplāvitam brahma vṛṣalyām jāyatātmanā
 06020271 dhiṁ mām vigarhitam sadbhirduṣkṛtam kulakajjalam
 06020272 hitvā bālām satīm yo 'ham surāpīmasatīmagām
 06020281 vṛddhāvanāthau pitarau nānyabandhū tapasvinau
 06020282 aho mayādhunā tyaktāvakṛtajñena nīcavat
 06020291 so 'ham vyaktam paśisyāmi narake bhṛśadāruṇe
 06020292 dharmagnāḥ kāmīno yatra vindanti yamayātanāḥ
 06020301 kimidam svapna āho svit sākṣāddrṣtamihādbhutam
 06020302 kva yātā adya te ye mām vyakarsan pāsapāṇayaḥ
 06020311 atha te kva gatāḥ siddhāscatvāraścārudarśanāḥ
 06020312 vyāmocayan nīyamānam baddhvā pāsairadho bhuvāḥ
 06020321 athāpi me durbhagasya vibudhottamadarśane
 06020322 bhavitavyam maṅgalena yenātmā me prasīdati
 06020331 anyathā mriyamāṇasya nāsucervṛṣalīpateḥ
 06020332 vaikuṇṭhanāmagrahaṇam jihvā vaktumihārhati
 06020341 kva cāham kitavaḥ pāpo brahmaghno nirapatrapaḥ
 06020342 kva ca nārāyaṇety etadbhagavannāma maṅgalam
 06020351 so 'ham tathā yatiśyāmi yatacittendriyānilaḥ
 06020352 yathā na bhūya ātmānamandhe tamasi majjaye
 06020361 vimucya tamimam bandhamavidyākāmakarmajam
 06020362 sarvabhūtasuhṛc chānto maitraḥ karuṇa ātmavān
 06020371 mocaye grastamātmānam yoṣinmayyātmanāyayā
 06020372 vikrīḍito yayaiivāham krīḍāmṛga ivādhamāḥ
 06020381 mamāhamiti dehādau hitvāmithyārthadhīmatim
 06020382 dhāsyē mano bhagavati śuddham tatkīrtanādibhiḥ
 06020390 śrīśuka uvāca
 06020391 iti jātasunirvedaḥ kṣaṇasaṅgena sādhuṣu
 06020392 gaṅgādvāramupeyāya muktasarvānubandhanaḥ
 06020401 sa tasmin devasadana āsīno yogamāsthitaḥ
 06020402 pratyāhṛtendriyagrāmo yuyoja mana ātmani
 06020411 tato guṇebhya ātmānam viyuḥjyātmasamādhinā
 06020412 yuyuje bhagavaddhāmnī brahmaṇy anubhavātmani
 06020421 yarhy upāratadhīstasminnadrākṣīt puruṣān puraḥ
 06020422 upalabhyopalabdhan prāg vavande śirasā dvijaḥ
 06020431 hitvā kalevaram tīrthe gaṅgāyām darśanādanu
 06020432 sadyaḥ svarūpaṁ jagṛhe bhagavatpārśvavartinām
 06020441 sākam vihāyasā vipro mahāpuruṣakiñkaraḥ
 06020442 haimam vimānamāruhya yayau yatra śriyaḥ patiḥ
 06020451 evam sa viplāvitasarvadharmā dāsyāḥ patiḥ patito garhyakarmaṇā
 06020452 nipātyamāno niraye hatavrataḥ sadyo vimukto bhagavannāma grhṇan
 06020461 nātaḥ param karmanibandhakṛntanam mumukṣatām tīrthapadānukīrtanāt
 06020462 na yat punaḥ karmasu sajjate mano rajastamobhyām kalilam tato 'nyathā
 06020471 ya etam paramam guhyamitihāsamaghāpāham
 06020472 śṛṇuyāc chraddhayā yukto yaśca bhaktyānukīrtayet
 06020481 na vai sa narakam yāti nekṣito yamakīnkaraḥ

06020482 yady apy amaṅgalo martyo viṣṇuloke mahīyate
06020491 mriyamāno harernāma gṛṇan putropacāritam
06020492 ajāmilo 'py agāddhāma kimuta śraddhayā gṛṇan
06030010 śrīrājovāca
06030011 niśamya devaḥ svabhaṭopavarṇitam pratyāha kim tān api dharmarājah
06030012 evaṁ hatājño vihatān murārer naideśikairyasya vaśe jano 'yam
06030021 yamasya devasya na daṇḍabhaṅgaḥ kutaścanarṣe śrutapūrva āsīt
06030022 etan mune vṛscati lokasaṁśayaṁ na hi tvadanya iti me viniścitam
06030030 śrīśuka uvāca
06030031 bhagavatpuruṣai rājan yāmyāḥ pratihatodyamāḥ
06030032 patim vijñāpayāmasuryamaṁ samyamanīpatim
06030040 yamadūtā ūcuḥ
06030041 kati santīha śāstāro jīvalokasya vai prabho
06030042 traividhyaṁ kurvataḥ karma phalābhivyaktihetavaḥ
06030051 yadi syurbahavo loke śāstāro daṇḍadhāriṇaḥ
06030052 kasya syātām na vā kasya mṛtyuścāmṛtameva vā
06030061 kintu śāstrbahutve syādbahūnāmiha karminām
06030062 śāstrtvamupacāro hi yathā maṇḍalavartinām
06030071 atastvameko bhūtānām seśvarāṇāmadhīśvaraḥ
06030072 śāstā daṇḍadharo nṛṇām śubhāśubhavivecanaḥ
06030081 tasya te vihito daṇḍo na loke vartate 'dhunā
06030082 caturbhiradbhutaḥ siddhairājñā te vipralambhitā
06030091 nīyamānam tavādeśādasmaḥbhiryātanāgrhān
06030092 vyāmocayan pātakinaṁ chittvā pāsān prasahya te
06030101 tānste veditumicchāmo yadi no manyase kṣamam
06030102 nārāyaṇety abhihite mā bhairity āyayurdrutam
06030110 śrībādarāyaṇiruvāca
06030111 iti devaḥ sa āprṣṭaḥ prajāsaṁyamano yamaḥ
06030112 prītaḥ svadūtān pratyāha smaran pādāmbujam hareḥ
06030120 yama uvāca
06030121 paro madanyo jagatastasthuśaśca otaṁ protam paṭavadyatra viśvam
06030122 yadaṁśato 'sya sthitijanmanāśā nasy otavadyasya vaśe ca lokaḥ
06030131 yo nāmabhirvāci janam nijāyām badhnāti tantryāmiva dāmabhirgāḥ
06030132 yasmai balim ta ime nāmakarma nibandhabaddhāścakitā vahanti
06030141 aham mahendro nirṛtiḥ pracetaḥ somo 'gnirīśaḥ pavano viriñciḥ
06030142 ādityaviśve vasavo 'tha sādhyā marudgaṇā rudragaṇaḥ sasiddhāḥ
06030151 anye ca ye viśvasṛjo 'mareśā bhṛgvādayo 'sprṣṭarajastamaskāḥ
06030152 yasyehitam na viduḥ sprṣṭamāyāḥ sattvapradhānā api kim tato 'nye
06030161 yaṁ vai na gobhirmanasāsubhivā hṛdā girā vāsubhṛto vicakṣate
06030162 ātmānamantarhṛdi santamātmanām cakṣuryathaiṅvākṛtayastataḥ param
06030171 tasyātmāntrasya hareradhīśituḥ parasya māyādhīpatermahātmanāḥ
06030172 prāyeṇa dūtā iha vai manoharāś caranti tadrūpaṅgasvabhāvāḥ
06030181 bhūtāni viṣṇoḥ surapūjitāni durdarśalingāni mahādbhūtāni
06030182 rakṣanti tadbhaktimataḥ parebhyo mattaśca martyān atha sarvataśca
06030191 dharmam tu sāksādbhagavatpraṇītam na vai vidurṣayo nāpi devāḥ
06030192 na siddhamukhyā asurā manuṣyāḥ kuto nu vidyādharaścāraṇādayaḥ
06030201 svayambhūrnāradaḥ śambhuḥ kumāraḥ kapilo manuḥ
06030202 prahlādo janako bhīṣmo balirvaiyāsakirvayam
06030211 dvādaśaite vijānīmo dharmam bhāgavataṁ bhaṭāḥ
06030212 guhyaṁ viśuddham durbodham yaṁ jñātvāmṛtamaśnute
06030221 etāvān eva loke 'smin puṁsām dharmāḥ paraḥ smṛtaḥ
06030222 bhaktiyogo bhagavati tannāmagrahaṇādibhiḥ
06030231 nāmocāraṇamāhātmyam hareḥ paśyata putrakāḥ
06030232 ajāmilo 'pi yenaiva mṛtyupāśādamucyata
06030241 etāvātālamaghanirharaṇāya puṁsām
06030242 saṅkīrtanam bhagavato guṇakarmanāmnām
06030243 vikṛśya putramaghavān yadajāmilo 'pi
06030244 nārāyaṇeti mriyamāṇa iyāya muktim
06030251 prāyeṇa veda tadidaṁ na mahājano 'yam
06030252 devyā vimohitamatirbata māyayālam
06030253 trayyām jaḍīkṛtamātmāmadhupūspitāyām
06030254 vaitānike mahati karmaṇi yujyamānaḥ
06030261 evaṁ vimṛśya sudhiyo bhagavaty anante
06030262 sarvātmanā vidadhate khalu bhāvayogam
06030263 te me na daṇḍamarhanty atha yady amīśām

06030264 syāt pātakam tadapi hany urugāyavādaḥ
 06030271 te devasiddhaparigītapavitragāthā
 06030272 ye sādavaḥ samadṛśo bhagavatprapannāḥ
 06030273 tān nopasīdata harergadayābhiguptān
 06030274 naiṣām vyaṁ na ca vyaḥ prabhavāma daṇḍe
 06030281 tān ānayadhvamasato vimukhān mukunda
 06030282 pādāravindamakarandarasādajasram
 06030283 niṣkiñcanaiḥ paramahānsakulairasaṅgair
 06030284 juṣṭādgr̥he nirayavartmani baddhatṛṣṇān
 06030291 jihvā na vakti bhagavadguṇanāmadheyam
 06030292 cetaśca na smarati taccaraṇāravindam
 06030293 kṛṣṇāya no namati yacchira ekadāpi
 06030294 tān ānayadhvamasato 'kṛtaviṣṇukṛtyān
 06030301 tat kṣamyatām sa bhagavān puruṣaḥ purāṇo
 06030302 nārāyaṇaḥ svapurūṣairyadasat kṛtām naḥ
 06030303 svānāmaho na viduṣām racitāñjalīnām
 06030304 kṣāntirgarīyasi namaḥ puruṣāya bhūmne
 06030311 tasmāt saṅkīrtanam viṣṇorjaganmaṅgalamamhasām
 06030312 mahatāmapi kauravya viddhy aikāntikanīṣkṛtam
 06030321 śṛṇvatām gr̥natām vīryāṇy uddāmāni harermuhuh
 06030322 yathā sujātayā bhaktyā śuddhyen nātmā vratādibhiḥ
 06030331 kṛṣṇāṅghripadmamadhuliḥ na punarvisṛṣṭa
 06030332 māyāguṇeṣu ramate vṛjināvaheṣu
 06030333 anyastu kāmahata ātmarajaḥ pramārṣṭum
 06030334 iḥeta karma yata eva rajaḥ punaḥ syāt
 06030341 itthaṁ svabhartr̥gaditam bhagavanmahitvam
 06030342 saṁsmṛtya vismitadhiyo yamakīnkārāste
 06030343 naivācyutāśrayajanam pratiśaṅkamānā
 06030344 draṣṭum ca bibhyati tataḥ prabhṛti sma rājan
 06030351 itihāsamimam guhyam bhagavān kumbhasambhavaḥ
 06030352 kathayāmāsa malaya āsīno harimarcayan
 06040010 śrīrājovāca
 06040011 devāsuranṛṇām sargo nāgānām mṛgapakṣiṇām
 06040012 sāmāsikastvayā prokto yastu svāyambhuve 'ntare
 06040021 tasyaiva vyāsamicchāmi jñātum te bhagavan yathā
 06040022 anusargam yayā śaktyā sasarja bhagavān paraḥ
 06040030 śrīsūta uvāca
 06040031 iti sampraśnamākārṇya rājarṣerbādarāyaṇiḥ
 06040032 pratinandya mahāyogī jagāda munisattamāḥ
 06040040 śrīśuka uvāca
 06040041 yadā pracetasāḥ putrā daśa prācīnabarhiṣaḥ
 06040042 antaḥsamudrādunmagnā dadṛśurgām drumairvṛtām
 06040051 drumebhyaḥ krudhyamānāste tapodīpitamanyavaḥ
 06040052 mukhato vāyumagnim ca sasṛjustaddidhaksayā
 06040061 tābhyām nirdahyamānāmstān upalabhya kurūdvaha
 06040062 rājovāca mahān somo manyum praśamayanniva
 06040071 na drumebhyo mahābhāgā dīnebhyo drogdhumarhatha
 06040072 vivardhayiṣavo yūyam prajānām patayaḥ smṛtāḥ
 06040081 aho prajāpatipatirbhagavān hariravyayaḥ
 06040082 vanaspatīn oṣadhīśca sasarjorjamiṣam vibhuḥ
 06040091 annam carāṇāmacarā hy apadaḥ pādacāriṇām
 06040092 ahastā hastayuktānām dvīpadām ca catuṣpadaḥ
 06040101 yūyam ca pitrānvādiṣṭā devadevena cānaghāḥ
 06040102 prajāśargāya hi katham vṛkṣān nirdagdhumarhatha
 06040111 ātiṣṭhata satām mārgam kopam yacchata dīpitam
 06040112 pitrā pitāmahenāpi juṣṭam vaḥ prapitāmahiḥ
 06040121 tokānām pitarau bandhū dṛśaḥ pakṣma striyāḥ patiḥ
 06040122 patiḥ prajānām bhikṣūṇām gr̥hy ajñānām budhaḥ suhṛt
 06040131 antardeheṣu bhūtānāmātmāste harirīśvaraḥ
 06040132 sarvaṁ taddhiṣṇyamīkṣadhvamevam vastoṣito hy asau
 06040141 yaḥ samutpatitam deha ākāśān manyumulbaṇam
 06040142 ātmajijñāsayā yacchet sa guṇān ativartate
 06040151 alam dagdhairdrumairdīnaiḥ khilānām śivamastu vaḥ
 06040152 vārksī hy eṣā varā kanyā patnīve pratigr̥hyatām
 06040161 ity āmantrya varārohām kanyāmāpsarasīm nṛpa

06040162 somo rājā yayau dattvā te dharmenopayemire
06040171 tebhyastasyām samabhavaddakṣaḥ prācetasah kila
06040172 yasya prajāvisargeṇa lokā āpūritāstrayaḥ
06040181 yathā sasarja bhūtāni dakṣo duhitṛvatsalaḥ
06040182 retasā manasā caiva tan mamāvahitaḥ śṛṇu
06040191 manasaivāsṛjat pūrvam prajāpatirimāḥ prajāḥ
06040192 devāsuramanuṣyādīn nabhaḥsthalajalaukasaḥ
06040201 tamabr̥mhitamālokya prajāsargaṃ prajāpatiḥ
06040202 vindhyapādān upavrajya so 'caradduṣkaram tapah
06040211 tatrāghamarṣaṇam nāma tīrtham pāpaharam param
06040212 upasṛśyānusavanam tapasātoṣayaddharim
06040221 astauṣiddhamṣaguhyaena bhagavantamadhokṣajam
06040222 tubhyam tadabhidhāsyāmi kasyātuṣyadyathā hariḥ
06040230 śrīprajāpatiruvāca
06040231 namaḥ parāyāvitathānubhūṭaye guṇatrayābhāsanimittabandhave
06040232 adṛṣṭadhāmne guṇatattvabuddhibhir nivṛttamānāya dadhe svayambhuvē
06040241 na yasya sakhyam puruṣo 'vaiti sakhyuḥ sakhā vasaṃ samvasataḥ pure 'smin
06040242 guṇo yathā guṇino vyaktadr̥ṣṭes tasmai maheśāya namaskaromi
06040251 deho 'savo 'kṣā manavo bhūtamātrām ātmānamanyam ca viduḥ param yat
06040252 sarvam pumān veda guṇāmśca tajjñō na veda sarvajñamanantamīde
06040261 yadoparāmo manaso nāmarūpa rūpasya dr̥ṣṭasmṛtisampramoṣāt
06040262 ya īyate kevalayā svasamsthayā hamsāya tasmai śucisadmane namaḥ
06040271 manīṣiṇo 'ntarhr̥di sanniveṣitam svaśaktibhirnavabhiśca trivṛdbhiḥ
06040272 vahniṃ yathā dāruṇi pāñcadaśyam manīṣayā niṣkarṣanti gūḍham
06040281 sa vai mamāśeṣaviśeṣamāyā niṣedhanirvāṇasukhānubhūtiḥ
06040282 sa sarvanāmā sa ca viśvarūpaḥ prasīdatāmaniruktātmaśaktiḥ
06040291 yadyan niruktam vacasā nirūpitam dhiyākṣabhirvā manasota yasya
06040292 mā bhūt svarūpam guṇarūpam hi tat tat sa vai guṇāpāyavisargalakṣaṇaḥ
06040301 yasmin yato yena ca yasya yasmai yadyo yathā kurute kāryate ca
06040302 parāvareṣām paramam prak prasiddham tadbrahma taddheturananyadekam
06040311 yacchaktayo vadatām vādinām vai vivādasamvādabhuvō bhavanti
06040312 kurvanti caiśām muhurātmamohaṃ tasmai namo 'nantaguṇāya bhūmne
06040321 astīti nāstīti ca vastuniṣṭhayaor ekasthayorbhinnaviruddhadharmaṇoḥ
06040322 avekṣitam kiñcana yogasāñkhyayoḥ samam param hy anukūlam bṛhat tat
06040331 yo 'nugrahārtham bhajatām pādāmūlam anāmarūpo bhagavān anantaḥ
06040332 nāmāni rūpāṇi ca janmakarmabhir bheje sa mahyam paramaḥ prasīdatu
06040341 yaḥ prakṛtairjñānapathairjanānām yathāśayam dehagato vibhāti
06040342 yathānilaḥ pāthivamāśrito guṇam sa īśvaro me kurutām manoratham
06040350 śrīśuka uvāca
06040351 iti stutaḥ samstuvataḥ sa tasminnaghamarṣaṇe
06040352 prādurāsīt kuruśreṣṭha bhagavān bhaktavatsalaḥ
06040361 kṛtapādaḥ suparnāmse pralambāṣṭamahābhujah
06040362 cakrasāñkhāsicarmeṣu dhanuḥpāśagadādharah
06040371 pītavāsā ghanaśyāmah prasannavadanekṣaṇaḥ
06040372 vanamālānivītāngo lasacchr̥vatsakaustubhaḥ
06040381 mahākīrītakaṭakaḥ sphuranmakarakuṇḍalaḥ
06040382 kāñcyaṅguliyavalaya nūpurāṅgadabhūṣitaḥ
06040391 trailokyamohanam rūpam bibhrat tribhuvaneśvaraḥ
06040392 vṛto nāradanandādyaiḥ pārṣadaiḥ surayūthapaiḥ
06040401 stūyamāno 'nugāyadbhiḥ siddhagandharvacāraṇaiḥ
06040402 rūpam tan mahadāścaryam vicakṣyāgatasādhvasaḥ
06040411 nanāma daṇḍavadbhūmau prahr̥ṣṭātmā prajāpatiḥ
06040412 na kiñcanodīrayitumaśakat tīvrāyā mudā
06040413 āpūritamanodvārairhradinya iva nirjharaiḥ
06040421 tam tathāvanatam bhaktam prajākāmam prajāpatim
06040422 cittajñah sarvabhūtānāmidamāha janārdanaḥ
06040430 śrībhagavān uvāca
06040431 prācetasā mahābhāga saṃsiddhastapasā bhavān
06040432 yac chraddhayā matparayā mayi bhāvam param gataḥ
06040441 prīto 'ham te prajānātha yat te 'syodbr̥mhaṇam tapah
06040442 mamaiṣa kāmo bhūtānām yadbhūyāsurvibhūṭayaḥ
06040451 brahmā bhavo bhavantaśca manavo vibudheśvaraḥ
06040452 vibhūṭayo mama hy etā bhūtānām bhūtihetavaḥ
06040461 tapo me hr̥dayam brahmaṃstanurvidyā kriyākṛtiḥ
06040462 aṅgāni kratavo jātā dharmā ātmāsavaḥ surāḥ

06040471 ahamevāsamevāgre nānyat kiñcāntaram bahiḥ
 06040472 samjñānamātramavyaktaṃ prasuptamiva viśvataḥ
 06040481 mayy anantaḡe 'nante ḡaṇato ḡaṇavigrahaḥ
 06040482 yadāsīt tata evādyāḥ svayambhūḥ samabhūdaḡaḥ
 06040491 sa vai yadā mahādevo mama vīryopabṛmhitāḥ
 06040492 mene khilamivātmānamudyataḥ svargakarmaṇi
 06040501 atha me 'bhihito devastapo 'tapyata dāruṇam
 06040502 nava viśvasṛjo yuṣmān yenādāvasṛjadvibhuḥ
 06040511 eṣā pañcajanasyāṅga duhitā vai prajāpateḥ
 06040512 asiknī nāma patnītve prajeśa pratigrhyatām
 06040521 mithunavyavāyadharmastvam prajāśargamimam punaḥ
 06040522 mithunavyavāyadharmiṇyām bhūriśo bhāvayisyasi
 06040531 tvatto 'dhasāt prajāḥ sarvā mithunībhūya māyayā
 06040532 madīyayā bhaviṣyanti hariṣyanti ca me balim
 06040540 śrīśuka uvāca
 06040541 ity uktvā miśatastasya bhagavān viśvabhāvanaḥ
 06040542 svapnopalabdhartha iva tatraivāntardadhe hariḥ
 06050010 śrīśuka uvāca
 06050011 tasyām sa pañcajanyaṃ vai viṣṇumāyopabṛmhitāḥ
 06050012 haryaśvasamjñān ayutaṃ putrān ajanayadvibhuḥ
 06050021 aprthagdharmasīlāste sarve dākṣāyaṇā nṛpa
 06050022 pitrā proktāḥ prajāśarge pratīcīm prayayurdiśam
 06050031 tatra nārāyaṇasarastīrtham sindhusamudrayoḥ
 06050032 saṅgamo yatra sumahan munisiddhaniṣevitam
 06050041 tadupasparśanādeva vinirdhūtamalāśayāḥ
 06050042 dharme pāramahaṃsye ca proṭpannamatayo 'py uta
 06050051 tepire tapa evograṃ pitrādeśena yantritāḥ
 06050052 prajāvivṛddhaye yattān devarṣistān dadarśa ha
 06050061 uvāca cātha haryaśvāḥ katham sraḡsyatha vai prajāḥ
 06050062 adṛṣṭvāntam bhuvo yūyam bālīśā bata pālakāḥ
 06050071 tathaiḡapurusaṃ rāṣṭram bilam cādṛṣṭanirgamam
 06050072 bahurūpām striyam cāpi pumāṃsam pumścalīpatim
 06050081 nadīmubhayato vāhām pañcapanādbhutam ḡṛham
 06050082 kvaciddhamśam citrakatham kṣaurapavyam svayam bhrami
 06050091 katham svapiturādeśamavidvāṃso vipaścitāḥ
 06050092 anurūpamavijñāya aho sargaṃ kariṣyatha
 06050100 śrīśuka uvāca
 06050101 tan niśamyātha haryaśvā autpattikamanīśayā
 06050102 vācaḥ kūtam tu devarṣeḥ svayam vimamṛśurdhiyā
 06050111 bhūḥ kṣetram jīvasamjñam yadanādi nijabandhanam
 06050112 adṛṣṭvā tasya nirvāṇam kimasatkarmabhirbhavet
 06050121 eka eveśvarasturyo bhagavān svāśrayaḥ paraḥ
 06050122 tamadṛṣṭvābhavam pumsaḥ kimasatkarmabhirbhavet
 06050131 pumān naivaiti yadgatvā bilasvargaṃ gato yathā
 06050132 pratyagdhāmāvida iha kimasatkarmabhirbhavet
 06050141 nānārūpātmano buddhiḥ svairiṇīva ḡaṇānvitā
 06050142 tanniṣṭhāmagatasyeha kimasatkarmabhirbhavet
 06050151 tatsaṅgabhramśitaiśvaryaṃ saṃsarantaṃ kubhāryavat
 06050152 tadgatīrabudhasyeha kimasatkarmabhirbhavet
 06050161 sṛṣṭyapyayakarīm māyām velākūlantavegitām
 06050162 mattasya tāmavijñasya kimasatkarmabhirbhavet
 06050171 pañcaviṃśatitattvānām puruṣo 'dbhutadarpaṇaḥ
 06050172 adhyātmamabudhasyeha kimasatkarmabhirbhavet
 06050181 aiśvaram śāstramutsṛjya bandhamokṣānudarśanam
 06050182 vivikṭapadamajñāya kimasatkarmabhirbhavet
 06050191 kālacakraṃ bhrami tīkṣṇam sarvam niṣkarṣayaj jagat
 06050192 svatantramabudhasyeha kimasatkarmabhirbhavet
 06050201 śāstrasya piturādeśam yo na veda nivartakam
 06050202 katham tadanurūpāya ḡaṇavisrambhy upakramet
 06050211 iti vyavasitā rājan haryaśvā ekacetasaḥ
 06050212 prayayustaṃ parikramya panthānamanivartanam
 06050221 svarabrahmaṇi nirbhāta hrṣīkeśapadāmbuje
 06050222 akhaṇḡam cittamāveśya lokān anucaran muniḥ
 06050231 nāśam niśamya putrāṇām nāradāc chīlāśālinām
 06050232 anvatapyata kaḥ śocan suprajastvam śucām padam

06050241 sa bhūyaḥ pāñcājanyaḥāyāmajena parisāntvitah
06050242 putrān ajanayaddakṣaḥ savalāśvān sahasriṇaḥ
06050251 te ca pitrā samādiṣṭāḥ prajāsarge dhṛtavrataḥ
06050252 nārāyaṇasaro jagmuryatra siddhāḥ svapūrvajāḥ
06050261 tadupasparśanādeva vinirdhūtamalāśayāḥ
06050262 japanto brahma paramaṁ tepustatra mahat tapaḥ
06050271 abbhakṣāḥ katicin māsān katicidvāyubhojanāḥ
06050272 ārādhayan mantramimamabhyasyanta idaspatim
06050281 om namo nārāyaṇāya puruṣāya mahātmane
06050282 viśuddhasattvadhīṣṇyāya mahāhamsāya dhīmahi
06050291 iti tān api rājendra prajāsargadhiyo muniḥ
06050292 upetya nāradaḥ prāha vācaḥ kūṭāni pūrvavat
06050301 dākṣāyaṇāḥ samśṛṇuta gadato nigamaṁ mama
06050302 anvicchatānupadavīm bhrātṛṇām bhrātṛvatsalāḥ
06050311 bhrātṛṇām prāyaṇaṁ bhrātā yo 'nutiṣṭhati dharmavit
06050312 sa puṇyabandhuḥ puruṣo marudbhiḥ saha modate
06050321 etāvaduktvā prayayau nārado 'moghadarśanaḥ
06050322 te 'pi cānvagaman mārgaṁ bhrātṛṇāmeva māriṣa
06050331 sadhrīcīnaṁ pracīcīnaṁ parasyānupathaṁ gataḥ
06050332 nādyāpi te nivartante paścimā yāminīriva
06050341 etasmin kāla utpātān bahūn paśyan prajāpatiḥ
06050342 pūrvavan nāradaḥkṛtaṁ putranāśamupāśṛṇot
06050351 cukrodha nāradaḥyāsau putraśokavimūrcchitaḥ
06050352 devarṣimupalabhyāha roṣādviphuritādharāḥ
06050360 śrīdakṣa uvāca
06050361 aho asādho sādhnām sādhuṅgena nastvayā
06050362 asādhvakāry arbhakāṇām bhikṣormārgaḥ pradarśitaḥ
06050371 ṛṇaistribhiraṁmuktānāmamīmāṁsitakarmanām
06050372 viḡhātaḥ śreyasaḥ pāpa lokayorubhayoḥ kṛtaḥ
06050381 evaṁ tvaṁ niranukrośo bālānām matibhiddhareḥ
06050382 pārśadamadhye carasi yaśohā nirapatrapaḥ
06050391 nanu bhāgavatā nityaṁ bhūtānugrahakātarāḥ
06050392 ṛte tvāṁ sauhrdaghnam vai vairaṅkaramavairiṇām
06050401 netthaṁ puṁsām virāgaḥ syāt tvayā kevalinā mṛṣā
06050402 manyase yady upāsamaṁ snehapāsanikṛntanam
06050411 nānubhūya na jānāti puṁnān viṣayatīkṣṇatām
06050412 nirvidyate svayaṁ tasmān na tathā bhinnadhīḥ paraiḥ
06050421 yan nastvaṁ karmasandhānām sādhnām ḡrhamedhinām
06050422 kṛtavān asi durmarṣaṁ vipriyaṁ tava marṣitam
06050431 tantukṛntana yan nastvamabhadramacaraḥ punaḥ
06050432 tasmāl lokeṣu te mūḍha na bhavedbhramataḥ padam
06050440 śrīśuka uvāca
06050441 pratijagrāha tadbādham nāradaḥ sādhusammataḥ
06050442 etāvān sādhuvādo hi titikṣeteśvaraḥ svayam
06060010 śrīśuka uvāca
06060012 tataḥ prācetaso 'siknyāmanunītaḥ svayambhuvā
06060021 ṣaṣṭim sañjanayāmāsa duhitṛḥ piṭṛvatsalāḥ
06060022 daśa dharmāya kāyādāddviṣaṭ triṇava cendave
06060031 bhūtāṅgiraḥkṛśāśvebhyo dve dve tārkṣyāya cāparāḥ
06060032 nāmadheyāny amūṣāṁ tvaṁ sāpatyānām ca me śṛṇu
06060041 yāsāṁ prasūtiprasavairlokā āpūritāstrayaḥ
06060042 bhānurlambā kakudyāmirviśvā sādhyā marutvatī
06060051 vasurmuhūrtā saṅkalpā dharmapatnyaḥ sutāñ śṛṇu
06060052 bhānostu devarṣabha indrasenastato nrpa
06060061 vidyota āsīl lambāyāstataśca stanayitnavāḥ
06060062 kakudaḥ saṅkaṭastasya kīkaṭastanayo yataḥ
06060071 bhuvo durgāṇi yāmeyaḥ svargo nandistato 'bhavat
06060072 viśvedevāstu viśvāyā aprajāṁstān pracakṣate
06060081 sādhyogaṇaśca sādhyāyā arthasiddhistu tatsutaḥ
06060082 marutvāmśca jayantaśca marutvatyā babhūvatuḥ
06060091 jayanto vāsudevāmśa upendra iti yaṁ viduḥ
06060092 mauhūrtikā devagaṇā muhūrtāyāśca jajñire
06060101 ye vai phalaṁ prayacchanti bhūtānām svasvakālam
06060102 saṅkalpāyāstu saṅkalpaḥ kāmaḥ saṅkalpajaḥ smṛtaḥ
06060111 vasavo 'ṣṭau vasoḥ putrāsteṣāṁ nāmāni me śṛṇu

06060112 droṇaḥ prāṇo dhruvo 'rko 'gnirdoṣo vāsturvibhāvasuḥ
06060121 droṇasyābhimateḥ patnyā harṣaśokabhayādayaḥ
06060122 prāṇasyorjasvatī bhāryā saha āyuh purojavaḥ
06060131 dhruvasya bhāryā dharanirasūta vividhāḥ puraḥ
06060132 arkasya vāsanā bhāryā putrāstarsādayaḥ smṛtāḥ
06060141 agnerbhāryā vasordhārā putrā draviṇakādayaḥ
06060142 skandaśca kṛttikāputro ye viśakhādayastataḥ
06060151 doṣasya śarvarīputraḥ śīsumāro hareḥ kalā
06060152 vāstorāṅgirasīputro viśvakarmākṛtīpatiḥ
06060161 tato manuścākṣuṣo 'bhūdviśve sādhyā manoḥ sutāḥ
06060162 vibhāvasorasūtoṣā vyuṣṭam rociṣamātapam
06060171 pañcayāmo 'tha bhūtāni yena jāgrati karmasu
06060172 sarūpāsūta bhūtasya bhāryā rudrāmśca koṭīśaḥ
06060181 raivato 'jo bhavo bhīmo vāma ugro vṛṣākapiḥ
06060182 ajaikapādahirbradhno bahurūpo mahān iti
06060191 rudrasya pārśadāścānye ghorāḥ pretavināyakāḥ
06060192 prajāpaterāṅgirasāḥ svadhā patnī pitṛn atha
06060201 atharvāṅgirasam vedaṁ putratve cākarot satī
06060202 kṛśāśvo 'rciṣi bhāryāyām dhūmaketumajījanat
06060211 dhiṣaṇāyām vedaśiro devalam vayunam manum
06060212 tārksyasya vinatā kadrūḥ pataṅgī yāminīti ca
06060221 pataṅgy asūta patagān yāminī śalabhān atha
06060222 suparṇāsūta garuḍam sāksādyajñeśavāhanam
06060222 sūryasūtamanūrum ca kadrūrnāgān anekaśaḥ
06060231 kṛttikādīni nakṣatrāṇ indoḥ patnyastu bhārata
06060232 dakṣaśāpāt so 'napatyastāsu yakṣmagrahārditaḥ
06060241 punaḥ prasādyā tam somam kalā lebhe kṣaye ditāḥ
06060242 śṛṇu nāmāni lokānām mātṛṇām śaṅkarāṇi ca
06060251 atha kaśyapapatnīnām yatprasūtamidam jagat
06060252 aditirditirdanuḥ kāṣṭhā ariṣṭā surasā ilā
06060261 muniḥ krodhavaśā tāmrā surabhiḥ saramā timiḥ
06060262 timeryādogāṇā āsan śvāpadāḥ saramāsutāḥ
06060271 surabhermahiṣā gāvo ye cānye dviśaphā nrpa
06060272 tāmrāyāḥ śyenagrḍhrādyā munerapsarasām gaṇāḥ
06060281 dandaśūkādayaḥ sarpā rājan krodhavaśātmaḥ
06060282 ilāyā bhūruhāḥ sarve yātudhānāśca saurasāḥ
06060291 ariṣṭāyāstu gandharvāḥ kāṣṭhāyā dviśaphetarāḥ
06060292 sutā danorekaśaṣṭisteṣām prādhānikāñ śṛṇu
06060301 dvimūrdhā śambaro 'riṣṭo hayagrīvo vibhāvasuḥ
06060302 ayomukhaḥ śaṅkuśirāḥ svarbhānuḥ kapilo 'ruṇaḥ
06060311 pulomā vṛṣaparvā ca ekacakro 'nutāpanaḥ
06060312 dhūmrakeśo virūpākṣo vipracittiśca durjayaḥ
06060321 svarbhānoḥ suprabhām kanyāmuvāha namuciḥ kila
06060322 vṛṣaparvaṇastu śarmiṣṭhām yayātirnāhuṣo balī
06060331 vaiśvānarasutā yāśca catasraścārudarśanaḥ
06060332 upadānavī hayaśirā pulomā kālakā tathā
06060341 upadānavīm hiraṇyākṣaḥ kraturhayaśirām nrpa
06060342 pulomām kālakām ca dve vaiśvānarasute tu kaḥ
06060351 upayeme 'tha bhagavān kaśyapo brahmacoditaḥ
06060352 paulomāḥ kālakeyāśca dānavā yuddhaśāliṇaḥ
06060361 tayoh ṣaṣṭisahasrāṇi yajñaghnāmste pituḥ pitā
06060362 jaghāna svargato rājanneka indrapriyaṅkaraḥ
06060371 vipracittiḥ simhikāyām śatam caikamajījanat
06060372 rāhujyeṣṭham ketuśatam grahatvam ya upāgatāḥ
06060381 athātaḥ śrūyatām vaṁso yo 'diteranupūrvaśaḥ
06060382 yatra nārāyaṇo devaḥ svāmśenāvātaradvibhuḥ
06060391 vivasvān aryamā pūṣā tvaṣṭātha savitā bhagaḥ
06060392 dhātā vidhātā varuṇo mitraḥ śatru urukramaḥ
06060401 vivasvataḥ śrāddhadevam samjñāsūyata vai manum
06060402 mithunam ca mahābhāgā yamam devam yamīm tathā
06060403 saiva bhūtvātha vaḍavā nāsatyau suṣuve bhuvi
06060411 chāyā śanaīścaram lebhe sāvarṇim ca manum tataḥ
06060412 kanyām ca tapatīm yā vai vavre samvaraṇam patim
06060421 aryamṇo mātrkā patnī tayoścarsaṇayaḥ sutāḥ
06060422 yatra vai mānuṣī jātirbrahmaṇā copakalpitā

06060431 pūṣānapatyah piṣṭādo bhagnadanto 'bhavat purā
06060432 yo 'sau dakṣāya kupitaṁ jahāsa vivṛtadvijah
06060441 tvaṣṭurdaityātmajā bhāryā racanā nāma kanyakā
06060442 sanniveśastayorjajñe viśvarūpaśca vīryavān
06060451 taṁ vavrire suragaṇā svasrīyaṁ dviṣatāmapī
06060452 vimatena parityaktā guruṇāṅgirasena yat
06070010 śrīrājovāca
06070011 kasya hetoḥ parityaktā ācāryeṇātmanaḥ surāḥ
06070012 etadācakṣva bhagavañ chiṣyaṇāmakramaṁ gurau
06070020 śrībādarāyaṇiruvāca
06070021 indrastrībhuvanaiśvarya madollaṅghitasatpathaḥ
06070022 marudbhīrvasubhī rudrairādityairṛbhūbhīrṇṛpa
06070031 viśvedevaiśca sādhyaiśca nāsatyābhyāṁ pariśritaḥ
06070032 siddhacāraṇagandharvairmunibhīrbrahmavādibhīḥ
06070041 vidyādharāpsarobhīśca kinnaraiḥ patagoragaiḥ
06070042 niṣevyamāṇo maghavān stūyamānaśca bhārata
06070051 upagīyamāno lalitamāsthānādhyāsanāśritaḥ
06070052 pāṇḍureṇātapatreṇa candramaṇḍalacāruṇā
06070061 yuktaścānyaiḥ pārameṣṭhyaiścāmaravyajanādibhīḥ
06070062 virājamānaḥ paulamyā sahārdhāsanayā bhṛśam
06070071 sa yadā paramācāryaṁ devānāmātmanaśca ha
06070072 nābhyanandata samprāptaṁ pratyutthānāsanādibhīḥ
06070081 vācaspatiṁ munivaraṁ surāsuranamaskṛtam
06070082 noccacālāsanādindraḥ paśyannapī sabhāgatam
06070091 tato nirgatya sahasā kavirāṅgiraḥ prabhuḥ
06070092 āyayau svagrhaṁ tūṣṇīm vidvān śrīmadavikriyām
06070101 tarhy eva pratibudhyendro guruhelanamātmanaḥ
06070102 garhayāmāsa sadasi svayamātmānamātmanā
06070111 aho bata mayāsādhu kṛtaṁ vai dabhrabuddhinā
06070112 yan mayaiśvaryaṁ māttena guruḥ sadasi kātkrtaḥ
06070121 ko gṛdhyet paṇḍito lakṣmīm tripiṣṭapaterapi
06070122 yayāhamāsuram bhāvaṁ nīto 'dya vibudheśvaraḥ
06070131 yaḥ pārameṣṭhyaṁ dhiṣaṇamadhitiṣṭhan na kañcana
06070132 pratyuttiṣṭhediti brūyurdharmaṁ te na param viduḥ
06070141 teṣāṁ kupathadeṣṭṛṇām patatām tamasi hy adhaḥ
06070142 ye śraddadhyurvacaste vai majjanty aśmaplavā iva
06070151 athāhamamarācāryamagādhadhiṣaṇam dvijam
06070152 prasādayiṣye niśaṭhaḥ śīrṣṇā taccaraṇam sprṣan
06070161 evam cintayatastasya maghono bhagavān gṛhāt
06070162 bṛhaspatirgato 'drṣṭām gatimadhyātmamāyayā
06070171 gurornādhigataḥ samjñām parīkṣan bhagavān svarāt
06070172 dhyāyan dhiyā surairyuktaḥ śarma nālabhatātmanaḥ
06070181 tac chrutvaivāsurāḥ sarva āśrityauśanasam matam
06070182 devān pratyudyamaṁ cakrurdurmadā ātatāyinaḥ
06070191 tairvisṛṣṭeṣubhistīkṣṇairnirbhinnāṅgorubāhavaḥ
06070192 brahmāṇam śaraṇam jagmuḥ sahendrā natakandharāḥ
06070201 tāṁstathābhyarditān vīkṣya bhagavān ātmabhūrajaḥ
06070202 kṛpayā parayā deva uvāca parisāntvayan
06070210 śrībrahmovāca
06070211 aho bata suraśreṣṭhā hy abhadraṁ vaḥ kṛtaṁ mahat
06070212 brahmiṣṭham brāhmaṇam dāntamaiśvaryaṇ nābhyanandata
06070221 tasyāyamanayasyāsīt parebhyo vaḥ parābhavaḥ
06070222 prakṣīṇebhyaḥ svavairibhyaḥ samṛddhānām ca yat surāḥ
06070231 maghavan dviṣataḥ paśya prakṣīṇān gurvaticramāt
06070232 sampraty upacitān bhūyaḥ kāvyamārādhyā bhaktitaḥ
06070233 ādadīran nilayanaṁ mamāpi bhṛgudevataḥ
06070241 tripiṣṭapam kim gaṇayanty abhedya mantrā bhṛgūṇāmanuśikṣitārthāḥ
06070242 na vipragovindagavīśvarāṇām bhavanty abhadraṇi nareśvarāṇām
06070251 tadviśvarūpaṁ bhajatāsu vipraṁ tapasvinaṁ tvāṣṭramathātmavantaṁ
06070252 sabhājito 'rthān sa vidhāsyate vo yadi kṣamiṣyadhvamutāsyā karma
06070260 śrīśuka uvāca
06070261 ta evamuditā rājan brahmaṇā vigatajvarāḥ
06070262 ṛṣim tvāṣṭramupavrajya pariṣvajyedamabruvan
06070270 śrīdevā ūcuḥ
06070271 vayaṁ te 'tithayaḥ prāptā āśramaṁ bhadramastu te

06070272 kāmahaḥ sampādyatām tāta pitṛṇām samayocitaḥ
06070281 putrāṇām hi paro dharmahaḥ pitṛśuśrūṣaṇām satām
06070282 api putravatām brahman kimuta brahmacāriṇām
06070291 ācāryo brahmaṇo mūrṭiḥ pitā mūrṭiḥ prajāpateḥ
06070292 bhrātā marutpatermūrṭirmātā sākṣāt kṣitestaṇuḥ
06070301 dayāyā bhaginī mūrṭirdharmasyātmātithiḥ svayam
06070302 agnerabhyāgato mūrṭiḥ sarvabhūtāni cātmanaḥ
06070311 tasmāt pitṛṇāmārtānāmārtim paraparābhavam
06070312 tapasāpanayamstāta sandeśam kartumarhasi
06070321 vṛṇīmahe tvopādhyāyam brahmiṣṭham brāhmaṇam gurum
06070322 yathāñjasā vijeṣyāmaḥ sapatnāmstava tejasā
06070331 na garhayanti hy artheṣu yaviṣṭhānghryabhivādanam
06070332 chandobhyo 'nyatra na brahman vayo jyaiṣṭhyasya kāraṇam
06070340 śrīṛṣiruvāca
06070341 abhyarthitaḥ suragaṇaiḥ pauraḥitye mahātapāḥ
06070342 sa viśvarūpastān āha prasannaḥ ślakṣṇayā girā
06070350 śrīviśvarūpa uvāca
06070351 vigarhitaḥ dharmāśīlairbrahmavarcaupavyayam
06070352 katham nu madvidho nāthā lokeśairabhiyācitam
06070353 pratyākhyāsyati tacchiṣyaḥ sa eva svārtha ucyate
06070361 akiñcanānām hi dhanam śiloñchanam teneha nirvartitasādhusatkriyaḥ
06070362 katham vigarhyam nu karomy adhīśvarāḥ paurodhasam hr̥ṣyati yena durmatih
06070371 tathāpi na pratibrūyām gurubhiḥ prārthitam kiyat
06070372 bhavatām prārthitam sarvam prāṇairarthaiśca sādhave
06070380 śrībādarāyaṇiruvāca
06070381 tebhya evam pratiśrutya viśvarūpo mahātapāḥ
06070382 pauraḥityam vṛtaścakre parameṇa samādhinā
06070391 suradviṣām śriyam guptāmauśanasyāpi vidyayā
06070392 āchidyādān mahendrāya vaiṣṇavyā vidyayā vibhuḥ
06070401 yayā guptaḥ sahasrākṣo jigye 'suracamūrvibhuḥ
06070402 tām prāha sa mahendrāya viśvarūpa udāradhiḥ
06080010 śrīrājovāca
06080011 yayā guptaḥ sahasrākṣaḥ savāhān ripusainikān
06080012 krīḍanniva vinirjitya trilokyā bubhuje śriyam
06080021 bhagavamstan mamākhyāhi varma nārāyaṇātmakam
06080022 yathātatāyinaḥ śatrūn yena gupto 'jayan mṛdhe
06080030 śrībādarāyaṇiruvāca
06080031 vṛtaḥ purohitastvāṣṭro mahendrāyānupṛcchate
06080032 nārāyaṇākhyam varmāha tadihaikamanāḥ śṛṇu
06080040 śrīviśvarūpa uvāca
06080041 dhautānghripāṇirācamya sapavitra udānmukhaḥ
06080042 kṛtasvāṅgakaranyāso mantrābhyām vāgyataḥ śuciḥ
06080051 nārāyaṇaparam varma sannahyedbhaya āgate
06080052 pādayorjānunorūrvorudare hr̥dy athorasi
06080061 mukhe śirasy ānupūrvyādomkārādīni vinyaset
06080062 om namo nārāyaṇāyeti viparyayamathāpi vā
06080071 karanyāsam tataḥ kuryāddvādaśākṣaravidyayā
06080072 praṇavādiyakārāntamaṅgulyaṅguṣṭhaparvasu
06080081 nyaseddhr̥daya omkāram vikāramanu mūrdhani
06080082 śakāram tu bhruvormadhye ṇakāram śikhayā nyaset
06080091 vekāram netrayoryuñjyān nakāram sarvasandhiṣu
06080092 makāramastramuddiśya mantramūrṭirbhavedbudhaḥ
06080101 savisargaṇam phaḍantaṁ tat sarvadikṣu vinirdiśet
06080102 om viṣṇave nama iti
06080111 ātmānam paramam dhyāyeddhyeeyam ṣaṭśaktibhiryutam
06080112 vidyātejastapomūrṭimimam mantramudāharet
06080121 om harirvidadhyān mama sarvarakṣām nyastānghripadmaḥ patagendrapṛṣṭhe
06080122 darāricarmāsigeśucāpa pāsān dadhāno 'ṣṭagaṇo 'ṣṭabāhuḥ
06080131 jaleṣu mām rakṣatu matsyamūrṭir yādogāṇebhyo varuṇasya pāsāt
06080132 sthaleṣu māyāvatuḥvāmano 'vyāt trivikramaḥ khe 'vatu viśvarūpaḥ
06080141 durgeṣvatuḥvāyājimukhādiṣu prabhuḥ pāyān nṛsimho 'surayūthapāriḥ
06080142 vimuñcato yasya mahātṭahāsam diśo vinedurnyapataṁśca garbhāḥ
06080151 rakṣatvasau mādhvani yajñakalpaḥ svadamṣṭrayonnitadharo varāhaḥ
06080152 rāmo 'drikūṭeṣvatha vipravāse salakṣmaṇo 'vyādbharatāgrajo 'smān
06080161 māmugradharmādakhilāt pramādān nārāyaṇaḥ pātu naraśca hāsāt

06080162 dattastvayogādatha yoganāthaḥ pāyādguṇeśaḥ kapilaḥ karmabandhāt
06080171 sanatkumāro 'vatu kāmadevād dhayaśīrṣā mām pathi devahelanāt
06080172 devarṣivaryaḥ puruṣārcanāntarāt kūrmo harirmām nirayādaśeṣāt
06080181 dhanvantarirbhagavān pātvaḥpathyād dvandvādbhayādrṣabho nirjitātma
06080182 yajñaśca lokādavatāj janāntād balo gaṇāt krodhavaśādahīndraḥ
06080191 dvaipāyano bhagavān aprabodhād buddhastu pāṣaṇḍagaṇapramādāt
06080192 kalkiḥ kaleḥ kālamalāt prapātu dharmāvanāyorukṛtāvātāraḥ
06080201 mām keśavo gadayā prātaravyād govinda āsaṅgavamāttaveṇuḥ
06080202 nārāyaṇaḥ prāhṇa udāttaśaktir madhyandine viṣṇurarīndrapāṇiḥ
06080211 devo 'parāhṇe madhuhogradhanvā sāyam tridhāmāvatu mādhave mām
06080212 doṣe hr̥ṣīkeśa utārdharātre niśītha eko 'vatu padmanābhaḥ
06080221 śrīvatsadhāmāpararātra īśaḥ pratyūṣa īśo 'sidharo janārdanaḥ
06080222 dāmodaro 'vyādanusandhyam prabhāte viśveśvaro bhagavān kālamūrtiḥ
06080231 cakram yugāntānalatigmanemi bhramat samantādbhagavatprayuktam
06080232 dandagdhi dandagdhy arisainyamāsu kakṣam yathā vātasakho hutāśaḥ
06080241 gade 'śanisparśanavisphuliṅge niṣpiṇḍhi niṣpiṇḍhy ajitapriyāsi
06080242 kuṣmāṇḍavaināyakayakṣarakṣo bhūtagrahāmścūrṇaya cūrṇayārīn
06080251 tvaṁ yātudhānapramathapretamātr̥ piśācavipragrahaghoraḥdr̥ṣṭīn
06080252 darendra vidrāvaya kṛṣṇapūrito bhīmasvano 'rerhr̥dayāni kampayan
06080261 tvaṁ tigmadhārāsivarārisainyam īsaprayukto mama chindhi chindhi
06080262 cakṣūṁṣi carman chatacandra chādaya dviṣāmaghonām hara pāpacakṣuṣām
06080271 yan no bhayam grahebhyo 'bhūt ketubhyo nr̥bhya eva ca
06080272 sarīsr̥pebhyo daṁṣṭribhyo bhūtebhyo 'mhobhya eva ca
06080281 sarvāny etāni bhagavan nāmarūpānukīrtanāt
06080282 prayāntu saṅkṣayam sadyo ye naḥ śreyahpratīpakāḥ
06080291 garuḍo bhagavān stotra stobhaśchandomayaḥ prabhuḥ
06080292 rakṣatvaśeṣakṛcchrebhyo viśvaksenaḥ svanāmabhiḥ
06080301 sarvāpadbhyo harernāma rūpayānāyudhāni naḥ
06080302 buddhīndriyamaṇaḥprāṇān pāntu pārśadabhūṣaṇāḥ
06080311 yathā hi bhagavān eva vastutaḥ sadasac ca yat
06080312 satyenānena naḥ sarve yāntu nāsamupadravāḥ
06080321 yathāikātmyānubhāvānām vikalparahitaḥ svayam
06080322 bhūṣaṇāyudhalingākhyā dhatte śaktiḥ svamāyayā
06080331 tenaiva satyamānena sarvajño bhagavān hariḥ
06080332 pātu sarvaiḥ svarūpairnaḥ sadā sarvatra sarvagaḥ
06080341 vidikṣu dikṣūrdhvamadhaḥ samantād antarbahirbhagavān nārasimhaḥ
06080342 prahāpaya lokabhayam svanena svatejasā grastasamastatejāḥ
06080351 maghavannidamākhyātām varma nārāyaṇātmakam
06080352 vijeṣyase 'ñjasā yena daṁśito 'surayūthapān
06080361 etaddhārayamānastu yaṁ yaṁ paśyati cakṣuṣā
06080362 padā vā saṁspr̥ṣet sadyaḥ sādhasvāt sa vimucyate
06080371 na kutaścidbhayam tasya vidyām dhārayato bhavet
06080372 rājadasyugrahādibhyo vyādhyādibhyaśca karhicit
06080381 imām vidyām purā kaścit kauśiko dhārayan dvijaḥ
06080382 yogadhāraṇayā svāṅgam jahau sa marudhanvani
06080391 tasyopari vimānena gandharvapatirekadā
06080392 yayau citrarathaḥ str̥ibhirvr̥to yatra dvijakṣayaḥ
06080401 gaganān nyapatat sadyaḥ savimāno hy avākśirāḥ
06080402 sa vālikhilyavacanādasthīny ādāya vismitaḥ
06080403 prāsya prācīsarasvatyām snātvā dhāma svamanvagāt
06080410 śrīśuka uvāca
06080411 ya idam śr̥ṇuyāt kāle yo dhārayati cādr̥taḥ
06080412 tam namasyanti bhūtāni mucyate sarvato bhayāt
06080421 etām vidyāmadhigato viśvarūpāc chatakratuḥ
06080422 trailokyalakṣmīm bubhuje vinirjitya mṛdhe 'surān
06090010 śrīśuka uvāca
06090011 tasyāsan viśvarūpasya śirāṁsi trīṇi bhārata
06090012 somapītham surāpīthamānādāmiti śuśrūma
06090021 sa vai barhiṣi devebhyo bhāgam pratyakṣamuccakaiḥ
06090022 adadadyasya pitaro devāḥ saprasrayam nr̥pa
06090031 sa eva hi dadau bhāgam parokṣamasurān prati
06090032 yajamāno 'vahadbhāgam mātr̥snehavaśānugaḥ
06090041 taddevahelanam tasya dharmālīkam sureśvaraḥ
06090042 ālakṣya tarasā bhītastacchīrṣāny acchinadruṣā
06090051 somapītham tu yat tasya śira āsīt kapiñjalaḥ

06090052 kalaviṅkaḥ surāpīthamannādam yat sa tittiriḥ
06090061 brahmahatyāmañjalīnā jagrāha yadapīśvaraḥ
06090062 samvatsarānte tadaghaṁ bhūtānām sa viśuddhaye
06090063 bhūmyambudrumayośidbhyaścaturdhā vyabhajaddhariḥ
06090071 bhūmisturīyam jagrāha khātapūravareṇa vai
06090072 īriṇam brahmahatyāyā rūpam bhūmau pradṛśyate
06090081 turyam chedaviroheṇa vareṇa jagṛhurdrumāḥ
06090082 teṣām niryāsarūpeṇa brahmahatyā pradṛśyate
06090091 śaśvatkā mavareṇām hasturīyam jagṛhuḥ striyaḥ
06090092 rajorūpeṇa tāsvaṁho māsi māsi pradṛśyate
06090101 dravyabhūyovareṇāpasturīyam jagṛhurmalam
06090102 tāsu budbudaphenābhyām dṛṣṭam taddharati kṣipan
06090111 hataputrastatastvaṣṭā juhāvendrāya śatrave
06090112 indraśatro vivardhasva mā ciraṁ jahi vidviṣam
06090121 athānvāhāryapacanādutthito ghoradarśanaḥ
06090122 kṛtānta iva lokānām yugāntasamaye yathā
06090131 viṣvag vivardhamānam taṁṣumātram dine dine
06090132 dagdhaśailapratikāśam sandhyābhrānīkavarcaṣam
06090141 taptatāmraśikhāśmaśrum madhyāhnārkogralocanam
06090151 dedīpyamāne trīśikhe śūla āropya rodasī
06090152 nṛtyantamunnadantam ca cālayantam padā mahīm
06090161 darīgambhīravaktreṇa pibatā ca nabhastalam
06090162 lihatā jihvayarkṣāṇi grasatā bhuvanatrāyam
06090171 mahatā raudradamṣtreṇa jṛmbhamānam muhurmuḥuḥ
06090172 vitrastā dudrurvurlokā vīkṣya sarve diśo daśa
06090181 yenāvṛtā ime lokāstapasā tvāṣṭramūrtinā
06090182 sa vai vṛtra iti proktaḥ pāpaḥ paramadāruṇaḥ
06090191 tam nijaghnurabhidrutya saganā vibudharṣabhāḥ
06090192 svaiḥ svairdivyāstraśastraughaiḥ so 'grasat tāni kṛtsnaśaḥ
06090201 tataste vismitāḥ sarve viṣaṇṇā grastatejasaḥ
06090202 pratyāñcamādipurūṣamupatasthūḥ samāhitāḥ
06090210 śrīdevā ūcuḥ
06090211 vāyvambarāgnyapksitayastrilokā brahmādayo ye vayamudvijantaḥ
06090212 harāma yasmai balimantako 'sau bibheti yasmādaraṇam tato naḥ
06090221 avismitam tam paripūrṇakāmam svenai va lābhena samam praśāntam
06090222 vinopasarpaty aparaṁ hi bālīśaḥ śvalāṅgulenātītarti sindhum
06090231 yasyoruśṛṅge jagatīm svaṇāvam manuryathābadhya tatāra durgam
06090232 sa eva nastvāṣṭrabhayāddurantāt trātāśritān vāricaro 'pi nūnam
06090241 purā svayambhūrapi samyamāmbhasy udīrṇavātormiravaiḥ karāle
06090242 eko 'ravindāt patitastatāra tasmādbhayādyena sa no 'stu pāraḥ
06090251 ya eka īśo nijamāyayā naḥ sasarja yenānusrjāma viśvam
06090252 vayam na yasyāpi puraḥ samīhataḥ paśyāma liṅgam pṛthag īsamāninaḥ
06090261 yo naḥ sapatnairbhrīśamardyamānān devaṣṭitiryānṛṣu nitya eva
06090262 kṛtāvātāraṣṭanubhiḥ svamāyayā kṛtvātmasāt pāti yuge yuge ca
06090271 tameva devam vayamātmadāivatam param pradhānam puruṣam viśvamanyam
06090272 vrajāma sarve śaraṇam śaraṇyam svānām sa no dhāsyati śam mahātmā
06090280 śrīśuka uvāca
06090281 iti teṣām mahārāja surāṇāmupatiṣṭhatām
06090282 pratīcyām diśy abhūdāviḥ śāṅkhacakraḡadādharaḥ
06090291 ātmatulyaiḥ ṣoḡaśabhirvinā śrīvatsakaustubhau
06090292 paryupāsitamunnidra śaradamburuheḡṣaṇam
06090301 dṛṣṭvā tamavanau sarva īkṣaṇāhlādaviklavāḥ
06090302 daṇḡavat patitā rājaṇ chanairutthāya tuṣṭuvuḥ
06090310 śrīdevā ūcuḥ
06090311 namaste yajñavīryāya vayase uta te namaḥ
06090312 namaste hy astacakrāya namaḥ supuruhūṭaye
06090321 yat te gatīnām tīrṇāmīśituḥ paramam padam
06090322 nārvācīno visargasya dhātarveditumarhati
06090331 om namaste 'stu bhagavan nārāyaṇa vāsudevādipurūṣa mahāpuruṣa mahānubhāva
paramamaṅgala paramakalyāṇa paramakāruṇika kevala jagadādhāra lokaikanātha sarveśvara
lakṣmīnātha paramahāṁsaparivrajakaiḥ parameṇātmayogasamādhinā
paribhāvitapariṣphuṭapāramahāṁsyadharmeṇodghāṭitatamaḥkapāṭadvāre citte 'pāvṛta ātmaloke
svayamupalabdhānijasukhānubhavo bhavān
06090341 duravabodha iva tavāyam vihārayogo yadaśaraṇo 'sarīra idamanavekṣitāsmatsamavāya
ātmanaivāvīkriyamāṇena saḡuṇamaḡuṇaḥ srjasi pāsi harasi

06090351 atha tatra bhavān kiṃ devadattavadiha guṇavisargapatitaḥ pāratantryeṇa
svakṛtakuśalākuśalaṃ phalamupādadāty āhosvidātmārāma upaśamaśīlaḥ samañjasadarśana udāsta iti
ha vāva na vidāmaḥ

06090361 na hi virodha ubhayaṃ bhagavaty aparimitaguṇagaṇa īsvare 'navagāhyamāhātmye
'rvācīnavikalpavitarkavicārapramāṇābhāsakutarkaśāstrakalilāntaḥkaraṇāśrayaduravagrahavādinām
vivādānavasara uparatasamastamāyāmāyē kevala evātmamāyāmāntardhāya ko nvartho durghaṭa iva
bhavati svarūpadvayābhāvāt

06090371 samaviśamamatīnām matamanusarasi yathā rajjukhaṇḍaḥ sarpādidihiyām

06090381 sa eva hi punaḥ sarvavastuni vastusvarūpaḥ sarveśvaraḥ sakalajagatkāraṇakāraṇabhūtaḥ
sarvapratyagātmatvāt sarvagūṇābhāsopalakṣita eka eva paryavaśeṣitaḥ

06090391 atha ha vāva tava mahimāmṛtarasasamudravipruṣā sakṛdavalīḍhayā svamanasi
niṣyandamānānavaratasukhena vismāritadrṣṭaśrutaviśayasukhaleśābhāsāḥ paramabhāgavatā
ekāntino bhagavati sarvabhūtapriyasuhṛdi sarvātmani nitarām nirantaram nirvṛtamanasaḥ kathamu ha
vā ete madhumathana punaḥ svārthakuśalā hy ātmapriyasuhṛdaḥ sādhavastvaccaraṇāmbujānusevām
visṛjanti na yatra punarayam saṃsāraparyāvartaḥ

06090401 tribhuvanātmabhavana trivikrama trinayana trilokamanoharānubhāva tavaiva vibhūtaḥ
ditijadanujādayaścāpi teśāmupakramasamāyo 'yamiti svātmamāyayā

suranaramṛgamiśritajalacarākṛtibhiriyathāparādham daṇḍam daṇḍadhara dadhartha evamenamāpi
bhagavan jāhi tvāṣṭramuta yadi manyase

06090411 asmākaṃ tāvakānām tatātata natānām hare tava

caraṇanalinayugaladhyānānubaddhahṛdayanigaḍānām

svaliṅgavivarānenātmasātkṛtānāmanukampānurañjitaviśadaruciraśīśirasmitāvalokena
vigalitamadhuramukharasāmṛtakalayā cāntastāpamanaghārhasi śamayitum

06090421 atha bhagavaṃstavāsmābhirakhilajagadutpattisthitilayanimitāyamānadivvyamāyāvinodasya
sakalajīvanikāyānāmantarhṛdayeṣu bahirāpi ca brahmapratyagātmasvarūpeṇa pradhānarūpeṇa ca
yathādeśakāladehāvasthānaviśeṣam tadupādānopalambhakatayānubhavataḥ sarvapratyayasākṣiṇa
ākāśaśarīrasya sākṣāt parabrahmaṇaḥ paramātmanaḥ kiyān iha vārthaviśeṣo vijñāpanīyaḥ
syādvisphuliṅgādibhiriva hiraṇyaretasaḥ

06090431 ata eva svayam tadupakalpayāsmākaṃ bhagavataḥ paramagurostava

caraṇaśatapalāśacchāyām vividhavṛjinasamārapariśramopaśamanīmupasṛtānām vayam
yatkāmenopasāditaḥ

06090441 atho īśa jāhi tvāṣṭram grasantaṃ bhuvanatrayam

06090442 grastāni yena naḥ kṛṣṇa tejāmsy astrāyudhāni ca

06090451 haṃsāya dahranilayāya nirīkṣakāya kṛṣṇāya mṛṣṭayaśase nirupakramāya

06090452 satsaṅgrahāya bhavapānthanijāśramāptāv ante pariṣṭagataye haraye namaste

06090460 śrīśuka uvāca

06090461 athaivamīdīto rājan sādaram tridaśairhariḥ

06090462 svamupasthānamākarṇya prāha tām abhinanditaḥ

06090470 śrībhagavān uvāca

06090471 prīto 'haṃ vaḥ suraśreṣṭhā madupasthānavidyayā

06090472 ātmaīsvaryasmṛtiḥ puṃsām bhaktiścaiva yayā mayi

06090481 kiṃ durāpaṃ mayi prīte tathāpi vibudharṣabhāḥ

06090482 mayy ekāntamatirnānyan matto vāñchati tattvavit

06090491 na veda kṛpaṇaḥ śreya ātmano guṇavastudṛk

06090492 tasya tām icchato yacchedyadi so 'pi tathāvidhaḥ

06090501 svayam niḥśreyasaṃ vidvān na vakty ajñāya karma hi

06090502 na rāti rogiṇo 'pathyam vāñchato 'pi bhīṣaktamaḥ

06090511 maghavan yāta bhadrām vo dadhyañcamṛṣisattamam

06090512 vidyāvratatapaḥsāram gātram yācata mā ciram

06090521 sa vā adhigato dadhyaññ aśvibhyām brahma niṣkalam

06090522 yadvā aśvaśiro nāma tayoramaratām vyadhāt

06090531 dadhyaññ ātharvaṇastvaṣṭre varmābhedyam madātmakam

06090532 viśvarūpāya yat prādāt tvaṣṭā yat tvamadhāstataḥ

06090541 yuṣmabhyam yācito 'svibhyām dharmajño 'ṅgāni dāsyati

06090542 tatastairāyudhaśreṣṭho viśvakarmavinirmitaḥ

06090543 yena vṛtraśiro hartā mattejaupabṛmhitāḥ

06090551 tasmin vinihate yūyam tejo 'strāyudhasampadaḥ

06090552 bhūyaḥ prāpsyatha bhadrām vo na himsanti ca matparān

06100010 śrībādarāyaṇiruvāca

06100011 indramevaṃ samādīśya bhagavān viśvabhāvanaḥ

06100012 paśyatāmanimeṣāṇām atraivāntardadhe hariḥ

06100021 tathābhīyācito devairṛṣirātharvaṇo mahān

06100022 modamāna uvācedam prahasanniva bhārata

06100031 api vṛndārakā yūyam na jānītha śarīriṇām

06100032 saṃsthāyām yastvabhidroho duḥsahaścetanāpahaḥ

06100041 jijīviṣūṇām jīvānāmātmā preṣṭha ihepsitaḥ
06100042 ka utsaheta taṁ dātum bhikṣamāṇāya viṣṇave
06100050 śrīdevā ūcuḥ
06100051 kiṁ nu taddustyajaṁ brahman puṁsām bhūtānukampinām
06100052 bhavadvidhānām mahatām puṇyaślokyakarmanām
06100061 nūnaṁ svārthaparo loko na veda parasaṅkaṭam
06100062 yadi veda na yāceta neti nāha yadīśvaraḥ
06100070 śrīṣiruvāca
06100071 dharmam vaḥ śrotukāmena yūyam me pratyudāhrtāḥ
06100072 eṣa vaḥ priyamātmānaṁ tyajantaṁ santyajāmy aham
06100081 yo 'dhruveṇātmanā nāthā na dharmam na yaśaḥ pumān
06100082 iheta bhūtadayayā sa śocyāḥ sthāvarairapi
06100091 etāvān avyayo dharmāḥ puṇyaślokairupāsitaḥ
06100092 yo bhūtaśokaharṣābhyāmātmā śocati hr̥ṣyati
06100101 aho dainyamaho kaṣṭam pāraḥkaiḥ kṣaṇabhaṅguraiḥ
06100102 yan nopakuryādāsvārthairmartyaḥ svajñātivigrahaiḥ
06100110 śrībādarāyaṇiruvāca
06100111 evaṁ kṛtavavyavasito dadhyaṅ ātharvaṇastanum
06100112 pare bhagavati brahmaṇy ātmānaṁ sannayan jahau
06100121 yatākṣāsumanobuddhistattvadr̥g dhvastabandhanaḥ
06100122 āsthitaḥ paramaṁ yogam na deham bubudhe gatam
06100131 athendro vajramudyamya nirmitaṁ viśvakarmaṇā
06100132 muneḥ śaktibhirutsikto bhagavattejasānvitaḥ
06100141 vṛto devagaṇaiḥ sarvairgajendropary aśobhata
06100142 stūyamāno munigaṇaistrailokyam harṣayanniva
06100151 vṛtramabhyadravac chatrumasurāṅikayūthapaiḥ
06100152 paryastamojasā rājan kruddho rudra ivāntakam
06100161 tataḥ surāṇāmasurai raṇaḥ paramadāruṇaḥ
06100162 tretāmukhe narmadāyāmbhavat prathame yuge
06100171 rudrairvasubhirādityairaśvibhyām pitṛvahṇibhiḥ
06100172 marudbhirṛbhubhiḥ sādhyairviśvedevairmarutpatim
06100181 dr̥ṣṭvā vajradharam śakraṁ rocamānaṁ svayā śriyā
06100182 nāmṛṣyannasurā rājan mṛdhe vṛtrapuraḥsarāḥ
06100191 namuciḥ śambaro 'narvā dvimūrdhā ṛṣabho 'surāḥ
06100192 hayagrīvaḥ śaṅkuśirā vipracittirayomukhaḥ
06100201 pulomā vṛṣaparvā ca prahetirhetirutkalaḥ
06100202 daiteyā dānavā yakṣā rakṣāmsi ca sahasraśaḥ
06100211 sumālimālipramukhāḥ kārtasvaraparicchadāḥ
06100212 pratiśidhyendrasenāgram mṛtyorapi durāsadam
06100221 abhyardayannasambhrāntāḥ simhanādena durmadāḥ
06100222 gadābhiḥ parighairbānaiḥ prāsamudgaratomaraiḥ
06100231 sūlaiḥ paraśvadhair khadgaiḥ śataghñibhirbhuṣuṇḍibhiḥ
06100232 sarvato 'vākiran śastrairastraīśca vibudharṣabhān
06100241 na te 'dr̥śyanta sañchannāḥ śarajālaiḥ samantataḥ
06100242 puṅkhānupuṅkhapatitairjyotīmṣīva nabhoghanaiḥ
06100251 na te śastrāstravarṣaughā hy āseduḥ surasainikān
06100252 chinnāḥ siddhapathe devairlaghuhastaiḥ sahasradhā
06100261 atha kṣīṇāstraśastraughā giriśṛṅgadrumopalaiḥ
06100262 abhyavarṣan surabalam cicchidustāmśca pūrvavat
06100271 tān akṣatān svastimato niśāmya śastrāstrapūgairatha vṛtranāthāḥ
06100272 drumairdr̥ṣadbhirvividhādriśṛṅgair avikṣatāmstatrasurindrasainikān
06100281 sarve prayāsā abhavan vimoghāḥ kṛtāḥ kṛtā devagaṇeṣu daityaiḥ
06100282 kṛṣṇānukūleṣu yathā mahatsu kṣudraiḥ prayuktā ūsatī rūkṣavācaḥ
06100291 te svaprayāsam vitatham nirīkṣya harāvabhaktā hatayuddhadarpāḥ
06100292 palāyanāyājimukhe viśṛjya patim manaste dadhurāttasārāḥ
06100301 vṛtro 'surāmstān anugān manasvī pradhāvataḥ prekṣya babhāṣa etat
06100302 palāyitam prekṣya balaṁ ca bhagnaṁ bhayena tīvrena vihasya vīraḥ
06100311 kālopapannām rucirām manasvinām jagāda vācam puruṣapravīraḥ
06100312 he vipracitte namuce puloman mayānarvan chambara me śṛṇudhvam
06100321 jātasya mṛtyurdhruva eva sarvataḥ pratikriyā yasya na ceha kṛptā
06100322 loko yaśāścātha tato yadi hy amum ko nāma mṛtyum na vṛṇīta yuktam
06100331 dvau sammatāviha mṛtyū durāpau yadbrahmasandhāraṇayā jitāsuḥ
06100332 kalevaram yogarato vijahyād yadagraṇīrvīraśaye 'nivṛttaḥ
06110010 śrīśuka uvāca
06110011 ta evaṁ śamsato dharmam vacaḥ patyuracetasaḥ

06110012 naivāgrhṇanta sambhrāntāḥ palāyanaparā nṛpa
06110021 viśīryamāṇām pṛtanāmāsūrīmasurāśabhāḥ
06110022 kālānukūlaistridaśaiḥ kālyamānāmanāthavat
06110031 dr̥ṣṭvātapyata saṅkruddha indraśatruramarṣitaḥ
06110032 tān nivāryaujasā rājan nirbhartsyedamuvāca ha
06110041 kim va uccaritairmāturdhāvadbhiḥ pṛṣṭhato hataiḥ
06110042 na hi bhītavadhaḥ ślāghyo na svargyaḥ sūramāninām
06110051 yadi vaḥ pradhane śraddhā sārām vā kṣullakā hr̥di
06110052 agre tiṣṭhata mātṛam me na cedgrāmyasukhe spr̥hā
06110061 evaṁ suragaṇān kruddho bhīṣayan vapuṣā ripūn
06110062 vyanadat sumahāprāṇo yena lokā vicetasah
06110071 tena devagaṇāḥ sarve vṛtravisphoṭanena vai
06110072 nipeturmūrcchitā bhūmau yathaiivāsaninā hatāḥ
06110081 mamarda padbhyām surasainyamāturam nimīlitākṣam raṇaraṅgadurmadaḥ
06110082 gām kampayannudyataśūla ojasā nālam vanam yūthapatiryathonmadaḥ
06110091 vilokya tam vajradharo 'tyamarṣitaḥ svaśatrave 'bhidravate mahāgadām
06110092 cikṣepa tāmāpatatīm suduḥsahām jagrāha vāmena kareṇa līlayā
06110101 sa indraśatruḥ kupito bhr̥ṣam tayā mahendrāvāham gadayoruvikramaḥ
06110102 jaghāna kumbhasthala unnadan mṛdhe tat karma sarve samapūjayan nṛpa
06110111 airāvato vṛtragadābhirmṛṣṭo vighūrṇito 'driḥ kuliśāhato yathā
06110112 apāsaradbhinnamukhaḥ sahendro muñcannasṛk saptadhanurbhr̥ṣārtāḥ
06110121 na sannavāhāya viṣaṇṇacetase prāyuṅkta bhūyaḥ sa gadām mahātmā
06110122 indro 'mṛtasyandikarābhimarśa vītavyathakṣatavāho 'vatasthe
06110131 sa tam nṛpendrāhavakāmyayā ripum vajrāyudham bhr̥tr̥haṇam vilokya
06110132 smaramśca tatkarma nṛśamsamamhaḥ śokena mohena hasan jagāda
06110140 śrīvṛtra uvāca
06110141 diṣṭyā bhavān me samavasthito ripur yo brahmahā guruḥ bhr̥tr̥hā ca
06110142 diṣṭyānṛṇo 'dyāhamasattama tvayā macchūlanirbhinnadṛṣaddhr̥dācirāt
06110151 yo no 'grajasyātmavido dvijāter gurorapāpasya ca dīkṣitasya
06110152 viśrabhya khaḍgena śīrāmsy avṛṣcat paśorivākaruṇaḥ svargakāmaḥ
06110161 śrīhr̥idayākīrtibhirujjhitaṁ tvām svakarmanā puruṣadaiśca garhyam
06110162 kṛcchreṇa macchūlavibhinnadeham aspr̥ṣṭavahniṁ samadanti gṛdhrāḥ
06110171 anye 'nu ye tveha nṛśamsamajñā yadudyatāstrāḥ praharanti mahyam
06110172 tairbhūtanāthān sagaṇān niśāta triśūlanirbhinnagalairyajāmi
06110181 atho hare me kuliśena vīra hartā pramathyaiva śīro yadīha
06110182 tatrānṛṇo bhūtabaliṁ vidhāya manasvinām pādarajaḥ prapatsye
06110191 sureśa kasmān na hinoṣi vajram puraḥ sthite vairiṇi mayy amogham
06110192 mā samśayiṣṭhā na gadeva vajraḥ syān niṣphalaḥ kṛpaṇārtheva yācñā
06110201 nanveṣa vajrastava śakra tejasā harerdadhīcestapasā ca tejitaḥ
06110202 tenaiva śatrum jahi viṣṇuyantrito yato harirvijayaḥ śrīrguṇāstataḥ
06110211 aham samādhāya mano yathāha naḥ saṅkarṣaṇastaccaraṇāravinde
06110212 tvadvajraramholulitagrāmyapāśo gatim muneryāmy apavidddhalokaḥ
06110221 pumsām kilaikāntadhiyām svakānām yaḥ sampado divi bhūmau rasāyām
06110222 na rāti yaddveṣa udvega ādhir madaḥ kalirvyasanaṁ samprayāsaḥ
06110231 traivargikāyāsavighātamasmat patirvidhatte puruṣasya śakra
06110232 tato 'numeyo bhagavatprasādo yo durlabho 'kiñcanagocarō 'nyaiḥ
06110241 aham hare tava pādaikamūla dāsānudāso bhavitāsmi bhūyaḥ
06110242 manaḥ smaretāsupaterguṇāmste gr̥ṇīta vāk karma karotu kāyaḥ
06110251 na nākapṛṣṭham na ca pārameṣṭhyam na sārvaabhaumaṁ na rasādhipatyam
06110252 na yogasiddhīrapunarbhavaṁ vā samañjasa tvā virahayya kāṅkṣe
06110261 ajātapakṣā iva mātaram khagāḥ stanyam yathā vatsatarāḥ kṣudhārtāḥ
06110262 priyam priyeva vyūṣitaṁ viṣaṇṇā mano 'ravindākṣa didṛkṣate tvām
06110271 mamottamaślokajaneṣu sakhyam samsāracakre bhramataḥ svakarmabhiḥ
06110272 tvanmāyayātmātmajadārageheṣv āsaktacittasya na nātha bhūyāt
06120010 śrīṣiruvāca
06120011 evaṁ jihāsurnṛpa dehamājau mṛtyum varam vijayān manyamānaḥ
06120012 śulam pragṛhyābhyapatat surendram yathā mahāpuruṣam kaiṭabho 'psu
06120021 tato yugāntāgnikathorajihvam āvidhya śulam tarasāsurendraḥ
06120022 kṣiptvā mahendrāya vinadya vīro hato 'si pāpeti ruṣā jagāda
06120031 kha āpatat tadvicaladgraholkavan nirīkṣya duṣprekṣyamajātaviklavaḥ
06120032 vajreṇa vajrī śataparvañacchinad bhujam ca tasyoragarājabhogam
06120041 chinnaikabāhuḥ parigheṇa vṛtraḥ samrabdha āsādyā gr̥hītavajram
06120042 hanau tatādendramathāmarebham vajram ca hastān nyapatan maghonaḥ
06120051 vṛtrasya karmātimahādbhutaṁ tat surāsurāścāraṇasiddhasaṅghāḥ
06120052 apūjyamstat puruhūtasankātam nirīkṣya hā heti vicukruśurbhr̥ṣam

06120061 indro na vajram jagrhe vilajjitaś cyutam svahastādarisannidhau punaḥ
 06120062 tamāha vṛtro hara āttavajro jahi svaśatruṃ na viśādakālah
 06120071 yuyutsatām kutracidātātāyinām jayaḥ sadaikatra na vai parātmanām
 06120072 vinaikamutpattilayasthitīśvaram sarvajñamādyam puruṣam sanātanam
 06120081 lokāḥ sapālā yasyeme śvasanti vivaśā vaśe
 06120082 dvijā iva śicā baddhāḥ sa kāla iha kāraṇam
 06120091 ojaḥ saho balam prāṇamamṛtam mṛtyumeva ca
 06120092 tamajñāya jano hetumātmānam manyate jaḍam
 06120101 yathā dārumayī nārī yathā patramayo mṛgaḥ
 06120102 evam bhūtāni maghavannīśatantrāṇi viddhi bhoḥ
 06120111 puruṣaḥ prakṛtirvyaktamātmā bhūtendriyāśayāḥ
 06120112 śaknuvanty asya sargādaḥ na vinā yadanugrahāt
 06120121 avidvān evamātmānam manyate 'nīśamīśvaram
 06120122 bhūtaiḥ srjati bhūtāni grasate tāni taiḥ svayam
 06120131 āyuh śrīḥ kīrtiraiśvaramāśiṣaḥ puruṣasya yāḥ
 06120132 bhavanty eva hi tatkāle yathānicchorviparyayāḥ
 06120141 tasmādakīrtiyaśasorjayāpajayayorapi
 06120142 samaḥ syāt sukhaduḥkhābhyaṃ mṛtyujīvitayostathā
 06120151 sattvam rajastama iti prakṛternātmano guṇāḥ
 06120152 tatra sāksīnamātmānam yo veda sa na badhyate
 06120161 paśya mām nirjitam śatru vṛkṇāyudhabhujam mṛdhe
 06120162 ghaṭamānam yathāśakti tava prāṇajihvīśayā
 06120171 prāṇaglaho 'yam samara iśvakṣo vāhanāsanah
 06120172 atra na jñāyate 'muṣya jayo 'muṣya parājayaḥ
 06120180 śrīśuka uvāca
 06120181 indro vṛtravacaḥ śrutvā gatālikamapūjayat
 06120182 gṛhītavajraḥ prahasamstamāha gatavismayaḥ
 06120190 indra uvāca
 06120191 aho dānava siddho 'si yasya te matirīdṛṣī
 06120192 bhaktaḥ sarvātmanātmānam suhrdaṃ jagadīśvaram
 06120201 bhavān atārṣin māyām vai vaiṣṇavīm janamohinīm
 06120202 yadvihāyāsuraṃ bhāvam mahāpuruṣatām gataḥ
 06120211 khalvidaṃ mahadāścaryam yadrajahprakṛtestava
 06120212 vāsudeve bhagavati sattvātmani dṛḍhā matiḥ
 06120221 yasya bhaktirbhagavati harau niśreyaseśvare
 06120222 vikṛdato 'mṛtāmbhodhau kim kṣudraiḥ khātakodakaiḥ
 06120230 śrīśuka uvāca
 06120231 iti bruvāṇāvanyonyam dharmajijñāsayā nṛpa
 06120232 yuyudhāte mahāvīryāvindravṛtrau yudhāmpatī
 06120241 avidhya pariḥam vṛtraḥ kāṣṇāyasamarindamaḥ
 06120242 indrāya prāṇodghoraṃ vāmahastena māriṣa
 06120251 sa tu vṛtrasya pariḥam karaṃ ca karabhopamam
 06120252 ciccheda yugapaddevo vajreṇa śataparvaṇā
 06120261 dorbhyāmutkṛttamūlābhyaṃ babhau raktasravo 'surah
 06120262 chinnapakṣo yathā gotraḥ khādbhraṣṭo vajriṇā hataḥ
 06120271 mahāprāṇo mahāvīryo mahāsarpa iva dvīpam
 06120272 kṛtvādharaṃ hanuṃ bhūmau daityo divy uttarām hanum
 06120281 nabhogambhīravaktreṇa leliholbaṇajihvayā
 06120282 damṣṭrābhiḥ kālakalpābhīrgrasanniva jagattrayam
 06120291 atimātramahākāya ākṣipamstarasā girīn
 06120292 girirāt pādacārīva padbhyām nirjarayan mahīm
 06120301 jagrāsa sa samāsādyā vajriṇam sahavāhanam
 06120302 vṛtragrastaṃ tamālokya saprajāpatayaḥ surāḥ
 06120303 hā kaṣṭamiti nirviṇṇāścukruśuḥ samaharṣayaḥ
 06120311 nigīrṇo 'py asurendreṇa na mamārodaram gataḥ
 06120312 mahāpuruṣasannaddho yogamāyābalena ca
 06120321 bhittvā vajreṇa tatkukṣim niṣkramya balabhidvibhuḥ
 06120322 uccakarta śiraḥ śatrogiriśṛṅgamivaujasā
 06120331 vajrastu tatkandharamāśuvegaḥ kṛntan samantāt parivartamānaḥ
 06120332 nyapātayat tāvadahargaṇena yo jyotiśamayane vātrahatyē
 06120341 tadā ca khe dundubhayo vinedur gandharvasiddhāḥ samaharṣisaṅghāḥ
 06120342 vātraghnaṅgaistamabhiṣṭuvānā mantrairmudā kusumairabhyavarṣan
 06120351 vṛtrasya dehān niṣkrāntamātmajyotirarindama
 06120352 paśyatām sarvadevānāmālokaṃ samapadyata
 06130010 śrīśuka uvāca

06130011 vṛtre hate trayo lokā vinā śakreṇa bhūrida
 06130012 sapālā hy abhavan sadyo vijvarā nirvṛtendriyāḥ
 06130021 devarsipitr̥bhūtāni daityā devānugāḥ svayam
 06130022 pratijagmuḥ svadhiṣṇyāni brahmeśendrādayastataḥ
 06130030 śrīrājovāca
 06130031 indrasyānirvṛterhetum̐ śrotumicchāmi bho mune
 06130032 yenāsan sukhino devā harerduḥkham̐ kuto 'bhavat
 06130040 śrīśuka uvāca
 06130041 vṛtravikramasamvignāḥ sarve devāḥ sahasribhiḥ
 06130042 tadvadhāyārthayannindram̐ naicchadbhīto bṛhadvadhāt
 06130050 indra uvāca
 06130051 strībhūdrumajalaireno viśvarūpavadhodbhavam
 06130052 vibhaktamanugṛhṇadbhirvṛtrahatyām̐ kva mārjmy aham
 06130060 śrīśuka uvāca
 06130061 ṛṣayastadupākarnya mahendramidamabruvan
 06130062 yājaiṣyāma bhadrām̐ te hayamedhena mā sma bhaiḥ
 06130071 hayamedhena puruṣam̐ paramātmānamīśvaram
 06130072 iṣtvā nārāyaṇam̐ devam̐ mokṣyase 'pi jagadvadhāt
 06130081 brahmahā pitṛhā goghno mātr̥hācāryahāghavān
 06130082 śvādaḥ pulkasako vāpi śuddhyeran̐ yasya kīrtanāt
 06130091 tamaśvamedhena mahāmakhena śraddhānvito 'smābhiranuṣṭhitena
 06130092 hatvāpi sabrahmacarācaram̐ tvam̐ na lipyase kim̐ khalanigraheṇa
 06130100 śrīśuka uvāca
 06130101 evam̐ sañcodito viprairamarutvān̐ ahanadripum
 06130102 brahmahatyā hate tasminnāsasāda vṛṣākapim̐
 06130111 tayendraḥ smāsahat tāpam̐ nirvṛtirnāmumāviśat
 06130112 hrīmantam̐ vācyatām̐ prāptam̐ sukhayanty api no guṇāḥ
 06130121 tām̐ dadarśānudhāvāntīm̐ cāṇḍālīmiva rūpiṇīm̐
 06130122 jarayā vepamānāṅgīm̐ yakṣmagrastāmasṛkpaṭām̐
 06130131 vikīrya palitān̐ keśām̐stīṣṭha tiṣṭheti bhāṣiṇīm̐
 06130132 mīnagandhyasugandhena kurvatīm̐ mārgadūṣaṇam̐
 06130141 nabho gato diśaḥ sarvāḥ sahasrākṣo viśāmpate
 06130142 prāgudīcīm̐ diśām̐ tūrṇam̐ praviṣṭo nṛpa mānasam̐
 06130151 sa āvasat puṣkaranālatantūn̐ alabdhabhogo yadihāgnidūtaḥ
 06130152 varṣāni sāhasramalakṣito 'ntaḥ sañcintayan̐ brahmavadhādvimokṣam̐
 06130161 tāvat triṇākam̐ nahuṣaḥ śāsāsa vidyātapoyogabalānubhāvaḥ
 06130162 sa sampadaiśvaryamadāndhabuddhir̐ nīstiraścām̐ gatimindrapatnyā
 06130171 tato gato brahmagiropahūta ṛtambharadhyānanivāritāghaḥ
 06130172 pāpastu digdevatayā hataujās tam̐ nābhyabhūdavitam̐ viṣṇupatnyā
 06130181 tam̐ ca brahmarṣayo 'bhyetya hayamedhena bhārata
 06130182 yathāvaddīkṣayām̐ cakruḥ puruṣārādhanena ha
 06130191 athejyamāne puruṣe sarvadevamayātmani
 06130192 aśvamedhe mahendreṇa vitate brahmavādibhiḥ
 06130201 sa vai tvāṣṭravadhō bhūyān̐ api pāpacayo nṛpa
 06130202 nīstastenaiva śūnyāya nīhāra iva bhānunā
 06130211 sa vājimedhena yathoditena vitāyamānena marīcimiśraiḥ
 06130212 iṣtvādhiyajñam̐ puruṣam̐ purāṇam̐ indro mahān̐ āsa vidhūtapāpaḥ
 06130221 idam̐ mahākhyānamaśeṣapāpmanām̐ prakṣālanam̐ tīrthapadānukīrtanam̐
 06130222 bhaktyucchrayam̐ bhaktajanānuvarṇanam̐ mahendramokṣam̐ vijayam̐ marutvataḥ
 06130231 paṭheyurākhyānamidam̐ sadā budhāḥ śṛṇvanty aṭho parvaṇi parvaṇīndriyam̐
 06130232 dhanyam̐ yaśasym̐ nikhilāghamocanam̐ ripuñjyam̐ svastyayanam̐ tathāyuṣam̐
 06140010 śrīparīkṣiduvāca
 06140011 rajastamaḥsvabhāvasya brahman̐ vṛtrasya pāpmanah̐
 06140012 nārāyaṇe bhagavati kathamāsiddṛḍhā matiḥ
 06140021 devānām̐ śuddhasattvānāmṛṣiṇām̐ cāmalātmanām̐
 06140022 bhaktirmukundacaraṇe na prāyeṇopajāyate
 06140031 rajobhiḥ samasaṅkhyātāḥ pārthivairiha jantavaḥ
 06140032 teṣām̐ ye kecanehante śreyo vai manujādayaḥ
 06140041 prāyo mumukṣavasteṣām̐ kecanaiva dvijottama
 06140042 mumukṣūṇām̐ sahasreṣu kaścīn̐ mucyeta sidhyati
 06140051 muktānām̐api siddhānām̐ nārāyaṇaparāyaṇaḥ
 06140052 sudurlabhaḥ praśāntātmā koṭīṣvapi mahāmune
 06140061 vṛtrastu sa katham̐ pāpaḥ sarvalokopatāpanah̐
 06140062 ittham̐ dṛḍhamatiḥ kṛṣṇa āsīt̐ saṅgrāma ulbaṇe
 06140071 atra naḥ samśayo bhūyān̐ chrotum̐ kautūhalam̐ prabho

06140072 yaḥ pauraṣeṇa samare sahasrākṣamatoṣayat
06140080 śrīsūta uvāca
06140081 parīkṣito 'tha sampraśnam bhagavān bādarāyaṇiḥ
06140082 niśamya śraddadhānasya pratinandya vaco 'bravīt
06140090 śrīsuka uvāca
06140091 śṛṇuṣvāvahito rājannitihāsamimam yathā
06140092 śrutam dvaipāyanamukhān nāradāddevālādapi
06140101 āsīdrājā sārvaabhaumah śūraseneṣu vai nrpa
06140102 citraketuriti khyāto yasyāsīt kāmadhun mahī
06140111 tasya bhāryāsahasrāṇām sahasrāṇi daśābhavan
06140112 sātānikaścāpi nrpo na lebhe tāsū santatim
06140121 rūpaudāryavayojanma vidyaiśvaryaśriyādibhiḥ
06140122 sampannasya guṇaiḥ sarvaiścintā bandhyāpaterabhūt
06140131 na tasya sampadaḥ sarvā mahiṣyo vāmalocanāḥ
06140132 sārvaabhaumasya bhūśceyamabhavan prītihetavaḥ
06140141 tasyaikadā tu bhavanamaṅgirā bhagavān ṛṣiḥ
06140142 lokān anucarannetan upāgacchadyadṛcchayā
06140151 tam pūjayitvā vidhivat pratyutthānārhaṇādibhiḥ
06140152 kṛtātithyamupāsīdat sukhāsīnam samāhitāḥ
06140161 maharṣistamupāsīnam praśrayāvanatam kṣitau
06140162 pratipūjya mahārāja samābhāṣyedamabravīt
06140170 aṅgirā uvāca
06140171 api te 'nāmayaṁ svasti prakṛtīnām tathātmanāḥ
06140172 yathā prakṛtibhīrguptaḥ pumān rājā ca saptabhiḥ
06140181 ātmānam prakṛtiśvaddhā nidhāya śreya āpnuyāt
06140182 rājñā tathā prakṛtayo naradevāhitādhyayaḥ
06140191 api dārāḥ prajāmatyā bhrtyāḥ śreṇyo 'tha mantriṇāḥ
06140192 paura jānapadā bhūpā ātmajā vaśavartinaḥ
06140201 yasyātmānuvaśāscet syāt sarve tadvaśagā ime
06140202 lokāḥ sapālā yacchanti sarve balimatandritāḥ
06140211 ātmanāḥ prīyate nātmā parataḥ svata eva vā
06140212 lakṣaye 'labdhakāmaṁ tvām cintayā śabalaṁ mukham
06140221 evaṁ vikalpito rājan viduṣā munināpi saḥ
06140222 praśrayāvanato 'bhyāha prajākāmastato munim
06140230 citraketuruvāca
06140231 bhagavan kiṁ na viditam tapojñānasamādhibhiḥ
06140232 yoginām dhvastapāpānām bahirantaḥ śarīriṣu
06140241 tathāpi pṛcchato brūyām brahmannātmani cintitam
06140242 bhavato viduṣāścāpi coditastvadanujñayā
06140251 lokapālairapi prārthyāḥ sāmrajyaiśvaryasampadaḥ
06140252 na nandayanty aprajāṁ mām kṣutṛṭkāmamivāpare
06140261 tataḥ pāhi mahābhāga pūrvaiḥ saha gataṁ tamaḥ
06140262 yathā tarema duṣpāram prajāyā tadvidhehi naḥ
06140270 śrīsuka uvāca
06140271 ity arthitaḥ sa bhagavān kṛpālurbrahmaṇaḥ sutāḥ
06140272 śrapayitvā caruṁ tvāṣṭram tvaṣṭāramayajadvibhuḥ
06140281 jyeṣṭhā śreṣṭhā ca yā rājño mahiṣiṇām ca bhārata
06140282 nāmnā kṛtadyutistasyai yajñocchiṣṭamadāddvijāḥ
06140291 athāha nrpatim rājan bhavitaikastavātmejāḥ
06140292 harṣāśokapradastubhyamiti brahmasuto yayau
06140301 sāpi tatpraśanādeva citraketoradhārayat
06140302 garbham kṛtadyutirdevī kṛttikāgnerivātmejāḥ
06140311 tasyā anudinaṁ garbhaḥ śuklapakṣa ivoḍupaḥ
06140312 vavṛdhe śūraseneśa tejasā śanakairnrpa
06140321 atha kāla upāvṛtte kumāraḥ samajāyata
06140322 janayan śūrasenānām śṛṇvatām paramām mudam
06140331 hr̥ṣṭo rājā kumārasya snātaḥ śuciralaṅkṛtaḥ
06140332 vācayitvāśiṣo vipraiḥ kārayāmāsa jātakam
06140341 tebhyo hiraṇyam rajatam vāsāmsy ābharaṇāni ca
06140342 grāmān hayān gajān prādāddhenūnāmarbudāni ṣaṭ
06140351 vavarṣa kāmān anyeṣām parjanya iva dehinām
06140352 dhanyam yaśasyamāyūṣyam kumārasya mahāmanāḥ
06140361 kṛcchralabdhe 'tha rājarṣestanaye 'nudinaṁ pituḥ
06140362 yathā niḥsvasya kṛcchrāpte dhane sneho 'nvavardhata
06140371 mātustvatitarām putre sneho mohasamudbhavaḥ

06140372 kṛtadyuteḥ sapatnīnām prajākāmajvaro 'bhavat
06140381 citraketoratiṣṭiriyathā dāre prajāvati
06140382 na tathānyeṣu sañjajñe bālam lālayato 'nvaham
06140391 tāḥ paryatapyannātmānam garhayantyo 'bhyasūyayā
06140392 ānatyena duḥkhena rājñaścānadareṇa ca
06140401 dhig aprajām striyam pāpām patyuscāgrhasammatām
06140402 suprajābhiḥ sapatnībhirdāsīmiva tiraskṛtām
06140411 dāsīnām ko nu santāpaḥ svāmināḥ paricaryayā
06140412 abhikṣṇam labdhamānānam dāsya dāsiva durbhagāḥ
06140421 evam sandahyamānānam sapatnyāḥ putrasampadā
06140422 rājño 'sammatavr̥ttīnām vidveṣo balavān abhūt
06140431 vidveṣanaṣṭamatayaḥ striyo dāruṇacetasaḥ
06140432 garam daduḥ kumārāya durmarṣā nṛpatim prati
06140441 kṛtadyutirajānantī sapatnīnāmagham mahat
06140442 supta eveti sañcintya nirīkṣya vyacaradgr̥he
06140451 śayānam suciram bālamupadhārya manīṣiṇī
06140452 putramānaya me bhadre iti dhātrīmacodayat
06140461 sā śayānamupavrajya dṛṣṭvā cottāralocanam
06140462 prāṇendriyātmabhistyaktam hatāsmīty apatadbhuvi
06140471 tasyāstadākarnya bhṛṣāturaṁ svaram ghnantyāḥ karābhyāmura uccakairapi
06140472 praviśya rājñī tvarayātmañāntikam dadarśa bālam sahasā mṛtam sutam
06140481 papāta bhūmau parivṛddhayā śucā mumoha vibhraṣṭaśiroruhāmbārā
06140491 tato nṛpāntaḥpuravartino janā narāśca nāryaśca nīsamya rodanam
06140492 āgatyā tulyavyasanāḥ suduḥkhitās tāśca vyalīkam ruruduḥ kṛtāgasāḥ
06140501 śrutvā mṛtam putramalakṣitāntakam vinaṣṭadr̥ṣṭiḥ prapatan skhalan pathi
06140502 snehānubandhaidhitayā śucā bhṛṣam vimūrcchito 'nuprakṛtirdvijairvṛtaḥ
06140511 papāta bālasya sa pādāmūle mṛtasya visrastaśiroruhāmbaraḥ
06140512 dīrgham śvasan bāṣpakaloparodhato niruddhakaṇṭho na śaśāka bhāṣitum
06140521 patim nirīkṣyorusucārpitam tadā mṛtam ca bālam sutamekasantatim
06140522 janasya rājñī prakṛteśca hṛdrujam satī dadhānā vilalāpa citradhā
06140531 stanadvayam kūnkumapaṅkamaṇḍitam niṣiṅcatī sāñjanabāṣpabindubhiḥ
06140532 vikīrya keśān vigalatsrajaḥ sutam śuśoca citram kurarīva susvaram
06140541 aho vidhāstvamatiṣṭvā bālīśo yastvātmasṛṣṭyapratirūpamīhase
06140542 pare nu jīvaty aparasya yā mṛtir viparyayaścet tvamasi dhruvaḥ paraḥ
06140551 na hi kramaścediha mṛtyujanmanoḥ śarīriṇāmastu tadātmakarmabhiḥ
06140552 yaḥ snehapāśo nijasargavṛddhaye svayam kṛtaste tamimam vivṛścasi
06140561 tvaṁ tāta nārhasi ca mām kṛpaṇāmanāthām
06140562 tyaktum vicakṣva pītaram tava śokataptam
06140563 añjastarema bhavatāprajadustaram yad
06140564 dhvāntam na yāhy akarūṇena yamena dūram
06140571 uttiṣṭha tāta ta ime śīśavo vayasyās
06140572 tvāmāhvayanti nṛpanandana samvihartum
06140573 suptaściram hy aśanayā ca bhavān parīto
06140574 bhuṅkṣva stanam piba śuco hara naḥ svakānām
06140581 nāham tanūja dadṛṣe hatamaṅgalā te
06140582 mugdhasmitam muditavīkṣaṇamānanābjam
06140583 kim vā gato 'sy apunaranvayamanyalokam
06140584 nīto 'ghṛṇena na śṛṇomi kalā giraste
06140590 śrīśuka uvāca
06140591 vilapantyā mṛtam putramiti citravilāpanaiḥ
06140592 citraketurbhṛṣam tapto muktakaṇṭho ruroda ha
06140601 tayorvilapatoḥ sarve dampatyostadanuvratāḥ
06140602 ruruduḥ sma narā nāryaḥ sarvamāsīdacetanam
06140611 evam kaśmalamāpanam naṣṭasamjñamanāyakam
06140612 jñātvāṅgirā nāma ṛṣirājagāma sanāradaḥ
06150010 śrīśuka uvāca
06150011 ūcaturmṛtakopānte patitam mṛtakopamam
06150012 śokābhibhūtam rājānam bodhayantau saduktibhiḥ
06150021 ko 'yam syāt tava rājendra bhavān yamanuśocati
06150022 tvaṁ cāsya katamaḥ sṛṣṭau puredānīmataḥ param
06150031 yathā prayānti samyānti srotovegena bālukāḥ
06150032 samyujyante viyujyante tathā kālena dehinaḥ
06150041 yathā dhānāsu vai dhānā bhavanti na bhavanti ca
06150042 evam bhūtāni bhūteṣu coditānīśamāyayā
06150051 vayam ca tvaṁ ca ye ceme tulyakālāscarācarāḥ

06150052 janmamṛtyoryathā paścāt prān naivamadhunāpi bhoh
06150061 bhūtairbhūtāni bhūteṣaḥ sṛjaty avati hanti ca
06150062 ātmasṛṣṭairasvatantairanapekṣo 'pi bālavat
06150071 dehena dehino rājan dehāddeho 'bhijāyate
06150072 bījādeva yathā bījam dehy artha iva śāśvataḥ
06150081 dehadehivibhāgo 'yamavivekakṛtaḥ purā
06150082 jātivyaktivibhāgo 'yam yathā vastuni kalpitaḥ
06150090 śrīśuka uvāca
06150091 evamāśvāsito rājā citraketurdvijoktibhiḥ
06150092 vimṛjya pāninā vaktramādhihlānamabhāṣata
06150100 śrīrājovāca
06150101 kau yuvān jñānasampannau mahiṣṭhau ca mahīyasām
06150102 avadhūtena veṣeṇa gūḍhāviha samāgatau
06150111 caranti hy avanau kāmān brāhmaṇā bhagavatpriyāḥ
06150112 mādrśām grāmyabuddhīnām bodhāyonmattaliṅgināḥ
06150121 kumāro nārada ṛbhuraṅgirā devalo 'sitaḥ
06150122 apāntaratamā vyāso mārkaṇḍeyo 'tha gautamaḥ
06150131 vasiṣṭho bhagavān rāmaḥ kapilo bādarāyaṇiḥ
06150132 durvāsā yājñavalkyaśca jātukarṇastathāruṇiḥ
06150141 romaśaścyavano datta āsuriḥ sapatañjaliḥ
06150142 ṛṣirvedaśirā dhaumyo munīḥ pañcaśikhastathā
06150151 hiranyanābhaḥ kauśalyaḥ śrutadeva ṛtadhvajah
06150152 ete pare ca siddheśāscaranti jñānahetavaḥ
06150161 tasmādyuvān grāmyapaśormama mūḍhadhiyaḥ prabhū
06150162 andhe tamasi magnasya jñānadīpa udīryatām
06150170 śrīraṅgirā uvāca
06150171 aham te putrakāmasya putrado 'smy aṅgirā nrpa
06150172 eṣa brahmasutaḥ sākṣān nārado bhagavān ṛṣiḥ
06150181 ittham tvām putrasokena magnaṁ tamasi dustare
06150182 atadarhamanusmṛtya mahāpuruṣagocaram
06150191 anugrahāya bhavataḥ prāptāvāvāmiha prabho
06150192 brahmaṇyo bhagavadbhakto nāvāsādītumarhasi
06150201 tadaiva te param jñānam dadāmi grhamāgataḥ
06150202 jñātvānyābhiniveśam te putrameva dadāmy aham
06150211 adhunā putriṇām tāpo bhavataivānubhūyate
06150212 evam dārā grhā rāyo vividhaiśvāryasampadaḥ
06150221 śabdādāyaśca viśayāscalā rājyavibhūtayaḥ
06150222 mahī rājyam balaṁ koṣo bhṛtyāmātyasuhrjjanāḥ
06150231 sarve 'pi sūraseneme śokamohabhayārtidāḥ
06150232 gandharvanagaraprakhyāḥ svapnamāyāmanorathāḥ
06150241 drśyamānā vinārthena na drśyante manobhavāḥ
06150242 karmabhirthyāyato nānā karmāṇi manaso 'bhavan
06150251 ayam hi dehino deho dravyajñānakriyātmakaḥ
06150252 dehino vividhakteśa santāpakṛdudāhṛtaḥ
06150261 tasmāt svasthena manasā vimṛśya gatimātmanaḥ
06150262 dvaite dhruvārthaviśrambham tyajopaśamamāviśa
06150270 śrīnārada uvāca
06150271 etām mantropaniśadam pratīccha prayato mama
06150272 yām dhārayan saptarātrādṛṣṭā saṅkarṣaṇam vibhum
06150281 yatpādamūlamupasṛtya narendra pūrve
06150282 śarvādayo bhramamimam dvitayam viśṛjya
06150283 sadyastadīyamatulānadhikam mahitvam
06150284 prāpurbhavān api param na cirādupaiti
06160010 śrībādarāyaṇiruvāca
06160011 atha devarṣī rājan samparetam nrpātmajam
06160012 darśayitveti hovāca jñātīnāmanuśocatām
06160020 śrīnārada uvāca
06160021 jīvātman paśya bhadrām te mātaram pitaram ca te
06160022 suhrdo bāndhavāstaptāḥ śucā tvatkṛtayā bhṛśam
06160031 kalevaram svamāviśya śeṣamāyuh suhrdvṛtaḥ
06160032 bhukṣva bhogān pitṛprattān adhitiṣṭha nrpāsanam
06160040 jīva uvāca
06160041 kasmin janmany amī mahyam pitaro mātaro 'bhavan
06160042 karmabhirbhṛāmyamāṇasya devatiryānṛyonīṣu
06160051 bandhujñātyarimadhyastha mitrodāsīnavidviṣaḥ

06160052 sarva eva hi sarveṣāṃ bhavanti kramaśo mithaḥ
06160061 yathā vastūni paṇyāni hemādīni tatastataḥ
06160062 paryaṭanti nareṣvevaṃ jīvo yoniṣu karṭṛṣu
06160071 nityasyārthasya sambandho hy anityo dr̥śyate nṛṣu
06160072 yāvadyasya hi sambandho mamatvaṃ tāvadeva hi
06160081 evaṃ yonigato jīvaḥ sa nityo nirahaṅkṛtaḥ
06160082 yāvadyatropalabhyeta tāvat svatvaṃ hi tasya tat
06160091 eṣa nityo 'vyayaḥ sūkṣma eṣa sarvāśrayaḥ svadr̥k
06160092 ātmamāyāguṇairviśvamātmānam sṛjate prabhuh
06160101 na hy asyāsti priyaḥ kaścin nāpriyaḥ svaḥ paro 'pi vā
06160102 ekaḥ sarvadhīyaṃ draṣṭā kartṛṇāṃ guṇadoṣayoḥ
06160111 nādatta ātmā hi guṇaṃ na doṣaṃ na kriyāphalam
06160112 udāsīnavadāsīnaḥ parāvaradr̥g īśvaraḥ
06160120 śrībādarāyaṇiruvāca
06160121 ity udīrya gato jīvo jñātayastasya te tadā
06160122 vismitā mumucuḥ śokaṃ chittvātmasnehaśr̥ṅkhalām
06160131 nirhr̥tya jñātayo jñāterdehaṃ kṛtvocitāḥ kriyāḥ
06160132 tatyajurdustyajaṃ snehaṃ śokamohabhayārtidam
06160141 bālaghnyo vr̥ditāstatra bālahatyāhataprabhāḥ
06160142 bālahatyāvratāṃ cerurbrāhmaṇairyan nirūpitam
06160143 yamunāyaṃ mahārāja smarantyo dvijabhāṣitam
06160151 sa itthaṃ pratibuddhātmā citraketurdvijoktibhiḥ
06160152 gr̥hāndhakūpān niṣkrāntaḥ saraḥpaṅkādiva dvipaḥ
06160161 kālindyāṃ vidhivat snātvā kṛtapuṇyajakriyaḥ
06160162 maunena saṃyataprāṇo brahmaputrāvavandata
06160171 atha tasmai prapannāya bhaktāya prayatātmane
06160172 bhagavān nāradaḥ pṛito vidyāmetāmuvāca ha
06160181 om̐ namastubhyaṃ bhagavate vāsudevāya dhīmahi
06160182 pradyumnāyaniruddhāya namaḥ saṅkarsaṇāya ca
06160191 namo vijñānamātrāya paramānandamūrtaye
06160192 ātmārāmāya śāntāya nivṛttadvaitadr̥ṣṭaye
06160201 ātmānandānubhūtyaiva nyastaśaktyūrmaye namaḥ
06160202 hr̥ṣīkeśāya mahate namaste 'nantamūrtaye
06160211 vacasy uparate 'prāpya ya eko manasā saha
06160212 anāmarūpaścinmātraḥ so 'vyān naḥ sadasatparaḥ
06160221 yasminnidam̐ yataścedam̐ tiṣṭhaty apyeti jāyate
06160222 mṛṇmayeṣviva mṛj̄jātistasmai te brahmaṇe namaḥ
06160231 yan na spr̥ṣanti na vidurmanobuddhīndriyāsavaḥ
06160232 antarbahīśca vitatāṃ vyomavat tan nato 'smy aham
06160241 dehendriyaprāṇamanodhiyo 'mī yadam̐śavidhāḥ pracaranti karmasu
06160242 naivānyadā lauhamivāprataptaṃ sthāneṣu taddraṣṭrapadeśameti
06160251 om̐ namo bhagavate mahāpuruṣāya mahānubhāvāya mahāvibhūtipataye
sakalasātvataparivṛḍhanikarakarakamalakuḍmalopalālitacaraṇāravindayugala
paramaparameṣṭhin namaste
06160260 śrīśuka uvāca
06160261 bhaktāyaitāṃ prapannāya vidyāmādiśya nāradaḥ
06160262 yayāvaṅgirasā sākaṃ dhāma svāyambhuvaṃ prabho
06160271 citraketustu tāṃ vidyāṃ yathā nāradaḥbhāṣitāṃ
06160272 dhārayāmāsa saptāhamabbhaksāḥ susamāhitāḥ
06160281 tataḥ sa saptarātrānte vidyayā dhāryamāṇayā
06160282 vidyādharādhipatyāṃ ca lebhe 'pratihatāṃ nṛpa
06160291 tataḥ katipayāhobhirvidyayeddhamanogatiḥ
06160292 jagāma devadevasya śeṣasya caraṇāntikam
06160301 mṛṇālagauram̐ śitīvāsasam̐ sphurat kir̄ṭakeyūrakaṭitrakaṅkaṇam
06160302 prasannavaktrārūṇalocanam̐ vṛtam̐ dadarśa siddheśvaramaṇḍalaiḥ prabhum
06160311 taddarśanadhvastasamastakilbiṣaḥ svasthāmalāntaḥkaraṇo 'bhyayān muniḥ
06160312 pravṛddhabhaktiyā prāṇayāśruloanaḥ pahr̥ṣṭaromānamadādipurūṣam
06160321 sa uttamaślokapadābjaviṣṭaram̐ premāśruleśairupamehayan muhuḥ
06160322 premoparuddhākhilavarṇanirgamo naivāśakat tam̐ prasamīditum̐ ciram
06160331 tataḥ samādhāya mano manīṣayā babhāṣa etat pratilabdhavāg asau
06160332 niyāmya sarvendriyabāhyavartanam̐ jagadgurum̐ sāvataśāstravigraham
06160340 citraketuruvāca
06160341 ajita jitaḥ samamatibhiḥ sādhubhirbhavān jītātmabhirbhavatā
06160342 vijitāste 'pi ca bhajatām̐ akāmātmanām̐ ya ātmado 'tikaruṇaḥ
06160351 tava vibhavaḥ khalu bhagavan jagadudayasthitilayādīni

06160352 viśvasrjaste 'mśāmsās tatra mṛṣā spardhanti pṛthag abhimatyā
06160361 paramāṇuparamamahatos tvamādyantāntaravartī trayavidhuraḥ
06160362 ādāvante 'pi ca sattvānām yaddhruvaṁ tadevāntarāle 'pi
06160371 kṣityādibhireṣa kilāvṛtaḥ saptabhirdaśaguṇottarairāṇḍakośaḥ
06160372 yatra pataty aṇukalpaḥ sahāṇḍakoṭikoṭibhistadanantaḥ
06160381 viṣayatṛṣo narapaśavo ya upāsate vibhūtīrna param tvām
06160382 teṣāmāśiṣa īsa tadanu vinaśyanti yathā rājakulam
06160391 kāmadihyastvayi racitā na parama rohanti yathā karambhabijāni
06160392 jñānātmany aguṇamaye guṇagaṇato 'sya dvandvajālāni
06160401 jitamajita tadā bhavatā yadāha bhāgavataṁ dharmamanavadyam
06160402 niṣkiñcanā ye munaya ātmārāmā yamupāsate 'pavargāya
06160411 viṣamamatirna yatra nṛṇām tvamahamiti mama taveti ca yadanyatra
06160412 viṣamadihyā racito yaḥ sa hy aviśuddhaḥ kṣayaṣṇuradharmabahulaḥ
06160421 kaḥ kṣemo nijaparayoḥ kiyān vārthaḥ svaparadruhā dharmeṇa
06160422 svadrohāt tava kopāḥ parasampīḍayā ca tathādharmāḥ
06160431 na vyabharati tavekṣā yayā hy abhitho bhāgavato dharmāḥ
06160432 sthiracarasattvakadambeṣv aprthagdhiyo yamupāsate tvāryāḥ
06160441 na hi bhagavannaghaṭitamidaṁ tvaddarśanān nṛṇāmakhilapāpakṣayaḥ
06160442 yannāma sakṛc chravaṇāt pukkaśo 'pi vimucyate sāmsārāt
06160451 atha bhagavan vāyamadhunā tvadavalokaparimṛṣṭāśayamalāḥ
06160452 suraṣiṇā yat kathitaṁ tāvakena kathamanyathā bhavati
06160461 viditamananta samastaṁ tava jagadātmano janairihācaritam
06160462 vijñāpyaṁ paramaguroḥ kiyadiva savituriva khadyotaiḥ
06160471 namastubhyaṁ bhagavate sakalajagatsthitilayodayeśāya
06160472 duravasitātmagataye kuyoginām bhidā paramahamsāya
06160481 yaṁ vai śvasantamanu viśvasrjaḥ śvasanti
06160482 yaṁ cekitānamanu cittaya uccakanti
06160483 bhūmaṇḍalaṁ sarṣapāyati yasya mūrdhni
06160484 tasmai namo bhagavate 'stu sahasramūrdhne
06160490 śrīśuka uvāca
06160491 saṁstuto bhagavān evamanantastamabhāṣata
06160492 vidyādharaṇapatim pṛtāścitraketum kurūdvaha
06160500 śrībhagavān uvāca
06160501 yan nāradāṅgirobhyaṁ te vyāhṛtaṁ me 'nuśāsanam
06160502 sāmsiddho 'si tayā rājan vidyayā darśanāc ca me
06160511 ahaṁ vai sarvabhūtāni bhūtātmā bhūtabhāvanaḥ
06160512 śabdabrahma param brahma mamobhe śāsvatī tanū
06160521 loke vitatamātmānaṁ lokaṁ cātmani santatam
06160522 ubhayaṁ ca mayā vyāptaṁ mayi caivobhayaṁ kṛtam
06160531 yathā suṣuptaḥ puruṣo viśvaṁ paśyati cātmani
06160532 ātmānamekadeśasthaṁ manyate svapna utthitaḥ
06160541 evaṁ jāgaraṇādīni jīvasthānāni cātmanaḥ
06160542 māyāmātrāni vijñāya taddraṣṭāraṁ param smaret
06160551 yena prasuptaḥ puruṣaḥ svāpaṁ vedātmanastadā
06160552 sukhaṁ ca nirguṇaṁ brahma tamātmānamavehi mām
06160561 ubhayaṁ smarataḥ puṁsaḥ prasvāpapatibodhayoḥ
06160562 anveti vyatiricyeta taj jñānaṁ brahma tat param
06160571 yadetadvismṛtaṁ puṁso madbhāvaṁ bhinnamātmanaḥ
06160572 tataḥ sāmsāra etasya dehāddeho mṛtermṛtiḥ
06160581 labdhveha mānuṣim yonim jñānavijñānasambhavām
06160582 ātmānaṁ yo na buddhyeta na kvacit kṣemamāpnuyāt
06160591 smṛtvehāyām parikleśaṁ tataḥ phalaviparyayam
06160592 abhayaṁ cāpy anīhāyām saṅkalpādviramet kaviḥ
06160601 sukhāya duḥkhamokṣāya kurvāte dāmpatī kriyāḥ
06160602 tato 'nivṛttiraprāptirduḥkhasya ca sukhasya ca
06160611 evaṁ viparyayaṁ buddhvā nṛṇām vijñābhimāninām
06160612 ātmanaśca gatim sūkṣmām sthānatrayavilakṣaṇām
06160621 dṛṣṭāśrutābhirmātrābhirmirmuktaḥ svena tejasā
06160622 jñānavijñānasantṛpto madbhaktaḥ puruṣo bhavet
06160631 etāvān eva manujairyoganaipuṇyabuddhibhiḥ
06160632 svārthaḥ sarvātmanā jñeyo yat parātmaikadarśanam
06160641 tvametac chraddhayā rājannapramatto vaco mama
06160642 jñānavijñānasampanno dhārayannāśu sidhyasi
06160650 śrīśuka uvāca
06160651 āśvāsya bhagavān itthaṁ citraketum jagadguruḥ

06160652 paśyatastasya viśvātmā tataścāntardadhe hariḥ
 06170010 śrīśuka uvāca
 06170011 yataścāntarhito 'nantastasyai kṛtvā diśe namaḥ
 06160012 vidyādharaścitraketuścacāra gagane caraḥ
 06170021 sa lakṣaṁ varṣalakṣāṇāmyāhatabalendriyaḥ
 06170022 stūyamāno mahāyogī munibhiḥ siddhacāraṇaiḥ
 06170031 kulācalendradroṇīṣu nānāsaṅkalpasiddhiṣu
 06170032 reme vidyādharastrībhīrgāpayan harimīśvaram
 06170041 ekadā sa vimānena viṣṇudattena bhāsvatā
 06170042 giriśaṁ dadṛśe gacchan parītaṁ siddhacāraṇaiḥ
 06170051 āliṅgyāṅkīkṛtāṁ devīm bāhunā munisaṁsadi
 06170052 uvāca devyāḥ śṛṅvanti jahāsoccaistadantike
 06170060 citraketuruvāca
 06170061 eṣa lokaguruḥ sāksāddharmanā vaktā śarīriṇām
 06170062 āste mukhyaḥ sabhāyām vai mithunībhūya bhāryayā
 06170071 jaṭadharastrīvratapā brahmavādisabhāpatiḥ
 06170072 aṅkīkṛtya striyaṁ cāste gatahrīḥ prākṛto yathā
 06170081 prāyaśaḥ prākṛtāścāpi striyaṁ rahasi bibhrati
 06170082 ayam mahāvratadharo bibharti sadasi striyam
 06170090 śrīśuka uvāca
 06170091 bhagavān api tac chrutvā prahasyāgādhadhīrnrpa
 06170092 tūṣṇīm babhūva sadasi sabhyāśca tadanuvratāḥ
 06170101 ity atadvīryaviduṣi bruvāṇe bahvaśobhanam
 06170102 ruśāha devī dhr̥ṣṭāya nirjitātmābhīmānīne
 06170110 śrīpārvaty uvāca
 06170111 ayam kimadhunā loka śāstā daṇḍadharah prabhuḥ
 06170112 asmadvidhānām duṣṭānām nirlajjānām ca viprakṛt
 06170121 na veda dharmanā kila padmayonir na brahmaputrā bhṛḡunāradādyāḥ
 06170122 na vai kumārah kapilo manuśca ye no niśedhanty ativartināṁ haram
 06170131 eṣāmanudhyeyapadābjayugmaṁ jagadgurum maṅgalamaṅgalam svayam
 06170132 yaḥ kṣatrabandhuḥ paribhūya sūrīn praśāsti dhr̥ṣṭastadayam hi daṇḍyaḥ
 06170141 nāyamarhati vaikuṅṭha pādāmūlopasarpaṇam
 06170142 sambhāvitamatīḥ stabdhaḥ sādhubhiḥ paryupāsitam
 06170151 ataḥ pāpīyasīm yonimāsurīm yāhi durmate
 06170152 yatheha bhūyo mahatām na kartā putra kilbiṣam
 06170160 śrīśuka uvāca
 06170161 evaṁ śaptaścitraketurvimānādavaruhya saḥ
 06170162 prasādayāmāsa satīm mūrdhnā namreṇa bhārata
 06170170 citraketuruvāca
 06170171 pratigr̥hṇāmi te śāpamātmano 'ñjalināmbike
 06170172 devairmartyāya yat proktaṁ pūrvadiṣṭam hi tasya tat
 06170181 saṁsāracakra etasmiṅ janturajñānamohitaḥ
 06170182 bhr̥āmyan sukham ca duḥkham ca bhūṅkte sarvatra sarvadā
 06170191 naivātmā na paraścāpi kartā syāt sukhaduḥkhaḥ
 06170192 kartāraṁ manyate 'trājña ātmānaṁ parameva ca
 06170201 guṇapravāha etasmin kaḥ śāpaḥ ko nvanugrahaḥ
 06170202 kaḥ svargo narakah ko vā kim sukham duḥkhameva vā
 06170211 ekaḥ sṛjati bhūtāni bhagavān ātmamāyayā
 06170212 eṣāṁ bandham ca mokṣam ca sukham duḥkham ca niṣkalaḥ
 06170221 na tasya kaściddayitaḥ pratīpo na jñātibandhurna paro na ca svaḥ
 06170222 samasya sarvatra nirañjanasya sukhe na rāgaḥ kuta eva roṣaḥ
 06170231 tathāpi tacchaktivisarga eṣāṁ sukhāya duḥkhāya hitāhitāya
 06170232 bandhāya mokṣāya ca mṛtyujanmanoḥ śarīriṇām saṁsṛtaye 'vakalpate
 06170241 atha prasādāya na tvām śāpamokṣāya bhāmini
 06170242 yan manyase hy asādhūktaṁ mama tat kṣamyatām sati
 06170250 śrīśuka uvāca
 06170251 iti prasādya giriśau citraketurarindama
 06170252 jagāma svavimānena paśyatoḥ smayatostayoḥ
 06170261 tatastu bhagavān rudro rudrāṇīmidamabravīt
 06170262 devarṣidaityasiddhānām pārśadānām ca śṛṅvatām
 06170270 śrīrudra uvāca
 06170271 dṛṣṭavaty asi suśroṇi hareradbhutamakarmanah
 06170272 māhātmyam bhṛtyabhṛtyānām niḥspr̥hāṇām mahātmanām
 06170281 nārāyaṇaparāḥ sarve na kutaścana bibhyati
 06170282 svargāpavarganarakeṣvapi tulyārthadarśinaḥ

06170291 dehinām dehasamyogāddvandvānīśvaralīlayā
06170292 sukhaṁ duḥkhaṁ mṛtirjanma śāpo 'nugraha eva ca
06170301 avivekakṛtaḥ puṁso hy arthabheda ivātmani
06170302 guṇadoṣavikalpaśca bhideva srajivat kṛtaḥ
06170311 vāsudeve bhagavati bhaktimudvahatām nṛṇām
06170312 jñānavairāgyavīryānām na hi kaścidvyapāśrayaḥ
06170321 nāhaṁ viriṅco na kumāranāradau na brahmaputrā munayaḥ sureśāḥ
06170322 vidāma yasyehitamamśakāmśakā na tatsvarūpaṁ pṛthagīśamāninaḥ
06170331 na hy asyāsti priyaḥ kaścin nāpriyaḥ svaḥ paro 'pi vā
06170332 ātmatvāt sarvabhūtānām sarvabhūtapriyo hariḥ
06170341 tasya cāyaṁ mahābhāgaścitraketuḥ priyo 'nugaḥ
06170342 sarvatra samadrk śānto hy ahaṁ caivācyutapriyaḥ
06170351 tasmān na vismayaḥ kāryaḥ puruṣeṣu mahātmasu
06170352 mahāpuruṣabhakteṣu śānteṣu samadarśiṣu
06170360 śrīśuka uvāca
06170361 iti śrutvā bhagavataḥ śivasyomābhibhāṣitam
06170362 babhūva śāntadhī rājan devī vigatavismayā
06170371 iti bhāgavato devyāḥ pratiśaptumalantamaḥ
06170372 mūrdhnā sa jagṛhe śāpametāvat sādhumakṣaṇam
06170381 jajñe tvaṣṭurdakṣiṇāgnau dānavīm yonimāśritaḥ
06170382 vṛtra ity abhivikhyāto jñānavijñānasamyutaḥ
06170391 etat te sarvamākhyātām yan mām tvaṁ paripṛcchasi
06170392 vṛtrasyāsurajāteśca kāraṇam bhagavanmateḥ
06170401 itihāsamimam puṇyam citraketormahātmanaḥ
06170402 mahātmyam viṣṇubhaktānām śrutvā bandhādvimucyate
06170411 ya etat prātarutthāya śraddhayā vāgyataḥ paṭhet
06170412 itihāsam hariṁ smṛtvā sa yāti paramām gatim
06180010 śrīśuka uvāca
06180011 pṛśnistu patnī savituḥ sāvitṛīm vyāhṛtīm trayīm
06180012 agnihotraṁ paśum somam cāturmāsyam mahāmakhān
06180021 siddhirbhagasya bhāryāṅga mahimānam vibhum prabhum
06180022 āśiṣam ca varārohām kanyām prāsūta suvratām
06180031 dhātuḥ kuhūḥ sinīvālī rākā cānumatistathā
06180032 sāyam darśamatha prātaḥ pūrṇamāsamanukramāt
06180041 agnīn purīśyān ādhatta kriyāyām samanantaraḥ
06180042 carṣaṇī varuṇasyāsīdyasyām jāto bhṛguḥ punaḥ
06180051 vālmikiśca mahāyogī valmīkādashavataḥ kila
06180052 agastyāśca vasiṣṭhāśca mitrāvaruṇayorṛṣī
06180061 retaḥ siśicatūḥ kumbhe urvaśyāḥ sannidhau drutam
06180062 revatyām mitra utsargamariṣṭam pippalam vyadhāt
06180071 paulomyāmindra ādhatta trīn putrān iti naḥ śrutam
06180072 jayantamṛṣabham tāta tṛtīyam mīdhuṣam prabhuḥ
06180081 urukramasya devasya māyāvāmanarūpiṇaḥ
06180082 kīrtau patnyām bṛhacchlokastasyāsan saubhagādayaḥ
06180091 tatkarṇmaguṇavīryāṇi kāśyapasya mahātmanaḥ
06180092 paścādvakṣyāmahe 'dityām yathaivāvatatāra ha
06180101 atha kaśyapadāyādān daiteyān kīrtayāmi te
06180102 yatra bhāgavataḥ śrīmān prahrādo balireva ca
06180111 diterdvāveva dāyādau daityadānavavanditau
06180112 hiraṇyakaśīpurnāma hiraṇyākṣaśca kīrtitau
06180121 hiraṇyakaśīporbhāryā kayādhurnāma dānavī
06180122 jambhasya tanayā sā tu suśuve caturaḥ sutān
06180131 samhrādam prāg anuhrādam hrādam prahrādameva ca
06180132 tatsvasā śimhikā nāma rāhum vipracito 'grahīt
06180141 śiro 'haradyasya hariścakreṇa pibato 'mṛtam
06180142 samhrādasya kṛtirbhāryā sūta pañcajanam tataḥ
06180151 hrādasya dhamanirbhāryā sūta vātāpimilvalam
06180152 yo 'gastyāya tvatithaye pece vātāpimilvalaḥ
06180161 anuhrādasya sūryāyām bāṣkalo mahiṣastathā
06180162 virocānastu prahrādirdevyām tasyābhavadbaliḥ
06180171 bāṇajyeṣṭham putrasatamaśanāyām tato 'bhavat
06180172 tasyānubhāvam suślokyam paścādevābhidhāsyate
06180181 bāṇa ārādhya giriśam lebhe tadgaṇamukhyatām
06180182 yatpārśve bhagavān āste hy adyāpi purapālakaḥ
06180191 marutaśca diteḥ putrascatvāriṁśan navādhikāḥ

06180192 ta āsannaprajāḥ sarve nītā indreṇa sātmatām
06180200 śrīrājovāca
06180201 katham ta āsuram bhāvamapohyautpattikam guro
06180202 indreṇa prāpitāḥ sātmyam kim tat sādhu kṛtam hi taiḥ
06180211 ime śraddadhate brahmannṛṣayo hi mayā saha
06180212 pariñānāya bhagavaṁstan no vyākhyātumarhasi
06180220 śrīsūta uvāca
06180221 tadviṣṇurātasya sa bādarāyaṇir vaco niśamyādṛtamalpamarthavat
06180222 sabhājayan san nibhṛtena cetasā jagāda satrāyaṇa sarvadarśanaḥ
06180230 śrīsuka uvāca
06180231 hataputrā ditiḥ śakra pārṣṇigrāheṇa viṣṇunā
06180232 manyunā śokadīptena jvalantī paryacintayat
06180241 kadā nu bhrātṛhantāramindriyārāmamulbaṇam
06180242 aklinnahrdayam pāpam ghātayitvā śaye sukham
06180251 kṛmiviḍbhasmasamjñāsīdyasyeśābhihitasya ca
06180252 bhūtadhruk tatkrte svārtham kim veda nirayo yataḥ
06180261 āśāsānasya tasyedaṁ dhruvamunnaddhacetasah
06180262 madaśoṣaka indrasya bhūyādyena suto hi me
06180271 iti bhāvena sā bharturācācārāsakṛt priyam
06180272 śuśrūṣayānurāgeṇa praśrayeṇa damena ca
06180281 bhaktyā paramayā rājan manojñairvalgubhāṣitaiḥ
06180282 mano jagrāha bhāvajñā sasmitāpāṅgavīkṣaṇaiḥ
06180291 evam striyā jaḍibhūto vidvān api manojñayā
06180292 bādhamity āha vivaśo na tac citram hi yoṣiti
06180301 vilokyaikāntabhūtāni bhūtāny ādau prajāpatih
06180302 striyam cakre svadehārdham yayā puṁsām matirhṛtā
06180311 evam śuśrūṣitastāta bhagavān kaśyapaḥ striyā
06180312 prahasya paramaprīto ditimāhābhinandya ca
06180320 śrīkaśyapa uvāca
06180321 varam varaya vāmoru prītaste 'hamanindite
06180322 striyā bhartari suprīte kaḥ kāma iha cāgamaḥ
06180331 patireva hi nārīṇām daivataṁ paramam smṛtam
06180332 mānasaḥ sarvabhūtānām vāsudevaḥ śriyaḥ patih
06180341 sa eva devatālingairnāmarūpavikalpitaiḥ
06180342 ijjate bhagavān pumbhiḥ strībhiśca patirūpadhṛk
06180351 tasmāt pativratā nāryaḥ śreyaskāmāḥ sumadhyame
06180352 yajante 'nanyabhāvena patimātmānamīśvaram
06180361 so 'ham tvayārcito bhadre īdṛgbhāvena bhaktitaiḥ
06180362 tam te sampādaye kāmamasatīnām sudurlabham
06180370 ditiruvāca
06180371 varado yadi me brahman putramindrahaṇam vṛṇe
06180372 amṛtyum mṛtaputrāham yena me ghātatau sutau
06180381 niśamya tadvaco vipro vīmanāḥ paryatapyata
06180382 aho adharmāḥ sumahān adya me samupasthitaiḥ
06180391 aho arthendriyārāmo yoṣinmayyeha māyayā
06180392 gṛhītacetāḥ kṛpaṇaḥ patiṣye narake dhruvam
06180401 ko 'tikramo 'nuvartantyāḥ svabhāvamiha yoṣitaiḥ
06180402 dhiṁ mām batābudham svārthe yadahaṁ tvajitendriyaḥ
06180411 śaratpadmotsavam vaktram vacaśca śravaṇāmṛtam
06180412 hṛdayam kṣuradhārābham strīṇām ko veda ceṣṭitam
06180421 na hi kaścit priyaḥ strīṇāmañjasā svāśiṣātmanām
06180422 patim putram bhrātaram vā ghnanty arthe ghātayanti ca
06180431 pratiśrutam dadāmīti vacastan na mṛṣā bhavet
06180432 vadham nārhati cendro 'pi tatredamupakalpate
06180441 iti sañcintya bhagavān mārīcaḥ kurunandana
06180442 uvāca kiñcit kupita ātmānam ca vīgarhayan
06180450 śrīkaśyapa uvāca
06180451 putraste bhavitā bhadre indrahādevabāndhavaḥ
06180452 samvatsaram vratamidam yady añjo dhārayiṣyasi
06180460 ditiruvāca
06180461 dhārayiṣye vrataṁ brahman brūhi kāryāṇi yāni me
06180462 yāni ceha niśiddhāni na vrataṁ ghnanti yāny uta
06180470 śrīkaśyapa uvāca
06180471 na himsyādbhūtājātāni na śāpen nānṛtam vadet
06180472 na chindyān nakharomāṇi na sprīśedyadamaṅgalam

06180481 nāpsu snāyān na kupyeta na sambhāseta durjanaiḥ
06180482 na vasītādhautavāsaḥ srajaṁ ca vidhṛtām kvacit
06180491 nocchiṣṭam caṇḍikānnaṁ ca sāmiṣam vṛṣalāhṛtam
06180492 bhuñjītodakyayā drṣṭam piben nāñjalīnā tvapaḥ
06180501 nocchiṣṭasprṣṭasalilā sandhyāyām muktamūrdhajā
06180502 anarcitāsaṁyatavāk nāsaṁvītā bahiścaret
06180511 nādhautapādāprayatā nārdrapādā udakśirāḥ
06180512 śayīta nāparān nānyairna nagnā na ca sandhyayoḥ
06180521 dhautavāsā śucirnityam sarvamaṅgalasaṁyutā
06180522 pūjayet prātarāśāt prāg goviprāñ śriyamacyutam
06180531 striyo vīravatīścārcet sraggandhabalimaṇḍanaiḥ
06180532 patim cārcyopatiṣṭheta dhyāyet koṣṭhagataṁ ca tam
06180541 sām̐vatsaram pumsavanam vratametadaviplutam
06180542 dhārayiṣyasi cet tubhyam śakrahā bhavitā sutaḥ
06180551 bādhamity abhyupetyātha ditī rājan mahāmanāḥ
06180552 kaśyapādgarbhamādhatta vrataṁ cāñjo dadhāra sā
06180561 mātrṣvasurabhiprāyamindra ājñāya mānada
06180562 śuśrūṣaṇenāśramasthām ditim paryacarat kaviḥ
06180571 nityam vanāt sumanasah phalamūlasamitkuśān
06180572 patrāṅkuramṛdo 'paśca kāle kāla upāharat
06180581 evam tasyā vratasthāyā vratacchidram harirnrpa
06180582 prepsuḥ paryacarat jihmo mṛgaheva mṛgākṛtiḥ
06180591 nādhyagacchadvratacchidram tatparo 'tha mahīpate
06180592 cintām tivrām gataḥ śakraḥ kena me syāc chivam̐ tviha
06180601 ekadā sā tu sandhyāyāmucchiṣṭā vratakarśitā
06180602 asprṣṭavāryadhautāṅghriḥ suṣvāpa vidhimohitā
06180611 labdhvā tadantaram śakro nidrāpahṛtacetasaḥ
06180612 diteḥ praviṣṭa udaram yogeśo yogamāyayā
06180621 cakarta saptadhā garbham vajreṇa kanakaprabham
06180622 rudantaṁ saptadhaikaikaṁ mā rodīriti tān punaḥ
06180631 tamūcuḥ pātyamānāste sarve prāñjalayo nrpa
06180632 kim na indra jighāṁsasi bhrātaro marutastava
06180641 mā bhaiṣṭa bhrātaro mahyam̐ yūyamity āha kauśikaḥ
06180642 ananyabhāvān pārśadān ātmano marutām gaṇān
06180651 na mamāra ditergarbhaḥ śrīnivāsānukampayā
06180652 bahudhā kuliśakṣuṇṇo drauṇyastreṇa yathā bhavān
06180661 sakṛdiṣṭvādipurusaṁ puruṣo yāti sāmyatām
06180662 saṁvatsaram̐ kiñcidūnam̐ dityā yaddharirarcitaḥ
06180671 sajūrindreṇa pañcāśaddevāste maruto 'bhavan
06180672 vyapohya mātrdoṣam̐ te hariṇā somapāḥ kṛtāḥ
06180681 ditirutthāya dadṛśe kumārān analaprabhān
06180682 indreṇa sahitān devī paryatuṣyadaninditā
06180691 athendramāha tātāhamādityānām bhayāvaham
06180692 apatyamicchanty acaram̐ vratametad suduṣkaram
06180701 ekaḥ saṅkalpitaḥ putraḥ sapta saptābhavan katham
06180702 yadi te viditaṁ putra satyam̐ kathaya mā mṛṣā
06180710 indra uvāca
06180711 amba te 'ham̐ vyavasitamupadhāryāgato 'ntikam
06180712 labdhāntaro 'cchidam̐ garbhamarthabuddhirna dharmadr̥k
06180721 kṛtto me saptadhā garbha āsan sapta kumārakāḥ
06180722 te 'pi caikaikaśo vṛkṇāḥ saptadhā nāpi mam̐rire
06180731 tatastat paramāścaryam̐ vīkṣya vyavasitam̐ mayā
06180732 mahāpuruṣapūjāyāḥ siddhiḥ kāpy ānuṣaṅgiṇī
06180741 ārādhanam̐ bhagavata īhamānā nirāśiṣaḥ
06180742 ye tu necchanty api param̐ te svārthakuśalāḥ smṛtāḥ
06180751 ārādhyātmapradaṁ devam̐ svātmānam̐ jagadīśvaram
06180752 ko vṛṇīta guṇasparśam̐ budhaḥ syān narake 'pi yat
06180761 tadidaṁ mama daurjanyam̐ bālīśasya mahīyasi
06180762 kṣantumarhasi māstvam̐ diṣṭyā garbho mṛtotthitaḥ
06180770 śrīśuka uvāca
06180771 indrastayābhyanujñātaḥ śuddhabhāvena tuṣṭayā
06180772 marudbhiḥ saha tām̐ natvā jagāma tridivam̐ prabhuḥ
06180781 evam̐ te sarvamākhyātām̐ yan mām̐ tvam̐ paripṛcchasi
06180782 maṅgalam̐ marutām̐ janma kim̐ bhūyaḥ kathayāmi te
06190010 śrīrājovāca

06190011 vratam pumsavanam brahman bhavatā yadudīritam
 06190012 tasya veditumicchāmi yena viṣṇuḥ prasīdati
 06190020 śrīśuka uvāca
 06190021 śukle mārḡasīre pakṣe yoṣidbharturanujñayā
 06190022 ārabheta vratamidam sārvaśāntikamāditāḥ
 06190031 niśamya marutām janma brāhmaṇān anumantrya ca
 06190032 snātvā śukladatī śukle vasītālāṅkṛtāmbare
 06190033 pūjayet prātarāśāt prāg bhagavantam śrīyā saha
 06190041 alam te nirapekṣāya pūrṇakāma namo 'stu te
 06190042 mahāvibhūtipataye namaḥ sakalasiddhaye
 06190051 yathā tvaṁ kṛpayā bhūtyā tejasā mahimaujasā
 06190052 juṣṭa īśa guṇaiḥ sarvaistato 'si bhagavān prabhuḥ
 06190061 viṣṇupatni mahāmāye mahāpuruṣalakṣaṇe
 06190062 prīyethā me mahābhāge lokamātarnamo 'stu te
 06190071 om namo bhagavate mahāpuruṣāya mahānubhāvāya mahāvibhūtipataye saha
 mahāvibhūtibhirbalimupaharāmīti anenāharaharmantreṇa
 viṣṇorāvāhanārghyapādyopasparśanasnānavāsaupavītavibhūṣaṇagandhapuṣpadhūpadīpopahārādyup
 acārān susamāhitopāharet
 06190081 haviḥśeṣam ca juhuyādanale dvādaśāhutīḥ
 06190082 om namo bhagavate mahāpuruṣāya mahāvibhūtipataye svāheti
 06190091 śrīyam viṣṇum ca varadāvāśīṣam prabhavāvubhau
 06190092 bhaktyā sampūjayen nityam yadīcchet sarvasampadaḥ
 06190101 praṇameddaṇḍavadbhūmau bhaktiprahveṇa cetasā
 06190102 daśavāram japeṇ mantram tataḥ stotramudīrayet
 06190111 yuvām tu viśvasya vibhū jagataḥ kāraṇam param
 06190112 iyam hi prakṛtiḥ sūkṣmā māyāśaktirduratyayā
 06190121 tasyā adhīśvaraḥ sāksāt tvameva puruṣaḥ paraḥ
 06190122 tvaṁ sarvayajña ijjeyam kriyeyam phalabhug bhavān
 06190131 guṇavyaktiriyam devī vyañjako guṇabhug bhavān
 06190132 tvaṁ hi sarvaśarīry ātmā śrīḥ śarīrendriyāśayāḥ
 06190133 nāmarūpe bhagavatī pratyayastvamapāśrayaḥ
 06190141 yathā yuvām trilokasya varadau parameṣṭhinau
 06190142 tathā ma uttamaśloka santu satyā mahāśīṣaḥ
 06190151 ity abhiṣṭūya varadam śrīnivāsam śrīyā saha
 06190152 tan niḥsāryopaharaṇam dattvācamanamarcayet
 06190161 tataḥ stuvīta stotreṇa bhaktiprahveṇa cetasā
 06190162 yajñocchiṣṭamavagrāya punarabhyarcayeddharim
 06190171 patim ca parayā bhaktyā mahāpuruṣacetasā
 06190172 priyaistairupanamet premaśīlaḥ svayam patih
 06190173 bibhryāt sarvakarmāṇi patnyā uccāvacaṇi ca
 06190181 kṛtamekatāreṇāpi dampatyorubhayorapi
 06190182 patnyām kuryādanarhāyām patiretat samāhitaḥ
 06190191 viṣṇorvratamidam bibhran na vihanyāt kathaṅcana
 06190192 viprān striyo vīravatīḥ sraggandhabalimaṇḍanaiḥ
 06190193 arcedaharaharbhaktyā devam niyamamāsthita
 06190201 udvāsya devam sve dhāmni tanniveditamagrataḥ
 06190202 adyādātmaniśuddhyartham sarvakāmasamṛddhaye
 06190211 etena pūjāvidhinā māsān dvādaśa hāyanam
 06190212 nītvāthopamet sādhvī kārtike carame 'hani
 06190221 śvobhūte 'pa upasṛśya kṛṣṇamabhyarcya pūrvavat
 06190222 payaḥśrtena juhuyāc caruṇā saha sarpiṣā
 06190223 pākayajñavidhānena dvādaśaivāhutīḥ patih
 06190231 āśīṣaḥ śirasādāya dvijaiḥ prītaiḥ samīritāḥ
 06190232 praṇamya śirasā bhaktyā bhujjīta tadanujñayā
 06190241 ācāryamagrataḥ kṛtvā vāgyataḥ saha bandhubhiḥ
 06190242 dadyāt patnyai caroḥ śeṣam suprajāstvam susaubhagam
 06190251 etac caritvā vidhivadvratam vibhor abhīpsitārtham labhate pumān iha
 06190252 strī caitadāsthāya labheta saubhagam śrīyam prajām jīvapatim yaśo grham
 06190261 kanyā ca vindeta samagralakṣaṇam patim tvavīrā hatakilbiṣam gatim
 06190262 mṛtaprajā jīvasutā dhaneśvarī sudurbhagā subhagā rūpamagryam
 06190271 vindedvirūpā virujā vimucyate ya āmayāvīndriyakalyadeham
 06190272 etat pāthannabhyudaye ca karmaṇy anantatṛptih pitṛdevatānām
 06190281 tuṣṭāḥ prayacchanti samastakāmān homāvasāne hutabhuk śrīhariśca
 06190282 rājan mahan marutām janma puṇyam ditervratam cābhihitam mahat te

Canto 7

- 07010010 śrīrājovāca
07010011 samah priyah suhrdbrahman bhūtānām bhagavān svayam
07010012 indrasyārthe katham daityān avadhīdviṣamo yathā
07010021 na hyasyārthaḥ suragaṇaiḥ sāksān niḥśreyasātmanah
07010022 naivāsureshyo vidveṣo nodvegaścāguṇasya hi
07010031 iti nah sumahābhāga nārāyaṇaguṇān prati
07010032 samśayaḥ sumahān jātastadbhavāmschettumarhati
07010040 śrīṣiruvāca
07010041 sādhu prṣtam mahārāja hareścaritamadbhutam
07010042 yadbhāgavatamāhātmyam bhagavadbhaktivardhanam
07010051 gīyate paramam puṇyamrṣibhirnāradādibhiḥ
07010052 natvā kṛṣṇāya munaye kathayiṣye hareḥ kathām
07010061 nirguṇo 'pi hyajo 'vyakto bhagavān prakṛteḥ paraḥ
07010062 svamāyāguṇamāviśya bādhyabādhakatām gataḥ
07010071 sattvam rajastama iti prakṛternātmano guṇāḥ
07010072 na teṣām yugapadrājan hrāsa ullāsa eva vā
07010081 jayakāle tu sattvasya devarṣīn rajaso 'surān
07010082 tamaso yakṣarakṣāmsi tatkālānugūṇo 'bhajat
07010091 jyotirādirivābhāti saṅghātān na vivicyate
07010092 vidantyātmānamātmastham mathitvā kavayo 'ntataḥ
07010101 yadā sisṛkṣuḥ pura ātmanah paro rajaḥ sṛjatyēṣa pṛthak svamāyayā
07010102 sattvam vicitrāsu riraṁsurīśvaraḥ śayiṣyamāṇastama īrayatyasau
07010111 kālam carantam sṛjatīśa āśrayam pradhānapumbhyām naradeva satyakṛt
07010112 ya eṣa rājannapi kāla īsitā sattvam surānīkamivaidhayatyataḥ
07010113 tatpratyanīkān asurān surapriyo rajastamaskān pramiṇotyuruśravāḥ
07010121 atraivodāhṛtaḥ pūrvamitihāsaḥ surarṣiṇā
07010122 prītyā mahākratau rājan pṛcchate 'jātaśatrave
07010131 dṛṣtvā mahādbhutam rājā rājasūye mahākratau
07010132 vāsudeve bhagavati sāyujyam cedibhūbhujah
07010141 tatrāsīnam surarṣim rājā pāṇḍusutaḥ kratau
07010142 papraccha vismitamanā munīnām śṛṇvatāmidam
07010150 śrīyudhiṣṭhira uvāca
07010151 aho atyadbhutam hyetaddurlabhaikāntināmapi
07010152 vāsudeve pare tattve prāptiścaidyasya vidviṣah
07010161 etadveditumicchāmaḥ sarva eva vayam mune
07010162 bhagavannindayā veno dvijaistamasi pātitaḥ
07010171 damaghoṣasutaḥ pāpa ārabhya kalabhāṣaṇāt
07010172 sampratyamarṣī govinde dantavakraśca durmatih
07010181 śapatorasakṛdviṣṇum yadbrahma paramavyayam
07010182 śvitro na jāto jihvāyām nāndham viviśatustamaḥ
07010191 katham tasmin bhagavati duravagrāhyadhāmani
07010192 paśyatām sarvalokānām layamīyaturañjasā
07010201 etadbhrāmyati me buddhirdīpārciriva vāyunā
07010202 brūhyetadadbhutatamam bhagavān hyatra kāraṇam
07010210 śrībādarāyaṇiruvāca
07010211 rājñastadvaca ākarṇya nārado bhagavān ṛṣiḥ
07010212 tuṣṭaḥ prāha tamābhāṣya śṛṇvatyāstatsadaḥ kathāḥ
07010220 śrīnārada uvāca
07010221 nindanastavasatkāra nyakkārārtham kalevaram
07010222 pradhānaparayo rājannavivekena kalpitam
07010231 himsā tadabhimānena daṇḍapāruṣyayoryathā
07010232 vaiṣamyamiha bhūtānām mamāhamiti pārthiva
07010241 yannibaddho 'bhimāno 'yam tadvadhāt prāṇinām vadhaḥ
07010242 tathā na yasya kaivalyādabhimāno 'khilātmanah
07010243 parasya damakarturhi himsā kenāsyā kalpyate
07010251 tasmādvairānubandhena nirvairēṇa bhayena vā
07010252 snehāt kāmena vā yuñjyāt kathañcin nekṣate pṛthak
07010261 yathā vairānubandhena martyastanmayatāmiyāt
07010262 na tathā bhaktiyogena iti me niścītā matiḥ
07010271 kīṭaḥ peśaskṛtā ruddhaḥ kuḍyāyām tamanusmaran
07010272 samrambhabhayayogena vindate tatsvarūpatām
07010281 evam kṛṣṇe bhagavati māyāmanuja īśvare

07010282 vaireṇa pūtapāpmānastamāpuranucintayā
07010291 kāmāddveṣādbhayāt snehādyathā bhaktyeśvare manaḥ
07010292 āveśya tadaghaṃ hitvā bahavastadgatiṃ gatāḥ
07010301 gopyaḥ kāmādbhayāt kaṃso dveṣāc caidyādayo nṛpāḥ
07010302 sambandhādvṛṣṇayaḥ snehādyūyam bhaktyā vayam vibho
07010311 katamo 'pi na venāḥ syāt pañcānām puruṣam prati
07010312 tasmāt kenāpyupāyena manaḥ kṛṣṇe niveśayet
07010321 mātṛṣvasreyo vaścaidyō dantavakraśca pāṇḍava
07010322 pārśadaprarau viṣṇorvipraśāpāt padacyutau
07010330 śrīyudhiṣṭhira uvāca
07010331 kīdrśaḥ kasya vā śāpo haridāsābhimarśanaḥ
07010332 āsraddheya ivābhāti harerekāntinām bhavaḥ
07010341 dehendriyāsuhīnānām vaikuṅṭhapuravāsinām
07010342 dehasambandhasambaddhametadākhyātumarhasi
07010350 śrīnārada uvāca
07010351 ekadā brahmaṇaḥ putrā viṣṇulokaṃ yadṛcchayā
07010352 sanandanādayo jagmuścaranto bhuvanatrāyam
07010361 pañcaśaḍdhāyanārbhābhāḥ pūrveśāmapī pūrvajāḥ
07010362 digvāsasaḥ śīśūn matvā dvāḥsthau tān pratyāsedhatām
07010371 āsapan kupitā evam yuvām vāsam na cārhatāḥ
07010372 rajastamobhyām rahite pādāmūle madhudviṣaḥ
07010373 pāpiṣṭhāmāsurīm yonim bālīśau yātamāśvataḥ
07010381 evam śaptau svabhavanāt patantau tau kṛpālubhiḥ
07010382 proktau punarjanmabhirvām tribhirlokāya kalpatām
07010391 jajñāte tau diteḥ putrau daityadānavavanditau
07010392 hiraṇyakaśīpurjyeṣṭho hiraṇyākṣo 'nujastataḥ
07010401 hatō hiraṇyakaśīpurhariṇā simharūpiṇā
07010402 hiraṇyākṣo dharoddhāre bibhratā śaukaram vapuḥ
07010411 hiraṇyakaśīpuḥ putram prahlādam keśavapriyam
07010412 jighāmsurakaron nānā yātanā mṛtyuhetave
07010421 tam sarvabhūtātmbhūtām praśāntām samadarśanam
07010422 bhagavattejasā sprṣtam nāśaknoddhantumudyamaiḥ
07010431 tatastau rākṣasau jātau keśinyām viśravaḥsutau
07010432 rāvaṇaḥ kumbhakarṇaśca sarvalokopatāpanau
07010441 tatrāpi rāghavo bhūtvā nyahanac chāpamuktaye
07010442 rāmavīryam śroṣyasi tvam mārkaṇḍeyamukhāt prabho
07010451 tāvatra kṣatriyau jātau mātṛṣvasrātmajau tava
07010452 adhunā śāpanirmuktau kṛṣṇacakrahātāmhasau
07010461 vairānubandhatīvreṇa dhyānenācyutasātmatām
07010462 nītau punarhareḥ pārśvam jagmaturviṣṇupārśadau
07010470 śrīyudhiṣṭhira uvāca
07010471 vidveṣo dayite putre kathamāsīn mahātmani
07010472 brūhi me bhagavan yena prahlādasyācyutātmatā
07020010 śrīnārada uvāca
07020011 bhrātaryevam vinihate hariṇā kroḍamūrtinā
07020012 hiraṇyakaśīpū rājan paryatapyadruṣā śucā
07020021 āha cedam ruṣā pūrṇaḥ sandaṣṭadaśanacchadaḥ
07020022 kopojjvaladbhyām cakṣurbhyām nirīkṣan dhūmramambaram
07020031 karāladamṣtrogradṛṣṭyā duṣprekṣyabhrukuṭīmukhaḥ
07020032 sūlamudyamya sadasi dānavān idamabravīt
07020041 bho bho dānavadaiteyā dvimūrdhamstryakṣa śambara
07020042 śatabāho hayagrīva namuce pāka ilvala
07020051 vipracitte mama vacaḥ puloman śakunādayaḥ
07020052 śṛṇutānantaram sarve kriyatāmāśu mā ciram
07020061 sapatnairghātitaḥ kṣudrairbhrātā me dayitaḥ suhṛt
07020062 pārṣṇigrāheṇa hariṇā samenāpyupadhāvanaiḥ
07020071 tasya tyaktasvabhāvasya ghrṇermāyāvanaukasah
07020072 bhajantam bhajamānasya bālasyevāsthirātmanaḥ
07020081 macchūlabhinnagrīvasya bhūriṇā rudhireṇa vai
07020082 asṛkpriyam tarpayiṣye bhrātaram me gatavyathaḥ
07020091 tasmin kūṭe 'hite naṣṭe kṛttamūle vanaspatau
07020092 viṭapā iva śuṣyanti viṣṇuprāṇā divaukasah
07020101 tāvadyāta bhuvam yūyam brahmakṣatrasamedhitām
07020102 sūdayadhvam tapoyajña svādhyāyavratadāninaḥ
07020111 viṣṇurdvijakriyamūlo yajño dharmamayaḥ pumān

07020112 devarṣipitr̥bhūtānām dharmasya ca parāyaṇam
07020121 yatra yatra dvijā gāvo vedā varṇāśramakriyāḥ
07020122 tam tam janapadam yāta sandīpayata vṛscata
07020131 iti te bhartṛnirdeśamādāya śirasādr̥tāḥ
07020132 tathā prajānām kadanām vidadhuḥ kadanapriyāḥ
07020141 puragrāmavrajodyāna kṣetrārāmāśramākarān
07020142 khetakharvaṭaghoṣāmśca dadahuḥ pattanāni ca
07020151 kecit khanitairbibhiduḥ setuprākāragopurān
07020152 ājīvyāmścicchidurvṛkṣān kecit paraśupāṇayāḥ
07020153 prādahan śaranānyeke prajānām jvalitolmukaiḥ
07020161 evam viprakṛte loke daityendrānucarairmuhuh
07020162 divam devāḥ parityajya bhuvi ceruralakṣitāḥ
07020171 hiraṇyakaśipurbhrātuḥ samparetasya duḥkhitāḥ
07020172 kṛtvā kaṭodakādīni bhrātr̥putrān asāntvayat
07020181 śakunim śambaram dhr̥ṣṭim bhūtasantāpanam vṛkam
07020182 kālanābham mahānābham hariśmaśrumathotkacam
07020191 tanmātaram ruṣābhānum ditim ca janānīm girā
07020192 ślakṣṇayā deśakālajña idamāha janeśvara
07020200 śrīhiraṇyakaśipuruvāca
07020201 ambāmba he vadhūḥ putrā vīram mār̥hatha śocitum
07020202 riporabhimukhe ślaghyaḥ sūrāṇām vadha īpsitāḥ
07020211 bhūtānāmiha samvāsaḥ prapāyāmiva suvrate
07020212 daivenaikatra nītānāmunnītānām svakarmabhiḥ
07020221 nitya ātmāvyayaḥ śuddhaḥ sarvagaḥ sarvavit paraḥ
07020222 dhatte 'sāvātmano līngam māyayā visṛjan guṇān
07020231 yathāmbhasā pracalatā taravo 'pi calā iva
07020232 cakṣuṣā bhrāmyamāṇena dr̥śyate calatīva bhūḥ
07020241 evam guṇairbhrāmyamāṇe manasyavikalāḥ pumān
07020242 yāti tatsāmyatām bhadre hyalīngo līngavān iva
07020251 eṣa ātmaviparyāso hyalīnge līngabhāvanā
07020252 eṣa priyāpriyairyogo viyogaḥ karmasamsṛtiḥ
07020261 sambhavaśca vināśaśca śokaśca vividhaḥ smṛtāḥ
07020262 avivekaśca cintā ca vivekāsmṛtīreva ca
07020271 atrāpyudāharantīmamitihāsam purātanam
07020272 yamasya pretabandhūnām samvādam tam nibodhata
07020281 uśīnareṣvabhūdrājā suyajña iti viśrutāḥ
07020282 sapatnairnihato yuddhe jñātayastamupāsata
07020291 viśīrṇaratnakavacam vibhraṣṭābharaṇasrajam
07020292 śaranirbhinnahr̥dayam śayānamasṛgāvīlam
07020301 prakīrṇakeśam dhvastākṣam rabhasā daṣṭadacchadam
07020302 rajaḥkuṇṭhamukhāmbhojam chinnāyudhabhujam mṛdhe
07020311 uśīnarendram vidhinā tathā kṛtam patim mahiṣyaḥ prasamīkṣya duḥkhitāḥ
07020312 hatāḥ sma nātheti karairuro bhṛṣam ghnantyo muhustatpadayorupāpatan
07020321 rudatya uccairdayitāṅghripañkajam siñcantya asraiḥ kucakuṅkumārūnaiḥ
07020322 visrastakeśābharaṇāḥ śucam nṛṇām sṛjantya ākrandanayā vilepire
07020331 aho vidhātrākaraṇena naḥ prabho bhavān praṇīto dr̥gagocarām daśām
07020332 uśīnarāṇāmasi vṛttidaḥ purā kṛto 'dhunā yena śucām vivardhanaḥ
07020341 tvayā kṛtajñena vyaṁ mahīpate katham vinā syāma suhṛttamena te
07020342 tatrānuyānam tava vīra pādayoḥ śūsṛṣatīnām dīśa yatra yāsyasi
07020351 evam vilapatīnām vai parigr̥hya mṛtam patim
07020352 anicchatīnām nirhāramarko 'stam sannyavartata
07020361 tatra ha pretabandhūnāmāśrutya paridevitam
07020362 āha tām bālako bhūtvā yamaḥ svayamupāgataḥ
07020370 śrīyama uvāca
07020371 aho amīṣam vayasādhikānām vipaśyatām lokavidhim vimohaḥ
07020372 yatrāgatastatra gataṁ manuṣyam svayaṁ sadharmā api śocantyapārtham
07020381 aho vyaṁ dhanyatamā yadatra tyaktāḥ pitṛbhyām na vicintayāmaḥ
07020382 abhakṣyamāṇā abalā vṛkādibhiḥ sa rakṣitā rakṣati yo hi garbhe
07020391 ya icchayeśaḥ sṛjatīdamavyayo ya eva rakṣatyavalumpate ca yaḥ
07020392 tasyābalāḥ krīḍanamāhurīśitūś carācaram nigrhasaṅgrahe prabhuḥ
07020401 pathi cyutam tiṣṭhati diṣṭarakṣitam gr̥he sthitam tadvihataṁ vinaśyati
07020402 jīvatyanātho 'pi tadīkṣito vane gr̥he 'bhigupto 'sya hato na jīvati
07020411 bhūtāni taistairnijayonikarmabhir bhavanti kāle na bhavanti sarvaśaḥ
07020412 na tatra hātmā prakṛtāvapi sthitas tasyā guṇairanyatamo hi badhyate
07020421 idam śarīram puruṣasya mohajam yathā pṛthag bhautikamīyate gr̥ham

07020422 yathaudakaiḥ pārthivataijasairjanaḥ kālena jāto vikṛto vinaśyati
 07020431 yathānalo dāruṣu bhinna īyate yathānilo dehagataḥ pṛthak sthitaḥ
 07020432 yathā nabhaḥ sarvagataṁ na sajjate tathā pumān sarvaguṇāśrayaḥ paraḥ
 07020441 suyajño nanvayaṁ śete mūdhā yamanuśocatha
 07020442 yaḥ śrotā yo 'nuvakteha sa na dṛśyeta karhicit
 07020451 na śrotā nānuvaktāyaṁ mukhyo 'pyatra mahān asuḥ
 07020452 yastvihendriyavān ātmā sa cānyaḥ prānadehayoḥ
 07020461 bhūtendriyamanoliṅgān dehān uccāvacān vibhuḥ
 07020462 bhajatyutsrjati hyanyastac cāpi svena tejasā
 07020471 yāval liṅgānvito hyātmā tāvat karmanibandhanam
 07020472 tato viparyayaḥ kleśo māyāyogo 'nuvartate
 07020481 vitathābhiniveśo 'yaṁ yadguṇeṣvarthadṛgvacaḥ
 07020482 yathā manorathaḥ svapnaḥ sarvamaṇḍriyakam mṛṣā
 07020491 atha nityamanityaṁ vā neha śocanti tadvidaḥ
 07020492 nānyathā śakyate kartuṁ svabhāvaḥ śocatāmiti
 07020501 lubdhako vipine kaścit pakṣiṇāṁ nirmīto 'ntakaḥ
 07020502 vitatya jālaṁ vidadhe tatra tatra pralobhayan
 07020511 kuṅḍamithunaṁ tatra vicarat samadṛśyata
 07020512 tayōḥ kuṅḍī sahasā lubdhakena pralobhitā
 07020521 āsajjata sicastantryāṁ mahiṣyaḥ kālayantritā
 07020522 kuṅḍastāṁ tathāpannāṁ nirīkṣya bhṛśaduḥkhitaḥ
 07020523 snehādakalpaḥ kṛpaṇaḥ kṛpaṇāṁ paryadevayat
 07020531 aho akarūṇo devaḥ striyākaruṇayā vibhuḥ
 07020532 kṛpaṇāṁ māmanuśocantyā dīnayā kim kariṣyati
 07020541 kāmaṁ nayatu māṁ devaḥ kimardhenātmano hi me
 07020542 dīnena jīvatā duḥkhamanena vidhurāyuṣā
 07020551 katham tvajātapakṣāmstān mātrhīnān bibharmyaham
 07020552 mandabhāgyāḥ pratikṣante nīde me mātaraṁ prajāḥ
 07020561 evaṁ kuṅḍam vilapantamārāt priyāvīyogāturamaśrukaṅṭham
 07020562 sa eva taṁ śākunikaḥ śareṇa vivyādha kālaprahito vilīnaḥ
 07020571 evaṁ yūyamapaśyanta ātmāpāyamabuddhayaḥ
 07020572 naināṁ prāpsyatha śocantyāḥ patim varṣasatairapi
 07020580 śrīhiraṇyakaśīpuruvāca
 07020581 bāla evaṁ pravadati sarve vismitacetasaḥ
 07020582 jñātayo menire sarvamanityamayathoththitam
 07020591 yama etadupākhyāya tatraivāntaradhīyata
 07020592 jñātayo hi suyajñasya cakruryat sāmparāyikam
 07020601 ataḥ śocata mā yūyaṁ paraṁ cātmānameva vā
 07020602 ka ātmā kaḥ paro vātra svīyaḥ pārakya eva vā
 07020603 svaparābhiniveśena vinājñānena dehināṁ
 07020610 śrīnārada uvāca
 07020611 iti daityapatervākyaṁ ditirākaraṇya sasnuṣā
 07020612 putraśokam kṣaṇāt tyaktvā tattve cittamadhārayat
 07030010 śrīnārada uvāca
 07030011 hiraṇyakaśīpū rājannajeyamajarāmaram
 07030012 ātmānamapratidvandvamekarājaṁ vyadhitsata
 07030021 sa tepe mandaradroṇyāṁ tapaḥ paramadāruṇam
 07030022 ūrdhvabāhurnabhodrṣṭiḥ pādāṅguṣṭhāśritāvaniḥ
 07030031 jaṭādīdhitibhī reje samvartārka ivāṁśubhiḥ
 07030032 tasmimstapastapyamāne devāḥ sthānāni bhejire
 07030041 tasya mūrdhnaḥ samudbhūtaḥ sadhūmo 'gnistapomayaḥ
 07030042 tīryag ūrdhvamadho lokān prātapadviṣvag īritaḥ
 07030051 cukṣubhurnadyudanvantaḥ sadvīpādriścacāla bhūḥ
 07030052 nipetuḥ sagrahāstārā jajvaluśca dīśo daśa
 07030061 tena taptā divaṁ tyaktvā brahmalokam yayuḥ surāḥ
 07030062 dhātre vijñāpayāmāsurdevadeva jagatpate
 07030071 daityendratapasā taptā divi sthātum na śaknumaḥ
 07030072 tasya copaśamaṁ bhūman vidhehi yadi manyase
 07030073 lokā na yāvan naṅkṣyanti balihārāstavābhibhūḥ
 07030081 tasyāyaṁ kila saṅkalpaścarato duścaram tapaḥ
 07030082 śrūyatāṁ kim na viditastavāthāpi niveditam
 07030091 srṣṭvā carācaramidaṁ tapoyogasamādhinā
 07030092 adhyāste sarvadhīṣṇyebhyaḥ parameṣṭhī nijāsanam
 07030101 tadahaṁ vardhamānena tapoyogasamādhinā
 07030102 kālātmanośca nityatvāt sādhaiṣye tathātmanaḥ

07030111 anyathedaṃ vidhāsyē 'hamayathā pūrvamojasā
07030112 kimanyaiḥ kālanirdhūtaiḥ kalpānte vaiṣṇavādibhiḥ
07030121 iti śūsruma nirbandhaṃ tapaḥ paramamāsthitaḥ
07030122 vidhatsvānantaraṃ yuktaṃ svayaṃ tribhuvaneśvara
07030131 tavāsanam dvijagavāṃ pārameṣṭhyam jagatpate
07030132 bhavāya śreyase bhūtyai kṣemāya vijayāya ca
07030141 iti vijñāpito devairbhagavān ātmabhūrṇṛpa
07030142 parito bhṛgudakṣādyairyayau daityeśvarāśramam
07030151 na dadarśa pracichannaṃ valmīkatṛṇakīcakaiḥ
07030152 pipīlikābhīrācīrṇam medastvaṃmāmsaṣoṇitam
07030161 tapantaṃ tapasā lokān yathābhṛāpihitaṃ ravim
07030162 vilakṣya vismitaḥ prāha hasamstaṃ haṃsavāhanaḥ
07030170 śrībrahmovāca
07030171 uttiṣṭhotttiṣṭha bhadraṃ te tapaḥsiddho 'si kāśyapa
07030172 varado 'hamanuprāpto vriyatāmīpsito varaḥ
07030181 adrākṣamahametaṃ te hr̥tsāraṃ mahadadbhutam
07030182 damśabhakṣitadehasya prāṇā hyasthiṣu śerate
07030191 naitat pūrvarṣayaścakurna kariṣyanti cāpare
07030192 niramburdhārayet prāṇān ko vai divyasamāḥ śatam
07030201 vyavasāyena te 'nena duṣkareṇa manasvinām
07030202 taponiṣṭhena bhavatājito 'haṃ ditinandana
07030211 tatasta āśiṣaḥ sarvā dadāmyasurapuṅgava
07030212 martasya te hyamartasya darśanaṃ nāphalaṃ mama
07030220 śrīnārada uvāca
07030221 ityuktvādibhavo devo bhakṣitāṅgam pipīlikaiḥ
07030222 kamaṇḍalujalenaukṣaddivyeṇāmogharādhasā
07030231 sa tat kīcakavalmīkāt sahajobalānvitaḥ
07030232 sarvāvayavasampanno vajrasamhanano yuvā
07030233 utthitastaptahemābho vibhāvasurivaidhasaḥ
07030241 sa nirīkṣyāmbare devaṃ haṃsavāhamupasthitam
07030242 nanāma śirasā bhūmau taddarśanamahotsavaḥ
07030251 utthāya prāñjaliḥ prahva īkṣamāṇo dṛṣā vibhum
07030252 harsāśrupulakodbhedo girā gadgadayāgrṇāt
07030260 śrīhiraṇyakaśipuruvāca
07030261 kalpānte kālasṛṣṭena yo 'ndhena tamasāvṛtam
07030262 abhivyanag jagadidaṃ svayañjyotiḥ svarociṣā
07030271 ātmanā trivṛtā cedam sṛjatyavati lumpati
07030272 rajaḥsattvatamodhāmne parāya mahate namaḥ
07030281 nama ādyāya bījāya jñānavijñānamūrtaye
07030282 prāṇendriyamanobuddhi vikāirvyaktimīyuse
07030291 tvamīśiṣe jagatastasthuśaśca prāṇena mukhyena patiḥ prajānām
07030292 cittasya cittairmanaindriyāṅām patirmahān bhūtaguṇāśayeśaḥ
07030301 tvam saptatantūn vitanoṣi tanvā trayyā caturhotrakavidyayā ca
07030302 tvameka ātmātmavatāmanādir anantapāraḥ kavirantarātmā
07030311 tvameva kālo 'nimiṣo janānām āyurlavādyavayavaiḥ kṣiṇoṣi
07030312 kūṭastha ātmā pārameṣṭhyajo mahāms tvam jīvalokasya ca jīva ātmā
07030321 tvattaḥ paraṃ nāparamapyanejad ejac ca kiñcidvyatiriktamasti
07030322 vidyāḥ kalāste tanavaśca sarvā hiraṇyagarbho 'si bṛhat triprṣṭhaḥ
07030331 vyaktaṃ vibho sthūlamidaṃ śarīraṃ yenendriyaprāṇamanoguṇāmstvam
07030332 bhuṅkṣe sthito dhāmani pārameṣṭhye avyakta ātmā puruṣaḥ purāṇaḥ
07030341 anantāvyaktarūpeṇa yenedamakhilam tatam
07030342 cidacicchaktiyuktāya tasmai bhagavate namaḥ
07030351 yadi dāsyasyabhimatān varān me varadottama
07030352 bhūtebhyastvadvisṛṣṭebhyo mṛtyurmā bhūn mama prabho
07030361 nāntarbahirdivā naktamanyasmādapi cāyudhaiḥ
07030362 na bhūmau nāmbare mṛtyurna narairna mṛgairapi
07030371 vyasubhīrvāsumadbhīrvā surāsuramahoragaiḥ
07030372 apratidvandvatām yuddhe aikapatyaṃ ca dehinām
07030381 sarveṣām lokapālānām mahimānam yathātmanaḥ
07030382 tapoyogaprabhāvāṅām yan na riṣyati karhicit
07040010 śrīnārada uvāca
07040011 evaṃ vṛtaḥ śatadhṛtirhiraṇyakaśiporatha
07040012 prādāt tattapasā prīto varāmstasya sudurlabhān
07040020 śrībrahmovāca
07040021 tāteme durlabhāḥ pumsām yān vṛṇīṣe varān mama

07040022 tathāpi vitarāmyaṅga varān yadyapi durlabhān
07040031 tato jagāma bhagavān amoghānugraho vibhuḥ
07040032 pūjito 'suravaryeṇa stūyamānaḥ prajeśvaraiḥ
07040041 evaṁ labdhavaro daityo bibhraddhemamayaṁ vapuḥ
07040042 bhagavatyakaroddveṣaṁ bhrāturvadhamanusmaran
07040051 sa vijitya diśaḥ sarvā lokāṁśca trīn mahāsuraḥ
07040052 devāsuramanuṣyendra gandharvagaruḍoragān
07040061 siddhacāraṇavidyādhrān ṛṣīn pitṛpatīn manūn
07040062 yakṣarakṣaḥpiśāceśān pretabhūtapatīn api
07040071 sarvasattvapatīn jītvā vaśamānīya viśvajit
07040072 jahāra lokapālānāṁ sthānāni saha tejasā
07040081 devodyānaśriyā juṣṭamadyāste sma tripiṣṭapam
07040082 mahendrabhavanāṁ sāksān nirmitaṁ viśvakarmaṇā
07040083 trailokyalakṣmyāyatanamadhyuvāsākhilarddhimat
07040091 yatra vidrumasopānā mahāmārakatā bhuvah
07040092 yatra sphāṭikakuḍyāni vaidūryastambhapaṅktayah
07040101 yatra citravitānāni padmarāgāsanāni ca
07040102 payaḥphenanibhāḥ śayyā muktādāmaparicchadāḥ
07040111 kūjabhirnūpurairdevyaḥ śabdayantya itastataḥ
07040112 ratnasthalīṣu paśyanti sudatīḥ sundaram mukham
07040121 tasmin mahendrabhavane mahābalo mahāmanā nirjitaloka ekarāt
07040122 reme 'bhivandyāṅghriyugaḥ surādibhiḥ pratāpitairūrjitacaṇḍaśāsanah
07040131 tamaṅga mattaṁ madhonorugandhinā vivṛttatāmṛakṣamaśeṣadhiṣṇyapāḥ
07040132 upāsatopāyanapāṇibhirvinā tribhistapoyogabalaujasāṁ padam
07040141 jagurmahendrāsanamojasā sthitaṁ viśvāvasustumbururasmadādayaḥ
07040142 gandharvasiddhā ṛṣayo 'stuvan muhur vidyādharāścāpsarasaśca pāṇḍava
07040151 sa eva varṇāśramibhiḥ kratubhirbhūridakṣiṇaiḥ
07040152 ijjamāno havirbhāgān agrahīt svena tejasā
07040161 akrṣṭapacyā tasyāsīt saptadvīpavatī mahī
07040162 tathā kāmadughā gāvo nānāścaryapadaṁ nabhaḥ
07040171 ratnākarāśca ratnaughāṁstatpatnyaścohurūrmibhiḥ
07040172 kṣārasīdhughṛtakṣaudra dadhikṣīrāmṛtodakāḥ
07040181 śailā droṇībhirākṛīḍāṁ sarvartuṣu guṇān drumāḥ
07040182 dadhāra lokapālānāmeke eva pṛthag guṇān
07040191 sa ittham nirjītakakub ekarād viśayān priyān
07040192 yathopajoṣaṁ bhuñjāno nātrpyadajitendriyaḥ
07040201 evamaiśvaryamattasya dṛptasyocchāstravartinaḥ
07040202 kālo mahān vyatīyāya brahmaśāpamupeyuṣaḥ
07040211 tasyogradandaśamvignāḥ sarve lokāḥ sapālakāḥ
07040212 anyatrālabdhaśaraṇāḥ śaraṇaṁ yayuracyutam
07040221 tasyai namo 'stu kāṣṭhāyai yatrātmā harirīśvaraḥ
07040222 yadgatvā na nivartante śāntāḥ sannyāsino 'malāḥ
07040231 iti te samyatātmanaḥ samāhitadhiyo 'malāḥ
07040232 upatasthurhṛṣikeśaṁ vinidrā vāyubhojanāḥ
07040241 teṣāmāvirabhūdvanī arūpā meghaniḥsvanā
07040242 sannādayantī kakubhaḥ sādhnāmabhayaṅkarī
07040251 mā bhaiṣṭa vibudhaśreṣṭhāḥ sarveśāṁ bhadramastu vaḥ
07040252 maddarśanaṁ hi bhūtānāṁ sarvaśreyopapattaye
07040261 jñātametasya daurātmyaṁ daiteyāpasadasya yat
07040262 tasya śāntim kariṣyāmi kālāṁ tāvat pratikṣata
07040271 yadā deveṣu vedeṣu goṣu vipreṣu sādhuṣu
07040272 dharme mayi ca vidveṣaḥ sa vā āsu vinaśyati
07040281 nirvairāya praśāntāya svasutāya mahātmane
07040282 prahrādāya yadā druhyeddhaniṣye 'pi varorjitam
07040290 śrīnārada uvāca
07040291 ityuktā lokaguruṇā taṁ praṇamya divaukaṣaḥ
07040292 nyavartanta gatodvegā menire cāsuram hatam
07040301 tasya daityapateḥ putrāścatvāraḥ paramādbhutāḥ
07040302 prahrādo 'bhūn mahāṁsteṣāṁ guṇairmahadupāsakaḥ
07040311 brahmaṇyaḥ śīlasampannaḥ satyasandho jītenriyaḥ
07040312 ātmavat sarvabhūtānāmekapriyasuhrttamaḥ
07040321 dāsavat sannatāryāṅghriḥ pitṛvaddīnavatsalaḥ
07040322 bhrātrvat sadṛṣe snigdho guruṣvīśvarabhāvanaḥ
07040323 vidyārtharūpajanmādhyo mānastambhavivarjitah
07040331 nodvignacitto vyasaneṣu niḥsprhaḥ śruteṣu drṣṭeṣu guṇeṣvavastudṛk

07040332 dāntendriyaprāṇaśarīradhīḥ sadā praśāntakāmo rahitāsuro 'surah
07040341 yasmin mahadguṇā rājan gr̥hyante kavibhirmuḥ
07040342 na te 'dhunā pidhīyante yathā bhagavatīsvare
07040351 yaṁ sādhuḡāthāsadasi ripavo 'pi surā nr̥pa
07040352 pratimānaṁ prakurvanti kimutānye bhavādr̥śāḥ
07040361 guṇairalamasaṅkhyeyairmāhātmyaṁ tasya sūcyate
07040362 vāsudeve bhagavati yasya naisargikī ratiḥ
07040371 nyastakr̥īdanako bālo jaḍavat tanmanastayā
07040372 kr̥ṣṇagrahagr̥hītātmā na veda jagadīdr̥śam
07040381 āsīnaḥ paryatannaśnan śayānaḥ prapiban bruvan
07040382 nānusanhatta etāni govindaparīrambhitaḥ
07040391 kvacidrudati vaikuṇṭha cintāśabalacetanaḥ
07040392 kvacidddhasati taccintā hlāda udgāyati kvacit
07040401 nadati kvacidutkanṭho vilajjo nr̥tyati kvacit
07040402 kvacit tadbhāvanāyuktastanmayo 'nucakāra ha
07040411 kvacidutpulkastūṣṇīmāste saṁsparśanirvṛtaḥ
07040412 aspandapraṇayānanda salilāmīlitekṣaṇaḥ
07040421 sa uttamaślokapadāravindayor niṣevayākiṅcanasaṅgalabdhayā
07040422 tanvan parāṁ nirvṛtimātmano muhur duḥsaṅgadīnasya manaḥ śamaṁ vyadhāt
07040431 tasmin mahābhāgavate mahābhāge mahātmani
07040432 hiraṇyakaśipū rājannakarodaghamātmaje
07050440 śrīyudhiṣṭhira uvāca
07040441 devarṣa etadicchāmo vedituṁ tava suvrata
07040442 yadātmajāya śuddhāya pitādāt sādhave hyagham
07040451 putrān vipratikūlān svān pitarāḥ putravatsalāḥ
07040452 upālabhante śikṣārthaṁ naivāghamaparo yathā
07040461 kimutānuvaśān sādhumstādṛśān gurudevatān
07040462 etat kautūhalaṁ brahmannasmākaṁ vidhama prabho
07040463 pituḥ putrāya yaddveṣo maraṇāya prayojitaḥ
07050010 śrīnārada uvāca
07050011 paurohityāya bhagavān vṛtaḥ kāvyaḥ kilāsuraiḥ
07050012 ṣaṅḍāmarkau sutau tasya daityarājagr̥hāntike
07050021 tau rājñā prāpitaṁ bālaṁ prahlādaṁ nayakovidam
07050022 pāṭhayāmāsatuḥ pāṭhyān anyāmścāsuraabālakān
07050031 yat tatra guruṇā proktaṁ śuśruve 'nupapāṭha ca
07050032 na sādhu manasā mene svaparāsadgrahāśrayam
07050041 ekadāsurarāt putramaṅkamāropya pāṇḍava
07050042 papraccha kathyatām vatsa manyate sādhu yadbhavān
07050050 śrīprahlāda uvāca
07050051 tat sādhu manye 'suravarya dehinām sadā samudvignadhiyāmasadgrahāt
07050052 hitvātmapātāṁ gr̥hamandhakūpaṁ vanam gato yaddharimāśrayeta
07050060 śrīnārada uvāca
07050061 śrutvā putragiro daityaḥ parapakṣasamāhitāḥ
07050062 jahāsa buddhirbālānām bhidyate parabuddhibhiḥ
07050071 samyag vidhāryatām bālo gurugehe dvijātibhiḥ
07050072 viṣṇupakṣaiḥ praticchannairna bhidyetāṣya dhīryathā
07050081 gr̥hamānītamāhūya prahrādaṁ daityayājakaḥ
07050082 praśasya ślakṣṇayā vācā samapṛcchanta sāmabhiḥ
07050091 vatsa prahrāda bhadrām te satyaṁ kathaya mā mṛṣā
07050092 bālān ati kutastubhyameṣa buddhiviparyayaḥ
07050101 buddhibhedaḥ parakṛta utāho te svato 'bhavat
07050102 bhaṇyatām śrotukāmānām guruṇām kulanandana
07050110 śrīprahrāda uvāca
07050111 paraḥ svaścetyasadgrāhaḥ puṁsām yanmāyayā kṛtaḥ
07050112 vimohitadhiyām dr̥ṣṭastasmai bhagavate namaḥ
07050121 sa yadānuvrataḥ puṁsām paśubuddhirvibhidyate
07050122 anya eṣa tathānyo 'hamiti bhedagatāsati
07050131 sa eṣa ātmā svaparetyabuddhibhir duratyayānukramaṇo nirūpyate
07050132 muhyanti yadvartmani vedavādino brahmādayo hyeṣa bhinatti me matim
07050141 yathā bhrāmyatyayo brahman svayamākarṣasannidhau
07050142 tathā me bhidyate cetaścakrapāṇeryadṛcchayā
07050150 śrīnārada uvāca
07050151 etāvadbrahmaṇāyoktvā virarāma mahāmatih
07050152 taṁ sannibhartsya kupitaḥ sudīno rājasevakaḥ
07050161 ānīyatāmare vetramasmākamayaśaskaraḥ

07050162 kulāṅgārasya durbuddheścaturtho 'syodito damaḥ
07050171 daiteyacandanavane jāto 'yaṁ kaṅṭakadrumaḥ
07050172 yaṁmūlonmūlaparaśorviṣṇornālāyito 'rbhakaḥ
07050181 iti taṁ vividhopāyairbhīṣayamstarjanādibhiḥ
07050182 prahrādam grāhayāmāsa trivargasyopapādanam
07050191 tata enam gururjñātvā jñātajñeyacatuṣṭayam
07050192 daityendram darśayāmāsa mātṛmṛṣṭamalankṛtam
07050201 pādayoḥ patitaṁ bālam pratinandyāśiṣāsuraḥ
07050202 pariṣvajya ciram dorbhyām paramāmāpa nirvṛtim
07050211 āropyāṅkamavagrāya mūrdhanyaśrukalāmbubhiḥ
07050212 āsiñcan vikasadvaktramidamāha yudhiṣṭhira
07050220 hiraṇyakaśipuvāca
07050221 prahrādānūcyatām tāta svadhītam kiñciduttamam
07050222 kālenaitāvātāyūṣman yadaśikṣadgurorbhavān
07050230 śrīprahrāda uvāca
07050231 śravaṇam kīrtanam viṣṇoḥ smaraṇam pādasevanam
07050232 arcanam vandanam dāsyam sakhyamātmanivedanam
07050241 iti puṁsārpitā viṣṇau bhaktiścen navalakṣaṇā
07050242 kriyeta bhagavatyaddhā tan manye 'dhītamuttamam
07050251 niśamyaitat sutavaco hiraṇyakaśipustadā
07050252 guruputramuvācedam ruṣā prasphuritādharah
07050261 brahmabandho kimetat te vipakṣam śrayatāsata
07050262 asāram grāhito bālo māmanādrṭya durmate
07050271 santi hyasādhavo loke durmaitrāśchadmaveṣiṇaḥ
07050272 teṣā mudetyagham kāle rogaḥ pāta kināmiva
07050280 śrīguruputra uvāca
07050281 na matpraṇītam na parapraṇītam suto vadatyēṣa tavendraśatro
07050282 naisargikīyam matirasya rājan niyaccha manyum kadadāḥ sma mā naḥ
07050290 śrīnārada uvāca
07050291 guruṇaivam pratiprokto bhūya āhāsuraḥ sutam
07050292 na cedgurumukhīyam te kuto 'bhadrāsati matih
07050300 śrīprahrāda uvāca
07050301 matirna kṛṣṇe parataḥ svato vā mitho 'bhipadyeta gr̥havratānām
07050302 adāntagobhirviśatām tamisram punaḥ punaścarvitacarvaṇānām
07050311 na te viduḥ svārthagatim hi viṣṇum durāśayā ye bahirarthamāninaḥ
07050312 andhā yathāndhairupanīyamānās te 'pīśatantryāmurudāmni baddhāḥ
07050321 naiṣām matistāvadurukramāṅghrim spr̥satyanarthāpagamo yadarthaḥ
07050322 mahīyasām pādarajo 'bhiṣekam niṣkiñcanānām na vṛṇīta yāvat
07050331 ityuktvoparataṁ putram hiraṇyakaśipū ruṣā
07050332 andhīkṛtātmā svotsaṅgān nirasyata mahītale
07050341 āhāmaṣaruṣāviṣṭaḥ kaṣāyībhūtalocanaḥ
07050342 vadhyatāmāsvayam vadhyo niḥsārayata nairṛtāḥ
07050351 ayam me bhrātrhā so 'yaṁ hitvā svān suhrdo 'dhamah
07050352 pitṛvyahantuḥ pādaḥ yo viṣṇordāsavadarcati
07050361 viṣṇorvā sādhasau kim nu kariṣyatyasamañjasaḥ
07050362 sauhṛdam dustyajam pitrorahādyah pañcahāyanaḥ
07050371 paro 'pyapatyam hitakṛdyathauśadham svadehajo 'pyāmayavat suto 'hitaḥ
07050372 chindyāt tadaṅgam yadutātmano 'hitam śeṣam sukham jīvati yadvivarjanāt
07050381 sarvairupāyairhantavyaḥ sambhojaśayanāsanaiḥ
07050382 suhr̥llīṅgadharah śatrurmunerduṣṭamivendriyam
07050391 nairṛtāste samādiṣṭā bhartrā vai śūlapāṇayaḥ
07050392 tigmadamṣṭrakarālāsyāstāmraśmaśruśiroruhāḥ
07050401 nadanto bhairavam nādam chindhi bhindhīti vādinaḥ
07050402 āsīnam cāhanan śūlaiḥ prahrādam sarvamarmasu
07050411 pare brahmaṇyanirdeśye bhagavatyakhilātmani
07050412 yuktātmanyaphalā āsannapuṇyasyeva satkriyāḥ
07050421 prayāse 'pahate tasmin daityendraḥ pariśankitaḥ
07050422 cakāra tad vadhopāyān nirbandhena yudhiṣṭhira
07050431 diggajairdandaśūkendrairabhicārāvapātanaḥ
07050432 māyābhiḥ sannirodhaiśca garadānairabhojanaiḥ
07050441 himavāyavagnisalilaiḥ parvatākramaṇairapi
07050442 na śaśāka yadā hantumapāpamasuraḥ sutam
07050443 cintām dīrghatamām prāptastatkartum nābhyapadyata
07050451 eṣa me bahvasādhūkto vadhopāyāśca nirmitāḥ
07050452 taistairdrohairasaddharmairmuktaḥ svenaiva tejasā

07050461 vartamāno 'vidūre vai bālo 'pyajaḍadhīrayam
07050462 na vismarati me 'nāryam śunaḥ śepa iva prabhuḥ
07050471 aprameyānubhāvo 'yamakutaścidbhayo 'maraḥ
07050472 nūnametadvirodhena mr̥tyurme bhavitā na vā
07050481 iti taccintayā kiñcin mlānaśriyamadhomukham
07050482 śaṅḍāmarkāvauśanasau vivikta iti hocatuḥ
07050491 jitaṁ tvayaikena jagattrayam bhruvor vijṛmbhaṇatrastasamastadhiṣṇyapam
07050492 na tasya cintyam tava nātha cakṣvahe na vai śiśūnām guṇadoṣayoḥ padam
07050501 imam tu pāśairvaruṇasya baddhvā nidhehi bhīto na palāyate yathā
07050502 buddhiśca puṁso vayasāryasevayā yāvadvgururbhārgava āgamiṣyati
07050511 tatheti guruputroktamanujñāyedaṁbravīt
07050512 dharmo hyasyopadeṣṭavyo rājñām yo gṛhamedhinām
07050521 dharmamarthaṁ ca kāmam ca nitarām cānupūrvaśaḥ
07050522 prahrādāyocatū rājan praśritāvanatāya ca
07050531 yathā trivargam gurubhirātmane upaśikṣitam
07050532 na sādhu mene tacchikṣām dvandvārāmopavarṇitām
07050541 yadācāryaḥ parāvṛtto gṛhamedhīyakarmasu
07050542 vayasyairbālakaistatra sopahūtaḥ kṛtakṣaṇaiḥ
07050551 atha tām ślakṣṇayā vācā pratyāhūya mahābudhaḥ
07050552 uvāca vidvāṁstanniṣṭhām kṛpayā prahasanniva
07050561 te tu tadgauravāt sarve tyaktakṛdāparicchadāḥ
07050562 bālā adūṣitadhiyo dvandvārāmeritehitaiḥ
07050571 paryupāsata rājendra tannyastahr̥dayekṣaṇāḥ
07050572 tām āha karuṇo maitro mahābhāgavato 'surāḥ
07060010 śrīprahrāda uvāca
07060011 kaumāra ācāret prājño dharmān bhāgavatān iha
07060012 durlabham mānuṣam janma tadapyadhruvamarthadam
07060021 yathā hi puruṣasyeha viṣṇoḥ pādopasarpaṇam
07060022 yadeṣa sarvabhūtānām priya ātmeśvaraḥ suhṛt
07060031 sukhamaindriyakam daityā dehayogena dehinām
07060032 sarvatra labhyate daivādyathā duḥkhamayatnataḥ
07060041 tatprayāso na kartavyo yata āyurvyayaḥ param
07060042 na tathā vindate kṣemam mukundacaraṇāmbujam
07060051 tato yateta kuśalaḥ kṣemāya bhavamāśritaḥ
07060052 śarīram pauraṣam yāvan na vipadyeta puṣkalam
07060061 puṁso varṣaśatam hyāyustadardham cājītātmanaḥ
07060062 niṣphalam yadasau rātryām sete 'ndham prāpitastamaḥ
07060071 mugdhasya bālye kaiśore kṛdāto yāti vimśatiḥ
07060072 jarayā grastadehasya yātyakalpasya vimśatiḥ
07060081 durāpūreṇa kāmena mohena ca balīyasā
07060082 śeṣam gṛheṣu saktasya pramattasyāpayāti hi
07060091 ko gṛheṣu puṁsān saktamātmānamajitendriyaḥ
07060092 snehapāśairdṛḍhairbaddhamutsaheta vimocitum
07060101 ko nvarthatṛṣṇām visṛjet prāṇebhyo 'pi ya īpsitaḥ
07060102 yam kṛiṇātyasubhiḥ preṣṭhaistaskaraḥ sevako vaṇik
07060111 katham priyāyā anukampitāyāḥ saṅgam rahasyam rucirāmśca mantrān
07060112 suhṛtsu tatsnehasitaḥ śiśūnām kalākṣarāṇāmanuraktacittaḥ
07060121 putrān smaramstā duhitṛhr̥dayyā bhrātṛn svasṛrvā pitarau ca dīnau
07060122 gṛhān manojnōruparicchadāmśca vṛttiśca kulyāḥ paśubhr̥tyavargān
07060131 tyajeta kośaskṛdivehamānaḥ karmāṇi lobhādavitṛptakāmaḥ
07060132 aupasthyajaihvam bahumanyamānaḥ katham virajyeta durantamohaḥ
07060141 kuṭumbapoṣāya viyan nijāyur na budhyate 'rtham vihataṁ pramattaḥ
07060142 sarvatra tāpatrayaduḥkhitātmā nirvidyate na svakuṭumbarāmaḥ
07060151 vitteṣu nityābhiniṣṭacetā vidvāmśca doṣam paravittahartuḥ
07060152 pretyeha vāthāpyajitendriyastad aśāntakāmo harate kuṭumbī
07060161 vidvān apītham danujāḥ kuṭumbaṁ puṣṇan svalokāya na kalpate vai
07060162 yaḥ svīyapārakyavibhinnabhāvas tamaḥ prapadyeta yathā vimūḍhaḥ
07060171 yato na kaścit kva ca kutracidvā dīnaḥ svamātmānamalam samarthaḥ
07060172 vimocitum kāmadr̥śām vihāra kṛdāmṛgo yannigado visargaḥ
07060181 tato vidūrāt parihr̥tya daityā daityeṣu saṅgam viṣayātmakeṣu
07060182 upeta nārāyaṇamādidevam sa muktasaṅgairiṣito 'pavargaḥ
07060191 na hyacyutam priṇayato bahvāyāso 'surātmajāḥ
07060192 ātmatvāt sarvabhūtānām siddhatvādiha sarvataḥ
07060201 parāvareṣu bhūteṣu brahmāntasthāvarādiṣu
07060202 bhautikeṣu vikāreṣu bhūteṣvatha mahatsu ca

07060211 guṇeṣu guṇasāmye ca guṇavyatikare tathā
07060212 eka eva paro hyātmā bhagavān īsvaro 'vyayah
07060221 pratyagātmasvarūpeṇa dṛṣyārūpeṇa ca svayam
07060222 vyāpyavyāpakanirdeśyo hyanirdeśyo 'vikalpitaḥ
07060231 kevalānubhavananda svarūpaḥ parameśvaraḥ
07060232 māyayāntarhitaiśvarya īyate guṇasargayā
07060241 tasmāt sarveṣu bhūteṣu dayām kuruta sauhṛdam
07060242 bhāvamāsuramunmucya yayā tuṣyatyadhokṣajah
07060251 tuṣṭe ca tatra kimalabhyamananta ādye
07060252 kiṁ tairguṇavyatīkarādiha ye svasiddhāḥ
07060253 dharmādayaḥ kimaguṇena ca kāṅkṣitena
07060254 sāraṁ juṣāṁ caraṇayorupagāyatām naḥ
07060261 dharmārthakāma iti yo 'bhihitastrivarga
07060262 īkṣā trayī nayadamau vividhā ca vārtā
07060263 manye tadetadakhilam nigamasya satyam
07060264 svātmārpaṇam svasuhṛdaḥ paramasya puṁsaḥ
07060271 jñānam tadetadamalam duravāpamāha
07060272 nārāyaṇo narasakhaḥ kila nāradāya
07060273 ekāntinām bhagavatastadakiñcanānām
07060274 pādāravindarajasāplutadehinām syāt
07060281 śrutametān mayā pūrvam jñānam vijñānasamyutam
07060282 dharmam bhāgavatam śuddham nāradāddevadarśanāt
07060290 śrīdaityaputrā uvāca
07060291 prahrāda tvam vayam cāpi narte 'nyam vidmahe gurum
07060292 etābhyām guruputrābhyām bālānāmapi hīsvarau
07060301 bālasyaṅtaḥpurasthasya mahatsaṅgo duranvayaḥ
07060302 chindhi naḥ saṁśayam saumya syāc cedvisrambhakāraṇam
07070010 śrīnārada uvāca
07070011 evam daityasutaiḥ pṛṣṭo mahābhāgavato 'surah
07070012 uvāca tām smayamānaḥ smaran madanubhāṣitam
07070020 śrīprahrāda uvāca
07070021 pitari prasthite 'smākaṁ tapase mandarācalam
07070022 yuddhodyamam param cakrurvibudhā dānavān prati
07070031 pipīlikairahiriva diṣṭyā lokopatāpanaḥ
07070032 pāpēna pāpo 'bhakṣīti vadanto vāsavādayaḥ
07070041 teṣāmatibalodyogam niśamyāsurayūthapāḥ
07070042 vadhyamānāḥ surairbhītā dudruvuḥ sarvato diśam
07070051 kalatraputravittāptān grhān paśuparicchadān
07070052 nāvekṣyamāṅastvaritāḥ sarve prāṇaparīpsavaḥ
07070061 vyalumpān rājaśībīramamarā jayakāṅkṣiṇaḥ
07070062 indrastu rājamahiṣīm mātaram mama cāgrahīt
07070071 nīyamānām bhayodvignām rudatīm kurarīmiva
07070072 yadṛcchayāgatatatra devaṣirdadṛṣe pathi
07070081 prāha nainām surapate netumarhasyanāgasam
07070082 muñca muñca mahābhāga satīm paraparigraham
07070090 śrīindira uvāca
07070091 āste 'syā jāṭhare vīryamaviśahyam suradviṣaḥ
07070092 āsyatām yāvat prasavam mokṣye 'rthapadavīm gataḥ
07070100 śrīnārada uvāca
07070101 ayam niṣkilbiṣaḥ sākṣān mahābhāgavato mahān
07070102 tvayā na prāpsyate saṁsthāmanantānucarō balī
07070111 ityuktastām vihāyendro devaṣermānayan vacaḥ
07070112 anantapriyabhaktyainām parikramya divam yayau
07070121 tato me mātaramṛṣiḥ samānīya nijāśrame
07070122 āsvāsyehosyatām vatse yāvat te bharturāgamah
07070131 tathetyavātsīddevarṣerantike sākutobhayā
07070132 yāvaddaityapatirghorāt tapaso na nyavartata
07070141 ṛṣim paryacarāt tatra bhaktyā paramayā satī
07070142 antarvatnī svagarbhasya kṣemāyecchāprasūtaye
07070151 ṛṣiḥ kāruṇikastasyaḥ prādādubhayamīśvaraḥ
07070152 dharmasya tattvam jñānam ca māmapyuddiśya nirmalam
07070161 tat tu kālasya dīrghatvāt strītvān mātustirodadhe
07070162 ṛṣiṇānugṛhītām mām nādhunāpyajahāt smṛtiḥ
07070171 bhavatāmapi bhūyān me yadi śraddadhate vacaḥ
07070172 vaiśaradī dhīḥ śraddhātaḥ strībālānām ca me yathā

07070181 janmādyāḥ ṣaḍ ime bhāvā dr̥ṣṭā dehasya nātmanah
07070182 phalānāmiva vṛkṣasya kāleneśvaramūrtinā
07070191 ātmā nityo 'vyayaḥ śuddha ekaḥ kṣetrañña āśrayaḥ
07070192 avikriyaḥ svadṛg heturvyāpako 'saṅgyanāvṛtaḥ
07070201 etairdvādaśabhirvidvān ātmano lakṣaṇaiḥ paraiḥ
07070202 ahaṁ mametyasadbhāvaṁ dehādu mohajaṁ tyajet
07070211 svarṇaṁ yathā grāvasu hemakāraḥ kṣetreṣu yogaistadabhijña āpnuyāt
07070212 kṣetreṣu deheṣu tathātmayogair adhyātmavidbrahmagatiṁ labheta
07070221 aṣṭau prakṛtayaḥ proktāstraya eva hi tadguṇāḥ
07070222 vikārāḥ ṣoḍaśācāryaiḥ pumān ekaḥ samanvayāt
07070231 dehastu sarvasaṅghāto jagat tasthuriti dvidhā
07070232 atraiva mṛgyaḥ puruṣo neti netīyatat tyajan
07070241 anvayavyatirekeṇa vivekenośatātmanā
07070242 svargasthānasamāmnāyairvimṛśadbhirasatvaraiḥ
07070251 buddherjāgaraṇaṁ svapnaḥ suṣuptiriti vṛttayaḥ
07070252 tā yenaivānubhūyante so 'dhyakṣaḥ puruṣaḥ paraḥ
07070261 ebhistrivarnaḥ paryastairbuddhibhedaiḥ kriyodbhavaiḥ
07070262 svarūpamātmano budhyedgandhairvāyuvivānvayāt
07070271 etaddvāro hi saṁsāro guṇakarmanibandhanaḥ
07070272 ajñānamūlo 'pārtho 'pi puṁsaḥ svapna ivārpyate
07070281 tasmādbhavadbhiḥ kartavyaṁ karmaṇāṁ triguṇātmanām
07070282 bījanirharaṇaṁ yogaḥ pravāhoparamo dhiyaḥ
07070291 tatropāyasahasrāṇāmayaṁ bhagavatoditaḥ
07070292 yadiśvare bhagavati yathā yairāñjasā ratiḥ
07070301 guruśuśrūṣayā bhaktyā sarvalabdharpaṇena ca
07070302 saṅgena sādhubhaktānāmīśvarārādhanena ca
07070311 śraddhayā tatkathāyāṁ ca kīrtanairguṇakarmanām
07070312 tatpādāmburuhadhyānāt talliṅgekṣārhaṇādibhiḥ
07070321 hariḥ sarveṣu bhūteṣu bhagavān āsta īśvaraḥ
07070322 iti bhūtāni manasā kāmaistaiḥ sādhu mānayet
07070331 evaṁ nirjitaṣaḍvargaiḥ kriyate bhaktirīśvare
07070332 vāsudeve bhagavati yayā saṁlabhyate ratiḥ
07070341 niśamya karmāṇi guṇān atulyān vīryāṇi līlātanubhiḥ kṛtāni
07070342 yadātiharṣotpulakāśrugadgadaṁ protkaṇṭha udgāyati rauti nr̥tyati
07070351 yadā grahagrasta iva kvaciddhasaty ākrandate dhyāyati vandate janam
07070352 muhuḥ śvasan vakti hare jagatpate nārāyaṇetyātmamatirgatatraḥ
07070361 tadā pumān muktasamastabandhanas tadbhāvabhāvānukṛtāśayākṛtiḥ
07070362 nirdagdhabījānuśayo mahīyasā bhaktiprayogeṇa sametyadhokṣajam
07070371 adhokṣajālambhamihāśubhātmanah śarīriṇah saṁsṛticakraśātanam
07070372 tadbrahmanirvāṇasukhaṁ vidurbudhās tato bhajadhvaṁ hr̥daye hr̥dīśvaram
07070381 ko 'tiprayāso 'surabālakā harer upāsane sve hr̥dī chidravat sataḥ
07070382 svayātmanah sakhyuraśeśadehinām sāmānyataḥ kim viṣayopapādanaiḥ
07070391 rāyaḥ kalatraṁ paśavaḥ sutādayo gr̥hā mahī kuñjakośabhūtayaḥ
07070392 sarve 'rthakāmāḥ kṣaṇabhaṅgurāyuṣaḥ kurvanti martyasya kiyat priyaṁ calāḥ
07070401 evaṁ hi lokāḥ kratubhiḥ kṛtā amī kṣayīṣṇavaḥ sātīśayā na nirmalāḥ
07070402 tasmādadṛṣṭaśrutadūṣaṇaṁ paraṁ bhaktyoktayeśaṁ bhajatātmalabdhave
07070411 yadartha iha karmāṇi vidvanmānyasakṛn naraḥ
07070412 karotyato viparyāsamamoghaṁ vindate phalam
07070421 sukhāya duḥkhamokṣāya saṅkalpa iha karmaṇah
07070422 sadāpnotīhayā duḥkhamanīhāyāḥ sukhāvṛtaḥ
07070431 kāmān kāmayate kāmyairyadarthamiha pūruṣaḥ
07070432 sa vai dehastu pāraḥ bhaṅguro yātyupaiti ca
07070441 kimu vyavahitāpatya dārāgaradhanādayaḥ
07070442 rājyakośagajāmātya bhr̥tyāptā mamatāspadāḥ
07070451 kimetairātmanastucchaiḥ saha dehena naśvaraiḥ
07070452 anarthairarthasaṅkāśairnityānandarasodadheḥ
07070461 nirūpyatāmiha svārthaḥ kiyān dehabhr̥to 'surāḥ
07070462 niṣekādiṣvavasthāsu kliśyamānasya karmabhiḥ
07070471 karmānyārabhate dehī dehenātmānuvartinā
07070472 karmabhistanute dehamubhayaṁ tvavivekataḥ
07070481 tasmādarthāśca kāmāśca dharmāśca yadapāśrayāḥ
07070482 bhajatānīhayātmānāmanīhaṁ harimīśvaram
07070491 sarveṣāmapi bhūtānām harirātmeśvaraḥ priyaḥ
07070492 bhūtairmahadbhiḥ svakṛtaiḥ kṛtānām jīvasaṁjñitah
07070501 devo 'suro manuṣyo vā yakṣo gandharva eva vā

07070502 bhajan mukundacaraṇam svastimān syādyathā vayam
07070511 nālaṁ dvijatvaṁ devatvamṛṣitvaṁ vāsurātmaajāḥ
07070512 prīṇanāya mukundasya na vṛttam na bahujñatā
07070521 na dānaṁ na tapo nejyā na śaucaṁ na vratāni ca
07070522 prīyate 'malayā bhaktyā hariranyadviḍambanam
07070531 tato harau bhagavati bhaktim kuruta dānavāḥ
07070532 ātmaupamyena sarvatra sarvabhūtātmanīśvare
07070541 daiteyā yakṣarakṣāmsi striyaḥ śūdrā vrajaukaṣaḥ
07070542 khagā mṛgāḥ pāpajīvāḥ santi hyacyutatām gatāḥ
07070551 etāvān eva loke 'smin puṁsaḥ svārthaḥ paraḥ smṛtaḥ
07070552 ekāntabhaktirgovinde yat sarvatra tadīkṣaṇam
07080010 śrīnārada uvāca
07080011 atha daityasutāḥ sarve śrutvā tadanuvarṇitam
07080012 jagṛhurniravadyatvān naiva gurvanuśikṣitam
07080021 athācāryasutasteṣāṁ buddhimekāntasaṁsthitām
07080022 ālakṣya bhītastvarito rājña āvedayadyathā
07080031 śrutvā tadapriyaṁ daityo duḥsaham tanayānayaṁ
07080032 kopāveśacaladgātraḥ putram hantum mano dadhe
07080041 kṣiptvā paruṣayā vācā prahrādamatadarhaṇam
07080042 āhekṣamānaḥ pāpena tiraścīnena cakṣuṣā
07080051 praśrayāvanatām dāntām baddhāñjalimavasthitam
07080052 sarpaḥ padāhata iva śvasan prakṛtidāruṇaḥ
07080060 śrīhiraṇyakaśīpuruvāca
07080061 he durvinīta mandātman kulabhedakarādhama
07080062 stabdham macchāsanodvṛttam neṣye tvādyā yamakṣayam
07080071 krudhasya yasya kampante trayo lokāḥ saheśvarāḥ
07080072 tasya me 'bhītavan mūḍha śāsanam kim balo 'tyagāḥ
07080080 śrīprahrāda uvāca
07080081 na kevalam me bhavataśca rājan sa vai balaṁ balinām cāpareṣām
07080082 pare 'vare 'mī sthirajaṅgamā ye brahmādayo yena vaśam praṇītāḥ
07080091 sa īśvaraḥ kāla urukramo 'sāv ojaḥ sahaḥ sattvabalendriyātmā
07080092 sa eva viśvaṁ paramaḥ svaśaktibhiḥ srjatyavatyatti guṇatrayeśaḥ
07080101 jahyāsuraṁ bhāvamimaṁ tvamātmanaḥ samaṁ mano dhatsva na santi vidviṣaḥ
07080102 rte 'jitādātmana utpathe sthitāt taddhi hyanantasya mahat samarhaṇam
07080111 dasyūn purā ṣaṇ na vijitya lumpato manyanta eke svajitā diśo daśa
07080112 jitātmano jñasya samasya dehinām sādhoḥ svamohaprabhavāḥ kutaḥ pare
07080120 śrīhiraṇyakaśīpuruvāca
07080121 vyaktam tvam martukāmo 'si yo 'timātram vikatthase
07080122 mumūrṣūṇām hi mandātman nanu syurvīklavā giraḥ
07080131 yastvayā mandabhāgyokto madanyo jagadīśvaraḥ
07080132 kvāsau yadi sa sarvatra kasmāt stambhe na dṛśyate
07080141 so 'ham vikatthamānasya śiraḥ kāyāddharāmi te
07080142 gopāyeta haristvādyā yaste śaraṇamīpsitam
07080151 evam duruktairmuhurardayan ruṣā sutam mahābhāgavataṁ mahāsurāḥ
07080152 khaḍgam pragṛhyotpatito varāsanāt stambham tatādātibalāḥ svamuṣṭinā
07080161 tadaiva tasmin ninado 'tibhīṣaṇo babhūva yenāṇḍakataḥamasphuṭat
07080162 yaṁ vai svadhīṣṇyopagataṁ tvajādayaḥ śrutvā svadhāmātyayamaṅga menire
07080171 sa vikraman putravadhepsurojasā niśamya nirhrādamapūrvamadbhutam
07080172 antaḥsabhāyām na dadarśa tatpadaṁ vitatrasuryena surāriyūthapāḥ
07080181 satyaṁ vidhātum nijabhṛtyabhāṣitaṁ vyāptim ca bhūteṣvakhileṣu cātmanaḥ
07080182 adṛśyatātyadbhutarūpamudvahan stambhe sabhāyām na mṛgam na mānuṣam
07080191 sa sattvamenam parito vipaśyan stambhasya madhyādanunirjihānam
07080192 nāyam mṛgo nāpi naro vicitram aho kimetan nṛmṛgendrarūpam
07080201 mīmāṁsamānasya samutthito 'grato nṛsimharūpastadalam bhayānakam
07080202 prataptacāmīkaraṇaḥcalocanam sphurat saṭakeśarajṛmbhitānam
07080211 karāladamṣtram karavālacāñcala kṣurāntajihvam bhrukuṭīmukholbaṇam
07080212 stabdhordhvakarṇam girikandarādbhuta vyāntāsyānāsam hanubhedabhīṣaṇam
07080221 divisprṣat kāyamadīrghapīvara grīvoruvakṣaḥsthalamalpamadhyamam
07080222 candrāmśugauraiśchuritam tanūruhair viṣvag bhujānīkaśatam nakhāyudham
07080231 durāsadam sarvanijetarāyudha pravekavidrāvitadaityadānavam
07080232 prāyeṇa me 'yam hariṇorumāyinā vadhaḥ smṛto 'nena samudyatena kim
07080241 evam bruvanstvabhyapatadgadāyudho nadan nṛsimham prati daityakuñjaraḥ
07080242 alakṣito 'gnau patitaḥ pataṅgamo yathā nṛsimhaujasi so 'surastadā
07080251 na tadvicitram khalu sattvadhāmani svatejasā yo nu purāpibat tamaḥ
07080252 tato 'bhipyadyābhyahanan mahāsuro ruṣā nṛsimham gadayoruvegayā

07080261 tam vikramantam sagadam gadadharo mahoragam tarkshyasuto yathagrahit
07080262 sa tasya hastokalitastadasuro vikridato yadvadahirgarutmatah
07080271 asadhvamanyanta hrtaukaso 'marā ghanacchadā bhārata sarvadhishnyapāh
07080272 tam manyamāno nijavīryasaṅkitam yadhastamukto nr̥harim mahāsuraḥ
07080273 punastamāsajjata khadgacarmanī pragr̥hya vegena gataśramo mrdhe
07080281 tam śyenavegam śatacandravartmabhiś carantamacchidramuparyadho hariḥ
07080282 kṛtvāṭṭahāsam kharamutsvanolbaṇam nimilitākṣam jagr̥he mahājavaḥ
07080291 viśvak sphurantam grahaṇāturam harir vyālo yathākhum kuliśākṣatatvacam
07080292 dvāryūrumāpatya dadāra līlayā nakhairiyathāhim garuḍo mahāviśam
07080301 samrambhaduṣprekṣyakarālalocano vyāttānanāntam vilihan svajihvayā
07080302 asṛglavāktāruṇakeśārānāno yathāntramālī dvipahatyayā hariḥ
07080311 nakhānkurotpāṭitahr̥tsaroruham visr̥jya tasyānucarān udāyudhān
07080312 ahan samastān nakhaśastrapāṇibhir doraṇḍayūtho 'nupathān sahasraśaḥ
07080321 saṭāvadhūtā jaladāḥ parāpatan grahāśca tadr̥ṣṭivimuṣṭarociṣaḥ
07080322 ambhodhayaḥ śvāsahatā vicukṣubhur nirhrādabhītā digibhā vicukruśuḥ
07080331 dyaustatsaṭokṣiptavimānasaṅkulā protsarpata kṣmā ca padābhipīḍitā
07080332 śailāḥ samutpeturamuṣya ramhasā tattejasā kham kakubho na rejire
07080341 tataḥ sabhāyāmupaviṣṭamuttame nr̥pāsane sambhr̥tatejasam vibhum
07080342 alakṣitadvairathamatyamarṣaṇam pracaṇḍavaktram na babhāja kaścana
07080351 niśāmya lokatrayamastakajvaram tamādidaityam hariṇā hatam mrdhe
07080352 praharṣavegotkalitānānā muhuḥ prasūnavarṣairvavr̥ṣuḥ surastriyaḥ
07080361 tadā vimānāvalibhīrnabhastalam didṛkṣatām saṅkulamāsa nākinām
07080362 surānakā dundubhayo 'tha jaghnire gandharvamukhyā nanṛturjaguḥ striyaḥ
07080371 tatropavrajya vibudhā brahmendragiriśādayaḥ
07080372 ṛṣayaḥ pitarāḥ siddhā vidyādharamahoragāḥ
07080381 manavaḥ prajānām patayo gandharvāpsaracāraṇāḥ
07080382 yakṣāḥ kimpuruṣastāta vetālāḥ sahakinnarāḥ
07080391 te viṣṇupārśadāḥ sarve sunandakumudādayaḥ
07080392 mūrdhni baddhāñjalipuṭā āsīnam tivr̥tatejasam
07080393 īḍire naraśārdulam nātidūracarāḥ pṛthak
07080400 śrībrahmovāca
07080401 nato 'smyanantāya durantaśaktaye vicitravīryāya pavitrakarmaṇe
07080402 viśvasya sargasthitisāmyamān guṇaiḥ svalīlayā sandadhate 'vyayātmane
07080410 śrīrudra uvāca
07080411 kopakālo yugāntaste hato 'yamasuro 'lpakaḥ
07080412 tatsutam pāhyupar̥tam bhaktam te bhaktavatsala
07080420 śrīindra uvāca
07080421 pratyānītāḥ parama bhavatā trāyatā naḥ svabhāgā
07080422 daityākrāntam hr̥dayakamalam tadgr̥ham pratyabodhi
07080423 kālagrastam kiyadidamaho nātha śuśrūṣatām te
07080424 muktisteṣām na hi bahumatā nārasimhāparaiḥ kim
07080430 śrīṛṣaya ūcuḥ
07080431 tvaṁ nastapaḥ paramamāttha yadātmatejo
07080432 yenedamādīpuruṣātmagatam sasarktha
07080433 tadvipraluptamamunādya śaraṇyapāla
07080434 rakṣāgr̥hitavapuṣā punaranvamamsthāḥ
07080440 śrīpitara ūcuḥ
07080441 śrāddhāni no 'dhibubhuje prasabham tanūjair
07080442 dattāni tīrthasamaye 'pyapibat tilāmbu
07080443 tasyodarān nakhavidīrṇavapādya ārcchat
07080444 tasmai namo nr̥haraye 'khiladharmagoptre
07080450 śrīsiddhā ūcuḥ
07080451 yo no gatim yogasiddhāmasādhur ahārṣīdyogatapobalena
07080452 nānā darpaṁ tam nakhairvidadāra tasmai tubhyaṁ praṇatāḥ smo nr̥simha
07080460 śrīvidyādhara ūcuḥ
07080461 vidyām pṛthag dhāraṇayānurāddhām nyāsedhadajño balavīryadr̥ptaḥ
07080462 sa yena saṅkhye paśuvaddhatastam māyānr̥simham praṇatāḥ sma nityam
07080470 śrīnāgā ūcuḥ
07080471 yena pāpena ratnāni strīratnāni hr̥tāni naḥ
07080472 tadvakṣaḥpātanenāsām dattānanda namo 'stu te
07080480 śrīmanava ūcuḥ
07080481 manavo vyaṁ tava nideśakāriṇo ditijena deva paribhūtasetaḥ
07080482 bhavatā khalāḥ sa upasamhr̥taḥ prabho karavāma te kimanuśādhi kiṅkarān
07080490 śrīprajāpataya ūcuḥ
07080491 prajeśā vyaṁ te pareśābhisṛṣṭā na yena prajā vai sr̥jāmo niśiddhāḥ

07080492 sa eṣa tvayā bhinnavakṣā nu śete jaganmaṅgalaṁ sattvamūrte 'vatāraḥ
 07080500 śrīgandharvā ūcuḥ
 07080501 vyaṁ vibho te naṭanātyagāyakā yenātmasādvīryabalaujasā kṛtāḥ
 07080502 sa eṣa nīto bhavatā daśānimāṁ kimutpathasthaḥ kuśalāya kalpate
 07080510 śrīcāraṇā ūcuḥ
 07080511 hare tavāṅghripañkajaṁ bhavāpavargamāśritāḥ
 07080512 yadeṣa sādhuḥcchayastvayāsuraḥ samāpitaḥ
 07080520 śrīyakṣā ūcuḥ
 07080521 vayanamucaramukhyāḥ karmabhiste manojñais
 07080522 ta iha ditisutena prāpitā vāhakatvam
 07080523 sa tu janaparitāpaṁ tatkr̥tāṁ jānatā te
 07080524 narahara upanītaḥ pañcatāṁ pañcaviṁśa
 07080530 śrīkimpuruṣā ūcuḥ
 07080531 vyaṁ kimpuruṣāstvam tu mahāpuruṣa īśvaraḥ
 07080532 ayaṁ kupuruṣo naṣṭo dhikkṛtāḥ sādhubhīryadā
 07080540 śrīvaitālikā ūcuḥ
 07080541 sabhāsu satreṣu tavāmalaṁ yaśo gītvā saparyāṁ mahatīm labhāmahe
 07080542 yastāmanaiśīdvaśameṣa durjano dviṣṭyā hataste bhagavan yathāmayāḥ
 07080550 śrīkinnarā ūcuḥ
 07080551 vyaṁ mīśa kinnaragaṇāstavanugā ditijena viṣṭimamunānukāritāḥ
 07080552 bhavatā hare sa vṛjino 'vasādito narasimha nātha vibhavāya no bhava
 07080560 śrīviṣṇupārśadā ūcuḥ
 07080561 adyaitaddharinararūpamadbhutam te dr̥ṣṭāṁ naḥ śaraṇada sarvalokaśarma
 07080562 so 'yaṁ te vidhikara īśa vipraśaptas tasyedaṁ nidhanamanugrahāya vidmaḥ
 07090010 śrīnārada uvāca
 07090011 evaṁ surādayaḥ sarve brahmarudrapuraḥ sarāḥ
 07090012 nopaitumaśakan manyu samrambhaṁ sudurāsadam
 07090021 sāksāt śrīḥ preṣitā devairdr̥ṣṭvā taṁ mahadadbhutam
 07090022 adṛṣṭāśrutapūrvatvāt sā nopeyāya śaṅkitā
 07090031 prahrādaṁ preṣayāmāsa brahmāvasthitamantike
 07090032 tāta praśamayopehi svapitre kupitaṁ prabhum
 07090041 tatheti śanakai rājan mahābhāgavato 'rbhakaḥ
 07090042 upetya bhuvi kāyena nanāma vidhṛtāñjaliḥ
 07090051 svapādamūle patitaṁ tamarbhakaṁ vilokya devaḥ kṛpayā pariplutaḥ
 07090052 utthāpya tacchīrṣnyadadhāt karāmbujāṁ kālāhivitrastadhiyāṁ kṛtābhayam
 07090061 sa tatkarasparśadhutākhlāśubhaḥ sapadyabhivyaktaparātmarāśanaḥ
 07090062 tatpādapadmaṁ hṛdi nirvṛto dadhau hr̥ṣyattanuh klinnahr̥daśrulocanaḥ
 07090071 astauśiddharimekāgra manasā susamāhitaḥ
 07090072 premagadgadayā vācā tannyastahr̥dayekṣaṇaḥ
 07090080 śrīprahrāda uvāca
 07090081 brahmādayaḥ suragaṇā munayo 'tha siddhāḥ
 07090082 sattvaikatānagatayo vacasāṁ pravāhaiḥ
 07090083 nārādhituṁ puruṅaṇairadhunāpi pipruḥ
 07090084 kim toṣṭumarhati sa me harirugrajāteḥ
 07090091 manye dhanābhijanarūpatapaḥśrutaujas
 07090092 tejaḥprabhāvabalapauruṣabuddhiyogāḥ
 07090093 nārādhanāya hi bhavanti parasya puṁso
 07090094 bhaktyā tutoṣa bhagavān gajayūthapāya
 07090101 viprāddviṣaḍguṇayutādaravindanābha
 07090102 pādāravindavimukhāt śvapacaṁ variṣṭham
 07090103 manye tadarpitamanovacanehitārtha
 07090104 prāṇaṁ punāti sa kulaṁ na tu bhūrimānaḥ
 07090111 naivātmanaḥ prabhurayaṁ nijalābhapūrṇo
 07090112 mānaṁ janādaividuṣaḥ karuṇo vṛṇīte
 07090113 yadyaj jano bhagavate vidadhīta mānaṁ
 07090114 tac cātmane pratimukhasya yathā mukhaśrīḥ
 07090121 tasmādahaṁ vigataviklava īśvarasya
 07090122 sarvātmanā mahi gr̥ṇāmi yathā manīṣam
 07090123 nīco 'jayā guṇavisargamanupraviṣṭaḥ
 07090124 pūyeta yena hi puṁān anuvarṇitena
 07090131 sarve hyamī vidhikarāstava sattvadhāmmo
 07090132 brahmādayo vayaniveśa na codvijantaḥ
 07090133 kṣemāya bhūtaya utātmasukhāya cāsya
 07090134 vikrīḍitaṁ bhagavato rucirāvatāraiḥ
 07090141 tadyaccha manyumasuraśca hatastvayādya

07090142 modeta sādthurapi vṛścikasarpatyā
 07090143 lokāśca nirvṛtimitāḥ pratiyanti sarve
 07090144 rūpaṃ nṛsimha vibhayāya janāḥ smaranti
 07090151 nāhaṃ bibhemyajita te 'tibhayānakāśya
 07090152 jihvārkanetrabhrukuṭīrabhasogradamṣṭrāt
 07090153 āntrasrajaḥkṣatajakeśaraśaṅkukarṇān
 07090154 nirhrādabhītadigibhādaribhinnakhāgrāt
 07090161 trasto 'smyahaṃ kṛpaṇavatsala duḥsahogra
 07090162 sāmsārakahakadanādgrasatām praṇītaḥ
 07090163 baddhaḥ svakarmabhiruśattama te 'nghrimūlam
 07090164 prīto 'pavargaśaraṇam hvayase kadā nu
 07090171 yasmāt priyāpriyaviyogasaṃyogajanma
 07090172 śokāgninā sakalayoniṣu dahyamānaḥ
 07090173 duḥkhaṣadham tadapi duḥkhamataddhiyāham
 07090174 bhūman bhramāmi vada me tava dāsyayogam
 07090181 so 'ham priyasya suhrdaḥ paradevatāyā
 07090182 līlakathāstava nṛsimha viriṅcagītāḥ
 07090183 añjastitarmyanugṛṇan guṇavipramukto
 07090184 durgāṇi te padayugālayahaṃsasaṅgaḥ
 07090191 bālasya neha śaraṇam pitarau nṛsimha
 07090192 nārtasya cāgamudanvati majjato nauḥ
 07090193 taptasya tatpratividhirya ihāñjaseṣṭas
 07090194 tāvad vibho tanubhṛtām tvadupekṣitānām
 07090201 yasmin yato yarhi yena ca yasya yasmād
 07090202 yasmai yathā yaduta yastvaparaḥ paro vā
 07090203 bhāvah karoti vikaroti pṛthak svabhāvah
 07090204 sañcoditastadakhilam bhavataḥ svarūpam
 07090211 māyā manaḥ sṛjati karmamayaṃ balīyaḥ
 07090212 kālena coditaguṇānumatena puṃsaḥ
 07090213 chandomayaṃ yadajayārpitaṣoḍaśāraṃ
 07090214 sāmsārakahakramaja ko 'titaret tvadanyaḥ
 07090221 sa tvam hi nityavijitātmaguṇaḥ svadhāmnā
 07090222 kālo vaśīkṛtavisṛjyavisargaśaktiḥ
 07090223 cakre visṛṣṭamajayeśvara ṣoḍaśāre
 07090224 niṣpīdyamānamupakarṣa vibho prapannam
 07090231 drṣṭā mayā divi vibho 'khiladhiṣṇyapānām
 07090232 āyuh śriyo vibhava icchati yān jano 'yam
 07090233 ye 'smat pituḥ kupitahāsaviṛmbhitabhrū
 07090234 visphūrjitena lulitāḥ sa tu te nirastaḥ
 07090241 tasmādamūstanubhṛtāmamahamāśiṣo 'jña
 07090242 āyuh śriyam vibhavamaṇḍriyamāviriṅcyāt
 07090243 necchāmi te vilulitān uruvikramaṇa
 07090244 kālātmanopanaya mām nijabhṛtyapārśvam
 07090251 kutrāśiṣaḥ śrutisukhā mṛgatṛṣṇirūpāḥ
 07090252 kvedaṃ kalevaramaśeṣarujām virohaḥ
 07090253 nirvidyate na tu jano yadapīti vidvān
 07090254 kāmānalam madhulavaiḥ śamayan durāpaiḥ
 07090261 kvāham rajaḥprabhava īśa tamo 'dhike 'smin
 07090262 jātaḥ suretarakule kva tavānukampā
 07090263 na brahmaṇo na tu bhavasya na vai ramāyā
 07090264 yan me 'rpitaḥ śirasi padmakaraḥ prasādaḥ
 07090271 naiṣā parāvaramatirbhavato nanu syāj
 07090272 jantoryathātmasuhrdo jagatastathāpi
 07090273 saṃsevayā surataroriva te prasādaḥ
 07090274 sevānurūpamudayo na parāvaratvam
 07090281 evaṃ janam nipatitam prabhavāhikūpe
 07090282 kāmābhikāmanu yaḥ prapatan prasaṅgāt
 07090283 kṛtvātmasāt surarṣiṇā bhagavan grhītaḥ
 07090284 so 'ham katham nu visṛje tava bhṛtyasevām
 07090291 matprānarakṣaṇamananta piturvadhaśca
 07090292 manye svabhṛtyarṣivākyamṛtam vidhātum
 07090293 khaḍgam pragṛhya yadavocadasadvidhitsuḥ
 07090294 tvāmīśvaro madaparo 'vatu kaṃ harāmi
 07090301 ekastvameva jagadetamamuṣya yat tvam
 07090302 ādyantayoḥ pṛthag avasyasi madhyataśca

07090303 sr̥ṣṭvā guṇavyatikaram̐ nijamāyayedam̐
 07090304 nāneva tairavasitastadanupraviṣṭaḥ
 07090311 tvamvā idam̐ sadasadīśa bhavām̐stato 'nyo
 07090312 māyā yadātmaparabuddhiriyam̐ hyapārthā
 07090313 yadyasya janma nidhanam̐ sthitiṛīkṣaṇam̐ ca
 07090314 tadvaitadeva vasukālavadasṭitarvoḥ
 07090321 nyasyedamātmani jagadvilayāmbumadhye
 07090322 śeṣetmanā nijasukhānubhavo nirīhaḥ
 07090323 yogena mīlitadr̥gātmanipītanidras
 07090324 turye sthito na tu tamo na guṇām̐śca yuñkṣe
 07090331 tasyaiva te vapuridam̐ nijakālaśaktyā
 07090332 sañcoditaprakṛtidharmaṇa ātmagūḍham
 07090333 ambhasyanantaśayanādviramatsamādhē
 07090334 nābherabhūt svakaṇikāvaṭavanmahābjam
 07090341 tatsambhavaḥ kavirato 'nyadapaśyamānas
 07090342 tvām̐ bījamātmani tataṁ sa bahirvicintya
 07090343 nāvindadabdaśatamapsu nimajjamāno
 07090344 jāte 'nkure kathamuhopalabheta bījam
 07090351 sa tvātmayonirativismita āśrito 'bjam
 07090352 kālena tīvratapasā pariśuddhabhāvaḥ
 07090353 tvāmātmanīśa bhuvi gandhamivātisūkṣmam̐
 07090354 bhūtendriyāśayamaye vitataṁ dadarśa
 07090361 evam̐ sahasravadanāṅghriśiraḥkaroru
 07090362 nāsādyakarṇanayanābharanāyudhādhyam
 07090363 māyāmayaṁ sadupalakṣitasanniveśam̐
 07090364 dr̥ṣṭvā mahāpuruṣamāpa mudam̐ viriñcaḥ
 07090371 tasmai bhavān hayaśirastanuvam̐ hi bibhrad
 07090372 vedadruhāvatibalau madhukaiṭabhākhyau
 07090373 hatvānayac chrutigaṇām̐śca rajastamaśca
 07090374 sattvam̐ tava priyatamām̐ tanumāmananti
 07090381 ittham̐ nr̥tiryaḡṣidevajhaṣāvatārair
 07090382 lokān vibhāvayasi haṁsi jagat pratīpān
 07090383 dharmam̐ mahāpuruṣa pāsi yugānuvṛttam̐
 07090384 channaḥ kalau yadabhavastriyugo 'tha sa tvam
 07090391 naitan manastava kathāsu vikuṅṭhanātha
 07090392 samprīyate duritaduṣṭamasādhu tīvram
 07090393 kāmāturam̐ harśaśokabhayaiṣaṅārtam̐
 07090394 tasmin̐ katham̐ tava gatim̐ vimṛśāmi dīnaḥ
 07090401 jihvaikato 'cyuta vikarṣati māvitṛptā
 07090402 śīśno 'nyatastvagudaram̐ śravaṇam̐ kutaścit
 07090403 ghrāṇo 'nyataścapaladr̥k kva ca karmaśaktir
 07090404 bahvyaḥ sapatnya iva gehapatim̐ lunanti
 07090411 evam̐ svakarmapatitam̐ bhavavaitaraṅyām
 07090412 anyonyajanmamaranāśanabhītabhītam
 07090413 paśyan̐ janam̐ svaparavigrahavairamaitram̐
 07090414 hanteti pāracara pīpṛhi mūḍhamadya
 07090421 ko nvatra te 'khilaguro bhagavan prayāsa
 07090422 uttāraṇe 'sya bhavasambhavalopahetoḥ
 07090423 mūḍheṣu vai mahadanugraha ārtabandho
 07090424 kim̐ tena te priyajanān̐ anusevatām̐ naḥ
 07090431 naivodvije para duratyayavaitaraṅyās
 07090432 tvadvīryagāyanamahāmṛtamagnacittaḥ
 07090433 śoce tato vimukhacetasa indriyārtha
 07090434 māyāsukhāya bharamudvahato vimūḍhān
 07090441 prāyeṇa deva munayaḥ svavimuktikāmā
 07090442 maunam̐ caranti vijane na parārthaniṣṭhāḥ
 07090443 naitān̐ vihāya kṛpaṇān̐ vimumukṣa eko
 07090444 nānyam̐ tvadasya śaraṇam̐ bhramato 'nupaśye
 07090451 yan̐ maithunādigr̥hamedhisukham̐ hi tuccham̐
 07090452 kaṇḍūyanena karayoriva duḥkhaduḥkham
 07090453 tṛpyanti neha kṛpaṇā bahuduḥkhabhājaḥ
 07090454 kaṇḍūtivan̐ manasijam̐ viṣaheta dhīraḥ
 07090461 maunavrataśrutatapo 'dhyayanasvadharma
 07090462 vyākhyārahojapasamādhaya āpavargyāḥ
 07090463 prāyaḥ param̐ puruṣa te tvajitendriyāṅām̐

07090464 vārtā bhavantyuta na vātra tu dāmbhikānām
 07090471 rūpe ime sadasatī tava vedasṛṣṭe
 07090472 bījāṅkurāviva na cānyadarūpakasya
 07090473 yuktāḥ samakṣamubhayatra vicakṣante tvām
 07090474 yogena vahnimiva dāruṣu nānyataḥ syāt
 07090481 tvām vāyuragniravanirviyadambu mātrāḥ
 07090482 prāṇendriyāṇi hṛdayam cidanugrahaśca
 07090483 sarvaṁ tvameva saḡuṇo viguṇaśca bhūman
 07090484 nānyat tvadastyapi manovacasā niruktam
 07090491 naite guṇā na guṇino mahadādayo ye
 07090492 sarve manaḥ prabhṛtayaḥ sahadevamartyāḥ
 07090493 ādyantavanta urugāya vidanti hi tvām
 07090494 evaṁ vimṛśya sudhiyo viramanti śabdāt
 07090501 tat te 'rhattama namaḥ stutikarmapūjāḥ
 07090502 karma smṛtiścaraṇayoḥ śravaṇam kathāyām
 07090503 saṁsevayā tvayi vineti ṣaḍaṅgayā kim
 07090504 bhaktim janaḥ paramahaṁsagatau labheta
 07090510 śrīnārada uvāca
 07090511 etāvadvarṇitaguṇo bhaktyā bhaktena nirguṇaḥ
 07090512 prahrādam praṇatam pṛito yatamanyurabhāṣata
 07090520 śrībhagavān uvāca
 07090521 prahrāda bhadra bhadam te pṛito 'ham te 'surottama
 07090522 varam vṛṇiṣvābhimatam kāmapūro 'smyaham nṛṇām
 07090531 māmaprīṇata āyusman darśanam durlabham hi me
 07090532 dṛṣṭvā mām na punarjanturātmānam taptumarhati
 07090541 prīṇanti hyatha mām dhīrāḥ sarvabhāvena sādhaḥ
 07090542 śreyaskāmā mahābhāga sarvāsāmāśiṣām patim
 07090550 śrīnārada uvāca
 07090551 evaṁ pralobhyamāno 'pi varairlokapralobhanaiḥ
 07090552 ekāntitvādbhagavati naicchat tām asurottamaḥ
 07100010 śrīnārada uvāca
 07100011 bhaktiyogasya tat sarvamantarāyatayārbhakaḥ
 07100012 manyamāno hṛṣīkeśam smayamāna uvāca ha
 07100020 śrīprahrāda uvāca
 07100021 mā mām pralobhayotpattyā saktamkāmeṣu tairvaraiḥ
 07100022 tatsaṅgabhīto nirviṇṇo mumukṣustvāmupāśritaḥ
 07100031 bhṛtyalakṣaṇajijñāsurbhaktam kāmeṣvacodayat
 07100032 bhavān saṁsārabījeṣu hṛdayagranthiṣu prabho
 07100041 nānyathā te 'khilaguro ghaṭeta karuṇātmanaḥ
 07100042 yasta āśiṣa āśāste na sa bhṛtyaḥ sa vai vaṇik
 07100051 āśāsāno na vai bhṛtyaḥ svāminyāśiṣa ātmanaḥ
 07100052 na svāmī bhṛtyataḥ svāmyamicchan yo rāti cāśiṣaḥ
 07100061 aham tvakāmastvadbhaktastvam ca svāmyanapāśrayaḥ
 07100062 nānyathehāvayorartho rājasevakayoriva
 07100071 yadi dāsyasi me kāmān varāṁstvam varadaśabha
 07100072 kāmānām hṛdyasaṁroham bhavatastu vṛṇe varam
 07100081 indriyāṇi manaḥ prāṇa ātmā dharmo dhṛtirmatiḥ
 07100082 hrīḥ śrīstejah smṛtiḥ satyam yasya naśyanti janmanā
 07100091 vimuñcati yadā kāmān mānavo manasi sthitān
 07100092 tarhyeva puṇḍarīkākṣa bhagavattvāya kalpate
 07100101 om namo bhagavate tubhyaṁ puruṣāya mahātmane
 07100102 haraye 'dbhutasimhāya brahmaṇe paramātmane
 07100110 śrībhagavān uvāca
 07100111 naikāntino me mayi jātvihāśiṣa āśāsate 'mutra ca ye bhavadvidhāḥ
 07100112 tathāpi manvantarametadatra daityeśvarāṇāmanubhukṣva bhogān
 07100121 kathā madīyā juṣamāṇaḥ priyāstvam āveśya māmātmani santamekam
 07100122 sarveṣu bhūteṣvadhijāñmāśam yajasva yogena ca karma hinvan
 07100131 bhogena puṇyam kuśalena pāpam kalevaram kālajavena hitvā
 07100132 kīrtim viśuddhām suralokagītām vitāya māmeṣyasi muktabandhaḥ
 07100141 ya etat kīrtayen mahyam tvayā gītamidam naraḥ
 07100142 tvām ca mām ca smaran kāle karmabandhāt pramucyate
 07100150 śrīprahrāda uvāca
 07100151 varam varaya etat te varadeśān maheśvara
 07100152 yadanindat pitā me tvāmaividvāmsteja aiśvaram
 07100161 viddhāmarṣāśayaḥ sāksāt sarvalokagurum prabhum

07100162 bhrātr̥heti mṛṣādr̥ṣṭistvadbhakte mayi cāghavān
 07100171 tasmāt pitā me pūyeta durantāddustarādaghāt
 07100172 pūtaste 'pāṅgasamdr̥ṣṭastadā kṛpaṇavatsala
 07100180 śrībhagavān uvāca
 07100181 triḥsaptabhiḥ pitā pūtaḥ pitṛbhiḥ saha te 'nagha
 07100182 yat sādho 'sya kule jāto bhavān vai kulapāvanah
 07100191 yatra yatra ca madbhaktāḥ praśāntāḥ samadarśinaḥ
 07100192 sādhaveḥ samudācārāste pūyante 'pi kīkaṭāḥ
 07100201 sarvātmanā na himsanti bhūtagrāmeṣu kiñcana
 07100202 uccāvaceṣu daityendra madbhāvavigatasprhāḥ
 07100211 bhavanti puruṣa loke madbhaktāstvāmanuvratāḥ
 07100212 bhavān me khalu bhaktānām sarveṣām pratirūpadhr̥k
 07100221 kuru tvam pretakṛtyāni pituḥ pūtasya sarvaśaḥ
 07100222 madaṅgasparśanenāṅga lokān yāsyati suprajāḥ
 07100231 pitryam ca sthānamātiṣṭha yathoktam brahmavādibhiḥ
 07100232 mayyāveśya manastāta kuru karmāṇi matparaḥ
 07100240 śrīnārada uvāca
 07100241 prahrādo 'pi tathā cakre pituryat sāmparāyikam
 07100242 yathāha bhagavān rājannabhiṣikto dvijātibhiḥ
 07100251 prasādasumukham dr̥ṣṭvā brahmā naraharim harim
 07100252 stutvā vāgbhiḥ pavitrābhiḥ prāha devādibhirvṛtaḥ
 07100260 śrībrahmovāca
 07100261 devadevākhillādhyakṣa bhūtabhāvana pūrvaja
 07100262 diṣṭyā te nihataḥ pāpo lokasantāpano 'surah
 07100271 yo 'sau labdhavaro matto na vadhyo mama sṛṣṭibhiḥ
 07100272 tapoyogabalonnaddhaḥ samastanigamān ahan
 07100281 diṣṭyā tattanayaḥ sādhumahābhāgavato 'rbhakaḥ
 07100282 tvayā vimocito mṛtyordiṣṭyā tvām samito 'dhunā
 07100291 etadvapuste bhagavan dhyāyataḥ paramātmanah
 07100292 sarvato gopṛ santrāsān mṛtyorapi jighāmsataḥ
 07100300 śrībhagavān uvāca
 07100301 maivam vibho 'surānām te pradeyaḥ padmasambhava
 07100302 varaḥ krūranisargāṅmahīnāmamṛtam yathā
 07100310 śrīnārada uvāca
 07100311 ityuktvā bhagavān rājamstataścāntardadhe hariḥ
 07100312 adṛśyaḥ sarvabhūtānām pūjitaḥ parameṣṭhinā
 07100321 tataḥ sampūjya śirasā vavande parameṣṭhinam
 07100322 bhavam prajāpatin devān prahrādo bhagavatkalāḥ
 07100331 tataḥ kāvyādibhiḥ sārtham munibhiḥ kamalāsanah
 07100332 daityānām dānavānām ca prahrādamakarot patim
 07100341 pratinandya tato devāḥ prayujya paramāśiṣah
 07100342 svadhāmāni yayū rājan brahmādyāḥ pratipūjitāḥ
 07100351 evam ca pārśadau viṣṇoḥ putratvam prāpitau diteḥ
 07100352 hṛdi sthitena hariṇā vairabhāvena tau hatau
 07100361 punaśca viprasāpena rāksasau tau babhūvatuḥ
 07100362 kumbhakarnaśagrīvau hatau tau rānavikramaiḥ
 07100371 śayānau yudhi nirbhinna hṛdayau rāmaśāyakaiḥ
 07100372 taccittau jahaturdeham yathā prāktanajanmani
 07100381 tāvihātha punarjātau śiśupālakarūśajau
 07100382 harau vairānubandhena paśyataste samīyatuḥ
 07100391 enaḥ pūrvakṛtam yat tadrājānaḥ kṛṣṇavairiṇah
 07100392 jahuste 'nte tadātmānaḥ kīṭaḥ peśaskṛto yathā
 07100401 yathā yathā bhagavato bhaktyā paramayābhidā
 07100402 nṛpāścaidyādayaḥ sātmyam harestaccintayā yayuḥ
 07100411 ākhyātam sarvametate yan mām tvam paripṛṣṭavān
 07100412 damaghoṣasutādīnām hareḥ sātmyamapi dviṣām
 07100421 eṣā brahmaṇyadevasya kṛṣṇasya ca mahātmanah
 07100422 avatārakathā puṇyā vadho yatrādidaityayoḥ
 07100431 prahrādasyānucaritam mahābhāgavatasya ca
 07100432 bhaktirjñānam viraktiśca yāthārthyaṁ cāsyā vai hareḥ
 07100441 sargasthityapyayeśasya guṇakarmānuvarṇanam
 07100442 parāvareṣām sthānānām kālena vyatyayo mahān
 07100451 dharmo bhāgavatānām ca bhagavān yena gamyate
 07100452 ākhyāne 'smin samāmnātamādhyātmikamaśeṣataḥ
 07100461 ya etat puṇyamākhyānam viṣṇorvīryopabṛmhitam

07100462 kīrtayec chraddhayā śrutvā karmapāśairvimucyate
07100471 etadya ādipurūṣasya mrgendralīlām
07090472 daityendrayūthapavadham prayataḥ paṭheta
07090473 daityātmajasya ca satām pravarasya puṇyam
07090474 śrutvānubhāvamakutobhayameti lokam
07090481 yūyam nṛloke bata bhūribhāgā lokam punānā munayo 'bhiyanti
07100482 yeṣām gr̥hān āvasatīti sākṣād gūḍham param brahma manuṣyalingam
07100491 sa vā ayam brahma mahadvimṛgya kaivalyanirvāṇasukhānubhūtiḥ
07100492 priyaḥ suhr̥dvaḥ khalu mātuleya ātmārhanīyo vidhikṛdguruśca
07100501 na yasya sākṣādbhavapadmajādibhī rūpaṁ dhiyā vastutayopavarṇitam
07100502 maunena bhaktyopāśamena pūjitaḥ prasīdatāmeṣa sa sātvatām patih
07100511 sa eṣa bhagavān rājan vyatanodvihataṁ yaśaḥ
07100512 purā rudrasya devasya mayenānantamāyina
07100520 rājavāca
07100521 kasmin karmaṇi devasya mayo 'han jagadīśituḥ
07100522 yathā copacitā kīrtiḥ kṛṣṇenānena kathyatām
07100530 śrīnārada uvāca
07100531 nirjitā asurā devairyudhyanenopabr̥mhitaiḥ
07100532 māyinām paramācāryam mayam śaraṇamāyayuh
07100541 sa nirmāya purastisro haimīraupyāyasīrvibhuḥ
07100542 durlakṣyāpāyasamyogā durvitarkyaparcichadāḥ
07100551 tābhiste 'surasenānyo lokāmstrīn seśvarān nṛpa
07100552 smaranto nāśayām cakruḥ pūrvavairamalakṣitāḥ
07100561 tataste seśvarā lokā upāsādyeśvaram natāḥ
07100562 trāhi nastāvakān deva vinaṣṭāmstripurālayaiḥ
07100571 athānugr̥hya bhagavān mā bhaiṣṭeti surān vibhuḥ
07100572 śaram dhanuṣi sandhāya puresvāstram vyamuñcata
07100581 tato 'gnivarnā iṣava utpetuḥ sūryamaṇḍalāt
07100582 yathā mayūkhasandohā nādr̥śyanta puro yataḥ
07100591 taiḥ spr̥ṣṭā vyaśavaḥ sarve nipetuḥ sma puraukaśaḥ
07100592 tān ānīya mahāyogī mayaḥ kūparase 'kṣipat
07100601 siddhāmṛtarasaspr̥ṣṭā vajrasārā mahaujaśaḥ
07100602 uttasthurmeghadalanā vaidyutā iva vahnayaḥ
07100611 vilokya bhagnasaṅkalpaṁ vīmanaskam vṛṣadhvajam
07100612 tadāyam bhagavān viṣṇustatropāyamakalpayat
07100621 vatsaścāsīt tadā brahmā svayam viṣṇurayam hi gauḥ
07100622 praviśya tripuram kāle rasakūpāmṛtam papau
07100631 te 'surā hyapi paśyanto na nyāsedhan vimohitāḥ
07100632 tadvijñāya mahāyogī rasapālān idam jagau
07100641 smayan viśokaḥ śokārtān smaran daivagatim ca tām
07100642 devo 'suro naro 'nyo vā neśvaro 'stīha kaścana
07100651 ātmano 'nyasya vā diṣṭam daivenāpohitum dvayoh
07100652 athāsau śaktibhiḥ svābhiḥ śambhoḥ prādhānikam vyadhāt
07100661 dharmajñānaviraktyṛddhi tapovidyākriyādibhiḥ
07100662 ratham sūtam dhvajam vāhān dhanurvarmaśarādi yat
07100671 sannaddho rathamāsthāya śaram dhanurupādade
07100672 śaram dhanuṣi sandhāya muhūrte 'bhijitīśvaraḥ
07100681 dadāha tena durbhedyā haro 'tha tripuro nṛpa
07100682 divi dundubhayo nedurvimānaśatasankulāḥ
07100691 devarṣipitr̥siddheśā jayeti kusumotkaraiḥ
07100692 avākiran jagurhr̥ṣṭā nanṛtuścāpsarogaṇāḥ
07100701 evam dagdhvā purastisro bhagavān purahā nṛpa
07100702 brahmādibhiḥ stūyamānaḥ svam dhāma pratyapadyata
07100711 evam vidhānyasya hareḥ svamāyayā vidambamānasya nṛlokamātmanah
07100712 vīryāṇi gītānyṛṣibhirjagadguror lokam punānānyaparam vadāmi kim
07110010 śrīśuka uvāca
07110011 śrutvehitam sādhu sabhāsabhājitam mahattamāgrānya urukramātmanah
07110012 yudhiṣṭhiro daityapatermudānvitaḥ papraccha bhūyastanayam svayambhuvaḥ
07110020 śrīyudhiṣṭhira uvāca
07110021 bhagavan śrotumicchāmi nṛṇām dharmam sanātanam
07110022 varṇāśramācārayutam yat pumān vindate param
07110031 bhavān prajāpateḥ sākṣādātmajaḥ parameṣṭhinaḥ
07110032 sūtānām sammato brahmanstapoyogasamādhībhiḥ
07110041 nārāyaṇaparā viprā dharmam guhyam param viduḥ
07110042 karuṇāḥ sādavaḥ śāntāstvadvidhā na tathāpare

07110050 śrīnārada uvāca
 07110051 natvā bhagavate 'jāya lokānām dharmasetave
 07110052 vaksye sanātanaṃ dharmam nārāyaṇamukhāc chrutam
 07110061 yo 'vatīryātmano 'mśena dākṣāyaṇyām tu dharmataḥ
 07110062 lokānām svastaye 'dhyāste tapo badarikāśrame
 07110071 dharmamūlaṃ hi bhagavān sarvavedamayo hariḥ
 07110072 smṛtaṃ ca tadvidāṃ rājan yena cātmā prasīdati
 07110081 satyaṃ dayā tapaḥ śaucaṃ titikṣeṣā śamo damaḥ
 07110082 ahimsā brahmacaryaṃ ca tyāgaḥ svādhyāya ārjavam
 07110091 santoṣaḥ samadrksevā grāmyehoparamaḥ śanaīḥ
 07110092 nṛṇām viparyayeheṣā maunamātmavimarśanam
 07110101 annādyādeḥ saṃvibhāgo bhūtebhyaśca yathārhattaḥ
 07110102 teṣvātmadevatābuddhiḥ sutarām nṛṣu paṇḍava
 07110111 śravaṇam kīrtanam cāsyā smaraṇam mahatām gateḥ
 07110112 sevejyāvanatirdāsyam sakhyamātmamasamarpaṇam
 07110121 nṛṇāmayaṃ paro dharmam sarveṣāṃ samudāhṛtaḥ
 07110122 trīṃśallakṣaṇavān rājan sarvātmā yena tuṣyati
 07110131 saṃskārā yatrāvicchinnaḥ sa dvijo 'jo jagāda yam
 07110132 ijjādhyayanadānāni vihitāni dvijanmanām
 07110133 janmakarmāvadātānām kriyāścāśramacoditāḥ
 07110141 viprasyādhyayanādīni ṣaḍanyasyāpratigrahaḥ
 07110142 rājño vṛttiḥ prajāgopturaviprādvā karādibhiḥ
 07110151 vaiśyastu vārtāvṛttiḥ syān nityam brahmakulānugaḥ
 07110152 sūdrasya dvijaśuśrūṣā vṛttiśca svāmino bhavet
 07110161 vārtā vicitrā śālīna yāyāvaraśiloṅchanam
 07110162 vipravṛttiścaturdheyam śreyasī cottarottarā
 07110171 jaghanyo nottamām vṛttimanāpadi bhajen naraḥ
 07110172 ṛte rājanyamāpatsu sarveṣāmapī sarvaśaḥ
 07110181 ṛtāmṛtābhyām jīveta mṛtena pramṛtena vā
 07110182 satyānṛtābhyāmapī vā na śvavṛtṭyā kadācana
 07110191 ṛtamuñchaśilam proktamamṛtam yadayācitam
 07110192 mṛtam tu nityayācñā syāt pramṛtam karṣaṇam smṛtam
 07110201 satyānṛtam ca vāṇijyam śvavṛttirnīcasevanam
 07110202 varjayet tām sadā vipro rājanyaśca jugupsitām
 07110203 sarvavedamayo vipraḥ sarvadevamayo nṛpaḥ
 07110211 śamo damastapaḥ śaucaṃ santoṣaḥ kṣāntirārjavam
 07110212 jñānam dayācyutātmatvam satyam ca brahmalakṣaṇam
 07110221 śauryam vīryam dhṛtistejastyāgaścātmajayaḥ kṣamā
 07110222 brahmaṇyatā prasādaśca satyam ca kṣatralakṣaṇam
 07110231 devagurvacyute bhaktistrivargaparipoṣaṇam
 07110232 āstikyamudyamo nityam naipuṇyam vaiśyalakṣaṇam
 07110241 sūdrasya sannatiḥ śaucaṃ sevā svāminyamāyayā
 07110242 amantrayajño hyasteyam satyam goviprarakṣaṇam
 07110251 strīṇām ca patidevānām tacchuśrūṣānukūlatā
 07110252 tadbandhuṣvanuvṛttiśca nityam tadvratadhāraṇam
 07110261 sammārjanopalepābhyām grhamaṇḍanavartanaiḥ
 07110262 svayam ca maṇḍitā nityam parimṛṣṭaparicchadā
 07110271 kāmairuccāvacaīḥ sādhvī praśrayeṇa damena ca
 07110272 vākyaiḥ satyaiḥ priyaiḥ premṇā kāle kāle bhajet patim
 07110281 santuṣṭālolupā dakṣā dharmajñā priyasatyavāk
 07110282 apramattā śuciḥ snigdḥā patim tvapatitam bhajet
 07110291 yā patim haribhāvena bhajet śrīriva tatparā
 07110292 haryātmanā harerloke patyā śrīriva modate
 07110301 vṛttiḥ saṅkarajātīnām tattatkulakṛtā bhavet
 07110302 acaurāṇāmapāpānāmantyajāntevāsāyinām
 07110311 prāyaḥ svabhāvavihito nṛṇām dharmo yuge yuge
 07110312 vedadrghbhiḥ smṛto rājan pretya ceḥ ca śarmakṛt
 07110321 vṛtṭyā svabhāvakṛtayā vartamānaḥ svakarmakṛt
 07110322 hitvā svabhāvajaṃ karma śanairnirguṇatāmiyāt
 07110331 upyamānam muhuḥ kṣetraṃ svayam nirvīryatāmiyāt
 07110332 na kalpate punaḥ sūtyai uptam bījam ca naśyati
 07110341 evam kāmāśayam cittam kāmānāmatisevayā
 07110342 virajyeta yathā rājannagnivat kāmabindubhiḥ
 07110351 yasya yal lakṣaṇam proktam puṃso varṇābhivyañjakam
 07110352 yadanyatrāpi drśyeta tat tenaiva vinirdiśet

07120010 śrīnārada uvāca
 07120011 brahmacārī gurukule vasan dānto gurorhitam
 07120012 ācaran dāsavan nīco gurau sudṛḍhasauhrdaḥ
 07120021 sāyam prātarupāsīta gurvagnyarkasurottamān
 07120022 sandhye ubhe ca yatavāg japan brahma samāhitah
 07120031 chandāmsyadhīyīta gurorāhūtaścet suyantritaḥ
 07120032 upakrame 'vasāne ca caraṇau śirasā namet
 07120041 mekhalājinavāsāmsi jaṭādaṇḍakamaṇḍalūn
 07120042 bibhṛyādupavītam ca darbhapāṇiryathoditam
 07120051 sāyam prātaścaredbhaikṣyam gurave tan nivedayet
 07120052 bhūñjīta yadyanujñāto no cedupavaset kvacit
 07120061 suśīlo mitabhug dakṣaḥ śraddadhāno jītenḍriyaḥ
 07120062 yāvadartham vyavaharet strīṣu strīnirjīteṣu ca
 07120071 varjayet pramadāgāthāmagrḥastho bṛhadvratāḥ
 07120072 indriyāṇi pramāthīni harantyaḥ yatermanah
 07120081 keśaprasādhanonmarda snapanābhyañjanādīkam
 07120082 gurustrībhiryuvatibhiḥ kārayen nātmano yuvā
 07120091 nanvagniḥ pramadā nāma ghṛtakumbhasamaḥ pumān
 07120092 sutāmapi raho jahyādanyadā yāvadarthakṛt
 07120101 kalpayitvātmanā yāvadābhāsamidamīśvaraḥ
 07120102 dvaitam tāvan na viramet tato hyasya viparyayaḥ
 07120111 etat sarvaṁ gr̥hasthasya samāmnātam yaterapi
 07120112 guruvṛttirvikalpena gr̥hasthasyartugāminah
 07120121 añjanābhyañjanonmarda stryavalekhāmiṣam madhu
 07120122 sraggandhalepālānkārāmstyajeyurye bṛhadvratāḥ
 07120131 uṣitvaivaṁ gurukule dvijo 'dhītyāvabudhya ca
 07120132 trayīm sāngopaniṣadam yāvadartham yathābalaṁ
 07120141 dattvā varamanujñāto guroḥ kāmam yadīśvaraḥ
 07120142 gr̥ham vanam vā praviśet pravrajat tatra vā vaset
 07120151 agnau gurāvātmani ca sarvabhūteṣvadhokṣajam
 07120152 bhūtaiḥ svadhāmabhiḥ paśyedapraviṣtam praviṣtavat
 07120161 evam vidho brahmacārī vānaprastho yatigr̥hī
 07120162 caran viditavijñānaḥ param brahmādhigacchati
 07120171 vānaprasthasya vakṣyāmi niyamān munisammatān
 07120172 yān āsthāya munirgacchedṛṣilokamuhāñjasā
 07120181 na kṛṣṭapacyamaśnīyādakṛṣṭam cāpyakālataḥ
 07120182 agnipakvamathāmam vā arkapakvamutāharet
 07120191 vanyaiścarupuroḍāśān nirvapet kālacoditān
 07120192 labdhe nave nave 'nnādye purāṇam ca parityajet
 07120201 agnyarthameva śaraṇamuṭajam vādrīkandaram
 07120202 śrayeta himavāyavagni varṣarkātapasāt svayam
 07120211 keśaromanakhaśmaśru malāni jaṭilo dadhat
 07120212 kamaṇḍalvajine daṇḍa valkalāgniparicchadān
 07120221 caredvane dvādaśābdān aṣṭau vā caturo muniḥ
 07120222 dvāvekaṁ vā yathā buddhirna vipadyeta kṛcchrataḥ
 07120231 yadākalpaḥ svakriyāyām vyādhibhirjarayāthavā
 07120232 ānvīksikyām vā vidyāyām kuryādanaśanādīkam
 07120241 ātmanyagnīn samāropya sannyasyāham mamātmatām
 07120242 kāraṇeṣu nyaset samyak saṅghātam tu yathārhatāḥ
 07120251 khe khāni vāyau niśvāsāmstejaḥsūṣmānamātmavān
 07120252 apsvaṣṭkśleṣmapūyāni kṣitau śeṣam yathodbhavam
 07120261 vācamagnau savaktavyāmindre śilpaṁ karāvapi
 07120262 padāni gatyā vayasī rātyopastham prajāpatau
 07120271 mṛtyau pāyurṁ visargaṁ ca yathāsthānam vinirdīset
 07120272 dikṣu śrotram sanādena sparśenādhyātmani tvacam
 07120281 rūpāni cakṣuṣā rājan jyotiṣyabhiniveśayet
 07120282 apsu pracetasā jihvām ghreyairghrāṇam kṣitau nyaset
 07120291 mano manorathaiścandre buddhim bodhyaiḥ kavau pare
 07120292 karmānyadhyātmanā rudre yadahaṁ mamatākriyā
 07120293 sattvena cittam kṣetrañje guṇairvaikārikam pare
 07120301 apsu kṣitimapo jyotiṣyado vāyau nabhasyamum
 07120302 kūṭasthe tac ca mahati tadavyakte 'kṣare ca tat
 07120311 ityakṣaratayātmanam cinmātramavaśeṣitam
 07120312 jñātvādvayo 'tha virameddagdhayonirivānalah
 07130010 śrīnārada uvāca

07130011 kalpastvevaṃ parivrajya dehamātrāvaśeṣitaḥ
07130012 grāmaikarātravidhinā nirapekṣaścaren mahīm
07130021 bibhṛyādyadyasau vāsaḥ kaupīnacchādanaṃ param
07130022 tyaktaṃ na līngāddaṇḍāderanyat kiñcidanāpadi
07130031 eka eva caredbhikṣurātmārāmo 'napāśrayaḥ
07130032 sarvabhūtasuhr̥cchānto nārāyaṇaparāyaṇaḥ
07130041 paśyedātmanyado viśvaṃ pare sadasato 'vyaye
07130042 ātmānaṃ ca paraṃ brahma sarvatra sadasanmaye
07130051 suptiprabodhayoḥ sandhāvātmano gatimātmadr̥k
07130052 paśyan bandhaṃ ca mokṣaṃ ca māyāmātraṃ na vastutaḥ
07130061 nābhinandeddhruvaṃ mṛtyumadhruvaṃ vāsya jīvitam
07130062 kālaṃ paraṃ pratikṣeta bhūtānāṃ prabhavāpyayam
07130071 nāsacchāstreṣu sajjeta nopajīveta jīvikām
07130072 vādavadānīstyajet tarkān pakṣaṃ kaṃca na saṃśrayet
07130081 na śiṣyān anubadhnīta granthān naivābhyasedbahūn
07130082 na vyākhyāmupayujīta nārambhān ārabhet kvacit
07130091 na yaterāśramaḥ prāyo dharmaheturmahātmanaḥ
07130092 śāntasya samacittasya bibhṛyāduta vā tyajet
07130101 avyaktalīngo vyaktārtho manīṣyunmattabālavat
07130102 kavirmūkavadātmānaṃ sa dr̥ṣṭyā darśayen nr̥ṇām
07130111 atrāpyudāharantīmamitihāsaṃ purātanam
07130112 prahrādasya ca saṃvādaṃ munerājagarasya ca
07130121 taṃ śayānaṃ dharopasthe kāveryām sahyasānuni
07130122 rajasvalaistanūdeśairnigūdhāmalatejasam
07130131 dadarśa lokān vicaran lokatattvavivitsayā
07130132 vṛto 'mātyaiḥ katipayaiḥ prahrādo bhagavatpriyaḥ
07130141 karmaṇākṛtibhirvācā līngairvarṇāśramādibhiḥ
07130142 na vidanti janā yaṃ vai so 'sāviti na veti ca
07130151 taṃ natvābhyarcya vidhivat pādayoḥ śirasā spr̥ṣan
07130152 vivitsuridamaprākṣīn mahābhāgavato 'surāḥ
07130161 bibharsī kāyaṃ pīvānaṃ sodyamo bhogavān yathā
07130162 vittam caivodyamavatām bhogo vittavatāmiha
07130163 bhoginām khalu deho 'yaṃ pīvā bhavati nānyathā
07130171 na te śayānasya nirudyamasya brahman nu hārtho yata eva bhogaḥ
07130172 abhogino 'yaṃ tava vipra dehaḥ pīvā yatastadvada naḥ kṣamaṃ cet
07130181 kaviḥ kalpo nipuṇadr̥k citrapriyakathaḥ samaḥ
07130182 lokasya kurvataḥ karma śeṣe tadvikṣitāpi vā
07130190 śrīnārada uvāca
07130191 sa itthaṃ daityapatinā paripr̥ṣṭo mahāmuniḥ
07130192 smayamānastamabhyāha tadvāgamṛtayantritāḥ
07130200 śrībrāhmaṇa uvāca
07130201 vededamasuraśreṣṭha bhavān nanvāryasammataḥ
07130202 ihoparamayornr̥ṇām padānyadhyātmacakṣuṣā
07130211 yasya nārāyaṇo devo bhagavān hr̥dgataḥ sadā
07130212 bhaktyā kevalayājñānaṃ dhunoti dhvāntamarkavat
07130221 tathāpi brūmahe praśnāmstava rājan yathāśrutam
07130222 sambhāṣaṇīyo hi bhavān ātmanaḥ śuddhmicchatā
07130231 tr̥ṣṇayā bhavavāhinyā yogyaiḥ kāmairapūryayā
07130232 karmāṇi kāryamāṇo 'haṃ nānāyonīṣu yojitaḥ
07130241 yadr̥cchayā lokamimaṃ prāpitaḥ karmabhirbhraman
07130242 svargāpavargayordvāraṃ tiraścām punarasya ca
07130251 tatrāpi dampatīnām ca sukhāyānyāpanuttaye
07130252 karmāṇi kurvatām dr̥ṣṭvā nivṛtto 'smi viparyayam
07130261 sukhamasyātmano rūpaṃ sarvehoparatistanuḥ
07130262 manaḥsaṃsparśajān dr̥ṣṭvā bhogān svapsyāmi saṃviśan
07130271 ityetadātmanaḥ svārthaṃ santaṃ vismṛtya vai pumān
07130272 vicitrāmasati dvaite ghorāmāpnoti saṃsṛtim
07130281 jalaṃ tadudbhavaīśchannaṃ hitvājño jalakāmyayā
07130282 mṛgatṛṣṇāmupādhāvet tathānyatrārthadr̥k svataḥ
07130291 dehādibhirdaivatantairātmanaḥ sukhāmīhataḥ
07130292 duḥkhātyayam cānīśasya kriyā moghāḥ kṛtāḥ kṛtāḥ
07130301 ādhyātmikādibhirduḥkhairavimuktasya karhicit
07130302 martyasya kṛcchropanatairarthaiḥ kāmāiḥ kriyeta kim
07130311 paśyāmi dhaninām kleśaṃ lubdhānāmajitātmanām
07130312 bhayādalabdhanidrāṇām sarvato 'bhiviśānkinām

07130321 rājataścaurataḥ śatroḥ svajanāt paśupakṣitaḥ
07130322 arthibhyaḥ kālataḥ svasmān nityam prāṇārthavadbhayaṃ
07130331 śokamohabhayakrodha rāgaklaibyaśramādayaḥ
07130332 yanmūlāḥ syurnṛṇām jahyāt sprhām prāṇārthayorbudhaḥ
07130341 madhukāramahāsarpaḥ loke 'smin no gurūttamaḥ
07130342 vairāgyam paritoṣam ca prāptā yacchikṣayā vyaṃ
07130351 virāgaḥ sarvakāmebhyaḥ śikṣito me madhuvratāt
07130352 kṛcchrāptaṃ madhuvadvittaṃ hatvāpyanyo haret patim
07130361 anīhaḥ parituṣṭātmā yadṛcchopanatādaham
07130362 no cec chaye bahvahāni mahāhiriva sattvavān
07130371 kvacidalpaṃ kvacidbhūri bhuñje 'nnaṃ svādvasvādu vā
07130372 kvacidbhūri guṇopetaṃ guṇahīnamuta kvacit
07130381 śraddhayopahrtaṃ kvāpi kadācin mānavarjitaṃ
07130382 bhuñje bhuktvātha kasmimściddivā naktam yadṛcchayā
07130391 kṣaumaṃ dukūlamajinaṃ cīram valkalameva vā
07130392 vase 'nyadapi samprāptaṃ diṣṭabhuk tuṣṭadhīraḥ
07130401 kvacic chaye dharopasthe tṛṇaparṇāśmabhasmasu
07130402 kvacit prāsādaparyāṅke kaśīpau vā parecchayā
07130411 kvacit snāto 'nuliptāṅgaḥ suvāsāḥ sragvyalaṅkṛtaḥ
07130412 rathebhāśvaiścare kvāpi digvāsā grahavadvibho
07130421 nāham ninde na ca staumi svabhāvaviṣamaṃ janam
07130422 eteṣāṃ śreya āśāse utaikātmyam mahātmani
07130431 vikalpaṃ juhuyāc cittau tām manasyarthavibhrame
07130432 mano vaikārike hutvā tam māyāyam juhotyānu
07130441 ātmānubhūtau tām māyām juhuyāt satyadṛṇ muniḥ
07130442 tato nirīho viramet svānubhūtyātmani sthitaḥ
07130451 svātmavṛttaṃ mayettham te suguptamapi varṇitam
07130452 vyapetaṃ lokaśāstrābhyām bhavān hi bhagavatparaḥ
07130460 śrīnārada uvāca
07130461 dharmam pāramahāmyam vai muneḥ śrutvāsuresvaraḥ
07130462 pūjayitvā tataḥ prīta āmantrya prayayau gṛham
07140010 śrīyudhiṣṭhira uvāca
07140011 gṛhastha etām padavīm vidhinā yena cāñjasā
07140012 yāyāddevarṣe brūhi mādrṣo gṛhamūḍhadhīḥ
07140020 śrīnārada uvāca
07140021 gṛheṣvavasthito rājan kriyāḥ kurvan yathocitāḥ
07140022 vāsudevārpaṇam sākṣādupāsīta mahāmunīn
07140031 śṛṇvan bhagavato 'bhīkṣṇamavatārakathāmṛtam
07140032 śraddadhāno yathākālamupaśāntajanāvṛtaḥ
07140041 satsaṅgāc chanakaiḥ saṅgamātmaajāyātmaajādiṣu
07140042 vimuñcen mucyamāneṣu svayam svapnavadutthitaḥ
07140051 yāvadarthamupāsīno dehe gehe ca paṇḍitaḥ
07140052 virakto raktavat tatra nṛloke naratām nyaset
07140061 jñātayaḥ pitarau putrā bhrātaraḥ suhrdo 'pare
07140062 yadvadanti yadicchanti cānumodeta nirmamaḥ
07140071 divyam bhaumaṃ cāntarīkṣam vittamacyutanirmitam
07140072 tat sarvamupayuñjāna etat kuryāt svato budhaḥ
07140081 yāvadbhriyeta jaṭharam tāvat svatvam hi dehinām
07140082 adhikam yo 'bhimanyeta sa steno daṇḍamarhati
07140091 mṛgoṣṭrakharamarkākhu sarīsrp khagamakṣikāḥ
07140092 ātmanaḥ putravat paśyet tairesāmantaram kiyat
07140101 trivargam nātikṛcchreṇa bhajeta gṛhamedhyapi
07140102 yathādeśam yathākālam yāvaddaivopapāditaṃ
07140111 āsvāghānte 'vasāyibhyaḥ kāmān samvibhajedyathā
07140112 apyekāmātmano dārām nṛṇām svatvagraho yataḥ
07140121 jahyādyadarthe svān prāṇān hanyādvā pītaram gurum
07140122 tasyām svatvam striyam jahyādyastena hyajito jītaḥ
07140131 kṛmividbhasmaniṣṭhāntam kvedaṃ tucchaṃ kalevaram
07140132 kva tadīyaratirbhāryā kvāyamātmā nabhaśchadiḥ
07140141 siddhairyajñāvaśiṣṭārthaiḥ kalpayedvṛttimātmanaḥ
07140142 śeṣe svatvam tyajan prājñāḥ padavīm mahatāmiyāt
07140151 devān ṛṣīn nṛbhūtāni pītṛn ātmānāmanvahaṃ
07140152 svavṛttyāgatavittena yajeta puruṣam pṛthak
07140161 yarhyātmano 'dhikārādyāḥ sarvāḥ syuryajñasampadaḥ
07140162 vaitānikena vidhinā agnihotrādinā yajet

07140171 na hyagnimukhato 'yam vai bhagavān sarvayajñabhuk
 07140172 ijjeta haviṣā rājan yathā vipramukhe hutaiḥ
 07140181 tasmādbrahmaṇadeveṣu martyādiṣu yathārhattaḥ
 07140182 taistaiḥ kāmairyajasvainam kṣetrajñam brāhmaṇān anu
 07140191 kuryādaparapakṣīyam māsi prauṣṭhapade dvijaḥ
 07140192 śrāddham pitroryathāvittam tadbandhūnām ca vittavān
 07140201 ayane viṣuve kuryādvyatīpāte dinakṣaye
 07140202 candrādityoparāge ca dvādaśyām śravaṇeṣu ca
 07140211 tṛtīyāyām śuklapakṣe navamyāmatha kārtike
 07140212 catarṣvapyastakāsu hemante śiśire tathā
 07140221 māghe ca sitasaptamyām maghārākāsamāgame
 07140222 rākayā cānumatyā ca māsarkṣāṇi yutānyapi
 07140231 dvādaśyāmanurādhā syāc chravaṇastisra uttarāḥ
 07140232 tisṛṣvekādaśī vāsu janmarkṣaśroṇayogayuk
 07140241 ta ete śreyasaḥ kālā nṛṇām śreyovivardhanāḥ
 07140242 kuryāt sarvātmanaiteṣu śreyo 'mogham tadāyusaḥ
 07140251 eṣu snānam japo homo vrataṁ devadvijārcanam
 07140252 pitṛdevanṛbhūtebhyo yaddattam taddhyanaśvaram
 07140261 saṁskārakālo jāyāyā apatyasyātmanastathā
 07140262 pretasaṁsthā mṛtāhaśca karmaṇyabhyudaye nṛpa
 07140271 atha deśān pravakṣyāmi dharmādiśreyāvahān
 07140272 sa vai puṇyatamo deśaḥ satpātram yatra labhyate
 07140281 bimbam bhagavato yatra sarvametaḥ carācaram
 07140282 yatra ha brāhmaṇakulam tapovidyādayānvitam
 07140291 yatra yatra harerarcā sa deśaḥ śreyasām padam
 07140292 yatra gaṅgādayo nadyaḥ purāṇeṣu ca viśrutāḥ
 07140301 sarāmsi puṣkarādīni kṣetrāṇyārhaśritānyuta
 07140302 kurukṣetraṁ gayaśiraḥ prayāgaḥ pulahāśramāḥ
 07140311 naimiṣam phālgunam setuḥ prabhāso 'tha kuśasthalī
 07140312 vārāṇasī madhupurī pampā bindusarastathā
 07140321 nārāyaṇāśramo nandā sītārāmāśramādayaḥ
 07140322 sarve kulācalā rājan mahendramalayādayaḥ
 07140331 ete puṇyatamā deśā harerarcāsritāśca ye
 07140332 etān deśān niṣeveta śreyaskāmo hyabhīkṣṇaśaḥ
 07140333 dharmo hyatrehitāḥ puṁsām sahasrādhiphalodayaḥ
 07140341 pātram tvatra niruktaṁ vai kavibhiḥ pātravittamaiḥ
 07140342 harirevaika urvīśa yanmayam vai carācaram
 07140351 devarṣyarhatsu vai satsu tatra brahmātmajādiṣu
 07140352 rājan yadagrapūjāyām mataḥ pātratayācyutaḥ
 07140361 jīvarāśibhirākīrṇa aṇḍakośāṅghriṇo mahān
 07140362 tanmūlatvādacyutejyā sarvajīvātmatarpaṇam
 07140371 purāṇyanena sṛṣṭāni nṛtiryagrṣidevatāḥ
 07140372 śete jīvena rūpeṇa pureṣu puruṣo hyasau
 07140381 teṣveva bhagavān rājamstāratamyena vartate
 07140382 tasmāt pātram hi puruṣo yāvān ātmā yatheyate
 07140391 dṛṣṭvā teṣām mitho nṛṇāmavajñānātmatām nṛpa
 07140392 tretādiṣu harerarcā kriyāyai kavibhiḥ kṛtā
 07140401 tato 'rcāyām harim kecit saṁśraddhāya saparyayā
 07140402 upāsata upāstāpi nārthadā puruṣadviṣām
 07140411 puruṣeṣvapi rājendra supātram brāhmaṇam viduḥ
 07140412 tapasā vidyayā tuṣṭyā dhatte vedam harestanum
 07140421 nanvasya brāhmaṇā rājan kṛṣṇasya jagadātmanaḥ
 07140422 punantaḥ pādarajasā trilokīm daivataṁ mahat
 07150010 śrīnārada uvāca
 07150011 karmaniṣṭhā dvijaḥ kecit taponiṣṭhā nṛpāpare
 07150012 svādhyāye 'nye pravacane kecana jñānayogayoḥ
 07150021 jñānaniṣṭhāya deyaṇi kavyānyānantyamicchatā
 07150022 daive ca tadabhāve syāditarebhyo yathārhattaḥ
 07150031 dvau daive pitṛkārye trīn ekaikamubhayatra vā
 07150032 bhojayet susamṛddho 'pi śrāddhe kuryān na vistaram
 07150041 deśakālocitaśraddhā dravyapātrārhaṇāni ca
 07150042 samyag bhavanti naitāni vistarāt svajanārpaṇāt
 07150051 deśe kāle ca samprāpte munyannaṁ haridaivatam
 07150052 śraddhayā vidhivat pātre nyastam kāmadhug akṣayam
 07150061 devarṣipitṛbhūtebhya ātmane svajānyā ca

07150062 annam samvibhajan pasyet sarvam tat purusatmakam
 07150071 na dadyadamisam sraddhe na cadyaddharmatattvavit
 07150072 munyannaiḥ syāt parā prītiriyathā na pasuhimsayā
 07150081 naitādrśaḥ paro dharmo nr̥ṇām saddharmamicchatām
 07150082 nyāso daṇḍasya bhūteṣu manovākkāyajasya yaḥ
 07150091 eke karmamayān yajñān jñānino yajñavittamāḥ
 07150092 ātmasamyamane 'nīhā juhvati jñānadīpīte
 07150101 dravyayajñairyakṣyamāṇam dr̥ṣṭvā bhūtāni bibhyati
 07150102 eṣa mākaruṇo hanyādatajñō hyasutr̥p dhruvam
 07150111 tasmāddaivopapannena munyannenāpi dharmavit
 07150112 santuṣṭo 'harahaḥ kuryān nityanaimittikīḥ kriyāḥ
 07150121 vidharmaḥ paradharmaśca ābhāsa upamā chalaḥ
 07150122 adharmasākhāḥ pañcemā dharmajñō 'dharmavat tyajet
 07150131 dharmabādhō vidharmaḥ syāt paradharmo 'nyacoditaḥ
 07150132 upadharmastu pākhaṇḍo dambho vā śabdabhic chalaḥ
 07150141 yastvicchayā kṛtaḥ pumbhirābhāso hyāśramāt pṛthak
 07150142 svabhāvavihito dharmāḥ kasya neṣṭaḥ praśāntaye
 07150151 dharmārthamapi neheta yātrārtham vādhano dhanam
 07150152 anīhānīhamānasya mahāheriva vṛttidā
 07150161 santuṣṭasya nirīhasya svātmārāmasya yat sukham
 07150162 kutastat kāmālobhena dhāvato 'rthehayā diśaḥ
 07150171 sadā santuṣṭamanasaḥ sarvāḥ śivamayā diśaḥ
 07150172 śarkarakaṇṭakādibhyo yathopānatpadaḥ śivam
 07150181 santuṣṭaḥ kena vā rājan na vartetāpi vāriṇā
 07150182 aupasthyajaihvayakārpaṇyādgr̥hapālāyate janaḥ
 07150191 asantuṣṭasya viprasya tejo vidyā tapo yaśaḥ
 07150192 sravantīndriyalaulyaena jñānam caivāvakīryate
 07150201 kāmasyāntam hi kṣuttr̥dbhyām krodhasyaitat phalodayāt
 07150202 jano yāti na lobhasya jivā bhuktvā diśo bhuvaḥ
 07150211 paṇḍitā bahavo rājan bahujñāḥ samśayacchidaḥ
 07150212 sadasas patayo 'pyeke asantoṣāt patantyadhaḥ
 07150221 asaṅkalpāj jayet kāmam krodham kāmavivarjanāt
 07150222 arthānartheksayā lobham bhayam tattvāvamarśanāt
 07150231 ānvīkṣikyā śokamohau dambham mahadupāsayā
 07150232 yogāntarāyān maunena himsām kāmādyanīhayā
 07150241 kṛpayā bhūtajam duḥkham daivam jahyāt samādhinā
 07150242 ātmajam yogavīryeṇa nidrām sattvaniṣevayā
 07150251 rajastamaśca sattvena sattvam copaśamena ca
 07150252 etat sarvam gurau bhaktyā puruṣo hyañjasā jayet
 07150261 yasya sāksādbhagavati jñānadīpaprade gurau
 07150262 martyāsaddhīḥ śrutam tasya sarvam kuñjaraśaucavat
 07150271 eṣa vai bhagavān sāksāt pradhānapuruṣeśvaraḥ
 07150272 yogeśvarairvimṛgyānghrirloko yam manyate naram
 07150281 ṣaḍvargasamyamaikāntāḥ sarvā niyamacodanāḥ
 07150282 tadantā yadi no yogān āvaheyuḥ śramāvahāḥ
 07150291 yathā vārtādayo hyarthā yogasyārtham na bibhrati
 07150292 anarthāya bhaveyūḥ sma pūrtamiṣṭam tathāsataḥ
 07150301 yaścittavijaye yattaḥ syān niḥsaṅgo 'parigrahaḥ
 07150302 eko viviktaśaraṇo bhikṣurbhaikṣyamitāśanaḥ
 07150311 deśe śucau same rājan samsthāpyāsanamātmanaḥ
 07150312 sthiram sukham samam tasminnāsītārjvaṅga oṃiti
 07150321 prāṇāpānau sannirundhyāt pūrakumbhakarecakaiḥ
 07150322 yāvan manastyajet kāmān svanāsāgranirīkṣaṇaḥ
 07150331 yato yato niḥsarati manaḥ kāmahatam bhramat
 07150332 tatastata upāhṛtya hṛdi rundhyāc chanairbudhaḥ
 07150341 evamabhyasyataścittam kālenālpīyasā yateḥ
 07150342 anīsam tasya nirvāṇam yātyanindhanavahnivat
 07150351 kāmādibhiranāviddham praśāntākhilavṛtti yat
 07150352 cittam brahmasukhaspṛṣṭam naivottiṣṭheta karhicit
 07150361 yaḥ pravrajya gr̥hāt pūrvam trivargāvapanāt punaḥ
 07150362 yadi seveta tān bhikṣuḥ sa vai vāntāsyapatrapaḥ
 07150371 yaiḥ svadehaḥ smr̥to 'nātmā martyo viṭkr̥mibhasmavat
 07150372 ta enamātmasāt kṛtvā ślāghayanti hyasattamāḥ
 07150381 gr̥hasthasya kriyātyāgo vratatyāgo vaṭorapi
 07150382 tapasvino grāmasevā bhikṣorindriyalolatā

07150391 āsramāpasadā hyete khalvāśramaviḍambanāḥ
07150392 devamāyāvīmūdhāmstān upekṣetānukampayā
07150401 ātmānam cedvijānīyāt param jñānadhutāśayaḥ
07150402 kimicchan kasya vā hetordeham puṣṇāti lampataḥ
07150411 āhuḥ śarīram rathamindriyāṇi hayān abhīṣūn mana indriyeśam
07150412 vartmāni mātrā dhiṣaṇām ca sūtam sattvaṁ bṛhadbandhuramīśasrṣtam
07150421 akṣam daśaprāṇamadharmadharmau cakre 'bhimānam rathinam ca jīvam
07150422 dhanurhi tasya praṇavam paṭhanti śaram tu jīvam parameva lakṣyam
07150431 rāgo dveṣaśca lobhaśca śokamohau bhayaṁ madaḥ
07150432 māno 'vamāno 'sūyā ca māyā himsā ca matsaraḥ
07150441 rajaḥ pramādaḥ kṣunnidrā śatravastvevamādayaḥ
07150442 rajastamaḥprakṛtayaḥ sattvaprakṛtayaḥ kvacit
07150451 yāvan nrkāyarathamātmavaśopakalpaṁ
07150452 dhatte gariṣṭhacaranārcanayā niśātam
07150453 jñānāsimacyutabalo dadhadastaśatruḥ
07150454 svānandatuṣṭa upaśānta idaṁ vijahyāt
07150461 nocet pramattamasadindriyavājisūtā
07150462 nītvotpatham viṣayadasyuṣu niḥṣipanti
07150463 te dasyavaḥ sahayasūtamamum tamo 'ndhe
07150464 saṁsārakūpa urumṛtyubhaye kṣipanti
07150471 pravṛttam ca nivṛttam ca dvividham karma vaidikam
07150472 āvartate pravṛttena nivṛttenāśnute 'mṛtam
07150481 himsram dravyamayaṁ kāmyamagnihotrādyāśāntidam
07150482 darśaśca pūrṇamāsaśca cāturmāsyam paśuḥ sutaḥ
07150491 etadiṣṭam pravṛttākhyam hutam prahutameva ca
07150492 pūrtaṁ surālayārāma kūpājīvyādilakṣaṇam
07150501 dravyasūkṣmavipākaśca dhūmo rātrirapakṣayaḥ
07150502 ayanam dakṣiṇam somo darśa oṣadhivīrudhaḥ
07150511 annam reta iti kṣmeśa pitryānam punarbhavaḥ
07150512 ekaikaśyenānupūrvaṁ bhūtvā bhūtveha jāyate
07150521 niṣekādiśmaśāntaiḥ saṁskāraiḥ saṁskṛto dvijaḥ
07150522 indriyeṣu kriyāyajñān jñānadīpeṣu juhvati
07150531 indriyāṇi manasyūrmau vāci vaikārikam manaḥ
07150532 vācam varṇasamāmnāye tamomkāre svare nyaset
07150533 omkāram bindau nāde tam tam tu prāṇe mahatyamum
07150541 agniḥ sūryo divā prāhṇaḥ śuklo rākottaram svarāt
07150542 viśvo 'tha taijasaḥ prājñasturya ātmā samanvayāt
07150551 devayānamidaṁ prāhurbhūtvā bhūtvānupūrvaśaḥ
07150552 ātmajāyupaśāntātmā hyātmastho na nivartate
07150561 ya ete pitṛdevānamayane vedanirmite
07150562 śāstreṇa cakṣuṣā veda janastho 'pi na muhyati
07150571 ādāvante janānām sadbahirantaḥ parāvaram
07150572 jñānam jñeyam vaco vācyam tamo jyotistvayam svayam
07150581 ābādhito 'pi hyābhāso yathā vastutayā smṛtaḥ
07150582 durghaṭatvādāindriyakam tadvadarthavikalpitaṁ
07150591 kṣityādīnāmihārthānām chāyā na katamāpi hi
07150592 na saṅghāto vikāro 'pi na pṛthān nānvito mṛṣā
07150601 dhātavo 'vayavitvāc ca tanmātrāvayavairvinā
07150602 na syurhyasatyavayavinyasannavayavo 'ntataḥ
07150611 syāt sādṛśyabhramastāvadvikalpe sati vastunaḥ
07150612 jāgratsvāpau yathā svapne tathā vidhiniṣedhatā
07150621 bhāvādvaitam kriyādvaitam dravyādvaitam tathātmanaḥ
07150622 vartayan svānubhūtyeha trīn svapnān dhunute muniḥ
07150631 kāryakāraṇavastvaikya darśanam paṭatantuvat
07150632 avastutvādvikalpasya bhāvādvaitam taducyate
07150641 yadbrahmaṇi pare sāksāt sarvakarmasamarpaṇam
07150642 manovāktanubhiḥ pārtha kriyādvaitam taducyate
07150651 ātmajāyāsutādīnāmanyēṣām sarvadehinām
07150652 yat svārthakāmayoraikyaṁ dravyādvaitam taducyate
07150661 yadyasya vāniśiddham syādyena yatra yato nrpa
07150662 sa teneheta kāryāṇi naro nānyairanāpadi
07150671 etairanyaiśca vedoktairvartamānaḥ svakarmabhiḥ
07150672 grhe 'pyasya gatim yāyādrājamstadbhaktibhān naraḥ
07150681 yathā hi yūyam nrpadeva dustyajād āpadgaṇāduttaratātmanaḥ prabhoḥ
07150682 yatpādapaṅkeruhasevayā bhavān ahāraṣīn nirjitadiggajaḥ kratūn

07150691 aham purābhavam kaścīdgandharva upabarhaṇaḥ
 07150692 nāmnātīte mahākālpe gandharvāṇām susammataḥ
 07150701 rūpapeśalamādhurya saugandhyapriyadarśanaḥ
 07150702 strīṇām priyatamo nityam mattaḥ svapurālampataḥ
 07150711 ekadā devasatre tu gandharvāpsarasām gaṇāḥ
 07150712 upahūtā viśvasr̥gbhirharigāthopagāyane
 07150721 aham ca gāyamstadvidvān strībhiḥ parivr̥to gataḥ
 07150722 jñātvā viśvasr̥jastan me helanam śepurojasā
 07150723 yāhi tvam śūdratāmāsu naṣṭasr̥iḥ kṛtahelanaḥ
 07150731 tāvaddāsyāmaham jajñe tatrāpi brahmavādinām
 07150732 śuśrūṣayānuṣaṅgeṇa prāpto 'ham brahmaputratām
 07150741 dharmaste gr̥hamedhīyo varṇitaḥ pāpanāśanaḥ
 07150742 gr̥hastho yena padavīmañjasā nyāsināmiyāt
 07150751 yūyam nr̥loke bata bhūribhāgā lokam punānā munayo 'bhiyanti
 07150752 yeṣām gr̥hān āvasatīti sākṣād gūḍham param brahma manuṣyalingam
 07150761 sa vā ayam brahma mahadvimṛgya kaivalyanirvāṇasukhānubhūtiḥ
 07150762 priyaḥ suhr̥dvaḥ khalu mātuleya ātmārhanīyo vidhikṛdguruśca
 07150771 na yasya sākṣādbhavapadmajādibhī rūpam dhiyā vastutayopavarṇitam
 07150772 maunena bhaktyopāśamena pūjitaḥ prasīdatāmeṣa sa sātvatām patih
 07150780 śrīśuka uvāca
 07150781 iti devar̥ṣiṇā proktaṁ niśamya bharatar̥ṣabhaḥ
 07150782 pūjayāmāsa supṛitaḥ kṛṣṇam ca premavihvalaḥ
 07150791 kṛṣṇapārthāvupāmantrya pūjitaḥ prayayau munih
 07150792 śrutvā kṛṣṇam param brahma pārthaḥ paramavismitaḥ
 07150801 iti dākṣāyiniṇām te pṛthag vaṁśā prakīrtitaḥ
 07150802 devāsuramanuṣyādyā lokā yatra carācarāḥ

Canto 8

08010010 śrīrājovāca
 08010011 svāyambhuvasyeha guro vaṁśo 'yam vistarāc chrutaḥ
 08010013 yatra viśvasr̥jām sargo manūn anyān vadasva naḥ
 08010021 manvantare harerjanma karmāṇi ca mahīyasaḥ
 08010023 gr̥ṇanti kavayo brahmaṁstāni no vada śr̥ṇvatām
 08010031 yadyasminnantare brahman bhagavān viśvabhāvanaḥ
 08010033 kṛtavān kurute kartā hy atīte 'nāgate 'dya vā
 08010040 śrīr̥ṣiruvāca
 08010041 manavo 'smin vyatītāḥ ṣaṭ kalpe svāyambhuvādayaḥ
 08010043 ādyaste kathito yatra devādīnām ca sambhavaḥ
 08010051 ākūtyām devahūtyām ca duhitrostasya vai manoḥ
 08010053 dharmajñānopadeśārthaṁ bhagavān putratām gataḥ
 08010061 kṛtam purā bhagavataḥ kapilasyānuvarṇitam
 08010063 ākhyāsyē bhagavān yajño yac cakāra kurūdvaha
 08010071 viraktaḥ kāmabhogeṣu śatarūpāpatiḥ prabhuḥ
 08010073 visr̥jya rājyam tapase sabhāryo vanamāviśat
 08010081 sunandāyām varṣaśatam padaikena bhavam spr̥ṣan
 08010083 tapyamānastapo ghoramidamanvāha bhārata
 08010090 śrīmanuruvāca
 08010091 yena cetayate viśvam viśvam cetayate na yam
 08010093 yo jāgarti śayāne 'smin nāyam tam veda veda saḥ
 08010101 ātmāvāsyamidam viśvam yat kiñcij jagatyām jagat
 08010103 tena tyaktena bhūñjīthā mā gr̥dhaḥ kasya sviddhanam
 08010111 yam paśyati na paśyantam cakṣuryasya na riśyati
 08010113 tam bhūtanilayam devam suparṇamupadhāvata
 08010121 na yasyādyantau madhyam ca svaḥ paro nāntaram bahiḥ
 08010123 viśvasyāmūni yadyasmādvīśvam ca tadṛtam mahat
 08010131 sa viśvakāyaḥ puruhūtaīśaḥ satyaḥ svayamjyotirajaḥ purāṇaḥ
 08010133 dhatte 'sya janmādyajayātmaśaktyā tām vidyayodasya nirīha āste
 08010141 athāgre r̥ṣayaḥ karmāṇ īhante 'karmahetave
 08010143 īhamāno hi puruṣaḥ prāyo 'nīhām prapadyate
 08010151 īhate bhagavān īśo na hi tatra visajjate
 08010153 ātmalābhena pūrṇārtho nāvasīdanti ye 'nu tam
 08010161 tamīhamānam nirahankṛtam budham nirāśiṣam pūrṇamananyacoditam
 08010163 nṛṇ śikṣayantam nijavartmasamsthitam prabhum prapadye 'khiladharmabhāvanam

08010170 śrīśuka uvāca
 08010171 iti mantropaniṣadaṃ vyāharantaṃ samāhitam
 08010173 ṛṣṭvāsura yātudhānā jagdhumabhyadravan kṣudhā
 08010181 tāṃstathāvasitān vikṣya yajñāḥ sarvagato hariḥ
 08010183 yāmaiḥ parivr̥to devairhatvāśāsāt triviṣṭapam
 08010191 svārociṣo dvitīyastu manuragneḥ suto 'bhavat
 08010193 dyumatsuṣeṇarociṣmat pramukhāstasya cātmaajāḥ
 08010201 tatrendro rocanastvāsīddevāśca tuṣitādayaḥ
 08010203 ūrjastambhādayaḥ sapta ṛṣayo brahmavādināḥ
 08010211 ṛṣestu vedaśirasastuṣitā nāma patny abhūt
 08010213 tasyām jajñe tato devo vibhurity abhiviśrutaḥ
 08010221 aṣṭāśītisahasrāṇi munayo ye dhṛtavratāḥ
 08010223 anvaśikṣan vrataṃ tasya kaumārabrahmacāriṇāḥ
 08010231 ṛtīya uttamo nāma priyavratasuto manuḥ
 08010233 pavanaḥ sṛñjayo yajña hotrādyāstatsutā nṛpa
 08010241 vasiṣṭhatanayāḥ sapta ṛṣayaḥ pramadādayaḥ
 08010243 satyā vedaśrutā bhadrā devā indrastu satyajit
 08010251 dharmasya sūnṛtāyām tu bhagavān puruṣottamaḥ
 08010253 satyasena iti khyāto jātaḥ satyavratāiḥ saha
 08010261 so 'nṛtavrataduḥśīlān asato yakṣarākṣasān
 08010263 bhūtadruho bhūtagaṇāmścāvadhīt satyajitsakhaḥ
 08010271 caturtha uttamabhrātā manurnāmnā ca tāmasaḥ
 08010273 pṛthuh khyātirnaraḥ keturity ādyā daśa tatsutāḥ
 08010281 satyakā harayo vīrā devāstriśikha īśvaraḥ
 08010283 jyotirdhāmādayaḥ sapta ṛṣayastāmase 'ntare
 08010291 devā vaidhṛtayo nāma vidhṛtestanayā nṛpa
 08010293 naṣṭāḥ kālena yairvedā vidhṛtāḥ svena tejasā
 08010301 tatrāpi jajñe bhagavān hariṇyām harimedhasaḥ
 08010303 harurity āhṛto yena gajendro mocito grahāt
 08010310 śrīrājovāca
 08010311 bādarāyaṇa etat te śrotumicchāmahe vayam
 08010313 hariryathā gajapatiṃ grāhagrastamamūmucat
 08010321 tatkaṭhāsu mahat puṇyam dhanyam svastyayanam śubham
 08010323 yatra yattottamaśloko bhagavān gīyate hariḥ
 08010330 śrīsūta uvāca
 08010331 parīkṣitaivaṃ sa tu bādarāyaṇiḥ prāyopaviṣṭena kaṭhāsu coditaḥ
 08010333 uvāca viprāḥ pratinandya pārthivaṃ mudā munīnām sadasi sma śṛṇvatām
 08020010 śrīśuka uvāca
 08020011 āsīdgirivaro rājamstrikūṭa iti viśrutaḥ
 08020013 kṣīrodenāvṛtaḥ śrīmān yojanāyutamucchritaḥ
 08020021 tāvatā vistr̥taḥ paryak tribhiḥ śṛṅgaiḥ payonidhim
 08020023 diśaḥ kham rocayannāste raupyāyasahiraṇmayaiḥ
 08020031 anyaiśca kakubhaḥ sarvā ratnadhātuvicitritaiḥ
 08020033 nānādrumalatāgulmairnirghoṣairnirjharāmbhasām
 08020041 sa cāvanijyamānāṅghriḥ samantāt payaūrmibhiḥ
 08020043 karoti śyāmalām bhūmiṃ harinmarakatāśmabhiḥ
 08020051 siddhacāraṇagandharvairvidyādharamahoragaiḥ
 08020053 kinnarairapsarobhiśca krīḍadbhirjuṣṭakandaraḥ
 08020061 yatra saṅgītasannādainadadguhamamarsayā
 08020063 abhigarjanti harayaḥ ślāghinaḥ paraśaṅkayā
 08020071 nānāraṇyapaśuvrāta saṅkuladroṇyalaṅkṛtaḥ
 08020073 citradrumasurodyāna kalakaṅṭhavihaṅgamaḥ
 08020081 saritsarobhiracchodaiḥ pulinairmaṇivālukaiḥ
 08020083 devastrīmajjanāmoda saurabhāmbvanilairyutaḥ
 08020091 tasya droṇyām bhagavato varuṇasya mahātmanaḥ
 08020093 udyānamṛtuman nāma ākrīḍam surayoṣitām
 08020101 sarvato 'laṅkṛtam divyairnityapušpaphaladrumaiḥ
 08020103 mandāraiḥ pārijātaiśca pāṭalāśokacampakaiḥ
 08020111 cūtaiḥ piyālaiḥ panasairāmrairāmṛatakairapi
 08020113 kramukairnārikelaiśca kharjūrairbījapūrakaiḥ
 08020121 madhukaiḥ śālatālaiśca tamālairasanārjunaiḥ
 08020123 ariṣṭoḍumbaraplakṣairvataiḥ kimśukacandanaiḥ
 08020131 picumardaiḥ kovidāraiḥ saralaiḥ suradārubhiḥ
 08020133 drākṣeṣurambhājambubhirbadaryakṣābhayāmalaiḥ
 08020141 bilvaiḥ kapitthairjambīraivr̥to bhallātakādibhiḥ

08020143 tasmin sarah suvipulam lasatkāñcanapañkajam
08020151 kumudotpalakahlāra śatapatrasriyorjitam
08020153 mattasatpadanirghuṣṭam śakuntaiśca kalasvanaiḥ
08020161 haṁsakāraṇḍavākīrṇam cakrāhvaiḥ sārasairapi
08020163 jalakukkuṭakoyaṣṭi dātyūhakulakūjitam
08020171 matsyakacchapasañcāra calatpadmarajahpayah
08020173 kadambavetasanala nīpavañjulakairvṛtam
08020181 kundaiḥ kurubakāśokaiḥ śirīṣaiḥ kūtajenḡudaiḥ
08020183 kubjakaiḥ svarṇayūthībhīrnāgapunnāgajātibhiḥ
08020191 mallikāśatapatraiśca mādhavījālakādibhiḥ
08020193 śobhitam tīrajaiścānyairnityartubhīralam drumaiḥ
08020201 tatraikadā tadgirikānanāśrayaḥ kareṇubhīrvāraṇayūthapaścaran
08020203 sakaṇṭakam kīcakaveṇuvetravad viśālagulmam prarujan vanaspatīn
08020211 yadgandhamātrāddharayo gajendrā vyāghrādayo vyālamrgāḥ sakhaḡḡāḥ
08020213 mahoragāścāpi bhayāddravanti sagaurakṛṣṇāḥ sarabhāścamaryaḥ
08020221 vṛkā varāhā mahīśarkṣaśalyā gopucchaśālāvṛkamarkaṭāśca
08020223 anyatra kṣudrā hariṇāḥ śaśādayaś caranty abhītā yadanugraheṇa
08020231 sa gharmataptaḥ karibhiḥ kareṇubhīr vṛto madacyutkarabhairanudrutaḥ
08020233 girim garimṇā paritaḥ prakampayan niṣevyamāṇo 'likulairmadāśanaiḥ
08020241 saro 'nilam pañkajareṇurūṣitam jighran vidūrān madavīhvalekṣaṇaḥ
08020243 vṛtaḥ svayūthena tṛṣārditena tat sarovarābhyāsamathāgamaddrutam
08020251 vigāhya tasminnamṛtāmbu nirmalam hemāravindotpalareṇurūṣitam
08020253 papau nikāmam nijapuṣkaroddhṛtam ātmānamadbhiḥ snapayan gataklamah
08020261 sa puṣkareṇoddhṛtaśīkarāmbubhīr nīpāyayan saṁsnapayan yathā gṛhī
08020263 gṛhī kareṇuḥ karabhāśca durmado nācaṣṭa kṛcchram kṛpaṇo 'jamāyayā
08020271 tam tatra kaścin nrpa daivacodito grāho balīyāścaraṇe ruṣāgrahī
08020273 yadṛcchayaivam vyasanam gato gajo yathābalam so 'tibalo vicakrame
08020281 tathāturam yūthapatim kareṇavo vikṛṣyamāṇam tarasā balīyasā
08020283 vicukruśurdīnadhiyo 'pare gajāḥ pārṣṇīgrahāśtārayitum na cāśakan
08020291 niyudhyatorevamibhendranakrayor vikarṣatorantarato bahirmithaḥ
08020293 samāḥ sahasram vyagaman mahīpate saprāṇayościtramamaśsatāmarāḥ
08020301 tato gajendrasya manobalaujasām kālena dīrghheṇa mahān abhūdvyayaḥ
08020303 vikṛṣyamāṇasya jale 'vaśīdato viparyayo 'bhūt sakalam jalaukasah
08020311 ittham gajendraḥ sa yadāpa sañkātām prāṇasya dehī vivaśo yadṛcchayā
08020313 apārayannātmavimokṣaṇe ciram dadhyāvīmām buddhimathābhyapadyata
08020321 na māmime jñātaya āturam gajāḥ kutaḥ kariṇyaḥ prabhavanti mocitum
08020323 grāheṇa pāśena vidhāturāvṛto 'py aham ca tam yāmi param parāyaṇam
08020331 yaḥ kaścaneśo balino 'ntakoragāt pracāṇḡavegādabhidhāvato bhṛśam
08020333 bhītam prapannam paripāti yadbhayān mṛtyuḥ pradhāvaty araṇam tamīmahi
08030010 śrībādarāyaṇīruvāca
08030011 evam vyavasito buddhyā samādhāya mano hṛdi
08030013 jajāpa paramam jāpyam prāgjanmany anuśikṣitam
08030030 śrīgajendra uvāca
08030021 om namo bhagavate tasmai yata etac cidātmakam
08030023 puruṣāyādibījāya pareśāyābhīdhīmahi
08030031 yasminnidam yataścedam yenedam ya idam svayam
08030033 yo 'smāt parasmāc ca parastam prapadye svayambhuvam
08030041 yaḥ svātmanīdam nijamāyayārpitam kvacidvibhātām kva ca tat tirohitam
08030043 aviddhadrk sāksy ubhayam tadīkṣate sa ātmamūlo 'vatu mām parātparaḥ
08030051 kālena pañcatvamiteṣu kṛtsnaśo lokeṣu pāleṣu ca sarvahetuṣu
08030053 tamastadāśīdgahanam gabhīram yastasya pāre 'bhīvirājate vibhuḥ
08030061 na yasya devā ṛṣayaḥ padaḥ vidur jantuḥ punaḥ ko 'rhati gantumīritum
08030063 yathā naṭasyākṛtibhīrviceṣṭato duratyayānukramaṇaḥ sa māvatu
08030071 didṛkṣavo yasya padaḥ sumaṅgalam vimuktasaṅgā munayaḥ susādhavaḥ
08030073 caranty alokavratamavraṇam vane bhūtātmabhūtāḥ suhṛdaḥ sa me gatiḥ
08030081 na vidyate yasya ca janma karma vā na nāmarūpe guṇadoṣa eva vā
08030083 tathāpi lokāpyayasambhavāya yaḥ svamāyayā tāny anukālamṛcchati
08030091 tasmai namaḥ pareśāya brahmaṇe 'nantaśaktaye
08030093 arūpāyorurūpāya nama āścaryakarmanē
08030101 nama ātmaprādīpāya sāksīṇe paramātmāne
08030103 namo girām vidūrāya manasaścetasāmapi
08030111 sattvena pratilabhyāya naiṣkarmyēṇa vipāścitā
08030113 namaḥ kaivalyanāthāya nirvāṇasukhasamvide
08030121 namaḥ śāntāya ghorāya mūdhāya guṇadharmiṇe
08030123 nirviśeṣāya sāmyāya namo jñānaghanāya ca

08030131 kṣetrajñāya namastubhyaṃ sarvādhyakṣāya sākṣiṇe
 08030133 puruṣāyātmanūlāya mūlaprakṛtaye namaḥ
 08030141 sarvendriyaguṇadraṣṭre sarvapratyayahetave
 08030143 asatā cchāyayoktāya sadābhāsāya te namaḥ
 08030151 namo namaste 'khilakāraṇāya niṣkāraṇāyādbhutakāraṇāya
 08030153 sarvāgamāmnāyamahārṇavāya namo 'pavargāya parāyaṇāya
 08030161 guṇāraṇicchannaciduṣmapāya tatksobhavisphūrjitamānasāya
 08030163 naiṣkarmyabhāvena vivarjitāgama svayamprakāśāya namas karomi
 08030171 mādrk prapannapaśupāśavimokṣaṇāya muktāya bhūrikaruṇāya namo 'layāya
 08030173 svāmśena sarvatanubhṛnmanasi pratīta pratyagdr̥ṣe bhagavate br̥hate namaste
 08030181 ātmātmajāptaḡhavittajaneṣu saktair duṣprāpaṇāya guṇasaṅgavivarjitāya
 08030183 muktātmabhiḥ svahr̥daye paribhāvitāya jñānātmane bhagavate nama īśvarāya
 08030191 yaṃ dharmakāmārthavimuktikāmā bhajanta iṣṭāṃ gatimāpnuvanti
 08030193 kim cāśiṣo rāty api dehamavyayaṃ karotu me 'dabhradayo vimokṣaṇam
 08030201 ekāntino yasya na kañcanārthaṃ vāñchanti ye vai bhagavatprapannāḥ
 08030203 atyadbhutaṃ taccaritaṃ sumaṅgalaṃ gāyanta ānandasamudramagnāḥ
 08030211 tamakṣaram brahma param pareśam avyaktamādhyātmikayogagamyam
 08030213 atīndriyaṃ sūkṣmamivātidūram anantamādyam paripūrṇamīḍe
 08030221 yasya brahmādayo devā vedā lokāscarācarāḥ
 08030223 nāmarūpavibhedena phalgvyā ca kalayā kṛtāḥ
 08030231 yathārciṣo 'gneḥ saviturgabastayo niryānti samyānty asakṛt svarociṣaḥ
 08030233 tathā yato 'yaṃ guṇasampravāho buddhirmanaḥ khāni śarīrasargāḥ
 08030241 sa vai na devāsuramartyatiryān na strī na ṣaṅdho na pumān na jantuḥ
 08030243 nāyaṃ guṇaḥ karma na san na cāsan niṣedhaśeṣo jayatādaśeṣaḥ
 08030251 jijīviṣe nāhamihāmuyā kim antarbahīścāvṛtaye bhayonyā
 08030253 icchāmi kālena na yasya viplavas tasyātmalokāvaraṇasya mokṣam
 08030261 so 'haṃ viśvasṛjāṃ viśvamaviśvaṃ viśvavedasam
 08030263 viśvātmānamajāṃ brahma praṇato 'smi param padam
 08030271 yogarandhitakarmāṇo hr̥di yogavibhāvite
 08030273 yogino yaṃ prapaśyanti yogeśaṃ taṃ nato 'smy aham
 08030281 namo namastubhyamasahyavega śaktitrayāyākhiladhīguṇāya
 08030283 prapannapālāya durantaśaktaye kadindriyāṇāmanavāpyavartmane
 08030291 nāyaṃ veda svamātmānam yacchaktyāhamdhiyā hatam
 08030293 taṃ duratyayamāhātmyam bhagavantamito 'smy aham
 08030300 śrīśuka uvāca
 08030301 evaṃ gajendramupavarṇitanirviśeṣaṃ
 08030302 brahmādayo vividhalingabhidābhimānāḥ
 08030303 naite yadopasasṛpurnikhilātmakatvāt
 08030304 tatrākhilāmaramayo harirāvīrāsīt
 08030311 taṃ tadvadārtamupalabhya jagannivāsaḥ
 08030312 stotraṃ niśamya divijaiḥ saha samstuvadbhiḥ
 08030313 chandomayena garuḍena samuhyamānaś
 08030314 cakrāyudho 'bhyagamadāśu yato gajendraḥ
 08030321 so 'ntaḥsarasy urubalena ḡhīta ārto
 08030322 dr̥ṣṭvā garutmati harim kha upāttacakram
 08030323 utkṣipyā sāmbojakaram giramāha kṛcchrān
 08030324 nārāyaṇākhilaguro bhagavan namaste
 08030331 taṃ vikṣya pīḍitamajaḥ sahasāvātīrya
 08030332 sagrahamāśu sarasaḥ kṛpayojjahāra
 08030333 ḡrahādvipāṭitamukhādariṇā gajendraṃ
 08030334 sampaśyatām hariramūmucaducchriyāṇām
 08040010 śrīśuka uvāca
 08040011 tadā devarṣigandharvā brahmeśānapurogamāḥ
 08040013 mumucuḥ kusumāsāram śamsantaḥ karma taddhareḥ
 08040021 nedurdundubhayo divyā gandharvā nanṛturjaguḥ
 08040023 ṛṣayaścāraṇāḥ siddhāstuṣṭuvuḥ puruṣottamam
 08040031 yo 'sau ḡrahaḥ sa vai sadyaḥ paramāścaryarūpadhr̥k
 08040033 mukto devalaśāpena hūhūrgandharvasattamaḥ
 08040041 praṇamya śirasādhīsamuttamaślokamavyayam
 08040043 agāyata yaśodhāma kīrtanyaguṇasatkatham
 08040051 so 'nukampita īśena parikramya praṇamya tam
 08040053 lokasya paśyato lokam svamagān muktakilbiṣaḥ
 08040061 gajendro bhagavatsparśādvimukto 'jñānabandhanāt
 08040063 prāpto bhagavato rūpaṃ pītavāsāscaturbhujāḥ
 08040071 sa vai pūrvamabhūdrājā paṇḍyo draviḍasattamaḥ

08040073 indradyumna iti khyāto viṣṇuvrataparāyaṇaḥ
08040081 sa ekadārādhanakāla ātmavān grhītamaunavrata īsvaram harim
08040083 jaṭadharastāpasa āpluto 'cyutam samarcayāmāsa kulācalāśramah
08040091 yadrcchayā tatra mahāyaśā muniḥ samāgamac chiṣyagaṇaiḥ pariśritah
08040093 taṁ vīksya tūṣṇīmakṛtārhaṇādikaṁ rahasy upāsīnamṛṣīscukopa ha
08040101 tasmā imaṁ śāpamadādasādhur ayam durātmākṛtabuddhiradya
08040103 viprāvamantā viśatām tamisram yathā gajaḥ stabdhamatiḥ sa eva
08040110 śrīśuka uvāca
08040111 evaṁ śaptvā gato 'gastyo bhagavān nrpa sānugah
08040113 indradyumno 'pi rājarṣirdiṣṭam tadupadhārayan
08040121 āpannah kauñjarīm yonimātmasmṛtivināśinīm
08040123 haryarcānubhāvena yadgajatve 'py anusmṛtiḥ
08040131 evaṁ vimokṣya gajayūthapamabjanābhas
08040132 tenāpi pārśadagatiṁ gamitena yuktaḥ
08040133 gandharvasiddhavibudhairupagīyamāna
08040134 karmādbhutaṁ svabhavanam garuḍāsano 'gāt
08040141 etan mahārāja taverito mayā kṛṣṇānubhāvo gajarājamokṣaṇam
08040143 svargyam yaśasyam kalikalmaṣāpahaṁ duḥsvapnanāśam kuruvarya śṛṇvatām
08040151 yathānukīrtayanty etac chreyaskāmā dvijātayah
08040153 śucayah prātarutthāya duḥsvapnādyupaśāntaye
08040161 idamāha hariḥ prīto gajendraṁ kurusattama
08040163 śṛṇvatām sarvabhūtānām sarvabhūtamayo vibhuḥ
08040170 śrībhagavān uvāca
08040171 ye mām tvām ca saraścedam girikandarakānanam
08040173 vetrakīcakavenūnām gulmāni surapādapān
08040181 śṛṅgāṇīmāni dhiṣṇyāni brahmaṇo me śivasya ca
08040183 kṣīrodam me priyam dhāma śvetadvīpaṁ ca bhāsvaram
08040191 śrīvatsam kaustubham mālām gadām kaumodakīm mama
08040193 sudarśanam pāñcājanyam suparṇam patageśvaram
08040201 śeṣam ca matkalām sūkṣmām śriyam devīm madāśrayām
08040203 brahmāṇam nāradamṛṣim bhavam prahrādameva ca
08040211 matsyakūrmavarāhādyairavatāraiḥ kṛtāni me
08040213 karmāṇy anantapuṇyāni sūryam somam hutāśanam
08040221 praṇavam satyamavyaktam goviprān dharmamavyayam
08040223 dākṣāyaṇīrdharmapatnīḥ somakaśyapayorapi
08040231 gaṅgām sarasvatīm nandām kālindīm sitavāraṇam
08040233 dhruvam brahmaṛṣin sapta puṇyaślokāmśca mānavān
08040241 utthāyāpararātrānte prayatāḥ susamāhitāḥ
08040243 smaranti mama rūpāṇi mucyante te 'mhaso 'khilāt
08040251 ye mām stuvanty anenāṅga pratibudhya niśātyaye
08040253 teṣām prāṇātyaye cāham dadāmi vipulām gatim
08040260 śrīśuka uvāca
08040261 ity ādiśya hr̥ṣīkeśah prādhmāya jalajottamam
08040263 harṣayan vibudhānikamāruroha khagādhipam
08050010 śrīśuka uvāca
08050011 rājannuditametate hareḥ karmāghanāśanam
08050013 gajendramokṣaṇam puṇyam raivataṁ tvantaram śṛṇu
08050021 pañcamo raivato nāma manustāmasasodarah
08050023 balivindhyādayastasya sutā hārjunapūrvakāḥ
08050031 vibhurindraḥ suragaṇā rājan bhūtarayādayah
08050033 hiraṇyāromā vedaśirā ūrdhvabāhvādayo dvijāḥ
08050041 patnī vikuṅṭhā śubhrasya vaikuṅṭhaiḥ surasattamaiḥ
08050043 tayoh svakalayā jajñe vaikuṅṭho bhagavān svayam
08050051 vaikuṅṭhaḥ kalpito yena loko lokanamaskṛtaḥ
08050053 ramayā prārthyamānena devyā tatpriyakāmyayā
08050061 tasyānubhāvah kathito guṇāśca paramodayāḥ
08050063 bhaumān reṇūn sa vimame yo viṣṇorvarṇayedguṇān
08050071 ṣaṣṭhaśca cakṣuṣah putraścākṣuṣo nāma vai manuḥ
08050073 pūrupūruṣasudyumna pramukhāścākṣuṣātmajāḥ
08050081 indro mantradrumastatra devā āpyādayo gaṇāḥ
08050083 munayastatra vai rājan haviṣmadvīrakādayah
08050091 tatrāpi devasambhūtyām vairājasyābhavat sutah
08050093 ajito nāma bhagavān amśena jagataḥ patiḥ
08050101 payodhim yena nirmathya surāṇām sādhitā sudhā
08050103 bhramamāṇo 'mbhasi dhṛtaḥ kūrmarūpeṇa mandarah

08050110 śrīrājovāca
08050111 yathā bhagavatā brahman mathitaḥ kṣīrasāgarah
08050113 yadartham vā yataścādrim dadhārāmbucarātmanā
08050121 yathāmṛtam suraiḥ prāptam kim cānyadabhavat tataḥ
08050123 etadbhagavataḥ karma vadasva paramādbhutam
08050131 tvayā saṅkathyamānena mahimnā sātvatām pateḥ
08050133 nātitrpyati me cittam suciram tāpatāpitam
08050140 śrīsūta uvāca
08050141 samprṣṭo bhagavān evam dvaipāyanasuto dvijāḥ
08050143 abhinandya harervīryamabhyācaṣṭum pracakrame
08050150 śrīsuka uvāca
08050151 yadā yuddhe 'surairdevā badhyamānāḥ śītāyudhaiḥ
08050153 gatāsavo nipatitā nottiṣṭheran sma bhūriśaḥ
08050161 yadā durvāsaḥ śāpena sendrā lokāstrayo nrpa
08050163 niḥśrīkāścābhavamstatra neśuriyādayaḥ kriyāḥ
08050171 niśāmyaitat suragaṇā mahendravarunādayaḥ
08050173 nādhyagacchan svayam mantrairmantrayanto viniścitam
08050181 tato brahmasabhām jagmurmerormūrdhani sarvaśaḥ
08050183 sarvam vijñāpayām cakruḥ praṇatāḥ parameṣṭhine
08050191 sa vilokyendravyāvādīn niḥsattvān vīgataprabhān
08050193 lokān amaṅgalaprāyān asurān ayathā vibhuḥ
08050201 samāhitena manasā saṁsmaran puruṣam param
08050203 uvācotphullavadano devān sa bhagavān paraḥ
08050211 aham bhavo yūyamatho 'surādayo manuṣyatiryagdrumagharmajātayaḥ
08050213 yasyāvatarāmśakalāvisarjitā vrajāma sarve śaraṇam tamavyayam
08050221 na yasya vadhyo na ca rakṣaṇīyo nopekṣaṇīyādarāṇīyapakṣaḥ
08050223 tathāpi sargasthitisamāmartham dhatte rajaḥsattvatamāmsi kāle
08050231 ayam ca tasya sthitipālanakṣaṇaḥ sattvam juṣaṇasya bhavāya dehinām
08050233 tasmādvrajāmaḥ śaraṇam jagadgurum svānām sa no dhāsyati śam surapriyaḥ
08050240 śrīsuka uvāca
08050241 ity ābhāṣya surān vedhāḥ saha devairarindama
08050243 ajitasya padaṁ sākṣāj jagāma tamasaḥ param
08050251 tatrādrṣtasvarūpāya śrutapūrvāya vai prabhuḥ
08050253 stutimabrūta daivībhīrgīrbhistvavahitendriyaḥ
08050260 śrībrahmovāca
08050261 avikriyam satyamanantamādyam guhāśayam niṣkalamapratarkyam
08050263 mano 'grayānam vacasāniruktaṁ namāmahe devavaram vareṇyam
08050271 vipācitam prāṇamanodhiyātmanām arthendriyābhāsamanidramavraṇam
08050273 chāyātapau yatra na ḡdhrapakṣau tamakṣaram kham triyugam vrajāmahe
08050281 ajasya cakram tvajayeryamāṇam manomayam pañcadaśāramāsu
08050283 trinābhi vidyuccalamaṣṭanemi yadakṣamāhustamṛtam prapadye
08050291 ya ekavarṇam tamasaḥ param tad alokamavyaktamanantapāram
08050293 āsām cakāropasuparṇamenam upāsate yogarathena dhīrāḥ
08050301 na yasya kaścātītarti māyām yayā jano muhyati veda nārtham
08050303 tam nirjitātmāmaguṇam pareśam namāma bhūteṣu samam carantam
08050311 ime vayam yatpriyayaiva tanvā sattvena srṣṭā bahirantarāvīḥ
08050313 gatim na sūkṣmāmṛṣayaśca vidmahe kuto 'surādyā itarapradhānāḥ
08050321 pādau mahīyam svakṛtaiva yasya caturvidho yatra hi bhūtasargaḥ
08050323 sa vai mahāpūruṣa ātmanantraḥ prasīdatām brahma mahāvibhūtiḥ
08050331 ambhastu yadreta udāravīryam sidhyanti jīvanty uta vardhamānāḥ
08050333 lokā yato 'thākhilalokapālāḥ prasīdatām naḥ sa mahāvibhūtiḥ
08050341 somam mano yasya samāmananti divaukasām yo balamandha āyuh
08050343 īso nagānām prajānaḥ prajānām prasīdatām naḥ sa mahāvibhūtiḥ
08050351 agnirmukham yasya tu jātavedā jātaḥ kriyākāṇḍanimittajanmā
08050353 antaḥsamudre 'nupacan svadhātūn prasīdatām naḥ sa mahāvibhūtiḥ
08050361 yaccakṣurāsīt taraṇirdevayānam trayīmāyo brahmaṇa eṣa dhiṣṇyam
08050363 dvāram ca mukteramṛtam ca mṛtyuḥ prasīdatām naḥ sa mahāvibhūtiḥ
08050371 prāṇādabhūdyasya carācarāṇām prāṇaḥ saho balamojaśca vāyuh
08050373 anvāsmā samrājamivānugā vayam prasīdatām naḥ sa mahāvibhūtiḥ
08050381 śrotrāddiśo yasya hṛdaśca khāni prajājñire kham puruṣasya nābhyāḥ
08050383 prāṇendriyātmāsuśārīraketāḥ prasīdatām naḥ sa mahāvibhūtiḥ
08050391 balān mahendrastridaśaḥ prasādān manyorgirīso dhiṣaṇādviriṅcaḥ
08050393 khebhyastu chandāmsy ṛṣayo medhrataḥ kaḥ prasīdatām naḥ sa mahāvibhūtiḥ
08050401 śrīrvakṣasaḥ pitaraśchāyayāsan dharmāḥ stanāditarāḥ prṣṭhato 'bhūt
08050403 dyauryasya śīrṣṇo 'psaraso vihārāt prasīdatām naḥ sa mahāvibhūtiḥ

08050411 vipro mukhādbrahma ca yasya guhyam rājanya āsīdbhujayorbalaṃ ca
08050413 ūrvorviḍ ojo 'nḡhriravedaśūdrau prasīdatām naḥ sa mahāvibhūtiḥ
08050421 lobho 'dharāt prītirupary abhūddyutir nastah paśavyaḥ sparśena kāmaḥ
08050423 bhruvoryamaḥ pakṣmabhavastu kālah prasīdatām naḥ sa mahāvibhūtiḥ
08050431 dravyam vayah karma guṇān viśeṣam yadyogamāyāvihitān vadanti
08050433 yaddurvibhāvyaṃ prabudhāpabādham prasīdatām naḥ sa mahāvibhūtiḥ
08050441 namo 'stu tasmā upaśantaśaktaye svārājyalābhapratipūritātmane
08050443 guṇeṣu māyāraciteṣu vṛttibhir na sajjamānāya nabhasvadūtaye
08050451 sa tvam no darśayātmānamasmatkaraṇagocaram
08050453 prapannānām didṛkṣūṇām sasmitam te mukhāmbujam
08050461 taistaiḥ svecchābhūtai rūpaiḥ kāle kāle svayam vibho
08050463 karma durviśaḥam yan no bhagavānstat karoti hi
08050471 kleśabhūryalpasārāṇi karmāṇi viphalāni vā
08050473 dehinām viśayārtānām na tathaivārpitam tvayi
08050481 nāvamaḥ karmakalpo 'pi viphalāyeśvarārpitaḥ
08050483 kalpate puruṣasyaiva sa hy ātmā dayito hitaḥ
08050491 yathā hi skandhaśākhānām tarormūlavasecanam
08050493 evamārādhanam viṣṇoḥ sarveṣāmātmanaśca hi
08050501 namastubhyamanantāya durvitarkyātmakarmanḥ
08050503 nirguṇāya guṇeśāya sattvasthāya ca sāmpratam
08060010 śrīśuka uvāca
08060011 evam stutaḥ suragaṇairbhagavān harirīśvaraḥ
08060013 teṣāmāvirabhūdrājan sahasrārkodeyadyutiḥ
08060021 tenaiva sahasā sarve devāḥ pratihatekṣaṇāḥ
08060023 nāpaśyan kham diśaḥ kṣauṇīmātmānam ca kuto vibhum
08060031 viriṅco bhagavān dṛṣṭvā saha śarveṇa tām tanum
08060033 svacchām marakataśyāmām kañjagarbhāruṇekṣaṇām
08060041 taptahemāvadātena lasatkaūseyavāsasā
08060043 prasannacārusarvāṅgīm sumukhīm sundarabhruvam
08060051 mahāmaṇikirīṭena keyūrābhyām ca bhūṣitām
08060053 karṇābharaṇanirbhāta kapolaśrīmukhāmbujām
08060061 kāñcikalāpavalaya hāranūpuraśobhitām
08060063 kaustubhābharaṇām lakṣmīm bibhratīm vanamālinīm
08060071 sudarśanādibhiḥ svāstrairmūrtimadbhirupāsitām
08060073 tuṣṭāva devapravaraḥ saśarvaḥ puruṣam param
08060075 sarvāmaragaṇaiḥ sākam sarvāṅgairavanīm gataiḥ
08060080 śrībrahmovāca
08060081 ajātajanmasthitisamāyā guṇāya nirvāṇasukhārṇavāya
08060083 aṇoraṇimne 'parigaṇyadhāmne mahānubhāvāya namo namaste
08060091 rūpam tavaitat puruṣarṣabhejyam śreyo 'rthibhirvaidikatāntriķeṇa
08060093 yogena dhātaḥ saha nastrilokān paśyāmy amuṣminnu ha viśvamūrtau
08060101 tvayy agra āsīt tvayi madhya āsīt tvayy anta āsīdidamātmatantre
08060103 tvamādiranto jagato 'sya madhyam ghaṭasya mṛtsneva paraḥ parasmāt
08060111 tvam māyayātmāśrayayā svayedam nirmāya viśvam tadanupraviṣṭaḥ
08060113 paśyanti yuktā manasā manīṣiṇo guṇavyavāye 'py aguṇam vipaścitāḥ
08060121 yathāgnimedhasy amṛtam ca goṣu bhuvy annamambūdyamane ca vṛttim
08060123 yogairmanuṣyā adhiyanti hi tvām guṇeṣu buddhyā kavayo vadanti
08060131 tam tvām vayam nātha samujjihānam sarojanābhāticirepsitārtham
08060133 dṛṣṭvā gatā nirvṛtamadya sarve gajā davārtā iva gāṅgamambhaḥ
08060141 sa tvam vidhatsvākhilalokapālā vayam yadarthāstava pādāmūlam
08060143 samāgatāste bahirantarātman kim vānyavijñāpyamaśeṣasākṣiṇaḥ
08060151 aham giritraśca surādayo ye dakṣādayo 'gneriva ketavaste
08060153 kim vā vidāmeśa pṛthagvibhātā vidhatsva śam no dvijadevamantram
08060160 śrīśuka uvāca
08060161 evam viriṅcādibhirīḍitastad vijñāya teṣām hrdayam yathaiva
08060163 jagāda jīmūtagabhīrayā girā baddhāñjalīn samvṛtasarvakārakān
08060171 eka eveśvarastasmin surakārye sureśvaraḥ
08060173 vihartukāmastān āha samudronmathanādibhiḥ
08060180 śrībhagavān uvāca
08060181 hanta brahmannaho śambho he devā mama bhāṣitam
08060183 śṛṇutāvahitāḥ sarve śreyo vaḥ syādyathā surāḥ
08060191 yāta dānavadaiteyaistāvāt sandhirvidhīyatām
08060193 kālenānuḡṛhītaistairyāvadvō bhava ātmanaḥ
08060201 arayo 'pi hi sandheyāḥ sati kāryārthagaurave
08060203 ahimūṣikavaddevā hy arthasya padavīm gataiḥ

08060211 amṛtotpādane yatnaḥ kriyatānavilambitam
08060213 yasya pītasya vai janturmṛtyugrasto 'maro bhavet
08060221 kṣiptvā kṣīrodadhau sarvā vīrutṛṇalatauśadhīḥ
08060223 manthānam mandaram kṛtvā netram kṛtvā tu vāsukim
08060231 sahāyena mayā devā nirmanthadhvatandritāḥ
08060233 kleśabhājo bhaviṣyanti daityā yūyam phalagrahāḥ
08060241 yūyam tadanumodadhvam yadicchanty asurāḥ surāḥ
08060243 na samrambheṇa sidhyanti sarvārthāḥ sāntvayā yathā
08060251 na bhetaḥ kāryaḥ na vo jātu roṣaḥ kāmastu vastuṣu
08060253 lobhaḥ kāryo na vo jātu roṣaḥ kāmastu vastuṣu
08060260 śrīśuka uvāca
08060261 iti devān samādiśya bhagavān puruṣottamaḥ
08060263 teṣāmantardadhe rājan svacchandagatirīśvaraḥ
08060271 atha tasmai bhagavate namaskṛtya pitāmahaḥ
08060273 bhavaśca jagmatuḥ svam svam dhāmopeyurbalim surāḥ
08060281 dṛṣṭvārīm apy asaṁyattān jātakṣobhān svanāyakān
08060283 nyaṣedhaddaityarāt ślokyāḥ sandhivigrahakālavit
08060291 te vairocanimāsīnam guptaṁ cāsurayūthapaiḥ
08060293 śriyā paramayā juṣṭam jītāśeṣamupāgaman
08060301 mahendraḥ ślakṣṇayā vācā sāntvayitvā mahāmatih
08060303 abhyabhāṣata tat sarvam śikṣitam puruṣottamāt
08060311 tat tvarocata daityasya tatrānye ye 'surādhipāḥ
08060313 śambaro 'riṣṭanemiśca ye ca tripuravāsinaḥ
08060321 tato devāsurāḥ kṛtvā samvidam kṛtasauhrdāḥ
08060323 udyamam paramam cakruramṛtārthe parantapa
08060331 tataste mandaragirimojasotpātya durmadāḥ
08060333 nadanta udadhim ninyuḥ śaktāḥ parigrahābhavaḥ
08060341 dūrabhārodvahaśrāntāḥ śakravairocanādayaḥ
08060343 apārayantastam voḍhum vivaśā vijahuḥ pathi
08060351 nipatan sa giristatra bahūn amaradānavān
08060353 cūrṇayāmāsa mahatā bhāreṇa kanakācalaḥ
08060361 tāṁstathā bhagnamanaso bhagnabāhūrukandharān
08060363 vijñāya bhagavāṁstatra babhūva garuḍadhvajāḥ
08060371 giripātavinispiṣṭān vilokyāmaradānavān
08060373 īkṣayā jīvayāmāsa nirjarān nirvraṇān yathā
08060381 giriṁ cāropya garuḍe hastenaikena līlayā
08060383 āruhya prayayāvabdhim surāsuragaṇairvṛtaḥ
08060391 avaropya giriṁ skandhāt suparṇaḥ patatām varaḥ
08060393 yayau jalānta utsrjya hariṇā sa visarjitaḥ
08070010 śrīśuka uvāca
08070011 te nāgarājamāmantrya phalabhāgena vāsukim
08070013 parivīya girau tasmin netramabdhim mudānvitāḥ
08070021 ārebhire surā yattā amṛtārthe kurūdvaha
08070023 hariḥ purastāj jagrhe pūrvaṁ devāstato 'bhavan
08080031 tan naicchan daityapatayo mahāpuruṣaceṣṭitam
08080033 na grṇṇīmo vyaṁ pucchamaheraṅgamamaṅgalam
08070041 svādhyāyaśrutasampannāḥ prakhyātā janmakarmabhiḥ
08070043 iti tūṣṇīm sthitān daityān vilokya puruṣottamaḥ
08070045 smayamāno visṛjyāgraṁ puccham jagrāha sāmaraḥ
08070061 kṛtasthānavibhāgāsta evaṁ kaśyapanandanāḥ
08070063 mamanthuḥ paramam yattā amṛtārtham payonidhim
08070071 mathyamāne 'rṇave so 'driranādhāro hy apo 'viśat
08070073 dhriyamāṇo 'pi balibhiraḥ guravāt paṇḍunandana
08070081 te sunirviṇṇamanasaḥ parimlānamukhaśriyaḥ
08070083 āsan svapauruṣe naṣṭe daivenātibalīyasā
08070091 vilokya vighneśavidhim tadeśvaro durantavīryo 'vitathābhisandhiḥ
08070093 kṛtvā vapuḥ kacchapamadbhutam mahat praviśya toyam girimujjahāra
08070101 tamutthitam vīkṣya kulācalaṁ punaḥ samudyatā nirmathitum surāsurāḥ
08070103 dadhāra pṛsthena sa lakṣayojana prastāriṇā dvīpa ivāparo mahān
08070111 surāsurendrairbhujavīryavepitaṁ paribhramantaṁ girimaṅga pṛsthataḥ
08070113 bibhrat tadāvartanamādikacchapo mene 'ngakaṇḍūyanamaprameyaḥ
08070121 tathāsurān āviśadāsuraṇa rūpeṇa teṣāṁ balavīryamīrayan
08070123 uddīpayan devagaṇāṁśca viṣṇur daivena nāgendramabodharūpaḥ
08070131 upary agendram girirāḍ ivānya ākramya hastena sahasrabāhuḥ
08070133 tasthau divi brahmabhavendramukhyair abhiṣṭuvadbhiḥ sumano 'bhivṛṣṭaḥ

08070141 upary adhaścātmani gotranetrayoḥ pareṇa te prāviśatā samedhitāḥ
08070143 mamanthurabdhim tarasā madotkatā mahādriṇā kṣobhitanakracakram
08070151 ahīndrasāhasrakāthoradr̥ṇmukha śvāsāgnidhūmahatavarcaso 'surāḥ
08070153 paulomakāleyabalīvalādayo davāgnidagdḥāḥ saralā ivābhavan
08070161 devāmśca tacchvāsaśikhāhataprabhān dhūmrāmbarasragvarakañcukānanān
08070163 samabhyavarṣan bhagavadvaśā ghanā vavūḥ samudrormyupagūḍhāvāyavaḥ
08070171 mathyamānāt tathā sindhor devāsuravarūthapaiḥ
08070173 yadā sudhā na jāyeta nirmamanthājitaḥ svayam
08070181 meghaśyāmaḥ kanakaparidhiḥ karṇavidyotavidyun
08070182 mūrdhni bhrājadvilulitakacaḥ sragdharo raktanetraḥ
08070183 jaitrairdorbhirjagadabhayadairdandaśūkam gr̥hītvā
08070184 mathnan mathnā pratigiririvāśobhatātho dhṛtādriḥ
08070191 nirmathyamānādudadherabhūdviṣam maholbaṇam hālahalāhvamagrataḥ
08070193 sambhrāntamīnonmakarāhikacchapāt timidvipagrāhatimiṅgilākulāt
08070201 tadugravegam diśi diśy upary adho visarpadutsarpadasahyamapрати
08070203 bhītāḥ prajā dudrurvuraṅga seśvarā arakṣyamāṇāḥ śaraṇam sadāśivam
08070211 vilokya taṁ devavaram trilokyā bhavāya devyābhimataṁ munīnām
08070213 āsīnamadrāvapavargahetos tapo juṣāṇam stutibhiḥ praṇemuḥ
08070220 śrīprajāpataya ūcuḥ
08070221 devadeva mahādeva bhūtātman bhūtabhāvana
08070223 trāhi naḥ śaraṇāpannamstrailokyadahanādviśāt
08070231 tvamekaḥ sarvajagata īśvaro bandhamokṣayoḥ
08070233 taṁ tvāmarcanti kuśalāḥ prapannārtiharam gurum
08070241 guṇamayyā svaśaktyāsyā sargasthityapyayān vibho
08070243 dhatse yadā svadṛḡ bhūman brahmaviṣṇuśivābhīdhām
08070251 tvaṁ brahma paramaṁ guhyaṁ sadasadbhāvabhāvanam
08070253 nānāśaktibhirābhātastvamātmā jagadīśvaraḥ
08070261 tvaṁ śabdayonirjagadādirātmā prāṇendriyadravyaguṇaḥ svabhāvaḥ
08070263 kālaḥ kratuḥ satyamṛtam ca dharmas tvayy akṣaram yat trivṛdāmananti
08070271 agnirmukham te 'khiladevatātmā kṣitim vidurlokabhavāṅghripaṅkajam
08070273 kālam gatim te 'khiladevatātmano diśaśca karṇau rasanam jaleśam
08070281 nābhīrnabhaste śvasanam nabhasvān sūryaśca cakṣūṁṣi jalam sma retaḥ
08070283 parāvarātmāśrayaṇam tavātmā somo mano dyaurbhagavan śiraste
08070291 kuṣiḥ samudrā girayo 'sthisaṅghā romāṇi sarvausadhivīrudhaste
08070293 chandāmsi sāksāt tava sapta dhātavas trayīmayātman hr̥dayam sarvadharmah
08070301 mukhāni pañcopaniśadastaveśa yaistriṁśadaṣṭottaramantravargaḥ
08070303 yat tac chivākhyam paramātmataṁ deva svayamjyotiravasthitiste
08070311 chāyā tvadharmormiṣu yairvisargo netratrayam sattvarajastamāmsi
08070313 sāṅkhyātmanaḥ śāstrakṛtastavekṣā chandomayo deva ṛṣiḥ purāṇaḥ
08070321 na te giritrākhilalokapāla viriñcavaikuṅṭhasurendragamyam
08070323 jyotiḥ param yatra rajastamaśca sattvam na yadbrahma nirastabhedam
08070331 kāmādhvaratripurakālagarādyaneka
08070332 bhūtadruhaḥ kṣapayataḥ stutaye na tat te
08070333 yastvantakāla idamātmakṛtam svanetra
08070334 vahnispḥuliṅgaśikhayā bhasitam na veda
08070341 ye tvātmarāmagurubhirhr̥di cintitāṅghri
08070342 dvandvam carantamumayā tapasābhītapam
08070343 katthanta ugraparūṣam niratam śmaśāne
08070344 te nūnamūtimavidamstava hātalajjāḥ
08070351 tat tasya te sadasatoḥ parataḥ parasya
08070352 nāñjaḥ svarūpagamane prabhavanti bhūmnaḥ
08070353 brahmādayaḥ kimuta samstavanē vyaṁ tu
08070354 tatsargasargaviṣayā api śaktimātram
08070361 etat param prapaśyāmo na param te maheśvara
08070363 mṛdanāya hi lokasya vyaktiste 'vyaktakarmanah
08070370 śrīśuka uvāca
08070371 tadvikṣya vyasanam tāsām kṛpayā bhr̥sapīḍitaḥ
08070373 sarvabhūtasuhr̥ddeva idamāha satīm priyam
08070380 śrīśiva uvāca
08070381 aho bata bhavāny etat prajānām paśya vaiśasam
08070383 kṣīrodamathanodbhūtāt kālakuṭādupasthitam
08070391 āsām prānaparīpsūnām vidheyamabhayam hi me
08070393 etāvān hi prabhorartha yaddīnaparipālanam
08070401 prānaiḥ svaiḥ prāninaḥ pānti sādḥavaḥ kṣaṇabhaṅguraiḥ
08070403 baddhavaireṣu bhūteṣu mohiteṣvātmanāyayā

08070411 pumsaḥ kṛpayato bhadre sarvātmā prīyate hariḥ
08070413 prīte harau bhagavati prīye 'haṁ sacarācaraḥ
08070415 tasmādidam garam bhuñje prajānām svastirastu me
08070420 śrīśuka uvāca
08070421 evamāmantrya bhagavān bhavānīm viśvabhāvanaḥ
08070423 tadviṣaṁ jagdhumārebhe prabhāvajñānvamodata
08070431 tataḥ karatalīkṛtya vyāpi hālāhalaṁ viṣam
08070433 abhakṣayan mahādevaḥ kṛpayā bhūtabhāvanaḥ
08070441 tasyāpi darśayāmāsa svavīryaṁ jalakalmaṣaḥ
08070443 yac cakāra gale nīlaṁ tac ca sādhorvibhūṣaṇam
08070451 tapyante lokatāpena sādhaveḥ prāyaśo janāḥ
08070453 paramārādhanam taddhi puruṣasyākhilātmanaḥ
08070461 niśamya karma tac chambhordevadevasya mīdhuṣaḥ
08070463 prajā dākṣāyaṇī brahmā vaikunṭhaśca śāśāmsire
08070471 praskannaṁ pibataḥ pāṇeryat kiñcij jagṛhuḥ sma tat
08070473 vṛścikāhiviṣausadhyo dandaśūkāśca ye 'pare
08080010 śrīśuka uvāca
08080011 pīte gare vṛṣāṅkeṇa prītāste 'maradānavāḥ
08080013 mamanthustarasā sindhum havirdhānī tato 'bhavat
08080021 tāmagnihotrīmṛṣayo jagṛhurbrahmavādinaḥ
08080023 yajñasya devayānasya medhyāya haviṣe nrpa
08080031 tata uccaiḥśravā nāma hayo 'bhūc candrapāṇḍuraḥ
08080033 tasmin baliḥ sprhām cakre nendra īśvaraśikṣayā
08080041 tata airāvato nāma vāraṇendro vinirgataḥ
08080043 dantaiścaturbhiḥ śvetādrerharan bhagavato mahim
08080051 airāvaṇādayastvaṣṭau diggajā bhavaṁstataḥ
08080053 abhramuprabhṛtayo 'ṣṭau ca kariṇyastvabhavan nrpa
08080061 kaustubhākhyamabhūdratnaṁ padmarāgo mahodadheḥ
08080063 tasmin maṇau sprhām cakre vakṣo 'laṅkarāṇe hariḥ
08080071 tato 'bhavat pārijātaḥ suralokavibhūṣaṇam
08080073 pūrayaty arthino yo 'rthaiḥ śāśvadbhuvi yathā bhavān
08080081 tataścāpsaraso jātā niṣkakanṭhyaḥ suvāsasaḥ
08080083 raṁyaḥ svargiṇām valgu gatilīlāvalokanaiḥ
08080091 tataścāvirabhūt sākṣāc chrī ramā bhagavatparā
08080093 rañjayantī diśaḥ kāntyā vidyut saudāmanī yathā
08080101 tasyām cakruḥ sprhām sarve sasurāsuramānavāḥ
08080103 rūpaudāryavayovarṇa mahimākṣiptacetasaḥ
08080111 tasyā āsanamāninye mahendro mahadadbhutam
08080113 mūrtimatyaḥ saricchreṣṭhā hemakumbhairjalaṁ śuci
08080121 ābhiṣecanikā bhūmirāharat sakalauśadhīḥ
08080123 gāvaḥ pañca pavitrāṇi vasanto madhumādhavau
08080131 ṛṣayaḥ kalpayām cakrurābhiṣekam yathāvidhi
08080133 jagurbhadrāṇi gandharvā natyaśca nanṛturjaguḥ
08080141 meghā mṛdaṅgapaṇava murajānakagomukhān
08080143 vyanādayan śāṅkhavenū vīṇāstumulaniḥsvanān
08080151 tato 'bhiṣiṣcurdevīm śriyam padmakarām satīm
08080153 digibhāḥ pūrṇakalaśaiḥ sūktavākyairdvijeritaiḥ
08080161 samudraḥ pītakaśeya vāsasī samupāharat
08080163 varuṇaḥ srajam vaijayantīm madhunā mattaṣatpadām
08080171 bhūṣaṇāni vicitrāṇi viśvakarmā prajāpatīḥ
08080173 hāram sarasvatī padmamajo nāgāśca kuṇḍale
08080181 tataḥ kṛtasvastyayanotpalasrajam nadadvirephām parigrhya pāṇinā
08080183 cacāla vaktraṁ sukapolakuṇḍalaṁ savrīdahāsam dadhatī suśobhanam
08080191 stanadvayaṁ cātikṛśodarī samam nirantaram candanakuṅkumokṣitam
08080193 tatastato nūpuravalgu śiñjitair visarpatī hemalateva sā babhau
08080201 vilokayantī niravadyamātmanaḥ padam dhruvam cāvyabhicārisadguṇam
08080203 gandharvasiddhāsrayakṣacāraṇa traipiṣṭapeyādiṣu nānvavindata
08080211 nūnam tapo yasya na manyunirjayo jñānam kvacit tac ca na saṅgavarjitam
08080213 kaścin mahāmstasya na kāmanirjayaḥ sa īśvaraḥ kim parato vyapāśrayaḥ
08080221 dharmāḥ kvacit tatra na bhūtasauhrdam tyāgaḥ kvacit tatra na muktikāraṇam
08080223 vīryam na pumso 'sty ajaveganiṣkṛtam na hi dvitīyo guṇasaṅgavarjitaḥ
08080231 kvacic cirāurna hi śīlamaṅgalaṁ kvacit tadapy asti na vedyamāyusaḥ
08080233 yatrobhayaṁ kutra ca so 'py amaṅgalaḥ sumaṅgalaḥ kaśca na kāṅkṣate hi mām
08080241 evam vimṛśyāvyabhicārisadguṇair varam nijaikāśrayatayāguṇāśrayam
08080243 vavre varam sarvaguṇairapekṣitam ramā mukundaṁ nirapekṣamīpsitam

08080251 tasyāmsadeśa uśatīm navakañjamālām
 08080252 mādyanmadhuvratavarūthagropaghuṣṭām
 08080253 tasthau nidhāya nikaṭe taduraḥ svadhāma
 08080254 savrīḍahāsavikasannayanena yātā
 08080261 tasyāḥ śriyastrijagato janako jananyā
 08080262 vakṣo nivāsamakaroṭ paramaṁ vibhūteḥ
 08080263 śrīḥ svāḥ prajāḥ sakaruṇena nirīkṣaṇena
 08080264 yatra sthitaidhayata sādhipatīmstrilokān
 08080271 śaṅkhatūryamṛdaṅgānām vāditrāṇām pṛthuh svanaḥ
 08080273 devānugānām sastrīṇām nr̥tyatām gāyatāmabhūt
 08080281 brahmarudrāngiromukhyāḥ sarve viśvasr̥jo vibhum
 08080283 īḍire 'vitathairmantraistallīṅgaiḥ puṣpavarṣiṇaḥ
 08080291 śriyāvalokitā devāḥ saprajāpatayaḥ prajāḥ
 08080293 śīlādiguṇasampannā lebhire nirvṛtīm parām
 08080301 niḥsattvā lolupā rājan nirudyogā gatatrapāḥ
 08080303 yadā copekṣitā lakṣmyā babhūvurdaityadānavāḥ
 08080311 athāsīdvāruṇī devī kanyā kamalalocanā
 08080313 asurā jagṛhustām vai hareranumatena te
 08080321 athodadhermathyamānāt kāśyapairamṛtārthibhiḥ
 08080323 udatiṣṭhan mahārāja puruṣaḥ paramādbhutaḥ
 08080331 dīrghapīvaradandaḥ kambuḡrīvo 'ruṅekṣaṇaḥ
 08080333 śyāmalastaruṇaḥ sragvī sarvābharaṇabhūṣitaḥ
 08080341 pītavāsā mahoraskaḥ sumṛṣṭamaṇikuṇḍalaḥ
 08080343 snigdhakuñcitakeśānta subhagaḥ śimhavikramaḥ
 08080351 amṛtāpūrṇakalasaṁ bibhradvalayabhūṣitaḥ
 08080353 sa vai bhagavataḥ sāksādvīṣṇoramśāmśasambhavaḥ
 08080361 dhanvantaririti khyāta āyurvedadṛḡ ijyabhāk
 08080363 tamālokyāsuraḥ sarve kalasaṁ cāmṛtābhṛtam
 08080371 lipsantaḥ sarvavastūni kalasaṁ tarasāharan
 08080373 nīyamāne 'suraistasmin kalase 'mṛtabhājane
 08080381 viṣaṇṇamanaso devā harim śaraṇamāyayuh
 08080383 iti taddainyamālokya bhagavān bhr̥tyakāmakṛt
 08080385 mā khidyata mitho 'rtham vaḥ sādhayiṣye svamāyayā
 08080391 mithaḥ kalirabhūt teṣām tadarthe tarṣacetasaṁ
 08080393 aham pūrvamaham pūrvam na tvam na tvamiti prabho
 08080401 devāḥ svam bhāgamarhanti ye tulyāyāsahetavaḥ
 08080403 satrayāga ivaitasminneṣa dharmāḥ sanātanaḥ
 08080411 iti svān pratyāṣedhan vai daiteyā jātamatsarāḥ
 08080413 durbalāḥ prabalān rājan ḡṛhītakalasaṁ muhuḥ
 08080421 etasminnantare viṣṇuḥ sarvopāyavidīśvaraḥ
 08080423 yoṣidrūpamanirdeśyam dadhāraparamādbhutam
 08080431 prekṣaṇīyotpalaśyāmaṁ sarvāvayavasundaram
 08080433 samānakaṇṇābharaṇam sukapolonnasānanam
 08080441 navayauvananirvṛtta stanabhārakṣodaram
 08080443 mukhāmodānuraktāli jhānkārodvignalocanam
 08080451 bibhrat sukeśabhāreṇa mālāmutphullamallikām
 08080453 sugrīvakaṇṭhābharaṇam subhujāṅgadabhūṣitam
 08080461 virajāmbarasaṁvīta nitambadvīpaśobhayā
 08080463 kāñcyā pravilasadvalgu calaccaraṇanūpuram
 08080471 savrīḍasmitavikṣipta bhrūvilāsāvalokanaḥ
 08080473 daityayūthapacetahsu kāmamuddīpayan muhuḥ
 08090010 śrīśuka uvāca
 08090011 te 'nyonyato 'surāḥ pātram harantastyaktasauhr̥dāḥ
 08090013 kṣipanto dasyudharmāṇa āyāntīm dadṛṣuh striyam
 08090021 aho rūpamaho dhāma aho asyā navam vayah
 08090023 iti te tāmabhidrutya papracchurjātaḥcchayāḥ
 08090031 kā tvam kañjapalāśākṣi kuto vā kim cikīrṣasi
 08090033 kasyāsi vada vāmoru mathnatīva manāmsi naḥ
 08090041 na vyaṁ tvāmarairdaityaiḥ siddhagandharvacāraṇaiḥ
 08090043 nāsprṣṭapūrvām jānīmo lokeśaiśca kuto nr̥bhiḥ
 08090051 nūnam tvam vidhinā subhrūḥ preṣitāsi śarīriṇām
 08090053 sarvendriyamaṇapṛtīm vidhātum saghr̥ṇena kim
 08090061 sā tvam naḥ spardhamānānāmekavastuni mānini
 08090063 jñātīnām baddhavairāṇām śam vidhatsva sumadhyame
 08090071 vyaṁ kaśyapadāyādā bhrātaraḥ kṛtapauruṣāḥ

08090073 vibhajasva yathānyāyam naiva bhedo yathā bhavet
 08090081 ity upāmanrito daityairmāyāyoṣidvapurhariḥ
 08090083 prahasya rucirāpāngairnirīkṣannidamabravīt
 08090090 śrībhagavān uvāca
 08090091 katham kaśyapadāyādāḥ puṁscalyām mayi saṅgatāḥ
 08090093 viśvāsam paṇḍito jātu kāmīṇīṣu na yāti hi
 08090101 sālāvṛkāṇām strīṇām ca svairiṇīṇām suradviṣaḥ
 08090103 sakhyāny āhuranityāni nūtnam nūtnam vicinvatām
 08090110 śrīśuka uvāca
 08090111 iti te kṣvelitaistasyā āśvastamanaso 'surāḥ
 08090113 jahasurbhāvagambhīram daduścāmṛtabhājanam
 08090121 tato grhītvāmṛtabhājanam harir babhāṣa īṣatsmitaśobhayā girā
 08090123 yady abhyupetaṁ kva ca sādhasādhu vā kṛtam mayā vo vibhaje sudhāmimām
 08090131 ity abhivyāhṛtam tasyā ākarṇyāsurapuṅgavāḥ
 08090133 apramāṇavidastasyāstat tathety anvamaṁsata
 08090141 athopoṣya kṛtasnānā hutvā ca haviṣānalam
 08090143 dattvā goviprabhūtebhyaḥ kṛtasvastyayanā dvijaiḥ
 08090151 yathopajoṣam vāsāmsi paridhāyāhatāni te
 08090153 kuṣeṣu praviṣan sarve prāgagreṣvabhibhūṣitāḥ
 08090161 prānmukheṣūpaviṣeṣu sureṣu ditijeṣu ca
 08090163 dhūpāmoditaśālāyāmjuṣṭāyām mālyadīpakaiḥ
 08090171 tasyām narendra karabhoruruśaddukūla śronītaṭālasagatirmadavihvalākṣī
 08090173 sā kūjatī kanakanūpuraśiṅgitena kumbhastanī kalasapāṇirathāviveśa
 08090181 tām śrīsakhīm kanakakuṇḍalacārukarna nāsākapolavadanām paradevatākhyām
 08090183 samvīkṣya sammumuhurutsmitavīkṣaṇena devāsura vigalitastanapaṭṭikāntām
 08090191 asurāṇām sudhādānam sarpāṇāmiva durnayam
 08090193 matvā jātinṛśamsānām na tām vyabhajadacyutaḥ
 08090201 kalpayitvā pṛthak paṅktīrubhayeṣām jagatpatiḥ
 08090203 tāmścopaveśayāmāsa sveṣu sveṣu ca paṅktiṣu
 08090211 daityān grhītakalaso vañcayannupasañcaraiḥ
 08090213 dūrasthān pāyayāmāsarāmṛtyuharām sudhām
 08090221 te pālayantaḥ samayamasurāḥ svakṛtam nṛpa
 08090223 tūṣṇīmāsan kṛtasnehāḥ strīvivādajugupsayā
 08090231 tasyām kṛtātipraṇayāḥ praṇayāpāyakātarāḥ
 08090233 bahumānena cābaddhā nocuḥ kiñcana vipriyam
 08090241 devaliṅgapraticchannaḥ svarbhānurdevasaṁsadi
 08090243 praviṣṭaḥ somamapibac candrārkaḥbyām ca sūcitaḥ
 08090251 cakreṇa kṣuradhāreṇa jahāra pibataḥ śiraḥ
 08090253 haristasya kabandhastu sudhayāplāvito 'patat
 08090261 śirastvamaratām nītamajo grahamacīkṣpat
 08090263 yastu parvaṇi candrārkaḥvabhīdhāvati vairadhīḥ
 08090271 pītaprāye 'mṛte devairbhagavān lokabhāvanaḥ
 08090273 paśyatāma surendrāṇām svam rūpam jagṛhe hariḥ
 08090281 evam surāsuraṅgaḥ samadeśakāla
 08090282 hetvarthakarmamatayo 'pi phale vikalpāḥ
 08090283 tatrāmṛtam suragaṅgaḥ phalamañjasāpur
 08090284 yatpādapaṅkajaraḥśrayaṇān na daityāḥ
 08090291 yadyujyate 'suvasukarmamanovacobhir
 08090292 dehātmañjādiṣu nṛbhīstadasat pṛthaktvāt
 08090293 taireva sadbhavati yat kriyate 'pṛthaktvāt
 08090294 sarvasya tadbhavati mūlanīṣecanam yat
 08100010 śrīśuka uvāca
 08100011 iti dānavadaiteyā nāvindannamṛtam nṛpa
 08100013 yuktāḥ karmaṇi yattāśca vāsudevaparānmukhāḥ
 08100021 sādhayitvāmṛtam rājan pāyayitvā svakān surān
 08100023 paśyatām sarvabhūtānām yayau garuḍavāhanaḥ
 08100031 sapatnānām parāmṛddhim drṣtvā te ditinandanāḥ
 08100033 amṛṣyamāṇā utpeturdevān pratyudyatāyudhāḥ
 08100041 tataḥ suragaṅgaḥ sarve sudhayā pītayaidhitāḥ
 08100043 pratisamnyuyudhuḥ śastrairnārāyaṇapadāśrayāḥ
 08100051 tatra daivāsuro nāma raṅgaḥ paramadāruṅgaḥ
 08100053 rodhasy udanvato rājamstumulo romaharṣaṅgaḥ
 08100061 tatrānyonyam sapatnāste samrabdhamanaso raṅge
 08100063 samāsādyāsibhirbānairnijaghnurvividhāyudhaiḥ
 08100071 śaṅkhatūryamṛdaṅgānām bherīdamariṇām mahān

08100073 hastyaśvarathapattīnām nadatām nisvano 'bhavat
08100081 rathino rathibhistatra pattibhiḥ saha pattayaḥ
08100083 hayā hayairibhāścebhāiḥ samasajjanta saṃyuge
08100091 uṣṭraiḥ kecidibhāiḥ kecidapare yuyudhuḥ kharaiḥ
08100093 kecidgauramukhairrksairdvīpibhirharibhirbhaṭāḥ
08100101 ḡḍhraiḥ kaṅkairbakairanye śyenabhāsaistimīṅilaiḥ
08100103 śarabhairmahīśaiḥ khaḍgairgovrṣairgavayāruṇaiḥ
08100111 śivābhirākhubhiḥ kecit kṛkalāsaiḥ śāśairnaraiḥ
08100113 bastaireke kṛṣṇasārairhamsairanye ca sūkaraiḥ
08100121 anye jalasthalakhagaiḥ sattvairvikṛtavigrahaiḥ
08100123 senayorubhayo rājan viviśuste 'grato 'grataḥ
08100131 citradhvajapaṭai rājannātapatraiḥ sitāmalaiḥ
08100133 mahādhanairvajradaṇḍairvyajanairbārhadāmaraiḥ
08100141 vātoddhūtottaroṣṇīṣairarcirbhirvarmabhūṣaṇaiḥ
08100143 sphuradbhirviśadaiḥ śastraiḥ sutarām sūryaraśmibhiḥ
08100151 devadānavavīrāṇām dhvajinyau pāṇḍunandana
08100153 rejaturvīramālābhiryādasāmiva sāgarau
08100161 vairocano baliḥ saṅkhye so 'surāṇām camūpatiḥ
08100163 yānam vaihāyasam nāma kāmagam mayanirmitam
08100171 sarvasāṅgrāmikopetaṃ sarvāścaryamayam prabho
08100173 apratarkyamanirdeśyam drīyamānamadarśanam
08100181 āsthitastadvimānāgryam sarvānīkādhairvṛtaḥ
08100183 bālavyajanaachatrāgryai reje candra ivodaye
08100191 tasyāsan sarvato yānairyūthānām patayo 'surāḥ
08100193 namuciḥ śambaro bāṇo vipracittirayomukhaḥ
08100201 dvimūrdhā kālanābho 'tha prahetirhetirilvalaḥ
08100203 śakunirbhūtasantāpo vajradamṣtro virocanaḥ
08100211 hayagrīvaḥ śaṅkuśīrāḥ kapilo meghadundubhiḥ
08100213 tāraścakradṛk śumbho niśumbho jambha utkalaḥ
08100221 ariṣṭo 'riṣṭanemiśca mayaśca tripurādhipaḥ
08100223 anye paulomakāleyā nivātakavacādayaḥ
08100231 alabdhābhāgāḥ somasya kevalam kleśabhāgināḥ
08100233 sarva ete raṇamukhe bahuśo nirjitāmarāḥ
08100241 śimhanādān vimuñcantaḥ śaṅkhān dadhmurmahāravān
08100243 drīṣṭvā sapatnān utsiktān balabhit kupito bhṛśam
08100251 airāvataṃ dikkarīṇamārūḍhaḥ śuśubhe svarāṭ
08100253 yathā sravatprasravaṇamudayādrimaharpatiḥ
08100261 tasyāsan sarvato devā nānāvāhadhvajāyudhāḥ
08100263 lokapālāḥ sahagaṇairvāyavagnivarūṇādayaḥ
08100271 te 'nyonyamabhisamsṛtya kṣipanto marmabhirmitaḥ
08100273 āhvayanto viśanto 'gre yuyudhurdvandvayodhināḥ
08100281 yuyodha balirindreṇa tārakeṇa guho 'syata
08100283 varuṇo hetināyudhyan mitro rājan prahetinā
08100291 yamastu kālanābhena viśvakarmā mayena vai
08100293 śambaro yuyudhe tvaṣṭrā savitrā tu virocanaḥ
08100301 aparājitena namuciraśvinau vṛṣaparvaṇā
08100303 sūryo balisutairdevo bāṇajyeṣṭhaiḥ śatena ca
08100311 rāhuṇā ca tathā somaḥ pulomnā yuyudhe 'nilaḥ
08100313 niśumbhaśumbhayordevī bhadrakālī tarasvinī
08100321 vṛṣākapistu jambhena mahiṣeṇa vibhāvasuḥ
08100323 ilvalaḥ saha vātāpirbrahmaputrarindama
08100331 kāmadevena durmarṣa utkalo mātṛbhiḥ saha
08100333 bṛhaspatiścośanasā narakeṇa śanaīścaraḥ
08100341 maruto nivātakavacaiḥ kāleyairvasavo 'marāḥ
08100343 viśvedevāstu paulomai rudrāḥ krodhavaśaiḥ saha
08100351 ta evamājāvasurāḥ surendrā dvandvena saṃhatya ca yudhyamānāḥ
08100353 anyonyamāsādyā nijaghnurojasā jigīṣavastīkṣṇasārāsītomaraiḥ
08100361 bhūsuṇḍibhiścakragadarṣṭipattīśaiḥ śaktyulmukaiḥ prāsaparaśvadhairapi
08100363 nistrimśabhallaiḥ parighaiḥ samudgaraiḥ sabhindipālaiśca śīrāmsi cicchiduh
08100371 gajāsturaṅgāḥ sarathāḥ padātayaḥ sārohavāhā vividhā vikhaṇḍitāḥ
08100373 nikṛttabāhūrośirodharāṅghrayaś chinnadhvajēśvāsanutrabhūṣaṇāḥ
08100381 teṣām padāghātarathāṅgacūrṇitād āyodhanādulbaṇa utthitastadā
08100383 reṇurdiśaḥ kham dyumaṇim ca chādāyan nyavartatāsṛksrutibhiḥ pariplotāt
08100391 śīrobhiruddhūtakirīṭakuṇḍalaiḥ saṃrambhadrḡbhiḥ paridaṣṭadacchadaiḥ
08100393 mahābhujaiḥ sābharaṇaiḥ sahāyudhaiḥ sā prāstrtā bhūḥ karabhorubhirbabhau

08100401 kabandhāstatra cotpetuḥ patitasvaśiro 'kṣibhiḥ
 08100403 udyatāyudhadandaṅḍairādhāvanto bhaṭān mṛdhe
 08100411 balirmahendram daśabhistribhirairāvataṁ śaraiḥ
 08100413 caturbhiścaturō vāhān ekenārohamārcchayat
 08100421 sa tān āpatataḥ śakrastāvadbhiḥ śīghravikramah
 08100423 ciccheda niśitairbhallairasamprāptān hasanniva
 08100431 tasya karmottamaṁ vīksya durmarṣaḥ śaktimādade
 08100433 tān jvalantīm maholkābhām hastasthāmacchinaddhariḥ
 08100441 tataḥ śūlam tataḥ prāsam tatastomaramṛṣṭayah
 08100443 yadyac chastram samādadyāt sarvaṁ tadacchinadvibhuḥ
 08100451 sasarjāthāsūrīm māyāmantardhānagato 'surah
 08100453 tataḥ prādurabhūc chailaḥ surānīkopari prabho
 08100461 tato nipetustaravo dahyamānā davāgninā
 08100463 śilāḥ saṭaṅkaśikharāścūrṇayantyo dviṣadbalam
 08100471 mahoragāḥ samutpeturdandaśūkāḥ savṛścikāḥ
 08100473 śimhavyāghravarāhāśca mardayanto mahāgajāḥ
 08100481 yātudhānyaśca śataśaḥ śūlahastā vivāsasaḥ
 08100483 chindhi bhindhīti vādīnyastathā rakṣogaṇāḥ prabho
 08100491 tato mahāghanā vyomni gambhīraparuṣasvanāḥ
 08100493 aṅgārān mumucurvātairāhatāḥ stanayitnavah
 08100501 srṣṭo daityena sumahān vahniḥ śvasanasārathih
 08100503 sām̐vartaka ivātyugro vibudhadhvajinīmadhāk
 08100511 tataḥ samudra udvelaḥ sarvataḥ pratyadrṣyata
 08100513 pracaṅḍavātairuddhūta taraṅgāvartabhīṣaṇaḥ
 08100521 evaṁ daityairmahāmāyairalakṣyagatibhī raṇe
 08100523 srjyamānāsu māyāsu viṣeduḥ surasainikāḥ
 08100531 na tatpratividhim yatra vidurindrādayo nṛpa
 08100533 dhyātaḥ prādurabhūt tatra bhagavān viśvabhāvanah
 08100541 tataḥ suparṇāmsakṛtānghripallavaḥ piśaṅgavāsā navakañjalocanaḥ
 08100543 adṛṣyatāṣṭāyudhabāhurullasac chrīkaustubhānarghyakirīṭakuṅḍalah
 08100551 tasmin praviṣṭe 'surakūṭakarmajā māyā vineśurmahinā mahīyasaḥ
 08100553 svapno yathā hi pratibodha āgate harismṛtiḥ sarvavipadvimokṣaṇam
 08100561 drṣṭvā mṛdhe garuḍavāhamibhārivāha āvidhya śūlamahinodatha kālanemiḥ
 08100563 tal līlayā garuḍamūrdhni patadgrhītvā tenāhanan nṛpa savāhamarim tryadhīśaḥ
 08100571 mālī sumāly atibalau yudhi petaturyac cakreṇa kṛttaśirasāvatha mālyavāmstam
 08100573 āhatya tigmagadayāhanandaṅḍajendraṁ tāvac chiro 'cchinadarernadato 'riṇādyah
 08110010 śrīśuka uvāca
 08110011 atho surāḥ pratyupalabdhetasah parasya puṁsaḥ parayānukampayā
 08110013 jaghnurbhr̥ṣāṁ śakrasamīraṇādayas tāmstān raṇe yairabhisamhatāḥ purā
 08110021 vairocanaṁ saṁrabdho bhagavān pākaśāsanaḥ
 08110023 udayacchadyadā vajraṁ prajā hā heti cukruśuḥ
 08110031 vajrapānistamāhedam tiraskṛtya puraḥsthitam
 08110033 manasvinam susampannam vicarantam mahāmṛdhe
 08110041 naṭavan mūḍha māyābhirumāyeśān no jigīṣasi
 08110043 jivtvā bālān nibaddhāksān naṭo harati taddhanam
 08110051 āruruḥṣanti māyābhirutsisṛpsanti ye divam
 08110053 tān dasyūn vidhunomy ajñān pūrvasmāc ca padādadhah
 08110061 so 'ham̐ durmāyinaste 'dya vajreṇa śataparvaṇā
 08110063 śiro hariṣye mandātmanghaṭasva jñātibhiḥ saha
 08110070 śrībaliruvāca
 08110071 saṅgrāme vartamānānām̐ kālacoditakarmanām̐
 08110073 kīrtirjayo 'jayo mṛtyuḥ sarveśām̐ syuranukramāt
 08110081 tadidaṁ kālaraśanam̐ jagat paśyanti sūrayaḥ
 08110083 na hr̥ṣyanti na śocanti tatra yūyamapaṅḍitāḥ
 08110091 na vayam̐ manyamānānām̐ātmanām̐ tatra sādhanam
 08110093 giro vaḥ sādhuśocyānām̐ grhṇīmo marmatāḍanāḥ
 08110100 śrīśuka uvāca
 08110101 ity ākṣipyā vibhum̐ vīro nārācairvīramardanaḥ
 08110103 ākarṇapūrṇairahanadākṣepairāha tam̐ punaḥ
 08110111 evaṁ nirākṛto devo vairiṇā tathyavādinā
 08110113 nāmṛṣyat tadadhikṣepam̐ totṛāhata iva dvipaḥ
 08110121 prāharat kulīśam̐ tasmā amogham̐ paramardanaḥ
 08110123 sayāno nyapatadbhūmau chinnapakṣa ivācalaḥ
 08110131 sakhāyam̐ patitam̐ drṣṭvā jambho balisakhaḥ suhṛt
 08110133 abhyayāt sauhṛdam̐ sakhyurhatasyāpi samācaran

08110141 sa simhavāha āsādyā gadāmudyāmyā raṁhasā
 08110143 jatrāvātādayac cakram gajaṁ ca sumahābalaḥ
 08110151 gadāprahāravayathito bhṛṣaṁ vihvalito gajaḥ
 08110153 jānubhyāṁ dharaṇīm sprṣtvā kaśmalāṁ paramaṁ yayau
 08110161 tato ratho mātalinā haribhirdaśaśatairvṛtaḥ
 08110163 ānīto dvipamutsrjya rathamāruruhe vibhuḥ
 08110171 tasya tat pūjayan karma yanturdānavasattamaḥ
 08110173 sūlena jvalatā taṁ tu smayamāno 'hanan mṛdhe
 08110181 sehe rujāṁ sudurmarṣāṁ sattvamālambya mātaliḥ
 08110183 indro jambhasya saṅkrudho vajreṇāpāharac chirah
 08110191 jambhaṁ śrutvā hataṁ tasya jñātayo nāradādṛṣeḥ
 08110193 namuciśca balaḥ pākastatrāpetustvarānvitāḥ
 08110201 vacobhiḥ parūṣairindramardayanto 'sya marmasu
 08110203 śarairavākiran meghā dhārābhiriva parvatam
 08110211 harīn daśaśatāny ājau haryaśvasya balaḥ śaraiḥ
 08110213 tāvadbhirardayāmāsa yugapal laghuhastavān
 08110221 śatābhyāṁ mātalinā pāko ratham sāvayavaṁ pṛthak
 08110223 sakṛt sandhānamokṣeṇa tadadbhutamabhūdraṇe
 08110231 namuciḥ pañcadaśabhiḥ svarṇapunkhairmaheṣubhiḥ
 08110233 āhatya vyanadat saṅkhye satoya iva toyadaḥ
 08110241 sarvataḥ śarakūṭena śakram sarathasārathim
 08110243 chādayāmāsurasurāḥ prāvṛtsūryamivāmbudāḥ
 08110251 alakṣayantastamatīva vihvalā vicukruśurdevagaṇāḥ sahānugāḥ
 08110253 anāyakāḥ śatrubalena nirjitā vaṅikpathā bhinnanavo yathārṇave
 08110261 tatasturāśaḍ iṣubaddhapañjarād vinirgataḥ sāsvarathadhvajāgraṇiḥ
 08110263 babhau diśaḥ khaṁ pṛthivīm ca rocayan svatejasā sūrya iva kṣapātyaye
 08110271 nirīkṣya pṛtanāṁ devaḥ parairabhyarditāṁ raṇe
 08110273 udayacchadripuṁ hantuṁ vajraṁ vajradharo ruṣā
 08110281 sa tenaivāṣṭadhāreṇa śirasī balapākayoḥ
 08110283 jñātīnāṁ paśyatāṁ rājan jahāra janayan bhayam
 08110291 namucistadvadham dṛṣtvā śokāmarṣaruṣānvitāḥ
 08110293 jighāmsurindraṁ nṛpate cakāra paramodyamam
 08110301 aśmasāramayaṁ sūlāṁ ghaṇṭāvaddhemabhūṣaṇam
 08110303 pragṛhyābhyadvavat krudho hato 'sīti vitarjayan
 08110305 prāhiṇoddevarājāya ninadan mṛgarād iva
 08110311 tadāpatadgaganatale mahājavanā vicichide haririṣubhiḥ sahasradhā
 08110313 tamāhanan nṛpa kulīśena kandhare ruṣānvitastridaśapatih śiro haran
 08110321 na tasya hi tvacamapi vajra ūrjito bibheda yaḥ surapatinaujaseritaḥ
 08110323 tadadbhutaṁ paramativīryavṛtrabhit tiraskṛto namuciśirodharatvacā
 08110331 tasmāndro 'bibhec chatrorvajraḥ pratihato yataḥ
 08110333 kimidaṁ daivayogena bhūtaṁ lokavimohanam
 08110341 yena me pūrvamadrīṇāṁ pakṣacchedaḥ prajātyaye
 08110343 kṛto nivīśatāṁ bhāraiḥ patattraiḥ patatāṁ bhuvi
 08110351 tapaśsāramayaṁ tvāṣṭraṁ vṛtro yena vipātitaḥ
 08110353 anye cāpi balopetaḥ sarvāstrairakṣatatvacāḥ
 08110361 so 'yaṁ pratihato vajro mayā mukto 'sure 'lpake
 08110363 nāham tadādade daṇḍam brahmatejo 'py akāraṇam
 08110371 iti śakram viśīdantamāha vāg aśarīriṇī
 08110373 nāyam śuśkairatho nādrairvadhamarhati dānavaḥ
 08110381 mayāsmāi yadvaro datto mṛtyurnaivārdrāśuśkayoḥ
 08110383 ato 'nyaścintanīyaste upāyo maghavan ripoḥ
 08110391 tāṁ daivīm giramākāṇya maghavān susamāhitaḥ
 08110393 dhyāyan phenamathāpaśyadupāyamubhayātmakam
 08110401 na śuśkeṇa na cādreṇa jahāra namuceḥ śiraḥ
 08110403 taṁ tuṣṭuvurmuniḥ gāṇā mālyaiścāvākiran vibhum
 08110411 gandharvamukhyau jagaturviśvāvasuparāvasū
 08110413 devadundubhayo nedurnartakyo nanṛturmudā
 08110421 anye 'py evaṁ pratidvandvān vāyavnivarūṇādayaḥ
 08110423 sūdayāmāsurasurān mṛgān kesariṇo yathā
 08110431 brahmaṇā preṣito devān devarsīrnārado nṛpa
 08110433 vārayāmāsa vibudhān dṛṣtvā dānavasaṅkṣayam
 08110440 śrīnārada uvāca
 08110441 bhavadbhiramṛtaṁ prāptaṁ nārāyaṇabhujāśrayaiḥ
 08110443 śrīyā samedhitāḥ sarva upāramata vighrahāt
 08110450 śrīśuka uvāca

08110451 samyamya manyusamrambham manayanto munervacah
 08110453 upagiyamananucarairyayuh sarve trivistapam
 08110461 ye 'vasistha rane tasmin naradanutmatena te
 08110463 balim vipannamadaya astam girimupagaman
 08110471 tatravinasthavayavan vidyamanaširodharan
 08110473 usana jivayamasa samjivanyā svavidyayā
 08110481 baliscośanasā sprstah pratyāpannendriyasmṛtiḥ
 08110483 parājito 'pi nākhidyal lokatattvavicakṣaṇah
 08120010 śrībādarāyaṇiruvāca
 08120011 vṛṣadhvajo niśamyedaṁ yoṣidrūpeṇa dānavān
 08120013 mohayitvā suragaṇān hariḥ somamapāyayat
 08120021 vṛṣamāruhya giriśah sarvabhūtagaṇairvṛtaḥ
 08120023 saha devyā yayau draṣṭum yatrāste madhusūdanaḥ
 08120031 sabhājito bhagavatā sādaram somayā bhavaḥ
 08120033 sūpaviṣṭa uvācedaṁ pratipūjya smayan harim
 08120040 śrīmahādeva uvāca
 08120041 devadeva jagadvyāpin jagadīśa jaganmaya
 08120043 sarveśāmapi bhāvānām tvamātmā heturīśvaraḥ
 08120051 ādyantāvasya yan madhyamidamanyadahaṁ bahiḥ
 08120053 yato 'vyayasya naitāni tat satyaṁ brahma cidbhavān
 08120061 tavaiva caraṇāmbhojaṁ śreyaskāmā nirāśiṣah
 08120063 visrjyobhayataḥ saṅgaṁ munayaḥ samupāsate
 08120071 tvam brahma pūrṇamamṛtaṁ viguṇaṁ viśokam
 08120073 ānandamātramavikāramananyadanyat
 08120081 viśvasya heturudayasthitisamyamānām
 08120083 ātmeśvaraśca tadapekṣatayānapekṣah
 08120091 ekastvameva sadasadvayamadvayaṁ ca
 08120093 svarṇaṁ kṛtākṛtamiveha na vastubhedaḥ
 08120101 ajñānatastvayi janairvihito vikalpo
 08120103 yasmādguṇavyatikaro nirupādhikasya
 08120111 tvām brahma kecidavayanty uta dharmameke
 08120113 eke paraṁ sadasatoḥ puruṣaṁ pareśam
 08120121 anye 'vayanti navaśaktiyutaṁ paraṁ tvām
 08120123 kecin mahāpuruṣamavyayamātmatantram
 08120131 nāhaṁ parāyurṛṣayo na marīcimukhyā
 08120133 jānanti yadviracitaṁ khalu sattvasargāḥ
 08120011 yanmāyayā muṣitacetasa īśa daitya
 08120011 martyādayaḥ kimuta śaśvadabhadravṛttāḥ
 08120011 sa tvam samīhitamadaḥ sthitijanmanāśam
 08120011 bhūtehitam ca jagato bhavabandhamokṣau
 08120011 vāyuryathā viśati kham ca carācarākhyam
 08120011 sarvaṁ tadātmakatayāvagama 'varuntse
 08120011 avatārā mayā drṣṭā ramamaṇasya te guṇaiḥ
 08120011 so 'haṁ taddraṣṭumicchāmi yat te yoṣidvapurdhṛtam
 08120011 yena sammohitā daityāḥ pāyitāścāmṛtaṁ surāḥ
 08120011 taddidrṁkṣava āyātāḥ paraṁ kautūhalaṁ hi naḥ
 08120140 śrīśuka uvāca
 08120141 evamabhyarthito viṣṇurbhagavān sūlapāṇinā
 08120143 prahasya bhāvagamabhīram giriśam pratyabhāṣata
 08120150 śrībhagavān uvāca
 08120151 kautūhalāya daityānām yoṣidveṣo mayā dhṛtaḥ
 08120153 paśyatā surakāryāṇi gate pīyūṣabhājane
 08120161 tat te 'haṁ darśayiṣyāmi didṛkṣoḥ surasattama
 08120163 kāminām bahu mantavyam saṅkalpaprabhavodayam
 08120170 śrīśuka uvāca
 08120171 iti bruvāṇo bhagavānstatraivāntaradhīyata
 08120173 sarvataścārayamścakṣurbhava āste sahomayā
 08120181 tato dadarśopavane varastriyam vicitrapuṣpārūṇapallavadrume
 08120183 vikṛdatīm kandukalīlayā lasad dukūlaparyastanitambamekhalām
 08120191 āvartanodvartanakampitastana prakṣṭahārurubharaiḥ pade pade
 08120193 prabhajyamānāmiva madhyataścalat padapravālam nayatīm tatastataḥ
 08120201 dikṣu bhramatkandukacāpalairbhṛśam prodvignatārāyatalolalocanām
 08120203 svakarṇavibhrājitaḥkūṇḍalollasat kapolanīlākamaṇḍitānanām
 08120211 ślathaddukūlam kabariṁ ca vicyutām sannahyatīm vāmakareṇa valgunā
 08120213 vinighnatīmanyakareṇa kandukam vimohayantīm jagadātmamāyayā

08120221 tām vīksya deva iti kandukalīlayeṣad vrīḍasphuṭasmitavisrṣṭakataḥkṣamuṣṭaḥ
 08120223 strīprekṣaṇapratisamīkṣaṇavīhvalātmā nātmānamantika umām svagaṇāmśca veda
 08120231 tasyāḥ karāgrāt sa tu kanduko yadā gato vidūram tamanuvrajatstriyāḥ
 08120233 vāsaḥ sasūtram laghu māruto 'harad bhavasya devasya kilānupaśyataḥ
 08120241 evam tām rucirāpāṅgīm darśanīyām manoramām
 08120243 dṛṣṭvā tasyām manaścakre viṣajjantyām bhavaḥ kila
 08120251 tayāpahṛtavijñānastatkṛtasmaravīhvalaḥ
 08120253 bhavānyā api paśyantyā gatahrīstatpadaṁ yayau
 08120261 sā tamāyāntamālokyā vivastrā vrīḍitā bhṛśam
 08120263 nilīyamānā vṛkṣeṣu hasantī nānvatiṣṭhata
 08120271 tāmanvagacchadbhagavān bhavaḥ pramuṣitendriyāḥ
 08120273 kāmasya ca vaśam nītaḥ kareṇumiva yūthapaḥ
 08120281 so 'nuvrajiyātivegena gṛhītvānicchatīm striyam
 08120283 keśabandha upānīya bāhubhyām pariśasvaje
 08120291 sopagūdhā bhagavatā kariṇā kariṇī yathā
 08120293 itastataḥ prasarpantī viprakīrṇasīroruhā
 08120301 ātmānam mocayitvāṅga surarṣabhabhujāntarāt
 08120303 prādravat sā pṛthuśroṇī māyā devavinirmītā
 08120311 tasyāsau padavīm rudro viṣṇoradbhutarmanāḥ
 08120313 pratyapadyata kāmena vairiṇeva vinirjitaḥ
 08120321 tasyānudhāvato retaścaskandāmogharetasaḥ
 08120323 śuṣmiṇo yūthapasyeva vāsītāmanudhāvataḥ
 08120331 yatra yatrāpata mahyām retastasya mahātmanāḥ
 08120333 tāni rūpyasya hemnaśca kṣetrāṇy āsan mahīpate
 08120341 saritsaraḥsu śaileṣu vaneṣūpavaneṣu ca
 08120343 yatra kva cāsannṛṣayastatra sannihito haraḥ
 08120351 skanne retasi so 'paśyadātmānam devamāyayā
 08120353 jaḍīkṛtam nṛpaśreṣṭha sanniyavartata kaśmalāt
 08120361 athāvagatamāhātmya ātmano jagadātmanāḥ
 08120363 aparijñeyavīryasya na mene tadū hādbhutam
 08120371 tamaviklavamavrīḍamālakṣya madhusūdanāḥ
 08120373 uvāca paramaprīto bibhrat svām pauruṣīm tanum
 08120380 śrībhagavān uvāca
 08120381 diṣṭyā tvām vibudhaśreṣṭha svām niṣṭhāmātmanā sthitaḥ
 08120383 yan me strīrūpayā svairam mohito 'py aṅga māyayā
 08120391 ko nu me 'titaren māyām viṣaktastvadṛte pumān
 08120393 tānstān viṣjātīm bhāvān dustarāmakṛtātmanābhiḥ
 08120401 seyam guṇamayī māyā na tvāmabhibhaviṣyati
 08120403 mayā sametā kālena kālarūpeṇa bhāgaśaḥ
 08120410 śrīśuka uvāca
 08120411 evam bhagavatā rājan śrīvatsānkena satkṛtaḥ
 08120413 āmantrya tam parikramya saganāḥ svālayam yayau
 08120421 ātmānśabhūtām tām māyām bhavānīm bhagavān bhavaḥ
 08120423 sammatāmṛṣimukhyānām prītyācaṣṭātha bhārata
 08120431 ayi vyapaśyastvamajasya māyām parasya pumsaḥ paradevatāyāḥ
 08120433 aham kalānāmṛṣabho 'pi muhye yayāvaśo 'nye kimutāsvatantrāḥ
 08120441 yam māmapṛcchastvamupetya yogāt samāhasrānta upāratam vai
 08120443 sa eṣa sākṣāt puruṣaḥ purāṇo na yatra kālo viśate na vedaḥ
 08120450 śrīśuka uvāca
 08120451 iti te 'bhihitastāta vikramaḥ śārṅgadhanvanāḥ
 08120453 sindhornirmathane yena dhṛtaḥ pṛṣṭhe mahācalaḥ
 08120461 etan muhuḥ kīrtayato 'nuśṛṇvato na riṣyate jātu samudyamaḥ kvacit
 08120463 yaduttamaślokaguṇānuvarṇanam samastasaṁsārapariśramāpaham
 08120471 asadaviṣayamaṅghrīm bhāvagamyaṁ prapannān
 08120473 amṛtamamaravaryān āśayat sindhumathyam
 08120473 kapaṭayuvativeṣo mohayan yaḥ surārīmś
 08120474 tamahamupasṛtānām kāmapūram nato 'smi
 08130010 śrīśuka uvāca
 08130011 manurvivasvataḥ putraḥ śrāddhadeva iti śrutaḥ
 08130013 saptamo vartamāno yastadapatyāni me śṛṇu
 08130021 ikṣvākurnabhagaścaiva dhṛṣṭaḥ śaryātireva ca
 08130023 nariṣyanto 'tha nābhāgaḥ saptamo diṣṭa ucyate
 08130031 tarūśaśca pṛṣadhraśca daśamo vasumān smṛtaḥ
 08130033 manorvaivasvatasyaite daśaputrāḥ parantapa
 08130041 ādityā vasavo rudrā viśvedevā marudgaṇāḥ

08130043 aśvināvṛbhavo rājannindrasteṣām purandarāḥ
 08130051 kaśyapo 'trirvasiṣṭhaśca viśvāmitro 'tha gautamaḥ
 08130053 jamadagnirbharadvāja iti saptarṣayaḥ smṛtāḥ
 08130061 atrāpi bhagavajjanma kaśyapādaditerabhūt
 08130063 ādityānāmavarajo viṣṇurvāmanarūpadhrk
 08130071 saṅkṣepato mayoktāni saptamanvantarāni te
 08130073 bhaviṣyāny atha vakṣyāmi viṣṇoḥ śaktyānvitāni ca
 08130081 vivasvataśca dve jāye viśvakarmasute ubhe
 08130083 samjñā chāyā ca rājendra ye prāg abhihite tava
 08130091 ṛtīyām vaḍavāmeke tāsām samjñāsutāstrayaḥ
 08130093 yamo yamī śrāddhadevaśchāyāyāśca sutān chr̥ṇu
 08130101 sāvarṇistapatī kanyā bhāryā samvaraṇasya yā
 08130103 śanaiścarastrīyo 'bhūdaśvinau vaḍavātmaḥ
 08130111 aṣṭame 'ntara āyāte sāvarṇirbhavitā manuḥ
 08130113 nirmokavirajaskādyāḥ sāvarṇitanayā nṛpa
 08130121 tatra devāḥ sutapaso virajā amṛtaprabhāḥ
 08130123 teṣām virocanasuto balirindro bhaviṣyati
 08130131 dattvemām yācamānāya viṣṇave yaḥ padatrayam
 08130133 rāddhamindrapadam hitvā tataḥ siddhimavāpsyati
 08130141 yo 'sau bhagavatā baddhaḥ prītena sutale punaḥ
 08130143 niveśito 'dhike svargādadhunāste svarād iva
 08130151 gālavo dīptimān rāmo droṇaputraḥ kṛpastathā
 08130153 ṛṣyaśṛṅgaḥ pitāsmākam bhagavān bādarāyaṇaḥ
 08130161 ime saptarṣayastatra bhaviṣyanti svayogataḥ
 08130163 idānīmāsate rājan sve sva āśramamaṇḍale
 08130171 devaguhyāt sarasvatyām sārvaabhauma iti prabhuh
 08130173 sthānam purandarāddhṛtvā balaye dāsyatīśvaraḥ
 08130181 navamo dakṣasāvarṇirmanurvaruṇasambhavaḥ
 08130183 bhūtaketurdīptaketurity ādyāstatsutā nṛpa
 08130191 pārāmarīcigarbhādyā devā indro 'dbhutaḥ smṛtāḥ
 08130193 dyutimatpramukhāstatra bhaviṣyanti ṛṣayastataḥ
 08130201 āyuṣmato 'mbudhārāyāmṛṣabho bhagavatkalā
 08130203 bhavitā yena samrāddhām trilokīm bhokṣyate 'dbhutaḥ
 08130211 daśamo brahmasāvarṇirupaślokasuto manuḥ
 08130213 tatsutā bhūriṣeṇādyā haviṣmat pramukhā dvijāḥ
 08130221 haviṣmān sukṛtaḥ satyo jayo mūrtistadā dvijāḥ
 08130223 suvāsanaviruddhādyā devāḥ śambhuḥ sureśvaraḥ
 08130231 viśvakseno viṣūcyām tu śambhoḥ sakhyam kariṣyati
 08130233 jātaḥ svāmśena bhagavān gṛhe viśvasṛjo vibhuḥ
 08130241 manurvai dharmasāvarṇirekādaśama ātmavān
 08130243 anāgatāstatsutāśca satyadharmādayo daśa
 08130251 vihaṅgamāḥ kāmagamā nirvāṇarucayaḥ surāḥ
 08130253 indraśca vaidhṛtasteṣāmṛṣayaścāruṇādayaḥ
 08130261 āryakasya sutastatra dharmaseturiti smṛtāḥ
 08130263 vaidhṛtāyām hareramśastrilokīm dhārayiṣyati
 08130271 bhavitā rudrasāvarṇī rājan dvādaśamo manuḥ
 08130273 devavān upadevaśca devaśreṣṭhādayaḥ sutāḥ
 08130281 ṛtadhāmā ca tatrendro devāśca haritādayaḥ
 08130283 ṛṣayaśca tapomūrtistapasvy āgnīdhṛakādayaḥ
 08130291 svadhāmākhyo hareramśaḥ sādhaiṣyati tanmanoḥ
 08130293 antaram satyasahasāḥ sunṛtāyāḥ suto vibhuḥ
 08130301 manustrayodaśo bhāvyo devasāvarṇirātmavān
 08130303 citrasenavicitrādyā devasāvarṇidehajāḥ
 08130311 devāḥ sukarmasutrāma samjñā indro divaspatiḥ
 08130313 nirmokatattvadarśādyā bhaviṣyanti ṛṣayastadā
 08130321 devahotrasya tanaya upahartā divaspateḥ
 08130323 yogeśvaro hareramśo br̥hatyām sambhaviṣyati
 08130331 manurvā indrasāvarṇiścaturdaśama eṣyati
 08130333 urugambhīrabudhādyā indrasāvarṇivīryajāḥ
 08130341 pavitrāścākṣuṣā devāḥ śucirindro bhaviṣyati
 08130343 agnirbāhuḥ śuciḥ śuddho māgadhādyāstapasvinaḥ
 08130351 satrāyaṇasya tanayo br̥hadbhānustadā hariḥ
 08130353 vitānāyām mahārāja kriyātantūn vitāyitā
 08130361 rājamścaturdaśaitāni trikālānugatāni te
 08130363 proktāny ebhimitaḥ kalpo yugasāhasraparyayaḥ

08140010 śrīrājovāca
 08140011 manvantareṣu bhagavan yathā manvādayastvime
 08140013 yasmin karmaṇi ye yena niyuktāstadvadasva me
 08140020 śrīṣiruvāca
 08140021 manavo manuputrāśca munayaśca mahīpate
 08140023 indrāḥ suragaṇāścaiva sarve puruṣaśāsanāḥ
 08140031 yajñādayo yāḥ kathitāḥ paurusyastanavo nṛpa
 08140033 manvādayo jagadyātrām nayanty ābhiḥ pracoditāḥ
 08140041 caturyugānte kālena grastān chrutigaṇān yathā
 08140043 tapasā ṛṣayo 'paśyan yato dharmāḥ sanātanāḥ
 08140051 tato dharmam catuspādam manavo hariṇoditāḥ
 08140053 yuktāḥ sañcārayanty addhā sve sve kāle mahīm nṛpa
 08140061 pālayanti prajāpālā yāvadantam vibhāgaśaḥ
 08140063 yajñabhāgabhujo devā ye ca tatrānvitāśca taiḥ
 08140071 indro bhagavatā dattām trailokyaśriyamūrjitām
 08140073 bhuñjānaḥ pāti lokāmstrīn kāmam loke pravarsati
 08140081 jñānam cānuyugam brūte hariḥ siddhasvarūpadhrk
 08140083 ṛṣirūpadharaḥ karma yogam yogeśarūpadhrk
 08140091 sargam prajeśarūpeṇa dasyūn hanyāt svarāḍvapuh
 08140093 kālarūpeṇa sarveśāmbhāvāya pṛthag guṇaḥ
 08140101 stūyamāno janairebhirmāyayā nāmarūpayā
 08140103 vimohitātmabhirnānā darśanairna ca dṛśyate
 08140111 etat kalpavikalasya pramāṇam parikīrtitam
 08140113 yatra manvantarāṇy āhuścaturdaśa purāvidāḥ
 08150010 śrīrājovāca
 08150011 baleḥ padatrayam bhūmeḥ kasmāddharirayācata
 08150013 bhūteśvaraḥ kṛpaṇaval labdhārtho 'pi babandha tam
 08150021 etadveditumicchāmo mahat kautūhalaḥ hi naḥ
 08150023 yajñeśvarasya pūrṇasya bandhanam cāpy anāgasah
 08150030 śrīśuka uvāca
 08150031 parājitaśrīrasubhiśca hāpito hīndreṇa rājan bhṛgubhiḥ sa jīvitaḥ
 08150033 sarvātmanā tān abhajadbhṛgūn baliḥ śiṣyo mahātmārthanivedanena
 08150041 tam brāhmaṇā bhṛgavaḥ prīyamāṇā ayājayan viśvajitā triṇākam
 08150043 jigīṣamāṇam vidhinābhiṣicya mahābhiṣekeṇa mahānubhāvāḥ
 08150051 tato rathaḥ kāñcanapattanaddho hayāśca haryaśvaturaṅgavarṇāḥ
 08150053 dhvajaśca simhena virājamāno hutāśanādāsa havirbhirīṣṭāt
 08150061 dhanuśca divyam puraṭopanaddham tūṇavariktau kavacam ca divyam
 08150063 pitāmahastasya dadau ca mālām amlānapuṣpām jalajam ca śukraḥ
 08150071 evam sa viprārjitayodhanārthas taiḥ kalpitasvastayano 'tha viprān
 08150073 pradakṣiṇīkṛtya kṛtapraṇāmaḥ prahrādamāmantrya namaścakāra
 08150081 athāruhya ratham divyam bhṛgudattam mahārathaḥ
 08150083 susragdharo 'tha sannahya dhanvī khaḍgī dhrṭeṣudhiḥ
 08150091 hemāṅgadalasadbāhuḥ sphuranmakarakuṇḍalaḥ
 08150093 rarāja rathamārūḍho dhiṣṇyastha iva havyavāt
 08150101 tulyaiśvaryaśrībhiḥ svayūthairdaityayūthapaiḥ
 08150103 pibadbhiriva kham dṛgbhirdahadbhiḥ paridhīn iva
 08150111 vṛto vikarṣan mahatīmāsurīm dhvajinīm vibhuḥ
 08150113 yayāvindrāpurīm svṛddhām kampayanniva rodasī
 08150121 ramyāmupavanodyānaiḥ śrīmadbhirnandanādibhiḥ
 08150123 kūjadvihaṅgamithunairgāyanmattamadhuvrataiḥ
 08150131 pravālaphalapuṣporu bhāraśākhāmaradrūmaiḥ
 08150133 haṁsasārasacakrāhva kāraṇḍavakulākulāḥ
 08150135 nalinyo yatra krīḍanti pramadāḥ surasevitāḥ
 08150141 ākāśagaṅgayā devyā vṛtām parikhabhūtayā
 08150143 prakāreṇāgnivarṇena sāttālenonnatena ca
 08150151 rukmapaṭṭakapātaiśca dvāraiḥ sphaṭikagopuraiḥ
 08150153 juṣṭām vibhaktaprapathām viśvakarmavinirmitām
 08150161 sabhācatvararathyāḍhyām vimānairnyarbudairyutām
 08150163 śṛṅgātakairmaṇimayairvajraavidrumavedibhiḥ
 08150171 yatra nityavayorūpāḥ śyāmā virajavāsasaḥ
 08150173 bhrājante rūpavannāryo hy arcirbhiriva vahnayaḥ
 08150181 suraśrīkeśavibhraṣṭa navasaugandhikasrajām
 08150183 yatrāmōdamupādāya mārga āvāti mārutaḥ
 08150191 hemajālākṣanirgacchad dhūmenāgurugandhinā
 08150193 paṇḍureṇa praticchanna mārga yānti surapriyāḥ

08150201 muktāvitānairmaṇihemaketubhir nānāpatākāvalabhībhirāvṛtām
 08150203 śikhaṇḍipārāvatabhṛṅganāditām vaimānikastrīkalagītamaṅgalām
 08150211 mṛdaṅgaśaṅkhānakadundubhisvanaiḥ satālavīṇāmuraḥṣṭaveṇubhiḥ
 08150213 nṛtyaiḥ savādyairupadevagītakair manoramām svaprabhayā jitaprabhām
 08150221 yām na vrajanty adharmiṣṭhāḥ khalā bhūtadruhaḥ śaṭhāḥ
 08150223 māninaḥ kāmīno lubdhā ebhirhīnā vrajanti yat
 08150231 tām devadhānīm sa varūthinīpatir bahiḥ samantādrurudhe pṛtanyayā
 08150233 ācāryadattam jalajam mahāsvanam dadhmau prayuñjan bhayamindrayoṣitam
 08150241 maghavāṁstamabhipretya baleḥ paramamudyamam
 08150243 sarvadevagaṇopeto gurumetaduvāca ha
 08150251 bhagavannudyamo bhūyān balernaḥ pūrvavairiṇaḥ
 08150253 aṣṭahyamimam manye kenāsīt tejasorjitaḥ
 08150261 nainam kaścīt kuto vāpi prativyodhumadhīśvaraḥ
 08150263 pibanniva mukhenedam lihanniva diśo daśa
 08150265 dahanniva diśo dṛgbhiḥ samvartāgnirivotthitaḥ
 08150271 brūhi kāraṇametya durdharsatvasya madripoḥ
 08150273 ojaḥ saho balam tejo yata etat samudyamaḥ
 08150280 śrīgururuvāca
 08150281 jānāmi maghavan chatrorunnaterasya kāraṇam
 08150283 śiṣyāyopabhr̥tam tejo bhṛgubhirbrahmavādibhiḥ
 08150291 ojasvinam balim jetum na samartha 'sti kaścana
 08150293 bhavadvidho bhavan vāpi varjayitveśvaram harim
 08150301 vijeṣyati na ko 'py enam brahmatejaḥsamedhitam
 08150303 nāsyā śaktaḥ puraḥ sthātum kṛtāntasya yathā janāḥ
 08150311 tasmān nilayamutsṛjya yūyam sarve triviṣṭapam
 08150313 yāta kālam pratīkṣanto yataḥ śatorviparyayaḥ
 08150321 eṣa viprabalodarkaḥ sampraty ūrjitavikramaḥ
 08150323 teṣāmevāpamānena sānubandho vinaṅkṣyati
 08150331 evam sumantritarthāste guruṇārthānudarśinā
 08150333 hitvā triviṣṭapam jagmurgīrvāṇaḥ kāmarūpiṇaḥ
 08150341 deveṣvatha nilīneṣu balirvairocanaḥ purīm
 08150343 devadhānīmadhiṣṭhāya vaśam ninye jagattrayam
 08150351 tam viśvajayinam śiṣyam bhṛgavaḥ śiṣyavatsalāḥ
 08150353 śatena hayamedhānāmanuvratamayājayan
 08150361 tatastadanubhāvena bhuvanatrayaviśrutām
 08150363 kīrtim dikṣuvitanvānaḥ sa reja uḍurād iva
 08150371 bubhuje ca śriyam svṛddhām dvijadevopalambhitām
 08150373 kṛtakṛtyamivātmānam manyamāno mahāmanāḥ
 08160010 śrīśuka uvāca
 08160011 evam putreṣu naṣṭeṣu devamātāditistadā
 08160013 hr̥te triviṣṭape daityaiḥ paryatapyadanāthavat
 08160021 ekadā kaśyapastasyā āśramam bhagavan agāt
 08160023 nirutsavam nirānandam samādhervirataścīrāt
 08160031 sa patnīm dīnavadanām kṛtāsanaparigrahaḥ
 08160033 sabhājito yathānyāyamidamāha kurūdvaha
 08160041 apy abhadram na viprānām bhadre loke 'dhunāgatam
 08160043 na dharmasya na lokasya mṛtyośchandānuvartinaḥ
 08160051 api vākuśalam kiñcidgr̥heṣu gr̥hamedhini
 08160053 dharmasyārthasya kāmasya yatra yogo hy ayoginām
 08160061 api vātithayo 'bhyetya kuṭumbāsaktayā tvayā
 08160063 gr̥hādapūjitā yātāḥ pratyutthānena vā kvacit
 08160071 gr̥heṣu yeṣvatithayo nārcitāḥ salilairapi
 08160073 yadi niryānti te nūnam pherurājagr̥hopamāḥ
 08160081 apy agnayastu velāyām na hutā haviṣā sati
 08160083 tvayodvignadhiyā bhadre proṣite mayi karhicit
 08160091 yatpūjayā kāmādughān yāti lokān gr̥hānvitaḥ
 08160093 brāhmaṇo 'gnīśca vai viṣṇoḥ sarvadevātmano mukham
 08160101 api sarve kuśalinastava putrā manasvini
 08160103 lakṣaye 'svasthamātmānam bhavatyā lakṣaṇairaham
 08160110 śrīaditiruvāca
 08160111 bhadram dvijagavām brahman dharmasyāsyā janasya ca
 08160113 trivargasya param kṣetram gr̥hamedhin gr̥hā ime
 08160121 agnayo 'tithayo bhṛtyā bhikṣavo ye ca lipsavaḥ
 08160123 sarvam bhagavato brahmannanudhyānān na riṣyati
 08160131 ko nu me bhagavan kāmō na sampadyeta mānasaḥ

08160133 yasyā bhavān prajādyakṣa evaṁ dharmān prabhāṣate
 08160141 tavaiva mārīca manaḥsarīrajāḥ prajā imāḥ sattvarajastamojuṣaḥ
 08160143 samo bhavāṁstāsvasurādiṣu prabho tathāpi bhaktāṁ bhajate maheśvaraḥ
 08160151 tasmādīśa bhajantyā me śreyaścintaya suvrata
 08160153 hr̥taśriyo hr̥tasthānān sapatnaiḥ pāhi naḥ prabho
 08160161 parairvivāsītā sāhaṁ magnā vyasanasāgare
 08160163 aiśvaryaṁ śrīryaśaḥ sthānaṁ hr̥tāni prabalairmama
 08160171 yathā tāni punaḥ sādho prapadyeran mamātmajāḥ
 08160173 tathā vidhehi kalyāṇaṁ dhiyā kalyāṇakṛttama
 08160180 śrīśuka uvāca
 08160181 evamabhyarthito 'dityā kastāmāha smayanniva
 08160183 aho māyābalaṁ viṣṇoḥ snehabaddhamidaṁ jagat
 08160191 kva deho bhautiko 'nātmā kva cātmā prakṛteḥ paraḥ
 08160193 kasya ke patiputrādya moha eva hi kāraṇam
 08160201 upatiṣṭhasva puruṣaṁ bhagavantaṁ janārdanaṁ
 08160203 sarvabhūtaguhāvāsaṁ vāsudevaṁ jagadgurum
 08160211 sa vidhāsyati te kāmān harirdīnānukampaṇaḥ
 08160213 amoghā bhagavadbhaktirnetareti matirmama
 08160220 śrīaditiruvāca
 08160221 kenāhaṁ vidhinā brahmannupasthāsyē jagatpatim
 08160223 yathā me satyasaṅkalpo vidadhyāt sa manoratham
 08160231 ādiśa tvaṁ dvijaśreṣṭha vidhiṁ tadupadhāvanam
 08160231 āsu tuṣyati me devaḥ sīdantyāḥ saha putrakaiḥ
 08160240 śrīkaśyapa uvāca
 08160241 etan me bhagavān pṛṣṭaḥ prajākāmasya padmajāḥ
 08160243 yadāha te pravakṣyāmi vrataṁ keśavatoṣaṇam
 08160251 phālgunasyāmale pakṣe dvādaśāhaṁ payovratam
 08160253 arcayedaravindākṣaṁ bhaktyā paramayānvitaḥ
 08160261 sinīvālyāṁ mṛdālipya snāyāt kroḍavidīrṇayā
 08160263 yadi labhyeta vai srotasy etaṁ mantramudīrayet
 08160271 tvaṁ devy ādivarāheṇa rasāyāḥ sthānamicchatā
 08160273 uddhṛtāsi namastubhyaṁ pāpmānaṁ me praṇāśaya
 08160281 nirvartitātmaniyamo devamarcet samāhitaḥ
 08160283 arcāyāṁ sthaṇḍile sūrye jale vahnau gurāvapi
 08160291 namastubhyaṁ bhagavate puruṣāya mahīyase
 08160293 sarvabhūtanivāsāya vāsudevāya sākṣiṇe
 08160301 namo 'vyaktāya sūkṣmāya pradhānapuruṣāya ca
 08160303 caturviṁśadguṇajñāya guṇasaṅkhyānahetave
 08160311 namo dviśīrṣṇe tripade catuḥśṛṅgāya tantave
 08160313 saptahastāya yajñāya trayīvidyātmane namaḥ
 08160321 namaḥ śivāya rudrāya namaḥ śaktidharāya ca
 08160323 sarvavidyādhipataye bhūtānāṁ pataye namaḥ
 08160331 namo hiraṇyagarbhāya prāṇāya jagadātmane
 08160333 yogaiśvaryaśarīrāya namaste yogahetave
 08160341 namasta ādidevāya sākṣibhūtāya te namaḥ
 08160343 nārāyaṇāya ṛṣaye narāya haraye namaḥ
 08160351 namo marakataśyāma vapuṣe 'dhigataśriye
 08160353 keśavāya namastubhyaṁ namaste pītavāsase
 08160361 tvaṁ sarvavaradaḥ puṁsāṁ vareṇya varadarṣabha
 08160363 ataste śreyase dhīrāḥ pādareṇumupāsate
 08160371 anvavartanta yaṁ devāḥ śrīśca tatpādapadmayoḥ
 08160373 spr̥hayanta ivāmodaṁ bhagavān me prasīdatām
 08160381 etairmantrairhr̥ṣīkeśamāvāhanapuraskṛtam
 08160383 arcayec chraddhayā yuktaḥ pādyopasparśanādibhiḥ
 08160391 arcitvā gandhamālyādyaiḥ payasā snapayedvibhum
 08160393 vastropavītābharaṇa pādyopasparśanaistataḥ
 08160395 gandhadhūpādibhiścārcheddvādaśākṣaravidyayā
 08160401 śṛtaṁ payasi naivedyaṁ śālyannaṁ vibhave sati
 08160403 sasarpīḥ saguḍaṁ dattvā juhuyān mūlavidyayā
 08160411 niveditaṁ tadbhaktāya dadyādbhuñjīta vā svayam
 08160413 dattvācamanamarcitvā tāmbūlaṁ ca nivedayet
 08160421 japedaṣṭottaraśataṁ stuvīta stutibhiḥ prabhum
 08160423 kṛtvā pradakṣiṇaṁ bhūmau praṇameddaṇḍavan mudā
 08160431 kṛtvā śirasi taccheṣāṁ devamudvāsayet tataḥ
 08160433 dvyavarān bhojayedviprān pāyasena yathocitam

08160441 bhuñjīta tairanujñātaḥ seṣṭaḥ śeṣam sabhājītaiḥ
 08160443 brahmacāry aṭha tadrātryām śvo bhūte prathame 'hani
 08160451 snātaḥ śuciryathoktena vidhinā susamāhitaḥ
 08160453 payasā snāpayitvārcedyāvadvratasamāpanam
 08160461 payobhakṣo vratamidaṃ caredviṣṇvarcanādr̥taḥ
 08160463 pūrvavaj juhuyādagnim brāhmaṇāmścāpi bhojayet
 08160471 evam tvaharahaḥ kuryāddvādaśāham payovratam
 08160473 harerārādhanam homamarhaṇam dvijatarpaṇam
 08160481 pratipaddinamārabhya yāvaca chuklatrayodaśīm
 08160483 brahmacaryamadhaḥsvapnam snānam triṣavaṇam caret
 08160491 varjayedasadalāpam bhogān uccāvacāmstathā
 08160493 ahimsraḥ sarvabhūtānām vāsudevaparāyaṇaḥ
 08160501 trayodaśyāmatho viṣṇoḥ snapanam pañcakairvibhoḥ
 08160503 kārayec chāstradr̥ṣṭena vidhinā vidhikovidaiḥ
 08160511 pūjām ca mahatīm kuryādvittaśāthyavivarjitaḥ
 08160513 carum nirūpya payasi śipiviṣṭāya viṣṇave
 08160521 sūktena tena puruṣam yajeta susamāhitaḥ
 08160523 naivedyam cātiḡṇavaddadyāt puruṣatuṣṭidam
 08160531 ācāryam jñānasampannam vastrābharaṇadhenubhiḥ
 08160533 toṣayedṛtvijaścaiva tadviddhy ārādhanam hareḥ
 08160541 bhojayet tām ḡṇavatā sadannena śucismite
 08160543 anyāmśca brāhmaṇān chaktyā ye ca tatra samāgatāḥ
 08160551 dakṣiṇām gurave dadyādr̥tvigbhyāśca yathārhaṭaḥ
 08160553 annādyenāśvapākāmśca prīṇayet samupāgatān
 08160561 bhuktavatsu ca sarveṣu dīnāndhakṛpaṇādiṣu
 08160563 viṣṇostat prīṇanam vidvān bhuñjīta saha bandhubhiḥ
 08160571 nṛtyavāditragītaiśca stutibhiḥ svastivācakaiḥ
 08160573 kārayet tatkathābhiśca pūjām bhagavato 'nvaham
 08160581 etat payovratam nāma puruṣārādhanam param
 08160583 pitāmahenābhihitam mayā te samudāhṛtam
 08160591 tvam cānena mahābhāge samyak cīrṇena keśavam
 08160593 ātmanā śuddhabhāvena niyatātmā bhajāvyayam
 08160601 ayam vai sarvayajñākhyāḥ sarvavratamiti smṛtam
 08160603 tapaḥsāramidaṃ bhadre dānam ceśvaratarpaṇam
 08160611 ta eva niyamāḥ sāksāt ta eva ca yamottamāḥ
 08160613 tapo dānam vratam yajño yena tuṣyaty adhokṣajaḥ
 08160621 tasmādetadvratam bhadre prayatā śraddhayācara
 08160623 bhagavān parituṣṭaste varān āsu vidhāsyati
 08170010 śrīśuka uvāca
 08170011 ity uktā sādītī rājan svabhartrā kaśyapena vai
 08170013 anvatiṣṭhadvratamidaṃ dvādaśāhamatandritā
 08170021 cintayanty ekayā buddhyā mahāpuruṣamīśvaram
 08170023 pragṛhyendriyaduṣṭāśvān manasā buddhisārathiḥ
 08170031 manaścaikāgrayā buddhyā bhagavaty akhilātmani
 08170033 vāsudeve samādhāya cacāra ha payovratam
 08170041 tasyāḥ prādurabhūt tāta bhagavān ādipuruṣaḥ
 08170043 pītavāsāscaturbāhuḥ śāṅkhacakraḡadādharaḥ
 08170051 tam netragocaram vīkṣya sahasotthāya sādaram
 08170053 nanāma bhuvi kāyena daṇḡavatprītivihvalā
 08170061 sotthāya baddhāñjalirīḡditum sthitā notseha ānandajalākulekṣaṇā
 08170063 babhūva tūṣṇīm pulakākulākṛtis taddarśanātyutsavagātravepathuḥ
 08170071 prītyā śanairgadḡadayā girā harim tuṣṭāva sā devy aditiḥ kurūdvaha
 08170073 udvīkṣatī sā pibatīva cakṣuṣā ramāpatim yajñapatim jagatpatim
 08170080 śrīaditiruvāca
 08170081 yajñeśa yajñapuruṣācyuta tīrthapāda
 08170082 tīrthāśravaḥ śravaṇamaṅgalanāmadheya
 08170083 āpannalokavṛjinopaśamodayādyā
 08170084 śam naḥ kṛdhīśa bhagavannasi dīnanāthaḥ
 08170091 viśvāya viśvabhavanasthitisamyamāya
 08170092 svairam ḡṛhitapuruśaktiḡṇāya bhūmne
 08170093 svasthāya śāśvadupabr̥mhitapūrṇabodha
 08170094 vyāpāditātmatamase haraye namaste
 08170101 āyuḥ param vapurabhīṣṭamatulyalakṣmīr
 08170102 dyobhūrasāḥ sakalayogagūṇāstrivargaḥ
 08170103 jñānam ca kevalamananta bhavanti tuṣṭāt

08170104 tvatto nṛṇām kimu sapatnajayādirāśiḥ
 08170110 śrīśuka uvāca
 08170111 adityaivam stuto rājan bhagavān puṣkarekṣaṇaḥ
 08170113 kṣetrajñaḥ sarvabhūtānāmiti hovāca bhārata
 08170120 śrībhagavān uvāca
 08170121 devamātarbhavatyā me vijñātaṁ cirakāṅkṣitam
 08170123 yat sapatnairhr̥taśrīṇām cyāvitānām svadhāmataḥ
 08170131 tān vinirjitya samare durmadān asurarsabhān
 08170133 pratilabdhajayaśrībhiḥ putrairicchasy upāsitum
 08170141 indrajyeṣṭhaiḥ svatanayairhatānām yudhi vidviṣām
 08170143 striyo rudantīrāsādyā draṣṭumicchasi duḥkhitāḥ
 08170151 ātmajān susamṛddhāmstvam pratyāhṛtayaśaḥśriyaḥ
 08170153 nākapṛṣṭhamadhiṣṭhāya krīdato draṣṭumicchasi
 08170161 prāyo 'dhunā te 'surayūthanāthā apāraṇīyā iti devi me matiḥ
 08170163 yat te 'nukūleśvaravipraguptā na vikramastatra sukham dadāti
 08170171 athāpy upāyo mama devi cintyaḥ santositasya vratacaryayā te
 08170173 mamārcanaṁ nārhati gantumanyathā śraddhānurūpaṁ phalahetukatvāt
 08170181 tvayārcitaścāhamapatyaguptaye payovratenānugūṇaṁ samīditāḥ
 08170183 svāmśena putratvamupetya te sutān goptāsmi mārīcatapasy adhiṣṭhitāḥ
 08170191 upadhāva patim bhadre prajāpatimakalmaṣam
 08170193 mām ca bhāvayatī patyāvevaṁ rūpamavasthitam
 08170201 naitat parasmā ākhyeyaṁ pṛṣṭayāpi kathaṅcana
 08170203 sarvaṁ sampadyate devi devaguhyam susamvṛtam
 08170210 śrīśuka uvāca
 08170211 etāvaduktvā bhagavānstatraivāntaradhīyata
 08170213 aditirdurlabham labdhvā harerjanmātmani prabhoḥ
 08170221 upādhavat patim bhaktyā parayā kṛtakṛtyavat
 08170223 sa vai samādhiyogena kaśyapastadabudhyata
 08170231 praviṣṭamātmani hareraṁśam hy avitatheksaṇaḥ
 08170233 so 'dityām vīryamādhatta tapasā cirasambhṛtam
 08170235 amāhitamanā rājan dāruṇy agniṁ yathānilaḥ
 08170241 aditerdhiṣṭhitam garbham bhagavantam sanātanam
 08170243 hiraṇyagarbho vijñāya samīde guhyanāmabhiḥ
 08170250 śrībrahmovāca
 08170251 jayorugāya bhagavannurukrama namo 'stu te
 08170253 namo brahmaṇyadevāya triguṇāya namo namaḥ
 08170261 namaste pṛsnigarbhāya vedagarbhāya vedhase
 08170263 trinābhāya tripṛṣṭhāya śipiviṣṭāya viṣṇave
 08170271 tvamādiranto bhuvanasya madhyam anantaśaktim puruṣam yamāhuḥ
 08170273 kālo bhavān ākṣipatīśa viśvam sroto yathāntaḥ patitam gabhīram
 08170281 tvam vai prajānām sthiraṅgamānām prajāpatīnāmasi sambhaviṣṇuḥ
 08170283 divaukasām deva divaścyutānām parāyaṇam nauriva majjato 'psu
 08180010 śrīśuka uvāca
 08180011 itthaṁ viriṅcastutakarmavīryaḥ prādurbabhūvāmṛtabhūradityām
 08180013 caturbhujāḥ śaṅkhagadābjacakraḥ piśaṅgavāsā nalināyatekṣaṇaḥ
 08180021 śyāmāvadāto jhaṣarājakuṇḍala tviṣollasacchrīvadanāmbujaḥ pumān
 08180023 śrīvatsavakṣā balayāṅgadollasat kirītakāṅcīguṇacārunūpuraḥ
 08180031 madhuvrātavratavighuṣṭayā svayā virājitaḥ śrīvanamālayā hariḥ
 08180033 prajāpaterveśmatamaḥ svarociśā vināśayan kaṅṭhaniviṣṭakaustubhaḥ
 08180041 diśaḥ praseduḥ salilāśayāstadā prajāḥ prahr̥ṣṭā ṛtavo guṇānvitāḥ
 08180043 dyaurantarīkṣam kṣitiragnijihvā gāvo dvijāḥ sañjhr̥ṣurnagāśca
 08180051 śroṇāyām śravaṇadvādaśyām muhūrte 'bhijiti prabhuḥ
 08180053 sarve nakṣatratārādyāś cakrustajjanma dakṣiṇam
 08180061 dvādaśyām savitātiṣṭhan madhyandinagato nr̥pa
 08180063 vijayānāma sā proktā yasyām janma vidurhareḥ
 08180071 śaṅkhadundubhayo nedurmṛdaṅgapaṇavānakāḥ
 08180073 citravāditratūryāṇām nirghoṣastumulo 'bhavat
 08180081 prītāścāpsaraso 'nr̥tyan gandharvapraravā jaguḥ
 08180083 tuṣṭuvurmunayo devā manavaḥ pitaro 'gnayaḥ
 08180091 siddhavidyādharaṅgaṇāḥ sakimpuruṣakinnarāḥ
 08180093 cāraṇā yakṣarākṣāmsi suparṇā bhujagottamāḥ
 08180101 gāyanto 'tipraśamsanto nr̥tyanto vibudhānugāḥ
 08180103 adityā āśramapadam kusumaiḥ samavākiran
 08180111 dr̥ṣṭvāditistam nijagarbhasambhavam param pumāmsam mudamāpa vismitā
 08180113 gr̥hītadeham nijayogamāyayā prajāpatiścāha jayeti vismitaḥ

08180121 yat tadvapurbhāti vibhūṣaṇāyudhair avyaktacidvyaktamadhārayaddhariḥ
08180123 babhūva tenaiva sa vāmano vaṭuḥ sampaśyatordivyagatiryathā nataḥ
08180131 taṁ vaṭuṁ vāmanam dr̥ṣṭvā modamānā maharṣayaḥ
08180133 karmāṇi kārayāmāsuḥ puraskṛtya prajāpatim
08180141 tasyopanīyamānasya sāvitrīm savitābravīt
08180143 bṛhaspatirbrahmasūtram mekhalām kaśyapo 'dadāt
08180151 dadau kṛṣṇājinaṁ bhūmirdaṇḍam somo vanaspatiḥ
08180153 kaupīnācchādanam mātā dyauśchatram jagataḥ pateḥ
08180161 kamaṇḍalum vedagarbhaḥ kuśān saptarṣayo daduḥ
08180163 akṣamālām mahārāja sarasvaty avyayātmanah
08180171 tasmā ity upanītāya yakṣarāt pātrikāmadāt
08180173 bhikṣām bhagavatī sākṣādumādādambikā satī
08180181 sa brahmavarcasenaivam sabhām sambhāvito vaṭuḥ
08180183 brahmarṣigaṇasañjuṣṭāmatyarocata māriṣaḥ
08180191 samiddhamāhitam vahniṁ kṛtvā parisamūhanam
08180193 paristīrya samabhyarcya samidbhirajuhoddvijah
08180201 śrutvāśvamedhairyajamānamūrjitaṁ balim bhṛgūṇāmupakalpitaistataḥ
08180203 jagāma tatrākhilasārasambhr̥to bhāreṇa gām sannamayan pade pade
08180211 taṁ narmadāyāstataḥ uttare baler ya ṛtvijaste bhṛgukacchasaṁjñake
08180213 pravartayanto bhṛgavaḥ kratūttamaṁ vyacakṣatārāduditaṁ yathā ravim
08180221 te ṛtvijo yajamānaḥ sadasyā hatatviṣo vāmanatejasā nṛpa
08180223 sūryaḥ kilāyāty uta vā vibhāvasuḥ sanatkumāro 'tha didṛkṣayā kratoh
08180231 ittham saśiṣyeṣu bhṛguṣvanekadhā vitarkyamāṇo bhagavān sa vāmanaḥ
08180233 chatram sadaṇḍam sajalam kamaṇḍalum viveśa bibhraddhayamedhavātam
08180241 mauñjyā mekhalayā vītamupavītājinottaram
08180243 jaṭilam vāmanam vipram māyāmāṇavakam harim
08180251 praviṣtam vīkṣya bhṛgavaḥ saśiṣyāste sahāgnibhiḥ
08180253 pratyagr̥hṇan samutthāya saṅkṣiptāstasya tejasā
08180261 yajamānaḥ pramudito darśanīyam manoramam
08180263 rūpānurūpāvayavam tasmā āsanamāharat
08180271 svāgatenābhinandyātha pādaḥ bhagavato baliḥ
08180273 avaniyārcayāmāsa muktasaṅgamanoramam
08180281 tatpādaśaucam janakalmaṣāpahaṁ sa dharmavin mūrdhny adadhāt sumaṅgalam
08180283 yaddevadevo giriśāscandramaulir dadhāra mūrdhnā parayā ca bhaktyā
08180290 śrībaliruvāca
08180291 svāgataṁ te namastubhyaṁ brahman kim karavāma te
08180293 brahmarṣiṇām tapaḥ sākṣān manye tvārya vapurdharam
08180301 adya naḥ pitarastr̥ptā adya naḥ pāvitaṁ kulam
08180303 adya sviṣṭaḥ kraturayam yadbhavan āgato gr̥hān
08180311 adyāgnayo me suhutā yathāvidhi dvijātmaḥ tvaccaraṇāvanejanaiḥ
08180313 hatāmhaso vārbhīriyam ca bhūraho tathā punītā tanubhiḥ padaistava
08180321 yadyadvato vāñchasi tat pratīccha me tvāmarthinam viprasutanutarkaye
08180323 gām kāñcanaṁ guṇavaddhāma mṛṣṭam tathānnapeyamuta vā viprakanyām
08180325 grāmān samṛddhānsturagān gajān vā rathānstathārhattama sampratīccha
08190010 śrīśuka uvāca
08190011 iti vairocānervākyaṁ dharmayuktaṁ sa sūnṛtam
08190013 niśamya bhagavān prītaḥ pratinandyedamabravīt
08190020 śrībhagavān uvāca
08190021 vacastavaitaj janadeva sūnṛtam kulocitam dharmayutam yaśaskaram
08190023 yasya pramāṇam bhṛgavaḥ sāmparāye pitāmahaḥ kulavṛddhaḥ praśāntaḥ
08190031 na hy etasmin kule kaścin niḥsattvaḥ kṛpaṇaḥ pumān
08190033 pratyākhyātā pratiśrutya yo vādātā dvijātaye
08190041 na santi tīrthe yudhi cārthinārthitāḥ parānmukhā ye tvamanasvino nṛpa
08190043 yuṣmatkule yadyaśasāmalena prahrāda udbhāti yathodupaḥ khe
08190051 yato jāto hiraṇyākṣaścānneka imām mahīm
08190053 prativīram digvijaye nāvindata gadāyudhaḥ
08190061 yaṁ vinirjitya kṛcchreṇa viṣṇuḥ kṣmoddhāra āgatam
08190063 ātmānam jayinaṁ mene tadvīryam bhūry anusmaran
08190071 niśamya tadvadham bhrātā hiraṇyakaśipuḥ purā
08190073 hantum bhrātṛhaṇam krudho jagāma nilayam hareḥ
08190081 tamāyāntam samālokya sūlapāṇim kṛtāntavat
08190083 cintayāmāsa kālajño viṣṇurmāyāvinām varaḥ
08190091 yato yato 'ham tatrāsau mṛtyuḥ prāṇabhṛtāmiva
08190093 ato 'hamasya hr̥dayam pravekṣyāmi parāgdr̥śaḥ
08190101 evam sa niścitya ripoh śarīram ādhāvato nirviviśe 'surendra

08190103 śvāsānilāntarhitasūkṣmadehas tatprāṇarandhreṇa vivignacetāḥ
 08190111 sa tanniketam parimṛśya śūnyam apaśyamānaḥ kupito nanāda
 08190113 kṣmām dyām diśaḥ kham vivarān samudrān viṣṇum vicinvan na dadarśa vīraḥ
 08190121 apaśyanniti hovāca mayānviṣṭamidam jagat
 08190123 bhrātrhā me gato nūnam yato nāvartate pumān
 08190131 vairānubandha etāvān āmrtyoriha dehinām
 08190133 ajñānaprabhavo manyurahaṁmānopabrṁhitaḥ
 08190141 pitā prahrādaputraste tadvidvān dvijavatsalaḥ
 08190143 svamāyurdvijalingebhyo devebhyo 'dāt sa yācitaḥ
 08190151 bhavān ācaritān dharmān āsthito gr̥hamedhibhiḥ
 08190153 brāhmaṇaiḥ pūrvajaiḥ śūrainanyaiścoddāmakīrtibhiḥ
 08190161 tasmāt tvatto mahīmīśadvṛṇe 'haṁ varadarśabhāt
 08190163 padāni trīṇi daityendra sammitāni padā mama
 08190171 nānyat te kāmāye rājan vadānyāj jagadīśvarāt
 08190173 nainaḥ prāpnoti vai vidvān yāvadarthapratigrahaḥ
 08190180 śrībaliruvāca
 08190181 aho brāhmaṇadāyāda vācaste vṛddhasammatāḥ
 08190183 tvaṁ bālo bālīśamatih svārtham praty abudho yathā
 08190191 mām vacobhiḥ samārādhyā lokānāmekamīśvaram
 08190193 padatrayam vṛṇite yo 'buddhimān dvīpadāśuṣam
 08190201 na pumān māmupavrajya bhūyo yāciturmarhati
 08190203 tasmādvṛttikarīm bhūmim vaṭo kāmam pratīccha me
 08190210 śrībhagavān uvāca
 08190211 yāvanto viśayāḥ preṣṭhāstrilokyāmajitendriyam
 08190213 na śaknuvanti te sarve pratipūrayitum nṛpa
 08190221 tribhiḥ kramairasantuṣṭo dvīpenāpi na pūryate
 08190223 navavarṣasametena saptadvīpavarecchayā
 08190231 saptadvīpādhipatayo nṛpā vaiṣṇayagayādayaḥ
 08190233 arthaiḥ kāmairgatā nāntam tṛṣṇāyā iti naḥ śrutam
 08190241 yadṛcchayopapannena santuṣṭo vartate sukham
 08190243 nāsantuṣṭastribhirlokairajitātmopasāditaiḥ
 08190251 puṁso 'yam saṁsr̥terheturasantoṣo 'rthakāmayoḥ
 08190253 yadṛcchayopapannena santoṣo muktaye smṛtaḥ
 08190261 yadṛcchālābhatuṣṭasya tejo viprasya vardhate
 08190263 tat praśāmyaty asantoṣādambhasevāśuśukṣaṇiḥ
 08190271 tasmāt trīṇi padāny eva vṛṇe tvadvaradarśabhāt
 08190273 etāvataiva siddho 'haṁ vittam yāvat prayojanam
 08190280 śrīśuka uvāca
 08190281 ity uktaḥ sa hasannāha vāñchātaḥ pratigr̥hyatām
 08190283 vāmanāya mahīm dātum jagrāha jalabhājanam
 08190291 viṣṇave kṣmām pradāsyantamuśanā asureśvaram
 08190293 jānamścikīrṣitam viṣṇoḥ śiṣyam prāha vidām varaḥ
 08190300 śrīśukra uvāca
 08190301 eṣa vairocane sāksādbhagavān viṣṇuravyayaḥ
 08190303 kaśyapādaditerjāto devānām kāryasādhakaḥ
 08190311 pratiśrutam tvayaitasmai yadanarthamajānatā
 08190313 na sādhu manye daityānām mahān upagato 'nayaḥ
 08190321 eṣa te sthānamaiśvaryaṁ śriyam tejo yaśaḥ śrutam
 08190323 dāsyaty ācchidya śakrāya māyāmāṇavako hariḥ
 08190331 tribhiḥ kramairimāl lokān viśvakāyaḥ kramiṣyati
 08190333 sarvasvam viṣṇave dattvā mūḍha vartiṣyase katham
 08190341 kramato gām padaikena dvitīyena divam vibhoḥ
 08190343 kham ca kāyena mahatā tārtīyasya kuto gatiḥ
 08190351 niṣṭhām te narake manye hy apradātuḥ pratiśrutam
 08190353 pratiśrutasya yo 'nīśaḥ pratipādayitum bhavān
 08190361 na taddānam praśamsanti yena vṛttirvipadyate
 08190363 dānam yajñastapaḥ karma loke vṛttimato yataḥ
 08190371 dharmāya yaśase 'rthāya kāmāya svajanāya ca
 08190373 pañcadhā vibhajan vittamihāmutra ca modate
 08190381 atrāpi bahvṛcairgītam śṛṇu me 'surasattama
 08190383 satyamomiti yat proktam yan nety āhānṛtam hi tat
 08190391 satyam puṣpaphalam vidyādātmavṛkṣasya gīyate
 08190393 vṛkṣe 'jīvati tan na syādanṛtam mūlamātmanaḥ
 08190401 tadyathā vṛkṣa unmūlaḥ śuśyaty udvartate 'cirāt
 08190403 evam naṣṭānṛtaḥ sadya ātmā śuśyena na saṁśayaḥ

08190411 parāg riktamapūrṇam vā akṣaram yat tadomiti
 08190413 yat kiñcidomiti brūyāt tena ricyeta vai pumān
 08190415 bhikṣave sarvamoṃ kurvan nālam kāmena cātmane
 08190421 athaitat pūrṇamabhyātman yac ca nety anṛtam vacaḥ
 08190423 sarvam nety anṛtam brūyāt sa duṣkīrtiḥ śvasan mṛtaḥ
 08190431 strīṣu narmavivāhe ca vṛttyarthe prāṇasaṅkaṭe
 08190433 gobrahmaṇārthe himsāyām nānṛtam syāj jugupsitam
 08200010 śrīśuka uvāca
 08200011 balirevam gr̥hapatih kulācāryeṇa bhāṣitaḥ
 08200013 tūṣṇīm bhūtvā kṣaṇam rājannuvācāvahito gurum
 08200020 śrībaliruvāca
 08200021 satyam bhagavatā proktaṃ dharmo 'yam gr̥hamedhinām
 08200023 artham kāmam yaśo vṛttim yo na bādhetā karhicit
 08200031 sa cāham vittalobhena pratyācakṣe katham dvijam
 08200033 pratiśrutya dadāmi prāhrādiḥ kitavo yathā
 08200041 na hy asatyāt paro 'dharma iti hovāca bhūriyam
 08200043 sarvam soḍhumalam manye ṛte 'līkaparam naram
 08200051 nāham bibhemi nirayān nādhanyādasukhārṇavāt
 08200053 na sthānacyavanān mṛtyoryathā viprapralambhanāt
 08200061 yadyaddhāsyati loke 'smin samparetam dhanādikam
 08200063 tasya tyāge nimittam kim viprastuṣyen na tena cet
 08200071 śreyaḥ kurvanti bhūtānām sādhaso dustyajāsubhiḥ
 08200073 dadhyaṅsibiprabhṛtayaḥ ko vikalpo dharādiṣu
 08200081 yairiyam bubhuje brahman daityendrainivartibhiḥ
 08200083 teṣām kālo 'grasī lokān na yaśo 'dhigatam bhuvi
 08200091 sulabhā yudhi viprarṣe hy anivṛttāstanutyajaḥ
 08200093 na tathā tīrtha āyāte śraddhayā ye dhanatyajaḥ
 08200101 manasvinaḥ kāruṇikasya śobhanam yadarthikāmopanayena durgatiḥ
 08200103 kutaḥ punarbrahmavidām bhavādṛśām tato vaṭorasya dadāmi vāñchitam
 08200111 yajanti yajñam kratubhiryamādr̥tā bhavanta āmnāyavidhānakovidāḥ
 08200113 sa eva viṣṇurvarado 'stu vā paro dāsyāmy amuṣmai kṣitimīpsitam mune
 08200121 yadyapy asāvadharmeṇa mām badhnīyādanāgasam
 08200123 tathāpy enam na himsiṣye bhītam brahmatanum ripum
 08200131 eṣa vā uttamaśloko na jihāsati yadyaśaḥ
 08200133 hatvā mainām haredyuddhe śayīta nihato mayā
 08200140 śrīśuka uvāca
 08200141 evamaśraddhitam śiṣyamanādeśakaram guruḥ
 08200143 śaśāpa daivaprahitaḥ satyasandham manasvinam
 08200151 dṛḍham paṇḍitamāny ajñāḥ stabdho 'sy asmadupekṣayā
 08200153 macchāsanātigo yastvamacirādbhraśyase śriyaḥ
 08200161 evam śaptaḥ svaguruṇā satyān na calito mahān
 08200163 vāmanāya dadāvenāmarcitvodakapūrvakam
 08200171 vindhyāvalistadāgatya patnī jālakamālīnī
 08200173 āninye kalaśam haimamavanejanyapām bhṛtam
 08200181 yajamānaḥ svayam tasya śrīmat pādayugam mudā
 08200183 avanijyāvahan mūrdhni tadapo viśvapāvanīḥ
 08200191 tadāsurendram divi devatāgaṇā gandharvavidyādharaśiddhacāraṇāḥ
 08200193 tat karma sarve 'pi gr̥nanta ārjavam prasūnavarṣairvavr̥ṣurmudānvitāḥ
 08200201 nedurmuhurdubhayaḥ sahasraśo gandharvakimpūruśakinnarā jaguḥ
 08200203 manasvinānena kṛtam suduṣkaram vidvān adādyadripave jagattrayam
 08200211 tadvāmanam rūpamavardhatādbhutam hareranantasya guṇatrayātmakam
 08200213 bhūḥ kham diśo dyaurvivarāḥ payodhayas tiryānṛdevā ṛṣayo yadāsata
 08200221 kāye balistasya mahāvibhūteḥ sahartvigācāryasadasya etat
 08200223 dadarśa viśvam triguṇam guṇātmake bhūtendriyārthāśayajīvayuktam
 08200231 rasāmacaṣṭāṅghritale 'tha pādayor mahīm mahīdhrān puruṣasya jāṅghayoḥ
 08200233 patattriṇo jānuni viśvamūrter ūrvogaṇam mārutamindrasenaḥ
 08200241 sandhyām vibhorvāsasi guhya aikṣat prajāpatīn jaghane ātmamukhyān
 08200243 nābhyām nabhaḥ kuṣiṣu saptasindhūn urukramasyorasi carṣamālām
 08200251 hṛdy aṅga dharmam stanayormurārer ṛtam ca satyam ca manasy athendum
 08200253 śriyam ca vakṣasy aravindahastām kaṅthe ca sāmāni samastarephān
 08200261 indrapradhānān amarān bhujesu tatkarnayoḥ kakubho dyauśca mūrdhni
 08200263 keśesu meghān chvasanam nāsikāyām akṣṇośca sūryam vadane ca vahnim
 08200271 vānyām ca chandāmsi rase jāleśam bhruvorniṣedham ca vidhim ca pakṣmasu
 08200273 ahaśca rātrim ca parasya puṁso manyum lalāte 'dhara eva lobham
 08200281 sparṣe ca kāmam nṛpa retasāmbhaḥ pṛṣthe tvadharmam kramaṇesu yajñam

08200283 chāyāsu mr̥tyum hasite ca māyām tanūruheṣvoṣadhijātayaśca
 08200291 nādīśca nādīṣu śilā nakheṣu buddhāvajam devagaṇān ṛṣīmśca
 08200293 prāṇeṣu gātre sthirajāṅgamāni sarvāṇi bhūtāni dadarśa vīraḥ
 08200301 sarvātmanīdam bhuvanam nirīkṣya sarve 'surāḥ kaśmalamāpuraṅga
 08200303 sudarśanam cakramasahyatejo dhanuśca śāṅgam stanayitnughoṣam
 08200311 parjanyaḥḥoṣo jalajaḥ pāñcajanyaḥ kaumodakī viṣṇugadā tarasvinī
 08200313 vidyādharo 'siḥ śatacandrayuktas tūṇottamāvaksayasāyakau ca
 08200321 sunandamukhyā upatasthurīśam pārśadamukhyāḥ sahalokapālāḥ
 08200323 sphuratkirīṭāṅgamīnakunḍalah śrīvatsaratnottamamekhalāmbaraiḥ
 08200331 madhuvratasragvanamālayāvṛto rarāja rājan bhagavān urukramah
 08200333 kṣitim padaikena balervicakrame nabhaḥ śarīreṇa diśaśca bāhubhiḥ
 08200341 padaṁ dvitīyam kramatastriviṣṭapaṁ na vai ṛtīyāya tadīyamaṅvapi
 08200343 urukramasyāṅghrirupary upary atho maharjanābhyām tapasaḥ param gataḥ
 08210010 śrīśuka uvāca
 08210011 satyam samīkṣyābjabhavo nakhendubhir hatasvadhāmadyutirāvṛto 'bhyagāt
 08210013 marīcimiśrā ṛṣayo br̥hadvratāḥ sanandanādyā naradeva yoginaḥ
 08210021 vedopavedā niyamā yamānvitās tarketihāsāṅgapurāṇasamhitāḥ
 08210023 ye cāpare yogasamīradīpita jñānāgninā randhitakarmakalmaṣāḥ
 08210025 vavandire yatsmaraṇānubhāvataḥ svāyambhuvam dhāma gatā akarmakam
 08210031 athāṅghraye pronnāmītāya viṣṇor upāharat padmabhavo 'rhaṇodakam
 08210033 samaricya bhaktyābhyagr̥ṇāc chuciśravā yannābhipaṅkeruhasambhavaḥ svayam
 08210041 dhātuḥ kamaṅdalujalam tadurukramasya pādāvanejanapavitratayā narendra
 08210043 swardhuny abhūn nabhasi sā patatī nimārṣṭi lokatrayam bhagavato viśadeva kīrtiḥ
 08210051 brahmādayo lokanāthāḥ svanāthāya samādr̥tāḥ
 08210053 sānugā balimājahruḥ saṅkṣiptātmavibhūtaye
 08210061 toyaiḥ samarhaṇaiḥ sragbhirdivyagandhānulepanaiḥ
 08210063 dhūpaidīpaiḥ surabhibhirlājākṣataphalāṅkuraiḥ
 08210071 stavanairjayaśabdaiśca tadvīryamahimāṅkitaiḥ
 08210073 nṛtyavādītragītaiśca śaṅkhadundubhiniḥsvanaiḥ
 08210081 jāmbavān ṛkṣarājastu bherīśabdairmanojavaḥ
 08210083 vijayam dikṣu sarvāsu mahotsavamaghoṣayat
 08210091 mahīm sarvām hṛtām dr̥ṣṭvā tripadavyājayācñayā
 08210093 ūcuḥ svabharturasurā dīkṣitasatyamarṣitāḥ
 08210101 na vāyam brahmabandhurviṣṇurmāyāvinām varah
 08210103 dvijarūpapratichanno devakāryam cikīrṣati
 08210111 anena yācamānena śatruṇā vaṭurūpiṇā
 08210113 sarvasvam no hṛtam bharturnyastadaṅdasya barhiṣi
 08210121 satyavratasya satatam dīkṣitasya viśeṣataḥ
 08210123 nānṛtam bhāṣitum śakyam brahmaṅyasya dayāvataḥ
 08210131 tasmādasya vadho dharmo bhartuḥ śuśrūṣaṇam ca naḥ
 08210133 ity āyudhāni jagṛhurbaleranucarāsuraḥ
 08210141 te sarve vāmanam hantum sūlapaṭṭīśapāṇayah
 08210143 anicchanto bale rājan prādravan jātamanyavaḥ
 08210151 tān abhidravato dr̥ṣṭvā ditijānīkapān nṛpa
 08210153 prahasyānucarā viṣṇoḥ pratyāśedhannudāyudhāḥ
 08210161 nandaḥ sunando 'tha jayo vijayaḥ prabalo balaḥ
 08210163 kumudaḥ kumudākṣaśca viṣvaksenaḥ patattrirāt
 08210171 jayantaḥ śrutadevaśca puṣpadanto 'tha sātvaṭaḥ
 08210173 sarve nāgāyutaprāṇāścamūm te jaghnurāsurīm
 08210181 hanyamānān svakān dr̥ṣṭvā puruṣānucarairbaliḥ
 08210183 vārayāmāsa samrābdhān kāvyaśāpamanusmaran
 08210191 he vipracitte he rāho he neme śrūyatām vacaḥ
 08210193 mā yudhyata nivartadhvam na naḥ kālo 'yamarthakṛt
 08210201 yaḥ prabhuḥ sarvabhūtānām sukhaduḥkhopapattaye
 08210203 tam nātivartitum daityāḥ pauraṣairīśvaraḥ pumān
 08210211 yo no bhavāya prāg āsīdabhavāya divaukasām
 08210213 sa eva bhagavān adya vartate tadviparyayam
 08210221 balena sacivairbuddhyā durgairmantrauśadhādibhiḥ
 08210223 samādibhirupāyaiśca kālam nātyeti vai janaḥ
 08210231 bhavadbhirnirjitā hy ete bahuśo 'nucarā hareḥ
 08210233 daivenarddhaista evādyā yudhi jitvā nadanti naḥ
 08210241 etān vayam vijeṣyāmo yadi daivam prasīdati
 08210243 tasmāt kālam pratīkṣadhvam yo no 'rthatvāya kalpate
 08210250 śrīśuka uvāca
 08210251 patyurnigaditam śrutvā daityadānavayūthapāḥ

08210253 rasām nirviviśū rājan viṣṇupārśada tāditāḥ
 08210261 atha tārksyasuto jñātvā virāt prabhucikīrṣitam
 08210263 babandha vāruṇaiḥ pāsairbalim sūtye 'hani kratau
 08210271 hāhākāro mahān āsīdrodasyoḥ sarvato diśam
 08210273 nigṛhyamāṇe 'surapatau viṣṇunā prabhaviṣṇunā
 08210281 tam baddham vāruṇaiḥ pāsairbhagavān āha vāmanah
 08210283 naṣṭāśriyam sthiraprajñamudārayaśasam nṛpa
 08210291 padāni trīṇi dattāni bhūmermahyam tvayāsura
 08210293 dvābhyām krāntā mahī sarvā ṛtīyamupakalpaya
 08210301 yāvat tapaty asau gobhiryāvadinduḥ sahoḍubhiḥ
 08210303 yāvadvarṣati parjanyaśtāvātī bhūriyam tava
 08210311 padaikena mayākrānto bhūrlokaḥ kham diśastanoḥ
 08210313 svarlokaste dvitīyena paśyataste svamātmanā
 08210321 pratiśrutamadātuste niraye vāsa iṣyate
 08210323 viśa tvam nirayam tasmādguruṇā cānumoditaḥ
 08210331 vṛthā manorathastasya dūrah svargaḥ pataty adhaḥ
 08210333 pratiśrutasyādānena yo 'rthinam vipralambhate
 08210341 vipralabdho dadāmīti tvayāham cādhyamāninā
 08210343 tadvyalīkaphalam bhukṣva nirayam katicit samāḥ
 08220010 śrīśuka uvāca
 08220011 evam viprakṛto rājan balirbhagavatāsuraḥ
 08220013 bhidyamāno 'py abhinnātmā pratyāhāviklavam vacaḥ
 08220020 śrībaliruvāca
 08220021 yady uttamaśloka bhavān mameritam vaco vyalīkam suravarya manyate
 08220023 karomy ṛtam tan na bhavet pralambhanam padam ṛtīyam kuru śīrṣṇi me nijam
 08220031 bibhemi nāham nirayāt padacyuto na pāsabandhādvyanādduratyayāt
 08220033 naivārthakṛcchrādbhavato vinigrahād asādhuvādādbhṛśamudvije yathā
 08220041 puṁsām ślāghyatamaḥ manye daṇḍamarhattamārpitam
 08220043 yam na mātā pitā bhrātā suhrdaścādiśanti hi
 08220051 tvam nūnamasurāṇām naḥ parokṣaḥ paramo guruḥ
 08220053 yo no 'nekamadāndhānām vibhramśam cakṣurādīśat
 08220061 yasmin vairānubandhena vyūdhena vibudhetarāḥ
 08220063 bahavo lebhire siddhim yāmu haikāntayoginaḥ
 08220071 tenāham nigṛhīto 'smi bhavatā bhūrikarmaṇā
 08220073 baddhaśca vāruṇaiḥ pāsairnātivṛide na ca vyathe
 08220081 pitāmaho me bhavadīyasammataḥ prahrāda āviṣkṛtasādhuvādaḥ
 08220083 bhavadvipakṣeṇa vicitravaiśasam samprāpitastvam paramaḥ svapitrā
 08220091 kimātmanānena jahāti yo 'ntataḥ kim rikthahāraiḥ svajanākhyadasyubhiḥ
 08220093 kim jāyayā saṁsṛtihetubhūtayā martyasya gehaiḥ kimihāyūṣo vyayaḥ
 08220101 ittham sa niścītya pitāmaho mahān agādhabodho bhavataḥ pādapadmam
 08220103 dhruvam prapede hy akutobhayam janād bhītaḥ svapakṣakṣapaṇasya sattama
 08220111 athāhamapy ātmaripostavāntikam daivena nītaḥ prasabham tyājitaśrīḥ
 08220113 idam kṛtāntāntikavarti jīvitam yayādhruvam stabdhamatirna budhyate
 08220120 śrīśuka uvāca
 08220121 tasyettham bhāsamāṇasya prahrādo bhagavatpriyaḥ
 08220123 ājagāma kuruśreṣṭha rākāpatirivotthitaḥ
 08220131 tamindrasenaḥ svapitāmaham śriyā virājamānam nalināyatekṣaṇam
 08220133 prāmśum piśaṅgāmbaramaṅjanatviṣam pralambabāhum śubhagarṣabhamaikṣata
 08220141 tasmai balirvāruṇapāśayantritaḥ samarhaṇam nopajahāra pūrvavat
 08220143 nanāma mūrdhnāśruvilolalocanaḥ savrīḍanīcīnamukho babhūva ha
 08220151 sa tatra hāsīnamudīkṣya satpatim harim sunandādyanugairupāsitam
 08220153 upetya bhūmau śirasā mahāmanā nanāma mūrdhnā pulakāśruviklavaḥ
 08220160 śrīprahrāda uvāca
 08220161 tvayaiva dattam padamaindramūrjitaḥ hṛtam tadevādyā tathaiva śobhanam
 08220163 manye mahān asya kṛto hy anugraho vibhramśito yac chriya ātmamohanāt
 08220171 yayā hi vidvān api muhyate yatas tat ko vicaṣṭe gatimātmano yathā
 08220173 tasmai namaste jagadīśvarāya vai nārāyaṇāyākhilalokasākṣiṇe
 08220180 śrīśuka uvāca
 08220181 tasyānuśṛṇvato rājan prahrādasya kṛtāñjaleḥ
 08220183 hiraṇyagarbho bhagavān uvāca madhusūdanam
 08220191 baddham vīkṣya patim sādhvī tatpatnī bhayavihvalā
 08220193 prāñjaliḥ praṇatopendram babhāṣe 'vānmukhī nṛpa
 08220200 śrīvindhyaivaliruvāca
 08220201 krīḍārthamātmana idam trijagat kṛtam te svāmyam tu tatra kudhiyo 'para īśa kuryuḥ
 08220203 kartuḥ prabhostava kimasyata āvahanti tyaktahriyastvadavaropitakarṭṛvādāḥ

08220210 śrībrahmovāca
 08220211 bhūtabhāvana bhūteśa devadeva jaganmaya
 08220213 muñcainam hṛtasarvasvam nāyamarhati nigraham
 08220221 kṛtsnā te 'nena dattā bhūrlōkāḥ karmārjitāśca ye
 08220223 niveditam ca sarvasvamātmāvīklavayā dhiyā
 08220231 yatpādayoraśaṭhadhīḥ salilam pradāya
 08220232 dūrvānkurairapi vidhāya satīm saparyām
 08220233 apy uttamām gatimasau bhajate trilokīm
 08220234 dāśvān avīklavamanāḥ kathamārtimṛcchet
 08220240 śrībhagavān uvāca
 08220241 brahman yamanugrḥṇāmi tadviśo vidhunomy aham
 08220243 yanmadaḥ puruṣaḥ stabdho lokam mām cāvamanyate
 08220251 yadā kadācij jīvātmā saṁsaran nijakarmabhiḥ
 08220253 nānāyonīṣvanīśo 'yam pauruṣīm gatimāvrajet
 08220261 janmakarmavayorūpa vidyaiśvaryaadhanādibhiḥ
 08220263 yady asya na bhavet stambhastatrāyam madanugrahaḥ
 08220271 mānastambhanimittānām janmādīnām samantataḥ
 08220273 sarvaśreyaḥpratīpānām hanta muhyen na matparaḥ
 08220281 eṣa dānavadaityānāmagranīḥ kīrtivardhanaḥ
 08220283 ajaiśīdajayām māyām sīdannapi na muhyati
 08220291 kṣīnarikthaścyutaḥ sthānāt kṣipto baddhaśca śatrubhiḥ
 08220293 jñātibhiśca parityakto yātanāmanuyāpitaḥ
 08220301 guruṇā bhartsitaḥ śapto jahau satyam na suvrataḥ
 08220303 chalaīrukto mayā dharmo nāyam tyajati satyavāk
 08220311 eṣa me prāpitaḥ sthānam duṣprāpamamarairapi
 08220313 sāvarṇerantarasyāyam bhavitendro madāśrayaḥ
 08220321 tāvat sutalamadhyāstām viśvakarmavinirmitam
 08220323 yadādhayo vyādhaśca klamastandrā parābhavaḥ
 08220325 nopasargā nivasatām sambhavanti mamekṣayā
 08220331 indrasena mahārāja yāhi bho bhadrāmastu te
 08220333 sutalam svargibhiḥ prārthyam jñātibhiḥ parivāritaḥ
 08220341 na tvāmabhibhaviṣyanti lōkeśaḥ kimutāpare
 08220343 tvacchāsanātīgān daityāmścakram me sūdayiṣyati
 08220351 rakṣiṣye sarvato 'ham tvām sānugam saparicchadam
 08220353 sadā sannihitam vīra tatra mām drakṣyate bhavān
 08220361 tatra dānavadaityānām saṅgāt te bhāva āsuraḥ
 08220363 drṣṭvā madanubhāvam vai sadyaḥ kuṅṭho vīnaṅkṣyati
 08230010 śrīśuka uvāca
 08230011 ity uktavantam puruṣam purātanam mahānubhāvo 'khillasādhusammataḥ
 08230013 baddhāñjalīrbāṣpakalākulekṣaṇo bhaktyutkalo gadgadayā girābravīt
 08230020 śrībaliruvāca
 08230021 aho praṇāmāya kṛtaḥ samudyamaḥ prapannabhaktārthavidhau samāhitaḥ
 08230023 yal lokapālaistvadanugraho 'marair alabdhapūrvo 'pasade 'sure 'rpitaḥ
 08230030 śrīśuka uvāca
 08230031 ity uktvā harimānatya brahmāṇam sabhavam tataḥ
 08230033 viveśa sutalam prīto balirmuktaḥ sahāsuraiḥ
 08230041 evamindrāya bhagavān pratyānīya triviṣṭapam
 08230043 pūrayitvāditeḥ kāmamaśāsāt sakalam jagat
 08230051 labdhaprasādam nirmuktaḥ putraḥ vaṁśadharam balim
 08230053 niśāmya bhaktipravaṇaḥ prahrāda idamabravīt
 08230060 śrīprahrāda uvāca
 08230061 nemaḥ viriṅco labhate prasādam na śrīrna śarvaḥ kimutāpare 'nye
 08230063 yan no 'surāṇāmasi durgapālo viśvābhivandyairabhivanditāṅghriḥ
 08230071 yatpādapadmamakaraṇāniṣevāṇena
 08230072 brahmādayaḥ śaraṇadāśnuvate vibhūtīḥ
 08230073 kasmādvayam kusṛtayaḥ khalayonayaste
 08230074 dākṣiṇyadrṣṭipadavīm bhavataḥ praṇītāḥ
 08230081 citram tavehitamaho 'mitayogamāyā
 08230082 līlāvisṛṣṭabhuvanasya viśāradasya
 08230083 sarvātmanaḥ samadrśo 'viśamaḥ svabhāvo
 08230084 bhaktapriyo yadasi kalpatarusvabhāvaḥ
 08230090 śrībhagavān uvāca
 08230091 vatsa prahrāda bhadrām te prayāhi sutalālayam
 08230093 modamānaḥ svapautreṇa jñātīnām sukhamāvaha
 08230101 nityam draṣṭāsi mām tatra gadāpāṇimavasthitam

08230103 maddarśanamahāhlāda dhvastakarmanibandhanah
 08230110 śrīśuka uvāca
 08230111 ājñām bhagavato rājan prahrādo balinā saha
 08230113 bādhamity amalaprajño mūrdhny ādhāya kṛtāñjaliḥ
 08230121 parikramyādipurūṣam sarvāsurasamūpatih
 08230123 pranatastadanujñātaḥ praviveśa mahābilam
 08230131 athāhośanasam rājan harinārāyaṇo 'ntike
 08230133 āsīnamṛtvijām madhye sadasi brahmavādinām
 08230141 brahman santanu śiṣyasya karmacchidram vitanvataḥ
 08230143 yat tat karmasu vaiṣamyam brahmadr̥ṣṭam samam bhavet
 08230150 śrīśukra uvāca
 08230151 kutastatkarmavaiṣamyam yasya karmēśvaro bhavān
 08230153 yajñeśo yajñapurūṣaḥ sarvabhāvena pūjitaḥ
 08230161 mantratastantrataśchidram deśakālārhasvataḥ
 08230163 sarvam karoti niśchidramanusānkīrtanam tava
 08230171 tathāpi vadato bhūman kariṣyāmy anuśāsanam
 08230173 etac chreyaḥ param pumsām yat tavājñānupālanam
 08230180 śrīśuka uvāca
 08230181 pratinandya harerājñāmuśanā bhagavān iti
 08230183 yajñacchidram samādhatta balerviprarsibhiḥ saha
 08230191 evam balermahīm rājan bhikṣitvā vāmano hariḥ
 08230193 dadau bhrātre mahendrāya tridivam yat parairhṛtam
 08230201 prajāpatipatirbrahmā devaṣipitr̥bhūmipaiḥ
 08230203 dakṣabhṛgvaṅgiromukhyaiḥ kumāreṇa bhavena ca
 08230211 kaśyapasyāditeḥ prītyai sarvabhūtabhavāya ca
 08230213 lokānām lokapālānāmakarodvāmanam patim
 08230221 vedānām sarvadevānām dharmasya yaśasaḥ śriyaḥ
 08230223 maṅgalānām vratānām ca kalpam svargāpavargayoḥ
 08230231 upendram kalpayām cakre patim sarvavibhūtaye
 08230233 tadā sarvāṇi bhūtāni bhṛśam mumudire nr̥pa
 08230241 tatastvindraḥ puraskṛtya devayānena vāmanam
 08230243 lokapālairdivam ninye brahmaṇā cānumoditaḥ
 08230251 prāpya tribhuvanam cendra upendrabhujapālitaḥ
 08230253 śriyā paramayā juṣṭo mumude gatasādhvasaḥ
 08230261 brahmā śarvaḥ kumāraśca bhṛgvādyā munayo nr̥pa
 08230263 pitarāḥ sarvabhūtāni siddhā vaimānikāśca ye
 08230271 sumahat karma tadviṣṇorgāyantaḥ paramadbhutam
 08230273 dhiṣṇyāni svāni te jagmuraditim ca śaśamsire
 08230281 sarvametan mayākhyātam bhavataḥ kulanandana
 08230283 urukramasya caritam śrotṛṇāmaghhamocanam
 08230291 pāram mahimna uruvikramato gṛṇāno
 08230292 yaḥ pārthivāni vimame sa rajāmsi martyaḥ
 08230293 kim jāyamāna uta jāta upaiti martya
 08230294 ity āha mantradṛg ṛṣiḥ puruṣasya yasya
 08230301 ya idam devadevasya hareradbhutarmanah
 08230303 avatārānucaritam śṛṇvan yāti parām gatim
 08230311 kriyamāṇe karmanīdam daive pitrye 'tha mānuṣe
 08230313 yatra yatrānukīrtyeta tat teṣām sukṛtam viduḥ
 08240010 śrīrājovāca
 08240011 bhagavan chrotumicchāmi hareradbhutarmanah
 08240013 avatārakathāmādyām māyāmatsyavidāmbanam
 08240021 yadarthamadadhārūpaṁ mātsyam lokajugupsitam
 08240023 tamaḥprakṛtidurmarṣam karmagrasta iveśvaraḥ
 08240031 etan no bhagavan sarvam yathāvadadvaktumarhasi
 08240033 uttamaślokaritam sarvalokasukhāvaham
 08240040 śrīsūta uvāca
 08240041 ity ukto viṣṇurātena bhagavān bādarāyaṇiḥ
 08240043 uvāca caritam viṣṇormatsyarūpeṇa yat kṛtam
 08240050 śrīśuka uvāca
 08240051 goviprasurasādhūnām chandasāmapi ceśvaraḥ
 08240053 rakṣāmicchamstanūrdhatte dharmasyārthasya caiva hi
 08240061 uccāvaceṣu bhūteṣu caran vāyuriveśvaraḥ
 08240063 noccāvacaṭvam bhajate nirguṇatvāddhiyo guṇaiḥ
 08240071 āsīdatītakalpānte brāhmo naimittiko layaḥ
 08240073 samudropaplutāstatra lokā bhūrādayo nr̥pa

08240081 kālenāgatanidrasya dhātuḥ śīsayiṣorbalī
 08240083 mukhato niḥsṛtān vedān hayagrīvo 'ntike 'harat
 08240091 jñātvā taddānavendrasya hayagrīvasya ceṣṭitam
 08240093 dadhāra śapharīrūpaṁ bhagavān harirīśvaraḥ
 08240101 tatra rājarṣiḥ kaścin nāmnā satyavrato mahān
 08240103 nārāyaṇaparo 'tapat tapaḥ sa salilāśanaḥ
 08240111 yo 'sāvasmin mahākālpe tanayaḥ sa vivasvataḥ
 08240113 śrāddhadeva iti khyāto manutve hariṇārpitaḥ
 08240121 ekadā kṛtamālāyām kurvato jalatarpaṇam
 08240123 tasyāñjalyudake kācic chaphary ekābhyapadyata
 08240131 satyavrato 'ñjaligatām saha toyena bhārata
 08240133 utsasarja nadītoye śapharīm draviḍeśvaraḥ
 08240141 tamāha sātikaruṇam mahākāruṇikam nṛpam
 08240143 yādobhyo jñātighātibhyo dīnām mām dīnavatsala
 08240145 katham visrjase rājan bhītāmasmin sarijjale
 08240151 tamātmano 'nugrahārtham prītyā matsyavapurdharam
 08240153 ajānan rakṣaṇārthāya śapharyāḥ sa mano dadhe
 08240161 tasyā dīnataram vākyamāśrutya sa mahīpatiḥ
 08240163 kalaśāpsu nidhāyainām dayālurninya āśramam
 08240171 sā tu tatraikarātreṇa vardhamānā kamaṇḍalau
 08240173 alabdhvātmāvakaśam vā idamāha mahīpatim
 08240181 nāham kamaṇḍalāvasmin kṛcchram vastumihotsahe
 08240183 kalpayaukaḥ suvipulam yatrāham nivase sukham
 08240191 sa enām tata ādāya nyadhādaudañcanodake
 08240193 tatra kṣiptā muhūrtena hastatrayamavardhata
 08240201 na ma etadalam rājan sukham vastumudañcanam
 08240203 pṛthu dehi padaṁ mahyam yat tvāham śaraṇam gatā
 08240211 tata ādāya sā rājñā kṣiptā rājan sarovare
 08240213 tadāvṛtyātmanā so 'yam mahāmīno 'nvavardhata
 08240221 naitan me svastaye rājannudakam salilaukasah
 08240223 nidhehi rakṣāyogena hrade māmavidāsini
 08240231 ity uktaḥ so 'nayan matsyam tatra tatrāvidāsini
 08240233 jalāsaye 'sammitam tam samudre prākṣipaj jhaṣam
 08240241 kṣipyamāṇastamāhedamiha mām makarādayaḥ
 08240243 adanty atibalā vīra mām nehotsraṣṭumarhasi
 08240251 evam vimohitastena vadatā valgubhāratīm
 08240253 tamāha ko bhavān asmān matsyarūpeṇa mohayan
 08240261 naivam vīryo jalacaro dṛṣṭo 'smābhiḥ śruto 'pi vā
 08240263 yo bhavān yojanaśatamahnābhivyānaśe saraḥ
 08240271 nūnam tvam bhagavān sākṣāddharinārāyaṇo 'vyayaḥ
 08240273 anugrahāya bhūtānām dhatse rūpaṁ jalaukasam
 08240281 namaste puruṣaśreṣṭha sthityutpattyapyayeśvara
 08240283 bhaktānām naḥ prapannānām mukhyo hy ātmagatirvibho
 08240291 sarve līlavatārāste bhūtānām bhūtihetavaḥ
 08240293 jñātumicchāmy ado rūpaṁ yadartham bhavatā dhṛtam
 08240301 na te 'ravindākṣa padopasarpaṇam mṛṣā bhavet sarvasuhrtpriyātmanah
 08240303 yathetareṣām pṛthagātmanām satām adīdṛśo yadvapuradbhutam hi naḥ
 08240310 śrīśuka uvāca
 08240311 iti bruvāṇam nṛpatim jagatpatiḥ satyavratam matsyavapuryugakṣaye
 08240313 vihartukāmaḥ pralayārṇave 'bravīc cikīrṣurekāntajanapriyaḥ priyam
 08240320 śrībhagavān uvāca
 08240321 saptame hy adyatanādūrdhvamahany etadarindama
 08240323 nimaṅkṣyaty apyayāmbhodhau trailokyam bhūrbhuvādikam
 08240331 trilokyam līyamānāyām samvartāmbhasi vai tadā
 08240333 upasthāsyati nauḥ kācidviśālā tvām mayeritā
 08240341 tvam tāvadoṣadhīḥ sarvā bījāny uccāvacāni ca
 08240343 saptarṣibhiḥ parivṛtaḥ sarvasattvopabṛmhitah
 08240351 āruhya bṛhatīm nāvam vicariṣyasy aviklavaḥ
 08240353 ekārṇave nirāloke ṛṣiṇāmeva varcasā
 08240361 dodhūyamānām tām nāvam samīreṇa balīyasā
 08240363 upasthitasya me śṛṅge nibadhnihi mahāhinā
 08240371 aham tvāmṛṣibhiḥ sārḍham sahanāvamudanvati
 08240373 vikarṣan vicariṣyāmi yāvadbṛhmī niśā prabho
 08240381 madīyam mahimānam ca param brahmeti śabditam
 08240383 vetsyasy anugṛhitam me sampraśnairvivṛtam hr̥di

08240391 itthamādiśya rājānam harirantaradhīyata
 08240393 so 'nvavaikṣata tam kalam yam hr̥ṣīkeśa ādiśat
 08240401 āstīrya darbhān prākkūlān rājarṣiḥ prāgudaṅmukhaḥ
 08240403 niśasāda hareḥ pādau cintayan matsyarūpiṇaḥ
 08240411 tataḥ samudra udvelaḥ sarvataḥ plāvayan mahīm
 08240413 vardhamāno mahāmeghairvarṣadbhiḥ samadr̥śyata
 08240421 dhyāyan bhagavadādeśam dadr̥ṣe nāvamāgatām
 08240423 tāmāuroha viprendrairādāyauśadhivīrudhaḥ
 08240431 tamūcurmunayah prītā rājan dhyāyasva keśavam
 08240433 sa vai naḥ saṅkaṭādasmaḍavitā śam vidhāsyati
 08240441 so 'nudhyātastato rājñā prādurāsīn mahārṇave
 08240443 ekaśṛṅgadhāro matsyo haimo niyutayojanaḥ
 08240451 nibadhya nāvam tacchr̥ṅge yathokto hariṇā purā
 08240453 varatreṇāhinā tuṣṭastuṣṭāva madhusūdanam
 08240460 śrīrājovāca
 08240461 anādyavidyopahatātmasamvidas tanmūlasamsārapariśramāturāḥ
 08240463 yadr̥cchayopasṛtā yamāpnuyur vimuktido naḥ paramo gururbhavān
 08240471 jano 'budho 'yam nijakarmabandhanaḥ sukhecchayā karma samīhate 'sukham
 08240473 yatsevayā tām vidhunoty asanmatim granthim sa bhindyāddhṛdayam sa no guruḥ
 08240481 yatsevayāgneriva rudrarodanam pumān vijahyān malamātmanastamaḥ
 08240483 bhajeta varṇam nijameṣa so 'vyayo bhūyāt sa īśaḥ paramo gurorguruḥ
 08240491 na yatprasādāyutabhāgaleśam anye ca devā guravo janāḥ svayam
 08240493 kartum sametāḥ prabhavanti pumsas tamīśvaram tvām śaraṇam prapadye
 08240501 acakṣurandhasya yathāgrāṇiḥ kṛtas tathā janasyāviduṣo 'budho guruḥ
 08240503 tvamarkadr̥k sarvadṛśam samīkṣaṇo vṛto gurunaḥ svagatim bubhutsatām
 08240511 jano janasyādiśate 'satim gatim yayā prapadyeta duratyayam tamaḥ
 08240513 tvam tvavyayam jñānamamoghamañjasā prapadyate yena jano nijam padam
 08240521 tvam sarvalokasya suhṛt priyeśvaro hy ātmā gururjñānamabhīṣṭasiddhiḥ
 08240523 tathāpi loko na bhavantamandhadhīr jānāti santam hr̥di baddhakāmaḥ
 08240531 tam tvāmahaṁ devavaram vareṇyam prapadya īsam pratibodhanāya
 08240533 chindhy arthadīpairbhagavan vacobhir granthim hr̥dayyān vivṛṇu svamokaḥ
 08240540 śrīśuka uvāca
 08240541 ity uktavantam nr̥patim bhagavān ādipūruṣaḥ
 08240543 matsyarūpī mahāmbhodhau viharamstattvamabravīt
 08240551 purāṇasamhitām divyām sāṅkhyayogakriyāvātīm
 08240553 satyavratasya rājarṣerātmaguhyamaśeṣataḥ
 08240561 āsrauṣīdr̥ṣibhiḥ sākamātmatattvamasamśayam
 08240563 nāvy āsīno bhagavatā proktam brahma sanātanam
 08240571 atītapralayāpāya utthitāya sa vedhase
 08240573 hatvāsuraṁ hayagrīvaṁ vedān pratyāharaddhariḥ
 08240581 sa tu satyavrato rājā jñānavijñānasamyutaḥ
 08240583 viṣṇoḥ prasādāt kalpe 'sminnāsīdvaivasvato manuḥ
 08240591 satyavratasya rājarṣermāyāmatsyasya śārṅgiṇaḥ
 08240593 samvādam mahadākhyānam śrutvā mucyeta kilbiṣāt
 08240601 avatāram hareryo 'yam kīrtayedanvahaṁ naraḥ
 08240603 saṅkalpāstasya sidhyanti sa yāti paramam gatim
 08240611 pralayapayasi dhātuḥ suptaśaktermukhebhyaḥ
 08240612 śrutigaṇamapanītam pratyupādatta hatvā
 08240613 ditijamakathayadyo brahma satyavratānam
 08240614 tamahamakhilahetum jihmamīnam nato 'smi

Canto 9

09010010 śrīrājovāca
 09010011 manvantarāṇi sarvāṇi tvayoktāni śrutāni me
 09010012 vīryāṇyanantavīryasya harestatra kṛtāni ca
 09010021 yo 'sau satyavrato nāma rājarṣirdravidēśvaraḥ
 09010022 jñānam yo 'tītakalpānte lebhe puruṣasevayā
 09010031 sa vai vivasvataḥ putro manurāsīditi śrutam
 09010032 tvattastasya sutāḥ proktā ikṣvākupramukhā nr̥pāḥ
 09010041 teṣām vaṁśam pṛthag brahman vaṁśānucaritāni ca
 09010042 kīrtayasva mahābhāga nityam śuśrūṣatām hi naḥ
 09010051 ye bhūtā ye bhaviṣyāśca bhavantyadyatanāśca ye
 09010052 teṣām naḥ puṇyakīrtinām sarveṣām vada vikramān

09010060 śrīsūta uvāca
 09010061 evaṁ parīkṣitā rājñā sadasi brahmavādinām
 09010062 pṛṣṭaḥ provāca bhagavān chukaḥ paramadharmavit
 09010070 śrīsuka uvāca
 09010071 śrūyatām mānavo vaṁśaḥ prācuryeṇa parantapa
 09010072 na śakyate vistarato vaktuṁ varṣasatairapi
 09010081 parāvareṣām bhūtānāmātmā yaḥ puruṣaḥ paraḥ
 09010082 sa evāsīdidam viśvaṁ kalpānte 'nyan na kiñcana
 09010091 tasya nābheḥ samabhavat padmakōṣo hiraṇmayah
 09010092 tasmin jajñe mahārāja svayambhūścaturānanaḥ
 09010101 marīcirmanasastasya jajñe tasyāpi kaśyapaḥ
 09010102 dākṣāyaṇyām tato 'dityām vivasvān abhavat sutaḥ
 09010111 tato manuḥ śrāddhadevaḥ samjñāyāmāsa bhārata
 09010112 śrāddhāyām janayāmāsa daśa putrān sa ātmavān
 09010121 ikṣvākunṛgaśaryāti diṣṭadhrṣṭakarūṣakān
 09010122 nariṣyantam pṛṣadhram ca nabhagam ca kavim vibhuḥ
 09010131 aprajasya manoḥ pūrvam vasiṣṭho bhagavān kila
 09010132 mitrāvaruṇayoriṣṭim prajārthamakarodvibhuḥ
 09010141 tatra śrāddhā manoḥ patnī hotāram samayācata
 09010142 duhitrarthamupāgamyā prāṇipatyā payovratā
 09010151 preṣito 'dhvaryuṇā hotā vyacarat tat samāhitah
 09010152 gr̥hīte haviṣi vācā vaṣatkāram gr̥ṇan dvijah
 09010161 hotustadvyabhicāreṇa kanyelā nāma sābhavat
 09010162 tām vilokya manuḥ prāha nātituṣṭamanā gurum
 09010171 bhagavan kimidam jātam karma vo brahmavādinām
 09010172 viparyayamaho kaṣṭam maivam syādbrahmavikriyā
 09010181 yūyam brahmavido yuktāstapasā dagdhakilbiṣāḥ
 09010182 kutaḥ saṅkalpavaiṣamyamanṛtam vibudheṣv iva
 09010191 niśamya tadvacastasya bhagavān prapitāmahaḥ
 09010192 hoturvyatikramam jñātvā babhāṣe ravinandanam
 09010201 etat saṅkalpavaiṣamyam hotuste vyabhicārataḥ
 09010202 tathāpi sādhaiṣye te suprajāstvam svatejasā
 09010211 evaṁ vyavasīto rājan bhagavān sa mahāyaśāḥ
 09010212 astauṣīdādipurūṣamilāyāḥ puṁstvakāmyayā
 09010221 tasmai kāmavaram tuṣṭo bhagavān harirīśvaraḥ
 09010222 dadāv ilābhavat tena sudyumnaḥ puruṣarṣabhaḥ
 09010231 sa ekadā mahārāja vicaran mṛgayām vane
 09010232 vṛtaḥ katipayāmātyairaśvamāruhya saindhavam
 09010241 pragṛhya ruciram cāpam śarāmśca paramādbhutān
 09010242 daṁṣīto 'numṛgam vīro jagāma diśamuttarām
 09010251 sukumāravanam meroradhastāt praviveśa ha
 09010252 yatrāste bhagavān charvo ramamāṇaḥ sahomayā
 09010261 tasmin praviṣṭa evāsau sudyumnaḥ paravīrahā
 09010262 apaśyat striyamātmānamaśvam ca vaḍavām nr̥pa
 09010271 tathā tadanugāḥ sarve ātmalingaviparyayam
 09010272 dṛṣṭvā vīmanaso 'bhūvan vīkṣamāṇāḥ parasparam
 09010280 śrīrājovāca
 09010281 kathamevam guṇo deśaḥ kena vā bhagavan kṛtaḥ
 09010282 praśnāmenam samācakṣva param kautūhalam hi naḥ
 09010290 śrīsuka uvāca
 09010291 ekadā giriśam draṣṭumṛṣayastatra suvratāḥ
 09010292 diśo vitimirābhāsāḥ kurvantaḥ samupāgaman
 09010301 tān vilokyāmbikā devī vivāsā vr̥ḍitā bhṛśam
 09010302 bharturaṅkāt samutthāya nīvimāśv atha paryadhāt
 09010311 ṛṣayo 'pi tayorvīkṣya prasaṅgam ramamāṇayoḥ
 09010312 nivr̥ttāḥ prayayustasmān naranārāyaṇāśramam
 09010321 tadidam bhagavān āha priyāyāḥ priyakāmyayā
 09010322 sthānam yaḥ praviśedetat sa vai yoṣidbhavediti
 09010331 tata ūrdhvam vanam tadvai puruṣā varjayanti hi
 09010332 sā cānucarasaṁyuktā vicacāra vanādvanam
 09010341 atha tāmāśramābhyāse carantīm pramadottamām
 09010342 strībhiḥ parivṛtām vīkṣya cakame bhagavān budhaḥ
 09010351 sāpi tam cakame subhrūḥ somarājasutam patim
 09010352 sa tasyām janayāmāsa purūravasamātmajam
 09010361 evaṁ strītvamanuprāptaḥ sudyumno mānavo nr̥paḥ

09010362 sasmāra sa kulācāryam vasiṣṭhamiti śuśruma
 09010371 sa tasya tām daśām dr̥ṣṭvā kṛpayā bhr̥sapīḍitaḥ
 09010372 sudyumnasyāśayan puṁstvamupādhāvata śaṅkaram
 09010381 tuṣṭastasmai sa bhagavān ṛṣaye priyamāvahan
 09010382 svām ca vācamṛtām kurvannidamāha viśāmpate
 09010391 māsam puṁmān sa bhavitā māsam strī tava gotrajah
 09010392 ittham vyavasthayā kāmam sudyumno 'vatu medinīm
 09010401 ācāryānugrahāt kāmam labdhvā puṁstvam vyavasthayā
 09010402 pālayāmāsa jagatīm nābhyanandan sma tam prajāḥ
 09010411 tasyotkalo gayo rājan vimalaśca trayah sutāḥ
 09010412 dakṣiṇāpatharājāno babhūvurdharmavatsalāḥ
 09010421 tataḥ pariṇate kāle pratiṣṭhānapatiḥ prabhuh
 09010422 purūravasa utsṛjya gām putrāya gato vanam
 09020010 śrīśuka uvāca
 09020011 evam gate 'tha sudyumne manurvaivasvataḥ sute
 09020012 putrakāmastapastepe yamunāyām śatam samāḥ
 09020021 tato 'yajān manurdevamapatyārtham hariṁ prabhum
 09020022 ikṣvākupūrvajān putrān lebhe svasadr̥ṣān daśa
 09020031 pṛṣadhṛastu manoḥ putro gopālo guruṇā kṛtaḥ
 09020032 pālayāmāsa gā yatto rātryām vīrāsanavrataḥ
 09020041 ekadā prāviśadgoṣṭham śārdūlo niśi varṣati
 09020042 śayānā gāva utthāya bhītāstā babhramurvraje
 09020051 ekām jagrāha balavān sā cukrośa bhayāturā
 09020052 tasyāstu kranditam śrutvā pṛṣadhro 'nusasāra ha
 09020061 khaḍgamādāya tarasā pralīnoḍugane niśi
 09020062 ajānannacchinodbabhroḥ śiraḥ śārdūlaśaṅkayā
 09020071 vyāghro 'pi vṛkṇaśravaṇo nistrimśāgrāhatastataḥ
 09020072 niścākṛāma bhr̥sam bhīto raktam pathi samutsṛjan
 09020081 manyamāno hataṁ vyāghram pṛṣadhraḥ paravīrahā
 09020082 adrākṣīt svahatām babhruṁ vyuṣṭāyām niśi duḥkhitah
 09020091 tam śaśāpa kulācāryaḥ kṛtāgasamakāmataḥ
 09020092 na kṣatrabandhuḥ sūdrastvam karmaṇā bhavitāmunā
 09020101 evam śaptastu guruṇā pratyagr̥hṇāt kṛtāñjaliḥ
 09020102 adhārayadvratam vīra ūrdhvaretā munipriyam
 09020111 vāsudeve bhagavati sarvātmani pare 'male
 09020112 ekāntitvam gato bhaktyā sarvabhūtasuhr̥t samah
 09020121 vimuktasaṅgaḥ śāntātmā samyatākṣo 'parigrahaḥ
 09020122 yadṛcchayopapannena kalpayan vṛttimātmanah
 09020131 ātmanyātmānamādhāya jñānatṛptaḥ samāhitaḥ
 09020132 vicacāra mahīmetām jaḍāndhabadhirākṛtiḥ
 09020141 evam vṛtto vanam gatvā dr̥ṣṭvā dāvāgnimutthitam
 09020142 tenopayuktakaraṇo brahma prāpa param muniḥ
 09020151 kaviḥ kaṇīyān viṣayeṣu niḥsprho viśṛjya rājyam saha bandhubhirvanam
 09020152 niveśya citte puruṣam svarociṣam viveśa kaiśoravayāḥ param gataḥ
 09020161 karūṣān mānavādāsan kārūṣāḥ kṣatrajātayah
 09020162 uttarāpathagoptāro brahmanyā dharmavatsalāḥ
 09020171 dhr̥ṣṭāddhārṣṭamabhūt kṣatram brahmabhūyam gamam kṣitau
 09020172 nṛgasya vaṁśah sumatirbhūtajyotistato vasuḥ
 09020181 vasoḥ pratīkastatputra oghavān oghavatpitā
 09020182 kanyā caughavatī nāma sudarśana uvāha tām
 09020191 citraseno nariṣyantādr̥kṣastasya suto 'bhavat
 09020192 tasya mīḍhvāmstataḥ pūrṇa indrasenastu tatsutaḥ
 09020201 vītihostrastv indrasenāt tasya satyaśravā abhūt
 09020202 uruśravāḥ sutastasya devadattastato 'bhavat
 09020211 tato 'gniveśyo bhagavān agniḥ svayamabhūt sutah
 09020212 kānīna iti vikhyāto jātūkarṇyo mahān ṛṣiḥ
 09020221 tato brahmakulam jātamāgniveśyāyanam nṛpa
 09020222 nariṣyantānvayaḥ prokto diṣṭavamśamataḥ śṛṇu
 09020231 nābhāgo diṣṭaputro 'nyaḥ karmaṇā vaiśyatām gataḥ
 09020232 bhalandanaḥ sutastasya vatsaprītirbhalandanāt
 09020241 vatsaprīteḥ sutah prāmśustatsutam pramatim viduḥ
 09020242 khanitrah pramatestasmāc cākṣuṣo 'tha vivimśatiḥ
 09020251 vivimśateḥ suto rambhaḥ khanīnetro 'sya dhārmikaḥ
 09020252 karandhamo mahārāja tasyāsīdātmajo nṛpa
 09020261 tasyāvīkṣit suto yasya maruttaścakravartyabhūt

09020262 samvarto 'yājadyam vai mahāyogyaṅgiraḥsutaḥ
 09020271 maruttasya yathā yajño na tathānyo 'sti kaścana
 09020272 sarvaṁ hiraṇmayam tv āsīdyat kiñcic cāsyā śobhanam
 09020281 amādyadindraḥ somena dakṣiṇābhirdvijātayaḥ
 09020282 marutaḥ pariveṣṭāro viśvedevāḥ sabhāsadaḥ
 09020291 maruttasya damaḥ putrastasyāsīdrājyavardhanaḥ
 09020292 sudhṛtistatsuto jajñe saudhṛteyo naraḥ sutaḥ
 09020301 tatsutaḥ kevalastasmāddhundhumān vegavāṁstataḥ
 09020302 budhastasyābhavadyasya tṛṇabindurmahīpatiḥ
 09020311 taṁ bheje 'lambuṣā devī bhajanīyaguṇālayam
 09020312 varāpsarā yataḥ putrāḥ kanyā celavilābhavat
 09020321 yasyāmutpādayāmāsa viśravā dhanadam sutam
 09020322 prādāya vidyāṁ paramāmrṣiryogeśvaraḥ pituḥ
 09020331 viśālah śūnyabandhuśca dhūmraketuśca tatsutaḥ
 09020332 viśālo vaṁśakṛdrājā vaiśālīm nirmame purīm
 09020341 hemaandraḥ sutastasya dhūmrākṣastasya cātmajaḥ
 09020342 tatputrāt saṁyamādāsīt kṛśāsvaḥ sahadevajah
 09020351 kṛśāsvāt somadatto 'bhūdyo 'śvamedhairiḍaspatim
 09020352 iṣtvā puruṣamāpāgryāṁ gatim yogeśvarāśritam
 09020361 saumadattistu sumatistatputro janamejayaḥ
 09020362 ete vaiśālabhūpālāstrṇabindoryaśodharāḥ
 09030010 śrīśuka uvāca
 09030011 śaryātirmānavo rājā brahmiṣṭhaḥ sambabhūva ha
 09030012 yo vā aṅgirasāṁ satre dvitīyamaharūcivān
 09030021 sukanyā nāma tasyāsīt kanyā kamalalocanā
 09030022 tayā sārđham vanagato hyagamac cyavanāśramam
 09030031 sā sakhībhiḥ parivṛtā vicinvantyaṅghripān vane
 09030032 valmīkarandhre dadṛṣe khadyote iva jyotiṣī
 09030041 te daivacoditā bālā jyotiṣī kaṅṭakena vai
 09030042 avidhyan mugdhabhāvena susrāvāsṛk tato bahiḥ
 09030051 śakṛnmūtranirodho 'bhūt sainikānām ca tatkṣaṇāt
 09030052 rājarṣistamupālakṣya puruṣān vismito 'bravīt
 09030061 apyabhadraṁ na yuṣmābhirbhārgavasya viceṣṭitam
 09030062 vyaktam kenāpi nastasya kṛtamāśramadūṣaṇam
 09030071 sukanyā prāha pitaram bhītā kiñcit kṛtam mayā
 09030072 dve jyotiṣī ajānantyā nirbhinne kaṅṭakena vai
 09030081 duhitustadvacaḥ śrutvā śaryātirjātasādhvasaḥ
 09030082 munim prasādayāmāsa valmīkāntarhitam śanaiḥ
 09030091 tadabhiprāyamājñāya prādāduhitaram muneh
 09030092 kṛcchrān muktastamāmantrya puram prāyāt samāhitah
 09030101 sukanyā cyavanam prāpya patim paramakopanam
 09030102 prīṇayāmāsa cittajñā apramattānuvṛttibhiḥ
 09030111 kasyacit tv atha kālasya nāsatyāv āśramāgatau
 09030112 tau pūjayitvā provāca vayo me dattamīśvarau
 09030121 graham grahīṣye somasya yajñe vāmapyasomapoḥ
 09030122 kriyatām me vayorūpaṁ pramadānām yadīpsitam
 09030131 bādhamityūcaturvipramabhinandya bhiṣaktamau
 09030132 nimajjatām bhavān asmin hrade siddhavinirmite
 09030141 ityukto jarayā grasta deho dhamanisantataḥ
 09030142 hradam praveśito 'śvibhyām valīpalitavigrahaḥ
 09030151 puruṣāstraya uttasthurapīvyā vanitāpriyāḥ
 09030152 padmasrajaḥ kuṇḍalinastulyarūpāḥ suvāsasaḥ
 09030161 tān nirīkṣya varārohā sarūpān sūryavarcasaḥ
 09030162 ajānatī patim sādhvī aśvinau śaraṇam yayau
 09030171 darśayitvā patim tasyai pātivratyena toṣitau
 09030172 ṛṣimāmantrya yayaturvimānena triviṣṭapam
 09030181 yakṣyamāṇo 'tha śaryātiścyavanasyāśramam gataḥ
 09030182 dadarśa duhituḥ pārśve puruṣam sūryavarcasam
 09030191 rājā duhitaram prāha kṛtapādābhivandanām
 09030192 āśiṣaścāprayuñjāno nātiprītimanā iva
 09030201 cikīrṣitam te kimidam patistvayā pralambhito lokanamaskṛto munih
 09030202 yat tvam jarāgrastamasatyasammataṁ vihāya jāram bhajase 'mumadhvagam
 09030211 katham matiste 'vagatānyathā satam kulaprasūte kuladūṣaṇam tv idam
 09030212 bibharṣi jāram yadapatrapā kulam pituśca bhartuśca nayasyadhastamaḥ
 09030221 evam bruvāṇam pitaram smayamānā śucismitā

09030222 uvāca tāta jāmātā tavaiṣa bhṛgunandanah
 09030231 śāsaṃsa pitre tat sarvaṃ vayorūpābhilambhanam
 09030232 vismitaḥ paramaprītastanayām pariṣasvaje
 09030241 somena yājayan vīraṃ grahaṃ somasya cāgrahīt
 09030242 asomaporapyāśvinoścyavanaḥ svena tejasā
 09030251 hantum tamādade vajraṃ sadyo manyuramarṣitaḥ
 09030252 savajraṃ stambhayāmāsa bhujamindrasya bhārgavaḥ
 09030261 anvajānamstataḥ sarve grahaṃ somasya cāśvinoḥ
 09030262 bhiṣajāv iti yat pūrvaṃ somāhutyā bahiṣkṛtau
 09030271 uttānabarhirānarto bhūriṣeṇa iti trayah
 09030272 śaryāterabhavan putrā ānartādevato 'bhavat
 09030281 so 'ntaḥsamudre nagarīm vinirmāya kuśasthalīm
 09030282 āsthito 'bhukta viṣayān ānartādīn arindama
 09030291 tasya putraśataṃ jajñe kakudmijyeṣṭhamuttamam
 09030292 kakudmī revatīm kanyām svāmādāya vibhum gataḥ
 09030301 putryā varam paripraṣṭum brahmalokamapāvṛtam
 09030302 āvartamāne gāndharve sthito 'labdhakṣaṇaḥ kṣaṇam
 09030311 tadanta ādyamānamya svābhiprāyam nyavedayat
 09030312 tac chrutvā bhagavān brahmā prahasya tamuvāca ha
 09030321 aho rājan niruddhāste kālena hr̥di ye kṛtāḥ
 09030322 tat putrapautranapt-ṇām gotrāṇi ca na śṛṇmahe
 09030331 kālo 'bhiyāstrīṇava caturyugavikalpitaḥ
 09030332 tadgaccha devadevāṃśo baladevo mahābalaḥ
 09030341 kanyāratnamidaṃ rājan nararatnāya dehi bhoḥ
 09030342 bhuvo bhārāvātārāya bhagavān bhūtabhāvanaḥ
 09030351 avatīrṇo nijāṃśena puṇyaśravaṇakīrtanaḥ
 09030352 ityādiṣṭo 'bhivandyājāṃ nṛpaḥ svapuramāgataḥ
 09030353 tyaktaṃ puṇyajanatrāsādbhrātr̥bhirdikṣv avasthitaiḥ
 09030361 sutāṃ dattvānavadyāṅgīm balāya balaśāline
 09030362 badaryākhyam gato rājā taptum nārāyaṇāśramam
 09040010 śrīśuka uvāca
 09040011 nābhāgo nabhagāpatyam yaṃ tataṃ bhrātaraḥ kavim
 09040012 yaviṣṭhaṃ vyabhajan dāyam brahmacāriṇamāgatam
 09040021 bhrātaro 'bhānkta kim mahyam bhajāma pītaraṃ tava
 09040022 tvām mamāryāstatābhānkṣurmā putraka tadādr̥thāḥ
 09040031 ime aṅgiraṣaḥ satramāsate 'dya sumedhasaḥ
 09040032 ṣaṣṭhaṃ ṣaṣṭhamupetyāhaḥ kave muhyanti karmaṇi
 09040041 tāṃstvam śaṃsaya sūkte dve vaiśvadeve mahātmanaḥ
 09040042 te svaryanto dhanam satra pariśeṣitamātmanaḥ
 09040051 dāsyanti te 'tha tān arccha tathā sa kṛtavān yathā
 09040052 tasmai dattvā yayuḥ svargam te satrapariśeṣanam
 09040061 taṃ kaścit svīkariṣyantaṃ puruṣaḥ kṛṣṇadarśanaḥ
 09040062 uvācottarato 'bhyetya mamedam vāstukam vasu
 09040071 mamedamṛṣibhirdattamiti tarhi sma mānavaḥ
 09040072 syān nau te pitari praśnaḥ pṛṣṭavān pītaraṃ yathā
 09040081 yajñavāstugataṃ sarvamucchiṣṭamṛṣayaḥ kvacit
 09040082 cakrurhi bhāgam rudrāya sa devaḥ sarvamarhati
 09040091 nābhāgastaṃ praṇamyāha taveśa kila vāstukam
 09040092 ityāha me pitā brahmañ chirasā tvām prasādaye
 09040101 yat te pitāvadaddharman tvām ca satyam prabhāṣase
 09040102 dadāmi te mantradr̥ṣo jñānam brahma sanātanam
 09040111 gr̥hāṇa draviṇam dattam matsatrapariśeṣitam
 09040112 ityuktvāntarhito rudro bhagavān dharmavatsalaḥ
 09040121 ya etat saṃsmaret prātaḥ sāyam ca susamāhitaḥ
 09040122 kavirbhavati mantrajño gatim caiva tathātmanaḥ
 09040131 nābhāgādambarīṣo 'bhūn mahābhāgavataḥ kṛtī
 09040132 nāspr̥śadbrahmaśāpo 'pi yaṃ na pratihataḥ kvacit
 09040140 śrīrājovāca
 09040141 bhagavan chrotumicchāmi rājarṣestasya dhīmataḥ
 09040142 na prābhūdyatra nirmukto brahmadāṇḍo duratyayaḥ
 09040150 śrīśuka uvāca
 09040151 ambarīṣo mahābhāgaḥ saptadvīpavatīm mahīm
 09040152 avyayām ca śriyam labdhvā vibhavam cātulam bhuvi
 09040161 mene 'tidurlabham puṃsām sarvaṃ tat svapnasamstutam
 09040162 vidvān vibhavanirvāṇam tamo viśati yat pumān

09040171 vāsudeve bhagavati tadbhakteṣu ca sādhuṣu
 09040172 prāpto bhāvaṃ paraṃ viśvaṃ yenedaṃ loṣṭravat smṛtam
 09040181 sa vai manaḥ kṛṣṇapadāravindayor vacāmsi vaikunṭhaguṇānuvarṇane
 09040182 karau harermandiramārjanādiṣu śrutim cakārācyutasatkathodaye
 09040191 mukundalingālayadarśane dṛṣau tadbhṛtyagātrasparśe 'ngasaṅgamam
 09040192 ghrāṇaṃ ca tatpādasarojasaurabhe śrīmattulasyā rasanāṃ tadarpite
 09040201 pādaḥ hareḥ kṣetrapadānusarpaṇe śiro hr̥ṣīkeśapadābhivandane
 09040202 kāmāṃ ca dāsye na tu kāmakāmyayā yathottamaślokajanāśrayā ratih
 09040211 evaṃ sadā karmakalāpamātmanaḥ pare 'dhiyajñe bhagavatyadhokṣaje
 09040212 sarvātmabhāvaṃ vidadhan mahīmimāṃ tanniṣṭhaviṣṭhābhīhitāḥ śāsāsa ha
 09040221 ije 'śvamedhairadhiyajñamīśvaraṃ mahāvibhūtyopacitāṅgadakṣiṇaiḥ
 09040222 tatairvasiṣṭhāsitagautamādibhir dhanvanyabhisrotamasau sarasvatīm
 09040231 yasya kratuṣu gīrvāṇaiḥ sadasyā ṛtvijo janāḥ
 09040232 tulyarūpāścānimiṣā vyadr̥śyanta suvāsasaḥ
 09040241 svargo na prārthito yasya manujairamarapriyaḥ
 09040242 śrṇvadbhirupagāyadbhiruttamaślokaceṣṭitam
 09040251 samvardhayanti yat kāmāḥ svārājyaparibhāvitāḥ
 09040252 durlabhā nāpi siddhānāṃ mukundaṃ hr̥ḍi paśyataḥ
 09040261 sa itthaṃ bhaktiyogena tapoyuktena pārthivaḥ
 09040262 svadharmeṇa harim prīṇan sarvān kāmān śanairjahau
 09040271 gr̥heṣu dāreṣu suteṣu bandhuṣu dvipottamasyandanavājivastuṣu
 09040272 akṣayaratnābharaṇāmbarādiṣv anantakoṣeṣv akarodasanmatim
 09040281 tasmā adāddhariścakraṃ pratyānīkabhayāvaham
 09040282 ekāntabhaktibhāvena prīto bhaktābhiraḥṣaṇam
 09040291 ārirādhayīṣuḥ kṛṣṇaṃ mahiṣyā tulyaśīlayā
 09040292 yuktaḥ sām̐vatsaraṃ vīro dadhāra dvādaśīvratam
 09040301 vratānte kārtike māsi trirātraṃ samupoṣitaḥ
 09040302 snātaḥ kadācit kālindyāṃ harim madhuvane 'rcayat
 09040311 mahābhīṣekavidhinā sarvopaskarasampadā
 09040312 abhiṣicyāmbarākalpaigandhamālyārhaṇādibhiḥ
 09040321 tadgatāntarabhāvena pūjayāmāsa keśavam
 09040322 brāhmaṇāṃśca mahābhāgān siddhārthān api bhaktitaḥ
 09040331 gavāṃ rukmaviṣāṇīnāṃ rūpyāṅghrīṇāṃ suvāsasām
 09040332 payaḥśīlavayorūpa vatsopaskarasampadām
 09040341 prāhiṇot sādhuviprebhyo gr̥heṣu nyarbudāni ṣaṭ
 09040342 bhojayitvā dvijān agre svādv annaṃ guṇavattamam
 09040351 labdhakāmairanujñātaḥ pāraṇāyopacakrame
 09040352 tasya tarhyatithiḥ sāksāddurvāsā bhagavān abhūt
 09040361 tamānarcātithim bhūpaḥ pratyutthānāsanārhaṇaiḥ
 09040362 yayāce 'bhyavahārāya pādāmūlamupāgataḥ
 09040371 pratinandya sa tām yācñāṃ kartumāvaśyakam gataḥ
 09040372 nimamajja br̥haddhyāyan kālindīsalile śubhe
 09040381 muhūrtārdhavaśiṣṭāyām dvādaśyām pāraṇam prati
 09040382 cintayāmāsa dharmajño dvijaistaddharmasaṅkaṭe
 09040391 brāhmaṇātikrame doṣo dvādaśyām yadapāraṇe
 09040392 yat kṛtvā sādhu me bhūyādadharmo vā na mām spr̥set
 09040401 ambhasā kevalenātha kariṣye vratapāraṇam
 09040402 āhurabbhakṣaṇaṃ viprā hyaśitaṃ nāśitaṃ ca tat
 09040411 ityapaḥ prāśya rājarṣīścintayan manasācyutam
 09040412 pratyacaṣṭa kuruśreṣṭha dvijāgamanameva saḥ
 09040421 durvāsā yamunākūlāt kṛtāvaśyaka āgataḥ
 09040422 rājñābhinanditastasya bubudhe ceṣṭitaṃ dhiyā
 09040431 manyunā pracaladgātro bhrukuṭīkuṭīlānaḥ
 09040432 bubhukṣitaśca sutarām kṛtāñjalimabhāṣata
 09040441 aho asya nṛśamsasya śriyonmattasya paśyata
 09040442 dharmavyatikramaṃ viṣṇorabhaktasyeśamāninaḥ
 09040451 yo māmatithimāyātamatithyena nimantrya ca
 09040452 adattvā bhuktavāṃstasya sadyaste darśaye phalam
 09040461 evaṃ bruvāṇa utkr̥tya jātām roṣapradīpitaḥ
 09040462 tayā sa nirmame tasmai kṛtyām kālānalopamām
 09040471 tāmāpatantīm jvalatīmasihastām padā bhuvam
 09040472 vepyantīm samudvīkṣya na cacāla padān nṛpaḥ
 09040481 prāg diṣṭam bhṛtyarakṣāyām puruṣeṇa mahātmanā
 09040482 dadāha kṛtyām tām cakram kruddhāhimiva pāvakaḥ
 09040491 tadabhidravadvīkṣya svaprayāsam ca niṣphalam

09040492 durvāsā dudruve bhīto dikṣu prāṇaparīpsayā
 09040501 tamanvadhāvadbhagavadrathāṅgam dāvāgniruddhūtaśikho yathāhim
 09040502 tathānuṣaktam munirīkṣamāṇo guhām vivikṣuḥ prasasāra meroḥ
 09040511 diśo nabhaḥ kṣmām vivarān samudrān lokān sapālāmstridivam gataḥ saḥ
 09040512 yato yato dhāvati tatra tatra sudarśanam duṣprasaham dadarśa
 09040521 alabdhanāthaḥ sa sadā kutaścīt santrastacitto 'raṇameṣamāṇaḥ
 09040522 devam viriñcam samagādvidhātas trāhyātmayone 'jitatejaso mām
 09040530 śrībrahmovāca
 09040531 sthānam madīyam saha viśvametat krīḍāvasāne dviparārdhasamjñe
 09040532 bhrūbhaṅgamātreṇa hi sandidhakṣoḥ kālātmano yasya tirobhaviṣyati
 09040541 aham bhavo dakṣabhṛgupradhānāḥ prajeśabhūteśasureśamukhyāḥ
 09040542 sarve vyaṁ yanniyamaṁ prapannā mūrdhnyārpitaṁ lokahitaṁ vahāmaḥ
 09040551 pratyākhyāto viriñcena viṣṇucakropatāpitaḥ
 09040552 durvāsāḥ śaraṇam yātaḥ śarvam kailāsavāsinam
 09040560 śrīśaṅkara uvāca
 09040561 vyaṁ na tāta prabhavāma bhūmni yasmin pare 'nye 'pyajajīvakośāḥ
 09040562 bhavanti kāle na bhavanti hīdṛśāḥ sahasraśo yatra vyaṁ bhramāmaḥ
 09040571 aham sanatkumāraśca nārado bhagavān ajaḥ
 09040572 kapilo 'pāntaratamo devalo dharmā āsurīḥ
 09040581 marīcipramukhāścānye siddheśāḥ pāradarśanāḥ
 09040582 vidāma na vyaṁ sarve yanmāyāṁ māyayāvṛtāḥ
 09040591 tasya viśveśvarasyedaṁ śāstram durviśaham hi naḥ
 09040592 tamevam śaraṇam yāhi hariste śam vidhāsyati
 09040601 tato nirāśo durvāsāḥ padaṁ bhagavato yayau
 09040602 vaikuṅṭhākhyam yadadhyāste śrīnivāsaḥ śriyā saha
 09040611 sandahyamāno 'jitaśastravahninā tatpādamūle patitaḥ savepathuḥ
 09040612 āhācyutānanta sadīpsita prabho kṛtāgasam māvahi viśvabhāvana
 09040621 ajānatā te paramānubhāvam kṛtam mayāgham bhavataḥ priyāṇam
 09040622 vidhehi tasyāpacitīm vidhātā mucyeta yannāmnnyudite nārako 'pi
 09040630 śrībhagavān uvāca
 09040631 aham bhaktaparādhīno hyasvatantra iva dvija
 09040632 sādhubhirgrastahrdayo bhaktairbhaktajanapriyaḥ
 09040641 nāhamātmānamāśāse madbhaktaiḥ sādhubhirvinā
 09040642 śriyam cātyantikīm brahman yeśāṁ gatiharam parā
 09040651 ye dārāgāraputrāpta prāṇān vittamimam param
 09040652 hitvā mām śaraṇam yātāḥ katham tāmstyaktumutsahe
 09040661 mayi nirbaddhahrdayāḥ sādhuvaḥ samadarśanāḥ
 09040662 vaśe kurvanti mām bhaktyā satstriyaḥ satpatim yathā
 09040671 matsevayā pratītam te sālokyādicatuṣṭayam
 09040672 necchanti sevayā pūrṇāḥ kuto 'nyat kālaviplutam
 09040681 sādhuvo hrdayam mahyam sādhuṇām hrdayam tv aham
 09040682 madanyat te na jānanti nāham tebhyo manāg api
 09040691 upāyam kathayīṣyāmi tava vipra śṛṇuṣva tat
 09040692 ayam hyātmābhicāraste yatastam yāhi mā ciram
 09040693 sādhuṣu prahitam tejaḥ prahartuḥ kurute 'śivam
 09040701 tapo vidyā ca viprāṇām niḥśreyasakare ubhe
 09040702 te eva durvinītasya kalpete karturanyathā
 09040711 brahmaṁstadgaccha bhadrām te nābhāgatanayam nrpam
 09040712 kṣamāpaya mahābhāgam tataḥ śāntirbhaviṣyati
 09050010 śrīśuka uvāca
 09050011 evam bhagavatādiṣṭo durvāsāścakratāpitaḥ
 09050012 ambarīṣamupāvṛtya tatpādaḥ duḥkhito 'grahīt
 09050021 tasya sodyamamāvīkṣya pādasparśavilajjitaḥ
 09050022 astāvīt taddharerastram kṛpayā pīḍito bhṛṣam
 09050030 ambarīṣa uvāca
 09050031 tvamagnirbhagavān sūryastvam somo jyotiṣām patiḥ
 09050032 tvamāpastvam kṣitirvyoma vāyurmātrendriyāṇi ca
 09050041 sudarśana namastubhyam sahasrārācyutapriya
 09050042 sarvāstraghātin viprāya svasti bhūyā idaspate
 09050051 tvam dharmastvamṛtam satyam tvam yajño 'khilayajñabhuk
 09050052 tvam lokapālaḥ sarvātmā tvam tejaḥ pauruṣam param
 09050061 namaḥ sunābhākhiladharmasetave hyadharmāśīlāsradhūmaketave
 09050062 trailokyagopāya viśuddhavarcase manojavāyādbhutakarmane grṇe
 09050071 tvattejasā dharmamayena samhṛtam tamaḥ prakāśāśca dṛśo mahātmanām
 09050072 duratyayaste mahimā girām pate tvadrūpametadadasat parāvaram

09050081 yadā viśṛṣṭastvamanañjanena vai balam praviṣṭo 'jita daityadānavam
 09050082 bāhūdarorvaṅghriśirodharāṇi vṛścannajasram pradhane virājase
 09050091 sa tvam jagattrāṇa khalaprahāṇaye nirūpitaḥ sarvasaho gadābhṛtā
 09050092 viprasya cāsmatkuladaivahetave vidhehi bhadrām tadanugraho hi naḥ
 09050101 yadyasti dattamiṣṭam vā svadharmo vā svanuṣṭhitaḥ
 09050102 kulam no vipradaivam ceddviḥ bhavatu vijvaraḥ
 09050111 yadi no bhagavān prīta ekaḥ sarvaguṇāśrayaḥ
 09050112 sarvabhūtātmabhāvena dviḥ bhavatu vijvaraḥ
 09050120 śrīśuka uvāca
 09050121 iti samstuvato rājño viṣṇucakram sudarśanam
 09050122 aśāmyat sarvato vipram pradahadrājayācñayā
 09050131 sa mukto 'strāgnitāpena durvāsāḥ svastimāṁstataḥ
 09050132 praśāśamsa tamurvīśam yuñjanaḥ paramāśiṣaḥ
 09050140 durvāsā uvāca
 09050141 aho anantadāsānām mahattvam dṛṣṭamadya me
 09050142 kṛtāgaso 'pi yadrājan maṅgalāni samīhase
 09050151 duṣkaraḥ ko nu sādḥūnām dustyajo vā mahātmanām
 09050152 yaiḥ saṅgrhīto bhagavān sātvatāmṛṣabho hariḥ
 09050161 yannāmaśrutimātreṇa pumān bhavati nirmalaḥ
 09050162 tasya tīrthapadaḥ kim vā dāsānāmavaśiṣyate
 09050171 rājannanugrḥīto 'ham tvayātikaruṇātmanā
 09050172 madagham pṛṣṭhataḥ kṛtvā prāṇā yan me 'bhirakṣitāḥ
 09050181 rājā tamakṛtāhāraḥ pratyāgamanakāṅkṣayā
 09050182 caraṇāv upasaṅgrhya prasādya samabhojayat
 09050191 so 'śitvādṛtamānītamātithyam sārvaśāntikam
 09050192 tṛptātmā nṛpatim prāha bhujyatāmiti sādaram
 09050201 prīto 'smyanugrḥīto 'smi tava bhāgavatasya vai
 09050202 darśanasparśanālāpairātithyenātmamedhasā
 09050211 karmāvadātametate te gāyanti svaḥstriyo muhuḥ
 09050212 kīrtim paramapuṇyām ca kīrtayiṣyati bhūriyam
 09050220 śrīśuka uvāca
 09050221 evam saṅkīrtya rājānam durvāsāḥ paritoṣitaḥ
 09050222 yayau vihāyasāmantrya brahmalokamahaitukam
 09050231 samvatsaro 'tyagāt tāvadyāvata nāgato gataḥ
 09050232 munistaddarśanākāṅkṣo rājābbhakṣo babhūva ha
 09050241 gate 'tha durvāsasi so 'mbarīṣo dvijopayogātipavitramāharat
 09050242 ṛservimokṣam vyasanam ca vīkṣya mene svavīryam ca parānubhāvam
 09050251 evam vidhānekaguṇaḥ sa rājā parātmani brahmaṇi vāsudeve
 09050252 kriyākalāpaiḥ samuvāha bhaktim yayāviriñcyān nirayāṁścakāra
 09050260 śrīśuka uvāca
 09050261 athāambarīṣastanayeṣu rājyam samānaśīleṣu viśrjya dhīraḥ
 09050262 vanam viveśātmani vāsudeve mano dadhaddhvastaguṇappravāhaḥ
 09050271 ityetaḥ puṇyamākhyānamambarīṣasya bhūpate
 09050272 saṅkīrtayannanudhyāyan bhakto bhagavato bhavet
 09050281 ambarīṣasya caritam ye śṛṇvanti mahātmanah
 09050282 muktim prayānti te sarve bhaktyā viṣṇoḥ prasādāt
 09060010 śrīśuka uvāca
 09060011 virūpaḥ ketumān chambhurambarīṣasutāstrayaḥ
 09060012 virūpāt pṛṣṭadāśvo 'bhūt tatputrastu rathītarah
 09060021 rathītarasyāprajasya bhāryāyām tantave 'rthitaḥ
 09060022 āngirā janayāmāsa brahmavarcasvinaḥ sutān
 09060031 ete kṣetraprasūtā vai punastv āngirasāḥ smṛtāḥ
 09060032 rathītarāṇām pravaraḥ kṣetropetā dvijātayaḥ
 09060041 kṣuvatastu manorjajñe ikṣvākurgṛhṛṇataḥ sutāḥ
 09060042 tasya putraśatajyeṣṭhā vikukṣinimidandakāḥ
 09060051 teṣām purastādabhavannāryāvarte nṛpā nṛpa
 09060052 pañcavimśatiḥ paścāc ca trayo madhye 'pare 'nyataḥ
 09060061 sa ekadāṣṭakāśrāddhe ikṣvākuḥ sutamādiśat
 09060062 māmsamānīyatām medhyam vikukṣe gaccha mā ciram
 09060071 tatheti sa vanam gatvā mṛgān hatvā kriyārhaṇān
 09060072 śrānto bubhuṁkṣito vīraḥ śāśam cādadapasmṛtiḥ
 09060081 śeṣam nivedayāmāsa pitre tena ca tadguruḥ
 09060082 coditaḥ prokṣaṇāyāha duṣṭametadakarmakam
 09060091 jñātvā putrasya tat karma guruṇābhīhitam nṛpaḥ
 09060092 deśān niḥsārayāmāsa sutam tyaktavidhim ruṣā

09060101 sa tu vipreṇa samvādam jñāpakena samācaran
 09060102 tyaktvā kalevaram yogī sa tenāvāpa yat param
 09060111 pitaryuparate 'bhyetya vikukṣiḥ pṛthivīmimam
 09060112 śāsādīje harim yajñaiḥ śāsāda iti viśrutah
 09060121 purañjayastasya suta indravāha itīritah
 09060122 kakutstha iti cāpyuktah śrṇu nāmāni karmabhiḥ
 09060131 kṛtānta āsīt samaro devānām saha dānavaiḥ
 09060132 pārṣṇigrāho vṛto vīro devairdaityaparājitaiḥ
 09060141 vacanāddevadevasya viṣṇorviśvātmanah prabhoḥ
 09060142 vāhanatve vṛtastasya babhūvendro mahāvṛṣah
 09060151 sa sannaddho dhanurdivyamādāya viśikhān chitān
 09060152 stūyamānastamāruhya yuyutsuḥ kakudi sthitah
 09060161 tejasāpyāyito viṣṇoḥ puruṣasya mahātmanah
 09060162 pratīcyām diśi daityānām nyaruṇat tridaśaiḥ puram
 09060171 taistasya cābhūt pradhanam tumulam lomaharṣaṇam
 09060172 yamāya bhallairanayaddaityān abhiyayurmṛdhe
 09060181 tasyeṣupātābhimukham yugāntāgnimivolbaṇam
 09060182 visrjya dudruvurdaityā hanyamānāḥ svamālayam
 09060191 jitvā param dhanam sarvam sastrīkam vajrapāṇaye
 09060192 pratyayacchat sa rājarṣiriti nāmabhirāhṛtah
 09060201 purañjayasya putro 'bhūdanenāstatsutah pṛthuh
 09060202 viśvagandhistataścandro yuvanāśvastu tatsutah
 09060211 śrāvastatsuto yena śrāvastī nirmame purī
 09060212 bṛhadaśvastu śrāvastistataḥ kuvalayāśvakah
 09060221 yaḥ priyāramutaṅkasya dhundhunāmāsuraḥ balī
 09060222 sutānāmekaviṃśatyā sahasrairahanadvṛtah
 09060231 dhundhumāra iti khyātastatsutāste ca jajvaluh
 09060232 dhundhormukhāgninā sarve traya evāvaśeṣitāḥ
 09060241 ṛḍhāśvaḥ kapilāśvaśca bhadraśva iti bhārata
 09060242 ṛḍhāśvaputro haryaśvo nikumbhastatsutah smṛtah
 09060251 bahulāśvo nikumbhasya kṛśāśvo 'thāsya senajit
 09060252 yuvanāśvo 'bhavat tasya so 'napatyo vanam gataḥ
 09060261 bhāryāsatena nirviṇṇa ṛsayo 'sya kṛpālavaḥ
 09060262 iṣṭim sma vartayām cakruraindrīm te susamāhitāḥ
 09060271 rājā tadyajñasadanam praviṣṭo niśi tarṣitah
 09060272 ḍṛṣtvā śayānān viprāmstān papau mantrajalam svayam
 09060281 utthitāste niśamyātha vyudakam kalaśam prabho
 09060282 papracchuḥ kasya karmedam pītam puṁsavanam jalam
 09060291 rājñā pītam veditvā vai īśvaraprahitena te
 09060292 īśvarāya namaścakruraho daivabalam balam
 09060301 tataḥ kāla upāvṛtte kukṣim nirbhidyā dakṣiṇam
 09060302 yuvanāśvasya tanayaścakravartī jajāna ha
 09060311 kam dhāsyati kumāro 'yam stanye rorūyate bhṛśam
 09060312 mām dhātā vatsa mā rodīritīndro deśinīmadāt
 09060321 na mamāra pitā tasya vipradevapasādātah
 09060322 yuvanāśvo 'tha tatraiva tapasā siddhimanvagāt
 09060331 trasaddasyuritīndro 'nga vidadhe nāma yasya vai
 09060332 yasmāt trasanti hyudvignā dasyavo rāvaṇādayaḥ
 09060341 yauvanāśvo 'tha māndhātā cakravartyavanīm prabhuh
 09060342 saptadvīpavatīmekah śāsāsācyutatejasā
 09060351 ije ca yajñam kratubhirātmaividbhūridakṣiṇaiḥ
 09060352 sarvadevamayam devam sarvātmakamatīndriyam
 09060361 dravyam mantrō vidhiryajño yajamānastathartvijah
 09060362 dharmo deśāśca kālāśca sarvametyadātmakam
 09060371 yāvat sūrya udeti sma yāvac ca pratitiṣṭhati
 09060372 tat sarvam yauvanāśvasya māndhātuḥ kṣetramucyate
 09060381 śāśabindorduhitari bindumatyāmadhān nṛpaḥ
 09060382 purukutsamambarīṣam mucukundam ca yoginam
 09060383 teṣām svasārah pañcāśat saubharim vavrire patim
 09060391 yamunāntarjale magnastapyamānah param tapaḥ
 09060392 nirvṛtim mīnarājasya ḍṛṣtvā maithunadharminah
 09060401 jātasprho nṛpam viprah kanyāmekāmayācata
 09060402 so 'pyāha gṛhyatām brahman kāmam kanyā svayamvare
 09060411 sa vicintyāpriyam strīṇām jarātho 'hamasanmataḥ
 09060412 valīpalita ejatka ityahaḥ pratyudāhṛtah

09060421 sādhaiṣye tathātmānam suraṣṭrīṇāmabhīpsitam
 09060422 kiṁ punarmanujendrāṇāmiti vyavasitaḥ prabhuḥ
 09060431 muniḥ praveśitaḥ kṣatrā kanyāntaḥpuramṛddhimat
 09060432 vṛtaḥ sa rājakanyābhirekaṁ pañcāśatā varaḥ
 09060441 tāsām kalirabhūdbhūyāmstadarthe 'pohya sauhṛdam
 09060442 mamānurūpo nāyam va iti tadgatacetasām
 09060451 sa bahvṛcastābhirapāraṇīya tapaśśriyānarghyaparicchadeṣu
 09060452 gr̥heṣu nānopavanāmālāmbhaḥ saraḥsu saugandhikakānaneṣu
 09060461 mahārhaśayyāsanavastrabhūṣaṇa snānānulepābhyavahāramālyakaiḥ
 09060462 svalaṅkṛtaṣṭrīpuruṣeṣu nityadā reme 'nugāyadvijabhṛṅgavandiṣu
 09060471 yadgārhasthyam tu samvīkṣya saptadvīpavatīpatiḥ
 09060472 vismitaḥ stambhamajahāt sārvaabhaumaśriyānvitam
 09060481 evam gr̥heṣv abhirato viṣayān vividhaiḥ sukhaiḥ
 09060482 sevamāno na cātuṣyadāyastokairivānalah
 09060491 sa kadācidupāsīna ātmāpahnavaṁmātmanah
 09060492 dadarśa bahvṛcācāryō mīnasaṅgasamutthitam
 09060501 aho imam paśyata me vināsam tapasvinaḥ saccaritavratasya
 09060502 antarjale vāricaraprasaṅgāt pracyāvitam brahma ciram dhṛtam yat
 09060511 saṅgam tyajeta mithunavratīnām mumukṣuḥ
 09060512 sarvātmanā na viṣṛjedbahirindriyāṇi
 09060513 ekaścaran rahasi cittamananta īṣe
 09060514 yuñjīta tadvratiṣu sādhuṣu cet prasaṅgaḥ
 09060521 ekastapasvyahamathāmbhasi matsyasaṅgāt
 09060522 pañcāśadāsamuta pañcasahasrasargaḥ
 09060523 nāntam vrajāmyubhayakṛtyamanorathānām
 09060524 māyāguṇairhṛtamativṣaye 'rthabhāvaḥ
 09060531 evam vasaṁ gr̥he kālam virakto nyāsamāsthitaḥ
 09060532 vanam jagāmānuyayustatpatnyaḥ patidevatāḥ
 09060541 tatra taptvā tapastīkṣṇamātmadarśanamātmavān
 09060542 sahaivāgnibhirātmānam yuyoja paramātmani
 09060551 tāḥ svapatyurmahārāja nirīkṣyādhyātmikīm gatim
 09060552 anvīyustatprabhāveṇa agnim śāntamivārciṣaḥ
 09070010 śrīśuka uvāca
 09070011 māndhātuḥ putrapravaro yo 'mbarīṣaḥ prakīrtitaḥ
 09070012 pitāmahena pravṛto yauvanāśvastu tatsutaḥ
 09070013 hārītastasya putro 'bhūn māndhātr̥pravarā ime
 09070021 narmadā bhrātr̥bhirdattā purukutsāya yoragaiḥ
 09070022 tayā rasātalam nīto bhujagendraprayuktayā
 09070031 gandharvān avadhīt tatra vadhyān vai viṣṇuśaktidhṛk
 09070032 nāgāl labdhavaraḥ sarpādabhayaṁ smarātāmidam
 09070041 trasaddasyuḥ pauraḥkutso yo 'naraṇyasya dehakṛt
 09070042 haryaśvastatsutastasmāt prāruṇo 'tha tribandhanaḥ
 09070051 tasya satyavrataḥ putrastrīśānkuriti viśrutaḥ
 09070052 prāptaścāṅḍālatām śāpādguṇoḥ kauśikatejasā
 09070061 saśarīro gataḥ svargamadyāpi divi dr̥śyate
 09070062 pātito 'vākśirā devaistenaiva stambhito balāt
 09070071 traīśānkavo hariścandro viśvāmitravasiṣṭhayaḥ
 09070072 yannimittamabhūdyuddham pakṣiṇorbahuvārṣikam
 09070081 so 'napatyō viṣaṅṇātmā nāradasyopadeśataḥ
 09070082 varuṇam śaraṇam yātaḥ putro me jāyatām prabho
 09070091 yadi vīro mahārāja tenaiva tvām yaje iti
 09070092 tatheti varuṇenāsyā putro jātastu rohitaḥ
 09070101 jātaḥ suto hyanenāṅga mām yajasveti so 'bravīt
 09070102 yadā paśurnirdaśaḥ syādatha medhyo bhavediti
 09070111 nirdaśe ca sa āgatya yajasvetyāha so 'bravīt
 09070112 dantāḥ paśoryaj jāyerannatha medhyo bhavediti
 09070121 dantā jāta yajasveti sa pratyāhātha so 'bravīt
 09070122 yadā patantyasya dantā atha medhyo bhavediti
 09070131 paśornipatitā dantā yajasvetyāha so 'bravīt
 09070132 yadā paśoḥ punardantā jāyante 'tha paśuḥ śuciḥ
 09070141 punarjātā yajasveti sa pratyāhātha so 'bravīt
 09070142 sānnāhiko yadā rājan rājanyo 'tha paśuḥ śuciḥ
 09070151 iti putrānurāgeṇa snehayantritacetasā
 09070152 kālam vañcayatā tam tamukto devastamaikṣata
 09070161 rohitastadabhijñāya pituḥ karma cikīrṣitam

09070162 prānaprepsurdhanuṣpāṇiraraṇyaṃ pratyapadyata
 09070171 pitaraṃ varuṇagrastaṃ śrutvā jātamahodaram
 09070172 rohito grāmameyāya tamindraḥ pratyāsedhata
 09070181 bhūmeḥ paryāṇaṃ puṇyaṃ tīrthakṣetranīṣevanaiḥ
 09070182 rohitāyādiśac chakraḥ so 'pyaraṇye 'vasat samām
 09070191 evaṃ dvitīye tṛtīye caturthe pañcame tathā
 09070192 abhyetyābhyetya sthaviro vipro bhūtvāha vṛtrahā
 09070201 ṣaṣṭhaṃ samvatsaraṃ tatra caritvā rohitaḥ purīm
 09070202 upavrajannajīgartādakrīṇān madhyamaṃ sutam
 09070211 śunaḥśephaṃ paśuṃ pitre pradāya samavandata
 09070212 tataḥ puruṣamedhena hariścandro mahāyaśāḥ
 09070221 muktodaro 'yajaddevān varuṇādīn mahatkathaḥ
 09070222 viśvāmitro 'bhavat tasmin hotā cādhvaryurātmaṃvān
 09070231 jamadagnirabhūdbrahmā vasiṣṭho 'yāsyāḥ sāmagaḥ
 09070232 tasmai tuṣṭo dadāv indraḥ śātakaumbhamayaṃ ratham
 09070241 śunaḥśephasya māhātmyamupariṣṭāt pracakṣyate
 09070242 satyaṃ sāraṃ dhṛtiṃ drṣṭvā sabhāryasya ca bhūpateḥ
 09070251 viśvāmitro bhr̥ṣaṃ pṛito dadāv avihatāṃ gatim
 09070252 manaḥ pṛthivyāṃ tāmadbhistejasāpo 'nilena tat
 09070261 khe vāyuṃ dhārayaṃstac ca bhūtādau taṃ mahātmani
 09070262 tasmin jñānakalāṃ dhyātvā tayājñānaṃ vinirdahan
 09070271 hitvā tāṃ svena bhāvena nirvāṇasukhasaṃvidā
 09070272 anirdeśyāpratarkyeṇa tasthau vidhvastabandhanaḥ
 09080010 śrīśuka uvāca
 09080011 harito rohitasutaścampastasmādvinirmitā
 09080012 campāpurī sudevo 'to vijayo yasya cātmajaḥ
 09080021 bharukastatsutastasmādvṛkastasyāpi bāhukaḥ
 09080022 so 'ribhirhṛtabhū rājā sabhāryo vanamāviśat
 09080031 vṛddhaṃ taṃ pañcatāṃ prāptaṃ mahiṣyanumarīṣyati
 09080032 aurveṇa jānatātmānaṃ prajāvantaṃ nivāritā
 09080041 ājñāyāsyai sapatnībhirgaro datto 'ndhasā saha
 09080042 saha tenaiva sañjātaḥ sagarākhyo mahāyaśāḥ
 09080051 sagaraścakravartyāsīt sāgaro yatsutaiḥ kṛtaḥ
 09080052 yastālajaṅghān yavanāñ chakān haihayabarbarān
 09080061 nāvadhīdguruvākyena cakre vikṛtaveṣiṇaḥ
 09080062 muṇḍān chmaśrudharān kāmścin muktakeśārdhamuṇḍitān
 09080071 anantarvāsasaḥ kāmścidabahirvāsaso 'parān
 09080072 so 'śvamedhairayajata sarvavedasurātmakam
 09080081 aurvopadiṣṭayogena harimātmānamīśvaram
 09080082 tasyotsrṣṭaṃ paśuṃ yajñe jahārāśvaṃ purandaraḥ
 09080091 sumatyāstanayā dr̥ptaḥ piturādeśakāriṇaḥ
 09080092 hayamanveṣamāṇāste samantān nyakhanan mahīm
 09080101 prāgudīcyāṃ diśi hayaṃ dadṛśuḥ kapilāntike
 09080102 eṣa vājiharaścaura āste mīlitalocanaḥ
 09080111 hanyatāṃ hanyatāṃ pāpa iti ṣaṣṭisahasriṇaḥ
 09080112 udāyudhā abhiyayurunmimeṣa tadā muniḥ
 09080121 svaśarīrāgninā tāvan mahendrahr̥tacetasaḥ
 09080122 mahadvyatikramahatā bhasmasādabhavan kṣaṇāt
 09080131 na sādhuṃvādo munikopabharjitā nr̥pendraputrā iti sattvadhāmani
 09080132 kathaṃ tamo roṣamayaṃ vibhāvyaṭe jagatpavitrātmani khe rajo bhavaḥ
 09080141 yasyeritā sāṅkhyamayī dr̥dheha naur yayā mumukṣustarate duratyayam
 09080142 bhavārṇavaṃ mṛtyupathaṃ vipaścitaḥ parātmabhūtasya kathaṃ pṛthāmatih
 09080151 yo 'samañjasa ityuktaḥ sa keśinyā nr̥pātmajaḥ
 09080152 tasya putro 'mśumān nāma pitāmahahite rataḥ
 09080161 asamañjasa ātmānaṃ darśayannasamañjasam
 09080162 jātismaraḥ purā saṅgādyogī yogādvicāliṭaḥ
 09080171 ācaran garhitāṃ loke jñātīnāṃ karma vipriyam
 09080172 sarayvāṃ kr̥dato bālān prāsyadudvejayan janam
 09080181 evaṃ vṛttaḥ parityaktaḥ pitrā snehamapohya vai
 09080182 yogaiśvareṇa bālāṃstān darśayitvā tato yayau
 09080191 ayodhyāvāsiṇaḥ sarve bālakān punarāgatān
 09080192 dr̥ṣṭvā visismire rājan rājā cāpyanvatapyata
 09080201 aṃśumāmścodito rājñā turagānveṣaṇe yayau
 09080202 pitṛvyakhātānupathaṃ bhasmānti dadṛśe hayam
 09080211 tatrāsīnaṃ munim vikṣya kapilākhyamadhokṣajam

09080212 astaut samāhitamanāḥ prāñjaliḥ praṇato mahān
 09080220 aṁśumān uvāca
 09080221 na paśyati tvām paramātmano 'jano na budhyate 'dyāpi samādhiyuktibhiḥ
 09080222 kuto 'pare tasya manaḥśarīradhī visargasrṣṭā vayamaparakāśāḥ
 09080231 ye dehabhājastriḡuṇapradhānā ḡuṇān vipaśyantyuta vā tamaśca
 09080232 yanmāyayā mohitacetastvām viduḥ svasamstham na bahiḥprakāśāḥ
 09080241 tam tvām aham jñānaghanam svabhāva pradhvastamāyāḡuṇabhedamohaiḥ
 09080242 sanandanādyairmunibhirvibhāvyam katham vimūḡhaḥ paribhāvayāmi
 09080251 praśanta māyāḡuṇakarmalingam anāmarūpam sadasadvimuktam
 09080252 jñānopadeśāya ḡrḥitadeham namāmahe tvām puruṣam purāṇam
 09080261 tvanmāyāracite loke vastubuddhyā ḡrḥādiṣu
 09080262 bhramanti kāmalobhersyā mohavibhrāntacetasaḥ
 09080271 adya naḥ sarvabhūtātman kāmakarmendriyāśayaḥ
 09080272 mohapāśo dṛḡhaśchinno bhagavamstava darśanāt
 09080280 śrīśuka uvāca
 09080281 ittham ḡtānubhāvastam bhagavān kapilo muniḥ
 09080282 aṁśumantamuvācedamanuḡrāhya dhiyā nṛpa
 09080290 śrībhagavān uvāca
 09080291 aśvo 'yam nīyatām vatsa pitāmahapaśustava
 09080292 ime ca pitaro dagdhā ḡaṅḡambho 'rhanti netarat
 09080301 tam parikramya śirasā prasādyā hayamānayat
 09080302 saḡarastena paśunā yajñāśeṣam samāpayat
 09080311 rājyamamśumate nyasya niḥsprḥo muktabandhanah
 09080312 aurvopadiṣtamārgena lebhe gatimanuttamām
 09090010 śrīśuka uvāca
 09090011 aṁśumāmśca tapastepe ḡaṅḡānayanakāmyayā
 09090012 kālam mahāntam nāśaknot tataḥ kālena samsthitah
 09090021 dilīpastatsutastadvadaśaktaḥ kālameyivān
 09090022 bhagīrathastasya sutastepe sa sumahat tapaḥ
 09090031 darśayāmāsa tam devī prasannā varadāsmi te
 09090032 ityuktaḥ svamabhiprāyam śasamsāvanato nṛpaḥ
 09090041 ko 'pi dhārayitā vegam patantyā me mahītale
 09090042 anyathā bhūtaḥ bhittvā nṛpa yāsyē rasātalam
 09090051 kim cāham na bhuvam yāsyē narā mayyāmṛjantyagham
 09090052 mṛjāmi tadagham kvāham rājamstatra vicintyatām
 09090060 śrībhagīratha uvāca
 09090061 sādhave nyāsinaḥ śāntā brahmiṣṭhā lokapāvanāḥ
 09090062 harantyagham te 'ṅgasaṅgāt teṣv āste hyaghabhiddhariḥ
 09090071 dhārayisyati te vegam rudrastv ātmā śarīriṇām
 09090072 yasminnotamidam protam viśvam śātīva tantuṣu
 09090081 ityuktvā sa nṛpo devam tapasātoṣayac chivam
 09090082 kālenālpīyasā rājamstasyeśāścāsv atuṣyata
 09090091 tatheti rājñābhīhitam sarvalokahitaḥ śivaḥ
 09090092 dadhārāvahito ḡaṅḡam pādapūtajalām hareḥ
 09090101 bhagīrathaḥ sa rājarṣirṇinye bhuvanapāvanīm
 09090102 yatra svapit-ṇām dehā bhasmībhūtāḥ sma śerate
 09090111 rathena vāyuvegena prayāntamanudhāvātī
 09090112 deśān punantī nirdagdhān āsiṅcat saḡarātmajān
 09090121 yajjalasparśamātreṇa brahmadaṇḡahatā api
 09090122 saḡarātmajā divam jagmuḥ kevalam dehabhasmabhiḥ
 09090131 bhasmībhūtāṅgasaṅgena svaryātāḥ saḡarātmajāḥ
 09090132 kim punaḥ śraddhayā devīm sevante ye dhṛtavratāḥ
 09090141 na hyetat paramāścaryam svardhunyā yadihoditam
 09090142 anantacaraṇāmbhoja prasūtāyā bhavacchidaḥ
 09090151 sanniveśya mano yasmiṅ chraddhayā munayo 'malāḥ
 09090152 traigūnyam dustyajam hitvā sadyo yātastadātmatām
 09090161 śruto bhagīrathāḥ jajñe tasya nābho 'paro 'bhavat
 09090162 sindhudvīpastatastasmādayutāyustato 'bhavat
 09090171 ṛtūparṇo nalasakho yo 'śvavidyāmayān nalāt
 09090172 dattvākṣahrdayam cāsmāi sarvakāmastu tatsutam
 09090181 tataḥ sudāsastatputro damayantīpatirṇpaḥ
 09090182 āhurmitrasaham yam vai kalmāśāṅghrimuta kvacit
 09090183 vasiṣṭhaśāpādrakṣo 'bhūdanapatyaḥ svakarmanā
 09090190 śrīrājovāca
 09090191 kim nimitto guroḥ śāpaḥ saudāsasya mahātmanah

09090192 etadveditumicchāmaḥ kathyatām na raho yadi
09090200 śrīśuka uvāca
09090201 saudāso mṛgayām kiñcic caran rakṣo jaghāna ha
09090202 mumoca bhrātaram so 'tha gataḥ praticikīrṣayā
09090211 sañcintayannagham rājñah sūdarūpadharo gr̥he
09090212 gurave bhoktukāmāya paktvā ninye narāmiṣam
09090221 pariveksyamāṇam bhagavān vilokyābhakṣyamañjasā
09090222 rājānamaśapat kruddho rakṣo hyevam bhaviṣyasi
09090231 rakṣaḥkṛtam tadviditvā cakre dvādaśavārṣikam
09090232 so 'pyapo 'ñjalimādāya gurum śaptum samudyataḥ
09090241 vārito madayantyāpo ruśatiḥ pādayorjahau
09090242 diśaḥ khamavanīm sarvam paśyan jīvamayaṁ nr̥paḥ
09090251 rākṣasam bhāvamāpannaḥ pāde kalmāśatām gataḥ
09090252 vyavāyakāle dadṛṣe vanaukodampatī dvijau
09090261 kṣudhārto jagr̥he vipram tatpatnyāhākṛtārthavat
09090262 na bhavān rākṣasaḥ sāksādikṣvākūṇām mahārathaḥ
09090271 madayantyāḥ patirvīra nādharmam kartumarhasi
09090272 dehi me 'patyakāmāyā akṛtārtham patim dvijam
09090281 deho 'yam mānuṣo rājan puruṣasyākhilārthadaḥ
09090282 tasmādasya vadho vīra sarvārthavadha ucyate
09090291 eṣa hi brāhmaṇo vidvānṣtapahśīlaguṇānvitaḥ
09090292 ārirādhayīṣurbrahma mahāpuruṣasamjñitam
09090293 sarvabhūtātmabhāvena bhūteṣv antarhitam guṇaiḥ
09090301 so 'yam brahmaṣivaryaste rājarṣipravarādvibho
09090302 kathamarhati dharmajña vadham piturivātmajaḥ
09090311 tasya sādhorapāpasya bhrūṇasya brahmavādinaḥ
09090312 katham vadham yathā babhormanyate sanmato bhavān
09090321 yadyayaṁ kriyate bhakṣyastarhi mām khāda pūrvataḥ
09090322 na jīviṣye vinā yena kṣaṇam ca mṛtakam yathā
09090331 evam karuṇabhāṣiṇyā vilapantyā anāthavat
09090332 vyāghraḥ paśumivākhādat saudāsaḥ śāpamohitaḥ
09090341 brāhmaṇī vīkṣya didhiṣum puruṣādēna bhakṣitam
09090342 śocantyātmānamurvīśamaśapat kupitā satī
09090351 yasmān me bhakṣitaḥ pāpa kāmārtāyāḥ patistvayā
09090352 tavāpi mṛtyurādhānādakṛtaprajña darśitaḥ
09090361 evam mitrasaham śaptvā patilokaparāyaṇā
09090362 tadasthīni samiddhe 'gnau prāsya bharturgatim gatā
09090371 viśāpo dvādaśābdānte maithunāya samudyataḥ
09090372 vijñāpya brāhmaṇīśāpam mahiṣyā sa nivāritaḥ
09090381 ata ūrdhvaṁ sa tatyāja strīasukham karmaṇāprajāḥ
09090382 vasiṣṭhastadanujñāto madayantyām prajāmadhāt
09090391 sā vai sapta samā garbhamabibhran na vyajāyata
09090392 jaghne 'śmanodaram tasyāḥ so 'śmakastena kathyate
09090401 āsmakādbāliko jajñe yaḥ strībhiḥ parirakṣitaḥ
09090402 nārīkavaca ityukto niḥkṣatre mūlako 'bhavat
09090411 tato daśarathasmāt putra aiḍaviḍistataḥ
09090412 rājā viśvasaho yasya khaṭvāṅgaścakravartyabhūt
09090421 yo devairarthito daityān avadhīdyudhi durjayaḥ
09090422 muhūrtamāyurjñātvaitya svapuraṁ sandadhe manāḥ
09090431 na me brahmakulāt prāṇāḥ kuladaivān na cātmaajāḥ
09090432 na śriyo na mahī rājyaṁ na dārāścātivallabhāḥ
09090441 na bālye 'pi matirmahyamadharme ramate kvacit
09090442 nāpaśyamuttamaślokādanyat kiñcana vastv aham
09090451 devaiḥ kāmavaro datto mahyam tribhuvaneśvaraiḥ
09090452 na vṛṇe tamaham kāmam bhūtabhāvanabhāvanaḥ
09090461 ye vikṣiptendriyadhiyo devāste svahr̥di sthitam
09090462 na vindanti priyam śaśvadātmanam kimutāpare
09090471 atheśamāyāraciteṣu saṅgam guṇeṣu gandharvapuropameṣu
09090472 rūḍham prakṛtyātmani viśvakartur bhāvena hitvā tamaham prapadye
09090481 iti vyavasito buddhyā nārāyaṇagrhitayā
09090482 hitvānyabhāvamajñānam tataḥ svam bhāvamāsthitaḥ
09090491 yat tadbrahma param sūkṣmamaśūnyam śūnyakalpitaṁ
09090492 bhagavān vāsudevete yaṁ gr̥ṇanti hi sātvaṭaḥ
09100010 śrīśuka uvāca
09100011 khaṭvāṅgāddīrghabāhuśca raghustasmāt pṛthuśravāḥ

09100012 ajastato mahārājastasmāddaśaratho 'bhavat
 09100021 tasyāpi bhagavān eṣa sāksādbrahmamayo hariḥ
 09100022 aṁśāmsena caturdhāgāt putratvaṁ prārthitaḥ suraiḥ
 09100023 rāmalakṣmaṇabharata śatrughnā iti saṁjñayā
 09100031 tasyānucaritam rājannṛṣibhistattvadarśibhiḥ
 09100032 śrutam hi varṇitam bhūri tvayā sītāpatermuhuh
 09100041 gurvarthe tyaktarājyo vyacaradanuvanam padmapadbhyām priyāyāḥ
 09100042 pāṇisparśakṣamābhyām mṛjitapatharūjo yo harīndrānujābhyām
 09100043 vairūpyāc chūrpaṇakhyāḥ priyaviraharuṣāropitabhrūvijṛmbha
 09100044 trastābhdhirbaddhasetuḥ khaladavadahanaḥ kosalendro 'vatān naḥ
 09100051 viśvāmitrādhvare yena mārīcādyā niśācarāḥ
 09100052 paśyato lakṣmaṇasyaiva hatā nairṛtapuṅgavāḥ
 09100061 yo lokavīrasamitau dhanuraisamugram
 09100062 sītāsvayamvaragrhe trīsatopanītam
 09100063 ādāya bālagajalīla ivekṣuyasṭim
 09100064 sajyīkṛtam nṛpa vikṛṣya babhañja madhye
 09100071 jivānurūpaḥ saṁjñayā 'ngarūpām
 09100072 sītābhidhām śriyamurasyabhilabdhamānām
 09100073 mārgē vrajan bhṛgupatiervyanayat prarūḍham
 09100074 darpaṁ mahīmakṛta yastrirarājābījām
 09100081 yaḥ satyapāśaparivītapiturnideśam
 09100082 straiṇasya cāpi śirasā jagrhe sabhāryāḥ
 09100083 rājyam śriyam praṇayinaḥ suhrdo nivāsam
 09100084 tyaktvā yayau vanamasūn iva muktasaṅgaḥ
 09100091 rakṣaḥsvasurvyakṛta rūpamaśuddhabuddhes
 09100092 tasyāḥ kharatṛīśiradūṣaṇamukhyabandhūn
 09100093 jaghne caturdaśasahasramapāraṇīya
 09100094 kodaṇḍapāṇirātamāna uvāsa kṛcchram
 09100101 sītākathāśravaṇadīpitahṛcchayena
 09100102 sṛṣṭam vilokya nṛpate daśakandhareṇa
 09100103 jaghne 'dbhutaṇavapuśāśramato 'pakṛṣṭo
 09100104 mārīcamāsu viśikhena yathā kamugraḥ
 09100111 rakṣo 'dhamena vṛkavadvipine 'samakṣam
 09100112 vaideharājaduhitāyapayāpitāyām
 09100113 bhrātrā vane kṛpaṇavat priyayā viyuktaḥ
 09100114 strīsaṅginām gatimiti prathayamścacāra
 09100121 dagdhvātmaḥkṛtyahataḥkṛtyamahan kabandham
 09100122 sakhyam vidhāya kapibhirdayitāgatim taiḥ
 09100123 buddhvātha vālini hate plavagendrasainyair
 09100124 velāmagāt sa manujo 'jabhavārcitāṅghriḥ
 09100131 yadroṣavibhramavivṛttakāṭakṣapāta
 09100132 sambhrāntanakramakaro bhayagīrṇaghoṣaḥ
 09100133 sindhuḥ śirasyarhaṇam pariḡṛhya rūpī
 09100134 pādāravindamupagamyā babhāṣa etat
 09100141 na tvām vayam jaḍadhiyo nu vidāma bhūman
 09100142 kūṭasthamādipurusaṁ jagatāmadhīśam
 09100143 yatsattvataḥ suragaṇā rajasah prajeśā
 09100144 manyośca bhūtapatayaḥ sa bhavān guṇeśaḥ
 09100151 kāmam prayāhi jahi viśravaso 'vameham
 09100152 trailokyarāvaṇamavāpnuhi vīra patnīm
 09100153 badhnihi setumiha te yaśaso vitatyai
 09100154 gāyanti digvijayino yamupetya bhūpāḥ
 09100161 baddhvodadhau raghupatiṛvividhādrīkūṭaiḥ
 09100162 setum kapīndrakarakampitabhūruhāṅgaiḥ
 09100163 sugrīvanīlahanumatpramukhairanīkair
 09100164 laṅkāṁ vibhīṣaṇadrśāviśadagraḍagdhām
 09100171 sā vānarendrabalaruddhavihārakoṣṭha
 09100172 śrīdvāragopurasadovalabhīviṭāṅkā
 09100173 nirbhajyamānadhīṣaṇadhvajahemakumbha
 09100174 śrīṅgāṭakā gajakulairhradinīva ghūrṇā
 09100181 rakṣaḥpatistadavalokya nikumbhakumbha
 09100182 dhūmrākṣadurmukhasurāntakanarāntakādīn
 09100183 putram prahastamatikāyavikampanādīn
 09100184 sarvānugān samahinodatha kumbhakarṇam
 09100191 tām yātudhānapṛtanāmasīśūlacāpa

09100192 prāsarṣṭīśaktīśaratomarakhadgadurgām
 09100193 sugrīvalakṣmaṇamarutsutagandhamāda
 09100194 nīlāngadarkṣapanasādibhiranvito 'gāt
 09100201 te 'nīkapā raghupaterabhipatya sarve
 09100202 dvandvaṃ varūthamibhapattirathāśvayodhaiḥ
 09100203 jaghnurdrumairgirigadeṣubhiraṅgadādyāḥ
 09100204 sītābhimarṣahatamaṅgalarāvaṇeśān
 09100211 rakṣaḥpatiḥ svabalanāṣṭimavekṣya ruṣṭa
 09100212 āruhya yānakamathābhīśasāra rāmam
 09100213 svaḥsyandane dyumati mātalinopanīte
 09100214 vibhrajāmānamahanan nīśitaiḥ kṣurapraiḥ
 09100221 rāmastamāha puruṣādapurīṣa yan naḥ
 09100222 kāntāsamakṣamasatāpahṛtā śvavat te
 09100223 tyaktatrapasya phalamadya jugupsitasya
 09100224 yacchāmi kāla iva karturalaṅghyavīryaḥ
 09100231 evaṃ kṣīpan dhanuṣi sandhitamutsasarja
 09100232 bāṇam sa vajramiva taddhṛdayam bibheda
 09100233 so 'sṛg vaman daśamukhairnyapatadvimānād
 09100234 dhāheti jalpati jane sukṛtīva riktāḥ
 09100241 tato niṣkramya laṅkāyā yātudhānyaḥ sahasraśaḥ
 09100242 mandodaryā samam tatra prarudantya upādravan
 09100251 svān svān bandhūn pariṣvajya lakṣmaṇeṣubhirarditān
 09100252 ruruduḥ susvaram dīnā ghnantya ātmānamātmanā
 09100261 hā hatāḥ sma vyaṃ nātha lokarāvaṇa rāvaṇa
 09100262 kaṃ yāyāc charaṇam laṅkā tvadvihīnā parārditā
 09100271 na vai veda mahābhāga bhavān kāmavaśam gataḥ
 09100272 tejo 'nubhāvam sītāyā yena nīto daśamimām
 09100281 kṛtaiṣā vidhavā laṅkā vyaṃ ca kulanandana
 09100282 dehaḥ kṛto 'nnaṃ gṛdhrāṇāmātmā narakahetave
 09100290 śrīśuka uvāca
 09100291 svānām vibhīṣaṇaścakre kosalendrānumoditāḥ
 09100292 pīṭrmedhavidhānena yaduktaṃ sāmparāyikam
 09100301 tato dadarśa bhagavān aśokavanikāśrame
 09100302 kṣāmām svavirahavyādhiṃ śimśapāmūlamāśritām
 09100311 rāmaḥ priyatamām bhāryām dīnām vīkṣyānvakampata
 09100312 ātmasandarśanāhlāda vikasanmukhapaṅkajām
 09100321 āropyāruruhe yānam bhrātr̥bhyām hanumadyutaḥ
 09100322 vibhīṣaṇāya bhagavān dattvā rakṣogaṇeśatām
 09100331 laṅkāmayūśca kalpāntam yayau cīrṇavrataḥ purīm
 09100332 avakīryamāṇaḥ sukusumairlokapālārpitaiḥ pathi
 09100341 upagīyamānacariṭaḥ śatadhṛtyādibhirmudā
 09100342 gomūtrayāvakaṃ śrutvā bhrātaram valkalāmbaram
 09100351 mahākāruṇiko 'tapyaj jaṭilam sthaṇḍileśayam
 09100352 bharataḥ prāptamākarnya paurāmātyapurohitaiḥ
 09100361 pādūke śīrasi nyasya rāmam pratyudyato 'grajam
 09100362 nandigrāmāt svaśibirādgītavāditraniḥsvanaiḥ
 09100371 brahmagoṣeṇa ca muhuḥ paṭhadbhirbrahmavādibhiḥ
 09100372 svarṇakakṣapatākābhirhaimaiścitradhvajai rathaiḥ
 09100381 sadaśvai rukmasannāhairbhataiḥ puraṭavarmabhiḥ
 09100382 śreṇībhirvāramukhyābhirbhr̥tyaiścaiva padānugaiḥ
 09100391 pārameṣṭhyānyupādāya paṇyānyuccāvacāni ca
 09100392 pādayornyapatat premṇā praklinnahṛdayekṣaṇaḥ
 09100401 pādūke nyasya purataḥ prāñjalirbāṣpalocanaḥ
 09100402 tamāśliṣya ciram dorbhyām snāpayan netrajairjalaiḥ
 09100411 rāmo lakṣmaṇasītābhyām viprebhyo ye 'rhasattamāḥ
 09100412 tebhyaḥ svayam namaścakre prajābhīśca namaskṛtaḥ
 09100421 dhunvanta uttarāsaṅgān patim vīkṣya cirāgatam
 09100422 uttarāḥ kosalā mālyaiḥ kiranto nanṛturmudā
 09100431 pādūke bharato 'gṛhṇāc cāmaravyajanottame
 09100432 vibhīṣaṇaḥ sasugrīvaḥ śvetacchatram marutsutaḥ
 09100441 dhanurniṣaṅgān chatrugṇaḥ sītā tīrthakamaṇḍalum
 09100442 abibhradaṅgadaḥ khaḍgaṃ haimam carmarkṣarāṇ nṛpa
 09100451 puṣpakastho nutaḥ strībhiḥ stūyamānaśca vandibhiḥ
 09100452 vireje bhagavān rājan grahaiścandra ivoditāḥ
 09100461 bhrātr̥abhinanditāḥ so 'tha sotsavam prāviśat purīm

09100462 praviśya rājabhavanam gurupatnīḥ svamātaram
 09100471 gurūn vayasyāvarajān pūjitaḥ pratyapūjayat
 09100472 vaidehī lakṣmaṇāścaiva yathāvat samupeyatuh
 09100481 putrān svamātarastāstu prāṇāmstanva ivotthitāḥ
 09100482 āropyānke 'bhiṣiṅcanyo bāṣpaughairvijahuḥ śucaḥ
 09100491 jaṭā nirmucya vidhivat kulavṛddhaiḥ samam guruḥ
 09100492 abhyaṣiṅcadyathaivendram catuḥsindhujalādibhiḥ
 09100501 evam kṛtaśiraḥsnānaḥ suvāsāḥ sragvyalaṅkṛtaḥ
 09100502 svalaṅkṛtaiḥ suvāsobhirbhrātr̥bhirbhāryayā babhau
 09100511 agrahīdāsanam bhrātr̥a praṇipatya prasāditaḥ
 09100512 prajāḥ svadharmaniratā varṇāśramaguṇānvitāḥ
 09100513 jugopa pitṛvadrāmo menire pitaram ca tam
 09100521 tretāyām vartamānāyām kālaḥ kṛtasamo 'bhavat
 09100522 rāme rājani dharmajñe sarvabhūtasukhāvahe
 09100531 vanāni nadyo girayo varṣāni dvīpasindhavaḥ
 09100532 sarve kāmādughā āsan prajānām bhatararṣabha
 09100541 nādhivyādhiparāglāni duḥkhaśokabhayaklamāḥ
 09100542 mṛtyuścānicchatām nāsīdrāme rājanyadhokṣaje
 09100551 ekapatnīvratadharo rājarsīcaritaḥ śuciḥ
 09100552 svadharmanam gr̥hamedhīyam śikṣayan svayamācarat
 09100561 premṇānuvṛtṭyā śīlena praśrayāvanatā satī
 09100562 bhīyā hriyā ca bhāvajñā bhartuḥ sītāharan manah
 09110010 śrīśuka uvāca
 09110011 bhagavān ātmanātmānam rāma uttamakalpakaiḥ
 09110012 sarvadevamayam devamīje 'thācāryavān makhaiḥ
 09110021 hotre 'dadāddīśam prācīm brahmaṇe dakṣiṇām prabhuḥ
 09110022 adhvaryave pratīcīm vā uttarām sāmagāya saḥ
 09110031 ācāryāya dadau śeṣam yāvatī bhūstadantarā
 09110032 anyamāna idam kṛtsnam brāhmaṇo 'rhati niḥspr̥haḥ
 09110041 ityayam tadalaṅkāra vāsobhyāmavaśeṣitaḥ
 09110042 tathā rājñyapi vaidehī saumaṅgalyāvaśeṣitā
 09110051 te tu brāhmaṇadevasya vātsalyam vīkṣya samstutam
 09110052 prītāḥ klīnnadhiyastasmai pratyarpyedam babhāṣire
 09110061 aprattam nastvayā kim nu bhagavan bhuvaneśvara
 09110062 yan no 'ntarhrdayam viśya tamo hamsi svarociṣā
 09110071 namo brahmaṇyadevāya rāmāyākunṭhamedhase
 09110072 uttamaślokadhuryāya nyastadaṇḍarpitāṅghraye
 09110081 kadācil lokajijñāsurgūḍho rātryāmalakṣitaḥ
 09110082 caran vāco 'śṛṇodrāmo bhāryāmuddīśya kasyacit
 09110091 nāham bibharmi tvām duṣṭāmasatīm paraveśmagām
 09110092 straiṇo hi bibhṛyāt sītām rāmo nāham bhaje punah
 09110101 iti lokādbahumukhāddurārādhyādasamvidah
 09110102 patyā bhītena sā tyaktā prāptā prācetasāśramam
 09110111 antarvatnyāgate kāle yamau sā suṣuve sutau
 09110112 kuśo lava iti khyātau tayoścakre kriyā muniḥ
 09110121 aṅgadaścitraketuśca lakṣmaṇasyātmajau smṛtau
 09110122 takṣaḥ puṣkala ityāstām bharatasya mahīpate
 09110131 subāhuḥ śrutasenaśca śatrughnasya babhūvatuḥ
 09110132 gandharvān koṭiśo jaghne bhurato vijaye diśam
 09110141 tadīyam dhanamānīya sarvam rājñe nyavedayat
 09110142 śatrughnaśca madhoḥ putram lavaṇam nāma rākṣasam
 09110143 hatvā madhuvane cakre mathurām nāma vai purīm
 09110151 munau nikṣipyā tanayau sītā bhartr̥a vivāsītā
 09110152 dhyāyantī rāmacaraṇau vivaram praviveśa ha
 09110161 tac chrutvā bhagavān rāmo rundhannapi dhiyā śucaḥ
 09110162 smaramstasyā guṇāmstāmstān nāśaknodroddhumīśvaraḥ
 09110171 strīpumprasaṅga etādr̥k sarvatra trāsamāvahaḥ
 09110172 apīśvarāṇām kimuta grāmyasya gr̥hacetasah
 09110181 tata ūrdhvam brahmacyam dhāryannajuhot prabhuḥ
 09110182 trayodaśābdasāhasramagnihotramakhaṇḍitam
 09110191 smarātām hṛdi vinyasya viddham daṇḍakakaṇṭakaiḥ
 09110192 svapādapallavam rāma ātmajyotiragāt tataḥ
 09110201 nedam yaśo raghupateḥ surayācñayātta
 09110202 līlātanoradhikasāmyavimuktadhāmnaḥ
 09100203 rakṣovadhō jaladhibandhanamastrapūgaiḥ

09100204 kim tasya śatruhanane kapayah sahāyāḥ
 09110211 yasyāmalaṁ nṛpasadaḥsu yaśo 'dhunāpi
 09110212 gāyantyaghaghnamṛṣayo digibhendrapaṭṭam
 09110213 taṁ nākapālavasupālakirīṭajūṣṭa
 09110214 pādāmbujam raghupatim śaraṇam prapadye
 09110221 sa yaiḥ sprṣṭo 'bhidrṣṭo vā samviṣṭo 'nugato 'pi vā
 09110222 kosalāste yayuḥ sthānam yatra gacchanti yoginaḥ
 09110231 puruṣo rāmacaritam śraṇairupadhārayan
 09110232 anṛsamsyaparo rājan karmabandhairvimucyate
 09110240 śrīrājovāca
 09110241 katham sa bhagavān rāmo bhrāt-n vā svayamātmanah
 09110242 tasmin vā te 'nvavartanta prajāḥ paurāśca īśvare
 09110250 śrībādarāyaṇiruvāca
 09110251 athādiśaddigvijaye bhrāt-mstribhuvaneśvaraḥ
 09110252 ātmānam darśayan svānām purīmaikṣata sānugaḥ
 09110261 āsiktamārgām gandhodaiḥ kariṇām madaśīkaraiḥ
 09110262 svāminam prāptamālokyā mattām vā sutarāmiva
 09110271 prāsādagopurasabhā caityadevagrḥhādiṣu
 09110272 vinyastahemakalaśaiḥ patākābhiśca maṇḍitām
 09110281 pūgaiḥ savṛntai rambhābhiḥ paṭṭikābhiḥ suvāsasām
 09110282 ādarśairamśukaiḥ sragbhiḥ kṛtakautukatoraṇām
 09110291 tamupeyustatra tatra paurā arhaṇapāṇayah
 09110292 āśiṣo yuyujurdeva pāhīmām prak tvayoddhṛtām
 09110301 tataḥ prajā vīkṣya patim cirāgataṁ didṛkṣayotsrṣṭagrḥhāḥ striyo narāḥ
 09110302 āruhya harmyaṇyaravindalocanam atrṛptanetrāḥ kusumairavākiran
 09110311 atha praviṣṭaḥ svagrḥham juṣṭam svaiḥ pūrvarājabhiḥ
 09110312 anantākhilakoṣādhyamanarghyoruparicchadam
 09110321 vidrumodumbaradvāirvaidūryastambhapaṅktibhiḥ
 09110322 sthalairmārakataiḥ svacchairbhrājatsphaṭikabhittibhiḥ
 09110331 citrasragbhiḥ paṭṭikābhirvāsomaṇigaṇāmśukaiḥ
 09110332 muktāphalaiścidullāsaiḥ kāntakāmopapattibhiḥ
 09110341 dhūpadīpaiḥ surabhibhirmaṇḍitam puṣpamaṇḍanaiḥ
 09110342 strīpumbhiḥ surasaṅkāśairjuṣṭam bhūṣaṇabhūṣaṇaiḥ
 09110351 tasmin sa bhagavān rāmaḥ snigdhayā priyayeṣṭayā
 09110352 reme svārāmadhīrāṇāmṛṣabhaḥ sītayā kila
 09110361 bubhujē ca yathākālam kāmān dharmamapīḍayan
 09110362 varṣapūgān bahūn nṛṇāmabhidhyātānghripallavaḥ
 09120010 śrīśuka uvāca
 09120011 kuśasya cātithistasmān niśadhastatsuto nabhaḥ
 09120012 puṇḍarīko 'tha tatputraḥ kṣemadhanvābhavat tataḥ
 09120021 devānikastato 'nīhaḥ pāriyātro 'tha tatsutaḥ
 09120022 tato balasthalastasmādvajranābho 'rkasambhavaḥ
 09120031 saganastatsutastasmādvihṛtiścābhavat sutaḥ
 09120032 tato hiraṇyanābho 'bhūdyogācāryastu jaimineḥ
 09120041 śiṣyaḥ kauśalya ādhyātmaṁ yājñavalkyo 'dhyagādyataḥ
 09120042 yogaṁ mahodayamṛṣirḥṛdayagranthibhedakam
 09120051 puṣpo hiraṇyanābhasya dhruvasandhistato 'bhavat
 09120052 sudarśano 'thāgnivarnaḥ śīghrastasya maruḥ sutaḥ
 09120061 so 'sāv āste yogasiddhaḥ kalāpagraṁamāsthitaḥ
 09120062 kalerante sūryavaṁśam naṣṭam bhāvayitā punaḥ
 09120071 tasmāt prasūrutastasya sandhistasyāpyamarsaṇaḥ
 09120072 mahasvāmstatsutastasmādvīsvabāhurajāyata
 09120081 tataḥ prasenajit tasmāt takṣako bhavitā punaḥ
 09120082 tato bṛhadbalo yastu pitrā te samare hataḥ
 09120091 ete hīkṣvākubhūpālā atītāḥ śṛṇv anāgatān
 09120092 bṛhadbalasya bhavitā putro nāmnā bṛhadraṇaḥ
 09120101 ūrukriyaḥ sutastasya vatsavṛddho bhaviṣyati
 09120102 prativyomastato bhānurdivāko vāhinīpatiḥ
 09120111 sahadevastato vīro bṛhadaśvo 'tha bhānumān
 09120112 pratikāśvo bhānumataḥ supratīko 'tha tatsutaḥ
 09120121 bhavitā marudevo 'tha sunakṣatro 'tha puṣkaraḥ
 09120122 tasyāntarikṣastatputraḥ sutapāstadamitrajit
 09120131 bṛhadrājastu tasyāpi barhistasmāt kṛtāñjayaḥ
 09120132 raṇaṇjayastasya sutaḥ sañjāyo bhavitā tataḥ
 09120141 tasmāc chākya 'tha śuddhodo lāṅgalastatsutaḥ smṛtaḥ

09120142 tataḥ prasenajit tasmāt kṣudrako bhavitā tataḥ
 09120151 ranako bhavitā tasmāt surathastanayastataḥ
 09120152 sumitro nāma niṣṭhanta ete bārhadbālānvayāḥ
 09120161 ikṣvākūṇāmayaṁ vaṁśaḥ sumitrānto bhaviṣyati
 09120162 yatastaṁ prāpya rājānaṁ saṁsthāṁ prāpsyati vai kalau
 09130010 śrīśuka uvāca
 09130011 nimirikṣvākutanayo vasiṣṭhamavṛtartvijam
 09130012 ārabhya satraṁ so 'pyāha śakreṇa prāg vṛto 'smi bhoḥ
 09130021 taṁ nirvartyāgamisyāmi tāvan mām pratipālaya
 09130022 tūṣṇīmāsīdgrhapatih so 'pīndrasyākaron makham
 09130031 nimittaścalamidam vidvān satramārabhatāmātmavān
 09130032 ṛtvigbhiraparaistāvan nāgamadyāvata guruḥ
 09130041 śiṣyavyatikramam vīkṣya taṁ nirvartyāgato guruḥ
 09130042 aśapat patatāddeho nimeḥ paṇḍitamāninaḥ
 09130051 nimiḥ pratidadau śāpaṁ gurave 'dharmavartine
 09130052 tavāpi patatāddeho lobhāddharmamajānataḥ
 09130061 ityutsarja svam deham nimiradhyātmakovidāḥ
 09130062 mitrāvaruṇayorjajñe urvaśyām prapitāmahaḥ
 09130071 gandhavastuṣu taddeham nidhāya munisattamāḥ
 09130072 samāpte satrayāge ca devān ūcuḥ samāgatān
 09130081 rājño jīvatu deho 'yam prasannāḥ prabhavo yadi
 09130082 tathetyukte nimiḥ prāha mā bhūn me dehabandhanam
 09130091 yasya yogam na vāñchanti viyogabhayakātarāḥ
 09130092 bhajanti caraṇāmbhojam munayo harimedhasaḥ
 09130101 deham nāvarurutse 'ham duḥkhaśokabhayāvaham
 09130102 sarvatrāsya yato mrtyurmatsyānāmudake yathā
 09130110 devā ūcuḥ
 09130111 videha uṣyatām kāmaṁ locaneṣu śarīriṇām
 09130112 unmeṣaṇanimeṣābhyām laksito 'dhyātmasamsthitaḥ
 09130121 arājakabhayaṁ n-ṇām manyamānā maharṣayaḥ
 09130122 deham mamanthuḥ sma nimeḥ kumāraḥ samajāyata
 09130131 janmanā janakaḥ so 'bhūdvaidehastu videhajaḥ
 09130132 mithilo mathanāj jāto mithilā yena nirmita
 09130141 tasmādudāvasustasya putro 'bhūn nandivardhanaḥ
 09130142 tataḥ suketustasyāpi devarāto mahīpate
 09130151 tasmādbṛhadrathastasya mahāvīryaḥ sudhrtpitā
 09130152 sudhrterdhrṣṭaketurvai haryaśvo 'tha marustataḥ
 09130161 maroḥ pratīpakastasmāj jātaḥ kṛtaratho yataḥ
 09130162 devamīdhastasya putro viśruto 'tha mahādhṛtiḥ
 09130171 kṛtirāstatastasmān mahāromā ca tatsutaḥ
 09130172 svarṇaromā sutastasya hrasvaromā vyajāyata
 09130181 tataḥ śīradhvajo jajñe yajñārtham karṣato mahīm
 09130182 sītā śīrāgrato jātā tasmāt śīradhvajaḥ smṛtaḥ
 09130191 kuśadhvajastasya putrastato dharmadhvajo nrpaḥ
 09130192 dharmadhvajasya dvau putrau kṛtadhvajamitadhvajau
 09130201 kṛtadhvajāt keśidhvajaḥ khāṇḍikyastu mitadhvajāt
 09130202 kṛtadhvajasuto rājannātmavidyāviśāradaḥ
 09130211 khāṇḍikyaḥ karmatattvajño bhītaḥ keśidhvajāddrutaḥ
 09130212 bhānumāmstasya putro 'bhūc chatadyumnastu tatsutaḥ
 09130221 śucistu tanayastasmāt sanadvājaḥ suto 'bhavat
 09130222 ūrjaketuḥ sanadvājādajo 'tha purujit sutaḥ
 09130231 ariṣṭanemistasyāpi śrutāyustat supārśvakaḥ
 09130232 tataścitraratho yasya kṣemādhirmithilādhipaḥ
 09130241 tasmāt samarathastasya sutaḥ satyarathastataḥ
 09130242 āsīdupagurustasmādupagupto 'gnisambhavaḥ
 09130251 vasvananto 'tha tatputro yuyudho yat subhāṣaṇaḥ
 09130252 śrutastato jayastasmādvijayo 'smādrtaḥ sutaḥ
 09130261 śunakastatsuto jajñe vītahavyo dhṛtistataḥ
 09130262 bahulāśvo dhṛtestasya kṛtirasya mahāvaśī
 09130271 ete vai maithilā rājannātmavidyāviśāradaḥ
 09130272 yogeśvaraprasādena dvandvairmuktā grheṣv api
 09140010 śrīśuka uvāca
 09140011 athātaḥ śrūyatām rājan vaṁśaḥ somasya pāvanaḥ
 09140012 yasminnailādayo bhūpāḥ kīrtyante puṇyakīrtayaḥ
 09140021 sahasraśirasah pumso nābhiradasaroruhāt

09140022 jātasyāsīt suto dhāturatriḥ pitṛsamo guṇaiḥ
 09140031 tasya dṛgbhyo 'bhavat putraḥ somo 'mṛtamayaḥ kila
 09140032 viprauṣadhyuḍugaṇānām brahmaṇā kalpitaḥ patih
 09140041 so 'yajadrājasūyena vijitya bhuvanatrāyam
 09140042 patnīm bṛhaspaterdarpāt tārām nāmāharadbalāt
 09140051 yadā sa devaguruṇā yācito 'bhīkṣṇaśo madāt
 09140052 nātyajat tatkr̥te jajñe suradānavavigrahaḥ
 09140061 śukro bṛhaspaterdveṣādagrahīt sāsuroḍupam
 09140062 haro gurusutam̄ snehāt sarvabhūtagaṇāvṛtaḥ
 09140071 sarvadevagaṇopeto mahendro gurumanvayāt
 09140072 surāsuravināśo 'bhūt samarastārakāmayaḥ
 09140081 nivedito 'thāṅgirasā somam̄ nirbhartsya viśvakṛt
 09140082 tārām svabhartre prāyacchadantarvatnīmavait patih
 09140091 tyaja tyajāśu duṣprajñe matkṣetrādāhitam̄ paraiḥ
 09140092 nāham̄ tvām̄ bhasmasāt kuryām̄ striyam̄ sātānike 'sati
 09140101 tatyāja vr̥ḍitā tārā kumāram̄ kanakaprabham
 09140102 spr̥hāmāṅgirasāścakre kumāre soma eva ca
 09140111 mamāyam̄ na tavetyuccaistasmin vivadamānayoḥ
 09140112 papracchurṣayo devā naivoce vr̥ḍitā tu sā
 09140121 kumāro mātaram̄ prāha kupito 'līkalajjayā
 09140122 kim̄ na vacasyasadvr̥tte ātmāvadyam̄ vadāśu me
 09140131 brahmā tām̄ raha āhūya samaprākṣic̄ ca sātṅvayan
 09140132 somasyetyāha śanakaiḥ somastam̄ tāvadagrahīt
 09140141 tasyātmayonirakṛta budha ityabhidhām̄ nṛpa
 09140142 buddhyā gambhīrayā yena putreṇāpoḍurāṅ mudam
 09140151 tataḥ purūravā jajñe ilāyām̄ ya udāhṛtaḥ
 09140152 tasya rūpagaṇaudārya śīladraviṇavikramān
 09140161 śrutvorvaśīndrabhavane gīyamānān surarṣiṇā
 09140162 tadantikamupeyāya devī smaraśarārditā
 09140171 mitrāvaruṇayoḥ śāpādāpannā naralokatām̄
 09140172 niśamya puruṣaśreṣṭham̄ kandarpamiva rūpiṇam
 09140173 dhṛtīm̄ viṣṭabhya lalanā upatasthe tadantike
 09140181 sa tām̄ vilokya nṛpatirharsēnotphullalocanaḥ
 09140182 uvāca ślakṣṇayā vācā devīm̄ hr̥ṣṭatanūruhaḥ
 09140190 śrīrājovāca
 09140191 svāgataṁ te varārohe āsyatām̄ karavāma kim
 09140192 samramasva mayā sākaṁ ratirnau śāśvatih̄ samāḥ
 09140200 urvaśyuvāca
 09140201 kasyāstvayi na sajjeta mano dṛṣṭiśca sundara
 09140202 yadaṅgāntaramāsādya cyavate ha riraṁsayā
 09140211 etāv uraṇakau rājan nyāsau rakṣasva mānada
 09140212 samram̄sye bhavatā sākaṁ ślāghyaḥ strīṇām̄ varaḥ smṛtaḥ
 09140221 ghṛtam̄ me vīra bhakṣyam̄ syān nekṣe tvānyatra maithunāt
 09140222 vivāsasam̄ tat tatheti pratipede mahāmanāḥ
 09140231 aho rūpamahō bhāvo naralokavimohanam
 09140232 ko na seveta manujo devīm̄ tvām̄ svayamāgatām̄
 09140241 tayā sa puruṣaśreṣṭho ramayantya yathārhtaḥ
 09140242 reme suravihāreṣu kāmam̄ caitrarathādiṣu
 09140251 ramamāṇastayā devyā padmakiñjalkagandhayā
 09140252 tanmukhāmodamuṣito mumude 'hagaṇān bahūn
 09140261 apaśyannurvaśīmindro gandharvān samacodayat
 09140262 urvaśīrahitam̄ mahyamāsthānam̄ nātiśobhate
 09140271 te upetya mahārātre tamasi pratyupasthite
 09140272 urvaśyā uraṇau jahrurnyastau rājani jāyayā
 09140281 niśamyākranditam̄ devī putrayornīyamānayoḥ
 09140282 hatāsmyaḥam̄ kunāthena napuṁsā vīramānīnā
 09140291 yadvīśrambhādahaṁ naṣṭā hr̥tāpatyā ca dasyubhiḥ
 09140292 yaḥ śete niśi santrasto yathā nārī divā pumān
 09140301 iti vāksāyakairbiddhaḥ pratottrairiva kuñjaraḥ
 09140302 niśi nistriṁśamādāya vivastro 'bhyadravadruṣā
 09140311 te visṛjyoraṇau tatra vyadyotanta sma vidyutaḥ
 09140312 ādāya meṣāv āyāntam̄ nagnamaikṣata sā patim
 09140321 ailo 'pi śayane jāyāmapaśyan vimanā iva
 09140322 taccitto vihvalaḥ śocan babhrāmonmattavan mahīm
 09140331 sa tām̄ vīkṣya kurukṣetre sarasvatyām̄ ca tatsakhīḥ

09140332 pañca prahr̥ṣṭavadanaḥ prāha sūktam purūravāḥ
 09140341 aho jāye tiṣṭha tiṣṭha ghore na tyaktumarhasi
 09140342 mām tvamadyāpyanirvṛtya vacāmsi kṛṇavāvahai
 09140351 sudeho 'yam patatyatra devi dūram hr̥tastvayā
 09140352 khādantyenam vṛkā ḡdhrāstvatprasādasya nāspadam
 09140360 urvaśyuvāca
 09140361 mā mṛthāḥ puruṣo 'si tvam mā sma tvādyurvṛkā ime
 09140362 kvāpi sakhyam na vai strīṇām vṛkāṇām hr̥dayam yathā
 09140371 striyo hyakarūṇaḥ krūrā durmarṣāḥ priyasāhasāḥ
 09140372 ghnantyalpārthe 'pi viśrabdham patim bhr̥taramapyuta
 09140381 vidhāyālikaviśrambhamajñeṣu tyaktasauhr̥dāḥ
 09140382 navam navamabhīpsantyaḥ puṁścalyaḥ svairavṛttayaḥ
 09140391 samvatsarānte hi bhavān ekarātram mayeśvaraḥ
 09140392 raṁsyatyapatyāni ca te bhaviṣyantyaparāṇi bhoḥ
 09140401 antarvatnīmupālaksya devīm sa prayayau purīm
 09140402 punastatra gato 'bdānte urvaśīm vīramātaram
 09140411 upalabhya mudā yuktaḥ samuvāsa tayā niśam
 09140412 athainamurvaśi prāha kṛpaṇam virahāturam
 09140421 gandharvān upadhāvemāmstubhyaṁ dāsyanti māmiti
 09140422 tasya samstuvatastuṣṭā agnisthālīm dadurnṛpa
 09140423 urvaśīm manyamānastām so 'budhyata caran vane
 09140431 sthālīm nyasya vane gatvā ḡḥān ādhyāyato niśi
 09140432 tretāyām sampravṛttāyām manasi trayyavartata
 09140441 sthālīsthānam gato 'śvattham śamīgarbham vilakṣya saḥ
 09140442 tena dve araṇi kṛtvā urvaśīlokakāmyayā
 09140451 urvaśīm mantrato dhyāyannadharāraṇimuttarām
 09140452 ātmānamubhayormadhye yat tat prajananam prabhuḥ
 09140461 tasya nirmanthanāj jāto jātavedā vibhāvasuḥ
 09140462 trayyā sa vidyayā rājñā putratve kalpitastrivṛt
 09140471 tenāyajata yajñeśam bhagavantamadhokṣajam
 09140472 urvaśīlokamanvicchan sarvadevamayam harim
 09140481 eka eva purā vedāḥ praṇavaḥ sarvavāṇmayāḥ
 09140482 devo nārāyaṇo nānya eko 'gnirvarṇa eva ca
 09140491 purūravasa evāsīt trayī tretāmukhe nṛpa
 09140492 agninā prajayā rājā lokam gāndharvameyivān
 09150010 śrībādarāyaṇiruvāca
 09150011 ailasya corvaśīgarbhāt ṣaḍ āsannātmaajā nṛpa
 09150012 āyuh śrutāyuh satyāyū rayo 'tha vijayo jayaḥ
 09150021 śrutāyorvasumān putraḥ satyāyośca śrutañjayāḥ
 09150022 rayasya suta ekaśca jayasya tanayo 'mitaḥ
 09150031 bhīmastu vijayasyātha kāñcano hotrakastataḥ
 09150032 tasya jahnuḥ suto gaṅgām gaṅdūṣikṛtya yo 'pibat
 09150033 jahnostu purustasyātha balākaścātmaajo 'jakaḥ
 09150041 tataḥ kuśaḥ kuśasyāpi kuśāmbustanayo vasuḥ
 09150042 kuśanābhaśca catvāro gādhirāsīt kuśāmbujaḥ
 09150051 tasya satyavatīm kanyāmṛcīko 'yācata dvijaḥ
 09150052 varam visadṛśam matvā gādhirbhārgavamabravīt
 09150061 ekataḥ śyāmakarṇānām hayānām candravarcaśam
 09150062 sahasram dīyatām śulkaṁ kanyāyāḥ kuśikā vayam
 09150071 ityuktastanmataṁ jñātvā gataḥ sa varuṇāntikam
 09150072 ānīya dattvā tām aśvān upayeme varānanām
 09150081 sa ṛṣiḥ prārthitaḥ patnyā śvaśrvā cāpatyakāmyayā
 09150082 śrapayitvobhayairmantraīscarum snātum gato munih
 09150091 tāvat satyavatī mātṛā svacarum yācitā satī
 09150092 śreṣṭham matvā tayāyacchan mātṛe mātṛadāt svayam
 09150101 tadviditvā munih prāha patnīm kaṣṭamakāraṣiḥ
 09150102 ghero daṇḍadharāḥ putro bhr̥tā te brahmavittamaḥ
 09150111 prasāditaḥ satyavatya maivam bhūriti bhārgavaḥ
 09150112 atha tarhi bhavet pautrojamadagnistato 'bhavat
 09150121 sā cābhūt sumahatpuṇyā kauśikī lokapāvanī
 09150122 reṇoḥ sutām reṇukām vai jamadagniruvāha yām
 09150131 tasyām vai bhārgavaṛṣeḥ sutā vasumadādayaḥ
 09150132 yavīyān jajña eteṣām rāma ityabhiviśrutaḥ
 09150141 yamāhurvāsudevāmśam haihayānām kulāntakam
 09150142 triḥsaptakṛtvo ya imām cakre niḥkṣatriyām mahīm

09150151 dr̥ptam̐ kṣatram̐ bhuvo bhāramabrahmaṇyamanīnaśat
 09150152 rajastamovṛtamahan phalgunyapi kṛte 'mhasi
 09150160 śrīrājavāca
 09150161 kim̐ tadam̐ho bhagavato rājanyairajitātmaḥ
 09150162 kṛtam̐ yena kulam̐ naṣtam̐ kṣatriyāṇāmabhīkṣaśaḥ
 09150170 śrībādarāyaṇiruvāca
 09150171 haihayānāmādhipatirarjunah̐ kṣatriyarṣabhah̐
 09150172 dattam̐ nārāyaṇāmśāmśamārādhyā parikarmabhiḥ
 09150181 bāhūn daśaśatam̐ lebhe durdharsatvamarāṭiṣu
 09150182 avyāhatendriyaujah̐ śrī tejavīryayaśobalam
 09150191 yogeśvaratvamaiśvaryaṁ guṇā yatrāṇimādayah̐
 09150192 cacāravyāhatagatirlokeṣu pavano yathā
 09150201 strīratnairāvṛtaḥ krīḍan revāmbhasi madotkataḥ
 09150202 vaijayantīm̐ srajam̐ bibhradrurrodha saritam̐ bhujaiḥ
 09150211 viplāvitam̐ svaśībiraṁ pratisrotaḥsarijjalaiḥ
 09150212 nāmṛṣyat tasya tadvīryam̐ vīramānī daśānanah̐
 09150221 gr̥hīto līlayā strīṇām̐ samakṣam̐ kṛtakilbiṣaḥ
 09150222 māhiṣmatyām̐ sanniruddho mukto yena kapiryathā
 09150231 sa ekadā tu mṛgayām̐ vicaran vijane vane
 09150232 yadṛcchayāśramapadam̐ jamadagnerupāviśat
 09150241 tasmai sa naradevāya munirarhaṇamāharat
 09150242 sasainyāmātyavāhāya haviṣmatyā tapodhanah̐
 09150251 sa vai ratnam̐ tu taddr̥ṣtvā ātmaśvaryaṭiśāyanam
 09150252 tan nādriyatāgnihotryām̐ sābhilāṣaḥ sahaihayah̐
 09150261 havirdhānīmṛṣerdarpān narān hartumacodayat
 09150262 te ca māhiṣmatīm̐ ninyuḥ savatsām̐ krandatīm̐ balāt
 09150271 atha rājani niryāte rāma āśrama āgataḥ
 09150272 śrutvā tat tasya daurātmyam̐ cukrodhāhīrivāhataḥ
 09150281 ghoramādāya paraśum̐ satūṇam̐ varma karmukam
 09150282 anvadhāvata durmarṣo mṛgendra iva yūthapam
 09150291 tamāpatantam̐ bhṛguvaryamojasā dhanurdharam̐ bāṇaparaśvadhāyudham
 09150292 aiṇeyacarmām̐baramarkadhāmabhir yutam̐ jaṭābhirdadṛṣe purīm̐ viśan
 09150301 acodayaddhastirathāśvapattibhir gadāsibāṇarṣṭiśataghnīśaktibhiḥ
 09150302 akṣauhiṇīḥ saptadaśātibhīṣaṇās tā rāma eko bhagavān asūdayat
 09150311 yato yato 'sau praharatparaśvadhō mano 'nilaujāḥ paracakrasūdanah̐
 09150312 tataś tatas chinnabhujorukandharā nipetururvyām̐ hatasūtavāhanāḥ
 09150321 dṛṣtvā svasainyam̐ rudhiraughakardame raṇājire rāmakuṭhārasāyakaiḥ
 09150322 vivṛkṇavarmadhvajacāpavigraham̐ nipātitaṁ haihaya āpatadruṣā
 09150331 athārjunah̐ pañcaśateṣu bāhubhir dhanuḥṣu bāṇān yugapat sa sandadhe
 09150332 rāmāya rāmo 'strabhṛtām̐ samagraṇīs tānyekadhanveṣubhirācchinat samam
 09150341 punah̐ svahastairacalān mṛdhe 'nghripān utkṣipyā vegādabhidhāvato yudhi
 09150342 bhujān kuṭhāreṇa kaṭhoraneminā ciccheda rāmaḥ prasabham̐ tv aheriva
 09150351 kṛttabāhoḥ śirastasya gireḥ śṛṅgamivāharat
 09150352 hate pītari tatputrā ayutam̐ dudruvurbhayāt
 09150361 agnihotrīmupāvartya savatsām̐ paravīrahā
 09150362 samupetyāśramam̐ pītre parikliṣtām̐ samarpayat
 09150371 svakarma tat kṛtam̐ rāmaḥ pītre bhrātṛbhya eva ca
 09150372 varṇayāmāsa tac chrutvājamadagnirabhāṣata
 09150381 rāma rāma mahābāho bhavān pāpamakāraṣīt
 09150382 avadhīn naradevam̐ yat sarvadevamayaṁ vṛthā
 09150391 vyaṁ hi brāhmaṇāstāta kṣamayārhaṇatām̐ gatāḥ
 09150392 yayā lokagururdevah̐ pārameṣṭhyamagāt padam
 09150401 kṣamayā rocate lakṣmīrbrāhmī saurī yathā prabhā
 09150402 kṣamiṇāmāśu bhagavām̐stusyate harirīśvaraḥ
 09150411 rājño mūrdhābhiṣiktasya vadho brahmavadhādguruh̐
 09150412 tīrthasamsevayā cāmho jahyaṅgācyutacetanaḥ
 09160010 śrīśuka uvāca
 09160011 pitropaśikṣito rāmastatheti kurunandana
 09160012 samvatsaram̐ tīrthayātrām̐ caritvāśramamāvrajat
 09160021 kadācidreṇukā yātā gaṅgāyām̐ padmamālinam
 09160022 gandharvarājam̐ krīḍantamapsarobhirapaśyata
 09160031 vilokayantī krīḍantamudakārtham̐ nadīm̐ gatā
 09160032 homavelām̐ na sasmāra kiñcic citrarathasprhā
 09160041 kālātyayam̐ tam̐ vilokya muneḥ śāpaviśaṅkitā
 09160042 āgatyā kalaśam̐ tasthau purodhāya kṛtāñjaliḥ

09160051 vyabhicāram munirjñātvā patnyāḥ prakupito 'bravīt
 09160052 ghnatainām putrakāḥ pāpāmityuktāste na cakrire
 09160061 rāmaḥ sañcoditaḥ pitrā bhrāt-n mātṛā sahāvadhīt
 09160062 prabhāvajño muneḥ samyak samādhestapasaśca saḥ
 09160071 vareṇa cchandayāmāsa prītaḥ satyavatīsutaḥ
 09160072 vavre hatānām rāmo 'pi jīvitam cāsmṛtiṃ vadhe
 09160081 uttasthuste kuśalino nidrāpāya ivāñjasā
 09160082 piturvidvāṃstapovīryam rāmaścakre suhr̥dvadham
 09160091 ye 'rjunasya sutā rājan smarantaḥ svapiturvadham
 09160092 rāmavīryaparābhūtā lebhire śarma na kvacit
 09160101 ekadāśramato rāme sabhrātari vanam gate
 09160102 vairam siṣādhaiṣavo labdhacchidrā upāgaman
 09160111 dṛṣṭvāgnyāgāra āsīnamāveśitadhiyam munim
 09160112 bhagavatyuttamaśloke jaghnuste pāpaniścayāḥ
 09160121 yācyamānāḥ kṛpaṇayā rāmamātrātidāruṇāḥ
 09160122 prasahya śira utkr̥tya ninyuste kṣatrabandhavaḥ
 09160131 reṇukā duḥkhaśokārtā nighnantiātmanamātmanā
 09160132 rāma rāmeti tāteti vicukrośoccakaiḥ satī
 09160141 tadupaśrutya dūrasthā hā rāmetyārtavat svanam
 09160142 tvarayāśramamāsādyā dadṛśuḥ pitaram hatam
 09160151 te duḥkharośamarṣarti śokavegavimohitaḥ
 09160152 hā tāta sādho dharmiṣṭha tyaktvāsmān svargato bhavān
 09160161 vilapyaivam piturdeham nidhāya bhrātr̥ṣu svayam
 09160162 pragṛhya paraśum rāmaḥ kṣatrāntāya mano dadhe
 09160171 gatvā māhiṣmatīm rāmo brahmagnavīhataśriyam
 09160172 teṣām sa śīrṣabhī rājan madhye cakre mahāgirim
 09160181 tadraktena nadīm ghorāmbrahmaṇyabhayāvahām
 09160182 hetum kṛtvā pitṛvadham kṣatre 'maṅgalakāriṇi
 09160191 triḥsaptakṛtvaḥ pṛthivīm kṛtvā niḥkṣatriyam prabhuḥ
 09160192 samantapañcake cakre śonitodān hradān nava
 09160201 pituḥ kāyena sandhāya śira ādāya barhiṣi
 09160202 sarvadevamayam devamātmānamayajan makhaiḥ
 09160211 dadau prācīm diśam hotre brahmaṇe dakṣiṇām diśam
 09160212 adhvaryave prācīm vai udgātre uttarām diśam
 09160221 anyebhyo 'vāntaradiśaḥ kaśyapāya ca madhyataḥ
 09160222 āryāvartamupadraṣṭre sadasyebhyastataḥ param
 09160231 tataścāvabhṛthasāna vidhūtāśeṣakilbiṣaḥ
 09160232 sarasvatyām mahānadyām reje vyabbhra ivāmśumān
 09160241 svadeham jamadagnistu labdhvā samjñānalakṣaṇam
 09160242 ṛṣiṇām maṇḍale so 'bhūt saptamo rāmapūjitaḥ
 09160251 jāmadagnyo 'pi bhagavān rāmaḥ kamalalocanaḥ
 09160252 āgāminyantare rājan vartayiṣyati vai bṛhat
 09160261 āste 'dyāpi mahendrādrau nyastadaṇḍaḥ praśāntadhīḥ
 09160262 upagīyamānacaritaḥ siddhagandharvacāraṇaiḥ
 09160271 evam bhṛguṣu viśvātmā bhagavān harirīśvaraḥ
 09160272 avatīrya param bhāram bhuvo 'han bahuśo nṛpān
 09160281 gādherabhūn mahātejāḥ samiddha iva pāvakaḥ
 09160282 tapasā kṣātramutsrjya yo lebhe brahmavarcasam
 09160291 viśvāmitrasya caivāsan putrā ekaśatam nṛpa
 09160292 madhyamastu madhucchandā madhucchandasa eva te
 09160301 putram kṛtvā śunaḥśepham devarātam ca bhārgavam
 09160302 ājīgartaṃ sutān āha jyeṣṭha eṣa prakalpyatām
 09160311 yo vai hariścandramakhe vikṛitaḥ puruṣaḥ paśuḥ
 09160312 stutvā devān prajeśādīn mumuce pāśabandhanāt
 09160321 yo rāto devayajane devairgādhiṣu tāpasāḥ
 09160322 devarāta iti khyātaḥ śunaḥśephastu bhārgavaḥ
 09160331 ye madhucchandaso jyeṣṭhāḥ kuśalam menire na tat
 09160332 aśapat tān muniḥ kruddho mleccā bhavata durjanāḥ
 09160341 sa hovāca madhucchandāḥ sārđham pañcāsatā tataḥ
 09160342 yan no bhavān sañjānīte tasmimstīṣṭhāmahe vayam
 09160351 jyeṣṭham mantradṛśam cakrustvāmanvañco vayam sma hi
 09160352 viśvāmitraḥ sutān āha vīravanto bhaviṣyatha
 09160353 ye mānam me 'nugṛhṇanto vīravantamakarta mām
 09160361 eṣa vaḥ kuśikā vīro devarātamamanvita
 09160362 anye cāṣṭakahārīta jayakratumadādayaḥ

09160371 evaṃ kauśikagotram tu viśvāmitraih pṛthagvidham
 09160372 pravaraṅtaramāpannam taddhi caivam prakalpitam
 09170010 śrībādarāyaṅiruvāca
 09170011 yaḥ purūravasaḥ putra āyustasyābhavan sutāḥ
 09170012 nahuṣaḥ kṣatravṛddhaśca rajī rābhaśca vīryavān
 09170021 anenā iti rājendra śṛṇu kṣatravṛdho 'nvayam
 09170022 kṣatravṛddhasutasyāsan suhotrasyātmajāstrayaḥ
 09170031 kāśyaḥ kuśo gr̥tsamada iti gr̥tsamadādabhūt
 09170032 śunakaḥ śaunako yasya bahvṛcapravaro munih
 09170041 kāśyasya kāśistatputro rāṣṭro dīrghatamaḥpitā
 09170042 dhanvantarirdīrghatamaśca āyurvedapravartakaḥ
 09170051 yajñabhug vāsudevāṃśaḥ smṛtamātrārtināśanaḥ
 09170052 tatputraḥ ketumān asya jajñe bhīmarathastataḥ
 09170061 divodāso dyumāṃstasmāt pratardana iti smṛtaḥ
 09170062 sa eva śatrujīdvatsa ṛtadhvaja itīritaḥ
 09170063 tathā kuvalayāśveti prokto 'larkādayastataḥ
 09170071 ṣaṣṭim varṣasahasrāṇi ṣaṣṭim varṣaśatāni ca
 09170072 nālarkādaparo rājan bubhujē medinīm yuvā
 09170081 alarkāt santatistasmāt sunītho 'tha nīketanaḥ
 09170082 dharmaketuḥ sutastasmāt satyaketurajāyata
 09170091 dhr̥ṣṭaketustatastasmāt sukumāraḥ kṣitīśvaraḥ
 09170092 vītihotro 'sya bhargo 'to bhārgabhūmirabhūn nṛpa
 09170101 itīme kāśayo bhūpāḥ kṣatravṛddhānvayāyinaḥ
 09170102 rābhasya rabhasaḥ putro gambhīraścākriyastataḥ
 09170111 tadgotram brahmavij jajñe śṛṇu vāṃśamanenasāḥ
 09170112 śuddhastataḥ śucistasmāc citrakṛddharmasārathiḥ
 09170121 tataḥ śāntarajo jajñe kṛtakṛtyaḥ sa ātmavān
 09170122 rajēḥ pañcaśatānyāsan putrāṅāmamitaujasām
 09170131 devairabhyarthito daityān hatvendrāyādādādivam
 09170132 indrastasmai punardattvā gr̥hītvā caraṇau rajēḥ
 09170141 ātmānamarpayāmāsa prahrādādyariśankitaḥ
 09170142 pitaryuparate putrā yācamānāya no daduḥ
 09170151 triviṣṭapam mahendrāya yajñabhāgān samādaduḥ
 09170152 guruṅā hūyamāne 'gnau balabhit tanayān rajēḥ
 09170161 avadhīdbhramśītān mārgān na kaścidavaśeṣitaḥ
 09170162 kuśāt pratiḥ kṣātravṛddhāt sañjayastatsuto jayaḥ
 09170171 tataḥ kṛtaḥ kṛtasyāpi jajñe haryabalo nṛpaḥ
 09170172 sahadēvastato hīno jayasenastu tatsutaḥ
 09170181 saṅkṛtistasya ca jayaḥ kṣatradharmā mahārathaḥ
 09170182 kṣatravṛddhānvayā bhūpā ime śṛṇv atha nāhuṣān
 09180010 śrīśuka uvāca
 09180011 yatiryayātiḥ saṃyātirāyatirviyatiḥ kṛtiḥ
 09180012 ṣaḍ ime nahuṣasyāśannindriyāṅīva dehinaḥ
 09180021 rājyaṃ naicchadyatiḥ pitrā dattam tatpariṅāmavit
 09180022 yatra praviṣṭaḥ puruṣa ātmānam nāvabudhyate
 09180031 pitari bhramśīte sthānādindrāṅyā dharsaṅāddvijaiḥ
 09180032 prāpīte 'jagaratvam vai yayātirabhavan nṛpaḥ
 09180041 catarṣv ādiśaddikṣu bhrāt-n bhrātā yavīyasaḥ
 09180042 kṛtadāro jugoporvīm kāvyasya vṛṣaparvaṅaḥ
 09180050 śrīrājovāca
 09180051 brahmarṣirbhagavān kāvyāḥ kṣatrabandhuśca nāhuṣaḥ
 09180052 rājanyaviprayoḥ kasmādvivāhaḥ pratilomakaḥ
 09180060 śrīśuka uvāca
 09180061 ekadā dānavendrasya śarmiṣṭhā nāma kanyakā
 09180062 sakhīśahasrasamyuktā guruputryā ca bhāminī
 09180071 devayānyā purodyāne puṣpitadrumasaṅkule
 09180072 vyacarat kalagītāli nalinīpuline 'balā
 09180081 tā jalāśayamāsādyā kanyāḥ kamalalocanāḥ
 09180082 tīre nyasya dukūlāni vijahruḥ siṅcatīrmithaḥ
 09180091 vīkṣya vrajantaṃ giriśaṃ saha devyā vṛṣasthitam
 09180092 sahasottīrya vāsāmsi paryadhurvīḍitāḥ striyaḥ
 09180101 śarmiṣṭhājānatī vāso guruputryāḥ samavyayat
 09180102 svīyam matvā prakupitā devayānīdamabravīt
 09180111 aho nirīkṣyatāmasyā dāsyāḥ karma hyasāmpratam
 09180112 asmaddhāryam dhṛtavatī śunīva haviradhvare

09180121 yairidaṁ tapasā sṛṣṭaṁ mukhaṁ puṁsaḥ parasya ye
 09180122 dhāryate yairiha jyotiḥ śivaḥ panthāḥ pradarsitaḥ
 09180131 yān vandantyupatiṣṭhante lokanāthāḥ sureśvarāḥ
 09180132 bhagavān api viśvātmā pāvanaḥ śrīniketanaḥ
 09180141 vyaṁ tatrāpi bhṛgavaḥ śiṣyo 'syā naḥ pitāsuraḥ
 09180142 asmaddhāryaṁ dhṛtavatī śūdro vedamivāsati
 09180151 evaṁ kṣipantīm śarmiṣṭhā guruputrīmabhāṣata
 09180152 ruṣā śvasantyuraṅgīva dharsitā daṣṭadacchadā
 09180161 ātmavṛttamavijñāya katthase bahu bhikṣuki
 09180162 kiṁ na pratīkṣase 'smākaṁ gr̥hān balibhujo yathā
 09180171 evaṁvidhaiḥ suparuṣaiḥ kṣiptvācāryasutām satīm
 09180172 śarmiṣṭhā prakṣipat kūpe vāsaścādāya manyunā
 09180181 tasyāṁ gatāyāṁ svagr̥haṁ yayātirmṛgayāṁ caran
 09180182 prāpto yadṛcchayā kūpe jalārthī tām dadarśa ha
 09180191 dattvā svamuttaram vāsastasyai rājā vivāsase
 09180192 gr̥hītvā pāṇinā pāṇimujjahāra dayāparaḥ
 09180201 taṁ vīramāhausānasī premanirbharayā girā
 09180202 rājamstvayā gr̥hīto me pāṇiḥ parapurañjaya
 09180211 hastagrāho 'paro mā bhūdgr̥hītāyāstvayā hi me
 09180212 eṣa īśakṛto vīra sambandho nau na pauruṣaḥ
 09180213 yadidaṁ kūpamagnāyā bhavato darśanaṁ mama
 09180221 na brāhmaṇo me bhavitā hastagrāho mahābhuja
 09180222 kacasya bārhaspatyasya śāpādyamaśapaṁ purā
 09180231 yayātiranabhipretaṁ daivopahṛtamātmanaḥ
 09180232 manastu tadgatam buddhvā pratijagrāha tadvacaḥ
 09180241 gate rājani sā dhīre tatra sma rudatī pituḥ
 09180242 nyavedayat tataḥ sarvamuktaṁ śarmiṣṭhayā kṛtam
 09180251 durmanā bhagavān kāvyāḥ paurohityaṁ vigarhayan
 09180252 stuvan vṛttim ca kāpotim duhitṛā sa yayau purāt
 09180261 vṛṣaparvā tamājñāya pratyanīkavivakṣitam
 09180262 gurum prasādayan mūrdhnā pādayoḥ patitaḥ pathi
 09180271 kṣaṇārdhamanyurbhagavān śiṣyaṁ vyācaṣṭa bhārgavaḥ
 09180272 kāmo 'syāḥ kriyatām rājan nainām tyaktumihotsahe
 09180281 tathetyavasthite prāha devayānī manogatam
 09180282 pitrā dattā yato yāsye sānugā yātu māmanu
 09180291 pitrā dattā devayānyai śarmiṣṭhā sānugā tadā
 09180292 svānām tat saṅkaṭaṁ vīkṣya tadarthasya ca gauravam
 09180293 devayānīm paryacarat strīśahasreṇa dāsavat
 09180301 nāhuṣāya sutām dattvā saha śarmiṣṭhayaśanā
 09180302 tamāha rājan charmiṣṭhāmādhāstalpe na karhicit
 09180311 vilokyauśanasīm rājañ charmiṣṭhā suprajām kvacit
 09180312 tameva vavre rahasi sakhyāḥ patimṛtau satī
 09180321 rājaputryārthito 'patye dharmam cāveksya dharmavit
 09180322 smaran chukravacaḥ kāle diṣṭamevābhyapadyata
 09180331 yadum ca turvasum caiva devayānī vyajāyata
 09180332 druhyum cānum ca pūrum ca śarmiṣṭhā vārṣaparvañ
 09180341 garbhasambhavamāsuryā bharturvijñāya mānini
 09180342 devayānī piturgehaṁ yayau krodhvimūrchitā
 09180351 priyāmanugataḥ kāmī vacobhirupamantrayan
 09180352 na prasādayitum śeke pādasamvāhanādibhiḥ
 09180361 śukrastamāha kupitaḥ strīkāmānṛtapūruṣa
 09180362 tvām jarā viśatām manda virūpakaraṇī nṛṇām
 09180370 śrīyayātiruvāca
 09180371 atrpto 'smyadya kāmānām brahman duhitari sma te
 09180372 vyatyasyatām yathākāmam vayasā yo 'bhidhāsyati
 09180381 iti labdhavyavasthānaḥ putram jyeṣṭhamavocata
 09180382 yado tāta pratīcchemām jarām dehi nijam vayah
 09180391 mātāmahakṛtām vatsa na tṛpto viṣayeṣv aham
 09180392 vayasā bhavadīyena rāmsye katipayāḥ samāḥ
 09180400 śrīyaduruvāca
 09180401 notsahe jarasā sthātumantarā prāptayā tava
 09180402 aviditvā sukham grāmyam vaiṛṣṇyam naiti pūruṣaḥ
 09180411 turvasuścoditaḥ pitrā druhyuścānuśca bhārata
 09180412 pratyācakhyuradharmajñā hyanitye nityabuddhayaḥ
 09180421 apṛcchat tanayam pūrum vayasonam guṇādhikam

09180422 na tvamagrajavadvatsa mām pratyākhyātumarhasi
 09180430 śrīpūruruvāca
 09180431 ko nu loke manuṣyendra piturātmakṛtaḥ pumān
 09180432 pratikartum kṣamo yasya prasādādvindate param
 09180441 uttamaścintitaṁ kuryāt proktakārī tu madhyamaḥ
 09180442 adhamo 'śraddhayā kuryādakartoccaritaṁ pituḥ
 09180451 iti pramuditaḥ pūruḥ pratyagrḥṇāj jarām pituḥ
 09180452 so 'pi tadvayasā kāmān yathāvaj jujuṣe nrpa
 09180461 saptadvīpapatih saṁyak pitṛvat pālayan prajāḥ
 09180462 yathopajoṣaṁ viṣayān jujuṣe 'vyāhatendriyaḥ
 09180471 devayānyapyanudinaṁ manovāgdehavastubhiḥ
 09180472 preyaṣaḥ paramām prītimuvāha preyaṣī rahaḥ
 09180481 ayajadyajñapurusaṁ kratubhirbhūridakṣiṇaiḥ
 09180482 sarvadevamayaṁ devaṁ sarvavedamayaṁ harim
 09180491 yasminnidaṁ viracitaṁ vyomnīva jaladāvaliḥ
 09180492 nāneva bhāti nābhāti svapnamāyāmanorathaḥ
 09180501 tameva ḥṛdi vinyasya vāsudevaṁ guhāśayam
 09180502 nārāyaṇamaṇīyāṁsaṁ nirāśīrayajat prabhūm
 09180511 evaṁ varṣasahasrāṇi manaḥṣaṣṭhairmanahsukham
 09180512 vidadhāno 'pi nātrpyat sārvaḥkṛtāḥ kadindriyaiḥ
 09190010 śrīśuka uvāca
 09190011 sa itthamācāraṇaṁ kāmān straiṇo 'pahnavaṁmātmanaḥ
 09190012 buddhvā priyāyai nirviṇṇo gāthāmetāmagāyata
 09190021 śṛṇu bhārgavyamūṁ gāthāṁ madvidhācaritāṁ bhuvi
 09190022 dhīrā yasyānuśocanti vane grāmanivāsinaḥ
 09190031 basta eko vane kaścidvicinvan priyamātmanaḥ
 09190032 dadarśa kūpe patitāṁ svakarmavaśagāmajām
 09190041 tasyā uddharaṇopāyaṁ bastaḥ kāmī vicintayan
 09190042 vyadhata tīrthamuddhṛtya viṣāṅgreṇa rodhasī
 09190051 sottīrya kūpāt suśroṇī tameva cakame kila
 09190052 tayā vṛtaṁ samudvīkṣya bahvyo 'jāḥ kāntakāminiḥ
 09190061 pīvānaṁ śmaśrulaṁ preṣṭhaṁ mīdhvāṁsaṁ yābhakovidam
 09190062 sa eko 'javṛṣastāsāṁ bahvīnāṁ rativardhanaḥ
 09190063 reme kāmagrahaḥgrasta ātmānaṁ nāvabudhyata
 09190071 tameva preṣṭhatamayā ramamāṇamajānyayā
 09190072 vilokya kūpaṣaṁvignā nāmṛṣyadbastakarma tat
 09190081 taṁ durhṛdaṁ suhṛdrūpaṁ kāmināṁ kṣaṇasauhṛdam
 09190082 indriyārāmamutsrjya svāmināṁ duḥkhitā yayau
 09190091 so 'pi cānugataḥ straiṇaḥ kṛpaṇastāṁ prasādītum
 09190092 kurvannidaviḍākāraṁ nāśaknot pathi sandhitum
 09190101 tasya tatra dvijāḥ kaścidajāsāvāmyacchinadruṣā
 09190102 lambantaṁ vṛṣaṇaṁ bhūyaḥ sandadhe 'rthāya yogavit
 09190111 sambaddhavṛṣaṇaḥ so 'pi hyajayā kūpalabdhayā
 09190112 kālaṁ bahutithaṁ bhadre kāmairnādyāpi tuṣyati
 09190121 tathāhaṁ kṛpaṇaḥ subhru bhavatyāḥ premayantritaḥ
 09190122 ātmānaṁ nābhijānāmi mohitastava māyayā
 09190131 yat pṛthivyāṁ vṛhiyavaṁ hiraṇyaṁ paśavaḥ striyaḥ
 09190132 na duhyanti manaḥprītiṁ puṁsaḥ kāmahatasya te
 09190141 na jātu kāmāḥ kāmānāmupabhogena śāmyati
 09190142 haviṣā kṛṣṇavartmeva bhūya evābhivardhate
 09190151 yadā na kurute bhāvaṁ sarvabhūteṣv amaṅgalam
 09190152 samadṛṣṭestadā puṁsaḥ sarvāḥ sukhamayā diśaḥ
 09190161 yā dustyajā durmatibhirjīryato yā na jīryate
 09190162 tāṁ tṛṣṇāṁ duḥkhanivahāṁ śarmakāmo drutaṁ tyajet
 09190171 mātṛā svasrā duhitṛā vā nāviviktāsano bhavet
 09190172 balavān indriyagrāmo vidvāṁsamapi karṣati
 09190181 pūrṇaṁ varṣasahasraṁ me viṣayān sevato 'sakṛt
 09190182 tathāpi cānusavanaṁ tṛṣṇā teṣūpajāyate
 09190191 tasmādetāmahaṁ tyaktvā brahmaṇyadhyāya mānasam
 09190192 nirdvandvo nirahaṅkāraścariṣyāmi mṛgaiḥ saha
 09190201 dṛṣṭaṁ śrutamasadbuddhvā nānudhyāyen na sandīset
 09190202 saṁsṛtiṁ cātmanāśaṁ ca tatra vidvān sa ātmadrk
 09190211 ityuktvā nāhuṣo jāyāṁ tadīyaṁ pūrave vayaḥ
 09190212 dattvā svajarasāṁ tasmādādade vigatasprḥaḥ
 09190221 diśi dakṣiṇapūrvasyāṁ druhyuṁ dakṣiṇato yadum

09190222 pratīcyām turvasum cakra udīcyāmanumīsvaram
 09190231 bhūmaṇḍalasya sarvasya pūrumarhattamaṁ viśāṁ
 09190232 abhiśicyāgrajāmstasya vaśe sthāpya vanam yayau
 09190241 āsevitam varṣapūgān ṣaḍvargaṁ viṣayeṣu saḥ
 09190242 kṣaṇena mumuce nīdam jātapakṣa iva dvijaḥ
 09190251 sa tatra nirmuktasamastasaṅga ātmānubhūtyā vidhutatriliṅgaḥ
 09190252 pare 'male brahmaṇi vāsudeve lebhe gatiṁ bhāgavatīm pratītaḥ
 09190261 śrutvā gāthām devayānī mene prastobhamātmanaḥ
 09190262 strīpūmsoḥ snehavaiklavyāt parihāsamiveritam
 09190271 sā sannivāsam suhrdām prapāyāmiva gacchatām
 09190272 vijñāyeśvaratantrāṇām māyāvīracitam prabhoḥ
 09190281 sarvatra saṅgamutsrjya svapnaupamyena bhārgavī
 09190282 kṛṣṇe manaḥ samāveśya vyadhunol liṅgamātmanaḥ
 09190291 namastubhyaṁ bhagavate vāsudevāya vedhase
 09190292 sarvabhūtādhivāsāya śāntāya br̥hate namaḥ
 09200010 śrībādarāyaṇiruvāca
 09200011 pūroraṁśam pravakṣyāmi yatra jāto 'si bhārata
 09200012 yatra rājarṣayo vaṁśyā brahmavaṁśyāśca jajñire
 09200021 janamejayo hyabhūt pūroḥ pracinvāmstatsutastataḥ
 09200022 pravīro 'tha manusyurvai tasmāc cārupado 'bhavat
 09200031 tasya sudyurabhūt putrastasmādbahugavastataḥ
 09200032 saṁyātistasyāhamyātī raudrāśvastatsutaḥ smṛtaḥ
 09200041 ṛteyustasya kakṣeyuḥ sthaṇḍileyuḥ kṛteyukaḥ
 09200042 jaleyuḥ sannateyuśca dharmasatyavrateyavaḥ
 09200051 daśaite 'psarasaḥ putrā vaneyuścāvamaḥ smṛtaḥ
 09200052 ghṛtācyāmindriyāṇīva mukhyasya jagadātmanaḥ
 09200061 ṛteyo rantināvo 'bhūt trayastasyātmajā nṛpa
 09200062 sumatirdhruvo 'pratirathaḥ kaṇvo 'pratirathātmajaḥ
 09200071 tasya medhātithistasmāt praskannādyā dvijātayaḥ
 09200072 putro 'bhūt sumate rebhirduṣmantastatsuto mataḥ
 09200081 duṣmanto mṛgayām yātaḥ kaṇvāśramapadam gataḥ
 09200082 tatrāsīnām svaprabhayā maṇḍayantīm ramāmiva
 09200091 vilokya sadyo mumuhe devamāyāmiva striyam
 09200092 babhāṣe tām varārohām bhataiḥ katipayairvṛtaḥ
 09200101 taddarśanapramuditaḥ sannivṛttapariśramaḥ
 09200102 papraccha kāmasantaptaḥ prahasañ ślakṣṇayā girā
 09200111 kā tvam kamalapatrākṣi kasyāsi hṛdayaṅgame
 09200112 kim svic cikīrṣitam tatra bhavatyā nirjane vane
 09200121 vyaktam rājanyatanayām vedmyaham tvām sumadhyame
 09200122 na hi cetaḥ pauravāṇāmadharme ramate kvacit
 09200130 śrīśakuntalovāca
 09200131 viśvāmitrātmajaivāham tyaktā menakayā vane
 09200132 vedaitadbhagavān kaṇvo vīra kim karavāma te
 09200141 āsyatām hyaravindākṣa gr̥hyatāmarhaṇam ca naḥ
 09200142 bhujyatām santi nīvārā uṣyatām yadi rocate
 09200150 śrīduṣmanta uvāca
 09200151 upapannamidaṁ subhru jātāyāḥ kuśikānvaye
 09200152 svayam hi vṛṇute rājñām kanyakāḥ sadṛśam varam
 09200161 omityukte yathādharmamupayeme śakuntalām
 09200162 gāndharvavidhinā rājā deśakālavidhānavit
 09200171 amoghavīryo rājarṣirmahiṣyām vīryamādadhe
 09200172 śvobhūte svapuram yātaḥ kālenāsūta sā sutam
 09200181 kaṇvaḥ kumārasya vane cakre samucitāḥ kriyāḥ
 09200182 baddhvā mṛgendram tarasā krīḍati sma sa bālakaḥ
 09200191 tam duratyayavikrāntamādāya pramadottamā
 09200192 hareraṁśamśasambhūtam bharturantikamāgamat
 09200201 yadā na jagṛhe rājā bhāryāputrāv aninditau
 09200202 śrṇvatām sarvabhūtānām khe vāg āhāsarīriṇī
 09200211 mātā bhastrā pituḥ putro yena jātaḥ sa eva saḥ
 09200212 bharasva putram duṣmanta māvamaṁsthāḥ śakuntalām
 09200221 retodhāḥ putro nayati naradeva yamakṣayāt
 09200222 tvam cāsya dhātā garbhasya satyamāha śakuntalā
 09200231 pitaryuparate so 'pi cakravartī mahāyaśāḥ
 09200232 mahimā gīyate tasya hareraṁśabhuvo bhuvi
 09200241 cakram dakṣiṇahaste 'sya padmakośo 'sya pādayoḥ

09200242 īje mahābhiṣekeṇa so 'bhiṣikto 'dhirād vibhuḥ
 09200251 pañcapanācāsatā medhyairgaṅgāyāmanu vājibhiḥ
 09200252 māmāteyaṃ purodhāya yamunāmanu ca prabhuḥ
 09200261 aṣṭasaptatimedhyāśvān babandha pradadadvasu
 09200262 bhāratasya hi dauṣmanteragniḥ sākīguṇe citah
 09200263 sahasraṃ badvaśo yasmin brāhmaṇā gā vibhejire
 09200271 trayastrimśacchataṃ hyaśvān baddhvā vismāpayan nṛpān
 09200272 dauṣmantiratyaḡān māyāṃ devānāṃ gurumāyayau
 09200281 mṛgān chukladataḥ kṛṣṇān hiraṇyena parivṛtān
 09200282 adāt karmaṇi maṣṇāre niyutāni caturdaśa
 09200291 bhāratasya mahat karma na pūrve nāpare nṛpāḥ
 09200292 naivāpurnaiva prāpsyanti bāhubhyāṃ tridivāṃ yathā
 09200301 kirātaḥūṇān yavanān paṇḍrān kaṅkān khaśān chakān
 09200302 abrahmaṇyanṛpāmścāhan mlecchān digvijaye 'khilān
 09200311 jivā purāsurā devān ye rasaukāmsi bhejire
 09200312 devastriyo rasāṃ nītāḥ prāṇibhiḥ punarāharat
 09200321 sarvān kāmān duduhatuḥ prajānāṃ tasya rodasī
 09200322 samāstriṇavasāhasrīdikṣu cakramavartayat
 09200331 sa samrāḍ lokapālākhyamaisvāryamadhirāt śriyam
 09200332 cakram cāskhalitaṃ prāṇān mṛṣetyupararāma ha
 09200341 tasyāsan nṛpa vaidarbhyaḥ patnyastisraḥ susammatāḥ
 09200342 jaghnustyaḡabhayāt putrān nānurūpā itīrite
 09200351 tasyaivāṃ vitathe vaṃśe tadarthaṃ yajataḥ sutam
 09200352 marutstomena maruto bharadvājamupādaduḥ
 09200361 antarvatnyāṃ bhrātṛpatnyāṃ maithunāya bṛhaspatiḥ
 09200362 pravṛtto vārito garbhaṃ śaptvā vīryamupāsṛjat
 09200371 taṃ tyaktukāmāṃ mamatāṃ bhartustyaḡaviśāṅkitāṃ
 09200372 nāmanirvācanaṃ tasya ślokamenāṃ surā jaguḥ
 09200381 mūdhe bhara dvājamimāṃ bhara dvājam bṛhaspate
 09200382 yātau yaduktvā pitarau bharadvājastatastv ayam
 09200391 codyamānā surairevaṃ matvā vitathamātmajam
 09200392 vyaśṛjan maruto 'bibhran datto 'yaṃ vitathe 'nvaye
 09210010 śrīśuka uvāca
 09210011 vitathasya sutān manyorbṛhatkṣatro jayastataḥ
 09210012 mahāvīryo naro gargah saṅkṛtistu narātmajah
 09210021 guruśca rantidevaśca saṅkṛteḥ pāṇḍunandana
 09210022 rantidevasya mahimā ihāmutra ca gīyate
 09210031 viyadvittasya dadato labdham labdham bubhuḥsataḥ
 09210032 niṣkiñcanasya dhīrasya sakuṭumbasya sīdataḥ
 09210041 vyatīyuraṣṭacatvārimśadahānyapibataḥ kila
 09210042 ghṛtapāyasasaṃyāvāṃ toyāṃ prātarupasthitam
 09210051 kṛcchraprāptakuṭumbasya kṣutṛḍbhyāṃ jātavepathoḥ
 09210052 atithirbrāhmaṇaḥ kāle bhoktukāmasya cāgamat
 09210061 tasmai saṃvyabhajat so 'nnamādr̥tya śraddhayānvitah
 09210062 harim sarvatra sampāśyan sa bhuktvā prayayau dvijah
 09210071 athānyo bhokṣyamāṇasya vibhaktasya mahīpateḥ
 09210072 vibhaktāṃ vyabhajat tasmai vṛṣalāya harim smaran
 09210081 yāte śūdre tamanyo 'gādatithiḥ śvabhirāvṛtaḥ
 09210082 rājan me dīyatāmanam saganāya bubhuḥsate
 09210091 sa ādr̥tyāvaśiṣṭāṃ yadbahumānapuraskṛtam
 09210092 tac ca dattvā namaścakre śvabhyaḥ śvapataye vibhuḥ
 09210101 pāṇīyamātramuccheṣāṃ tac caikaparitarpaṇam
 09210102 pāsyataḥ pulkaso 'bhyāḡādapo dehyaśubhāya me
 09210111 tasya tāṃ karuṇāṃ vācam niśamya vipulaśramāṃ
 09210112 kṛpayā bhr̥sasantapta idamāhāmṛtaṃ vacah
 09210121 na kāmāye 'haṃ gatimīśvarāt parāṃ aṣṭarddhiyuktāmapunarbhavaṃ vā
 09210122 ārtim prapadye 'khiladehabhājāṃ antaḥsthito yena bhavantyaduḥkhāḥ
 09210131 kṣutṛtśramo gātraparibhramaśca dainyaṃ klamaḥ śokaviśādamohāḥ
 09210132 sarve nivṛttāḥ kṛpaṇasya jantor jijīviṣorjīvajalārpaṇān me
 09210141 iti prabhāsyā pāṇīyaṃ mriyamāṇaḥ pipāsayā
 09210142 pulkasāyādādaddhīro nisargakaruṇo nṛpaḥ
 09210151 tasya tribhuvanādhiśāḥ phaladāḥ phalamicchatāṃ
 09210152 ātmānaṃ darśayāṃ cakrurmāyā viṣṇuvinirmitāḥ
 09210161 sa vai tebhyo namaskṛtya niḥsaṅgo vigataspr̥haḥ
 09210162 vāsudeve bhagavati bhaktyā cakre manah param

09210171 īsvarāmbanam cittam kurvato 'nanyarādhasaḥ
 09210172 māyā guṇamayī rājan svapnavat pratyalyata
 09210181 tatprasāṅgānubhāvena rantidevānuvartinaḥ
 09210182 abhavan yoginaḥ sarve nārāyaṇaparāyaṇāḥ
 09210191 gargāc chinistato gārgyaḥ kṣatrādbrahma hyavartata
 09210192 duritakṣayo mahāvīryāt tasya trayyāruṇiḥ kaviḥ
 09210201 puṣkarāruṇirityatra ye brāhmaṇagatiṃ gatāḥ
 09210202 bṛhatkṣatrasya putro 'bhūddhastī yaddhastināpuram
 09210211 ajamīdho dvimīdhasca purumīdhasca hastinaḥ
 09210212 ajamīdhasya vaṃśyāḥ syuḥ priyamedhādayo dvijāḥ
 09210221 ajamīdhādbṛhadīṣustasya putro bṛhaddhanuḥ
 09210222 bṛhatkāyastastasya putra āsīj jayadrathaḥ
 09210231 tatsuto viśadastasya syenajit samajāyata
 09210232 rucirāśvo dṛḍhahanuḥ kāśyo vatsaśca tatsutāḥ
 09210241 rucirāśvasutaḥ pārāḥ pṛthusenastadātmaḥ
 09210242 pārasya tanayo nīpastasya putraśatam tv abhūt
 09210251 sa kṛtvāyām śukakanyāyām brahmadattamajījanat
 09210252 yogī sa gavi bhāryāyām viśvaksenamadhāt sutam
 09210261 jaigīṣavyopadeśena yogatantram cakāra ha
 09210262 udaksenastastasmādbhallāto bārhadīṣavāḥ
 09210271 yavīnaro dvimīdhasya kṛtimāmstatsutaḥ smṛtaḥ
 09210272 nāmnā satyadhṛtistasya dṛḍhanemiḥ supārśvakṛt
 09210281 supārśvāt sumatistasya putraḥ sannatimāmstataḥ
 09210282 kṛtī hiraṇyanābhādyo yogam prāpya jagau sma ṣaṭ
 09210291 saṃhitāḥ prācyasāmnām vai nīpo hyudgrāyudhastataḥ
 09210292 tasya kṣemyaḥ suvīro 'tha suvīrasya ripuñjayaḥ
 09210301 tato bahuratho nāma purumīdho 'prajo 'bhavat
 09210302 nalinyāmajamīdhasya nīlaḥ śāntistu tatsutaḥ
 09210311 śānteḥ suśāntistatputraḥ purujo 'rkastato 'bhavat
 09210312 bharmyāśvasthanayastasya pañcāsan mudgalādayaḥ
 09210321 yavīnaro bṛhadviśvaḥ kāmpillaḥ sañjayaḥ sutāḥ
 09210322 bharmyāśvaḥ prāha putrā me pañcānām rakṣaṇāya hi
 09210331 viśayāṇāmalamime iti pañcālasamjñitāḥ
 09210332 mudgalādbrahmanirvṛttam gotram maudgalyasamjñitam
 09210341 mithunam mudgalādbharmyādivodāsaḥ pumān abhūt
 09210342 ahalyā kanyakā yasyām śātānandastu gautamāt
 09210351 tasya satyadhṛtiḥ putro dhanurvedaviśāradaḥ
 09210352 śaradvāmstatsuto yasmādurvaśīdarśanāt kila
 09210361 śarastambe 'patadreto mithunam tadabhūc chubham
 09210362 taddrṣtvā kṛpayāgrhṇāc chāntanurmrgayām caran
 09210363 kṛpaḥ kumāraḥ kanyā ca droṇapatnyabhavat kṛpī
 09220010 śrīśuka uvāca
 09220011 mitrāyuśca divodāsāc cyavanastatsuto nrpa
 09220012 sudāsaḥ sahadevo 'tha somako jantujanmakṛt
 09220021 tasya putraśatam teṣām yavīyān pṛsataḥ sutāḥ
 09220022 sa tasmāddrupado jajñe sarvasampatsamanvitaḥ
 09220023 drupadāddraupadī tasya dhṛṣṭadyumnādayaḥ sutāḥ
 09220031 dhṛṣṭadyumnāddhṛṣṭaketurbharmyāḥ pañcālakā ime
 09220032 yo 'jamīdhasuto hyanya rṁkṣaḥ saṃvaraṇastataḥ
 09220041 tapatyām sūryakanyāyām kurukṣetrapatiḥ kuruḥ
 09220042 parīkṣiḥ sudhanurjahnurniśadhaśca kuroḥ sutāḥ
 09220051 suhotro 'bhūt sudhanuśaścyavano 'tha tataḥ kṛtī
 09220052 vasustasyoparicaro bṛhadrathamukhāstataḥ
 09220061 kuśāmbamatsyapratyagra cedipādyāśca cedipāḥ
 09220062 bṛhadrathāt kuśāgro 'bhūdrṣabhasasya tatsutaḥ
 09220071 jajñe satyahito 'patyam puṣpavāmstatsuto jahuḥ
 09220072 anyasyāmapi bhāryāyām śakale dve bṛhadrathāt
 09220081 ye mātṛā bahirutsṛṣṭe jarayā cābhisandhite
 09220082 jīva jīveti krīdantyā jarāsandho 'bhavat sutāḥ
 09220091 tataśca sahadevo 'bhūt somāpiryac chrutaśravāḥ
 09220092 parīkṣiranapatyo 'bhūt suratho nāma jāhnavāḥ
 09220101 tato vidūrathastasmāt sārvaabhaumastato 'bhavat
 09220102 jayasenastattanayo rādhiko 'to 'yutāyv abhūt
 09220111 tataścākrodhanastasmāddevātithiramūṣya ca
 09220112 rṁkṣastasya dilīpo 'bhūt pratīpastasya cātmaḥ

09220121 devāpiḥ śāntanustasya bāhlika iti cātmaḥ
 09220122 pitrājyaṃ parityajya devāpistu vanam gataḥ
 09220131 abhavaḥ chāntanū rājā prān mahābhiṣasamjñitaḥ
 09220132 yaṃ yaṃ karābhyāṃ spr̥ṣati jīrṇam yauvanameti saḥ
 09220141 śāntimāpnoti caivāgryāṃ karmaṇā tena śāntanuḥ
 09220142 samā dvādaśa tadrājye na vavaṛṣa yadā vibhuḥ
 09220151 śāntanurbrāhmaṇairuktaḥ parivettāyamaḥ
 09220152 rājyaṃ dehyagrajāyāsu purarāṣṭravivṛddhaye
 09220161 evamukto dvijairjyeṣṭham chandayāmāsa so 'bravīt
 09220162 tanmantriprahitairviprairvedādvibhramśito girā
 09220171 vedavādātivādān vai tadā devo vavaṛṣa ha
 09220172 devāpiryogamāsthāya kalāpagrāmamāśritaḥ
 09220181 somavamśe kalau naṣṭe kṛtādau sthāpayiṣyati
 09220182 bāhlikāt somadatto 'bhūdbhūrirbhūriśravāstataḥ
 09220191 śalaśca śāntanorāsīdgaṅgāyām bhīṣma ātmavān
 09220192 sarvadharmavidāṃ śreṣṭho mahābhāgavataḥ kavīḥ
 09220201 vīrayūthāgraṇīryena rāmo 'pi yudhi toṣitaḥ
 09220202 śāntanordāsakanyāyām jajñe citrāṅgadaḥ sutāḥ
 09220211 vicitravīryaścāvarajo nāmnā citrāṅgado hataḥ
 09220212 yasyām parāsarāt sāksādavatīrṇo hareḥ kalā
 09220221 vedagupto munīḥ kṛṣṇo yato 'hamidamadhyagām
 09220222 hitvā svaśiṣyān pailādīn bhagavān bādarāyaṇaḥ
 09220231 mahyam putrāya śāntāya param guhyamidam jagau
 09220232 vicitravīryo 'thovāha kāśīrājasute balāt
 09220241 svayamvarādupānīte ambikāmbālike ubhe
 09220242 tayorāsaktahr̥dayo gr̥hīto yakṣmaṇā mṛtaḥ
 09220251 kṣetre 'prajasya vai bhrāturmātrokto bādarāyaṇaḥ
 09220252 dhṛtarāṣṭram ca pāṇḍum ca viduram cāpyajījanat
 09220261 gāndhāryām dhṛtarāṣṭrasya jajñe putraśatam nṛpa
 09220262 tatra duryodhano jyeṣṭho duḥśalā cāpi kanyakā
 09220271 śāpān maithunaruddhasya pāṇḍoḥ kuntyām mahārathāḥ
 09220272 jātā dharmānilendrebhyo yudhiṣṭhīramukhāstrayaḥ
 09220281 nakulaḥ sahadevaśca mādryām nāsatyadasrayoḥ
 09220282 draupadyām pañca pañcabhyaḥ putrāste pitaro 'bhavan
 09220291 yudhiṣṭhirāt prativindhyaḥ śrutasenō vṛkodarāt
 09220292 arjunāc chrutakīrtistu śātānīkastu nākulīḥ
 09220301 sahadevasuto rājan chrutakarmā tathāpare
 09220302 yudhiṣṭhirāt tu pauravyām devako 'tha ghaṭotkacaḥ
 09220311 bhīmasenāddhidimbāyām kālyām sarvagatataḥ
 09220312 sahadevāt suhotram tu vijayāsūta pārvatī
 09220321 kareṇumatyām nakulo naramitram tathārjunāḥ
 09220322 irāvantamulupyām vai sutāyām babhruvāhanam
 09220323 maṇipurapateḥ so 'pi tatputraḥ putrikāsutaḥ
 09220331 tava tātaḥ subhadrayāmabhimanyurajāyata
 09220332 sarvātirathajidvīra uttarāyām tato bhavān
 09220341 parikṣīṇeṣu kuruṣu drauṇerbrahmāstratejasā
 09220342 tvaṃ ca kṛṣṇānubhāvena saḥjīvo mocito 'ntakāt
 09220351 taveme tanayāstāta janamejayapūrvakāḥ
 09220352 śrutasenō bhīmasena ugrasenaśca vīryavān
 09220361 janamejayastvām veditvā takṣakān nidhanam gatam
 09220362 sarpān vai sarpayāgāgnau sa hoṣyati ruṣānvitaḥ
 09220371 kālaṣeyam purodhāya turam turagamedhaśāt
 09220372 samantāt pṛthivīm sarvām jitvā yakṣyati cādharaiḥ
 09220381 tasya putraḥ śātānīko yājñavalkyāt trayīm paṭhan
 09220382 astrajñānam kriyājñānam śaunakāt parameṣyati
 09220391 sahasrānīkastatputrastataścaivāśvamedhajaḥ
 09220392 asīmakṛṣṇastasyāpi nemicakrastu tatsutaḥ
 09220401 gajāhvaye hr̥te nadyā kauśāmbhyām sādhu vatsyati
 09220402 uktastataścitrarathastasmāc chucirathaḥ sutāḥ
 09220411 tasmāc ca vṛṣṭimāṃstasya suṣeṇo 'tha mahīpatiḥ
 09220412 sunīthastasya bhavitā nṛcakṣuryat sukhīnalah
 09220421 pariḥlavāḥ sutastasmān medhāvī sunayātmajaḥ
 09220422 nṛpañjayastato dūrvastimistasmāj janiṣyati
 09220431 timerbr̥hadrathastasmāc chatānīkaḥ sudāsajaḥ
 09220432 śātānīkāddurdamanastasyāpatyam mahīnarah

09220441 daṇḍapāṇirnimistasya kṣemako bhavitā yataḥ
 09220442 brahmakṣatrasya vai yonirvaṁśo devarṣisatkṛtaḥ
 09220451 kṣemakam prāpya rājānam saṁsthām prāpsyati vai kalau
 09220452 atha māgadharaḥ bhāvino ye vadāmi te
 09220461 bhavitā sahadevasya mārjāriyac chrutaśravāḥ
 09220462 tato yutāyustasyāpi niramitro 'tha tatsutaḥ
 09220471 sunakṣatraḥ sunakṣatrādbṛhatseno 'tha karmajit
 09220472 tataḥ sutañjayādvipraḥ śucistasya bhaviṣyati
 09220481 kṣemo 'tha suvratastasmāddharmasūtraḥ samastataḥ
 09220482 dyumatseno 'tha sumatiḥ subalo janitā tataḥ
 09220491 sunīthaḥ satyajidatha viśvajidyadripuñjayaḥ
 09220492 bārhadrathāśca bhūpālā bhāvyaḥ sāhasravatsaram
 09230010 śrīśuka uvāca
 09230011 anoḥ sabhānaraścakṣuḥ pareṣṇuśca trayāḥ sutāḥ
 09230012 sabhānarāt kālanaraḥ sṛñjayastatsutastataḥ
 09230021 janamejayastasya putro mahāśālo mahāmanāḥ
 09230022 uśīnarastitikṣuśca mahāmanasa ātmajau
 09230031 śibirvaraḥ kṛmirdakṣaścatvārośīnarātmajāḥ
 09230032 vṛṣādarbhaḥ sudhīraśca madraḥ kekaya ātmavān
 09230041 śibeścatvāra evāsaṁstitikṣośca ruṣadrathaḥ
 09230042 tato homo 'tha sutapā baliḥ sutapaso 'bhavat
 09230051 aṅgavaṅgakaliṅgādyāḥ suhmapuṇḍraudrasaṁjñitāḥ
 09230052 jajñire dīrghatamaso baleḥ kṣetre mahīkṣitaḥ
 09230061 cakruḥ svanāmnā viṣayān ṣaḍ imān prācyakāmśca te
 09230062 khalapāno 'ṅgato jajñe tasmāddivirathastataḥ
 09230071 suto dharmaratho yasya jajñe citraratho 'prajāḥ
 09230072 romapāda iti khyātastasmai daśarathaḥ sakhā
 09230081 śāntām svakanyām prāyacchadrṣyaśṛṅga uvāha yām
 09230082 deve 'varṣati yām rāmā āninyurharinīsutam
 09230091 nāṭyasaṅgītavāditrairvibhramāliṅganārhaṇaiḥ
 09230092 sa tu rājño 'napatyasya nirūpyeṣṭim marutvate
 09230101 prajāmadādaśaratho yena lebhe 'prajāḥ prajāḥ
 09230102 caturaṅgo romapādāt pṛthulākṣastu tatsutaḥ
 09230111 bṛhadratho bṛhatkarmā bṛhadbhānuśca tatsutāḥ
 09230112 ādyādbṛhanmanāstasmā jayadratha udāhṛtaḥ
 09230121 vijayastasya sambhūtyām tato dhṛtirajāyata
 09230122 tato dhṛtavratastasya satkarmādhirathastataḥ
 09230131 yo 'sau gaṅgātate krīḍan mañjūśāntargataḥ śīsum
 09230132 kuntyāpaviddham kānīnamanapatyo 'karot sutam
 09230141 vṛṣasenāḥ sutastasya karṇasya jagatīpate
 09230142 druhyośca tanayo babhruḥ setustasyātmajastataḥ
 09230151 ārabdhastasya gāndhārastasya dharmastato dhṛtaḥ
 09230152 dhṛtasya durmadastasmāt pracetaḥ prācetasāḥ śatam
 09230161 mlecchādhipatayo 'bhūvannudīcīm dīsamāśritāḥ
 09230162 turvasośca suto vahnirvahnerbhargo 'tha bhānumān
 09230171 tribhānustatsuto 'syāpi karandhama udāradhīḥ
 09230172 marutastatsuto 'putraḥ putram pauraḥpānabhūt
 09230181 duṣmantaḥ sa punarbheje svavaṁśam rājakāmukaḥ
 09230182 yayāterjyeṣṭhaputrasya yadorvaṁśam nararṣabha
 09230191 varṇayāmi mahāpuṇyam sarvapāpaharam nṛṇām
 09230192 yadorvaṁśam naraḥ śrutvā sarvapāpaiḥ pramucyate
 09230201 yatrāvātīrṇo bhagavān paramātmā narākṛtiḥ
 09230202 yadoḥ sahasrajit kroṣṭā nalo ripuriti śrutāḥ
 09230211 catvāraḥ sūnavastatra śatajit prathamātmajāḥ
 09230212 mahāhayo reṇuhayo haihayaśceti tatsutāḥ
 09230221 dharmastu haihayasuto netraḥ kunteḥ pitā tataḥ
 09230222 sohañjirabhavat kuntermahiṣmān bhadrāsenaḥ
 09230231 durmado bhadrāsenasya dhanakaḥ kṛtavīryasūḥ
 09230232 kṛtāgniḥ kṛtavarmā ca kṛtaujā dhanakātmajāḥ
 09230241 arjunaḥ kṛtavīryasya saptadvīpeśvaro 'bhavat
 09230242 dattātreyaḥ dharmasāt prāptayogamahāguṇaḥ
 09230251 na nūnam kārtavīryasya gatiḥ yāsyanti pārthivāḥ
 09230252 yajñadānatapoyogaiḥ śrutavīryadayādibhiḥ
 09230261 pañcāśīti sahasrāṇi hyavyāhatabalaḥ samāḥ
 09230262 anaṣṭavittasmarāṇo bubhuje 'kṣayyaśadvasu

09230271 tasya putrasahasreṣu pañcaivorvaritā mṛdhe
 09230272 jayadhvajāḥ śūraseno vṛṣabho madhurūrjitāḥ
 09230281 jayadhvajāt tālajāṅghastasya putraśatam tv abhūt
 09230282 kṣatram yat tālajāṅghākhyamaurvatejopasamhṛtam
 09230291 teṣām jyeṣṭho vītihotro vṛṣṇiḥ putro madhoḥ smṛtaḥ
 09230292 tasya putraśatam tv āsīdvṛṣṇijyeṣṭham yataḥ kulam
 09230301 mādhavā vṛṣṇayo rājan yādavāsceti samjñitāḥ
 09230302 yaduputrasya ca kroṣṭoḥ putro vṛjīnavāmstataḥ
 09230311 svāhito 'to viṣadgurvai tasya citrarathastataḥ
 09230312 śaśabindurmahāyogī mahābhāgo mahān abhūt
 09230321 caturdaśamahāratnaścakravartyaparājitaḥ
 09230322 tasya patnīsahasrāṇām daśānām sumahāyaśāḥ
 09230331 daśalakṣasahasrāṇi putrāṇām tās v ajījanat
 09230332 teṣām tu ṣaṭ pradhānānām pṛthuśravasa ātmajāḥ
 09230341 dharmo nāmośanā tasya hayamedhaśatasya yāṭ
 09230342 tatsuto rucakastasya pañcāsannātmajāḥ śrṇu
 09230351 purujidrukmarukmeṣu pṛthujyāmaghasamjñitāḥ
 09230352 jyāmaghastv aprajo 'pyanyām bhāryām śaibyāpatirbhayāt
 09230361 nāvindac chatrubhavanādbhojyām kanyāmahāraṣīt
 09230362 rathasthām tām nirīkṣyāha śaibyā patimamarṣitā
 09230371 keyam kuhaka matsthānam rathamāropiteti vai
 09230372 snuṣā tavetyabhihite smayantī patimabravīt
 09230381 aham bandhyāsapatnī ca snuṣā me yujyate katham
 09230382 janayīṣyasi yaṁ rājñi tasyeyamupayujyate
 09230391 anvamodanta tadviśve devāḥ pitara eva ca
 09230392 śaibyā garbhamadhāt kāle kumāram suṣuve śubham
 09230393 sa vidarbha iti prokta upayeme snuṣām satīm
 09240010 śrīśuka uvāca
 09240011 tasyām vidarbho 'janayat putrau nāmnā kuśakrathau
 09240012 ṛtīyam romapādam ca vidarbhakulanandanam
 09240021 romapādasuto babhrurbabhroḥ kṛtirajāyata
 09240022 uśikastatsutastasmāc cediścaidyādayo nṛpāḥ
 09240031 krathasya kuntiḥ putro 'bhūd vṛṣṇistasyātha nirvṛtiḥ
 09240032 tato daśārho nāmnābhūt tasya vyomaḥ sutastataḥ
 09240041 jīmūto vikṛtistasya yasya bhīmarathaḥ sutāḥ
 09240042 tato navarathaḥ putro jāto daśarathastataḥ
 09240051 karambhiḥ śakuneḥ putro devarātastadātmaajāḥ
 09240052 devakṣatratatastasya madhuḥ kuruvaśādanuḥ
 09240061 puruhotrastv anoḥ putrastasyāyuh sātvatastataḥ
 09240062 bhajamāno bhajirdivyo vṛṣṇirdevāvṛdho 'ndhakaḥ
 09240071 sātvatasya sutāḥ sapta mahābhojaśca māriṣa
 09240072 bhajamānasya nimlociḥ kiṅkaṇo dhr̥ṣṭireva ca
 09240081 ekasyāmātmajāḥ patnyāmanyasyām ca trayāḥ sutāḥ
 09240082 śatājic ca sahasrājidayutājiditi prabho
 09240091 babhrurdevāvṛdhasutastayoḥ ślokau paṭhantyamū
 09240092 yathaiva śr̥ṇumo dūrāt sampāśyāmastathāntikāt
 09240101 babhruḥ śreṣṭho manuṣyāṇām devairdevāvṛdhaḥ samaḥ
 09240102 puruṣāḥ pañcaṣaṣṭiśca ṣaṭsahasrāṇi cāṣṭa ca
 09240111 ye 'mṛtatvamanuprāptā babhrordevāvṛdhādapi
 09240112 mahābhojo 'tidharmātmā bhojā āsamstadanvaye
 09240121 vṛṣṇeḥ sumitraḥ putro 'bhūdyudhājic ca parantapa
 09240122 śinistasyānamitraśca nighno 'bhūdanamitrataḥ
 09240131 satrājitaḥ prasenaśca nighnasyāthāsatuḥ sutau
 09240132 anamitrasuto yo 'nyaḥ śinistasya ca satyakaḥ
 09240141 yuyudhānaḥ sātyakirvai jayastasya kuṇistataḥ
 09240142 yugandharo 'namitrasya vṛṣṇiḥ putro 'parastataḥ
 09240151 śvaphalkaścitarathaśca gāndinyām ca śvaphalkataḥ
 09240152 akrūrapramukhā āsan putrā dvādaśa viśrutāḥ
 09240161 āsaṅgaḥ sārameyaśca mṛduro mṛduvidgiriḥ
 09240162 dharmavṛddhaḥ sukarmā ca kṣetropekṣo 'rimardanaḥ
 09240171 śatrugno gandhamādaśca pratibāhuśca dvādaśa
 09240172 teṣām svasā sucārākhyā dvāv akrūrasutāv api
 09240181 devavān upadevaśca tathā citrarathātmaajāḥ
 09240182 pṛthurvidūrathādyaśca bahavo vṛṣṇinandanāḥ
 09240191 kukuro bhajamānaśca śuciḥ kambalabarhiṣaḥ

09240192 kukurasya suto vahnirvilomā tanayastataḥ
 09240201 kapotaromā tasyānuḥ sakhā yasya ca tumburuḥ
 09240202 andhakāddundubhistasmādaavidyotāḥ punarvasuḥ
 09240211 tasyāhukaścāhukī ca kanyā caivāhukātmaḥ
 09240212 devakaścograsenaśca catvāro devakātmajāḥ
 09240221 devavān upadevaśca sudevo devavardhanaḥ
 09240222 teṣāṃ svasāraḥ saptāsan dhṛtadevādayo nṛpa
 09240231 śāntidevopadevā ca śrīdevā devarakṣitā
 09240232 sahadevā devakī ca vasudeva uvāha tāḥ
 09240241 kaṃsaḥ sunāmā nyagrodhaḥ kaṅkaḥ śaṅkuḥ suhūstathā
 09240242 rāṣṭrapālo 'tha dhṛṣṭiśca tuṣṭimān augrasenayaḥ
 09240251 kaṃsā kaṃsavatī kaṅkā śūrabhū rāṣṭrapālikā
 09240252 ugrasenaduhitaro vasudevānujastriyaḥ
 09240261 śūro vidūrathādāsīdbhajamānastu tatsutaḥ
 09240262 śinistasmāt svayam bhojo hṛdikastatsuto mataḥ
 09240271 devamīdhaḥ śatadhanuḥ kṛtavarmeti tatsutaḥ
 09240272 devamīdhasya śūrasya māriṣā nāma patnyabhūt
 09240281 tasyām sa janayāmāsa daśa putrān akalmaṣān
 09240282 vasudevam devabhāgam devaśravasamānakam
 09240291 sṛñjayaṃ śyāmakam kaṅkam śamīkam vatsakam vṛkam
 09240292 devadundubhayo nedurānakā yasya janmani
 09240301 vasudevam hareḥ sthānam vadantyānakadundubhim
 09240302 pṛthā ca śrutadevā ca śrutakīrtiḥ śrutaśravāḥ
 09240311 rājāhidevī caiteṣāṃ bhaginyaḥ pañca kanyakāḥ
 09240312 kunteḥ sakhyuḥ pitā śūro hyaputrasya pṛthāmadāt
 09240321 sāpa durvāsaso vidyām devahūtīm pratoṣitāt
 09240322 tasyā vīryaparīkṣārthamājuhāva ravim śuciḥ
 09240331 tadaivopāgataṃ devam vīkṣya vismitamānasā
 09240332 pratyayārtham prayuktā me yāhi deva kṣamasva me
 09240341 amogham devasandarśamādadhe tvayi cātmajam
 09240342 yoniryathā na duṣyeta kartāham te sumadhyame
 09240351 iti tasyām sa ādhāya garbham sūryo divam gataḥ
 09240352 sadyaḥ kumāraḥ sañjajñe dvitīya iva bhāskaraḥ
 09240361 tam sātyajan nadītoye kṛcchrāl lokasya bibhyatī
 09240362 prapitāmahastāmuvāha pāṇḍurvai satyavikramaḥ
 09240371 śrutadevām tu kārūṣo vṛddhaśarmā samagrahīt
 09240372 yasyāmabhūddantavakra ṛṣiśapto diteḥ sutāḥ
 09240381 kaikeyo dhṛṣṭaketuśca śrutakīrtimavindata
 09240382 santardanādayastasyām pañcāsan kaikayāḥ sutāḥ
 09240391 rājāhidevyāmāvantyaḥ jayaseno 'janiṣṭa ha
 09240392 damaghoṣaścedirājaḥ śrutaśravasamagrahīt
 09240401 śiśupālaḥ sutastasyāḥ kathitastasya sambhavaḥ
 09240402 devabhāgasya kaṃsāyām citraketubrhadbalau
 09240411 kaṃsavatyām devaśravasaḥ suvīra iṣumāmstathā
 09240412 bakaḥ kaṅkāt tu kaṅkāyām satyajit purujit tathā
 09240421 sṛñjayo rāṣṭrapālyām ca vṛṣadurmarṣaṇādikān
 09240422 harikeśahiranyākṣau śūrabhūmyām ca śyāmakāḥ
 09240431 miśrakeśyāmapsarasi vṛkādīn vatsakastathā
 09240432 takṣapuṣkaraśālādīn durvākṣyām vṛka ādadhe
 09240441 sumitrārjunapālādīn samīkāt tu sudāmanī
 09240442 ānakaḥ karṇikāyām vai ṛtadhāmājayāv api
 09240451 pauraḥ rohiṇī bhadra madirā rocanā ilā
 09240452 devakīpramukhāścāsan patnya ānakadundubheḥ
 09240461 balaṃ gadaṃ sāraṇam ca durmadaṃ vipulaṃ dhruvam
 09240462 vasudevastu rohiṇyām kṛtādīn udapādayat
 09240471 subhadro bhadrabāhuśca durmado bhadra eva ca
 09240472 pauraḥ pauravyāstanayā hyete bhūtādyā dvādaśābhavan
 09240481 nandopanandakṛtaka śūrādyā madirātmajāḥ
 09240482 kauśalyā keśinam tv ekamasūta kulanandanam
 09240491 rocanāyāmato jātā hastahemāṅgadādayaḥ
 09240492 ilāyāmuruvalkādīn yadumukhyān ajījanat
 09240501 vipṛṣṭho dhṛtadevāyāmeka ānakadundubheḥ
 09240502 śāntidevātmaḥ rājan praśamaprasitādayaḥ
 09240511 rājanyakalpavarṣādyā upadevāsutā daśa
 09240512 vasuhamsasuvamśādyāḥ śrīdevāyāstu ṣaṭ sutāḥ

09240521 devarakṣitayā labdhā nava cātra gadādayaḥ
 09240522 vasudevaḥ sutān aṣṭāv ādadhe sahadevayā
 09240531 pravaraśrutamukhyāmśca sāksāddharmo vasūn iva
 09240532 vasudevastu devakyāmaṣṭa putrān ajījanat
 09240541 kīrtimantam suṣeṇam ca bhadrasenamudāradhīḥ
 09240542 rjūm sammardanam bhadram saṅkarṣaṇamahīśvaram
 09240551 aṣṭamastu tayorāsīt svayameva hariḥ kila
 09240552 subhadrā ca mahābhāgā tava rājan pitāmahī
 09240561 yadā yadā hi dharmasya kṣayo vṛddhiśca pāpmanaḥ
 09240562 tadā tu bhagavān īśa ātmānam sṛjate hariḥ
 09240571 na hyasya janmano hetuḥ karmaṇo vā mahīpate
 09240572 ātmamāyām vineśasya parasya draṣṭurātmanaḥ
 09240581 yan māyāceṣṭitam puṁsaḥ sthityutpattyapyayāya hi
 09240582 anugrahastannivṛtterātmalābhāya ceṣyate
 09240591 akṣauhiṇīnām patibhirasurairnṛpalāñchanaiḥ
 09240592 bhūva ākramyamāṇāyā abhārāya kṛtodyamaḥ
 09240601 karmāṇyaparimeyāni manasāpi sureśvaraiḥ
 09240602 sahasaṅkarṣaṇaścakre bhagavān madhusūdanaḥ
 09240611 kalau janīṣyamāṇānām duḥkhaśokatamonudam
 09240612 anugrahāya bhaktānām supuṇyam vyatanodyaśaḥ
 09240621 yasmin satkarṇapīyuse yaśastīrthavare sakṛt
 09240622 śrotrāñjalirupasprśya dhunute karmavāsanām
 09240631 bhojavṛṣṇyandhakamadhu śūrasenadaśārhakaiḥ
 09240632 ślāghanīyehitaḥ śaśvat kurusrñjayapāṇḍubhiḥ
 09240641 snigdhasmitekṣitodārairvākyairvikramalīlayā
 09240642 nṛlokaṁ ramayāmāsa mūrtyā sarvāṅgaramyayā
 09240651 yasyānanam makarakuṇḍalacārukarna bhrājatkapolasubhagam savilāsahāsam
 09240652 nityotsavam na tatṛpurdrśibhiḥ pibantyo nāryo narāśca muditāḥ kupitā nimeśca
 09240661 jāto gataḥ pitṛgrhādvrajamedhitārtho hatvā ripūn sutaśatāni kṛtorudāraḥ
 09240662 utpādya teṣu puruṣaḥ kratubhiḥ samīje ātmānamātmanigamaṁ prathayan janeṣu
 09240671 pṛthvyāḥ sa vai gurubharam kṣapayan kurūṇāmantaḥsamutthakalinā yudhi bhūpacamvaḥ
 09240672 drṣṭyā vidhūya vijaye jayamudvighoṣya procyoddhavāya ca param samagāt svadhāma

Canto 10

10010010 śrī-rājovāca
 10010011 kathito vaṁśa-vistāro bhavatā soma-sūryayoḥ
 10010013 rājñām cobhaya-vaṁśyānām caritam paramādbhutam
 10010021 yadoś ca dharmā-śīlasya nitarām muni-sattama
 10010023 tatrāmśenāvātīrṇasya viṣṇor vīryāni śaṁsa naḥ
 10010031 avatīrya yador vaṁśe bhagavān bhūta-bhāvanaḥ
 10010033 kṛtavān yāni viśvātmā tāni no vada vistarāt
 10010041 nivṛtta-tarṣair upagīyamānād bhavauṣadhāc chrotra-mano-'bhirāmāt
 10010043 ka uttamaśloka-guṇānuvādāt pumān virajyeta vinā paśughnāt
 10010051 pitāmahā me samare 'marañjayair devavratādyātirathais timiṅgilaiḥ
 10010053 duratyayam kaurava-sainya-sāgarām kṛtvātaran vatsa-padam sma yat-plavāḥ
 10010061 drauṇy-astra-vipluṣtam idam mad-aṅgam santāna-bījam kuru-pāṇḍavānām
 10010063 jugopa kuṁṣim gata ātta-cakro mātus ca me yaḥ śaraṇam gatāyāḥ
 10010071 vīryāni tasyākhila-deha-bhājām antar bahiḥ pūruṣa-kāla-rūpaiḥ
 10010073 prayacchato mṛtyum utāmṛtam ca māyā-manuṣyasya vadasva vidvan
 10010081 rohiṇyās tanayaḥ prokto rāmaḥ saṅkarṣaṇas tvayā
 10010083 devakyā garbha-sambandhaḥ kuto dehāntaram vinā
 10010091 kasmān mukundo bhagavān pitur gehād vrajam gataḥ
 10010093 kva vāsam jñātibhiḥ sārddham kṛtavān sātvatām patiḥ
 10010101 vraje vasan kim akaron madhupuryām ca keśavaḥ
 10010103 bhrātaram cāvadhīt kaṁsam mātur addhātad-arhaṇam
 10010111 deham mānuṣam āśritya kati varṣāni vṛṣṇibhiḥ
 10010113 yadu-puryām sahāvātsīt patnyaḥ katy abhavan prabhoh
 10010121 etad anyac ca sarvam me mune kṛṣṇa-viceṣṭitam
 10010123 vaktum arhasi sarvajña śraddadhānāya vistrtam
 10010131 naiṣātiduḥsahā kṣun mām tyaktodam api bād hate
 10010133 pibantam tvan-mukhāmbhoja-cyutam hari-kathāmṛtam
 10010140 sūta uvāca
 10010141 evam niśamya bhṛgu-nandana sādhu-vādām

10010142 vaiyāsakiḥ sa bhagavān atha viṣṇu-rātam
10010143 pratyarcya kṛṣṇa-caritam kali-kalmaṣa-ghnam
10010144 vyāhartum ārabhata bhāgavata-pradhānaḥ
10010150 śrī-śuka uvāca
10010151 samyag vyavasitā buddhis tava rājarsi-sattama
10010153 vāsudeva-kathāyām te yaj jātā naiṣṭhikī ratiḥ
10010161 vāsudeva-kathā-praśnaḥ puruṣāms trīn punāti hi
10010163 vaktāraṁ pracchakam śrotṛm tat-pāda-salilam yathā
10010171 bhūmir dr̥pta-nṛpa-vyāja-daityānika-śatāyutaiḥ
10010173 ākrāntā bhūri-bhāreṇa brahmāṇam śaraṇam yayau
10010181 gaur bhūtvāśru-mukhī khinnā krandantī karuṇam vibhoḥ
10010183 upasthitāntike tasmai vyasanam samavocata
10010191 brahmā tad-upadhāryātha saha devais tayā saha
10010193 jagāma sa-tri-nayanas tīram kṣīra-payo-nidheḥ
10010201 tatra gatvā jagannātham deva-devam vṛṣākapim
10010203 puruṣam puruṣa-sūktena upataste samāhitaḥ
10010211 giram samādhau gagane samīritam nīsamya vedhās tridaśan uvāca ha
10010213 gām pauruṣīm me śṛṇutāmarāḥ punar vidhīyatām āsu tathaiva mā ciram
10010221 puraiva puṁsāvadhṛto dharā-jvaro bhavadbhir amśair yaduṣūpajanyatām
10010223 sa yāvad urvyā bharam īśvareśvaraḥ sva-kāla-śaktyā kṣapayamś cared bhuvi
10010231 vasudeva-gr̥he sāksād bhagavān puruṣaḥ paraḥ
10010233 janīyate tat-priyārtham sambhavantu sura-striyaḥ
10010241 vāsudeva-kalānantaḥ sahasra-vadanaḥ svarāt
10010243 agrato bhavitā devo hareḥ priya-cikīṣayā
10010251 viṣṇor māyā bhagavatī yayā sammohitam jagat
10010253 ādiṣṭā prabhuṇāmsena kāryārthe sambhaviṣyati
10010260 śrī-śuka uvāca
10010261 ity ādiśyāmara-gaṇān prajāpati-patir vibhuḥ
10010263 āśvāsya ca mahim gīrbhiḥ sva-dhāma paramam yayau
10010271 sūraseno yadupatir mathurām āvasan purīm
10010273 māthurañ chūrasenāmś ca viṣayān bubhujē purā
10010281 rājadhānī tataḥ sābhūt sarva-yādava-bhūbhujām
10010283 mathurā bhagavān yatra nityam sannihito hariḥ
10010291 tasyām tu karhicic chaurir vasudevaḥ kṛtodvahaḥ
10010293 devakyā sūryayā sārđham prayāṇe ratham āruhat
10010301 ugrasena-sutaḥ kaṁsaḥ svasuḥ priya-cikīṣayā
10010303 raśmīn hayānām jagrāha raukmai ratha-śatair vṛtaḥ
10010311 catuḥ-śatam pāribarham gajānām hema-mālinām
10010313 aśvānām ayutam sārđham rathānām ca tri-ṣaṭ-śatam
10010321 dāsīnām sukumārīṇām dve śate samalaṅkṛte
10010323 duhitre devakaḥ prādād yāne duhitṛ-vatsalaḥ
10010331 śāṅkha-tūrya-mṛdaṅgās ca nedur dundubhayaḥ samam
10010333 prayāṇa-prakrame tāta vara-vadhvoḥ sumaṅgalam
10010341 pathi pragrahiṇam kaṁsam ābhāṣyāhāśarīra-vāk
10010343 asyās tvām aṣṭamo garbho hantā yām vahase 'budha
10010351 ity uktaḥ sa khalāḥ pāpo bhojānām kula-pāmsanaḥ
10010353 bhaginīm hantum ārabdham khadga-pāṇiḥ kace 'grahīt
10010361 tam jugupsita-karmāṇam nṛśamsam nirapatrapam
10010363 vasudevo mahā-bhāga uvāca parisāntvayan
10010370 śrī-vasudeva uvāca
10010371 ślāghanīya-guṇaḥ sūrair bhavān bhoja-yaśaskaraḥ
10010373 sa katham bhaginīm hanyāt striyam udvāha-parvaṇi
10010381 mṛtyur janmavatām vīra dehena saha jāyate
10010383 adya vābda-śatānte vā mṛtyur vai prāṇinām dhruvaḥ
10010391 dehe pañcatvam āpanne dehī karmānugo 'vaśaḥ
10010393 dehāntaram anuprāpya prāktanam tyajate vapuḥ
10010401 vrajams tiṣṭhan padaikena yathaiivaikena gacchati
10010403 yathā tṛṇa-jalaukaivam dehī karma-gatim gataḥ
10010411 svapne yathā paśyati deham īdṛsam manorathenābhiniṣṭa-cetanaḥ
10010413 dr̥ṣṭa-śrutābhyām manasānucintayan prapadyate tat kim api hy apasmṛtiḥ
10010421 yato yato dhāvati daiva-coditam mano vikāratmakam āpa pañcasu
10010423 guṇeṣu māyā-rociteṣu dehy asau prapadyamānaḥ saha tena jāyate
10010431 jyotir yathaiivadaka-pārthiveṣv adah
10010432 samīra-vegānugatam vibhāvvyate
10010433 evam sva-māyā-raciteṣv asau pumān

10010434 guṇeṣu rāgānugato vimuhyati
10010441 tasmān na kasyacid droham ācāret sa tathā-vidhaḥ
10010443 ātmanaḥ kṣemam anvicchan drogdhur vai parato bhayam
10010451 eṣā tavānujā bālā kṛpaṇā putrikopamā
10010453 hantum nārhasi kalyāṇīm imām tvam dīna-vatsalaḥ
10010460 śrī-śuka uvāca
10010461 evam sa sāmabhir bhedair bodhyamāno 'pi dāruṇaḥ
10010463 na nyavartata kauravya puruṣādān anuvrataḥ
10010471 nirbandham tasya tam jñātvā vicintyānakadundubhiḥ
10010473 prāptam kālam prativyodhum idam tatrān vapadyata
10010481 mṛtyur buddhimatāpohyo yāvad buddhi-balodayam
10010483 yady asau na nivarteta nāparādho 'sti dehinaḥ
10010491 pradāya mṛtyave putrān mocaye kṛpaṇām imām
10010493 sutā me yadi jāyeraṇ mṛtyur vā na mriyeta cet
10010501 viparyayo vā kim na syād gatir dhātur duratyayā
10010503 upasthito nivarteta nivṛttaḥ punar āpatet
10010511 agner yathā dāru-viyoga-yogayor adṛṣṭato 'nyan na nimittam asti
10010513 evam hi jantor api durvibhāvyaḥ śarīra-samyoga-viyoga-hetuḥ
10010521 evam vimṛśya tam pāpam yāvad-ātmani-darśanam
10010523 pūjayām āsa vai śaurir bahu-māna-puraḥsaram
10010531 prasanna-vadanāmbhojo nṛśamsam nirapatrapam
10010533 manasā dūyamānena vihasann idam abravīt
10010540 śrī-vasudeva uvāca
10010541 na hy asyās te bhayam saumya yad vai sāhāsarīra-vāk
10010543 putrān samarpayīṣye 'syā yatas te bhayam utthitam
10010550 śrī-śuka uvāca
10010551 svasur vadhān nivavṛte kamsas tad-vākya-sāra-vit
10010553 vasudevo 'pi tam prītaḥ praśasya prāviśad grham
10010561 atha kāla upāvṛtte devakī sarva-devatā
10010563 putrān prasusuve cāṣṭau kanyām caivānuvatsaram
10010571 kīrtimantam prathamajam kamsāyānakadundubhiḥ
10010573 arpayām āsa kṛcchreṇa so 'nṛtād ativihvalaḥ
10010581 kim duḥsaham nu sādḥunām viduṣām kim apekṣitam
10010583 kim akāryam kadaryāṇām dustyajam kim dhṛtātmanām
10010591 dṛṣṭvā samatvam tac chaureḥ satye caiva vyavasthitim
10010593 kamsas tuṣṭa-manā rājan prahasann idam abravīt
10010601 pratiyātu kumāro 'yam na hy asmād asti me bhayam
10010603 aṣṭamād yuvayor garbhān mṛtyur me vihitaḥ kila
10010611 tatheti sutam ādāya yayāv ānakadundubhiḥ
10010613 nābhyanandata tad-vākyaṃ asato 'vijitātmanaḥ
10010621 nandādya ye vraje gopā yās cāmīṣām ca yoṣitaḥ
10010623 vṛṣṇayo vasudevādya devaky-ādya yadu-striyaḥ
10010631 sarve vai devatā-prāyā ubhayor api bhārata
10010633 jñātayo bandhu-suhrdo ye ca kamsam anuvratāḥ
10010641 etat kamsāya bhagavān chaśamsābhyetya nāradaḥ
10010643 bhūmer bhārāyamānānām daityānām ca vadhodyamam
10010651 ṛṣer vinirgame kamsa yadūn matvā surān iti
10010653 devakyā garbha-sambhūtam viṣṇum ca sva-vadham prati
10010661 devakīm vasudevam ca nigṛhya nigadair grhe
10010663 jātām jātām ahan putram taylor ajana-śānkayā
10010671 mātaram pitaram bhrātṛn sarvāmś ca suhrdas tathā
10010673 ghnanti hy asutrpo lubdhā rājānaḥ prāyaśo bhuvi
10010681 ātmānam iha sañjātām jānan prāg viṣṇunā hatam
10010683 mahāsuraṃ kālanemiṃ yadubhiḥ sa vyarudhyata
10010691 ugrasenam ca pitaram yadu-bhojāndhakādhipam
10010693 svayam nigṛhya bubhuje sūrasenān mahā-balaḥ
10020010 śrī-śuka uvāca
10020011 pralamba-baka-cāṇūra-trṇāvarta-mahāśanaiḥ
10020013 muṣṭikāriṣṭa-dvividā-pūtanā-keśī-dhenukaiḥ
10020021 anyaiś cāsura-bhūpālair bāṇa-bhaumādibhir yutaḥ
10020023 yadūnām kadanam cakre balī māgadha-samśrayaḥ
10020031 te pīditā niviviśuḥ kuru-pañcāla-kekayān
10020033 śālvān vidarbhān niśadhān videhān kośalān api
10020041 eke tam anurundhānā jñātayaḥ paryupāsate
10020043 hateṣu ṣaṣṭsu bāleṣu devakyā augraseninā

10020051 saptamo vaiṣṇavam dhāma yam anantam pracakṣate
10020053 garbho babhūva devakyā harṣa-śoka-vivardhanaḥ
10020061 bhagavān api viśvātmā veditvā kamsajam bhayam
10020063 yadūnām nija-nāthānām yogamāyām samādiśat
10020071 gaccha devī vrajam bhadre gopa-gobhir alaṅkṛtam
10020073 rohiṇī vasudevasya bhāryāste nanda-gokule
10020075 anyāś ca kamsa-saṁvignā vivareṣu vasanti hi
10020081 devakyā jaṭhare garbham śeṣākhyam dhāma māmakam
10020083 tat sannikṛṣya rohiṇyā udare sanniveśaya
10020091 athāham aṁśa-bhāgena devakyāḥ putratām śubhe
10020093 prāpsyāmi tvam yaśodāyām nanda-patnyām bhaviṣyasi
10020101 arcīṣyanti manuṣyās tvām sarva-kāma-vareśvarīm
10020103 dhūpopahāra-balibhiḥ sarva-kāma-vara-pradām
10020111 nāmadheyāni kurvanti sthānāni ca narā bhuvi
10020113 durgeti bhadrakālīti vijayā vaiṣṇavīti ca
10020121 kumudā caṇḍikā kṛṣṇā mādhavī kanyaketi ca
10020123 māyā nārāyaṇīśānī śāradety ambiketi ca
10020131 garbha-saṅkarṣaṇāt tam vai prāhuḥ saṅkarṣaṇam bhuvi
10020133 rāmeti loka-ramaṇād balabhadram balocchrayāt
10020141 sandiṣṭaivam bhagavatā tathety om iti tad-vacaḥ
10020143 pratigrhya parikramya gām gatā tat tathākarot
10020151 garbhe praṇīte devakyā rohiṇīm yoga-nidrayā
10020153 aho visramsito garbha iti paurā vicukruśuḥ
10020161 bhagavān api viśvātmā bhaktānām abhayaṅkaraḥ
10020163 āviveśāṁśa-bhāgena mana ānakadundubheḥ
10020171 sa bibhrat pauruṣam dhāma bhrājamāno yathā raviḥ
10020173 durāsado 'tidurdharṣo bhūtānām sambabhūva ha
10020181 tato jagan-maṅgalam acyutāṁśam samāhitam sūra-sutena devī
10020183 dadhāra sarvātmakam ātma-bhūtām kāṣṭhā yathānanda-karam manastah
10020191 sā devakī sarva-jagan-nivāsa-nivāsa-bhūtā nitarām na reje
10020193 bhojendra-gehe 'gni-śikheva ruddhā sarasvatī jñāna-khale yathā satī
10020201 tām vikṣya kamsaḥ prabhayājītarām
10020202 virocayantīm bhavanam śuci-smitām
10020203 āhaiṣa me prāṇa-haro harir guhām
10020204 dhruvam śrito yan na pureyam īdrī
10020211 kim adya tasmin karaṇīyam āśu me yad artha-tantro na vihanti vikramam
10020213 striyāḥ svasur gurumatyā vadho 'yam yaśaḥ śriyam hanty anukālam āyuh
10020221 sa eṣa jīvan khalu sampareto varteta yo 'tyanta-nṛśaṁsitena
10020223 dehe mṛte tam manujāḥ śapanti gantā tamo 'ndham tanu-mānino dhruvam
10020231 iti ghoratamād bhāvāt sannivṛttaḥ svayam prabhuḥ
10020233 āste pratīkṣams taj-janma harer vairānubandha-kṛt
10020241 āśīnaḥ saṁviśams tiṣṭhan bhuñjānaḥ paryātan mahīm
10020243 cintayāno hrīṣīkeśam apaśyat tanmayam jagat
10020251 brahmā bhavaś ca tatraitya munibhir nāradādibhiḥ
10020253 devaiḥ sānucaraiḥ sākam gīrbhir vṛṣaṇam aīdayan
10020261 satya-vratam satya-param tri-satyam
10020262 satyasya yonim nihitam ca satye
10020263 satyasya satyam ṛta-satya-netram
10020264 satyātmakam tvam śaraṇam prapannāḥ
10020271 ekāyano 'sau dvi-phalas tri-mūlaś catū-rasaḥ pañca-vidhaḥ ṣaḍ-ātmā
10020273 sapta-tvag aṣṭa-vīṭapo navākṣo daśa-cchadī dvi-khago hy ādi-vṛkṣaḥ
10020281 tvam eka evāsyā sataḥ prasūtis tvam sannidhānam tvam anugrahaś ca
10020283 tvan-māyayā saṁvṛta-cetasas tvam paśyanti nānā na vipaścito ye
10020291 bibharṣi rūpāny avabodha ātmā kṣemāya lokasya carācarasya
10020293 sattvopapannāni sukhāvahāni satām abhadrāṇi muhuḥ khalānām
10020301 tvayy ambujākṣākhila-sattva-dhāmni samādhināveśita-cetasaike
10020303 tvat-pāda-potena mahat-kṛtena kurvanti govatsa-padam bhavābhim
10020311 svayam samuttīrya sudustaram dyuman
10020312 bhavārṇavam bhīmam adabhra-sauhrdāḥ
10020313 bhavat-padāmbhoruha-nāvam atra te
10020314 nidhāya yātāḥ sad-anugraho bhavān
10020321 ye 'nye 'ravindākṣa vimukta-māninas
10020322 tvayy asta-bhāvād aviśuddha-buddhayaḥ
10020323 āruhya kṛcchreṇa param padam tataḥ
10020324 patanty adho 'nādrta-yuṣmad-aṅghrayaḥ

10020331 tathā na te mād̥hava tāvakāḥ kvacid bhraśyanti mārgāt tvayi baddha-sauhr̥dāḥ
10020333 tvayābhiguptā vicaranti nirbhayā vināyakānīkapa-mūrdhasu prabho
10020341 sattvaṃ viśuddham śrayate bhavān sthitau
10020342 śarīriṇām śreya-upāyanam vapuḥ
10020343 veda-kriyā-yoga-tapaḥ-samādhibhis
10020344 tavārhaṇam yena janaḥ samīhate
10020351 sattvaṃ na ced dhātar idam nijam bhaved
10020352 vijñānam ajñāna-bhidāpamārjanam
10020353 guṇa-prakāśair anumīyate bhavān
10020354 prakāśate yasya ca yena vā guṇaḥ
10020361 na nāma-rūpe guṇa-janma-karmabhir nirūpitavye tava tasya sākṣiṇaḥ
10020363 mano-vacobhyām anumeya-vartmano deva kriyāyām pratiyanty athāpi hi
10020371 śr̥ṇvan gr̥ṇan saṃsmarayaṃś ca cintayan
10020372 nāmāni rūpāṇi ca maṅgalāni te
10020373 kriyāsu yas tvac-caraṇāravindayor
10020374 āviṣṭa-cetā na bhavāya kalpate
10020381 diṣṭyā hare 'syā bhavataḥ pado bhuvo
10020382 bhāro 'panītas tava janmanēśituḥ
10020383 diṣṭyānkitām tvat-padakaiḥ suśobhanair
10020384 drakṣyāma gām dyām ca tavānukampitām
10020391 na te 'bhavasyeśa bhavasya kāraṇam vinā vinodam bata tarkayāmahe
10020393 bhavo nirodhaḥ sthitir apy avidyayā kṛtā yatas tvayy abhayāśrayātmani
10020401 matsyāśva-kacchapa-nṛsimha-varāha-haṃsa-
10020402 rājanya-vipra-vibudheṣu kṛtāvātāraḥ
10020403 tvam pāsi nas tri-bhuvanam ca yathādhuneśa
10020404 bhāram bhuvo hara yadūttama vandanam te
10020411 diṣṭyāmba te kukṣi-gataḥ paraḥ pumān
10020412 aṃśena sākṣād bhagavān bhavāya naḥ
10020413 mābhūd bhayam bhoja-pater mumūrṣor
10020414 goptā yadūnām bhavitā tavātmajaḥ
10020420 śrī-śuka uvāca
10020421 ity abhiṣṭūya puruṣam yad-rūpam anidam yathā
10020423 brahmeśānau purodhāya devāḥ pratiyayur divam
10030010 śrī-śuka uvāca
10030011 atha sarva-guṇopetaḥ kālaḥ parama-śobhanaḥ
10030013 yarhy evājana-janmarkṣam śāntarkṣa-graha-tārakam
10030021 diśaḥ prasedur gaganam nirmaloḍu-gaṇodayam
10030023 mahī maṅgala-bhūyiṣṭha-pura-grāma-vrajākarā
10030031 nadyaḥ prasanna-salilā hradā jalaruha-śriyaḥ
10030033 dvijāli-kula-sannāda-stavakā vana-rājayaḥ
10030041 vavau vāyuh sukha-sparśaḥ puṇya-gandhavahaḥ śuciḥ
10030043 agnayaś ca dvijātīnām śāntās tatra samindhata
10030051 manāmsy āsan prasannāni sād̥hūnām asura-druhām
10030053 jāyamāne 'jane tasmin nedur dundubhayaḥ samam
10030061 jaguḥ kinnara-gandharvās tuṣṭuvuḥ siddha-cāraṇaḥ
10030063 vidyādharyaś ca nanṛtur apsarobhiḥ samam mudā
10030071 mumucur munayo devāḥ sumanāmsi mudānvitāḥ
10030073 mandam mandam jaladharā jagarjur anusāgaram
10030081 niśithe tama-udbhūte jāyamāne janārdane
10030083 devakyām deva-rūpiṇyām viṣṇuḥ sarva-guhā-śayaḥ
10030085 āvirāsīd yathā prācyām diśīndur iva puṣkalah
10030091 tam adbhutam bālakam ambujekṣaṇam catur-bhujam śaṅkha-gadādy-udāyudham
10030093 śrīvatsa-lakṣmam gala-śobhi-kaustubham pītāmbaram sāndra-payoda-saubhagam
10030101 mahārha-vaidūrya-kirīta-kunḍala-tviṣā pariṣvakta-sahasra-kuntalam
10030103 uddāma-kāñcy-aṅgada-kaṅkaṇādibhir virocamānam vasudeva aikṣata
10030111 sa vismayotphulla-vilocano harim sutam vilokyānakadundubhis tadā
10030113 kṛṣṇāvatārotsava-sambhramo 'spṛśan mudā dvijebhyo 'yutam āpluto gavām
10030121 athainam astaud avadhārya pūruṣam param natāṅgaḥ kṛta-dhīḥ kṛtāñjaliḥ
10030123 sva-rociṣā bhārata sūtikā-grham virocayantam gata-bhīḥ prabhāva-vit
10030130 śrī-vasudeva uvāca
10030131 vidito 'si bhavān sākṣāt puruṣaḥ prakṛteḥ paraḥ
10030133 kevalānubhavananda-svarūpaḥ sarva-buddhi-dṛk
10030141 sa eva svaprakṛtyedam sṛṣṭvāgre tri-guṇātmakam
10030143 tad anu tvam hy apraviṣṭaḥ praviṣṭa iva bhāvyase
10030151 yatheme 'vikṛtā bhāvās tathā te vikṛtaiḥ saha

10030153 nānā-vīryāḥ pṛthag-bhūtā virājam janayanti hi
10030161 sannipatya samutpādyā dṛśyante 'nugatā iva
10030163 prāg eva vidyamānatvān na teṣām iha sambhavaḥ
10030171 evaṁ bhavān buddhy-anumeya-lakṣaṇair grāhyair guṇaiḥ sann api tad-guṇāgrahaḥ
10030173 anāvṛtatvād bahir antaram na te sarvasya sarvātmana ātma-vastunaḥ
10030181 ya ātmano dṛśya-guṇeṣu sann iti vyavasyate sva-vyatirekato 'budhaḥ
10030183 vinānuvādam na ca tan manīṣitam samyag yatas tyaktam upādadat pumān
10030191 tvatto 'sya janma-sthiti-saṁyamān vibho
10030192 vadanty anihād agunād avikriyāt
10030193 tvayīśvare brahmaṇi no virudhyate
10030194 tvad-āśrayatvād upacaryate guṇaiḥ
10030201 sa tvam tri-loka-sthitaye sva-māyayā
10030202 bibharsī śuklam khalu varṇam ātmanaḥ
10030203 sargāya raktam rajasopabṛmhitam
10030204 kṛṣṇam ca varṇam tamasā janātyaye
10030211 tvam asya lokasya vibho rirakṣiṣur gr̥he 'vatīrṇo 'si mamākhileśvara
10030213 rājanya-samjñāsura-koṭi-yūthapair nirvyūhyamānā nihanīṣyase camūḥ
10030221 ayam tv asabhyas tava janma nau gr̥he
10030222 śrutvāgrajāms te nyavadhīt sureśvara
10030223 sa te 'vatāram puruṣaiḥ samarpitam
10030224 śrutvādhunaivābhisaraty udāyudhaḥ
10030230 śrī-śuka uvāca
10030231 athainam ātmajam vīksya mahā-puruṣa-lakṣaṇam
10030233 devakī tam upādhavat kamsād bhītā suvismitā
10030240 śrī-devaky uvāca
10030241 rūpam yat tat prāhur avyaktam ādyam
10030242 brahma jyotir nirguṇam nirvikāram
10030243 sattā-mātram nirviśeṣam nirīham
10030244 sa tvam sāksād viṣṇur adhyātma-dīpaḥ
10030251 naṣṭe loka dvi-parārdhāvasāne mahā-bhūteṣv ādi-bhūtam gateṣu
10030253 vyakte 'vyaktam kāla-vegena yāte bhavān ekaḥ śiṣyate 'śeṣa-samjñah
10030261 yo 'yam kālas tasya te 'vyakta-bandho
10030262 ceṣṭām āhuś ceṣṭate yena viśvam
10030263 nimeṣādir vatsarānto mahīyāms
10030264 tam tveśānam kṣema-dhāma prapadye
10030271 martyo mṛtyu-vyāla-bhītaḥ palāyan lokān sarvān nirbhayam nādhyagacchat
10030273 tvat pādābjam prāpya yadṛcchayādyā susthaḥ śete mṛtyur asmād apaiti
10030281 sa tvam ghorād ugrasenātmajān nas trāhi trastān bhṛtya-vitrāsa-hāsi
10030283 rūpam cedam pauraṣam dhyāna-dhiṣṇyam mā pratyakṣam māmsa-dṛśām kṛṣṭhāḥ
10030291 janma te mayy asau pāpo mā vidyān madhusūdana
10030293 samudvije bhavad-dhetoḥ kamsād aham adhīra-dhīḥ
10030301 upasāmhara viśvātmann ado rūpam alaukikam
10030303 śaṅkha-cakra-gadā-padma-śriyā juṣṭam catur-bhujam
10030311 viśvam yad etat sva-tanau niśānte yathāvakāśam puruṣaḥ paro bhavān
10030313 bibharti so 'yam mama garbhago 'bhūd aho nṛ-lokasya viḍambanam hi tat
10030320 śrī-bhagavān uvāca
10030321 tvam eva pūrva-sarge 'bhūḥ pṛṣṇiḥ svāyambhuve sati
10030323 tadāyam sutapā nāma prajāpatir akalmaṣaḥ
10030331 yuvām vai brahmaṇādiṣṭau prajā-sarge yadā tataḥ
10030333 sanniyamyendriya-grāmaṁ tepāthe paramaṁ tapaḥ
10030341 varṣa-vātātapa-hima-gharma-kāla-guṇān anu
10030343 sahamānau śvāsa-rodha-vinirdhūta-mano-malau
10030351 śīrṇa-parṇānilāhārāv upasāntena cetasā
10030353 mattaḥ kāmān abhīpsantau mad-ārāadhanam īhatuḥ
10030361 evaṁ vām tapyatos tīvram tapaḥ parama-duṣkaram
10030363 divya-varṣa-sahasrāṇi dvādaśeyur mad-ātmanoḥ
10030371 tadā vām parituṣṭo 'ham amunā vapuṣānaghe
10030373 tapasā śraddhayā nityam bhaktyā ca hṛdi bhāvitaḥ
10030381 prādurāsam varada-rāḍ yuvayoḥ kāma-ditsayā
10030383 vriyatām vara ity ukte mādr̥śo vām vṛtaḥ sutāḥ
10030391 ajuṣṭa-grāmya-viṣayāv anapatyau ca dam-patī
10030393 na vavrāthe 'pavargam me mohitau deva-māyayā
10030401 gate mayi yuvām labdhvā varam mat-sadṛśam sutam
10030403 grāmyān bhogān abhuñjāthām yuvām prāpta-manorathau
10030411 adṛṣṭvānyatamam loka śīlaudārya-guṇaiḥ samam

10030413 aham suto vām abhavam pr̥snigarbha iti śrutah
10030421 tayor vām punar evāham adityām āsa kaśyapāt
10030423 upendra iti vikhyāto vāmanatvāc ca vāmanah
10030431 ṛtīye 'smin bhava 'ham vai tenaiva vapuṣātha vām
10030433 jāto bhūyas tayor eva satyam me vyāhṛtam sati
10030441 etad vām darśitam rūpam prāg-janma-smaraṇāya me
10030443 nānyathā mad-bhavam jñānam martya-liṅgena jāyate
10030451 yuvām mām putra-bhāvena brahma-bhāvena cāsakṛt
10030453 cintayantau kṛta-snehau yāsyethe mad-gatiṃ parām
10030460 śrī-śuka uvāca
10030461 ity uktvāsīd dharis tūṣṇīm bhagavān ātma-māyayā
10030463 pitroḥ sampaśyatoḥ sadyo babhūva prakṛtaḥ śīśuḥ
10030471 tataś ca śaurir bhagavat-pracoditaḥ
10030472 sutam samādāya sa sūtikā-grhāt
10030473 yadā bahir gantum iyeṣa tarhy ajā
10030474 yā yogamāyājani nanda-jāyayā
10030481 tayā hr̥ta-pratyaya-sarva-vṛttiṣu dvāḥ-stheṣu paureṣv api śāyiteṣv atha
10030483 dvāraś ca sarvāḥ pihitā duratyayā bṛhat-kapātāyasa-kīla-śṛṅkhalaiḥ
10030491 tāḥ kṛṣṇa-vāhe vasudeva āgate svayam vyavaryanta yathā tamo raveḥ
10030493 vavarṣa parjanya upāmsu-garjitaḥ šeṣo 'nvagād vāri nivārayan phaṇaiḥ
10030501 maghoni varṣaty asakṛd yamānujā gambhīra-toyaugha-javormi-phenilā
10030503 bhayānakāvarta-śatākulā nadī mārgam dadau sindhur iva śriyaḥ pateḥ
10030511 nanda-vrajam śaurir upetya tatra tām
10030512 gopān prasuptān upalabhya nidrayā
10030513 sutam yaśodā-śayane nidhāya tat-
10030514 sutam upādāya punar gr̥hān agāt
10030521 devakyāḥ śayane nyasya vasudevo 'tha dārikām
10030523 pratimucya pador loham āste pūrvavad āvṛtaḥ
10030531 yaśodā nanda-patnī ca jātam param abudhyata
10030533 na tal-liṅgam pariśrāntā nidrayāpagata-smṛtiḥ
10040010 śrī-śuka uvāca
10040011 bahir-antaḥ-pura-dvāraḥ sarvāḥ pūrvavad āvṛtāḥ
10040013 tato bāla-dhvanim śrutvā gr̥ha-pālāḥ samutthitāḥ
10040021 te tu tūrṇam upavrajya devakyā garbha-janma tat
10040023 ācakhyur bhoja-rājāya yad udvignaḥ pratīkṣate
10040031 sa talpāt tūrṇam utthāya kālo 'yam iti vihvalaḥ
10040033 sūtī-gr̥ham agāt tūrṇam praskhalan mukta-mūrdhajaḥ
10040041 tam āha bhrātaram devī kṛpaṇā karuṇam satī
10040043 snuṣyam tava kalyāṇa striyam mā hantum arhasi
10040051 bahavo himsitā bhrātāḥ śīśavaḥ pāvakopamāḥ
10040053 tvayā daiva-nisṛṣṭena putrikaikā pradīyatām
10040061 nanv aham te hy avarajā dīnā hata-sutā prabho
10040063 dātum arhasi mandāyā aṅgemām caramām prajām
10040070 śrī-śuka uvāca
10040071 upaguhyātmajam evam rudatyā dīna-dīnavat
10040073 yācitas tām vinirbhartsya hastād ācicchide khalāḥ
10040081 tām gr̥hītvā caraṇayor jāta-mātrām svasuḥ sutām
10040083 apothayac chilā-prṣṭhe svārthonmūlita-sauhrdaḥ
10040091 sā tad-dhastāt samutpatya sadyo devy ambaram gatā
10040093 adṛśyatānujā viṣṇoḥ sāyudhāṣṭa-mahābhujā
10040101 divya-srag-ambarālepa-ratnābharaṇa-bhūṣitā
10040103 dhanuḥ-śūleṣu-carmāsi-śaṅkha-cakra-gadā-dharā
10040111 siddha-cāraṇa-gandharvair apsaraḥ-kinnaroragaiḥ
10040113 upāhṛtoru-balibhiḥ stūyamānedam abravīt
10040121 kim mayā hatayā manda jātaḥ khalu tavānta-kṛt
10040123 yatra kva vā pūrva-śatrur mā himsīḥ kṛpaṇān vṛthā
10040131 iti prabhāṣya tam devī māyā bhagavatī bhuvi
10040133 bahu-nāma-niketeṣu bahu-nāmā babhūva ha
10040141 tayābhihitam ākarṇya kaṁsaḥ parama-vismitaḥ
10040143 devakīm vasudevam ca vimucya praśrito 'bravīt
10040151 aho bhaginy aho bhāma mayā vām bata pāpmanā
10040153 puruṣāda ivāpatyam bahavo himsitāḥ sutāḥ
10040161 sa tv aham tyakta-kāruṇyas tyakta-jñāti-suhṛt khalāḥ
10040163 kān lokān vai gamiṣyāmi brahma-heva mṛtaḥ śvasan
10040171 daivam apy anṛtam vakti na martyā eva kevalam

10040173 yad-viśrambhād ahaṃ pāpaḥ svasur nihataṅgān chiśūn
10040181 mā śocataṃ mahā-bhāgāv ātmajān sva-kṛtaṃ bhujāḥ
10040183 jāntavo na sadaikatra daivādhiṅgān tadāsate
10040191 bhūvi bhaumāni bhūtāni yathā yānti apayānti ca
10040193 nāyam ātmā tathaitesu viparyeti yathaiṅgān bhūḥ
10040201 yathānevaṃ-vido bhedo yata ātma-viparyayaḥ
10040203 deha-yoga-viyogau ca saṃsṛtir na nivartate
10040211 tasmād bhadre sva-tanayān mayā vyāpāditaṃ api
10040213 mānuśoca yataḥ sarvaḥ sva-kṛtaṃ vindate 'vaśaḥ
10040221 yāvad dhato 'smi hantāsmi-ty ātmānaṃ manyate 'sva-drk
10040223 tāvat tad-abhimāny ajño bādhya-bādhatāṃ iyāt
10040231 kṣamadhvaṃ mama daurātmyaṃ sādhaso dīna-vatsalāḥ
10040233 ity uktvāśru-mukhaḥ pādau śyālāḥ svasror athāgrahīt
10040241 mocayāṃ āsa nigadād viśrabdhaḥ kanyakā-girā
10040243 devakīm vasudevaṃ ca darśayann ātma-sauhṛdam
10040251 bhrātuḥ samanuptasya kṣānta-roṣā ca devakī
10040253 vyaśjad vasudevaś ca prahasya tam uvāca ha
10040261 evaṃ etan mahā-bhāga yathā vadasi dehināṃ
10040263 ajñāna-prabhavāhaṃ-dhīḥ sva-pareti bhidā yataḥ
10040271 śoka-harṣa-bhaya-dveṣa-lobha-moha-madānvitāḥ
10040273 mitho ghnantaṃ na paśyanti bhāvair bhāvaṃ pṛthag-dṛśaḥ
10040280 śrī-śuka uvāca
10040281 kāmā evaṃ prasannābhyāṃ viśuddhaṃ pratibhāṣitaḥ
10040283 devakī-vasudevābhyāṃ anujñāto 'viśad gṛham
10040291 tasyāṃ rātryāṃ vyatītāyāṃ kāmā āhūya mantriṇāḥ
10040293 tebhya ācaṣṭa tat sarvaṃ yad uktaṃ yoga-nidrayā
10040301 ākarṇya bhartur gaditaṃ tam ūcur deva-śatavaḥ
10040303 devān prati kṛtāmarṣā daiteyā nāti-kovidāḥ
10040311 evaṃ cet tarhi bhojendra pura-grāma-vrajādiṣu
10040313 anirdāśān nirdāśānś ca haniṣyāmo 'dya vai śiśūn
10040321 kim udyamaih kariṣyanti devāḥ samara-bhīraṇāḥ
10040323 nityam udvigna-manaso jyā-ghoṣair dhanuṣas tava
10040331 asyatas te śara-vrātair hanyamānāḥ samantataḥ
10040333 jijīviṣava utsrjya palāyana-parā yayuḥ
10040341 kecit prāñjalayo dīnā nyasta-śāstrā divaukaṣaḥ
10040343 mukta-kaccha-śikhāḥ kecid bhītāḥ sma iti vādinaḥ
10040351 na tvāṃ vismrta-śāstrāstrān virathān bhaya-sāmvṛtān
10040353 haṃsy anyāsakta-vimukhān bhagna-cāpān ayudhyataḥ
10040361 kim kṣema-sūrair vibudhair asaṃyuga-vikatthanaiḥ
10040363 raho-juṣā kim hariṇā śambhunā vā vanaukaśā
10040365 kim indreṇālpa-vīryeṇa brahmaṇā vā tapasyatā
10040371 tathāpi devāḥ sāpatnyān nopekṣyā iti manmahe
10040373 tatas tan-mūla-khanane niyuṅkṣvāsmān anuvratān
10040381 yathāmayo 'ṅge samupekṣito nṛbhīr na śakyate rūḍha-padaś cikitsitum
10040383 yathendriya-grāma upekṣitas tathā ripur mahān baddha-balo na cālyate
10040391 mūlāṃ hi viṣṇur devānāṃ yatra dharmāḥ sanātanaḥ
10040393 tasya ca brahma-go-viprās tapo yajñāḥ sa-dakṣiṇāḥ
10040401 tasmāt sarvātmanā rājan brāhmaṇān brahma-vādinaḥ
10040403 tapasvino yajña-śīlān gās ca hanmo havir-dughāḥ
10040411 viprā gāvaś ca vedāś ca tapaḥ satyaṃ damaḥ śamaḥ
10040413 śraddhā dayā titikṣā ca kratavaś ca hares tanūḥ
10040421 sa hi sarva-surādhyakṣo hy asura-dvid guhā-śayaḥ
10040423 tan-mūlā devatāḥ sarvāḥ seśvarāḥ sa-catur-mukhāḥ
10040425 ayaṃ vai tad-vadhopāyo yad ṛṣiṅgāṃ vihimsanam
10040430 śrī-śuka uvāca
10040431 evaṃ durmantriḥ kāmāḥ saha sammantrya durmatih
10040433 brahma-himsāṃ hitaṃ mene kāla-pāśāvṛto 'surāḥ
10040441 sandīśya sādhu-lokasya kadane kadana-priyān
10040443 kāma-rūpa-dharān dikṣu dānavān gṛham āviśat
10040451 te vai rajaḥ-prakṛtayas tamasā mūḍha-cetasāḥ
10040453 satāṃ vidveṣam ācerur ārād āgata-mṛtyavaḥ
10040461 āyuh śriyaṃ yaśo dharmāṃ lokān āśiṣa eva ca
10040463 hanti śreyāṃsi sarvāṇi puṃso mahad-atikramaḥ
10050010 śrī-śuka uvāca
10050011 nandas tv ātmaja utpanne jātāhlādo mahā-manāḥ

10050013 āhūya viprān veda-jñān snātaḥ śucir alaṅkṛtaḥ
10050021 vācayitvā svastyayanam jāta-karmātmajasya vai
10050023 kārayām āsa vidhivat pitṛ-devārcanam tathā
10050031 dhenūnām niyute prādād viprebhyaḥ samalaṅkṛte
10050033 tilādrīn sapta ratnaugha-śātaakaumbhāmarāvṛtān
10050041 kālena snāna-śaucābhyām saṁskārais tapasejyayā
10050043 śudhyanti dānaiḥ santuṣṭyā dravyāṅy ātmātma-vidyayā
10050051 saumaṅgalya-giro viprāḥ sūta-māgadha-vandinaḥ
10050053 gāyakāś ca jagur nedur bheryo dundubhayo muhuḥ
10050061 vrajaḥ sammrṣṭa-saṁsikta-dvārājira-grhāntaraḥ
10050063 citra-dhvaja-patākā-srak-caila-pallava-toraṇaiḥ
10050071 gāvo vṛṣā vatsatarā haridrā-taila-rūṣitāḥ
10050073 vicitra-dhātu-barhasrag-vastra-kāñcana-mālinaḥ
10050081 mahārha-vastrābharāṇa-kañcukoṣṇīṣa-bhūṣitāḥ
10050083 gopāḥ samāyayū rājan nānopāyana-pāṇayaḥ
10050091 gopyaś cākarnya muditā yaśodāyāḥ sutodbhavam
10050093 ātmānam bhūṣayām cakrur vastrākalpāñjanādibhiḥ
10050101 nava-kuṅkuma-kiñjalka-mukha-paṅkaja-bhūtayaḥ
10050103 balibhis tvaritam jagmuḥ pṛthu-śroṇyaś calat-kucāḥ
10050111 gopyaḥ sumrṣṭa-maṇi-kuṇḍala-niṣka-kaṅṭhyaś
10050112 citrāmarāḥ pathi śikhā-cyuta-mālya-varṣāḥ
10050113 nandālayam sa-valayā vrajatīr virejur
10050114 vyālola-kuṇḍala-payodhara-hāra-śobhāḥ
10050121 tā āśiṣaḥ prayuñjānāś ciraṁ pāhīti bālake
10050123 haridrā-cūrṇa-tailādbhiḥ siñcantyo 'janam ujjaguḥ
10050131 avādyanta vicitrāṇi vāditrāṇi mahotsave
10050133 kṛṣṇe viśveśvare 'nante nandasya vrajam āgate
10050141 gopāḥ parasparam hrṣṭā dadhi-kṣīra-ghṛtāmbubhiḥ
10050143 āsiñcanto vilimpanto navanītaiś ca cikṣipuḥ
10050151 nando mahā-manās tebhyo vāso 'laṅkāra-go-dhanam
10050153 sūta-māgadha-vandibhyo ye 'nye vidyopajīvinaḥ
10050161 tais taiḥ kāmair adīnātmā yathocitam apūjayat
10050163 viṣṇor ārādhanaṛthāya sva-putrasyodayāya ca
10050171 rohiṇī ca mahā-bhāgā nanda-gopābhinanditā
10050173 vyacarad divya-vāsa-srak-kaṅṭhābharāṇa-bhūṣitā
10050181 tata ārabhya nandasya vrajaḥ sarva-samṛddhimān
10050183 harer nivāsātma-guṇai ramākṛīdam abhūn nrpa
10050191 gopān gokula-rakṣāyām nirūpya mathurām gataḥ
10050193 nandaḥ kamsasya vārṣikyam karam dātum kurūdvaha
10050201 vasudeva upāsrutya bhrātaram nandam āgatam
10050203 jñātvā datta-karam rājñe yayau tad-avamocanam
10050211 tam drṣṭvā sahasotthāya dehaḥ prāṇam ivāgatam
10050213 pṛītaḥ priyatamaṁ dorbhyām sasvaje prema-vihvalaḥ
10050221 pūjitaḥ sukham āsīnaḥ pṛṣṭvānāmamāyam ādr̥taḥ
10050223 prasakta-dhīḥ svātmajayor idam āha viśāmpate
10050231 diṣṭyā bhrātaḥ pravayasa idānīm aprajasya te
10050233 prajāśāyā nivṛttasya prajā yat samapadyata
10050241 diṣṭyā saṁsāra-cakre 'smin vartamānaḥ punar-bhavaḥ
10050243 upalabdho bhavān adya durlabham priya-darśanam
10050251 naikatra priya-saṁvāsaḥ suhr̥dām citra-karmaṇām
10050253 oghena vyūhyamānānām plavānām srotaso yathā
10050261 kaccit paśavyam nirujam bhūry-ambu-tr̥ṇa-vīrudham
10050263 br̥had vanam tad adhunā yatrāsse tvam suhr̥d-vṛtaḥ
10050271 bhrātar mama sutaḥ kaccin mātṛā saha bhavad-vraje
10050273 tātam bhavantam manvāno bhavadbhyām upalālitaḥ
10050281 puṁsas tri-vargo vihitaḥ suhr̥do hy anubhāvitaḥ
10050283 na teṣu kliśyamāneṣu tri-vargo 'rthāya kalpate
10050290 śrī-nanda uvāca
10050291 aho te devakī-putrāḥ kamsena bahavo hatāḥ
10050293 ekāvaśiṣṭāvarajā kanyā sāpi divam gatā
10050301 nūnam hy adṛṣṭa-niṣṭho 'yam adṛṣṭa-paramo janaḥ
10050303 adṛṣṭam ātmanas tattvam yo veda na sa muhyati
10050310 śrī-vasudeva uvāca
10050311 karo vai vārṣiko datto rājñe drṣṭā vyam ca vaḥ
10050313 neha stheyam bahu-titham santy utpātāś ca gokule

10050320 śrī-śuka uvāca
10050321 iti nandādayo gopāḥ proktās te śauriṇā yayuḥ
10050323 anobhir anaḍud-yuktais tam anujñāpya gokulam
10060010 śrī-śuka uvāca
10060011 nandaḥ pathi vacaḥ śaurer na mṛṣeti vicintayan
10060013 harim jagāma śaraṇam utpātāgama-śaṅkitaḥ
10060021 kamsena prahitā ghorā pūtanā bāla-ghātinī
10060023 śīsūmś cacāra nighnantī pura-grāma-vrajādiṣu
10060031 na yatra śravaṇādīni rakṣo-ghnāni sva-karmasu
10060033 kurvanti sātvatām bhartur yātudhānyaś ca tatra hi
10060041 sā khe-cary ekadotpatya pūtanā nanda-gokulam
10060043 yoṣitvā māyayātmānam prāviśat kāma-cāriṇī
10060051 tām keśa-bandha-vyatiṣakta-mallikām
10060052 bṛhan-nitamba-stana-kṛcchra-madhyamām
10060053 suvāsasam kalpita-karṇa-bhūṣaṇa-
10060054 tviṣollasat-kuntala-maṇḍitānanām
10060061 valgu-smitāpāṅga-visarga-vīkṣitair
10060062 mano harantīm vanitām vrajaukasām
10060063 amamsatāmbhoja-kareṇa rūpiṇīm
10060064 gopyaḥ śriyam draṣṭum ivāgatām patim
10060071 bāla-grahas tatra vicinvatī śīsūn yadṛcchayā nanda-grhe 'sad-antakam
10060073 bālam praticchanna-nijoru-tejasam dadarśa talpe 'gnim ivāhitam bhasi
10060081 vibudhya tām bālaka-mārikā-graham carācarātmā sa nimīlitekṣaṇaḥ
10060083 anantam āropayad aṅkam antakam yathoragam suptam abuddhi-rajju-dhīḥ
10060091 tām tīkṣṇa-cittām ativāma-ceṣṭitām vīkṣyāntarā koṣa-paricchadāsivat
10060093 vara-striyam tat-prabhayā ca dharṣite nirīkṣyamāṇe janani hy atiṣṭhatām
10060101 tasmin stanam durjara-vīryam ulbanam
10060102 ghorāṅkam ādāya śīśor dadāv atha
10060103 gādham karābhyām bhagavān prapīḍya tat-
10060104 prānaiḥ samam roṣa-samanvito 'pibat
10060111 sā muñca muñcālam iti prabhāṣiṇī niṣpīḍyamānākhila-jīva-marmaṇi
10060113 vivṛtya netre caraṇau bhujau muhuḥ prasvinna-gātrā kṣipatī ruroda ha
10060121 tasyaḥ svanenātigabhīra-ramhasā sādrir mahī dyauś ca cacāla sa-grahā
10060123 rasā diśaś ca pratinedire janāḥ petuḥ kṣitau vajra-nipāta-śaṅkayā
10060131 niśa-carīttham vyathita-stanā vyasur
10060132 vyādāya keśāmś caraṇau bhujāv api
10060133 prasārya goṣṭhe nija-rūpam āsthitā
10060134 vajrahato vṛtra ivāpatan nṛpa
10060141 patamāno 'pi tad-dehas tri-gavyūty-antara-drumān
10060143 cūrṇayām āsa rājendra mahad āsīt tad adbhutam
10060151 iṣā-mātrogra-damṣṭrāsyam giri-kandara-nāsikam
10060153 gaṇḍa-śaila-stanam raudram prakīrṇāruṇa-mūrdhajam
10060161 andha-kūpa-gabhīrākṣam pulināroha-bhīṣanam
10060163 baddha-setu-bhujorv-aṅghri śūnya-toya-hradodaram
10060171 santatrasuḥ sma tad vīkṣya gopā gopyaḥ kalevaram
10060173 pūrvam tu tan-niḥsvanita-bhinna-hṛt-karṇa-mastakāḥ
10060181 bālam ca tasyā urasi krīḍantam akutobhayam
10060183 gopyas tūrṇam samabhyetya jagṛhur jāta-sambhramāḥ
10060191 yaśodā-rohiṇībhyām tāḥ samam bālasya sarvataḥ
10060193 rakṣām vidadhire samyag go-puccha-bhramaṇādibhiḥ
10060201 go-mūtreṇa snāpayitvā punar go-rajāsārbhakam
10060203 rakṣām cakruś ca śakṛtā dvādaśāṅgeṣu nāmabhiḥ
10060211 gopyaḥ samsprṣṭa-salilā aṅgeṣu karayoḥ pṛthak
10060213 nyasyātmany atha bālasya bīja-nyāsam akurvata
10060221 avyād ajo 'ṅghri maṇimāms tava jānv athorū
10060222 yajño 'cyutaḥ kaṭi-taṭam jātharam hayāsyāḥ
10060223 hṛt keśavas tvad-ura īśa inas tu kaṅṭham
10060224 viṣṇur bhujam mukham urukrama īśvaraḥ kam
10060231 cakry agrataḥ saha-gado harir astu paścāt
10060232 tvat-pārśvayor dhanur-asī madhu-hājanaś ca
10060233 koṇeṣu śaṅkha urugāya upary upendras
10060234 tārkṣyaḥ kṣitau haladharāḥ puruṣaḥ samantāt
10060241 indriyāni hrīkeśaḥ prāṇān nārāyaṇo 'vatu
10060243 śvetadvīpa-patīś cittam mano yogeśvaro 'vatu
10060251 pṛśnigarbhas tu te buddhim ātmānam bhagavān paraḥ

10060253 krīḍantam pātu govindah śayānam pātu mādhaveḥ
10060261 vrajantam avyād vaikunṭha āsīnam tvām śriyaḥ patih
10060263 bhujānam yajñabhuk pātu sarva-graha-bhayaṅkaraḥ
10060271 ḍākinyo yātudhānyaś ca kuṣmāṇḍā ye 'rbhaka-grahāḥ
10060273 bhūta-preta-piśācāś ca yakṣa-rakṣo-vināyakāḥ
10060281 koṭarā revatī jyeṣṭhā pūtanā mātṛkādayaḥ
10060283 unmādā ye hy apasmārā deha-prāṇendriya-druhaḥ
10060291 svapna-drṣṭā mahotpātā vṛddhā bāla-grahāś ca ye
10060293 sarve naśyantu te viṣṇor nāma-grahaṇa-bhīravaḥ
10060300 śrī-śuka uvāca
10060301 iti praṇaya-baddhābhir gopībhiḥ kṛta-rakṣaṇam
10060303 pāyayitvā stanam mātā sannyaveśayad ātmajam
10060311 tāvan nandādayo gopā mathurāyā vrajam gatāḥ
10060313 vilokya pūtanā-deham babhūvur ativismitāḥ
10060321 nūnam batarsih sañjāto yogeśo vā samāsa saḥ
10060323 sa eva drṣṭo hy utpāto yad āhānakadundubhiḥ
10060331 kalevaram paraśubhiś chittvā tat te vrajaukaśaḥ
10060333 dūre kṣiptvāvayavaśo nyadahan kāṣṭha-veṣṭitam
10060341 dahyamānasya dehasya dhūmaś cāguru-saurabhaḥ
10060343 utthitaḥ kṛṣṇa-nirbhukta-sapady āhata-pāpmanaḥ
10060351 pūtanā loka-bāla-ghnī rākṣasī rudhirāśanā
10060353 jighāmsayāpi haraye stanam dattvāpa sad-gatim
10060361 kim punaḥ śraddhayā bhaktyā kṛṣṇāya paramātmane
10060363 yacchan priyatamaḥ kim nu raktās tan-mātaro yathā
10060371 padbhyām bhakta-hṛdi-sthābhyām vandyābhyām loka-vanditaiḥ
10060373 aṅgam yasyāḥ samākramya bhagavān api tat-stanam
10060381 yātudhāny api sā svargam avāpa janānī-gatim
10060383 kṛṣṇa-bhukta-stana-kṣīrāḥ kim u gāvo 'numātarāḥ
10060391 payāmsi yāsām apibat putra-sneha-snutāny alam
10060393 bhagavān devakī-putraḥ kaivalyādy-akhila-pradaḥ
10060401 tāsām avirataḥ kṛṣṇe kurvatīnām sutekṣaṇam
10060403 na punaḥ kalpate rājan saṁsāro 'jñāna-sambhavaḥ
10060411 kaṭa-dhūmasya saurabhyam avaghrāya vrajaukaśaḥ
10060413 kim idam kuta eveti vadanto vrajam āyayuh
10060421 te tatra varṇitam gopaiḥ pūtanāgamanādikam
10060423 śrutvā tan-nidhanam svasti śiśoś cāsan suvismitāḥ
10060431 nandaḥ sva-putram ādāya pretyāgatam udāra-dhīḥ
10060433 mūrdhny upāghrāya paramām mudam lebhe kurūdvaha
10060441 ya etat pūtanā-mokṣam kṛṣṇasyārbhakam adbhutam
10060443 śṛṇuyāc chraddhayā martyo govinde labhate ratim
10070010 śrī-rājovāca10070011 yena yenāvātāreṇa bhagavān harir īśvaraḥ
10070013 karotī karna-ramyāni mano-jñāni ca naḥ prabho
10070021 yac-chṛṇvato 'paity aratir vitṛṣṇā sattvaḥ ca śuddhyaty acireṇa puṁsaḥ
10070023 bhaktir harau tat-puruṣe ca sakhyaḥ tad eva hāram vada manyase cet
10070031 athānyad api kṛṣṇasya tokācaritam adbhutam
10070033 mānuṣam lokam āśādyā taj-jātim anurundhataḥ
10070040 śrī-śuka uvāca
10070041 kadācid autthānika-kautukāplave janmarkṣa-yoge samaveta-yoṣitām
10070043 vāditra-gīta-dvija-mantra-vācakaiś cakāra sūnor abhiṣecanam satī
10070051 nandasya patnī kṛta-majjanādikaḥ vipraiḥ kṛta-svastyayanam supūjitaiḥ
10070053 annādyā-vāsaḥ-srag-abhīṣṭa-dhenubhiḥ sañjāta-nidrākṣam aśīsayac chanaiḥ
10070061 autthānikautsukya-manā manasvinī samāgatān pūjayatī vrajaukaśaḥ
10070063 naivāśṛṇod vai ruditam sutasya sā rudan stanārthī caraṇāv udakṣipat
10070071 adhaḥ-śayānasya śiśor ano 'lpaka-pravāla-mṛdv-aṅghri-hatam vyavartata
10070073 vidhvasta-nānā-rasa-kupya-bhājanam vyatyasta-cakrākṣa-vibhinna-kūbaram
10070081 drṣṭvā yaśodā-pramukhā vraja-striya
10070082 autthānike karmani yāḥ samāgatāḥ
10070083 nandādayaś cādbhuta-darśanākulāḥ
10070084 katham svayam vai śakaṭam viparyagāt
10070091 ūcur avyavasita-matīn gopān gopīś ca bālakāḥ
10070093 rudatānena pādēna kṣiptam etan na saṁsayāḥ
10070101 na te śraddadhire gopā bāla-bhāṣitam ity uta
10070103 aprameyam balam tasya bālakasya na te viduḥ
10070111 rudantam sutam ādāya yaśodā graha-śaṅkitā
10070113 kṛta-svastyayanam vipraiḥ sūktaiḥ stanam apāyayat

10070121 pūrvavat sthāpitam gopair balibhiḥ sa-paricchadam
10070123 viprā hutvārcayām cakrur dadhy-akṣata-kuśāmbubhiḥ
10070131 ye 'sūyānṛta-dambhersā-himsā-māna-vivarjitāḥ
10070133 na teṣām satya-śīlānām āśiṣo viphalāḥ kṛtāḥ
10070141 iti bālakam ādāya sāmarg-yajur-upākṛtaiḥ
10070143 jalaiḥ pavitrauśadhibhir abhiṣicya dvijottamaiḥ
10070151 vācayitvā svastyayanam nanda-gopaḥ samāhitaḥ
10070153 hutvā cāgnim dvijātibhyaḥ prādād annam mahā-guṇam
10070161 gāvaḥ sarva-guṇopetā vāsaḥ-srag-rukma-mālinīḥ
10070163 ātmajābhyudayārthāya prādāt te cānvayunḥjata
10070171 viprā mantra-vido yuktās tair yāḥ proktās tathāśiṣaḥ
10070173 tā niṣphalā bhaviṣyanti na kadācid api sphuṭam
10070181 ekadāroham ārūḍham lālayantī sutam satī
10070183 garimānam śiśor voḍhum na sehe giri-kūṭavat
10070191 bhūmau nidhāya tam gopī vismitā bhāra-pīḍitā
10070193 mahā-puruṣam ādadhyau jagatām āsa karmasu
10070201 daityo nāmnā ṛṇāvartaḥ kaṁsa-bhṛtyaḥ praṇoditaḥ
10070203 cakravāta-svarūpeṇa jahārāsīnam arbhakam
10070211 gokulam sarvam āvṛṇvan muṣṇamś cakṣūmṣi reṇubhiḥ
10070213 īrayan sumahā-ghora-śabdena pradīśo dīśaḥ
10070221 muhūrtam abhavad goṣṭham rajasā tamasāvṛtam
10070223 sutam yaśodā nāpaśyat tasmin nyastavatī yataḥ
10070231 nāpaśyat kaścanātmānam param cāpi vimohitaḥ
10070233 ṛṇāvarta-niṣṛṣṭābhiḥ śarkarābhir upadrutaḥ
10070241 iti khara-pavana-cakra-pāṁśu-varṣe suta-padavīm abalāvilakṣya mātā
10070243 atikaruṇam anusmaranty aśocad bhuvī patitā mṛta-vatsakā yathā gauḥ
10070251 ruditam anuśīmya tatra gopyo bhṛśam anutapta-dhiyo 'śru-pūrṇa-mukhyaḥ
10070253 rurudur anupalabhya nanda-sūnum pavana upārata-pāṁśu-varṣa-vege
10070261 ṛṇāvartaḥ śānta-rayo vātyā-rūpa-dharo haran
10070263 kṛṣṇam nabho-gato gantum nāśaknod bhūri-bhāra-bhṛt
10070271 tam aśmānam manyamāna ātmano guru-mattayā
10070273 gale grhīta utsraṣṭum nāśaknod adbhutārbhakam
10070281 gala-grahaṇa-niśceṣṭo daityo nirgata-locanaḥ
10070283 avyakta-rāvo nyapatat saha-bālo vyasur vraje
10070291 tam antarikṣāt patitam śīlāyām viśīrṇa-sarvāvayavam karālam
10070293 puram yathā rudra-śareṇa viddham striyo rudatyo dadṛśuḥ sametāḥ
10070301 prādāya mātṛe pratihṛtya vismitāḥ kṛṣṇam ca tasyorasi lambamānam
10070303 tam svastimantam puruṣāda-nītam vihāyasā mṛtyu-mukhāt pramuktam
10070305 gopyaś ca gopāḥ kila nanda-mukhyā labdhvā punaḥ prāpur atīva modam
10070311 aho batāty-adbhutam eṣa rakṣasā bālo nivṛttim gamito 'bhyagāt punaḥ
10070313 himsraḥ sva-pāpena vihimsitaḥ khalāḥ sādhuḥ samatvena bhayād vimucyate
10070321 kim nas tapaś cīrṇam adhokṣajārcanam
10070322 pūrteṣṭa-dattam uta bhūta-sauhrdam
10070323 yat samparetaḥ punar eva bālako
10070324 diṣṭyā sva-bandhūn praṇayann upasthitaḥ
10070331 dṛṣṭvādbhutāni bahuśo nanda-gopo brhadvane
10070333 vasudeva-vaco bhūyo mānayām āsa vismitaḥ
10070341 ekadārbhakam ādāya svāṅkam āropya bhāminī
10070343 prasnutam pāyayām āsa stanam sneha-pariplutā
10070351 pīta-prāyasya janani sutasya rucira-smitam
10070353 mukham lālayatī rājan jṛmbhato dadṛśe idam
10070361 kham rodasī jyotir-anīkam āśāḥ sūryendu-vahni-śvasanāmbudhīmś ca
10070363 dvīpān nagāms tad-duhitṛ vanāni bhūtāni yāni sthira-jaṅgamāni
10070371 sā vīkṣya viśvam sahasā rājan sañjāta-vepathuḥ
10070373 sammīlya mṛgaśāvākṣī netre āsīt suvismitā
10080010 śrī-śuka uvāca
10080011 gargah purohito rājan yadūnam sumahā-tapāḥ
10080013 vrajam jagāma nandasya vasudeva-pracoditaḥ
10080021 tam dṛṣṭvā parama-prītaḥ pratyutthāya kṛtāñjaliḥ
10080023 ānarcādhokṣaja-dhiyā praṇipāta-puraḥsaram
10080031 sūpaviṣtam kṛtātithyam girā sūnṛtayā munim
10080033 nandayitvābravīd brahman pūrṇasya karavāma kim
10080041 mahad-vicalanam nṛṇām grhiṇām dīna-cetasām
10080043 niḥśreyasāya bhagavan kalpate nānyathā kvacit
10080051 jyotiṣam ayanam sāksād yat taj jñānam atīndriyam

10080053 praṇītam bhavatā yena pumān veda parāvaram
10080061 tvaṁ hi brahma-vidāṁ śreṣṭhaḥ saṁskārān kartum arhasi
10080063 bālayor anayor nṛṇāṁ janmanā brāhmaṇo guruḥ
10080070 śrī-garga uvāca
10080071 yadūnām aham ācāryaḥ khyātaś ca bhuvi sarvadā
10080073 sutam mayā saṁskṛtam te manyate devakī-sutam
10080081 kamsaḥ pāpa-matiḥ sakhyam tava cānakadundubheḥ
10080083 devakyā aṣṭamo garbho na strī bhavitum arhati
10080091 iti sañcintayaṁ chrutvā devakyā dārikā-vacaḥ
10080093 api hantā gatāśaṅkas tarhi tan no 'nayo bhavet
10080100 śrī-nanda uvāca
10080101 alakṣito 'smin rahasi māmakair api go-vraje
10080103 kuru dvijāti-saṁskāram svasti-vācana-pūrvakam
10080110 śrī-śuka uvāca
10080111 evaṁ samprārthito vipraḥ sva-cikīrṣitam eva tat
10080113 cakāra nāma-karaṇam gūḍho rahasi bālayoḥ
10080120 śrī-garga uvāca
10080121 ayam hi rohiṇī-putro ramayan suhrdo guṇaiḥ
10080123 ākhyāsyate rāma iti balādhikyād balaṁ viduḥ
10080125 yadūnām aprthag-bhāvāt saṅkaraṇam uśanty api
10080131 āsan varṇas trayo hy asya grhṇato 'nuyugam tanuḥ
10080133 śuklo raktas tathā pīta idānīm kṛṣṇatām gataḥ
10080141 prāg ayam vasudevasya kvacij jātas tavātmajah
10080143 vāsudeva iti śrīmān abhijñāḥ sampracakṣate
10080151 bahūni santi nāmāni rūpāni ca sutasya te
10080153 guṇa-karmānurūpāni tāny aham veda no janāḥ
10080161 eṣa vaḥ śreya ādhāsyad gopa-gokula-nandanah
10080163 anena sarva-durgāni yūyam añjas tariṣyatha
10080171 purānena vraja-pate sādhaso dasyu-pīditāḥ
10080173 arājake rakṣyamāṇā jigyur dasyūn samedhitāḥ
10080181 ya etasmin mahā-bhāgāḥ prītim kurvanti mānavāḥ
10080183 nārāyo 'bhibhavanty etān viṣṇu-pakṣān ivāsurāḥ
10080191 tasmān nandātmaḥ 'yam te nārāyaṇa-samo guṇaiḥ
10080193 śrīyā kīrtiyanubhāvena gopāyasva samāhitāḥ
10080200 śrī-śuka uvāca
10080201 ity ātmānam samādiśya garge ca sva-grham gate
10080203 nandaḥ pramudito mene ātmānam pūrṇam āśiṣam
10080211 kālena vrajātālpena gokule rāma-keśavau
10080213 jānubhyām saha pāṇibhyām riṅgamāṇau vijahratuḥ
10080221 tāv aṅghri-yugmam anukṛṣya sarīrṇpantau
10080222 ghoṣa-praghoṣa-ruciram vraja-kardameṣu
10080223 tan-nāda-hṛṣṭa-manasāv anusṛtya lokam
10080224 mugdha-prabhītavat upeyatur anti mātroḥ
10080231 tan-mātarau nija-sutau ghrṇayā snavantyaḥ
10080232 paṅkāṅga-rāga-rucirāv upagrhya dorbhyām
10080233 dattvā stanam prapibatoḥ sma mukham nirīkṣya
10080234 mugdha-smitālpa-daśanam yayatuḥ pramodam
10080241 yarhy aṅganā-darśanīya-kumāra-līlav
10080242 antar-vraje tad abalāḥ pragṛhīta-pucchaiḥ
10080243 vatsair itas tata ubhāv anukṛṣyamāṇau
10080244 prekṣantya ujjhita-grhā jahṛṣur hasantyaḥ
10080251 śṛṅgy-agni-damṣṭry-asi-jala-dvija-kaṇṭakebhyah
10080252 krīḍā-parāv aticalau sva-sutau niṣeddhum
10080253 grhyāni kartum api yatra na taj-jananyau
10080254 śekāta āpatur alam manaso 'navasthām
10080261 kālenālpēna rājarṣe rāmaḥ kṛṣṇaś ca gokule
10080263 aghṛṣṭa-jānubhiḥ padbhir vicakramatur añjasā
10080271 tatas tu bhagavān kṛṣṇo vayasair vraja-bālakaiḥ
10080273 saha-rāmo vraja-strīṇām cikrīḍe janayan mudam
10080281 kṛṣṇasya gopyo ruciram vīkṣya kaumāra-cāpalam
10080283 śṛṇvantyāḥ kila tan-mātur iti hocuḥ samāgatāḥ
10080291 vatsān muñcan kvacid asamaye krośa-sañjāta-hāsaḥ
10080292 steyam svādv atty atha dadhi-payaḥ kalpitaiḥ steya-yogaiḥ
10080293 markān bhokṣyan vibhajati sa cen nātti bhāṇḍam bhinnatti
10080294 dravyālābhe sagṛha-kupīto yāty upakrośya tokān

10080301 hastāgrāhye racayati vidhim pīṭhakolūkhalādyaiś
10080302 chidraṁ hy antar-nihita-vayunaḥ śikya-bhāṇḍeṣu tad-vit
10080303 dhvāntāgāre dhṛta-maṇi-gaṇaṁ svāṅgam artha-pradīpaṁ
10080304 kāle gopyo yarhi gr̥ha-kṛtyeṣu suvyagra-cittāḥ
10080311 evaṁ dhārṣṭyāny uśati kurute mehanādīni vāstau
10080312 steyopāyair viracita-kṛtiḥ supratīko yathāste
10080313 itthaṁ strībhiḥ sa-bhaya-nayana-śrī-mukhālokinībhir
10080314 vyākhyātārthā prahasita-mukhī na hy upālabdhum aicchat
10080321 ekadā krīḍamānās te rāmādyā gopa-dārakāḥ
10080323 kṛṣṇo mṛdam bhakṣitavān iti mātṛe nyavedayan
10080331 sā gr̥hītvā kare kṛṣṇam upālabhya hitaiṣiṇī
10080333 yaśodā bhaya-sambhrānta-prekṣaṇākṣam abhāṣata
10080341 kasmān mṛdam adāntātman bhavān bhakṣitavān rahaḥ
10080343 vadanti tāvakā hy ete kumārās te 'grajo 'py ayam
10080351 nāhaṁ bhakṣitavān amba sarve mithyābhiśamsinaḥ
10080353 yadi satya-giras tarhi samakṣaṁ paśya me mukham
10080361 yady evaṁ tarhi vyādehī-ty uktaḥ sa bhagavān hariḥ
10080363 vyādattāvyāhataiśvaryaḥ krīḍā-manuja-bālakaḥ
10080371 sā tatra dadṛṣe viśvaṁ jagat sthāsnu ca khaṁ dīśaḥ
10080373 sādri-dvīpābdhi-bhūgolaṁ sa-vāyv-agnīndu-tārakam
10080381 jyotiś-cakraṁ jalaṁ tejo nabhasvān viyad eva ca
10080383 vaikārikāṇḍriyāṇi mano mātṛā guṇās trayāḥ
10080391 etad vicitraṁ saha-jīva-kāla-svabhāva-karmāśaya-liṅga-bhedam
10080393 sūnos tanau vikṣya vidāritāsyē vrajaṁ sahātmānam avāpa śāṅkām
10080401 kim svapna etad uta devamāyā kim vā madīyo bata buddhi-mohaḥ
10080403 atho amuṣyaiva mamārbhakasya yaḥ kaścanautpattika ātma-yogaḥ
10080411 atho yathāvan na vitarka-gocaraṁ ceto-manah-karma-vacobhir añjasā
10080413 yad-āśrayaṁ yena yataḥ pratīyate sudurvibhāvyaṁ praṇatāsmi tat-padam
10080421 ahaṁ mamāsau patir eṣa me suto vrajeśvarasyākhila-vittapā satī
10080423 gopyaś ca gopāḥ saha-godhanāś ca me yan-māyayetthaṁ kumatih sa me gatih
10080431 itthaṁ vidita-tattvāyām gopikāyām sa īśvaraḥ
10080433 vaiṣṇavīm vyatanon māyām putra-snehamayīm vibhuḥ
10080441 sadyo naṣṭa-smṛtir gopī sāropyāroham ātmajam
10080443 pravṛddha-sneha-kalila-hṛdayāsīd yathā purā
10080451 trayyā copaniṣadbhiś ca sāṅkhya-yogaiś ca sātvatih
10080453 upagīyamāna-māhātmyaṁ hariṁ sāmānyatātmajam
10080460 śrī-rājovāca
10080461 nandaḥ kim akarod brahman śreya evaṁ mahodayam
10080463 yaśodā ca mahā-bhāgā papau yasyāḥ stanam hariḥ
10080471 pitarau nānvavindetām kṛṣṇodārārbhakehitam
10080473 gāyanty adyāpi kavayo yal loka-śamalāpaham
10080480 śrī-śuka uvāca
10080481 droṇo vasūnām pravaro dharayā bhāryayā saha
10080483 kariṣyamāṇa ādeśān brahmaṇas tam uvāca ha
10080491 jātayor nau mahādeve bhuvi viśveśvare harau
10080493 bhaktih syāt paramā loke yayāñjo durgatiṁ taret
10080501 astv ity uktaḥ sa bhagavān vraje droṇo mahā-yaśāḥ
10080503 jajñe nanda iti khyāto yaśodā sā dharābhavat
10080511 tato bhaktir bhagavati putrī-bhūte janārdane
10080513 dampatyor nitarām āsīd gopa-gopīṣu bhārata
10080521 kṛṣṇo brahmaṇa ādeśam satyaṁ kartum vraje vibhuḥ
10080523 saha-rāmo vasaṁś cakre teṣām prītim sva-līlayā
10090010 śrī-śuka uvāca
10090011 ekadā gr̥ha-dāsīṣu yaśodā nanda-gehinī
10090013 karmāntara-niyuktāsu nirmamantha svayaṁ dadhi
10090021 yāni yānīha gītāni tad-bāla-caritāni ca
10090023 dadhi-nirmanthane kāle smarantī tāny agāyata
10090031 kṣaumaṁ vāsaḥ pṛthu-kaṭi-taṭe bibhratī sūtra-naddham
10090032 putra-sneha-snuta-kuca-yugaṁ jāta-kampaṁ ca subhrūḥ
10090033 rajjv-ākaraṣa-śrama-bhuja-calat-kaṅkaṇau kuṇḍale ca
10090034 svinnam vaktram kabara-vigalan-mālatī nirmamantha
10090041 tām stanya-kāma āsādy mathnantīm janānīm hariḥ
10090043 gr̥hītvā dadhi-manthānam nyāsedhat prītim āvahan
10090051 tam aṅkam ārūḍham apāyayat stanam sneha-snutam sa-smitam īkṣatī mukham
10090053 atrptam utsrjya javena sā yayāv utsicyamāne payasi tv adhiśrite

10090061 sañjāta-kopaḥ sphuritāruṇādharam sandaśya dadbhir dadhi-mantha-bhājanam
10090063 bhittvā mṛṣāśrur dṛṣad-aśmanā raho jaghāsa haiyaṅgavam antaram gataḥ
10090071 uttārya gopī suśrtaṁ payaḥ punaḥ praviśya samdṛśya ca dadhy-amatrakam
10090073 bhagnaṁ vilokya sva-sutasya karma taj jahāsa taṁ cāpi na tatra paśyatī
10090081 ulūkhalānghrer upari vyavasthitam markāya kāmam dadatam śici sthitam
10090083 haiyaṅgavam caurya-viśaṅkitekṣaṇam nirīkṣya paścāt sutam āgamac chanaiḥ
10090091 tām āta-yaṣṭim prasamīkṣya satvaras
10090092 tato 'varuhyāpasasāra bhītavat
10090093 gopy anvadhāvan na yam āpa yoginām
10090094 kṣamaṁ praveṣṭum tapaseritam manah
10090101 anvañcamānā janānī bṛhac-calac-chroṇī-bharākrānta-gatiḥ sumadhyamā
10090103 javena visraṁsita-keśa-bandhana-cyuta-prasūnānugatiḥ parāmṛśat
10090111 kṛtāgasam taṁ prarudantam akṣiṇī kaśantam añjan-maṣiṇī sva-pāṇinā
10090113 udvīkṣamāṇam bhaya-vihvalekṣaṇam haste gṛhītvā bhiṣayanty avāgurat
10090121 tyaktvā yaṣṭim sutam bhītam vijñāyārbhaka-vatsalā
10090123 iyeṣa kila taṁ baddhum dāmnātaḍ-vīrya-kovidā
10090131 na cāntar na bahir yasya na pūrvam nāpi cāparam
10090133 pūrvāparam bahiś cāntar jagato yo jagac ca yaḥ
10090141 taṁ matvātmajam avyaktam martya-līngam adhokṣajam
10090143 gopikolūkhale dāmnā babandha prakṛtam yathā
10090151 tad dāma badhyamānasya svārbhakasya kṛtāgasah
10090153 dvy-aṅgulonam abhūt tena sandadhe 'nyac ca gopikā
10090161 yadāsīt tad api nyūnam tenānyad api sandadhe
10090163 tad api dvy-aṅgulaṁ nyūnam yad yad ādatta bandhanam
10090171 evam sva-geha-dāmāni yaśodā sandadhaty api
10090173 gopīnām susmayantīnām smayantī vismitābhavat
10090181 sva-mātuḥ svinna-gātrāyā visrasta-kabara-srajaḥ
10090183 dṛṣtvā pariśramam kṛṣṇaḥ kṛpayāsīt sva-bandhane
10090191 evam sandarśitā hy aṅga hariṇā bhṛtya-vaśyatā
10090193 sva-vaśenāpi kṛṣṇena yasyedaṁ seśvaram vaśe
10090201 nepam viriṅco na bhavo na śrīr apy aṅga-samśrayā
10090203 prasādam lebhire gopī yat tat prāpa vimuktidāt
10090211 nāyam sukhāpo bhagavān dehinām gopikā-sutaḥ
10090213 jñāninām cātma-bhūtānām yathā bhaktimatām iha
10090221 kṛṣṇas tu gṛha-kṛtyeṣu vyagrāyām mātari prabhuḥ
10090223 adrākṣīd arjunau pūrvam guhyakau dhanadātmajau
10090231 purā nārada-śāpena vṛkṣatām prāpitau madāt
10090233 nalakūvara-maṇigrīvāv iti khyātau śriyānvitau
10100010 śrī-rājovāca
10100011 kathyatām bhagavann etat tayoh śāpasya kāraṇam
10100013 yat tad vigarhitam karma yena vā devarṣes tamaḥ
10100020 śrī-śuka uvāca
10100021 rudrasyānucarau bhūtvā sudṛptaḥ dhanadātmajau
10100023 kailāsupavane ramye mandākinīyām madotkaṭau
10100031 vāruṇīm madirām pītvā madāghūrṇita-locanau
10100033 strī-janair anugāyadbhiś ceratuḥ puṣpita vane
10100041 antaḥ praviśya gaṅgāyām ambhoja-vana-rājini
10100043 cikrīḍatur yuvatibhir gajāv iva kareṇubhiḥ
10100051 yadṛcchayā ca devarṣir bhagavāms tatra kaurava
10100053 apaśyan nārado devau kṣībāṇau samabudhyata
10100061 taṁ dṛṣtvā vrīḍitā devyo vivastrāḥ śāpa-śaṅkitāḥ
10100063 vāsāmsi paryadhuḥ śīghram vivastrau naiva guhyakau
10100071 tau dṛṣtvā madirā-mattau śrī-madāndhau surātmajau
10100073 tayor anugrahārthāya śāpam dāsyann idam jagau
10100080 śrī-nārada uvāca
10100081 na hy anyo juṣato joṣyān buddhi-bhraṁśo rajo-guṇaḥ
10100083 śrī-madād ābhijātyādir yatra strī dyūtam āsavaḥ
10100091 hanyante paśavo yatra nirdayair ajitātmabhiḥ
10100093 manyamānair imam deham ajarāmṛtyu naśvaram
10100101 deva-samjñitam apy ante kṛmi-vid-bhasma-samjñitam
10100103 bhūta-dhruk tat-kṛte svārtham kim veda nirayo yataḥ
10100111 dehaḥ kim anna-dātuḥ svam niṣektur mātur eva ca
10100113 mātuh pitur vā balinaḥ kretur agneḥ śuno 'pi vā
10100121 evam sādharmaṇam deham avyakta-prabhavāpyayam
10100123 ko vidvān ātmasāt kṛtvā hanti jantūn ṛte 'sataḥ

10100131 asataḥ śrī-madāndhasya dāridryam param añjanam
10100133 ātmaupamyena bhūtāni daridraḥ param īkṣate
10100141 yathā kaṇṭaka-viddhāngo jantor necchati tām vyathām
10100143 jīva-sāmyam gato līngair na tathāviddha-kaṇṭakaḥ
10100151 daridro niraham-stambho muktaḥ sarva-madair iha
10100153 kṛcchram yadṛcchayāpnoti tad dhi tasya param tapaḥ
10100161 nityam kṣut-kṣāma-dehasya daridrasyāna-kāṅkṣiṇaḥ
10100163 indriyaṇy anuśuṣyanti himsāpi vinivartate
10100171 daridrasyaiva yujyante sādhaveḥ sama-darśiṇaḥ
10100173 sadbhiḥ kṣiṇoti tam tarṣam tata ārād viśuddhyati
10100181 sādḥnām sama-cittānām mukunda-caraṇaiṣiṇām
10100183 upekṣyaiḥ kim dhana-stambhair asadbhir asad-āśrayaiḥ
10100191 tad aham mattayor mādhyā vāruṇyā śrī-madāndhayoḥ
10100193 tamo-madam hariṣyāmi strainayor ajitātmanoḥ
10100201 yad imau loka-pālasya putrau bhūtvā tamaḥ-plutau
10100203 na vivāsasam ātmānam vijānītaḥ sudurmadau
10100211 ato 'rhataḥ sthāvaratām syātām naivam yathā punaḥ
10100213 smṛtiḥ syān mat-prasādēna tatrāpi mad-anugrahāt
10100221 vāsudevasya sānnidhyam labdhvā divya-śarac-chate
10100223 vṛtte svarlokatām bhūyo labdha-bhaktī bhaviṣyataḥ
10100230 śrī-śuka uvāca
10100231 evam uktvā sa devarṣir gato nārāyaṇāśramam
10100233 nalakūvara-maṇigrīvāv āsatur yamalārjunau
10100241 ṛṣer bhāgavata-mukhyasya satyam kartum vaco hariḥ
10100243 jagāma śanakais tatra yatrāstām yamalārjunau
10100251 devarṣir me priyatamo yad imau dhanadātmajau
10100253 tat tathā sādhaiṣyāmi yad gītam tan mahātmanā
10100261 ity antareṇārjunayoḥ kṛṣṇas tu yamayor yayau
10100263 ātma-nirveśa-mātreṇa tiryag-gatam ulūkhalam
10100271 bālena niṣkarṣayatānvag ulūkhalam tad
10100272 dāmodareṇa tarasotkalitānghri-bandhau
10100273 niṣpetatuḥ parama-vikramitātivepa-
10100274 skandha-pravāla-viṭapau kṛta-caṇḍa-śabdau
10100281 tatra śriyā paramayā kakubhaḥ sphurantau
10100282 siddhāv upetya kujayor iva jāta-vedāḥ
10100283 kṛṣṇam praṇamya śirasākhila-loka-nātham
10100284 baddhāñjalī virajasāv idam ūcatuḥ sma
10100291 kṛṣṇa kṛṣṇa mahā-yogims tvam ādyaḥ puruṣaḥ paraḥ
10100293 vyaktāvyaktam idam viśvam rūpam te brāhmaṇā viduḥ
10100301 tvam ekaḥ sarva-bhūtānām dehāsv-ātmendriyeśvaraḥ
10100303 tvam eva kālo bhagavān viṣṇur avyaya īśvaraḥ
10100311 tvam mahān prakṛtiḥ sūkṣmā rajaḥ-sattva-tamomayī
10100313 tvam eva puruṣo 'dhyakṣaḥ sarva-kṣetra-vikāra-vit
10100321 gr̥hyamāṇais tvam agrāhyo vikāraiḥ prakṛtair guṇaiḥ
10100323 ko nv ihārhati vijñātum prak siddham guṇa-saṁvṛtaḥ
10100331 tasmai tubhyam bhagavate vāsudevāya vedhase
10100333 ātma-dyota-guṇaiś channa-mahimne brahmaṇe namaḥ
10100341 yasyāvātārā jñāyante śarīreṣv aśarīriṇaḥ
10100343 tais tair atulyātīsayair vīryair dehiṣv asaṅgataiḥ
10100351 sa bhavān sarva-lokasya bhavāya vibhavāya ca
10100353 avatīrṇo 'mśa-bhāgena sāmpratam patir āśiṣām
10100361 namaḥ parama-kalyāṇa namaḥ parama-maṅgala
10100363 vāsudevāya śāntāya yadūnām pataye namaḥ
10100371 anujānīhi nau bhūmaṁs tavānucara-kiṅkarau
10100373 darśanam nau bhagavata ṛṣer āsīd anugrahāt
10100381 vāṇī guṇānukathane śravaṇau kathāyām
10100382 hastau ca karmasu manas tava pādayor naḥ
10100383 smṛtyām śiras tava nivāsa-jagat-praṇāme
10100384 dr̥ṣṭiḥ satām darśane 'stu bhavat-tanūnām
10100390 śrī-śuka uvāca
10100391 ittham saṅkīrtitas tābhyām bhagavān gokuleśvaraḥ
10100393 dāmnā colūkhale baddhaḥ prahasann āha guhyakau
10100400 śrī-bhagavān uvāca
10100401 jñātām mama puraivaitad ṛṣiṇā karuṇātmanā
10100403 yac chrī-madāndhayor vāgbhir vibhramśo 'nugrahaḥ kṛtaḥ

10100411 sādḥūnām sama-cittānām sutarām mat-kṛtātmanām
10100413 darśanān no bhaved bandhaḥ puṁso 'kṣṇoḥ savitur yathā
10100421 tad gacchataṁ mat-paramau nalakūvara sādanam
10100423 sañjāto mayi bhāvo vām īpsitaḥ paramo 'bhavaḥ
10100430 śrī-śuka uvāca
10100431 ity uktau tau parikramya praṇamya ca punaḥ punaḥ
10100433 baddholūkhalam āmantrya jagmatur diśam uttarām
10110010 śrī-śuka uvāca
10110011 gopā nandādayaḥ śrutvā drumayoḥ patato ravam
10110013 tatrājagmuḥ kuru-śreṣṭha nirghāta-bhaya-śaṅkitāḥ
10110021 bhūmyām nipatitau tatra dadṛśur yamalārjunau
10110023 babhramus tad avijñāya lakṣyaṁ patana-kāraṇam
10110031 ulūkhalam vikarṣantaṁ dāmnā baddham ca bālakam
10110033 kasyedaṁ kuta āścaryam utpāta iti kātaraḥ
10110041 bālā ūcur aneneti tiryag-gatam ulūkhalam
10110043 vikarṣatā madhya-gena puruṣāv apy acakṣmahi
10110051 na te tad-uktaṁ jagṛhur na ghaṭeteti tasya tat
10110053 bālasypātanam tarvoḥ kecit sandigdha-cetasāḥ
10110061 ulūkhalam vikarṣantaṁ dāmnā baddham svam ātmajam
10110063 vilokya nandaḥ prahasad-vadano vimumoca ha
10110071 gopībhiḥ stobhito 'nrtyad bhagavān bālavat kvacit
10110073 udgāyati kvacin mugdhas tad-vaśo dāru-yantravat
10110081 bibharti kvacid ājñaptaḥ pīṭhakonmāna-pādukam
10110083 bāhu-kṣepam ca kurute svānām ca prītim āvahan
10110091 darśayāms tad-vidām loka ātmano bhṛtya-vaśyatām
10110093 vrajasyovāha vai harṣam bhagavān bāla-ceṣṭitaiḥ
10110101 krīṇīhi bhoḥ phalānīti śrutvā satvaram acyutaḥ
10110103 phalārthī dhānyam ādāya yayau sarva-phala-pradaḥ
10110111 phala-vikrayiṇī tasya cyuta-dhānya-kara-dvayam
10110113 phalair apūrayad ratnaiḥ phala-bhāṇdam apūri ca
10110121 sarit-tīra-gatam kṛṣṇam bhagnārjunam athāhvayat
10110123 rāmaṁ ca rohiṇī devī krīḍantaṁ bālakair bhṛśam
10110131 nopeyātām yadāhūtau krīḍā-saṅgena putrakau
10110133 yaśodām preṣayām āsa rohiṇī putra-vatsalām
10110141 krīḍantaṁ sā sutam bālair ativelaṁ sahāgrajam
10110143 yaśodājohavīt kṛṣṇam putra-sneha-snuta-stanī
10110151 kṛṣṇa kṛṣṇāravindākṣa tāta ehi stanam piba
10110153 alam vihāraiḥ kṣut-kṣāntaḥ krīḍā-śrānto 'si putraka
10110161 he rāmāgaccha tātāsu sānujaḥ kula-nandana
10110163 prātar eva kṛtāhāras tad bhavān bhoktum arhati
10110171 pratīkṣate tvām dāśārha bhokṣyamāṇo vrajādhipaḥ
10110173 ehy āvayoḥ priyam dhehi sva-grhān yāta bālakāḥ
10110181 dhūli-dhūsaritāngas tvam putra majjanam āvaha
10110183 janmarkṣam te 'dya bhavati viprebhyo dehi gāḥ śuciḥ
10110191 paśya paśya vayasyāms te mātr-mṛṣṭān svalaṅkṛtān
10110193 tvam ca snātaḥ kṛtāhāro viharasva svalaṅkṛtaḥ
10110201 ittham yaśodā tam aśeṣa-śekharam matvā sutam sneha-nibaddha-dhīr nrpa
10110203 haste grhītvā saha-rāmam acyutam nītvā sva-vātaṁ kṛtavaty athodayam
10110210 śrī-śuka uvāca
10110211 gopa-vṛddhā mahotpātān anubhūya brhadvane
10110213 nandādayaḥ samāgamya vraja-kāryam amantrayan
10110221 tatropānanda-nāmāha gopo jñāna-vayo-'dhikaḥ
10110223 deśa-kālārtha-tattva-jñāḥ priya-kṛd rāma-kṛṣṇayoḥ
10110231 utthātavyam ito 'smābhir gokulasya hitaiṣibhiḥ
10110233 āyānty atra mahotpātā bālānām nāśa-hetavaḥ
10110241 muktaḥ kathaṅcid rākṣasyā bāla-ghnyā bālako hy asau
10110243 harer anugrahān nūnam anaś copari nāpatat
10110251 cakra-vātena nīto 'yam daityena vipadam viyat
10110253 śilāyām patitas tatra paritrātaḥ sureśvaraiḥ
10110261 yan na mriyeta drumayor antaram prāpya bālakāḥ
10110263 asāv anyatamo vāpi tad apy acyuta-rakṣanam
10110271 yāvad autpātiko 'riṣṭo vrajam nābhibhaved itaḥ
10110273 tāvad bālān upādāya yāsyāmo 'nyatra sānugāḥ
10110281 vanam vṛndāvanam nāma paśavyam nava-kānanam
10110283 gopa-gopī-gavām sevyam puṇyādri-tṛṇa-vīrudham

10110291 tat tatrādyaiḥ yāsyāmaḥ śakaṭān yunkta mā ciraṃ
10110293 godhanāny agrato yāntu bhavatām yadi rocate
10110301 tac chrutvaika-dhiyo gopāḥ sādhu sādhu iti vādināḥ
10110303 vrajān svān svān samāyujya yayū rūḍha-paricchadāḥ
10110311 vṛddhān bālān striyo rājan sarvopakaraṇāni ca
10110313 anaḥsv āropya gopālā yattā ātta-śarāsanāḥ
10110321 godhanāni puraskṛtya śṛṅgāny āpūrya sarvataḥ
10110323 tūrya-ghoṣeṇa mahatā yayuḥ saha-purohitāḥ
10110331 gopyo rūḍha-rathā nūtna-kuca-kuṅkuma-kāntayah
10110333 kṛṣṇa-līlā jaguḥ prītyā niṣka-kaṅṭhyaḥ suvāsasaḥ
10110341 tathā yaśodā-rohiṇyāv ekam śakaṭam āsthite
10110343 rejatuh kṛṣṇa-rāmābhyām tat-kathā-śravaṇotsuke
10110351 vṛndāvanam sampraviśya sarva-kāla-sukhāvaham
10110353 tatra cakrur vrajāvāsam śakaṭair ardha-candravat
10110361 vṛndāvanam govardhanam yamunā-pulināni ca
10110363 vīkṣyāsīd uttamā prīti rāma-mādhavayor nṛpa
10110371 evam vrajaukasam prītim yacchantau bāla-ceṣṭitaiḥ
10110373 kala-vākyaiḥ sva-kālena vatsa-pālau babhūvatuḥ
10110381 avidūre vraja-bhuvah saha gopāla-dārakaiḥ
10110383 cārayām āsatur vatsān nānā-kṛīḍā-paricchadau
10110391 kvacid vādayato veṇum kṣepaṇaiḥ kṣipataḥ kvacit
10110393 kvacit pādaiḥ kiṅkiṇībhiḥ kvacit kṛtrima-go-vṛṣaiḥ
10110401 vṛṣāyamāṇau nardantau yuyudhāte parasparam
10110403 anukṛtya rutair jantūmś ceratuḥ prakṛtau yathā
10110411 kadācid yamunā-tīre vatsāmś cārayatoḥ svakaiḥ
10110413 vayasyaiḥ kṛṣṇa-balayor jighāmsur daitya āgamat
10110421 tam vatsa-rūpiṇam vīkṣya vatsa-yūtha-gatam hariḥ
10110423 darśayan baladevāya śanair mugdha ivāsadat
10110431 gṛhītvāpara-pādābhyām saha-lāṅgūlam acyutaḥ
10110433 bhrāmāyitvā kapitthāgre prāhiṇod gata-jīvitam
10110435 sa kapitthair mahā-kāyaḥ pātyamānaiḥ papāta ha
10110441 tam vīkṣya vismitā bālāḥ śaśamsuḥ sādhu sādhu iti
10110443 devās ca parisantuṣṭā babhūvuḥ puṣpa-varṣiṇāḥ
10110451 tau vatsa-pālakau bhūtvā sarva-lokaika-pālakau
10110453 saprātar-āśau go-vatsāmś cārayantau viceratuḥ
10110461 svam svam vatsa-kulam sarve pāyayīṣyanta ekadā
10110463 gatvā jalāśayābhyāsam pāyayitvā papur jalam
10110471 te tatra dadṛśur bālā mahā-sattvam avasthitam
10110473 tatra sur vajra-nirbhinnam gireḥ śṛṅgam iva cyutam
10110481 sa vai bako nāma mahān asuro baka-rūpa-dhṛk
10110483 āgatya sahasā kṛṣṇam tīkṣṇa-tuṇḍo 'grasad balī
10110491 kṛṣṇam mahā-baka-grastam dṛṣtvā rāmādayo 'rbhakāḥ
10110493 babhūvur indriyāṇīva vinā prāṇam vicetasah
10110501 tam tālu-mūlam pradahantam agnivad gopāla-sūnum pitaram jagad-guroḥ
10110503 caccharda sadyo 'turuṣākṣatam bakas tuṇḍena hantum punar abhyapadyata
10110511 tam āpatantam sa nigṛhya tuṇḍayor dorbhyām bakam kaṁsa-sakham satām patih
10110513 paśyatsu bāleṣu dadāra līlayā mudāvaho vīraṇavad divaukasam
10110521 tadā bakārim sura-loka-vāsiṇāḥ samākiran nandana-mallikādibhiḥ
10110523 samīḍire cānaka-śaṅkha-samstavais tad vīkṣya gopāla-sutā visismire
10110531 muktaḥ bakāsyād upalabhya bālakā rāmādayaḥ prāṇam ivendriyo gaṇah
10110533 sthānāgatam tam parirabhya nirvṛtāḥ praṇīya vatsān vrajam etya taj jaguḥ
10110541 śrutvā tad vismitā gopā gopyaś cātipriyādr̥tāḥ
10110543 pretyāgatam ivotsukyād aikṣanta tṛṣitekṣaṇāḥ
10110551 aho batāsyā bālasya bahavo mṛtyavo 'bhavan
10110553 apy āsīd vipriyam teṣām kṛtam pūrvam yato bhayam
10110561 athāpy abhibhavanty enam naiva te ghora-darśanāḥ
10110563 jighāmsayainam āsādyā nāsyanty agnau pataṅgavat
10110571 aho brahma-vidām vāco nāsatyāḥ santi karhicit
10110573 gargo yad āha bhagavān anvabhāvi tathaiḥ tat
10110581 iti nandādayo gopāḥ kṛṣṇa-rāma-kathām mudā
10110583 kurvanto ramamāṇās ca nāvindan bhava-vedanām
10110591 evam vihāraiḥ kaumāraiḥ kaumāram jahatur vraje
10110593 nilāyanaiḥ setu-bandhair markatotplavanādibhiḥ
10120010 śrī-śuka uvāca
10120011 kvacid vanāśāya mano dadhad vrajāt prātaḥ samutthāya vayasya-vatsapān

10120013 prabodhayañ chr̥ṅga-raveṇa cāruṇā vinirgato vatsa-puraḥsaro hariḥ
10120021 tenaiva sākam̐ pṛthukāḥ sahasraśaḥ snigdḥāḥ suśig-vetra-viṣāṇa-veṇavaḥ
10120023 svān svān sahasropari-saṅkhyāyān vitān vatsān puraskṛtya viniryayur mudā
10120031 kṛṣṇa-vatsair asaṅkhyātair yūthī-kṛtya sva-vatsakān
10120033 cārayanto 'rbha-līlābhir vijahrus tatra tatra ha
10120041 phala-prabāla-stavaka-sumanaḥ-piccha-dhātubhiḥ
10120043 kāca-guñjā-maṇi-svarṇa-bhūṣitā apy abhūṣayan
10120051 muṣṇanto 'nyonya-śikyādīn jñātān ārac ca cikṣipuh
10120053 tatradyās ca punar dūrād dhasantaś ca punar daduh
10120061 yadi dūrām gataḥ kṛṣṇo vana-śobheksaṇāya tam
10120063 aham̐ pūrvam aham̐ pūrvam iti saṁspr̥śya remire
10120071 kecid veṇūn vādayanto dhmāntaḥ śṛṅgāṇi kecana
10120073 kecid bhṛṅgaiḥ pragāyantaḥ kūjantaḥ kokilaiḥ pare
10120081 vicchāyābhiḥ pradhāvanto gacchantaḥ sādhu-hamsakaiḥ
10120083 bakair upaviśantaś ca nṛtyantaś ca kalāpibhiḥ
10120091 vikarṣantaḥ kīśa-bālān ārohantaś ca tair drumān
10120093 vikurvantaś ca taiḥ sākam̐ plavantaś ca palāśiṣu
10120101 sākam̐ bhekair vilāṅghantaḥ saritaḥ srava-samplutāḥ
10120103 vihasantaḥ praticchāyāḥ śapantaś ca pratisvanān
10120111 ittham̐ satām̐ brahma-sukhānubhūtyā dāsyam̐ gatānām̐ para-daivatena
10120113 māyāśritānām̐ nara-dārakeṇa sākam̐ vijahruḥ kṛta-puṇya-puñjāḥ
10120121 yat-pāda-pāmsur bahu-janma-kṛcchrato
10120122 dhṛtātmaḥ yogibhir apy alabhyaḥ
10120123 sa eva yad-dṛg-viṣayaḥ svayam̐ sthitaḥ
10120124 kim varṇyate diṣṭam̐ ato vrajaukasām̐
10120131 athāgha-nāmābhyapatan mahāsuras teṣām̐ sukha-kṛdāna-vīkṣaṇākṣamaḥ
10120133 nityam̐ yad-antar nija-jīvitēsubhiḥ pītāmṛtair apy amaraiḥ pratīkṣyate
10120141 dṛṣṭvārbhakān kṛṣṇa-mukhān aghāsuraḥ
10120142 kām̐sānuśiṣṭaḥ sa bakī-bakānujaḥ
10120143 ayam̐ tu me sodara-nāśa-kṛt tayor
10120144 dvayor mamainam̐ sa-balam̐ hanisye
10120151 ete yadā mat-suhr̥dos tilāpaḥ kṛtās tadā naṣṭa-samā vrajaukasah
10120153 prāṇe gate varṣmasu kā nu cintā prajāsavaḥ prāṇa-bhr̥to hi ye te
10120161 iti vyavasyājagaram̐ bṛhad vapuḥ sa yojanāyāma-mahādri-pīvaram
10120163 dhṛtvādbhutam̐ vyātta-guhānanam̐ tadā pathi vyaśeta grasanāśayā khalah
10120171 dharādharoṣṭho jaladottaroṣṭho dary-ānanānto giri-śṛṅga-damṣṭraḥ
10120173 dhvāntāntar-āsyo vitatādhva-jihvaḥ parusānila-śvāsa-davekṣaṇoṣṇaḥ
10120181 dṛṣṭvā tam̐ tādr̥śam̐ sarve matvā vṛndāvana-śriyam
10120183 vyāttājagara-tuṇḍena hy utprekṣante sma līlayā
10120191 aho mitrāṇi gadata sattva-kūṭam̐ puraḥ sthitam
10120193 asmat-saṅgrasana-vyātta-vyāla-tuṇḍāyate na vā
10120201 satyam̐ arka-karāraktam̐ uttarā-hanuvad ghanam
10120203 adharā-hanuvad rodhas tat-praticchāyayāruṇam
10120211 pratispardhete sṛkkabhyām̐ savyāsavye nagodare
10120213 tuṅga-śṛṅgālayo 'py etās tad-damṣṭrābhiś ca paśyata
10120221 āstr̥tāyāma-mārgo 'yam̐ rasanām̐ pratigarjati
10120223 eṣām̐ antar-gatam̐ dhvāntam̐ etad apy antar-ānanam
10120231 dāvoṣṇa-khara-vāto 'yam̐ śvāsavad bhāti paśyata
10120233 tad-dagdha-sattva-durgandho 'py antar-āmiṣa-gandhavat
10120241 asmān kim atra grasiṭā niviṣṭān ayam̐ tathā ced bakavad vinaṅkṣyati
10120243 kṣaṇād aneneti bakāry-uśan-mukham̐ vīkṣyoddhasantaḥ kara-tāḍanair yayuh
10120251 ittham̐ mitho 'tathyam̐ ataj-jña-bhāṣitam̐
10120252 śrutvā vicintyety amṛṣā mṛṣāyate
10120253 rakṣo viditvākhila-bhūta-hṛt-sthitaḥ
10120254 svānām̐ niroddhum̐ bhagavān mano dadhe
10120261 tāvat praviṣṭās tv asurodarāntaram̐ param̐ na gīrṇāḥ śīsavaḥ sa-vatsāḥ
10120263 pratīkṣamāṇena bakāri-veśanam̐ hata-sva-kānta-smaraṇena rakṣasā
10120271 tān vīkṣya kṛṣṇaḥ sakalābhaya-prado
10120272 hy ananya-nāthān sva-karād avacyutān
10120273 dīnām̐ś ca mṛtyor jaṭharāgni-ghāsān
10120274 ghr̥ṇārdito diṣṭa-kṛtena vismitaḥ
10120281 kṛtyam̐ kim atrāsya khalasya jīvanam̐
10120282 na vā amīṣām̐ ca satām̐ vihimśanam
10120283 dvayam̐ katham̐ syād iti saṁvicintya
10120284 jñātvāviśat tuṇḍam̐ aśeṣa-dṛg ghariḥ

10120291 tadā ghana-cchadā devā bhayād dhā-heti cukruśuḥ
10120293 jahṛṣur ye ca kamsādyāḥ kauṇapās tv agha-bāndhavāḥ
10120301 tac chrutvā bhagavān kṛṣṇas tv avyayaḥ sārḥḥa-vatsakam
10120303 cūrṇī-cikīrṣor ātmānam tarasā vavr̥dhe gale
10120311 tato 'tikāyasya niruddha-mārgiṇo hy udgīrṇa-dr̥ṣṭer bhramatas tv itas tataḥ
10120313 pūrṇo 'ntar-aṅge pavano niruddho mūrḍhan vinirbhidyā vinirgato bahiḥ
10120321 tenaiva sarveṣu bahir gateṣu prāṇeṣu vatsān suhr̥daḥ paretān
10120323 dr̥ṣṭyā svayotthāpya tad-anvitaḥ punar vaktrān mukundo bhagavān viniryayau
10120331 pīnāhi-bhogotthitam adbhutam mahaj jyotiḥ sva-dhāmnā jvalayad diśo daśa
10120333 pratīkṣya khe 'vasthitam īśa-nirgamam viveśa tasmin miśatām divaukasām
10120341 tato 'tīrṣṭāḥ sva-kṛto 'kṛtārhaṇam
10120342 puṣpaiḥ sugā apsarasaś ca nartanaiḥ
10120343 gītaiḥ surā vādya-dharāś ca vādyakaiḥ
10120344 stavaiś ca viprā jaya-niḥsvanair gaṇāḥ
10120351 tad-adbhuta-stotra-suvādya-gītikā-jayādi-naikotsava-maṅgala-svanān
10120353 śrutvā sva-dhāmnō 'nty aja āgato 'cirād dr̥ṣṭvā mahīśasya jagāma vismayam
10120361 rājann ājagaram carma śuśkam vṛndāvane 'dbhutam
10120363 vrajaukasām bahu-titham babhūvākṛīḍa-gahvaram
10120371 etat kaumārajam karma harer ātmāhi-mokṣaṇam
10120373 mṛtyoḥ paugandake bālā dr̥ṣṭvocur vismitā vraje
10120381 naitad vicitram manujārbha-māyinaḥ parāvarāṇām paramasya vedhasaḥ
10120383 agho 'pi yat-sparśana-dhauta-pātakāḥ prāpātma-sāmyam tv asatām sudurlabham
10120391 sakṛd yad-aṅga-pratimāntar-āhitā manomayī bhāgavatīm dadau gatim
10120393 sa eva nityātma-sukhānubhūty-abhi-vyudasta-māyo 'ntar-gato hi kim punaḥ
10120400 śrī-sūta uvāca
10120401 ittham dvijā yādavadeva-dattaḥ śrutvā sva-rātuś caritam vicitram
10120403 papraccha bhūyo 'pi tad eva puṇyam vaiyāsakim yan nigṛhīta-cetāḥ
10120410 śrī-rājovāca
10120411 brahman kālāntara-kṛtam tat-kālīnam katham bhavet
10120413 yat kaumāre hari-kṛtam jaguḥ paugandake 'rbhakāḥ
10120421 tad brūhi me mahā-yogin param kautūhalaḥ guro
10120423 nūnam etad dharer eva māyā bhavati nānyathā
10120431 vyaṁ dhanyatamā loke guro 'pi kṣatra-bandhavaḥ
10120433 vyaṁ pibāmo muhus tvattaḥ puṇyam kṛṣṇa-kathāmṛtam
10120440 śrī-sūta uvāca
10120441 ittham sma pṛṣṭaḥ sa tu bādarāyaṇis
10120442 tat-smāritānanta-hṛtākḥilendriyaḥ
10120443 kṛcchrāt punar labdha-bahir-dr̥ṣīḥ śanaiḥ
10120444 pratyāha tam bhāgavatottamottama
10130010 śrī-śuka uvāca
10130011 sādhu pṛṣṭam mahā-bhāga tvayā bhāgavatottama
10130013 yan nūtanayasīśasya śṛṇvann api kathām muhuḥ
10130021 satām ayam sara-bhṛtām nisargo yad-artha-vāṇī-śruti-cetasām api
10130023 prati-kṣaṇam navya-vad acyutasya yat striyā viṭānām iva sādhu vārtā
10130031 śṛṇuṣvāvahito rājann api guhyam vadāmi te
10130033 brūyuh snigdhasya śiṣyasya guravo guhyam apy uta
10130041 tathāgha-vadanān mṛtyo rakṣitvā vatsa-pālakān
10130043 sarit-pulinam ānīya bhagavān idam abravīt
10130051 aho 'tiramyaṁ pulinam vayasāḥ sva-keli-sampan mṛdulāccha-bālukam
10130053 sphuṭat-saro-gandha-hṛtālī-patrika-dhvani-pratidhvāna-lasad-drumākulam
10130061 atra bhoktavyam asmābhir divārūḍham kṣudhārditāḥ
10130063 vatsāḥ samīpe 'paḥ pītva carantu śanakais tṛṇam
10130071 tatheti pāyayitvārbhā vatsān ārudhya śādvale
10130073 muktvā śikyāni bubhujuh samam bhagavatā mudā
10130081 kṛṣṇasya viśvak puru-rāji-maṅḍalair
10130082 abhyānanāḥ phulla-dr̥śo vrajārbhakāḥ
10130083 sahopaviṣṭā vipine virejuś
10130084 chadā yathāmbhoruha-karṇikāyāḥ
10130091 kecit puṣpair dalaiḥ kecit pallavair aṅkuraiḥ phalaiḥ
10130093 śigbhis tvagbhir dr̥ṣadbhiś ca bubhujuh kṛta-bhājanāḥ
10130101 sarve mitho darśayantaḥ sva-sva-bhojya-rucim pṛthak
10130103 hasanto hāsayantaś cā-bhyavajaruḥ saheśvarāḥ
10130111 bibhrad veṇum jāṭhara-paṭayoh śṛṅga-vetre ca kakṣe
10130112 vāme pāṇau masṛṇa-kavalaḥ tat-phalāny aṅgulīṣu
10130113 tiṣṭhan madhye sva-parisuhr̥do hāsayan narmabhiḥ svaiḥ

10130114 svarge loke miṣati bubhujē yajña-bhug bāla-keliḥ
10130121 bhārataivaṃ vatsa-peṣu bhujāneṣv acyutātmasu
10130123 vatsās tv antar-vane dūram vivīsus tṛṇa-lobhitāḥ
10130131 tān dr̥ṣṭvā bhaya-santrastān ūce kṛṣṇo 'sya bhī-bhayam
10130133 mitrāṇy āsān mā viramate-hāneṣye vatsakān aham
10130141 ity ukṭvādri-darī-kuñja-gahvareṣv ātma-vatsakān
10130143 vicinvan bhagavān kṛṣṇaḥ sapāṇi-kavalo yayau
10130151 ambhojanma-janis tad-antara-gato māyārbhakasyeṣitur
10130152 draṣṭum mañju mahitvam anyad api tad-vatsān ito vatsapān
10130153 nītvānyatra kurūdvaḥantaradadhāt khe 'vasthito yaḥ purā
10130154 dr̥ṣṭvāghāsura-mokṣaṇam prabhavataḥ prāptaḥ param vismayam
10130161 tato vatsān adr̥ṣṭvaitya puline 'pi ca vatsapān
10130163 ubhāv api vane kṛṣṇo vicikāya samantataḥ
10130171 kvāpy adr̥ṣṭvāntar-vipine vatsān pālāms ca viśva-vit
10130173 sarvaṃ vidhi-kṛtaṃ kṛṣṇaḥ sahasāvajagāma ha
10130181 tataḥ kṛṣṇo mudam kartum tan-mātṛṇām ca kasya ca
10130183 ubhayāyitam ātmānam cakre viśva-kṛd īśvaraḥ
10130191 yāvad vatsapa-vatsakālpaka-vapur yāvat karāṅghry-ādikaṃ
10130192 yāvad yaṣṭi-viśāṇa-veṇu-dala-śig yāvad vibhūṣambaram
10130193 yāvac chīla-guṇābhidhākṛti-vayo yāvad vihārādikaṃ
10130194 sarvaṃ viṣṇumayaṃ giro 'nga-vad ajaḥ sarva-svarūpo babhau
10130201 svayam ātmātma-govatsān prativāryātma-vatsapaiḥ
10130203 kr̥ḍann ātma-vihāraīs ca sarvātmā praviśad vrajam
10130211 tat-tad-vatsān pṛthaṃ nītvā tat-tad-goṣṭhe niveśya saḥ
10130213 tat-tad-ātmābhavad rājams tat-tad-sadma pravīṣṭavān
10130221 tan-mātarō veṇu-rava-tvarotthitā utthāpya dorbhiḥ parirabhya nirbharam
10130223 sneha-snuta-stanya-payah-sudhāsavaṃ matvā param brahma sutān apāyayan
10130231 tato nr̥ponmardana-majja-lepanā-laṅkāra-rakṣā-tilakāśanādibhiḥ
10130233 saṃlālitaḥ svācaritaiḥ praharṣayan sāyam gato yāma-yamena mādhavah
10130241 gāvas tato goṣṭham upetya satvaram huṅkāra-ghoṣaiḥ parihūta-saṅgatān
10130243 svakān svakān vatsatarān apāyayan muhur lihantyaḥ sravad audhasam payah
10130251 go-gopīnām mātr̥tāsminn āsīt snehardhikām vinā
10130253 purovad āsv api hares tokatā māyayā vinā
10130261 vrajaukasām sva-tokeṣu sneha-vally ābdam anvaham
10130263 śanair niḥsīma vavṛdhe yathā kṛṣṇe tv apūrvavat
10130271 ittham ātmātmanātmānam vatsa-pāla-miṣeṇa saḥ
10130273 pālayan vatsapo varṣam cikr̥ḍe vana-goṣṭhayoḥ
10130281 ekadā cārayan vatsān sa-rāmo vanam āviśat
10130283 pañca-ṣāsu tri-yāmāsu hāyanāpūraṇīṣv ajaḥ
10130291 tato vidūrāc carato gāvo vatsān upavrajam
10130293 govardhanādri-śirasi carantyo dadṛṣus tṛṇam
10130301 dr̥ṣṭvātha tat-sneha-vaśo 'smṛtātmā sa go-vrajo 'tyātmāpa-durga-mārgaḥ
10130303 dvi-pāt kakud-grīva udāsyā-puccho 'gād dhukṛtair āsru-payā javena
10130311 sametya gāvo 'dho vatsān vatsavatyo 'py apāyayan
10130313 gilantya iva cāṅgāni lihantyaḥ svaudhasam payah
10130321 gopās tad-rodhanāyāsa-maughya-lajjoru-manyunā
10130323 durgādhva-kṛcchrato 'bhyetya go-vatsair dadṛśuḥ sutān
10130331 tad-īkṣaṇotprema-rasāplutāśayā jātānurāgā gata-manyavo 'rbhakān
10130333 uduhya dorbhiḥ parirabhya mūrdhani ghrāṇair avāpuḥ paramām mudam te
10130341 tataḥ pravayasō gopās tokāśleṣa-sunirvṛtāḥ
10130343 kṛcchrāc chanair apagatās tad-anusmṛty-udaśravaḥ
10130351 vrajasya rāmaḥ premardher vīkṣyautkaṅṭhyam anukṣaṇam
10130353 mukta-staneṣv apatyēṣv apy ahetu-vid acintayat
10130361 kim etad adbhutam iva vāsudeve 'khilātmani
10130363 vrajasya sātmanas tokeṣv apūrvam prema vardhate
10130371 keyam vā kuta āyātā daivī vā nāry utāsurī
10130373 prāyo māyāstu me bhartur nānyā me 'pi vimohinī
10130381 iti sañcintya dāsārho vatsān sa-vayasān api
10130383 sarvān ācaṣṭa vaikuṅṭham cakṣuṣā vayunena saḥ
10130391 naite sureśā ṛṣayo na caite tvam eva bhāsīśa bhīd-āśraye 'pi
10130393 sarvaṃ pṛthak tvam nigamāt katham vadety uktena vṛttam prabhuṇā balo 'vait
10130401 tāvad etyātmabhūr ātma-mānena truty-anehasā
10130403 purovad ābdam kr̥ḍantaṃ dadṛṣe sa-kalam harim
10130411 yāvanto gokule bālāḥ sa-vatsāḥ sarva eva hi
10130413 māyāśaye śayānā me nādyāpi punar utthitāḥ

10130421 ita ete 'tra kutratyā man-māyā-mohitetare
10130423 tāvanta eva tatrābdam kriḍanto viṣṇunā samam
10130431 evam eteṣu bhedeṣu ciram dhyātvā sa ātma-bhūḥ
10130433 satyāḥ ke katāre neti jñātum neṣṭe kathañcana
10130441 evam sammohayan viṣṇum vimoham viśva-mohanam
10130443 svayaiva māyayājo 'pi svayam eva vimohitaḥ
10130451 tamyām tamovan naihāram khadyotārcir ivāhani
10130453 mahatītara-māyaiśyam nihanty ātmani yuñjataḥ
10130461 tāvat sarve vatsa-pālāḥ paśyato 'jasya tat-kṣaṇāt
10130463 vyadrśyanta ghana-śyāmāḥ pīta-kauśeya-vāsasaḥ
10130471 catur-bhujāḥ śaṅkha-cakra-gadā-rājīva-pāṇayaḥ
10130473 kirītiṇaḥ kuṇḍalino hāriṇo vana-māliṇaḥ
10130481 śrīvatsāṅgada-do-ratna-kambu-kaṅkaṇa-pāṇayaḥ
10130483 nūpuraiḥ katakair bhātāḥ kaṭi-sūtrāṅgulīyakaiḥ
10130491 āṅghri-mastakam āpūrṇās tulasī-nava-dāmabhiḥ
10130493 komalaiḥ sarva-gātreṣu bhūri-puṇyavad-arpitaiḥ
10130501 candrikā-viśada-smeraiḥ sārūṇāpāṅga-vikṣitaiḥ
10130503 svakārthānām iva rajaḥ-sattvābhyām sraṣṭr-pālakāḥ
10130511 ātmādi-stamba-paryantair mūrtimadbhiś carācaraiḥ
10130513 nṛtya-gītādy-anekārhaiḥ pṛthak pṛthag upāsitāḥ
10130521 aṇimādyair mahimabhir ajādyābhir vibhūtibhiḥ
10130523 catur-vimśatibhis tattvaiḥ parītā mahad-ādibhiḥ
10130531 kāla-svabhāva-saṃskāra-kāma-karma-guṇādibhiḥ
10130533 sva-mahi-dhvasta-mahibhir mūrtimadbhir upāsitāḥ
10130541 satya-jñānānantānanda-mātraika-rasa-mūrtayaḥ
10130543 asprṣṭa-bhūri-māhātmyā api hy upaniṣad-drśām
10130551 evam sakṛd dadarśajāḥ para-brahmātmano 'khilān
10130553 yasya bhāsā sarvam idam vibhāti sa-carācaram
10130561 tato 'tikutukodvṛtya-stimitaikādaśendriyaḥ
10130563 tad-dhāmnābhūd ajas tūṣṇīm pūr-devy-antīva putrikā
10130571 itireṣe 'tarkye nija-mahimani sva-pramitike
10130572 paratrājāto 'tan-nirasana-mukha-brahmaka-mitau
10130573 anīṣe 'pi draṣṭum kim idam iti vā muhyati sati
10130574 cacchādājo jñātvā sapadi paramo 'jā-javanikām
10130581 tato 'rvāk pratilabdākṣaḥ kaḥ paretavad utthitaḥ
10130583 kṛcchrād unmīlya vai drṣṭīr ācaṣṭedaṃ sahātmanā
10130591 sapady evābhitaḥ paśyan diśo 'paśyat puraḥ-sthitam
10130593 vṛndāvanaṃ janājīvyā-drumākīrṇaṃ samā-priyam
10130601 yatra naisarga-durvairāḥ sahāsan nṛ-mṛgādayaḥ
10130603 mitrāñivājitāvāsa-druta-ruṭ-tarṣakādikam
10130611 tatrodvahat paśupa-vamśa-śiśutva-nāṭyam
10130612 brahmādvayaṃ param anantam agādha-bodham
10130613 vatsān sakhīn iva purā parito vicinvaḥ
10130614 ekaṃ sa-pāṇi-kavalaṃ parameṣṭhy acaṣṭa
10130621 drṣṭvā tvareṇa nija-dhoroṇato 'vatīrya
10130622 pṛthvyām vapuḥ kanaka-daṇḍam ivābhipātya
10130623 sprṣṭvā catur-mukṣa-koṭibhir āṅghri-yugmaṃ
10130624 natvā mud-aśru-sujalair akṛtābhiṣekam
10130631 utthāyotthāya kṛṣṇasya cirasya pādayoḥ patan
10130633 āste mahitvaṃ prāg-drṣṭaṃ smṛtvā smṛtvā punaḥ punaḥ
10130641 śanair ahothāya vimṛjya locane mukundam udvīkṣya vinamra-kandharaḥ
10130643 kṛtāñjaliḥ praśrayavān samāhitaḥ sa-vepathur gadgadayaailatelayā
10140010 śrī-brahmovāca
10140011 naumīdya te 'bhra-vapuṣe taḍid-ambarāya
10140012 guñjāvataṃsa-paripiccha-lasan-mukhāya
10140013 vanya-sraje kavala-vetra-viṣāṇa-veṇu-
10140014 lakṣma-śriye mṛdu-pade paśupāṅgajāya
10140021 asyāpi deva vapuṣo mad-anugrahasya svecchā-mayasya na tu bhūta-mayasya ko 'pi
10140023 neṣe mahi tv avasitum manasāntareṇa sāksāt tavaiva kim utātma-sukhānubhūteḥ
10140031 jñāne prayāsam udapāsyā namanta eva
10140032 jīvanti san-mukharitāṃ bhavadīya-vārtāṃ
10140033 sthāne sthitāḥ śruti-gatāṃ tanu-vān-manobhir
10140034 ye prāyaśo 'jita jito 'py asi tais tri-lokyāṃ
10140041 śreyāḥ-sṛtiṃ bhaktim udasya te vibho
10140042 kliśyanti ye kevala-bodha-labdhaḥ

10140043 teṣām asau kleśala eva śiṣyate
10140044 nānyad yathā sthūla-tuṣāvaghātinām
10140051 pureha bhūman bahavo 'pi yoginas tvad-arpitehā nija-karma-labdhayā
10140053 vibudhya bhaktyaiva kathopanītayā prapedire 'ñjo 'cyuta te gatiṁ parām
10140061 tathāpi bhūman mahimāguṇasya te viboddhum arhaty amalāntar-ātmabhiḥ
10140063 avikriyāt svānubhavād arūpato hy ananya-bodhyātmatayā na cānyathā
10140071 guṇātmanas te 'pi guṇān vimātuṁ hitāvātīrnasya ka īsire 'sya
10140073 kālena yair vā vimitāḥ su-kalpair bhū-pāṁśavaḥ khe mihikā dyu-bhāsaḥ
10140081 tat te 'nukampām su-samīkṣamāṇo bhūñjana evātma-kṛtām vipākam
10140083 hr̥d-vāg-vapurbbhir vidadhan namas te jīveta yo mukti-pade sa dāya-bhāk
10140091 paśyeśa me 'nāryam ananta ādye parātmani tvayy api māyi-māyini
10140093 māyām vitatyekṣitum ātma-vaibhavaṁ hy ahaṁ kiyān aiccham ivārcir agnau
10140101 ataḥ kṣamasvācyuta me rajo-bhuvo hy ajānatas tvat-pr̥thag-īśa-māninaḥ
10140103 ajāvālepāndha-tamo-'ndha-cakṣuṣa eṣo 'nukampyo mayi nāthavān iti
10140111 kvāham tamo-mahad-ahaṁ-kha-carāgni-vār-bhū-
10140112 samveṣṭitāṇḍa-ghaṭa-sapta-vitasti-kāyaḥ
10140113 kvedrg-vidhāvigaṇitāṇḍa-parāṇu-caryā-
10140114 vātādhva-roma-vivarasya ca te mahitvam
10140121 utkṣepaṇam garbha-gatasya pādayoḥ kim kalpate mātur adhokṣajāgase
10140123 kim asti-nāsti-vyapadeśa-bhūṣitam tavāsti kukṣeḥ kiyad apy anantaḥ
10140131 jagat-trayāntodadhi-samplavode nārāyaṇasyodara-nābhi-nālāt
10140133 vinirgato 'jas tv iti vān na vai mṛṣā kintv īśvara tvan na vinirgato 'smi
10140141 nārāyaṇas tvam na hi sarva-dehinām ātmāsy adhīśākhila-loka-sākṣī
10140143 nārāyaṇo 'ṅgam nara-bhū-jalāyanāt tac cāpi satyam na tavaiva māyā
10140151 tac cej jala-stham tava saj jagad-vapuḥ
10140152 kim me na dr̥ṣṭam bhagavaṁs tadaiva
10140153 kim vā su-dr̥ṣṭam hr̥di me tadaiva
10140154 kim no sapady eva punar vyadarśi
10140161 atraiva māyā-dhamanāvātāre hy asya prapañcasya bahiḥ sphuṭasya
10140163 kṛtsnasya cāntar jaṭhare jananyā māyātvam eva prakatī-kṛtām te
10140171 yasya kukṣāv idam sarvam sātman bhāti yathā tathā
10140173 tat tvayy apīha tat sarvam kim idam māyayā vinā
10140181 adyaiva tvad ṛte 'sya kim mama na te māyātvam ādarśitam
10140182 eko 'si prathamam tato vraja-suhr̥d-vatsāḥ samastā api
10140183 tāvanto 'si catur-bhujās tad akhilaḥ sākam mayopāsītās
10140184 tāvanty eva jaganty abhūs tad amitam brahmādvayam śiṣyate
10140191 ajānatām tvat-padavīm anātmany ātmātmanā bhāsi vitatya māyām
10140193 sr̥ṣṭāv ivāham jagato vidhāna iva tvam eṣo 'nta iva trinetraḥ
10140201 sureṣv ṛṣiṣv īśa tathaiva nṛṣv api tiryakṣu yādaḥsv api te 'janasya
10140203 janmāsatām durmada-nigrahāya prabho vidhātaḥ sad-anugrahāya ca
10140211 ko vetti bhūman bhagavan parātman yogeśvarotīr bhavatas tri-lokyām
10140213 kva vā katham vā kati vā kadeti vistārayan kr̥ḍasi yoga-māyām
10140221 tasmād idam jagad aśeṣam asat-svarūpam
10140222 svapnābham asta-dhiṣaṇam puru-duḥkha-duḥkham
10140223 tvayy eva nitya-sukha-bodha-tanāv anante
10140224 māyāta udyad api yat sad ivāvabhāti
10140231 ekas tvam ātmā puruṣaḥ purāṇaḥ satyaḥ svayam-jyotir ananta ādyaḥ
10140233 nityo 'kṣaro 'jasra-sukho nirañjanaḥ pūrṇādvayo mukta upādrito 'mṛtaḥ
10140241 evam-vidham tvām sakalātmanām api svātmānam ātmātmatayā vicakṣate
10140243 gurv-arka-labdhopaniṣat-sucakṣuṣā ye te tarantīva bhavānṛtāmbudhim
10140251 ātmānam evātmatayāvijānatām tenaiva jātam nikhilam prapañcitam
10140253 jñānena bhūyo 'pi ca tat pralīyate rajjvām aher bhoga-bhavābhavau yathā
10140261 ajñāna-samjñau bhava-bandha-mokṣau dvau nāma nānyau sta ṛta-jña-bhāvāt
10140263 ajasra-city ātmani kevale pare vicāryamāṇe taraṇāv ivāhanī
10140271 tvām ātmānam param matvā param ātmānam eva ca
10140273 ātmā punar bahir mṛgya aho 'jña-janatājñatā
10140281 antar-bhave 'nanta bhavantam eva hy atat tyajanto mṛgayanti santāḥ
10140283 asantam apy anty ahim antareṇa santam guṇam tam kim u yanti santāḥ
10140291 athāpi te deva padāmbuja-dvaya-prasāda-leśānugṛhīta eva hi
10140293 jānāti tattvam bhagavan-mahimno na cānya eko 'pi ciram vicinvan
10140301 tad astu me nātha sa bhūri-bhāgo bhava 'tra vānyatra tu vā tiraścām
10140303 yenāham eko 'pi bhavaj-janānām bhūtvā niṣeve tava pāda-pallavam
10140311 aho 'ti-dhanyā vraja-go-ramaṇyaḥ stanyāmṛtam pītam atīva te mudā
10140313 yāsām vibho vatsatarātma-jātmanā yat-tr̥ptaye 'dyāpi na cālam adhvarāḥ
10140321 aho bhāgyam aho bhāgyam nanda-gopa-vrajaukasām

10140323 yan-mitraṃ paramānandaṃ pūrṇaṃ brahma sanātanam
10140331 eṣāṃ tu bhāgya-mahimācyuta tāvad āstāṃ
10140332 ekādaśaiva hi vyaṃ bata bhūri-bhāgāḥ
10140333 etad-dhr̥ṣīka-caṣakair asakṛt pibāmaḥ
10140334 śarvādayo 'nghry-udaja-madhv-amṛtāsavaṃ te
10140341 tad bhūri-bhāgyam iha janma kim apy aṭavyāṃ
10140342 yad gokule 'pi katamānghri-rajo-'bhisekam
10140343 yaj-jīvitāṃ tu nikhilāṃ bhagavān mukundas
10140344 tv adyāpi yat-pada-rajāḥ śruti-mṛgyam eva
10140351 eṣāṃ ghoṣa-nivāsināṃ uta bhavān kim deva rātetī naś
10140352 ceto viśva-phalāt phalaṃ tvad-aparaṃ kutrāpy ayan muhyati
10140353 sad-veśād iva pūtanāpi sa-kulā tvāṃ eva devāpitā
10140354 yad-dhāmārtha-suhṛt-priyātma-tanaya-prāṇāśayās tvat-kṛte
10140361 tāvad rāgādayaḥ stenās tāvat kārā-gr̥haṃ gr̥ham
10140363 tāvan moho 'nghri-nigaḍo yāvat kṛṣṇa na te janāḥ
10140371 prapañcaṃ niṣprapañco 'pi vidambayasi bhū-tale
10140373 prapanna-janātānanda-sandohaṃ prathitum prabho
10140381 jānanta eva jānantu kim bahūktyā na me prabho
10140383 manaso vapuṣo vāco vaibhavaṃ tava go-caraḥ
10140391 anujānīhi mām kṛṣṇa sarvaṃ tvāṃ vetsi sarva-dr̥k
10140393 tvam eva jagatāṃ nātho jagad etat tavārpitam
10140401 śrī-kṛṣṇa vṛṣṇi-kula-puṣkara-joṣa-dāyin
10140402 kṣmā-nirjara-dvija-paśūdadhi-vṛddhi-kārin
10140403 uddharma-śārvara-hara kṣiti-rākṣasa-dhruḡ
10140404 ā-kalpam ārkam arhan bhagavan namas te
10140410 śrī-śuka uvāca
10140411 ity abhiṣṭūya bhūmānaṃ triḥ parikramya pādayoḥ
10140413 natvābhīṣṭāṃ jagad-dhātā sva-dhāma pratyapadyata
10140421 tato 'nujñāpya bhagavān sva-bhuvam prāg avasthitān
10140423 vatsān pulinam āninye yathā-pūrva-sakhaṃ svakam
10140431 ekasminn api yāte 'bde prāṇeśāṃ cāntarātmanaḥ
10140433 kṛṣṇa-māyāhatā rājan kṣaṇārdham menire 'rbhakāḥ
10140441 kim kim na vismarantīha māyā-mohita-cetasāḥ
10140443 yan-mohitaṃ jagat sarvam abhīkṣṇam vismṛtātmakam
10140451 ūcuś ca suhṛdaḥ kṛṣṇam sv-āgataṃ te 'ti-ramhasā
10140453 naiko 'py abhoji kavala ehītaḥ sādhu bhujyatām
10140461 tato hasan hr̥ṣīkeśo 'bhyavahṛtya sahārbhakaiḥ
10140463 darśayamś carmājagaraṃ nyavartata vanād vrajam
10140471 barha-prasūna-vana-dhātu-vicitritāngāḥ
10140472 proddāma-veṇu-dala-śṛṅga-ravotsavādhyāḥ
10140473 vatsān gr̥ṇann anuga-gīta-pavitra-kīrtir
10140474 gopī-dr̥ḡ-utsava-dr̥ṣīḥ praviveśa goṣṭham
10140481 adyānena mahā-vyālo yaśodā-nanda-sūnuna
10140483 hato 'vitā vyaṃ cāsmād iti bālā vraje jaguḥ
10140490 śrī-rājovāca
10140491 brahman parodbhave kṛṣṇe iyān premā katham bhavet
10140493 yo 'bhūta-pūrvas tokeṣu svodbhaveṣv api kathyatām
10140500 śrī-śuka uvāca
10140501 sarveṣāṃ api bhūtānām nṛpa svātmaiva vallabhaḥ
10140503 itare 'patya-vittādyās tad-vallabhatayaiva hi
10140511 tad rājendra yathā snehaḥ sva-svakātmani dehinām
10140513 na tathā mamatālambi-putra-vitta-gr̥hādiṣu
10140521 dehātma-vādinām puṃsām api rājanya-sattama
10140523 yathā dehaḥ priyatamas tathā na hy anu ye ca tam
10140531 deho 'pi mamatā-bhāk cet tarhy asau nātma-vat priyaḥ
10140533 yaj jīryaty api dehe 'smin jīvitāśā balīyasī
10140541 tasmāt priyatamaḥ svātmā sarveṣāṃ api dehinām
10140543 tad-artham eva sakalam jagad etac carācaram
10140551 kṛṣṇam enam avehi tvam ātmānam akhilātmanām
10140553 jagad-dhitāya so 'py atra dehivābhātī māyayā
10140561 vastuto jānatām atra kṛṣṇam sthāsnu carīṣṇu ca
10140563 bhagavad-rūpam akhilaṃ nānyad vastv iha kiñcana
10140571 sarveṣāṃ api vastūnām bhāvārtho bhavati sthitaḥ
10140573 tasyāpi bhagavān kṛṣṇaḥ kim atad vastu rūpyatām
10140581 samāśritā ye pada-pallava-plavaṃ mahat-padam puṇya-yaśo murāreḥ

10140583 bhavāmbudhir vatsa-padam param padam padam padam yad vipadam na teṣām
10140591 etat te sarvam ākhyātam yat pṛṣṭo 'ham iha tvayā
10140593 tat kaumāre hari-kṛtam pauganḍe parikīrtitam
10140601 etat suhrdbhiś caritam murārer aghārdanam śādvala-jemanam ca
10140603 vyaktetarad rūpam ajorv-abhiṣṭavam śṛṇvan gṛṇann eti naro 'khilārthān
10140611 evam viharaiḥ kaumāraiḥ kaumāram jahatur vraje
10140613 nilāyanaiḥ setu-bandhair markatotplavanādibhiḥ
10150010 śrī-śuka uvāca
10150011 tataś ca pauganḍa-vayaḥ-śrītau vraje
10150012 babhūvatus tau paśu-pāla-sammatau
10150013 gās cārayantau sakhibhiḥ samam padair
10150014 vṛndāvanam puṇyam atīva cakratuḥ
10150021 tan mādhave veṇum udīrayan vṛto gopair gṛṇadbhiḥ sva-yaśo balānvitāḥ
10150023 paśūn puraskṛtya paśavyam āviśad vihartu-kāmaḥ kusumākaram vanam
10150031 tan mañju-ghoṣāli-mṛga-dvijākulam mahan-manah-prakhya-payaḥ-sarasvatā
10150033 vātena juṣṭam śata-patra-gandhinā nirikṣya rantum bhagavān mano dadhe
10150041 sa tatra tatrārūṇa-pallava-śriyā phala-prasūnoru-bhareṇa pādayoḥ
10150043 sprśac chikhān vikṣya vanaspatīn mudā smayann ivāhāgra-jam ādi-pūruṣaḥ
10150050 śrī-bhagavān uvāca
10150051 aho amī deva-varāmarārcitam pādāmbujam te sumanaḥ-phalārhaṇam
10150053 namanty upādāya śikhābhir ātmanas tamo-'pahatyai taru-janma yat-kṛtam
10150061 ete 'linas tava yaśo 'khila-loka-tīrtham
10150062 gāyanta ādi-puruṣānupatham bhajante
10150063 prāyo amī muni-gaṇā bhavadīya-mukhyā
10150064 gūḍham vane 'pi na jahaty anaghātma-daivam
10150071 nṛtyanty amī śikhina īḍya mudā harīnyaḥ
10150072 kurvanti gopya iva te priyam īkṣaṇena
10150073 sūktaiś ca kokila-gaṇā gṛham āgatāya
10150074 dhanyā vanaukasa iyān hi satām nisargaḥ
10150081 dhanyeyam adya dharaṇī tṛṇa-vīrudhas tvat-
10150082 pāda-sprśo druma-latāḥ karajābhimṛṣṭāḥ
10150083 nadyo 'drayaḥ khaga-mṛgāḥ sadayāvalokair
10150084 gopyo 'ntareṇa bhujayor api yat-sprḥā śrīḥ
10150090 śrī-śuka uvāca
10150091 evam vṛndāvanam śrīmat kṛṣṇaḥ prīta-manāḥ paśūn
10150093 reme sañcārayann adreḥ sarid-rodhaḥsu sānugaḥ
10150101 kvacid gāyati gāyatsu madāndhāliṣv anuvrataiḥ
10150103 upagīyamāna-caritaḥ pathi sañkarṣaṇānvitāḥ
10150111 anujalpati jalpantam kala-vākyaiḥ śukam kvacit
10150113 kvacit sa-valgu kūjantam anukūjati kokilam
10150115 kvacic ca kāla-hamsānām anukūjati kūjitam
10150117 abhinṛtyati nṛtyantam barhiṇam hāsayan kvacit
10150121 megha-gambhīrayā vācā nāmabhir dūra-gān paśūn
10150123 kvacid āhvayati prītyā go-gopāla-manojñayā
10150131 cakora-krauñca-cakrahva-bhāradvājāmś ca barhiṇaḥ
10150133 anurauti sma sattvānām bhīta-vad vyāghra-simhayoḥ
10150141 kvacit krīḍā-parīśrāntam gopotsaṅgopabarhaṇam
10150143 svayam viśramayaty āryam pāda-saṁvāhanādibhiḥ
10150151 nṛtyato gāyataḥ kvāpi valgato yudhyato mithaḥ
10150153 gṛhīta-hastau gopālān hasantau praśāśamsatuḥ
10150161 kvacit pallava-talpeṣu niyuddha-śrama-karṣitaḥ
10150163 vṛkṣa-mūlāśrayaḥ śete gopotsaṅgopabarhaṇaḥ
10150171 pāda-saṁvāhanam cakruḥ kecit tasya mahātmanah
10150173 apare hata-pāpmāno vyajanaiḥ samavījayan
10150181 anye tad-anurūpāni manojñāni mahātmanah
10150183 gāyanti sma mahā-rāja sneha-kinna-dhiyaḥ śanaiḥ
10150191 evam nigūḍhātma-gatiḥ sva-māyayā gopātmajatvam caritair viḍambayan
10150193 reme ramā-lālita-pāda-pallavo grāmyaiḥ samam grāmya-vad īśa-ceṣṭitaḥ
10150201 śrīdāmā nāma gopālo rāma-keśavayoḥ sakhā
10150203 subala-stokakṛṣṇādyā gopāḥ premṇedam abruvan
10150211 rāma rāma mahā-bāho kṛṣṇa duṣṭa-nibarhaṇa
10150213 ito 'vidūre su-mahad vanam tālāli-saṅkulam
10150221 phalāni tatra bhūrīni patanti patitāni ca
10150223 santi kintv avaruddhāni dhenukena durātmanā
10150231 so 'ti-vīryo 'suro rāma he kṛṣṇa khara-rūpa-dhrk

10150233 ātma-tulya-balair anyair jñātibhir bahubhir vṛtaḥ
10150241 tasmāt kṛta-narāhārād bhūtair nṛbhir amitra-han
10150243 na sevyate paśu-gaṇaiḥ pakṣi-saṅghair vivarjitam
10150251 vidyante 'bhukta-pūrvāṇi phalāni surabhīṇi ca
10150253 eṣa vai surabhir gandho viṣūcīno 'vagrhyate
10150261 prayaccha tāni naḥ kṛṣṇa gandha-lobhita-cetasām
10150263 vāñchāsti mahatī rāma gamyatām yadi rocate
10150271 evaṁ suhrd-vacaḥ śrutvā suhṛt-priya-cikīrṣayā
10150273 prahasya jagmatur gopair vṛtau tālavanam prabhū
10150281 balaḥ praviśya bāhubhyām tālān samparikampayan
10150283 phalāni pātayām āsa mataṅ-gaja ivaujasā
10150291 phalānām patatām śabdaṁ niśamyāsura-rāsabhaḥ
10150293 abhyadhāvat kṣiti-talam sa-nagam parikampayan
10150301 sametya tarasā pratyag dvābhyām padbhyām balaṁ balī
10150303 nihatyorasi kā-śabdaṁ muñcan paryasarat khalah
10150311 punar āsādyā samrabdha upakroṣṭā parāk sthitaḥ
10150313 caraṇāv aparau rājan balāya prākṣipad ruṣā
10150321 sa taṁ grhītvā prapador bhrāmayitvaika-pāṇinā
10150323 cikṣepa ṛṇa-rājāgre bhrāmaṇa-tyakta-jīvitam
10150331 tenāhato mahā-tālo vepamāno brhac-chirāḥ
10150333 pārśva-stham kampayan bhagnaḥ sa cānyam so 'pi cāparam
10150341 balasya līlayotsṛṣṭa-khara-deha-hatāhatāḥ
10150343 tālās cakampire sarve mahā-vāteritā iva
10150351 naitac citraṁ bhagavati hy anante jagad-īśvare
10150353 ota-protam idaṁ yasmims tantuṣv aṅga yathā paṭaḥ
10150361 tataḥ kṛṣṇam ca rāmaṁ ca jñātayo dhenukasya ye
10150363 kroṣṭāro 'bhyadravan sarve samraddhā hata-bāndhavāḥ
10150371 tāms tān āpatataḥ kṛṣṇo rāmaś ca nṛpa līlayā
10150373 grhīta-pāścāc-caraṇān prāhiṇot ṛṇa-rājasu
10150381 phala-prakara-saṅkīrṇam daitya-dehair gatāsubhiḥ
10150383 rarāja bhūḥ sa-tālāgrair ghanair iva nabhas-talam
10150391 tayos tat su-mahat karma niśamya vibudhādayaḥ
10150393 mumucuḥ puṣpa-varṣāṇi cakrur vādyāni tuṣṭuvuḥ
10150401 atha tāla-phalāny ādan manuṣyā gata-sādhvasāḥ
10150403 ṛṇam ca paśavaś cerur hata-dhenuka-kānane
10150411 kṛṣṇaḥ kamala-patrākṣaḥ puṇya-śravaṇa-kīrtanaḥ
10150413 stūyamāno 'nugair gopaiḥ sāgrajo vrajam āvrajat
10150421 taṁ gorajaś-churita-kuntala-baddha-barha-
10150422 vanya-prasūna-rucirekṣaṇa-cāru-hāsam
10150423 veṇum kvaṇantam anugair upagīta-kīrtim
10150424 gopyo didṛkṣita-dṛśo 'bhyagaman sametāḥ
10150431 pītvā mukunda-mukha-sāragham akṣi-bhrṅgais
10150432 tāpam jahur viraha-jam vraja-yoṣito 'hni
10150433 tat sat-kṛtīm samadhigamya viveśa goṣṭham
10150434 savrīda-hāsa-vinayam yad apāṅga-mokṣam
10150441 tayor yaśodā-rohiṇyau putrayoḥ putra-vatsale
10150443 yathā-kāmaṁ yathā-kālam vyadhattām paramāśiṣaḥ
10150451 gatādhvāna-śramau tatra majjanonmardanādibhiḥ
10150453 nīvim vasiṭvā rucirām divya-srag-gandha-maṇḍitau
10150461 janany-upahrtaṁ prāśya svādy annam upalālitaḥ
10150463 samviśya vara-śayyāyām sukham suṣupatur vraje
10150471 evaṁ sa bhagavān kṛṣṇo vṛndāvana-caraḥ kvacit
10150473 yayau rāmaṁ ṛte rājan kālindīm sakhibhir vṛtaḥ
10150481 atha gāvaś ca gopāś ca nidāghātapa-pīditāḥ
10150483 duṣṭam jalam papus tasyās ṛṣṇārtā viṣa-dūṣitam
10150491 viṣāmbhas tad upasprṣya daivopahata-cetasāḥ
10150493 nipetur vyasavaḥ sarve salilānte kurūdvaha
10150501 vīkṣya tān vai tathā-bhūtān kṛṣṇo yogeśvareśvaraḥ
10150503 īkṣayāmṛta-varṣiṇyā sva-nāthān samajīvayat
10150511 te sampratīta-smṛtayaḥ samutthāya jalāntikāt
10150513 āsan su-vismitāḥ sarve vīkṣamāṇāḥ parasparam
10150521 anvamaṁsata tad rājan govindānugraheksitam
10150523 pītvā viṣam paretasya punar utthānam ātmanaḥ
10160010 śrī-śuka uvāca
10160011 vilokya dūṣitām kṛṣṇām kṛṣṇaḥ kṛṣṇāhinā vibhuḥ

10160013 tasyā viśuddhim anvicchan sarpaṃ tam udavāsayat
10160020 śrī-rājovāca
10160021 katham antar-jale 'gādhe nyagr̥hṇād bhagavān ahim
10160023 sa vai bahu-yugāvāsaṃ yathāsīd vipra kathyatām
10160031 brahman bhagavatas tasya bhūmnaḥ svacchanda-vartinaḥ
10160033 gopālodāra-caritaṃ kas tṛpyetāmṛtaṃ juṣan
10160040 śrī-śuka uvāca
10160041 kālindyām kāliyasyāsīd hradaḥ kaścid viśāgninā
10160043 śrapyamāṇa-payā yasmin patanty upari-gāḥ khagāḥ
10160051 vipruṣmatā viśadormi-mārutenābhimarśitāḥ
10160053 mriyante tīra-gā yasya prāṇinaḥ sthira-jaṅgamāḥ
10160061 taṃ caṇḍa-vega-viṣa-vīryam avekṣya tena
10160062 duṣṭāṃ nadīm ca khala-saṃyamanāvataṛaḥ
10160063 kṛṣṇaḥ kadambam adhiruhya tato 'ti-tuṅgam
10160064 āsphotya gādha-raśano nyapatad viṣode
10160071 sarpa-hradaḥ puruṣa-sāra-nipāta-vega
10160072 saṅkṣobhitoraga-viṣocchvasitāmbu-rāśiḥ
10160073 paryak pluto viṣa-kaṣāya-bibhīṣaṇormir
10160074 dhāvan dhanuḥ-śatam ananta-balasya kim tat
10160081 tasya hrade viharato bhujā-daṇḍa-ghūrṇa-
10160082 vār-ghoṣam aṅga vara-vāraṇa-vikramasya
10160083 āśrutya tat sva-sadanābhībhavaṃ nirīkṣya
10160084 cakṣuḥ-śravāḥ samasarat tad amṛṣyamāṇaḥ
10160091 taṃ prekṣaṇīya-sukumāra-ghanāvadātāṃ
10160092 śrīvatsa-pīta-vasanaṃ smita-sundarāsyam
10160093 krīḍantam apratibhayaṃ kamalodarāṅghrim
10160094 sandaśya marmasu ruṣā bhujayā cachāda
10160101 taṃ nāga-bhoga-parivītam adṛṣṭa-ceṣṭam
10160102 ālokya tat-priya-sakhāḥ paśupā bhṛṣārtāḥ
10160103 kṛṣṇe 'rpitātma-suhr̥d-artha-kalatra-kāmā
10160104 duḥkhānuśoka-bhaya-mūḍha-dhiyo nipetuḥ
10160111 gāvo vṛṣā vatsataryaḥ krandaṃnāḥ su-duḥkhitāḥ
10160113 kṛṣṇe nyastekṣaṇā bhītā rudantya iva tasthire
10160121 atha vraje mahotpātās tri-vidhā hy ati-dāruṇāḥ
10160123 utpetur bhuvi divy ātmany āsanna-bhaya-śamsinaḥ
10160131 tān ālakṣya bhayodvignā gopā nanda-purogamāḥ
10160133 vinā rāmeṇa gāḥ kṛṣṇaṃ jñātvā cārayitum gatam
10160141 tair durnimittair nidhanaṃ matvā prāptam atad-vidaḥ
10160143 tat-prāṇās tan-manaskās te duḥkha-śoka-bhayāturāḥ
10160151 ā-bāla-vṛddha-vanitāḥ sarve 'ṅga paśu-vṛttayaḥ
10160153 nirjagmur gokulād dīnāḥ kṛṣṇa-darśana-lālasāḥ
10160161 tāṃs tathā kātarān vīkṣya bhagavān mādhave balāḥ
10160163 prahasya kiñcin novāca prabhāva-jño 'nujasya saḥ
10160171 te 'nveṣamāṇā dayitaṃ kṛṣṇaṃ sūcitayā padaiḥ
10160173 bhagaval-lakṣaṇair jagmuḥ padavyā yamunā-taṭam
10160181 te tatra tatrābja-yavāṅkuśāśani-dhvajopapannāni padāni viś-pateḥ
10160183 mārge gavāṃ anya-padāntarāntare nirīkṣamāṇā yayur aṅga satvarāḥ
10160191 antar hrade bhujaga-bhoga-parītam ārāt
10160192 kṛṣṇaṃ nirīham upalabhya jalāśayānte
10160193 gopāṃś ca mūḍha-dhiṣaṇān paritaḥ paśūṃś ca
10160194 saṅkrandataḥ parama-kaśmalam āpur ārtāḥ
10160201 gopyo 'nurakta-manaso bhagavaty anante
10160202 tat-sauhr̥da-smita-viloka-giraḥ smarantyaḥ
10160203 graste 'hinā priyatame bhṛṣa-duḥkha-taptāḥ
10160204 śūnyāṃ priya-vyatihṛtaṃ dadṛśus tri-lokam
10160211 tāḥ kṛṣṇa-mātaram apatyam anupraviṣṭāṃ
10160212 tulya-vyathāḥ samanugṛhya śucaḥ sravantyaḥ
10160213 tās tā vraja-priya-kathāḥ kathayantya āsan
10160214 kṛṣṇānane 'rpita-dr̥śo mṛtaka-pratīkāḥ
10160221 kṛṣṇa-prāṇān nirviśato nandādīn vīkṣya taṃ hradam
10160223 pratyāśedhat sa bhagavān rāmaḥ kṛṣṇānubhāva-vit
10160231 ittham sva-gokulam ananya-gatiṃ nirīkṣya
10160232 sa-strī-kumāram ati-duḥkhitam ātma-hetoḥ
10160233 ājñāya martya-padavīm anuvartamānaḥ
10160234 sthitvā muhūrtam udatiṣṭhad uraṅga-bandhāt

10160241 tat-prathyamāna-vapuṣā vyathitātma-bhogas
10160242 tyaktvonnamayya kupitaḥ sva-phaṇān bhujāṅgaḥ
10160243 tasthau śvasaṅ chvasana-randhra-viṣāmbarīṣa-
10160244 stabdhekṣaṅolmuka-mukho harim ikṣamāṅgaḥ
10160251 taṁ jihvayā dvi-śikhayā parilelihānaṁ
10160252 dve sṛkvaṇī hy ati-karāla-viṣāgni-drṣṭim
10160253 krīdann amuṁ parisasāra yathā khagendro
10160254 babhrāma so 'py avasaram prasamīkṣamāṅgaḥ
10160261 evaṁ paribhrama-hataujasam unnatāmsam
10160262 ānamya tat-prṛthu-śiraḥsv adhirūḍha ādyaḥ
10160263 tan-mūrdha-ratna-nikara-sparśāti-tāmra-
10160264 pādāmbujo 'khila-kalādi-gurur nanarta
10160271 taṁ nartum udyatam avekṣya tadā tadīya-
10160272 gandharva-siddha-muni-cāraṇa-deva-vadhvaḥ
10160273 prītyā mṛdaṅga-pañavānaka-vādyā-gīta-
10160274 puṣpopahāra-nutibhiḥ sahasopaseduḥ
10160281 yad yac chiro na namate 'ṅga śataika-śīrṣṇas
10160282 tat tan mamarda khara-daṇḍa-dharo 'ṅghri-pātaiḥ
10160283 kṣīṇāyuṣo bhramata ulbaṅgam āsyato 'srī
10160284 nasto vaman parama-kaśmalam āpa nāgaḥ
10160291 tasyākṣibhir garalam udvamataḥ śiraḥsu
10160292 yad yat samunnamati niḥśvasato ruṣoccaiḥ
10160293 nṛtyan padānunamayan damayām babhūva
10160294 puṣpaiḥ prapūjita iveha pumān purāṅgaḥ
10160301 tac-citra-tāṇḍava-virugna-phaṇā-sahasro
10160302 raktaṁ mukhair uru vaman nṛpa bhagna-gātraḥ
10160303 smṛtvā carācara-gurum puruṣam purāṅgam
10160304 nārāyaṇam tam araṇam manasā jagāma
10160311 kṣṇasya garbha-jagato 'ti-bharāvasannaṁ
10160312 pārṣṇi-prahāra-parirugna-phaṇātapatram
10160313 drṣṭvāhim ādyam upasedur amuṣya patnya
10160314 ārtāḥ ślathad-vasana-bhūṣaṇa-keśa-bandhāḥ
10160321 tās taṁ su-vigna-manaso 'tha puraskṛtārbhāḥ
10160322 kāyam nidhāya bhuvi bhūta-patiṁ pranemuḥ
10160323 sādhyāḥ kṛtāñjali-putāḥ śamalasya bhartur
10160324 mokṣepsavaḥ śaraṇa-dam śaraṇam prapannāḥ
10160330 nāga-patnya ūcuḥ
10160331 nyāyyo hi daṇḍaḥ kṛta-kilbiṣe 'smimś
10160332 tavāvatāraḥ khala-nigrahāya
10160333 ripoḥ sutānām api tulya-drṣṭir
10160334 dhatse damaṁ phalam evānuśamsan
10160341 anugraho 'yam bhavataḥ kṛto hi no daṇḍo 'satām te khalu kalmaṣāpahāḥ
10160343 yad dandaśūkatvam amuṣya dehinaḥ krodho 'pi te 'nugraha eva sammataḥ
10160351 tapaḥ sutaptaṁ kim anena pūrvaṁ nirasta-mānena ca māna-dena
10160353 dharmo 'tha vā sarva-janānukampayā yato bhavāms tuṣyati sarva-jīvaḥ
10160361 kasyānubhāvo 'sya na deva vidmahe tavāṅghri-reṇu-sparaśādhikāraḥ
10160363 yad-vāñchayā śrīr lalanācarat tapo vihāya kāmān su-ciram dhṛta-vratā
10160371 na nāka-prṣṭham na ca sārva-bhaumaṁ
10160372 na pārameṣṭhyam na rasādhipatyam
10160373 na yoga-siddhīr apunar-bhavam vā
10160374 vāñchanti yat-pāda-rajāḥ-prapannāḥ
10160381 tad eṣa nāthāpa durāpam anyais tamo-janiḥ krodha-vaśo 'py ahīśaḥ
10160383 saṁsāra-cakre bhramataḥ śārīriṇo yad-icchataḥ syād vibhavaḥ samakṣaḥ
10160391 namas tubhyaṁ bhagavate puruṣāya mahātmane
10160393 bhūtāvāsāya bhūtāya parāya paramātmane
10160401 jñāna-vijñāna-nīdhaye brahmaṇe 'nanta-śaktaye
10160403 aguṇāyāvīkārāya namas te prakṛtāya ca
10160411 kālāya kāla-nābhāya kālāvayava-sākṣiṇe
10160413 viśvāya tad-upadraṣṭre tat-kartre viśva-hetave
10160421 bhūta-mātrendriya-prāṇa-mano-buddhy-āśayātmane
10160423 tri-guṇenābhīmānena gūḍha-svātmānubhūtaye
10160431 namo 'nantāya sūkṣmāya kūṭa-sthāya vipāścīte
10160433 nānā-vādānurodhāya vācya-vācaka-śaktaye
10160441 namaḥ pramāṇa-mūlāya kavaye śāstra-yonaye
10160443 pravṛttāya nivṛttāya nigamāya namo namaḥ

10160451 namaḥ kṛṣṇāya rāmāya vasudeva-sutāya ca
10160453 pradyumnāyāniruddhāya sātvatām pataye namaḥ
10160461 namo guṇa-pradīpāya guṇātma-cchādanāya ca
10160463 guṇa-vṛtty-upalakṣyāya guṇa-draṣṭre sva-saṁvide
10160471 avyākṛta-vihārāya sarva-vyākṛta-siddhaye
10160473 hr̥ṣīkeśa namas te 'stu munaye mauna-śīline
10160481 parāvāra-gati-jñāya sarvādhyakṣāya te namaḥ
10160483 aviśvāya ca viśvāya tad-draṣṭre 'sya ca hetave
10160491 tvam hy asya janma-sthiti-saṁyamān vibho
10160492 guṇair anīho 'kṛta-kāla-śakti-dhṛk
10160493 tat-tat-svabhāvān pratibodhayan sataḥ
10160494 samīkṣayāmogha-vihāra īhase
10160501 tasyaiva te 'mūs tanavas tri-lokyām
10160502 śāntā aśāntā uta mūḍha-yonayaḥ
10160503 śāntāḥ priyās te hy adhunāvitum satām
10160504 sthātuś ca te dharma-parīpsayehataḥ
10160511 aparādhaḥ sakṛd bhartrā sodhavyaḥ sva-prajā-kṛtaḥ
10160513 kṣantum arhasi śāntātman mūḍhasya tvām ajānataḥ
10160521 anugrḥṇīṣva bhagavan prāṇāms tyajati pannagaḥ
10160523 strīṇām naḥ sādhu-śocyānām patiḥ prāṇaḥ pradīyatām
10160531 vidhehi te kiṅkarīṇām anuṣṭheyām tavājñayā
10160533 yac-chraddhayānutiṣṭhan vai mucyate sarvato bhayāt
10160540 śrī-śuka uvāca
10160541 itthaṁ sa nāga-patnībhir bhagavān samabhiṣṭutaḥ
10160543 mūrccitam bhagna-śīrasam visasarjānghri-kuṭṭanaiḥ
10160551 pratilabdhendriya-prāṇaḥ kāliyaḥ śanakair harim
10160553 kṛcchrāt samucchvasan dīnaḥ kṛṣṇam prāha kṛtāñjaliḥ
10160560 kāliya uvāca
10160561 vyaṁ khalāḥ sahotpattyā tamasā dīrgha-manyavaḥ
10160563 svabhāvo dustyajo nātha lokānām yad asad-grahaḥ
10160571 tvayā sṛṣṭam idam viśvam dhātar guṇa-visarjanam
10160573 nānā-svabhāva-vīryaujo-yoni-bījāśayākṛti
10160581 vyaṁ ca tatra bhagavan sarpā jāty-uru-manyavaḥ
10160583 katham tyajāmas tvan-māyām dustyajām mohitāḥ svayam
10160591 bhavān hi kāraṇam tatra sarva-jño jagad-īśvaraḥ
10160593 anugrahaṁ nigrahaṁ vā manyase tad vidhehi naḥ
10160600 śrī-śuka uvāca
10160601 ity ākarṇya vacaḥ prāha bhagavān kārya-mānuṣaḥ
10160603 nātra stheyam tvayā sarpa samudram yāhi mā ciram
10160605 sva-jñāty-apatya-dārādhyo go-nṛbhir bhujyate nadī
10160611 ya etat saṁsmaren martyas tubhyaṁ mad-anuśāsanam
10160613 kīrtayann ubhayoḥ sandhyor na yuṣmad bhayam āpnuyāt
10160621 yo 'smin snātvā mad-ākṛide devādīms tarpayej jalaiḥ
10160623 upoṣya mām smarann arcet sarva-pāpaiḥ pramucyate
10160631 dvīpam ramaṇakam hitvā hradam etam upāśritaḥ
10160633 yad-bhayāt sa suparṇas tvām nādyān mat-pāda-lāñchitam
10160640 śrī-ṛṣir uvāca
10160641 mukto bhagavatā rājan kṛṣṇenādbhuta-karmaṇā
10160643 tam pūjayām āsa mudā nāga-patnyas ca sādaram
10160651 divyāmbāra-sraṅ-maṇibhiḥ parārdhyair api bhūṣaṇaiḥ
10160653 divya-gandhānulepaiś ca mahatyotpala-mālayā
10160661 pūjayitvā jagan-nātham prasādya garuḍa-dhvajam
10160663 tataḥ prīto 'bhyanujñātaḥ parikramyābhivandya tam
10160671 sa-kalatra-suhr̥t-putro dvīpam abdher jagāma ha
10160673 tadaiva sāmṛta-jalā yamunā nirviṣābhavat
10160677 anugrahād bhagavataḥ krīḍā-mānuṣa-rūpiṇaḥ
10170010 śrī-rājovāca
10170011 nāgālayam ramaṇakam katham tatyāja kāliyaḥ
10170013 kṛtam kim vā suparṇasya tenaikenāsamañjasam
10170020 śrī-śuka uvāca
10170021 upahāryaiḥ sarpa-janair māsi māśtha yo baliḥ
10170023 vānaspatyo mahā-bāho nāgānām prān-nirūpitaḥ
10170031 svam svam bhāgam prayacchanti nāgāḥ parvaṇi parvaṇi
10170033 gopīthāyātmanaḥ sarve suparṇāya mahātmane
10170041 viṣa-vīrya-madāviṣṭaḥ kādraveyas tu kāliyaḥ

10170043 kdarthī-kṛtya garuḍam svayam tam bubhuje balim
10170051 tac chrutvā kupito rājan bhagavān bhagavat-priyaḥ
10170053 vijighāmsur mahā-vegaḥ kāliyam samapādravat
10170061 tam āpatantam tarasā viśāyudhaḥ pratyabhyayād utthita-naika-mastakaḥ
10170063 dadbhiḥ suparṇam vyadaśad dad-āyudhaḥ karāla-jihrocchvasitogra-locanaḥ
10170071 tam tārksya-putraḥ sa nirasya manyumān
10170072 pracanda-vego madhusūdanāsanah
10170073 pakṣeṇa savyena hiraṇya-rociṣā
10170074 jaghāna kadru-sutam ugra-vikramaḥ
10170081 suparṇa-pakṣābhihataḥ kāliyo 'tīva vihvalaḥ
10170083 hradam viveśa kālindyās tad-agamyam durāsadam
10170091 tatraikadā jala-caram garuḍo bhakṣyam īpsitam
10170093 nivāritaḥ saubhariṇā prasahya kṣudhito 'harat
10170101 mīnān su-duḥkhitān drṣtvā dīnān mīna-patau hate
10170103 kṛpayā saubhariḥ prāha tatradya-kṣemam ācaran
10170111 atra pravīśya garuḍo yadi matsyān sa khādati
10170113 sadyaḥ prānair viyuḥyeta satyam etad bravīmy aham
10170121 tat kāliyaḥ param veda nānyaḥ kaścana lelihaḥ
10170123 avātsīd garuḍād bhītaḥ kṛṣṇena ca vivāsitaḥ
10170131 kṛṣṇam hradād viniṣkrāntam divya-srag-gandha-vāsasam
10170133 mahā-maṇi-gaṇākīrṇam jāmbūnada-pariṣkṛtam
10170141 upalabhyotthitāḥ sarve labdha-prāṇā ivāsavaḥ
10170143 pramoda-nibhṛtātmano gopāḥ prītyābhirebhire
10170151 yaśodā rohiṇī nando gopyo gopāś ca kaurava
10170153 kṛṣṇam sametya labdhehā āsan śuṣkā nagā api
10170161 rāmaś cācyutam āliṅgya jahāsāsyānubhāva-vit
10170163 premṇā tam ankaṁ āropya punaḥ punar udaikṣata
10170165 gāvo vṛṣā vatsataryo lebhire paramām mudam
10170171 nandam viprāḥ samāgatya guravaḥ sa-kalatrakāḥ
10170173 ūcus te kāliya-grasto diṣṭyā muktas tavātmajaḥ
10170181 dehi dānam dvi-jātīnām kṛṣṇa-nirmukti-hetave
10170183 nandaḥ prīta-manā rājan gāḥ suvarṇam tadādīśat
10170191 yaśodāpi mahā-bhāgā naṣṭa-labdha-prajā satī
10170193 pariśvajyāṅkaṁ āropya mumocāśru-kalām muhuḥ
10170201 tām rātrim tatra rājendra kṣut-trḍbhyām śrama-karṣitāḥ
10170203 ūsur vrayaukaso gāvaḥ kālindyā upakūlataḥ
10170211 tadā śuci-vanodbhūto dāvāgniḥ sarvato vrajam
10170213 suptam niśītha āvṛtya pradagdhum upacakrame
10170221 tata utthāya sambhrāntā dahyamānā vrajaukasaḥ
10170223 kṛṣṇam yayus te śaraṇam māyā-manujam īśvaram
10170231 kṛṣṇa kṛṣṇa mahā-bhāga he rāmāmita-vikrama
10170233 eṣa ghoratamo vahnīs tāvakān grasate hi naḥ
10170241 su-dustarān naḥ svān pāhi kālāgneḥ suhrdaḥ prabho
10170243 na śaknumas tvac-caraṇam santyaktum akuto-bhayam
10170251 ittham sva-jana-vaiklavyam nirīksya jagad-īśvaraḥ
10170253 tam agnim apibat tīvram ananto 'nanta-śakti-dhṛk
10180010 śrī-śuka uvāca
10180011 atha kṛṣṇaḥ parivṛto jñātibhir muditātmabhiḥ
10180013 anugīyamāno nyaviśad vrajam gokula-maṇḍitam
10180021 vraje vikrīḍator evam gopāla-cchadma-māyayā
10180023 grīṣmo nāmartur abhavan nāti-preyāñ charīriṇām
10180031 sa ca vṛndāvana-guṇair vasanta iva lakṣitaḥ
10180033 yatrāste bhagavān sāksād rāmeṇa saha keśavaḥ
10180041 yatra nirjhara-nirhrāda-nivṛtta-svana-jhillikam
10180043 śāśvat tac-chīkararjīṣa-druma-maṇḍala-maṇḍitam
10180051 sarit-saraḥ-prasavaṇormi-vāyunā kahlāra-kañjotpala-reṇu-hāriṇā
10180053 na vidyate yatra vanaukasām davo nidāgha-vahny-arka-bhavo 'ti-śādvale
10180061 agādha-toya-hradinī-taṭormibhir dravat-purīśyāḥ pulinaih samantataḥ
10180063 na yatra caṇḍāmśu-karā viśolbaṇā bhuvo rasam śādvalitam ca grḥṇate
10180071 vanam kusumitam śrīman nadac-citra-mṛga-dvijam
10180073 gāyan mayūra-bhramaram kūjat-kokila-sārasam
10180081 krīḍīyamānas tat kṛṣṇo bhagavān bala-samyutaḥ
10180083 veṇum virāṇayan gopair go-dhanaiḥ samvṛto 'viśat
10180091 pravāla-barha-stabaka-srag-dhātu-kṛta-bhūṣaṇāḥ
10180093 rāma-kṛṣṇādayo gopā nanṛtur yuyudhur jaguḥ

10180101 kṛṣṇasya nṛtyataḥ kecij jaguḥ kecid avādayan
10180103 veṇu-pāṇitalaiḥ śṛṅgaiḥ praśāsaṃsur athāpare
10180111 gopa-jāti-praticchannā devā gopāla-rūpiṇau
10180113 īḍire kṛṣṇa-rāmau ca naṭā iva naṭam nṛpa
10180121 bhramaṇair laṅghanaiḥ kṣepair āsphotana-vikarṣaṇaiḥ
10180123 cikrīḍatur niyuddhena kāka-pakṣa-dharau kvacit
10180131 kvacin nṛtyatsu cānyeṣu gāyakau vādakau svayam
10180133 śāsaṃsatur mahā-rāja sādhu sādhu iti vādinau
10180141 kvacid bilvaiḥ kvacit kumbhaiḥ kvacāmalaka-muṣṭibhiḥ
10180143 aspr̥śya-netra-bandhādyaḥ kvacin mṛga-khagehayā
10180151 kvacic ca dardura-plāvair vividhair upahāsakaiḥ
10180153 kadācit syandolikayā karhicin nṛpa-ceṣṭayā
10180161 evaṃ tau loka-siddhābhiḥ krīḍābhiḥ ceratur vane
10180163 nady-adri-droṇi-kuñjeṣu kānaneṣu saraḥsu ca
10180171 paśūmś cārayator gopais tad-vane rāma-kṛṣṇayoḥ
10180173 gopa-rūpī pralambo 'gād asuras taj-jihīṛṣayā
10180181 taṃ vidvān api dāśārḥo bhagavān sarva-darśanaḥ
10180183 anvamodata tat-sakhyam vadham tasya vicintayan
10180191 tatropāhūya gopālān kṛṣṇaḥ prāha vihāra-vit
10180193 he gopā vihariṣyāmo dvandvī-bhūya yathā-yatham
10180201 tatra cakruḥ parivṛḍhau gopā rāma-janārdanau
10180203 kṛṣṇa-saṅghaṭṭinaḥ kecid āsan rāmasya cāpare
10180211 ācerur vividhāḥ krīḍā vāhya-vāhaka-lakṣaṇāḥ
10180213 yatrārohanti jetāro vahanti ca parājitaḥ
10180221 vahanto vāhyamānās ca cārayantaś ca go-dhanam
10180223 bhāṇḍīrakam nāma vaṭam jagmuḥ kṛṣṇa-purogamāḥ
10180231 rāma-saṅghaṭṭino yarhi śrīdāma-vṛṣabhādayaḥ
10180233 krīḍāyām jayinas tāms tān ūhuḥ kṛṣṇādayo nṛpa
10180241 uvāha kṛṣṇo bhagavān śrīdāmānam parājitaḥ
10180243 vṛṣabham bhadrāsenaś tu pralambo rohiṇī-sutam
10180251 aṅgīṣyaṃ manyamānaḥ kṛṣṇam dānava-puṅgavaḥ
10180253 vahan drutataram prāgād avarohaṇataḥ param
10180261 tam udvahan dharaṇi-dharendra-gauravam
10180262 mahāsuro vigata-rayo nijam vapuḥ
10180263 sa āsthitaḥ purāṭa-paricchado babhau
10180264 taḍid-dyumān uḍupati-vāḍ ivāmbudaḥ
10180271 nirīkṣya tad-vapur alam ambare carat
10180272 pradīpta-dṛg bhru-kuṭi-taṭogra-damṣṭrakam
10180273 jvalac-chikham kaṭaka-kirīṭa-kuṇḍala-
10180274 tviṣādbhutaṃ haladhara īṣad atlasat
10180281 athāgata-smṛtir abhayo ripum balo vihāya sārtham iva harantam ātmanaḥ
10180283 ruṣāhanac chirasi dṛḍhena muṣṭinā surādhipo girim iva vajra-rāmhasā
10180291 sa āhataḥ sapadi viśīrṇa-mastako mukhād vaman rudhiram apasmṛto 'surah
10180293 mahā-ravam vyasur apatat samīrayan girir yathā maghavata āyudhāhataḥ
10180301 dṛṣṭvā pralambaṃ nihataṃ balena bala-śālinā
10180303 gopāḥ su-vismitā āsan sādhu sādhu iti vādinaḥ
10180311 āśiṣo 'bhigṛṇantas taṃ praśāsaṃsus tad-arhaṇam
10180313 pretyāgatam ivāliṅgya prema-vihvala-cetasāḥ
10180321 pāpe pralambe nihate devāḥ parama-nirvṛtāḥ
10180323 abhyavarṣan balaṃ mālyaiḥ śāsaṃsuḥ sādhu sādhu iti
10190010 śrī-śuka uvāca
10190011 krīḍāsakteṣu gopeṣu tad-gāvo dūra-cāriṇīḥ
10190013 svairam carantyo vivīśus tṛṇa-lobhena gahvaram
10190021 ajā gāvo mahiṣyaś ca nirviśantyo vanād vanam
10190023 īṣṭkātavīm nirviviśuḥ krandantyo dāva-tarṣitāḥ
10190031 te 'paśyantāḥ paśūn gopāḥ kṛṣṇa-rāmādayas tadā
10190033 jātānutāpā na vidur vicinvanto gavām gatim
10190041 tṛṇais tat-khura-dac-chinnair goṣ-padair aṅkitair gavām
10190043 mārgam anvagaman sarve naṣṭājīvyā vicetasāḥ
10190051 muñjāṭavyām bhraṣṭa-mārgam krandaṃmānam sva-godhanam
10190053 samprāpya tṛṣitāḥ śrāntās tatas te sanniyavartayan
10190061 tā āhūtā bhagavatā megha-gambhīrayā girā
10190063 sva-nāmnām ninadam śrutvā pratineduḥ praharṣitāḥ
10190071 tataḥ samantād dava-dhūmaketur yadṛcchayābhūt kṣaya-kṛd vanaukasām
10190073 samīritaḥ sārathinolbaṇolmukair vilelihānaḥ sthira-jaṅgamān mahān

10190081 tam āpatantaṁ parito davāgniṁ gopāś ca gāvaḥ prasamīksya bhītāḥ
10190083 ūcuś ca kṛṣṇaṁ sa-balaṁ prapannā yathā hariṁ mṛtyu-bhayārditā janāḥ
10190091 kṛṣṇa kṛṣṇa mahā-vīra he rāmāmogha vikrama
10190093 dāvāgninā dahyamānān prapannāms trātum arhataḥ
10190101 nūnaṁ tvad-bāndhavāḥ kṛṣṇa na cārhanaty avasāditum
10190103 vyaṁ hi sarva-dharma-jña tvan-nāthās tvat-parāyaṇāḥ
10190110 śrī-śuka uvāca
10190111 vaco niśamya kṛpaṇaṁ bandhūnāṁ bhagavān hariḥ
10190113 nimīlayata mā bhaiṣṭa locanānīty abhāṣata
10190121 tatheti mīlitākṣeṣu bhagavān agniṁ ulbaṇam
10190123 pītvā mukhena tān kṛcchrād yogādhiśo vyamocayat
10190131 tataś ca te 'kṣīṇy unmīlya punar bhāṇḍīram āpitāḥ
10190133 niśamya vismitā āsann ātmānaṁ gās ca mocitāḥ
10190141 kṛṣṇasya yoga-vīryaṁ tad yoga-māyānubhāvitam
10190143 dāvāgner ātmanaḥ kṣemaṁ vīkṣya te menire 'maram
10190151 gāḥ sannivartya sāyāhne saha-rāmo janārdanaḥ
10190153 veṇuṁ viraṇayan goṣṭham agād gopair abhiṣṭutaḥ
10190161 gopīnāṁ paramānanda āsīd govinda-darśane
10190163 kṣaṇaṁ yuga-śatam iva yāsāṁ yena vinābhavat
10200010 śrī-śuka uvāca
10200011 tayos tad adbhutaṁ karma dāvāgner mokṣam ātmanaḥ
10200013 gopāḥ strībhyāḥ samācakhyuḥ pralamba-vadham eva ca
10200021 gopa-vṛddhās ca gopyaś ca tad upākṛṇya vismitāḥ
10200023 menire deva-pravarau kṛṣṇa-rāmau vrajaṁ gatau
10200031 tataḥ prāvartata prāvṛṭ sarva-sattva-samudbhavā
10200033 vidyotamāna-paridhir visphūrjita-nabhas-talā
10200041 sāndra-nīlāmbudair vyoma sa-vidyut-stanayitnubhiḥ
10200043 aspaṣṭa-jyotir ācchannaṁ brahmeva sa-guṇaṁ babhau
10200051 aṣṭau māsān nipītaṁ yad bhūmyās coda-mayaṁ vasu
10200053 sva-gobhir moktum ārebhe parjanyaḥ kāla āgate
10200061 taḍidvanto mahā-meghās caṇḍa-śvasana-vepitāḥ
10200063 pṛīṇanaṁ jīvanaṁ hy asya mumucuḥ karuṇā iva
10200071 tapaḥ-kṛśā deva-mīdhā āsīd varṣīyasī mahī
10200073 yathaiiva kāmya-tapasas tanuḥ samprāpya tat-phalam
10200081 niśā-mukheṣu khadyotās tamasā bhānti na grahāḥ
10200083 yathā pāpena pāṣaṇḍā na hi vedāḥ kalau yuge
10200091 śrutvā parjanya-ninadaṁ maṇḍukāḥ sasṛjur girāḥ
10200093 tūṣṇīm śayānāḥ prāg yadvad brāhmaṇā niyamātyaye
10200101 āsann utpatha-gāminyaḥ kṣudra-nadyo 'nuśuṣyatīḥ
10200103 puṁso yathāsvatantrasya deha-draviṇa-sampadaḥ
10200111 haritā haribhiḥ śaṣpair indragopaiś ca lohita
10200113 ucchilīndhra-kṛta-cchāyā nṛṇāṁ śrīr iva bhūr abhūt
10200121 kṣetrāṇi śaṣya-sampadbhiḥ karṣakāṇāṁ mudam daduḥ
10200123 mānināṁ anutāpaṁ vai daivādhīnam ajānatām
10200131 jala-sthalaukasah sarve nava-vāri-niṣevayā
10200133 abibhran ruciraṁ rūpaṁ yathā hari-niṣevayā
10200141 saridbhiḥ saṅgataḥ sindhuś cukṣobha śvasanormimān
10200143 apakva-yoginaś cittaṁ kāmāktaṁ guṇa-yug yathā
10200151 girayo varṣa-dhārābhir hanyamānā na vivyathuḥ
10200153 abhibhūyamānā vyaśanair yathādhokṣaja-cetasah
10200161 mārgā babhūvuḥ sandigdhas tṛṇaiś channā hy asaṁskṛtāḥ
10200163 nābhyasyamānāḥ śrutayo dvijaiḥ kālena cāhatāḥ
10200171 loka-bandhuṣu megheṣu vidyutaś cala-sauhrdāḥ
10200173 sthairyam na cakruḥ kāmīnyaḥ puruṣeṣu guṇiṣv iva
10200181 dhanur viyati māhendram nirguṇaṁ ca guṇiny abhāt
10200183 vyakte guṇa-vyatikare 'guṇavān puruṣo yathā
10200191 na rarājodupaś channaḥ sva-jyotsnā-rājitaḥ ghanaiḥ
10200193 aham-matyā bhāsitayā sva-bhāsā puruṣo yathā
10200201 meghāgamotsavā hrṣṭāḥ pratyanandañ chikhaṇḍinaḥ
10200203 grheṣu tapta-nirviṇṇā yathācyuta-janāgame
10200211 pītvāpaḥ pādapaḥ padbhir āsan nānātma-mūrtayaḥ
10200213 prakṣāmās tapasā śrāntā yathā kāmānusevayā
10200221 sarahsv aśānta-rodhasu nyūṣur aṅgāpi sārāsāḥ
10200223 grheṣv aśānta-kṛtyeṣu grāmyā iva durāśayāḥ
10200231 jalaughair nirabhidyanta setavo varṣatīśvare

10200233 pāṣaṇḍinām asad-vādair veda-mārgāḥ kalau yathā
10200241 vyamuñcan vāyubhir nunnā bhūtebhyaś cāmṛtaṁ ghanāḥ
10200243 yathāśiṣo viś-patayaḥ kāle kāle dvijeritāḥ
10200251 evaṁ vanam tad varṣiṣṭham pakva-kharjura-jambumat
10200253 go-gopālair vṛto rantum sa-balaḥ prāviśad dhariḥ
10200261 dhenavo manda-gāminya ūdho-bhāreṇa bhūyasā
10200263 yayur bhagavatāhūtā drutaṁ prītyā snuta-stanāḥ
10200271 vanaukasaḥ pramuditā vana-rājīr madhu-cyutaḥ
10200273 jala-dhārā girer nādād āsannā dadṛṣe guhāḥ
10200281 kvacid vanaspati-kroḍe guhāyām cābhivarṣati
10200283 nirviśya bhagavān reme kanda-mūla-phalāśanaḥ
10200291 dadhy-odanam samānītam śilāyām salilāntike
10200293 sambhojanīyair bubhuje gopaiḥ saṅkarṣaṇānvitāḥ
10200301 śādvalopari samviśya carvato mīlitekṣaṇān
10200303 tṛptān vṛṣān vatsatarān gās ca svodho-bhara-śramāḥ
10200311 prāvṛṭ-śriyam ca tām vikṣya sarva-kāla-sukhāvahām
10200313 bhagavān pūjayām cakre ātma-śakty-upabṛmhitām
10200321 evaṁ nivasatos tasmin rāma-keśavayor vraje
10200323 śarat samabhad vad vyabhrā svacchāmbv-aparūṣānilā
10200331 śaradā nīrajotpattyā nīrāṇi prakṛtiṁ yayuḥ
10200333 bhraṣṭānām iva cetāmsi punar yoga-niṣevayā
10200341 vyomno 'bbhram bhūta-śābalyam bhuvāḥ paṅkam apām malam
10200343 śaraj jahārāśramiṇām kṛṣṇe bhaktir yathāśubham
10200351 sarva-svam jaladā hitvā virejuḥ śubhra-varcasaḥ
10200353 yathā tyaktaiṣaṇāḥ śāntā munayo mukta-kilbiṣāḥ
10200361 girayo mumucus toyam kvacin na mumucuḥ śivam
10200363 yathā jñānāmṛtam kāle jñānino dadate na vā
10200371 naivāvidan kṣīyamāṇam jalam gādha-jale-carāḥ
10200373 yathāyur anv-aham kṣayyam narā mūḍhāḥ kuṭumbinaḥ
10200381 gādha-vāri-carās tāpam avindañ charad-arka-jam
10200383 yathā daridraḥ kṛpaṇaḥ kuṭumby avijitendriyaḥ
10200391 śanaiḥ śanair jahuḥ paṅkam sthalāny āmam ca vīrudhaḥ
10200393 yathāham-mamatām dhīrāḥ śarīrādiṣv anātmasu
10200401 niścalāmbur abhūt tūṣṇīm samudraḥ śarad-āgame
10200403 ātmany uparate samyam munir vyuparatāgamah
10200411 kedārebhyas tv apo 'grhṇan karṣakā dṛḍha-setubhiḥ
10200413 yathā prānaiḥ sravaj jñānam tan-nirodhena yoginaḥ
10200421 śarad-arkāmśu-jāms tāpān bhūtānām uḍupo 'harat
10200423 dehābhimāna-jam bodho mukundo vraja-yoṣitām
10200431 kham aśobhata nirmegham śarad-vimala-tārakam
10200433 sattva-yuktam yathā cittam śabda-brahmārtha-darśanam
10200441 akhaṇḍa-maṇḍalo vyomni rarājoḍu-gaṇaiḥ śaśī
10200443 yathā yadu-patiḥ kṛṣṇo vṛṣṇi-cakrāvṛto bhuvi
10200451 āśliṣya sama-śītoṣṇam prasūna-vana-mārutam
10200453 janās tāpam jahur gopyo na kṛṣṇa-hṛta-cetasāḥ
10200461 gāvo mṛgāḥ khagā nāryaḥ puṣpiṇyaḥ śaradābhavan
10200463 anvīyamānāḥ sva-vṛṣaiḥ phalair īśa-kriyā iva
10200471 udahrṣyan vārijāni sūryotthāne kumud vinā
10200473 rājñā tu nirbhayā lokā yathā dasyūn vinā nṛpa
10200481 pura-grāmeṣv āgrayaṇair indriyaiś ca mahotsavaiḥ
10200483 babhau bhūḥ pakva-śaṣyādhyā kalābhyām nitarām hareḥ
10200491 vaṇiṅ-muni-nṛpa-snātā nirgamyaṛthān prapedire
10200493 varṣa-ruddhā yathā siddhāḥ sva-piṇḍān kāla āgate
10210010 śrī-śuka uvāca
10210011 ittham śarat-svaccha-jalam padmākara-sugandhinā
10210013 nyaviśad vāyunā vātam sa-go-gopālako 'cyutaḥ
10210021 kusumita-vanarāji-śuṣmi-bhrṅga dvija-kula-ghuṣṭa-saraḥ-sarin-mahīdhram
10210023 madhupati avagāhya cārayan gāḥ saha-pāsu-pāla-balaś cukūja veṇum
10210031 tad vraja-striya āsrutya veṇu-gītam smarodayam
10210033 kāścit parokṣam kṛṣṇasya sva-sakhībhyo 'nvavarṇayan
10210041 tad varṇayitum ārabdhāḥ smarantyaḥ kṛṣṇa-ceṣṭitam
10210043 nāśakan smara-vegena vikṣipta-manaso nṛpa
10210051 barhāpīḍam naṭa-vara-vapuḥ karṇayoḥ karṇikāram
10210052 bibhrad vāsaḥ kanaka-kapiśam vaijayantīm ca mālām
10210053 randhrān veṇor adhara-sudhayāpūrayan gopa-vṛndair

10210054 vṛndāraṇyam sva-pada-ramaṇam prāviśad gīta-kīrtiḥ
10210061 iti veṇu-ravam rājan sarva-bhūta-manoharam
10210063 śrutvā vraja-striyaḥ sarvā varṇayantyo 'bhirebhire
10210070 śrī-gopya ūcuḥ
10210071 akṣaṇvatām phalam idaṁ na param vidāmaḥ
10210072 sakhyaḥ paśūn anaviveśayator vayasyaiḥ
10210073 vaktram vrajeśa-sutayor anaveṇu-juṣṭam
10210074 yair vā nipītam anurakta-kaṭākṣa-mokṣam
10210081 cūta-pravāla-barha-stabakotpalābja mālānupṛkta-paridhāna-vicitra-veśau
10210083 madhye virejatur alaṁ paśu-pāla-goṣṭhyāṁ raṅge yathā naṭa-varau kvaca gāyamānau
10210091 gopyaḥ kim ācarad ayam kuśalam sma veṇur
10210092 dāmodarādhara-sudhām api gopikānām
10210093 bhunkte svayam yad avaśiṣṭa-rasam hradinyo
10210094 hr̥ṣyat-tvaco 'śru mumucus taravo yathāryaḥ
10210101 vṛndāvanam sakhi bhuvo vitanoti kīrtim
10210102 yad devakī-suta-padāmbuja-labdha-lakṣmi
10210103 govinda-veṇum anu matta-mayūra-nṛtyam
10210104 prekṣyādri-sānv-avaratānya-samasta-sattvam
10210111 dhanyāḥ sma mūḍha-gatayo 'pi hariṇya etā
10210112 yā nanda-nandanam upātta-vicitra-veśam
10210113 ākarnya veṇu-raṇitam saha-kṛṣṇa-sārāḥ
10210114 pūjām dadhur viracitām praṇayāvalokaiḥ
10210121 kṛṣṇam nirīkṣya vanitotsava-rūpa-śīlam
10210122 śrutvā ca tat-kvaṇita-veṇu-vivikta-gītam
10210123 devyo vimāna-gatayaḥ smara-nunna-sārā
10210124 bhraśyat-prasūna-kabarā mumuhur vinīvyāḥ
10210131 gāvaś ca kṛṣṇa-mukha-nirgata-veṇu-gīta
10210132 pīyūṣam uttabhita-karṇa-putaiḥ pibantyaḥ
10210133 śāvāḥ snuta-stana-payāḥ-kavalāḥ sma tasthur
10210134 govindam ātmani dṛśāśru-kalāḥ spr̥santyaḥ
10210141 prāyo batāmba vihagā munayo vane 'smin
10210142 kṛṣṇekṣitam tad-uditam kala-veṇu-gītam
10210143 āruhya ye druma-bhujān rucira-pravālān
10210144 śr̥ṇvanti mīlita-dṛśo vigatānya-vācaḥ
10210151 nadyas tadā tad upadhārya mukunda-gītam
10210152 āvarta-lakṣita-manobhava-bhagna-vegāḥ
10210153 āliṅgana-sthagitam ūrmi-bhujair murārer
10210154 gr̥hṇanti pāda-yugalam kamalopahārāḥ
10210161 dṛṣṭvātape vraja-paśūn saha rāma-gopaiḥ
10210162 sañcārayantam anu veṇum udīrayantam
10210163 prema-pravṛddha uditaḥ kusumāvalībhiḥ
10210164 sakhyur vyadhāt sva-vapuṣāmbuda ātapatram
10210171 pūrṇaḥ pulindya urugāya-padābja-rāga
10210172 śrī-kuṅkumena dayitā-stana-maṇḍitena
10210173 tad-darśana-smara-rujas tṛṇa-rūṣitena
10210174 limpantya ānana-kuceṣu jahus tad-ādhim
10210181 hantāyam adrir abalā hari-dāsa-varyo
10210182 yad rāma-kṛṣṇa-caraṇa-sparaśa-pramodaḥ
10210183 mānam tanoti saha-go-gaṇayos tayor yat
10210184 pānīya-sūyavasa-kandara-kandamūlaiḥ
10210191 gā gopakair anu-vanam nayator udāra
10210192 veṇu-svanaiḥ kala-padais tanu-bhr̥tsu sakhyaḥ
10210193 aspandanam gati-matām pulakas taruṇām
10210194 niryoga-pāśa-kṛta-lakṣaṇayor vicitram
10210201 evam-vidhā bhagavato yā vṛndāvana-cāriṇaḥ
10210203 varṇayantyo mitho gopyaḥ kr̥ḍās tan-mayatām yayuḥ
10220010 śrī-śuka uvāca
10220011 hemante prathame māsi nanda-vraja-kamārikāḥ
10220013 cerur haviṣyam bhuñjānāḥ kātyāyany-arcana-vratam
10220021 āplutyāmbhasi kālindya jalānte codite 'ruṇe
10220023 kṛtvā pratikṛtim devīm ānarcur nṛpa saikatim
10220031 gandhair mālyaiḥ surabhibhir balibhir dhūpa-dīpakaiḥ
10220033 uccāvacaś copahāraiḥ pravāla-phala-taṇḍulaiḥ
10220041 kātyāyani mahā-māye mahā-yoginy adhīśvari
10220043 nanda-gopa-sutam devi patim me kuru te namaḥ

10220045 iti mantram japantyas tāḥ pūjām cakruḥ kamārikāḥ
10220051 evaṁ māsam vratam ceruḥ kumāryaḥ kṛṣṇa-cetasāḥ
10220053 bhadrakālīm samānarcuḥ bhūyān nanda-sutaḥ patih
10220061 uṣasy utthāya gotraiḥ svair anyonyābaddha-bāhavaḥ
10220063 kṛṣṇam uccair jagur yāntyaḥ kālindyām snātum anvaham
10220071 nadyāḥ kadācid āgatya tīre nikṣipyā pūrva-vat
10220073 vāsāmsi kṛṣṇam gāyantyo vijahruḥ salile mudā
10220081 bhagavāms tad abhipretya kṛṣṇo yogeśvareśvaraḥ
10220083 vayasyair āvṛtas tatra gatas tat-karma-siddhaye
10220091 tāsām vāsāmsy upādāya nīpam āruhya satvaraḥ
10220093 hasadbhiḥ prahasan bālaiḥ parihāsam uvāca ha
10220101 atrāgatyābalāḥ kāmam svam svam vāsāḥ pragṛhyatām
10220103 satyam bravāṇi no narma yad yūyam vrata-karṣitāḥ
10220111 na mayodita-pūrvaṁ vā anṛtam tad ime viduḥ
10220113 ekaikaśaḥ pratīchadhvam sahaiveti su-madhyamāḥ
10220121 tasya tat kṣvelitam drṣtvā gopyaḥ prema-pariplutāḥ
10220123 vrīditāḥ prekṣya cānyonyam jāta-hāsā na nirayauḥ
10220131 evaṁ bruvati govinde narmanākṣipta-cetasāḥ
10220133 ā-kaṇṭha-magnāḥ sītode vepamānās tam abruvan
10220141 mānayaṁ bhoḥ kṛthās tvām tu nanda-gopa-sutam priyam
10220143 jānīmo 'nga vraja-ślāghyam dehi vāsāmsi vepitāḥ
10220151 śyāmasundara te dāsyāḥ karavāma tavoditam
10220153 dehi vāsāmsi dharmā-jña no ced rājñe bruvāma he
10220160 śrī-bhagavān uvāca
10220161 bhavatyo yadi me dāsyo mayoktam vā kariṣyatha
10220163 atrāgatyā sva-vāsāmsi pratīchata śuci-smitāḥ
10220165 no cen nāham pradāsyē kim kruddho rājā kariṣyati
10220171 tato jalāśayāt sarvā dārikāḥ sīta-vepitāḥ
10220173 pāṇibhyām yonim ācchādya protteruḥ sīta-karṣitāḥ
10220181 bhagavān āhatā vīkṣya śuddha-bhāva-prasāditaḥ
10220183 skandhe nidhāya vāsāmsi prītaḥ provāca sa-smitam
10220191 yūyam vivastrā yad apo dhṛta-vratā vyagāhataitat tad u deva-helanam
10220193 baddhvāñjalim mūrdhny apanuttaye 'mhasaḥ kṛtvā namo 'dho-vasanam pragṛhyatām
10220201 ity acyutenābhihitam vrajābalā matvā vivastrāplavanam vrata-cyutim
10220203 tat-pūrti-kāmās tad-aśeṣa-karmanām sākṣāt-kṛtam nemur avadya-mṛg yataḥ
10220211 tās tathāvanatā drṣtvā bhagavān devakī-sutaḥ
10220213 vāsāmsi tābhyāḥ prāyacchat karuṇas tena toṣitaḥ
10220221 dṛḍham pralabdhas trapayā ca hāpitāḥ
10220222 prastobhitāḥ krīdana-vac ca kārītāḥ
10220223 vastrāṇi caivāpahṛtāny athāpy amum
10220224 tā nābhyasūyan priya-saṅga-nirvṛtāḥ
10220231 paridhāya sva-vāsāmsi preṣṭha-saṅgama-sajjitāḥ
10220233 grhīta-cittā no celus tasmin lajjāyitekṣaṇāḥ
10220241 tāsām vijñāya bhagavān sva-pāda-sparśa-kāmyayā
10220243 dhṛta-vratānām saṅkalpam āha dāmodaro 'balāḥ
10220251 saṅkalpo viditaḥ sādhyo bhavatīnām mad-arcanam
10220253 mayānumoditaḥ so 'sau satyo bhavitum arhati
10220261 na mayy āveśita-dhiyām kāmāḥ kāmāya kalpate
10220263 bharjitā kvathitā dhānāḥ prāyo bījāya neśate
10220271 yātābalā vrajam siddhā mayemā raṁsyathā kṣapāḥ
10220273 yad uddīśya vratam idam cerur āryārcanam satih
10220280 śrī-śuka uvāca
10220281 ity ādiṣṭā bhagavatā labdha-kāmāḥ kumārikāḥ
10220283 dhyaṅyantyas tat-padāmbhojam kṛcchrān nirviviśur vrajam
10220291 atha gopaiḥ parivṛto bhagavān devakī-sutaḥ
10220293 vṛndāvanād gato dūram cārayan gāḥ sahāgrajāḥ
10220301 nidaghārkātape tigre chāyābhiḥ svābhir ātmanāḥ
10220303 ātapatrāyitān vīkṣya drumān āha vrajaukasāḥ
10220311 he stoka-kṛṣṇa he amśo śrīdāman subalārjuna
10220313 viśāla vṛṣabhaujasvin devaprastha varūthapa
10220321 paśyataitān mahā-bhāgān parārthaikānta-jīvitān
10220323 vāta-varṣātapa-himān sahanto vārayanti naḥ
10220331 aho eṣām varam janma sarva-prāṇy-upajīvanam
10220333 su-janasyeva yeṣām vai vimukhā yānti nārthinaḥ
10220341 patra-puṣpa-phala-cchāyā-mūla-valkala-dārubhiḥ

10220343 gandha-niryāsa-bhasmāsthi-tokmaiḥ kāmān vitanvate
10220351 etāvaj janma-sāphalyam dehinām iha dehiṣu
10220353 prāṇair arthair dhiyā vācā śreya-ācaraṇam sadā
10220361 iti pravāla-stabaka-phala-puṣpa-dalotkaraiḥ
10220363 tarūṇām namra-śākhānām madhyato yamunām gataḥ
10220371 tatra gāḥ pāyayitvāpaḥ su-mṛṣṭāḥ śītalāḥ śivāḥ
10220373 tato nṛpa svayam gopāḥ kāmān svādu papur jalam
10220381 tasyā upavane kāmān cārayantaḥ paśūn nṛpa
10220383 kṛṣṇa-rāmāv upāgamyā kṣudh-ārtā idam abravan
10230010 śrī-gopa ūcuḥ
10230011 rāma rāma mahā-bāho kṛṣṇa duṣṭa-nibarhaṇa
10230013 eṣā vai bād hate kṣun nas tac-chāntim kartum arhathaḥ
10230020 śrī-śuka uvāca
10230021 iti vijñāpito gopair bhagavān devakī-sutaḥ
10230023 bhaktāyā vipra-bhāryāyāḥ prasīdann idam abravīt
10230031 prayāta deva-yajanaṁ brāhmaṇā brahma-vādinaḥ
10230033 satram āngirasam nāma hy āsate svarga-kāmyayā
10230041 tatra gatvaudanaṁ gopā yācatāsmad-visarjitāḥ
10230043 kīrtayanto bhagavata āryasya mama cābhidhām
10230051 ity ādiṣṭā bhagavatā gatvā yācanta te tathā
10230053 kṛtāñjali-putā viprān daṇḍa-vat patitā bhuvi
10230061 he bhūmi-devāḥ śṛṇuta kṛṣṇasyādeśa-kāriṇaḥ
10230063 prāptāñ jānīta bhadrām vo gopān no rāma-coditān
10230071 gāś cārayantāv avidūra odanaṁ rāmācyutau vo laṣato bubhuṣitau
10230073 tayor dvijā odanam arthinor yadi śraddhā ca vo yacchata dharmā-vittamāḥ
10230081 dīkṣāyāḥ paśu-saṁsthāyāḥ sautrāmaṇyāś ca sattamāḥ
10230083 anyatra dīkṣitasyāpi nānam aśnan hi duṣyati
10230091 iti te bhagavad-yācñām śṛṇvanto 'pi na śuśruvuḥ
10230093 kṣudrāśā bhūri-karmāṇo bālīśā vṛddha-māninaḥ
10230101 deśaḥ kālaḥ pṛthag dravyam mantra-tantrartvijo 'gnayaḥ
10230103 devatā yajamānaś ca kratuḥ dharmāś ca yan-mayaḥ
10230111 tam brahma paramam sāksād bhagavantam adhokṣajam
10230113 manuṣya-drṣṭyā duṣprajñā martyātmāno na menire
10230121 na te yad om iti procur na neti ca parantapa
10230123 gopā nirāśāḥ pratyetya tathocuḥ kṛṣṇa-rāmāyoḥ
10230131 tad upākarnya bhagavān prahasya jagad-īśvaraḥ
10230133 vyājahāra punar gopān darśayan laukikīm gatim
10230141 mām jñāpayata patnībhyaḥ sa-saṅkarṣaṇam āgatam
10230143 dāsyanti kāmam annam vaḥ snigdha mayy uṣitā dhiyā
10230151 gatvātha patnī-śālāyām drṣṭvāsīnāḥ sv-alāṅkṛtāḥ
10230153 natvā dvija-satīr gopāḥ praśritā idam abruvan
10230161 namo vo vipra-patnībhyo nibodhata vacāmsi naḥ
10230163 ito 'vidūre caratā kṛṣṇeneheṣitā vayam
10230171 gāś cārayan sa gopālaiḥ sa-rāmo dūram āgataḥ
10230173 bubhuṣitasya tasyānnaṁ sānugasya pradīyatām
10230181 śrutvācyutam upāyātām nityam tad-darśanotsukāḥ
10230183 tat-kathākṣipta-manaso babhūvur jāta-sambhramāḥ
10230191 catur-vidham bahu-guṇam annam ādāya bhājanaiḥ
10230193 abhisasruḥ priyam sarvāḥ samudram iva nimnagāḥ
10230201 niṣidhyamānāḥ patibhir bhrātṛbhir bandhubhiḥ sutaiḥ
10230203 bhagavaty uttama-śloke dīrgha-śruta-dhṛtāśayāḥ
10230211 yamunopavane 'śoka nava-pallava-maṇḍite
10230213 vicarantam vṛtam gopaiḥ sāgrajam dadṛśuḥ striyaḥ
10230221 śyāmam hiranya-paridhim vanamālya-barha-
10230222 dhātu-pravāla-naṭa-veṣam anavratāmse
10230223 vinyasta-hastam itareṇa dhunānam abjam
10230224 karṇotpalālaka-kapola-mukhābja-hāsam
10230231 prāyaḥ-śruta-priyatamodaya-karṇa-pūrair
10230232 yasmin nimagna-manasas tam athākṣi-randraiḥ
10230233 antaḥ praveśya su-ciram parirabhya tāpam
10230234 prājñam yathābhimatayo vijahur narendra
10230241 tās tathā tyakta-sarvāśāḥ prāptā ātma-didrṣayā
10230243 vijñāyākhila-dṛg-draṣṭā prāha prahasitānanaḥ
10230251 svāgatam vo mahā-bhāgā āsyatām karavāma kim
10230253 yan no didrṣayā prāptā upapannam idam hi vaḥ

10230261 nanv addhā mayi kurvanti kuśalāḥ svārtha-darśinaḥ
10230263 ahaituky avyavahitām bhaktim ātma-priye yathā
10230271 prāṇa-buddhi-manaḥ-svātma dārāpatya-dhanādayaḥ
10230273 yat-samparkāt priyā āsaṁs tataḥ ko nv aparāḥ priyaḥ
10230281 tad yāta deva-yajanaṁ patayo vo dvijātayaḥ
10230283 sva-satram pārayiṣyanti yuṣmābhir gr̥ha-medhinaḥ
10230290 śrī-patnya ūcuḥ
10230291 maivaṁ vibho 'rhati bhavān gaditum nr-śaṁsam
10230292 satyam kuruṣva nigamaṁ tava pada-mūlam
10230293 prāptā vyaṁ tulasi-dāma padāvasṛṣṭam
10230294 keśair nivodhum atilaṅghya samasta-bandhūn
10230301 gr̥hṇanti no na patayaḥ pitarau sutā vā
10230302 na bhrāṭṛ-bandhu-suhṛdaḥ kuta eva cānye
10230303 tasmād bhavat-prapadayoḥ patitātmanām no
10230304 nānyā bhaved gatir arindama tad vidhehi
10230310 śrī-bhagavān uvāca
10230311 patayo nābhyasūyeran piṭṛ-bhrāṭṛ-sutādayaḥ
10230313 lokāś ca vo mayopetā devā apy anumanvate
10230321 na prītaye 'nurāgāya hy aṅga-saṅgo nṛṇām iha
10230323 tan mano mayi yuñjānā acirān mām avāpsyatha
10230331 śravaṇād darśanād dhyānān mayi bhāvo 'nukīrtanāt
10230333 na tathā sannikarṣeṇa pratiyāta tato gr̥hān
10230340 śrī-śuka uvāca
10230341 ity uktā dvija-patnyas tā yajña-vāṭam punar gatāḥ
10230343 te cānasūyavas tābhiḥ strībhiḥ satram apārayan
10230351 tatraikā vidhṛtā bhartrā bhagavantaṁ yathā-śrutam
10230353 hṛḍopaguhya vijahau dehaṁ karmānubandhanam
10230361 bhagavān api govindas tenaivānna gopakān
10230363 catur-vidhenāśayitvā svayaṁ ca bubhujē prabhuḥ
10230371 evaṁ līlā-nara-vapur nr-lokam anuśīlayan
10230373 reme go-gopa-gopīnām ramayan rūpa-vāk-kṛtaiḥ
10230381 athānusmṛtya viprās te anvatapyan kṛtāgasāḥ
10230383 yad viśveśvarayor yācñām ahanma nṛ-vidambayoḥ
10230391 dṛṣṭvā strīṇām bhagavati kṛṣṇe bhaktim alaukikīm
10230393 ātmānam ca tayā hīnam anutaptā vyagarhayan
10230401 dhig janma nas tri-vṛḍ yat tad dhig vratam dhig bahu-jñatām
10230403 dhik kulaṁ dhik kriyā-dākṣyam vimukhā ye tv adhokṣaje
10230411 nūnam bhagavato māyā yoginām api mohinī
10230413 yad vyaṁ guravo nṛṇām svārthe muhyāmahe dvijāḥ
10230421 aho paśyata nārīṇām api kṛṣṇe jagad-gurau
10230423 duranta-bhāvam yo 'vidhyan mṛtyu-pāśān gr̥hābhidhān
10230431 nāsām dvijāti-saṁskāro na nivāso gurāv api
10230433 na tapo nātma-mīmāṁsā na śaucam na kriyāḥ śubhāḥ
10230441 tathāpi hy uttamaḥ-śloke kṛṣṇe yogeśvareśvare
10230443 bhaktir dṛḍhā na cāsmākaṁ saṁskārādimatām api
10230451 nanu svārtha-vimūḍhānām pramattānām gr̥hehayā
10230453 aho naḥ smārayām āsa gopa-vākyaiḥ satām gatiḥ
10230461 anyathā pūrṇa-kāmasya kaivalyādy-aśiṣām pateḥ
10230463 īsitavyaiḥ kim asmābhir īsasyaitad vidambanam
10230471 hitvānyān bhajate yaṁ śrīḥ pāda-sparśāśayāsakṛt
10230473 svātma-doṣāpavargeṇa tad-yācñā jana-mohinī
10230481 deśaḥ kālaḥ pṛthag dravyam mantra-tantrartvijo 'gnayaḥ
10230483 devatā yajamānaś ca kratuḥ dharmaś ca yan-mayaḥ
10230491 sa eva bhagavān sāksād viṣṇur yogeśvareśvaraḥ
10230493 jāto yaduṣv ity āśṛṇma hy api mūḍhā na vidmahe
10230501 tasmai namo bhagavate kṛṣṇāyākuṅṭha-medhase
10230503 yan-māyā-mohita-dhiyo bhramāmaḥ karma-vartmasu
10230511 sa vai na ādyaḥ puruṣaḥ sva-māyā-mohitātmanām
10230513 avijñātānubhāvānām kṣantum arhaty atikramam
10230521 iti svāgham anusmṛtya kṛṣṇe te kṛta-helanāḥ
10230523 didṛkṣavo vrajam atha kamsād bhītā na cācalan
10240010 śrī-śuka uvāca
10240011 bhagavān api tatraiva baladevena samyutaḥ
10240013 apaśyan nivasan gopān indra-yāga-kṛtodyamān
10240021 tad-abhijño 'pi bhagavān sarvātmā sarva-darśanaḥ

10240023 praśrayāvanato 'pṛcchad vṛddhān nanda-purogamān
10240031 kathyatām me pitaḥ ko 'yam sambhramo va upāgataḥ
10240033 kim phalam kasya voddeśaḥ kena vā sādhyate makhaḥ
10240041 etad brūhi mahān kāmo mahyam śuśrūṣave pitaḥ
10240043 na hi gopyam hi sadhūnām kṛtyam sarvātmanām iha
10240045 asty asva-para-dṛṣṭīnām amitrodāsta-vidviṣām
10240051 udāsīno 'ri-vad varjya
10240052 ātma-vat suhrd ucyate
10240061 jñatvājñatvā ca karmāṇi jano 'yam anutiṣṭhati
10240063 viduṣaḥ karma-siddhiḥ syād yathā nāviduṣo bhavet
10240071 tatra tāvat kriyā-yogo bhavatām kim vicāritaḥ
10240073 atha vā laukikas tan me pṛcchataḥ sādhu bhāṇyatām
10240080 śrī-nanda uvāca
10240081 parjanya bhagavān indro meghās tasyātma-mūrtayaḥ
10240083 te 'bhivarṣanti bhūtānām pṛṇanam jīvanam payaḥ
10240091 tam tāta vayam anye ca vārmucām patim īśvaram
10240093 dravyais tad-retasā siddhair yajante kratubhir narāḥ
10240101 tac-cheṣeṇopajīvanti tri-varga-phala-hetave
10240103 pumsām puruṣa-kārāṇām parjanyaḥ phala-bhāvanaḥ
10240111 ya enam visrjed dharmam parampariyāgataḥ naraḥ
10240113 kāmād dveṣād bhayāl lobhāt sa vai nāpnoti śobhanam
10240120 śrī-śuka uvāca
10240121 vaco niśamya nandasya tathānyeṣām vrajaukasām
10240123 indrāya manyuṁ janayan pitaram pṛaha keśavaḥ
10240130 śrī-bhagavān uvāca
10240131 karmaṇā jāyate jantuḥ karmaṇaiva pralīyate
10240133 sukham duḥkham bhayam kṣemam karmaṇaivābhipadyate
10240141 asti ced īśvaraḥ kaścit phala-rūpy anyā-karmaṇām
10240143 kartāram bhajate so 'pi na hy akartuḥ prabhur hi saḥ
10240151 kim indreṇha bhūtānām sva-sva-karmānuvartinām
10240153 anīśenānyathā kartuṁ svabhāva-vihitam nṛṇām
10240161 svabhāva-tantro hi janaḥ svabhāvam anuvartate
10240163 svabhāva-stham idam sarvam sa-devāsura-mānuṣam
10240171 dehān uccāvacañ jantuḥ prāpyotsrjati karmaṇā
10240173 śatrur mitram udāsīnaḥ karmaiva gurur īśvaraḥ
10240181 tasmāt sampūjayet karma svabhāva-sthaḥ sva-karma-kṛt
10240183 anjasā yena varteta tad evāsya hi daivatam
10240191 ājīvyāikataram bhāvam yas tv anyam upajīvati
10240193 na tasmād vindate kṣemam jārān nāry asatī yathā
10240201 varteta brahmaṇā vipro rājanyo rakṣayā bhavaḥ
10240203 vaiśyas tu vārtayā jīvec chūdras tu dvija-sevayā
10240211 kṛṣi-vāṇijya-go-rakṣā kusīdam tūryam ucyate
10240213 vārtā catur-vidhā tatra vayam go-vṛttayo 'niśam
10240221 sattvam rajas tama iti sthity-utpatty-anta-hetavaḥ
10240223 rajasotpadyate viśvam anyonyam vividham jagat
10240231 rajasā coditā meghā varṣanty ambūni sarvataḥ
10240233 prajās tair eva sidhyanti mahendraḥ kim kariṣyati
10240241 na naḥ purojanapadā na grāmā na grhā vayam
10240243 vanaukasas tāta nityam vana-śaila-nivāsinaḥ
10240251 tasmād gavām brāhmaṇānām adreś cārabhyatām makhaḥ
10240253 ya indra-yāga-sambhārās tair ayam sādhyatām makhaḥ
10240261 pacyantām vividhāḥ pākāḥ sūpāntāḥ pāyasādayaḥ
10240263 samyāvāpūpa-śaṣkulyaḥ sarva-dohaś ca grhyatām
10240271 hūyantām agnayaḥ samyag brāhmaṇair brahma-vādibhiḥ
10240273 annam bahu-guṇam tebhyo deyam vo dhenu-dakṣiṇāḥ
10240281 anyebhyaś cāśva-cāṇḍāla-patitebhyo yathārhataḥ
10240283 yavasam ca gavām dattvā giraye dīyatām baliḥ
10240291 sv-alaṅkṛtā bhuktavantāḥ sv-anuliptāḥ su-vāsasaḥ
10240293 pradakṣiṇām ca kuruta go-viprānala-parvatān
10240301 etan mama mataḥ tāta kriyatām yadi rocate
10240303 ayam go-brāhmaṇadrīṇām mahyam ca dayito makhaḥ
10240310 śrī-śuka uvāca
10240311 kālātmanā bhagavatā śakra-darpa-jighāmsayā
10240313 proktaḥ niśamya nandādyāḥ sādhu agrhṇanta tad-vacaḥ
10240321 tathā ca vyadadhuḥ sarvam yathāha madhusūdanaḥ

10240323 vācayitvā svasty-ayanam tad-dravyeṇa giri-dvijān
10240331 upahr̥tya balīn samyag ādṛtā yavasam gavām
10240333 go-dhanāni puraskṛtya girim cakruḥ pradakṣiṇam
10240341 anāmsy anadud-yuktāni te cāruhya sv-alakṛtāḥ
10240343 gopyaś ca kṛṣṇa-vīryāṇi gāyantyāḥ sa-dvijāśiṣāḥ
10240351 kṛṣṇas tv anyatamaṁ rūpaṁ gopa-viśrambhaṇam gataḥ
10240353 śailo 'smīti bruvan bhūri balim ādad bṛhad-vapuḥ
10240361 tasmai namo vraja-janaiḥ saha cakra ātmanātmane
10240363 aho paśyata śailo 'sau rūpī no 'nugrahaṁ vyadhāt
10240371 eṣo 'vajānato martyān kāma-rūpī vanaukaśaḥ
10240373 hanti hy asmai namasyāmaḥ śarmane ātmano gavām
10240381 ity adri-go-dvija-makhaṁ vāsudeva-pracoditāḥ
10240383 yathā vidhāya te gopā saha-kṛṣṇā vrajam yayuḥ
10250010 śrī-śuka uvāca
10250011 indras tadātmanaḥ pūjām vijñāya vihatām nr̥pa
10250013 gopebhyaḥ kṛṣṇa-nāthebhyo nandādibhyaś cukopa ha
10250021 gaṇam sām̐vartakam nāma meghānām cānta-kārīṇām
10250023 indraḥ pracodayat kruddho vākyaṁ cāheśa-māny uta
10250031 aho śrī-mada-māhātmyam gopānām kānanaukaśam
10250033 kṛṣṇam martyam upāśritya ye cakrur deva-helanam
10250041 yathādṛḍhaiḥ karma-mayaiḥ kratubhir nāma-nau-nibhaiḥ
10250043 vidyām ānvīkṣikīm hitvā titīṣanti bhavārṇavam
10250051 vācālam bālīsam stabdham ajñam paṇḍita-māninam
10250053 kṛṣṇam martyam upāśritya gopā me cakrur apriyam
10250061 eṣām śriyāvaliptānām kṛṣṇenādhmāpitātmanām
10250063 dhunuta śrī-mada-stambhaṁ paśūn nayata saṅkṣayam
10250071 aham cairāvataṁ nāgam āruhyānuvraje vrajam
10250073 marud-gaṇair mahā-vegair nanda-goṣṭha-jighāmsayā
10250080 śrī-śuka uvāca
10250081 itthaṁ maghavatājñaptā meghā nirmukta-bandhanāḥ
10250083 nanda-gokulam āsāraiḥ pīḍayām āsur ojasā
10250091 vidyotamānā vidyudbhiḥ stanantaḥ stanayitnubhiḥ
10250093 tīvrair marud-gaṇair nunnā vavṛṣur jala-śarkarāḥ
10250101 sthūṇā-sthūlā varṣa-dhārā muñcatsv abhreṣv abhīkṣṇaśaḥ
10250103 jalaughaiḥ plāvyaṁ bhūr nādr̥śyata natonnatam
10250111 aty-āsārāti-vātena paśavo jāta-vepanāḥ
10250113 gopā gopyaś ca śītārtā govindam śaraṇam yayuḥ
10250121 śiraḥ sutāmś ca kāyena pracchādyāsāra-pīḍitāḥ
10250123 vepamānā bhagavataḥ pāda-mūlam upāyayuh
10250131 kṛṣṇa kṛṣṇa mahā-bhāga tvan-nātham gokulam prabho
10250133 trātum arhasi devān naḥ kupitād bhakta-vatsala
10250141 śilā-varṣāti-vātena hanyamānam acetanam
10250143 nirīkṣya bhagavān mene kupitendra-kṛtam hariḥ
10250151 apartv aty-ulbaṇam varṣam ati-vātam śilā-mayam
10250153 sva-yāge vihate 'smābhir indro nāsāya varṣati
10250161 tatra pratividhim samyag ātma-yogena sādhye
10250163 lokeśa-māninām maudhyād dhaniṣye śrī-madam tamaḥ
10250171 na hi sad-bhāva-yuktānām surāṇām īśa-vismayaḥ
10250173 matto 'satām māna-bhaṅgaḥ praśamāyopakalpate
10250181 tasmān mac-charaṇam goṣṭham man-nātham mat-parigraham
10250183 gopāye svātma-yogena so 'yam me vrata āhitaḥ
10250191 ity uktvaikena hastena kṛtvā govardhanācalam
10250193 dadhāra līlayā viṣṇuś chatrākam iva bālakaḥ
10250201 athāha bhagavān gopān he 'mba tāta vrajaukaśaḥ
10250203 yathopajoṣam viśata giri-gartam sa-go-dhanāḥ
10250211 na trāsa iha vaḥ kāryo mad-dhastādri-nipātanāt
10250213 vāta-varṣa-bhayenālam tat-trāṇam vihitam hi vaḥ
10250221 tathā nirviviśur gartam kṛṣṇāśvāsita-mānaśaḥ
10250223 yathāvakāśam sa-dhanāḥ sa-vrajāḥ sopajīvinaḥ
10250231 kṣut-trḍ-vyathām sukhāpekṣām hitvā tair vraja-vāsibhiḥ
10250233 vīkṣyamāṇo dadhārādriṁ saptāham nācalat padāt
10250241 kṛṣṇa-yogānubhāvam tam niśamyendro 'ti-vismitaḥ
10250243 nistambho bhraṣṭa-saṅkalpaḥ svān meghān sannyavārayat
10250251 kham vyabhram uditādityam vāta-varṣam ca dāruṇam
10250253 niśamyoparataṁ gopān govardhana-dharo 'bravīt

10250261 niryāta tyajata trāsam gopāḥ sa-strī-dhanārbhakāḥ
10250263 upāratam vāta-varṣam vyuda-prāyāś ca nimnagāḥ
10250271 tatas te niryayur gopāḥ svam svam ādāya go-dhanam
10250273 śakaṭodhopakaraṇam strī-bāla-sthavirāḥ śanaiḥ
10250281 bhagavān api tam śailam sva-sthāne pūrva-vat prabhuḥ
10250283 paśyatām sarva-bhūtānām sthāpayām āsa līlayā
10250291 tam prema-vegān nirbhṛtā vrajaukaso
10250292 yathā samīyuh parirambhaṇādibhiḥ
10250293 gopyaś ca sa-sneham apūjayan mudā
10250294 dadhy-akṣatādbhir yuyujuḥ sad-āśiṣaḥ
10250301 yaśodā rohiṇī nando rāmaś ca balinām varaḥ
10250303 kṛṣṇam āliṅgya yuyujur āśiṣaḥ sneha-kātarāḥ
10250311 divi deva-gaṇāḥ siddhāḥ sādhyā gandharva-cāraṇāḥ
10250313 tuṣṭuvur mumucus tuṣṭāḥ puṣpa-varṣāni pārthiva
10250321 śaṅkha-dundubhayo nedur divi deva-pracoditāḥ
10250323 jagur gandharva-patayas tumburu-pramukhā nṛpa
10250331 tato 'nuraktaiḥ paśupaiḥ pariśrito rājan sva-goṣṭham sa-balo 'vrajad dhariḥ
10250333 tathā-vidhāny asya kṛtāni gopikā gāyantya īyur muditā hr̥di-spr̥śaḥ
10260010 śrī-śuka uvāca
10260011 evam-vidhāni karmāni gopāḥ kṛṣṇasya vīkṣya te
10260013 atad-vīrya-vidaḥ procuḥ samabhyetya su-vismitāḥ
10260021 bālakasya yad etāni karmāny aty-adbhutāni vai
10260023 katham arhaty asau janma grāmyeṣv ātma-jugupsitam
10260031 yaḥ sapta-hāyano bālaḥ kareṇaikena līlayā
10260033 katham bibhrad giri-varam puṣkaram gaja-rāḍ iva
10260041 tokenāmilitākṣeṇa pūtanāyā mahaujasah
10260043 pītaḥ stanah saha prāṇaiḥ kāleneva vayas tanoh
10260051 hinvato 'dhaḥ śayānasya māsyasya caraṇāv udak
10260053 ano 'patad viparyastam rudataḥ prapadāhatam
10260061 eka-hāyana āsīno hriyamāṇo vihāyasā
10260063 daityena yas tṛṇāvartam ahan kaṇṭha-grahāturam
10260071 kvacid dhaiyaṅgava-stainye mātrā baddha udūkhale
10260073 gacchann arjunayor madhye bāhubhyām tāv apātayat
10260081 vane sañcārayan vatsān sa-rāmo bālakair vṛtaḥ
10260083 hantu-kāmaḥ bakam dorbhyām mukhato 'rim apātayat
10260091 vatseṣu vatsa-rūpeṇa praviśantam jighāmsayā
10260093 hatvā nyapātayat tena kapitthāni ca līlayā
10260101 hatvā rāsabha-daiteyam tad-bandhūmś ca balānvitaḥ
10260103 cakre tāla-vanam kṣemam paripakva-phalānvitam
10260111 pralambam ghātayitvogram balena bala-śālinā
10260113 amocayad vraja-paśūn gopāmś cāraṇya-vahnitaḥ
10260121 āśī-viṣatamāhīndram damitvā vimadam hradāt
10260123 prasahyodvāsya yamunām cakre 'sau nirviṣodakām
10260131 dustyajaś cānurāgo 'smin sarveṣām no vrajaukasām
10260133 nanda te tanaye 'smāsu tasyāpy autpattikaḥ katham
10260141 kva sapta-hāyano bālaḥ kva mahādri-vidhāraṇam
10260143 tato no jāyate śaṅkā vraja-nātha tavātmaje
10260150 śrī-nanda uvāca
10260151 śrūyatām me vaco gopā vyetu śaṅkā ca vo 'rbhake
10260153 enam kumāram uddiśya gargo me yad uvāca ha
10260161 varṇās trayah kilāsyāsan gr̥hṇato 'nu-yugam tanūḥ
10260163 śuklo raktas tathā pīta idānīm kṛṣṇatām gataḥ
10260171 prāgayam vasudevasya kvacij jātas tavātmajah
10260173 vāsudeva iti śrīmān abhijñāḥ sampracakṣate
10260181 bahūni santi nāmāni rūpāni ca sutasya te
10260183 guṇa-karmānurūpāni tāny aham veda no janāḥ
10260191 eṣa vaḥ śreya ādhāsyad gopa-gokula-nandanah
10260193 anena sarva-durgāni yūyam añjas tariṣyatha
10260201 purānena vraja-pate sādhave dasyu-pīditāḥ
10260203 arājake rakṣyamāṇā jigyur dasyūn samedhitāḥ
10260211 ya etasmin mahā-bhāge prītim kurvanti mānavāḥ
10260213 nārāyo 'bhibhavanty etān viṣṇu-pakṣān ivāsurāḥ
10260221 tasmān nanda kumāro 'yam nārāyaṇa-samo guṇaiḥ
10260223 śriyā kīrtiyanubhāvena tat-karmasu na vismayah
10260231 ity addhā mām samādiśya garge ca sva-gr̥ham gate

10260233 manye nārāyaṇasyāmsam kṛṣṇam akliṣṭa-kāriṇam
10260241 iti nanda-vacaḥ śrutvā garga-gītam tam vrajaukasah
10260243 muditā nandam ānarcuḥ kṛṣṇam ca gata-vismayāḥ
10260251 deve varṣati yajña-viplava-ruṣā vajrāsma-varṣānilaiḥ
10260252 sīdat-pāla-pāsu-striy ātma-śaraṇam dṛṣṭvānukampy utsmayan
10260253 utpātyaika-kareṇa śailam abalo lilocchilīndhram yathā
10260254 bibhrad goṣṭham apān mahendra-mada-bhit prīyān na indro gavām
10270010 śrī-śuka uvāca
10270011 govardhane dhṛte śaile āsārād rakṣite vraje
10270013 go-lokāḍ āvrajat kṛṣṇam surabhiḥ śakra eva ca
10270021 vivikta upasaṅgamyā vrīḍitāḥ kṛta-helanaḥ
10270023 pasparśa pādayor enam kirītenārka-varcasā
10270031 dṛṣṭa-śrutānubhāvo 'sya kṛṣṇasyāmita-tejasah
10270033 naṣṭa-tri-lokeśa-mada idam āha kṛtāñjaliḥ
10270040 indra uvāca
10270041 viśuddha-sattvam tava dhāma śāntam tapo-mayam dhvasta-rajās-tamaskam
10270043 māyā-mayo 'yam guṇa-sampravāho na vidyate te grahaṇānubandhaḥ
10270051 kuto nu tad-dhetava īsa tat-kṛtā lobhādayo ye 'budha-linga-bhāvāḥ
10270053 tathāpi daṇḍam bhagavān bibharti dharmasya guptyai khala-nigrahāya
10270061 pitā gurus tvam jagatām adhīso duratyayaḥ kāla upātta-daṇḍaḥ
10270063 hitāya cecchā-tanubhiḥ samīhase mānam vidhunvan jagad-īsa-māninām
10270071 ye mad-vidhājñā jagad-īsa-māninas tvām vīkṣya kāle 'bhayam āsu tan-madam
10270073 hitvārya-mārgam prabhajanty apasmayā ihā khalānām api te 'nuśāsanam
10270081 sa tvam mamaiśvarya-mada-plutasya kṛtāgasas te 'viduṣaḥ prabhāvam
10270083 kṣantum prabho 'thārhasi mūdha-cetaso maivam punar bhūn matir īsa me 'satī
10270091 tavāvatāro 'yam adhokṣajeha bhuvo bharāṇām uru-bhāra-janmanām
10270093 camū-patīnām abhavāya deva bhavāya yuṣmac-caraṇānuvartinām
10270101 namas tubhyaḥ bhagavate puruṣāya mahātmane
10270103 vāsudevāya kṛṣṇāya sātvatām pataye namaḥ
10270111 svacchandopātta-dehāya viśuddha-jñāna-mūrtaye
10270113 sarvasmai sarva-bījāya sarva-bhūtātmane namaḥ
10270121 mayedaḥ bhagavan goṣṭha-nāśāyāsāra-vāyubhiḥ
10270123 ceṣṭitam vihate yajñe māninā tīvra-manyunā
10270131 tvayeśānugṛhīto 'smi dhvasta-stambho vṛthodyamaḥ
10270133 īsvaram gurum ātmānam tvam aham śaraṇam gataḥ
10270140 śrī-śuka uvāca
10270141 evam saṅkīrtitaḥ kṛṣṇo maghonā bhagavān amum
10270143 megha-gambhīrayā vācā prahasann idam abravīt
10270150 śrī-bhagavān uvāca
10270151 mayā te 'kāri maghavan makha-bhaṅgo 'nugṛhṇatā
10270153 mad-anusmṛtaye nityam mattasyendra-śriyā bhṛśam
10270161 mām aiśvarya-śrī-madāndho daṇḍa pāṇim na paśyati
10270163 tam bhramśayāmi sampadbhyo yasya cecchāmy anugraham
10270171 gamyatām śakra bhadrām vaḥ kriyatām me 'nuśāsanam
10270173 sthīyatām svādhikāreṣu yuktair vaḥ stambha-varjitaiḥ
10270181 athāha surabhiḥ kṛṣṇam abhivandya manasvinī
10270183 sva-santānair upāmantrya gopa-rūpiṇam īsvaram
10270190 surabhir uvāca
10270191 kṛṣṇa kṛṣṇa mahā-yogin viśvātman viśva-sambhava
10270193 bhavatā loka-nāthena sa-nāthā vayam acyuta
10270201 tvam naḥ paramakam daivam tvam na indro jagat-pate
10270203 bhavāya bhava go-vipra devānām ye ca sādhaḥ
10270211 indram nas tvābhiṣekṣyāmo brahmaṇā coditā vayam
10270213 avatīrṇo 'si viśvātman bhūmer bhārāpanuttaye
10270220 śrī-śuka uvāca
10270221 evam kṛṣṇam upāmantrya surabhiḥ payasātmanaḥ
10270223 jalair ākāśa-gaṅgāyā airāvata-karoddhṛtaiḥ
10270231 indraḥ surarṣibhiḥ sākam codito deva-mātr̥bhiḥ
10270233 abhyasiṅcata dāśārham govinda iti cābhyadhāt
10270241 tatrāgatās tumburu-nāradādayo gandharva-vidyādhara-siddha-cāraṇāḥ
10270243 jagur yaśo loka-malāpaham hareḥ surāṅganāḥ sannanṛtur mudānvitāḥ
10270251 tam tuṣṭuvur deva-nikāya-ketavo hy avākiraṁś cādbhuta-puṣpa-vṛṣṭibhiḥ
10270253 lokāḥ parām nirvṛtim āpnuvams trayo gāvas tadā gām anayan payo-drutām
10270261 nānā-rasaughāḥ sarito vṛkṣā āsan madhu-sravāḥ
10270263 akṛṣṭa-pacyauśadhayo girayo 'bibhran un maṇīn

10270271 kṛṣṇe 'bhiṣikta etāni sarvāṇi kuru-nandana
10270273 nirvairāṇy abhavaṁs tāta krūrāṇy api nisargataḥ
10270281 iti go-gokula-patim govindam abhiṣicya saḥ
10270283 anujñāto yayau śakro vṛto devādibhir divam
10280010 śrī-bādarāyaṇir uvāca
10280011 ekādaśyām nirāhāraḥ samabhyarcya janārdanam
10280013 snātum nandas tu kālindyām dvādaśyām jalam āviśat
10280021 taṁ grhītvānayaḥ bhṛtyo varuṇasyāsu 'ntikam
10280023 avajñāyāsūrīm velām praviṣṭam udakam niśi
10280031 cukruśus tam apaśyantaḥ kṛṣṇa rāmeti gopakāḥ
10280033 bhagavāms tad upaśrutya pitaram varuṇāhṛtam
10280035 tad-antikam gato rājan svānām abhaya-do vibhuḥ
10280041 prāptam vīkṣya hr̥ṣīkeśam loka-pālaḥ saparyayā
10280043 mahatyā pūjayitvāha tad-darśana-mahotsavaḥ
10280050 śrī-varuṇa uvāca
10280051 adya me nibhṛto deho 'dyaivārtho 'dhigataḥ prabho
10280053 tvat-pāda-bhājo bhagavann avāpuḥ pāram adhvanaḥ
10280061 namas tubhyam bhagavate brahmaṇe paramātmane
10280063 na yatra śrūyate māyā loka-sṛṣṭi-vikalpanā
10280071 ajānatā māmakena mūḍhenākārya-vedinā
10280073 ānīto 'yam tava pitā tad bhavān kṣantum arhati
10280081 mamāpy anugrahaṁ kṛṣṇa kartum arhasy aśeṣa-dṛk
10280083 govinda nīyatām eṣa pitā te pitṛ-vatsala
10280090 śrī-śuka uvāca
10280091 evaṁ prasāditaḥ kṛṣṇo bhagavān īsvareśvaraḥ
10280093 ādāyāgāt sva-pitaram bandhūnām cāvahan mudam
10280101 nandas tv atīndriyam dṛṣṭvā loka-pāla-mahodayam
10280103 kṛṣṇe ca sannatim teṣām jñātibhyo vismito 'bravīt
10280111 te cautsukya-dhiyo rājan matvā gopās tam īsvaram
10280113 api naḥ sva-gatim sūkṣmām upādhāsyad adhīśvaraḥ
10280121 iti svānām sa bhagavān vijñāyākhila-dṛk svayam
10280123 saṅkalpa-siddhaye teṣām kṛpayaitad acintayat
10280131 jano vai loka etasminn avidyā-kāma-karmabhiḥ
10280133 uccāvacāsu gatiṣu na veda svām gatim bhraman
10280141 iti sañcintya bhagavān mahā-kāruṇiko hariḥ
10280143 darśayām āsa lokam svam gopānām tamasah param
10280151 satyam jñānam anantam yad brahma-jyotiḥ sanātanam
10280153 yad dhi paśyanti munayo guṇāpāye samāhitāḥ
10280161 te tu brahma-hradam nītā magnāḥ kṛṣṇena coddhṛtāḥ
10280163 dadṛśur brahmaṇo lokam yatrākrūro 'dhyagāt purā
10280171 nandādayas tu taṁ dṛṣṭvā paramānanda-nivṛtāḥ
10280173 kṛṣṇam ca tatra cchandobhiḥ stūyamānam su-vismitāḥ
10290010 śrī-bādarāyaṇir uvāca
10290011 bhagavān api tā rātrīḥ śāradotphulla-mallikāḥ
10290013 vīkṣya rantum manaś cakre yoga-māyām upāśritaḥ
10290021 tadoḍurājaḥ kakubhaḥ karair mukham prācyā vilimpann aruṇena śantamaiḥ
10290023 sa carṣaṇīnām udagāc chuco mṛjan priyaḥ priyāyā iva dīrgha-darśanaḥ
10290031 dṛṣṭvā kumudvantam akhaṇḍa-maṇḍalam
10290032 ramānanābham nava-kūnkumāruṇam
10290033 vanam ca tat-komala-gobhī rañjitaṁ
10290034 jagau kalam vāma-dṛśam manoharam
10290041 niśamya gītām tad anaṅga-varḍhanam vraja-striyaḥ kṛṣṇa-grhīta-mānasāḥ
10290043 ājagmur anyonyam alakṣitodyamāḥ sa yatra kānto java-lola-kunḍalāḥ
10290051 duhantyo 'bhiyayuh kāścid doham hitvā samutsukāḥ
10290053 payo 'dhiśritya samyāvam anudvāsyāparā yayuh
10290061 pariveśayantyas tad dhitvā pāyayantyaḥ śīsūn payaḥ
10290063 śuśrūṣantyaḥ patin kāścid aśnantyo 'pāsya bhojanam
10290071 limpantyaḥ pramṛjantyo 'nyā añjantyaḥ kāśca locane
10290073 vyatyasta-vastrābharaṇāḥ kāścit kṛṣṇāntikam yayuh
10290081 tā vāryamāṇāḥ patibhiḥ pitṛbhir bhrāṭṛ-bandhubhiḥ
10290083 govindāpahṛtātmano na nyavartanta mohitāḥ
10290091 antar-grha-gatāḥ kāścid gopyo 'labdha-vinirgamāḥ
10290093 kṛṣṇam tad-bhāvanā-yuktā dadhyur mīlita-locanāḥ
10290101 duḥsaha-preṣṭha-viraha-tīvra-tāpa-dhutāśubhāḥ
10290103 dhyāna-prāptācyutāśleṣa-nirvṛtyā kṣīna-maṅgalāḥ

10290111 tam eva paramātmānam jāra-buddhyāpi saṅgatāḥ
10290113 jahur guṇa-mayaṁ dehaṁ sadyaḥ prakṣiṇa-bandhanāḥ
10290120 śrī-parīkṣid uvāca
10290121 kṛṣṇaṁ viduḥ paraṁ kāntaṁ na tu brahmatayā mune
10290123 guṇa-pravāhoparamas tāsāṁ guṇa-dhiyāṁ katham
10290130 śrī-śuka uvāca
10290131 uktaṁ purastād etat te caidyāḥ siddhim yathā gataḥ
10290133 dviṣann api hṛṣīkeśaṁ kim utādhokṣaja-priyāḥ
10290141 nṛṇāṁ niḥśreyasārthāya vyaktir bhagavato nṛpa
10290143 avyayasyāprameyasya nirguṇasya guṇātmanah
10290151 kāmaṁ krodhaṁ bhayaṁ sneham aikyaṁ sauhṛdam eva ca
10290153 nityaṁ harau vidadhato yānti tan-mayatāṁ hi te
10290161 na caivam vismayaḥ kāryo bhavatā bhagavaty aje
10290163 yogeśvareśvare kṛṣṇe yata etad vimucyate
10290171 tā drṣṭvāntikam āyātā bhagavān vraja-yoṣitaḥ
10290173 avadad vadatāṁ śreṣṭho vācaḥ peśair vimohayan
10290180 śrī-bhagavān uvāca
10290181 svāgataṁ vo mahā-bhāgāḥ priyaṁ kim karavāṇi vaḥ
10290183 vrajasyānāmayaṁ kaccid brūtāgamana-kāraṇam
10290191 rajany eṣā ghora-rūpā ghora-sattva-niṣevitā
10290193 pratiyāta vrajaṁ neha stheyāṁ strībhiḥ su-madhyamāḥ
10290201 mātaraḥ pitarāḥ putrā bhrātaraḥ patayaś ca vaḥ
10290203 vicinvanti hy apaśyanto mā kṛḍhvaṁ bandhu-sādhvasam
10290211 drṣṭaṁ vanaṁ kusumitaṁ rākeśa-kara-rañjitaṁ
10290213 yamunānila-līlajāt taru-pallava-śobhitaṁ
10290221 tad yāta mā ciram goṣṭhaṁ śuśrūṣadhvaṁ patīn satīḥ
10290223 krandanti vatsā bālāś ca tān pāyayata duhyata
10290231 atha vā mad-abhisnehād bhavatyo yantritāśayāḥ
10290233 āgatā hy upapannaṁ vaḥ prīyante mayi jantavaḥ
10290241 bhartuḥ śuśrūṣaṇaṁ strīṇāṁ paro dharmo hy amāyayā
10290243 tad-bandhūnāṁ ca kalyāṇaḥ prajānāṁ cānuṣoṣaṇam
10290251 duḥśīlo durbhago vṛddho jaḍo rogy adhano 'pi vā
10290253 patiḥ strībhir na hātavyo lokepsubhir apātakī
10290261 asvargyam ayaśasyaṁ ca phalgu kṛcchraṁ bhayāvaham
10290263 jugupsitaṁ ca sarvatra hy aupapatyaṁ kula-striyaḥ
10290271 śravaṇād darśanād dhyānān mayi bhāvo 'nukīrtanāt
10290273 na tathā sannikarṣeṇa pratiyāta tato gṛhān
10290280 śrī-śuka uvāca
10290281 iti vipriyam ākarṇya gopyo govinda-bhāṣitaṁ
10290283 viṣaṇṇā bhagna-saṅkalpāś cintāṁ āpur duratyayām
10290291 kṛtvā mukhāny ava śucaḥ śvasanena śuśyad
10290292 bimbādharaṇi caraṇena bhuvaḥ likhantyaḥ
10290293 asrair upātta-masibhiḥ kuca-kuṅkumāni
10290294 tasthur mṛjantya uru-duḥkha-bharāḥ sma tūṣṇīm
10290301 preṣṭhaṁ priyetaram iva pratibhāsamāṇaṁ
10290302 kṛṣṇaṁ tad-artha-vinivartita-sarva-kāmāḥ
10290303 netre vimṛjya ruditopahate sma kiñcit
10290304 saṁrambha-gadgada-giro 'bruvatānuraktāḥ
10290310 śrī-gopya ūcuḥ
10290311 maivaṁ vibho 'rhati bhavān gaditum nṛ-śaṁsaṁ
10290312 santyajya sarva-viśayāṁs tava pāda-mūlam
10290313 bhaktā bhajasva duravagraha mā tyajāsmān
10290314 devo yathādi-puruṣo bhajate mumukṣūn
10290321 yat paty-apatya-suhṛdām anuvṛttir aṅga
10290322 strīṇāṁ sva-dharma iti dharmo-vidā tvayoktam
10290323 astv evam etad upadeśa-pade tvayīśe
10290324 preṣṭho bhavāṁs tanu-bhṛtām kila bandhur ātmā
10290331 kurvanti hi tvayi ratim kuśalāḥ sva ātman
10290332 nitya-priye pati-sutādibhir ārti-daiḥ kim
10290333 tan naḥ prasīda parameśvara mā sma chindiyā
10290334 āśāṁ dhṛtām tvayi cirād aravinda-netra
10290341 cittam sukhena bhavatāpahṛtam gṛheṣu
10290342 yan nirviśaty uta karāv api gṛhya-kṛtye
10290343 pādaḥ padaṁ na calatas tava pāda-mūlād
10290344 yamaḥ katham vrajam atho karavāma kim vā

10290351 siñcāṅga nas tvad-adharāmṛta-pūrakeṇa
10290352 hāsāvaloka-kala-gīta-ja-hṛc-chayāgnim
10290353 no ced vyaṃ virahajāgny-upayukta-dehā
10290354 dhyānena yāma padayoḥ padavīm sakhe te
10290361 yarhy ambujākṣa tava pāda-talaṃ ramāyā
10290362 datta-kṣaṇaṃ kvacid aranya-jana-priyasya
10290363 asprākṣma tat-prabhṛti nānya-samakṣam añjaḥ
10290364 sthātums tvayābhiramitā bata pārayāmaḥ
10290371 śrīr yat padāmbuja-rajaś cakame tulasyā
10290372 labdhvāpi vakṣasi padaṃ kila bhṛtya-juṣṭam
10290373 yasyāḥ sva-vīkṣaṇa utānya-sura-prayāsa
10290374 tadvad vyaṃ ca tava pāda-rajah prapannāḥ
10290381 tan naḥ prasīda vṛjinārdana te 'nghri-mūlaṃ
10290382 prāptā visṛjya vasatīs tvad-upāsanāśāḥ
10290383 tvat-sundara-smita-nirīkṣaṇa-tīvra-kāma
10290384 taptātmanāṃ puruṣa-bhūṣaṇa dehi dāsyam
10290391 vīkṣyālakāvṛta-mukhaṃ tava kuṇḍala-śrī
10290392 gaṇḍa-sthalādhara-sudhaṃ hasitāvalokam
10290393 dattābhayaṃ ca bhujā-daṇḍa-yugaṃ vilokya
10290394 vakṣaḥ śriyaika-ramaṇaṃ ca bhavāma dāsyāḥ
10290401 kā stry aṅga te kala-padāyata-veṇu-gīta-
10290402 sammohitārya-caritān na calet tri-lokyāṃ
10290403 trailokya-saubhagam idaṃ ca nirīkṣya rūpaṃ
10290404 yad go-dvija-druma-mṛgāḥ pulakāny abibhran
10290411 vyaktaṃ bhavān vraja-bhayārti-haro 'bhijāto
10290412 devo yathādi-puruṣaḥ sura-loka-goptā
10290413 tan no nidhehi kara-paṅkajam āṛta-bandho
10290414 tapta-staneṣu ca śiraḥsu ca kiṅkarīṇāṃ
10290420 śrī-śuka uvāca
10290421 iti viklavitaṃ tāsāṃ śrutvā yogeśvareśvaraḥ
10290423 prahasya sa-dayaṃ gopīr ātmārāmo 'py arīramat
10290431 tābhiḥ sametābhir udāra-ceṣṭitaḥ priyekṣaṇotphulla-mukhībhir acyutaḥ
10290433 udāra-hāsa-dvija-kunda-dīdhatir vyarocataiṅka ivoḍubhir vṛtaḥ
10290441 upagīyamāna udgāyan vanitā-śata-yūthapaḥ
10290443 mālāṃ bibhrad vaijayantīm vyacaran maṇḍayan vanam
10290451 nadyāḥ pulinam āviśya gopībhir hima-vālukam
10290453 juṣṭam tat-taralānandi kumudāmoda-vāyunā
10290461 bāhu-prasāra-parirambha-karālakoru nīvī-stanālabhana-narma-nakhāgra-pātaiḥ
10290463 kṣvelyāvaloka-hasitair vraja-sundarīṇāṃ uttambhayan rati-patīm ramayāṃ cakāra
10290471 evaṃ bhagavataḥ kṛṣṇāl labdha-mānā mahātmanaḥ
10290473 ātmānaṃ menire strīṇāṃ māninyo hy adhikaṃ bhuvi
10290481 tāsāṃ tat-saubhaga-madaṃ vīkṣya mānaṃ ca keśavaḥ
10290483 praśamāya prasādāya tatraivāntaradhīyata
10300010 śrī-śuka uvāca
10300011 antarhite bhagavati sahasaiva vrajāṅganāḥ
10300013 atapyāṃs tam acakṣāṇāḥ kariṇya iva yūthapam
10300021 gatyānurāga-smita-vibhramekṣitair mano-ramālāpa-vihāra-vibhramaiḥ
10300023 ākṣipta-cittāḥ pramadā ramā-pates tās tā viceṣṭā jagṛhus tad-ātmikāḥ
10300031 gati-smita-prekṣaṇa-bhāṣaṇādiṣu priyāḥ priyasya pratirūḍha-mūrtayaḥ
10300033 asāv ahaṃ tv ity abalās tad-ātmikā nyavediṣuḥ kṛṣṇa-vihāra-vibhramāḥ
10300041 gāyantya uccair amum eva saṃhatā vicikyur unmattaka-vad vanād vanam
10300043 papracchur ākāśa-vad antaraṃ bahir bhūteṣu santaṃ puruṣaṃ vanaspatīm
10300051 dṛṣṭo vaḥ kaccid aśvattha plakṣa nyagrodha no manaḥ
10300053 nanda-sūnur gato hṛtvā prema-hāsāvalokanaiḥ
10300061 kaccit kurabakāśoka-nāga-punnāga-campakāḥ
10300063 rāmānujo māninīnām ito darpa-hara-smitaḥ
10300071 kaccit tulasi kalyāṇi govinda-caraṇa-priye
10300073 saha tvāli-kulair bibhrad dṛṣṭas te 'ti-priyo 'cyutaḥ
10300081 mālaty adarśi vaḥ kaccin mallike jāti-yūthike
10300083 prītiṃ vo janayan yātaḥ kara-sparśena mādhaveḥ
10300091 cūta-priyāla-panasāsana-kovidāra jambv-arka-bilva-bakulāmra-kadamba-nīpāḥ
10300093 ye 'nye parārtha-bhavakā yamunopakūlāḥ śaṃsantu kṛṣṇa-padavīm rahitātmanāṃ naḥ
10300101 kim te kṛtaṃ kṣiti tapo bata keśavānghri-
10300102 sparśotsavotpulakitāṅga-nahair vibhāsi
10300103 apy aṅghri-sambhava urukrama-vikramād vā

10300104 āho varāha-vapuṣaḥ parirambhaṇena
10300111 apy eṇa-patny upagataḥ priyayeha gātrais
10300112 tanvan dṛśāṃ sakhi su-nirvṛtim acyuto vaḥ
10300113 kāntāṅga-saṅga-kuca-kuṅkuma-rañjitāyāḥ
10300114 kunda-srajaḥ kula-pater iha vāti gandhaḥ
10300121 bāhum priyāṃsa upadhāya grhīta-padmo
10300122 rāmānujas tulasikāli-kulair madāndhaiḥ
10300123 anvīyamāna iha vas taravaḥ praṇāmaṃ
10300124 kim vābhinandati caran praṇayāvalokaiḥ
10300131 pṛcchatemā latā bāhūn apy āśliṣṭā vanaspateḥ
10300133 nūnaṃ tat-karaja-sprṣṭā bibhraty utpulakāny aho
10300141 ity unmatta-vaco gopyaḥ kṛṣṇānveṣaṇa-kātarāḥ
10300143 līlā bhagavatas tās tā hy anucakrus tad-ātmikāḥ
10300151 kasyācit pūtanāyantyāḥ kṛṣṇāyanty apibat stanam
10300153 tokayitvā rudaty anyā padāhan śakaṭāyatīm
10300161 daityāyitvā jahārānyām eko kṛṣṇārbha-bhāvanām
10300163 riṅgayām āsa kāpy aṅghrī karṣantī ghoṣa-niḥsvanaiḥ
10300171 kṛṣṇa-rāmāyite dve tu gopāyantyāś ca kāścana
10300173 vatsāyatīm hanti cānyā tatraikā tu bakāyatīm
10300181 āhūya dūra-gā yadvat kṛṣṇas tam anuvartatīm
10300183 veṇum kvaṇantīm kṛīḍantīm anyāḥ śamsanti sādhv iti
10300191 kasyāñcit sva-bhujam nyasya calanty āhāparā nanu
10300193 kṛṣṇo 'haṃ paśyata gatiṃ lalitām iti tan-manāḥ
10300201 mā bhaiṣṭa vāta-varṣābhyām tat-trāṇam vihitam maya
10300203 ity uktvaikena hastena yatanty unnidadhe 'mbaram
10300211 āruhyaikā padākramya śirasy āhāparām nṛpa
10300213 duṣṭāhe gaccha jāto 'haṃ khalānām nanu daṇḍa-kṛt
10300221 tatraikovāca he gopā dāvāgnim paśyatolbaṇam
10300223 cakṣūṃśy āśv apidadhvaṃ vo vidhāsyē kṣemam añjasā
10300231 baddhānyayā srajā kācit tanvī tatra ulūkhale
10300233 badhnāmi bhāṇḍa-bhettāram haiyaṅgava-muṣam tv iti
10300235 bhītā su-drk pidhāyāsyām bheje bhīti-vidambanam
10300241 evaṃ kṛṣṇam pṛcchamānā vr̥ṇḍāvana-latās tarūn
10300243 vyacakṣata vanoddeśe padāni paramātmanah
10300251 padāni vyaktam etāni nanda-sūnor mahātmanah
10300253 lakṣyante hi dhvajāmbhoja-vajrāṅkuśa-yavādibhiḥ
10300261 tais taiḥ padais tat-padaḥ anvicchantyo 'grato'balāḥ
10300263 vadhvāḥ padaiḥ su-pṛktāni vilokyārtāḥ samabruvan
10300271 kasyāḥ padāni caitāni yātāyā nanda-sūnunā
10300273 aṃsa-nyasta-prakoṣṭhāyāḥ kareṇoḥ kariṇā yathā
10300281 anayārādhito nūnaṃ bhagavān harir īśvaraḥ
10300283 yan no vihāya govindaḥ pṛito yām anayad rahaḥ
10300291 dhanyā aho amī ālyo govindāṅghry-abja-reṇavaḥ
10300293 yān brahmeśau ramā devī dadhur mūrdhny agha-nuttaye
10300301 tasyā amūni naḥ kṣobham kurvanty uccaiḥ padāni yat
10300303 yaikāpahr̥tya gopīnām raho bhunkte 'cyutādharam
10300305 na lakṣyante padāny atra tasyā nūnaṃ tr̥ṇāṅkuraiḥ
10300307 khidyat-sujātāṅghri-talām unninye preyasīm priyaḥ
10300311 imāny adhika-magnāni padāni vahato vadhūm
10300313 gopyaḥ paśyata kṛṣṇasya bhārākrāntasya kāmīnaḥ
10300315 atrāvaropitā kāntā puṣpa-hetor mahātmanā
10300321 atra prasūnāvacyaḥ priyārthe preyasā kṛtaḥ
10300323 prapadākramaṇa ete paśyatāsakale pade
10300331 keśa-prasādhanam tv atra kāmīnyāḥ kāmīnā kṛtam
10300333 tāni cūḍayatā kāntām upaviṣṭam iha dhruvam
10300341 reme tayā cātma-rata ātmārāmo 'py akhaṇḍitaḥ
10300343 kāmīnām darśayan dainyam strīṇām caiva durātmatām
10300351 ity evaṃ darśayantyās tās cerur gopyo vicetasāḥ
10300353 yām gopīm anayat kṛṣṇo vihāyānyāḥ striyo vane
10300361 sā ca mene tadātmānam variṣṭham sarva-yoṣitām
10300363 hitvā gopīḥ kāma-yānā mām asau bhajate priyaḥ
10300371 tato gatvā vanoddeśam dr̥ptā keśavam abravīt
10300373 na pāraye 'haṃ calitum naya mām yatra te manāḥ
10300381 evam uktaḥ priyām āha skandha āruhyatām iti
10300383 tataś cāntardadhe kṛṣṇaḥ sā vadhūr anvatapyata

10300391 hā nātha ramaṇa preṣṭha kvāsi kvāsi mahā-bhuja
10300393 dāsyās te kṛpaṇāyā me sakhe darśaya sannidhim
10300400 śrī-śuka uvāca
10300401 anvicchantyo bhagavato mārgam gopyo 'vidūritah
10300403 dadṛśuḥ priya-viśleṣān mohitām duḥkhitām sakhīm
10300411 tayā kathitam ākarṇya māna-prāptim ca mādhavāt
10300413 avamānam ca daurātmyād vismayam paramam yayuḥ
10300421 tato 'viśan vanam candra jyotsnā yāvad vibhāvya
10300423 tamah praviṣtam ālakṣya tato nivavṛtuḥ striyaḥ
10300431 tan-manaskās tad-alāpās tad-viceṣṭās tad-ātmikāḥ
10300433 tad-guṇān eva gāyantyō nātmagārāṇi sasmaruḥ
10300441 punaḥ pulinam āgatya kālindyāḥ kṛṣṇa-bhāvanāḥ
10300443 samavetā jaguḥ kṛṣṇam tad-āgamana-kāṅkṣitāḥ
10310010 gopya ūcuḥ
10310011 jayati te 'dhikam janmanā vrajaḥ śrayata indirā śaśvad atra hi
10310013 dayita drśyatām dikṣu tāvakās tvayi dhṛtāsavas tvām vicinvate
10310021 śarad-udāśaye sādhu-jāta-sat-sarasijodara-śrī-muṣā drśā
10310023 surata-nātha te 'śulka-dāsikā vara-da nighnato neha kim vadhaḥ
10310031 viṣa-jalāpyayād vyāla-rākṣasād varṣa-mārutād vaidyutānalāt
10310033 vṛṣa-mayātmajād viśvato bhayād ṛṣabha te vayam rakṣitā muhuḥ
10310041 na khalu gopikā-nandano bhavān akhila-dehinām antarātma-drk
10310043 vikhanasārthito viśva-guptaye sakha udeyivān sātvatām kule
10310051 viracitābhayam vṛṣṇi-dhūrya te caraṇam īyuṣām samsṛter bhayāt
10310053 kara-saroruham kānta kāma-daṁ śirasi dhehi naḥ śrī-kara-graham
10310061 vraja-janārti-han vīra yoṣitām nija-jana-smaya-dhvamsana-smita
10310063 bhaja sakhe bhavat-kiṅkarīḥ sma no jalaruhānanam cāru darśaya
10310071 praṇata-dehinām pāpa-karṣaṇam tṛṇa-carānugam śrī-niketanam
10310073 phaṇi-phaṇārpitam te padāmbujam kṛṇu kuceṣu naḥ kṛndhi hṛc-chayam
10310081 madhurayā girā valgu-vākyayā budha-manojñayā puṣkarekṣaṇa
10310083 vidhi-karīr imā vīra muhyatīr adhara-sīdhunāpyāyayasva naḥ
10310091 tava kathāmṛtam tapta-jīvanam kavibhir īditam kalmaṣāpaham
10310093 śravaṇa-maṅgalam śrīmad ātataṁ bhuvi gṛṇanti ye bhūri-dā janāḥ
10310101 prahasitam priya-prema-vīkṣaṇam viharāṇam ca te dhyāna-maṅgalam
10310103 rahasi samvido yā hṛdi sprśaḥ kuhaka no manaḥ kṣobhayanti hi
10310111 calasi yad vrajāc cārayan paśūn nalina-sundaram nātha te padam
10310113 śila-tṛṇāṅkuraiḥ sīdatīti naḥ kalilatām manaḥ kānta gacchati
10310121 dina-parikṣaye nīla-kuntalair vanaruhānanam bibhrad āvṛtam
10310123 ghana-rajasvalam darśayan muhur manasi naḥ smaram vīra yacchasi
10310131 praṇata-kāma-daṁ padmajārcitam dharaṇi-maṇḍanam dhyeyam āpadi
10310133 caraṇa-paṅkajam śantamam ca te ramaṇa naḥ staneṣv arpayādhi-han
10310141 surata-varadhanam śoka-nāśanam svarita-veṇunā suṣṭhu cumbitam
10310143 itara-rāga-vismāraṇam nṛṇām vitara vīra nas te 'dharāmṛtam
10310151 aṭati yad bhavān ahni kānanam truṭi yugāyate tvām apaśyatām
10310153 kuṭila-kuntalam śrī-mukham ca te jaḍa udikṣatām pakṣma-kṛd drśām
10310161 pati-sutānvaya-bhrātṛ-bāndhavān ativilaṅghya te 'nty acyutāgatāḥ
10310163 gati-vidas tavodgīta-mohitāḥ kitava yoṣitaḥ kas tyajen niśi
10310171 rahasi samvidam hṛc-chayodayam prahasitānanam prema-vīkṣaṇam
10310173 bṛhad-urah śriyo vīkṣya dhāma te muhur ati-sprhā muhyate manaḥ
10310181 vraja-vanaukasam vyaktir aṅga te vṛjina-hantry alam viśva-maṅgalam
10310183 tyaja manāk ca nas tvat-sprhātmanam sva-jana-hṛd-rujam yan niśūdanam
10310191 yat te sujāta-caraṇāmburuham staneṣu
10310192 bhītāḥ śanaiḥ priya dadhīmahi karkaṣeṣu
10310193 tenāṭavīm aṭasi tad vyathate na kim svit
10310194 kūrpadibhir bhramati dhīr bhavad-āyusām naḥ
10320010 śrī-śuka uvāca
10320011 iti gopyaḥ pragāyantyāḥ pralapantyaś ca citradhā
10320013 ruruduḥ su-svaram rājan kṛṣṇa-darśana-lālasāḥ
10320021 tāsām āvirabhūc chauriḥ smayamāna-mukhāmbujaḥ
10320023 pītāmbara-dharaḥ sragvī sāksān manmatha-manmathaḥ
10320031 tam vilokyāgamam preṣṭham prīty-utphulla-drśo 'balāḥ
10320033 uttasthur yugapat sarvās tanvaḥ praṇam ivāgatam
10320041 kācit karāmbujam śaurer jagṛhe 'ñjalina mudā
10320043 kācid dadhāra tad-bāhum amse candana-bhūṣitam
10320051 kācid añjalinaḥgrhṇāt tanvī tāmbūla-carvitam
10320053 ekā tad-aṅghri-kalamam santaptā stanayor adhāt

10320061 ekā bhru-kuṭim ābadhya prema-samrambha-vihvalā
10320063 ghnantīvaikṣat kaṭākṣepaiḥ sandaṣṭa-daśana-cchadā
10320071 aparānimiṣad-dṛgbhyāṃ juṣāṇā tan-mukhāmbujam
10320073 āpītam api nātrpyat santas tac-caraṇaṃ yathā
10320081 taṃ kācin netra-randhreṇa hr̥di kṛtvā nimīlya ca
10320083 pulakāṅgy upaguhyāste yogīvānanda-samplutā
10320091 sarvās tāḥ keśavāloka-paramotsava-nirvṛtāḥ
10320093 jahur viraha-jam tāpaṃ prājñam prāpya yathā janāḥ
10320101 tābhir vidhūta-śokābhir bhagavān acyuto vṛtaḥ
10320103 vyarocatādhikam tāta puruṣaḥ śaktibhir yathā
10320111 tāḥ samādāya kālindiyā nirviśya pulinaṃ vibhuḥ
10320113 vikasat-kunda-mandāra surabhy-anila-ṣaṭpadam
10320121 śarac-candrāmśu-sandoha-dhvasta-doṣā-tamaḥ śivam
10320123 kṛṣṇāyā hasta-taralā cita-komala-vālukam
10320131 tad-darśanāhlāda-vidhūta-hṛd-rujo manorathāntam śrutayo yathā yayuḥ
10320133 svair uttarīyaiḥ kuca-kuṅkumāṅkitair acīkṣann āsanam ātma-bandhave
10320141 tatropaviṣṭo bhagavān sa īśvaro yogeśvarāntar-hṛdi kalpitāsanam
10320143 cakāsa gopī-pariṣad-gato 'rcitas trailokya-lakṣmy-eka-padam vapur dadhat
10320151 sabhājayitvā tam anaṅga-dīpanam sahāsa-līlekṣaṇa-vibhrama-bhruvā
10320153 saṃsparśanenāṅka-kṛtāṅghri-hastayoḥ saṃstutya īṣat kupitā babhāṣire
10320160 śrī-gopya ūcuḥ
10320161 bhajato 'nubhajanty eka eka etad-viparyayam
10320163 nobhayāṃś ca bhajanty eka etan no brūhi sādhu bhoh
10320170 śrī-bhagavān uvāca
10320171 mitho bhajanti ye sakhyaḥ svārthaikāntodyamā hi te
10320173 na tatra sauhṛdam dharmam svārthārtham tad dhi nānyathā
10320181 bhajanty abhajato ye vai karuṇāḥ pitarau yathā
10320183 dharmo nirapavādo 'tra sauhṛdam ca su-madhyamāḥ
10320191 bhajato 'pi na vai kecid bhajanty abhajataḥ kutaḥ
10320193 ātmārāmā hy āpta-kāmā akṛta-jñā guru-druhaḥ
10320201 nāham tu sakhyo bhajato 'pi jantūn bhajāmy amiśam anuvṛtti-vṛttaye
10320203 yathādhano labdha-dhane vinaṣṭe tac-cintayānyan nibhṛto na veda
10320211 evam mad-arthojjhita-loka-veda svānām hi vo mayy anuvṛttaye 'balāḥ
10320213 mayāparokṣam bhajatā tirohitam māsūyitum mārhatta tat priyam priyāḥ
10320221 na pārāye 'ham niravadya-samyujām sva-sādhu-kṛtyam vibudhāyusāpi vaḥ
10320223 yā mābhajan durjara-geha-śrīkhalāḥ saṃvṛṣcyā tad vaḥ pratiyātu sādhunā
10330010 śrī-śuka uvāca
10330011 ittham bhagavato gopyaḥ śrutvā vācaḥ su-peśalāḥ
10330013 jahur viraha-jam tāpaṃ tad-aṅgopacitāśiṣaḥ
10330021 tatrārabhata govindo rāsa-kṛdām anuvrataiḥ
10330023 strī-ratnair anvitaḥ prītaḥ anyonyābaddha-bāhubhiḥ
10330031 rāsotsavaḥ sampravṛtto gopī-maṇḍala-maṇḍitaḥ
10330033 yogeśvareṇa kṛṣṇena tāsām madhye dvayor dvayoḥ
10330035 praviṣṭena gr̥hītānām kaṅṭhe sva-nikaṭam striyaḥ
10330037 yaṃ manyeran nabhas tāvad vimāna-śata-saṅkulam
10330039 divaukasām sa-dārāṇām autsukyāpahṛtātmanām
10330041 tato dundubhayo nedur nipetuḥ puṣpa-vṛṣṭayaḥ
10330043 jagur gandharva-patayaḥ sa-strīkās tad-yaśo 'malam
10330051 valayānām nūpurāṇām kiṅkiṇīnām ca yoṣitam
10330053 sa-priyāṇām abhūc chabdas tumulo rāsa-maṇḍale
10330061 tatrātiśuśubhe tābhir bhagavān devakī-sutaḥ
10330063 madhye maṇīnām haimānām mahā-marakato yathā
10330071 pāda-nyāsair bhuja-vidhutibhiḥ sa-smitair bhrū-vilāsair
10330072 bhajyan madhyaiś cala-kuca-pataiḥ kuṇḍalair gaṇḍa-lolaiḥ
10330073 svidyan-mukhyaḥ kavara-rasanāgranthayaḥ kṛṣṇa-vadhvo
10330074 gāyantyas taṃ taḍita iva tā megha-cakre virejuḥ
10330081 uccair jagur nṛtyamānā rakta-kaṅṭhyo rati-priyāḥ
10330083 kṛṣṇābhimarśa-muditā yad-gītenedam āvṛtam
10330091 kācit samam mukundena svara-jātīr amiśritāḥ
10330093 unninye pūjitā tena prīyatā sādhu sādhu iti
10330095 tad eva dhruvam unninye tasyai mānam ca bahv adāt
10330101 kācid rāsa-pariśrāntā pārśva-sthasya gadā-bhṛtaḥ
10330103 jagrāha bāhunā skandham ślathad-valaya-mallikā
10330111 tatraikāmsa-gatam bāhum kṛṣṇasyotpala-saurabham
10330113 candanāliptam āghṛyā hr̥ṣṭa-romā cucumba ha

10330121 kasyāscin nāṭya-vikṣipta kuṇḍala-tviṣa-maṇḍitam
10330123 gaṇḍam gaṇḍe sandadhatyāḥ prādāt tāmbūla-carvitam
10330131 nṛtyatī gāyatī kācit kūjan nūpura-mekhalā
10330133 pārśva-sthācyuta-hastābjam śrāntādhāt stanayoḥ śivam
10330141 gopyo labdhvācyutam kāntam śriya ekānta-vallabham
10330143 gr̥hīta-kaṇṭhyas tad-dorbhyām gāyantyas tam vijahrire
10330151 karṇotpalālaka-ṣiṅka-kapola-gharma-
10330152 vaktra-śriyo valaya-nūpura-ghoṣa-vādyaiḥ
10330153 gopyaḥ samam bhagavatā nanṛtuḥ sva-keśa-
10330154 srasta-srajo bhramara-gāyaka-rāsa-goṣṭhyām
10330161 evam pariṣvaṅga-karābhimarśa-snigdhekṣaṇoddāma-vilāsa-hāsaiḥ
10330163 reme rameśo vraja-sundarībhir yathārbhakaḥ sva-pratibimba-vibhramah
10330171 tad-aṅga-saṅga-pramudākulendriyāḥ keśan dukūlam kuca-paṭṭikām vā
10330173 nāñjaḥ prativyodhum alam vraja-striyo visrasta-mālābharaṇāḥ kurūdvaha
10330181 kṛṣṇa-vikrīḍitam vīksya mumuhuḥ khe-cara-striyaḥ
10330183 kāmārditāḥ śaśāṅkaś ca sa-gaṇo vismito 'bhavat
10330191 kṛtvā tāvantam ātmānam yāvatīr gopa-yoṣitaḥ
10330193 reme sa bhagavāms tābhir ātmārāmo 'pi līlayā
10330201 tāsām rati-vihāreṇa śrāntānām vadanāni saḥ
10330203 prāmṛjat karuṇaḥ premṇā śantamenāṅga pāṇinā
10330211 gopyaḥ sphurat-puraṭa-kuṇḍala-kuntala-tviḍ-
10330212 gaṇḍa-śriyā sudhita-hāsa-nirīkṣaṇena
10330213 mānam dadhatya ṛṣabhasya jaguḥ kṛtāni
10330214 puṇyāni tat-kara-ruha-sparśa-pramodāḥ
10330221 tābhir yutaḥ śramam apohitum aṅga-saṅga-
10330222 ghr̥ṣṭa-srajaḥ sa kuca-kuṅkuma-rañjitāyāḥ
10330223 gandharva-pālibhir anudruta āviśad vāḥ
10330224 śrānto gajībhir ibha-rāḍ iva bhinna-setuḥ
10330231 so 'mbhasy alam yuvatibhiḥ pariṣicyamānaḥ
10330232 premṇekṣitaḥ prahasatībhir itas tato 'ṅga
10330233 vaimānikaiḥ kusuma-varṣibhir īdyamāno
10330234 reme svayaṁ sva-ratir atra gajendra-līlaḥ
10330241 tataś ca kṛṣṇopavane jala-sthala prasūna-gandhānila-juṣṭa-dik-taṭe
10330243 cacāra bhr̥ṅga-pramadā-gaṇāvṛto yathā mada-cyud dviradaḥ kareṇubhiḥ
10330251 evam śaśāṅkāmśu-virājitā niśāḥ sa satya-kāmo 'nuratābalā-gaṇaḥ
10330253 siṣeva ātmany avaruddha-saurataḥ sarvāḥ śarat-kāvya-kathā-rasāśrayāḥ
10330260 śrī-parīkṣid uvāca
10330261 samsthāpanāya dharmasya praśamāyetarasya ca
10330263 avatīrṇo hi bhagavān amśena jagad-īśvaraḥ
10330271 sa katham dharmā-setūnām vaktā kartābhirakṣitā
10330273 pratīpam ācarad brahman para-dārābhimarśanam
10330281 āpta-kāmo yadu-patiḥ kṛtavān vai jugupsitam
10330283 kim-abhiprāya etan naḥ śamśayam chindhi su-vrata
10330290 śrī-śuka uvāca
10330291 dharmā-vyatikramo dṛṣṭa īśvarāṇām ca sāhasam
10330293 tejīyasām na doṣāya vahneḥ sarva-bhujo yathā
10330301 naitat samācarej jātu manasāpi hy anīśvaraḥ
10330303 vinaśyaty ācaran maudhyād yathārudro 'bdhi-jam viṣam
10330311 īśvarāṇām vacaḥ satyam tathāivācaritam kvacit
10330313 teṣām yat sva-vaco-yuktaḥ buddhimāms tat samācāret
10330321 kuśalācaritenaiṣām iha svārtho na vidyate
10330323 viparyayeṇa vānartho nirahaṅkāriṇām prabho
10330331 kim utākhila-sattvānām tiryāṅ-martya-divaukasām
10330333 īṣitūś ceṣitavyānām kuśalākuśalānvayaḥ
10330341 yat-pāda-pāṅkaja-parāga-niṣeva-trīptā
10330342 yoga-prabhāva-vidhutākhila-karma-bandhāḥ
10330343 svairam caranti munayo 'pi na nahyamānās
10330344 tasyecchayāṭṭa-vapuṣaḥ kuta eva bandhaḥ
10330351 gopīnām tat-patīnām ca sarveṣām eva dehinām
10330353 yo 'ntaś caratī so 'dhyakṣaḥ krīḍaneneha deha-bhāk
10330361 anugrahāya bhaktānām mānuṣam deham āsthitāḥ
10330363 bhajate tādr̥ṣīḥ krīḍa yāḥ śrutvā tat-paro bhavet
10330371 nāsūyan khalu kṛṣṇāya mohitās tasya māyayā
10330373 manyamānāḥ sva-pārśva-sthān svān svān dārān vrajaukasah
10330381 brahma-rātra upāvṛtte vāsudevānumoditāḥ

10330383 anicchantyo yayur gopyaḥ sva-grhān bhagavat-priyāḥ
10330391 vikrīḍitaṁ vraja-vadhūbhir idam ca viṣṇoḥ
10330392 śraddhānvito 'nuṣṛṇuyād atha varṇayed yaḥ
10330393 bhaktiṁ parāṁ bhagavati pratilabhya kāmāṁ
10330394 hr̥d-rogam āśv apahinoty acireṇa dhīraḥ
10340010 śrī-śuka uvāca
10340011 ekadā deva-yātrāyāṁ gopālā jāta-kautukāḥ
10340013 anobhir anaḍud-yuktaiḥ prayayus te 'mbikā-vanam
10340021 tatra snātvā sarasvatyāṁ devaṁ paśu-patiṁ vibhum
10340023 ānarcur arhaṇair bhaktyā devīm ca nṛpate 'mbikām
10340031 gāvo hiraṇyāṁ vāsāmsi madhu madhv-annam āḍṛtāḥ
10340033 brāhmaṇebhyo daduḥ sarve devo naḥ prīyatām iti
10340041 uṣuḥ sarasvatī-tīre jalāṁ prāśya yata-vratāḥ
10340043 rajanīm tāṁ mahā-bhāgā nanda-sunandakādayaḥ
10340051 kaścīn mahān ahis tasmin vipine 'ti-bubhuḥṣitaḥ
10340053 yadṛcchayāgato nandaṁ śayānam ura-go 'grasīt
10340061 sa cukrośāhinā grastaḥ kṛṣṇa kṛṣṇa mahān ayam
10340063 sarpo māṁ grasate tāta prapannaṁ parimocaya
10340071 tasya cākranditaṁ śrutvā gopālāḥ sahasotthitāḥ
10340073 grastaṁ ca ḍṛṣtvā vibhrāntāḥ sarpaṁ vivyadhur ulmukaiḥ
10340081 alātaiḥ dahyamāno 'pi nāmuñcat tam uraṅgamaḥ
10340083 tam aspr̥ṣat padābhyetya bhagavān sātvatām patiḥ
10340091 sa vai bhagavataḥ śrīmat pāda-sparśa-hatāśubhaḥ
10340093 bheje sarpa-vapur hitvā rūpaṁ vidyādharārcitam
10340101 tam aṛcchad dhr̥ṣṭikeśaḥ praṇataṁ samavasthitam
10340103 dīpyamānena vapuṣā puruṣaṁ hema-mālinam
10340111 ko bhavān parayā lakṣmyā rocate 'dbhuta-darśanaḥ
10340113 kathaṁ jugupsitām etām gatiṁ vā prāpito 'vaśaḥ
10340120 sarpa uvāca
10340121 ahaṁ vidyādharāḥ kaścīn sudarśana iti śrutaḥ
10340123 śriyā svarūpa-sampattyā vimānenācaran diśaḥ
10340131 ṛṣīn virūpāṅgirasāḥ prāhasaṁ rūpa-darpitaḥ
10340133 tair imāṁ prāpito yoniṁ pralabdhaiḥ svena pāpmanā
10340141 śāpo me 'nugrahāyaiva kṛtas taiḥ karuṇātmabhiḥ
10340143 yad ahaṁ loka-guruṇā padā spr̥ṣto hatāśubhaḥ
10340151 taṁ tvāhaṁ bhava-bhītānām prapannānām bhayāpaham
10340153 āṛcche śāpa-nirmuktaḥ pāda-sparśād amīva-han
10340161 prapanno 'smi mahā-yogin mahā-puruṣa sat-pate
10340163 anujānīhi māṁ deva sarva-lokeśvareśvara
10340171 brahma-daṇḍād vimukto 'haṁ sadyas te 'cyuta darśanāt
10340173 yan-nāma gr̥hṇann akhilān śrotṛn ātmānam eva ca
10340175 sadyaḥ punāti kiṁ bhūyas tasya spr̥ṣtaḥ padā hi te
10340181 ity anujñāpya dāsārhaṁ parikramyābhivandya ca
10340183 sudarśano divaṁ yātaḥ kṛcchrān nandaś ca mocitaḥ
10340191 niśāmya kṛṣṇasya tad ātma-vaibhavam
10340192 vrajaukaso vismita-cetasas tataḥ
10340193 samāpya tasmin niyamaṁ punar vrajaṁ
10340194 nṛpāyayus tat kathayanta āḍṛtāḥ
10340201 kadācid atha govindo rāmaś cādbhuta-vikramaḥ
10340203 vijahratur vane rātryāṁ madhya-gau vraja-yoṣitām
10340211 upagīyamānau lalitaṁ strī-janair baddha-sauhr̥daiḥ
10340213 sv-alaṅkṛtānuliptāṅgau sragvīnau virajo-'mbarau
10340221 niśā-mukhaṁ mānayaṁtāv uditodupa-tārakam
10340223 mallikā-gandha-mattāli-juṣṭaṁ kumuda-vāyunā
10340231 jagatuḥ sarva-bhūtānām manaḥ-śravaṇa-maṅgalam
10340233 tau kalpayantau yugapat svara-maṅḍala-mūrccitam
10340241 gopyas tad-gītam ākarṇya mūrccitā nāvidan nṛpa
10340243 sraṁsad-dukūlam ātmānam srasta-keśa-srajaṁ tataḥ
10340251 evaṁ vikrīdatoḥ svairam gāyatoḥ sampramatta-vat
10340253 śaṅkha-cūḍa iti khyāto dhanadānucaro 'bhyagāt
10340261 tayor nirīkṣato rājaṁs tan-nāthaṁ pramadā-janam
10340263 krośantaṁ kālayām āsa diśy udīcyām aśaṅkitaḥ
10340271 krośantaṁ kṛṣṇa rāmeti vilokya sva-parigraham
10340273 yathā gā dasyunā grastā bhr̥tārāv anvadhāvatām
10340281 mā bhaiṣṭety abhayārāvau śāla-hastau tarasvīnau

10340283 āsedatus tam tarasā tvaritam guhyakādhamam
10340291 sa vīkṣya tāv anuprāptau kāla-mṛtyū ivodvijan
10340293 viṣṛjya strī-janam mūḍhaḥ prādravaj jīvitecchayā
10340301 tam anvadhāvad govindo yatra yatra sa dhāvati
10340303 jihīṣus tac-chiro-ratnam tasthau rakṣan striyo balah
10340311 avidūra ivābhyetya śiras tasya durātmanaḥ
10340313 jahāra muṣṭinaivāṅga saha-cūḍa-maṇim vibhuḥ
10340321 śāṅkhacūdam nihatyaimam maṇim ādāya bhāsvaram
10340323 agrajāyādādāt prītyā paśyantīnām ca yoṣitām
10350010 śrī-śuka uvāca
10350011 gopyaḥ kṛṣṇe vanam yāte tam anudruta-cetasah
10350013 kṛṣṇa-līlāḥ pragāyantyō ninyur duḥkhena vāsarān
10350020 śrī-gopya ūcuḥ
10350021 vāma-bāhu-kṛta-vāma-kapolo valgita-bhrur adharārpita-veṇum
10350023 komalāṅgulibhir āśrita-mārgam gopya īrayati yatra mukundaḥ
10350031 vyoma-yāna-vanitāḥ saha siddhair vismitās tad upadhārya sa-lajjāḥ
10350033 kāma-mārgaṇa-samarpita-cittāḥ kaśmalam yayur apasmṛta-nīvyah
10350041 hanta citram abalāḥ śṛṇutedam hāra-hāsa urasi sthira-vidyut
10350043 nanda-sūnur ayam āṛta-janānām narma-do yarhi kūjita-veṇuḥ
10350051 vṛndaśo vraja-vṛṣā mṛga-gāvo veṇu-vādya-hṛta-cetasa ārāt
10350053 danta-daṣṭa-kavalā dhṛta-karṇā nidritā likhita-citram ivāsan
10350061 barhiṇa-stabaka-dhātu-palāśair baddha-malla-paribarha-vidambah
10350063 karhicit sa-bala āli sa gopair gāḥ samāhvayati yatra mukundaḥ
10350071 tarhi bhagna-gatayah sarito vai tat-padāmbuja-rajo 'nila-nītam
10350073 sprhayatīr vayam ivābahu-puṇyāḥ prema-vepita-bhujāḥ stimitāpah
10350081 anucaraiḥ samanuvāṛṇita-vīrya ādi-pūruṣa ivācala-bhūtiḥ
10350083 vana-carō giri-taṭeṣu carantīr veṇunāhvayati gāḥ sa yadā hi
10350091 vana-latās tarava ātmani viṣṇum vyañjayantya iva puṣpa-phalādhyāḥ
10350093 praṇata-bhāra-vitapā madhu-dhārāḥ prema-hṛṣṭa-tanavo vavṛṣuḥ sma
10350101 darśanīya-tilako vana-mālā-divya-gandha-tulasī-madhu-mattaiḥ
10350103 ali-kulair alaghu gītām abhīṣṭam ādriyan yarhi sandhita-veṇuḥ
10350111 sarasi sārasa-hamṣa-vihaṅgāś cāru-gītā-hṛta-cetasa etya
10350113 harim upāsata te yata-cittā hanta mīlita-dṛśo dhṛta-maunāḥ
10350121 saha-balaḥ srag-avataṁsa-vilāsaḥ sānuṣu kṣiti-bhrto vraja-devyah
10350123 harṣayan yarhi veṇu-raveṇa jāta-harṣa uparambhati viśvam
10350131 mahad-atikramaṇa-śāṅkita-cetā manda-mandam anugarjati meghah
10350133 suhrdam abhyavarṣat sumanobhiś chāyayā ca vidadhat pratapatram
10350141 vividha-gopa-caraṇeṣu vidagdho veṇu-vādya urudhā nija-śikṣāḥ
10350143 tava sutah sati yadādhara-bimbe datta-veṇur anayat svara-jātīḥ
10350151 savanaśas tad upadhārya sureśāḥ śakra-śarva-parameṣṭhi-purogāḥ
10350153 kavaya ānata-kandhara-cittāḥ kaśmalam yayur anīscita-tattvāḥ
10350161 nija-padābja-dalair dhvaja-vajra nīrajāṅkuśa-vicitra-lalāmaiḥ
10350163 vraja-bhuvah śamayan khura-todam varṣma-dhurya-gatir īḍita-veṇuḥ
10350171 vrajati tena vayam sa-vilāsa vīkṣaṇārpita-manobhava-vegāḥ
10350173 kuja-gatim gamitā na vidāmah kaśmalena kavaram vasanam vā
10350181 maṇi-dharaḥ kvacid āgaṇayan gā mālayā dayita-gandha-tulasyāḥ
10350183 praṇayino 'nucarasya kadāmse prakṣipan bhujam agāyata yatra
10350191 kvaṇita-veṇu-rava-vañcita-cittāḥ kṛṣṇam anvasata kṛṣṇa-grhīnyah
10350193 guṇa-gaṇāṛṇam anugatya hariṇyo gopikā iva vimukta-grhāśāḥ
10350201 kunda-dāma-kṛta-kautuka-veṣo gopa-godhana-vṛto yamunāyām
10350203 nanda-sūnur anaghe tava vatso narma-daḥ praṇayinām vijahāra
10350211 manda-vāyur upavāty anakūlam mānayan malayaḥja-sparśena
10350213 vandinas tam upadeva-gaṇā ye vādya-gīta-balibhiḥ parivavruḥ
10350221 vatsalo vraja-gavām yad aga-dhro vandyamāna-caraṇaḥ pathi vṛddhaiḥ
10350223 kṛtsna-go-dhanam upohya dinānte gīta-veṇur anugeḍita-kīrtiḥ
10350231 utsavam śrama-rucāpi dṛśīnām unnayan khura-rajāś-churita-srak
10350233 ditsayaiti suhrd-āsiṣa eṣa devakī-jāṭhara-bhūr uḍu-rājah
10350241 mada-vighūrṇita-locana īṣat māna-daḥ sva-suhrdām vana-mālī
10350243 badara-pāṇḍu-vadano mṛdu-gaṇdam maṇḍayan kanaka-kuṇḍala-lakṣmyā
10350251 yadu-patir dvirada-rāja-vihāro yāminī-patir ivaiṣa dinānte
10350253 mudita-vaktra upayāti durantam mocayan vraja-gavām dina-tāpam
10350260 śrī-śuka uvāca
10350261 evam vraja-striyo rājan kṛṣṇa-līlānugāyatīḥ
10350263 remire 'haṣu tac-cittās tan-manaskā mahodayāḥ
10360010 śrī-bādarāyaṇir uvāca

10360011 atha tarhy āgato goṣṭham ariṣṭo vṛṣabhāsuraḥ
10360013 mahīm mahā-kakut-kāyaḥ kampayan khura-vikṣatām
10360021 rambhamāṇaḥ kharataram padā ca vilikhan mahīm
10360023 udyamya pucchaṁ vapraṇi viṣāṇāgreṇa coddharan
10360025 kiñcit kiñcic chakṛn muñcan mūtrayan stabdha-locanaḥ
10360031 yasya nirhrāditenāṅga niṣṭhureṇa gavām nṛṇām
10360033 patanty akālato garbhāḥ sravanti sma bhayena vai
10360041 nirviśanti ghanā yasya kakudy acala-śaṅkayā
10360043 taṁ tīkṣṇa-śṛṅgam udvīkṣya gopyo gopās ca tatra suḥ
10360051 paśavo dudruvur bhītā rājan santyajya go-kulam
10360053 kṛṣṇa kṛṣṇeti te sarve govindam śaraṇam yayuḥ
10360061 bhagavān api tad vīkṣya go-kulam bhaya-vidrutam
10360063 mā bhaiṣṭeti girāśvāsya vṛṣāsuraṁ upāhvayat
10360071 gopālaiḥ paśubhir manda trāsitaiḥ kim asattama
10360073 mayi śāstari duṣṭānām tvad-vidhānām durātmanām
10360081 ity āsphotyācyuto 'riṣṭam tala-śabdena kopayan
10360083 sakhyur amse bhujābhogam prasāryāvasthito hariḥ
10360091 so 'py evam kopito 'riṣṭaḥ khureṇāvanim ullikhan
10360093 udyat-puccha-bhraman-meghaḥ krudhaḥ kṛṣṇam upādravat
10360101 agra-nyasta-viṣāṇāgraḥ stabdhāsrḡ-locano 'cyutam
10360103 kaṭākṣipyādravat tūrṇam indra-mukto 'śanir yathā
10360111 gr̥hītvā śṛṅgayos taṁ vā aṣṭādaśa padāni saḥ
10360113 pratyapovāha bhagavān gajaḥ prati-gajam yathā
10360121 so 'paviddho bhagavatā punar utthāya satvaram
10360123 āpatat svinna-sarvāṅgo niḥśvasan krodha-mūrcchitaḥ
10360131 tam āpatantam sa nigṛhya śṛṅgayoḥ padā samākramya nipātya bhū-tale
10360133 niṣpīdayām āsa yathārdram ambaram kṛtvā viṣāṇena jaghāna so 'patat
10360141 asṛḡ vaman mūtra-śakṛt samutsṛjan kṣipamś ca pādān anavasthitekṣaṇaḥ
10360143 jagāma kṛcchram nirṛter atha kṣayam puṣpaiḥ kiranto harim idire suraḥ
10360151 evam kukudminam hatvā stūyamānaḥ dvijātibhiḥ
10360153 viveśa goṣṭham sa-balo gopīnām nayanotsavaḥ
10360161 ariṣṭe nihate daitye kṛṣṇenādbhuta-karmaṇā
10360163 kaṁsāyāthāha bhagavān nārado deva-darśanaḥ
10360171 yaśodāyāḥ sutām kanyām devakyāḥ kṛṣṇam eva ca
10360173 rāmam ca rohiṇī-putram vasudevena bibhyatā
10360175 nyastau sva-mitre nande vai yābhyām te puruṣā hatāḥ
10360181 niśamya tad bhoja-patiḥ kopāt pracalitendriyaḥ
10360183 niśātam asim ādatta vasudeva-jīghāmsayā
10360191 nivārito nāradena tat-sutau mṛtyum ātmanaḥ
10360193 jñātvā loha-mayaiḥ pāśair babandha saha bhāryayā
10360201 pratiyāte tu devarṣau kaṁsa ābhāṣya keśinam
10360203 preṣayām āsa hanyetām bhavatā rāma-keśavau
10360211 tato muṣṭika-cāṇūra śala-tośalakādikān
10360213 amātyān hastipāmś caiva samāhūyāha bhoja-rāt
10360221 bho bho niśamyatām etad vīra-cāṇūra-muṣṭikau
10360223 nanda-vraje kilāsāte sutāv ānakadundubheḥ
10360231 rāma-kṛṣṇau tato mahyam mṛtyuḥ kila nidarśitaḥ
10360233 bhavadbhyām iha samprāptau hanyetām malla-līlayā
10360241 mañcāḥ kriyantām vividhā malla-raṅga-pariśritāḥ
10360243 paura jānapadāḥ sarve paśyantū svaira-saṁyugam
10360251 mahāmātra tvayā bhadra raṅga-dvāry upanīyatām
10360253 dvipaḥ kuvalayāpīḍo jahi tena mamāhitau
10360261 ārabhyatām dhanur-yāgaś caturdaśyām yathā-vidhi
10360263 viśasantu paśūn medhyān bhūta-rājāya mīdhuṣe
10360271 ity ājñāpyārtha-tantra-jña āhūya yadu-puṅgavam
10360273 gr̥hītvā pāṇinā pāṇim tato 'krūram uvāca ha
10360281 bho bho dāna-pate mahyam kriyatām maitram ādrtaḥ
10360283 nānyas tvatto hitatamo vidyate bhoja-vṛṣṇiṣu
10360291 atas tvām āśritaḥ saumya kārya-gaurava-sādhanam
10360293 yathendro viṣṇum āśritya svārtham adhyagamad vibhuḥ
10360301 gaccha nanda-vrajam tatra sutāv ānakadundubheḥ
10360303 āsāte tāv ihānena rathenānaya mā ciram
10360311 nisṛṣṭaḥ kila me mṛtyur devair vaikuṇṭha-saṁśrayaiḥ
10360313 tāv ānaya samam gopair nandādyaiḥ sābhyupāyanaiḥ
10360321 ghātayiṣya ihānītau kāla-kalpena hastinā

10360323 yadi muktau tato mallair ghātaye vaidyutopamaiḥ
10360331 tayor nihataḥ taptān vasudeva-purogamān
10360333 tad-bandhūn nihaniṣyāmi vṛṣṇi-bhoja-daśārhakān
10360341 ugrasenaṁ ca pitaraṁ sthaviraṁ rājya-kāmukaṁ
10360343 tad-bhrātaraṁ devakaṁ ca ye cānye vidviṣo mama
10360351 tataś caiṣā mahī mitra
10360352 bhavitrī naṣṭa-kaṇṭakā
10360361 jarāsandho mama gurur dvivido dayitaḥ sakhā
10360363 śambaro narako bāṇo mayy eva kṛta-sauhrdāḥ
10360365 tair ahaṁ sura-pakṣīyān hatvā bhokṣye mahīm nṛpān
10360371 etaj jñātvānaya kṣipraṁ rāma-kṛṣṇāv ihārbhakau
10360373 dhanur-makha-nirīkṣārthaṁ draṣṭuṁ yadu-pura-śriyam
10360380 śrī-akrūra uvāca
10360381 rājan maṇiṣitaṁ sadhryak tava svāvadya-mārjanam
10360383 siddhy-asiddhyoḥ samaṁ kuryād daivaṁ hi phala-sādhanam
10360391 manorathān karoty uccair jano daiva-hatān api
10360393 yujyate harṣa-śokābhyām tathāpy ājñān karomi te
10360400 śrī-śuka uvāca
10360401 evam ādiśya cākṛuraṁ mantriṇāś ca viṣṛjya saḥ
10360403 praviveśa gṛhaṁ kaṁsas tathākrūraḥ svam ālayam
10370010 śrī-śuka uvāca
10370011 keśī tu kaṁsa-prahitaḥ khurair mahīm
10370012 mahā-hayo nirjarayan mano-javaḥ
10370013 saṭāvadhūtābhra-vimāna-saṅkulaṁ
10370014 kurvan nabho heṣita-bhīṣitākhilāḥ
10370021 taṁ trāsayantān bhagavān sva-gokulaṁ
10370022 tad-dheṣitair vāla-vighūrṇitāmbudam
10370023 ātmānam ājau mṛgayantam agra-nīr
10370024 upāhvayat sa vyanadan mṛgendra-vat
10370031 sa taṁ niśāmyābhimukho makhena khaṁ
10370032 pibann ivābhyadravad aty-amarṣaṇaḥ
10370033 jaghāna padbhyām aravinda-locanaṁ
10370034 durāsadaś caṇḍa-javo duratyayah
10370041 tad vañcayitvā tam adhokṣajo ruṣā pragṛhya dorbhyām parividhya pādayoḥ
10370043 sāvajñam utsṛjya dhanuḥ-śātāntare yathoragam tārksya-suto vyavasthitaḥ
10370051 saḥ labdha-saṁjñāḥ punar utthito ruṣā
10370052 vyādāya keśī tarasāpatad dharim
10370053 so 'py asya vaktre bhujam uttaraṁ smayan
10370054 praveśayām āsa yathoragam bile
10370061 dantā nipetur bhagavad-bhujā-sprśas
10370062 te keśinas tapta-maya-sprśo yathā
10370063 bāhuś ca tad-deha-gato mahātmano
10370064 yathāmayaḥ saṁvavṛdhe upekṣitaḥ
10370071 samedhamānena sa kṛṣṇa-bāhunā niruddha-vāyuś caraṇāṁś ca vikṣipan
10370073 prasvinna-gātraḥ parivṛtta-locanaḥ papāta laṇḍam viṣṛjan kṣitau vyasuḥ
10370081 tad-dehataḥ karkatikā-phalopamād vyasor apākṛṣya bhujam mahā-bhujāḥ
10370083 avismīto 'yatna-hatārikaḥ suraiḥ prasūna-varṣair varṣadbhir īḍitaḥ
10370091 devarṣir upasaṅgamyā bhāgavata-pravaro nṛpa
10370093 kṛṣṇam akliṣṭa-karmāṇam rahasy etad abhāṣata
10370101 kṛṣṇa kṛṣṇāprameyātman yogeśa jagad-īśvara
10370103 vāsudevākhilāvāsa sātvatān pravara prabho
10370111 tvam ātmā sarva-bhūtānām eko jyotir iva idhasām
10370113 gūḍho guhā-śayaḥ sāksī mahā-puruṣa īśvaraḥ
10370121 ātmanātmāśrayaḥ pūrvaṁ māyayā sasrje guṇān
10370123 tair idaṁ satya-saṅkalpaḥ srjasy atsy avasīśvaraḥ
10370131 sa tvam bhūdhara-bhūtānām daitya-pramatha-rakṣasām
10370133 avatīrṇo vināśāya sādhanām rakṣaṇāya ca
10370141 diṣṭyā te nihato daityo līlayāyam hayākṛtiḥ
10370143 yasya heṣita-santrastās tyajanty animiṣā divam
10370151 cāṇūraṁ muṣṭikaṁ caiva mallān anyāṁś ca hastinam
10370153 kaṁsam ca nihataṁ drakṣye paraśvo 'hani te vibho
10370161 tasyānu śaṅkha-yavana-murāṇām narakasya ca
10370163 pārijātāpaharaṇam indrasya ca parājayam
10370171 udvāham vīra-kanyānām vīrya-śulkādi-lakṣaṇam
10370173 nṛgasya mokṣaṇam śāpād dvārakāyām jagat-pate

10370181 syamantakasya ca maṇer ādānam saha bhāryayā
10370183 mṛta-putra-pradānam ca brāhmaṇasya sva-dhāmataḥ
10370191 paunḍrakasya vadham paścāt kāśi-puryās ca dīpanam
10370193 dantavakrasya nidhanam caidyasya ca mahā-kratau
10370201 yāni cānyāni vīryāṇi dvārakām āvasan bhavān
10370203 kartā drakṣyāmy aham tāni geyāni kavibhir bhuvi
10370211 atha te kāla-rūpasya kṣapayīṣṇor amuṣya vai
10370213 akṣauhiṇīm nidhanam drakṣyāmy arjuna-sāratheḥ
10370221 viśuddha-vijñāna-ghanam sva-samsthayā
10370222 samāpta-sarvārtham amogha-vāñchitam
10370223 sva-tejasā nitya-nivṛtta-māyā-
10370224 guṇa-pravāham bhagavantam īmaḥ
10370231 tvām īśvaram svāśrayam ātma-māyayā vinirmitāśeṣa-viśeṣa-kalpanam
10370233 krīḍārtham adyātta-manuṣya-vigraham nato 'smi dhuryam yadu-vṛṣṇi-sātvatām
10370240 śrī-śuka uvāca
10370241 evam yadu-patiṁ kṛṣṇam bhāgavata-pravaro munih
10370243 praṇipatyābhyanuñjāto yayau tad-darśanotsavaḥ
10370251 bhagavān api govindo hatvā keśinam āhave
10370253 paśūn apālayat pālaiḥ prītair vraja-sukhāvahaḥ
10370261 ekadā te paśūn pālās cārayanto 'dri-sānuṣu
10370263 cakrur nilāyana-krīḍās cora-pālāpadeśataḥ
10370271 tatrāsan katicic corāḥ pālās ca katicin nṛpa
10370273 meṣāyitās ca tatraike vijahrur akuto-bhayāḥ
10370281 maya-putro mahā-māyo vyomo gopāla-veṣa-dhrk
10370283 meṣāyitān apovāha prāyaś corāyito bahūn
10370291 giri-daryām vinikṣipyā nītam nītam mahāsuraḥ
10370293 śilayā pidadhe dvāram catuḥ-pañcavaśeṣitāḥ
10370301 tasya tat karma vijñāya kṛṣṇaḥ śaraṇa-daḥ satām
10370303 gopān nayantam jagrāha vṛkam harir ivaujasā
10370311 sa nijam rūpam āsthāya girīndra-saḍṛśam balī
10370313 icchan vimoktum ātmānam nāśaknod grahaṇāturaḥ
10370321 tam nigrhyācyuto dorbhyām pātayitvā mahī-tale
10370323 paśyatām divi devānam paśu-māram amārayat
10370331 guhā-pidhānam nirbhidyā gopān niḥsārya kṛcchrataḥ
10370333 stūyamānaḥ surair gopaiḥ praviveśa sva-gokulam
10380010 śrī-śuka uvāca
10380011 akrūro 'pi ca tām rātrim madhu-puryām mahā-matiḥ
10380013 uṣitvā ratham āsthāya prayayau nanda-gokulam
10380021 gacchan pathi mahā-bhāgo bhagavaty ambujekṣaṇe
10380023 bhaktim parām upagata evam etad acintayat
10380031 kim mayācaritam bhadram kim taptam paramam tapaḥ
10380033 kim vāthāpy arhate dattam yad drakṣyāmy adya keśavam
10380041 mamaitad durlabham manya uttamaḥ-śloka-darśanam
10380043 viśayātmano yathā brahma-kīrtanam śūdra-janmanaḥ
10380051 maivam mamādhamasyāpi syād evācyuta-darśanam
10380053 hriyamāṇaḥ kala-nadyā kvacit tarati kaścana
10380061 mamādyāmaṅgalam naṣtam phalavāms caiva me bhavaḥ
10380063 yan namasye bhagavato yogi-dhyeyānghri-paṅkajam
10380071 kaṁso batādyākṛta me 'ty-anugraham drakṣye 'nghri-padmaḥ prahito 'munā hareḥ
10380073 kṛtāvātārasya duratyayam tamaḥ pūrve 'taran yan-nakha-maṅḍala-tviṣā
10380081 yad arcitam brahma-bhavādibhiḥ suraiḥ
10380082 śriyā ca devyā munibhiḥ sa-sātvataiḥ
10380083 go-cāraṇāyānucaraiś carad vane
10380084 yad gopikānām kuca-kuṅkumāṅkitam
10380091 drakṣyāmi nūnam su-kapola-nāsikam smitāvalokāruṇa-kañja-locanam
10380093 mukham mukundasya guḍālakāvṛtam pradakṣiṇam me pracaranti vai mṛgāḥ
10380101 apy adya viṣṇor manujatvam īyūṣo bhārāvātārāya bhuvo nijecchayā
10380103 lāvaṇya-dhāmno bhavitopalambhanam mahyam na na syāt phalam añjasā ḍṛśaḥ
10380111 ya ikṣitāham-rahito 'py asat-satoḥ sva-tejasāpāsta-tamo-bhidā-bhramah
10380113 sva-māyayātman racitais tad-ikṣayā prāṇākṣa-dhībhiḥ sadaneṣv abhīyate
10380121 yasyākhlāmīva-habhiḥ su-maṅgalaiḥ vāco vimiśrā guṇa-karma-janmabhiḥ
10380123 prāṇanti śumbhanti punanti vai jagat yās tad-viraktāḥ śava-śobhanā matāḥ
10380131 sa cāvatīrṇaḥ kila satvatānvaye sva-setu-pālāmara-varya-śarma-kṛt
10380133 yaśo vitanvan vraja āsta īśvaro gāyanti devā yad aśeṣa-maṅgalam
10380141 tam tv adya nūnam mahatām gatim gurum

10380142 trailokya-kāntam dṛśiman-mahotsavam
10380143 rūpam dadhānam śriya īpsitāspadam
10380144 drakṣye mamāsann uṣasaḥ su-darśanāḥ
10380151 athāvarūdhāḥ sapadīśayo rathāt pradhāna-puṁsoś caraṇam sva-labdhaye
10380153 dhiyā dhṛtam yogibhir apy aham dhruvam namasya ābhyām ca sakhīn vanaukasāḥ
10380161 apy aṅghri-mūle patitasya me vibhuḥ
10380162 śirasy adhāsyān nija-hasta-paṅkajam
10380163 dattābhayaṁ kāla-bhujāṅga-ramhasā
10380164 prodvejitānām śaraṇaiṣiṇām ṛṇām
10380171 samarhaṇam yatra nidhāya kauśikas tathā baliś cāpa jagat-trayendratām
10380173 yad vā vihāre vraja-yoṣitām śramam sparśena saugandhika-gandhy apānudat
10380181 na mayy upaiṣyaty ari-buddhim acyutaḥ
10380182 kamsasya dūtaḥ prahito 'pi viśva-dṛk
10380183 yo 'ntar bahiś cetasa etad īhitam
10380184 kṣetra-jña īkṣaty amalena cakṣuṣā
10380191 apy aṅghri-mūle 'vahitam kṛtāñjalim
10380192 mām īkṣitā sa-smitam ārdrayā dṛśā
10380193 sapady apadhvasta-samasta-kilbiṣo
10380194 voḍhā mudam vīta-viśaṅka ūrjitām
10380201 suhṛttamam jñātim ananya-daivatam dorbhyām bṛhadbhyām parirapsyate 'tha mām
10380203 ātmā hi tīrthī-kriyate tadaiva me bandhaś ca karmātmaka ucchvasity ataḥ
10380211 labdhvāṅga-saṅgam praṇatam kṛtāñjalim
10380212 mām vakṣyate 'krūra tatety uruśravāḥ
10380213 tadā vyaṁ janma-bhṛto mahīyasā
10380214 naivādṛto yo dhig amuṣya janma tat
10380221 na tasya kaścid dayitaḥ suhṛttamo na cāpriyo dveṣya upekṣya eva vā
10380223 tathāpi bhaktān bhajate yathā tathā sura-drumo yadvad upāśrito 'rtha-daḥ
10380231 kim cāgrajo māvanatam yadūttamaḥ smayan pariṣvajya grhītam añjalau
10380233 grham praveṣyāpta-samasta-satkṛtam samprakṣyate kamsa-kṛtam sva-bandhuṣu
10380240 śrī-śuka uvāca
10380241 iti sañcintayan kṛṣṇam śvaphalka-tanayo 'dhvani
10380243 rathena gokulam prāptaḥ sūryaś cāsta-girim nrpa
10380251 padāni tasyākhila-loka-pāla-kirīṭa-juṣṭāmala-pāda-reṇoḥ
10380253 dadarśa goṣṭhe kṣiti-kautukāni vilakṣitāny abja-yavāṅkuśādyaiḥ
10380261 tad-darśanāhlāda-vivṛddha-sambhramāḥ
10380262 premṇordhva-romāśru-kalākulekṣaṇāḥ
10380263 rathād avaskandya sa teṣv aceṣṭata
10380264 prabhor amūny aṅghri-rajāmsy aho iti
10380271 deham-bhṛtām iyān artho hitvā dambham bhīyam śucam
10380273 sandeśād yo harer liṅga-darśana-śravaṇādibhiḥ
10380281 dadarśa kṛṣṇam rāmaṁ ca vraje go-dohanam gatau
10380282 pīta-nīlāmbara-dharau śarad-amburahekṣaṇau
10380291 kiśorau śyāmala-śvetau śrī-niketau bṛhad-bhujau
10380293 su-mukhau sundara-varau bala-dvirada-vikramau
10380301 dhvaja-vajrāṅkuśāmbhojaiś cihnitair aṅghribhir vrajam
10380303 śobhayantau mahātmānau sānukrośa-smitekṣaṇau
10380311 udāra-rucira-krīḍau sragviṇau vana-mālinau
10380313 puṇya-gandhānuliptāṅgau snātau viraja-vāsasau
10380321 pradhāna-puruṣāv ādyau jagad-dhetū jagat-patī
10380323 avatīrṇau jagaty-arthe svāmśena bala-keśavau
10380331 diśo vitimirā rājan kurvāṇau prabhayā svayā
10380333 yathā mārakataḥ śailo raupyaś ca kanakācitau
10380341 rathāt tūrṇam avaplutya so 'krūraḥ sneha-vihvalaḥ
10380343 papāta caraṇopānte daṇḍa-vad rāma-kṛṣṇayoḥ
10380351 bhagavad-darśanāhlāda-bāṣpa-paryākulekṣaṇāḥ
10380353 pulakacitāṅga autkaṅṭhyāt svākhyāne nāśakan nrpa
10380361 bhagavāms tam abhipretya rathāṅgānkita-pāṇinā
10380363 parirebhe 'bhyupākṛṣya prītaḥ praṇata-vatsalaḥ
10380371 saṅkarṣaṇaś ca praṇatam upaguhya mahā-manāḥ
10380373 grhītvā pāṇinā pāṇī anayat sānujo grham
10380381 pṛṣṭvātha sv-āgatam tasmai nivedya ca varāsanam
10380383 prakṣālya vidhi-vat pāḍau madhu-parkārhaṇam āharat
10380391 nivedya gām cātithaye samvāhya śrāntam āḍṛtaḥ
10380393 annam bahu-guṇam medhyam śraddhayopāharad vibhuḥ
10380401 tasmai bhuktavate prītyā rāmaḥ parama-dharma-vit

10380403 makha-vāsair gandha-mālyaiḥ parām prītim vyadhāt punaḥ
10380411 papraccha sat-kṛtam nandaḥ katham stha niranugrahe
10380413 kamse jīvati dāśārha sauna-pālā ivāvayaḥ
10380421 yo 'vadhīt sva-svasus tokān krośantyā asu-trp khalāḥ
10380423 kim nu svit tat-prajānām vaḥ kuśalam vimṛśāmahe
10380431 ittham sūnṛtayā vācā nandena su-sabhājitaḥ
10380433 akrūraḥ pariprṣṭena jahāv adhva-pariśramam
10390010 śrī-śuka uvāca
10390011 sukhopaviṣṭaḥ paryānke rama-kṛṣṇoru-mānitaḥ
10390013 lebhe manorathān sarvān pathi yān sa cakāra ha
10390021 kim alabhyam bhagavati prasanne śrī-niketane
10390023 tathāpi tat-parā rājan na hi vāñchanti kiñcana
10390031 sāyantanaśanam kṛtvā bhagavān devakī-sutaḥ
10390033 suhrtsu vṛttam kamsasya papracchānyac cikīrṣitam
10390040 śrī-bhagavān uvāca
10390041 tāta saumyāgataḥ kaccit sv-āgataḥ bhadram astu vaḥ
10390043 api sva-jñāti-bandhūnām anamīvam anāmayaḥ
10390051 kim nu naḥ kuśalam pṛcche edhamāne kulāmaye
10390053 kamse mātula-nāmnānga svānām nas tat-prajāsu ca
10390061 aho asmad abhūd bhūri pitror vṛjinam āryayoḥ
10390063 yad-dhetoḥ putra-maraṇam yad-dhetor bandhanam tayoḥ
10390071 diṣṭyādya darśanam svānām mahyam vaḥ saumya kāñkṣitam
10390073 sañjātam varṇyatām tāta tavāgamana-kāraṇam
10390080 śrī-śuka uvāca
10390081 pṛṣṭo bhagavatā sarvam varṇayām āsa mādhaveḥ
10390083 vairānubandham yaduṣu vasudeva-vadhodyamam
10390091 yat-sandeśo yad-artham vā dūtaḥ sampreṣitaḥ svayam
10390093 yad uktaḥ nāradenāsyā sva-janmānakadundubheḥ
10390101 śrutvākrūra-vacaḥ kṛṣṇo balaś ca para-vīra-hā
10390103 prahasya nandaḥ pitaram rājñā diṣṭam vijajñatuḥ
10390111 gopān samādiśat so 'pi gr̥hyatām sarva-go-rasaḥ
10390113 upāyanāni gr̥hṇīdhvam yujyantām śakātāni ca
10390121 yāsyāmaḥ śvo madhu-purīm dāsyāmo nṛpate rasān
10390123 drakṣyāmaḥ su-mahat parva yānti jānapadāḥ kila
10390125 evam āghoṣayat kṣatrā nanda-gopaḥ sva-gokule
10390131 gopyas tās tad upaśrutya babhūvur vyathitā bhṛśam
10390133 rāma-kṛṣṇau purīm netum akrūram vrajam āgatam
10390141 kāścīt tat-kṛta-hṛt-tāpa śvāsa-mlāna-mukha-śriyaḥ
10390143 sramsad-dukūla-valaya keśa-granthyas ca kāścana
10390151 anyās ca tad-anudhyāna nivṛttāśeṣa-vṛttayaḥ
10390153 nābhyajānann imam lokam ātma-lokam gatā iva
10390161 smarantyaś cāparāḥ śaurer anurāga-smiteritāḥ
10390163 hr̥di-spr̥śas citra-padā giraḥ sammumuhuh striyaḥ
10390171 gatim su-lalitām ceṣṭām snigdha-hāsāvalokanam
10390173 śokāpahāni narmāni proddāma-caritāni ca
10390181 cintayantyo mukundasya bhītā viraha-kātarāḥ
10390183 sametāḥ saṅghaśaḥ procur aśru-mukhyo 'cyutāśayāḥ
10390190 śrī-gopya ūcuḥ
10390191 aho vidhātas tava na kvacid dayā samyojya maitryā praṇayena dehinaḥ
10390193 tāms cākṛtārthān viyunañkṣy apārthakam vikṛḍitam te 'rbhaka-ceṣṭitam yathā
10390201 yas tvam pradarśyāsita-kuntalāvṛtam
10390202 mukunda-vaktram su-kapolam un-nasam
10390203 śokāpanoda-smita-leśa-sundaram
10390204 karoṣi pāroksyam asādhu te kṛtam
10390211 krūras tvam akrūra-samākhyayā sma naś
10390212 cakṣur hi dattam harase batājña-vat
10390213 yenaika-deśe 'khila-sarga-sauṣṭhavam
10390214 tvadīyam adrākṣma vyaḥ madhu-dviṣaḥ
10390221 na nanda-sūnuḥ kṣaṇa-bhaṅga-sauhrdaḥ
10390222 samīkṣate naḥ sva-kṛtaturā bata
10390223 vihāya gehān sva-janān sutān patīms
10390224 tad-dāsyam addhopagatā nava-priyaḥ
10390231 sukham prabhātā rajanīyam āśiṣaḥ satyā babhūvuh pura-yoṣitām dhruvam
10390233 yāḥ sampraviṣṭasya mukham vrajas-pateḥ pāsyanty apāṅgotkalita-smitāsavam
10390241 tāsām mukundo madhu-mañju-bhāṣitair

10390242 gr̥hīta-cittaḥ para-vān manasvy api
10390243 katham̐ punar naḥ pratiyāsyate 'balā
10390244 grāmyāḥ salajja-smita-vibhramair bhraman
10390251 adya dhruvam̐ tatra dṛśo bhaviṣyate dāśārha-bhojāndhaka-vṛṣṇi-sātvatām
10390253 mahotsavaḥ śrī-ramaṇam̐ guṇāspadam̐ drakṣyanti ye cādhvani devakī-sutam
10390261 maitad-vidhasyākaruṇasya nāma bhūd akrūra ity etad atīva dāruṇaḥ
10390263 yo 'sāv anāśvāsya su-duḥkhitam̐ janam̐ priyāt priyam̐ neṣyati pāram adhvanah
10390271 anārdra-dhīr eṣa samāsthito ratham̐ tam anv amī ca tvarayanti durmadāḥ
10390273 gopā anobhiḥ sthavirair upekṣitam̐ daivam̐ ca no 'dya pratikūlam̐ īhate
10390281 nivārayāmaḥ samupetya mādhamam̐ kim̐ no 'kariṣyan kula-vṛddha-bāndhavāḥ
10390283 mukunda-saṅgān̐ nimiṣārdha-dustyajād daivena vidhvamsita-dīna-cetasām
10390291 yasyānurāga-lalita-smita-valgu-mantra
10390292 līlāvaloka-parirambhaṇa-rāsa-goṣṭhām
10390293 nītāḥ sma naḥ kṣaṇam̐ iva kṣaṇadā vinā tam̐
10390294 gopyaḥ katham̐ nv atitarema tamo durantam
10390301 yo 'hnaḥ kṣaye vrajam̐ ananta-sakhaḥ parīto
10390302 gopair viśan̐ khura-rajaś-churitālaka-srak
10390303 veṇum̐ kvaṇan̐ smita-katākṣa-nirīkṣaṇena
10390304 cittam̐ kṣiṇoty amum̐ ṛte nu katham̐ bhavema
10390310 śrī-śuka uvāca
10390311 evam̐ bruvāṇā virahāturā bhr̥ṣam̐ vraja-striyaḥ kṛṣṇa-viṣakta-mānasāḥ
10390313 visrjya lajjām̐ ruruduḥ sma su-svaram̐ govinda dāmodara mādhaveti
10390321 strīṇām̐ evam̐ rudantīnām̐ udite savitary atha
10390323 akrūraś codayām̐ āsa kṛta-maitrādiko ratham
10390331 gopās tam̐ anvasajjanta nandādyāḥ śakatais tataḥ
10390333 ādāyopāyanam̐ bhūri kumbhān̐ go-rasa-sambhṛtān̐
10390341 gopyaś ca dayitam̐ kṛṣṇam̐ anuvrajaṇānurañjitāḥ
10390343 pratyādeśam̐ bhagavataḥ kāṅkṣantyaś cāvatasthire
10390351 tās tathā tapyatīr vikṣya sva-prasthāṇe yadūttamaḥ
10390353 sāntvayām̐ asa sa-premair āyāsya iti dautyakaiḥ
10390361 yāvad ālakṣyate ketur yāvad reṇū rathasya ca
10390363 anuprasthāpitātmāno lekhyānīvopalakṣitāḥ
10390371 tā nirāśā nivavṛtur̐ govinda-vinivartane
10390373 viśokā ahanī ninyur gāyantyaḥ priya-ceṣṭitam
10390381 bhagavān̐ api samprāpto rāmākrūra-yuto nṛpa
10390383 rathena vāyu-vegena kālindīm̐ agha-nāśinīm̐
10390391 tatropaspr̥śya pānīyam̐ pītva mṛṣtam̐ maṇi-prabham
10390393 vṛkṣa-ṣaṇḍam̐ upavrajya sa-rāmo ratham̐ āviśat
10390401 akrūras tāv upāmantrya niveśya ca rathopari
10390403 kālindyā hradam̐ āgatya snānam̐ vidhi-vad ācarat
10390411 nimajjya tasmin̐ salile japan̐ brahma sanātanam
10390413 tāv eva dadṛṣe 'krūro rāma-kṛṣṇau samanvitau
10390421 tau ratha-sthau katham̐ iha sutāv ānakadundubheḥ
10390423 tarhi svit syandane na sta ity unmajjya vyacaṣṭa saḥ
10390431 tatrāpi ca yathā-pūrvam̐ āśinau punar eva saḥ
10390433 nyamajjad darśanam̐ yan me mṛṣā kim̐ salile tayoh
10390441 bhūyas tatrāpi so 'drākṣīt stūyamānam̐ ahīśvaram
10390443 siddha-cāraṇa-gandharvair asurair nata-kandharaiḥ
10390451 sahasra-śirasam̐ devam̐ sahasra-phaṇa-maulinam
10390453 nīlāmbaram̐ visa-śvetam̐ śṛṅgaiḥ śvetam̐ iva sthitam
10390461 tasyotsaṅge ghana-syāmam̐ pīta-kauśeya-vāsasam
10390463 puruṣam̐ catur-bhujam̐ śāntam̐ padma-patrāruṇekṣaṇam
10390471 cāru-prasanna-vadanam̐ cāru-hāsa-nirīkṣaṇam
10390473 su-bhrūnnasam̐ caru-karṇam̐ su-kapolāruṇādham
10390481 pralamba-pīvara-bhujam̐ tuṅgāmsoraḥ-sthala-śriyam
10390483 kambu-kaṇṭham̐ nimna-nābhīm̐ valimat-pallavodaram
10390491 br̥hat-kati-tata-śroṇi karabhoru-dvayānvitam
10390493 cāru-jānu-yugam̐ cāru jaṅghā-yugala-samyutam
10390501 tuṅga-gulphāruṇa-nakha vrāta-dīdhitibhir̐ vṛtam
10390503 navāṅguly-aṅguṣṭha-dalair̐ vilasat-pāda-paṅkajam
10390511 su-mahārha-maṇi-vrāta kirīta-katakāṅgadaiḥ
10390513 kaṭi-sūtra-brahma-sūtra hāra-nūpura-kuṇḍalaiḥ
10390521 bhr̥jamānam̐ padma-karam̐ śaṅkha-cakra-gadā-dharam
10390523 śrīvatsa-vakṣasam̐ bhr̥jat kaustubham̐ vana-mālinam
10390531 sunanda-nanda-pramukhaiḥ parṣadaiḥ sanakādibhiḥ

10390533 sureśair brahma-rudrādyair navabhiś ca dvijottamaiḥ
10390541 prahrāda-nārada-vasu pramukhair bhāgavatottamaiḥ
10390543 stūyamānam pṛthag-bhāvair vacobhir amalātmabhiḥ
10390551 śriyā puṣṭyā girā kāntyā kīrtyā tuṣṭyelayorjayā
10390553 vidyayāvidyayā śaktyā māyayā ca niṣevitam
10390561 vilokya su-bhr̥ṣam pṛito bhaktyā paramayā yutaḥ
10390563 hr̥ṣyat-tanūruho bhāva-pariklīnātma-locanaḥ
10390571 girā gadgadayāstauṣīt sattvam ālambya sātvaṭaḥ
10390573 praṇamya mūrdhnāvahitaḥ kṛtāñjali-putaḥ śanaḥ
10400010 śrī-akrūra uvāca
10400011 nato 'smy aham tvākhila-hetu-hetum nārāyaṇam pūruṣam ādyam avyayam
10400013 yan-nābhi-jātād aravinda-koṣād brahmāvirāsīd yata eṣa lokaḥ
10400021 bhūs toyam agniḥ pavanam kham ādir mahān ajādir mana indriyāṇi
10400023 sarvendriyārthā vibudhās ca sarve ye hetavas te jagato 'nga-bhūtāḥ
10400031 naite svarūpam vidur ātmanas te hy ajādayo 'nātmatayā gṛhītaḥ
10400033 ajo 'nubaddhaḥ sa guṇair ajāyā guṇāt param veda na te svarūpam
10400041 tvām yogino yajanty addhā mahā-puruṣam īśvaram
10400043 sādhyātmanā sādhibhūtanā ca sādhidāivam ca sādhaveḥ
10400051 trayyā ca vidyayā kecit tvām vai vaitānikā dvijāḥ
10400053 yajante vitatair yajñair nānā-rūpāmarākhyayā
10400061 eke tvākhila-karmāṇi sannasyopaśamaḥ gatāḥ
10400063 jñānino jñāna-yajñena yajanti jñāna-vigraham
10400071 anye ca saṃskṛtātmano vidhinābhīhitena te
10400073 yajanti tvan-mayās tvām vai bahu-mūrty-eka-mūrtikam
10400081 tvām evānye śivoktena mārgēṇa śiva-rūpiṇam
10400083 bahv-ācārya-vibhedena bhagavantam upāsate
10400091 sarva eva yajanti tvām sarva-deva-mayēśvaram
10400093 ye 'py anya-devatā-bhaktā yady apy anya-dhiyaḥ prabho
10400101 yathādri-prabhavā nadyaḥ parjanya-pūritāḥ prabho
10400103 viśanti sarvataḥ sindhum tadvat tvām gatayo 'ntataḥ
10400111 sattvam rajas tama iti bhavataḥ prakṛter guṇāḥ
10400113 teṣu hi prakṛtāḥ protā ā-brahma-sthāvarādayaḥ
10400121 tubhyaḥ namas te tv aṣakta-dṛṣṭaye
10400122 sarvātmane sarva-dhiyām ca sākṣiṇe
10400123 guṇa-pravāho 'yam avidyayā kṛtaḥ
10400124 pravartate deva-nṛ-tiryag-ātmasu
10400131 agniḥ mukham te 'vanir anghriḥ īkṣaṇam
10400132 sūryo nabho nābhir atho diśaḥ śrutiḥ
10400133 dyauḥ kam surendrās tava bāhavo 'ṇavāḥ
10400134 kuṅṅir marut prāṇa-balam prakalpitam
10400141 romāṇi vṛkṣauśadhayaḥ śiroruhā
10400142 meghāḥ parasyāsthi-nakhāni te 'drayaḥ
10400143 nimeṣaṇam rātry-ahanī prajāpatir
10400144 medhras tu vṛṣṭis tava vīryam iṣyate
10400151 tvayy avyayātman puruṣe prakalpita lokāḥ sa-pālā bahu-jīva-saṅkulāḥ
10400153 yathā jale sañjihate jalaukaso 'py udumbare vā maśakā mano-maye
10400161 yāni yāniha rūpāṇi kṛdānārtham bibharṣi hi
10400163 tair āmr̥ṣṭa-śuco lokā mudā gāyanti te yaśaḥ
10400171 namaḥ kāraṇa-matsyāya pralayābdhi-carāya ca
10400173 hayaśīrṣṇe namas tubhyaḥ madhu-kaiṭabha-mṛtyave
10400181 akūpārāya br̥hate namo mandara-dhāriṇe
10400183 kṣity-uddhāra-vihārāya namaḥ śūkara-mūrtaye
10400191 namas te 'dbhuta-simhāya sādhu-loka-bhayāpaha
10400193 vāmanāya namas tubhyaḥ krānta-tribhuvanāya ca
10400201 namo bhṛguṇam pataye dṛpta-kṣatra-vana-cchide
10400203 namas te raghu-varyāya rāvaṇānta-karāya ca
10400211 namas te vāsudevāya namaḥ saṅkarṣaṇāya ca
10400213 pradyumnāyaniruddhāya sātvatām pataye namaḥ
10400221 namo buddhāya śuddhāya daitya-dānava-mohine
10400223 mleccha-prāya-kṣatra-hantre namas te kalki-rūpiṇe
10400231 bhagavan jīva-loko 'yam mohitas tava māyayā
10400233 aham mamety asad-grāho bhr̥myate karma-vartmasu
10400241 aham cātmatmajāgāra-dārārtha-svajanādiṣu
10400243 bhramāmi svapna-kalpeṣu mūḍhaḥ satya-dhiyā vibho
10400251 anityānātma-duḥkheṣu viparyaya-matir hy aham

10400253 dvandvārāmas tamo-viṣṭo na jāne tvātmanah priyam
10400261 yathābudho jalam hitvā praticchannaṁ tad-udbhavaiḥ
10400263 abhyeti mrga-trṣṇāṁ vai tadvat tvāham parān-mukhaḥ
10400271 notsahe 'ham kṛpaṇa-dhīḥ kāma-karma-hataṁ manaḥ
10400273 roddhum pramāthibhiś cākṣair hriyamāṇam itas tataḥ
10400281 so 'ham tavāṅghry-upagato 'smy asatāṁ durāpaṁ
10400282 tac cāpy aham bhavad-anugraha īśa manye
10400283 puṁso bhaved yarhi saṁsaraṇāpavargas
10400284 tvayy abja-nābha sad-upāsanayā matiḥ syāt
10400291 namo vijñāna-mātrāya sarva-pratyaya-hetave
10400293 puruṣeśa-pradhānāya brahmaṇe 'nanta-śaktaye
10400301 namas te vāsudevāya sarva-bhūta-kṣayāya ca
10400303 hr̥ṣīkeśa namas tubhyaṁ prapannaṁ pāhi mām prabho
10410010 śrī-śuka uvāca
10410011 stuvatas tasya bhagavān darśayitvā jale vapuḥ
10410013 bhūyaḥ samāharat kṛṣṇo naṭo nātyam ivātmanah
10410021 so 'pi cāntarhitam vīksya jalād unmajya satvaraḥ
10410023 kṛtvā cāvaśyakaṁ sarvaṁ vismito ratham āgamat
10410031 tam aprcchad dhr̥ṣīkeśaḥ kim te dṛṣṭam ivādbhutam
10410033 bhūmau viyati toye vā tathā tvām lakṣayāmahe
10410040 śrī-akrūra uvāca
10410041 adbhutānīha yāvanti bhūmau viyati vā jale
10410043 tvayi viśvātmake tāni kim me 'dṛṣṭam vipaśyataḥ
10410051 yatrādbhutāni sarvāṇi bhūmau viyati vā jale
10410053 tam tvānupaśyato brahman kim me dṛṣṭam ihādbhutam
10410061 ity uktvā codayām āsa syandanam gāndinī-sutaḥ
10410063 mathurām anayad rāmaṁ kṛṣṇam caiva dinātyaye
10410071 mārge grāma-janā rājaṁs tatra tatropasaṅgatāḥ
10410073 vasudeva-sutau vīksya prītā dṛṣṭim na cādaduḥ
10410081 tāvad vrajaukasas tatra nanda-gopādayo 'grataḥ
10410083 puropavanam āsādyā pratīksanto 'vatasthire
10410091 tān sametyāha bhagavān akrūram jagad-īśvaraḥ
10410093 gr̥hītvā paṇinā paṇim praśritam prahasann iva
10410101 bhavān praviśatām agre saha-yānaḥ purīm gr̥ham
10410103 vyaṁ tv ihāvamucyātha tato drakṣyāmahe purīm
10410110 śrī-akrūra uvāca
10410111 nāham bhavadbhyām rahitaḥ praveksye mathurām prabho
10410113 tyaktum nārhasi mām nātha bhaktaṁ te bhakta-vatsala
10410121 āgaccha yāma gehān naḥ sa-nāthān kurv adhokṣaja
10410123 sahāgrajaḥ sa-gopālaiḥ suhr̥dbhiś ca suhr̥ttama
10410131 punīhi pāda-rajasaḥ gr̥hān no gr̥ha-medhinām
10410133 yac-chaucenānutr̥pyanti pitarāḥ sāgnayaḥ surāḥ
10410141 avanijyāṅghri-yugalam āsīt ślokyo balir mahān
10410143 aiśvaryam atulam lebhe gatim caikāntinām tu yā
10410151 āpas te 'ṅghry-avanejanyaś trīmī lokān śucayo 'punan
10410153 śirasādhatta yāḥ śarvaḥ svar yātāḥ sagarātmajāḥ
10410161 deva-deva jagan-nātha puṇya-śravaṇa-kīrtana
10410163 yadūttamottamaḥ-śloka nārāyaṇa namo 'stu te
10410170 śrī-bhagavan uvāca
10410171 āyāsye bhavato geham aham aya-samanvitaḥ
10410173 yadu-cakra-druham hatvā vitariṣye suhr̥t-priyam
10410180 śrī-śuka uvāca
10410181 evam ukto bhagavatā so 'krūro vimanā iva
10410183 purīm praviṣṭaḥ kaṁsāya karmāvedya gr̥ham yayau
10410191 athāparāhne bhagavān kṛṣṇaḥ saṅkarṣaṇānvitaḥ
10410193 mathurām praviśad gopair didr̥kṣuḥ parivāritaḥ
10410201 dadarśa tam sphāṭika-tuṅga-gopura-dvārām bṛhad-dhema-kapāṭa-toraṇām
10410203 tāmrāra-koṣṭhām parikhā-durāsādām udyāna-ramyopavanopaśobhitām
10410211 sauvarṇa-śṅgāṭaka-harmya-niṣkuṭaiḥ śreṇī-sabhābhir bhavanair upaskṛtām
10410213 vaidūrya-vajrāmala-nīla-vidrumair muktā-haridbhir valabhīṣu vediṣu
10410221 juṣṭeṣu jālāmukha-randhra-kuṭṭimesv āviṣṭa-pārāvata-barhi-nāditām
10410223 saṁsikta-rathyāpaṇa-mārga-catvarām prakīrṇa-mālyānkura-lāja-taṇḍulām
10410231 āpūrṇa-kumbhair dadhi-candanokṣitaiḥ prasūna-dīpāvalibhiḥ sa-pallavaiḥ
10410233 sa-vṛnda-rambhā-kramukaiḥ sa-ketubhiḥ sv-alaṅkr̥ta-dvāra-gr̥hām sa-paṭṭikaiḥ
10410241 tam sampraviṣṭau vasudeva-nandanau vṛtau vayasyair naradeva-vartmanā

10410243 draṣṭum samīyus tvaritāḥ pura-striyo harmyaṇi caivāruruhur nṛpotsukāḥ
10410251 kāścīd viparyag-dhṛta-vastra-bhūṣaṇā
10410252 vismrtya caikam yugaleṣv athāparāḥ
10410253 kṛtaika-patra-śravanaika-nūpurā
10410254 nānktvā dvitīyam tv aparāś ca locanam
10410261 aśnanta ekās tad apāsyā sotsavā abhyajyamānā akṛtopamajjanāḥ
10410263 svapantya utthāya niśamya niḥsvanam prapāyayantyo 'rbham apohya mātaraḥ
10410271 manāmsi tāsām aravinda-locanaḥ pragalbha-līlā-hasitāvalokaiḥ
10410273 jahāra matta-dviradendra-vikramo dṛśām dadac chrī-ramaṇātmanotsavam
10410281 dṛṣṭvā muhuḥ śrutam anudruta-cetasas taṁ
10410282 tat-prekṣaṇotsmita-sudhokṣaṇa-labdha-mānāḥ
10410283 ānanda-mūrtim upaguhya dṛśātma-labdham
10410284 hr̥ṣyat-tvaco jahur anantam arindamādhim
10410291 prāsāda-śikharārūdhāḥ prīty-utphulla-mukhāmbujāḥ
10410293 abhyavarṣan saumanasyaiḥ pramadā bala-keśavau
10410301 dadhy-akṣataiḥ soda-pātraiḥ srag-gandhair abhyupāyanaiḥ
10410303 tāv ānarcuḥ pramuditās tatra tatra dvijātayaḥ
10410311 ūcuḥ paura aho gopyas tapaḥ kim acaran mahat
10410313 yā hy etāv anupaśyanti nara-loka-mahotsavau
10410321 rajakam kañcid āyāntam raṅga-kāram gadāgrajaḥ
10410323 dṛṣṭvāyācata vāsāmsi dhautāny aty-uttamāni ca
10410331 dehy āvayoḥ samucitāny aṅga vāsāmsi cārhatoh
10410333 bhaviṣyati param śreyo dātus te nātra samśayaḥ
10410341 sa yācito bhagavatā paripūrṇena sarvataḥ
10410343 sākṣepam ruṣitaḥ prāha bhṛtyo rājñāḥ su-durmadah
10410351 idṛśāny eva vāsāmsi nityam giri-vane-carah
10410353 paridhatta kim udvṛttā rāja-dravyāṇy abhīpsatha
10410361 yātāsu bālīśā maivam prārthyam yadi jijīviśā
10410363 badhnanti ghnanti lumpanti dṛptaṁ rāja-kulāni vai
10410371 evam vikatthamānasya kupito devakī-sutaḥ
10410373 rajakasya karāgreṇa śiraḥ kāyād apātayat
10410381 tasyānujīvinaḥ sarve vāsaḥ-kośān viśrjya vai
10410383 dudruvuḥ sarvato mārgam vāsāmsi jagṛhe 'cyutaḥ
10410391 vasitvātma-priye vastre kṛṣṇaḥ saṅkarṣaṇas tathā
10410393 śeṣāny ādatta gopebhyo viśrjya bhuvi kānicit
10410401 tatas tu vāyakaḥ prītas tayor veṣam akalpayat
10410403 vicitra-varṇaiś caileyair ākalpair anurūpataḥ
10410411 nānā-lakṣaṇa-veśābhyām kṛṣṇa-rāmau virejatuḥ
10410413 sv-alaṅkṛtau bāla-gajau parvaṇīva sitetarau
10410421 tasya prasanno bhagavān prādāt sārūpyam ātmanaḥ
10410423 śriyam ca paramām loke balaiśvarya-smṛtīndriyam
10410431 tataḥ sudāmno bhavanaṁ mālā-kārasya jagmatuḥ
10410433 tau dṛṣṭvā sa samutthāya nanāma śirasā bhuvi
10410441 tayor āsanam ānīya pādyaṁ cārghyārhaṇādibhiḥ
10410443 pūjām sānugayoś cakre srak-tāmbūlānulepanaiḥ
10410451 prāha naḥ sārthakam janma pāvitaṁ ca kulam prabho
10410453 pitṛ-devarṣayo mahyam tuṣṭā hy āgamanena vām
10410461 bhavantau kila viśvasya jagataḥ kāraṇam param
10410463 avatīrṇāv ihāmsena kṣemāya ca bhavāya ca
10410471 na hi vām viśamā dṛṣṭiḥ suhṛdor jagad-ātmanoḥ
10410473 samayoḥ sarva-bhūteṣu bhajantaṁ bhajator api
10410481 tāv ajñāpayataṁ bhṛtyam kim aham karavaṇi vām
10410483 puṁso 'ty-anugraho hy eṣa bhavadbhir yan niyuḥyate
10410491 ity abhipretya rājendra sudāmā prīta-mānasaḥ
10410493 śastaiḥ su-gandhaiḥ kusumair mālā viracitā dadau
10410501 tābhiḥ sv-alaṅkṛtau prītau kṛṣṇa-rāmau sahānugau
10410503 praṇatāya prapannāya dadatur vara-dau varān
10410511 so 'pi vavre 'calām bhaktim tasminn evākhilātmani
10410513 tad-bhakteṣu ca sauhārdam bhūteṣu ca dayām parām
10410521 iti tasmai varam dattvā śriyam cānvaya-vardhinim
10410523 balam āyur yaśaḥ kāntim nirjagāma sahāgrajaḥ
10420010 śrī-śuka uvāca
10420011 atha vrajan rāja-pathena mādhaveḥ striyam ḡhītāṅga-vilepa-bhājanam
10420013 vilokya kubjām yuvatīm varānanām papraccha yāntīm prahasan rasa-pradaḥ
10420021 kā tvam varorv etad u hānulepanam kasyāṅgane vā kathayasva sādhu naḥ

10420023 dehy āvayor aṅga-vilepam uttamam śreyas tatas te na cirād bhaviṣyati
10420030 sairandhry uvāca
10420031 dāsy asmy aham sundara kamsa-sammata
10420032 trivakra-nāmā hy anulepa-karmaṇi
10420033 mad-bhāvitam bhoja-pater ati-priyam
10420034 vinā yuvām ko 'nyatamas tad arhati
10420041 rūpa-peśala-mādhurya hasitālāpa-vikṣitaiḥ
10420043 dharṣitātmā dadau sāndram ubhayor anulepanam
10420051 tatas tāv aṅga-rāgeṇa sva-varṇetara-śobhinā
10420053 samprāpta-para-bhāgena śuśubhāte 'nurañjita
10420061 prasanno bhagavān kubjām trivakrām rucirānanām
10420063 rjvīm kartum manaś cakre darśayan darśane phalam
10420071 padbhyām ākramya prapade dry-aṅguly-uttāna-pāṇinā
10420073 pragṛhya cibuke 'dhyātmam udanīnamad acyutaḥ
10420081 sā tadarju-samānāṅgī br̥hac-chroṇi-payodharā
10420083 mukunda-sparśanāt sadyo babhūva pramadottamā
10420091 tato rūpa-guṇaudārya-sampannā prāha keśavam
10420093 uttarīyāntam akṛṣya smayantī jāta-hṛc-chayā
10420101 ehi vīra gṛham yāmo na tvām tyaktum ihotsahe
10420103 tvayonmathita-cittāyāḥ prasīda puruṣarṣabha
10420111 evam striyā yācyamānaḥ kṛṣṇo rāmasya paśyataḥ
10420113 mukham vikṣyānu gopānām prahasams tām uvāca ha
10420121 eṣyāmi te gṛham su-bhru puṁsām ādhi-vikarśanam
10420123 sādhitārtho 'gṛhānām naḥ pānthānām tvām parāyaṇam
10420131 visrjya mādhyā vāṅyā tām vrajan mārga vaṅik-pathaiḥ
10420133 nānopāyana-tāmbūla-srag-gandhaiḥ sāgrajo 'rcitaḥ
10420141 tad-darśana-smara-kṣobhād ātmānam nāvidan striyaḥ
10420143 visrasta-vāsaḥ-kavara valayā lekhyā-mūrtayaḥ
10420151 tataḥ paurān pṛcchamāno dhanuṣaḥ sthānam acyutaḥ
10420153 tasmin praviṣṭo dadṛṣe dhanur aindram ivādbhutam
10420161 puruṣair bahubhir guptam arcitam paramarddhimat
10420163 vāryamāṇo nṛbhiḥ kṛṣṇaḥ prasahya dhanur ādade
10420171 kareṇa vāmena sa-līlam uddhṛtam sajam ca kṛtvā nimīṣeṇa paśyatām
10420173 nṛṇām vikṛṣya prababhañja madhyato yathekṣu-daṇḍam mada-kary urukramāḥ
10420181 dhanuṣo bhajyamānasya śabdaḥ kham rodasī diśaḥ
10420183 pūrayām āsa yaṁ śrutvā kamsas trāsam upāgamat
10420191 tad-rakṣiṇaḥ sānucaram kupitā ātatāyinaḥ
10420193 gṛhītu-kāmā āvavrur gṛhyatām vadhyatām iti
10420201 atha tām durabhiprāyān vilokya bala-keśavau
10420203 krudhdhau dhanvana ādāya śakale tāmś ca jaghnatuḥ
10420211 balaṁ ca kamsa-prahitam hatvā śālā-mukhāt tataḥ
10420213 niṣkramya ceratur hr̥ṣṭau nirīkṣya pura-sampadaḥ
10420221 tayos tad adbhutam vīryam niśāmya pura-vāsinaḥ
10420223 tejaḥ prāgalbhyaṁ rūpaṁ ca menire vibudhottamau
10420231 tayor vicaratoḥ svairam ādityo 'stam upeyivān
10420233 kṛṣṇa-rāmau vṛtau gopaiḥ purāc chakaṭam īyatuh
10420241 gopyo mukunda-vigame virahāturā yā āśāsātāśiṣa ṛtā madhu-pury abhūvan
10420243 sampaśyatām puruṣa-bhūṣaṇa-gātra-lakṣmīm hitvetarān nu bhajataś cakame 'yanam śrīḥ
10420251 avaniktānghri-yugalau bhuktvā kṣīropasecanam
10420253 uṣatus tām sukham rātrim jñātvā kamsa-cikīrṣitam
10420261 kamsas tu dhanuṣo bhaṅgam rakṣiṇām sva-balasya ca
10420263 vadham niśāmya govinda-rāma-vikrīditam param
10420271 dīrgha-prajāgaro bhīto durnimittāni durmatīḥ
10420273 bahūny acaṣṭobhayathā mṛtyor dautya-karāṇi ca
10420281 adarśanam sva-śirasāḥ pratirūpe ca saty api
10420283 asaty api dvitīye ca dvai-rūpyam jyotiṣām tathā
10420291 chidra-pratītiś chāyāyām prāṇa-ghoṣānupaśrutīḥ
10420293 svarṇa-pratītir vṛkṣeṣu sva-padānām adarśanam
10420301 svapne preta-pariṣvaṅgaḥ khara-yānam viśādanam
10420303 yāyān nalada-māly ekas tailābhyakto dig-ambaraḥ
10420311 anyāni cettham-bhūtāni svapna-jāgaritāni ca
10420313 paśyan maraṇa-santrasto nidrām lebhe na cintayā
10420321 vyuṣṭāyām niśi kauravya sūrye cādbhyaḥ samutthite
10420323 kārayām āsa vai kamsa malla-kṛīḍā-mahotsavam
10420331 ānarcuḥ puruṣā raṅgam tūrya-bheryaś ca jaghnire

10420333 mañcās cālañkṛtāḥ sragbhiḥ patakā-caila-toraṇaiḥ
10420341 teṣu paura jānapadā brahma-kṣatra-purogamāḥ
10420343 yathopajoṣam viviśū rājānaś ca kṛtāsanāḥ
10420351 kaṁsaḥ parivr̥to 'mātyai rāja-mañca upāviśat
10420353 maṇḍaleśvara-madhya-stho hṛdayena vidūyatā
10420361 vādyamānesu tūryeṣu malla-tālottareṣu ca
10420363 mallāḥ sv-alāñkṛtāḥ dr̥ptāḥ sopādhyāyāḥ samāsata
10420371 cāñūro muṣṭikaḥ kūtaḥ śalas tośala eva ca
10420373 ta āsedur upasthānam valgu-vādyā-praharṣitāḥ
10420381 nanda-gopādayo gopā bhoja-rāja-samāhutāḥ
10420383 niveditopāyanās ta ekasmin mañca āviśan
10430010 śrī-śuka uvāca
10430011 atha kṛṣṇaś ca rāmaś ca kṛta-śaucāu parantapa
10430013 malla-ḍundubhi-nirghoṣam śrutvā draṣṭum upeyatuh
10430021 raṅga-dvāram samāsādyā tasmin nāgam avasthitam
10430023 apaśyat kuvalayāpīḍam kṛṣṇo 'mbaṣṭha-pracoditam
10430031 baddhvā parikaram śauriḥ samuhya kuṭilālakān
10430033 uvāca hastipam vācā megha-nāda-gabhīrayā
10430041 ambaṣṭhāmbaṣṭha mārḡam nau dehy apakrama mā ciram
10430043 no cet sa-kuñjaram tvādyā nayāmi yama-sādanam
10430051 evam nirbhartsito 'mbaṣṭhaḥ kupitaḥ kopitam gajam
10430053 codayām āsa kṛṣṇāya kālāntaka-yamopamam
10430061 karīndras tam abhidrutya kareṇa tarasāgrahīt
10430063 karād vīgaliṭaḥ so 'muṁ nihatyāñghriṣv alīyata
10430071 sañkrudhas tam acakṣāṇo ghrāṇa-dr̥ṣṭiḥ sa keśavam
10430073 parāmr̥ṣat puṣkareṇa sa prasahya vinirgataḥ
10430081 pucche pragṛhyāti-balam dhanuṣaḥ pañca-vimśatim
10430083 vicakarṣa yathā nāgam suparṇa iva līlayā
10430091 sa paryāvartamānena savya-dakṣiṇato 'cyutaḥ
10430093 babhrāma bhrāmyamāṇena go-vatseneva bālakaḥ
10430101 tato 'bhimakham abhyetya pānināhatya vāraṇam
10430103 prādravan pātayām āsa spr̥śyamānaḥ pade pade
10430111 sa dhāvan kṛīdayā bhūmau pativā sahasotthitaḥ
10430113 tam matvā patitam krudho dantābhyām so 'hanat kṣitim
10430121 sva-vikrame pratihate kuñjarendro 'ty-amarṣitaḥ
10430123 codyamāno mahāmātraiḥ kṛṣṇam abhyadravad ruṣā
10430131 tam āpatantam āsādyā bhagavān madhusūdanaḥ
10430133 nigṛhya pāninā hastam pātayām āsa bhū-tale
10430141 patitasya padākramya mṛgendra iva līlayā
10430143 dantam utpātya tenebham hastipāmś cāhanad dhariḥ
10430151 mṛtakam dvipam utsṛjya danta-pāniḥ samāviśat
10430153 aṁsa-nyasta-viśāṇo 'sr̥ṇ-mada-bindubhir aṅkitaḥ
10430155 virūḍha-sveda-kaṇikā vadanāmburuho babhau
10430161 vṛtau gopaiḥ katipayair baladeva-janārdanau
10430163 raṅgam viviśatū rājan gaja-danta-varāyudhau
10430171 mallānām aśanir nṛṇām nara-varaḥ str̥ṇām smarō mūrtimān
10430172 gopānām sva-jano 'satām kṣiti-bhujām śastā sva-pitroḥ śiśuḥ
10430173 mṛtyur bhoja-pater virāḍ aviduṣām tattvam param yoginām
10430174 vṛṣṇinām para-devateti vidito raṅgam gataḥ sāgrajāḥ
10430181 hataḥ kuvalayāpīḍam dr̥ṣṭvā tāv api durjayau
10430183 kaṁso manasy api tadā bhṛśam udvivije nṛpa
10430191 tau rejatū raṅga-gatau mahā-bhujau vicitra-veṣābharaṇa-srag-ambarau
10430193 yathā naṭāv uttama-veṣa-dhāriṇau manāḥ kṣipantau prabhayā nirīkṣatām
10430201 nirīkṣya tāv uttama-pūruṣau janā mañca-sthitā nāgara-rāṣṭrakā nṛpa
10430203 praharṣa-vegokalitekṣaṇānanāḥ papur na tr̥ptā nayanais tad-ānanam
10430211 pibanta iva cakṣurbhyām lihanta iva jihvayā
10430213 jighranta iva nāsābhyām śliṣyanta iva bāhubhiḥ
10430221 ūcuḥ parasparam te vai yathā-dr̥ṣṭam yathā-śrutam
10430223 tad-rūpa-guṇa-mādhurya-prāgalbhya-smāritā iva
10430231 etau bhagavataḥ sāksād dharer nārāyaṇasya hi
10430233 avatīrṇāv ihāmśena vasudevasya veśmani
10430241 eṣa vai kila devakyām jāto nītaś ca gokulam
10430243 kālam etam vasan gūḍho vavṛdhe nanda-veśmani
10430251 pūtanānena nītāntam cakravātaś ca dānavaḥ
10430253 arjunau guhyakaḥ keśī dhenuko 'nye ca tad-vidhāḥ

10430261 gāvaḥ sa-pālā etena dāvāgneḥ parimocitāḥ
 10430263 kāliyo damitāḥ sarpa indraś ca vimadaḥ kṛtaḥ
 10430271 saptāham eka-hastena dhṛto 'dri-pravaro 'munā
 10430273 varṣa-vātāsanibhyaś ca paritrātaṁ ca gokulam
 10430281 gopyo 'sya nitya-mudita-hasita-prekṣaṇaṁ mukham
 10430283 paśyantyo vividhāṁs tāpāṁs taranti smāśramaṁ mudā
 10430291 vadanty anena vaṁśo 'yaṁ yadoḥ su-bahu-viśrutaḥ
 10430293 śriyaṁ yaśo mahatvaṁ ca lapsyate parirakṣitaḥ
 10430301 ayam cāsyāgrajaḥ śrīmān rāmaḥ kamala-locanaḥ
 10430303 pralambo nihato yena vatsako ye bakādayaḥ
 10430311 janeśv evaṁ bruvāṇeṣu tūryeṣu ninadatsu ca
 10430313 kṛṣṇa-rāmau samābhāṣya cāñūro vākyam abravīt
 10430321 he nanda-sūno he rāma bhavantau vīra-sammatau
 10430323 niyuddha-kuśalau śrutvā rājñāhūtau didṛkṣuṇā
 10430331 priyaṁ rājñāḥ prakurvatyāḥ śreyo vindanti vai prajāḥ
 10430333 manasā karmaṇā vācā viparītam ato 'nyathā
 10430341 nityaṁ pramuditā gopā vatsa-pālā yathā-sphuṭam
 10430343 vaneṣu malla-yuddhena krīdantaś cārayanti gāḥ
 10430351 tasmād rājñāḥ priyaṁ yūyaṁ vayaṁ ca karavāma he
 10430353 bhūtāni naḥ prasīdanti sarva-bhūta-mayo nrpaḥ
 10430361 tan niśamyābravīt kṛṣṇo deśa-kālocitaṁ vacaḥ
 10430363 niyuddham ātmano 'bhīṣtaṁ manyamāno 'bhinandya ca
 10430371 prajā bhoja-pater asya vayaṁ cāpi vane-carāḥ
 10430373 karavāma priyaṁ nityaṁ tan naḥ param anugrahaḥ
 10430381 bālā vayaṁ tulya-balaiḥ krīḍisyāmo yathocitam
 10430383 bhaven niyuddham mādharmaḥ spr̥ṣen malla-sabhā-sadaḥ
 10430390 cāñūra uvāca
 10430391 na bālo na kiśoras tvaṁ balaś ca balināṁ varaḥ
 10430393 līlayebho hato yena sahasra-dvipa-sattva-bhṛt
 10430401 tasmād bhavadbhyāṁ balibhir yoddhavyaṁ nānayo 'tra vai
 10430403 mayi vikrama vārṣṇeya balena saha muṣṭikaḥ
 10440010 śrī-śuka uvāca
 10440011 evaṁ carcita-saṅkalpo bhagavān madhusūdanaḥ
 10440013 āsādātha cañūraṁ muṣṭikaṁ rohiṇī-sutaḥ
 10440021 hastābhyāṁ hastayor baddhvā padbhyāṁ eva ca pādayoḥ
 10440023 vicakarṣatur anyonyaṁ prasahya vijigīṣayā
 10440031 aratnī dve aratnibhyāṁ jānubhyāṁ caiva jānunī
 10440033 śiraḥ śirṣṇorasoras tāv anyonyam abhijaghnatuḥ
 10440041 paribhrāmaṇa-vikṣepa-parirambhāvapātanaḥ
 10440043 utsarpaṇāpasarpaṇaiś cānyonyaṁ pratyarundhatām
 10440051 utthāpanair unnayanaiś cālanaiḥ sthāpanair api
 10440053 parasparaṁ jigīṣantāv apacakratur ātmanaḥ
 10440061 tad balābalavad yuddham sametaḥ sarva-yoṣitaḥ
 10440063 ūcuḥ parasparaṁ rājan sānukampā varūthaśaḥ
 10440071 mahān ayam batādharma eṣāṁ rāja-sabhā-sadām
 10440073 ye balābalavad yuddham rājño 'nvicchanti paśyataḥ
 10440081 kva vajra-sāra-sarvāṅgau mallau śailendra-sannibhau
 10440083 kva cāti-sukumārāṅgau kiśorau nāpta-yauvanau
 10440091 dharma-vyatikramo hy asya samājasya dhruvaṁ bhavet
 10440093 yatrādharmaḥ samuttiṣṭhen na stheyaṁ tatra karhicit
 10440101 na sabhāṁ praviśet prājñāḥ sabhya-doṣān anusmaran
 10440103 abruvan vibruvan ajño naraḥ kilbiṣam āsnute
 10440111 valgataḥ śatrum abhitaḥ kṛṣṇasya vadanāmbujam
 10440113 vīkṣyatām śrama-vāry-uptaṁ padma-kośam ivāmbubhiḥ
 10440121 kim na paśyata rāmasya mukham ātāmra-locanam
 10440123 muṣṭikaṁ prati sāmraṣaṁ hāsa-samrambha-śobhitam
 10440131 puṇyā bata vraja-bhuvo yad ayam nr-linga
 10440132 gūḍhaḥ purāṇa-puruṣo vana-citra-mālyaḥ
 10440133 gāḥ pālayan saha-balaḥ kvaṇayamś ca veṇuṁ
 10440134 vikrīdayāñcati giritra-ramārcitāṅghriḥ
 10440141 gopyas tapāḥ kim acarān yad amuṣya rūpaṁ
 10440142 lāvanya-sāram asamordhvam ananya-siddham
 10440143 ḍṛgbhiḥ pibanty anusavābhinavaṁ durāpam
 10440144 ekānta-dhāma yaśasaḥ śrīya aiśvarasya
 10440151 yā dohane 'vahanane mathanopalepa preṅkenkhanārbha-ruditokṣaṇa-mārjanādu

10440153 gāyanti cainam anurakta-dhiyo 'śru-kaṅthyo dhanyā vraja-striya urukrama-citta-yānāḥ
10440161 prātar vrajād vrajata āviśataś ca sāyam
10440162 gobhiḥ samam kvaṇayato 'sya niśamya veṇum
10440163 nirgamyā tūrṇam abalāḥ pathi bhūri-puṇyāḥ
10440164 paśyanti sa-smita-mukhaṁ sa-dayāvalokam
10440171 evaṁ prabhāsamāṇāsu strīṣu yogeśvaro hariḥ
10440173 śatrum hantum manaś cakre bhagavān bharatarṣabha
10440181 sa-bhayāḥ strī-giraḥ śrutvā putra-sneha-śucāturau
10440183 pitarāv anvatapyetām putrayor abudhau balam
10440191 tais tair niyuddha-vidhibhir vividhair acyutetarau
10440193 yuyudhāte yathānyonyam tathaiva bala-muṣṭikau
10440201 bhagavad-gātra-niṣpātair vajra-nīṣpeṣa-niṣṭhuraiḥ
10440203 cāṇūro bhajyamānāṅgo muhur glānim avāpa ha
10440211 sa śyena-vega utpatya muṣṭī-kṛtya karāv ubhau
10440213 bhagavantam vāsudevam kruddho vakṣasy abādḥata
10440221 nācalat tat-prahāreṇa mālāhata iva dvipaḥ
10440223 bāhvor nigṛhya cāṇūram bahuśo bhrāmayan hariḥ
10440231 bhū-prṣṭhe pothayām āsa tarasā kṣīṇa jīvitam
10440233 visrastākālpa-keśa-srag indra-dhvaja ivāpatat
10440241 tathaiva muṣṭikaḥ pūrvam sva-muṣṭyābhihatena vai
10440243 balabhadreṇa balinā talenābhihato bhr̥śam
10440251 pravepitaḥ sa rudhiram udvaman mukhato 'rditaḥ
10440253 vyaśuḥ papātorvy-upasthe vātāhata ivānghripaḥ
10440261 tataḥ kūṭam anuprāptam rāmaḥ praharatām varaḥ
10440263 avadhīl līlayā rājan sāvajñam vāma-muṣṭinā
10440271 tarhy eva hi śalaḥ kṛṣṇa-prapadāhata-śīrṣakaḥ
10440273 dvidhā vidīrṇas tośalaka ubhāv api nipetatuḥ
10440281 cāṇūre muṣṭike kūṭe śale tośalake hate
10440283 śeṣāḥ pradudruvur mallāḥ sarve prāṇa-parīpsavaḥ
10440291 gopān vayasān ākṛṣya taiḥ saṁsr̥jya vijahratuḥ
10440293 vādyamāneṣu tūryeṣu valgantau ruta-nūpurau
10440301 janāḥ prajahr̥ṣuḥ sarve karmaṇā rāma-kṛṣṇayoḥ
10440303 ṛte kaṁsam vipra-mukhyaḥ sādḥavaḥ sādhu sādhu iti
10440311 hateṣu malla-varyeṣu vidruteṣu ca bhoja-rāt
10440313 nyavārayat sva-tūryāṇi vākyaṁ cedam uvāca ha
10440321 niḥsārayata durvṛttau vasudevātmaḥ purāt
10440323 dhanam harata gopānām nandam badhnīta durmatim
10440331 vasudevas tu durmedhā hanyatām āśv asattamaḥ
10440333 ugrasenah pitā cāpi sānugaḥ para-pakṣa-gaḥ
10440341 evaṁ vikatthamāne vai kaṁse prakupito 'vyayaḥ
10440343 laghimnotpatya tarasā mañcam uttuṅgam āruhat
10440351 tam āviśantam ālokyā mṛtyum ātmana āsanāt
10440353 manasvī sahasotthāya jagṛhe so 'si-carmaṇī
10440361 tam khadga-pāṇim vicarantam āśu śyenaṁ yathā dakṣiṇa-savyam ambare
10440363 samagrahīd durviśahogra-tejā yathoragam tārksya-sutaḥ prasahya
10440371 pragṛhya keśeṣu calat-kirītam nipātya raṅgopari tuṅga-mañcāt
10440373 tasyopariṣṭāt svayam abja-nābhaḥ papāta viśvāśraya ātma-tantraḥ
10440381 tam samparetam vicakarṣa bhūmau harir yathebham jagato vipaśyataḥ
10440383 hā heti śabdaḥ su-mahāms tadābhūd udīritaḥ sarva-janair narendra
10440391 sa nityadodvigna-dhiyā tam īśvaram pibann adan vā vicaran svapan śvasan
10440393 dadarśa cakrāyudham agrato yatas tad eva rūpam duravāpam āpa
10440401 tasyānujā bhrātaro 'ṣṭau kaṅka-nyagrodhakādayaḥ
10440403 abhyadhāvann ati-kruddhā bhrātur nirveśa-kāriṇaḥ
10440411 tathāti-rabhasāms tāms tu saṁyattān rohiṇī-sutaḥ
10440413 ahan parigham udyamya paśūn iva mṛgādhipaḥ
10440421 nedur dundubhayo vyomni brahmeśādyā vibhūtayaḥ
10440423 puṣpaiḥ kirantas tam prītāḥ śaśamsur nanṛtuḥ striyaḥ
10440431 teṣām striyo mahā-rāja suhr̥n-maraṇa-duḥkhitāḥ
10440433 tatrābhīyur vinighnantyaḥ śīrṣāṅy āśru-vilocanāḥ
10440441 śayānān vīra-śayāyām patīn āliṅgya śocatīḥ
10440443 vilepuḥ su-svaram nāryo visṛjantyo muhuḥ śucaḥ
10440451 hā nātha priya dharma-jña karuṇānātha-vatsala
10440453 tvayā hatena nihataḥ vyaṁ te sa-gr̥ha-prajāḥ
10440461 tvayā virahitā patyā purīyam puruṣarṣabha
10440463 na śobhate vyaṁ iva nivṛttotsava-maṅgalā

10440471 anāgasām tvaṁ bhūtānām kṛtavān droham ulbaṇam
10440473 tenemām bho daśām nīto bhūta-dhruk ko labheta śam
10440481 sarveṣām iha bhūtānām eṣa hi prabhavāpyayaḥ
10440483 goptā ca tad-avadhyāyī na kvacit sukham edhate
10440490 śrī-śuka uvāca
10440491 rāja-yoṣita āśvāsya bhagavāml loka-bhāvanah
10440493 yām āhur laukikīm samsthām hatānām samakārayat
10440501 mātaram pitarām caiva mocayitvātha bandhanāt
10440503 kṛṣṇa-rāmau vavandāte śirasā spr̥ṣya pādayoḥ
10440511 devakī vasudevaś ca vijñāya jagad-īśvarau
10440513 kṛta-samvandanau putrau sasvajāte na śaṅkitau
10450010 śrī-śuka uvāca
10450011 pitarāv upalabdhārthau viditvā puruṣottamaḥ
10450013 mā bhūd iti nijām māyām tatāna jana-mohinīm
10450021 uvāca pitarāv etya sāgrajaḥ sātvanarṣabhaḥ
10450023 praśrayāvanataḥ prīṇann amba tāteti sādaram
10450031 nāsmatto yuvayos tāta nityotkanṭhitayor api
10450033 bālya-paugaṇḍa-kaiśorāḥ putrābhyām abhavan kvacit
10450041 na labdho daiva-hatayor vāso nau bhavad-antike
10450043 yām bālāḥ pitṛ-geha-sthā vindante lālitā mudam
10450051 sarvārtha-sambhavo deho janitaḥ poṣito yataḥ
10450053 na tayor yāti nirveśam pitror martyaḥ śatāyuṣā
10450061 yas tayor ātmajaḥ kalpa ātmanā ca dhanena ca
10450063 vṛttim na dadyāt tam pretya sva-māmsam khādayanti hi
10450071 mātaram pitarām vṛddham bhāryām sādhvīm sutam śīsum
10450073 gurum vipram prapannaṁ ca kalpo 'bibhrac chvasan-mṛtaḥ
10450081 tan nāv akalpayoḥ kamsān nityam udvigna-cetasoḥ
10450083 mogham ete vyatikrāntā divasā vām anarcatoḥ
10450091 tat kṣantum arhathas tāta mātara nau para-tantrayoḥ
10450093 akurvator vām śuśrūṣām kliṣṭayor durhr̥dā bhr̥śam
10450100 śrī-śuka uvāca
10450101 iti māyā-manuṣyasya harer viśvātmano girā
10450103 mohitāv ankaṁ āropya pariṣvajyāpatur mudam
10450111 siñcantāv asru-dhārābhiḥ sneha-pāśena cāvṛtau
10450113 na kiñcid ūcatū rājan bāṣpa-kaṅṭhau vimohitau
10450121 evam āśvāsya pitarau bhagavān devakī-sutaḥ
10450123 mātāmahaṁ tūgrasenaṁ yadūnām akaron nṛpam
10450131 āha cāsmān mahā-rāja prajāś cājñaptum arhasi
10450133 yayāti-śāpād yadubhir nāsitavyam nṛpāsane
10450141 mayi bhr̥tya upāsīne bhavato vibudhādayaḥ
10450143 balim haranty avanatāḥ kim utānye narādhipāḥ
10450151 sarvān svān jñati-sambandhān digbhyaḥ kamsa-bhayākulān
10450153 yadu-vṛṣṇy-andhaka-madhu dāśārha-kukurādikān
10450161 sabhājitan samāśvāsya videśāvāsa-karśitan
10450163 nyavāsayat sva-geheṣu vittaiḥ santarpya viśva-kṛt
10450171 kṛṣṇa-saṅkarṣaṇa-bhujair guptā labdha-manorathāḥ
10450173 gr̥heṣu remire siddhāḥ kṛṣṇa-rāma-gata-jvarāḥ
10450181 vīkṣanto 'har ahaḥ prītā mukunda-vadanāmbujam
10450183 nityam pramuditam śrīmat sa-daya-smita-vīkṣaṇam
10450191 tatra pravayaso 'py āsan yuvāno 'ti-balaujasaḥ
10450193 pibanto 'kṣair mukundasya mukhāmbuja-sudhām muhuḥ
10450201 atha nandam samasādya bhagavān devakī-sutaḥ
10450203 saṅkarṣaṇaś ca rājendra pariṣvajyedam ūcatuḥ
10450211 pitar yuvābhyām snigdhabhyām poṣitau lālitau bhr̥śam
10450213 pitror abhyadhikā prītir ātmajeṣv ātmano 'pi hi
10450221 sa pitā sā ca janānī yau puṣṇītām sva-putra-vat
10450223 śīśūn bandhubhir utsr̥ṣṭān akalpaiḥ poṣa-rakṣaṇe
10450231 yāta yūyam vrajamn tāta vayam ca sneha-duḥkhitān
10450233 jñātīn vo draṣṭum eṣyāmo vidhāya suhr̥dām sukham
10450241 evam sātvaṣya bhagavān nandam sa-vrajam acyutaḥ
10450243 vāso-'laṅkāra-kupyādyair arhayām āsa sādaram
10450251 ity uktas tau pariṣvajya nandaḥ praṇaya-vihvalaḥ
10450253 pūrayann asrubhir netre saha gopair vrajam yayau
10450261 atha śūra-suto rājan putrayoḥ samakārayat
10450263 purodhasā brāhmaṇaiś ca yathāvad dvija-saṁskṛtim

10450271 tebhyo 'dād dakṣiṇā gāvo rukma-mālāḥ sv-alāṅkṛtāḥ
10450273 sv-alāṅkṛtebhyaḥ sampūjya sa-vatsāḥ kṣauma-mālinīḥ
10450281 yāḥ kṛṣṇa-rāma-janmarkṣe mano-dattā mahā-matiḥ
10450283 tāś cādadād anusmṛtya kaṁsenādharmato hṛtāḥ
10450291 tataś ca labdha-saṁskārau dvijatvaṁ prāpya su-vratau
10450293 gargād yadu-kulācāryād gāyatram vratam āsthitau
10450301 prabhavau sarva-vidyānām sarva-jñau jagad-īśvarau
10450303 nānya-siddhāmalaṁ jñānaṁ gūhamānau narehitaiḥ
10450311 atho guru-kule vāsam icchantāv upajagmatuḥ
10450313 kāśyam sādīpanīm nāma hy avanti-pura-vāsinam
10450321 yathopasādyā tau dāntau gurau vṛttim aninditām
10450323 grāhayantāv upetau sma bhaktyā devam ivādṛtau
10450331 tayor dvija-varas tuṣṭāḥ śuddha-bhāvānuvṛttibhiḥ
10450333 provāca vedān akhilān saṅgopaniṣado guruḥ
10450341 sa-rahasyam dhanur-vedaṁ dharmān nyāya-pathāms tathā
10450343 tathā cānvīkṣikīm vidyām rāja-nītim ca ṣaḍ-vidhām
10450351 sarvaṁ nara-vara-śreṣṭhau sarva-vidyā-pravartakau
10450353 sakṛn nigada-mātreṇa tau sañjagrḥatur nṛpa
10450361 aho-rātraiś catuḥ-ṣaṣṭyā saṁyattau tāvatīḥ kalāḥ
10450363 guru-dakṣiṇayācāryam chandayām āsatur nṛpa
10450371 dvijas tayos tam mahimānam adbhutam
10450372 saṁlokṣya rājann ati-mānusīm matim
10450373 sammantrya patnyā sa mahārṇave mṛtam
10450374 bālaṁ prabhāse varayām babhūva ha
10450381 tethety athāruhya mahā-rathau ratham
10450382 prabhāsam āsādyā duranta-vikramau
10450383 velām upavrajya niṣīdatuḥ kṣanam
10450384 sindhur veditvārhanam āharat tayoḥ
10450391 tam āha bhagavān āśu guru-putraḥ pradīyatām
10450393 yo 'sāv iha tvayā grasto bālako mahatormiṇā
10450400 śrī-samudra uvāca
10450401 na cāhārṣam ahaṁ deva daityaḥ pañcajano mahān
10450403 antar-jala-carāḥ kṛṣṇa śaṅkha-rūpa-dharo 'surāḥ
10450411 āste tenāhrto nūnaṁ tac chrutvā satvaram prabhuḥ
10450413 jalam āviśya tam hatvā nāpaśyad udare 'rbhakam
10450421 tad-aṅga-prabhavam śaṅkham ādāya ratham āgamat
10450423 tataḥ saṁyamanīm nāma yamasya dayitām purīm
10450431 gatvā janārdanaḥ śaṅkham pradadhmau sa-halāyudhaḥ
10450432 śaṅkha-nirhrādam ākarṇya prajā-saṁyamano yamaḥ
10450441 tayoḥ saparyām mahatīm cakre bhakty-upabrṁhitām
10450443 uvācāvanataḥ kṛṣṇam sarva-bhūtāśayālayam
10450445 līlā-manuṣyayor viṣṇo yuvayoḥ karavāma kim
10450450 śrī-bhagavān uvāca
10450451 guru-putram ihānītam nija-karma-nibandhanam
10450453 ānayasva mahā-rāja mac-chāsana-puraskṛtaḥ
10450461 tatheti tenopānītam guru-putram yadūttamau
10450463 dattvā sva-gurave bhūyo vṛṇīṣveti tam ūcatuḥ
10450470 śrī-gurur uvāca
10450471 samyak sampādito vatsa bhavadbhyām guru-niṣkrayaḥ
10450473 ko nu yuṣmad-vidha-guroḥ kāmānām avaśiṣyate
10450481 gacchataṁ sva-grhām vīrau kīrtir vām astu pāvanī
10450483 chandāmsy ayāta-yāmāni bhavantv iha paratra ca
10450491 guruṇaivam anujñātau rathenānila-rāmhasā
10450493 āyātau sva-puram tāta parjanya-ninadena vai
10450501 samanandan prajāḥ sarvā dṛṣṭvā rāma-janārdanau
10450503 apaśyantyo bahv ahāni naṣṭa-labdha-dhanā iva
10460010 śrī-śuka uvāca
10460011 vṛṣṇīnām pravaro mantrī kṛṣṇasya dayitaḥ sakhā
10460013 śiṣyo bṛhaspateḥ sāksād uddhavo buddhi-sattamaḥ
10460021 tam āha bhagavān preṣṭham bhaktam ekāntinam kvacit
10460023 grhītvā pāninā pānim prapannārti-haro hariḥ
10460031 gacchoddhava vrajam saumya pitror nau prītim āvaha
10460033 gopīnām mad-viyogādhiṁ mat-sandేశair vimocaya
10460041 tā man-manaskā trṣṭ-prāṇā mad-arthe tyakta-daihiḥ
10460043 mām eva dayitam preṣṭham ātmānam manasā gatāḥ

10460045 ye tyakta-loka-dharmās ca mad-arthe tān bibharmy aham
10460051 mayi tāḥ preyasām preṣṭhe dūra-sṭhe gokula-striyaḥ
10460053 smarantyo 'nga vimuhyanti virahautkaṅṭhya-vihvalāḥ
10460061 dhārayanty ati-kṛcchreṇa prāyaḥ prāṇān kathañcana
10460063 pratyāgamana-sandeśair ballavyo me mad-ātmikāḥ
10460070 śrī-śuka uvāca
10460071 ity ukta uddhavo rājan sandeśam bhartur ādṛtaḥ
10460073 ādāya ratham āruhya prayayau nanda-gokulam
10460081 prāpto nanda-vrajam śrīmān nimlocati vibhāvasau
10460083 channa-yānaḥ praviśatām paśūnām khura-reṇubhiḥ
10460091 vāsītārthe 'bhīyudhyadbhir nāditaṁ śuśmibhir vṛṣaiḥ
10460093 dhāvantiḥ ca vāsrābhir udho-bhāraiḥ sva-vatsakān
10460101 itas tato vilāṅghadbhir go-vatsair maṇḍitaṁ sitaiḥ
10460103 go-doha-śabdābhiravam veṇūnām niḥsvanena ca
10460111 gāyantībhiḥ ca karmāṇi śubhāni bala-kṛṣṇayoḥ
10460113 sv-alāṅkṛtābhir gopībhir gopaiś ca su-virājitam
10460121 agny-arkātithi-go-vipra-pitṛ-devārcanānvitaiḥ
10460123 dhūpa-dīpaiś ca mālyaiś ca gopāvāsair mano-ramam
10460131 sarvataḥ puṣpita-vanam dvijāli-kula-nāditaṁ
10460133 haṁsa-kāraṇḍavākīrṇaiḥ padma-ṣaṇḍaiś ca maṇḍitaṁ
10460141 tam āgataṁ samāgamya kṛṣṇasyānucaram priyam
10460143 nandaḥ prītaḥ pariṣvajya vāsudeva-dhiyārcayat
10460151 bhojitaṁ paramānena samviṣṭam kaśīpau sukham
10460153 gata-śramaṁ paryapṛcchat pāda-samvāhanādibhiḥ
10460161 kaccid aṅga mahā-bhāga sakhā naḥ śūra-nandanāḥ
10460163 āste kuśaly apatyādyair yukto muktaḥ suhr̥d-vrataḥ
10460171 diṣṭyā kaṁso hataḥ pāpaḥ sānugaḥ svena pāpmanā
10460173 sādḥnām dharmā-śīlānām yadūnām dveṣṭi yaḥ sadā
10460181 api smarati naḥ kṛṣṇo mātaram suhr̥daḥ sakhīn
10460183 gopān vrajam cātma-nātham gāvo vṛndāvanam girim
10460191 apy āyāsyati govindaḥ sva-janān sakṛd īkṣitam
10460193 tarhi drakṣyāma tad-vaktram su-nasam su-smitekṣaṇam
10460201 dāvāgner vāta-varṣāc ca vṛṣa-sarpāc ca rakṣitāḥ
10460203 duratyayebhyo mṛtyubhyaḥ kṛṣṇena su-mahātmanā
10460211 smarataṁ kṛṣṇa-vīryāṇi līlāpāṅga-nirīkṣitam
10460213 hasitaṁ bhāṣitaṁ cāṅga sarvā naḥ śīthilāḥ kriyāḥ
10460221 saric-chaila-vanoddeśān mukunda-pada-bhūṣitaṁ
10460223 ākrīḍān īkṣyamāṇānām mano yāti tad-ātmatām
10460231 manye kṛṣṇam ca rāmam ca prāptāv iha surottamau
10460233 surāṇām mahad-arthāya gargasya vacanam yathā
10460241 kaṁsam nāgāyuta-prāṇam mallau gaja-patim yathā
10460243 avadhiṣṭām līlayaiva paśūn iva mṛgādhipaḥ
10460251 tāla-trayam mahā-sāram dhanur yaṣṭim ivebha-rāṭ
10460253 babhañjaikena hastena saptāham adadhād girim
10460261 pralambo dhenuko 'riṣṭas tṛṇāvarto bakādayaḥ
10460263 daityāḥ surāsura-jito hatā yeneha līlayā
10460270 śrī-śuka uvāca
10460271 iti saṁsmṛtya saṁsmṛtya nandaḥ kṛṣṇānurakta-dhīḥ
10460273 aty-utkaṅṭho 'bhavat tūṣṇīm prema-prasara-vihvalaḥ
10460281 yaśodā varṇyamānāni putrasya caritāni ca
10460283 śṛṇvanty aśrūṇy avāsrākṣīt sneha-snuta-payodharā
10460291 taylor ittham bhagavati kṛṣṇe nanda-yaśodayoḥ
10460293 vīkṣyānurāgam paramam nandam āhoddhavo mudā
10460300 śrī-uddhava uvāca
10460301 yuvām ślāghyatamau nūnam dehinām iha māna-da
10460303 nārāyaṇe 'khila-gurau yat kṛtā matir īdṛṣī
10460311 etau hi viśvasya ca bīja-yonī rāmo mukundaḥ puruṣaḥ pradhānam
10460313 anvīya bhūteṣu vilakṣaṇasya jñānasya ceśāta imau purāṇau
10460321 yasmin janāḥ prāṇa-viyoga-kāle kṣanam samāveśya mano 'viśuddham
10460323 nirhr̥tya karmāśayam āsu yāti parām gatim brahma-mayo 'rka-varṇaḥ
10460331 tasmin bhavantāv akhilātma-hetau nārāyaṇe kāraṇa-martya-mūrtau
10460333 bhavam vidhattām nitarām mahātman kim vāvaśiṣṭam yuvayoḥ su-kṛtyam
10460341 āgamiṣyaty adīrghēṇa kālena vrajam acyutaḥ
10460343 priyam vidhāsyate pitror bhagavān sātvatām patih
10460351 hatvā kaṁsam raṅga-madhye pratīpam sarva-sātvatām

10460353 yad āha vaḥ samāgatya kṛṣṇaḥ satyaṁ karoti tat
10460361 mā khidyatam mahā-bhāgau drakṣyathaḥ kṛṣṇam antike
10460363 antar hr̥di sa bhūtānām āste jyotir ivaidhasi
10460371 na hy asyāsti priyaḥ kaścin nāpriyo vāsty amāninaḥ
10460373 nottamo nādhamo vāpi sa-mānasyāsamo 'pi vā
10460381 na mātā na pitā tasya na bhāryā na sutādayaḥ
10460383 nātmīyo na paraś cāpi na deho janma eva ca
10460391 na cāsya karma vā loke sad-asan-miśra-yoniṣu
10460393 kr̥ḍārtham so 'pi sādḥūnām paritrāṇāya kalpate
10460401 sattvaṁ rajas tama iti bhajate nirguṇo guṇān
10460403 kr̥ḍann atīto 'pi guṇaiḥ sr̥jaty avan hantya ajaḥ
10460411 yathā bhramarikā-dṛṣṭyā bhrāmyatīva mahīyate
10460413 citte kartari tatrātmā kartevāham-dhiyā smṛtaḥ
10460421 yuvayor eva naivāyam ātmajo bhagavān hariḥ
10460423 sarveṣām ātmajo hy ātmā pitā mātā sa īśvaraḥ
10460431 dṛṣṭam śrutam bhūta-bhavad-bhaviṣyat
10460432 sthāsnuś cariṣṇur mahad alpakaṁ ca
10460433 vinācyutād vastu tarām na vācyam
10460434 sa eva sarvaṁ paramātma-bhūtaḥ
10460441 evam̐ niśā sā bruvator vyatītā nandasya kṛṣṇānucarasya rājan
10460443 gopyaḥ samutthāya nirūpya dīpān vāstūn samabhyarcya daudhīny amanthun
10460451 tā dīpa-dīptair mañibhir virejū rajjūr vikarṣad-bhuja-kañkaṇa-srajah
10460453 calan-nitamba-stana-hāra-kuṇḍala-tviṣat-kapolāruṇa-kuṅkumānanāḥ
10460461 udgāyatīnām aravinda-locanam̐ vrajāṅganānām̐ divam̐ aspr̥ṣad dhvaniḥ
10460463 dadhnaś ca nirmanthana-śabda-miśrito nirasyate yena diśām amaṅgalam
10460471 bhagavaty udite sūrye nanda-dvāri vrajaukasah
10460473 dṛṣṭvā ratham̐ śātakaumbham̐ kasyāyam̐ iti cābruvan
10460481 akrūra āgataḥ kim̐ vā yaḥ kaṁsasyārtha-sādḥakaḥ
10460483 yena nīto madhu-purīm̐ kṛṣṇaḥ kamala-locanaḥ
10460491 kim̐ sādḥayiṣyaty asmābhir bhartuḥ pr̥tasya niṣkr̥tim̐
10460493 tataḥ str̥iṇām̐ vadantīnām̐ uddhavo 'gāt kṛtāhnikah
10470010 śrī-śuka uvāca
10470011 tam̐ vīksya kṛṣṇānucaram̐ vraja-striyaḥ
10470012 pralamba-bāhūm̐ nava-kañja-locanam̐
10470013 pītābaram̐ puṣkara-mālinam̐ lasan-
10470014 mukhāravindam̐ parimr̥ṣṭa-kuṇḍalam̐
10470021 su-vismitāḥ ko 'yam̐ apīvyā-darśanaḥ
10470022 kutaś ca kasyācyuta-veṣa-bhūṣanaḥ
10470023 iti sma sarvāḥ parivavrur utsukās
10470024 tam̐ uttamaḥ-śloka-padāmbujāśrayam̐
10470031 tam̐ praśrayeṇāvanatāḥ su-sat-kṛtam̐ sa-vr̥ḍa-hāsekṣaṇa-sūnṛtādibhiḥ
10470033 rahasy apr̥cchann upaviṣṭam̐ āsane vijñāya sandeśa-haram̐ ramā-pateḥ
10470041 jānīmas tvām̐ yadu-pateḥ pārṣadam̐ samupāgatam̐
10470043 bhartreha preṣitaḥ pitror bhavān priya-cikīrṣayā
10470051 anyathā go-vraje tasya smarāṇīyam̐ na cakṣmahe
10470053 snehānubandho bandhūnām̐ muner api su-dustyajah
10470061 anyeṣv artha-kṛtā maitrī yāvad-artha-vidambanam̐
10470063 pumbhiḥ str̥iṣu kṛtā yadvat sumanaḥsv iva ṣaṭpadaiḥ
10470071 niḥsvam̐ tyajanti gaṇikā akalpaṁ nr̥patim̐ prajāḥ
10470073 adhīta-vidyā ācāryam̐ ṛtviḥjo datta-dakṣiṇam̐
10470081 khagā vīta-phalam̐ vṛkṣam̐ bhuktvā cātithayo gṛham̐
10470083 dagdham̐ mrgās tathāraṇyam̐ jārā bhuktvā ratām̐ striyam̐
10470091 iti gopyo hi govinde gata-vāk-kāya-mānasāḥ
10470093 kṛṣṇa-dūte samāyāte uddhave tyakta-laukikāḥ
10470101 gāyantyāḥ prīya-karmāṇi rudantyaś ca gata-hriyaḥ
10470103 tasya saṁsmṛtya saṁsmṛtya yāni kaiśora-bālyayoḥ
10470111 kācin madhukaram̐ dṛṣṭvā dhyāyantī kṛṣṇa-saṅgamam̐
10470113 priya-prasthāpitaṁ dūtam̐ kalpayitvedam̐ abravīt
10470120 gopy uvāca
10470121 madhupa kitava-bandho mā spr̥ṣaṅghrim̐ sapatnyāḥ
10470122 kuca-vilulita-mālā-kuṅkuma-śmaśrubhir naḥ
10470123 vahatu madhu-patis tan-māninīnām̐ prasādam̐
10470124 yadu-sadasi vidambyam̐ yasya dūtas tvam̐ īdr̥k
10470131 sakṛd adhara-sudhām̐ svām̐ mohinīm̐ pāyayitvā
10470132 sumanasa iva sadyas tatyaje 'smān bhavādr̥k

10470133 paricarati katham tat-pāda-padmaṃ nu padmā
10470134 hy api bata hr̥ta-cetā hy uttamaḥ-śloka-jalpaiḥ
10470141 kim iha bahu ṣaḍ-aṅghre gāyasi tvaṃ yadūnām
10470142 adhipatim agr̥hānām agrato naḥ purānam
10470143 vijaya-sakha-sakhīnām gīyatām tat-prasaṅgaḥ
10470144 kṣapita-kuca-rujas te kalpayantīṣṭam iṣṭāḥ
10470151 divi bhuvi ca rasāyām kāḥ striyas tad-durāpāḥ
10470152 kapāṭa-rucira-hāsa-bhrū-vijṛmbhasya yāḥ syuḥ
10470153 caraṇa-raja upāste yasya bhūtir vyaṃ kā
10470154 api ca kr̥paṇa-pakṣe hy uttamaḥ-śloka-śabdaḥ
10470161 visrja śirasi pādam vedmy ahaṃ cātu-kārair
10470162 anunaya-viduṣas te 'bhyetya dautyair mukundāt
10470163 sva-kr̥ta iha viṣṣṭāpatya-paty-anya-lokā
10470164 vyaṣṛjad akṛta-cetāḥ kim nu sandheyam asmin
10470171 mṛgayur iva kapīndram vivyadhe lubdha-dharmā
10470172 striyam akṛta virūpām strī-jitaḥ kāma-yānām
10470173 balim api balim attvāveṣṭayad dhvānkṣa-vad yas
10470174 tad alam asita-sakhyair dustyajas tat-kathārthaḥ
10470181 yad-anucarita-līlā-karṇa-pīyūṣa-vipruṭ-
10470182 sakṛd-adana-vidhūta-dvandva-dharmā vinaṣṭāḥ
10470183 sapadi gr̥ha-kuṭumbaṃ dīnam utsṛjya dīnā
10470184 bahava iha vihaṅgā bhikṣu-caryām caranti
10470191 vyaṃ ṛtam iva jihma-vyāhṛtam śraddadhānāḥ
10470192 kulika-rutam ivājñāḥ kṛṣṇa-vadhvo hariṇyaḥ
10470193 dadṛsur asakṛd etat tan-nakha-sparśa-tīvra
10470194 smara-ruja upamantrin bhāṇyatām anya-vārtā
10470201 priya-sakha punar āgāḥ preyasā preṣitaḥ kim
10470202 varaya kim anurundhe mānanīyo 'si me 'ṅga
10470203 nayasi katham ihāsmān dustyaja-dvandva-pārśvam
10470204 satatam urasi saumya śrīr vadhūḥ sākam āste
10470211 api bata madhu-puryām ārya-putro 'dhunāste
10470212 smarati sa piṭṛ-gehān saumya bandhūṃś ca gopān
10470213 kvacid api sa kathā naḥ kiṅkarīnām gr̥ṇīte
10470214 bhujam aguru-sugandham mūrdhny adhāsyat kadā nu
10470220 śrī-śuka uvāca
10470221 athoddhavo nīsamyaivam kṛṣṇa-darśana-lālasāḥ
10470223 sāntvayan priya-sandeśair gopīr idam abhāṣata
10470230 śrī-uddhava uvāca
10470231 aho yūyam sma pūrṇārthā bhavatyo loka-pūjitāḥ
10470233 vāsudeve bhagavati yāsām ity arpitam manaḥ
10470241 dāna-vrata-tapo-homa japa-svādhyāya-samyamaiḥ
10470243 śreyobhir vividhaiś cānyaiḥ kṛṣṇe bhaktir hi sādhyate
10470251 bhagavaty uttamaḥ-śloke bhavatībhir anuttamā
10470253 bhaktiḥ pravartitā diṣṭyā munīnām api durlabhā
10470261 diṣṭyā putrān patīn dehān sva-janān bhavanāni ca
10470263 hitvāvṛṇīta yūyam yat kṛṣṇākhyaṃ puruṣam param
10470271 sarvātma-bhāvo 'dhikṛto bhavatīnām adhokṣaje
10470273 virahēṇa mahā-bhāgā mahān me 'nugrahaḥ kr̥taḥ
10470281 śrūyatām priya-sandeśo bhavatīnām sukhāvahaḥ
10470283 yam ādāyāgato bhadrā ahaṃ bhartū rahas-karaḥ
10470290 śrī-bhagavān uvāca
10470291 bhavatīnām viyogo me na hi sarvātmanā kvacit
10470293 yathā bhūtāni bhūteṣu kham vāyv-agnir jalam mahī
10470295 tathāham ca manaḥ-prāṇa-bhūtendriya-guṇāśrayaḥ
10470301 ātmany evātmanātmānam sṛje hanmy anupālaye
10470303 ātma-māyānubhāvena bhūtendriya-guṇātmanā
10470311 ātmā jñāna-mayaḥ śuddho vyatirikto 'guṇānvayaḥ
10470313 suṣupti-svapna-jāgradbhir māyā-vṛttibhir īyate
10470321 yenendriyārthān dhyāyeta mṛṣā svapna-vad utthitaḥ
10470323 tan nirundhyād indriyāni vinidraḥ pratyapadyata
10470331 etad-antaḥ samāmnāyo yogaḥ sāṅkhyam manīṣīnām
10470333 tyāgas tapo damaḥ satyam samudrāntā ivāpagāḥ
10470341 yat tv ahaṃ bhavatīnām vai dūre varte priyo dṛśām
10470343 manasaḥ sannikarṣārtham mad-anudhyāna-kāmyayā
10470351 yathā dūra-care preṣṭhe mana āviśya vartate

10470353 strīnām ca na tathā cetah sannikṛṣṭe 'kṣi-gocare
10470361 mayy āveśya manaḥ kṛtsnam vimuktāśeṣa-vṛtti yat
10470363 anusmarantyo mām nityam acirān mām upaiśyatha
10470371 yā mayā krīḍatā rātryām vane 'smin vraja āsthitāḥ
10470373 alabdha-rāsāḥ kalyāṇyo māpur mad-vīrya-cintayā
10470380 śrī-śuka uvāca
10470381 evam priyatamādiṣṭam ākarṇya vraja-yoṣitaḥ
10470383 tā ūcur uddhavam prītās tat-sandeshāgata-smṛtīḥ
10470390 gopya ūcuḥ
10470391 diṣṭyāhito hataḥ kaṁso yadūnām sānugo 'gha-kṛt
10470393 diṣṭyāptair labdha-sarvārthaiḥ kuśaly āste 'cyuto 'dhunā
10470401 kaccid gadāgrajaḥ saumya karoti pura-yoṣitām
10470403 prītim naḥ snigdha-savṛḍa-hāsodārekṣaṇārcitaḥ
10470411 katham rati-viśeṣa-jñāḥ priyaś ca pura-yoṣitām
10470413 nānubadhyeta tad-vākyair vibhramaiś cānubhājitaḥ
10470421 api smarati naḥ sādho govindaḥ prastute kvacit
10470423 goṣṭhi-madhye pura-strīnām grāmyāḥ svaira-kathāntare
10470431 tāḥ kim niśāḥ smarati yāsu tadā priyābhir
10470432 vṛndāvane kumuda-kunda-śaśāṅka-ramye
10470433 reme kvaṇac-caraṇa-nūpura-rāsa-goṣṭhyām
10470434 asmābhir iḍita-manojña-kathaḥ kadācit
10470441 apy eśyatīha dāśārhas taptāḥ sva-kṛtayā śucā
10470443 sañjīvayan nu no gātrair yathendro vanam ambudaiḥ
10470451 kasmāt kṛṣṇa ihāyāti prāpta-rājyo hatāhitaḥ
10470453 narendra-kanyā udvāhya prītaḥ sarva-suhrd-vṛtaḥ
10470461 kim asmābhir vanaukobhir anyābhir vā mahātmanaḥ
10470463 śrī-pater āpta-kāmasya kriyetārthaḥ kṛtātmanaḥ
10470471 param saukhyaṁ hi nairāśyaṁ svairiṇy apy āha piṅgalā
10470473 taj jānatīnām naḥ kṛṣṇe tathāpy āśā duratyayā
10470481 ka utsaheta santyaktum uttamaḥśloka-saṁvidam
10470483 anicchato 'pi yasya śrīr aṅgān na cyavate kvacit
10470491 saric-chaila-vanoddeśā gāvo veṇu-ravā ime
10470493 saṅkarṣaṇa-sahāyena kṛṣṇenācaritāḥ prabho
10470501 punaḥ punaḥ smārayanti nanda-gopa-sutaṁ bata
10470503 śrī-niketais tat-padakair vismartum naiva śaknumaḥ
10470511 gatyā lalitayodāra-hāsa-līlāvalokanaiḥ
10470513 mādhyā girā hr̥ta-dhiyaḥ katham taṁ vismarāma he
10470521 he nātha he ramā-nātha vraja-nāthārti-nāśana
10470523 magnam uddhara govinda gokulam vṛjinārṇavāt
10470530 śrī-śuka uvāca
10470531 tatas tāḥ kṛṣṇa-sandeshair vyapeta-viraha-jvarāḥ
10470533 uddhavam pūjayām cakrur jñātvātmānam adhokṣajam
10470541 uvāsa katicin māsān gopīnām vinudan śucaḥ
10470543 kṛṣṇa-līlā-kathām gāyan ramayām āsa gokulam
10470551 yāvanty ahāni nandasya vraje 'vātsīt sa uddhavaḥ
10470553 vrajaukasām kṣaṇa-prāyāṇy āsan kṛṣṇasya vārtayā
10470561 sarid-vana-giri-droṇīr vīkṣan kusumitān drumān
10470563 kṛṣṇam saṁsmārayan reme hari-dāso vrajaukasām
10470571 dṛṣṭvaivam-ādi gopīnām kṛṣṇāveśātma-viklavam
10470573 uddhavaḥ parama-prītas tā namasyann idaṁ jagau
10470581 etāḥ param tanu-bhr̥to bhuvi gopa-vadhvo
10470582 govinda eva nikhilātmani rūḍha-bhāvāḥ
10470583 vāñchanti yad bhava-bhiyo munayo vayam ca
10470584 kim brahma-janmabhir ananta-kathā-rasasya
10470591 kvemāḥ striyo vana-carīr vyabhicāra-duṣṭāḥ
10470592 kṛṣṇe kva caiśa paramātmani rūḍha-bhāvāḥ
10470593 nanv īśvaro 'nubhajato 'viduṣo 'pi sāksāc
10470594 chreyas tanoty agada-rāja ivopayuktaḥ
10470601 nāyam śriyo 'ṅga u nitānta-rateḥ prasādaḥ
10470602 svar-yoṣitām nalina-gandha-rucām kuto 'nyāḥ
10470603 rāsotsave 'sya bhujā-daṇḍa-grhīta-kaṇṭha-
10470604 labdhāśīṣām ya udagād vraja-vallabhīnām
10470611 āsām aho caraṇa-reṇu-juṣām aham syām
10470612 vṛndāvane kim api gulma-latauśadhīnām
10470613 yā dustyajam sva-janam ārya-patham ca hitvā

10470614 bhejur mukunda-padaṁ śrutibhir vimṛgyāṁ
 10470621 yā vai śriyārcitam ajādibhir āpta-kāmair
 10470622 yogeśvarair api yad ātmani rāsa-goṣṭhyāṁ
 10470623 kṛṣṇasya tad bhagavataḥ caraṇāravindāṁ
 10470624 nyastāṁ staneṣu vijahuḥ parirabhya tāpam
 10470631 vande nanda-vraja-strīṇāṁ pāda-reṇum abhikṣṇāśaḥ
 10470633 yāsāṁ hari-kathodgītāṁ punāti bhuvana-trayam
 10470640 śrī-śuka uvāca
 10470641 atha gopīr anujñāpya yaśodāṁ nandam eva ca
 10470643 gopān āmantrya dāsārho yāsyann āruruhe ratham
 10470651 taṁ nirgataṁ samāsādyā nānopāyana-pāṇayaḥ
 10470653 nandādayo 'nurāgeṇa prāvocann aśru-locanāḥ
 10470661 manaso vṛttayo naḥ syuḥ kṛṣṇa pādāmbujāśrayāḥ
 10470663 vāco 'bhidhāyinīr nāmnāṁ kāyas tat-prahvaṇādiṣu
 10470671 karmabhir bhrāmyamāṇānāṁ yatra kvāpīśvareccayā
 10470673 maṅgalācaritair dānai ratir naḥ kṛṣṇa īśvare
 10470681 evaṁ sabhājito gopaiḥ kṛṣṇa-bhaktyā narādhipa
 10470683 uddhavaḥ punar āgacchan mathurāṁ kṛṣṇa-pālitāṁ
 10470691 kṛṣṇāya praṇipatyāha bhakty-udrekaṁ vrajaukasāṁ
 10470693 vasudevāya rāmāya rājñe copāyanāny adāt
 10480010 śrī-śuka uvāca
 10480011 atha vijñāya bhagavān sarvātmā sarva-darśanaḥ
 10480013 sairandhryāḥ kāma-taptāyāḥ priyam icchan gṛham yayau
 10480021 mahārhopaskarair ādhyāṁ kāmopāyopabṛmhitam
 10480023 muktā-dāma-patākābhir vitāna-śayanāsanaiḥ
 10480025 dhūpaiḥ surabhibhir dīpaiḥ srag-gandhair api maṇḍitam
 10480031 gṛham tam āyāntam avekṣya sāsanāt sadyaḥ samutthāya hi jāta-sambhramā
 10480033 yathopasaṅgāmya sakhībhir acyutaṁ sabhājayāṁ āsa sad-āsanādibhiḥ
 10480041 tathoddhavaḥ sādhutayābhipūjito nyaśīdad urvyāṁ abhimṛśya cāsanam
 10480043 kṛṣṇo 'pi tūrṇaṁ śayanam mahā-dhanaṁ viveśa lokācaritāny anuvrataḥ
 10480051 sā majjanālepa-dukūla-bhūṣaṇa srag-gandha-tāmbūla-sudhāsavādibhiḥ
 10480053 prasādhitātmopasasāra mādhavam sa-vrīḍa-līlotsmita-vibhramekṣitaiḥ
 10480061 āhūya kāntāṁ nava-saṅgama-hriyā viśaṅkitāṁ kaṅkaṇa-bhūṣite kare
 10480063 pragṛhya śayyāṁ adhiveśya rāmāyā reme 'nulepārpaṇa-puṇya-leśayā
 10480071 sānāṅga-tapta-kucayor urasas tathākṣṇor
 10480072 jighranty ananta-caraṇena rujo mṛjantī
 10480073 dorbhyāṁ stanāntara-gataṁ parirabhya kāntam
 10480074 ānanda-mūrtim ajahād ati-dīrgha-tāpam
 10480081 saivam kaivalya-nātham taṁ prāpya duṣprāpyam īśvaram
 10480083 aṅga-rāgarpaṇenāho durbhagedam ayācata
 10480091 sahoṣyatāṁ iha preṣṭha dināni katicin mayā
 10480093 ramasva notsahe tyaktum saṅgam te 'mburuheḥkṣaṇa
 10480101 tasyai kāma-varam dattvā mānāyitvā ca māna-daḥ
 10480103 sahoddhavena sarveśaḥ sva-dhāmāgamad ṛddhimat
 10480111 durārdhyāṁ samārādhyā viṣṇum sarveśvareśvaram
 10480113 yo vṛṇīte mano-grāhyam asattvāt kumanīṣy asau
 10480121 akrūra-bhavanam kṛṣṇaḥ saha-rāmoddhavaḥ prabhuḥ
 10480123 kiñcic cikīrṣayan prāgād akrūra-prīya-kāmyayā
 10480131 sa tān nara-vara-śreṣṭhān ārād vīkṣya sva-bāndhavān
 10480133 pratyutthāya pramuditaḥ pariṣvajyābhinandya ca
 10480141 nanāma kṛṣṇam rāmam ca sa tair apy abhivāditaḥ
 10480143 pūjayāṁ āsa vidhi-vat kṛtāsana-parigrahān
 10480151 pādāvanejanīr āpo dhārayan śirasā nṛpa
 10480153 arhaṇenāmbarair divyair gandha-srag-bhūṣaṇottamaiḥ
 10480161 arcitvā śirasānamya pādāv aṅka-gatau mṛjan
 10480163 praśrayāvanato 'krūraḥ kṛṣṇa-rāmāv abhāṣata
 10480171 diṣṭyā pāpo hataḥ kamsaḥ sānugo vām idaṁ kulam
 10480173 bhavadbhyāṁ uddhṛtaṁ kṛcchrād durantāc ca samedhitam
 10480181 yuvāṁ pradhāna-puruṣau jagad-dhetū jagan-mayau
 10480183 bhavadbhyāṁ na vinā kiñcit param asti na cāparam
 10480191 ātma-sṛṣṭam idaṁ viśvam anvāviśya sva-śaktibhiḥ
 10480193 iyate bahudhā brahman śru ta-pratyakṣa-gocaram
 10480201 yathā hi bhūteṣu carācareṣu mahy-ādayo yoniṣu bhānti nānā
 10480203 evaṁ bhavān kevala ātma-yoniṣv ātmātma-tantro bahudhā vibhāti
 10480211 srjasy atho lumpasi pāsi viśvam rajas-tamaḥ-sattva-guṇaiḥ sva-śaktibhiḥ

10480213 na badhyase tad-guṇa-karmabhir vā jñānātmanas te kva ca bandha-hetuḥ
10480221 dehādy-upādher anirūpitatvād bhavo na sākṣān na bhidātmanaḥ syāt
10480223 ato na bandhas tava naiva mokṣaḥ syātām nikāmas tvayi no 'vivekaḥ
10480231 tvayodito 'yaṁ jagato hitāya yadā yadā veda-pathaḥ purāṇaḥ
10480233 bādhyeta pāṣaṇḍa-pathair asadbhis tadā bhavān sattva-guṇam bibharti
10480241 sa tvam prabho 'dya vasudeva-gr̥he 'vatīrṇaḥ
10480242 svāmśena bhāram apanetum ihāsi bhūmeḥ
10480243 akṣauhiṇī-śata-vadhena suretarāmśa-
10480244 rājñām amuṣya ca kulasya yaśo vitanvan
10480251 adyeśa no vasatayaḥ khalu bhūri-bhāgā
10480252 yaḥ sarva-deva-pitr̥-bhūta-nṛ-deva-mūrtiḥ
10480253 yat-pāda-śauca-salilam tri-jagat punāti
10480254 sa tvam jagad-gurur adhokṣaja yāḥ praviṣṭaḥ
10480261 kaḥ paṇḍitas tvad aparām śaraṇam samīyād
10480262 bhakta-priyād ṛta-giraḥ suhr̥daḥ kṛta-jñāt
10480263 sarvān dadāti suhr̥do bhajato 'bhikāmān
10480264 ātmānam apy upacayāpacayau na yasya
10480271 diṣṭyā janārdana bhavān iha naḥ pratīto
10480272 yogeśvarair api durāpa-gatiḥ sureśaiḥ
10480273 chindhy āsu naḥ suta-kalatra-dhanāpta-geha-
10480274 dehādi-moha-raśanām bhavadīya-māyām
10480281 ity arcitaḥ samstutaś ca bhaktena bhagavān hariḥ
10480283 akrūram sa-smitam prāha gīrbhiḥ sammohayann iva
10480290 śrī-bhagavān uvāca
10480291 tvam no guruḥ pitṛvyaś ca ślāghyo bandhuś ca nityadā
10480293 vyaṁ tu rakṣyāḥ poṣyāś ca anukampyāḥ prajā hi vaḥ
10480301 bhavad-vidhā mahā-bhāgā niṣevyā arha-sattamāḥ
10480303 śreyas-kāmair nṛbhir nityam devāḥ svārthā na sādhaḥ
10480311 na hy am-mayāni tīrthāni na devā mṛc-chilā-mayāḥ
10480313 te punanty uru-kālena darśanād eva sādhaḥ
10480321 sa bhavān suhr̥dām vai naḥ śreyān śreyaś-cikīrṣayā
10480323 jñānsārtham paṇḍavānām gacchasva tvam gajāhvayam
10480331 pitary uparate bālāḥ saha mātṛā su-duḥkhitāḥ
10480333 ānītāḥ sva-puram rājñā vasanta iti śuśruma
10480341 teṣu rājāmbikā-putro bhrātr̥-putreṣu dīna-dhīḥ
10480343 samo na vartate nūnam duṣputra-vaśa-go 'ndha-dr̥k
10480351 gaccha jānīhi tad-vṛttam adhunā sādhv asādhu vā
10480353 vijñāya tad vidhāsyāmo yathā śam suhr̥dām bhavet
10480361 ity akrūram samādīśya bhagavān harir īśvaraḥ
10480363 saṅkarṣaṇoddhavābhyām vai tataḥ sva-bhavanam yayau
10490010 śrī-śuka uvāca
10490011 sa gatvā hāstinapuram paura-vendra-yaśo-'nkitam
10490013 dadarśa tatrāmbikeyam sa-bhīṣmam viduram pṛtham
10490021 saha-putram ca bāhlīkam bhāradvājam sa-gautamam
10490023 karnam suyodhanam drauṇim paṇḍavān suhr̥do 'parān
10490031 yathāvad upasaṅgamyā bandhubhir gāndinī-sutaḥ
10490033 sampr̥ṣṭas taiḥ suhr̥d-vārtam svayam cāpṛcchad avyayam
10490041 uvāsa katicin māsān rājño vṛtta-vivitsayā
10490043 duṣprajasyālpā-sārasya khala-cchandānuvartinaḥ
10490051 teja ojo balam vīryam praśrayādīmś ca sad-guṇān
10490053 prajānurāgam pārtheṣu na sahadbhiś cikīrṣitam
10490061 kṛtam ca dhārtarāṣṭrair yad gara-dānādy apeśalam
10490063 ācakhyau sarvam evāsmāi pṛthā vidura eva ca
10490071 pṛthā tu bhrātaram prāptam akrūram upasṛtya tam
10490073 uvāca janma-nilayam smaranty āsru-kalekṣaṇā
10490081 api smaranti naḥ saumya pitarau bhrātaraś ca me
10490083 bhaginyau bhrātr̥-putrāś ca jāmayāḥ sakhya eva ca
10490091 bhrātreyo bhagavān kṛṣṇaḥ śaraṇyo bhakta-vatsalaḥ
10490093 paitṛ-ṣvasreyān smarati rāmaś cāmburuhekṣaṇaḥ
10490101 sapatna-madhye śocantīm vṛkṇām hariṇīm iva
10490103 sāntvayisyati mām vākyaḥ pitṛ-hīnāmś ca bālakān
10490111 kṛṣṇa kṛṣṇa mahā-yogin viśvātman viśva-bhāvana
10490113 prapannam pāhi govinda śīsubhiś cāvasīdatīm
10490121 nānyat tava padāmbhojāt paśyāmi śaraṇam nṛṇam
10490123 bibhyatām mṛtyu-samsārād īśvarasyāpavargikāt

10490131 namaḥ kṛṣṇāya śuddhāya brahmaṇe paramātmane
10490133 yogeśvarāya yogāya tvām ahaṁ śaraṇaṁ gatā
10490140 śrī-śuka uvāca
10490141 ity anusmrtya sva-janaṁ kṛṣṇaṁ ca jagad-īśvaram
10490143 prārudad duḥkhitā rājan bhavatāṁ prapitāmahī
10490151 sama-duḥkha-sukho 'krūro viduraś ca mahā-yaśāḥ
10490153 sāntvayāṁ āsatuḥ kuntīm tat-putrotpatti-hetubhiḥ
10490161 yāsyān rājānaṁ abhyetya viśamaṁ putra-lālasam
10490163 avadat suhr̥dāṁ madhye bandhubhiḥ sauhṛdoditam
10490170 akrūra uvāca
10490171 bho bho vaicitravīrya tvām kurūṇāṁ kīrti-varadhana
10490173 bhrātary uparate pāṇḍāv adhunāsanam āsthitaḥ
10490181 dharmeṇa pālayann urvīm prajāḥ śīlena rañjayan
10490183 vartamānaḥ samaḥ sveṣu śreyāḥ kīrtim avāpsyasi
10490191 anyathā tv ācarami loka garhito yāsyase tamaḥ
10490193 tasmāt samatve vartasva pāṇḍaveṣv ātmajeṣu ca
10490201 neha cātyanta-saṁvāsaḥ kasyacit kenacit saha
10490203 rājan svenāpi dehena kim u jāyātmajādibhiḥ
10490211 ekaḥ prasūyate jantur eka eva pralīyate
10490213 eko 'nubhunkte sukṛtam eka eva ca duṣkṛtam
10490221 adharmopacitaṁ vittaṁ haranty anye 'lpa-medhasaḥ
10490223 sambhojanīyāpadeśair jalānīva jalaukasāḥ
10490231 puṣṇāti yān adharmeṇa sva-buddhyā tam apaṇḍitam
10490233 te 'kṛtārthaṁ prahiṇvanti prāṇā rāyaḥ sutādayaḥ
10490241 svayam kilbiṣam ādāya tais tyakto nārtha-kovidāḥ
10490243 asiddhārtho viśaty andhaṁ sva-dharma-vimukhas tamaḥ
10490251 tasmāl lokam imaṁ rājan svapna-māyā-manoratham
10490253 vīkṣyāyamyātmanātmānaṁ samaḥ śānto bhava prabho
10490260 dhṛtarāṣṭra uvāca
10490261 yathā vadati kalyāṇīm vācaṁ dāna-pate bhavān
10490263 tathānayā na tṛpyāmi martyaḥ prāpya yathāmṛtam
10490271 tathāpi sūnṛtā saumya hr̥di na sthīyate cale
10490273 putrānurāga-viṣame vidyut saudāmanī yathā
10490281 īśvarasya vidhiṁ ko nu vidhunoty anyathā pumān
10490283 bhūmer bhārāvatarāya yo 'vatīrṇo yadoḥ kule
10490291 yo durvimarśa-pathayā nija-māyayedam
10490292 sr̥ṣṭvā guṇān vibhajate tad-anupraviṣṭaḥ
10490293 tasmai namo duravabodha-vihāra-tantra-
10490294 saṁsāra-cakra-gataye parameśvarāya
10490300 śrī-śuka uvāca
10490301 ity abhipretya nr̥pater abhiprāyaṁ sa yādavaḥ
10490303 suhr̥dbhiḥ samanujñātaḥ punar yadu-purīm agāt
10490311 śaśaṁsa rāma-kṛṣṇābhyāṁ dhṛtarāṣṭra-viceṣṭitam
10490313 pāṇḍavān prati kauravya yad-artham preṣitaḥ svayam
10500010 śrī-śuka uvāca
10500011 astiḥ prāptiś ca kaṁsasya mahiṣyau bhāratarṣabha
10500013 mṛte bhartari duḥkhārte īyatuh sma pitur gr̥hān
10500021 pitre magadha-rājāya jarāsandhāya duḥkhite
10500023 vedayāṁ cakratuh sarvam ātma-vaidhavya-kāraṇam
10500031 sa tad apriyam ākarṇya śokāmarśa-yuto nr̥pa
10500033 ayādavīm mahīm kartum cakre paramam udyamam
10500041 akṣauhiṇībhir vimśatyā tisṛbhiś cāpi saṁvṛtaḥ
10500043 yadu-rājadhānīm mathurām nyarudhat sarvato diśam
10500051 nirīkṣya tad-balaṁ kṛṣṇa udvelam iva sāgaram
10500053 sva-puraṁ tena saṁruddham sva-janaṁ ca bhayākulam
10500061 cintayāṁ āsa bhagavān hariḥ kāraṇa-mānuṣaḥ
10500063 tad-deśa-kālānugūṇam svāvatāra-prayojanam
10500071 haniṣyāmi balaṁ hy etad bhuvi bhāraṁ samāhitam
10500073 māgadhenā samānītaṁ vaśyānām sarva-bhūbhujām
10500081 akṣauhiṇībhiḥ saṅkhyātaṁ bhaṭāśva-ratha-kuñjaraiḥ
10500083 māgadhas tu na hantavyo bhūyaḥ kartā balodyamam
10500091 etad-artho 'vatāro 'yam bhū-bhāra-haraṇāya me
10500093 saṁrakṣaṇāya sādḥūnām kṛto 'nyeṣāṁ vadhāya ca
10500101 anyo 'pi dharma-rakṣāyai dehaḥ saṁbhriyate mayā
10500103 virāmāyāpy adharmasya kāle prabhavataḥ kvacit

10500111 evaṁ dhyāyati govinda ākāśāt sūrya-varcasau
10500113 rathāv upasthitau sadyaḥ sa-sūtau sa-paricchadau
10500121 āyudhāni ca divyāni purāṇāni yadṛcchayā
10500123 dṛṣṭvā tāni hr̥ṣīkeśaḥ saṅkarṣaṇam athābravīt
10500131 paśyārya vyasanam prāptam yadūnam tvāvatām prabho
10500133 eṣa te ratha āyāto dayitāny āyudhāni ca
10500141 etad-artham hi nau janma sādḥūnām īśa śarma-kṛt
10500143 trayo-vimśaty-anīkākhyam bhūmer bhāram apākuru
10500151 evaṁ sammantrya dāsārḥau daśītau rathināu purāt
10500153 nirjagmatuḥ svāyudhādhyau balenālpīyasā vṛtau
10500161 śaṅkham dadhmau vinirgatya harir dārūka-sārathih
10500163 tato 'bhūt para-sainyānām hr̥di vitrāsa-vepathuḥ
10500171 tāv āha māgadho vīkṣya he kṛṣṇa puruṣādharma
10500173 na tvayā yoddhum icchāmi bālanaikena lajjayā
10500175 guptena hi tvayā manda na yotsye yāhi bandhu-han
10500181 tava rāma yadi śraddhā yudhyasva dhairyam udvaha
10500183 hitvā vā mac-charaiś chinnaṁ deham svar yāhi mām jahi
10500190 śrī-bhagavān uvāca
10500191 na vai śūrā vikatthante darśayanty eva pauruṣam
10500193 na gr̥hṇīmo vaco rājann āturya mumūrṣataḥ
10500200 śrī-śuka uvāca
10500201 jarā-sutas tāv abhisṛtya mādḥavau mahā-balaughena balīyasāvṛnot
10500203 sa-sainya-yāna-dhvaja-vāji-sārathī sūryānalau vāyur ivābhra-reṇubhiḥ
10500211 suparṇa-tāla-dhvaja-cihitnau rathāv
10500212 alakṣayantyo hari-rāmāyor mṛdhe
10500213 striyaḥ purāṭṭālaka-harmya-gopuram
10500214 samāśritāḥ sammumuhuḥ śucārditāḥ
10500221 hariḥ parānīka-payomucām muhuḥ śīlīmukhāty-ulbaṇa-varṣa-pīḍitam
10500223 sva-sainyam ālokya surāsurārcitam vyaśphūrjayac chārṅga-śarāsanottamam
10500231 gr̥hṇan niśaṅgād atha sandadhac charān
10500232 vīkṣya muñcan śīta-bāṇa-pūgān
10500233 nighnan rathān kuñjara-vāji-pattīn
10500234 nirantaram yadvad alāta-cakram
10500241 nirbhinna-kumbhāḥ kariṇo nipetur anekaśo 'śvāḥ śara-vṛkṣa-kandharāḥ
10500243 rathā hataśva-dhvaja-sūta-nāyakāḥ padāyataś chinna-bhujoru-kandharāḥ
10500251 sañchidyamāna-dvipadebha-vājinām aṅga-prasūtāḥ śataśo 'sṛg-āpagāḥ
10500253 bhujāhayaḥ pūruṣa-śīrṣa-kacchapā hata-dvipa-dvīpa-haya grahākulāḥ
10500261 karoru-mīnā nara-keśa-śaivalā dhanus-taraṅgāyudha-gulma-saṅkulāḥ
10500263 acchūrikāvarta-bhayānakā mahā-maṇi-pravekābharaṇāśma-śarkarāḥ
10500271 pravartitā bhīru-bhayāvahā mṛdhe manasvinām harṣa-karīḥ parasparam
10500273 vinighnatārīn muṣalena durmadān saṅkarṣaṇenāparīmeya-tejasā
10500281 balaṁ tad aṅgārṇava-durga-bhairavam duranta-pāram magadhendra-pālitam
10500283 kṣyam praṇītam vasudeva-putrayor vikṛḍitam taj jagad-īsayoḥ param
10500291 sthity-udbhavāntam bhuvana-trayasya yaḥ
10500292 samīhite 'nanta-guṇaḥ sva-līlayā
10500293 na tasya citram para-pakṣa-nigrahas
10500294 tathāpi martyānuvidhasya varṇyate
10500301 jagrāha viratham rāmo jarāsandham mahā-balam
10500303 hatānīkāvaśīṣṭasum śimhaḥ śimham ivaujasā
10500311 badhyamānam hatārātīm pāsair vāruṇa-mānuṣaiḥ
10500313 vārayām āsa govindas tena kārya-cikīrṣayā
10500321 sā mukto loka-nāthābhyām vṛḍḍito vīra-sammataḥ
10500323 tapase kṛta-saṅkalpo vāritāḥ pathi rājabhiḥ
10500331 vākyaiḥ pavitrārtha-padair nayanaiḥ prakṛtair api
10500333 sva-karma-bandha-prāpto 'yam yadubhis te parābhavaḥ
10500341 hateṣu sarvānīkeṣu nr̥po bārhadrahas tadā
10500343 upekṣito bhagavatā magadhān durmanā yayau
10500351 mukundo 'py akṣata-balo nistūrṇāri-balārṇavaḥ
10500353 vikīryamāṇaḥ kusumais trīdaśair anumoditāḥ
10500361 māthurair upaśaṅgāmya vijvarair muditātmabhiḥ
10500363 upagīyamāna-vijayaḥ sūta-māgadha-vandibhiḥ
10500371 śaṅkha-dundubhayo nedur bherī-tūryāṇy anekaśaḥ
10500373 vīṇa-veṇu-mṛdaṅgāni puram pravīṣati prabhau
10500381 sikta-mārgām hr̥ṣṭa-janām patākābhir abhyalaṅkṛtām
10500383 nirghuṣṭām brahma-ghoṣeṇa kautukābaddha-toraṇām

10500391 nicīyamāno nārībhir mālya-dadhy-akṣatānkuraiḥ
10500393 nirīkṣyamāṇaḥ sa-snehaṁ prīty-utkalita-locanaiḥ
10500401 āyodhana-gataṁ vittam anantaṁ vīra-bhūṣaṇam
10500403 yadu-rājāya tat sarvam āhṛtaṁ prādiśat prabhuḥ
10500411 evaṁ saptadaśa-kṛtvas tāvaty akṣauhiṇī-balaḥ
10500413 yuyudhe māgadho rājā yadubhiḥ kṛṣṇa-pālitaiḥ
10500421 akṣiṇvaṁs tad-balaṁ sarvaṁ vṛṣṇayaḥ kṛṣṇa-tejasā
10500423 hateṣu sveṣv anīkeṣu tyakto 'gād aribhir nṛpaḥ
10500431 aṣṭādaśama saṅgrāma āgāmini tad-antarā
10500433 nārada-preṣito vīro yavanaḥ pratyadrśyata
10500441 rurodha mathurām etya tisṛbhir mleccha-koṭibhiḥ
10500443 nṛ-loke cāpratidvandvo vṛṣṇīn śrutvātma-sammitān
10500451 taṁ dr̥ṣṭvācintayat kṛṣṇaḥ saṅkarṣaṇa saḥāyavān
10500453 aho yadūnām vṛjinaṁ prāptaṁ hy ubhayato mahat
10500461 yavano 'yam nirundhe 'smān adya tāvan mahā-balaḥ
10500463 māgadho 'py adya vā śvo vā paraśvo vāgamiṣyati
10500471 āvayoḥ yudhyator asya yady āgantā jarā-sutaḥ
10500473 bandhūn haniṣyaty atha vā neṣyate sva-puraṁ balī
10500481 tasmād adya vidhāsyāmo durgam dvipada-durgamam
10500483 tatra jñātīn samādhāya yavanaṁ ghātayāmahe
10500491 iti sammantrya bhagavān durgam dvādaśa-yojanam
10500493 antaḥ-samudre nagaram kṛtsnādbhutam acīkarat
10500501 dr̥ṣyate yatra hi tvāṣṭram vijñānam śilpa-naipuṇam
10500503 rathyā-catvara-vīthībhir yathā-vāstu vinirmitam
10500511 sura-druma-latodyāna-vicitropavanānvitam
10500513 hema-śṛṅgair divi-spr̥gbhiḥ sphaṭikāṭṭāla-gopuraiḥ
10500521 rājatāraḥkūṭaiḥ koṣṭhair hema-kumbhair alaṅkṛtaiḥ
10500523 ratna-kūṭair gr̥hair hemair mahā-mārakata-sthalaiḥ
10500531 vāstoṣpatīnām ca gr̥hair vallabhībhiś ca nirmitam
10500533 cātur-varṇya-janākīrṇam yadu-deva-gr̥hollasat
10500541 sudharmām pārijātaṁ ca mahendraḥ prāhiṇod dhareḥ
10500543 yatra cāvasthito martyo martya-dharmair na yujyate
10500551 śyāmaika-varṇān varuṇo hayān śuklān mano-javān
10500553 aṣṭau nidhi-patiḥ kośān loka-pālo nijodayān
10500561 yad yad bhagavatā dattam ādhipatyam sva-siddhaye
10500563 sarvaṁ pratyarpayām āsur harau bhūmi-gate nṛpa
10500571 tatra yoga-prabhāvena nītvā sarva-janaṁ hariḥ
10500573 prajā-pālena rāmeṇa kṛṣṇaḥ samanumantritaḥ
10500575 nirjagāma pura-dvārāt padma-mālī nirāyudhaḥ
10510010 śrī-śuka uvāca
10510011 taṁ vilokya viniṣkrāntam ujjihānam ivodupam
10510013 darśanīyatamaṁ śyāmaṁ pīta-kaūṣeya-vāsasam
10510021 śrīvatsa-vakṣasaṁ bhrājat kaustubhāmukta-kandharam
10510023 pṛthu-dīrgha-catur-bāhuṁ nava-kañjāruṇekṣaṇam
10510031 nitya-pramuditam śrīmat su-kapolam śuci-smitam
10510033 mukhāravindaṁ bibhrāṇam sphuran-makara-kuṇḍalam
10510041 vāsudevo hy ayam iti pumān śrīvatsa-lāñchanaḥ
10510043 catur-bhujo 'ravindākṣo vana-māly ati-sundaraḥ
10510051 lakṣaṇair nārada-proktair nānyo bhavitum arhati
10510053 nirāyudhaś calan padbhyām yotsye 'nena nirāyudhaḥ
10510061 iti niścitya yavanaḥ prādravad taṁ parān-mukham
10510063 anvadhāvaj jighr̥kṣus taṁ durāpam api yoginām
10510071 hasta-prāptaṁ ivātmānam hariṇā sa pade pade
10510073 nīto darśayatā dūram yavaneśo 'dri-kandaram
10510081 palāyanam yadu-kule jātasya tava nocitam
10510083 iti kṣipann anugato nainam prāpāhatāsubhaḥ
10510091 evaṁ kṣipto 'pi bhagavān prāviśad giri-kandaram
10510093 so 'pi praviṣṭas tatrānyam śayānam dadṛṣe naram
10510101 nanv asau dūram ānīya śete mām iha sādhu-vat
10510103 iti matvācyutam mūdhas taṁ padā samatādayat
10510111 sa utthāya ciram suptaḥ śanair unmīlya locane
10510113 diśo vilokayan pārśve tam adrākṣīd avasthitam
10510121 sa tāvat tasya ruṣṭasya dr̥ṣṭi-pātena bhārata
10510123 deha-jenāgninā dagdho bhasma-sād abhavat kṣaṇāt
10510130 śrī-rājovāca

10510131 ko nāma sa pumān brahman kasya kim-vīrya eva ca
10510133 kasmād guhām gataḥ śiṣye kim-tejo yavanārdanaḥ
10510140 śrī-śuka uvāca
10510141 sa ikṣvāku-kule jāto māndhātṛ-tanayo mahān
10510143 mucukunda iti khyāto brahmaṇyaḥ satya-saṅgareḥ
10510151 sa yācitaḥ sura-gaṇair indrādyair ātma-rakṣaṇe
10510153 asurebhyaḥ paritrastais tad-rakṣām so 'karoc ciram
10510161 labdhvā guhaṁ te svaḥ-pālaṁ mucukundam athābruvan
10510163 rājan viramatām kṛcchrād bhavān naḥ paripālanāt
10510171 nara-lokaṁ parityajya rājyaṁ nihata-kaṇṭakam
10510173 asmān pālayato vīra kāmās te sarva ujjhitāḥ
10510181 sutā mahiṣyo bhavato jñātayo 'mātya-mantrinaḥ
10510183 prajāś ca tulya-kālīnā nādhunā santi kālītāḥ
10510191 kālo balīyān balinām bhagavān īsvaro 'vyayaḥ
10510193 prajāḥ kālayate krīḍan paśu-pālo yathā paśūn
10510201 varam vṛṇīṣva bhadrām te ṛte kaivalyam adya naḥ
10510203 eka eveśvaras tasya bhagavān viṣṇur avyayaḥ
10510211 evam uktaḥ sa vai devān abhivandya mahā-yaśāḥ
10510213 aśayiṣṭa guhā-viṣṭo nidrayā deva-dattayā
10510221 yavane bhasma-sān nīte bhagavān sātvarsabhaḥ
10510223 ātmānam darśayām āsa mucukundāya dhimate
10510231 tam ālokya ghana-śyāmaṁ pīta-kausēya-vāsasam
10510233 śrīvatsa-vakṣasam bhrājat kaustubhena virājitam
10510241 catur-bhujam rocamānam vaijayantya ca mālayā
10510243 cāru-prasanna-vadanam sphuran-makara-kuṇḍalam
10510251 prekṣaṇīyam nṛ-lokasya sānurāga-smitekṣaṇam
10510253 apīvya-vayasam matta-mṛgendrodāra-vikramam
10510261 paryapṛcchan mahā-buddhis tejasā tasya dharṣitaḥ
10510263 śaṅkitaḥ śanakai rājā durdharsam iva tejasā
10510270 śrī-mucukunda uvāca
10510271 ko bhavān iha samprāpto vipine giri-gahvare
10510273 padbhyām padma-palāśābhyām vicarasy uru-kaṇṭake
10510281 kim svit tejasvinām tejo bhagavān vā vibhāvasuḥ
10510283 sūryaḥ somo mahendro vā loka-pālo paro 'pi vā
10510291 manye tvām deva-devānām trayāṇām puruṣarṣabham
10510293 yad bādhasse guhā-dhvāntam pradīpaḥ prabhayā yathā
10510301 śuśrūṣatām avyalīkam asmākam nara-puṅgava
10510303 sva-janma karma gotraṁ vā kathyatām yadi rocate
10510311 vyaṁ tu puruṣa-vyāghra aikṣvākāḥ kṣatra-bandhavaḥ
10510313 mucukunda iti prokto yauvanāśvātmajaḥ prabho
10510321 cira-prajāgara-śrānto nidrayāpapatendriyaḥ
10510323 śaye 'smin vijane kāmam kenāpy utthāpito 'dhunā
10510331 so 'pi bhasmī-kṛto nūnam ātmīyenaiva pāpmanā
10510333 anantaram bhavān śrīmām lakṣito 'mitra-śāsanāḥ
10510341 tejasā te 'viśahyena bhūri draṣṭum na śaknumaḥ
10510343 hataujasā mahā-bhāga mānanīyo 'si dehinām
10510351 evam sambhāṣito rājñā bhagavān bhūta-bhāvanāḥ
10510353 pratyāha prahasan vāṇyā megha-nāda-gabhīrayā
10510360 śrī-bhagavān uvāca
10510361 janma-karmābhidhānāni santi me 'nga sahasraśaḥ
10510363 na śakyante 'nusaṅkhyātum anantatvān mayāpi hi
10510371 kvacid rajāmsi vimame pārthivāny uru-janmabhiḥ
10510373 guṇa-karmābhidhānāni na me janmāni karhicit
10510381 kāla-trayopapannāni janma-karmāṇi me nṛpa
10510383 anukramanto naivāntam gacchanti paramarṣayaḥ
10510391 tathāpy adyatanāny aṅga śṛnuṣva gadato mama
10510393 vijñāpito viriñcena purāham dharma-guptaye
10510401 bhūmer bhārāyamānānām asurānām kṣayāya ca
10510403 avatīrṇo yadu-kule gṛha ānakadundubheḥ
10510405 vadanti vāsudeveti vāsudeva-sutaṁ hi mām
10510411 kālanemir hataḥ kamsaḥ pralambādyāś ca sad-dviṣaḥ
10510413 ayaṁ ca yavano dagdho rājams te tigma-cakṣuṣā
10510421 so 'ham tavānugrahārtham guhām etām upāgataḥ
10510423 prārthitaḥ pracuram pūrvam tvayāham bhakta-vatsalaḥ
10510431 varān vṛṇīṣva rājarṣe sarvān kāmān dadāmi te

10510433 mām prasanno janaḥ kaścīn na bhūyo 'rhati śocitum
10510440 śrī-śuka uvāca
10510441 ity uktas taṁ praṇamyāha mucukundo mudānvitaḥ
10510443 jñātvā nārāyaṇaṁ devaṁ garga-vākyam anusmaran
10510450 śrī-mucukunda uvāca
10510451 vimohito 'yaṁ jana īśa māyayā tvadīyayā tvāṁ na bhajaty anartha-drk
10510453 sukhāya duḥkha-prabhaveṣu sajjate gr̥heṣu yoṣit puruṣaś ca vañcitaḥ
10510461 labdhvā jano durlabham atra mānuṣaṁ
10510462 kathañcid avyaṅgam ayatnato 'nagha
10510463 pādāravindaṁ na bhajaty asan-matir
10510464 gr̥hāndha-kūpe patito yathā paśuḥ
10510471 mamaīṣa kālo 'jita niṣphalo gato rājya-śriyonnaddha-madasya bhū-pateḥ
10510473 martyātma-buddheḥ suta-dāra-kośa-bhūṣv āsajjamānasya duranta-cintayā
10510481 kalevare 'smin ghaṭa-kuḍya-sannibhe
10510482 nirūḍha-māno nara-deva ity aham
10510483 vṛto rathebhāśva-padāty-anīkapair
10510484 gām paryātaṁ tvāgaṇayan su-durmadaḥ
10510491 pramattam uccair itikṛtya-cintayā pravṛddha-lobhaṁ viṣayeṣu lālasam
10510493 tvam apramattaḥ sahasābhipadyase kṣul-lelihāno 'hir ivākhum antakaḥ
10510501 purā rathair hema-pariṣkṛtaiś caran
10510502 mataṁ-gajair vā nara-deva-samjñitaḥ
10510503 sa eva kālena duratyayena te
10510504 kalevaro viṭ-kṛmi-bhasma-samjñitaḥ
10510511 nirjitya dik-cakram abhūta-vigraho varāsana-sthaḥ sama-rāja-vanditaḥ
10510513 gr̥heṣu maithunya-sukheṣu yoṣitām krīḍā-mṛgaḥ pūruṣa īśa nīyate
10510521 karoti karmāṇi tapaḥ-suniṣṭhito nivṛtta-bhogas tad-apekṣayādadat
10510523 punaś ca bhūyāsam ahaṁ sva-rāḍ iti pravṛddha-tarṣo na sukhāya kalpate
10510531 bhavāpavargo bhramato yadā bhavaj janasya tarhy acyuta sat-samāgamaḥ
10510533 sat-saṅgamo yarhi tadaiva sad-gatau parāvareṣe tvayi jāyate matiḥ
10510541 manye mamānugraha īśa te kṛto rājyānubandhāpagamo yadṛcchayā
10510543 yaḥ prārthyate sādhubhir eka-caryayā vanam vivikṣadbhir akhaṇḍa-bhūmi-paiḥ
10510551 na kāmāye 'nyam tava pāda-sevanād akiñcana-prārthyatamād varam vibho
10510553 ārādhya kas tvāṁ hy apavarga-dam hare vṛṇīta āryo varam ātma-bandhanam
10510561 tasmād visṛjyāśiṣa īśa sarvato rajas-tamaḥ-sattva-guṇānubandhanāḥ
10510563 nirañjanam nirguṇam advayam param tvāṁ jñāpti-mātram puruṣam vrajāmy aham
10510571 ciram iha vṛjinārtas tapyamāno 'nutāpair
10510572 avitrṣa-ṣaḍ-amitro 'labdha-śāntiḥ kathañcit
10510573 śaraṇa-da samupetas tvat-padābjaṁ parātman
10510574 abhayam ṛtam aśokaṁ pāhi māpannam īśa
10510580 śrī-bhagavān uvāca
10510581 sārvaabhauma mahā-rāja matis te vimalorjitā
10510583 varaiḥ pralobhitasyāpi na kāmair vihatā yataḥ
10510591 pralobhito varair yat tvam apramādāya viddhi tat
10510593 na dhīr ekānta-bhaktānām āśīrbhir bhidyate kvacit
10510601 yuñjānānām abhaktānām praṇāyāmādibhir manaḥ
10510603 akṣīṇa-vāsanam rājan dr̥śyate punar utthitam
10510611 vicarasva mahīm kāmam mayy āveśita-mānasaḥ
10510613 astv evam nityadā tubhyaṁ bhaktir mayy anapāyinī
10510621 kṣātra-dharma-sthito jantūn nyavadhīr mṛgayādibhiḥ
10510623 samāhitas tat tapasā jahy agham mad-upāśritaḥ
10510631 janmany anantare rājan sarva-bhūta-suhr̥ttamaḥ
10510633 bhūtvā dvija-varas tvam vai mām upaiśyasi kevalam
10520010 śrī-śuka uvāca
10520011 itthaṁ so 'nagrahīto 'nga kṛṣṇenekṣvāku nandanah
10520013 taṁ parikramya sannamya niścakrāma guhā-mukhāt
10520021 samvīkṣya kṣullakān martyān paśūn vīrud-vanaspatīn
10520023 matvā kali-yugam prāptam jagāma diśam uttarām
10520031 tapaḥ-śraddhā-yuto dhīro niḥsaṅgo mukta-samśayaḥ
10520033 samādhāya manaḥ kṛṣṇe prāviśad gandhamādanam
10520041 badary-āśramam āśādyā nara-nārāyaṇālayam
10520043 sarva-dvandva-sahaḥ śāntas tapasārādhayad dharim
10520051 bhagavān punar āvrajya purīm yavana-veṣṭitām
10520053 hatvā mleccha-balam ninye tadīyam dvārakām dhanam
10520061 nīyamāne dhane gobhir nṛbhiś cācyuta-coditaiḥ
10520063 ājagāma jarāsandhas trayo-vimśaty-anīka-paḥ

10520071 vilokya vega-rabhasam ripu-sainyasya mādhavau
10520073 manuṣya-ceṣṭām āpannau rājan dudruvatur drutam
10520081 vihāya vittam pracuram abhītau bhīru-bhīta-vat
10520083 padbhyām palāśābhyām celatur bahu-yojanam
10520091 palāyamānau tau drṣṭvā māgadhaḥ prahasana balī
10520093 anvadhāvad rathānikair īsayor apramāṇa-vit
10520101 pradrutya dūram samśrāntau tuṅgam āruhatām girim
10520103 pravaraṣaṅkhyam bhagavān nityadā yatra varṣati
10520111 girau nilīnāv ājñāya nādhigamya padam nrpa
10520113 dadāha girim edhobhiḥ samantād agnim utsrjan
10520121 tata utpatya tarasā dahyamāna-taṭād ubhau
10520123 daśaika-yojanāt tuṅgān nipetatur adho bhuvi
10520131 alakṣyamāṇau ripuṇā sānugena yadūttamau
10520133 sva-puram punar āyātau samudra-parikhām nrpa
10520141 so 'pi dagdhāv iti mṛṣā manvāno bala-keśavau
10520143 balam ākrṣya su-mahan magadhān māgadho yayau
10520151 ānartādhipatiḥ śrīmān raivato raivatīm sutām
10520153 brahmaṇā coditaḥ prādād balāyeti puroditam
10520161 bhagavān api govinda upayeme kurūdvaha
10520163 vaidarbhīm bhīsmaka-sutam śriyo mātrām svayam-vare
10520171 pramathya tarasā rājñah śālvādīmś caidya-pakṣa-gān
10520173 paśyatām sarva-lokānām tārksya-putraḥ sudhām iva
10520180 śrī-rājovāca
10520181 bhagavān bhīsmaka-sutam rukmiṇīm rucirānanām
10520183 rākṣasena vidhānena upayema iti śrutam
10520191 bhagavan śrotum icchāmi kṛṣṇasyāmita-tejasaḥ
10520193 yathā māgadha-śālvādīn jitvā kanyām upāharat
10520201 brahman kṛṣṇa-kathāḥ puṇyā mādhvīr loka-malāpahāḥ
10520203 ko nu tṛpyeta śṛṇvānaḥ śruta-jño nitya-nūtanāḥ
10520210 śrī-bādarāyaṇir uvāca
10520211 rājāsīd bhīsmako nāma vidarbhādhipatir mahān
10520213 tasya pancābhavan putrāḥ kanyaikā ca varānanā
10520221 rukmy agrajo rukmaratho rukmabāhur anantaraḥ
10520223 rukmakeśo rukmamālī rukmiṇy eṣā svasā satī
10520231 sopaśrutya mukundasya rūpa-vīrya-guṇa-śriyaḥ
10520233 grhāgatair gīyamānās tam mene sadṛśam patim
10520241 tam buddhi-lakṣaṇaudārya-rūpa-śīla-guṇāśrayām
10520243 kṛṣṇaś ca sadṛśīm bhāryām samudvodhum mano dadhe
10520251 bandhūnām icchatām datum kṛṣṇāya bhaginīm nrpa
10520253 tato nivārya kṛṣṇa-dvid rukmī caidyam amanyata
10520261 tad avetyāsītāpāṅgī vaidarbhī durmanā bhrśam
10520263 vicintyāptam dvijam kañcit kṛṣṇāya prāhiṇod drutam
10520271 dvārakām sa samabhyetya pratihāraiḥ praveśitaḥ
10520273 apaśyad ādyam puruṣam āsīnam kāñcanāsane
10520281 drṣṭvā brahmaṇya-devas tam avaruhya nijāsanāt
10520283 upaveśyārhayām cakre yathātmānam divaukasaḥ
10520291 tam bhuktavantam viśrāntam upagamyā satām gatiḥ
10520293 pāṇinābhīmṛśan pādāv avyagras tam aprcchata
10520301 kaccid dvija-vara-śreṣṭha dharmas te vṛddha-sammataḥ
10520303 vartate nāti-kṛcchreṇa santuṣṭa-manasaḥ sadā
10520311 santuṣṭo yarhi varteta brāhmaṇo yena kenacit
10520313 ahīyamānaḥ svad dharmāt sa hy asyākhila-kāma-dhuk
10520321 asantuṣṭo 'sakṛl lokān āpnoty api sureśvaraḥ
10520323 akiñcano 'pi santuṣṭaḥ śete sarvāṅga-vijvaraḥ
10520331 viprān sva-lābha-santuṣṭān sādḥūn bhūta-suhrttamān
10520333 nirahaṅkāriṇaḥ śāntān namasye śirasāsakṛt
10520341 kaccid vaḥ kuśalam brahman rājato yasya hi prajāḥ
10520343 sukham vasanti viṣaye pālyamānāḥ sa me priyaḥ
10520351 yatas tvam āgato durgam nistīryeha yad-icchayā
10520353 sarvam no brūhy aguhyam cet kim kāryam karavāma te
10520361 evam samprṣṭa-sampraśno brāhmaṇaḥ parameṣṭhinā
10520363 līlā-grhīta-dehena tasmai sarvam avarṇayat
10520370 śrī-rukmiṇy uvāca
10520371 śrutvā guṇān bhuvana-sundara śṛṇvatām te
10520372 nirviśya karṇa-vivarair harato 'ṅga-tāpam

10520373 rūpaṃ dṛśāṃ dṛśimatām akhilārtha-lābham
10520374 tvayy acyutāviśati cittam apatrapaṃ me
10520381 kā tvā mukunda mahatī kula-śīla-rūpa-
10520382 vidyā-vayo-draviṇa-dhāmabhir ātma-tulyam
10520383 dhīrā patim kulavatī na vṛṇīta kanyā
10520384 kāle nṛ-simha nara-loka-mano-'bhirāmam
10520391 tan me bhavān khalu vṛtaḥ patir aṅga jāyām
10520392 ātmārpitaś ca bhavato 'tra vibho vidhehi
10520393 mā vīra-bhāgam abhimarśatu caidyā ārād
10520394 gomāyu-van mṛga-pater balim ambujākṣa
10520401 pūrteṣṭa-datta-niyama-vrata-deva-vipra
10520402 gurv-arcanādibhir alam bhagavān pareśaḥ
10520403 ārādrito yadi gadāgraja etya paṇim
10520404 gṛhṇātu me na damaghoṣa-sutādayo 'nye
10520411 śvo bhāvini tvam ajitodvahane vidarbhān
10520412 guptaḥ sametya pṛtanā-patibhiḥ parītaḥ
10520413 nirmathya caidyā-magadhendra-balam prasahya
10520414 mām rākṣasena vidhinodvaha vīrya-śulkām
10520421 antaḥ-purāntara-carīm anihatya bandhūn
10520422 tvām udvahe katham iti pravādāmy upāyam
10520423 pūrve-dyur asti mahatī kula-deva-yātrā
10520424 yasyām bahir nava-vadhūr girijām upeyāt
10520431 yasyānghri-paṅkaja-rajāḥ-snapanam mahānto
10520432 vāñchanty umā-patir ivātma-tamo-'pahatyai
10520433 yarhy ambujākṣa na labheya bhavat-prasādam
10520434 jahyām asūn vrata-kṛśān śata-janmabhiḥ syāt
10520440 brāhmaṇa uvāca
10520441 ity ete guhya-sandēśā yadu-deva mayāhṛtāḥ
10520443 vimṛśya kartum yac cātra kriyatām tad anantaram
10530010 śrī-śuka uvāca
10530011 vaidarbhyāḥ sa tu sandēśam niśamya yadu-nandanāḥ
10530013 pragṛhya paṇinā paṇim prahasann idam abravīt
10530020 śrī-bhagavān uvāca
10530021 tathāham api tac-citto nidrām ca na labhe niśi
10530023 vedāham rukmiṇā dveṣān mamodvāho nivāritaḥ
10530031 tām ānayaṣya unmathya rājanyāpasadān mṛdhe
10530033 mat-parām anavadyāṅgīm edhaso 'gni-śikhām iva
10530040 śrī-śuka uvāca
10530041 udvāharkṣam ca vijñāya rukmiṇyā madhusūdanāḥ
10530043 rathaḥ saṃyujyatām āsu dārukety āha sārathim
10530051 sa cāsvaiḥ śaibya-sugrīva-meghapuṣpa-balāhakaiḥ
10530053 yuktaṃ ratham upānīya tasthau prāñjalir agrataḥ
10530061 āruhya syandanam śaurir dvijam āropya tūrṇa-gaiḥ
10530063 ānartād eka-rātreṇa vidarbhān agamad dhayaiḥ
10530071 rājā sa kuṇḍina-patiḥ putra-sneha-vaśānugaḥ
10530073 śīsupālāya svām kanyām dāsyan karmāṇy akārayat
10530081 puram sammṛṣṭa-saṃsikta-mārga-rathyā-catuṣpatham
10530083 citra-dhvaja-patākābhis toraṇaiḥ samalaṅkṛtam
10530091 srag-gandha-mālyābharaṇair virajo-'mbara-bhūṣitaiḥ
10530093 juṣṭam strī-puruṣaiḥ śrīmad-gṛhair aguru-dhūpitaiḥ
10530101 pitṛn devān samabhyarcya viprāmś ca vidhi-van nṛpa
10530103 bhojayitvā yathā-nyāyam vācayām āsa maṅgalam
10530111 su-snātām su-datīm kanyām kṛta-kautuka-maṅgalām
10530113 āhatāmśuka-yugmena bhūṣitām bhūṣaṇottamaiḥ
10530121 cakruḥ sāma-rg-yajur-mantrair vadhvā rakṣām dvijottamāḥ
10530123 purohito 'tharva-vid vai juhāva graha-śāntaye
10530131 hiraṇya-rūpya vāsāmsi tilāms ca guḍa-miśritān
10530133 prādād dhenūś ca viprebhyo rājā vidhi-vidām varaḥ
10530141 evam cedi-patī rājā damaghoṣaḥ sutāya vai
10530143 kārayām āsa mantra-jñaiḥ sarvam abhyudayocitam
10530151 mada-cyudbhir gajānikaiḥ syandanair hema-mālibhiḥ
10530153 patty-aśva-saṅkulaiḥ sainyaiḥ parītaḥ kuṇḍīnam yayau
10530161 tam vai vidarbhādhipatiḥ samabhyetyābhipūjya ca
10530163 niveśayām āsa mudā kalpitānya-niveśane
10530171 tatra śālvo jarāsandho dantavakro vidūrathaḥ

10530173 ājagmuś caidya-pakṣīyāḥ paṇḍrakādyāḥ sahasraśaḥ
10530181 kṛṣṇa-rāma-dviṣo yattāḥ kanyām caidyāya sādhitum
10530183 yady āgatyā haret kṛṣṇo rāmādyair yadubhir vṛtaḥ
10530191 yotsyāmaḥ saṁhatās tena iti niścita-mānasāḥ
10530193 ājagmur bhū-bhujāḥ sarve samagra-bala-vāhanāḥ
10530201 śrutvaitad bhagavān rāmo vipakṣīya nṛpodyamam
10530203 kṛṣṇam caikam gatam hartum kanyām kalaha-śaṅkitaḥ
10530211 balena mahatā sārḍham bhrātr-sneha-pariplutaḥ
10530213 tvaritaḥ kuṇḍinam prāgād gajāśva-ratha-pattibhiḥ
10530221 bhīṣma-kanyā varārohā kāṅkṣanty āgamanam hareḥ
10530223 pratyāpattim apaśyantī dvijasyācintayat tadā
10530231 aho tri-yāmāntarita udvāho me 'lpa-rādhasaḥ
10530233 nāgacchaty aravindākṣo nāham vedmy atra kāraṇam
10530235 so 'pi nāvartate 'dyāpi mat-sandeśa-haro dvijaḥ
10530241 api mayy anavadyātmā drṣṭvā kiñcij jugupsitam
10530243 mat-pāṇi-grahaṇe nūnam nāyāti hi kṛtodyamaḥ
10530251 durbhagāyā na me dhātā nānukūlo maheśvaraḥ
10530253 devī vā vimukhī gaurī rudrāṇī girijā satī
10530261 evam cintayatī bālā govinda-hṛta-mānasā
10530263 nyamīlayata kāla-jñā netre cāśru-kalākule
10530271 evam vadhvāḥ pratīkṣantyā govindāgamanam nṛpa
10530273 vāma ūrur bhujō netram asphuran priya-bhāṣiṇaḥ
10530281 atha kṛṣṇa-vinirdiṣṭaḥ sa eva dvija-sattamaḥ
10530283 antaḥpura-carīm devīm rāja-putrīm dadarśa ha
10530291 sā tam prahrṣṭa-vadanam avyagrātma-gatīm satī
10530293 ālakṣya lakṣaṇābhijñā samapṛcchac chuci-smitā
10530301 tasyā āvedayat prāptam śaśaṁsa yadu-nandanam
10530303 uktaṁ ca satya-vacanam ātmopanayanam prati
10530311 tam āgatam samājñāya vaidarbhī hrṣṭa-mānasā
10530313 na paśyantī brāhmaṇāya priyam anyan nanāma sā
10530321 prāptau śrutvā sva-duhitur udvāha-prekṣaṇotsukau
10530323 abhyayāt tūrya-ghoṣeṇa rāma-kṛṣṇau samarhaṇaiḥ
10530331 madhu-parkam upānīya vāsāmsi virajāmsi saḥ
10530333 upāyanāny abhīṣṭāni vidhi-vat samapūjayat
10530341 tayor niveśanam śrīmad upākalpya mahā-matiḥ
10530343 sa-sainyayoḥ sānugayor ātithyam vidadhe yathā
10530351 evam rājñām sametanām yathā-vīryam yathā-vayaḥ
10530353 yathā-balam yathā-vittam sarvaiḥ kāmaiḥ samarhayat
10530361 kṛṣṇam āgatam ākarṇya vidarbha-pura-vāsinaḥ
10530363 āgatyā netrāñjalibhiḥ papus tan-mukha-paṅkajam
10530371 asyaiva bhāryā bhavitum rukmiṇy arhati nāparā
10530373 asāv apy anavadyātmā bhaiṣmyāḥ samucitaḥ patiḥ
10530381 kiñcit su-caritam yan nas tena tuṣṭas tri-loka-kṛt
10530383 anugṛhṇātu grhṇātu vaidarbhyāḥ pāṇim acyutaḥ
10530391 evam prema-kalā-baddhā vadanti sma puraukasāḥ
10530393 kanyā cāntaḥ-purāt prāgād bhāṭair guptāmbikālayam
10530401 padbhyām viniryayau draṣṭum bhavānyāḥ pāda-pallavam
10530403 sā cānudhyāyatī samyam mukunda-caraṇāmbujam
10530411 yata-vān mātṛbhiḥ sārḍham sakhībhiḥ parivāritā
10530413 guptā rāja-bhāṭaiḥ śūraiḥ sannaddhair udyatāyudhaiḥ
10530415 mṛḍaṅga-śaṅkha-paṇavās tūrya-bheryas ca jaghnire
10530421 nānopahāra balibhir vāramukhyāḥ sahasraśaḥ
10530423 srag-gandha-vastrābharāṇair dvija-patnyaḥ sv-alāṅkṛtāḥ
10530431 gāyantyaś ca stuvantaś ca gāyakā vādyā-vādakāḥ
10530433 parivārya vadhūm jagmuḥ sūta-māgadha-vandinaḥ
10530441 āsādyā devī-sadanam dhauta-pāda-karāmbujā
10530443 upasṛśya śuciḥ śāntā praviveśāmbikāntikam
10530451 tām vai pravayaso bālām vidhi-jñā vipra-yoṣitaḥ
10530453 bhavānīm vandayām cakrur bhava-patnīm bhavānvitām
10530461 namasye tvāmbike 'bhīkṣṇam sva-santāna-yutam śivām
10530463 bhūyāt patir me bhagavān kṛṣṇas tad anumodatām
10530471 adbhīr gandhākṣatair dhūpair vāsaḥ-sraṅ-mālya bhūṣaṇaiḥ
10530473 nānopahāra-balibhiḥ pradīpāvalibhiḥ pṛthak
10530481 vipra-striyaḥ patimatīḥ tathā taiḥ samapūjayat
10530483 lavaṇāpūpa-tāmbūla-kaṇṭha-sūtra-phalekṣubhiḥ

10530491 tasyai striyas tāḥ pradaduḥ śeṣām yuyujur āśiṣaḥ
10530493 tābhyo devyai namaś cakre śeṣām ca jagṛhe vadhūḥ
10530501 muni-vratam atha tyaktvā niścakrāmāmbikā-grhāt
10530503 pragṛhya pāṇinā bhṛtyām ratna-mudropaśobhinā
10530511 tām deva-māyām iva dhīra-mohinīm su-madhyamām kuṇḍala-maṇḍitānanām
10530513 śyāmām nitambārpita-ratna-mekhalām vyañjat-stanīm kuntala-śaṅkitekṣaṇām
10530521 śuci-smitām bimba-phalādhara-dyuti-śoṇāyamāna-dvija-kunda-kuḍmalām
10530523 padā calantīm kala-haṁsa-gāminīm siñjat-kalā-nūpura-dhāma-śobhinā
10530531 vilokya vīrā mumuhūḥ samāgatā yaśasvinas tat-kṛta-hṛc-chayārditāḥ
10530533 yām vīkṣya te nrpatayas tad udāra-hāsa-vrīdāvaloka-hṛta-cetasa ujjhitāstrāḥ
10530541 petuḥ kṣitau gaja-rathāśva-gatā vimūdhā yātrā-cchalena haraye 'rpayatīm sva-śobhām
10530543 saivam śanaiś calayati cala-padma-kośau prāptīm tadā bhagavataḥ prasamīkṣamāṇā
10530551 utsārya vāma-karajair alakān apaṅgaiḥ prāptān hriyaikṣata nrpān dadṛṣe 'cyutam ca
10530553 tām rāja-kanyām ratham ārurakṣatīm jahāra kṛṣṇo dviṣatām samīkṣatām
10530561 ratham samāropya suparṇa-lakṣaṇam rājanya-cakram paribhūya mādhaveḥ
10530563 tato yayau rāma-purogamah śanaiḥ śrgāla-madhyād iva bhāga-hṛd dhariḥ
10530571 tam māninaḥ svābhibhavam yaśaḥ-kṣyam
10530572 pare jarāsandha-mukhā na sehire
10530573 aho dhig asmān yaśa ātta-dhanvanām
10530574 gopair hṛtam keśariṇām mṛgair iva
10540010 śrī-śuka uvāca
10540011 iti sarve su-samrabdhā vāhān āruhya damśitāḥ
10540013 svaiḥ svair balaiḥ parikrāntā anvīyur dhṛta-kārmukāḥ
10540021 tān āpatata ālokya yādavānīka-yūthapāḥ
10540023 tasthus tat-sammukhā rājan visphūrjya sva-dhanūṁṣi te
10540031 āśva-prṣṭhe gaja-skandhe rathopasthe 'stra kovidāḥ
10540033 mumucuḥ śara-varṣāṇi meghā adriṣv apo yathā
10540041 patyur balam śarāsāraiś channam vīkṣya su-madhyamā
10540043 sa-vrīḍm aikṣat tad-vaktram bhaya-vihvala-locanā
10540051 prahasya bhagavān āha mā sma bhair vāma-locane
10540053 vinaṅkṣyaty adhunaivaitat tāvakaiḥ sātravam balam
10540061 teṣām tad-vikramam vīrā gada-saṅkarṣanādayaḥ
10540063 amṛṣyamāṇā nārācair jaghnur haya-gajān rathān
10540071 petuḥ śirāṁsi rathinām āśvinām gajinām bhuvi
10540073 sa-kuṇḍala-kirītāni soṣṇīṣāṇi ca koṭiśaḥ
10540081 hastāḥ sāsi-gadeśv-āsāḥ karabhā ūravo 'nghrayaḥ
10540083 āsvāsvatara-nāgoṣṭra-khara-martya-śirāṁsi ca
10540091 hanyamāna-balānīkā vṛṣṇibhir jaya-kāṅkṣibhiḥ
10540093 rājāno vimukhā jagmur jarāsandha-puraḥ-sarāḥ
10540101 śīsupālam samabhyetya hṛta-dāram ivāturam
10540103 naṣṭa-tviṣam gatotsāham śuśyad-vadanam abruvan
10540111 bho bhoḥ puruṣa-śārdūla daurmanasyam idam tyaja
10540113 na priyāpriyayo rājan niṣṭhā dehiṣu dṛśyate
10540121 yathā dāru-mayī yoṣit nrtyate kuhakeccayā
10540123 evam īśvara-tantro 'yam ihate sukha-duḥkhayoḥ
10540131 śaureḥ sapta-daśāham vai samyugāni parājitaḥ
10540133 trayo-vimśatibhiḥ sainyair jigye ekam aham param
10540141 tathāpy aham na śocāmi na prahrṣyāmi karhicit
10540143 kālena daiva-yuktena jānan vidrāvitaḥ jagat
10540151 adhunāpi vyaṁ sarve vīra-yūthapa-yūthapāḥ
10540153 parājitaḥ phalgu-tantrair yadubhiḥ kṛṣṇa-pālitaiḥ
10540161 ripavo jigyur adhunā kāla ātmānusāriṇi
10540163 tadā vyaṁ vijeṣyāmo yadā kālaḥ pradakṣiṇaḥ
10540170 śrī-śuka uvāca
10540171 evam prabodhito mitraiś caidyō 'gāt sānugaḥ puram
10540173 hata-śeṣaḥ punas te 'pi yayuḥ svam svam puram nrpāḥ
10540181 rukmī tu rākṣasodvāham kṛṣṇa-dviḍ asahan svasuḥ
10540183 prṣṭhato 'nvagamat kṛṣṇam akṣauhiṇyā vṛto balī
10540191 rukmy amarsī su-samrabdhāḥ śṛṇvatām sarva-bhūbhujām
10540193 pratijajñe mahā-bāhur damśitaḥ sa-śarāsanaḥ
10540201 ahatvā samare kṛṣṇam apratyūhya ca rukmiṇīm
10540203 kuṇḍinam na pravekṣyāmi satyam etad bravīmi vaḥ
10540211 ity uktvā ratham āruhya sārathim prāha satvaraḥ
10540213 codayāśvān yataḥ kṛṣṇaḥ tasya me samyugam bhavet
10540221 adyāham niśitair bāṇair gopālasya su-durmateḥ

10540223 neṣye vīrya-madam yena svasā me prasabham hṛtā
10540231 vikatthamānaḥ kumatir īśvarasyāpramāṇa-vit
10540233 rathenaikena govindam tiṣṭha tiṣṭhety athāhvayat
10540241 dhanur vikṛṣya su-dṛḍham jaghne kṛṣṇam tribhiḥ śaraiḥ
10540243 āha cātra kṣaṇam tiṣṭha yadūnām kula-pāmsana
10540251 yatra yāsi svasāram me muṣitvā dhvāṅkṣa-vad dhaviḥ
10540253 hariṣye 'dya madam manda māyinaḥ kūṭa-yodhinaḥ
10540261 yāvan na me hato bāṇaiḥ śayīthā muñca dārikām
10540263 smayan kṛṣṇo dhanuś chittvā ṣaḍbhir vivyādha rukmiṇam
10540271 aṣṭabhiś caturo vāhān dvābhyām sūtam dhvajam tribhiḥ
10540273 sa cānyad dhanur ādhāya kṛṣṇam vivyādha pañcabhiḥ
10540281 tais tāditaḥ śaraughais tu ciccheda dhanur acyutaḥ
10540283 punar anyad upādatta tad apy acchinad avyayaḥ
10540291 parigham paṭṭiśam sūlam carmāsī śakti-tomarau
10540293 yad yad āyudham ādatta tat sarvam so 'cchinad dhariḥ
10540301 tato rathād avaplutya khaḍga-pāṇir jighāmsayā
10540303 kṛṣṇam abhyadravat krudhaḥ pataṅga iva pāvakam
10540311 tasya cāpatataḥ khaḍgam tilaśaś carma ceṣubhiḥ
10540313 chittvāsim ādade tigam rukmiṇam hantum udyataḥ
10540321 dṛṣṭvā bhrātr-vadhodyogam rukmiṇī bhaya-vihvalā
10540323 patitvā pādayor bhartur uvāca karuṇam satī
10540330 śrī-rukmiṇy uvāca
10540331 yogeśvarāprameyātman deva-deva jagat-pate
10540333 hantum nārhasi kalyāṇa bhrātaram me mahā-bhuja
10540340 śrī-śuka uvāca
10540341 tayā paritrāsa-vikampitāṅgayā śucāvaśuṣyan-mukha-ruddha-kaṅṭhayā
10540343 kātarya-visramsita-hema-mālayā gṛhīta-pādaḥ karuṇo nyavartata
10540351 cailena baddhvā tam asādhu-kārīṇam sa-śmaśru-keśam pravapan vyarūpayat
10540353 tāvan mamarduḥ para-sainyam adbhutam yadu-pravīrā nalinīm yathā gajāḥ
10540361 kṛṣṇāntikam upavrajya dadṛśus tatra rukmiṇam
10540363 tathā-bhūtam hata-prāyam dṛṣṭvā saṅkaraṇo vibhuḥ
10540365 vimucya baddham karuṇo bhagavān kṛṣṇam abravīt
10540371 asādhv idam tvayā kṛṣṇa kṛtam asmaj-juḡupsitam
10540373 vapanam śmaśru-keśānām vairūpyam suhrdo vadhaḥ
10540381 maivāsmān sādhy asūyethā bhrātur vairūpya-cintayā
10540383 sukha-duḥkha-do na cānyo 'sti yataḥ sva-kṛta-bhuk pumān
10540391 bandhur vadhārha-doṣo 'pi na bandhor vadham arhati
10540393 tyājyaḥ svenaiva doṣeṇa hataḥ kim hanyate punaḥ
10540401 kṣatriyāṇām ayam dharmah prajāpati-vinirmitaḥ
10540403 bhrātāpi bhrātaram hanyād yena ghoratamas tataḥ
10540411 rājyasya bhūmer vittasya striyo mānasya tejasah
10540413 mānino 'nyasya vā hetoḥ śrī-madāndhāḥ kṣipanti hi
10540421 taveyam viṣamā buddhiḥ sarva-bhūteṣu durhrdām
10540423 yan manyase sadābhadram suhrdām bhadram ajña-vat
10540431 ātma-moho nṛṇām eva kalpate deva-māyayā
10540433 suhrd durhrd udāsīna iti dehātma-māninām
10540441 eka eva paro hy ātmā sarveṣām api dehinām
10540443 nāneva gṛhyate mūḍhair yathā jyotir yathā nabhaḥ
10540451 deha ādy-antavān eṣa dravya-prāṇa-guṇātmakaḥ
10540453 ātmany avidyayā kṛptaḥ saṁsārayati dehinam
10540461 nātmano 'nyena saṁyogo viyogaś casataḥ sati
10540463 tad-dhetutvāt tat-prasiddher drg-rūpābhyām yathā raveḥ
10540471 janmādayas tu dehasya vikriyā nātmanah kvacit
10540473 kalānām iva naivendor mṛtir hy asya kuhūr iva
10540481 yathā śayāna ātmānam viṣayān phalam eva ca
10540483 anubhuṅkte 'py asaty arthe tathāpnoty abudho bhavam
10540491 tasmād ajñāna-jam śokam ātma-śoṣa-vimohanam
10540493 tattva-jñānena nirhrtya sva-sthā bhava śuci-smite
10540500 śrī-śuka uvāca
10540501 evam bhagavatā tanvī rāmeṇa pratibodhitā
10540503 vaimanasyam parityajya mano buddhyā samādadhe
10540511 prāṇāvaśeṣa utsṛṣṭo dvidbhir hata-bala-prabhaḥ
10540513 smaran virūpa-karaṇam vitathātma-manorathaḥ
10540515 cakre bhojakaṭam nāma nivāsāya mahat puram
10540521 ahatvā durmatim kṛṣṇam apratyūhya yavīyasim

10540523 kuṇḍinaṃ na pravekṣyāmīty uktvā tatrāvasad ruṣā
10540531 bhagavān bhīṣmaka-sutām evaṃ nirjitya bhūmi-pān
10540533 puram ānīya vidhi-vad upayeme kurūdvaha
10540541 tadā mahotsavo nīṇām yadu-puryām gr̥he gr̥he
10540543 abhūd ananya-bhāvānām kṛṣṇe yadu-patau nr̥pa
10540551 narā nāryaś ca muditāḥ pramṛṣṭa-maṇi-kuṇḍalāḥ
10540553 pāribarham upājahrur varayoś citra-vāsasoḥ
10540561 sā vṛṣṇi-pury uttambhitendra-ketubhir
10540562 vicitra-mālyāmbara-ratna-toraṇaiḥ
10540563 babhau prati-dvāry upakṛpta-maṅgalair
10540564 āpūrṇa-kumbhāguru-dhūpa-dīpakaiḥ
10540571 sikta-mārgā mada-cyudbhir āhūta-preṣṭha-bhūbhujām
10540573 gajair dvāḥsu parāmrṣṭa-rambhā-pūgopaśobhitā
10540581 kuru-sṛñjaya-kaikeya-vidarbha-yadu-kuntayaḥ
10540583 mitho mumudire tasmin sambhramāt paridhāvatām
10540591 rukmiṇyā haraṇām śrutvā gīyamānam tatas tataḥ
10540593 rājāno rāja-kanyāś ca babhūvur bhṛṣa-vismitāḥ
10540601 dvārakāyām abhūd rājan mahā-modāḥ puraukasām
10540603 rukmiṇyā ramayopetaṃ dr̥ṣṭvā kṛṣṇam śriyaḥ patim
10550010 śrī-śuka uvāca
10550011 kāmas tu vāsudevāmśo dagdhaḥ prāg rudra-manyunā
10550013 dehopapattaye bhūyas tam eva pratyapadyata
10550021 sa eva jāto vaidarbhyām kṛṣṇa-vīrya-samudbhavaḥ
10550023 pradyumna iti vikhyātaḥ sarvato 'navamaḥ pituḥ
10550031 tam śambarāḥ kāma-rūpī hr̥tvā tokam anirdaśam
10550033 sa viditvātmanaḥ śatrum prāsyodanvaty agād gr̥ham
10550041 tam nirjagāra balavān mīnaḥ so 'py aparaiḥ saha
10550043 vṛto jālena mahatā gr̥hīto matsya-jīvibhiḥ
10550051 tam śambarāya kaivartā upājahrur upāyanam
10550053 sūdā mahānasaṃ nītvā-vadyan sudhitinādbhutam
10550061 dr̥ṣṭvā tad-udare bālam māyāvatyai nyavedayan
10550063 nārado 'kathayat sarvaṃ tasyāḥ śaṅkita-cetasāḥ
10550065 bālasya tattvam utpattim matsyodara-niveśanam
10550071 sā ca kāmasya vai patnī ratir nāma yaśasvinī
10550073 patyur nirdagdha-dehasya dehotpattim pratīkṣatī
10550081 nirūpitā śambareṇa sā sūdaudana-sādhane
10550083 kāmadevaṃ śīsum buddhvā cakre snehaṃ tadārbhake
10550091 nāti-dīrghena kālena sa kārṣṇi rūḍha-yauvanaḥ
10550093 janayām āsa nārīṇām vīkṣantīnām ca vibhramam
10550101 sā tam patim padma-dalāyatekṣaṇam pralamba-bāhum nara-loka-sundaram
10550103 sa-vrīḍa-hāsottabhita-bhruvekṣatī prītyopatathe ratir aṅga saurataiḥ
10550111 tām aha bhagavān kārṣṇir mātā te matir anyathā
10550113 mātṛ-bhāvam atikramya vartase kāmīnī yathā
10550120 ratir uvāca
10550121 bhavān nārāyaṇa-sutaḥ śambareṇa hr̥to gr̥hāt
10550123 ahaṃ te 'dhikṛtā patnī ratiḥ kāmo bhavān prabho
10550131 eṣa tvānirdaśam sindhāv akṣipac chambaro 'surāḥ
10550133 matsyo 'grasīt tad-udarād itaḥ prāpto bhavān prabho
10550141 tam imam jahi durdharṣam durjayaṃ śatrum ātmanaḥ
10550143 māyā-śata-vidaṃ tam ca māyābhir mohanādibhiḥ
10550151 parīśocati te mātā kurarīva gata-prajā
10550153 putra-snehākulā dīnā vivatsā gaur ivāturā
10550161 prabhāṣyaivam dadau vidyām pradyumnāya mahātmane
10550163 māyāvati mahā-māyām sarva-māyā-vināśinīm
10550171 sa ca śambaram abhyetya samyugāya samāhvayat
10550173 aṣṭahyaḥ tam akṣepaiḥ kṣipan sañjanayan kalim
10550181 so 'dhikṣipto durvācobhiḥ padāhata ivoragaḥ
10550183 niścakrāma gadā-pāṇir amarṣāt tāmra-locanaḥ
10550191 gadām āvidhya tarasā pradyumnāya mahātmane
10550193 prakṣipyā vyanadan nādam vajra-niṣpeṣa-niṣṭharam
10550201 tām āpatantīm bhagavān pradyumno gadayā gadām
10550203 apāsya śatrave krudhaḥ prāhiṇot sva-gadām nr̥pa
10550211 sa ca māyām samāśritya daiteyīm maya-darśitam
10550213 mumuce 'stra-mayaṃ varṣam kārṣṇau vaihāyaso 'surāḥ
10550221 bādhyamāno 'stra-varṣeṇa raukmiṇeyo mahā-rathaḥ

10550223 sattvātmikām mahā-vidyām sarva-māyopamardinīm
10550231 tato gauhyaka-gāndharva-paiśācoraga-rākṣasīḥ
10550233 prāyunkta śataśo daityaḥ kārṣṇir vyadhamayat sa tāḥ
10550241 niśātam asim udyamya sa-kirīṭam sa-kunḍalam
10550243 śambarasya śiraḥ kāyāt tāmra-śmaśrv ojasāharat
10550251 ākīryamāno divi-jaiḥ stuvadbhiḥ kusumotkaraiḥ
10550253 bhāryayāmbara-cāriṇyā puram nīto vihāyasā
10550261 antaḥ-pura-varam rājan lalanā-śata-saṅkulam
10550263 viveśa patnyā gaganād vidyuteva balāhakaḥ
10550271 tam dr̥ṣṭvā jalada-śyāmam pīta-kauśeya-vāsasam
10550273 pralamba-bāhum tāmraṅgaṁ su-smitam rucirānanam
10550281 sv-alaṅkr̥ta-mukhāmbhojam nīla-vakrālakālibhiḥ
10550283 kṛṣṇam matvā striyo hr̥itā nililyus tatra tatra ha
10550291 avadhārya śanair īśad vilakṣaṇyena yoṣitaḥ
10550293 upajagmuḥ pramuditāḥ sa-strī ratnam su-vismitāḥ
10550301 atha tatrāsītāpāṅgī vaidarbhiḥ valgu-bhāṣiṇī
10550303 asmarat sva-sutam naṣṭam sneha-snuta-payodharā
10550311 ko nv ayam nara-vaidūryaḥ kasya vā kamalekṣaṇaḥ
10550313 dhṛtaḥ kayā vā jaṭhare keyam labdhā tv anena vā
10550321 mama cāpy ātmajo naṣṭo nīto yaḥ sūtikā-gr̥hāt
10550323 etat-tulya-vayo-rūpo yadi jīvati kutracit
10550331 katham tv anena samprāptam sārūpyam śārṅga-dhanvanaḥ
10550333 ākr̥tyāvayavair gatyā svara-hāsāvalokanaiḥ
10550341 sa eva vā bhaven nūnam yo me garbhe dhṛto 'rbhakaḥ
10550343 amuṣmin pr̥tir adhikā vāmaḥ sphurati me bhujāḥ
10550351 evam mīmāṃsamanāyām vaidarbhyām devakī-sutaḥ
10550353 devaky-ānakadundubhyām uttamaḥ-śloka āgamat
10550361 vijñātārtho 'pi bhagavāms tūṣṇim āsa janārdanaḥ
10550363 nārado 'kathayat sarvam śambarāharaṇādikam
10550371 tac chrutvā mahad āścaryam kṛṣṇāntaḥ-pura-yoṣitaḥ
10550373 abhyanandan bahūn abdān naṣṭam mṛtam ivāgatam
10550381 devakī vasudevaś ca kṛṣṇa-rāmau tathā striyaḥ
10550383 dampatī tau pariṣvajya rukmiṇī ca yayur mudam
10550391 naṣṭam pradyumnam āyātam ākarṇya dvārakaukaṣaḥ
10550393 aho mṛta ivāyāto bālo diṣṭyeti hābruvan
10550401 yaṁ vai muhuḥ pitṛ-sarūpa-nijeśa-bhāvās
10550402 tan-mātarō yad abhajan raha-rūḍha-bhāvāḥ
10550403 citram na tat khalu ramāspada-bimba-bimbe
10550404 kāme smare 'kṣa-viṣaye kim utānya-nāryaḥ
10560010 śrī-śuka uvāca
10560011 satrājitaḥ sva-tanayām kṛṣṇāya kṛta-kilbiṣaḥ
10560013 syamantakena maṇinā svayam udyamya dattavān
10560020 śrī-rājovāca
10560021 satrājitaḥ kim akarod brahman kṛṣṇasya kilbiṣaḥ
10560023 syamantakaḥ kutas tasya kasmād dattā sutā hareḥ
10560030 śrī-śuka uvāca
10560031 āsīt satrājitaḥ sūryo bhaktasya paramaḥ sakhā
10560033 pr̥itas tasmai maṇim prādāt sa ca tuṣṭaḥ syamantakam
10560041 sa tam bibhran maṇim kaṅṭhe bhrājamāno yathā raviḥ
10560043 praviṣṭo dvārakām rājan tejasā nopalakṣitaḥ
10560051 tam vilokya janā dūrāt tejasā muṣṭa-dr̥ṣṭayaḥ
10560053 dīvyate 'kṣair bhagavate śaśamsuḥ sūrya-śaṅkitāḥ
10560061 nārāyaṇa namas te 'stu śaṅkha-cakra-gadā-dhara
10560063 dāmodarāravindākṣa govinda yadu-nandana
10560071 eṣa āyāti savitā tvām didṛkṣur jagat-pate
10560073 muṣṇan gabhasti-cakreṇa nṛṇām cakṣūṁṣi tigma-guḥ
10560081 nanv anvicchanti te mārgam trī-lokyām vibudharṣabhāḥ
10560083 jñātvādya gūḍham yaduṣu draṣṭum tvām yāty ajaḥ prabho
10560090 śrī-śuka uvāca
10560091 niśamya bāla-vacanam prahasyāmbuja-locanaḥ
10560093 prāha nāsau ravir devaḥ satrājīn maṇinā jvalan
10560101 satrājīn sva-gr̥ham śrīmat kṛta-kautuka-maṅgalam
10560103 praviśya deva-sadane maṇim viprair nyaveśayat
10560111 dīne dīne svarṇa-bhārān aṣṭau sa sṛjati prabho
10560113 durbhikṣa-māry-ariṣṭāni sarpādhi-vyādhayo 'subhāḥ

10560115 na santi māyinas tatra yatrāste 'bhyarcito maṇiḥ
10560121 sa yācito maṇim kvāpi yadu-rājāya śauriṇā
10560123 naivārtha-kāmukaḥ prādād yācñā-bhaṅgam atarkayan
10560131 tam ekadā maṇim kaṅthe pratimucya mahā-prabham
10560133 praseno hayam āruhya mṛgāyām vyacarad vane
10560141 prasenaṁ sa-hayam hatvā maṇim ācchidya keśarī
10560143 girim viśan jāmbavatā nihato maṇim icchatā
10560151 so 'pi cakre kumārasya maṇim krīḍanakam bile
10560153 apaśyan bhrātaram bhrātā satrājītaḥ paryatapyata
10560161 prāyaḥ kṛṣṇena nihato maṇi-grīvo vanam gataḥ
10560163 bhrātā mameti tac chrutvā karṇe karṇe 'japan janāḥ
10560171 bhagavāms tad upaśrutya duryaśo liptam ātmani
10560173 mārṣtum prasena-padaḥ anvapadyata nāgaraiḥ
10560181 hatam prasenaṁ aśvam ca vīkṣya keśariṇā vane
10560183 tam cādri-prṣṭhe nihitam ṛkṣeṇa dadṛśur janāḥ
10560191 ṛkṣa-rāja-bilam bhīmam andhena tamasāvṛtam
10560193 eko viveśa bhagavān avasthāpya bahiḥ prajāḥ
10560201 tatra dṛṣṭvā maṇi-preṣṭham bāla-krīḍanakam kṛtam
10560203 hartum kṛta-matis tasminn avatasthe 'rbhakāntike
10560211 tam apūrvaṁ naram dṛṣṭvā dhātrī cukrośa bhīta-vat
10560213 tac chrutvābhyadravat kruddho jāmbavān balinām varaḥ
10560221 sa vai bhagavatā tena yuyudhe svāmīnātmanaḥ
10560223 puruṣam prakṛtam matvā kupito nānubhāva-vit
10560231 dvandva-yuddham su-tumulam ubhayor vijigīṣatoḥ
10560233 āyudhāśma-drumair dorbhiḥ kravyārthe śyenayor iva
10560241 āsīt tad aṣṭā-vimśāham itaretara-muṣṭibhiḥ
10560243 vajra-niṣpeṣa-paruṣair aviśramam ahar-niśam
10560251 kṛṣṇa-muṣṭi-viniṣpāta niṣpiṣṭāṅgoru bandhanaḥ
10560253 kṣīṇa-sattvaḥ svinna-gātras tam āhātīva vismitaḥ
10560261 jāne tvām sarva-bhūtānām prāṇa ojaḥ saho balam
10560263 viṣṇum purāṇa-puruṣam prabhaviṣṇum adhīśvaram
10560271 tvam hi viśva-srjām sraṣṭā sṛṣṭānām api yac ca sat
10560273 kālaḥ kalayatām īśaḥ para ātmā tathātmanām
10560281 yasyeṣad-utkalita-roṣa-kaṭākṣa-mokṣair
10560282 vartmādiśat kṣubhita-nakra-timīṅgalo 'bdhiḥ
10560283 setuḥ kṛtaḥ sva-yaśa ujjvalitā ca laṅkā
10560284 rakṣaḥ-śirāmsi bhuvi petur iṣu-kṣatāni
10560291 iti vijñāta-vijñānam ṛkṣa-rājānam acyutaḥ
10560293 vyājahāra mahā-rāja bhagavān devakī-sutaḥ
10560301 abhimṛśyāravindākṣaḥ pāṇinā śam-kareṇa tam
10560303 kṛpayā parayā bhaktam megha-gambhīrayā girā
10560311 maṇi-hetor iha prāptā vayam ṛkṣa-pate bilam
10560313 mithyābhiśāpam pramṛjann ātmano maṇināmuna
10560321 ity uktaḥ svām duhitaram kanyām jāmbavatīm mudā
10560323 arhaṇārtham sa maṇinā kṛṣṇāyopajahāra ha
10560331 adṛṣṭvā nirgamaṁ śaureḥ pravīṣṭasya bilam janāḥ
10560333 pratīkṣya dvādaśāhāni duḥkhitāḥ sva-puram yayuḥ
10560341 niśamya devakī devī rakmiṇy ānakadundubhiḥ
10560343 suhrdo jñātayo 'śocan bilāt kṛṣṇam anirgatam
10560351 satrājītam śapantas te duḥkhitā dvārakaukaṣaḥ
10560353 upatasthuś candrabhāgām durgām kṛṣṇopalabdhave
10560361 teṣām tu devy-upasthānāt pratyādiṣṭāśiṣā sa ca
10560363 prādurbabhūva siddhārthaḥ sa-dāro harsayan hariḥ
10560371 upalabhya hrīkeśam mṛtam punar ivāgatam
10560373 saha patnyā maṇi-grīvam sarve jāta-mahotsavaḥ
10560381 satrājītam samāhūya sabhāyām rāja-sannidhau
10560383 prāptim cākhyāya bhagavān maṇim tasmai nyavedayat
10560391 sa cāti-vrīḍito ratnam grhītvāvān-mukhas tataḥ
10560393 anutapya māno bhavanam agamat svena pāpmanā
10560401 so 'nudhyāyams tad evāgham balavad-vigrahākulaḥ
10560403 katham mrjāmy ātma-rajāḥ prasīded vācyutaḥ katham
10560411 kim kṛtvā sādhu mahyam syān na śaped vā jano yathā
10560413 adīrgha-darśanam kṣudram mūḍham draviṇa-lolupam
10560421 dāsyē duhitaram tasmai strī-ratnam ratnam eva ca
10560423 upāyo 'yam samīcīnas tasya śāntir na cānyathā

10560431 evaṃ vyavasito buddhyā satrājīṭ sva-sutām śubhām
10560433 maṇim ca svayam udyamya kṛṣṇāyopajahāra ha
10560441 tām satyabhāmām bhagavān upayeme yathā-vidhi
10560443 bahubhir yācitām śīla-rūpaudārya-guṇānvitām
10560451 bhagavān āha na maṇim pratīcchāmo vyaṃ nṛpa
10560453 tavāstām deva-bhaktasya vyaṃ ca phala-bhāginah
10570010 śrī-bādarāyaṇir uvāca
10570011 vijñātārtho 'pi govindo dagdhān ākarṇya pāṇḍavān
10570013 kuntīm ca kulya-karaṇe saha-rāmo yayau kurūn
10570021 bhīṣmaṃ kṛpam sa viduraṃ gāndhārīm droṇam eva ca
10570023 tulya-duḥkhau ca saṅgamyā hā kaṣṭam iti hocatuḥ
10570031 labdhvaitad antaram rājan śatadhanvānam ūcatuḥ
10570033 akrūra-kṛtavarmāṇau maṇiḥ kasmān na gṛhyate
10570041 yo 'smabhyam sampratīśrutya kanyā-ratnam vigarhya naḥ
10570043 kṛṣṇāyādān na satrājīṭ kasmād bhrātaram anviyāt
10570051 evaṃ bhinna-matis tābhyām satrājīṭam asattamaḥ
10570053 śayānam avadhīl lobhāt sa pāpaḥ kṣīṇa jīvitah
10570061 strīṇām vikrośamānānām krandantīnām anātha-vat
10570063 hatvā paśūn saunika-van maṇim ādāya jagmivān
10570071 satyabhāmā ca pitaram hataṃ vikṣya śucārpitā
10570073 vyalapat tāta tāteti hā hatāsmīti muhyatī
10570081 taila-droṇyām mṛtam prāsya jagāma gajasāhvayam
10570083 kṛṣṇāya viditārthāya taptācakhyau pitur vadham
10570091 tad ākarṇyeśvarau rājann anusṛtya nṛ-lokatām
10570093 aho naḥ paramam kaṣṭam ity asrākṣau vilepatuḥ
10570101 āgatya bhagavāms tasmāt sa-bhāryah sāgrajah puram
10570103 śatadhanvānam ārebhe hantum hartum maṇim tataḥ
10570111 so 'pi kṛtodyamaṃ jñātvā bhītaḥ prāṇa-parīpsayā
10570113 sāhāyie kṛtavarmānam ayācata sa cābravīt
10570121 nāham īsvarayoh kuryām helanam rāma-kṛṣṇayoh
10570123 ko nu kṣemāya kalpeta tayor vṛjinam ācaran
10570131 kaṃsaḥ sahānugo 'pīto yad-dveṣāt tyājitaḥ śriyā
10570133 jarāsandhaḥ saptadaśa-samyugād viratho gataḥ
10570141 pratyākhyātaḥ sa cākrūram pārṣṇi-grāham ayācata
10570143 so 'py āha ko virudhyeta vidvān īsvarayor balam
10570151 ya idam līlayā viśvam srjaty avati hanti ca
10570153 ceṣṭām viśva-srjo yasya na vidur mohitājayā
10570161 yaḥ sapta-hāyanaḥ śailam utpātyaikena pāṇinā
10570163 dadhāra līlayā bāla ucchilīndhram ivārbhakah
10570171 namas tasmai bhagavate kṛṣṇāyādbhuta-karmaṇe
10570173 anantāyādi-bhūtāya kūṭa-sthāyātmane namaḥ
10570181 pratyākhyātaḥ sa tenāpi śatadhanvā mahā-maṇim
10570183 tasmin nyasyāśvam āruhya śata-yojana-gam yayau
10570191 garuḍa-dhvajam āruhya ratham rāma-janārdanau
10570193 anvayātām mahā-vegair aśvai rājan guru-druham
10570201 mithilāyām upavane visrjya patitam hayam
10570203 padbhyām adhāvat santrastah kṛṣṇo 'py anvadravad ruṣā
10570211 padāter bhagavāms tasya padātis tigma-neminā
10570213 cakreṇa śira utkrtya vāsasor vyacinon maṇim
10570221 alabdha-maṇir āgatya kṛṣṇa āhāgrajāntikam
10570223 vṛthā hataḥ śatadhanur maṇis tatra na vidyate
10570231 tata āha balo nūnam sa maṇiḥ śatadhanvanā
10570233 kasmimścit puruṣe nyastas tam anveṣa puram vraja
10570241 aham vaideham icchāmi draṣṭum priyatamam mama
10570243 ity uktvā mithilām rājan viveśa yada-nandanah
10570251 tam drṣṭvā sahasotthāya maithilah prīta-mānasaḥ
10570253 arhayām āsa vidhi-vad arhaṇīyam samarhaṇaiḥ
10570261 uvāsa tasyām katicin mithilāyām samā vibhuḥ
10570263 mānitaḥ prīti-yuktena janakena mahātmanā
10570265 tato 'śikṣad gadām kāle dhārtarāṣṭrah suyodhanah
10570271 keśavo dvārakām etya nidhanam śatadhanvanah
10570273 aprāptim ca maṇeḥ prāha priyāyāḥ priya-kṛd vibhuḥ
10570281 tataḥ sa kārayām āsa kriyā bandhor hatasya vai
10570283 sākam suhrdbhir bhagavān yā yāḥ syuḥ sāmparāyikīḥ
10570291 akrūrah kṛtavarmā ca śrutvā śatadhanor vadham

10570293 vyūṣatur bhaya-vitrastau dvārakāyāḥ prayojakau
10570301 akrūre proṣite 'riṣṭāny āsan vai dvārakaukasām
10570303 śārīrā mānasās tāpā muhur daivika-bhautikāḥ
10570311 ity aṅgopadiśanty eke vismṛtya prāg udāhṛtam
10570313 muni-vāsa-nivāse kim ghaṭetāriṣṭa-darśanam
10570321 deve 'varṣati kāśīśaḥ śvaphalkāyāgatāya vai
10570323 sva-sutām gāṇḍinīm prādāt tato 'varṣat sma kāśīṣu
10570331 tat-sutas tat-prabhāvo 'sāv akrūro yatra yatra ha
10570333 devo 'bhivarṣate tatra nopatāpā na mārikāḥ
10570341 iti vṛddha-vacaḥ śrutvā naitāvad iha kāraṇam
10570343 iti matvā samānyāya prāhākrūram janārdanaḥ
10570351 pūjayitvābhībhāṣyainam kathayitvā priyāḥ kathāḥ
10570353 vijñatākhila-citta jñāḥ smayamāna uvāca ha
10570361 nanu dāna-pate nyastas tvayy āste śatadhanvanā
10570363 syamantako maṇiḥ śrīmān viditaḥ pūrvam eva naḥ
10570371 satrājito 'napatyatvād gr̥hṇīyur duhituḥ sutāḥ
10570373 dāyam ninīyāpaḥ piṇḍān vimucyamaṇam ca śeṣitam
10570381 tathāpi durdharas tv anyais tvayy āstām su-vrate maṇiḥ
10570383 kintu mām agrajaḥ samyaṇ na pratyeti maṇim prati
10570391 darśayasva mahā-bhāga bandhūnām śāntim āvaha
10570393 avyucchinnā makhās te 'dya vartante rukma-vedayaḥ
10570401 evam sāmabhir ālabdhaḥ śvaphalka-tanayo maṇim
10570403 ādāya vāsasācchannaḥ dadau sūrya-sama-prabham
10570411 syamantakam darśayitvā jñātibhyo raja ātmanaḥ
10570413 vimrjya maṇinā bhūyas tasmai pratyarpayat prabhūḥ
10570421 yas tv etad bhagavata īśvarasya viṣṇor
10570422 vīryādhyam vṛjina-haram su-maṅgalaṁ ca
10570423 ākhyānam paṭhati śṛṇoty anusmared vā
10570424 duṣkīrtim duritam apohya yāti śāntim
10580010 śrī-śuka uvāca
10580011 ekadā pāṇḍavān draṣṭum pratītān puruṣottamaḥ
10580013 indraprastham gataḥ śrīmān yuyudhānādibhir vṛtaḥ
10580021 dr̥ṣṭvā tam āgataṁ pārthā mukundam akhileśvaram
10580023 uttasthur yugapad vīrāḥ prāṇā mukhyam ivāgatam
10580031 pariṣvajyācyutam vīrā aṅga-saṅga-hatainasāḥ
10580033 sānurāga-smitam vaktram vīkṣya tasya mudam yayuḥ
10580041 yudhiṣṭhirasya bhīmasya kṛtvā pādābhivandanam
10580043 phālgunaṁ parirabhyātha yamābhyām cābhivanditaḥ
10580051 paramāsana āsīnam kṛṣṇā kṛṣṇam aninditā
10580053 navoḍhā vr̥ḍitā kiñcic chanair etyābhyavandata
10580061 tathāiva sātyakiḥ pārthaiḥ pūjitaś cābhivanditaḥ
10580063 niṣasādāsane 'nye ca pūjitāḥ paryupāsata
10580071 pṛthām samāgatya kṛtābhivādanas tayāti-hārdārdra-dr̥śābhīrambhitaḥ
10580073 āpṛṣṭavāms tām kuśalam saha-snuṣām piṭṛ-śvasāram paripṛṣṭa-bāndhavaḥ
10580081 tam āha prema-vaiklavya-ruddha-kaṅthāśru-locanā
10580083 smarantī tām bahūn kleśān kleśāpāyātma-darśanam
10580091 tadaiva kuśalam no 'bhūt sa-nāthās te kṛtā vayam
10580093 jñatīn naḥ smaratā kṛṣṇa bhrātā me preṣitas tvayā
10580101 na te 'sti sva-para-bhrāntir viśvasya suhr̥d-ātmanaḥ
10580103 tathāpi smaratām śaśvat kleśān haṁsi hr̥di sthitaḥ
10580110 yudhiṣṭhira uvāca
10580111 kim na ācaritam śreyo na vedāham adhīśvara
10580113 yogeśvarāṇām durdarśo yan no dr̥ṣṭaḥ ku-medhasām
10580121 iti vai vārṣikān māsān rājñā so 'bhyarthitaḥ sukham
10580123 janayan nayanānandam indraprasthaukasām vibhuḥ
10580131 ekadā ratham āruhya vijayo vānara-dhvajam
10580133 gāṇḍivam dhanur ādāya tūṇau cākṣaya-sāyakau
10580141 sākam kṛṣṇena sannaddho vihartum vipinam mahat
10580143 bahu-vyāla-mrgākīrṇam prāviśat para-vīra-hā
10580151 tatrāvidhyac charair vyāghrān sūkarān mahiṣān rurūn
10580153 śarabhān gavayān khadgān hariṇān śaśa-śallakān
10580161 tām ninyuḥ kiñkarā rājñe medhyān parvaṇy upāgate
10580163 tṛṭ-parītaḥ pariśrānto bibhatsur yamunām agāt
10580171 tatropaspr̥śya viśadam pītvā vāri mahā-rathau
10580173 kṛṣṇau dadṛśatuḥ kanyām carantīm cāru-darśanām

10580181 tām āsādyā varārohām su-dvijām rucirānanām
10580183 papraccha preṣitaḥ sakhyā phālgunaḥ pramadottamām
10580191 kā tvam kasyāsi su-śroṇi kuto vā kim cikīrṣasi
10580193 manye tvām patim icchantīm sarvaṁ kathaya śobhane
10580200 śrī-kāṇḍy uvāca
10580201 ahaṁ devasya savitur duhitā patim icchatī
10580203 viṣṇum vareṇyām vara-dam tapaḥ paramam āsthitaḥ
10580211 nānyām patim vṛṇe vīra tam ṛte śrī-niketanam
10580213 tuṣyatām me sa bhagavān mukundo 'nātha-samśrayaḥ
10580221 kāṇḍīti samākhyātā vasāmi yamunā-jale
10580223 nirmite bhavane pitrā yāvad acyuta-darśanam
10580231 tathāvadad guḍākeśo vāsudevāya so 'pi tām
10580233 ratham āropya tad-vidvān dharmā-rājam upāgamat
10580241 yadaiva kṛṣṇaḥ sandiṣṭaḥ pārthānām paramādbutam
10580243 kārayām āsa nagaram vicitraṁ viśvakarmaṇā
10580251 bhagavāms tatra nivasan svānām priya-cikīrṣayā
10580253 agnaye khāṇḍavaṁ dātum arjunasyāsa sārathih
10580261 so 'gnis tuṣṭo dhanur adād dhayān śvetān ratham nṛpa
10580263 arjunāyākṣayau tūṇau varma cābhedyam astribhiḥ
10580271 mayaś ca mocito vahneḥ sabhām sakhya upāharat
10580273 yasmin duryodhanasyāsīj jala-sthala-dṛṣi-bhramāḥ
10580281 sa tena samanujñātaḥ suhr̥dbhiś cānumoditaḥ
10580283 āyayau dvārakām bhūyaḥ sātyaki-pramakhair vṛtaḥ
10580291 athopayeme kāṇḍīm su-puṇya-rtv-ṛkṣa ūrjite
10580293 vitanvan paramānandaṁ svānām parama-maṅgalaḥ
10580301 vindyānuvindyāv āvantyau duryodhana-vaśānugau
10580303 svayām-vare sva-bhaginīm kṛṣṇe saktām nyāsedhatām
10580311 rājādhivyās tanayām mitravindām pitṛ-ṣvasuḥ
10580313 prasahya hṛtavān kṛṣṇo rājan rājñām prapaśyatām
10580321 nagnajin nāma kauśalya āsīd rājāti-dhārmikāḥ
10580323 tasya satyābhavat kanyā devī nagnajitī nṛpa
10580331 na tām śekur nṛpā voḍhum ajitvā sapta-go-vṛṣān
10580333 tīkṣṇa-śṛṅgān su-durdharṣān vīrya-gandhāsahān khalān
10580341 tām śrutvā vṛṣa-jil-labhyām bhagavān sātvatām patih
10580343 jagāma kauśalya-puram sainyena mahatā vṛtaḥ
10580351 sa kośala-patih prītaḥ pratyutthānāsanādibhiḥ
10580353 arhaṇenāpi guruṇā pūjayan pratinanditaḥ
10580361 varaṁ vilokyābhimataṁ samāgataṁ narendra-kanyā cakame ramā-patim
10580363 bhūyād ayam me patir āśiṣo 'nalaḥ karotu satyā yadi me dhṛto vrataḥ
10580371 yat-pāda-paṅkaja-rajāḥ śirasā bibharti
10580372 śrīr abya-jāḥ sa-giriśaḥ saha loka-pālaiḥ
10580373 līlā-tanuḥ sva-kṛta-setu-parīpsayā yaḥ
10580374 kāle 'dadhat sa bhagavān mama kena tuṣyet
10580381 arcitaṁ punar ity āha nārāyaṇa jagat-pate
10580383 ātmānandena pūrṇasya karavāṇi kim alpakaḥ
10580390 śrī-śuka uvāca
10580391 tam āha bhagavān hr̥ṣṭaḥ kṛtāsana-parigrahaḥ
10580393 megha-gambhīrayā vācā sa-smitaṁ kuru-nandana
10580400 śrī-bhagavān uvāca
10580401 narendra yācñā kavibhir vigarhitā rājanya-bandhor nija-dharma-vartinaḥ
10580403 tathāpi yāce tava sauhṛdecchayā kanyām tvadīyām na hi śulka-dā vayam
10580410 śrī-rājovāca
10580411 ko 'nyas te 'bhyadhiko nātha kanyā-vara ihepsitaḥ
10580413 guṇaika-dhāmno yasyāṅge śrīr vasaty anapāyinī
10580421 kintv asmābhiḥ kṛtaḥ pūrvam samayaḥ sātvatarsabha
10580423 puṁsām vīrya-parīkṣārtham kanyā-vara-parīpsayā
10580431 saptaita go-vṛṣā vīra durdāntā duravagrahāḥ
10580433 etair bhagnāḥ su-bahavo bhinna-gātrā nṛpātmajāḥ
10580441 yad ime nigrhītaḥ syus tvayaiva yadu-nandana
10580443 varo bhavān abhimato duhitur me śriyaḥ-pate
10580451 evam samayam ākarṇya baddhvā parikaram prabhuḥ
10580453 ātmānam saptadhā kṛtvā nyagr̥hṇāl līlayaiva tām
10580461 baddhvā tām dāmabhiḥ śaurir bhagna-darpān hataujasaḥ
10580463 vyakarsal līlayā baddhān bālo dāru-mayān yathā
10580471 tataḥ prītaḥ sutām rājā dadau kṛṣṇāya vismitaḥ

10580473 tām pratyagrṇṇād bhagavān vidhi-vat sadṛśīm prabhuḥ
10580481 rāja-patnyāś ca duhituḥ kṛṣṇam labdhvā priyam patim
10580483 lebhire paramānandam jātaś ca paramotsavaḥ
10580491 śaṅkha-bhery-ānakā nedur gīta-vādyā-dvijāśiṣaḥ
10580493 narā nāryaḥ pramuditāḥ suvāsaḥ-srag-alāṅkṛtāḥ
10580501 daśa-dhenu-sahasrāṇi pāribarham adād vibhuḥ
10580503 yuvatīnām tri-sāhasram niṣka-grīva-suvāsasam
10580511 nava-nāga-sahasrāṇi nāgāc chata-guṇān rathān
10580513 rathāc chata-guṇān aśvān aśvāc chata-guṇān narān
10580521 dampatī ratham āropya mahatyā senayā vṛtau
10580523 sneha-praklinna-hṛdayo yāpayām āsa kośalaḥ
10580531 śrutvaitad rurudhur bhūpā nayantam pathi kanyakām
10580533 bhagna-vīryāḥ su-durmarṣā yadubhir go-vṛṣaiḥ purā
10580541 tām asyataḥ śara-vrātān bandhu-priya-kṛd arjunaḥ
10580543 gāṇḍivī kālayām āsa simhaḥ kṣudra-mṛgān iva
10580551 pāribarham upāgrhya dvārakām etya satyayā
10580553 reme yadūnām ṛṣabho bhagavān devakī-sutaḥ
10580561 śrutakīrteḥ sutām bhadram upayeme pitṛ-ṣvasuḥ
10580563 kaikeyīm bhrātṛbhir dattām kṛṣṇaḥ santardanādibhiḥ
10580571 sutām ca madrādhipater lakṣmaṇām lakṣaṇair yatām
10580573 svayam-vare jahāraikaḥ sa suparṇaḥ sudhām iva
10580581 anyāś caivam-vidhā bhāryāḥ kṛṣṇasyāsan sahasraśaḥ
10580583 bhaumam hatvā tan-nirodhād āhṛtāś cāru-darśanāḥ
10590011 śrī-rājovāca yathā hato bhagavatā bhaumo yene ca tāḥ striyaḥ
10590013 niruddhā etad ācakṣva vikramam śārṅga-dhanvanaḥ
10590020 śrī-śuka uvāca
10590021 indreṇa hr̥ta-chatreṇa hr̥ta-kunḍala-bandhunā
10590023 hr̥tāmarādri-sthānena jñāpito bhauma-ceṣṭitam
10590031 sa-bhāryo garuḍārūḍhaḥ prāg-jyotiṣa-puram yayau
10590033 giri-durgaiḥ śastra-durgair jalāgny-anila-durgamam
10590035 mura-pāśāyutair ghorair dṛḍhaiḥ sarvata āvṛtam
10590041 gadayā nirbibhedādrīn śastra-durgāni sāyakaiḥ
10590043 cakreṇāgnim jalam vāyum mura-pāśāms tathāsinā
10590051 śaṅkha-nādena yantrāṇi hṛdayāni manasvinām
10590053 prakāram gadayā gurvayā nirbibheda gadādharāḥ
10590061 pāñcajanya-dhvanim śrutvā yugāntāśani-bhīṣaṇam
10590063 muraḥ śayāna uttasthau daityaḥ pañca-śirā jalāt
10590071 tri-śūlam udyamya su-durnirikṣaṇo yugānta-sūryānala-rocir ulbaṇaḥ
10590073 grasams tri-lokīm iva pañcabhir mukhair abhyadravat tārksya-sutam yathoragaḥ
10590081 āvidhya śūlam tarasā garutmata nirasya vaktrair vyanadat sa pañcabhiḥ
10590083 sa rodasī sarva-diśo 'mbaram mahān āpūrayann aṇḍa-kaṭāham āvṛnot
10590091 tadāpatad vai tri-śikham garutmata hariḥ śarābhyām abhinat tridhojasā
10590093 mukheṣu tam cāpi śarair atādayat tasmai gadām so 'pi ruṣā vyamuñcata
10590101 tām āpatantīm gadayā gadām mṛdhe gadāgrajo nirbibhede sahasradhā
10590103 udyamya bāhūn abhidhāvato 'jitaḥ śirāmsi cakreṇa jahāra līlayā
10590111 vyasuḥ papātāmbhasi kṛtta-śirṣo nikṛtta-śṛṅgo 'drir ivendra-tejasā
10590113 tasyātmaajāḥ sapta pitur vadhāturāḥ pratikriyāmarṣa-juṣaḥ samudyatāḥ
10590121 tāmro 'ntarikṣaḥ śravaṇo vibhāvasur
10590122 vasur nabhasvān aruṇaś ca saptamaḥ
10590123 pīṭham puraskṛtya camū-patim mṛdhe
10590124 bhauma-prayuktā niragan dhṛtāyudhāḥ
10590131 prāyuñjatāsādya śarān asīn gadāḥ śakty-ṛṣṭi-śūlāny ajite ruṣolbaṇāḥ
10590133 tac-chastra-kūṭam bhagavān sva-mārgaṇair amogha-vīryas tilāśaś cakarta ha
10590141 tām pīṭha-mukhyān anayad yama-kṣayam
10590142 nikṛtta-śirṣoru-bhujāṅghri-varmaṇaḥ
10590143 svānīka-pān acyuta-cakra-sāyakais
10590144 tathā nirastān narako dharā-sutaḥ
10590145 nirikṣya durmarṣaṇa āsravan-madair
10590146 gajaiḥ payodhi-prabhavair nirākramāt
10590151 dṛṣṭvā sa-bhāryam garuḍopari sthitam
10590152 sūryopariṣṭāt sa-taḍid ghanam yathā
10590153 kṛṣṇam sa tasmai vyaśṛjac chata-ghnīm
10590154 yodhāś ca sarve yugapac ca vivyadhuh
10590161 tad bhauma-sainyam bhagavān gadāgrajo
10590162 vicitra-vājair niṣitaiḥ śilīmukhaiḥ

10590163 nikṛtta-bāhūru-śirodhra-vigrahaṃ
10590164 cakāra tarhy eva hatāsva-kuñjaram
10590171 yāni yodhaiḥ prayuktāni śastrāstrāṇi kurūdvaha
10590173 haris tāny acchinat tīkṣṇaiḥ śarair ekaikaśas trībhiḥ
10590181 uhyamānaḥ suparṇena pakṣābhyāṃ nighnatā gajān
10590183 gurutmatā hanyamānās tuṇḍa-pakṣa-nakher gajāḥ
10590191 puram evāviśann ārtā narako yudhy ayudhyata
10590201 dṛṣṭvā vidrāvitaṃ sainyaṃ garuḍenārditaṃ svakaṃ
10590203 taṃ bhaumaḥ prāharac chaktyā vajraḥ pratihato yataḥ
10590205 nākampata tayā viddho mālāhata iva dvīpaḥ
10590211 śūlaṃ bhaumo 'cyutaṃ hantum ādade vitathodyamaḥ
10590213 tad-visargāt pūrvam eva narakasya śiro hariḥ
10590215 apāharad gaja-sthasya cakreṇa kṣura-neminā
10590221 sa-kuṇḍalaṃ cāru-kirīṭa-bhūṣaṇaṃ babhau pṛthivyāṃ patitam samujjvalam
10590223 ha heti sādhv ity ṛṣayaḥ sureśvarā mālyair mukundaṃ vikiranta īdire
10590231 tataś ca bhūḥ kṛṣṇam upetya kuṇḍale
10590232 pratapta-jāmbūnada-ratna-bhāsvare
10590233 sa-vaijayantyā vana-mālayārpayat
10590234 prācetasam chatram atho mahā-maṇim
10590241 astauṣīd atha viśveśam devī deva-varārcitam
10590243 prāñjaliḥ praṇatā rājan bhakti-pravaṇayā dhiyā
10590250 bhūmir uvāca
10590251 namas te deva-deveśa śaṅkha-cakra-gadā-dhara
10590253 bhaktecchopātta-rūpāya paramātman namo 'stu te
10590261 namaḥ paṅkaja-nābhāya namaḥ paṅkaja-māline
10590263 namaḥ paṅkaja-netrāya namas tepaṅkajāṅghraye
10590271 namo bhagavate tubhyaṃ vāsudevāya viṣṇave
10590273 puruṣāyādi-bījāya pūrṇa-bodhāya te namaḥ
10590281 ajāya janayitre 'sya brahmaṇe 'nanta-śaktaye
10590283 parāvarātman bhūtātman paramātman namo 'stu te
10590291 tvaṃ vai sisṛkṣur aja utkaṭam prabho
10590292 tamo nirodhāya bibharsy asaṃvṛtaḥ
10590293 sthānāya sattvaṃ jagato jagat-pate
10590294 kālaḥ pradhānam puruṣo bhavān paraḥ
10590301 ahaṃ payo jyotir athānilo nabho mātrāṇi devā mana indriyāṇi
10590303 kartā mahān ity akhilaṃ carācaram tvayy advitīye bhagavan ayaṃ bhramaḥ
10590311 tasyātmaḥ 'yam tava pāda-paṅkajaṃ bhītaḥ prapannārti-haropasāditaḥ
10590313 tat pālayainam kuru hasta-paṅkajaṃ śirasy amuṣyākhila-kalmaṣāpaham
10590320 śrī-śuka uvāca
10590321 iti bhūmy-arhito vāgbhir bhagavān bhakti-namrayā
10590323 dattvābhayaṃ bhauma-grham prāviśat sakalarddhimat
10590331 tatra rājanya-kanyānām ṣaṭ-sahasrādhikāyutam
10590333 bhaumāhṛtānām vikramya rājabhyo dadṛśe hariḥ
10590341 tam praviṣṭam striyo vīkṣya nara-varyaṃ vimohitāḥ
10590343 manasā vavrire 'bhīṣṭam patim daivopasāditaṃ
10590351 bhūyāt patir ayaṃ mahyaṃ dhātā tad anumodatām
10590353 iti sarvāḥ pṛthak kṛṣṇe bhāvena hṛdayam dadhuḥ
10590361 tāḥ prāhiṇod dvāravatīm su-mṛṣṭa-virajo-'mbarāḥ
10590363 nara-yānair mahā-kośān rathāśvān draviṇam mahāt
10590371 airāvata-kulebhāms ca catur-dantāms tarasvinaḥ
10590373 pāṇḍurāms ca catuḥ-ṣaṣṭim prerayām āsa keśavaḥ
10590381 gatvā surendra-bhavanaṃ dattvādityai ca kuṇḍale
10590383 pūjitas tridaśendreṇa mahendryāṅyā ca sa-priyaḥ
10590391 codito bhāryayotpātya pārījātam garutmatī
10590393 āropya sendrān vibudhān nirjityopānayat puram
10590401 sthāpitaḥ satyabhāmāyā grhodyānopaśobhanaḥ
10590403 anvagur bhramarāḥ svargāt tad-gandhāsava-lampaṭāḥ
10590411 yayāca ānamya kirīṭa-koṭibhiḥ pādaḥ sprśann acyutam artha-sādhanam
10590413 siddhārtha etena viḡṛhyate mahān aho surāṇam ca tamo dhig āḍhyatām
10590421 atho muhūrta ekasmin nānāgāreṣu tāḥ striyaḥ
10590423 yathopayame bhagavān tāvad-rūpa-dharo 'vyayaḥ
10590431 gr̥heṣu tāsām anapāyy atarka-kṛn nirasta-sāmyātīśayeṣv avasthitaḥ
10590433 reme ramābhir nija-kāma-sampluto yathetaro gārḥaka-medhikāms caran
10590441 itthaṃ ramā-patim avāpya patim striyas tā
10590442 brahmādayo 'pi na viduḥ padavīm yadīyam

10590443 bhejur mudāvīratam edhitayānurāga
10590444 hāsāvaloka-nava-saṅgama-jalpa-lajjāḥ
10590451 pratyudgamāsana-varārhaṇa-pada-śauca-
10590452 tāmbūla-viśramaṇa-vījana-gandha-mālyaiḥ
10590453 keśa-prasāra-śayana-snapanopahāryaiḥ
10590454 dāsī-śatā api vibhor vidadhuḥ sma dāsyam
10600010 śrī-bādarāyaṇir uvāca
10600011 karhicit sukham āsīnam sva-talpa-stham jagad-gurum
10600013 patim paryacarad bhaiṣmī vyajanena sakhī-janaiḥ
10600021 yas tv etal līlayā viśvam srijaty atty avatīśvaraḥ
10600023 sa hi jātaḥ sva-setūnām gopīthāya yaduṣv ajaḥ
10600031 tasmin antar-gr̥he bhrājan-muktā-dāma-vilambinā
10600033 virājite vitānena dīpair maṇi-mayair api
10600041 mallikā-dāmabhiḥ puṣpair dvirepha-kula-nādite
10600043 jāla-randhra-praviṣṭaiś ca gobhiś candramaso 'malaiḥ
10600051 pārijāta-vanāmōda-vāyunodyāna-śālinā
10600053 dhūpair aguru-jai rājan jāla-randhra-vinirgataiḥ
10600061 payaḥ-phena-nibhe śubhre paryāṅke kaśipūttame
10600063 upatasthe sukhāsīnam jagatām īśvaram patim
10600071 vāla-vyajanam ādāya ratna-daṇḍam sakhī-karāt
10600073 tena vījayatī devī upāsām cakra īśvaram
10600081 sopācyutam kvaṇayatī maṇi-nūpurābhyām
10600082 reje 'ṅgulīya-valaya-vyajanāgra-hastā
10600083 vastrānta-gūḍha-kuca-kuṅkuma-śoṇa-hāra-
10600084 bhāsā nitamba-dhṛtayā ca parārdhya-kāñcyā
10600091 tām rūpiṇīm śrīyam ananya-gatim nirīkṣya
10600092 yā līlayā dhṛta-tanor anurūpa-rūpā
10600093 prītaḥ smayann alaka-kuṇḍala-nīśka-kaṇṭha-
10600094 vaktrollasat-smīta-sudhām harir ābabhāse
10600100 śrī-bhagavān uvāca
10600101 rāja-putrīpsitā bhūpair loka-pāla-vibhūtibhiḥ
10600103 mahānubhāvaiḥ śrīmadbhī rūpaudārya-balorjitaiḥ
10600111 tān prāptān arthino hitvā caidyādīn smara-durmadān
10600113 dattā bhrātrā sva-pitrā ca kasmān no vavṛṣe 'samān
10600121 rājabhyo bibhyataḥ su-bhru samudram śaraṇam gatān
10600123 balavadbhiḥ kṛta-dveṣān prāyas tyakta-nṛpāsanān
10600131 aspaṣṭa-vartmanām pumsām aloka-patham īyusām
10600133 āsthitāḥ padavīm su-bhru prāyaḥ sīdanti yoṣitaḥ
10600141 niṣkiñcanā vyaṁ śasvan niṣkiñcana-jana-priyāḥ
10600143 tasmā tprāyeṇa na hy ādhyā mām bhajanti su-madhyame
10600151 yayor ātma-samam vittam janmaīśvaryaḥ bhavaḥ
10600153 tayor vivāho maitrī ca nottamādhamayoḥ kvacit
10600161 vaidarbhy etad avijñāya tvayādīrgha-samīkṣayā
10600163 vṛtā vyaṁ guṇair hīnā bhikṣubhiḥ ślāghitā mudhā
10600171 athātmano 'nurūpam vai bhajasva kṣatriyarṣabham
10600173 yena tvam āśiṣaḥ satyā ihāmutra ca lapsyase
10600181 caidya-śālva-jarāsandha dantavakrādayo nṛpāḥ
10600183 mama dviṣanti vāmoru rukmī cāpi tavāgrajaḥ
10600191 teṣām vīrya-madāndhānām dr̥ptānām smaya-nuttaye
10600193 ānitāsi mayā bhadre tejopaharatāsatām
10600201 udāsīnā vyaṁ nūnam na sry-apatyārtha-kāmukāḥ
10600203 ātma-labdhyāsmāhe pūrṇā gehayor jyotir-akriyāḥ
10600210 śrī-śuka uvāca
10600211 etāvad uktvā bhagavān ātmānam vallabhām iva
10600213 manyamānām aviśleṣāt tad-darpa-ghna upāramat
10600221 iti trilokeśa-pates tadātmanaḥ priyasya devy āsruta-pūrvam apriyam
10600223 āsrutya bhītā hṛdi jāta-vepathuś cintām durantām rudatī jagāma ha
10600231 padā su-jātena nakhāruṇa-śrīyā bhuvanm likhanty āsrubhir añjanāsitaiḥ
10600233 āsiñcatī kuṅkuma-rūṣitau stanau tasthāv adho-mukhy ati-duḥkha-ruddha-vāk
10600241 tasyāḥ su-duḥkha-bhaya-śoka-vinaṣṭa-buddher
10600242 hastac chlathad-valayato vyajanam papāta
10600243 dehaś ca viklava-dhiyaḥ sahasaiva muhyan
10600244 rambheva vāyu-vihato pravikīrya keśān
10600251 tad dr̥ṣṭvā bhagavān kṛṣṇaḥ priyāyāḥ prema-bandhanam
10600253 hāsya-praudhim ajānantyāḥ karuṇaḥ so 'nvakampata

10600261 paryānkād avaruhyāśu tām utthāpya catur-bhujāḥ
10600263 keśān samuhyā tad-vaktraṁ prāmṛjat padma-pāṇinā
10600271 pramṛjyāśru-kale netre stanau copahatau śucā
10600273 āśliṣya bāhunā rājan ananya-viṣayāṁ satīm
10600281 sāntvayāṁ āsa sāntva-jñāḥ kṛpayā kṛpaṇāṁ prabhuḥ
10600283 hāsyā-praudhi-bhramac-cittāṁ atad-arhāṁ satāṁ gatīḥ
10600290 śrī-bhagavān uvāca
10600291 mā mā vaidarbhy asūyethā jāne tvāṁ mat-parāyaṇāṁ
10600293 tvad-vacaḥ śrotu-kāmena kṣvelyācaritam āṅgane
10600301 mukhaṁ ca prema-saṁrambha-sphuritādharāṁ īkṣitum
10600303 kaṭā-kṣepāruṇāpāṅgaṁ sundara-bhru-kuṭī-taṭam
10600311 ayaṁ hi paramo lābho gṛheṣu gṛha-medhināṁ
10600313 yan narmair īyate yāmaḥ priyayā bhīru bhāmini
10600320 śrī-śuka uvāca
10600321 saivāṁ bhagavatā rājan vaidarbhī parisāntvitā
10600323 jñātvā tat-parihāsoktīm priya-tyāga-bhayaṁ jahau
10600331 babhāṣa ṛṣabhaṁ pumsāṁ vīkṣantī bhagavan-mukham
10600333 sa-vrīḍa-hāsa-rucira-snigdhopāṅgena bhārata
10600340 śrī-rukmiṇy uvāca
10600341 nanv evam etad aravinda-vilocanāha yad vai bhavān bhagavato 'sadrṣī vibhūmnaḥ
10600343 kva sve mahimny abhirato bhagavāms try-adhīsaḥ kvāhaṁ guṇa-prakṛtir ajña-gṛhīta-pādā
10600351 satyaṁ bhayād iva guṇebhya urukramāntaḥ
10600352 śete samudra upalambhana-mātra ātmā
10600353 nityaṁ kad-indriya-gaṇaiḥ kṛta-vigrahas tvāṁ
10600354 tvat-sevakair nrpa-padaṁ vidhutaṁ tamo 'ndham
10600361 tvat-pāda-padma-makaranda-juṣāṁ munīnāṁ
10600362 vartmāsphuṭaṁ nr-paśubhir nanu durvibhāvyam
10600363 yasmād alaukikam ivehitam īśvarasya
10600364 bhūmaṁs tavehitam atho anu ye bhavantam
10600371 niṣkiñcano nanu bhavān na yato 'sti kiñcid
10600372 yasmai balim bali-bhujō 'pi haranty ajādyāḥ
10600373 na tvā vidanty asu-trpo 'ntakam ādhyatāndhāḥ
10600374 preṣṭho bhavān bali-bhujāṁ api te 'pi tubhyam
10600381 tvāṁ vai samasta-puruṣārtha-mayaḥ phalātmā
10600382 yad-vāñchayā su-matayo visṛjanti kṛtsnam
10600383 teṣāṁ vibho samucito bhavataḥ samājaḥ
10600384 pumsaḥ striyāś ca ratayoḥ sukha-duḥkhinor na
10600391 tvāṁ nyasta-daṇḍa-munibhir gaditānubhāva
10600392 ātmātma-daś ca jagatāṁ iti me vṛto 'si
10600393 hitvā bhavad-bhruva udīrita-kāla-vega-
10600394 dhvastāśiṣo 'bja-bhava-nāka-patīn kuto 'nye
10600401 jādyāṁ vacas tava gadāgraja yas tu bhūpān
10600402 vidrāvya śārṅga-ninadena jahartha māṁ tvam
10600403 simho yathā sva-balim īsa paśūn sva-bhāgaṁ
10600404 tebhyo bhayād yad udadhim śaraṇaṁ prapannaḥ
10600411 yad-vāñchayā nrpa-śikhāmaṇayo 'nga-vainya-
10600412 jāyanta-nāhuṣa-gayādaya aikya-patyam
10600413 rājyaṁ visṛjya viviśur vanam ambujākṣa
10600414 sīdanti te 'nupadavīm ta ihāsthitaḥ kim
10600421 kānyaṁ śrayeta tava pāda-saroja-gandham
10600422 āghrāya san-mukharitaṁ janatāpavargam
10600423 lakṣmy-ālayaṁ tv avigaṇayya guṇālayasya
10600424 martyā sadoru-bhayaṁ artha-viviita-drṣṭiḥ
10600431 taṁ tvānurūpam abhajaṁ jagatāṁ adhīśam
10600432 ātmānam atra ca paratra ca kāma-pūram
10600433 syān me tavāṅghrir araṇaṁ sṛtibhir bhramantya
10600434 yo vai bhajantam upayāty anṛtāpavargaḥ
10600441 tasyāḥ syur acyuta nrpā bhavatopadiṣṭāḥ
10600442 strīṇāṁ gṛheṣu khara-go-śva-vidāla-bhrtyāḥ
10600443 yat-karṇa-mūlam an-karṣaṇa nopayāyād
10600444 yuṣmat-kathā mṛḍa-viriñca-sabhāsu gītā
10600451 tvak-śmaśru-roma-nakha-keśa-pinaddham antar
10600452 māmsāsthi-rakta-kṛmi-viṭ-kapha-pitta-vātam
10600453 jīvac-chavaṁ bhajati kānta-matir vimūḍhā
10600454 yā te padābja-makarandam ajighratī strī

10600461 astv ambujākṣa mama te caraṇānurāga
10600462 ātman ratasya mayi cānatirikta-drṣṭeḥ
10600463 yarhy asya vṛddhaya upātta-rajo-'ti-mātro
10600464 mām ikṣase tad u ha naḥ paramānukampā
10600471 naivālikam aham manye vacas te madhusūdana
10600473 ambāyā eva hi prāyaḥ kanyāyāḥ syād ratiḥ kvacit
10600481 vyūdhāyās cāpi puṁścalyā mano 'bhyeti navam navam
10600483 budho 'satīm na bibhryāt tām bibhrad ubhaya-cyutaḥ
10600490 śrī-bhagavān uvāca
10600491 sādhy etac-chrotu-kāmais tvaṁ rāja-putrī pralambhitā
10600493 mayoditam yad anvāttha sarvaṁ tat satyam eva hi
10600501 yān yān kāmāyase kāmān mayy akāmāya bhāmini
10600503 santi hy ekānta-bhaktāyās tava kalyāṇi nityada
10600511 upalabdham pati-prema pāti-vratyaṁ ca te 'naghe
10600513 yad vākyaiś cālyamānāyā na dhīr mayy apakarṣitā
10600521 ye mām bhajanti dāmpatye tapasā vrata-caryayā
10600523 kāmātmāno 'pavargeśam mohitā mama māyayā
10600531 mām prāpya māniny apavarga-sampadam
10600532 vāñchanti ye sampada eva tat-patim
10600533 te manda-bhāgā niraye 'pi ye nṛṇām
10600534 mātrātmakatvāt nirayaḥ su-saṅgamaḥ
10600541 diṣṭyā gr̥heśvary asakṛṇ mayi tvayā kṛtānuvṛttir bhava-mocanī khalaiḥ
10600543 su-duṣkarāsau sutarām durāśiṣo hy asuṁ-bharāyā nikṛtim juṣaḥ striyāḥ
10600551 na tvādr̥śīm praṇayinīm gr̥hiṇīm gr̥heṣu
10600552 paśyāmi mānini yayā sva-vivāha-kāle
10600553 prāptān nṛpān na vigaṇayya raho-haro me
10600554 prasthāpito dvija upaśruta-sat-kathasya
10600561 bhrātur virūpa-karaṇam yudhi nirjitasya
10600562 prodvāha-parvaṇi ca tad-vadham akṣa-goṣṭhyām
10600563 duḥkham samuttham asaho 'smad-ayoga-bhītyā
10600564 naivābraviḥ kim api tena vyaṁ jitas te
10600571 dūtas tvayātma-labhane su-vivikta-mantraḥ
10600572 prasthāpito mayi cirāyati śūnyam etat
10600573 matvā jihāsa idam aṅgam ananya-yogyam
10600574 tiṣṭheta tat tvayi vyaṁ pratinandayāmaḥ
10600580 śrī-śuka uvāca
10600581 evam saurata-samlāpair bhagavān jagad-īśvaraḥ
10600583 sva-rato ramayā reme nara-lokam vidambayan
10600591 tathānyāsām api vibhur gr̥hesu gr̥havān iva
10600593 āsthito gr̥ha-medhīyān dharmān loka-gurur hariḥ
10610010 śrī-śuka uvāca
10610011 ekaikaśas tāḥ kṛṣṇasya putrān daśa-daśābaāḥ
10610013 ajījanann anavamān pituḥ sarvātma-sampadā
10610021 gr̥hād anapagam vīkṣya rāja-putryo 'cyutam sthitam
10610023 preṣṭham nyamaṁsata svam svam na tat-tattva-vidāḥ striyāḥ
10610031 cārv-abja-kośa-vadanāyata-bāhu-netra-
10610032 sa-prema-hāsa-rasa-vīkṣita-valgu-jalpaiḥ
10610033 sammohitā bhagavato na mano vijetum
10610034 svair vibhramaiḥ samaśakan vanitā vibhūmnaḥ
10610041 smāyāvaloka-lava-darśita-bhāva-hāri
10610042 bhrū-maṇḍala-prahita-saurata-mantra-śauṇḍaiḥ
10610043 patnyas tu śoḍaśa-sahasram anaṅga-bāṇair
10610044 yasyendriyam vimathitum karaṇair na śekuḥ
10610051 ittham ramā-patim avāpya patim striyas tā
10610052 brahmādayo 'pi na viduḥ padavīm yadīyam
10610053 bhejur mudāvratam edhitayānurāga-
10610054 hāsāvaloka-nava-saṅgama-lālasādyam
10610061 pratyudgamāsana-varārhaṇa-pāda-śauca-
10610062 tāmbūla-viśramaṇa-vījana-gandha-mālyaiḥ
10610063 keśa-prasāra-śayana-snapanopahāryaiḥ
10610064 dāsī-śatā api vibhor vidadhuḥ sma dāsyam
10610071 tāsām yā daśa-putrāṇām kṛṣṇa-strīṇām puroditāḥ
10610073 aṣṭau mahiṣyas tat-putrān pradyumnādīn gr̥ṇāmi te
10610081 cārudeṣṇaḥ sudeṣṇas ca cārudehas ca vīryavān
10610083 sucāruś cāruguptas ca bhadracārus tathāparaḥ

10610091 cārucandro vicāruś ca cāruś ca daśamo hareḥ
10610093 pradyumna-pramukhā jātā rukmiṇyām nāvamāḥ pituḥ
10610101 bhānuḥ subhānuḥ svarbhānuḥ prabhānur bhānumāms tathā
10610103 candrabhānur br̥hadbhānur atibhānus tathāṣṭamah
10610111 śrībhānuḥ pratibhānuś ca satyabhāmātmajā daśa
10610113 sām̐baḥ sumitraḥ purujic chatajic ca sahasrajit
10610121 viyayaś citraketuś ca vasumān draviḍaḥ kratuḥ
10610123 jāmbavatyāḥ sutā hy ete sām̐bādyāḥ piṭṛ-sammataḥ
10610131 vīraś candro 'śvasenaś ca citragur vegavān vṛṣaḥ
10610133 āmaḥ śaṅkur vasuḥ śrīmān kuntir nāgnajiteḥ sutāḥ
10610141 śrutaḥ kavir vṛṣo vīraḥ subāhur bhadra ekalaḥ
10610143 śāntir darśaḥ pūrṇamāsaḥ kālindyāḥ somako 'varaḥ
10610151 praghoṣo gātravān simho balaḥ prabala ūrdhagaḥ
10610153 mādryāḥ putrā mahāśaktiḥ saha ojo 'parājitaḥ
10610161 vṛko harṣo 'nilo gṛdhro vardhanonnāda eva ca
10610163 mahāmsaḥ pāvano vahnir mitravindātmejāḥ kṣudhiḥ
10610171 saṅgrāmajid br̥hatsenaḥ sūraḥ praharaṇo 'rijit
10610173 jayaḥ subhadro bhadrayā vāma āyuś ca satyakaḥ
10610181 dīptimāms tāmrataptādyā rohiṇyās tanayā hareḥ
10610183 pradyamnāc cāniruddho 'bhūd rukmavatyām mahā-balaḥ
10610185 putryām tu rukmiṇo rājan nāmnā bhojakaṭe pure
10610191 eteṣāṃ putra-pautrās ca babhūvuḥ koṭiśo nr̥pa
10610193 mātaraḥ kṛṣṇa-jātīnām sahasrāṇi ca ṣoḍaśa
10610200 śrī-rājovāca
10610201 katham rukmy arī-putrāya prādād duhitaram yudhi
10610203 kṛṣṇena paribhūtas tam hantum randhram pratīkṣate
10610205 etad ākhyāhi me vidvan dviṣor vaivāhikam mithaḥ
10610211 anāgatam atītam ca vartamānam atīndriyam
10610213 viprakṛṣṭam vyavahitam samyak paśyanti yoginaḥ
10610220 śrī-śuka uvāca
10610221 vṛtaḥ svayam-vare sākṣād anāgo 'ṅga-yutas tayā
10610223 rājñāḥ sametan nirjitya jahāraika-ratho yudhi
10610231 yady apy anusmaran vairam rukmī kṛṣṇāvamānitaḥ
10610233 vyatarad bhāgineyāya sutām kurvan svasuḥ priyam
10610241 rukmiṇyās tanayām rājan kṛtavarma-suto balī
10610243 upayeme viśālākṣīm kanyām cārumatīm kila
10610251 dauhitrāyāniruddhāya pautrīm rukmy ādadād dhareḥ
10610253 rocanām baddha-vairo 'pi svasuḥ priya-cikīrṣayā
10610255 jānann adharmam tad yaunam sneha-pāsānubandhanaḥ
10610261 tasminn abhyudaye rājan rukmiṇī rāma-keśavau
10610263 puram bhojakaṭam jagmuḥ sām̐ba-pradyumnakādayaḥ
10610271 tasmin nivṛtta udvāhe kāliṅga-pramukhā nr̥pāḥ
10610273 dṛptās te rukmiṇam procur balam akṣair vinirjaya
10610281 anakṣa-jñō hy ayam rājann api tad-vyasanam mahat
10610283 ity ukto balam āhūya tenākṣair rukmy adīvyata
10610291 śatam sahasram ayutam rāmas tatrādade paṇam
10610293 tam tu rukmy ajayat tatra kāliṅgaḥ prāhasad balam
10610295 dantān sandarśayann uccair nāmṛṣyat tad dhalāyudhaḥ
10610301 tato lakṣam rukmy agr̥hṇād glaham tatrājayad balaḥ
10610303 jitavān aham ity āha rukmī kaitavam āśritaḥ
10610311 manyunā kṣubhitaḥ śrīmān samudra iva parvaṇi
10610313 jātyāruṇākṣo 'ti-ruṣā nyarbudaḥ glaham ādade
10610321 tam cāpi jitavān rāmo dharmena chalam āśritaḥ
10610323 rukmī jitam mayātre me vadantu prāśnikā iti
10610331 tadābravīn nabho-vāṇī balenaiva jito glahaḥ
10610333 dharmato vacanenaiva rukmī vadati vai mṛṣā
10610341 tām anādr̥tya vaidarbho duṣṭa-rājanya-coditaḥ
10610343 saṅkarṣaṇam parihasan babhāṣe kāla-coditaḥ
10610351 naivākṣa-kovidā yūyam gopālā vana-gocarāḥ
10610353 akṣair dīvyanti rājāno bāṇaiś ca na bhavādr̥śāḥ
10610361 rukmiṇaivam adhikṣipto rājabhiś copahāsitaḥ
10610363 kruddhaḥ parigham udyamya jaghne tam nr̥mṇa-saṁsadi
10610371 kalinga-rājam tarasā gṛhītvā daśame pade
10610373 dantān apātayat kruddho yo 'hasad vivṛtair dvijaiḥ
10610381 anye nirbhinna-bāhūru-śirasō rudhirokṣitaḥ

10610383 rājāno dudravār bhītā balena paṅghārditāḥ
10610391 nihate rukmiṇi śyāle nābravīt sādhu asādhu vā
10610393 rakmiṇī-balayo rājan sneha-bhaṅga-bhayād dhariḥ
10610401 tato 'niruddham saha sūryayā varam ratham samāropya yayuḥ kuśasthalīm
10610403 rāmādayo bhojakaṭād daśārḥāḥ siddhākhilārthā madhusūdanāśrayāḥ
10620010 śrī-rājovāca
10620011 bāṇasya tanayām uṣām upayeme yadūttamaḥ
10620013 tatra yuddham abhūd ghoram hari-śaṅkarayor mahat
10620015 etat sarvam mahā-yogin samākhyātum tvam arhasi
10620020 śrī-śuka uvāca
10620021 bāṇaḥ putra-śata-jyeṣṭho baler āsīn mahātmanaḥ
10620023 yena vāmana-rūpāya haraye 'dāyi medinī
10620025 tasyaurasaḥ suto bānaḥ śiva-bhakti-rataḥ sadā
10620021 mānyo vadānyo dhīmāṁś ca satya-sandho dṛḍha-vrataḥ
10620023 śoṇitākhye pure ramye sa rājyam akarot purā
10620025 tasya śambhoḥ prasādena kiṅkarā iva te 'marāḥ
10620021 sahasra-bāhur vādyena tāṇdave 'toṣayan mṛdam
10620031 bhagavān sarva-bhūteṣaḥ śarānyo bhakta-vatsalaḥ
10620033 vareṇa chandayām āsa sa tam vavre purādhipam
10620041 sa ekadāha giriśam pārśva-stham vīrya-durmadaḥ
10620043 kirītenārka-varṇena saṁsprśams tat-padāmbujam
10620051 namasye tvām mahā-deva lokānām gurum īśvaram
10620053 pumsām apūrṇa-kāmānām kāma-pūrāmarāṅghripam
10620061 doḥ-sahasram tvayā dattam param bhārāya me 'bhavat
10620063 tri-lokyām pratiyoddhāram na labhe tvad ṛte samam
10620071 kaṇḍūtyā nibhṛtair dorbhir yuyutsur dig-gajān aham
10620073 ādyāyam cūrṇayann adrīn bhītās te 'pi pradudruvuḥ
10620081 tac chrutvā bhagavān krudhaḥ ketus te bhajyate yadā
10620083 tvad-darpa-ghnam bhaven mūdha saṁyugam mat-samena te
10620091 ity uktaḥ kumatir hr̥ṣṭaḥ sva-gr̥ham prāviśan nṛpa
10620093 pratīkṣan giriśadeśam sva-vīrya-naśanam kudhīḥ
10620101 tasyoṣā nāma duhitā svapne prādyumninā ratim
10620103 kanyālabhata kāntena prāg adṛṣṭa-śrutena sā
10620111 sā tatra tam apaśyantī kvāsi kānteti vādinī
10620113 sakhīnām madhya uttasthau vihvalā vr̥ḍitā bhṛśam
10620121 bāṇasya mantrī kumbhāṇḍaś citralekhā ca tat-sutā
10620123 sakhy apr̥cchat sakhīm uṣām kautūhala-samanvitā
10620131 kam tvam mṛgayase su-bhru kīḍṛśas te manorathaḥ
10620133 hasta-grāham na te 'dyāpi rāja-putry upalakṣaye
10620141 dṛṣṭaḥ kaścin naraḥ svapne śyāmaḥ kamala-locanaḥ
10620143 pīta-vāsā br̥had-bāhur yoṣitām hr̥dayam-gamaḥ
10620151 tam aham mṛgaye kāntam pāyayitvādharām madhu
10620153 kvāpi yātaḥ spr̥hayatīm kṣiptvā mām vṛjinārṇave
10620160 citralekhovāca
10620161 vyasanam te 'pakarṣāmi tri-lokyām yadi bhāvyate
10620163 tam āneṣye varam yas te mano-hartā tam ādiśa
10620171 ity uktvā deva-gandharva siddha-cāraṇa-pannagān
10620173 daitya-vidyādharaṇ yakṣān manujāṁś ca yathālikhat
10620181 manujeṣu ca sā vṛṣṇīn sūram ānakadundubhim
10620183 vyalikhad rāma-kṛṣṇau ca pradyumnam vīkṣya lajjitā
10620191 aniruddham vilikhitam vīkṣyoṣāvān-mukhī hriyā
10620193 so 'sāv asāv iti prāha smayamānā mahī-pate
10620201 citralekhā tam ājñāya pautram kṛṣṇasya yoginī
10620203 yayau vihāyasā rājan dvārakām kṛṣṇa-pālītām
10620211 tatra suptam su-paryāṅke prādyumnim yogam āsthitā
10620213 gr̥hītvā śoṇita-puram sakhyai priyam adarśayat
10620221 sā ca tam sundara-varam vilokya muditānā
10620223 duṣprekṣye sva-gr̥he pumbhī reme prādyumninā samam
10620231 parārdhya-vāsaḥ-srag-gandha-dhūpa-dīpāsanādibhiḥ
10620233 pāna-bhojana-bhakṣyaiś ca vākyaiḥ śuśrūṣaṅarcitaḥ
10620241 gūḍhaḥ kanyā-pure śāsvat-pravṛddha-snehayā tayā
10620243 nāhar-gaṇān sa bubudhe uṣayāpahr̥tendriyaḥ
10620251 tam tathā yadu-vīreṇa bhujyamānām hata-vratām
10620253 hetubhir lakṣayām cakrur āprītām duravacchadaiḥ
10620261 bhaṭā āvedayām cakrū rājams te duhitur vayam

10620263 viceṣṭitam lakṣayāma kanyāyāḥ kula-dūṣaṇam
10620271 anapāyibhir asmābhir guptāyāś ca gr̥he prabho
10620273 kanyāyā dūṣaṇam pumbhir duṣprekṣyāyā na vidmahe
10620281 tataḥ pravyathito bāṇo duhituḥ śruta-dūṣaṇaḥ
10620283 tvaritaḥ kanyakāgāraṁ prāpto 'drākṣīd yadūdvaḥam
10620291 kāmātmajaṁ taṁ bhuvanaika-sundaraṁ śyāmaṁ piśaṅgāmbaram ambujekṣaṇam
10620293 br̥had-bhujam kuṇḍala-kuntala-tviṣā smitāvalokena ca maṇḍitānanam
10620301 dīvyantam akṣaiḥ priyayābhinṛmṇayā tad-aṅga-saṅga-stana-kuṅkuma-srajam
10620303 bāhvor dadhānaṁ madhu-mallikāśritāṁ tasyāgra āsīnam avekṣya vismitaḥ
10620311 sa taṁ praviṣṭam vṛtam ātatāyibhir bhatair anīkair avalokya mādhaḥ
10620313 udyamya maurvaṁ pariḥam vyavasthito yathāntako daṇḍa-dharo jighāmsayā
10620321 jighṛkṣayā tān paritaḥ prasarpataḥ śuno yathā sūkara-yūthapo 'hanat
10620323 te hanyamānā bhavanād vinirgatā nirbhinna-mūrdhoru-bhujāḥ pradudruvuḥ
10620331 taṁ nāga-pāśair bali-nandano balī ghnantaṁ sva-sainyam kupito babandha ha
10620333 uṣā bhṛśam śoka-viṣāda-vihvalā baddham niśamyāśru-kalākṣy arautsīt
10630010 śrī-śuka uvāca
10630011 apaśyatām cāniruddham tad-bandhūnām ca bhārata
10630013 catvāro vārṣikā māsā vyatīyur anuśocatām
10630021 nārādāt tad upākaraṇya vārtām baddhasya karma ca
10630023 prayayuh ṣoṇita-puraṁ vṛṣṇayaḥ kṛṣṇa-daivatāḥ
10630031 pradyumno yuyudhānaś ca gadaḥ sāmbho 'tha sārāṇaḥ
10630033 nandopananda-bhadrādyā rāma-kṛṣṇānuvartinaḥ
10630041 akṣauhiṇībhir dvādaśabhiḥ sametāḥ sarvato diśam
10630043 rurudhur bāṇa-nagaraṁ samantāt sātvarṣabhāḥ
10630051 bhajyamāna-purodyāna-prākārāṭṭāla-gopuram
10630053 prekṣamāṇo ruṣāviṣṭas tulya-sainyo 'bhiniryayau
10630061 bāṇārthe bhagavān rudraḥ sa-sutaḥ pramathair vṛtaḥ
10630063 āruhya nandi-vṛṣabham yuyudhe rāma-kṛṣṇayoḥ
10630071 āsīt su-tumulaṁ yuddham adbhutaṁ roma-harṣaṇam
10630073 kṛṣṇa-śaṅkarayo rājan pradyumna-guhayor api
10630081 kumbhāṇḍa-kūpakaraṇābhyām balena saha saṁyugaḥ
10630083 sāmasya bāṇa-putreṇa bāṇena saha sātyaḥ
10630091 brahmādayaḥ surādhiśā munayaḥ siddha-cāraṇāḥ
10630093 gandharvāpsaraso yakṣā vimānair draṣṭum āgaman
10630101 śaṅkarānucarān śaurir bhūta-pramatha-guhyakān
10630103 ḍākinīr yātudhānāmś ca vetālān sa-vināyakān
10630111 preta-mātr-piśācāmś ca kuṣmāṇḍān brahma-rākṣasān
10630113 drāvayām āsa tīkṣṇāgraiḥ śaraiḥ śārṅga-dhanuś-cyutaiḥ
10630121 pṛthag-vidhāni prāyunkta piṇāky astrāṇi śārṅgiṇe
10630123 praty-astraiḥ śamayām āsa śārṅga-pāṇir avismitaḥ
10630131 brahmāstrasya ca brahmāstraṁ vāyavyasya ca pārvatam
10630133 āgneyasya ca pārjanyaṁ naijam pāsūpatasya ca
10630141 mohayitvā tu giriśam jṛmbhaṇāstreṇa jṛmbhitam
10630143 bāṇasya pṛtanām śaurir jaghānāsi-gadeṣubhiḥ
10630151 skandaḥ pradyumna-bāṇaughair ardyamānaḥ samantataḥ
10630153 asṛg vimuñcan gātrebhyāḥ śikhināpakramad raṇāt
10630161 kumbhāṇḍa-kūpakaraṇāś ca petatur muṣalārditau
10630163 dudruvus tad-anīkani hata-nāthāni sarvataḥ
10630171 viśīryamāṇam sva-balam drṣṭvā bāṇo 'ty-amarsitaḥ
10630173 kṛṣṇam abhyadravat saṅkhye rathī hitvaiva sātyakim
10630181 dhanūmsy ākṛṣya yugapad bāṇaḥ pañca-śatāni vai
10630183 ekaikasmin śarau dvau dvau sandadhe raṇa-durmadah
10630191 tāni ciccheda bhagavān dhanūmsi yugapad dhariḥ
10630193 sārathim ratham aśvāmś ca hatvā śaṅkham apūrayat
10630201 tan-mātā koṭarā nāma nagnā makta-śīroruhā
10630203 puro 'vatasthe kṛṣṇasya putra-prāṇa-rirakṣayā
10630211 tatas tiryān-mukho nagnām anirīkṣan gadāgrajāḥ
10630213 bāṇāś ca tāvad virathaś chinna-dhanvāviśat puram
10630221 vidrāvite bhūta-gaṇe jvaras tu trī-śīrās trī-pāt
10630223 abhyadhāvata dāśārham dahann iva diśo daśa
10630231 atha nārāyaṇaḥ devaḥ taṁ drṣṭvā vyaśrajaj jvaram
10630233 māheśvaro vaiṣṇavaś ca yuyudhāte jvarāv ubhau
10630241 māheśvaraḥ samākrandan vaiṣṇavena balārditaḥ
10630243 alabdhvābhayam anyatra bhīto māheśvaro jvaraḥ
10630245 śaraṇārthī hr̥ṣṭkeśam tuṣṭāva prayatāñjaliḥ

10630250 jvara uvāca
10630251 namāmi tvānanta-śaktim pareśam sarvātmānam kevalam jñapti-mātram
10630253 viśvotpatti-sthāna-saṁrodha-hetum yat tad brahma brahma-liṅgam praśāntam
10630261 kālo daivam karma jīvaḥ svabhāvo dravyam kṣetram prāṇa ātmā vikāraḥ
10630263 tat-saṅghāto bīja-roha-pravāhas tvan-māyaisā tan-niṣedham prapadye
10630271 nānā-bhāvair līlayaivopapannair devān sādḥūn loka-setūn bibharṣi
10630273 haṁsy unmārgān himsayā vartamānān janmaitat te bhāra-hārāya bhūmeḥ
10630281 tapto 'ham te tejasā duḥsahena śāntogreṇāty-ulbaṇena jvareṇa
10630283 tāvat tāpo dehinām te 'nghri-mūlam no severan yāvad āśānubaddhāḥ
10630290 śrī-bhagavān uvāca
10630291 tri-śiras te prasanno 'smi vyetu te maj-jvarād bhayam
10630293 yo nau smarati saṁvādam tasya tvan na bhaved bhayam
10630301 ity ukto 'cyutam ānāmya gato māheśvaro jvaraḥ
10630303 bāṇas tu ratham ārūḍhaḥ prāgād yotsyan janārdanam
10630311 tato bāhu-sahasreṇa nānāyudha-dharo 'surāḥ
10630313 mumoca parama-krudho bāṇāś cakrāyudhe nṛpa
10630321 tasyāsyato 'strāṇy asakṛc cakreṇa kṣura-neminā
10630323 ciccheda bhagavān bāhūn śākhā iva vanaspateḥ
10630331 bāhuṣu chidyamāneṣu bāṇasya bhagavān bhavaḥ
10630333 bhaktānakampy upavrajya cakrāyudham abhāṣata
10630340 śrī-rudra uvāca
10630341 tvam hi brahma param jyotir gūḍham brahmaṇi vān-maye
10630343 yaṁ paśyanty amalātmāna ākāśam iva kevalam
10630351 nābhir nabho 'gnir mukham ambu reto
10630352 dyauḥ śīrṣam āśāḥ śrutir anghrir urvī
10630353 candro mano yasya dṛg arka ātmā
10630354 aham samudro jaṭharam bhujendraḥ
10630361 romāṇi yasyauśadhayo 'mbu-vāhāḥ
10630362 keśā viriṅco dhiṣaṇā visargaḥ
10630363 prajā-patir hṛdayam yasya dharmāḥ
10630364 sa vai bhavān puruṣo loka-kalpaḥ
10630371 tavāvatāro 'yam akunṭha-dhāman dharmasya guptyai jagato hitāya
10630373 vyaṁ ca sarve bhavatānubhāvitā vibhāvayāmo bhuvanāni sapta
10630381 tvam eka ādyaḥ puruṣo 'dvitīyas turyaḥ sva-dṛg dhetur ahetur īśaḥ
10630383 pratīyase 'thāpi yathā-vikāram sva-māyayā sarva-guṇa-prasiddhyai
10630391 yathaiva sūryaḥ pihitāś chāyayā svayā
10630392 chāyām ca rūpāṇi ca sañcakāsti
10630393 evam guṇenāpihito guṇāṁs tvam
10630394 ātma-pradīpo guṇināś ca bhūman
10630401 yan-māyā-mohita-dhiyaḥ putra-dāra-grhādiṣu
10630403 unmajjanti nimajjanti prasaktā vṛjinārṇave
10630411 deva-dattam imam labdhvā nṛ-lokam ajitendriyaḥ
10630413 yo nādrīyeta tvat-pādaḥ sa śocyo hy ātma-vañcakaḥ
10630421 yas tvām viśṛjate martya ātmānam priyam īśvaram
10630423 viparyayendriyārthārtham viṣam aty amṛtam tyajan
10630431 aham brahmātha vibudhā munayaś cāmalāśayāḥ
10630433 sarvātmanā prapannās tvām ātmānam preṣṭham īśvaram
10630441 tam tvā jagat-sthity-udayānta-hetum
10630442 samam prasāntam suhṛd-ātma-daivam
10630443 ananyam ekaṁ jagad-ātma-ketaṁ
10630444 bhavāpavargāya bhajāma devam
10630451 ayaṁ mameṣṭo dayito 'nuvartī mayābhayaṁ dattam amuṣya deva
10630453 sampādyatām tad bhavataḥ prasādo yathā hi te daitya-patau prasādaḥ
10630460 śrī-bhagavān uvāca
10630461 yad āttha bhagavaṁs tvam naḥ karavāma priyam tava
10630463 bhavato yad vyavasitam tan me sādḥv anumoditam
10630471 avadhyo 'yam mamāpy eṣa vairocāni-suto 'surāḥ
10630473 prahrādāya varo datto na vadhyo me tavānvayaḥ
10630481 darpopaśamanāyāsyā pravṛkṇā bhāvo mayā
10630483 sūditam ca balaṁ bhūri yac ca bhārāyitam bhuvaḥ
10630491 catvāro 'sya bhujāḥ śiṣṭā bhaviṣyaty ajarāmarāḥ
10630493 pārśada-mukhyo bhavato na kutaścid-bhayo 'surāḥ
10630501 iti labdhvābhayaṁ kṛṣṇam praṇāmya śirasāsuraḥ
10630503 prādyumnim ratham āropya sa-vadhvo samupānayat
10630511 akṣauhiṇyā parivṛtam su-vāsaḥ-samalankṛtam

10630513 sa-patnīkam puras-kṛtya yayau rudrānumoditaḥ
10630521 sva-rājadhānīm samalaṅkṛtām dhvajaiḥ
10630522 sa-toraṇair ukṣita-mārga-catvarām
10630523 viveśa śaṅkhānaka-dundubhi-svanair
10630524 abhyudyataḥ paura-suhrd-dvijātibhiḥ
10630531 ya evaṁ kṛṣṇa-vijayaṁ śaṅkareṇa ca saṁyugam
10630533 saṁsmaret prātar utthāya na tasya syāt parājayaḥ
10640010 śrī-bādarāyaṇir uvāca
10640011 ekadopavanaṁ rājan jagmur yadu-kumārakāḥ
10640013 vihartuṁ sām̐ba-pradyumna cāru-bhānu-gadādayaḥ
10640021 krīḍitvā su-ciraṁ tatra vicinvantaḥ pipāsitāḥ
10640023 jalaṁ nirudake kūpe dadṛśuḥ sattvam adbhutam
10640031 kṛkalāsaṁ giri-nibhaṁ vīksya vismita-mānasāḥ
10640033 tasya coddharāṇe yatnaṁ cakrus te kṛpayānvitāḥ
10640041 carma-jais tāntavaiḥ pāsair baddhvā patitam arbhakāḥ
10640043 nāśaknuran samuddhartuṁ kṛṣṇāyācakhyur utsukāḥ
10640051 tatrāgatyāravindākṣo bhagavān viśva-bhāvanaḥ
10640053 vīkṣyojjahāra vāmena taṁ kareṇa sa līlayā
10640061 sa uttamaḥ-śloka-karābhimṛṣṭo vihāya sadyaḥ kṛkalāsa-rūpam
10640063 santapta-cāmīkara-cāru-varṇaḥ svargy adbhutālaṅkaraṇāmbara-srak
10640071 papraccha vidvān api tan-nidānaṁ janeṣu vikhyāpayituṁ mukundaḥ
10640073 kas tvaṁ mahā-bhāga vareṇya-rūpo devottamaṁ tvāṁ gaṇayāmi nūnam
10640081 daśam imāṁ vā katamena karmaṇā samprāpito 'sy atad-arhaḥ su-bhadra
10640083 ātmānam ākhyāhi vivitsatām no yan manyase naḥ kṣamam atra vaktum
10640090 śrī-śuka uvāca
10640091 iti sma rājā samprṣṭaḥ kṛṣṇenānanta-mūrtinā
10640093 mādharmaṁ praṇipatyāha kirīṭenārka-varcasā
10640100 nṛga uvāca
10640101 nṛgo nāma narendro 'ham ikṣvāku-tanayaḥ prabho
10640103 dāniṣv ākhyāyamāneṣu yadi te karṇam asprśam
10640111 kim nu te 'viditaṁ nātha sarva-bhūtātma-sākṣiṇaḥ
10640113 kālenāvyāhata-dṛśo vakṣye 'thāpi tavājñayā
10640121 yāvatyaḥ sikatā bhūmer yāvatyo divi tārakāḥ
10640123 yāvatyo varṣa-dhārās ca tāvatīr adadaṁ sma gāḥ
10640131 payasvinīs taruṇīḥ śīla-rūpa-guṇopapannāḥ kapilā hema-sṛṅgīḥ
10640133 nyāyārjitā rūpya-khurāḥ sa-vatsā dukūla-mālābharaṇā dadāv aham
10640141 sv-alaṅkṛtebhyo guṇa-śīlavadbhyaḥ sīdat-kuṭumbebhyaḥ ṛta-vratebhyaḥ
10640143 tapaḥ-śruta-brahma-vadānya-sadbhyaḥ prādāṁ yuvabhyo dvija-puṅgavebhyaḥ
10640151 go-bhū-hiraṇyāyatanāśva-hastinaḥ kanyāḥ sa-dāsīs tila-rūpya-śayyāḥ
10640153 vāsāṁsi ratnāni paricchadān rathān iṣṭāṁ ca yajñaiś caritaṁ ca pūrtam
10640161 kasyacid dvija-mukhyasya bhraṣṭā gaur mama go-dhane
10640163 samprkṛtāviduṣā sā ca mayā dattā dvijātaye
10640171 tāṁ nīyamānāṁ tat-svāmī dṛṣṭrovāca mameti tam
10640173 mameti parigrāhy āha nṛgo me dattavān iti
10640181 viprau vivadamānau mām ūcatuḥ svārtha-sādhakau
10640183 bhavān dātāpaharteti tac chrutvā me 'bhavad bhramāḥ
10640191 anunītāv ubhau viprau dharmā-kṛcchra-gatena vai
10640193 gavāṁ lakṣaṁ prakṛṣṭānāṁ dāsyaṁ eṣā pradīyatām
10640201 bhavantāv anugṛhṇītāṁ kiṅkarasyāvijānataḥ
10640203 samuddharataṁ mām kṛcchrāt patantaṁ niraye 'śucau
10640211 nāhaṁ pratīcche vai rājann ity uktvā svāmy apākramat
10640213 nānyad gavāṁ apy ayutam icchāmīty aparo yayau
10640221 etasminn antare yāmair dūtair nīto yama-kṣayam
10640223 yamena prṣṭas tatrāhaṁ deva-deva jagat-pate
10640231 pūrvam tvam aśubhaṁ bhūṅkṣa utāho nṛpate śubham
10640233 nāntaṁ dānasya dharmasya paśye lokasya bhāsvataḥ
10640241 pūrvam devāśubhaṁ bhūñja iti prāha pateti saḥ
10640243 tāvad adrākṣam ātmānaṁ kṛkalāsaṁ patan prabho
10640251 brahmaṇyasya vadānyasya tava dāsasya keśava
10640253 smṛtir nādyāpi vidhvastā bhavat-sandarśanārthinaḥ
10640261 sa tvaṁ kathaṁ mama vibho 'kṣi-pathaḥ parātmā
10640262 yogeśvaraḥ śruti-dṛśāmala-hṛd-vibhāvyaḥ
10640263 sākṣād adhokṣaja uru-vyasanāndha-buddheḥ
10640264 syān me 'nudṛśya iha yasya bhavāpavargaḥ
10640271 deva-deva jagan-nātha govinda puruṣottama

10640273 nārāyaṇa hr̥ṣṭikeśa puṇya-ślokācyutāvya
10640281 anujānīhi mām kṛṣṇa yāntam deva-gatim prabho
10640283 yatra kvāpi sataś ceto bhūyān me tvat-padāspadam
10640291 namas te sarva-bhāvāya brahmaṇe 'nanta-śaktaye
10640293 kṛṣṇāya vāsudevāya yogānām pataye namaḥ
10640301 ity uktvā tam parikramya pādaḥ spr̥ṣṭvā sva-maulinā
10640303 anujñāto vimānāgryam āruhat paśyatām nṛṇām
10640311 kṛṣṇaḥ parijanam prāha bhagavān devakī-sutaḥ
10640313 brahmaṇya-devo dharmātmā rājanyān anuśikṣayan
10640321 durjaram bata brahma-svam bhuktam agner manāg api
10640323 tejyaso 'pi kim uta rājñām īśvara-māninām
10640331 nāham hālāhalaṁ manye viṣam yasya pratikriyā
10640333 brahma-svam hi viṣam proktam nāsyā pratividhir bhuvi
10640341 hinasti viṣam attāram vahnir adbhiḥ praśāmyati
10640343 kulam sa-mūlam dahati brahma-svāraṇi-pāvakaḥ
10640351 brahma-svam duranujñātam bhuktam hanti tri-puruṣam
10640353 prasahya tu balād bhuktam daśa pūrvān daśāparān
10640361 rājāno rāja-lakṣmyāndhā nātma-pātam vicakṣate
10640363 nirayam ye 'bhimanyante brahma-svam sādhu bālīśaḥ
10640371 gr̥hṇanti yāvataḥ pāmśūn krandatām aśru-bindavaḥ
10640373 viprānām hr̥ta-vṛttinām vadānyānām kuṭumbinām
10640381 rājāno rāja-kulyās ca tāvato 'bdān niraṅkuśāḥ
10640383 kumbhī-pākeṣu pacyante brahma-dāyāpahāriṇaḥ
10640391 sva-dattām para-dattām vā brahma-vṛttim harec ca yaḥ
10640393 ṣaṣṭi-varṣa-sahasraṇi viṣṭhāyām jāyate kṛmiḥ
10640401 na me brahma-dhanam bhūyād yad gr̥dhvālpāyūṣo narāḥ
10640403 parājitaś cyutā rājyād bhavanty udvejino 'hayaḥ
10640411 vipram kṛtāgasam api naiva druhyata māmakāḥ
10640413 ghnantam bahu śapantam vā namas-kuruta nityaśaḥ
10640421 yathāham praṇame viprān anukālam samāhitaḥ
10640423 tathā namata yūyam ca yo 'nyathā me sa daṇḍa-bhāk
10640431 brāhmaṇārtho hy apahr̥to hartāram pātayaty adhaḥ
10640433 ajānantam api hy enam nṛgam brāhmaṇa-gaur iva
10640441 evam viśrāvya bhagavān mukundo dvārakaukaṣaḥ
10640443 pāvanaḥ sarva-lokānām viveśa nija-mandiram
10650010 śrī-śuka uvāca
10650011 balabhadraḥ kuru-śreṣṭha bhagavān ratham āsthitam
10650013 suhr̥d-didṛkṣur utkaṅṭhaḥ prayayau nanda-gokulam
10650021 pariṣvaktāś cirotkāṅṭhair gopair gopībhir eva ca
10650023 rāmo 'bhivādya pitarāv āśīrbhir abhinanditam
10650031 ciram naḥ pāhi dāśārha sānujo jagad-īśvaraḥ
10650033 ity āropyāṅkam āliṅgya netraiḥ siṣicatur jalaiḥ
10650041 gopa-vṛddhāmś ca vidhi-vad yaviṣṭhair abhivanditam
10650043 yathā-vayo yathā-sakhyam yathā-sambandham ātmanaḥ
10650051 samupetyātha gopālān hāsya-hasta-grahādibhiḥ
10650053 viśrāntam sukham āsīnam papracchuḥ paryupāgatāḥ
10650061 pṛṣṭāś cānāmayaṁ sveṣu prema-gadgadayā girā
10650063 kṛṣṇe kamala-patrākṣe sannyastākhila-rādhasaḥ
10650071 kaccin no bāndhavā rāma sarve kuśalam āsate
10650073 kaccit smaratha no rāma yūyam dāra-sutānvitāḥ
10650081 diṣṭyā kaṁso hataḥ pāpo diṣṭyā muktāḥ suhr̥j-janāḥ
10650083 nihatya nirjitya ripūn diṣṭyā durgam samāśrītāḥ
10650091 gopyo hasantyaḥ papracchū rāma-sandarśanādr̥tāḥ
10650093 kaccid āste sukham kṛṣṇaḥ pura-strī-jana-vallabhaḥ
10650101 kaccit smarati vā bandhūn pitaram mātaram ca saḥ
10650103 apy asau mātaram draṣṭum sakṛd apy āgamiṣyati
10650105 api vā smarate 'smākam anusevām mahā-bhujāḥ
10650111 mātaram pitaram bhrātṛn patīn putrān svasṛn api
10650113 yad-arthe jahima dāśārha dustyajān sva-janān prabho
10650121 tā naḥ sadyaḥ parityajya gataḥ sañchinna-sauhr̥daḥ
10650123 katham nu tādr̥śam strībhir na śraddhīyeta bhāṣitam
10650131 katham nu gr̥hṇanty anavasthitātmano
10650132 vacaḥ kṛta-ghnasya budhāḥ pura-striyaḥ
10650133 gr̥hṇanti vai citra-kathasya sundara-
10650134 smitāvalokocchvasita-smarāturāḥ

10650141 kim nas tat-kathayā gopyaḥ kathāḥ kathayatāparāḥ
10650143 yāty asmābhir vinā kālo yadi tasya tathaiva naḥ
10650151 iti prahasitam śaurer jalpitaṁ cāru-vikṣitam
10650153 gatim prema-pariṣvaṅgam smarantyo ruruduḥ striyaḥ
10650161 saṅkarṣaṇas tāḥ kṛṣṇasya sandeśair hrdayam-gamaiḥ
10650163 sāntvayām āsa bhagavān nānānunaya-kovidāḥ
10650171 dvau māsau tatra cāvātsin madhum mādhamam eva ca
10650173 rāmaḥ kṣapāsu bhagavān gopīnām ratim āvahan
10650181 pūrṇa-candra-kalā-mṛṣṭe kaumudī-gandha-vāyunā
10650183 yamunopavane reme sevite strī-gaṇair vṛtaḥ
10650191 varuṇa-preṣitā devī vāruṇī vṛkṣa-koṭarāt
10650193 patantī tad vanam sarvam sva-gandhenādhyavāsayat
10650201 tam gandham madhu-dhārāyā vāyunopahṛtam balāḥ
10650203 āghrāyopagatas tatra lalanābhiḥ samam papau
10650211 upagīyamāno gandharvair vanitā-śobhi-maṇḍale
10650213 reme kareṇu-yūtheśo mātendra iva vāraṇaḥ
10650221 nedur dundubhayo vyomni vavṛṣuḥ kusumair mudā
10650223 gandharvā munayo rāmam tad-vīryair īdire tadā
10650231 upagīyamāna-carito vanitābhir halāyudha
10650233 vaneṣu vyacarat kṣīvo mada-vihvala-locanaḥ
10650241 sragvy eka-kuṇḍalo matto vaijayantya ca mālayā
10650243 bibhrat smita-mukhāmbhojam svēda-prāleya-bhūṣitam
10650251 sa ājuhāva yamunām jala-kṛīḍārtham īśvaraḥ
10650253 nijam vākyam anāḍṛtya matta ity āpagām balāḥ
10650251 anāgatām halāgreṇa kupito vicakarṣa ha
10650261 pāpe tvam mām avajñāya yan nāyāsi mayāhutā
10650263 neṣye tvam lāṅgalāgreṇa śatadhā kāma-cāriṇim
10650271 evam nirbhartsitā bhītā yamunā yadu-nandanam
10650273 uvāca cakitā vācam patitā pādayor nṛpa
10650281 rāma rāma mahā-bāho na jāne tava vikramam
10650283 yasyaikāmsena vidhṛtā jagatī jagataḥ pate
10650291 param bhāvam bhagavato bhagavan mām ajānatim
10650293 moktum arhasi viśvātman prapannām bhakta-vatsala
10650301 tato vyamuñcad yamunām yācito bhagavān balāḥ
10650303 vijagāha jalam strībhiḥ kareṇubhir ivebha-rāt
10650311 kāmam vihrtya salilād uttīṇyāsītāmbare
10650313 bhūṣaṇāni mahārḥāni dadau kāntiḥ śubhām srajam
10650321 vasitvā vāsasī nīle mālām āmucya kāñcanim
10650323 reye sv-alāṅkrto lipto mātendra iva vāraṇaḥ
10650331 adyāpi drṣyate rājan yamunākṛṣṭa-vartmanā
10650333 balasyānanta-vīryasya vīryam sūcayatīva hi
10650341 evam sarvā niśā yātā ekeva ramato vraje
10650343 rāmasyākṣipta-cittasya mādhyair vraja-yoṣitam
10660010 śrī-śuka uvāca
10660011 nanda-vrajam gate rāme karūṣādhipatir nṛpa
10660013 vāsudevo 'ham ity ajño dūtam kṛṣṇāya prāhiṇot
10660021 tvam vāsudevo bhagavān avatīrno jagat-patiḥ
10660023 iti prastobhito bālair mena ātmānam acyutam
10660031 dūtam ca prāhiṇon mandāḥ kṛṣṇāyāvyakta-vartmane
10660033 dvārakāyām yathā bālo nṛpo bāla-kṛto 'budhaḥ
10660041 dūtas tu dvārakām etya sabhāyām āsthitam prabhum
10660043 kṛṣṇam kamala-patrākṣam rāja-sandeśam abravīt
10660051 vāsudevo 'vatīrno 'ham eka eva na cāparaḥ
10660053 bhūtānām anukampārtham tvam tu mithyābhidhām tyaja
10660061 yāni tvam asmac-cihnāni maudhyād bibharṣi sātva
10660063 tyaktvaihi mām tvam śaraṇam no ced dehi mamāhavam
10660070 śrī-śuka uvāca
10660071 katthanam tad upākarnya paṇḍrakasyālpamedhasaḥ
10660073 ugrasēdayaḥ sabhyā uccakair jahasus tadā
10660081 uvāca dūtam bhagavān parihāsa-kathām anu
10660083 utsrakṣye mūḍha cihnāni yais tvam evam vikatthase
10660091 mukham tad apidhāyājña kaṅka-grdhra-vaṭair vṛtaḥ
10660093 śayisyase hatas tatra bhavitā śaraṇam śunām
10660101 iti dūtas tam ākṣepam svāmine sarvam āharat
10660103 kṛṣṇo 'pi ratham āsthāya kāśim upajagāma ha

10660111 paṇḍrako 'pi tad-udyogam upalabhya mahā-rathaḥ
10660113 akṣauhiṇībhyāṃ saṃyukto niścakrāma purād drutam
10660121 tasya kāśī-patir mitram pārṣṇi-grāho 'nvayān nṛpa
10660123 akṣauhiṇībhis tīrṣhir apaśyat paṇḍrakam hariḥ
10660131 śaṅkhāry-asi-gadā-śāṅga-śrīvatsādy-upalakṣitam
10660133 bibhrāṇam kaustubha-maṇim vana-mālā-vibhūṣitam
10660141 kauśeya-vāsasī pīte vasānam garuḍa-dhvajam
10660143 amūlya-mauly-ābharaṇam sphuran-makara-kuṇḍalam
10660151 drṣṭvā tam ātmanas tulyam veśam kṛtrimam āsthitam
10660153 yathā naṭam raṅga-gaṭam vijahāsa bhṛśam harīḥ
10660161 śulair gadābhiḥ pariḡhaiḥ śakty-ṛṣṭi-prāsa-tomaraiḥ
10660163 asibhiḥ paṭṭisair bāṇaiḥ prāharann arayo harim
10660171 kṛṣṇas tu tat paṇḍraka-kāśirājayor
10660172 balam gaja-syandana-vāji-patti-mat
10660173 gadāsi-cakreṣubhir ārdhayad bhṛśam
10660174 yathā yugānte huta-bhuk pṛthak prajāḥ
10660181 āyodhanam tad ratha-vāji-kuñjara-dvipat-kharoṣṭrair arināvakhaṇḍitaiḥ
10660183 babhau citam moda-vaham manasvinām ākrīḍanam bhūta-pater ivolbaṇam
10660191 athāha paṇḍrakam śaurir bho bho paṇḍraka yad bhavān
10660193 dūta-vākyena mām āha tāny astraṇy utsrjāmi te
10660201 tyājaiṣye 'bhidhānam me yat tvayājña mṛṣā dhṛtam
10660203 vrajāmi śaranam te 'dya yadi necchāmi saṃyugam
10660211 iti kṣiptvā śitair bāṇair virathī-kṛtya paṇḍrakam
10660213 śiro 'vṛṣcad rathāṅgena vajreṇdro yathā gireḥ
10660221 tathā kāśī-pateḥ kāyāc chira utkṛtya patribhiḥ
10660223 nyapātayat kāśī-puryām padma-kośam ivānilaḥ
10660231 evam matsariṇam hatvā paṇḍrakam sa-sakham hariḥ
10660233 dvārakām āviśat siddhair gīyamāna-kathāmṛtaḥ
10660241 sa nityam bhagavad-dhyāna-pradhvastākḥila-bandhanaḥ
10660243 bibhrāṇas ca hare rājan svarūpam tan-mayo 'bhavat
10660251 śiraḥ patitam ālokya rāja-dvāre sa-kuṇḍalam
10660253 kim idam kasya vā vaktram iti saṃśīśire janāḥ
10660261 rājñāḥ kāśī-pater jñātvā mahiṣyaḥ putra-bāndhavāḥ
10660263 paurās ca hā hatā rājan nātha nātheti prārudan
10660271 sudakṣiṇas tasya sutaḥ kṛtvā saṃsthā-vidhim pateḥ
10660273 nihatya pitṛ-hantāram yāsyāmy apacitim pituḥ
10660281 ity ātmanābhisandhāya sopādhyāyo maheśvaram
10660283 su-dakṣiṇo 'rcayām āsa parameṇa samādhinā
10660291 pṛito 'vimukte bhagavāms tasmai varam adād vibhuḥ
10660293 pitṛ-hanṭṛ-vadhopāyam sa vavre varam īpsitam
10660301 dakṣiṇāgnim paricara brāhmaṇaiḥ samam ṛtvijam
10660303 abhicāra-vidhānena sa cāgniḥ pramathair vṛtaḥ
10660311 sādhaiṣyati saṅkalpam abrahmaṇye prayojitaḥ
10660313 ity ādiṣṭas tathā cakre kṛṣṇāyābhicaran vratī
10660321 tato 'gnir utthitaḥ kuṇḍān mūrtimān ati-bhīṣaṇaḥ
10660323 tapta-tāmra-śikhā-śmaśrur aṅgārodgāri-locanaḥ
10660331 daṃṣṭrogra-bhru-kuṭī-daṇḍa-kāthorāsyāḥ sva-jihvayā
10660333 ālihan srkvaṇī nagno vidhunvaṃs tri-śikhām jvalat
10660341 padbhyām tāla-pramāṇābhyām kampayann avanī-talam
10660343 so 'bhyadhāvad vṛto bhūtair dvārakām pradahan diśaḥ
10660351 tam ābhicāra-dahanam āyāntam dvārakaukasāḥ
10660353 vilokya tatraṣuḥ sarve vana-dāhe mṛgā yathā
10660361 akṣaiḥ sabhāyām krīḍantam bhagavantam bhayāturāḥ
10660363 trāhi trāhi tri-lokeśa vahneḥ pradahataḥ puram
10660371 śrutvā taj jana-vaiklavyam drṣṭvā svānam ca sādhasam
10660373 śaraṇyaḥ samprahasyāha mā bhaiṣṭety avitāsmi aham
10660381 sarvasyāntar-bahiḥ-sākṣī kṛtyām māheśvarim vibhuḥ
10660383 vijñāya tad-vighātārtham pārśva-stham cakram ādiśat
10660391 tat sūrya-koṭi-pratimam sudarśanam jājvalyamānam pralayānala-prabham
10660393 sva-tejasā kham kakubho 'tha rodasī cakram mukundāstram athāgnim ārdhayat
10660401 kṛtyānalaḥ pratihataḥ sa rathāṅga-pāṇer
10660402 astraujasā sa nṛpa bhagna-mukho nivṛttaḥ
10660403 vārāṇasim parisametya sudakṣiṇam tam
10660404 sartvig-janam samadahat sva-kṛto 'bhicāraḥ
10660411 cakram ca viṣṇos tad-anupaviṣṭam vārānasim sātṭa-sabhālayāpaṇam

10660413 sa-gopurātṭālaka-koṣṭha-saṅkulām sa-kośa-hasty-aśva-rathānna-śālinīm
10660421 dagdhvā vārāṇasīm sarvām viṣṇoś cakram sudarśanam
10660423 bhūyaḥ pārśvam upātiṣṭhat kṛṣṇasyākliṣṭa-karmaṇaḥ
10660431 ya enam śrāvayen martya uttamaḥ-śloka-vikramam
10660433 samāhito vā śṛṇuyāt sarva-pāpaiḥ pramucyate
10670010 śrī-rājovāca
10670011 bhuyo 'ham śrotum icchāmi rāmasyādbhuta-karmaṇaḥ
10670013 anantasyāprameyasya yad anyat kṛtavān prabhuḥ
10670020 śrī-śuka uvāca
10670021 narakasya sakhā kaścid dvivido nāma vānaraḥ
10670023 sugrīva-sacivaḥ so 'tha bhrātā maindasya vīryavān
10670031 sakhyuḥ so 'pacitīm kurvan vānaro rāṣṭra-viplavam
10670033 pura-grāmākarān ghoṣān adahad vahnim utsrjan
10670041 kvacit sa śailān utpāṭya tair deśān samacūrṇayat
10670043 ānartān sutarām eva yatrāste mitra-hā hariḥ
10670051 kvacit samudra-madhyā-stho dorbhyām utkṣipya taj-jalam
10670053 deśān nāgāyuta-prāṇo velā-kūle nyamajjayat
10670061 āśramān ṛṣi-mukhyānām kṛtvā bhagna-vanaspatīm
10670063 adūṣayac chakṛṇ-mūtrair agnīm vaitānikān khalah
10670071 puruṣān yoṣito drptaḥ kṣmābhṛd-dronī-guhāsu saḥ
10670073 nikṣipya cāpyadhāc chailaiḥ peśaṣkārīva kīṭakam
10670081 evam deśān viprakurvan dūṣayamś ca kula-striyaḥ
10670083 śrutvā su-lalitām gītām girim raivatakaṁ yayau
10670091 tatrāpaśyad yadu-patiṁ rāmaṁ puṣkara-mālinam
10670093 sudarśanīya-sarvāṅgam lalanā-yūtha-madhyā-gam
10670101 gāyantam vāruṇīm pītvā mada-vihvala-locanam
10670103 vibhrājamānam vapuṣā prabhinnam iva vāraṇam
10670111 duṣṭaḥ śākhā-mṛgaḥ śākhām ārūḍhaḥ kampayan drumān
10670113 cakre kilakilā-śabdān ātmānam sampradarśayan
10670121 tasya dhārṣṭyam kaper vīkṣya taruṇyo jāti-cāpalāḥ
10670123 hāsya-priyā vijahasur baladeva-parigrahāḥ
10670131 tā helayām āsa kapir bhrū-kṣepair sammukhādibhiḥ
10670133 darśayan sva-gudam tāsām rāmasya ca nirīkṣitaḥ
10670141 tam grāvṇā prāharat kruddho balaḥ praharatām varah
10670143 sa vañcayitvā grāvānam madirā-kalaśam kapiḥ
10670151 grhītvā helayām āsa dhūrtas tam kopayan hasan
10670153 nirbhidyā kalaśam duṣṭo vāsāmsy āsphālayad balam
10670155 kadhārthī-kṛtya balavān vipracakre madoddhataḥ
10670161 tam tasyāvinayam drṣṭvā deśāmś ca tad-upadrutān
10670163 kruddho muṣalam ādatta halam cāri-jighāmsayā
10670171 dvivido 'pi mahā-vīryaḥ śālam udyamya pāninā
10670173 abhyetya tarasā tena balaṁ mūrdhany atādayat
10670181 tam tu saṅkarsaṇo mūrdhni patantam acalo yathā
10670183 pratijagrāha balavān sunandenāhanac ca tam
10670191 mūṣalāhata-mastiṣko vireje rakta-dhārayā
10670193 girir yathā gairikayā prahāram nānucintayan
10670201 punar anyam samutkṣipya kṛtvā niṣpatram ojasā
10670203 tenāhanat su-saṅkruddhas tam balaḥ śatadhācchinat
10670211 tato 'nyena ruṣā jaghne tam cāpi śatadhācchinat
10670221 evam yudhyan bhagavatā bhagne bhagne punaḥ punaḥ
10670223 ākṛṣya sarvato vṛkṣān nirvṛkṣam akarod vanam
10670231 tato 'muñcac chilā-varṣam balasyopary amarṣitaḥ
10670233 tat sarvam cūrṇayām āsa līlayā muṣalāyudhaḥ
10670241 sa bāhū tāla-saṅkāśau muṣṭī-kṛtya kapīśvaraḥ
10670243 āsādyā rohiṇī-putram tābhyām vakṣasy arūrujat
10670251 yādavendro 'pi tam dorbhyām tyaktvā muṣala-lāṅgale
10670253 jatrāv abhyardayat kruddhaḥ so 'patad rudhiram vaman
10670261 cakampe tena patatā sa-ṭaṅkaḥ sa-vanaspatiḥ
10670263 parvataḥ kuru-śārdūla vāyunā naur ivāmbhasi
10670271 jaya-śabdo namaḥ-śabdaḥ sādhu sādhu iti cāmbare
10670273 sura-siddha-munīndrāṇām āsīt kusuma-varṣiṇām
10670281 evam nihatya dvividaṁ jagad-vyatikarāvaham
10670283 samstūyamāno bhagavān janaiḥ sva-puram āviśat
10680010 śrī-śuka uvāca
10680011 duryodhana-sutām rājan lakṣmaṇām samitiṁ-jayaḥ

10680013 svayaṃvara-sthām aharat sāmbo jāmbavatī-sutaḥ
10680021 kauravāḥ kupitā ūcur durvinīto 'yam arbhakāḥ
10680023 kadhāthī-kṛtya naḥ kanyām akāmām aharad balāt
10680031 badhnītemaṃ durvinītaṃ kim kariṣyanti vṛṣṇayaḥ
10680033 ye 'smat-prasādapacitām dattām no bhuñjate mahīm
10680041 nigrhītaṃ sutam śrutvā yady eṣyantiḥ vṛṣṇayaḥ
10680043 bhagna-darpāḥ śamaṃ yānti prāṇā iva su-samyatāḥ
10680051 iti karnaḥ śalo bhūrir yajñaketuḥ suyodhanaḥ
10680053 sāmham ārebhire yoddhum kuru-vṛddhānumoditāḥ
10680061 dr̥ṣṭvānudhāvataḥ sāmbo dhārtarāṣṭrān mahā-rathaḥ
10680063 pragṛhya ruciraṃ cāpaṃ tasthau simha ivaikalaḥ
10680071 tam te jighr̥kṣavaḥ kruddhās tiṣṭha tiṣṭheti bhāṣiṇaḥ
10680073 āsādyā dhanvino bāṇaiḥ karṇāgraṇyaḥ samākiran
10680081 so 'paviddhaḥ kuru-śreṣṭha kurubhir yadu-nandanaḥ
10680083 nāmṛṣyat tad acintyārbhaḥ simha kṣudra-mṛgair iva
10680091 visphūrjya ruciraṃ cāpaṃ sarvān vivyādha sāyakaiḥ
10680093 karṇādīn ṣaḍ rathān vīras tāvadbhīr yugapat pṛthak
10680101 caturbhiś caturo vāhān ekaikena ca sārathīn
10680103 rathināś ca maheṣvāsāms tasya tat te 'bhyapūjayan
10680111 tam tu te viratham cakruś catvāraś caturo hayān
10680113 ekas tu sārathim jaghne cicchedanyaḥ śarāsanam
10680121 tam baddhvā virathī-kṛtya kṛcchreṇa kuravo yudhi
10680123 kumāraṃ svasya kanyām ca sva-puraṃ jayino 'viśan
10680131 tac chrutvā nāradoktena rājan sañjāta-manyavaḥ
10680133 kurūn praty udyamaṃ cakrur ugrasena-pracoditāḥ
10680141 sāntvayitvā tu tān rāmaḥ sannaddhān vṛṣṇi-puṅgavān
10680143 naicchat kurūṇām vṛṣṇīnām kalim kali-malāpahaḥ
10680151 jagāma hāstina-puraṃ rathenāditya-varcasā
10680153 brāhmaṇaiḥ kula-vṛddhaiś ca vṛtaś candra iva grahaiḥ
10680161 gatvā gajāhvayaṃ rāmo bāhyopavanam āsthitaḥ
10680163 uddhavaṃ preṣayām āsa dhṛtarāṣṭraṃ bubhutsayā
10680171 so 'bhivandyāmbikā-putraṃ bhīṣmaṃ droṇaṃ ca bāhlikam
10680173 duryodhanaṃ ca vidhi-vad rāmam āgataṃ abravīt
10680181 te 'ti-prītās tam ākarṇya prāptaṃ rāmaṃ suhṛt-tamam
10680183 tam arcayitvābhīyayuh sarve maṅgala-pāṇayaḥ
10680191 tam saṅgamyā yathā-nyāyam gām arghyam ca nyavedayan
10680193 teṣām ye tat-prabhāva-jñāḥ praṇemuh śirasā balam
10680201 bandhūn kuśalinaḥ śrutvā pṛṣṭvā śivam anāmayam
10680203 parasparam atho rāmo babhāṣe 'viklavaṃ vacaḥ
10680211 ugrasenaḥ kṣiteśeśo yad va ājñāpayat prabhuḥ
10680213 tad avyagra-dhiyaḥ śrutvā kurudhvam avilambitam
10680221 yad yūyam bahavas tv ekaṃ jivādharmaṇa dhārmikam
10680223 abadhnītātha tan mṛṣye bandhūnām aikya-kāmyayā
10680231 vīrya-śaurya-balonnaddham ātma-śakti-samaṃ vacaḥ
10680233 kuravo baladevasya niśamyocuh prakopitāḥ
10680241 aho mahac citram idam kāla-gatyā duratyayā
10680243 āruruṣaty upānad vai śiro mukuṭa-sevitam
10680251 ete yaunena sambaddhāḥ saha-śayyāsanāśanāḥ
10680253 vṛṣṇayas tulyatām nītā asmad-datta-nṛpāsanāḥ
10680261 cāmara-vyajane śaṅkham ātapatraṃ ca pāṇḍuram
10680263 kirītam āsanam śayyām bhuñjate 'smad-upekṣayā
10680271 alam yadūnām naradeva-lāñchanair dātuḥ pratīpaiḥ phaṇinām ivāmṛtam
10680273 ye 'smat-prasādapacitā hi yādavā ājñāpayanty adya gata-trapā bata
10680281 katham indro 'pi kurubhir bhīṣma-droṇārjunādibhiḥ
10680283 adattam avarundhīta simha-grastam ivoraṇaḥ
10680290 śrī-bādarāyaṇir uvāca
10680291 janma-bandhu-śrīyonnaddha-madās te bhāratarṣabha
10680293 āsrāvya rāmaṃ durvācyam asabhyāḥ puram āviśan
10680301 dr̥ṣṭvā kurūnām dauṣṭilyam śrutvāvācyāni cācyutaḥ
10680303 avocat kopa-samrābdho duṣprekṣyaḥ prahasan muhuḥ
10680311 nūnam nānā-madonnaddhāḥ śāntim necchanty asādhavaḥ
10680313 teṣām hi praśamo daṇḍaḥ paśūnām laguḍo yathā
10680321 aho yadūn su-samrābdhān kṛṣṇam ca kupitam śanaiḥ
10680323 sāntvayitvāham eteṣām śamam icchann ihāgataḥ
10680331 ta ime manda-matayaḥ kalahābhiratāḥ khalāḥ

10680333 tam mām avajñāya muhur durbhāṣān mānino 'bruvan
10680341 nograsenaḥ kila vibhur bhoja-vṛṣṇy-andhakeśvaraḥ
10680343 śakrādayo loka-pālā yasyādeśānuvartinaḥ
10680351 sudharmākramyate yena pārijāto 'marānghripaḥ
10680353 ānīya bhujyate so 'sau na kilādhyāsanārhaṇaḥ
10680361 yasya pāda-yugam sākṣāc chrīr upāste 'khileśvarī
10680363 sa nārhati kila śrīso naradeva-paricchadān
10680371 yasyānghri-paṅkaja-rajo 'khila-loka-pālair
10680372 mauly-uttamair dhṛtam upāsita-tīrtha-tīrtham
10680373 brahmā bhavo 'ham api yasya kalāḥ kalāyāḥ
10680374 śrīś codvahoma ciram asya nṛpāsanam kva
10680381 bhuñjate kurubhir dattam bhū-khaṇḍam vṛṣṇayaḥ kila
10680383 upānahaḥ kila vyaṁ svayaṁ tu kuravaḥ śiraḥ
10680391 aho aiśvarya-mattānām mattānām iva māninām
10680393 asambaddhā giro rukṣāḥ kaḥ sahetānuśāsītā
10680401 adya niṣkauravam pṛthvīm kariṣyāmīty amarsitaḥ
10680403 grhītvā halam uttasthau dahann iva jagat-trayam
10680411 lāṅgalāgreṇa nagaram udvidārya gajāhvayam
10680413 vicakarṣa sa gaṅgāyām prahariṣyann amarsitaḥ
10680421 jala-yānam ivāghūrṇam gaṅgāyām nagaram patat
10680423 ākrṣyamāṇam ālokya kauravāḥ jāta-sambhramāḥ
10680431 tam eva śaraṇam jagmuḥ sa-kuṭumbā jijīviṣavaḥ
10680433 sa-lakṣmaṇam puras-kṛtya sāmham prāñjalayaḥ prabhūm
10680441 rāma rāmākhilādhāra prabhāvam na vidāma te
10680443 mūdhānām naḥ ku-buddhīnām kṣantum arhasy atikramam
10680451 sthity-utpatty-apyayānām tvam eko hetur nirāśrayaḥ
10680453 lokān krīḍanakān īśa krīḍatas te vadanti hi
10680461 tvam eva mūrdhnīdam ananta līlayā bhū-maṇḍalam bibharṣi sahasra-mūrdhan
10680463 ante ca yaḥ svātma-niruddha-viśvaḥ śeṣe 'dviṭīyaḥ pariśiṣyamāṇaḥ
10680471 kopas te 'khila-śikṣārtham na dveṣān na ca matsarāt
10680473 bibhrato bhagavan sattvam sthiti-pālana-tatparaḥ
10680481 namas te sarva-bhūtātman sarva-śakti-dharāvyaya
10680483 viśva-karman namas te 'stu tvām vyaṁ śaraṇam gatāḥ
10680490 śrī-śuka uvāca
10680491 evam prapannaiḥ samvignair vepamānāyanair balāḥ
10680493 prasāditaḥ su-prasanno mā bhaiṣṭety abhayaṁ dadau
10680501 duryodhanaḥ pāribarham kuñjarān ṣaṣṭi-hāyanān
10680503 dadau ca dvādaśa-śatāny ayutāni turaṅgamān
10680511 rathānām ṣaṭ-sahasrāṇi raukmāṇām sūrya-varcasām
10680513 dāsīnām niṣka-kaṅṭhīnām sahasram duhitṛ-vatsalaḥ
10680521 pratigrhya tu tat sarvam bhagavān sātvatarsabhaḥ
10680523 sa-sutaḥ sa-snuṣaḥ prāyāt suhrdbhir abhinanditaḥ
10680531 tataḥ praviṣṭaḥ sva-puram halāyudhaḥ
10680532 sametya bandhūn anurakta-cetaḥ
10680533 śāśamsa sarvam yadu-puṅgavānām
10680534 madhye sabhāyām kuruṣu sva-ceṣṭitam
10680541 adyāpi ca puram hy etat sūcayad rāma-vikramam
10680543 samunnatam dakṣiṇato gaṅgāyām anudṛśyate
10690010 śrī-śuka uvāca
10690011 narakam nihitam śrutvā tathodvāham ca yoṣitām
10690013 kṛṣṇenaikena bahvīnām tad-didrṅṣuḥ sma nāradaḥ
10690021 citram bataitad ekena vapuṣā yugapat pṛthak
10690023 grheṣu dvy-aṣṭa-sahasram striya eka udāvahat
10690031 ity utsuko dvāravatīm devarsir draṣṭum āgamat
10690033 puspitopavanārāma-dvijāli-kula-nāditām
10690041 utphullendīvarāmbhoja-kahlāra-kumudotpalaiḥ
10690043 churiteṣu saraḥsūccaiḥ kūjitām hamsa-sārasaiḥ
10690051 prāsāda-lakṣair navabhir juṣṭam sphāṭika-rājataiḥ
10690053 mahā-marakata-prakhyaiḥ svarṇa-ratna-paricchadaiḥ
10690061 vibhakta-rathyā-patha-catvarāpaṇaiḥ śālā-sabhābhī rucirām surālayaiḥ
10690063 sāmsikta-mārgāṅgana-vīthi-dehalīm patat-patāka-dhvaja-vāritātapām
10690071 tasyām antaḥ-puram śrīmad arcitam sarva-dhiṣṇya-paiḥ
10690073 hareḥ sva-kausalām yatra tvaṣṭrā kārtsnyena darśitam
10690081 tatra ṣoḍaśabhiḥ sadma-sahasraiḥ samalaṅkṛtam
10690083 viveśaikatomaṁ śaureḥ patnīnām bhavanam mahat

10690091 viṣṭabdham vidruma-stambhair vaidūrya-phalakottamaiḥ
10690093 indranīla-mayaiḥ kuḍyair jagatyā cāhata-tviṣā
10690101 vitānair nirmitais tvaṣṭrā muktā-dāma-vilambibhiḥ
10690103 dāntair āsana-paryānkair maṇy-uttama-pariṣkṛtaiḥ
10690111 dāsībhir niṣka-kaṅṭhībhiḥ su-vāsobhir alaṅkṛtam
10690113 pumbhiḥ sa-kañcukoṣṇīṣa su-vastra-maṇi-kuṇḍalaiḥ
10690121 ratna-pradīpa-nikara-dyutibhir nirasta-dhvāntam vicitra-valabhīṣu śikhāṇḍino 'nga
10690123 nṛtyanti yatra vihitāguru-dhūpam akṣair niryāntam īkṣya ghana-buddhaya unnadantaḥ
10690131 tasmin samāna-guṇa-rūpa-vayaḥ-su-veṣa-
10690132 dāsī-sahasra-yutayānusavam gr̥hiṇyā
10690133 vipro dadarśa camara-vyajana rukma-
10690134 daṇḍena sātva-patiṁ parivījayantyā
10690141 tam sannirīkṣya bhagavān sahasotthita-śrī-
10690142 paryānkataḥ sakala-dharma-bhṛtām variṣṭhaḥ
10690143 ānāmya pāda-yugalam śirasā kirīṭa-
10690144 juṣṭena sāñjalir avīviśad āsane sve
10690151 tasyāvānija caraṇau tad-apah sva-mūrdhnā
10690152 bibhraj jagad-gurutamo 'pi satām patir hi
10690153 brahmaṇya-deva iti yad guṇa-nāma yuktaṁ
10690154 tasyaiva yac-caraṇa-śaucam aśeṣa-tīrtham
10690161 sampūjya deva-ṛṣi-varyam ṛṣiḥ purāṇo
10690162 nārāyaṇo nara-sakho vidhinoditena
10690163 vānyābhibhāṣya mitayāmṛta-miṣṭayā tam
10690164 prāha prabho bhagavate karavāma he kim
10690170 śrī-nārada uvāca
10690171 naivādbhutaṁ tvayi vibho 'khila-loka-nāthe
10690172 maitrī janeṣu sakaleṣu damaḥ khalānām
10690173 niḥśreyasāya hi jagat-sthiti-rakṣaṇābhyām
10690174 svairāvātāra urugāya vidāma suṣṭhu
10690181 dṛṣṭam tavāṅghri-yugalam janatāpavargam
10690182 brahmādibhir hr̥di vicintyam agādha-bodhaiḥ
10690183 saṁsāra-kūpa-patitottaraṇāvalambaṁ
10690184 dhyāyāms carāmy anugṛhāṇa yathā smṛtiḥ syāt
10690191 tato 'nyad āviśad geham kṛṣṇa-patnyāḥ sa nāradaḥ
10690193 yogeśvareśvarasyāṅga yoga-māyā-vivitsayā
10690201 dīvyantam akṣais tatrāpi priyayā coddhavana ca
10690203 pūjitaḥ parayā bhaktyā pratyutthānāsanādibhiḥ
10690211 pṛṣṭas cāviduṣevāsau kadāyāto bhavān iti
10690213 kriyate kim nu pūrṇānām apūrṇair asmad-ādibhiḥ
10690221 athāpi brūhi no brahman janmaitac chobhanaṁ kuru
10690223 sa tu vismita utthāya tūṣṇīm anyad agād gr̥ham
10690231 tatrāpy acaṣṭa govindam lālayantam sutān śīsūn
10690233 tato 'nyasmin gr̥he 'paśyan majjanāya kṛtodyamam
10690241 juhvantam ca vitānāgnīm yajantam pañcabhir makhaiḥ
10690243 bhojayantam dvijān kvāpi bhuñjānam avaśeṣitam
10690251 kvāpi sandhyām upāsīnam japantam brahma vāg-yatam
10690253 ekatra cāsi-carmābhyām carantam asi-vartmasu
10690261 āsvair gajai rathaiḥ kvāpi vicarantam gadāgrajam
10690263 kvacic chayānam paryānke stūyamānam ca vandibhiḥ
10690271 mantrayantam ca kasmimścin mantribhiś coddhavādibhiḥ
10690273 jala-kṛīḍā-ratam kvāpi vāramukhyābalāvṛtam
10690281 kutracid dvija-mukhyebhyo dadatam gāḥ sv-alaṅkṛtāḥ
10690283 itihāsa-purāṇāni śṛṇvantam maṅgalāni ca
10690291 hasantam hāsa-kathayā kadācit priyayā gr̥he
10690293 kvāpi dharmam sevamānam artha-kāmau ca kutracit
10690301 dhyāyantam ekam āsīnam puruṣam prakṛteḥ param
10690303 śuśrūṣantam gurūn kvāpi kāmair bhogaiḥ saparyayā
10690311 kurvantam vighram kāścit sandhim cānyatra keśavam
10690313 kutrāpi saha rāmeṇa cintayantam satām śivam
10690321 putrānām duhitṛṇām ca kāle vidhy-upayāpanam
10690323 dārair varais tat-sadṛśaiḥ kalpayantam vibhūtibhiḥ
10690331 prasthāpanopanayanair apatyānām mahotsavān
10690333 vīkṣya yogeśvareśasya yeṣām lokā visismire
10690341 yajantam sakalān devān kvāpi kratubhir ūrjitaiḥ
10690343 pūrtayantam kvacid dharmam kūrparāma-maṭhādibhiḥ

10690351 carantaṁ mrgayāṁ kvāpi hayam āruhya saindhavam
10690353 ghnantaṁ tatra paśūn medhyān parītaṁ yadu-puṅgavaiḥ
10690361 avyakta-lingaṁ prakṛtiṣv antaḥ-pura-grhādiṣu
10690363 kvacic carantaṁ yogeśaṁ tat-tad-bhāva-bubhutsayā
10690371 athovāca hr̥ṣīkeśaṁ nāradaḥ prahasann iva
10690373 yoga-māyodayaṁ vīkṣya mānuṣīm īyūṣo gatim
10690381 vidāma yoga-māyās te durdarśa api māyinām
10690383 yogeśvarātman nirbhātā bhavat-pāda-niṣevayā
10690391 anujānīhi mām deva lokāms te yaśasāplutān
10690393 paryaṭāmi tavodgāyan līlā bhuvana-pāvanīḥ
10690400 śrī-bhagavān uvāca
10690401 brahman dhannasya vaktāhaṁ kartā tad-anumoditā
10690403 tac chikṣayan lokam imam āsthitaḥ putra mā khidaḥ
10690410 śrī-śuka uvāca
10690411 ity ācarantaṁ sad-dharmān pāvanān gr̥ha-medhinām
10690413 tam eva sarva-geheṣu santam ekaṁ dadarśa ha
10690421 kṛṣṇasyānanta-vīryasya yoga-māyā-mahodayam
10690423 muhur dṛṣṭvā ṛṣir abhūd vismito jāta-kautukaḥ
10690431 ity artha-kāma-dharmeṣu kṛṣṇena śraddhitātmanā
10690433 samyak sabhājitaḥ prītas tam evānusmaran yayau
10690441 evaṁ manuṣya-padaṁ anuvartamāno nārāyaṇo 'khila-bhavāya gr̥hīta-śaktiḥ
10690443 reme 'ṅga ṣoḍaśa-sahasra-varāṅganānām sa-vrīḍa-sauhrda-nirikṣaṇa-hāsa-juṣṭaḥ
10690451 yānīha viśva-vilayodbhava-vṛtti-hetuḥ
10690452 karmāṇy ananya-viṣayāṇi harīś cakāra
10690453 yas tv aṅga gāyati śṛṇoty anumodate vā
10690454 bhaktir bhaved bhagavati hy apavarga-mārge
10700010 śrī-śuka uvāca
10700011 athoṣasy upavṛttāyām kukkuṭān kūjato 'śapan
10700013 gr̥hīta-kaṅṭhyaḥ patibhir mādhavyo virahāturāḥ
10700021 vayāmsy aroruvan kṛṣṇaṁ bodhayantīva vandinaḥ
10700023 gāyatsv aliṣv anidrāṇi mandāra-vana-vāyubhiḥ
10700031 muhūrtaṁ taṁ tu vaidarbhī nāmṛṣyad atī-śobhanam
10700033 pariramhaṇa-viśleṣāt priya-bāhv-antaraṁ gatā
10700041 brāhme muhūrta utthāya vāry upaspr̥śya mādhaveḥ
10700043 dadhyau prasanna-karaṇa ātmānam tasmaḥ param
10700051 ekaṁ svayaṁ-jyotir ananyam avyayaṁ sva-saṁsthayā nitya-nirasta-kalmaṣam
10700053 brahmākhyam asyodbhava-nāśa-hetubhiḥ sva-śaktibhir lakṣita-bhāva-nirvṛtim
10700061 athāpluto 'mbhasy amale yathā-vidhi
10700062 kriyā-kalāpaṁ paridhāya vāsasī
10700063 cakāra sandhyopagamādi sattamo
10700064 hutānalo brahma jajāpa vāg-yataḥ
10700071 upasthāyārkam udyantaṁ tarpayitvātmanaḥ kalāḥ
10700073 devān ṛṣīn pitṛn vṛddhān viprān abhyarcya cātmaṁ
10700081 dhenūnām rukma-śṛṅgīnām sādhvīnām mauktika-srajām
10700083 payasvinīnām gr̥ṣṭīnām sa-vatsānām su-vāsasām
10700091 dadau rūpya-khurāgrāṇām kṣaumājina-tilaiḥ saha
10700093 alaṅkṛtebhyo viprebhyo badvaṁ badvaṁ dine dine
10700101 go-vipra-devatā-vṛddha-gurūn bhūtāni sarvaśaḥ
10700103 namaskṛtyātma-sambhūtīr maṅgalāni samaspr̥śat
10700111 ātmānam bhūṣayām āsa nara-loka-vibhūṣaṇam
10700113 vāsobhir bhūṣaṇaiḥ svīyair divya-srag-anulepanaiḥ
10700121 avekṣyājyaṁ tathādarśaṁ go-vṛṣa-dvīja-devatāḥ
10700123 kāmāś ca sarva-varṇānām paurāntaḥ-pura-cāriṇām
10700125 pradāpya prakṛtiḥ kāmāḥ pratoṣya pratyanandata
10700131 saṁvibhajyāgrato viprān srak-tāmbūlānulepanaiḥ
10700133 suhrdaḥ prakṛtīr dārān upāyukta tataḥ svayam
10700141 tāvat sūta upānīya syandanaṁ paramādbhutam
10700143 sugrīvādyair hayair yuktaṁ praṇamyāvasthito 'grataḥ
10700151 gr̥hītvā pāṇinā pāṇī sārathes tam athāruhat
10700153 sātyaky-uddhava-samyuktaḥ pūrvādrim iva bhāskaraḥ
10700161 ikṣito 'ntaḥ-pura-strīṇām sa-vrīḍa-prema-vīkṣitaiḥ
10700163 kṛcchrād visṛṣṭo niragāj jāta-hāso haran manaḥ
10700171 sudharmākhyām sabhām sarvair vṛṣṇibhiḥ parivāritaḥ
10700173 prāvīśad yan-niviṣṭānām na santy aṅga ṣaḍ ūrmayaḥ
10700181 tatropavistaḥ paramāsane vibhur babhau sva-bhāsā kakubho 'vabhāsayan

10700183 vṛto nṛ-simhair yadubhir yadūttamo yathoḍu-rājo divi tārakā-gaṇaiḥ
10700191 tatropamantriṇo rājan nānā-hāsya-rasair vibhum
10700193 upatasthur naṭācāryā nartakyas tāṇḍavaiḥ pṛthak
10700201 mṛdaṅga-vīṇā-muraja-veṇu-tāla-dara-svanaiḥ
10700203 nanṛtur jagus tuṣṭuvuś ca sūta-māgadha-vandinaḥ
10700211 tatrāhur brāhmaṇāḥ kecid āsīnā brahma-vādināḥ
10700213 pūrveṣāṃ puṇya-yaśasāṃ rājñāṃ cākathayan kathāḥ
10700221 tatraikaḥ puruṣo rājann āgato 'pūrva-darśanaḥ
10700223 vijñāpito bhagavate pratīhāraiḥ praveśitaḥ
10700231 sa namaskṛtya kṛṣṇāya pareśāya kṛtāñjaliḥ
10700233 rājñāṃ āvedayad duḥkhaṃ jarāsandha-nirodha-jam
10700241 ye ca dig-vijaye tasya sannatiṃ na yayur nṛpāḥ
10700243 prasahya ruddhās tenāsann ayute dve girivraje
10700250 rājāna uvāca
10700251 kṛṣṇa kṛṣṇāprameyātman prapanna-bhaya-bhañjana
10700253 vyaṃ tvāṃ śaraṇaṃ yāmo bhava-bhītāḥ pṛthag-dhiyaḥ
10700261 loko vikarma-nirataḥ kuśale pramattaḥ
10700262 karmaṇy ayaṃ tvad-udite bhavad-arcane sve
10700263 yas tāvad asya balavān iha jīvitāśāṃ
10700264 sadyaś chinatty animiṣāya namo 'stu tasmai
10700271 loke bhavañ jagad-inaḥ kalayāvātīrṇaḥ
10700272 sad-rakṣaṇāya khala-nigrahaṇāya cānyaḥ
10700273 kaścit tvadīyam atiyāti nideśam īśa
10700274 kim vā janaḥ sva-kṛtam ṛcchati tan na vidmaḥ
10700281 svapnāyitaṃ nṛpa-sukhaṃ para-tantram īśa
10700282 śaśvad-bhayena mṛtakena dhuraṃ vahāmaḥ
10700283 hitvā tad ātmani sukhaṃ tvad-anīha-labhyaṃ
10700284 kliśyāmahe 'ti-kṛpaṇās tava māyayeha
10700291 tan no bhavān praṇata-śoka-harāṅghri-yugmo
10700292 baddhān viyuṅkṣva magadhāhvaya-karma-pāśāt
10700293 yo bhū-bhujo 'yuta-mataṅgaja-vīryam eko
10700294 bibhrad rurodha bhavane mṛga-rād ivāvīḥ
10700301 yo vai tvayā dvi-nava-kṛtva udātta-cakra
10700302 bhagno mṛdhe khalu bhavantam ananta-vīryam
10700303 jivā nṛ-loka-nirataṃ sakṛd ūḍha-darpo
10700304 yuṣmat-prajā rujati no 'jita tad vidhehi
10700310 dūta uvāca
10700311 iti māgadha-saṃruddhā bhavad-darśana-kaṅkṣiṇaḥ
10700313 prapannāḥ pāda-mūlaṃ te dīnānāṃ śaṃ vidhīyatām
10700320 śrī-śuka uvāca
10700321 rāja-dūte bruvatya evaṃ devarṣiḥ parama-dyutiḥ
10700323 bibhrat piṅga-jaṭā-bhāraṃ prādurāsīd yathā raviḥ
10700331 taṃ drṣtvā bhagavān kṛṣṇaḥ sarva-lokeśvareśvaraḥ
10700333 vavanda utthitaḥ śīrṣṇā sa-sabhyaḥ sānugo mudā
10700341 sabhājayitvā vidhi-vat kṛtāsana-parigraham
10700343 babhāṣe sunṛtair vākyaiḥ śraddhayā tarpayan munim
10700351 api svid adya lokānāṃ trayāṇāṃ akuto-bhayam
10700353 nanu bhūyān bhagavato lokān paryaṭato guṇaḥ
10700361 na hi te 'viditaṃ kiñcil lokeṣv īśvara-kartṛṣu
10700363 atha pṛcchāmahe yuṣmān pāṇḍavānāṃ cikīrṣitam
10700370 śrī-nārada uvāca
10700371 drṣṭā māyā te bahuśo duratyayā māyā vibho viśva-srjaś ca māyinaḥ
10700373 bhūteṣu bhūmaṃś carataḥ sva-śaktibhir vahner iva cchanna-ruco na me 'dbhutam
10700381 tavehitaṃ ko 'rhati sādhu vedituṃ sva-māyayedam srjato niyacchataḥ
10700383 yad vidyamānātmatayāvabhāsate tasmai namas te sva-vilakṣaṇātmane
10700391 jīvasya yaḥ saṃsarato vimokṣaṇaṃ na jānato 'nārtha-vahāc charīrataḥ
10700393 līlavatāraiḥ sva-yaśaḥ pradīpakam prājvālayat tvā tam aham prapadye
10700401 athāpy āśrāvaye brahma nara-loka-vidāmbanam
10700403 rājñāḥ paitṛ-ṣvasreyasya bhaktasya ca cikīrṣitam
10700411 yakṣyati tvāṃ makhendreṇa rājasūyena pāṇḍavaḥ
10700413 pārameṣṭhya-kāmo nṛpatis tad bhavān anumodatām
10700421 tasmin deva kratu-vare bhavantaṃ vai surādayaḥ
10700423 didṛkṣavaḥ sameṣyanti rājānaś ca yaśasvinaḥ
10700431 śravaṇāt kīrtanād dhyānāt pūyante 'nte-vasāyinaḥ
10700433 tava brahma-mayasyeśa kim utekṣābhimarśinaḥ

10700441 yasyāmalaṁ divi yaśaḥ prathitaṁ rasāyāṁ
10700442 bhūmau ca te bhuvana-maṅgala dig-vitānam
10700443 mandākinīti divi bhogavatīti cādho
10700444 gaṅgeti ceha caraṇāmbu punāti viśvam
10700450 śrī-śuka uvāca
10700451 tatra teṣv ātma-pakṣeṣv a-grṇatsu vijigīṣayā
10700453 vācaḥ peśaiḥ smayan bhr̥tyam uddhavaṁ prāha keśavaḥ
10700460 śrī-bhagavān uvāca
10700461 tvam hi naḥ paramaṁ cakṣuḥ suhr̥n mantrārtha-tattva-vit
10700463 athātra brūhy anuṣṭheyam śraddadhmaḥ karavāma tat
10700471 ity upāmanrito bhartrā sarva-jñenāpi mugdha-vat
10700473 nideśam śirasādhāya uddhavaḥ pratyabhāṣata
10710010 śrī-śuka uvāca
10710011 ity udīritam ākarṇya devaṛṣer uddhavo 'bravīt
10710013 sabhyānām matam ājñāya kṛṣṇasya ca mahā-matiḥ
10710020 śrī-uddhava uvāca
10710021 yad uktam ṛṣinā deva sāvicyam yakṣyatas tvayā
10710023 kāryam paitṛ-ṣvasreyasya rakṣā ca śaraṇaiṣiṇām
10710031 yaṣṭavyam rājasūyena dik-cakra-jayinā vibho
10710033 ato jarā-suta-jaya ubhayārtho mato mama
10710041 asmākaṁ ca mahān artho hy etenaiva bhaviṣyati
10710043 yaśaś ca tava govinda rājño baddhān vimuñcataḥ
10710051 sa vai durviṣaho rājā nāgāyuta-samo bale
10710053 balinām api cānyeṣām bhīmaṁ sama-balaṁ vinā
10710061 dvai-rathe sa tu jetavyo mā śatākṣauhiṇī-yutaḥ
10710063 brāhmaṇyo 'bhyarthito viprair na pratyākhyāti karhicit
10710071 brahma-veṣa-dharo gatvā taṁ bhikṣeta vṛkodaraḥ
10710073 haniṣyati na sandeho dvai-rathe tava sannidhau
10710081 nimittam param īśasya viśva-sarga-nirodhayoḥ
10710083 hiranyagarbhaḥ śarvaś ca kālasyārūpiṇas tava
10710091 gāyanti te viśada-karma gr̥heṣu devyo
10710092 rājñām sva-śatru-vadham ātma-vimokṣaṇam ca
10710093 gopyaś ca kuñjara-pater janakātmajāyāḥ
10710094 pitroś ca labdha-śaraṇā munayo vyaṁ ca
10710101 jarāsandha-vadhaḥ kṛṣṇa bhūry-arthāyopakalpate
10710103 prāyaḥ pāka-vipākena tava cābhimataḥ kratuḥ
10710110 śrī-śuka uvāca
10710111 ity uddhava-vaco rājan sarvato-bhadram acyutam
10710113 devaṛṣir yadu-vṛddhāś ca kṛṣṇaś ca pratyapūjayan
10710121 athādīśat prayāṇāya bhagavān devakī-sutaḥ
10710123 bhr̥tyān dārūka-jaitṛādīn anujñāpya gurūn vibhuḥ
10710131 nirgamayyāvarodhān svān sa-sutān sa-paricchadān
10710133 saṅkarṣaṇam anujñāpya yadu-rājam ca śatru-han
10710135 sūtopanītam sva-ratham āruhad garuḍa-dhvajam
10710141 tato ratha-dvipa-bhaṭa-sādi-nāyakaiḥ
10710142 karālayā parivṛta ātma-senayā
10710143 mṛdaṅga-bhery-ānaka-śaṅkha-gomukhaiḥ
10710144 praghoṣa-ghoṣita-kakubho nirakramat
10710151 nṛ-vāji-kāncana-śibikābhir acyutam sahātmaajāḥ patim anu su-vratā yayuḥ
10710153 varāmbarābharaṇa-vilepana-srajaḥ su-saṁvṛtā nṛbhir asi-carma-pāṇibhiḥ
10710161 naroṣṭra-go-mahiṣa-kharāśvatary-anah
10710162 kareṇubhiḥ parijana-vāra-yoṣitaḥ
10710163 sv-alāṅkṛtāḥ kaṭa-kuṭi-kambalāmbarādy-
10710164 upaskarā yayur adhiyujya sarvataḥ
10710171 balaṁ br̥had-dhvaja-paṭa-chatra-cāmarair
10710172 varāyudhābharaṇa-kirīṭa-varmabhiḥ
10710173 divāṁsubhis tumula-ravam babhau raver
10710174 yathārṇavaḥ kṣubhita-timīṅgilormibhiḥ
10710181 atho munir yadu-patinā sabhājitaḥ praṇamya taṁ hr̥di vidadhad vihāyasā
10710183 niśamya tad-vyavasitam āhr̥tārhaṇo mukunda-sandaraśana-nirvṛtendriyaḥ
10710191 rāja-dūtam uvācedaṁ bhagavān prīṇayan girā
10710193 mā bhaiṣṭa dūta bhadram vo ghātayiṣyāmi māgadham
10710201 ity uktaḥ prasthito dūto yathā-vad avadan nṛpān
10710203 te 'pi sandarśanaṁ śaureḥ pratyaiḥṣan yan mumukṣavaḥ
10710211 ānarta-sauvīra-marūms tīrtvā vinaśanaṁ hariḥ

10710213 girīn nadīr atīyāya pura-grāma-vrajākarān
10710221 tato dṛṣadvatīm tīrtvā mukundo 'tha sarasvatīm
10710223 pañcālān atha matsyāms ca śakra-prastham athāgamat
10710231 tam upāgatam ākarṇya prīto durdarśanam nṛnām
10710233 ajāta-śatrur niragāt sopadhyāyaḥ suhr̥d-vṛtaḥ
10710241 gīta-vāditra-ghoṣeṇa brahma-ghoṣeṇa bhūyasā
10710243 abhyayāt sa hr̥ṣīkeśam prāṇaḥ prāṇam ivādr̥taḥ
10710251 dṛṣtvā viklinna-hṛdayaḥ kṛṣṇam snehena pāṇḍavaḥ
10710253 cirād dṛṣtam priyatamaṁ sasvaje 'tha punaḥ punaḥ
10710261 dorbhyām pariṣvajya ramāmalālayam mukunda-gātram nṛ-patir hatāsubhaḥ
10710263 lebhe parām nirvṛtim aśru-locano hr̥ṣyat-tanur vismr̥ta-loka-vibhramah
10710271 tam mātuleyam parirabhya nirvṛto bhīmaḥ smayan prema-jalākulendriyaḥ
10710273 yamau kirīṭi ca suhr̥ttamaṁ mudā pravṛddha-bāṣpāḥ parirebhire 'cyutam
10710281 arjunena pariṣvako yamābhyām abhivāditāḥ
10710283 brāhmaṇebhyo namaskṛtya vṛddhebhyaś ca yathārhataḥ
10710285 mānino mānayām āsa kuru-sṛñjaya-kaikayān
10710291 sūta-māgadha-gandharvā vandinaś copamantriṇaḥ
10710293 mṛdaṅga-śaṅkha-ṭaṭaḥ vīṇā-ṭaṭaḥ-gomukhaiḥ
10710295 brāhmaṇāś cāravindākṣam tuṣṭuvur nanṛtur jaguḥ
10710301 evam suhr̥dbhiḥ paryastaḥ puṇya-śloka-śikhāmaṇiḥ
10710303 samstūyamāno bhagavān viveśālaṅkṛtam puram
10710311 saṁsikta-vartma kariṇām mada-gandha-toyaiś
10710312 citra-dhvajaiḥ kanaka-toraṇa-pūrṇa-kumbhaiḥ
10710313 mṛṣṭātmabhir nava-dukūla-vibhūṣaṇa-srag-
10710314 gandhair nṛbhir yuvatibhiś ca virājamānam
10710321 uddīpta-dīpa-balibhiḥ prati-sadma jāla
10710322 niryāta-dhūpa-ruciram vilasat-patākam
10710323 mūrdhanya-hema-kalaśai rajatoru-śṛṅgair
10710324 juṣtam dadarśa bhavanaiḥ kuru-rāja-dhāma
10710331 prāptam niśamya nara-locana-pāna-pātram
10710332 autsukya-viślathita-keśa-dukūla-bandhāḥ
10710333 sadyo viśṛjya gr̥ha-karma patīmś ca talpe
10710334 draṣṭum yayur yuvatayaḥ sma narendra-mārge
10710341 tasmin su-saṅkula ibhāśva-ratha-dvipadbhiḥ
10710342 kṛṣṇam sa-bhāryam upalabhya gr̥hādhirūdhāḥ
10710343 nāryo vikīrya kusumair manasopaguhya
10710344 su-svāgataṁ vidadhur utsmaya-vīkṣitena
10710351 ūcuḥ striyaḥ pathi nirīkṣya mukunda-patnīś
10710352 tāra yathodupa-sahāḥ kim akāry amūbhiḥ
10710353 yac cakṣuṣām puruṣa-maulir udāra-hāsa
10710354 līlāvaloka-kalayotsavam ātanoti
10710361 tatra tatropasaṅgamyā paura māṅgala-pāṇayaḥ
10710363 cakruḥ saparyām kṛṣṇāya śreṇī-mukhyā hatainasah
10710371 antaḥ-pura-janaiḥ prītyā mukundaḥ phulla-locanaiḥ
10710373 sa-sambhramair abhyupetaḥ prāviśad rāja-mandiram
10710381 pṛthā vilokya bhrātreyam kṛṣṇam tri-bhuvaneśvaram
10710383 prītātmothāya paryāṅkāt sa-snuṣā pariṣasvaje
10710391 govindam gr̥ham ānīya deva-deveśam ādr̥taḥ
10710393 pūjāyām nāvidat kṛtyam pramodopahato nṛpaḥ
10710401 piṭṛ-svasur guru-strīṇām kṛṣṇaś cakre 'bhivādanam
10710403 svayam ca kṛṣṇayā rājan bhaginyā cābhivanditaḥ
10710411 śvaśṛvā saṅcoditā kṛṣṇā kṛṣṇa-patnīś ca sarvaśaḥ
10710413 ānarca rukmiṇīm satyām bhadrām jāmbavatīm tathā
10710421 kālindīm mitravindām ca śaibyām nāgnajitīm satīm
10710423 anyāś cābhyāgatā yās tu vāsaḥ-sraṇ-maṇḍanādibhiḥ
10710431 sukham nivāsayām āsa dharmā-rājo janārdanam
10710433 sa-sainyam sānugāmatyam sa-bhāryam ca navam navam
10710441 tarpayitvā khāṇḍavena vahnim phālguna-saṁyutaḥ
10710443 mocayitvā mayam yena rājñe divyā sabhā kṛtā
10710451 uvāsa katicin māsān rājñāḥ priya-cikīrṣayā
10710453 viharan ratham āruhya phālgunena bhatair vṛtaḥ
10720010 śrī-śuka uvāca
10720011 ekadā tu sabhā-madhya āsthito munibhir vṛtaḥ
10720013 brāhmaṇaiḥ kṣatriyair vaiśyair bhrātṛbhiś ca yudhiṣṭhiraḥ
10720021 ācāryaiḥ kula-vṛddhaiś ca jñāti-sambandhi-bāndhavaiḥ

10720023 śrīvatām eva caiteṣām ābhāṣyedam uvāca ha
10720030 śrī-yudhiṣṭhira uvāca
10720031 kratu-rājena govinda rājasūyena pāvanīḥ
10720033 yakṣye vibhūtīr bhavatas tat sampādaya naḥ prabho
10720041 tvat-pāduke aviratam pari ye caranti
10720042 dhyāyanty abhadra-naśane śucayo gṛṇanti
10720043 vindanti te kamala-nābha bhavāpavargam
10720044 āśāsate yadi ta āśiṣa īśa nānye
10720051 tad deva-deva bhavataś caraṇāravinda-
10720052 sevānubhāvam iha paśyatu loka eṣaḥ
10720053 ye tvām bhajanti na bhajanty uta vobhayeṣām
10720054 niṣṭhām pradarsāya vibho kuru-srñjayānām
10720061 na brahmaṇaḥ sva-para-bheda-matis tava syāt
10720062 sarvātmanaḥ sama-dṛṣaḥ sva-sukhānubhūteḥ
10720063 samsevātām sura-taror iva te prasādaḥ
10720064 sevānurūpam udayo na viparyayo 'tra
10720070 śrī-bhagavān uvāca
10720071 samyag vyavasitam rājan bhavatā śatru-karśana
10720073 kalyāṇī yena te kīrtir lokān anubhaviṣyati
10720081 rṣiṇām pitṛ-devānām suhrdām api naḥ prabho
10720083 sarveṣām api bhūtānām īpsitaḥ kratu-rāḍ ayam
10720091 vijitya nṛpatīn sarvān kṛtvā ca jagatīm vaśe
10720093 sambhṛtya sarva-sambhārān āharasva mahā-kratum
10720101 ete te bhrātaro rājāṃl loka-pālāṃśa-sambhavāḥ
10720103 jito 'smy ātmavatā te 'ham durjayo yo 'kṛtātmabhiḥ
10720111 na kaścin mat-param loke tejasā yaśasā śriyā
10720113 vibhūtibhir vābhibhaved devo 'pi kim u pāthivaḥ
10720120 śrī-śuka uvāca
10720121 niśamya bhagavad-gītam prītaḥ phulla-mukhāmbujaḥ
10720123 bhrātṛn dig-vijaye 'yukta viṣṇu-tejopabṛmhitān
10720131 sahadevam dakṣiṇasyām ādiśat saha srñjayaiḥ
10720133 diśi pratīcyām nakulam udīcyām savyasācinam
10720135 prācyām vṛkodaram matsyaiḥ kekayaiḥ saha madrakaiḥ
10720141 te vijitya nṛpān vīrā ājāhūr digbhya ojasā
10720143 ajāta-śatrave bhūri draviṇam nṛpa yakṣyate
10720151 śrutvājitam jarāsandham nṛpater dhyāyato hariḥ
10720153 āhopāyam tam evādyā uddhavo yam uvāca ha
10720161 bhīmaseno 'rjunaḥ kṛṣṇo brahma-linga-dharās trayāḥ
10720163 jagmur girivrajam tāta bṛhadratha-suto yataḥ
10720171 te gatvātithya-velāyām grheṣu grha-medhinam
10720173 brahmaṇyam samayāceran rājanyā brahma-liṅgināḥ
10720181 rājan viddhy atithīn prāptān arthino dūram āgatān
10720183 tan naḥ prayaccha bhadram te yad vayam kāmayāmahe
10720191 kim durmarṣam titikṣuṇām kim akāryam asādhubhiḥ
10720193 kim na deyam vadānyānām kaḥ paraḥ sama-darśinām
10720201 yo 'nityena śarīreṇa satām geyam yaśo dhruvam
10720203 nācinoti svayam kalpaḥ sa vācyāḥ śocya eva saḥ
10720211 hariścandro rantideva uñchavṛttiḥ śibir baliḥ
10720213 vyādhaḥ kapoto bahavo hy adhruveṇa dhruvam gatāḥ
10720220 śrī-śuka uvāca
10720221 svarair ākrītibhis tāms tu prakoṣṭhair jyā-hatair api
10720223 rājanya-bandhūn vijñāya dṛṣṭa-pūrvān acintayat
10720231 rājanya-bandhavo hy ete brahma-liṅgāni bibhrati
10720233 dadāni bhikṣitam tebhya ātmānam api dustyajam
10720241 baler nu śrūyate kīrtir vitatā dikṣv akalmaṣā
10720243 aiśvaryād bhramśitasyāpi vipra-vyājena viṣṇunā
10720251 śriyam jihīṣatendrasya viṣṇave dvija-rūpiṇe
10720253 jānann api mahīm prādād vāryamāṇo 'pi daitya-rāṭ
10720261 jīvatā brāhmaṇārthāya ko nv arthaḥ kṣatra-bandhunā
10720263 dehena patamānena nehata vipulam yaśaḥ
10720271 ity udāra-matiḥ prāha kṛṣṇārjuna-vṛkodarān
10720273 he viprā vriyatām kāmo dadāmy ātma-śiro 'pi vaḥ
10720280 śrī-bhagavān uvāca
10720281 yuddham no dehi rājendra dvandvaśo yadi manyase
10720283 yuddhārthino vayam prāptā rājanyā nānya-kāṅkṣiṇāḥ

10720291 asau vṛkodarah pārthas tasya bhrātārjuno hy ayam
10720293 anayor mātuleyaṁ mām kṛṣṇaṁ jānīhi te ripum
10720301 evam āvedito rājā jahāsoccaiḥ sma māgadhaḥ
10720303 āha cāmarṣito mandā yuddhaṁ tarhi dadāmi vaḥ
10720311 na tvayā bhīruṇā yotsye yudhi viklava-tejasā
10720313 mathurām sva-purīm tyaktvā samudraṁ śaraṇaṁ gataḥ
10720321 ayam tu vayasātulyo nāti-sattvo na me samaḥ
10720323 arjuno na bhaved yoddhā bhīmas tulya-balo mama
10720331 ity uktvā bhīmasenāya prādāya mahatīm gadām
10720333 dvitīyām svayam ādāya nirjagāma purād bahiḥ
10720341 tataḥ samekhale vīrau saṁyuktāv itaretaram
10720343 jaghnatur vajra-kalpābhyām gadābhyām raṇa-durmadau
10720351 maṇḍalāni vicitrāṇi savyaṁ dakṣiṇam eva ca
10720353 caratoḥ śuśubhe yuddhaṁ naṭayor iva raṅgiṇoḥ
10720361 tataś caṭa-caṭā-śabdo vajra-niṣpesa-sannibhaḥ
10720363 gadayoḥ kṣiptayo rājan dantayor iva dantinoḥ
10720371 te vai gade bhuja-javena nipātyamāne
10720372 anyonyato 'mṣa-kaṭi-pāda-karoru-jatrum
10720373 cūrṇi-babhūvatur upetya yathārka-śākhe
10720374 saṁyudhyator dviradayor iva dīpta-manvyoḥ
10720381 itthaṁ tayoḥ prahatayor gadayor nṛ-vīrau
10720382 kruddhau sva-muṣṭibhir ayaḥ-sparaśair apiṣṭām
10720383 śabdāḥ tayor praharator ibhayor ivāsīn
10720384 nirghāta-vajra-paruṣas tala-tādanotthaḥ
10720391 tayor evaṁ praharatoḥ sama-śikṣā-balaujasoḥ
10720393 nirviśeṣam abhūd yuddham akṣiṇa-javayor nṛpa
10720401 śator janma-mṛtī vidvāṅ jīvitam ca jarā-kṛtam
10720403 pārtham āpyāyayan svena tejasācintayad dhariḥ
10720411 sañcintyārī-vadhopāyam bhīmasyāmogha-darśanaḥ
10720413 darśayām āsa viṭapaṁ pāṭayann iva saṁjñayā
10720421 tad vijñāya mahā-sattvo bhīmaḥ praharatām varaḥ
10720423 grhītvā pādayoḥ śatrum pāṭayām āsa bhū-tale
10720431 ekam pādāṁ padākramya dorabhyām anyam pragṛhya saḥ
10720433 gudataḥ pāṭayām āsa śākhā iva mahā-gajāḥ
10720441 eka-pādorū-vṛṣaṇa-kaṭi-prṣṭha-stanāmsake
10720443 eka-bāhv-akṣi-bhrū-karṇe śakale dadṛśuḥ prajāḥ
10720451 hāhā-kāro mahān āsīn nihate magadheśvare
10720453 pūjayām āsatur bhīmaṁ parirabhya jayācyatau
10720461 sahadevaṁ tat-tanayam bhagavān bhūta-bhāvanaḥ
10720463 abhyaṣiñcad ameyātmā magadhānām patim prabhuḥ
10720465 mocayām āsa rājanyān saṁruddhā māgadhenā ye
10730010 śrī-śuka uvāca
10730011 ayute dve śatāny aṣṭau niruddhā yudhi nirjitāḥ
10730013 te nirgatā giridroṇyām malinā mala-vāsasaḥ
10730021 kṣut-kṣāmāḥ śuśka-vadanāḥ saṁrodha-parikarṣitāḥ
10730023 dadṛśus te ghana-śyāmaṁ pīta-kausēya-vāsasam
10730031 śrīvatsāṅkam catur-bāhum padma-garbhāruṅekṣaṇam
10730033 cāru-prasanna-vadanam sphuran-makara-kuṇḍalam
10730041 padma-hastam gadā-śāṅkha rathāṅgair upalakṣitam
10730043 kirīṭa-hāra-kaṭaka-kaṭi-sūtrāṅgadāñcitam
10730051 bhrājad-vara-maṇi-grīvam nivītam vana-mālayā
10730053 pibanta iva cakṣurbhyām lihanta iva jihvayā
10730061 jighranta iva nāsābhyām rambhanta iva bāhubhiḥ
10730063 praṇemur hata-pāpmāno mūrdhabhiḥ pādayor hareḥ
10730071 kṛṣṇa-sandarśanāhlāda dhvasta-saṁrodhana-klamāḥ
10730073 praśāsaṁsur hrṣīkeśam gīrbhiḥ prāñjalayo nṛpāḥ
10730080 rājāna ūcuḥ
10730081 namas te deva-deveśa prapannārti-harāvvyaya
10730083 prapannān pāhi naḥ kṛṣṇa nirviṇṇān ghora-saṁsrṭeḥ
10730091 nainam nāthānusūyāmo māgadham madhusūdana
10730093 anugraho yad bhavato rājñām rājya-cyutir vibho
10730101 rājyaiśvarya-madonnaddho na śreyo vindate nṛpāḥ
10730103 tvan-māyā-mohito 'nityā manyate sampado 'calāḥ
10730111 mrga-trṣṇām yathā bālā manyanta udakāśayam
10730113 evam vaikārikīm māyām ayuktā vastu cakṣate

10730121 vyaṁ purā śrī-mada-naṣṭa-drṣṭayo jigīṣayāsyā itaretara-sṛdhaḥ
10730123 ghnantaḥ prajāḥ svā ati-nirghṛṇāḥ prabho mṛtyuṁ puras tvāvigaṇayya durmadāḥ
10730131 ta eva kṛṣṇādyā gabhīra-ramhasā durante-vīryeṇa vicālitāḥ śriyaḥ
10730133 kālena tanvā bhavato 'nukampayā vinaṣṭa-darpās caraṇau smarāma te
10730141 atho na rājyaṁ mṛga-tṛṣṇi-rūpitaṁ dehena śāsvat patatā rujāṁ bhuvā
10730143 upāsitaṁ sprhayāmahe vibho kriyā-phalaṁ pretya ca karṇa-rocanam
10730151 taṁ naḥ samādiśopāyaṁ yena te caraṇābjayoḥ
10730153 smṛtir yathā na viramed api saṁsaratām iha
10730161 kṛṣṇāya vāsudevāya haraye paramātmane
10730163 praṇata-kleśa-nāśāya govindāya namo namaḥ
10730170 śrī-śuka uvāca
10730171 saṁstūyamāno bhagavān rājābhir mukta-bandhanaiḥ
10730173 tān āha karuṇas tāta śaraṇyaḥ ślakṣṇayā girā
10730180 śrī-bhagavān uvāca
10730181 adya prabhṛti vo bhūpā mayy ātmany akhileśvare
10730183 su-drḍhā jāyate bhaktir bādham āsaṁsitaṁ tathā
10730191 diṣṭyā vyavasitaṁ bhūpā bhavanta ṛta-bhāṣiṇaḥ
10730193 śrīy-aiśvarya-madonnāhaṁ paśya unmādakaṁ nṛṇāṁ
10730201 haihaya nahuṣo veṇo rāvaṇo narako 'pare
10730203 śrī-madād bhraṁśitāḥ sthānād deva-daitya-nareśvarāḥ
10730211 bhavanta etad vijñāya dehādy utpādyam anta-vat
10730213 māṁ yajanto 'dhvarair yuktāḥ prajā dharmeṇa rakṣyatha
10730221 santanvantaḥ prajā-tantūn sukhaṁ duḥkhaṁ bhavābhavau
10730223 prāptaṁ prāptaṁ ca sevanto mac-cittā vicariṣyatha
10730231 udāsīnās ca dehādāv ātmārāmā dhṛta-vrataḥ
10730233 mayy āveśya maṇaḥ samyaṁ māṁ ante brahma yāsyatha
10730240 śrī-śuka uvāca
10730241 ity ādiśya nṛpān kṛṣṇo bhagavān bhuvaneśvaraḥ
10730243 teṣāṁ nyayunkta puruṣān striyo majjana-karmaṇi
10730251 saparyāṁ kārayāṁ āsa sahadevena bhārata
10730253 naradevocitair vastrair bhūṣaṇaiḥ srag-vilepanaiḥ
10730261 bhojayitvā varānna su-snātān samalaṅkṛtān
10730263 bhogaś ca vividhair yuktāṁs tāmbūlādyair nṛpocitaiḥ
10730271 te pūjitā mukundena rājāno mṛṣṭa-kunḍalāḥ
10730273 virejur mocitāḥ kleśāt prāvṛḍ-ante yathā grahāḥ
10730281 rathān sad-aśvān āropya maṇi-kāñcana-bhūṣitān
10730283 prīṇayya sunṛtair vākyaiḥ sva-deśān pratyayāpayat
10730291 ta evaṁ mocitāḥ kṛcchrāt kṛṣṇena su-mahātmanā
10730293 yayus tam eva dhyāyantaḥ kṛtāni ca jagat-pateḥ
10730301 jagaduḥ prakṛtibhyas te mahā-puruṣa-ceṣṭitam
10730303 yathānvaśāsad bhagavāṁs tathā cakrur atandritāḥ
10730311 jarāsandhaṁ ghātayitvā bhīmasenena keśavaḥ
10730313 pārthābhyāṁ saṁyutaḥ prāyāt sahadevena pūjitaḥ
10730321 gatvā te khāṇḍava-prasthaṁ śāṅkhān dadhmur jitārayaḥ
10730323 harṣayantaḥ sva-suhrdo durhrdāṁ cāsukhāvahāḥ
10730331 tac chrutvā prīta-manasa indraprastha-nivāsinaḥ
10730333 menire māgadhaṁ śāntaṁ rājā cāpta-manorathaḥ
10730341 abhivandyātha rājānaṁ bhīmārjuna-janārdanaḥ
10730343 sarvam āsrāvayāṁ cakrur ātmanā yad anuṣṭhitam
10730351 niśamya dharmā-rājas tat keśavenānukampitam
10730353 ānandāśru-kalāṁ muñcan premṇā novāca kiñcana
10740010 śrī-śuka uvāca
10740011 evaṁ yudhiṣṭhiro rājā jarāsandha-vadhaṁ vibhoḥ
10740013 kṛṣṇasya cānubhāvaṁ taṁ śrutvā prītas tam abravīt
10740020 śrī-yudhiṣṭhira uvāca
10740021 ye syus traī-lokya-guravaḥ sarve lokā maheśvarāḥ
10740023 vahanti durlabhaṁ labdvā śirasaivānuśāsanam
10740031 sa bhavān aravindākṣo dīnānāṁ īsa-mānināṁ
10740033 dhatte 'nuśāsanam bhūmaṁs tad atyanta-vidambanam
10740041 na hy ekasyādvitīyasya brahmaṇaḥ paramātmanaḥ
10740043 karmabhir vardhate tejo hrasate ca yathā raveḥ
10740051 na vai te 'jita bhaktānāṁ mamāham iti mādhava
10740053 tvaṁ taveti ca nānā-dhīḥ paśūnāṁ iva vaikṛtī
10740060 śrī-śuka uvāca
10740061 ity uktvā yajñiye kāle vavre yuktān sa ṛtvijaḥ

10740063 kṛṣṇānumoditaḥ pārtho brāhmaṇān brahma-vādinah
10740071 dvaipāyano bharadvājaḥ sumantur gotamo 'sitaḥ
10740073 vasiṣṭhaś cyavanaḥ kaṇvo maitreyaḥ kavaśas tritaḥ
10740081 viśvāmitro vāmadevaḥ sumatir jaiminiḥ kratuḥ
10740083 pailaḥ parāśaro gargo vaiśampāyana eva ca
10740091 atharvā kaśyapo dhaumyo rāmo bhārgava āsuriḥ
10740093 vītihotro madhucchanda vīraseno 'kṛtavraṇaḥ
10740101 upahūtās tathā cānye droṇa-bhīṣma-kṛpādayaḥ
10740103 dhṛtarāṣṭraḥ saha-suto viduraś ca mahā-matiḥ
10740111 brāhmaṇāḥ kṣatriyā vaiśyāḥ śūdrā yajña-didrksavaḥ
10740113 tatreyuḥ sarva-rājāno rājñām prakṛtayo nrpa
10740121 tatas te deva-yajanaṁ brāhmaṇāḥ svarṇa-lāṅgalaiḥ
10740123 kṛṣṭvā tatra yathāmnāyam dīkṣayām cakrire nrpam
10740131 haimāḥ kilopakaraṇā varuṇasya yathā purā
10740133 indrādayo loka-pālā viriñci-bhava-samyutāḥ
10740141 sa-gaṇāḥ siddha-gandharvā vidyādhara-mahoragāḥ
10740143 munayo yakṣa-rakṣāmsi khaga-kinnara-cāraṇāḥ
10740151 rājānaś ca samāhūtā rāja-patnyaś ca sarvaśaḥ
10740153 rājasūyam samīyuh sma rājñāḥ pāṇḍu-sutasya vai
10740155 menire kṛṣṇa-bhaktasya sūpapannam avismitāḥ
10740161 ayājayan mahā-rājān yājakā deva-varcasāḥ
10740163 rājasūyena vidhi-vat pracetasam ivāmarāḥ
10740171 sūtye 'hany avanī-pālo yājakān sadasas-patīn
10740173 apūjayan mahā-bhāgān yathā-vat su-samāhitaḥ
10740181 sadasyāgryārhaṇārham vai vimṛśantaḥ sabhā-sadaḥ
10740183 nādhyagacchann anaikāntyāt sahadevas tadābravīt
10740191 arhati hy acyutaḥ śraiṣṭhyam bhagavān sātvatām patih
10740193 eṣa vai devatāḥ sarvā deśa-kāla-dhanādayaḥ
10740201 yad-ātmakam idam viśvam kratavaś ca yad-ātmakāḥ
10740203 agnir āhutayo mantrā sānkhyam yogaś ca yat-paraḥ
10740211 eka evādvītyo 'sāv aitad-ātmyam idam jagat
10740213 ātmanātmāśrayaḥ sabhyaḥ srjaty avati hantya ajaḥ
10740221 vividhāniha karmāṇi janayan yad-avekṣayā
10740223 ihate yad ayam sarvaḥ śreyo dharmādi-lakṣaṇam
10740231 tasmāt kṛṣṇāya mahate dīyatām paramārhaṇam
10740233 evam cet sarva-bhūtānām ātmanaś cārhaṇam bhavet
10740241 sarva-bhūtātma-bhūtāya kṛṣṇāyananya-darśine
10740243 deyam śāntāya pūrṇāya dattasyānantyam icchatā
10740251 ity uktvā sahadevo 'bhūt tūṣṇīm kṛṣṇānubhāva-vit
10740253 tac chrutvā tuṣṭuvuḥ sarve sādhu sādhu iti sattamāḥ
10740261 śrutvā dvijeritam rājā jñātvā hārdam sabhā-sadām
10740263 samarhayad dhr̥ṣṭikeśam prītaḥ praṇaya-vihvalaḥ
10740271 tat-pādāv avanijyāpaḥ śirasā loka-pāvanīḥ
10740273 sa-bhāryaḥ sānujāmātyaḥ sa-kuṭumbo vahan mudā
10740281 vāsobhiḥ pīta-kaṣeyair bhūṣaṇaiś ca mahā-dhanaiḥ
10740283 arhayitvāśru-pūrṇākṣo nāśakat samavekṣitum
10740291 ittham sabhājitam vikṣya sarve prāñjalayo janāḥ
10740293 namo jayeti nemus tam nipetuḥ puṣpa-vṛṣṭayaḥ
10740301 ittham niśamya damaghoṣa-sutaḥ sva-pīṭhād
10740302 utthāya kṛṣṇa-guṇa-varṇana-jāta-manyuḥ
10740303 utkṣipyā bāhum idam āha sadasy amarṣī
10740304 samśrāvayan bhagavate paruṣāny abhītaḥ
10740311 īso duratyayaḥ kāla iti satyavatī srutiḥ
10740313 vṛddhānām api yad buddhir bāla-vākyair vibhidiate
10740321 yūyam pātra-vidām śreṣṭhā mā mandhvam bāla-bhāṣītam
10740323 sadasas-patayaḥ sarve kṛṣṇo yat sammato 'rhaṇe
10740331 tapo-vidyā-vrata-dharān jñāna-vidhvasta-kalmaṣān
10740333 paramarṣīn brahma-niṣṭhāml loka-pālaiś ca pūjitān
10740341 sadas-patīn atikramya gopālaḥ kula-pāmsanaḥ
10740343 yathā kākaḥ puroḍāśam saparyām katham arhati
10740351 varṇāśrama-kulāpetāḥ sarva-dharma-bahiṣ-kṛtaḥ
10740353 svaira-vartī guṇair hīnaḥ saparyām katham arhati
10740361 yayātinaiśam hi kulam śaptam sadbhir bahiṣ-kṛtam
10740363 vṛthā-pāna-ratam śāsvat saparyām katham arhati
10740371 brahmarṣi-sevitān deśān hitvaite 'brahma-varcasam

10740373 samudram durgam āsṛitya bādhante dasyavaḥ prajāḥ
10740381 evam-ādīny abhadrāṇi babhāṣe naṣṭa-maṅgalaḥ
10740383 novāca kiñcid bhagavān yathā simhaḥ śivā-rutam
10740391 bhagavan-nindanam śrutvā duḥsaham tat sabhā-sadaḥ
10740393 karṇau pidhāya nirjagmuḥ śapantaś cedi-pam ruṣā
10740401 nindām bhagavataḥ śṛṇvaṁs tat-parasya janasya vā
10740403 tato nāpaiti yaḥ so 'pi yāty adhaḥ sukṛtāc cyutaḥ
10740411 tataḥ pāṇḍu-sutaḥ kruddhā matsya-kaikaya-sṛñjayāḥ
10740413 udāyudhāḥ samuttasthuḥ śiśupāla-jighāmsavaḥ
10740421 tataś caidyas tv asambhrānto jagṛhe khadga-carmaṇī
10740423 bhartsayan kṛṣṇa-pakṣīyān rājñāḥ sadasi bhārata
10740431 tāvad utthāya bhagavān svān nivārya svayaṁ ruṣā
10740433 śiraḥ kṣurānta-cakreṇa jahāra patato ripoḥ
10740441 śabdaḥ kolāhalo 'thāsīc chiśupāle hate mahān
10740443 tasyānuyāyino bhūpā dudruvur jīvitaiṣiṇaḥ
10740451 caidya-dehotthitam jyotir vāsudevam upāviśat
10740453 paśyatām sarva-bhūtānām ulkeva bhuvī khāc cyutā
10740461 janma-trayānugūṇita-vaira-samrabdhayā dhiyā
10740463 dhyāyāms tan-mayatām yāto bhāvo hi bhava-kāraṇam
10740471 ṛtvigbhyaḥ sa-sadasyebhyo dakṣiṇām vipulām adāt
10740473 sarvān sampūjya vidhi-vac cakre 'vabhr̥tham eka-rāt
10740481 sādhayitvā kratuḥ rājñāḥ kṛṣṇo yogeśvareśvaraḥ
10740483 uvāsa katicin māsān suhr̥dbhir abhiyācitaḥ
10740491 tato 'nujñāpya rājānam anicchantaṁ apīśvaraḥ
10740493 yayau sa-bhāryaḥ sāmātyaḥ sva-puram devakī-sutaḥ
10740501 varṇitam tad upākhyānam mayā te bahu-vistaram
10740503 vaikuṇṭha-vāsinor janma vipra-śāpāt punaḥ punaḥ
10740511 rājasūyāvabhr̥thyena snāto rājā yudhiṣṭhiraḥ
10740513 brahma-kṣatra-sabhā-madhye śuśubhe sura-rād iva
10740521 rājñā sabhājitaḥ sarve sura-mānava-khecarāḥ
10740523 kṛṣṇam kratum ca śamsantaḥ sva-dhāmāni yayur mudā
10740531 duryodhanam ṛte pāpam kalim kuru-kulāmayam
10740533 yo na sehe śrīyam sphītām dr̥ṣṭvā pāṇḍu-sutasya tām
10740541 ya idam kīrtayed viṣṇoḥ karma caidya-vadhādikam
10740543 rāja-mokṣam vitānam ca sarva-pāpaiḥ pramucyate
10750010 śrī-rājovāca10750011 ajāta-śatros tam dr̥ṣṭvā rājasūya-mahodayam
10750013 sarve mumudire brahman nṛ-devā ye samāgatāḥ
10750021 duryodhanam varjayitvā rājānaḥ sarṣayaḥ surāḥ
10750023 iti śrutam no bhagavaṁs tatra kāraṇam ucyatām
10750030 śrī-bādarāyaṇir uvāca
10750031 pitāmahasya te yajñe rājasūye mahātmanaḥ
10750033 bāndhavāḥ paricaryāyām tasyāsan prema-bandhanāḥ
10750041 bhīmo mahānasādhyakṣo dhanādhyakṣaḥ suyodhanaḥ
10750043 sahadevas tu pūjāyām nakulo dravya-sādhane
10750051 guru-śuśrūṣaṇe jiṣṇuḥ kṛṣṇaḥ pādāvanejane
10750053 pariveṣaṇe drupada-jā karṇo dāne mahā-manāḥ
10750061 yuyudhāno vikarṇaś ca hārdikyo vidurādayaḥ
10750063 bāhlīka-putrā bhūry-ādyā ye ca santardanādayaḥ
10750071 nirūpitā mahā-yajñe nānā-karmasu te tadā
10750073 pravartante sma rājendra rājñāḥ priya-cikīrṣavaḥ
10750081 ṛtvik-sadasya-bahu-vitsu suhr̥ttameṣu
10750082 sv-iṣṭeṣu sūnṛta-samarhaṇa-dakṣiṇābhiḥ
10750083 caidye ca sātвата-pateś caraṇam praviṣṭe
10750084 cakrus tatas tv avabhr̥tha-snapanam dyu-nadyām
10750091 mṛdaṅga-śankha-panava-dhundhury-ānaka-gomukhāḥ
10750093 vāditrāṇi vicitrāṇi nedur āvabhr̥thotsave
10750101 nārtakyo nanṛtur hr̥ṣṭā gāyakā yūthaśo jaguḥ
10750103 vīṇā-veṇu-talonnādas teṣām sa divam aspr̥ṣat
10750111 citra-dhvaja-patakāgrair ibhendra-syandanārvabhiḥ
10750113 sv-alan̄kṛtair bhaṭair bhūpā niryayū rukma-māliṇaḥ
10750121 yadu-sṛñjaya-kāṁboja-kuru-kekaya-kośalāḥ
10750123 kampayanto bhuvanāṁ sainyair yayamāna-puraḥ-sarāḥ
10750131 sadasyartvig-dvija-śreṣṭhā brahma-ghoṣeṇa bhūyasā
10750133 devarṣi-pitr-gandharvās tuṣṭuvuḥ puṣpa-varṣiṇaḥ
10750141 sv-alan̄kṛtā narā nāryo gandha-srag-bhūṣaṇāmbaraiḥ

10750143 vilimpantyo 'bhisiñcantyo vijahrur vividhai rasaiḥ
10750151 taila-gorasa-gandhoda-haridrā-sāndra-kuñkumaiḥ
10750153 pumbhir liptāḥ pralimpantyo vijahrur vāra-yoṣitaḥ
10750161 guptā nṛbhir niragamann upalabdhum etad
10750162 devyo yathā divi vimāna-varair nṛ-devyo
10750163 tā mātuleya-sakhibhiḥ pariṣicyamānāḥ
10750164 sa-vrīḍa-hāsa-vikasad-vadanā virejuḥ
10750171 tā devarān uta sakhīn siṣicur dṛtibhiḥ
10750172 klinnāambarā vivṛta-gātra-kucoru-madhyāḥ
10750173 autsukya-mukta-kavarāc cyavamāna-mālyāḥ
10750174 kṣobham dadhur mala-dhiyām rucirair viharaiḥ
10750181 sa samrād ratham āruḍhaḥ sad-aśvam rukma-mālinam
10750183 vyarocata sva-patnībhiḥ kriyābhiḥ kratu-rād iva
10750191 patnī-samyājāvabhrthyaiś caritvā te tam ṛtvijaḥ
10750193 ācāntam snāpayām cakrur gaṅgāyām saha kṛṣṇayā
10750201 deva-dundubhayo nedur nara-dundubhibhiḥ samam
10750203 mumucuḥ puṣpa-varṣāni devarṣi-pitṛ-mānavāḥ
10750211 sasnuḥ tatra tataḥ sarve varṇāsrama-yutā narāḥ
10750213 mahā-pātakya api yataḥ sadyo mucyeta kilbiṣāt
10750221 atha rājāhate kṣaume paridhāya sv-alañkṛtaḥ
10750223 ṛtvik-sadasya-viprādīn ānarcābharaṇāambaraiḥ
10750231 bandhūn jñātīn nṛpān mitra-suhrdo 'nyāmś ca sarvaśaḥ
10750233 abhikṣnam pūjayām āsa nārāyaṇa-paro nṛpaḥ
10750241 sarve janāḥ sura-ruco maṇi-kuṇḍala-srag-
10750242 uṣṇīṣa-kañcuka-dukūla-mahārghya-hārāḥ
10750243 nāryaś ca kuṇḍala-yugālaka-vṛnda-juṣṭa-
10750244 vaktra-śriyaḥ kanaka-mekhalayā virejuḥ
10750251 athartvijo mahā-śīlāḥ sadasyā brahma-vādināḥ
10750253 brahma-kṣatriya-ṅi-śudrā-rājāno ye samāgatāḥ
10750261 devarṣi-pitṛ-bhūtāni loka-pālāḥ sahānugāḥ
10750263 pūjitās tam anujñāpya sva-dhāmāni yayur nṛpa
10750271 hari-dāsasya rājarṣe rājasūya-mahodayam
10750273 naivātṛpyan praśamsantaḥ piban martyo 'mṛtam yathā
10750281 tato yudhiṣṭhiro rājā suhṛt-sambandhi-bāndhavān
10750283 premṇā nivārayām āsa kṛṣṇam ca tyāga-kātarāḥ
10750291 bhagavān api tatrāṅga nyāvātsīt tat-priyam-karāḥ
10750293 prasthāpya yadu-vīrāmś ca sāmādīmś ca kuśasthalīm
10750301 ittham rājā dharmā-suto manoratha-mahārṇavam
10750303 su-dustaram samuttīrya kṛṣṇenāsīd gata-jvaraḥ
10750311 ekadāntaḥ-pure tasya vīkṣya duryodhanaḥ śriyam
10750313 atapyad rājasūyasya mahitvam cācyutātmanāḥ
10750321 yasmimś narendra-ditijendra-surendra-lakṣmīr
10750322 nānā vibhānti kila viśva-sṛjopakṣiptāḥ
10750323 tābhiḥ patīn drupada-rāja-sutopatasthe
10750324 yasyām viśakta-hṛdayaḥ kuru-rād atapyat
10750331 yasmin tadā madhu-pater mahiṣī-sahasram
10750332 śronī-bhareṇa śanakaiḥ kvaṇad-aṅghri-śobham
10750333 madhye su-cāru kuca-kuñkuma-śoṇa-hāram
10750334 śrīman-mukham pracala-kuṇḍala-kuntalādhyam
10750341 sabhāyām maya-klptāyām kvāpi dharmā-suto 'dhirāt
10750343 vṛto 'nugair bandhubhiś ca kṛṣṇenāpi sva-cakṣuṣā
10750351 āsīnaḥ kāñcane sākṣād āsane maghavān iva
10750353 pārameṣṭhya-śrīyā juṣṭaḥ stūyamānaś ca vandibhiḥ
10750361 tatra duryodhano mānī parīto bhrātṛbhir nṛpa
10750363 kirīta-mālī nyaviśad asi-hastaḥ kṣipan ruṣā
10750371 sthale 'bhyagrṇād vastrāntam jalam matvā sthale 'patat
10750373 jale ca sthala-vad bhrāntyā maya-māyā-vimohitaḥ
10750381 jahāsa bhīmas tam dṛṣtvā striyo nṛpatayo pare
10750383 nivāryamāṇā apy ānga rājñā kṛṣṇānumoditāḥ
10750391 sa vrīḍito 'vag-vadano ruṣā jvalan niṣkramya tūṣṇīm prayayau gajāhvayam
10750393 hā-heti śabdaḥ su-mahān abhūt satām ajāta-śatrur vimanā ivābhavat
10750395 babhūva tūṣṇīm bhagavān bhuvo bharam samujjihīrṣur bhramati sma yad-dṛśā
10750401 etat te 'bhitam rājan yat pṛṣṭo 'ham iha tvayā
10750403 suyodhanasya daurātmyam rājasūye mahā-kratau
10760010 śrī-śuka uvāca

10760011 athānyad api kṛṣṇasya śṛṇu karmādbhutaṁ nṛpa
10760013 krīḍā-nara-śarīrasya yathā saubha-patir hataḥ
10760021 śiśupāla-sakhaḥ śālvo rukmiṇy-udvāha āgataḥ
10760023 yadubhir nirjitaḥ saṅkhye jarāsandhādayas tathā
10760031 śālvaḥ pratijñān akaroc chr̥vatām sarva-bhūbhujām
10760033 ayādavām kṣmām kariṣye pauruṣam mama paśyata
10760041 iti mūḍhaḥ pratijñāya devam paśu-patim prabhum
10760043 ārādhayām āsa nṛpaḥ pāmsu-muṣṭim sakṛd grasan
10760051 samvatsarānte bhagavān āsu-toṣa umā-patiḥ
10760053 vareṇa cchandayām āsa śālvaṁ śaraṇam āgatam
10760061 devāsura-manuṣyāṇām gandharvoraga-rakṣasām
10760063 abhedyam kāma-gam vavre sa yānam vṛṣṇi-bhīṣaṇam
10760071 tatheti giriśadiṣṭo mayah para-puram-jayah
10760073 puram nirmāya śālvāya prādāt saubham ayas-mayam
10760081 sa labdhvā kāma-gam yānam tamo-dhāma durāsadam
10760083 yayas dvāravatīm śālvo vairam vṛṣṇi-kṛtam smaran
10760091 nirudhya senayā śālvo mahatyā bhatarasabha
10760093 purīm babhañjopavanān udyānāni ca sarvaśah
10760101 sa-gopurāni dvārāni prāsādātṭāla-tolikāḥ
10760103 vihārān sa vimānāgryān nipetuḥ śastra-vṛṣṭayah
10760111 śilā-drumās cāsanayah sarpā āsāra-śarkarāḥ
10760113 pracandaś cakravāto 'bhūd rajasācchādītā diśah
10760121 ity ardyamānā saubhena kṛṣṇasya nagarī bhṛśam
10760123 nābhyapadyata śam rājams tri-pureṇa yathā mahī
10760131 pradyumno bhagavān vīksya bādhyamānā nijah prajah
10760133 ma bhaiṣṭety abhyadhād vīro rathārūḍho mahā-yaśah
10760141 sātyaikī cārudeṣṇas ca sāmbho 'krūrah sahānujah
10760143 hārdikyo bhānuvindaś ca gadaś ca śuka-sāraṇau
10760151 apare ca maheṣv-āsā ratha-yūthapa-yūthapah
10760153 niryayur damśitā guptā rathebhāśva-padātibhiḥ
10760161 tataḥ pravavṛte yuddham śālvānām yadubhiḥ saha
10760163 yathāsuraṇām vibudhais tumulam loma-harṣaṇam
10760171 tāś ca saubha-pater māyā divyāstrai rukmiṇī-sutaḥ
10760173 kṣaṇena nāsayām āsa naiśam tama ivoṣṇa-guḥ
10760181 vivyādha pañca-vimśatyā svarṇa-puṅkhair ayo-mukhaiḥ
10760183 śālvasya dhvajinī-pālam śaraiḥ sannata-parvabhiḥ
10760191 śatenātādayac chālvam ekaikenāsya sainikān
10760193 daśabhir daśabhir netṛn vāhanāni tribhis tribhiḥ
10760201 tad adbhutam mahat karma pradyumnasya mahātmanah
10760203 dr̥ṣṭvā tam pūjayām āsuḥ sarve sva-para-sainikāḥ
10760211 bahu-rūpaika-rūpam tad dr̥ṣyate na ca dr̥ṣyate
10760213 māyā-mayam maya-kṛtam durvibhāvyaṁ parair abhūt
10760221 kvacid bhūmau kvacid vyomni giri-mūrdhni jale kvacit
10760223 alāta-cakra-vad bhrāmyat saubham tad duravasthitam
10760231 yatra yatropalakṣyeta sa-saubhaḥ saha-sainikah
10760233 śālvas tatas tato 'muñcañ charān sātva-ta-yūthapah
10760241 śarair agny-arka-samsparśair āśī-viśa-durāsadaih
10760243 pīḍyamāna-purānikah śālvo 'muhyat pareritaiḥ
10760251 śālvānikapa-śastraughair vṛṣṇi-vīrā bhṛśārditah
10760253 na tatyajū raṇam svam svam loka-dvaya-jigīṣavaḥ
10760261 śālvāmātyo dyumān nāma pradyumnam prak prapīḍitah
10760263 āsādyā gadayā maurvyā vyāhatya vyanadad balī
10760271 pradyumnam gadayā sīrṇa-vakṣah-sthalam arim-damam
10760273 apovāha raṇāt sūto dharma-vid dārukātmajah
10760281 labdha-samjño muhūrtena kārṣṇiḥ sārathim abravīt
10760283 aho asādhv idam sūta yad raṇān me 'pasarpaṇam
10760291 na yadūnām kule jātaḥ śrūyate raṇa-vicyutaḥ
10760293 vinā mat klība-cittena sūtena prāpta-kilbiṣāt
10760301 kim nu vakṣye 'bhisāngamya pitarau rāma-keśavau
10760303 yuddhāt samyag apakrāntah pṛṣṭas tatrātmanah kṣamam
10760311 vyaktam me kathayisyanti hasantyo bhrātr-jāmayah
10760313 klaibyaṁ katham katham vīra tavānyaiḥ kathyatām mṛdhe
10760320 sārathir uvāca
10760321 dharmam vijānatāyusman kṛtam etan mayā vibho
10760323 sūtaḥ kṛcchra-gatam rakṣed rathinam sārathim rathī

10760331 etad viditvā tu bhavān mayāpovāhito raṇāt
10760333 upasr̥ṣṭaḥ pareṇeti mūr̥cchito gadayā hataḥ
10770010 śrī-śuka uvāca
10770011 sa upasr̥ṣya salilam̐ damśito dhṛta-kārmukaḥ
10770013 naya mām dyumataḥ pārśvam̐ vīrasyety āha sārathim
10770021 vidhamantaṁ sva-sainyāni dyumantaṁ rukmiṇī-sutaḥ
10770023 pratihatya pratyavidhyān nārācair aṣṭabhiḥ smayan
10770031 caturbhiś caturo vāhān sūtam ekena cāhanat
10770033 dvābhyam̐ dhanuś ca ketum̐ ca śareṇānyena vai śiraḥ
10770041 gada-sātyaki-sāmbādya jaghnuḥ saubha-pater balam
10770043 petuḥ samudre saubheyāḥ sarve sañchinna-kandharāḥ
10770051 evam̐ yadūnām̐ śālvānām̐ nighnatām̐ itaretaram
10770053 yuddham̐ tri-nava-rātram̐ tad abhūt tumulam̐ ulbaṇam
10770061 indraprastham̐ gataḥ kṛṣṇa āhūto dharmā-sūnunā
10770063 rājasūye 'tha nivṛtte śīśupāle ca samsthite
10770071 kuru-vṛddhān anujñāpya munīmś ca sa-sutām̐ pṛthām̐
10770073 nimittāny ati-ghoraṇi paśyan dvāravatīm̐ yayau
10770081 āha cāham̐ ihāyāta ārya-miśrābhisaṅgataḥ
10770083 rājanyāś caidya-pakṣiyā nūnam̐ hanyuḥ purīm̐ mama
10770091 vīkṣya tat kadanam̐ svānām̐ nirūpya pura-rakṣaṇam
10770093 saubham̐ ca śālva-rājam̐ ca dārukam̐ prāha keśavaḥ
10770101 ratham̐ prāpaya me sūta śālvasyāntikam̐ āśu vai
10770103 sambhramas te na kartavyo māyāvī saubha-rāḍ ayam
10770111 ity uktaś codayām̐ āsa ratham̐ āsthāya dārukaḥ
10770113 viśantaṁ dadṛśuḥ sarve sve pare cāruṇānujam
10770121 śālvaś ca kṛṣṇam̐ ālokya hata-prāya-baleśvaraḥ
10770123 prāharat kṛṣṇa-sūtaya śaktim̐ bhīma-ravām̐ mṛdhe
10770131 tām̐ āpatantīm̐ nabhasi maholkām̐ iva ramhasā
10770133 bhāsayantīm̐ diśaḥ śauriḥ sāyakaiḥ śatadhācchinat
10770141 tam̐ ca ṣoḍaśabhir vidhvā bānaiḥ saubham̐ ca khe bhramat
10770143 avidhyac chara-sandohaiḥ kham̐ sūrya iva raśmibhiḥ
10770151 śālvaḥ śaures tu doḥ savyam̐ sa-śārṅgam̐ śārṅga-dhanvanaḥ
10770153 bibheda nyapatad dhastāc chārṅgam̐ āsīt tad adbhutam
10770161 hāhā-kāro mahān āsīd bhūtānām̐ tatra paśyatām̐
10770163 ninadya saubha-rāḍ uccair idam̐ āha janārdanam
10770171 yat tvayā mūdha naḥ sakhyur bhrātur bhāryā hr̥tekṣatām̐
10770173 pramattaḥ sa sabhā-madhye tvayā vyāpāditaḥ sakhā
10770181 tam̐ tvādya niśitair bāṇair aparājita-māninam
10770183 nayāmy apunar-āvṛttim̐ yadi tiṣṭher mamāgrataḥ
10770190 śrī-bhagavān uvāca
10770191 vṛthā tvam̐ katthase manda na paśyasy antike 'ntakam
10770193 paurusam̐ darśayanti sma sūrā na bahu-bhāṣiṇaḥ
10770201 ity uktvā bhagavān̐ chālvam̐ gadayā bhīma-vegayā
10770203 tatāḍa jatrau samrābdhaḥ sa cakampe vamann asṛk
10770211 gadāyām̐ sannivṛttāyām̐ śālvas tv antaradhīyata
10770213 tato muhūrta āgatya puruṣaḥ śirasācyutam
10770215 devakyā prahito 'smīti natvā prāha vaco rudan
10770221 kṛṣṇa kṛṣṇa mahā-bāho pitā te pitṛ-vatsala
10770223 baddhvāpanītaḥ śālvena saunikena yathā paśuḥ
10770231 niśamya vipriyam̐ kṛṣṇo mānusīm̐ prakṛtim̐ gataḥ
10770233 vimanasko ghr̥ṇī snehād babhāṣe prakṛto yathā
10770241 katham̐ rāmam̐ asambhrāntam̐ jivājeyam̐ surāsuraiḥ
10770243 śālvēnālpīyasā nītaḥ pitā me balavān vidhiḥ
10770251 iti bruvāṇe govinde saubha-rāḍ pratyupasthitaḥ
10770253 vasudevam̐ ivānīya kṛṣṇam̐ cedam̐ uvāca saḥ
10770261 eṣa te janitā tāto yad-artham̐ iha jīvasi
10770263 vadhiṣye vīkṣatas te 'mum̐ īśāś cet pāhi bālīśa
10770271 evam̐ nirbhartsya māyāvī khaḍgenānakadundubheḥ
10770273 utkr̥tya śira ādāya kha-stham̐ saubham̐ samāviśat
10770281 tato muhūrtaṁ prakṛtāv upaplutaḥ sva-bodha āste sva-janānuṣaṅgataḥ
10770283 mahānubhāvas tad abudhyad āsurīm̐ māyām̐ sa śālva-prasṛtām̐ mayoditām̐
10770291 na tatra dūtām̐ na pituḥ kalevaram̐ prabuddha ājau samapaśyad acyutaḥ
10770293 svāpnam̐ yathā cāmbara-cāriṇam̐ ripum̐ saubha-stham̐ ālokya nihantum udyataḥ
10770301 evam̐ vadanti rājarse ṛṣayaḥ ke ca nānvitāḥ
10770303 yat sva-vāco virudhyeta nūnam̐ te na smaranty uta

10770311 kva śoka-mohau sneho vā bhayaṃ vā ye 'jña-sambhavāḥ
10770313 kva cākhaṇḍita-vijñāna-jñānaiśvaryaś tv akhaṇḍitaḥ
10770321 yat-pāda-sevorjitayātma-vidyayā hinvanty anādyātma-viparyaya-graham
10770323 labhanta ātmīyam anantam aiśvaram kuto nu mohāḥ paramasya sad-gateḥ
10770331 taṃ śastra-pūgaiḥ praharantam ojasā
10770332 śālvaṃ śaraiḥ śaurir amogha-vikramaḥ
10770333 viddhvācchinad varma dhanuḥ śiro-maṇim
10770334 saubhaṃ ca śatror gadayā ruroja ha
10770341 tat kṛṣṇa-hasteritayā vicūrṇitaṃ papāta toyē gadayā sahasradhā
10770343 visrjya tad bhū-talam āsthito gadāṃ udyamya śālvo 'cyutam abhyagād drutam
10770351 ādhāvataḥ sa-gadāṃ tasya bāhuṃ bhallaena chittvātha rathāṅgam adbhutam
10770353 vadhāya śālvasya layārka-sannibhaṃ bibhrad babhau sārka ivodayācalaḥ
10770361 jahāra tenaiva śiraḥ sa-kuṇḍalam kirīṭa-yuktaṃ puru-māyino hariḥ
10770363 vajreṇa vṛtrasya yathā purandaro babhūva hāheti vacas tadā nr̥ṇām
10770371 tasmin nipatite pāpe saubhe ca gadayā hate
10770373 nedur dundubhayo rājan divi deva-gaṇeritāḥ
10770375 sakhinām apacitīm kurvan dantavakro ruṣābhyagāt
10780010 śrī-śuka uvāca
10780011 śisūpālasya śālvasya pauṇḍrakasyāpi durmatih
10780013 para-loka-gatānām ca kurvan pārōkṣya-sauhrdam
10780021 ekaḥ padātiḥ saṅkrudho gadā-pāṇiḥ prakampayan
10780023 padbhyām imām mahā-rāja mahā-sattvo vyadr̥śyata
10780031 taṃ tathāyāntam ālokyā gadāṃ ādāya satvaraḥ
10780033 avaplutya rathāt kṛṣṇaḥ sindhum veleva pratyadhāt
10780041 gadāṃ udyamya kārūṣo mukundaṃ prāha durmadaḥ
10780043 diṣṭyā diṣṭyā bhavān adya mama dr̥ṣṭi-pathaṃ gataḥ
10780051 tvam mātuleyo naḥ kṛṣṇa mitra-dhruṃ mām jighāmsasi
10780053 atas tvām gadayā manda haniṣye vajra-kalpayā
10780061 tarhy ānr̥ṇyam upaimy ajña mitrāṇām mitra-vatsalaḥ
10780063 bandhu-rūpam arim hatvā vyādhiṃ deha-caraṃ yathā
10780071 evam rūkṣais tudan vākyaiḥ kṛṣṇam totirair iva dvipam
10780073 gadayātādayan mūrdhni simha-vad vyanadac ca saḥ
10780081 gadayābhīhato 'py ājau na cacāla yadūdvaḥ
10780083 kṛṣṇo 'pi tam ahan gurvyā kaumodakyā stanāntare
10780091 gadā-nirbhinna-hṛdaya udvaman rudhiraṃ mukhāt
10780093 prasārya keśa-bāhv-aṅghrīn dharānyām nyapatad vyasuḥ
10780101 tataḥ sūkṣmataram jyotiḥ kṛṣṇam āviśad adbhutam
10780103 paśyatām sarva-bhūtānām yathā caidyā-vadhe nr̥pa
10780111 vidūrathas tu tad-bhrātā bhrātr̥-śoka-pariplutaḥ
10780113 āgacchad asi-carmābhyām ucchvasaṃs taj-jighāmsayā
10780121 tasya cāpatataḥ kṛṣṇaś cakreṇa kṣura-neminā
10780123 śiro jahāra rājendra sa-kirīṭam sa-kuṇḍalam
10780131 evam saubhaṃ ca śālvaṃ ca dantavakraṃ sahānujam
10780133 hatvā durviśahān anyair īḍitaḥ sura-mānavaiḥ
10780141 munibhiḥ siddha-gandharvair vidyādhara-mahoragaiḥ
10780143 apsarobhiḥ pitṛ-gaṇair yakṣaiḥ kinnara-cāraṇaiḥ
10780151 upagīyamāna-vijayaḥ kusumair abhivarṣitaḥ
10780153 vṛtāś ca vṛṣṇi-pravarair viveśālaṅkṛtām purīm
10780161 evam yogeśvaraḥ kṛṣṇo bhagavān jagad-īśvaraḥ
10780163 iyate paśu-dr̥ṣṭinām nirjito jayatīti saḥ
10780171 śrutvā yuddhodyamaṃ rāmaḥ kurūṇām saha pāṇḍavaiḥ
10780173 tīrthābhīṣeka-vyājena madhya-sthaḥ prayayau kila
10780181 snātva prabhāse santarpya devarṣi-pitṛ-mānavān
10780183 sarasvatīm prati-srotaṃ yayau brāhmaṇa-saṃvṛtaḥ
10780191 pṛthūdakaṃ bindu-saras tritakūpaṃ sudarśanam
10780193 viśālam brahma-tīrthaṃ ca cakram prācīm sarasvatīm
10780201 yamunām anu yāny eva gaṅgām anu ca bhārata
10780203 jagāma naimiṣam yatra ṛṣayaḥ satram āsate
10780211 tam āgatam abhipretya munayo dīrgha-satriṇaḥ
10780213 abhinandya yathā-nyāyam praṇamyotthāya cārcayan
10780221 so 'rcitaḥ sa-parīvāraḥ kṛtāsana-parigrahaḥ
10780223 romaharṣaṇam āsīnam maharṣeḥ śiṣyam aikṣata
10780231 apratyutthāyinaṃ sūtam akṛta-prahvaṇāñjalim
10780233 adhyāsīnam ca tān viprāmś cukopodvikṣya mādhaḥ
10780241 yasmād asāv imān viprān adhyāste pratiloma-jah

10780243 dharma-pālāms tathavāsmān vadham arhati durmatih
10780251 ṛṣer bhagavato bhūtvā śiṣyo 'dhītya bahūni ca
10780253 setihāsa-purāṇāni dharma-śāstrāṇi sarvaśaḥ
10780261 adāntasyāvīṇitasya vṛthā paṇḍita-māninaḥ
10780263 na guṇāya bhavanti sma naṭasyevājītatmanah
10780271 etad-artho hi loke 'sminn avatāro mayā kṛtaḥ
10780273 vadhyā me dharma-dhvajinas te hi pātakino 'dhikāḥ
10780281 etāvad uktvā bhagavān nivr̥tto 'sad-vadhād api
10780283 bhāvitvāt tam kuśāgreṇa kara-sthenāhanat prabhuḥ
10780291 hāheti-vādinah sarve munayaḥ khinna-mānasāḥ
10780293 ūcuḥ saṅkarṣaṇam devam adharmas te kṛtaḥ prabho
10780301 asya brahmāsanaṁ dattam asmābhir yadu-nandana
10780303 āyus cātmaḥkalamān tāvad yāvat satraṁ samāpyate
10780311 ajānataivācaritas tvayā brahma-vadho yathā
10780313 yogeśvarasya bhavato nāmnāyo 'pi niyāmakah
10780321 yady etad-brahma-hatyāyāḥ pāvanaṁ loka-pāvana
10780323 cariṣyati bhavāml loka-saṅgraho 'nanya-coditaḥ
10780330 śrī-bhagavān uvāca
10780331 cariṣye vadha-nirveśam lokānugraha-kāmyayā
10780333 niyamaḥ prathame kalpe yāvān sa tu vidhīyatām
10780341 dīrgham āyur bataitasya sattvam indriyam eva ca
10780343 āśāsitaṁ yat tad brūte sādhye yoga-māyayā
10780350 ṛṣaya ūcuḥ
10780351 astrasya tava vīryasya mṛtyor asmākam eva ca
10780353 yathā bhaved vacaḥ satyam tathā rāma vidhīyatām
10780360 śrī-bhagavān uvāca
10780361 ātmā vai putra utpanna iti vedānuśāsanam
10780363 tasmād asya bhaved vaktā āyur-indriya-sattva-vān
10780371 kim vaḥ kāmo muni-śreṣṭhā brūtāham karavaṇy atha
10780373 ajānatas tv apacitim yathā me cintyatām budhāḥ
10780380 ṛṣaya ūcuḥ
10780381 ilvalasya suto ghorō balvalo nāma dānavaḥ
10780383 sa dūṣayati naḥ satraṁ etya parvaṇi parvaṇi
10780391 tam pāpaṁ jahi dāśārha tan naḥ śuśrūṣaṇam param
10780393 pūya-śoṇita-vin-mūtra-surā-māmsābhivarṣiṇam
10780401 tataś ca bhāratam varṣam parītya su-samāhitaḥ
10780403 caritvā dvādaśa-māsāms tīrtha-snāyī viśudhyasi
10790010 śrī-śuka uvāca
10790011 tataḥ parvaṇy upāvṛtte pracandah pāmsu-varṣaṇah
10790013 bhīmo vāyur abhūd rājan pūya-gandhas tu sarvaśaḥ
10790021 tato 'medhya-mayam varṣam balvalena vinirmitam
10790023 abhavad yajña-śālāyām so 'nvadr̥ṣyata sūla-dhṛk
10790031 tam vilokya bṛhat-kāyam bhinnāñjana-cayopamam
10790033 tapta-tāmra-śikhā-śmaśrum damṣṭrogra-bhru-kuṭi-mukham
10790041 sasmāra mūśalam rāmaḥ para-sainya-vidāraṇam
10790043 halam ca daitya-damanam te tūrṇam upatasthatuḥ
10790051 tam ākr̥ṣya halāgreṇa balvalam gagane-caram
10790053 mūśalenāhanat kruddho mūrdhni brahma-druham balaḥ
10790061 so 'patad bhuvī nirbhinna-lalāto 'sṛk samutsṛjan
10790063 muñcann ārta-svaram śailo yathā vajra-hato 'ruṇah
10790071 samstutya munayo rāmam prayujyāvitathāśiṣah
10790073 abhyaśiñcan mahā-bhāgā vṛtra-ghnam vibudhā yathā
10790081 vaijayantīm dadur mālām śrī-dhāmāmlāna-pānkajām
10790083 rāmāya vāsasī divye divyāny ābharaṇāni ca
10790091 atha tair abhyanujñataḥ kauśikīm etya brāhmaṇaiḥ
10790093 snātvā sarovaram agād yataḥ sarayūr āsravat
10790101 anu-srotena sarayūm prayāgam upagamya saḥ
10790103 snātvā santarpya devādīn jagāma pulahāśramam
10790111 gomatīm gaṇḍakīm snātvā vipāśām śoṇa āplutaḥ
10790113 gayām gatvā pitṛn iṣtvā gaṅgā-sāgara-saṅgame
10790121 upasṛṣya mahendrādrau rāmam dr̥ṣtvābhivādya ca
10790123 sapta-godāvarīm veṇām pampām bhīmarathīm tataḥ
10790131 skandam dr̥ṣtvā yayau rāmaḥ śrī-śailam giriśālayam
10790133 dravideṣu mahā-puṇyam dr̥ṣtvādrim veṅkaṭam prabhuḥ
10790141 kāma-koṣṇīm purīm kāñcīm kāverīm ca sarid-varām

10790143 śrī-rangākhyam mahā-puṇyam yatra sannihito hariḥ
10790151 ṛṣabhādrim hareḥ kṣetram dakṣiṇām mathurām tathā
10790153 sāmudram setum agamat mahā-pātaka-nāśanam
10790161 tatrāyutam adād dhenūr brāhmaṇebhyo halāyudhaḥ
10790163 kṛtamālām tāmraparṇīm malayām ca kulācalam
10790171 tatrāgastyam samāsīnam namaskṛtyābhivādya ca
10790173 yojitas tena cāśīrbhir anujñāto gato 'rṇavam
10790175 dakṣiṇām tatra kanyākhyām durgām devīm dadarśa saḥ
10790181 tataḥ phālgunam āsādy pañcāpsarasam uttamam
10790183 viṣṇuḥ sannihito yatra snātvāsparśad gavāyutam
10790191 tato 'bhivrajya bhagavān keralāms tu trigartakān
10790193 gokarṇākhyam śiva-kṣetram sānnidhyam yatra dhūrjateḥ
10790201 āryam dvaipāyanīm drṣtvā śūrpārakam agād balah
10790203 tāpīm payoṣṇīm nirvindhyām upasprśyātha daṇḍakam
10790211 praviśya revām agamad yatra māhiṣmatī purī
10790213 manu-tīrtham upasprśya prabhāsam punar āgamat
10790221 śrutvā dvijaiḥ kathyamānam kuru-pāṇḍava-samyuge
10790223 sarva-rājanya-nidhanam bhāram mene hṛtam bhuvah
10790231 sa bhīma-duryodhanayor gadābhyām yudhyator mṛdhe
10790233 vārayiṣyan vīnaśanam jagāma yadu-nandanah
10790241 yudhiṣṭhiras tu tam drṣtvā yamau kṛṣṇārjunāv api
10790243 abhivādya bhavams tuṣṇīm kim vivakṣur ihāgataḥ
10790251 gadā-pāṇī ubhau drṣtvā samrabdhou vijayaiṣṇau
10790253 maṇḍalāni vicitrāṇi carantāv idam abravīt
10790261 yuvām tulya-balau vīrau he rājan he vṛkodara
10790263 ekam prāṇādhikam manye utaikam śikṣayādhikam
10790271 tasmād ekatarasyeha yuvayoh sama-vīryayoh
10790273 na lakṣyate jayo 'nyo vā viramatv aphaḥ raṇah
10790281 na tad-vākyaṁ jagṛhatur baddha-vairau nṛpārthavat
10790283 anusmarantāv anyonyam duruktam duṣkṛtāni ca
10790291 diṣtam tad anumanvāno rāmo dvāravatīm yayau
10790293 ugrasenādibhiḥ prītair jñātibhiḥ samupāgataḥ
10790301 tam punar naimiṣam prāptam ṛṣayo 'yājayan mudā
10790303 kratv-aṅgam kratubhiḥ sarvair nivṛttākhila-vigraham
10790311 tebhyo viśuddham vijñānam bhagavān vyatarad vibhuḥ
10790313 yenaivātmany ado viśvam ātmānam viśva-gam viduḥ
10790321 sva-patyāvabhrtha-snāto jñāti-bandhu-suhṛd-vṛtaḥ
10790323 reje sva-jyotsnayevenduḥ su-vāsāḥ suṣṭhv alaṅkṛtaḥ
10790331 īdr̥g-vidhāny asaṅkhyāni balasya bala-śālīnaḥ
10790333 anantasyāprameyasya māyā-martyasya santi hi
10790341 yo 'nusmareta rāmasya karmāny adbhuta-karmanah
10790343 sāyam prātar anantasya viṣṇoh sa dayito bhavet
10800010 śrī-rājavāca
10800011 bhagavan yāni cānyāni mukundasya mahātmanah
10800013 vīryāny ananta-vīryasya śrotum icchāmi he prabho
10800021 ko nu śrutvāsakṛd brahmann uttamahśloka-sat-kathāḥ
10800023 virameta viśeṣa-jño viṣaṇṇah kāma-mārgaṇaiḥ
10800031 sā vāg yayā tasya guṇān grṇīte karau ca tat-karma-karau manaś ca
10800033 smared vasantaṁ sthira-jaṅgameṣu śṛṇoti tat-puṇya-kathāḥ sa karṇah
10800041 śiras tu tasyobhaya-liṅgam ānamet tad eva yat paśyati tad dhi cakṣuḥ
10800043 aṅgāni viṣṇor atha taj-janānām pādodakam yāni bhajanti nityam
10800050 sūta uvāca
10800051 viṣṇu-rātena samprṣṭo bhagavān bādarāyaṇiḥ
10800053 vāsudeve bhagavati nimagna-hṛdayo 'bravīt
10800060 śrī-śuka uvāca
10800061 kṛṣṇasyāsīt sakhā kaścid brāhmaṇo brahma-vittamaḥ
10800063 virakta indriyārtheṣu praśāntātmā jitendriyaḥ
10800071 yadr̥cchayopapannena vartamāno gr̥hāśramī
10800073 tasya bhāryā ku-cailasya kṣut-kṣāmā ca tathā-vidhā
10800081 pati-vratā patim prāha mlāyatā vadanena sā
10800083 daridram sīdamānā vai vepamānābhigamyā ca
10800091 nanu brahman bhagavataḥ sakhā sāksāc chriyaḥ patiḥ
10800093 brahmaṇyaś ca śaraṇyaś ca bhagavān sātvarābhaḥ
10800101 tam upaihi mahā-bhāga sādḥūnām ca parāyaṇam
10800103 dāsyati draviṇam bhūri sīdate te kuṭumbine

10800111 āste 'dhunā dvāravatyām bhoja-vṛṣṇy-andhakeśvaraḥ
10800113 smarataḥ pāda-kalam ātmānam api yacchati
10800115 kim nv artha-kāmān bhajato nāty-abhīṣṭān jagad-guruḥ
10800121 sa evaṁ bhāryayā vipro bahuśaḥ prārthito muhuḥ
10800123 ayam hi paramo lābha uttamaḥśloka-darśanam
10800131 iti sañcintya manasā gamanāya matim dadhe
10800133 apy asty upāyanam kiñcid gr̥he kalyāṇi dīyatām
10800141 yācitvā caturo muṣṭin viprān pṛthuka-taṇḍulān
10800143 caila-khaṇḍena tān baddhvā bhartre prādād upāyanam
10800151 sa tān ādāya viprāgryaḥ prayayau dvārakām kila
10800153 kṛṣṇa-sandarśanam mahyam katham syād iti cintayan
10800161 trīṇi gulmāny atīyāya tisraḥ kakṣās ca sa-dvijāḥ
10800163 vipro 'gamyāndhaka-vṛṣṇinām gr̥heṣv acyuta-dharminām
10800171 gr̥ham dvy-aṣṭa-sahasrāṇām mahiṣīṇām harer dvijāḥ
10800173 viveśaikatamaṁ śrīmad brahmānandaṁ gato yathā
10800181 taṁ vilokyācyuto dūrāt priyā-paryāṅkam āsthitāḥ
10800183 sahasotthāya cābhyetya dorbhyām paryagrahīn mudā
10800191 sakhyuḥ priyasya viprarṣer aṅga-saṅgāti-nirvṛtaḥ
10800193 pṛito vyamuñcad ab-bindūn netrābhyām puṣkarekṣaṇaḥ
10800201 athopaveśya paryāṅke svayam sakhyuḥ samarhaṇam
10800203 upahr̥tyāvanijyāsyā pādau pādāvanejanīḥ
10800211 agrahīc chirasā rājan bhagavāml loka-pāvanaḥ
10800213 vyalimpad divya-gandhena candanāguru-kuṅkamaiḥ
10800221 dhūpaiḥ surabhibhir mitram pradīpāvalibhir mudā
10800223 arcitvāvedya tāmbūlam gām ca svāgatam abravīt
10800231 ku-cailam malinam kṣāmam dvijam dhamani-santatam
10800233 devī paryacarāt sāksāc cāmara-vyajana vai
10800241 antaḥ-pura-jano dr̥ṣṭvā kṛṣṇenāmala-kīrtinā
10800243 vismito 'bhūd ati-prītyā avadhūtam sabhājitam
10800251 kim anena kṛtam puṇyam avadhūtena bhikṣuṇā
10800253 śrīyā hīnena loke 'smin garhitenādhamena ca
10800261 yo 'sau tri-loka-guruṇā śrī-nivāsena sambhṛtaḥ
10800263 paryāṅka-sthām śrīyam hitvā pariṣvaktō 'gra-jo yathā
10800271 kathayām cakratur gāthāḥ pūrvā guru-kule satoḥ
10800273 ātmanor lalitā rājan karau gr̥hya parasparam
10800280 śrī-bhagavān uvāca
10800281 api brahman guru-kulād bhavatā labdha-dakṣiṇāt
10800283 samāvṛttena dharma-jña bhāryodhā sadṛśī na vā
10800291 prāyo gr̥heṣu te cittam akāma-vihitam tathā
10800293 naivāti-prīyase vidvan dhaneṣu viditam hi me
10800301 kecit kurvanti karmāṇi kāmair ahata-cetasāḥ
10800303 tyajantaḥ prakṛtīr daivīr yathāham loka-saṅgraham
10800311 kaccid guru-kule vāsam brahman smarasi nau yataḥ
10800313 dvijo vijñāya vijñeyam tasmaḥ pāram aśnute
10800321 sa vai sat-karmaṇām sāksād dvijāter iha sambhavaḥ
10800323 ādyo 'nga yatrāsramiṇām yathāham jñāna-do guruḥ
10800331 nanv artha-kovidā brahman varṇāsrama-vatām iha
10800333 ye mayā guruṇā vācā taranty añjo bhavārṇavam
10800341 nāham ijjā-prajātibhyām tapasopāśamena vā
10800343 tuṣyeyam sarva-bhūtātmā guru-śūśrūṣayā yathā
10800351 api naḥ smaryate brahman vṛttam nivasatām gurau
10800353 guru-dāraiś coditānām indhanānayanane kvacit
10800361 praviṣṭānām mahāraṇyam apartau su-mahad dvija
10800363 vāta-varṣam abhūt tīvram niṣṭhurāḥ stanayitnavāḥ
10800371 sūryaś cāstam gatas tāvat tasmā cāvṛtā dīśaḥ
10800373 nimnam kūlam jala-mayam na prājñāyata kiñcana
10800381 vayam bhṛśam tatra mahānilāmbubhir nihanyamānā mahur ambu-samplave
10800383 diśo 'vidanto 'tha parasparam vane gr̥hīta-hastāḥ paribabhrimāturāḥ
10800391 etad viditvā udite ravau sādīpanir guruḥ
10800393 anveṣamāṇo naḥ śiṣyān ācāryo 'paśyad āturān
10800401 aho he putrakā yūyam asmad-arthe 'ti-duḥkhitāḥ
10800403 ātmā vai prāṇinām preṣṭhas tam anādr̥tya mat-parāḥ
10800411 etad eva hi sac-chiṣyaiḥ kartavyam guru-niṣkṛtam
10800413 yad vai viśuddha-bhāvena sarvārthātmārpaṇam gurau
10800421 tuṣṭo 'ham bho dvija-śreṣṭhāḥ satyāḥ santu manorathāḥ

10800423 chandāmsy ayāta-yāmāni bhavantv iha paratra ca
10800431 itthaṃ-vidhāny anekāni vasatāṃ guru-veśmani
10800433 guror anugraheṇaiva pumān pūrṇaḥ praśāntaye
10800440 śrī-brāhmaṇa uvāca
10800441 kim asmābhir anirvṛttaṃ deva-deva jagad-guro
10800443 bhavatā satya-kāmena yeśāṃ vāso guror abhūt
10800451 yasya cchando-mayaṃ brahma deha āvapanam vibho
10800453 śreyasāṃ tasya guruṣu vāso 'tyanta-vidāmbanam
10810010 śrī-śuka uvāca
10810011 sa itthaṃ dvija-mukhyena saha saṅkathayan hariḥ
10810013 sarva-bhūta-mano-'bhijñāḥ smayamāna uvāca tam
10810021 brahmaṇyo brāhmaṇam kṛṣṇo bhagavān prahasan priyam
10810023 premṇā nirīkṣaṇenaiva prekṣan khalu satāṃ gatiḥ
10810030 śrī-bhagavān uvāca
10810031 kim upāyanam ānītam brahman me bhavatā gṛhāt
10810033 aṅv apy upāhṛtaṃ bhaktaiḥ premṇā bhury eva me bhavet
10810035 bhūry apy abhaktopahṛtaṃ na me toṣāya kalpate
10810041 patraṃ puṣpaṃ phalaṃ toyam yo me bhaktyā prayacchati
10810043 tad ahaṃ bhakty-upahṛtam aśnāmi prayatātmanaḥ
10810051 ity ukto 'pi dviyas tasmai vrīḍitaḥ pataye śriyaḥ
10810053 pṛthuka-prasṛtiṃ rājan na prāyacchad avān-mukhaḥ
10810061 sarva-bhūtātma-drk sāksāt tasyāgamana-kāraṇam
10810063 vijñāyācintayan nāyam śrī-kāmo mābhajat purā
10810071 patnyāḥ pati-vratāyās tu sakhā priya-cikīrṣayā
10810073 prāpto mām asya dāsyāmi sampado 'martya-durlabhāḥ
10810081 itthaṃ vicintya vasanāc cīra-baddhān dvi-janmanaḥ
10810083 svayam jahāra kim idam iti pṛthuka-taṇḍulān
10810091 nanv etad upanītam me parama-prīṇanam sakhe
10810093 tarpayanty aṅga mām viśvam ete pṛthuka-taṇḍulāḥ
10810101 iti muṣṭiṃ sakṛj jagdhvā dvitīyāṃ jagdhum ādade
10810103 tāvac chrīr jagṛhe hastam tat-parā parameṣṭhinaḥ
10810111 etāvātālam viśvātman sarva-sampat-samṛddhaye
10810113 asmin loke 'tha vāmuṣmin pumsas tvat-toṣa-kāraṇam
10810121 brāhmaṇas tām tu rajanīm uṣitvācyuta-mandire
10810123 bhuktvā pītvā sukhaṃ mene ātmānam svar-gatam yathā
10810131 śvo-bhūte viśva-bhāvena sva-sukhenābhivanditaḥ
10810133 jagāma svālayam tāta pathy anavrajya nanditaḥ
10810141 sa cālabdhvā dhanam kṛṣṇān na tu yācitavān svayam
10810143 sva-gṛhān vrīḍito 'gacchan mahad-darśana-nirvṛtaḥ
10810151 aho brahmaṇya-devasya dr̥ṣṭā brahmaṇyatā mayā
10810153 yad daridratamo lakṣmīm āśliṣṭo bibhṛtorasi
10810161 kvāhaṃ daridraḥ pāpīyān kva kṛṣṇaḥ śrī-niketanaḥ
10810163 brahma-bandhur iti smāhaṃ bāhubhyām parirambhitaḥ
10810171 nivāsitaḥ priyā-juṣṭe paryāṅke bhrātaro yathā
10810173 mahiṣyā vijitaḥ śrānto bāla-vyajana-hastayā
10810181 śuśrūṣayā paramayā pāda-saṃvāhanādibhiḥ
10810183 pūjito deva-devena vipra-devena deva-vat
10810191 svargāpavargayoḥ pumsām rasāyām bhuvi sampadām
10810193 sarvāsām api siddhīnām mūlam tac-caraṇārcanam
10810201 adhana 'yam dhanam prāpya mādyann uccair na mām smaret
10810203 iti kāruṅiko nūnam dhanam me 'bhūri nādadāt
10810211 iti tac cintayann antaḥ prāpto niya-gṛhāntikam
10810213 sūryānalendu-saṅkāśair vimānaiḥ sarvato vṛtam
10810221 vicitropavanodyānaiḥ kūjad-dvija-kulākulaiḥ
10810223 protphulla-kamudāmbhoja-kahlārotpala-vāribhiḥ
10810231 juṣṭam sv-alaṅkṛtaiḥ pumbhiḥ strībhiś ca hariṇākṣibhiḥ
10810233 kim idam kasya vā sthānam katham tad idam ity abhūt
10810241 evam mīmāṃsamānam tam narā nāryo 'mara-prabhāḥ
10810243 pratyagrḥṇan mahā-bhāgam gīta-vādyena bhūyasā
10810251 patim āgatam ākarṇya patny uddharṣāti-sambhramā
10810253 niścakrāma gṛhāt tūrṇam rūpiṇī śrīr ivālayāt
10810261 pati-vratā patim dr̥ṣtvā premoṭkaṅṭhāśru-locanā
10810263 mīlitākṣy anamad buddhyā manasā pariṣasvaje
10810271 patnīm vīkṣya visphurantīm devīm vaimānikīm iva
10810273 dāsīnām niṣka-kaṅṭhīnām madhye bhāntīm sa vismitaḥ

10810281 prītaḥ svayam tayā yuktaḥ praviṣṭo nija-mandiram
10810283 maṇi-stambha-śatopetaṁ mahendra-bhavanam yathā
10810291 payaḥ-phena-nibhāḥ śayyā dāntā rukma-paricchadāḥ
10810293 paryaṅkā hema-daṇḍāni cāmara-vyajānāni ca
10810301 āsanāni ca haimāni mṛdūpastaraṅāni ca
10810303 muktādāma-vilambīni vitānāni dyumanti ca
10810311 svaccha-sphaṭika-kuḍyeṣu mahā-mārakateṣu ca
10810323 ratna-dīpān bhrājamānān lalanā ratna-saṁyutāḥ
10810321 vilokya brāhmaṇas tatra samṛddhīḥ sarva-sampadām
10810323 tarkayām āsa nirvyagraḥ sva-samṛddhim ahaitukīm
10810331 nūnam bataitan mama durbhagasya śaśvad daridrasya samṛddhi-hetuḥ
10810333 mahā-vibhūter avalokato 'nyo naivopapadyeta yadūttamasya
10810341 nanv abruvāṇo dīśate samakṣam yāciṣṇave bhūry api bhūri-bhojaḥ
10810343 parjanya-vat tat svayam īkṣamāṇo dāsārhakāṅām ṛṣabhaḥ sakhā me
10810351 kiñcit karoty urv api yat sva-dattam
10810352 suhṛt-kṛtam phalgv api bhūri-kārī
10810353 mayopaṅitām pṛthukaika-muṣṭim
10810354 pratyagrahīt prīti-yuto mahātmā
10810361 tasyaiva me sauhṛda-sakhya-maitrī-dāsyam punar janmani janmani syāt
10810363 mahānubhāvena guṇālayena viṣajjatas tat-puruṣa-prasaṅgaḥ
10810371 bhaktāya citrā bhagavān hi sampado rājyam vibhūtir na samarthayaty ajaḥ
10810373 adīrgha-bodhāya vicakṣaṇaḥ svayam paśyan nipātam dhaninām madodbhavam
10810381 ittham vyavasīto buddhyā bhakto 'tīva janārdane
10810383 viṣayān jāyayā tyakṣyan bubhujē nāti-lampaṭaḥ
10810391 tasya vai deva-devasya harer yajña-pateḥ prabhoh
10810393 brāhmaṇāḥ prabhavo daivam na tebhyo vidyate param
10810401 evam sa vipro bhagavat-suhṛt tadā dṛṣṭvā sva-bhṛtyair ajitam parājitam
10810403 tad-dhyāna-vegodgrathitātma-bandhanas tad-dhāma lebhe 'cirataḥ satām gatim
10810411 etad brahmaṇya-devasya śrutvā brahmaṇyatām naraḥ
10810413 labdha-bhāvo bhagavati karma-bandhād vimucyate
10820010 śrī-śuka uvāca
10820011 athaikadā dvāravatyām vasato rāma-kṛṣṇayoḥ
10820013 sūryoparāgaḥ su-mahān āsīt kalpa-kṣaye yathā
10820021 tam jñātvā manuḣā rājan purastād eva sarvataḥ
10820023 samanta-pañcakam kṣetram yayuḥ śreyo-vidhitasayā
10820031 niḥkṣatriyām mahīm kurvan rāmaḥ śastra-bhṛtām varaḥ
10820033 nṛpāṅām rudhiraugheṇa yatra cakre mahā-hradān
10820041 tje ca bhagavān rāmo yatrāsprṣṭo 'pi karmaṇā
10820043 lokam saṅgrāhayann īśo yathānyo 'ghāpanuttaye
10820051 mahatyām tīrtha-yātrāyām tatrāgan bhāratīḥ prajāḥ
10820053 vṛṣṇayaś ca tathākṛūra-vasudevāhukādayaḥ
10820061 yayur bhārata tat kṣetram svam agham kṣapayīṣṇavaḥ
10820063 gada-pradyumna-sāmbādyāḥ sucandra-śuka-sāraṇaiḥ
10820065 āste 'niruddho rakṣāyām kṛtavarmā ca yūtha-paḥ
10820071 te rathair deva-dhiṣṇyābhair hayaiś ca tarala-plavaiḥ
10820073 gajair nadadbhir abhrābhair nṛbhir vidyādhara-dyubhiḥ
10820081 vyarocanta mahā-tejāḥ pathi kāñcana-mālināḥ
10820083 divya-srag-vastra-sannāhāḥ kalatraiḥ khe-carā iva
10820091 tatra snātvā mahā-bhāgā upoṣya su-samāhitāḥ
10820093 brāhmaṇebhyo dadur dhenūr vāsaḥ-srag-rukma-mālinīḥ
10820101 rāma-hradeṣu vidhi-vat punar āplutya vṛṣṇayaḥ
10820103 dadaḥ sv-annaṁ dvijāgryebhyaḥ kṛṣṇe no bhaktir astv iti
10820111 svayam ca tad-anujñātā vṛṣṇayaḥ kṛṣṇa-devatāḥ
10820113 bhuktvpaviviśuḥ kāmam snigdha-cchāyāṅghripāṅghriṣu
10820121 tatrāgatāms te dadṛṣuḥ suhṛt-sambandhino nṛpān
10820123 matsyośīnara-kauśalya-vidarbha-kuru-sṛñjayān
10820131 kāmboja-kaikayān madrān kuntīn ānarta-keralān
10820133 anyāms caivātma-pakṣīyān parāms ca śataśo nṛpa
10820135 nandādīn suhṛdo gopān gopīś cotkaṅṭhitās ciram
10820141 anyonya-sandarśana-harṣa-rāmhasā protphulla-hṛd-vaktra-saroruha-śriyaḥ
10820143 āśliṣya gādham nayanaiḥ sravaj-jalā hrṣyat-tvaco ruddha-giro yayur mudam
10820151 striyaś ca saṁvīkṣya mitho 'ti-sauhṛda-
10820152 smitāmalāpāṅga-dṛśo 'bhirebhire
10820153 stanaiḥ stanān kuṅkuma-paṅka-rūṣitān
10820154 nihatyā dorbhiḥ praṇayaśru-locanāḥ

10820161 tato 'bhivādyā te vṛddhān yaviṣṭhair abhivāditāḥ
10820163 sv-āgatam kuśalam pṛṣṭvā cakruḥ kṛṣṇa-kathā mithaḥ
10820171 pṛthā bhrātṛn svasṛ vīksya tat-putrān pitarāv api
10820173 bhrātṛ-patnīr mukundaṁ ca jahau saṅkathayā śucaḥ
10820180 kuntya uvāca
10820181 ārya bhrātar ahaṁ manye ātmānam akṛtāśiṣam
10820183 yad vā āpatsu mad-vārtān nānusmaratha sattamāḥ
10820191 suhrdo jñātayaḥ putrā bhrātaraḥ pitarāv api
10820193 nānusmaranti sva-janaṁ yasya daivam adakṣiṇam
10820200 śrī-vasudeva uvāca
10820201 amba māsmān asūyethā daiva-kṛḍanakān narān
10820203 īśasya hi vaśe lokāḥ kurute kāryate 'tha vā
10820211 kāmśa-pratāpitāḥ sarve vyaṁ yātā diśam diśam
10820213 etarhy eva punaḥ sthānam daivenāsāditāḥ svasaḥ
10820220 śrī-śuka uvāca
10820221 vasudevograsenādyair yadubhis te 'rcitā nṛpāḥ
10820223 āsann acyuta-sandarśa-paramānanda-nirvṛtāḥ
10820231 bhīṣmo droṇo 'mbikā-putro gāndhārī sa-sutā tathā
10820233 sa-dārāḥ pāṇḍavāḥ kuntī sañjāyo viduraḥ kṛpāḥ
10820241 kuntībhojo virāṭaś ca bhīṣmako nagnajin mahān
10820243 purujid drupadaḥ śalyo dhrṣṭaketuḥ sa kāśi-rāṭ
10820251 damaghoṣo viśālākṣo maithilo madra-kekayau
10820253 yudhāmanyuḥ suśarmā ca sa-sutā bāhlikādayaḥ
10820261 rājāno ye ca rājendra yudhiṣṭhīram anuvratāḥ
10820263 śrī-niketāṁ vapuḥ śaureḥ sa-strīkāṁ vīksya vismitāḥ
10820271 atha te rāma-kṛṣṇābhyāṁ samyak prāpta-samarhaṇāḥ
10820273 praśāśamsur mudā yuktā vṛṣṇīn kṛṣṇa-parigrahān
10820281 aho bhoja-pate yūyaṁ janma-bhājō nṛṇāṁ iha
10820283 yat paśyathāśakṛt kṛṣṇam durdarśam api yogināṁ
10820291 yad-viśrutih śruti-nutedam alam punāti
10820292 pādāvanajana-payaś ca vacaś ca śāstram
10820293 bhūḥ kāla-bharjita-bhagāpi yad-aṅghri-padma-
10820294 sparśottha-śaktir abhivarṣati no 'khilārthān
10820301 tad-darśana-sparśanānupatha-prajalpa-
10820302 śayyāsanāśana-sayauna-sapiṇḍa-bandhaḥ
10820303 yeśāṁ gr̥he niraya-vartmani vartatāṁ vaḥ
10820304 svargāpavarga-viramaḥ svayam āsa viṣṇuḥ
10820310 śrī-śuka uvāca
10820311 nandas tatra yadūn prāptān jñātvā kṛṣṇa-purogamān
10820313 tatrāgamad vṛto gopair anaḥ-sthārthair didṛkṣayā
10820321 taṁ dṛṣṭvā vṛṣṇayo hr̥ṣṭās tanvaḥ prāṇam ivotthitāḥ
10820323 pariśvasvajire gādham cira-darśana-kātarāḥ
10820331 vasudevaḥ pariśvajya samprītaḥ prema-vihvalaḥ
10820333 smaran kāmśa-kṛtān kleśān putra-nyāsaṁ ca gokule
10820341 kṛṣṇa-rāmau pariśvajya pitarāv abhivādyā ca
10820343 na kiñcanocatuḥ premṇā sāsru-kaṅṭhau kurūdvaha
10820351 tāv ātmāsanam āropya bāhubhyāṁ parirabhya ca
10820353 yaśodā ca mahā-bhāgā sutau vijahatuḥ śucaḥ
10820361 rohiṇī devakī cātha pariśvajya vrajeśvarīm
10820363 smarantyaḥ tat-kṛtāṁ maitrīm bāṣpa-kaṅṭhyau samūcatuḥ
10820371 kā vismareta vām maitrīm anivṛttāṁ vrajeśvari
10820373 avāpyāpy aindram aiśvaryaṁ yasyā neha pratikriyā
10820381 etāv adṛṣṭa-pitarau yuvayoḥ sma pitroḥ
10820382 samprīṇanābhyudaya-poṣaṇa-pālanāni
10820383 prāpyoṣatur bhavati pakṣma ha yadvad akṣnor
10820384 nyastāv akutra ca bhayau na satāṁ paraḥ svaḥ
10820390 śrī-śuka uvāca
10820391 gopyaś ca kṛṣṇam upalabhya cirād abhīṣtam
10820392 yat-prekṣaṇe dṛṣiṣu pakṣma-kṛtāṁ śapanti
10820393 dṛgbhir hr̥dī-kṛtam alam parirabhya sarvās
10820394 tad-bhāvam āpur api nitya-yujām durāpam
10820401 bhagavāṁs tās tathā-bhūtā vivikta upasaṅgataḥ
10820403 āśliṣyānāmayaṁ pṛṣṭvā prahasann idam abravīt
10820411 api smaratha naḥ sakhyaḥ svānām artha-cikīrṣayā
10820413 gatāṁś cirāyitāṁ chatru-pakṣa-kṣapaṇa-cetasāḥ

10820421 apy avadhyāyathāsmān svid akṛta-jñāvisānkayā
10820423 nūnam bhūtāni bhagavān yunakti viyunakti ca
10820431 vāyur yathā ghanānikam ṛṇam tūlam rajāmsi ca
10820433 saṁyojyākṣipate bhūyas tathā bhūtāni bhūta-kṛt
10820441 mayi bhaktir hi bhūtānām amṛtatvāya kalpate
10820443 diṣṭyā yad āsīn mat-sneho bhavatīnām mad-āpanaḥ
10820451 aham hi sarva-bhūtānām ādir anto 'ntaram bahiḥ
10820453 bhautikānām yathā kham vār bhūr vāyur jyotir aṅganāḥ
10820461 evam hy etāni bhūtāni bhūteṣv ātmātmanā tataḥ
10820463 ubhayaṁ mayy atha pare paśyatābhātam akṣare
10820470 śrī-śuka uvāca
10820471 adhyātma-śikṣayā gopya evam kṛṣṇena śikṣitāḥ
10820473 tad-anusmaraṇa-dhvasta-jīva-kośās tam adhyagan
10820481 āhuś ca te nalina-nābha padāravindam
10820482 yogeśvarair hṛdi vicintyam agādha-bodhaiḥ
10820483 saṁsāra-kūpa-patitottaraṇāvalambam
10820484 geham juṣām api manasy udiyāt sadā naḥ
10830010 śrī-śuka uvāca
10830011 tathānuḡṛhya bhagavān gopīnām sa gurur gatiḥ
10830013 yudhiṣṭhiram athāpṛcchat sarvāmś ca suhṛdo 'vyayam
10830021 ta evam loka-nāthena paripṛṣṭāḥ su-sat-kṛtāḥ
10830023 pratyūcur hr̥ṣṭa-manasas tat-pādeksā-hatāmhasaḥ
10830031 kuto 'śivam tvac-caraṇāmbujāsavam mahan-manasto mukha-niḥṣṛtam kvacit
10830033 pibanti ye karṇa-putair alam prabho deham-bhṛtām deha-kṛd-asmṛti-cchidam
10830041 hi tvātma dhāma-vidhutātma-kṛta-try-avasthām
10830042 ānanda-samplavam akhaṇḍam akuṇṭha-bodham
10830043 kālopasṛṣṭa-nigamāvana ātta-yoga-
10830044 māyākṛtim paramahamsa-gatim natāḥ sma
10830050 śrī-ṛṣir uvāca
10830051 ity uttamaḥ-śloka-śikhā-maṇim janeṣv
10830052 abhiṣṭuvatsv andhaka-kaurava-striyaḥ
10830053 sametya govinda-kathā mitho 'gṛnamś
10830054 tri-loka-gītāḥ śṛṇu varṇayāmi te
10830060 śrī-draupady uvāca
10830061 he vaidarbhy acyuto bhadre he jāmbavati kauśale
10830063 he satyabhāme kālindi śaibye rohiṇi lakṣmaṇe
10830071 he kṛṣṇa-patnya etan no brūte vo bhagavān svayam
10830073 upayeme yathā lokam anukurvan sva-māyayā
10830080 śrī-rukmiṇy uvāca
10830081 caidyāya mārpayitum udyata-kārmukeṣu
10830082 rājasv ajeya-bhaṭa-śekharitānghri-reṇuḥ
10830083 ninye mṛgendra iva bhāgam ajāvi-yūthāt
10830084 tac-chrī-niketa-caraṇo 'stu mamārcanāya
10830090 śrī-satyabhāmovāca
10830091 yo me sanābhi-vadha-tapta-hṛdā tatena
10830092 liptābhiśāpam apamārṣṭum upājahāra
10830093 jītvarkṣa-rājam atha ratnam adāt sa tena
10830094 bhītaḥ pitādisata mām prabhava 'pi dattām
10830100 śrī-jāmbavaty uvāca
10830101 prājñāya deha-kṛd amuṁ nija-nātha-daivam
10830102 sītā-patim tri-navahāny amunābhyayudhyat
10830103 jñātvā parīkṣita upāharad arhaṇam mām
10830104 pādaḥ pragṛhya maṇināham amuṣya dāsī
10830110 śrī-kālindy uvāca
10830111 tapaś carantim ājñāya sva-pāda-sparśanāśayā
10830113 sakhyopetyāgrahīt paṇim yo 'ham tad-gr̥ha-mārjanī
10830120 śrī-mitravindovāca
10830121 yo mām svayam-vara upetya vijitya bhū-pān
10830122 ninye śva-yūtha-gam ivātma-balim dvipāriḥ
10830123 bhrātṛmś ca me 'pakurutāḥ sva-puram śriyaukas
10830124 tasyāstu me 'nu-bhavam aṅghry-avanejanatvam
10830130 śrī-satyovāca
10830131 saptokṣaṇo 'ti-bala-vīrya-su-tīkṣṇa-śṛṅgān
10830132 pitrā kṛtān kṣitipa-vīrya-parīkṣaṇāya
10830133 tān vīra-durmada-hanas tarasā niḡṛhya

10830134 krīdan babandha ha yathā śīsavo 'ja-tokān
10830141 ya ittham vīrya-śulkām mām
10830142 dāsībhiś catur-angiṇīm
10830143 pathi nirjitya rājanyān
10830144 ninye tad-dāsyam astu me
10830150 śrī-bhadrovāca10830151 pitā me mātuleyāya svayam āhūya dattavān
10830153 kṛṣṇe kṛṣṇāya tac-cittām akṣauhiṇyā sakhī-janaiḥ
10830161 asya me pāda-saṁsparśo bhavē janmani janmani
10830163 karmabhir bhrāmyamāṇāyā yena tac chreya ātmanah
10830170 śrī-lakṣmaṇovāca
10830171 mamāpi rājñy acyuta-janma-karma śrutvā muhur nārada-gītam āsa ha
10830173 cittam mukunde kila padma-hastayā vṛtaḥ su-sammṛśya vihāya loka-pān
10830181 jñātvā mama matam sādhi pitā duhitṛ-vatsalaḥ
10830183 bṛhatsena iti khyātas tatropāyam acīkarat
10830191 yathā svayam-vare rājñi matsyaḥ pārtheṣayā kṛtaḥ
10830193 ayam tu bahir ācchanno drśyate sa jale param
10830201 śrutvaitat sarvato bhū-pā āyayur mat-pituḥ puram
10830203 sarvāstra-śāstra-tattva-jñāḥ sopādhyāyāḥ sahasraśaḥ
10830211 pitrā sampūjitāḥ sarve yathā-vīryam yathā-vayaḥ
10830213 ādaduḥ sa-śaram cāpam veddhum paśadi mad-dhiyaḥ
10830221 ādāya vyaśjan kecit sajam kartum anīśvarāḥ
10830223 ā-koṣṭham jyām samutkṛśya petur eke 'munāhataḥ
10830231 sajam kṛtvāpare vīrā māgadhāmbaṣṭha-cedipāḥ
10830233 bhīmo duryodhanaḥ karṇo nāvidams tad-avasthitim
10830241 matsyābhāsam jale vīkṣya jñātvā ca tad-avasthitim
10830243 pārtho yatto 'srjad bāṇam nācchinat paspṛśe param
10830251 rājanyeṣu nivṛteṣu bhagna-māneṣu māniṣu
10830253 bhagavān dhanur ādāya sajam kṛtvātha līlayā
10830261 tasmin sandhāya viśikham matsyam vīkṣya sakṛj jale
10830263 chittveṣuṇāpātayat tam sūrye cābhijiti sthite
10830271 divi dundubhayo nedur jaya-śabda-yutā bhuvi
10830273 devās ca kusumāsārān mumucur harṣa-vihvalāḥ
10830281 tad raṅgam āviśam aham kala-nūpurābhyām
10830282 padbhyām pragṛhya kanakojvala-ratna-mālām
10830283 nūtnē nivīya paridhāya ca kauśikāgrye
10830284 sa-vrīḍa-hāsa-vadanā kavārī-dhṛta-srak
10830291 unniya vaktram uru-kuntala-kunḍala-tvid-
10830292 gaṇḍa-sthalam śīsira-hāsa-kaṭākṣa-mokṣaiḥ
10830293 rājño nirīkṣya paritaḥ śanakair murārer
10830294 amse 'nurakta-hṛdayā nidadhe sva-mālām
10830301 tāvan mṛdaṅga-patahāḥ śankha-bhery-ānakādayaḥ
10830303 ninedur naṭa-nartakyo nanṛtur gāyakā jaguḥ
10830311 evam vṛte bhagavati mayeśe nṛpa-yūthapāḥ
10830313 na sehire yājñaseni spardhanto hṛc-chayāturāḥ
10830321 mām tāvad ratham āropya haya-ratna-catuṣṭayam
10830323 śārṅgam udyamya sannaddhas tasthāv ājau catur-bhujāḥ
10830331 dārukaś codayām āsa kāñcanopaskaram ratham
10830333 miṣatām bhū-bhujām rājñi mṛgāṇām mṛga-rāḍ iva
10830341 te 'nvasajjanta rājanyā niṣeddhum pathi kecana
10830343 saṁyattā uddhṛteṣv-āsā grāma-simhā yathā harim
10830351 te śārṅga-cyuta-bāṇaughaiḥ kṛtta-bāhv-aṅghri-kandharāḥ
10830353 nipetuḥ pradhane kecid eke santyajya dudruvuḥ
10830361 tataḥ purīm yadu-patir aty-alankṛtām
10830362 ravi-cchada-dhvaja-paṭa-citra-toraṇām
10830363 kuśasthalīm divi bhuvī cābhisamstutām
10830364 samāviśat taraṇir iva sva-ketanam
10830371 pitā me pūjayām āsa suhṛt-sambandhi-bāndhavān
10830373 mahārha-vāso-'lankāraiḥ śayyāsana-paricchadaiḥ
10830381 dāsībhiḥ sarva-sampadbhir bhatebha-ratha-vājibhiḥ
10830383 āyudhāni mahārhaṇi dadau pūrṇasya bhaktitaḥ
10830391 ātmārāmasya tasyemā vayam vai grha-dāsikāḥ
10830393 sarva-saṅga-nivṛtyāddhā tapasā ca babhūvima
10830400 mahiṣya ūcuḥ
10830401 bhaumam nihatya sa-gaṇam yudhi tena ruddhā
10830402 jñātvātha naḥ kṣiti-jaye jita-rāja-kanyāḥ

10830403 nirmucya samsṛti-vimokṣam anusmarantīḥ
10830404 pādāmbujam pariṇināya ya āpta-kāmaḥ
10830411 na vyaṁ sādḥvi sāmṛjyaṁ svārājyaṁ bhaujyam apy uta
10830413 vairājyaṁ pārameṣṭhyaṁ ca ānantyaṁ vā hareḥ padam
10830421 kāmayāmaha etasya śrīmat-pāda-rajah śriyah
10830423 kuca-kuṅkuma-gandhādhyam mūrdhnā voḍhum gadā-bhṛtaḥ
10830431 vraja-striyo yad vāñchanti pulindyas tṛṇa-vīrudhaḥ
10830433 gāvaś cārayato gopāḥ pada-sparśam mahātmanaḥ
10840010 śrī-śuka uvāca
10840011 śrutvā pṛthā subala-putry atha yājñasenī
10840012 mādavy atha kṣitipa-patnya uta sva-gopyaḥ
10840013 kṛṣṇe 'khilātmani harau praṇayānubandham
10840014 sarvā visismyur alam āsru-kalākulākṣyaḥ
10840021 iti sambhāsamāṇāsu strībhiḥ strīṣu nṛbhir nṛṣu
10840023 āyayur munayas tatra kṛṣṇa-rāma-didṛkṣayā
10840031 dvaipāyano nāradaś ca cyavano devalo 'sitah
10840033 viśvāmitraḥ śātānando bhāradvājo 'tha gautamaḥ
10840041 rāmaḥ sa-śiṣyo bhāgavān vasiṣṭho gālavo bhṛguḥ
10840043 pulastyah kaśyapo 'triś ca mārkandeyo bṛhaspatiḥ
10840051 dvitas tritaś caikataś ca brahma-putrās tathāṅgirah
10840053 agastyo yājñavalkyaś ca vāmadevādayo 'pare
10840061 tān drṣṭvā sahasothāya prāg āsīnā nṛpādayah
10840063 pāṇḍavāḥ kṛṣṇa-rāmau ca praṇemur viśva-vanditān
10840071 tān ānarcur yathā sarve saha-rāmo 'cyuto 'rcayat
10840073 svāgatāsana-pādyārghya-mālya-dhūpānulepanaiḥ
10840081 uvāca sukham āsīnān bhāgavān dharmā-gup-tanuḥ
10840083 sadasas tasya mahato yata-vāco 'nuśṛṇvataḥ
10840090 śrī-bhāgavān uvāca
10840091 aho vyaṁ janma-bhṛto labdham kārtsnyena tat-phalam
10840093 devānām api duṣprāpaṁ yad yogeśvara-darśanam
10840101 kim svalpa-tapasam nṛṇām arcāyām deva-cakṣuṣam
10840103 darśana-sparśana-prāśna-prahva-pādārcanādikam
10840111 na hy am-mayāni tīrthāni na devā mṛc-chilā-mayāḥ
10840113 te punanty uru-kālena darśanād eva sādḥavaḥ
10840121 nāgnir na sūryo na ca candra-tārakā
10840122 na bhūr jalam kham śvasano 'tha vān manah
10840123 upāsītā bheda-kṛto haranty agham
10840124 vipāścito ghnanti muhūrta-sevayā
10840131 yasyātma-buddhiḥ kuṅape tri-dhātuke
10840132 sva-dhīḥ kalatrādiṣu bhauma ijya-dhīḥ
10840133 yat-tīrtha-buddhiḥ salile na karhicij
10840134 jāneṣv abhijñeṣu sa eva go-kharaḥ
10840140 śrī-śuka uvāca
10840141 niśamyettham bhāgavataḥ kṛṣṇasyākuṅtha-medhasah
10840143 vaco duranvayaṁ viprās tūṣṇīm āsan bhramad-dhiyah
10840151 ciram vimṛśya munaya īśvarasyeśitavyatām
10840153 jana-saṅgraha ity ūcuḥ smayantas tam jagad-gurum
10840160 śrī-munaya ūcuḥ
10840161 yan-māyayā tattva-vid-uttamā vyaṁ vimohitā viśva-sṛjām adhīśvarāḥ
10840163 yad īśitavyāyati gūḍha īhayā aho vicitram bhāgavad-viceṣṭitam
10840171 anīha etad bahudhaika ātmanā sṛjaty avaty atti na badhyate yathā
10840173 bhaumair hi bhūmir bahu-nāma-rūpiṇī aho vibhūmnaś caritam viḍambanam
10840181 athāpi kāle sva-janābhiguptaye bibharṣi sattvam khala-nigrahāya ca
10840183 sva-līlayā veda-patham sanātanam varṇāśramātmā puruṣah paro bhavān
10840191 brahma te hṛdayam śuklam tapaḥ-svādhyāya-samyamaiḥ
10840193 yatropalabdham sad vyaktam avyaktam ca tataḥ param
10840201 tasmād brahma-kulam brahman śāstra-yones tvam ātmanaḥ
10840203 sabhājayasi sad dhāma tad brahmaṇyāgraṇīr bhavān
10840211 adya no janma-sāphalyam vidyāyās tapaso drśah
10840213 tvayā saṅgamyā sad-gatyā yad antah śreyasām paraḥ
10840221 namas tasmai bhāgavate kṛṣṇāyākuṅtha-medhase
10840223 sva-yogamāyayācchanna-mahimne paramātmāne
10840231 na yaṁ vidanty amī bhū-pā ekārāmās ca vṛṣṇayah
10840233 māyā-javanikācchannam ātmānam kalam īśvaram
10840241 yathā śayānah puruṣa ātmānam guṇa-tattva-drk

10840243 nāma-mātrendriyābhātām na veda rahitam param
10840251 evam tvā nāma-mātreṣu viṣayeṣv indriyehayā
10840253 māyayā vibhramac-citto na veda smṛty-upaplavāt
10840261 tasyādyā te dadṛśimānghrim aghaughā-marṣa-
10840262 tīrthāspadam hr̥di kṛtam su-vipakva-yogaiḥ
10840263 utsikta-bhakty-upahatāśaya jīva-kośā
10840264 āpur bhavad-gatim athānugṛhāna bhaktān
10840270 śrī-śuka uvāca
10840271 ity anujñāpya dāsārham dhṛtarāṣṭram yudhiṣṭhiram
10840273 rājarṣe svāśramān gantum munayo dadhire manah
10840281 tad vīkṣya tān upavrajya vasudevo mahā-yaśāḥ
10840283 praṇamya copasaṅgrhya babhāṣedam su-yantritaḥ
10840290 śrī-vasudeva uvāca
10840291 namo vaḥ sarva-devebhya ṛṣayaḥ śrotum arhatha
10840293 karmaṇā karma-nirhāro yathā syān nas tad ucyatām
10840300 śrī-nārada uvāca
10840301 nāti-citram idam viprā vasudevo bubhutsayā
10840303 kṛṣṇam matvārbhakaṁ yan naḥ pṛcchati śreya ātmanaḥ
10840311 sannikarṣo 'tra martyānām anādarāṇa-kāraṇam
10840313 gāṅgam hitvā yathānyāmbhas tatratyo yāti śuddhaye
10840321 yasyānubhūtiḥ kālena layotpatty-ādināsya vai
10840323 svato 'nyasmāc ca guṇato na kutaścana riṣyati
10840331 tam kleśa-karma-paripāka-guṇa-pravāhair avyāhatānubhavam īśvaram advitīyam
10840333 praṇādibhiḥ sva-vibhavair upagūḍham anyo manyeta sūryam iva megha-himoparāgaiḥ
10840341 athocur munayo rājann ābhāsyānsadundabhim
10840343 sarveṣām śṛṇvatām rājñām tathāivācyuta-rāmayoḥ
10840351 karmaṇā karma-nirhāra eṣa sādhu-nirūpitaḥ
10840353 yac chraddhayā yajed viṣṇum sarva-yajñeśvaram makhaiḥ
10840361 cittasyopaśamo 'yam vai kavibhiḥ śāstra-cakṣusā
10840363 darśitaḥ su-gamo yogo dharmāś cātma-mud-āvahaḥ
10840371 ayam svasty-ayanaḥ panthā dvi-jāter gr̥ha-medhinaḥ
10840373 yac chraddhayāpta-vittena śuklenejyeta pūruṣaḥ
10840381 vittaiṣaṇām yajña-dānair gr̥hair dāra-sutaiṣaṇām
10840383 ātma-lokaiṣaṇām deva kālena viśṛjed budhaḥ
10840385 grāme tyaktaiṣaṇāḥ sarve yayur dhīrās tapo-vanam
10840391 ṛṇais tribhir dvijo jāto devarṣi-pitṛñām prabho
10840393 yajñādhyayana-putrais tāny anistīrya tyajan patet
10840401 tvaṁ tv adya mukto dvābhyām vai ṛṣi-pitror mahā-mate
10840403 yajñair devaṇam unmucya nirṛṇo 'śaraṇo bhava
10840411 vasudeva bhavān nūnam bhaktyā paramayā harim
10840413 jagatām īśvaram prārcaḥ sa yad vām putratām gataḥ
10840420 śrī-śuka uvāca
10840421 iti tad-vacanam śrutvā vasudevo mahā-manāḥ
10840423 tān ṛṣīn ṛtvijo vavre mūrdhnānamya prasādyā ca
10840431 ta enam ṛṣayo rājan vṛtā dharmeṇa dhārmikam
10840433 tasminn ayājayan kṣetre makhair uttama-kalpakaiḥ
10840441 tad-dīkṣāyām pravṛttāyām vṛṣṇayaḥ puṣkara-srajaḥ
10840443 snātāḥ su-vāsaso rājan rājānaḥ suṣṭhv-alāṅkṛtāḥ
10840451 tan-mahiṣyaś ca muditā niṣka-kaṇṭhyaḥ su-vāsasaḥ
10840453 dīkṣā-śālām upājagmur āliptā vastu-pāṇayaḥ
10840461 nedur mṛdaṅga-paṭaha-śaṅkha-bhery-ānakādayaḥ
10840463 nanṛtur naṭa-nartakyas tuṣṭuvuḥ sūta-māgadhāḥ
10840465 jaguḥ su-kaṇṭhyo gandharvyaḥ saṅgītām saha-bhartṛkāḥ
10840471 tam abhyaṣiṅcan vidhi-vad aktam abhyaktam ṛtvijaḥ
10840473 patnībhir aṣṭā-daśabhiḥ soma-rājam ivodubhiḥ
10840481 tābhir dukūla-valayair hāra-nūpura-kuṇḍalaiḥ
10840483 sv-alāṅkṛtābhir vibabhau dīkṣito 'jina-samvṛtaḥ
10840491 tasyartvijo mahā-rāja ratna-kauśeya-vāsasaḥ
10840493 sa-sadasyā virejus te yathā vṛtra-ḥaṇo 'dhvare
10840501 tadā rāmaś ca kṛṣṇaś ca svaiḥ svair bandhubhir anvitau
10840503 rejatuḥ sva-sutair dārair jīveśau sva-vibhūtibhiḥ
10840511 tje 'nu-yajñam vidhinā agni-hotrādi-lakṣaṇaiḥ
10840513 prakṛtair vaikṛtair yajñair dravya-jñāna-kriyeśvaram
10840521 athartvigbhyo 'dadāt kāle yathāmnātām sa dakṣiṇāḥ
10840523 sv-alāṅkṛtebhyo 'lāṅkṛtya go-bhū-kanyā mahā-dhanāḥ

10840531 patnī-samyājāvabhṛthyaiś caritvā te maharṣayah
10840533 sasnū rāma-hrade viprā yajamāna-puraḥ-sarāḥ
10840541 snāto 'laṅkāra-vāsāmsi vandibhyo 'dāt tathā striyaḥ
10840543 tataḥ sv-alaṅkrto varṇān ā-śvabhyo 'nna pūjayat
10840551 bandhūn sa-dārān sa-sutān pāribarheṇa bhūyasā
10840553 vidarbha-kośala-kurūn kāśi-kekaya-sṛñjayān
10840561 sadasyartvik-sura-gaṇān nṛ-bhūta-pitr-cāraṇān
10840563 śrī-niketam anujñāpya śāmsantaḥ prayayuh kratum
10840571 dhṛtarāṣṭro 'nujaḥ pārthā bhīṣmo droṇaḥ pṛthā yamau
10840573 nārado bhagavān vyāsaḥ suhṛt-sambandhi-bāndhavāḥ
10840581 bandhūn pariṣvajya yadūn sauhṛdāklinna-cetasāḥ
10840583 yayur viraha-kṛcchreṇa sva-deśāms cāpare janāḥ
10840591 nandas tu saha gopālair br̥hatyā pūjayārcitaḥ
10840593 kṛṣṇa-rāmograsenādyair nyavātsīd bandhu-vatsalaḥ
10840601 vasudevo 'ñjasottīrya manoratha-mahārṇavam
10840603 suhṛd-vṛtaḥ pṛīta-manā nandam āha kare spr̥śan
10840610 śrī-vasudeva uvāca
10840611 bhrātar īsa-kṛtaḥ pāso nṛnām yaḥ sneha-samjñitaḥ
10840613 taṁ dustyajam ahaṁ manye sūrāṇām api yoginām
10840621 asmāsv apratikalpeyam yat kṛtājñeṣu sattamaiḥ
10840623 maitry arpitāphalā cāpi na nivarteta karhicit
10840631 prāg akalpāc ca kuśalam bhrātar vo nācarāma hi
10840633 adhunā śrī-madāndhākṣā na paśyāmaḥ puraḥ sataḥ
10840641 mā rājya-śrīr abhūt puṁsaḥ śreyas-kāmasya māna-da
10840643 sva-janān uta bandhūn vā na paśyati yayāndha-dṛk
10840650 śrī-śuka uvāca
10840651 evaṁ sauhṛda-śaithilya-citta ānakadundubhiḥ
10840653 ruroda tat-kṛtām maitrīm smarann aśru-vilocanaḥ
10840661 nandas tu sakhyuḥ priya-kṛt premṇā govinda-rāmayoḥ
10840663 adya śva iti māsāms trīn yadubhir mānito 'vasat
10840671 tataḥ kāmāiḥ pūryamāṇaḥ sa-vrajaḥ saha-bāndhavaḥ
10840673 parārdhyābharaṇa-kṣauma-nānānarghya-paricchadaḥ
10840681 vasudevograsenābhyām kṛṣṇoddhava-balādibhiḥ
10840683 dattam ādāya pāribarham yāpito yadubhir yayau
10840691 nando gopās ca gopyas ca govinda-caraṇāmbuje
10840693 manaḥ kṣiptam punar hartum anīsā mathurām yayuḥ
10840701 bandhuṣu pratiyāteṣu vṛṣṇayaḥ kṛṣṇa-devatāḥ
10840703 vīkṣya prāvṛṣam āsannād yayur dvāravatīm punaḥ
10840711 janebhyāḥ kathayām cakrur yadu-deva-mahotsavam
10840713 yad āsīt tīrtha-yātrāyām suhṛt-sandarśanādikam
10850010 śrī-bādarāyaṇir uvāca
10850011 athaikadātmaḥ prāptau kṛta-pādābhivandanau
10850013 vasudevo 'bhinandyāha pṛītyā saṅkarṣaṇācyutau
10850021 munīnām sa vacaḥ śrutvā putrayor dhāma-sūcakam
10850023 tad-vīryair jāta-viśrambhaḥ paribhāsyābhyabhāṣata
10850031 kṛṣṇa kṛṣṇa mahā-yogin saṅkarṣaṇa sanātana
10850033 jāne vām asya yat sāksāt pradhāna-puruṣau parau
10850041 yatra yena yato yasya yasmai yad yad yathā yadā
10850043 syād idam bhagavān sāksāt pradhāna-puruṣeśvaraḥ
10850051 etan nānā-vidham viśvam ātma-sṛṣṭam adhokṣaja
10850053 ātmanānupraviśyātman prāṇo jīvo bibharsy aja
10850061 prāṇādīnām viśva-sṛjām śaktayo yaḥ parasya tāḥ
10850063 pāratantryād vaisādr̥ṣyād dvayoś ceṣṭaiva ceṣṭatām
10850071 kāntis tejaḥ prabhā sattā candrāgny-arkarkṣa-vidyutām
10850073 yat sthairyam bhū-bhṛtām bhūmer vṛttir gandho 'rthato bhavān
10850081 tarpaṇam prāṇanam apām deva tvam tās ca tad-rasaḥ
10850083 ojaḥ saho balam ceṣṭā gatir vāyos taveśvara
10850091 diśām tvam avakāśo 'si diśaḥ kham sphoṭa āśrayaḥ
10850093 nādo varṇas tvam om-kāra ākṛtīnām pṛthak-kṛtīḥ
10850101 indriyam tv indriyāṇām tvam devās ca tad-anugrahaḥ
10850103 avabodho bhavān buddher jīvasyānusmṛtīḥ satī
10850111 bhūtānām asi bhūtādir indriyāṇām ca taijasaḥ
10850113 vaikāriko vikalpānām pradhānam anuśāyinam
10850121 naśvareṣv iha bhāveṣu tad asi tvam anaśvaram
10850123 yathā dravya-vikāreṣu dravya-mātram nirūpitam

10850131 sattvam rajasa tama iti guṇās tad-vṛttayaś ca yāḥ
10850133 tvayy addhā brahmaṇi pare kalpitā yoga-māyayā
10850141 tasmān na santy amī bhāvā yarhi tvayi vikalpitāḥ
10850143 tvaṁ cāmīṣu vikāreṣu hy anyadāvyāvahārikāḥ
10850151 guṇa-pravāha etasminn abudhās tv akhilātmanaḥ
10850153 gatim sūkṣmām abodhena saṁsarantīha karmabhiḥ
10850161 yadṛcchayā nṛtām prāpya su-kalpām iha durlabhām
10850163 svārthe pramattasya vayo gataṁ tvan-māyayeśvara
10850171 asāv aham mamaivaite dehe cāsyānvayādiṣu
10850173 sneha-pāsair nibadhnāti bhavān sarvam idaṁ jagat
10850181 yuvām na naḥ sutau sāksāt pradhāna-puruṣeśvarau
10850183 bhū-bhāra-kṣatra-kṣapaṇa avatīrṇau tathāttha ha
10850191 tat te gato 'smy araṇam adya padāravindam
10850192 āpanna-saṁsr̥ti-bhayāpaham āṛta-bandho
10850193 etāvataḥalam alam indriya-lālasena
10850194 martyātma-dr̥k tvayi pare yad apatya-buddhiḥ
10850201 sūtī-gr̥he nanu jagāda bhavān ajo nau
10850202 sañjajña ity anu-yugaṁ nija-dharma-guptyai
10850203 nānā-tanūr gagana-vad vidadhaj jahāsi
10850204 ko veda bhūmna uru-gāya vibhūti-māyām
10850210 śrī-śuka uvāca
10850211 ākarnyetthaṁ pitur vākyaṁ bhagavān sātvataraśabhaḥ
10850213 pratyāha praśrayānamraḥ prahasan ślakṣṇayā girā
10850220 śrī-bhagavān uvāca
10850221 vaco vaḥ samavetarthaṁ tātāitad upamanmahe
10850223 yan naḥ putrān samuddiśya tattva-grāma udāhṛtaḥ
10850231 aham yūyam asāv ārya ime ca dvārakāukasaḥ
10850233 sarve 'py evaṁ yadu-śreṣṭha vimrgyāḥ sa-carācaram
10850241 ātmā hy ekaḥ svayam-jyotir nityo 'nyo nirguṇo guṇaiḥ
10850243 ātma-sṛṣṭais tat-kṛteṣu bhūteṣu bahudheyate
10850251 kham vāyur jyotir āpo bhūs tat-kṛteṣu yathāśayam
10850253 āvis-tiro-'lpa-bhūry eko nānātvaṁ yāty asāv api
10850260 śrī-śuka uvāca
10850261 evaṁ bhagavatā rājan vasudeva udāhṛtaḥ
10850263 śrutvā vinaṣṭa-nānā-dhīs tūṣṇīm pṛita-manā abhūt
10850271 atha tatra kuru-śreṣṭha devakī sarva-devatā
10850273 śrutvānītāṁ guroḥ putram ātmajābhyām su-vismitā
10850281 kṛṣṇa-rāmau samāśrāvya putrān kaṁsa-vihimsitān
10850283 smarantī kṛpaṇāṁ prāha vaiklavyād asru-locanā
10850290 śrī-devaky uvāca
10850291 rāma rāmāprameyātman kṛṣṇa yogeśvareśvara
10850293 vedāham vām viśva-sṛjām īśvarāv ādi-pūruṣau
10850301 kala-vidhvasta-sattvānām rājñām ucchāstra-vartinām
10850303 bhūmer bhārāyamāṇānām avatīrṇau kilādyā me
10850311 yasyāmsāmsāmsā-bhāgena viśvotpatti-layodayāḥ
10850313 bhavanti kila viśvātmaṁs taṁ tvādyāham gatim gatā
10850321 cirān mṛta-sutādāne guruṇā kila coditau
10850323 āninyathuḥ piṭṛ-sthānād gurave guru-dakṣiṇām
10850331 tathā me kurutaṁ kāmāṁ yuvām yogeśvareśvarau
10850333 bhoja-rāja-hatān putrān kāmāye draṣṭum āhṛtān
10850340 ṛṣir uvāca
10850341 evaṁ sañcoditau mātrā rāmaḥ kṛṣṇaś ca bhārata
10850343 sutalāṁ saṁvivīśatur yoga-māyām upāśritau
10850351 tasmin praviṣṭāv upalabhya daitya-rād
10850352 viśvātma-daivam sutarām tathātmanaḥ
10850353 tad-darśanāhlāda-pariplutāśayaḥ
10850354 sadyaḥ samutthāya nanāma sāvayāḥ
10850361 tayoh samānīya varāsanāṁ mudā nivīṣṭayos tatra mahātmanos tayoh
10850363 dadhāra pādāv avaniḥja taj jalāṁ sa-vṛnda ā-brahma punad yad ambu ha
10850371 samarhayām āsa sa tau vibhūtibhir mahārha-vastrābharaṇānulepanaiḥ
10850373 tāmbūla-dīpāmṛta-bhakṣaṇādibhiḥ sva-gotra-vittātma-samarpaṇena ca
10850381 sa indraseno bhagavat-padāmbujāṁ bibhran muhuḥ prema-vibhinnayā dhiyā
10850383 uvāca hānanda-jalākulekṣaṇaḥ prahr̥ṣṭa-romā nṛpa gadgadākṣaram
10850390 balir uvāca
10850391 namo 'nantāya br̥hate namaḥ kṛṣṇāya vedhase

10850393 sāṅkhya-yoga-vitānāya brahmaṇe paramātmāne
10850401 darśanaṁ vāṁ hi bhūtānāṁ duṣprāpaṁ cāpy adurlabham
10850403 rajas-tamaḥ-svabhāvānāṁ yan naḥ prāptau yadṛcchayā
10850411 daitya-dānava-gandharvāḥ siddha-vidyādhra-cāraṇāḥ
10850413 yakṣa-rakṣaḥ-piśācāś ca bhūta-pramatha-nāyakāḥ
10850421 viśuddha-sattva-dhāmny addhā tvayi śāstra-śarīriṇi
10850423 nityaṁ nibaddha-vairās te vyaṁ cānye ca tādrśāḥ
10850431 kecanodbaddha-vaireṇa bhaktyā kecana kāmataḥ
10850433 na tathā sattva-saṁrabdhāḥ sannikṛṣṭāḥ surādayaḥ
10850441 idam ittham iti prāyas tava yogeśvareśvara
10850443 na vidanty api yogeśā yoga-māyāṁ kuto vyaṁ
10850451 tan naḥ prasīda nirapekṣa-vimṛgya-yuṣmat
10850452 pādāravinda-dhiṣaṇānya-grhāndha-kūpāt
10850453 niṣkrāmya viśva-śaraṇāṅghry-upalabdha-vṛttiḥ
10850454 śānto yathaika uta sarva-sakhaiś carāmi
10850461 śādhy asmān īsitavyeśa niṣpāpān kuru naḥ prabho
10850463 pumān yac chraddhayātiṣṭhamś codanāyā vimucyate
10850470 śrī-bhagavān uvāca
10850471 āsan marīceḥ ṣaṭ putrā ūrṇāyāṁ prathame 'ntare
10850473 devāḥ kaṁ jahasur vikṣya sutāṁ yabhitum udyatam
10850481 tenāsurīm agan yonim adhunāvadya-karmaṇā
10850483 hiranyakaśipor jātā nītās te yoga-māyayā
10850491 devakyā udare jātā rājan kaṁsa-vihimsitāḥ
10850493 sā tān śocaty ātmajān svāms ta ime 'dhyāsate 'ntike
10850501 ita etān praṇesyāmo mātr-śokāpanuttaye
10850503 tataḥ śāpād vinirmaktā lokāṁ yāsyanti vijvarāḥ
10850511 smarodgīthaḥ pariṣvaṅgaḥ pataṅgaḥ kṣudrabhrd ghrṇī
10850513 ṣaḍ ime mat-prasādena punar yāsyanti sad-gatim
10850521 ity uktvā tān samādāya indrasenena pūjitau
10850523 punar dvārvatīm etya mātuh putrān ayacchatām
10850531 tān drṣṭvā bālakān devī putra-sneha-snuta-stanī
10850533 pariṣvajyāṅkam āropya mūrdhny ajighrad abhīkṣṇaśaḥ
10850541 apāyayat stanāṁ prītā suta-sparśa-parisnutam
10850543 mohitā māyayā viṣnor yayā sṛṣṭiḥ pravartate
10850551 pītvāmṛtaṁ payas tasyāḥ pīta-śeṣaṁ gadā-bhrtaḥ
10850553 nārāyaṇāṅga-saṁsparśa-pratilabdhatma-darśanāḥ
10850561 te namaskṛtya govindāṁ devakīm pitaraṁ balam
10850563 miṣatām sarva-bhūtānāṁ yayur dhāma divaukasām
10850571 taṁ drṣṭvā devakī devī mṛtāgamana-nirgamam
10850573 mene su-vismitā māyāṁ kṛṣṇasya racitām nrpa
10850581 evaṁ-vidhāny adbhutāni kṛṣṇasya paramātmanaḥ
10850583 vīryāny ananta-vīryasya santy anantāni bhārata
10850590 śrī-sūta uvāca
10850591 ya idam anuśṛṇoti śrāvayed vā murāreś
10850592 caritam amṛta-kīrter varṇitam vyāsa-putraiḥ
10850593 jagad-gha-bhid alaṁ tad-bhakta-sat-karṇa-pūraṁ
10850594 bhagavati kṛta-citto yāti tat-kṣema-dhāma
10860010 śrī-rājovāca
10860011 brahman veditum icchāmaḥ svasārāṁ rāma-kṛṣṇayoḥ
10860013 yathopayame vijayo yā mamāsīt pitāmahī
10860020 śrī-śuka uvāca
10860021 arjunas tīrtha-yātrāyāṁ paryaṭann avanīm prabhuḥ
10860023 gataḥ prabhāsam aśṛṇon mātuleyīm sa ātmanaḥ
10860031 duryodhanāya rāmas tāṁ dāsyatīti na cāpare
10860033 tal-lipsuḥ sa yatir bhūtvā tri-daṇḍī dvārakām agāt
10860041 tatra vai vārsitān māsān avātsīt svārtha-sādhakaḥ
10860043 pauraiḥ sabhājito 'bhīkṣṇaṁ rāmeṇājānatā ca saḥ
10860051 ekadā grham ānīya ātithyena nimantrya tam
10860053 śraddhayopahrtaṁ bhaikṣyaṁ balena bubhuje kila
10860061 so 'paśyat tatra mahatīm kanyāṁ vīra-mano-harām
10860063 prīty-utphullekṣaṇas tasyāṁ bhāva-kṣubdham mano dadhe
10860071 sāpi taṁ cakame vikṣya nārīṇāṁ hrdayaṁ-gamam
10860073 hasantī vrīḍitāpaṅgī tan-nyasta-hrdayekṣaṇā
10860081 tāṁ param samānudhyāyann antaraṁ prepsur arjunaḥ
10860083 na lebhe śaṁ bhramac-cittaḥ kāmenāti-baliyasā

10860091 mahatyām deva-yātrāyām ratha-sthām durga-nirgatām
10860093 jahārānumataḥ pitroḥ kṛṣṇasya ca mahā-rathaḥ
10860101 ratha-stho dhanur ādāya śūrāmś cārundhato bhaṭān
10860103 vidrāvya krośatām svānām sva-bhāgam mṛga-rāḍ iva
10860111 tac chrutvā kṣubhito rāmaḥ parvaṇīva mahārṇavaḥ
10860113 gr̥hīta-pādaḥ kṛṣṇena suhr̥dbhiś cānusāntvitaḥ
10860121 prāhiṇot pāribarhāṇi vara-vadhvor mudā balaḥ
10860123 mahā-dhanopaskarebha-rathāsva-nara-yoṣitaḥ
10860130 śrī-śuka uvāca
10860131 kṛṣṇasyāsīd dvija-śreṣṭhaḥ śrutadeva iti śrutaḥ
10860133 kṛṣṇaika-bhaktiā pūrṇārthaḥ śāntaḥ kavir alampataḥ
10860141 sa uvāsa videheṣu mithilāyām gr̥hāśramī
10860143 anīhayāgatāhārya-nirvartita-nija-kriyaḥ
10860151 yātrā-mātram tv ahar ahar daivād upanamaty uta
10860153 nādhikam tāvatā tuṣṭaḥ kriyā cakre yathocitaḥ
10860161 tathā tad-rāṣṭra-pālo 'ṅga bahulāśva iti śrutaḥ
10860163 maithilo niraham-māna ubhāv apy acyuta-priyau
10860171 tayoh prasanno bhagavān dārukeṇāhṛtam ratham
10860173 āruhya sākam munibhir videhān prayayau prabhuḥ
10860181 nārado vāmadevo 'triḥ kṛṣṇo rāmo 'sito 'ruṇiḥ
10860183 aham br̥haspatiḥ kaṇvo maitreyaś cyavanādayaḥ
10860191 tatra tatra tam āyāntam paura jānapadā nṛpa
10860193 upatasthuḥ sārghya-hastā grahaiḥ sūryam ivoditam
10860201 ānarta-dhanva-kuru-jāṅgala-kaṅka-matsya-
10860202 pāñcāla-kunti-madhu-kekaya-kośalārṇah
10860203 anye ca tan-mukha-sarojam udāra-hāsa-
10860204 snigdhekṣaṇam nṛpa papur dṛśibhir nr-nāryaḥ
10860211 tebhyaḥ sva-vīkṣaṇa-vinaṣṭa-tamisra-dṛgbhyaḥ
10860212 kṣemaṁ tri-loka-gurur artha-dṛśam ca yacchan
10860213 śr̥ṇvan dig-anta-dhavalam sva-yaśo 'śubha-ghnam
10860214 gītam surair nṛbhir agāc chanakair videhān
10860221 te 'cyutam prāptam ākarṇya paura jānapadā nṛpa
10860223 abhīyur muditās tasmai gr̥hītārhaṇa-pāṇayaḥ
10860231 dṛṣṭvā ta uttamaḥ-ślokaṁ prīty-utphulānanāśayāḥ
10860233 kair dhṛtāñjalibhir nemuḥ śruta-pūrvāms tathā munīn
10860241 svānugrahāya samprāptam manvānau tam jagad-gurum
10860243 maithilaḥ śrutadevaś ca pādayoh petatuḥ prabhoḥ
10860251 nyamantrayetām dāśārham ātithyena saha dvijaiḥ
10860253 maithilaḥ śrutadevaś ca yugapat samhatāñjali
10860261 bhagavāms tad abhipretya dvayoh priya-cikīrṣayā
10860263 ubhayor āviśad geham ubhābhyām tad-alakṣitaḥ
10860271 śrāntān apy atha tān dūrāj janakaḥ sva-gr̥hāgatān
10860273 ānīteṣv āsanāgryeṣu sukhāsīnān mahā-manah
10860281 pravṛddha-bhaktiā uddharṣa-hṛdayāsrāvilekṣaṇaḥ
10860283 natvā tad-aṅghrīn prakṣālya tad-apo loka-pāvanīḥ
10860291 sa-kuṭumbo vahan mūrdhnā pūjayām cakra īśvarān
10860293 gandha-mālyāambarākalpa-dhūpa-dīpārghya-go-vṛṣaiḥ
10860301 vācā madhurayā prīṇann idam āhāna-tarpitān
10860303 pādāv anka-gatau viṣṇoh saṁsprṣāñ chanakair mudā
10860310 śrī-bahulāśva uvāca
10860311 bhavān hi sarva-bhūtānām ātmā sākṣī sva-dṛg vibho
10860313 atha nas tvat-padāmbhojam smarātām darśanam gataḥ
10860321 sva-vacas tad ṛtam kartum asmad-dṛg-gocaro bhavān
10860323 yad ātthaikānta-bhaktān me nānantaḥ śrīr ajaḥ priyaḥ
10860331 ko nu tvac-caraṇāmbhojam evam-vid visrjet pumān
10860333 niṣkiñcanānām śāntānām munīnām yas tvam ātma-daḥ
10860341 yo 'vatīrya yador vaṁśe nṛṇām saṁsaratām iha
10860343 yaśo vitene tac-chāntyai trai-lokya-vṛjināpaham
10860351 namas tubhyām bhagavate kṛṣṇāyākuṇṭha-medhase
10860353 nārāyaṇāya ṛsaye su-śāntam tapa īyuṣe
10860361 dināni katicid bhūman gr̥hān no nivasa dvijaiḥ
10860363 sametaḥ pāda-rajāsā punihīdam nimeḥ kulam
10860371 ity upāmantrito rājñā bhagavāml loka-bhāvanah
10860373 uvāsa kurvan kalyāṇam mithilā-nara-yoṣitām
10860381 śrutadevo 'cyutam prāptam sva-gr̥hāñ janako yathā

10860383 natvā munīn su-samhr̥ṣṭo dhunvan vāso nanarta ha
10860391 ṛṇa-pīṭha-br̥ṣīṣv etān ānīteṣūpaveśya saḥ
10860393 svāgatenābhinandyānḡhrīn sa-bhāryo 'vaniḡe mudā
10860401 tad-ambhasā mahā-bhāga ātmānam sa-gr̥hānvayam
10860403 snāpayām cakra uddharṣo labdha-sarva-manorathah
10860411 phalārhaṇośīra-śivāmṛtāmbubhir mṛdā surabhyā tulasī-kuśāmbuyaiḡ
10860413 ārādhayām āsa yathopapannayā saparyayā sattva-vivardhanāndhasā
10860421 sa tarkayām āsa kuto mamānv abhūt gr̥hāndha-kupe patitasya saḡgamah
10860423 yaḡ sarva-tīrthāspada-pāda-reṇubhiḡ kṛṣṇena cāsyātma-niketa-bhūsuraiḡ
10860431 sūpaviṣṭān kṛtātithyān śrutadeva upasthitaḡ
10860433 sa-bhārya-svajanāpatya uvācānḡhry-abhimarśanaḡ
10860440 śrutadeva uvāca
10860441 nādya no darśanam prāptaḡ param parama-pūruṣah
10860443 yarhīdam śaktibhiḡ sṛṣṭvā praviṣṭo hy ātma-sattayā
10860451 yathā śayānah puruṣo manasaivātma-māyayā
10860453 sṛṣṭvā lokam param svāpnam anuviśyāvabhāsate
10860461 śṛṇvatām gadatām śasvad arcatām tvābhivandatām
10860463 nṛṇām samvadatām antar hṛdi bhāsy amalātmanām
10860471 hṛdi-stho 'py ati-dūra-sthah karma-vikṣipta-cetasām
10860473 ātma-śaktibhir agrāhyo 'py anty upeta-guṇātmanām
10860481 namo 'stu te 'dhyātma-vidām parātmane
10860482 anātmane svātma-vibhakta-mṛtyave
10860483 sa-kāraṇākāraṇa-liṅgam īyuse
10860484 sva-māyayāsamvṛta-ruddha-drṣṭaye
10860491 sa tvām śādhi sva-bhr̥tyān nah kim deva karavāma he
10860493 etad-anto nṛṇām kleśo yad bhavān akṣi-gocarah
10860500 śrī-śuka uvāca
10860501 tad-uktam ity upākarnya bhagavān praṇatārti-hā
10860503 gr̥hītvā pāṇinā pāṇim prahasams tam uvāca ha
10860510 śrī-bhagavān uvāca
10860511 brahmas te 'nugrahārthāya samprāptān viddhy amūn munīn
10860513 saṇcaranti mayā lokān punantaḡ pāda-reṇubhiḡ
10860521 devāḡ kṣetrāṇi tīrthāni darśana-sparśanārcanaḡ
10860523 śanaiḡ punanti kālena tad apy arhattamekṣayā
10860531 brāhmaṇo janmanā śreyān sarveṣām prāṇinām iha
10860533 tapasā vidyayā tuṣṭyā kim u mat-kalayā yutaḡ
10860541 na brāhmaṇān me dayitam rūpam etac catur-bhujam
10860543 sarva-veda-mayo viprah sarva-deva-mayo hy aham
10860551 duṣprajñā aviditvaivam avajānanty asūyavaḡ
10860553 gurum mām vipram ātmānam arcādāv ijya-drṣṭayah
10860561 carācaram idam viśvam bhāvā ye cāsyā hetavaḡ
10860563 mad-rūpāṇīti cetasy ādhatte vipro mad-īkṣayā
10860571 tasmād brahma-ṛṣim etān brahman mac-chraddhayārcaya
10860573 evam ced arcito 'smy addhā nānyathā bhūri-bhūtibhiḡ
10860580 śrī-śuka uvāca
10860581 sa ittham prabhunādiṣṭah saha-kṛṣṇān dvijottamān
10860583 ārādhyaikātma-bhāvena maithilāś cāpa sad-gatim
10860591 evam sva-bhaktayo rājan bhagavān bhakta-bhaktimān
10860593 uṣitvādiśya san-mārgam punar dvāravatīm agāt
10870010 śrī-parīkṣid uvāca
10870011 brahman brahmaṇy anirdeśye nirguṇe guṇa-vṛttayah
10870013 katham caranti śrutayah sāksāt sad-asataḡ pare
10870020 śrī-śuka uvāca
10870021 buddhīndriya-manah-prāṇān janānām asṛjat prabhuḡ
10870023 mātrārtham ca bhavārtham ca ātmane 'kalpanāya ca
10870031 saiṣā hy upaniṣad brāhmī pūrveśām pūrva-jair dhṛtā
10870033 śraddhayā dhārayed yas tām kṣemam gacched akiṇcanaḡ
10870041 atra te varṇayisyāmi gāthām nārāyaṇānvitām
10870043 nāradasya ca samvādam ṛṣer nārāyaṇasya ca
10870051 ekadā nārado lokān paryaṭan bhagavat-priyah
10870053 sanātanam ṛṣim draṣṭum yayau nārāyaṇāśramam
10870061 yo vai bhārata-varṣe 'smin kṣemāya svastaye nṛṇām
10870063 dharma-jñāna-śamopetam ā-kalpād āsthitas tapah
10870071 tatropaviṣṭam ṛṣibhiḡ kalāpa-grāma-vāsibhiḡ
10870073 parītam praṇato 'pṛcchad idam eva kurūdvaha

10870081 tasmai hy avocad bhagavān ṛṣīṇām śṛṇvatām idam
10870083 yo brahma-vādaḥ pūrveṣām jana-loka-nivāsinām
10870090 śrī-bhagavān uvāca
10870091 svāyambhuva brahma-satram jana-loke 'bhavat purā
10870093 tatra-sthānām mānasānām munīnām ūrdhva-retasām
10870101 śvetadvīpaṁ gataḥ tvayi draṣṭum tad-īśvaram
10870103 brahma-vādaḥ su-samvṛttaḥ śrutayo yatra śerate
10870105 tatra hāyam abhūt praśnas tvam mām yam anupṛcchasi
10870111 tulya-śruta-tapaḥ-śīlās tulya-svīyāri-madhyamāḥ
10870113 api cakruḥ pravacanam ekam śuśrūṣavo 'pare
10870120 śrī-sanandana uvāca
10870121 sva-sṛṣṭam idam āpīya śayānam saha śaktibhiḥ
10870123 tad-ante bodhayām cakrus tal-lingaiḥ śrutayaḥ param
10870131 yathā śayānam samrājam vandinas tat-parākramaiḥ
10870133 pratyūṣe 'bhetya su-ślokair bodhayanty anujīvināḥ
10870140 śrī-śrutaya ūcuḥ
10870141 jaya jaya jahy ajām ajita doṣa-grbhīta-guṇām
10870142 tvam asi yad ātmanā samavaruddha-samasta-bhagaḥ
10870143 aga-jagad-okasām akhila-śakty-avabodhaka te
10870144 kvacid ajayātmanā ca carato 'nucaren nigamaḥ
10870151 brhad upalabdham etad avayanty avaśeṣatayā
10870152 yata udayāstam-ayau vikṛter mṛdi vāvikṛtāt
10870153 ata ṛṣayo dadhus tvayi mano-vacanācaritam
10870154 katham ayathā bhavanti bhuvi datta-padāni nṛṇām
10870161 iti tava sūrayas try-adhipate 'khila-loka-mala-
10870162 kṣapaṇa-kathāmṛtābdhim avagāhya tapāmsi jahuḥ
10870163 kim uta punaḥ sva-dhāma-vidhutaśaya-kāla-guṇāḥ
10870164 parama bhajanti ye padam ajasra-sukhānubhavam
10870171 ḍṛṭaya iva śvasanty asu-bhrto yadi te 'nuvidhā
10870172 mahad-aham-ādayo 'ṇḍam asṛjan yad-anugrahataḥ
10870173 puruṣa-vidho 'nvayo 'tra caramo 'nna-mayādiṣu yaḥ
10870174 sad-asataḥ param tvam atha yad eṣv avaśeṣam ṛtam
10870181 udaram upāsate ya ṛṣi-vartmasu kūrpa-ḍṛṣaḥ
10870182 parisara-paddhatiṁ hṛdayam āruṇayo daharam
10870183 tata udagād ananta tava dhāma śiraḥ paramam
10870184 punar iha yat sametya na patanti kṛtānta-mukhe
10870191 sva-kṛta-vicitra-yoniṣu viśann iva hetutayā
10870192 taratamataś cakāṣy anala-vat sva-kṛtānukṛtiḥ
10870193 atha vitathāsv amūṣv avitathām tava dhāma samam
10870194 viraja-dhiyo 'nuyanty abhivipāṇyava eka-rasam
10870201 sva-kṛta-pureṣv amīṣv abahir-antara-samvaraṇam
10870202 tava puruṣam vadanty akhila-śakti-dhrto 'mśa-kṛtam
10870203 iti nṛ-gatiṁ vivicya kavayo nigamāvapanam
10870204 bhavata upāsate 'nghrim abhavam bhuvi viśvasitāḥ
10870211 duravagamātma-tattva-nigamāya tavātta-tanoś
10870212 carita-mahāmṛtābdhi-parivarta-pariśramaṇāḥ
10870213 na parilaṣanti kecid apavargam apīśvara te
10870214 caraṇa-saroja-haṁsa-kula-saṅga-visṛṣṭa-grhāḥ
10870221 tvad-anupatham kulāyam idam ātma-suhṛt-priya-vac
10870222 carati tathonmukhe tvayi hite priya ātmani ca
10870223 na bata ramanty aho asad-upāsanayātma-hano
10870224 yad-anuśayā bhramanty uru-bhaye ku-śarīra-bhrtaḥ
10870231 nibhrta-marun-mano-'kṣa-ḍṛḍha-yoga-yujo hṛdi yan
10870232 munaya upāsate tad arayo 'pi yayuḥ smaraṇāt
10870233 striya uragendra-bhoga-bhuja-daṇḍa-viṣakta-dhiyo
10870234 vayam api te samāḥ sama-ḍṛśo 'nghri-saroja-sudhāḥ
10870241 ka iha nu veda batāvāra-janma-layo 'gra-saram
10870242 yata udagād ṛṣir yam anu deva-gaṇā ubhaye
10870243 tarhi na san na cāsad ubhayam na ca kāla-javaḥ
10870244 kim api na tatra śāstram avakṛṣya śayīta yadā
10870251 janim asataḥ sato mṛtim utātmani ye ca bhidām
10870252 vipaṇam ṛtam smaranty upadiśanti ta ārupitaiḥ
10870253 tri-guṇa-mayaḥ pumān iti bhidā yad abodha-kṛtā
10870254 tvayi na tataḥ paratra sa bhaved avabodha-rase
10870261 sad iva manas tri-vṛt tvayi vibhāty asad ā-manujāt

10870262 sad abhimr̥santy aśeṣam idam ātmatayātma-vidah
10870263 na hi vikṛtiṃ tyajanti kanakasya tad-ātmatayā
10870264 sva-kṛtam anupraviṣtam idam ātmatayāvasitam
10870271 tava pari ye caranty akhila-sattva-niketatayā
10870272 ta uta padākramanty avigaṇayya śiro nirṛteḥ
10870273 parivayase paśūn iva girā vibudhān api tāms
10870274 tvayi kṛta-sauhr̥dāḥ khalu punanti na ye vimukhāḥ
10870281 tvam akaraṇaḥ sva-rāḍ akhila-kāraka-śakti-dharas
10870282 tava balim udvahanti samadanty ajayānimiṣāḥ
10870283 varṣa-bhujo 'khila-kṣiti-pater iva viśva-sr̥jo
10870284 vidadhati yatra ye tv adhikṛtā bhavataś cakitāḥ
10870291 sthira-cara-jātayaḥ syur ajayottha-nimitta-yujo
10870292 vihara udīkṣayā yadi parasya vimukta tataḥ
10870293 na hi paramasya kaścid aparo na paraś ca bhaved
10870294 viyata ivāpadasya tava śūnya-tulām dadhataḥ
10870301 aparimitā dhruvās tanu-bhr̥to yadi sarva-gatās
10870302 tarhi na śāsyateti niyamo dhava netarathā
10870303 ajani ca yan-mayaṃ tad avimucya niyanṛ bhavet
10870304 samam anujānatām yad amataṃ mata-duṣṭatayā
10870311 na ghatata udbhavaḥ prakṛti-pūruṣayor ajayor
10870312 ubhaya-yujā bhavanty asu-bhr̥to jala-budbuda-vat
10870313 tvayi ta ime tato vividha-nāma-guṇaiḥ parame
10870314 sarita ivārṇave madhuni lilyur aśeṣa-rasāḥ
10870321 nṛṣu tava mayayā bhramam amīśv avagatya bhr̥sām
10870322 tvayi su-dhiyo 'bhave dadhati bhāvam anuprabhavam
10870323 katham anuvartatām bhava-bhayaṃ tava yad bhru-kuṭiḥ
10870324 sr̥jati muhus tri-nemir abhavaḥ-charaṇeṣu bhayam
10870331 vijita-hṛṣīka-vāyubhir adānta-manas tura-gaṃ
10870332 ya iha yatanti yantum ati-lolam upāya-khidāḥ
10870333 vvasana-śātānvitāḥ samavahāya guroś caraṇam
10870334 vaṇija ivāja santy akṛta-karṇa-dharā jaladhau
10870341 svajana-sutātma-dāra-dhana-dhāma-dharāsu-rathais
10870342 tvayi sati kim nṛṇām śrayata ātmani sarva-rase
10870343 iti sad ajānatām mithunato rataye caratām
10870344 sukhayati ko nv iha sva-vihate sva-nirasta-bhage
10870351 bhuvi puru-puṇya-tīrtha-sadanāny ṛṣayo vimadās
10870352 ta uta bhavat-padāmbuja-hṛdo 'gha-bhid-aṅghri-jalāḥ
10870353 dadhati sakṛn manas tvayi ya ātmani nitya-sukhe
10870354 na punar upāsate puruṣa-sāra-harāvasathān
10870361 sata idam utthitam sad iti cen nanu tarka-hataṃ
10870362 vyabharati kva ca kva ca mṛṣā na tathobhaya-yuk
10870363 vyavahṛtaye vikalpa iṣito 'ndha-paramparayā
10870364 bhramayati bhāratī ta uru-vṛttibhir uktha-jadān
10870371 na yad idam agra āsa na bhaviṣyad ato nidhanād
10870372 anu mitam antarā tvayi vibhāti mṛṣaika-rase
10870373 ata upamīyate draviṇa-jāti-vikalpa-pathair
10870374 vitatha-mano-vilāsam ṛtam ity avayanty abudhāḥ
10870381 sa yad ajayā tv ajām anuśayīta guṇāmś ca juṣan
10870382 bhajati sarūpatām tad anu mṛtyum apeta-bhagaḥ
10870383 tvam uta jahāsi tām ahir iva tvacam ātta-bhago
10870384 mahasi mahīyase 'ṣṭa-guṇite 'parimeya-bhagaḥ
10870391 yadi na samuddharanti yatayo hṛdi kāma-jaṭā
10870392 duradhigamo 'satām hṛdi gato 'smṛta-kaṇṭha-maṇiḥ
10870393 asu-tr̥pa-yoginām ubhayato 'py asukham bhagavann
10870394 anapagatāntakād anadhirūḍha-padād bhavataḥ
10870401 tvad avagamī na vetti bhavad-uttha-śubhāśubhayor
10870402 guṇa-viguṇānvayāms tarhi deha-bhr̥tām ca giraḥ
10870403 anu-yugam anv-aham sa-guṇa gīta-paramparayā
10870404 śravaṇa-bhr̥to yatas tvam apavarga-gatir manu-jaiḥ
10870411 dyu-pataya eva te na yayur antam anantatayā
10870412 tvam api yad-antarāṇḍa-nicayā nanu sāvaraṇāḥ
10870413 kha iva rajāmsi vānti vayasā saha yac chrutayas
10870414 tvayi hi phalanty atan-nirasana bhavan-nidhanāḥ
10870420 śrī-bhagavān uvāca
10870421 ity etad brahmaṇaḥ putrā āsrutyātmānuśāsanam

10870423 sanandanam athānarcuḥ siddhā jñātvātmano gatim
10870431 ity aśeṣa-samāmnāya-purāṇopaniṣad-rasaḥ
10870433 samuddhṛtaḥ pūrva-jātair vyoma-yānair mahātmabhiḥ
10870441 tvaṁ caitad brahma-dāyāda śraddhayātmānuśāsanam
10870443 dhārayaṁś cara gāṁ kāmāṁ kāmānāṁ bharjanāṁ nṛṇāṁ
10870450 śrī-śuka uvāca
10870451 evaṁ sa rṣiṇādiṣṭaṁ grhītvā śraddhayātmavān
10870453 pūrṇaḥ śruta-dharo rājann āha vīra-vrato munih
10870460 śrī-nārada uvāca
10870461 namas tasmai bhagavate kṛṣṇāyāmala-kīrtaye
10870463 yo dhatte sarva-bhūtānāṁ abhavāyośatīḥ kalāḥ
10870471 ity ādyam rṣim ānamya tac-chiṣyāṁś ca mahātmanaḥ
10870473 tato 'gād āśramāṁ sākṣāt pitur dvaipāyanasya me
10870481 sabhājito bhagavatā kṛtāsana-parigrahaḥ
10870483 tasmai tad varṇayāṁ āsa nārāyaṇa-mukhāc chrutam
10870491 ity etad varṇitaṁ rājan yan naḥ praśnaḥ kṛtas tvayā
10870493 yathā brahmaṇy anirdeśye nīrguṇe 'pi manaś caret
10870501 yo 'syotprekṣaka ādi-madhyā-nidhane yo 'vyakta-jīveśvaro
10870502 yaḥ sṛṣṭvedam anupraviśya rṣiṇā cakre puraḥ śāsti tāḥ
10870503 yaṁ sampadya jahāty ajāṁ anuśayī suptaḥ kulāyaṁ yathā
10870504 taṁ kaivalya-nirasta-yonim abhayaṁ dhyāyed ajasraṁ harim
10880010 śrī-rājovāca
10880011 devāsura-manuṣyesu ye bhajanty aśivaṁ śivam
10880013 prāyas te dhanino bhojā na tu lakṣmyāḥ patim harim
10880021 etad veditum icchāmaḥ sandeho 'tra mahān hi naḥ
10880023 viruddha-śīlayoḥ prabhvor viruddhā bhajatām gatiḥ
10880030 śrī-śuka uvāca
10880031 śivaḥ śakti-yutaḥ śāśvat tri-liṅgo guṇa-saṁvṛtaḥ
10880033 vaikārikas taijasaś ca tāmasaś cety aham tridhā
10880041 tato vikārā bhavan ṣoḍaśāmīṣu kañcana
10880043 upadhāvan vibhūtīnāṁ sarvāsāṁ aśnute gatim
10880051 harir hi nirguṇaḥ sākṣāt puruṣaḥ prakṛteḥ paraḥ
10880053 sa sarva-dṛg upadraṣṭā taṁ bhajan nirguṇo bhavet
10880061 nivṛtteṣv aśva-medheṣu rājā yuṣmat-pitāmahaḥ
10880063 śṛṇvan bhagavato dharmān aprcchad idam acyutam
10880071 sa āha bhagavāṁś tasmai prītaḥ śuśrūṣave prabhuḥ
10880073 nṛṇāṁ niḥśreyasārthāya yo 'vatīrṇo yadoḥ kule
10880080 śrī-bhagavān uvāca
10880081 yasyāham anugrḥṇāmi hariṣye tad-dhanaṁ śanaiḥ
10880083 tato 'dhanam tyajanty asya svajanā duḥkha-duḥkhitam
10880091 sa yadā vitathodyogo nirviṇṇaḥ syād dhanehayā
10880093 mat-paraiḥ kṛta-maitrasya kariṣye mad-anugraham
10880101 tad brahma paramaṁ sūkṣmaṁ cin-mātraṁ sad anantakam
10880103 vijñāyātmatayā dhīraḥ saṁsārāt parimucyate
10880111 ato mām su-durārādhyam hitvānyān bhajate janaḥ
10880113 tatas ta āśu-toṣebhyo labdha-rājya-śriyoddhataḥ
10880115 mattaḥ pramattā vara-dān vismayanty avajānate
10880120 śrī-śuka uvāca
10880121 śāpa-prasādayor īśā brahma-viṣṇu-śivādayaḥ
10880123 sadyaḥ śāpa-prasādo 'ṅga śivo brahmā na cācyutaḥ
10880131 atra codāharantīmam itihāsam purātanam
10880133 vṛkāsūrāya giriśo varam dattvāpa saṅkaṭam
10880141 vṛko nāmāsuraḥ putraḥ śakuneḥ pathi nāradam
10880143 dṛṣṭvāśu-toṣam papraccha deveṣu triṣu durmatih
10880151 sa āha devaṁ giriśam upādhāvāśu siddhyasi
10880153 yo 'lpābhyām guṇa-doṣābhyām āśu tuṣyati kupyati
10880161 daśāsya-bāṇayos tuṣṭaḥ stuvator vandinor iva
10880163 aiśvaryam atulaṁ dattvā tata āpa su-saṅkaṭam
10880171 ity ādiṣṭas tam asura upādhāvat sva-gātrataḥ
10880173 kedāra ātma-kravyeṇa juhvāno gñi-mukhaṁ haram
10880181 devopalabdhim aprāpya nirvedāt saptame 'hani
10880183 śiro 'vṛscat sudhitinā tat-tīrtha-kinna-mūrdhajaṁ
10880191 tadā mahā-kāruṇiko sa dhūrjaṭir yathā vyaṁ cāgnir ivotthito 'nalāt
10880193 nigrhya dorbhyām bhujayor nyavārayat tat-sparśanād bhūya upaskṛtākṛtiḥ
10880201 tam āha cāṅgālam alaṁ vṛṇīṣva me yathābhikāmaṁ vitarāmi te varam

10880203 prīyeya toyena nṛṇām prapadyatām aho tvayātmā bhṛṣam ardyate vṛthā
10880211 devaṃ sa vavre pāpīyān varam bhūta-bhayāvaham
10880213 yasya yasya karam śīrṣṇi dhāsyē sa mriyatām iti
10880221 tac chrutvā bhagavān rudro durmanā iva bhārata
10880223 om iti prahasams tasmai dade 'her amṛtam yathā
10880231 sa tad-vara-parīkṣārtham śambhor mūrdhni kilāsurah
10880233 sva-hastam dhātum ārebhe so 'bibhyat sva-kṛtāc chivaḥ
10880241 tenopasrṣṭaḥ santrastaḥ parādhāvan sa-vepathuḥ
10880243 yāvad antam divo bhūmeḥ kaṣṭhānām udagād udak
10880251 ajānantaḥ prati-vidhim tūṣṇim āsan sureśvarāḥ
10880253 tato vaikunṭham agamad bhāsvaram tamasah param
10880261 yatra nārāyaṇaḥ sākṣān nyāsinām paramo gatiḥ
10880263 śāntānām nyasta-daṇḍānām yato nāvartate gataḥ
10880271 tam tathā vyananam drṣtvā bhagavān vṛjinārdanaḥ
10880273 dūrāt pratyudiyād bhūtvā baṭuko yoga-māyayā
10880281 mekhalājina-daṇḍākṣais tejasāgnir iva jvalan
10880283 abhivādayām āsa ca tam kuśa-pāṇir vinīta-vat
10880290 śrī-bhagavān uvāca
10880291 śakuneya bhavān vyaktam śrāntaḥ kim dūram āgataḥ
10880293 kṣaṇam viśramyatām puṃsa atmāyam sarva-kāma-dhuk
10880301 yadi naḥ śravaṇāyālam yuṣmad-vyavasitam vibho
10880303 bhānyatām prāyaśah pumbhir dhṛtaiḥ svārthān samīhate
10880310 śrī-śuka uvāca
10880311 evam bhagavatā pṛṣṭo vacasāmṛta-varṣiṇā
10880313 gata-klamo 'bravīt tasmai yathā-pūrvam anuṣṭhitam
10880320 śrī-bhagavān uvāca
10880321 evam cet tarhi tad-vākyam na vayam śraddadhīmahī
10880323 yo dakṣa-śāpāt paiśācyam prāptaḥ preta-piśāca-rāṭ
10880331 yadi vas tatra viśrambho dānavendra jagad-gurau
10880333 tarhy aṅgāsu sva-śīrasi hastam nyasya pratiyatām
10880341 yady asatyam vacaḥ śambhoḥ kathaṅcid dānavarṣabha
10880343 tadainam jahy asad-vācam na yad vaktānṛtam punaḥ
10880351 ittham bhagavataś citrair vacobhiḥ sa su-peśalaiḥ
10880353 bhinna-dhīr vismṛtaḥ śīrṣṇi sva-hastam kumatir nyadhāt
10880361 athāpatad bhinna-śīrāḥ vrajāhata iva kṣaṇāt
10880363 jaya-śabdo namaḥ-śabdaḥ sādhu-śabdo 'bhavad divi
10880371 mumucuḥ puṣpa-varṣāṇi hate pāpe vṛkāsūre
10880373 devarṣi-pitr-gandharvā mocitaḥ saṅkatāc chivaḥ
10880381 muktam giriśam abhyāha bhagavān puruṣottamaḥ
10880383 aho deva mahā-deva pāpo 'yam svena pāpmanā
10880391 hataḥ ko nu mahatsv īśa jantur vai kṛta-kilbiṣaḥ
10880393 kṣemī syāt kim u viśveśe kṛtāgasko jagad-gurau
10880401 ya evam avyākṛta-śakty-udanvataḥ parasya sāksāt paramātmano hareḥ
10880403 giritra-mokṣam kathayec chrṇoti vā vimucyate saṃsṛtibhis tathāribhiḥ
10890010 śrī-śuka uvāca
10890011 sarasvatyās taṭe rājann ṛṣayaḥ satram āsata
10890013 vitarkaḥ samabhūt teṣām triṣv adhīśeṣu ko mahān
10890021 tasya jijñāsayā te vai bhṛguṃ brahma-sutam nṛpa
10890023 taj-jñāptyai preṣayām āsuḥ so 'bhjagād brahmaṇaḥ sabhām
10890031 na tasmai prahvaṇam stotram cakre sattva-parīkṣayā
10890033 tasmai cukrodha bhagavān prajvalan svena tejasā
10890041 sa ātmany utthitam manyum ātmajāyātmanā prabhuḥ
10890043 aśīśamad yathā vahnim sva-yonyā vāriṇātma-bhūḥ
10890051 tataḥ kailāsam agamat sa tam devo maheśvaraḥ
10890053 parirabdhum samārebha utthāya bhrātaram mudā
10890061 naicchat tvam asy utpatha-ga iti devaś cukopa ha
10890063 śūlam udyamya tam hantum ārebhe tigma-locanaḥ
10890071 patitvā pādayor devī sāntvayām āsa tam girā
10890073 atho jagāma vaikunṭham yatra devo janārdanaḥ
10890081 śayānam śriya utsaṅge padā vakṣasy atādayat
10890083 tata utthāya bhagavān saha lakṣmyā satām gatiḥ
10890091 sva-talpād avaruhyātha nanāma śīrasā munim
10890093 āha te svāgatam brahman niṣīdātrāsane kṣaṇam
10890095 ajānatām āgatān vaḥ kṣantum arhatha naḥ prabho
10890101 punīhi saha-lokam mām loka-pālāmś ca mad-gatān

10890103 pādodakena bhavatas tīrthānām tīrtha-kāriṇā
10890111 adyāhaṁ bhagavaṁ lakṣmyā āsam ekānta-bhājanam
10890113 vatsyaty urasi me bhūtir bhavat-pāda-hatāmhasaḥ
10890120 śrī-śuka uvāca
10890121 evaṁ bruvāṇe vaikuṇṭhe bhṛguḥ tan-mandrayā girā
10890123 nirvṛtas tarpitas tūṣṇīm bhakty-utkaṇṭho 'śru-locanaḥ
10890131 punaś ca satram āvrajya munīnām brahma-vādinām
10890133 svānubhūtam aśeṣeṇa rājan bhṛgur avarṇayat
10890141 tan niśamyātha munayo vismitā mukta-saṁśayāḥ
10890143 bhūyāmsaṁ śraddadhur viṣṇuṁ yataḥ śāntir yato 'bhayam
10890151 dharmāḥ sākṣād yato jñānaṁ vairāgyaṁ ca tad-anvitam
10890153 aiśvaryaṁ cāṣṭadhā yasmād yaśaś cātma-malāpaham
10890161 munīnām nyasta-daṇḍānām śāntānām sama-cetasām
10890163 akiñcanānām sādḥūnām yam āhuḥ paramām gatim
10890171 sattvaṁ yasya priyā mūrtir brāhmaṇas tv iṣṭa-devatāḥ
10890173 bhajanty anāśiṣaḥ śāntā yaṁ vā nipuṇa-buddhayaḥ
10890181 tri-vidhākṛtayas tasya rākṣasā asurāḥ surāḥ
10890183 guṇinyā māyayā sṛṣṭāḥ sattvaṁ tat tīrtha-sādhanam
10890190 śrī-śuka uvāca
10890191 itthaṁ sārasvatā viprā nṛṇām saṁśaya-nuttaye
10890193 puruṣasya padāmbhoja-sevayā tad-gatiṁ gatāḥ
10890200 śrī-sūta uvāca
10890201 ity etan muni-tanayāsyā-padma-gandha
10890202 pīyūṣaṁ bhava-bhaya-bhit parasya puṁsaḥ
10890203 su-ślokaṁ śravaṇa-putaiḥ pibaty abhīkṣṇam
10890204 pāntho 'dhva-bhramaṇa-pariśramaṁ jahāti
10890210 śrī-śuka uvāca
10890211 ekadā dvāravatyām tu vipra-patnyāḥ kumārakaḥ
10890213 jāta-mātro bhuvaṁ sprṣtvā mamāra kila bhārata
10890221 vipro gr̥hītvā mṛtakaṁ rāja-dvāry upadhāya saḥ
10890223 idaṁ provāca vilapann āturo dīna-mānasaḥ
10890231 brahma-dviṣaḥ śaṭha-dhiyo lubdhasya viṣayātmanaḥ
10890233 kṣatra-bandhoḥ karma-doṣāt pañcatvaṁ me gato 'rbhakaḥ
10890241 himsā-vihāraṁ nṛpatim duḥśīlam ajitendriyam
10890243 prajā bhajantyaḥ sīdanti daridrā nitya-duḥkhitāḥ
10890251 evaṁ dviṭīyaṁ viprarṣis tṛtīyaṁ tv evam eva ca
10890253 visrjya sa nṛpa-dvāri tām gāthām samagāyata
10890261 tām arjuna upaśrutya karhicit keśavāntike
10890263 parete navame bāle brāhmaṇaṁ samabhāṣata
10890271 kim svid brahmaṁs tvan-nivāse iha nāsti dhanur-dharaḥ
10890273 rājanya-bandhur ete vai brāhmaṇāḥ satram āsate
10890281 dhana-dārātma-jāpṛktā yatra śocanti brāhmaṇāḥ
10890283 te vai rājanya-veṣeṇa naṭā jīvanty asum-bharāḥ
10890291 ahaṁ prajāḥ vām bhagavan rakṣiṣye dīnayoḥ iha
10890293 anistīrṇa-pratijño 'gnim pravekṣye hata-kalmaṣaḥ
10890300 śrī-brāhmaṇa uvāca
10890301 saṅkarṣaṇo vāsudevaḥ pradyumno dhanvinām varaḥ
10890303 aniruddho 'prati-ratho na trātum śaknuvanti yat
10890311 tat katham nu bhavān karma duḥkaram jagad-īśvaraiḥ
10890313 tvaṁ cikīrṣasi bālīśyāt tan na śraddadhmahe vayam
10890320 śrī-arjuna uvāca
10890321 nāhaṁ saṅkarṣaṇo brahman na kṛṣṇaḥ kārṣṇir eva ca
10890323 ahaṁ vā arjuno nāma gāṇḍīvaṁ yasya vai dhanuḥ
10890331 māvamaṁsthā mama brahman vīryaṁ tryambaka-toṣaṇam
10890333 mṛtyuṁ vijitya pradhane āneṣye te prajāḥ prabho
10890341 evaṁ viśrambhito vipraḥ phālgunena parantapa
10890343 jagāma sva-gr̥haṁ prītaḥ pārtha-vīryaṁ niśāmayan
10890351 prasūti-kāla āsanne bhāryāyā dvija-sattamaḥ
10890353 pāhi pāhi prajāṁ mṛtyor ity āhārjunam āturaḥ
10890361 sa upaspr̥śya śucy ambho namaskṛtya maheśvaram
10890363 divyāny astrāṇi saṁsmṛtya sa ज्याṁ gāṇḍīvam ādade
10890371 nyaruṇat sūtikāgāraṁ śarair nānāstra-yojitaiḥ
10890373 tiryag ūrdhvam adhaḥ pārthaś cakāra śara-pañjaram
10890381 tataḥ kumāraḥ sañjāto vipra-patnyā rudan muhuḥ
10890383 sadyo 'darśanam āpede sa-śarīro vihāyasā

10890391 tadāha vipro vijayam vinindan kṛṣṇa-sannidhau
10890393 maudhyaṃ paśyata me yo 'ham śraddadhe klība-katthanam
10890401 na pradyumno nāniruddho na rāmo na ca keśavaḥ
10890403 yasya śekuḥ paritrātum ko 'nyas tad-aviteśvaraḥ
10890411 dhig arjunam mṛṣā-vādam dhig ātma-ślāghino dhanuḥ
10890413 daivopasrṣtam yo maudhyād āninīṣati durmatih
10890421 evam śapati viprarsau vidyām āsthāya phālgunaḥ
10890423 yayau saṃyamanīm āsu yatrāste bhagavān yamaḥ
10890431 viprāpatyam acakṣāṇas tata aindrīm agāt purīm
10890433 āgneyīm nairṛtīm saumyām vāyavyām vāruṇīm atha
10890441 rasātalam nāka-prṣṭham dhiṣṇyāny anyāny udāyudhaḥ
10890443 tato 'labdha-dvija-suto hy anistīrṇa-pratiśrutaḥ
10890445 agniṃ vivikṣuḥ kṛṣṇena pratyuktaḥ pratiśedhātā
10890451 darśaye dvija-sūnūms te māvajñātmānam ātmanā
10890453 ye te naḥ kīrtim vimalām manuṣyāḥ sthāpayiṣyanti
10890461 iti sambhāṣya bhagavān arjunena saheśvaraḥ
10890463 divyam sva-ratham āsthāya pratīcīm diśam āviśat
10890471 sapta dvīpān sa-sindhūmś ca sapta sapta girīm atha
10890473 lokālokaṃ tathātītya viveśa su-mahat tamaḥ
10890481 tatrāśvāḥ śaibya-sugrīva-meghapuṣpa-balāhakāḥ
10890483 tamasi bhraṣṭa-gatayo babhūvur bharatarṣabha
10890491 tān drṣṭvā bhagavān kṛṣṇo mahā-yogeśvareśvaraḥ
10890493 sahasrāditya-saṅkāśam sva-cakram prāhiṇot puraḥ
10890501 tamaḥ su-ghoraṃ gahanam kṛtam mahad
10890502 vidārayad bhūri-tareṇa rociṣā
10890503 mano-javam nirviviśe sudarśanam
10890504 guṇa-cyuto rāma-śaro yathā camūḥ
10890511 dvāreṇa cakrānupathena tat tamaḥ param param jyotir ananta-pāram
10890513 samaśnuvanam prasamīkṣya phālgunaḥ pratāditākṣo pidadhe 'kṣiṇī ubhe
10890521 tataḥ praviṣṭaḥ salilam nabhasvatā balīyasaijad-brhad-ūrmi-bhūṣaṇam
10890523 tatrādbhutam vai bhavanam dyumat-tamam bhrājan-maṇi-stambha-sahasra-śobhitam
10890531 tasmin mahā-bhogam anantam adbhutam
10890532 sahasra-mūrdhanya-phaṇā-maṇi-dyubhiḥ
10890533 vibhrājamānam dvi-guṇekṣaṇolbaṇam
10890534 sitācalābham śiti-kaṇṭha-jihvam
10890541 dadarśa tad-bhoga-sukhāsanam vibhum
10890542 mahānubhāvam puruṣottamottamam
10890543 sāndrāmbudābham su-piśaṅga-vāsasam
10890544 prasanna-vaktram rucirāyatekṣaṇam
10890551 mahā-maṇi-vrāta-kirīṭa-kuṇḍala
10890552 prabhā-parikṣipta-sahasra-kuntalam
10890553 pralamba-cārv-aṣṭa-bhujam sa-kaustubham
10890554 śrīvatsa-lakṣmam vana-mālayāvṛtam
10890561 mahā-maṇi-vrāta-kirīṭa-kuṇḍala
10890562 prabhā-parikṣipta-sahasra-kuntalam
10890563 pralamba-cārv-aṣṭa-bhujam sa-kaustubham
10890564 śrīvatsa-lakṣmam vana-mālayāvṛtam
10890571 vavanda ātmānam anantam acyuto jiṣṇuś ca tad-darśana-jāta-sādhvasaḥ
10890573 tāv āha bhūmā parameṣṭhinām prabhur beddhāñjalī sa-smitam ūrjayā girā
10890581 dvijātmajā me yuvayor didṛkṣuṇā mayopanītā bhuvī dharmā-guptaye
10890583 kalāvātīrṇāv avaner bharāsurān hatveha bhūyas tvarayetam anti me
10890591 pūrṇa-kāmāv api yuvām nara-nārāyaṇāv ṛṣī
10890593 dharmam ācaratām sthityai ṛṣabhau loka-saṅgraham
10890601 ity ādiṣṭau bhagavatā tau kṛṣṇau parame-ṣṭhinā
10890603 om ity ānāmya bhūmānam ādāya dvija-dārakān
10890611 nyavartetaṃ svakam dhāma samprahrṣṭau yathā-gatam
10890613 viprāya dadatuḥ putrān yathā-rūpam yathā-vayaḥ
10890621 niśāmya vaiṣṇavam dhāma pārthaḥ parama-vismitaḥ
10890623 yat kiñcit pauraṣam pumsām mene kṛṣṇānukampitam
10890631 itīdrśāny anekāni vīryāṇīha pradarśayan
10890633 bubhujē viṣayān grāmyān īje cāty-urjitair makhaiḥ
10890641 pravavarṣākhilān kāmān prajāsu brāhmaṇādiṣu
10890643 yathā-kālam yathaivendro bhagavān śraiṣṭhyam āsthitāḥ
10890651 hatvā nṛpān adharmiṣṭhān ghāṭayitvārjunādibhiḥ
10890653 añjasā vartayām āsa dharmam dharmā-sutādibhiḥ

10900010 śrī-śuka uvāca
10900011 sukham sva-puryām nivasan dvārakāyām śriyaḥ patih
10900013 sarva-sampat-samṛddhāyām juṣṭāyām vṛṣṇi-puṅgavaiḥ
10900021 strībhiś cottama-veṣābhir nava-yauvana-kāntibhiḥ
10900023 kandukādibhir harmyeṣu krīḍantībhis taḍid-dyubhiḥ
10900031 nityam saṅkula-mārgāyām mada-cyudbhir mataṅ-gajaiḥ
10900041 sv-alāṅkṛtair bhaṭair aśvai rathaiś ca kanakojjvalaiḥ
10900043 udyānopavanādhyāyām puṣpita-druma-rājiṣu
10900051 nirviśad-bhr̥ṅga-vihagair nāditāyām samantataḥ
10900053 reme ṣoḍaśa-sāhasra-patnīnām eka-vallabhāḥ
10900061 tāvad vicitra-rūpo 'sau tad-geheṣu maharddhiṣu
10900063 protphullotpala-kahlāra-kumudāmbhoja-reṇubhiḥ
10900071 vāsītāmala-toyeṣu kūjad-dvija-kuleṣu ca
10900073 vijahāra vigāhyāmbho hradinīṣu mahodayaḥ
10900075 kuca-kuṅkuma-liptāṅgaḥ parirabdhaś ca yoṣitām
10900081 upagīyamāno gandharvair mṛdaṅga-panāvānakān
10900083 vādayadbhir mudā vīṇām sūta-māgadha-vandibhiḥ
10900091 sicyamāno 'cyutas tābhir hasantībhiḥ sma recakaiḥ
10900093 pratiṣiñcan vicikrīḍe yakṣībhir yakṣa-rāḍ iva
10900101 tāḥ klinna-vastra-vivṛtoru-kuca-pradeśāḥ
10900102 siñcantya uddhṛta-br̥hat-kavara-prasūnāḥ
10900103 kāntam sma recaka-jihīṣayayopaguhya
10900104 jāta-smarotsmaya-lasad-vadanā virejuḥ
10900111 kṛṣṇas tu tat-stana-viṣajjita-kuṅkuma-srak
10900112 krīḍābhiṣaṅga-dhuta-kuntala-vṛnda-bandhaḥ
10900113 siñcan muhur yuvatibhiḥ pratiṣicyamāno
10900114 reme kareṇubhir ivebha-patih parītaḥ
10900121 naṭānām nartakīnām ca gīta-vādyopajīvinām
10900123 krīḍālāṅkāra-vāsāmsi kṛṣṇo 'dāt tasya ca striyaḥ
10900131 kṛṣṇasyaivam viharato gaty-ālāpekṣita-smitaiḥ
10900133 narma-kṣveli-pariṣvaṅgaiḥ strīṇām kila hṛtā dhiyaḥ
10900141 ūcur mukundaika-dhiyo gira unmatta-vaj jaḍam
10900143 cintayantyo 'ravindākṣam tāni me gadataḥ śṛṇu
10900150 mahiṣya ūcuḥ
10900151 kurari vilapasi tvam vīta-nidrā na śeṣe
10900152 svapiti jagati rātryām īśvaro gupta-bodhaḥ
10900153 vayam iva sakhi kaccid gāḍha-nirviddha-cetā
10900154 nalina-nayana-hāsodāra-līlekṣitena
10900161 netre nimīlayasi naktam adṛṣṭa-bandhus
10900162 tvam roravīṣi karuṇam bata cakravāki
10900163 dāsyam gata vayam ivācyuta-pāda-juṣṭām
10900164 kim vā srajam spr̥hayase kavareṇa voḍhum
10900171 bho bhoḥ sadā niṣṭanase udanvann alabdha-nidro 'dhigata-prajāgaraḥ
10900173 kim vā mukundāpahṛtātma-lāñchanāḥ prāptām daśām tvam ca gato duratyayām
10900181 tvam yakṣmaṅā balavatāsi gr̥hīta indo
10900182 kṣīṇas tamo na nija-dīdhitibhiḥ kṣiṇoṣi
10900183 kaccin mukunda-gaditāni yathā vayam tvam
10900184 vismr̥tya bhoḥ sthagita-gīr upalakṣyase naḥ
10900191 kim nv ācaritam asmābhir malayānila te 'priyam
10900193 govindāpāṅga-nirbhinne hṛdīrayasi naḥ smaram
10900201 megha śrīmaṁs tvam asi dayito yādavendrasya nūnam
10900202 śrīvatsāṅkam vayam iva bhavān dhyāyati prema-baddhaḥ
10900203 aty-utkaṅthaḥ śavala-hṛdayo 'smad-vidho bāṣpa-dhārāḥ
10900204 smṛtvā smṛtvā visr̥jasi muhur duḥkha-das tat-prasaṅgaḥ
10900211 priya-rāva-padāni bhāṣase mṛta-sañjīvikayānaya girā
10900213 karavāṇi kim adya te priyam vada me valgita-kaṅṭha kokila
10900221 na calasi na vadasy udāra-buddhe kṣīti-dhara cintayase mahāntam artham
10900223 api bata vasudeva-nandanāṅghriṁ vayam iva kāmāyase stanair vidhartum
10900231 śuṣyad-dhradāḥ karaśītā bata sindhu-patnyaḥ
10900232 sampraty apāsta-kamala-śriya iṣṭa-bhartuḥ
10900233 yadvad vayam madhu-pateḥ praṇayāvalokam
10900234 aprāpya muṣṭa-hṛdayāḥ puru-karśītāḥ sma
10900241 haṁsa svāgatam āsyatām piba payo brūhy aṅga śaureḥ kathām
10900242 dūtām tvām nu vidāma kaccid ajitaḥ svasty āsta uktaṁ purā
10900243 kim vā naś cala-sauhṛdaḥ smarati tam kasmād bhajāmo vayam

10900244 kṣaudrālāpaya kāma-dam śriyam ṛte saivaika-niṣṭhā striyām
10900250 śrī-śuka uvāca
10900251 itīdṛśena bhāvena kṛṣṇe yogeśvareśvare
10900253 kriyamāṇena mādavyo lebhire paramām gatim
10900261 śruta-mātro 'pi yaḥ strīṇām prasahyākarṣate manaḥ
10900263 uru-gāyuru-gīto vā paśyantīnām ca kim punaḥ
10900271 yaḥ samparyacaran preṇṇā pāda-saṁvāhanādibhiḥ
10900273 jagad-gurum bharṭṛ-buddhyā tāsām kim varṇyate tapaḥ
10900281 evaṁ vedoditam dharmam anutiṣṭhan satām gatiḥ
10900283 gṛhaṁ dharmārtha-kāmānām muhuś cādarśayat padam
10900291 āsthitasya param dharmam kṛṣṇasya gṛha-medhinām
10900293 āsan ṣoḍaśa-sāhasraṁ mahiṣyaś ca śatādhikam
10900301 tāsām strī-ratna-bhūtānām aṣṭau yaḥ prāg udāhṛtāḥ
10900303 rukmiṇī-pramukhā rājams tat-putrās cānupūrvaśaḥ
10900311 ekaikasyām daśa daśa kṛṣṇo 'jījanad ātmajān
10900313 yāvatya ātmano bhāryā amogha-gatir īśvaraḥ
10900321 teṣām uddāma-vīryāṇām aṣṭa-daśa mahā-rathāḥ
10900323 āsann udāra-yaśasas teṣām nāmāni me śṛṇu
10900331 pradyumnaś cāniruddhaś ca dīptimān bhānur eva ca
10900333 sāmbho madhur bṛhadbhānuś citrabhānur vṛko 'ruṇaḥ
10900341 puṣkaro vedabāhuś ca śrutadevaḥ sunandanāḥ
10900343 citrabāhur virūpaś ca kavir nyagrodha eva ca
10900351 eteṣām api rājendra tanu-jānām madhu-dviṣaḥ
10900353 pradyumna āsīt prathamāḥ pitṛ-vad rukmiṇī-sutaḥ
10900361 sa rukmiṇo duhitaram upayeme mahā-rathāḥ
10900363 tasyām tato 'niruddho 'bhūt nāgāyata-balānvitāḥ
10900371 sa cāpi rukmiṇaḥ pautrīm dauhitro jagṛhe tataḥ
10900373 vajras tasyābhavad yas tu mauṣalād avaśeṣitaḥ
10900381 pratibāhur abhūt tasmāt subāhus tasya cātmajāḥ
10900383 subāhoḥ śāntaseno 'bhūc chatasenas tu tat-sutaḥ
10900391 na hy etasmin kule jātā adhanā abahu-prajāḥ
10900393 alpāyuṣo 'lpa-vīryāś ca abrahmaṇyāś ca jajñire
10900401 yadu-vaṁśa-prasūtānām puṁsām vikhyāta-karmaṇām
10900403 saṅkhyā na śakyate kartum api varṣāyutair nṛpa
10900411 tisraḥ koṭyaḥ sahasrāṇām aṣṭāśīti-śatāni ca
10900413 āsan yadu-kulācāryāḥ kumārāṇām iti śrutam
10900421 saṅkhyānām yādavānām kaḥ kariṣyati mahātmanām
10900423 yatrāyutānām ayuta-lakṣeṇāste sa āhukaḥ
10900431 devāsuraḥ-hatā daiteyā ye su-dāruṇāḥ
10900433 te coṭpannā manuṣyeṣu prajā drptā babādhire
10900441 tan-nigrahāya hariṇā proktā devā yadoḥ kule
10900443 avatīrṇāḥ kula-śatām teṣām ekādhikam nṛpa
10900451 teṣām pramāṇam bhagavān prabhutvenābhavad dhariḥ
10900453 ye cānuvartinas tasya vavṛdhuḥ sarva-yādavāḥ
10900461 śayyāsanāṭanālāpa-kṛīḍā-snānādi-karmasu
10900463 na viduḥ santam ātmānām vṛṣṇayaḥ kṛṣṇa-cetasāḥ
10900471 tīrtham cakre nṛponam yad ajanī yaduṣu svaḥ-sarīt pāda-śaucam
10900472 vidviṭ-sniḡdhāḥ svarūpaṁ yayur ajita-para śrīr yad-arthe 'nya-yatnaḥ
10900473 yan-nāmāmaṅgala-ghnam śrutam atha gaditam yat-kṛto gotra-dharmaḥ
10900474 kṛṣṇasyaitan na citram kṣīti-bhara-haraṇam kāla-cakrāyudhasya
10900481 jayati jana-nivāso devakī-janma-vādo
10900482 yadu-vara-pariṣat svair dorbhir asyann adharmam
10900483 sthira-cara-vṛjina-ghnaḥ su-smita-śrī-mukhena
10900484 vraja-pura-vanitānām vardhayan kāma-devam
10900491 ittham parasya nija-vartma-rirakṣayātta-
10900492 līlā-tanos tad-anurūpa-vidāmbanāni
10900493 karmāni karma-kaṣaṇāni yadūttamasya
10900494 śrūyād amuṣya padayor anuvṛttim icchan
10900501 martyas tayānusavam edhitayā mukunda
10900502 śrīmat-kathā-śravaṇa-kīrtana-cintayaiti
10900503 tad dhāma dustara-kṛtānta-javāpavargam
10900504 grāmād vanam kṣīti-bhujo 'pi yayur yad-arthāḥ

11010010 śrī-śuka uvāca
11010011 kṛtvā daitya-vadham kṛṣṇaḥ sa-rāmo yadubhir vṛtaḥ
11010013 bhuvo 'vatārayad bhāram javiṣṭham janayan kalim
11010021 ye kopitāḥ su-bahu pāṇḍu-sutāḥ sapatnair
11010022 durdyūta-helana-kaca-grahaṇādibhis tām
11010023 kṛtvā nimittam itaretarataḥ sametām
11010024 hatvā nṛpān niraharat kṣiti-bhāram īśaḥ
11010031 bhū-bhāra-rāja-pṛtanā yadubhir nirasya
11010032 guptaiḥ sva-bāhubhir acintayad aprameyaḥ
11010033 manye 'vaner nanu gato 'py agatām hi bhāram
11010034 yad yādavaḥ kulam aho aviśahyam āste
11010041 naivānyataḥ paribhavo 'sya bhavet kathañcin
11010042 mat-saṁśrayasya vibhavonnahanasya nityam
11010043 antaḥ kalim yadu-kulasya vidhāya veṇu-
11010044 stambasya vahnim iva śāntim upaimi dhāma
11010051 evaṁ vyavasito rājan satya-saṅkalpa īśvaraḥ
11010053 śāpa-vyājena viprāṇāṁ sañjahre sva-kulam vibhuḥ
11010061 sva-mūrtyā loka-lāvanya-nirmuktyā locanaṁ nṛṇām
11010063 gīrbhis tāḥ smaratām cittam padais tām īkṣatām kriyāḥ
11010071 āchidya kīrtim su-ślokām vitatya hy añjasā nu kau
11010073 tamo 'nayā tariṣyantīty agāt svaṁ padam īśvaraḥ
11010080 śrī-rājovāca
11010081 brahmaṇyānām vadānyānām nityam vṛddhopasevinām
11010083 vipra-śāpaḥ katham abhūd vṛṣṇinām kṛṣṇa-cetasām
11010091 yan-nimittaḥ sa vai śāpo yādṛśo dvija-sattama
11010093 katham ekātmanām bheda etat sarvaṁ vadasva me
11010100 śrī-bādarāyaṇir uvāca
11010101 bibhrad vapuḥ sakala-sundara-sanniveśam
11010102 karmācaran bhuvi su-maṅgalam āpta-kāmaḥ
11010103 āsthāya dhāma ramamaṇa udāra-kīrtiḥ
11010104 saṁhartum aicchata kulam sthita-kṛtya-śeṣaḥ
11010111 karmāni puṇya-nivahāni su-maṅgalāni
11010112 gāyaj-jagat-kali-malāpaharāṇi kṛtvā
11010113 kālātmanā nivasatā yadu-deva-gehe
11010114 piṇḍārakaṁ samagaman munayo nisṛṣṭāḥ
11010121 viśvāmitro 'sitaḥ kaṇvo
11010122 durvāsā bhṛgur aṅgirāḥ
11010123 kaśyapo vāmadevo 'trir
11010124 vasiṣṭho nāradādayaḥ
11010131 krīḍantas tām upavrajya kumārā yadu-nandanāḥ
11010133 upasaṅgrhya papracchur avinītā vinīta-vat
11010141 te veṣayitvā strī-veṣaiḥ sāmbarā jambavatī-sutam
11010143 eṣā pṛcchati vo viprā antarvatny asitekṣaṇā
11010151 praṣṭum vilajjati sāksāt prabrūtāmogha-darśanāḥ
11010153 prasosyanti putra-kāmā kim svit sañjanayiṣyati
11010161 evaṁ pralabdha munayas tām ūcuḥ kupitā nṛpa
11010163 janayiṣyati vo mandā muṣalam kula-nāśanam
11010171 tac chrutvā te 'ti-santrastā vimucya sahasodaram
11010173 sāmbya dadṛśus tasmin muṣalam khalv ayasmayam
11010181 kim kṛtam manda-bhāgyair naḥ kim vadiṣyanti no janāḥ
11010183 iti vihvalitā gehān ādāya muṣalam yayuḥ
11010191 tac copanīya sadasi parimlāna-mukha-śriyaḥ
11010193 rājña āvedayām cakruḥ sarva-yādava-sannidhau
11010201 śrutvāmogham vipra-śāpaṁ dṛṣtvā ca muṣalam nṛpa
11010203 vismitā bhaya-santrastā babhūvur dvārakaukaḥ
11010211 tac cūrṇayitvā muṣalam yadu-rājaḥ sa āhukaḥ
11010213 samudra-salile prāsyal loham cāsyāvaśeṣitam
11010221 kaścin matsyo 'grasīl loham cūrṇāni taralais tataḥ
11010223 uhyamānāni velāyām lagnāny āsan kilairakāḥ
11010231 matsyo gṛhīto matsya-ghnair jālenānyaiḥ sahārṇave
11010233 tasyodara-gatam loham sa śalye lubdhako 'karot
11010241 bhagavān jñāta-sarvārtha īśvaro 'pi tad-anyathā
11010243 kartum naicchad vipra-śāpaṁ kāla-rūpy anvamodata
11020010 śrī-śuka uvāca

11020011 govinda-bhuja-guptāyām dvāravatyām kurūdvaha
11020013 avātsīn nārado 'bhīkṣṇam kṛṣṇopāsana-lālasaḥ
11020021 ko nu rājann indriyavān mukunda-caraṇāmbujam
11020023 na bhajet sarvato-mṛtyur upāsyam amarottamaiḥ
11020031 tam ekadā tu devarṣim vasudevo gṛhāgatam
11020033 arcitam sukham āsinam abhivādyedam abravīt
11020040 śrī-vasudeva uvāca
11020041 bhagavan bhavato yātrā svastaye sarva-dehinām
11020043 kṛpaṇānām yathā pīror uttama-śloka-vartmanām
11020051 bhūtānām deva-caritam duḥkhāya ca sukhāya ca
11020053 sukhāyaiva hi sādḥūnām tvādṛśām acyutātmanām
11020061 bhajanti ye yathā devān devā api tathaiva tān
11020063 chāyeva karma-sacivāḥ sādḥavo dīna-vatsalāḥ
11020071 brahmaṁs tathāpi pṛcchāmo dharmān bhāgavatāṁs tava
11020073 yān śrutvā śraddhayā martyo mucyate sarvato bhayāt
11020081 ahaṁ kila purānantam prajārtho bhuvi mukti-dam
11020083 apūjayam na mokṣāya mohito deva-māyayā
11020091 yathā vicitra-vyasanād bhavadbhir viśvato-bhayāt
11020093 mucyema hy añjasaivāddhā tathā naḥ sādhi su-vrata
11020100 śrī-śuka uvāca
11020101 rājann evam kṛta-prāśno vasudevena dhīmatā
11020103 pṛitas tam āha devarṣir hareḥ saṁsmārīto guṇaiḥ
11020110 śrī-nārada uvāca
11020111 samyag etad vyavasitam bhavatā sātvarasabha
11020113 yat pṛcchase bhāgavatān dharmāṁs tvam viśva-bhāvanān
11020121 śruto 'nupaṭhito dhyāta ādṛto vānumoditaḥ
11020123 sadyaḥ punāti sad-dharmo deva-viśva-druho 'pi hi
11020131 tvayā parama-kalyāṇaḥ puṇya-śravaṇa-kīrtanaḥ
11020133 smārīto bhagavān adya devo nārāyaṇo mama
11020141 atrāpy udāharantīmam itihāsam purātanam
11020143 āṣabhāṇām ca saṁvādam videhasya mahātmanah
11020151 priyavrato nāma suto manoḥ svāyambhuvasya yaḥ
11020153 tasyāgnīdhras tato nābhir ṛṣabhas tat-sutaḥ smṛtaḥ
11020161 tam āhur vāsudevāmśam mokṣa-dharma-vivakṣayā
11020163 avatīrṇam suta-śatam tasyāsīd brahma-pāragam
11020171 teṣām vai bharato jyeṣṭho nārāyaṇa-parāyaṇaḥ
11020173 vikhyātam varṣam etad yan-nāmnā bhāratam adbhutam
11020181 sa bhukta-bhogām tyaktvemām nirgatas tapasā harim
11020183 upāsīnas tat-padaḥ lebhe vai janābhis tribhiḥ
11020191 teṣām nava nava-dvīpa-patayo 'sya samantataḥ
11020193 karma-tantra-praṇetāra ekāśītir dvijātayaḥ
11020201 navābhavan mahā-bhāgā munayo hy artha-śaṁsinaḥ
11020203 śramaṇā vāta-rasanā ātma-vidyā-viśāradāḥ
11020211 kavir havir antarīkṣaḥ prabuddhaḥ pippalāyanaḥ
11020213 āvirhotro 'tha drumilāś camasaḥ karabhājanaḥ
11020221 ta ete bhagavad-rūpaṁ viśvam sad-asad-ātmakam
11020223 ātmano 'vyatirekeṇa paśyanto vyacaran mahīm
11020231 avyāhateṣṭa-gatayaḥ sura-siddha-sādhya-
11020232 gandharva-yakṣa-nara-kinnara-nāga-lokān
11020233 muktāś caranti muni-cāraṇa-bhūtanātha-
11020234 vidyādhara-dvija-gavām bhuvanāni kāmam
11020241 ta ekadā nimeḥ satram upajagmur yadṛcchayā
11020243 vitāyamānam ṛṣibhir ajanābhe mahātmanah
11020251 tān dṛṣtvā sūrya-saṅkāśān mahā-bhāgavatān nṛpa
11020253 yajamāno 'gnayo viprāḥ sarva evopatasthire
11020261 videhas tān abhipretya nārāyaṇa-parāyaṇān
11020263 pṛitaḥ sampūjayām cakre āsana-sthān yathārhatāḥ
11020271 tān rocāmānān sva-rucā brahma-putropamān nava
11020273 papraccha parama-pṛitaḥ praśrayāvanato nṛpaḥ
11020280 śrī-videha uvāca
11020281 manye bhagavataḥ sāksāt pārśadān vo madhu-dviṣaḥ
11020283 viṣṇor bhūtāni lokānām pāvanāya caranti hi
11020291 durlabho mānuṣo deho dehinām kṣaṇa-bhaṅguraḥ
11020293 tatrāpi durlabham manye vaikuṇṭha-priya-darśanam
11020301 ata ātyantikam kṣemaṁ pṛcchāmo bhavato 'naghāḥ

11020303 saṁsāre 'smin kṣaṇārdho 'pi sat-saṅgaḥ śevadhīr nṛṇām
11020311 dharmān bhāgavatān brūta yadi naḥ śrutaye kṣamam
11020313 yaīḥ prasannaḥ prapannāya dāsyaty ātmānam apy ajaḥ
11020320 śrī-nārada uvāca
11020321 evaṁ te niminā pṛṣṭā vasudeva mahattamāḥ
11020323 pratipūjyābruvan pṛītyā sa-sadasyartvijān nṛpam
11020330 śrī-kavir uvāca
11020331 manye 'kutaścid-bhayam acyutasya pādāmbujopāsanam atra nityam
11020333 udvigna-buddher asad-ātma-bhāvād viśvātmanā yatra nivartate bhīḥ
11020341 ye vai bhagavatā proktā upāyā hy ātma-labdhave
11020343 añjaḥ pumsām aviduṣām viddhi bhāgavatān hi tān
11020351 yān āsthāya naro rājan na pramādyeta karhicit
11020353 dhāvan nimīlya vā netre na skhalen na pated iha
11020361 kāyena vācā manasendriyair vā buddhyātmanā vānusṛta-svabhāvāt
11020363 karoti yad yat sakalam parasmai nārāyaṇāyeti samarpayet tat
11020371 bhayam dvitīyābhiniveśataḥ syād īśād apetasya viparyayo 'smṛtiḥ
11020373 tan-māyayāto budha ābhajet tam bhaktyaikayeśam guru-devatātmā
11020381 avidyamāno 'py avabhāti hi dvayo dhyātur dhiyā svapna-manorathau yathā
11020383 tat karma-saṅkalpa-vikalpakam mano budho nirundhyād abhayam tataḥ syāt
11020391 śrṇvan su-bhadrāṇi rathāṅga-pāṇer janmāni karmāni ca yāni loke
11020393 gītāni nāmāni tad-arthakāni gāyan vilajjo vicared asaṅgaḥ
11020401 evaṁ-vrataḥ sva-priya-nāma-kīrtiyā jātānurāgo druta-citta uccaiḥ
11020403 hasaty atho roditi rauti gāyaty unmāda-van nṛtyati loka-bāhyaḥ
11020411 kham vāyum agnim salilam mahim ca jyotimṣi sattvāni diśo drumādīn
11020413 sarit-samudrāṁś ca hareḥ śarīram yat kim ca bhūtam praṇamed anyāḥ
11020421 bhaktiḥ pareśānubhavo viraktir anyatra caiṣa trika eka-kālaḥ
11020423 prapadyamānasya yathāśnataḥ syus tuṣṭiḥ puṣṭiḥ kṣud-apāyo 'nu-ghāsam
11020431 ity acyutāṅghrim bhajato 'nuvṛtyā bhaktir viraktir bhagavat-prabodhaḥ
11020433 bhavanti vai bhāgavatasya rājāṁś tataḥ parām śāntim upaiti sākṣāt
11020440 śrī-rājovāca
11020441 atha bhāgavatam brūta yad-dharmo yādṛśo nṛṇām
11020443 yathācarati yad brūte yair liṅgair bhagavat-priyaḥ
11020450 śrī-havir uvāca
11020451 sarva-bhūteṣu yaḥ paśyed bhagavad-bhāvam ātmanāḥ
11020453 bhūtāni bhagavatī ātmany eṣa bhāgavatottamaḥ
11020461 īsvare tad-adhīneṣu bālīṣeṣu dviṣatsu ca
11020463 prema-maitrī-kṛpopekṣā yaḥ karoti sa madhyamaḥ
11020471 arcāyām eva haraye pūjām yaḥ śraddhayehate
11020473 na tad-bhakteṣu cānyeṣu sa bhaktaḥ prākṛtaḥ smṛtaḥ
11020481 gṛhītvāpīndriyair arthān yo na dveṣṭi na hr̥ṣyati
11020483 viṣṇor māyām idam paśyan sa vai bhāgavatottamaḥ
11020491 dehendriya-prāṇa-mano-dhiyām yo janmāpyaya-kṣud-bhaya-tarṣa-kṛcchraiḥ
11020493 saṁsāra-dharmair avimuhyamānaḥ smṛtyā harer bhāgavata-pradhānaḥ
11020501 na kāma-karma-bījānām yasya cetasi sambhavaḥ
11020503 vāsudevaika-nilayaḥ sa vai bhāgavatottamaḥ
11020511 na yasya janma-karmabhyām na varṇāśrama-jātibhiḥ
11020513 sajjate 'sminn aham-bhāvo dehe vai sa hareḥ priyaḥ
11020521 na yasya svaḥ para iti vitteṣv ātmani vā bhidā
11020523 sarva-bhūta-samaḥ śāntaḥ sa vai bhāgavatottamaḥ
11020531 tri-bhuvana-vibhava-hetave 'py akunṭha-
11020532 smṛtir ajitātma-surādibhir vimṛgyāt
11020533 na calati bhagavat-padāravindāl
11020534 lava-nimiśārdham api yaḥ sa vaiṣṇavāgryaḥ
11020541 bhagavata uru-vikramāṅghri-śākhā-nakha-maṇi-candrikayā nirasta-tāpe
11020543 hr̥dī katham upasīdatām punaḥ sa prabhavati candra ivodite 'rka-tāpaḥ
11020551 viśṛjati hr̥dayam na yasya sākṣād dharir avaśābhihito 'py aghaughā-nāśaḥ
11020553 praṇaya-rasanayā dhṛtāṅghri-padmaḥ sa bhavati bhāgavata-pradhāna uktaḥ
11030010 śrī-rājovāca
11030011 parasya viṣṇor īśasya māyinām api mohinīm
11030013 māyām veditum icchāmo bhagavanto bruvantu naḥ
11030021 nānutṛpye juṣan yuṣmad-vaco hari-kathāmṛtam
11030023 saṁsāra-tāpa-nīstapto martyas tat-tāpa-bheṣajam
11030030 śrī-antarīkṣa uvāca
11030031 ebhir bhūtāni bhūtātmā mahā-bhūtair mahā-bhuja
11030033 sasarjocāvacyā ādyaḥ sva-mātrātma-prasiddhaye

11030041 evaṃ sṛṣṭāni bhūtāni praviṣṭaḥ pañca-dhātubhiḥ
11030043 ekadhā daśadhātmānam vibhajan juṣate guṇān
11030051 guṇair guṇān sa bhuñjana ātma-pradyotitaiḥ prabhuḥ
11030053 manyamāna idam sṛṣṭam ātmānam iha sajjate
11030061 karmāṇi karmabhiḥ kurvan sa-nimittāni deha-bhṛt
11030063 tat tat karma-phalaṃ gṛhṇan bhramatīha sukhetaram
11030071 itthaṃ karma-gatīr gacchan bahv-abhadra-vahāḥ pumān
11030073 ābhūta-samplavāt sarga-pralayāv aśnute 'vaśaḥ
11030081 dhātūpaplava āsanne vyaktaṃ dravya-guṇātmakam
11030083 anādi-nidhanaḥ kālo hy avyaktāyāpakarṣati
11030091 śata-varṣā hy anāvṛṣṭir bhaviṣyaty ulbaṇā bhuvi
11030093 tat-kālopacitoṣṇārko lokāms trīn pratapiṣyati
11030101 pātāla-talam ārabhya saṅkarṣaṇa-mukhānalaḥ
11030103 dahann ūrdhva-śikho viṣvag vardhate vāyuneritaḥ
11030111 saṃvartako megha-gaṇo varṣati sma śataṃ samāḥ
11030113 dhārābhir hasti-hastābhir līyate salile virāt
11030121 tato virājam utsṛjy vairājaḥ puruṣo nṛpa
11030123 avyaktaṃ viśate sūkṣmaṃ nirindhana ivānalaḥ
11030131 vāyunā hr̥ta-gandhā bhūḥ salilatvāya kalpate
11030133 salilaṃ tad-dhṛta-rasaṃ jyotiṣṭvāyopakalpate
11030141 hr̥ta-rūpaṃ tu tamasā vāyau jyotiḥ pralīyate
11030143 hr̥ta-sparśo 'vakāśena vāyur nabhasi līyate
11030145 kālātmanā hr̥ta-guṇaṃ nabha ātmani līyate
11030151 indriyāṇi mano buddhiḥ saha vaikārikair nṛpa
11030153 praviśanti hy ahaṅkāraṃ sva-guṇair aham ātmani
11030161 eṣā māyā bhagavataḥ sarga-sthity-anta-kāriṇī
11030163 tri-varṇā varṇitāsmābhiḥ kim bhūyaḥ śrotum icchasi
11030170 śrī-rājovāca
11030171 yathaitāṃ aiśvarīm māyāṃ dustarāṃ akṛtātmabhiḥ
11030173 taranty añjaḥ sthūla-dhiyo maharṣa idam ucyatām
11030180 śrī-prabuddha uvāca
11030181 karmāṇy ārabhamāṇānāṃ duḥkha-hatyai sukhāya ca
11030183 paśyēt pāka-viparyāsaṃ mithunī-cāriṇāṃ nṛṇāṃ
11030191 nityārtidena vittena durlabhenātma-mṛtyunā
11030193 gṛhāpatyāpta-paśubhiḥ kā prītiḥ sādhitaiś calaiḥ
11030201 evaṃ lokam param vidyān naśvaram karma-nirmitam
11030203 sa-tulyātīśaya-dhvaṃsam yathā maṇḍala-vartinām
11030211 tasmād guruṃ prapadyeta jijñāsuḥ śreya uttamam
11030213 śābde pare ca niṣṇātāṃ brahmaṇy upaśamāśrayam
11030221 tatra bhāgavatān dharmān śikṣed gurv-ātma-dāivataḥ
11030223 amāyayānuvṛtṭyā yais tuṣyed ātmātma-do hariḥ
11030231 sarvato manaso 'saṅgam ādau saṅgam ca sādhuṣu
11030233 dayāṃ maitrīm praśrayam ca bhūteṣv addhā yathocitam
11030241 śaucaṃ tapas titikṣāṃ ca maunaṃ svādhyāyam ārjavam
11030243 brahmacaryam ahimsāṃ ca samatvam dvandva-saṃjñayoḥ
11030251 sarvatrātmeśvarānvīkṣāṃ kaivalyam aniketatām
11030253 vivikta-cīra-vasanaṃ santoṣam yena kenacit
11030261 śraddhāṃ bhāgavate śāstre 'nindāṃ anyatra cāpi hi
11030263 mano-vāk-karma-daṇḍam ca satyam śama-damāv api
11030271 śravaṇam kīrtanam dhyānam harer adbhuta-karmaṇaḥ
11030273 janma-karma-guṇānām ca tad-arthe 'khila-ceṣṭitam
11030281 iṣṭam dattam tapo japtam vṛttam yac cātmanaḥ priyam
11030283 dārān sutān gṛhān prāṇān yat parasmai nivedanam
11030291 evaṃ kṛṣṇātma-nātheṣu manuṣyeṣu ca sauhṛdam
11030293 paricaryāṃ cobhayatra mahatsu nṛṣu sādhuṣu
11030301 parasparānukathanam pāvanam bhagavad-yaśaḥ
11030303 mitho ratir mithas tuṣṭir nivṛttir mitha ātmanaḥ
11030311 smarantaḥ smārayantaś ca mitho 'ghaughā-haram harim
11030313 bhaktyā sañjātayā bhaktyā bibhraty utpulkām tanum
11030321 kvacid rudanty acyuta-cintayā kvacid
11030322 dhasanti nandanti vadanty alaukikāḥ
11030323 nṛtyanti gāyanty anuśīlayanty ajam
11030324 bhavanti tūṣṇīm param etya nirvṛtāḥ
11030331 iti bhāgavatān dharmān śikṣan bhaktyā tad-utthayā
11030333 nārāyaṇa-paro māyāṃ añjas tarati dustarāṃ

11030340 śrī-rājovāca
11030341 nārāyaṇābhīdhānasya brahmaṇaḥ paramātmanaḥ
11030343 niṣṭhām arhatha no vaktum yūyam hi brahma-vittamāḥ
11030350 śrī-pippalāyana uvāca
11030351 sthity-udbhava-pralaya-hetur ahetur asya
11030352 yat svapna-jāgara-susuptiṣu sad bahiś ca
11030353 dehendriyāsu-hṛdayāni caranti yena
11030354 sañjīvitāni tad avehi param narendra
11030361 naitan mano viśati vāg uta cakṣur ātmā
11030362 prāṇendriyāni ca yathānalam arciṣaḥ svāḥ
11030363 śabdo 'pi bodhaka-niṣedhatayātma-mūlam
11030364 arthoktam āha yad-ṛte na niṣedha-siddhiḥ
11030371 sattvaṁ rajasa tama iti tri-vṛd ekam ādau
11030372 sūtram mahān aham iti pravadanti jīvam
11030373 jñāna-kriyārtha-phala-rūpatayoru-śakti
11030374 brahmaiva bhāti sad asac ca tayoh param yat
11030381 nātmā jajāna na mariṣyati naidhate 'sau
11030382 na kṣīyate savana-vid vyabhicāriṇām hi
11030383 sarvatra śaśvad anapāy upalabdhi-mātram
11030384 prāṇo yathendriya-balena vikalpitaṁ sat
11030391 aṇḍeṣu peṣiṣu taruṣv aviniściteṣu prāṇo hi jīvam upadhāvati tatra tatra
11030393 sanne yad indriya-gaṇe 'hami ca prasupte kūṭa-stha āśayam ṛte tad-anusmṛtir naḥ
11030401 yarhy abja-nābha-caraṇaiṣaṇayoru-bhaktyā
11030402 ceto-malāni vidhamed guṇa-karma-jāni
11030403 tasmin viśuddha upalabhyata ātma-tattvaṁ
11030404 śākṣād yathāmala-dṛṣoh savitr-prakāśaḥ
11030410 śrī-rājovāca
11030411 karma-yogaṁ vadata naḥ puruṣo yena saṁskṛtaḥ
11030413 vidhūyehāśu karmāni naiṣkarmyaṁ vindate param
11030421 evaṁ praśnam ṛṣiṁ pūrvam aprcchaṁ pitur antike
11030423 nābruvan brahmaṇaḥ putrās tatra kāraṇam ucyatām
11030430 śrī-āvirhotra uvāca
11030431 karmākarma vikarmeti veda-vādo na laukikaḥ
11030433 vedasya ceśvarātmavāt tatra muhyanti sūrayaḥ
11030441 parokṣa-vādo vedo 'yam bālānām anuśāsanam
11030443 karma-mokṣāya karmāni vidhatte hy agadaṁ yathā
11030451 nācared yas tu vedoktaṁ svayam ajño 'jitendriyaḥ
11030453 vikarmaṇā hy adharmeṇa mṛtyor mṛtyum upaiti saḥ
11030461 vedoktam eva kurvāṇo niḥsaṅgo 'rpitam īśvare
11030463 naiṣkarmyaṁ labhate siddhiṁ rocanārthā phala-śrutiḥ
11030471 ya āśu hṛdaya-granthim nirjihīṣuḥ parātmanaḥ
11030473 vidhinopacared devaṁ tantroktena ca keśavam
11030481 labdhvānugraha ācāryāt tena sandarśitāgamaḥ
11030483 mahā-puruṣam abhyarcen mūrtyābhimatayātmanaḥ
11030491 śuciḥ sammukham āsīnaḥ prāṇa-saṁyamanādibhiḥ
11030493 piṇḍaṁ viśodhya sannyāsa-kṛta-rakṣo 'rcayed dharim
11030501 arcādaḥ hṛdaye cāpi yathā-labdhopacārakaiḥ
11030503 dravya-kṣity-ātma-liṅgāni niṣpādyā prokṣya cāsanam
11030511 pādyādīn upakalpyātha sannidhāpya samāhitaḥ
11030513 hṛd-ādibhiḥ kṛta-nyāso mūla-mantreṇa cārcayet
11030521 sāṅgopāṅgām sa-pārśadām tām tām mūrtim sva-mantrataḥ
11030523 pādyārghyācamaṇīyādyaiḥ snāna-vāso-vibhūṣaṇaiḥ
11030531 gandha-mālyākṣata-sragbhir dhūpa-dīpopahārakaiḥ
11030533 sāṅgam sampūjya vidhivat stavaiḥ stutvā named dharim
11030541 ātmānam tan-mayam dhyāyan mūrtim sampūjayed dhareḥ
11030543 śeṣam ādhāya śirasā sva-dhāmny udvāsya sat-kṛtam
11030551 evam agny-arka-toyādāv atithau hṛdaye ca yaḥ
11030553 yajatīśvaram ātmānam acirān mucyate hi saḥ
11040010 śrī-rājovāca
11040011 yāni yānīha karmāni yair yaiḥ svacchanda-janmabhiḥ
11040013 cakre karoti kartā vā haris tāni bruvantu naḥ
11040020 śrī-drumila uvāca
11040021 yo vā anantasya gunān anantān anukramiṣyan sa tu bāla-buddhiḥ
11040023 rajāmsi bhūmer gaṇayet kathañcit kālena naivākhila-śakti-dhāmnaḥ
11040031 bhūtair yadā pañcabhir ātma-sṛṣṭaiḥ

11040032 puram virājam viracayya tasmin
11040033 svāmsena viṣṭaḥ puruṣābhidhānam
11040034 avāpa nārāyaṇa ādi-devaḥ
11040041 yat-kāya eṣa bhuvana-traya-sanniveśo
11040042 yasyendriyais tanu-bhṛtām ubhayendriyāṇi
11040043 jñānam svataḥ śvasanato balam oja ihā
11040044 sattvādibhiḥ sthiti-layodbhava ādi-kartā
11040051 ādāv abhūc chata-dhṛtī rajasāsya sarge
11040052 viṣṇuḥ sthitau kratu-patir dvija-dharma-setuḥ
11040053 rudro 'pyayāya tamasā puruṣaḥ sa ādya
11040054 ity udbhava-sthiti-layāḥ satatam prajāsu
11040061 dharmasya dakṣa-duhitary ajaniṣṭa mūrtyām
11040062 nārāyaṇo nara ṛṣi-pravaraḥ praśantaḥ
11040063 naiṣkarmya-lakṣaṇam uvāca cacāra karma
11040064 yo 'dyāpi cāsta ṛṣi-varya-niṣevitānghriḥ
11040071 indro viśāṅkya mama dhāma jighṛkṣatīti
11040072 kāmam nyayunkta sa-gaṇam sa badary-upākhyam
11040073 gatvāpsaro-gaṇa-vasanta-sumanda-vātaiḥ
11040074 strī-prekṣaṇeṣubhir avidhyad atan-mahi-jñāḥ
11040081 vijñāya śakra-kṛtam akramam ādi-devaḥ
11040082 prāha prahasya gata-vismaya ejamānān
11040083 mā bhair vibho madana māruta deva-vadhvo
11040084 gṛhṇīta no balim aśūnyam imam kurudhvam
11040091 itthaṁ bruvaty abhaya-de nara-deva devāḥ
11040092 sa-vrīḍa-namra-śirasah sa-ghṛṇam tam ūcuḥ
11040093 naitad vibho tvayi pare 'vikṛte vicitram
11040094 svārāma-dhīra-nikarānata-pāda-padme
11040101 tvām sevātām sura-kṛtā bahavo 'ntarāyāḥ
11040102 svauko vिलाङ्ग्या paramam vrajatām padam te
11040103 nānyasya barhiṣi balīn dadataḥ sva-bhāgān
11040104 dhatte padam tvam avitā yadi vighna-mūrdhni
11040111 kṣut-trī-tri-kāla-guṇa-māruta-jaiḥva-śaiṣṇān
11040112 asmān apāra-jaladhīn atitīrya kecit
11040113 krodhasya yānti viphalasya vaśam pade gor
11040114 majjanti duścara-tapaś ca vṛthotsrjanti
11040121 iti pragṛṇatām teṣām striyo 'ty-adbhuta-darśanāḥ
11040123 darśayām āsa śuśrūṣām sv-arcitāḥ kurvatīr vibhuḥ
11040131 te devānucarā drṣṭvā striyaḥ śrīr iva rūpiṇīḥ
11040133 gandhena mumuhus tāsām rūpaudārya-hata-śriyaḥ
11040141 tān āha deva-deveśaḥ praṇatān prahasann iva
11040143 āsām ekatamām vṛndhvām sa-varṇām svarga-bhūṣaṇām
11040151 om ity ādeśam ādāya natvā tam sura-vandinaḥ
11040153 urvaśīm apsaraḥ-śreṣṭhām puraskṛtya divam yayuḥ
11040161 indrāyānamya sadasi śṛṇvatām tri-divaukasām
11040163 ūcur nārāyaṇa-balam śakras tatrāsa vismitaḥ
11040171 haṁsa-svarūpy avadad acyuta ātma-yogaṁ
11040172 dattaḥ kumāra ṛṣabho bhagavān pitā naḥ
11040173 viṣṇuḥ śivāya jagatām kalayāvatiṛṇas
11040174 tenāhṛtā madhu-bhidā śrutayo hayāsye
11040181 gupto 'pyaye manur ilauṣadhayaś ca māsye
11040182 krauḍe hato diti-ja uddharatāmbhasaḥ kṣmām
11040183 kaurme dhṛto 'drir amṛtonmathane sva-prṣṭhe
11040184 grāhāt prapannam ibha-rājam amuñcad ārtam
11040191 samstunvato nipatitān śramaṇān ṛṣīmś ca
11040192 śakram ca vṛtra-vadhatas tamasi praviṣṭam
11040193 deva-striyo 'sura-grhe pihitā anāthā
11040194 jaghne 'surendram abhayāya satām nṛsimhe
11040201 devāsura yudhi ca daitya-patīn surārthe
11040202 hatvāntareṣu bhuvanāny adadhāt kalābhiḥ
11040203 bhūtvātha vāmana imām aharad baleḥ kṣmām
11040204 yācñā-cchalena samadād aditeḥ sutebhyaḥ
11040211 niḥkṣatriyām akṛta gām ca triḥ-sapta-kṛtvo
11040212 rāmas tu haihaya-kulāpyaya-bhārgavāgniḥ
11040213 so 'bdhim babandha daśa-vaktram ahan sa-laṅkam
11040214 sītā-patir jayati loka-mala-ghna-kīrtiḥ

11040221 bhūmer bharāvatarāṇāya yaduṣv ajanmā
11040222 jātaḥ kariṣyati surair api duṣkarāṇi
11040223 vādair vimohayati yajña-kṛto 'tad-arhān
11040224 śūdrān kalau kṣiti-bhujo nyahanīṣyad ante
11040231 evaṁ-vidhāni janmāni karmāni ca jagat-pateḥ
11040233 bhūrīṇi bhūri-yaśaso varṇitāni mahā-bhuja
11050010 śrī-rājovāca
11050011 bhagavantam harim prāyo na bhajanty ātma-vittamāḥ
11050013 teṣām aśānta-kāmānām ka niṣṭhāvijitātmanām
11050020 śrī-camasa uvāca
11050021 mukha-bāhūru-pādebhyaḥ puruṣasyāśramaiḥ saha
11050023 catvāro jajñire varṇā guṇair viprādayaḥ pṛthak
11050031 ya eṣām puruṣam sāksād ātma-prabhavam īśvaram
11050033 na bhajanty avajānanti sthānād bhraṣṭāḥ patanty adhaḥ
11050041 dūre hari-kathāḥ kecid dūre cācyuta-kīrtanāḥ
11050043 striyaḥ śūdrādayaś caiva te 'nukampyā bhavādrśām
11050051 vipro rājanya-vaiśyau vā hareḥ prāptāḥ padāntikam
11050053 śrautena janmanāthāpi muhyanty āmnāya-vādināḥ
11050061 karmany akovidāḥ stabdhā mūrkhāḥ paṇḍita-māninaḥ
11050063 vadanti cātukān mūdhā yayā mādhyā girotsukāḥ
11050071 rajasā ghora-saṅkalpāḥ kāmukā ahi-manyavaḥ
11050073 dāmbhikā māninaḥ pāpā vihasanty acyuta-priyān
11050081 vadanti te 'nyonyam upāsita-striyo gr̥heṣu maithunya-pareṣu cāśiṣaḥ
11050083 yajanty asr̥ṣṭāna-vidhāna-dakṣiṇam vṛṭtyai param ghnanti paśūn atad-vidaḥ
11050091 śriyā vibhūtyābhijanena vidyayā tyāgena rūpeṇa balena karmaṇā
11050093 jāta-smayenāndha-dhiyaḥ saheśvarān sato 'vamanyanti hari-priyān khalāḥ
11050101 sarveṣu śāśvat tanu-bhr̥tsv avasthitam
11050102 yathā kham ātmānam abhīṣtam īśvaram
11050103 vedopagītām ca na śṛṇvate 'budhā
11050104 mano-rathānām pravadanti vārtayā
11050111 loke vyavāyāmiṣa-madya-sevā nityā hi jantor na hi tatra codanā
11050113 vyavasthitis teṣu vivāha-yajña surā-grahair āsu nivṛṭtir iṣṭā
11050121 dhanam ca dharmāika-phalam yato vai
11050122 jñānam sa-vijñānam anuprasānti
11050123 gr̥heṣu yuñjanti kalevarasya
11050124 mṛtyum na paśyanti duranta-vīryam
11050131 yad ghr̥ṇa-bhakṣo vihitaḥ surāyās tathā paśor ālabhanam na himsā
11050133 evam vyavāyaḥ prajayā na ratyā imam viśuddham na viduḥ sva-dharmam
11050141 ye tv anevam-vido 'santaḥ stabdhāḥ sad-abhimāninaḥ
11050143 paśūn druhyanti viśrabdhāḥ pretya khādanti te ca tām
11050151 dviṣantaḥ para-kāyeṣu svātmānam harim īśvaram
11050153 mṛtake sānubandhe 'smin baddha-snehāḥ patanty adhaḥ
11050161 ye kaivalyam asamprāptā ye cātītās ca mūḍhatām
11050163 trai-vargikā hy akṣaṇikā ātmānam ghātayanti te
11050171 eta ātma-hano 'śāntā ajñāne jñāna-māninaḥ
11050173 sīdanty akṛta-kṛtyā vai kāla-dhvasta-manorathāḥ
11050181 hitvātma-māyā-racitā gr̥hāpatya-suhr̥t-striyaḥ
11050183 tamo viśanty anicchanto vāsudeva-parān-mukhāḥ
11050190 śrī rājovāca
11050191 kasmin kāle sa bhagavān kim varṇaḥ kīdr̥śo nṛbhiḥ
11050193 nāmnā vā kena vidhinā pūjyate tad ihocyatām
11050200 śrī-karabhājana uvāca
11050201 kṛtam tretā dvāparam ca kalir ity eṣu keśavaḥ
11050203 nānā-varṇābhidhākāro nānaiva vidhinejyate
11050211 kṛte śuklāś catur-bāhur jaṭilo valkalāmbaraḥ
11050213 kṛṣṇājīnopavītākṣān bibhrad daṇḍa-kamaṇḍalū
11050221 manuṣyās tu tadā śāntā nirvairāḥ suhr̥daḥ samāḥ
11050223 yajanti tapasā devam śamena ca damena ca
11050231 hamsaḥ suparṇo vaikuṇṭho dharmo yogeśvaro 'malah
11050233 īśvaraḥ puruṣo 'vyaktaḥ paramātmēti gīyate
11050241 tretāyām rakta-varṇo 'sau catur-bāhus tri-mekhalah
11050243 hiraṇya-keśas trayy-ātmā sruk-sruvādy-upalakṣaṇaḥ
11050251 tam tadā manujā devam sarva-deva-mayam harim
11050253 yajanti vidyayā trayyā dharmiṣṭhā brahma-vādināḥ
11050261 viṣṇur yajñāḥ pṛṣṇigarbhaḥ sarvadeva urukramaḥ

11050263 vṛṣākapir jayantaś ca urugāya itīryate
11050271 dvāpare bhagavāñ śyāmaḥ pīta-vāsā nijāyudhaḥ
11050273 śrīvatsādibhir ankaś ca lakṣaṇair upalakṣitaḥ
11050281 taṁ tadā puruṣaṁ martyā mahā-rājopalakṣaṇam
11050283 yajanti veda-tantrābhyāṁ param jijnāsavo nrpa
11050291 namas te vāsudevāya namaḥ saṅkarṣaṇāya ca
11050293 pradyumnāyāniruddhāya tubhyaṁ bhagavate namaḥ
11050301 nārāyaṇāya ṛṣaye puruṣāya mahātmāne
11050303 viśveśvarāya viśvāya sarva-bhūtātmane namaḥ
11050311 iti dvāpara urv-īśa stuvanti jagad-īśvaram
11050313 nānā-tantra-vidhānena kalāv api tathā śṛṇu
11050321 kṛṣṇa-varṇaṁ tviṣākrṣṇaṁ sāṅgopāṅgāstra-pārṣadam
11050323 yajñaiḥ saṅkīrtana-prāyair yajanti hi su-medhasaḥ
11050331 dhyeyaṁ sadā paribhava-ghnam abhīṣṭa-dohaṁ
11050332 tīrthāspadam śiva-viriñci-nutaṁ śaraṇyam
11050333 bhrtyārti-haṁ praṇata-pāla bhavābdhī-potaṁ
11050334 vande mahā-puruṣa te caraṇāravindam
11050341 tyaktvā su-dustyaja-surepsita-rājya-lakṣmīm
11050342 dharmiṣṭha ārya-vacasā yad agād araṇyam
11050343 māyā-mṛgaṁ dayitayepsitam anvadhāvad
11050344 vande mahā-puruṣa te caraṇāravindam
11050351 evaṁ yugānurūpābhyāṁ bhagavān yuga-vartibhiḥ
11050353 manujair iyyate rājan śreyasāṁ īśvaro hariḥ
11050361 kalim sabhājayanty āryā guṇa jñāḥ sāra-bhāgināḥ
11050363 yatra saṅkīrtanenaiva sarva-svārtho 'bhilabhyate
11050371 na hy ataḥ paramo lābho dehināṁ bhrāmyatām iha
11050373 yato vindeta paramāṁ śāntim naśyati saṁsṛtiḥ
11050381 kṛtādiṣu prajā rājan kalāv icchanti sambhavam
11050383 kalau khalu bhaviṣyanti nārāyaṇa-parāyaṇāḥ
11050391 kvacit kvacin mahā-rāja draviḍeṣu ca bhūriśaḥ
11050393 tāmraparṇī nadī yatra kṛtamālā payasvinī
11050401 kāverī ca mahā-puṇyā pratīcī ca mahā-nadī
11050403 ye pibanti jalāṁ tāsāṁ manujā manujeśvara
11050405 prāyo bhaktā bhagavati vāsudeve 'malāśayāḥ
11050411 devarṣi-bhūtāpta-nṛṇāṁ pitṛṇāṁ na kiṅkaro nāyam ṛṇī ca rājan
11050413 sarvātmanā yaḥ śaraṇaṁ śaraṇyaṁ gato mukundaṁ parihr̥tya kartam
11050421 sva-pāda-mūlam bhajataḥ priyasya tyaktānya-bhāvasya hariḥ pareśaḥ
11050423 vikarma yac cotpatitaṁ kathañcid dhunoti sarvaṁ hr̥di sanniviṣṭaḥ
11050430 śrī-nārada uvāca
11050431 dharmān bhāgavatān itthaṁ śrutvātha mithileśvaraḥ
11050433 jāyanteyān munīn prītaḥ sopādhyāyo hy apūjayat
11050441 tato 'ntardadhire siddhāḥ sarva-lokasya paśyataḥ
11050443 rājā dharmān upātiṣṭhann avāpa paramāṁ gatim
11050451 tvam apy etān mahā-bhāga dharmān bhāgavatān śrutān
11050453 āsthitaḥ śraddhayā yukto niḥsaṅgo yāsyase param
11050461 yuvayoḥ khalu dampatyor yaśasā pūritaṁ jagat
11050463 putratām agamad yad vām bhagavān īśvaro hariḥ
11050471 darśanāliṅganālāpaiḥ śayanāsana-bhojanaiḥ
11050473 ātmā vām pāvitaḥ kṛṣṇe putra-snehaṁ prakurvatoḥ
11050481 vaireṇa yaṁ nṛpatayaḥ śīśupāla-pauṇḍra-
11050482 śālvādayo gati-vilāsa-vilokanādyaiḥ
11050483 dhyāyanta ākr̥ta-dhiyaḥ śayanāsanāḍau
11050484 tat-sāmyam āpur anurakta-dhiyāṁ punaḥ kim
11050491 māpatya-buddhim akr̥thāḥ kṛṣṇe sarvātmanīśvare
11050493 māyā-manuṣya-bhāvena gūḍhaiśvare pare 'vyaye
11050501 bhū-bhārāsura-rājanya-hantave guptaye satām
11050503 avatīrṇasya nirvṛtyai yaśo loke vitanyate
11050510 śrī-śuka uvāca
11050511 etac chrutvā mahā-bhāgo vasudevo 'ti-vismitaḥ
11050513 devakī ca mahā-bhāgā jahatur moham ātmanaḥ
11050521 itihāsam imaṁ puṇyaṁ dhārayed yaḥ samāhitaḥ
11050523 sa vidhūyeha śamalaṁ brahma-bhūyāya kalpate
11060010 śrī-śuka uvāca
11060011 atha brahmātma-jaiḥ devaiḥ prajeśair āvr̥to 'bhyagāt
11060013 bhavaś ca bhūta-bhavyeśo yayau bhūta-gaṇair vṛtaḥ

11060021 indro marudbhir bhagavān ādityā vasavo 'śvinau
11060023 ṛbhavo 'ṅgirasō rudrā viśve sādhyāś ca devatāḥ
11060031 gandharvāpsarasō nāgāḥ siddha-cāraṇa-guhyakāḥ
11060033 ṛṣayaḥ pitaraś caiva sa-vidyādhara-kinnarāḥ
11060041 dvārakām upasañjagmuḥ sarve kṛṣṇa-didr̥kṣavaḥ
11060043 vapuṣā yena bhagavān nara-loka-manoramah
11060045 yaśo vitene lokeṣu sarva-loka-malāpaham
11060051 tasyām vibhrājamānāyām samṛddhāyām maharddhibhiḥ
11060053 vyacakṣatāvitr̥ptākṣāḥ kṛṣṇam adbhuta-darśanam
11060061 svargodyānopagair mālyaiś chādayanto yudūttamam
11060063 gīrbhiś citra-padārthābhis tuṣṭuvur jagad-īśvaram
11060070 śrī-devā ūcuḥ
11060071 natāḥ sma te nātha padāravindam buddhīndriya-prāṇa-mano-vacobhiḥ
11060073 yac cintyate 'ntar hr̥di bhāva-yuktair mumukṣubhiḥ karma-mayoru-pāśāt
11060081 tvam māyayā tri-guṇayātmani durvibhāvyam
11060082 vyaktam sr̥jasy avasi lumpasi tad-guṇa-sthaḥ
11060083 naitair bhavān ajita karmabhir alyate vai
11060084 yat sve sukhe 'vyavahite 'bhirato 'navadyaḥ
11060091 śuddhir nṛṇām na tu tatheḍya durāśayānām
11060092 vidyā-śrutādhyayana-dāna-tapaḥ-kriyābhiḥ
11060093 sattvātmanām ṛṣabha te yaśasi pravṛddha-
11060094 sac-chraddhayā śravaṇa-sambhṛtayā yathā syāt
11060101 syān nas tavāṅghrir aśubhāśaya-dhūmaketuḥ
11060102 kṣemāya yo munibhir ārdra-hṛdohyamānaḥ
11060103 yaḥ sātvatāiḥ sama-vibhūtaya ātmavadbhir
11060104 vyūhe 'rcitaḥ savanaśaḥ svar-atikramāya
11060111 yas cintyate prayata-pāṇibhir adhvarāgnau
11060112 trayyā nirukta-vidhineśa havir gr̥hītvā
11060113 adhyātma-yoga uta yogibhir ātma-māyām
11060114 jijñāsubhiḥ parama-bhāgavataiḥ parīṣṭaḥ
11060121 paryuṣṭayā tava vibho vana-mālayeyam
11060122 samspārdhinī bhagavatī pratipatnī-vac chrīḥ
11060123 yaḥ su-praṇītam amuyārhaṇam ādadan no
11060124 bhūyāt sadāṅghrir aśubhāśaya-dhūmaketuḥ
11060131 ketus tri-vikrama-yutas tri-patat-patāko
11060132 yas te bhayābhaya-karo 'sura-deva-camvoḥ
11060133 svargāya sādhuṣu khaleṣv itarāya bhūman
11060134 padaḥ punātu bhagavan bhajatām agham naḥ
11060141 nasy ota-gāva iva yasya vaśe bhavanti
11060142 brahmādayas tanu-bhṛto mithur ardyamānāḥ
11060143 kālasya te prakṛti-pūruṣayoḥ parasya
11060144 śam nas tanotu caraṇaḥ puruṣottamasya
11060151 asyāsi hetur udaya-sthiti-samyamānām
11060152 avyakta-jīva-mahatām api kālam āhuḥ
11060153 so 'yam tri-ṇābhir akhilāpacaye pravṛttaḥ
11060154 kālo gabhīra-rama uttama-pūruṣas tvam
11060161 tvattaḥ pumān samadhigamya yayāsyā vīryam
11060162 dhatte mahāntam iva garbham amogha-vīryaḥ
11060163 so 'yam tayānugata ātmana āṇḍa-kośam
11060164 haimam sasarja bahir āvaraṇair upetam
11060171 tat tasthūśaś ca jagataś ca bhavān adhīśo
11060172 yan māyayottha-guṇa-vikriyayopanītān
11060173 arthāñ juṣann api hr̥ṣīka-pate na lipto
11060174 ye 'nye svataḥ parihṛtād api bibhyati sma
11060181 smāyāvaloka-lava-darśita-bhāva-hāri 11060182
bhrū-maṇḍala-prahita-saurata-mantra-śauṇḍaiḥ
11060183 patnyas tu ṣoḍaśa-sahasram anaṅga-bāṇair
11060184 yasyendriyam vimathitum karaṇair na vibhvyāḥ
11060191 vibhvyas tavāmṛta-kathoda-vahās tri-lokyāḥ
11060192 pādāvane-ja-saritaḥ śamalāni hantum
11060193 ānuśravam śrutibhir aṅghri-jam aṅga-saṅgais
11060194 tīrtha-dvayam śuci-śadas ta upaspr̥santi
11060200 śrī-bādarāyaṇir uvāca
11060201 ity abhiṣṭūya vibudhaiḥ seśaḥ śata-dhṛtir harim
11060203 abhyabhāṣata govindam praṇamyāmbaram āśritaḥ

11060210 śrī-brahmovāca
11060211 bhūmer bhārāvatarāya purā vijñāpitaḥ prabho
11060213 tvam asmābhir aśeṣātman tat tathavopapāditam
11060221 dharmāś ca sthāpitaḥ satsu satya-sandheṣu vai tvayā
11060223 kīrtiś ca dikṣu vikṣiptā sarva-loka-malāpahā
11060231 avatīrya yador vaṁśe bibhrad rūpam anuttamam
11060233 karmāṇy uddāma-vṛttāni hitāya jagato 'krthāḥ
11060241 yāni te caritānīśa manuṣyāḥ sādhaveḥ kalau
11060243 śrṅvantāḥ kīrtayantaś ca tariṣyanty añjasā tamaḥ
11060251 yadu-vaṁśe 'vatīrṇasya bhavataḥ puruṣottama
11060253 śarac-chatam vyatīyāya pañca-vimśādhikam prabho
11060261 nādhunā te 'khilādhāra deva-kāryāvaśeṣitam
11060263 kulam ca vipra-śāpena naṣṭa-prāyam abhūd idam
11060271 tataḥ sva-dhāma paramam viśasva yadi manyase
11060273 sa-lokāl loka-pālān naḥ pāhi vaikuṇṭha-kiṅkarān
11060280 śrī-bhagavān uvāca
11060281 avadhāritam etan me yad āttha vibudheśvara
11060283 kṛtam vaḥ kāryam akhilaṁ bhūmer bhāro 'vatāritaḥ
11060291 tad idam yādava-kulam vīrya-śaurya-śriyoddhatam
11060293 lokam jighrkṣad ruddham me velayeva mahārṇavaḥ
11060301 yady asamhr̥tya dr̥ptānām yadūnām vipulam kulam
11060303 gantāsmi anena loko 'yam udvelena vinaṅkṣyati
11060311 idānīm nāśa ārabdhaḥ kulasya dvija-śāpa-jah
11060313 yāsyāmi bhavanam brahmann etad-ante tavānagha
11060320 śrī-śuka uvāca
11060321 ity ukto loka-nāthena svayam-bhūḥ praṇipatya tam
11060323 saha deva-gaṇair devaḥ sva-dhāma samapadyata
11060331 atha tasyām mahotpātān dvāravatyām samutthitān
11060333 vilokya bhagavān āha yadu-vṛddhān samāgatān
11060340 śrī-bhagavān uvāca
11060341 ete vai su-mahotpātā vyuttiṣṭhantīha sarvataḥ
11060343 śāpaś ca naḥ kulasyāsīd brāhmaṇebhyo duratyayaḥ
11060351 na vastavyam ihāsmābhir jijīviṣubhir āryakāḥ
11060353 prabhāsam su-mahat-puṇyam yāsyāmo 'dyaiva mā ciram
11060361 yatra snātvā dakṣa-śāpād gr̥hīto yakṣmaṇodu-rāt
11060363 vimuktaḥ kilbiṣāt sadyo bheje bhūyaḥ kalodayam
11060371 vyaṁ ca tasminn āplutya tarpayitvā pitṛn surān
11060373 bhojayitvoṣijo viprān nānā-guṇavatāndhasā
11060381 teṣu dānāni pātreṣu śraddhayoptvā mahānti vai
11060383 vṛjināni tariṣyāmo dānair naubhir ivārṇavam
11060390 śrī-śuka uvāca
11060391 evam bhagavatādiṣṭā yādavaḥ kuru-nandana
11060393 gantum kṛta-dhiyas tīrtham syandanān samayūyujan
11060401 tan nirīkṣyoddhavo rājan śrutvā bhagavatoditam
11060403 dr̥ṣṭvāriṣṭāni ghorāni nityam kṛṣṇam anuvrataḥ
11060411 vivikta upasaṅgamyā jagatām īśvareśvaram
11060413 praṇamya śirisā pādaḥ prāñjalī tam abhāṣata
11060420 śrī-uddhava uvāca
11060421 deva-deveśa yogeśa puṇya-śravaṇa-kīrtana
11060423 samhr̥tyaitat kulam nūnam lokam santyakṣyate bhavān
11060425 vipra-śāpam samartho 'pi pratyahan na yad īśvaraḥ
11060431 nāham tavāṅghri-kamalam kṣaṇārdham api keśava
11060433 tyaktum samutsahe nātha sva-dhāma naya mām api
11060441 tava vikrīḍitam kṛṣṇa nṛnām parama-maṅgalam
11060443 karṇa-pīyūṣam āsādyā tyajanty anya-spr̥hām janāḥ
11060451 śayyāsanāṭana-sthāna-snāna-krīḍāśanādiṣu
11060453 katham tvām priyam ātmānam vyaṁ bhaktās tyajema hi
11060461 tvayopabhukta-srag-gandha-vāso-'laṅkāra-carcitāḥ
11060463 ucchiṣṭa-bhojino dāsās tava māyām jayema hi
11060471 vāta-vasanā ya rṣayaḥ śramaṇā ūrdhra-manthinaḥ
11060473 brahmākhyam dhāma te yānti śāntāḥ sannyāsīno 'malāḥ
11060481 vyaṁ tv iha mahā-yogin bhramantaḥ karma-vartmasu
11060483 tvad-vārtayā tariṣyāmas tāvakair dustaram tamaḥ
11060491 smarantaḥ kīrtayantas te kṛtāni gaditāni ca
11060493 gaty-utsmitekṣaṇa-kṣveli yan nṛ-loka-vidambanam

11060500 śrī-śuka uvāca
11060501 evaṃ vijñāpito rājan bhagavān devakī-sutaḥ
11060503 ekāntinaṃ priyaṃ bhṛtyam uddhavam samabhāṣata
11070010 śrī-bhagavān uvāca
11070011 yad āttha mām mahā-bhāga tac-cikīrṣitam eva me
11070013 brahmā bhavo loka-pālāḥ svar-vāsaṃ me 'bhikāṅkṣiṇaḥ
11070021 mayā niṣpāditaṃ hy atra deva-kāryam aśeṣataḥ
11070023 yad-artham avatīrṇo 'ham amśena brahmaṇārthitaḥ
11070031 kulam vai śāpa-nirdagdham naṅkṣyaty anyonya-vigrahāt
11070033 samudraḥ saptame hy enām purīm ca plāvayiṣyati
11070041 yarhy evāyaṃ mayā tyakto loko 'yaṃ naṣṭa-maṅgalaḥ
11070043 bhaviṣyaty acirāt sādho kalināpi nirākṛtaḥ
11070051 na vastavyaṃ tvayaiveha mayā tyakte mahī-tale
11070053 jano 'bhadra-rucir bhadra bhaviṣyati kalau yuge
11070061 tvaṃ tu sarvaṃ parityajya snehaṃ sva-jana-bandhuṣu
11070063 mayy āveśya manaḥ saṃnyak sama-dṛg vicarasva gām
11070071 yad idam manasā vācā cakṣurbhyaṃ śravaṇādibhiḥ
11070073 naśvaram ḡrhyamānaṃ ca viddhi māyā-mano-mayam
11070081 puṃso 'yuktasya nānārtho bhramaḥ sa guṇa-doṣa-bhāk
11070083 karmākarma-vikarmeti guṇa-doṣa-dhiyo bhidā
11070091 tasmād yuktendriya-grāmo yukta-citta idam jagat
11070093 ātmanīkṣasva vitatam ātmānaṃ mayy adhīṣvare
11070101 jñāna-vijñāna-samyukta ātma-bhūtaḥ śarīriṇam
11070103 atmānubhava-tuṣṭātmā nāntarāyair vihanyase
11070111 doṣa-buddhyobhayātīto niṣedhān na nivartate
11070113 guṇa-buddhyā ca vihitam na karoti yathārbhakaḥ
11070121 sarva-bhūta-suhṛc chānto jñāna-vijñāna-niścayaḥ
11070123 paśyan mad-ātmakam viśvam na vipadyeta vai punaḥ
11070130 śrī-śuka uvāca
11070131 ity ādiṣṭo bhagavatā mahā-bhāgavato nṛpa
11070133 uddhavaḥ praṇipatyāha tattvaṃ jijñāsur acyutam
11070140 śrī-uddhava uvāca
11070141 yogeśa yoga-vinyāsa yogātman yoga-sambhava
11070143 niḥśreyasāya me proktas tyāgaḥ sannyāsa-lakṣaṇaḥ
11070151 tyāgo 'yaṃ duṣkaro bhūman kāmānām viṣayātmabhiḥ
11070153 sutarām tvayi sarvātmann abhaktair iti me matiḥ
11070161 so 'ham mamāham iti mūḍha-matir vigāḍhas
11070162 tvan-māyayā viracitātmani sānubandhe
11070163 tat tv añjasā nigaditaṃ bhavatā yathāham
11070164 saṃsādhayāmi bhagavann anuśādhi bhṛtyam
11070171 satyasya te sva-dṛśa ātmana ātmano 'nyam
11070172 vaktāram īśa vibudheṣv api nānucakṣe
11070173 sarve vimohita-dhiyas tava māyayeme
11070174 brahmādayas tanu-bhṛto bahir-artha-bhāvāḥ
11070181 tasmād bhavantam anavadyam ananta-pāram
11070182 sarva-jñam īśvaram akuṅṭha-vikuṅṭha-dhiṣṇyam
11070183 nirviṇṇa-dhīr aham u he vṛjinābhitapto
11070184 nārāyaṇam nara-sakhaṃ śaraṇam prapadye
11070190 śrī-bhagavān uvāca
11070191 prāyeṇa manujā loke loka-tattva-vicakṣaṇāḥ
11070193 samuddharanti hy ātmānam ātmanaivāśubhāśayāt
11070201 ātmano gurur ātmaiva puruṣasya viśeṣataḥ
11070203 yat pratyakṣānumānābhyām śreyo 'sāv anuvindate
11070211 puruṣatve ca mām dhīrāḥ sāṅkhya-yoga-viśāradaḥ
11070213 āvistarām prapaśyanti sarva-śakty-upabṛmhitam
11070221 eka-dvi-tri-catus-pādo bahu-pādas tathāpadaḥ
11070223 bahvyaḥ santi puraḥ sṛṣṭās tāsām me pauruṣī priyā
11070231 atra mām mṛgayanty addhā yuktā hetubhir īśvaram
11070233 ḡrhyamāṇair guṇair liṅgair agrāhyam anumānataḥ
11070241 atrāpy udāharantīmam itihāsam purātanam
11070243 avadhūtasya saṃvādam yador amita-tejasaḥ
11070251 avadhūtam dviyam kañcic carantam akuto-bhayam
11070253 kavim nirīkṣya taruṇam yaduḥ papraccha dharma-vit
11070260 śrī-yadur uvāca
11070261 kuto buddhir iyaṃ brahmann akartuḥ su-viśārada

11070263 yām āsādyā bhavāl lokam vidvāms carati bāla-vat
11070271 prāyo dharmārtha-kāmeṣu vivitsāyām ca mānavāḥ
11070273 hetunaiva samīhanta āyuso yaśasaḥ śriyaḥ
11070281 tvaṁ tu kalpaḥ kavir dakṣaḥ su-bhago 'mr̥ta-bhāṣaṇaḥ
11070283 na kartā nehase kiñcij jaḍonmatta-piśāca-vat
11070291 janeṣu dahyamāneṣu kāma-lobha-davāgninā
11070293 na tapyase 'gninā mukto gaṅgāmbhaḥ-stha iva dvipaḥ
11070301 tvaṁ hi naḥ pṛcchatām brahmann ātmany ānanda-kāraṇam
11070303 brūhi sparśa-vihīnasya bhavataḥ kevalātmanaḥ
11070310 śrī-bhagavān uvāca
11070311 yadunaivam mahā-bhāgo brahmaṇyena su-medhasā
11070313 pṛṣṭaḥ sabhājitaḥ prāha praśrayāvanataṁ dvijaḥ
11070320 śrī-brāhmaṇa uvāca
11070321 santi me guravo rājan bahavo buddhy-upaśritāḥ
11070323 yato buddhim upādāya mukto 'tāmīha tām śṛṇu
11070331 pṛthivī vāyur ākāśam āpo 'gnis candramā raviḥ
11070333 kapoto 'jagaraḥ sindhuḥ pataṅgo madhukṛd gajaḥ
11070341 madhu-hā hariṇo mīnaḥ piṅgalā kuraro 'rbhakaḥ
11070343 kumārī śara-kṛt sarpa ūṛṇanābhiḥ supeśakṛt
11070351 ete me guravo rājan catur-vimśatir āśritāḥ
11070353 śikṣā vṛttibhir eteṣām anvaśikṣam ihātmanaḥ
11070361 yato yad anuśikṣāmi yathā vā nāhuṣātmaja
11070363 tat tathā puruṣa-vyāghra nibodha kathayāmi te
11070371 bhūtair ākramyamāṇo 'pi dhīro daiva-vaśānugaiḥ
11070373 tad vidvān na calen mārgād anvaśikṣam kṣiter vratam
11070381 śāśvat parārtha-sarvehaḥ parārthaikānta-sambhavaḥ
11070383 sādhuḥ śikṣeta bhū-bhr̥tto naga-śiṣyaḥ parātmatām
11070391 prāṇa-vṛttyaiva santuṣyen munir naivendriya-priyaiḥ
11070393 jñānam yathā na naśyeta nāvakīryeta vān-manāḥ
11070401 viśayeṣv āviśan yogī nānā-dharmeṣu sarvataḥ
11070403 guṇa-doṣa-vyapetātmā na viśajjeta vāyu-vat
11070411 pārthiveṣv iha deheṣu praviṣṭas tad-guṇāśrayaḥ
11070413 guṇair na yujyate yogī gandhair vāyur ivātma-dṛk
11070421 antarhitaś ca sthira-jaṅgameṣu brahmātma-bhāvena samanvayena
11070423 vyāptyāvyavacchedam asaṅgam ātmano munir nabhastvam vitatasya bhāvayet
11070431 tejo-'b-anna-mayair bhāvair meghādyair vāyuneritaiḥ
11070433 na spr̥syate nabhas tadvat kāla-sr̥ṣṭair guṇaiḥ pumān
11070441 svacchaḥ prakṛtitaḥ snigdho mādhyas tīrtha-bhūr nṛṇām
11070443 muniḥ punāty apām mitram ikṣopasparśa-kīrtanaiḥ
11070451 tejasvī tapasā dīpto durdharṣodara-bhājanaḥ
11070453 sarva-bhakṣyo 'pi yuktātmā nādatte malam agni-vat
11070461 kvacic channaḥ kvacit spaṣṭa upāsyāḥ śreya icchatām
11070463 bhunkte sarvatra dātṛṇām dahan prāg-uttarāsubham
11070471 sva-māyayā sr̥ṣṭam idaṁ sad-asal-lakṣaṇam vibhuḥ
11070473 praviṣṭa iyate tat-tat-svarūpo 'gnir iva idhasi
11070481 visargādyāḥ śmaśānāntā bhāvā dehasya nātmanaḥ
11070483 kalānām iva candrasya kālenāvyakta-vartmanā
11070491 kālena hy ogha-vegena bhūtānām prabhavāpyayau
11070493 nityāv api na dr̥syete ātmano 'gner yathārciṣām
11070501 guṇair guṇān upādatte yathā-kālam vimuñcati
11070503 na teṣu yujyate yogī gobhir gā iva go-patiḥ
11070511 budhyate sve na bhedena vyakti-stha iva tad-gataḥ
11070513 lakṣyate sthūla-matibhir ātmā cāvasthito 'rka-vat
11070521 nāti-snehaḥ prasaṅgo vā kartavyaḥ kvāpi kenacit
11070523 kurvan vindeta santāpam kapota iva dīna-dhīḥ
11070531 kapotaḥ kaścanāraṇye kṛta-nīdo vanaspatau
11070533 kapotyā bhāryayā sārddham uvāsa katicit samāḥ
11070541 kapotau sneha-guṇita-hṛdayau gṛha-dharminau
11070543 dr̥ṣṭim dr̥ṣṭyāṅgam aṅgena buddhim buddhyā babandhatuḥ
11070551 śayyāsanātana-sthāna vārtā-kṛīḍāsanādikam
11070553 mithunī-bhūya viśrabdhau ceratur vana-rājiṣu
11070561 yaṁ yaṁ vāñchati sā rājan tarpayanty anukampitā
11070563 taṁ taṁ samanayat kāmam kṛcchreṇāpy ajitendriyaḥ
11070571 kapotī prathamam garbham gṛhṇantī kāla āgate
11070573 aṇḍāni suṣuve nīde sta-patyuḥ sannidhau satī

11070581 teṣu kāle vyajāyanta racitāvayavā hareḥ
11070583 śaktibhir durvibhāvyaḥ komalāṅga-tanūrahāḥ
11070591 prajāḥ pupuṣatuḥ prītau dāpatī putra-vatsalau
11070593 śṛṅvantau kūjitam tāsām nirvṛtau kala-bhāṣitaiḥ
11070601 tāsām patatraiḥ su-sparśaiḥ kūjitair mugdha-ceṣṭitaiḥ
11070603 pratyudgamair adīnānām pitarau mudam āpatuḥ
11070611 snehānubaddha-hṛdayāv anyonyam viṣṇu-māyayā
11070613 vimohitau dīna-dhiyau śīśūn pupuṣatuḥ prajāḥ
11070621 ekadā jagmatus tāsām annārtham tau kuṭumbinau
11070623 paritaḥ kānane tasminn arthinau ceratūś ciram
11070631 dr̥ṣṭvā tān lubdhakaḥ kaścid yadṛcchāto vane-carah
11070633 jagrhe jālam ātātya carataḥ svālayāntike
11070641 kapotāś ca kapotī ca prajā-poṣe sadotsukau
11070643 gatau poṣaṇam ādāya sva-nīdam upajagmatuḥ
11070651 kapotī svātmajān vīkṣya bālakān jāla-samvṛtān
11070653 tān abhyadhāvat krośantī krośato bhṛṣa-duḥkhitā
11070661 sāsakṛt sneha-guṇitā dīna-cittāja-māyayā
11070663 svayam cābadhyata śicā baddhān paśyanty apasmṛtiḥ
11070671 kapotaḥ svātmajān baddhān ātmano 'py adhikān priyān
11070673 bhāryām cātma-samām dīno vilalāpāti-duḥkhitāḥ
11070681 aho me paśyatāpāyam alpa-puṇyasya durmateḥ
11070683 atr̥ptasyākṛtārthasya gṛhas trai-vargiko hataḥ
11070691 anurūpānukūlā ca yasya me pati-devatā
11070693 sūnye gṛhe mām santyajya putraiḥ svar yāti sādhubhiḥ
11070701 so 'ham sūnye gṛhe dīno mṛta-dāro mṛta-prajāḥ
11070703 jijīviṣe kim artham vā vidhuro duḥkha-jīvitaḥ
11070711 tāms tathaivāvṛtān śigbhir mṛtyu-grastān viceṣṭataḥ
11070713 svayam ca kṛpaṇaḥ śikṣu paśyann apy abudho 'patat
11070721 tam labdhvā lubdhakaḥ krūraḥ kapotam gṛha-medhinam
11070723 kapotakān kapotīm ca siddhārthaḥ prayayau gṛham
11070731 evam kuṭumby aśāntātmā dvandvārāmaḥ patatri-vat
11070733 puṣṇan kuṭumbaḥ kṛpaṇaḥ sānubandho 'vasīdati
11070741 yaḥ prāpya mānuṣam lokam mukti-dvāram apāvṛtam
11070743 gṛheṣu khaga-vat saktas tam ārūḍha-cyutam viduḥ
11080010 śrī-brāhmaṇa uvāca
11080011 sukham aindriyakam rājan svarge naraka eva ca
11080013 dehinām yad yathā duḥkham tasmān neccheta tad-budhaḥ
11080021 grāsam su-mṛṣṭam virasam mahāntam stokam eva vā
11080023 yadṛcchayaivāpatitam grased ājagaro 'kriyaḥ
11080031 śayītāhāni bhūrīni nirāhāro 'nupakramaḥ
11080033 yadi nopanayed grāso mahāhir iva diṣṭa-bhuk
11080041 ojaḥ-saho-bala-yutam bibhrad deham akarmakam
11080043 śayāno vīta-nidraś ca nehetendriyavān api
11080051 muniḥ prasanna-gambhīro durvigāhyo duratyayaḥ
11080053 ananta-pāro hy akṣobhyaḥ stimitoda ivārṇavaḥ
11080061 samṛddha-kāmo hīno vā nārāyaṇa-paro muniḥ
11080063 notsarpeta na śuśyeta saridbhir iva sāgaraḥ
11080071 dr̥ṣṭvā striyam deva-māyām tad-bhāvair ajitendriyaḥ
11080073 pralobhitaḥ pataty andhe tamasy agnau pataṅga-vat
11080081 yośid-dhiraṇyābharaṇāmbarādi-dravyeṣu māyā-raciteṣu mūḍhaḥ
11080083 pralobhitātmā hy upabhoga-buddhyā pataṅga-van naśyati naṣṭa-dr̥ṣṭiḥ
11080091 stokam stokam grased grāsam deho varteta yāvatā
11080093 gṛhān ahimsann ātiṣṭhed vṛttim mādhuakarīm muniḥ
11080101 aṇubhyaś ca mahadbhyaś ca śāstrebyaḥ kuśalo naraḥ
11080103 sarvataḥ saram ādadyāt puṣpebhya iva ṣaṭpadaḥ
11080111 sāyantanaḥ svastanaḥ vā na saṅgrhṇīta bhikṣitam
11080113 paṇi-pātrodarāmatro makṣikeva na saṅgrahī
11080121 sāyantanaḥ svastanaḥ vā na saṅgrhṇīta bhikṣukaḥ
11080123 makṣikā iva saṅgrhṇan saha tena vinaśyati
11080131 padāpi yuvatīm bhikṣur na spr̥sed dāravīm api
11080133 spr̥san karīva badhyeta karīnyā aṅga-saṅgataḥ
11080141 nādhigacchet striyam prājñāḥ karhicin mṛtyum ātmanaḥ
11080143 balādhikaiḥ sa hanyeta gajair anyair gajo yathā
11080151 na deyam nopabhogyam ca lubdhair yad duḥkha-saṅcitam
11080153 bhunkte tad api tac cānyo madhu-hevārthavin madhu

11080161 su-duḥkhopārjitair vittair āśāsānām gr̥hāśiṣaḥ
11080163 madhu-hevāgrato bhunkte yatir vai gr̥ha-medhinām
11080171 grāmya-gītam na śṛṇuyād yatir vana-caraḥ kvacit
11080173 śikṣeta hariṇād baddhān mṛgayor gīta-mohitāt
11080181 nṛtya-vāditra-gītāni juṣan grāmyāṇi yoṣitām
11080183 āsām krīḍanako vaśya ṛṣyaśṛṅgo mṛgī-sutaḥ
11080191 jihvayāti-pramāthinyā jano rasa-vimohitaḥ
11080193 mṛtyum ṛcchaty asad-buddhir mīnas tu baḍiśair yathā
11080201 indriyāṇi jayanty āsu nirāhārā manīṣiṇaḥ
11080203 varjayitvā tu rasanām tan nirannasya vardhate
11080211 tāvaj jitendriyo na syād vijitānyendriyaḥ pumān
11080213 na jayed rasanām yāvaj jitam sarvaṁ jite rase
11080221 piṅgalā nāma veśyāsīd videha-nagare purā
11080223 tasyā me śikṣitam kiñcin nibodha nṛpa-nandana
11080231 sā svairiṇy ekadā kāntam saṅketa upaneṣyati
11080233 abhūt kāle bahir dvāre bibhratī rūpam uttamam
11080241 mārḡa āgacchato vikṣya puruṣān puruṣarṣabha
11080243 tān śulka-dān vittavataḥ kāntān mene 'rtha-kāmukī
11080251 āgatesv apayāteṣu sā saṅketopajīvinī
11080253 apy anyo vittavān ko 'pi mām upaiṣyati bhūri-daḥ
11080261 evaṁ durāśayā dhvasta-nidrā dvāry avalambatī
11080263 nirgacchantī praviśatī niśītham samapadyata
11080271 tasyā vittāśayā śuṣyad-vaktrāyā dīna-cetasāḥ
11080273 nirvedaḥ paramo jajñe cintā-hetuḥ sukhāvahaḥ
11080281 tasyā nirviṇṇa-cittāyā gītam śṛṇu yathā mama
11080283 nirveda āśā-pāśānām puruṣasya yathā hy asiḥ
11080291 na hy aṅgājāta-nirvedo deha-bandham jihāsati
11080293 yathā vijñāna-rahito manujo mamatām nṛpa
11080300 piṅgalovāca
11080301 aho me moha-vitatiṁ paśyatāvijitātmanaḥ
11080303 yā kāntād asataḥ kāmam kāmāye yena bālīśā
11080311 santam samīpe ramaṇam rati-pradam vitta-pradam nityam imam vihāya
11080313 akāma-dam duḥkha-bhayādhi-śoka-moha-pradam tuccham aham bhaje 'jñā
11080321 aho mayātmā paritāpito vṛthā sāṅketya-vṛtṭyāti-vigarhya-vārtayā
11080323 strainān narād yārtha-trṣo 'nuśocyāt krītena vittam ratim ātmanecchatī
11080331 yad asthibhir nirmita-vaṁśa-vaṁśya-
11080332 sthūṇam tvacā roma-nakhaiḥ pinaddham
11080333 kṣaran-nava-dvāram agāram etad
11080334 viṇ-mūtra-pūrṇam mad upaiti kānyā
11080341 videhānām pure hy asminn aham ekaiva mūḍha-dhīḥ
11080343 yānyam icchanty asaty asmād ātma-dāt kāmam acyutāt
11080351 suhṛt preṣṭhatamo nātha ātmā cāyam śarīriṇām
11080353 tam vikrīyātmanaivāham rame 'nena yathā ramā
11080361 kiyat priyam te vyabhajan kāmā ye kāmā-dā narāḥ
11080363 ādy-antavanto bhāryāyā devā vā kāla-vidrutāḥ
11080371 nūnam me bhagavān prīto viṣṇuḥ kenāpi karmaṇā
11080373 nirvedo 'yam durāśayā yan me jātaḥ sukhāvahaḥ
11080381 maivam syur manda-bhāgyāyāḥ kleśā nirveda-hetavaḥ
11080383 yenānubandham nirhṛtya puruṣaḥ śamam ṛcchati
11080391 tenopakṛtam ādāya śirasā grāmya-saṅgatāḥ
11080393 tyaktvā durāśāḥ śaraṇam vrajāmi tam adhīśvaram
11080401 santuṣṭā śraddadhaty etad yathā-lābhena jīvatī
11080403 viharāmy amunaivāham ātmanā ramaṇena vai
11080411 saṁsāra-kūpe patitam viṣayair muṣitekṣaṇam
11080413 grastam kālāhinātmanām ko 'nyas trātum adhīśvaraḥ
11080421 ātmaiva hy ātmano goptā nirvidyeta yadākhilāt
11080423 apramatta idam paśyed grastam kālāhinā jagat
11080430 śrī-brāhmaṇa uvāca
11080431 evaṁ vyavasita-matir durāśām kānta-tarṣa-jām
11080433 chittvopaśamam āsthāya śayyām upaviveśa sā
11080441 āśā hi paramam duḥkham nairāśyam paramam sukham
11080443 yathā sañchidya kāntāśām sukham suṣvāpa piṅgalā
11090010 śrī-brāhmaṇa uvāca
11090011 parigraho hi duḥkhāya yad yat priyatamam nṛṇām
11090013 anantam sukham āpnoti tad vidvān yas tv akiñcanaḥ

11090021 sāmīṣaṁ kuraram jaghnur balino 'nye nirāmiṣāḥ
11090023 tadāmiṣaṁ parityajya sa sukhaṁ samavindata
11090031 na me mānāpamānau sto na cintā geḥa-putriṇām
11090033 ātma-kṛīḍa ātma-ratir vicarāmīha bāla-vat
11090041 dvāv eva cintayā muktau paramānanda āplutau
11090043 yo vimugdho jaḍo bālo yo guṇebhyaḥ param gataḥ
11090051 kvacit kumārī tv ātmānam vṛṇānān ḡḥam āgatān
11090053 svayam tān arhayām āsa kvāpi yāteṣu bandhuṣu
11090061 teṣām abhyavahārārtham śālīn rahasi pārthiva
11090063 avaghnantyāḥ prakoṣṭha-sthās cakruḥ śāṅkhāḥ svanam mahat
11090071 sā taj jugupsitaṁ matvā mahatī vṛīḍitā tataḥ
11090073 babhañjaikaikaśaḥ śāṅkhān dvau dvau pānyor aśeṣayat
11090081 ubhayor apy abhūd ghoṣo hy avaghnantyāḥ sva-śāṅkhayoḥ
11090083 tatrāpy ekaṁ nirabhidad ekasmān nābhavad dhvaniḥ
11090091 anvaśikṣam imam tasyā upadeśam arindama
11090093 lokān anucarann etān loka-tattva-vivitsayā
11090101 vāse bahūnām kalaho bhaved vārtā dvayor api
11090103 eka eva vaset tasmāt kumāryā iva kaṅkaṇaḥ
11090111 mana ekatra saṁyujyāj jita-śvāso jitāsanāḥ
11090113 vairāgyābhyāsa-yogena dhriyamāṇam atandritaḥ
11090121 yasmin mano labdha-padam yad etac chanaiḥ śanair muñcati karma-reṇūn
11090123 sattvena vṛddhena rajas tamaś ca vidhūya nirvāṇam upaity anindhanam
11090131 tadaivam ātmany avaruddha-citto na veda kiñcid bahir antaram vā
11090133 yatheṣu-kāro nrpatim vrajantam iṣau gatātmā na dadarśa pārśve
11090141 eka-cāry aniketāḥ syād apramatto guhāśayaḥ
11090143 alakṣyamāṇa ācārair munir eko 'lpa-bhāṣaṇaḥ
11090151 ḡḥārambho hi duḥkhāya viphalāś cādhruvātmanaḥ
11090153 sarpāḥ para-kṛtām veśma praviśya sukham edhate
11090161 eko nārāyaṇo devaḥ pūrva-sṛṣṭam sva-māyayā
11090163 saṁhr̥tya kāla-kalayā kalpānta idam īśvaraḥ
11090165 eka evādvitīyo 'bhūd ātmādhāro 'khilāśrayaḥ
11090171 kālenātmānubhāvena sāmyam nītāsu śaktiṣu
11090173 sattvādiṣv ādi-puruṣaḥ pradhāna-puruṣeśvaraḥ
11090181 parāvarāṇām parama āste kaivalya-saṁjñitaḥ
11090183 kevalānubhāvānanda-sandoho nirupādhikaḥ
11090191 kevalātmānubhāvena sva-māyām tri-guṇātmikām
11090193 saṅkṣobhayan sṛjaty ādau tayā sūtram arindama
11090201 tām āhus tri-guṇa-vyaktim sṛjantim viśvato-mukham
11090203 yasmin protam idam viśvam yena saṁsarate pumān
11090211 yathorṇanābhir hr̥dayād ūrṇām santatya vaktrataḥ
11090213 tayā vihr̥tya bhūyas tām grasaty evam maheśvaraḥ
11090221 yatra yatra mano dehī dhārayet sakalam dhiyā
11090223 snehād dveṣād bhayād vāpi yāti tat-tat-svarūpatām
11090231 kīṭaḥ peśaskṛtām dhyāyan kuḍyām tena praveśitaḥ
11090233 yāti tat-sātmatām rājan pūrva-rūpam asantyaajan
11090241 evam gurubhya etebhya eṣā me śikṣitā matiḥ
11090243 svātmopāśikṣitām buddhim śṛṇu me vadataḥ prabho
11090251 deho gurur mama virakti-viveka-hetur
11090252 bibhrat sma sattva-nidhanaṁ satatarty-udarkam
11090253 tattvāny anena vimṛśāmi yathā tathāpi
11090254 pārakyam ity avasito vicarāmy asaṅgaḥ
11090261 jāyātmajārtha-paśu-bhr̥tya-ḡḥāpta-vargān
11090262 puṣṇāti yat-priya-cikīrṣayā vitanvan
11090263 svānte sa-kṛcchram avaruddha-dhanaḥ sa dehaḥ
11090264 sṛṣṭvāsya bījam avasīdati vṛkṣa-dharmaḥ
11090271 jihvaikato 'mum apakarṣati karhi tarṣā
11090272 śīsno 'nyatas tvag udaram śravaṇam kutaścit
11090273 ghr̥ṇo 'nyataś capala-dr̥k kva ca karma-śaktir
11090274 bahvyaḥ sapatnya iva geḥa-patim lunanti
11090281 sṛṣṭvā purāṇi vividhāny ajayātma-śaktyā
11090282 vṛkṣān sarīrpa-paśūn khaga-dandaśūkān
11090283 tais tair atuṣṭa-hr̥dayaḥ puruṣam vidhāya
11090284 brahmāvaloka-dhiṣaṇam mudam āpa devaḥ
11090291 labdhvā su-durlabham idam bahu-sambhavānte
11090292 mānuṣyam artha-dam anityam apīha dhīraḥ

11090293 tūrṇam yateta na pated anu-mṛtyu yāvan
11090294 niḥśreyasāya viṣayaḥ khalu sarvataḥ syāt
11090301 evaṁ sañjata-vairāgyo vijñānāloka ātmani
11090303 vicarāmi mahīm etām mukta-saṅgo 'nahaṅkṛtaḥ
11090311 na hy ekasmād guror jñānam su-sthiram syāt su-puṣkalam
11090313 brahmaitad advitīyam vai gīyate bahudharsibhiḥ
11090320 śrī-bhagavān uvāca
11090321 ity uktvā sa yaduṁ vipras tam āmantrya gabhīra-dhīḥ
11090323 vanditaḥ sv-arcito rājñā yayau prīto yathāgatam
11090331 avadhūta-vacaḥ śrutvā pūrveṣāṁ naḥ sa pūrva-jaḥ
11090333 sarva-saṅga-vinirmuktaḥ sama-citto babhūva ha
11100010 śrī-bhagavān uvāca
11100011 mayoditeṣv avahitaḥ sva-dharmeṣu mad-āśrayaḥ
11100013 varṇāśrama-kulācāram akāmātmā samācaret
11100021 anvīkṣeta viśuddhātmā dehinām viṣayātmanām
11100023 guṇeṣu tattva-dhyānena sarvārambha-viparyayam
11100031 suptasya viṣayāloko dhyāyato vā manorathaḥ
11100033 nānātmakatvād viphalas tathā bhedātma-dhīr guṇaiḥ
11100041 nivṛttaṁ karma seveta pravṛttaṁ mat-paras tyajet
11100043 jijñāsāyām sampravṛtto nādrīyet karma-codanām
11100051 yamān abhīkṣṇam seveta niyamān mat-paraḥ kvacit
11100053 mad-abhijñam gurum śāntam upāsīta mad-ātmakam
11100061 amāny amatsaro dakṣo nirmamo dṛḍha-sauhṛdaḥ
11100063 asatvaro 'rtha-jijñāsur anasūyur amogha-vāk
11100071 jāyāpatya-grha-kṣetra-svajana-draviṇādiṣu
11100073 udāsīnaḥ samam paśyan sarveṣv artham ivātmanaḥ
11100081 vilakṣaṇaḥ sthūla-sūkṣmād dehād ātmekṣitā sva-dṛk
11100083 yathāgnir dāruṇo dāhyād dāhako 'nyaḥ prakāśakaḥ
11100091 nirodhotpatty-aṇu-brhan-nānātvam tat-kṛtān guṇān
11100093 antaḥ praviṣṭa ādhatta evaṁ deha-guṇān paraḥ
11100101 yo 'sau guṇair viracito deho 'yam puruṣasya hi
11100103 saṁsāras tan-nibandho 'yam puṁso vidyā cchid ātmanaḥ
11100111 tasmāj jijñāsayātmānam ātma-stham kevalam param
11100113 saṅgamyā nirased etad vastu-buddhim yathā-kramam
11100121 ācāryo 'raṇir ādyaḥ syād ante-vāsy uttarāraṇiḥ
11100123 tat-sandhānam pravacanam vidyā-sandhiḥ sukhāvahaḥ
11100131 vaiśaradī sāti-viśuddha-buddhir dhunoti māyām guṇa-samprasūtām
11100133 guṇāṁś ca sandahya yad-ātmam etat svayam ca śāmyaty asamid yathāgniḥ
11100141 athaiṣam karma-kartṛṇām bhoktṛṇām sukha-duḥkhayoḥ
11100143 nānātvam atha nityatvam loka-kālāgamātmanām
11100151 manyase sarva-bhāvānām saṁsthā hy autpattikī yathā
11100153 tat-tad-ākṛti-bhedena jāyate bhidyate ca dhīḥ
11100161 evam apy aṅga sarveṣāṁ dehinām deha-yogataḥ
11100163 kālāvayavataḥ santi bhāvā janmādayo 'sakṛt
11100171 tatrāpi karmaṇām kartur asvātantryam ca laksyate
11100173 bhoktuś ca duḥkha-sukhayoḥ ko nv artho vivaśam bhajet
11100181 na dehinām sukham kiñcid vidyate viduṣām api
11100183 tathā ca duḥkham mūḍhānām vṛthāhaṅkaraṇam param
11100191 yadi prāptim vighātam ca jānanti sukha-duḥkhayoḥ
11100193 te 'py addhā na vidur yogam mṛtyur na prabhaved yathā
11100201 ko 'nv arthaḥ sukhayaty enam kāmo vā mṛtyur antike
11100203 āghātam nīyamānasya vadhyasyeva na tuṣṭi-daḥ
11100211 śrutam ca dṛṣṭa-vad duṣṭam spardhāsūyātyaya-vyayaiḥ
11100213 bahv-antarāya-kāmatvāt kṛṣi-vac cāpi niṣphalam
11100221 antarāyair avihito yadi dharmāḥ sv-anuṣṭhitaḥ
11100223 tenāpi nirjītam sthānam yathā gacchati tac chr̥ṇu
11100231 iṣṭveha devatā yajñaiḥ svar-lokam yāti yajñikāḥ
11100233 bhuñjīta deva-vat tatra bhogān divyān nijārjitān
11100241 sva-puṇyopacite śubhre vimāna upagīyate
11100243 gandharvair viharan madhye devīnām hṛdya-veṣa-dhṛk
11100251 strībhiḥ kāmaga-yānena kiñkinī-jāla-mālinā
11100253 krīḍan na vedātma-pātam surākrīḍeṣu nirvṛtaḥ
11100261 tāvat sa modate svarge yāvat puṇyam samāpyate
11100263 kṣīṇa-punyaḥ pataty arvāg anicchan kāla-cālitaḥ
11100271 yady adharma-rataḥ saṅgād asatām vājītendriyaḥ

11100273 kāmātmā kṛpaṇo lubdhah straiṇo bhūta-vihimsakah
11100281 paśūn avidhinālabhya preta-bhūta-gaṇān yajan
11100283 narakān avaśo jantur gatvā yāty ulbaṇam tamaḥ
11100291 karmāṇi duḥkhodarkāṇi kurvan dehena taiḥ punaḥ
11100293 deham ābhajate tatra kim sukham martya-dharmaṇaḥ
11100301 lokānām loka-pālānām mad bhayaṁ kalpa-jīvinām
11100303 brahmaṇo 'pi bhayaṁ matto dvi-parārdha-parāyuṣaḥ
11100311 guṇaḥ srjanti karmāṇi guṇo 'nusrjate guṇān
11100313 jīvas tu guṇa-samyukto bhunkte karma-phalāny asau
11100321 yāvat syād guṇa-vaiśamyam tāvan nānātvam ātmanaḥ
11100323 nānātvam ātmano yāvat pāratantryam tadaiva hi
11100331 yāvad asyāsvatantratvam tāvad īśvarato bhayaṁ
11100333 ya etat samupāsīramś te muhyanti śucārpitaḥ
11100341 kāla ātmāgamo lokaḥ svabhāvo dharma eva ca
11100343 iti mām bahudhā prāhur guṇa-vyatikare sati
11100350 śrī-uddhava uvāca
11100351 guṇeṣu vartamāno 'pi deha-jeṣv anapāvṛtaḥ
11100353 guṇair na badhyate dehī badhyate vā katham vibho
11100361 katham varteta viharet kair vā jñāyeta lakṣaṇaiḥ
11100363 kim bhuñjīta visrjjet chayītāsīta yāti vā
11100371 etad acyuta me brūhi praśnam praśna-vidām vara
11100373 nitya-baddho nitya-mukta eka eveti me bhramaḥ
1110010 śrī-bhagavān uvāca
1110011 baddho mukta iti vyākhyā guṇato me na vastutaḥ
1110013 guṇasya māyā-mūlatvān na me mokṣo na bandhanam
1110021 śoka-mohau sukham duḥkham dehāpattīś ca māyayā
1110023 svapno yathātmanaḥ khyātiḥ sāmsṛtir na tu vāstavī
1110031 vidyāvidye mama tanū viddhy uddhava śarīriṇām
1110033 mokṣa-bandha-karī ādye māyayā me vinirmite
1110041 ekasyaiva mamāmśasya jīvasyaiva mahā-mate
1110043 bandho 'syāvidyayānādir vidyayā ca tathetarāḥ
1110051 atha baddhasya muktasya vailakṣaṇyam vadāmi te
1110053 viruddha-dharmaṇos tāta sthitayor eka-dharmaṇi
1110061 suparṇāv etau sadṛśau sakhāyau yadṛcchayaitau kṛta-nīḍau ca vṛkṣe
1110063 ekas tayoh khādati pippalānam anyo niranno 'pi balena bhūyān
1110071 ātmānam anyam ca sa veda vidvān apippalādo na tu pippalādaḥ
1110073 yo 'vidyayā yuk sa tu nitya-baddho vidyā-mayo yaḥ sa tu nitya-muktaḥ
1110081 deha-stho 'pi na deha-stho vidvān svapnād yathoththitaḥ
1110083 adeha-stho 'pi deha-sthaḥ kumatiḥ svapna-dṛg yathā
1110091 indriyair indriyārtheṣu guṇair api guṇeṣu ca
1110093 gr̥hyamāṇeṣv aham kuryān na vidvān yas tv avikriyaḥ
1110101 daivādhiṇe śarīre 'smin guṇa-bhāvyena karmaṇā
1110103 vartamāno 'budhas tatra kartāsmīti nibadhyate
1110111 evam viraktaḥ śayana āsanātana-majjane
1110113 darśana-sparśana-ghrāṇa-bhojana-śravaṇādiṣu
1110115 na tathā badhyate vidvān tatra tatrādayan guṇān
1110121 prakṛti-stho 'py asaṁsakto yathā kham savitānilaḥ
1110123 vaiśāradyekṣayāsaṅga-śitayā chinna-saṁśayaḥ
1110125 pratibuddha iva svapnān nānātvād vinivartate
1110141 yasya syur vīta-saṅkalpāḥ prāṇendriya-rnano-dhiyām
1110143 vṛttayaḥ sa vinirmukto deha-stho 'pi hi tad-guṇaiḥ
1110151 yasyātmā hiṁsyate hiṁsrair yena kiñcid yadṛcchayā
1110153 arcyate vā kvacit tatra na vyatikriyate budhaḥ
1110161 na stuvīta na nindeta kurvataḥ sādhu asādhu vā
1110163 vadato guṇa-doṣābhyām varjitaḥ sama-dṛṇ muniḥ
1110171 na kuryān na vadet kiñcin na dhyāyet sādhu asādhu vā
1110173 ātmārāmo 'nayā vṛtṭyā vicarej jaḍa-van muniḥ
1110181 śabda-brahmaṇi niṣṇāto na niṣṇāyāt pare yadi
1110183 śramas tasya śrama-phalo hy adhenum iva rakṣataḥ
1110191 gām dugdha-dohām asatīm ca bhāryām deham parādhīnam asat-prajām ca
1110193 vittam tv atīrthī-kṛtam aṅga vācam hīnām mayā rakṣati duḥkha-duḥkhī
1110201 yasyām na me pāvanam aṅga karma sthity-udbhava-prāṇa-nirodham asya
1110203 līlavatārepsita-janma vā syād vandhyām giram tām bibhryān na dhīraḥ
1110211 evam jijñāsayāpohya nānātva-bhramam ātmani
1110213 upārameta virajam mano mayy arpya sarva-ge

11110221 yady anīso dhārayitum mano brahmaṇi niścalam
11110223 mayi sarvāṇi karmāṇi nirapekṣaḥ samācara
11110231 śraddhālur mat-kathāḥ śṛṇvan su-bhadrā loka-pāvanīḥ
11110233 gāyann anusmaran karma janma cābhinayan muhuḥ
11110241 mad-arthe dharma-kāmāsthān ācaran mad-apāśrayaḥ
11110243 labhate niścalām bhaktim mayy uddhava sanātane
11110251 sat-saṅga-labdhyā bhaktyā mayi mām sa upāsītā
11110253 sa vai me darśitam sadbhir añjasā vindate padam
11110260 śrī-uddhava uvāca
11110261 sādhus tavottama-śloka mataḥ kīdr̥g-vidhaḥ prabho
11110263 bhaktis tvayy upayujyeta kīdr̥śī sadbhir ādr̥tā
11110271 etan me puruṣādhyakṣa lokādhyakṣa jagat-prabho
11110273 praṇatāyānuraktāya prapannāya ca kathyatām
11110281 tvaṁ brahma paramam vyoma puruṣaḥ prakṛteḥ paraḥ
11110283 avatīrno 'si bhagavan svecchopāta-pr̥thag-vapuḥ
11110290 śrī-bhagavān uvāca
11110291 kṛpālur akr̥ta-drohas titikṣuḥ sarva-dehinām
11110293 satya-sāro 'navadyātmā samaḥ sarvopakāraḥ
11110301 kāmair ahata-dhīr dānto mṛduḥ śucir akiñcanaḥ
11110303 anīho mita-bhuk śāntaḥ sthīro mac-charaṇo munīḥ
11110311 apramatto gabhīrātmā dhṛtimāñ jita-ṣaḍ-guṇaḥ
11110313 amānī māna-daḥ kalyo maitraḥ kāruṇikaḥ kaviḥ
11110321 ājñāyaivam guṇān doṣān mayādiṣṭān api svakān
11110323 dharmān santyajya yaḥ sarvān mām bhajeta sa tu sattamaḥ
11110331 jñātvājñātvātha ye vai mām yāvān yaś cāsmi yādṛśaḥ
11110333 bhajanty ananya-bhāvena te me bhaktatamā matāḥ
11110341 mal-liṅga-mad-bhakta-jana-darśana-sparśanārcanam
11110343 paricaryā stutiḥ prahva-guṇa-karmānukīrtanam
11110351 mat-kathā-śravaṇe śraddhā mad-anudhyānam uddhava
11110353 sarva-lābhopaharaṇam dāsyenātma-nivedanam
11110361 maj-janma-karma-kathanam mama parvānumodanam
11110363 gīta-tāṇḍava-vāditra-goṣṭhībhir mad-gr̥hotsavaḥ
11110371 yātrā bali-vidhānam ca sarva-vārṣika-parvasu
11110373 vaidikī tāntrikī dīkṣā madīya-vrata-dhāraṇam
11110381 mamārcā-sthāpane śraddhā svataḥ saṁhatya codyamaḥ
11110383 udyānopavanākr̥ḍa-pura-mandira-karmaṇi
11110391 sammārjanopalepābhyām seka-maṇḍala-vartanaiḥ
11110393 gr̥ha-śuśrūṣaṇam mahyam dāsa-vad yad amāyayā
11110401 amānitvam adambhitvam kṛtasyāparikīrtanam
11110403 api dīpāvalokam me nopayujyān niveditam
11110411 yad yad iṣṭatamam loke yac cāti-priyam ātmanaḥ
11110413 tat tan nivedayen mahyam tad ānantyāya kalpate
11110421 sūryo 'gnir brāhmaṇā gāvo vaiṣṇavaḥ kham maruj jalam
11110423 bhūr ātmā sarva-bhūtāni bhadra pūjā-padāni me
11110431 sūrye tu vidyayā trayyā haviṣāgnau yajeta mām
11110433 ātithyena tu viprāgrye goṣv aṅga yavasādinā
11110441 vaiṣṇave bandhu-sat-kṛtyā hr̥dī khe dhyāna-niṣṭhayā
11110443 vāyau mukhya-dhiyā toyē dravyais toya-puraḥsaraiḥ
11110451 sthaṇḍile mantra-hṛdayair bhogair ātmānam ātmani
11110453 kṣetra-jñam sarva-bhūteṣu samatvena yajeta mām
11110461 dhiṣṇyeṣv ity eṣu mad-rūpam śaṅkha-cakra-gadāmbujaiḥ
11110463 yuktaṁ catur-bhujam śāntam dhyāyann arcet samāhitaḥ
11110471 iṣṭā-pūrtena mām evam yo yajeta samāhitaḥ
11110473 labhate mayi sad-bhaktim mat-smṛtiḥ sādhu-sevayā
11110481 prāyeṇa bhakti-yogena sat-saṅgena vinoddhava
11110483 nopāyo vidyate samyak prāyaṇam hi satām aham
11110491 athaitat paramam guhyam śṛṇvato yadu-nandana
11110493 su-gopyam api vakṣyāmi tvaṁ me bhṛtyaḥ suhṛt sakhā
1120010 śrī-bhagavān uvāca
1120011 na rodhayati mām yogo na sāṅkhyam dharma eva ca
1120013 na svādhyāyas tapas tyāgo neṣṭā-pūrtam na dakṣiṇā
1120021 vratāni yajñāś chandāmsi tīrthāni niyamā yamāḥ
1120023 yathāvarundhe sat-saṅgaḥ sarva-saṅgāpaho hi mām
1120031 sat-saṅgena hi daiteyā yātudhānā mṛgāḥ khagāḥ
1120033 gandharvāpsaraso nāgāḥ siddhāś cāraṇa-guhyakāḥ

11120041 vidyādharaṁ maṇuṣyeṣu vaiśyāḥ sūdrāḥ striyo 'ntya-jāḥ
11120043 rajas-tamaḥ-prakṛtayas tasmiṁs tasmin yuge yuge
11120051 bahavo mat-padaṁ prāptās tvāṣṭra-kāyādhavādayaḥ
11120053 vṛṣaparvā balir bāṇo mayāś cātha vibhīṣaṇaḥ
11120061 sugrīvo hanumān ṛkṣo gajo ḡrdhro vaṇikpathaḥ
11120063 vyādhaḥ kubjā vraje gopyo yajña-patnyas tathāpare
11120071 te nādhīta-śruti-gaṇā nopāsita-mahattamāḥ
11120073 avratātapta-tapasah mat-saṅgān mām upāgatāḥ
11120081 kevalena hi bhāvena gopyo gāvo nagā mṛgāḥ
11120083 ye 'nye mūḍha-dhiyo nāgāḥ siddhā mām īyur añjasā
11120091 yaṁ na yogena sāṅkhyena dāna-vrata-tapo-'dhvaraiḥ
11120093 vyākhyā-svādhyāya-sannyāsaiḥ prāpnuyād yatnavān api
11120101 rāmeṇa sārḍham mathurām praṇīte śvāphalkinā mayy anurakta-cittāḥ
11120103 vigādha-bhāvena na me viyoga-tīvrādhayo 'nyam dadṛśuḥ sukhāya
11120111 tās tāḥ kṣapāḥ preṣṭhatamena nītā mayaiva vṛndāvana-gocareṇa
11120113 kṣaṇārdha-vat tāḥ punar aṅga tāsām hīnā mayā kalpa-samā babhūvuḥ
11120121 tā nāvidan mayy anuṣaṅga-baddha-dhiyaḥ svam ātmānam adas tathedam
11120123 yathā samādhau munayo 'bdhi-toye nadyaḥ praviṣṭā iva nāma-rūpe
11120131 mat-kāmā ramaṇam jāram asvarūpa-vido 'balāḥ
11120133 brahma mām paramam prāpuḥ saṅgāc chata-sahasraśaḥ
11120141 tasmāt tvam uddhavotsrjya codanām praticodanām
11120143 pravṛttim ca nivṛttim ca śrotavyam śrutam eva ca
11120151 mām ekam eva śaraṇam ātmānam sarva-dehinām
11120153 yāhi sarvātma-bhāvena mayā syā hy akuto-bhayaḥ
11120160 śrī-uddhava uvāca
11120161 saṁśayaḥ śṛṇvato vācam tava yogeśvareśvara
11120163 na nivartata ātma-stho yena bhrāmyati me manaḥ
11120170 śrī-bhagavān uvāca
11120171 sa eṣa jīvo vivara-prasūtiḥ prāṇena ghoṣeṇa guhām praviṣṭaḥ
11120173 mano-mayam sūkṣmam upetya rūpam mātrā svaro varṇa iti sthaviṣṭhaḥ
11120181 yathānalaḥ khe 'nila-bandhur uṣmā balena dāruṇy adhimathyamānaḥ
11120183 aṇuḥ prajāto haviṣā samedhate tathaiva me vyaktir iyam hi vāṇī
11120191 evam gadiḥ karma gatiḥ visargo ghrāṇo raso dṛk sparśaḥ śrutiś ca
11120193 saṅkalpa-vijñānam athābhimānaḥ sūtram rajaḥ-sattva-tamo-vikāraḥ
11120201 ayam hi jīvas tri-vṛd abja-yonir avyakta eko vayasā sa ādyaḥ
11120203 viśliṣṭa-śaktir bahudheva bhāti bījāni yonim pratipadya yadvat
11120211 yasminn idam protam aśeṣam otam paṭo yathā tantu-vitāna-saṁsthaḥ
11120213 ya eṣa saṁsāra-taruḥ purāṇaḥ karmātmakaḥ puṣpa-phale prasūte
11120221 dve asya bīje śata-mūlas tri-nālaḥ pañca-skandhaḥ pañca-rasa-prasūtiḥ
11120223 daśaika-śākho dvi-suparṇa-nīdas tri-valkalo dvi-phalo 'rkam praviṣṭaḥ
11120231 adanti caikam phalam asya ḡrdhrā ḡrame-carā ekam araṇya-vāsāḥ
11120233 haṁsā ya ekam bahu-rūpam ijjair māyā-mayam veda sa veda vedam
11120241 evam gurūpāsanayaika-bhaktyā vidyā-kuṭhāreṇa śitena dhīraḥ
11120243 vivṛścyā jīvāśayam apramattaḥ sampadya cātmanam atha tyajāstram
11130010 śrī-bhagavān uvāca
11130011 sattvam rajas tama iti guṇā buddher na cātmanaḥ
11130013 sattvenānyatamau hanyāt sattvam sattvena caiva hi
11130021 sattvād dharmo bhaved vṛddhāt puṁso mad-bhakti-lakṣaṇaḥ
11130023 sāttvikopāsayā sattvam tato dharmah pravartate
11130031 dharmo rajas tamo hanyāt sattva-vṛddhir anuttamaḥ
11130033 āśu naśyati tan-mūlo hy adharma ubhaye hate
11130041 āgamo 'paḥ prajā deśaḥ kālaḥ karma ca janma ca
11130043 dhyānam mantrō 'tha saṁskāro daśaite guṇa-hetavaḥ
11130051 tat tat sāttvikam evaiṣām yad yad vṛddhāḥ pracakṣate
11130053 nindanti tāmasam tat tad rājasam tad-upekṣitam
11130061 sāttvikāny eva seveta puṁmān sattva-vivṛddhaye
11130063 tato dharmas tato jñānam yāvat smṛtir apohanam
11130071 veṇu-saṅgharṣa-jo vahnir dagdhvā śāmyati tad-vanam
11130073 evam guṇa-vyatyaya-jo dehaḥ śāmyati tat-kriyaḥ
11130080 śrī-uddhava uvāca
11130081 vidanti martyāḥ prāyeṇa viṣayān padam āpadam
11130083 tathāpi bhuñjate kṛṣṇa tat katham śva-kharāja-vat
11130090 śrī-bhagavān uvāca
11130091 aham ity anyathā-buddhiḥ pramattasya yathā hṛdi
11130093 utsarpati rajo ghoram tato vaikārikam manaḥ

11130101 rajo-yuktasya manasaḥ saṅkalpaḥ sa-vikalpakah
11130103 tataḥ kāmo guṇa-dhyānād duḥsahaḥ syād dhi durmateḥ
11130111 karoti kāma-vaśa-gaḥ karmāṇy avijitendriyah
11130113 duḥkhodarkāṇi sampāśyan rajo-vega-vimohitaḥ
11130121 rajas-tamobhyām yad api vidvān vikṣipta-dhīḥ punaḥ
11130123 atandrito mano yuñjan doṣa-drṣṭir na sajjate
11130131 apramatto 'nuyuñjīta mano mayy arpayañ chanaiḥ
11130133 anirviṇṇo yathā-kālam jita-śvāso jītāsanah
11130141 etāvān yoga ādiṣṭo mac-chiṣyaiḥ sanakādibhiḥ
11130143 sarvato mana ākrṣya mayy addhāveśyate yathā
11130150 śrī-uddhava uvāca
11130151 yadā tvam sanakādibhyo yena rūpeṇa keśava
11130153 yogam ādiṣṭavān etad rūpam icchāmi veditum
11130160 śrī-bhagavān uvāca
11130161 putrā hiraṇyagarbhasya mānasāḥ sanakādayaḥ
11130163 papracchuḥ pitaram sūkṣmām yogasyaikāntikīm gatim
11130170 sanakādaya ūcuḥ
11130171 guṇeṣv āviśate ceto guṇās cetasi ca prabho
11130173 katham anyonya-santyāgo mumukṣor atititīrṣoḥ
11130180 śrī-bhagavān uvāca
11130181 evaṃ pṛṣṭo mahā-devaḥ svayambhūr bhūta-bhāvanah
11130183 dhyāyamānaḥ praśna-bījaṃ nābhyapadyata karma-dhīḥ
11130191 sa mām acintayad devaḥ praśna-pāra-titīrṣayā
11130193 tasyāham haṃsa-rūpeṇa sakāśam agamaṃ tadā
11130201 drṣṭvā mām ta upavrajya kṛtvā pādābhivandanam
11130203 brahmāṇam agrataḥ kṛtvā papracchuḥ ko bhavān iti
11130211 ity aham munibhiḥ pṛṣṭas tattva-jijñāsubhis tadā
11130213 yad avocam aham tebhyaḥ tad uddhava nibodha me
11130221 vastuno yady anānātva ātmanaḥ praśna īdrśaḥ
11130223 katham ghaṭeta vo viprā vaktur vā me ka āśrayaḥ
11130231 pañcātmakeṣu bhūteṣu samāneṣu ca vastutaḥ
11130233 ko bhavān iti vaḥ praśno vācārambho hy anarthakaḥ
11130241 manasā vacasā drṣṭyā gr̥hyate 'nyair apīndriyaiḥ
11130243 aham eva na matto 'nyad iti budhyadhvam añjasā
11130251 guṇeṣv āviśate ceto guṇās cetasi ca prajāḥ
11130253 jīvasya deha ubhayaṃ guṇās ceto mad-ātmanaḥ
11130261 guṇeṣu cāviśac cittam abhīkṣṇam guṇa-sevayā
11130263 guṇās ca citta-prabhavā mad-rūpa ubhayaṃ tyajet
11130271 jāgrat svapnaḥ suṣuptaṃ ca guṇato buddhi-vṛttayaḥ
11130273 tāsām vilakṣaṇo jīvaḥ sāksitvena viniścitaḥ
11130281 yarhi saṃsṛti-bandho 'yam ātmano guṇa-vṛtti-daḥ
11130283 mayi turye sthito jahyāt tyāgas tad guṇa-cetasām
11130291 ahaṅkāra-kṛtaṃ bandham ātmano 'rtha-viparyayam
11130293 vidvān nirvidya saṃsāra-cintām turye sthitas tyajet
11130301 yāvan nānārtha-dhīḥ puṃso na nivarteta yuktibhiḥ
11130303 jāgarty api svapann ajñāḥ svapne jāgaraṇam yathā
11130311 asattvād ātmano 'nyeṣām bhāvānām tat-kṛtā bhidā
11130313 gatayo hetavaś cāsya mṛṣā svapna-dr̥śo yathā
11130321 yo jāgare bahir anukṣaṇa-dharmino 'rthān
11130322 bhuṅkte samasta-karaṇair hṛdi tat-sadr̥kṣān
11130323 svapne suṣupta upasamharate sa ekaḥ
11130324 smṛty-anvayāt tri-guṇa-vṛtti-dṛg indriyeśaḥ
11130331 evaṃ vimṛśya guṇato manasas try-avasthā
11130332 man-māyayā mayi kṛtā iti niścitārthāḥ
11130333 sañchidya hārdam anumāna-sad-ukti-tīkṣṇa
11130334 jñānāsina bhajata mākhila-saṃśayādhim
11130341 ikṣeta vibhramam idam manaso vilāsam
11130342 drṣṭam vinaṣṭam ati-lolam alāta-cakram
11130343 vijñānam ekam urudheva vibhāti māyā
11130344 svapnas tridhā guṇa-visarga-kṛto vikalpaḥ
11130351 drṣṭim tataḥ pratinivartya nivṛtta-trṣṇas
11130352 tūṣṇīm bhaven nija-sukhānubhavo nirīhaḥ
11130353 sandṛśyate kva ca yadīdam avastu-buddhyā
11130354 tyaktaṃ bhramāya na bhavet smṛtir ā-nipātāt
11130361 deham ca naśvaram avasthitam utthitam vā

11130362 siddho na paśyati yato 'dhyagamāt svarūpam
11130363 daivād apetaṃ atha daiva-vaśād upetaṃ
11130364 vāso yathā parikṛtaṃ madirā-madāndhaḥ
11130371 deho 'pi daiva-vaśa-gaḥ khalu karma yāvat
11130372 svārambhakam pratisamīkṣata eva sāsuh
11130373 taṃ sa-prapañcam adhirūḍha-samādhi-yogaḥ
11130374 svāpnaṃ punar na bhajate pratibuddha-vastuḥ
11130381 mayaitad uktaṃ vo viprā guhyaṃ yat sāṅkhyā-yogayoḥ
11130383 jānīta māgataṃ yajñam yuṣmad-dharma-vivakṣayā
11130391 ahaṃ yogasya sāṅkhyasya satyasyartasya tejasah
11130393 parāyaṇam dvija-śreṣṭhāḥ śriyaḥ kīrter damasya ca
11130401 māṃ bhajanti guṇāḥ sarve nirguṇam nirapekṣakam
11130403 suhrdam priyam ātmānam sāmyāsaṅgādayo 'guṇāḥ
11130411 iti me chinna-sandehā munayaḥ sanakādayaḥ
11130413 sabhājayitvā parayā bhaktyāgrṇata samstavaiḥ
11130421 tair ahaṃ pūjitaḥ saṃyak samstutaḥ paramarṣibhiḥ
11130423 pratyeyāya svakam dhāma paśyataḥ parameṣṭhinaḥ
11140010 śrī-uddhava uvāca
11140011 vadanti kṛṣṇa śreyāmsi bahūni brahma-vādinah
11140013 teṣāṃ vikalpa-prādhānyam utāho eka-mukhyatā
11140021 bhavatodāhṛtaḥ svāmin bhakti-yogo 'napekṣitaḥ
11140023 nirasya sarvataḥ saṅgam yena tvayy āviṣen manah
11140030 śrī-bhagavān uvāca
11140031 kālena naṣṭā pralaye vāṇīyam veda-samjñitā
11140033 mayādaḥ brahmaṇe proktā dharmo yasyām mad-ātmakah
11140041 tena proktā sva-putrāya manave pūrva-jāya sā
11140043 tato bhrgv-ādayo 'grṇan sapta brahma-maharṣayaḥ
11140051 tebhyaḥ pitṛbhyas tat-putrā deva-dānava-guhyakāḥ
11140053 manuṣyāḥ siddha-gandharvāḥ sa-vidyādhara-cāraṇāḥ
11140061 kindevāḥ kinnarā nāgā rakṣaḥ-kimpuruṣādayaḥ
11140063 bahvyas teṣāṃ prakṛtayo rajaḥ-sattva-tamo-bhuvah
11140071 yābhir bhūtāni bhidyante bhūtānām patayas tathā
11140073 yathā-prakṛti sarveṣāṃ citrā vācaḥ sravanti hi
11140081 evaṃ prakṛti-vaicitryād bhidyante matayo nṛṇām
11140083 pāramparyeṇa keṣāñcit pāṣaṇḍa-matayo 'pare
11140091 man-māyā-mohita-dhiyaḥ puruṣāḥ puruṣarṣabha
11140093 śreyo vadanty anekāntam yathā-karma yathā-ruci
11140101 dharmam eke yaśaś cānye kāmam satyam damam śamam
11140103 anye vadanti svārtham vā aiśvaryam tyāga-bhojanam
11140105 kecid yajñam tapo dānam vratāni niyamān yamān
11140111 ādy-anta-vanta evaiṣām lokāḥ karma-vinirmitāḥ
11140113 duḥkhodarkās tamo-niṣṭhāḥ kṣudrā mandāḥ śucārpitāḥ
11140121 mayy arpitātmanah sabhya nirapekṣasya sarvataḥ
11140123 mayātmanā sukham yat tat kutaḥ syād viṣayātmanām
11140131 akiñcanasya dāntasya śāntasya sama-cetasah
11140133 mayā santuṣṭa-manasaḥ sarvāḥ sukha-mayā diśah
11140141 na pārameṣṭhyam na mahendra-dhiṣṇyam
11140142 na sārvaabhaumam na rasādhipatyam
11140143 na yoga-siddhīr apunar-bhavam vā
11140144 mayy arpitātmechatī mad vinānyat
11140151 na tathā me priyatama ātma-yonir na śaṅkarah
11140153 na ca saṅkarṣaṇo na śrīr naivātmā ca yathā bhavān
11140161 nirapekṣam munim śāntam nirvairam sama-darśanam
11140163 anuvrajāmy ahaṃ nityam pūyeyety aṅghri-reṇubhiḥ
11140171 niṣkiñcanā mayy anurakta-cetasah śāntā mahānto 'khila-jīva-vatsalāḥ
11140173 kāmair anālabdha-dhiyo juṣanti te yan nairapekṣyam na viduḥ sukham mama
11140181 bādhyamāno 'pi mad-bhakto viṣayair ajitendriyaḥ
11140183 prāyaḥ pragalbhayā bhaktyā viṣayair nābhibhūyate
11140191 yathāgniḥ su-samṛddhārciḥ karoty edhāmsi bhasmasāt
11140193 tathā mad-viṣayā bhaktir uddhavaināmsi kṛtsnaśah
11140201 na sādhayati māṃ yogo na sāṅkhyam dharmo uddhava
11140203 na svādhyāyas tapas tyāgo yathā bhaktir mamorjitā
11140211 bhaktyāham ekayā grāhyaḥ śraddhayātmā priyaḥ satām
11140213 bhaktiḥ punāti man-niṣṭhā sva-pākān api sambhavāt
11140221 dharmah satya-dayopeto vidyā vā tapasānvitā

11140223 mad-bhaktyāpetam ātmānam na samyak prapunāti hi
11140231 katham vinā roma-harṣam dravatā cetasā vinā
11140233 vinānandāśru-kalayā śudhyed bhaktyā vināśayaḥ
11140241 vāg gadgadā dravate yasya cittam rudaty abhikṣnam hasati kvacic ca
11140243 vilajja udgāyati nr̥tyate ca mad-bhakti-yukto bhuvanam punāti
11140251 yathāgninā hema malam jahāti dhmātam punaḥ svam bhajate ca rūpam
11140253 ātmā ca karmānuśayam vidhūya mad-bhakti-yogena bhajaty atho mām
11140261 yathā yathātmā parimr̥jyate 'sau mat-puṇya-gāthā-śravaṇābhidhānaiḥ
11140263 tathā tathā paśyati vastu sūkṣmam cakṣur yathaivāñjana-samprayuktam
11140271 viṣayān dhyāyataś cittam viṣayeṣu viṣajjate
11140273 mām anusmarataś cittam mayy eva pravilīyate
11140281 tasmād asad-abhidhyānam yathā svapna-manoratham
11140283 hitvā mayi samādhatsva mano mad-bhāva-bhāvitam
11140291 strīṇām strī-saṅginām saṅgam tyaktvā dūrata ātmavān
11140293 kṣeme vivikta āsīnaś cintayen mām atandritaḥ
11140301 na tathāsyā bhavet kleśo bandhaś cānya-prasaṅgataḥ
11140303 yoṣit-saṅgād yathā puṁso yathā tat-saṅgi-saṅgataḥ
11140310 śrī-uddhava uvāca
11140311 yathā tvām aravindākṣa yādṛśam vā yad-ātmakam
11140313 dhyāyen mumukṣur etan me dhyānam tvam vaktum arhasi
11140320 śrī-bhagavān uvāca
11140321 sama āsana āsīnaḥ sama-kāyo yathā-sukham
11140323 hastāv utsaṅga ādhāya sva-nāsāgra-kṛtekṣaṇaḥ
11140331 prāṇasya śodhayen mārgam pūra-kumbhaka-recakaiḥ
11140333 viparyayeṇāpi śanair abhyasen nirjitendriyaḥ
11140341 hr̥dy avicchinam omkāram ghaṇṭā-nādam bisorṇa-vat
11140343 prāṇenodīrya tatrātha punaḥ samveśayet svaram
11140351 evam prāṇava-samyuktam prāṇam eva samabhyaset
11140353 daśa-kṛtvas tri-śavaṇam māsād arvāg jitānilaḥ
11140361 hr̥t-puṇḍarikam antaḥ-stham ūrdhva-nālam adho-mukham
11140363 dhyātvordhva-mukham unnidram aṣṭa-patram sa-karṇikam
11140371 karṇikāyām nyaset sūrya-somāgnīn uttarottaram
11140373 vahni-madhye smared rūpam mamaitad dhyāna-maṅgalam
11140381 samam praśāntam su-mukham dīrgha-cāru-catur-bhujam
11140383 su-cāru-sundara-grīvam su-kapolam śuci-smitam
11140391 samāna-karṇa-vinyasta-sphuran-makara-kuṇḍalam
11140393 hemābaram ghana-śyāmam śrīvatsa-śrī-niketanam
11140401 śaṅkha-cakra-gadā-padma-vanamālā-vibhūṣitam
11140403 nūpurair vilasat-pādam kaustubha-prabhayā yutam
11140411 dyumat-kirīṭa-kāṭaka-kaṭi-sūtrāṅgadāyutam
11140413 sarvāṅga-sundaram hr̥dyam prasāda-sumukhekṣanam
11140421 su-kumāram abhidhyāyet sarvāṅgeṣu mano dadhat
11140423 indriyāṅindriyārthebhyo manasākṛṣya tan manaḥ
11140425 buddhyā sārathinā dhīraḥ praṇayen mayi sarvataḥ
11140431 tat sarva-vyāpakam cittam ākṛṣyaikaatra dhārayet
11140433 nānyāni cintayed bhūyaḥ su-smitam bhāvayen mukham
11140441 tatra labdha-padam cittam ākṛṣya vyomni dhārayet
11140443 tac ca tyaktvā mad-āroho na kiñcid api cintayet
11140451 evam samāhita-matir mām evātmānam ātmani
11140453 vicaṣṭe mayi sarvātman jyotir jyotiṣi samyutam
11140461 dhyānenettham su-tivreṇa yuñjato yogino manaḥ
11140463 samyāsyaty āsu nirvānam dravya jñāna-kriyā-bhramaḥ
11150010 śrī-bhagavān uvāca
11150011 jitendriyasya yuktasya jita-śvāsasya yoginaḥ
11150013 mayi dhārayataś ceta upatiṣṭhanti siddhayaḥ
11150020 śrī-uddhava uvāca
11150021 kayā dhāraṇayā kā svit katham vā siddhir acyuta
11150023 kati vā siddhaya brūhi yoginām siddhi-do bhavān
11150030 śrī-bhagavān uvāca
11150031 siddhaya 'ṣṭādaśa proktā dhāraṇā yoga-pāra-gaiḥ
11150033 tāsām aṣṭau mat-pradhānā daśaiiva guṇa-hetavaḥ
11150041 aṇimā mahimā mūrter laghimā prāptir indriyaiḥ
11150043 prakāmyam śruta-dṛṣṭeṣu śakti-preraṇam īsitā
11150051 guṇeṣv asaṅgo vaśitā yat-kāmas tad avasyati
11150053 etā me siddhayaḥ saumya aṣṭāv autpattikā matāḥ

11150061 anūrmimattvaṃ dehe 'smin dūra-śravaṇa-darśanam
11150063 mano-javaḥ kāma-rūpaṃ para-kāya-praveśanam
11150071 svacchanda-mṛtyur devānāṃ saha-kṛdānudarśanam
11150073 yathā-saṅkalpa-saṃsiddhir ājñāpratihatā gatiḥ
11150081 tri-kāla-jñatvam advandvam para-cittādy-abhijñatā
11150083 agny-arkāmbu-viṣādīnām pratiṣṭambho 'parājayaḥ
11150091 etāś coddeśataḥ proktā yoga-dhāraṇa-siddhayaḥ
11150093 yayā dhāraṇayā yā syād yathā vā syān nibodha me
11150101 bhūta-sūkṣmātmani mayi tan-mātram dhārayen manaḥ
11150103 aṇimānam avāpnoti tan-mātropāsako mama
11150111 mahat-tattvātmani mayi yathā-saṃstham mano dadhat
11150113 mahimānam avāpnoti bhūtānām ca pṛthak pṛthak
11150121 paramāṇu-maye cittam bhūtānām mayi rañjayan
11150123 kāla-sūkṣmārthatām yogī laghimānam avāpnuyāt
11150131 dhārayan mayy aham-tattve mano vaikārike 'khilam
11150133 sarvendriyāṇām ātmatvam prāptim prāpnoti man-manāḥ
11150141 mahaty ātmani yaḥ sūtre dhārayen mayi mānasam
11150143 prakāmyam pārameṣṭhyam me vindate 'vyakta-janmanaḥ
11150151 viṣṇau try-adhīsvare cittam dhārayet kāla-vigrahe
11150153 sa īsitvam avāpnoti kṣetrajña-kṣetra-codanām
11150161 nārāyaṇe turīyākhye bhagavac-chabda-śabdite
11150163 mano mayy ādadhad yogī mad-dharmā vaśitām iyāt
11150171 nirguṇe brahmaṇi mayi dhārayan viśadam manaḥ
11150173 paramānandam āpnoti yatra kāmo 'vasīyate
11150181 śvetadvīpa-patau cittam śuddhe dharmā-maye mayi
11150183 dhārayaṇ chvetatām yāti ṣaḍ-ūrmi-rahito naraḥ
11150191 mayy ākāśātmani prāṇe manasā ghoṣam udvahan
11150193 tatropalabdha bhūtānām haṃso vācaḥ śṛṇoty asau
11150201 cakṣus tvaṣṭari saṃyojya tvaṣṭāram api cakṣuṣi
11150203 mām tatra manasā dhyāyan viśvam paśyati dūrataḥ
11150211 mano mayi su-saṃyojya deham tad-anuvāyunā
11150213 mad-dhāraṇānubhāvena tatrātmā yatra vai manaḥ
11150221 yadā mana upādāya yad yad rūpaṃ bubhūṣati
11150223 tat tad bhaven mano-rūpaṃ mad-yoga-balam āśrayaḥ
11150231 para-kāyam viśan siddha ātmānam tatra bhāvayet
11150233 piṇḍam hitvā viśet prāṇo vāyu-bhūtaḥ ṣaḍaṅghri-vat
11150241 pārṣṇyāpīḍya gudam prāṇam hṛd-uraḥ-kaṇṭha-mūrdhasu
11150243 āropya brahma-randhreṇa brahma nītvotsrjet tanum
11150251 vihariṣyan surākrīde mat-stham sattvam vibhāvayet
11150253 vimānenopatiṣṭhanti sattva-vṛttīḥ sura-striyaḥ
11150261 yathā saṅkalpayed buddhyā yadā vā mat-paraḥ pumān
11150263 mayi satye mano yuñjams tathā tat samupāśnute
11150271 yo vai mad-bhāvam āpanna īsitur vaśituḥ pumān
11150273 kutaścin na vihanyeta tasya cājñā yathā mama
11150281 mad-bhaktiā śuddha-sattvasya yogino dhāraṇā-vidah
11150283 tasya trai-kālikī buddhir janma-mṛtyūpabṛmhitā
11150291 agny-ādibhir na hanyeta muner yoga-mayam vapuḥ
11150293 mad-yoga-śānta-cittasya yādasām udakam yathā
11150301 mad-vibhūtir abhidhyāyan śrīvatsāstra-vibhūṣitāḥ
11150303 dhvajātapatra-vyajanaḥ sa bhaved aparājitaḥ
11150311 upāsakasya mām evam yoga-dhāraṇayā muneḥ
11150313 siddhayaḥ pūrva-kathitā upatiṣṭhanty aśeṣataḥ
11150321 jitendriyasya dāntasya jita-śvāsātmano muneḥ
11150323 mad-dhāraṇām dhārayataḥ kā sā siddhiḥ su-durlabhā
11150331 antarāyan vadanty etā yuñjato yogam uttamam
11150333 mayā sampadyamānasya kāla-kṣapaṇa-hetavaḥ
11150341 janmauṣadhi-tapo-mantrair yāvatīr iha siddhayaḥ
11150343 yogenāpnoti tāḥ sarvā nānyair yoga-gatim vrajet
11150351 sarvāsām api siddhīnām hetuḥ patir aham prabhuh
11150353 aham yogasya sāṅkhyasya dharmasya brahma-vādinām
11150361 aham ātmāntaro bāhyo 'nāvṛtaḥ sarva-dehinām
11150363 yathā bhūtāni bhūteṣu bahir antaḥ svayam tathā
11160010 śrī-uddhava uvāca
11160011 tvaṃ brahma paramam sākṣād anādy-antam apāvṛtam
11160013 sarveṣām api bhāvānām trāṇa-sthity-apyayodbhavaḥ

11160021 uccāvaceṣu bhūteṣu durjñeyam akṛtātmabhiḥ
11160023 upāsate tvāṁ bhagavan yāthā-tathyena brāhmaṇāḥ
11160031 yeṣu yeṣu ca bhūteṣu bhaktyā tvāṁ paramarṣayaḥ
11160033 upāsīnāḥ prapadyante saṁsiddhiṁ tad vadasva me
11160041 gūḍhaś carasi bhūtātmā bhūtānām bhūta-bhāvana
11160043 na tvāṁ paśyanti bhūtāni paśyantāṁ mohitāni te
11160051 yāḥ kāś ca bhūmau divi vai rasāyāṁ vibhūtayo dikṣu mahā-vibhūte
11160053 tā mahyam ākhyāhy anubhāvitās te namāmi te tīrtha-padāṅghri-padmam
11160060 śrī-bhagavān uvāca
11160061 evam etad ahaṁ pṛṣṭaḥ praśnaṁ praśna-vidāṁ vara
11160063 yuyutsunā vinaśane sapatnair arjunena vai
11160071 jñātvā jñāti-vadhaṁ garhyam adharmaṁ rājya-hetukam
11160073 tato nivṛtto hantāhaṁ hato 'yam iti laukikaḥ
11160081 sa tadā puruṣa-vyāghro yuktyā me pratibodhitāḥ
11160083 abhyabhāṣata mām evaṁ yathā tvaṁ raṇa-mūrdhani
11160091 ahaṁ ātmoddhavāmiṣāṁ bhūtānām suhrd īśvaraḥ
11160093 ahaṁ sarvaṇi bhūtāni teṣāṁ sthity-udbhavāpyayaḥ
11160101 ahaṁ gatir gatimatāṁ kālaḥ kalayatāṁ ahaṁ
11160103 guṇāṇāṁ cāpy ahaṁ sāmyaṁ guṇiny autpattiko guṇaḥ
11160111 guṇinām apy ahaṁ sūtraṁ mahatāṁ ca mahān ahaṁ
11160113 sūkṣmāṇāṁ apy ahaṁ jīvo durjayānām ahaṁ manaḥ
11160121 hiraṇyagarbho vedānām mantrāṇām praṇavas tri-vṛt
11160123 akṣarāṇām a-kāro 'smi padāni cchandusām ahaṁ
11160131 indro 'haṁ sarva-devānām vasūnām asmi havya-vāt
11160133 ādityānām ahaṁ viṣṇu rudrāṇām nīla-lohitaḥ
11160141 brahmarṣiṇām bhṛgur ahaṁ rājarṣiṇām ahaṁ manuḥ
11160143 devarṣiṇām nārado 'haṁ havirdhāny asmi dhenuṣu
11160151 siddheśvarāṇām kapilaḥ suparṇo 'haṁ patatṛiṇām
11160153 prajāpatīnām dakṣo 'haṁ pitṛiṇām ahaṁ aryamā
11160161 mām viddhy uddhava daityānām prahlādam asureśvaram
11160163 somaṁ nakṣatrauśadhīnām dhaneśaṁ yakṣa-rakṣasām
11160171 airāvataṁ gajendrāṇām yādasām varuṇaṁ prabhum
11160173 tapatāṁ dyumatāṁ sūryaṁ manuṣyāṇām ca bhū-patim
11160181 uccaiḥśravās turaṅgāṇām dhātūnām asmi kāñcanam
11160183 yamaḥ saṁyamataṁ cāham sarpāṇām asmi vāsukiḥ
11160191 nāgendrāṇām ananto 'haṁ mrgendraḥ śṛṅgi-damṣṭriṇām
11160193 āsramāṇām ahaṁ turyo varṇānām prathamo 'nagha
11160201 tīrthānām srotasām gaṅgā samudraḥ sarasām ahaṁ
11160203 āyudhānām dhanur ahaṁ tripura-ghno dhanuṣmatāṁ
11160211 dhiṣṇyānām asmy ahaṁ merur gahanānām himālayaḥ
11160213 vanaspatīnām āsvattha ośadhīnām ahaṁ yavaḥ
11160221 purodhasām vasiṣṭho 'haṁ brahmiṣṭhānām bṛhaspatiḥ
11160223 skando 'haṁ sarva-senānyām agrānyām bhagavān ajaḥ
11160231 yajñānām brahma-yajño 'haṁ vratānām avihimsanam
11160233 vāyv-agny-arkāmbu-vāg-ātmā śucīnām apy ahaṁ śuciḥ
11160241 yogānām ātma-saṁrodho mantra 'smi vijigīṣatām
11160243 ānvīkṣikī kauśalānām vikalpaḥ khyāti-vādinām
11160251 strīṇām tu śatarūpāhaṁ puṁsām svāyambhuvo manuḥ
11160253 nārāyaṇo munīnām ca kumāro brahmacāriṇām
11160261 dharmāṇām asmi sannyāsaḥ kṣemāṇām abahir-matiḥ
11160263 guhyānām su-nṛtaṁ maunaṁ mithunānām ajas tv ahaṁ
11160271 saṁvatsaro 'smy animiṣāṁ ṛtūnām madhu-mādhavau
11160273 māsānām mārگاśīrṣo 'haṁ nakṣatrāṇām tathābhijit
11160281 ahaṁ yugānām ca kṛtaṁ dhīrāṇām devalo 'sitaḥ
11160283 dvaipāyano 'smi vyāsānām kavīnām kāvya ātmavān
11160291 vāsudevo bhagavatāṁ tvaṁ tu bhāgavateṣv ahaṁ
11160293 kimpuruṣānām hanumān vidyādhraṇām sudarśanaḥ
11160301 ratnānām padma-rāgo 'smi padma-kośaḥ su-peśasām
11160303 kuśo 'smi darbha-jātīnām gavyam ājyam haviḥṣv ahaṁ
11160311 vyavasāyinām ahaṁ lakṣmīḥ kitavānām chala-grahaḥ
11160313 titikṣāsmi titikṣūṇām sattvaṁ sattvavatāṁ ahaṁ
11160321 ojaḥ saho balavatāṁ karmāhaṁ viddhi sātvatām
11160323 sātvatām nava-mūrtīnām ādi-mūrtir ahaṁ parā
11160331 viśvāvasuḥ pūrvacittir gandharvāpsarasām ahaṁ
11160333 bhūdharāṇām ahaṁ sthairyam gandha-mātram ahaṁ bhuvaḥ

11160341 apām rasaś ca paramas tejiṣṭhānām vibhāvasuḥ
11160343 prabhā sūryendu-tārāṇām śabdo 'ham nabhasaḥ paraḥ
11160351 brahmaṇyānām balir aham vīrāṇām aham arjunaḥ
11160353 bhūtānām sthitir utpattir aham vai pratisaṅkramaḥ
11160361 gaty-ukty-utsargopādānam ānanda-sparśa-lakṣanam
11160363 āsvāda-śruty-avaghrāṇam aham sarvendriyendriyam
11160371 pṛthivī vāyur ākāśa āpo jyotir aham mahān
11160373 vikāraḥ puruṣo 'vyaktaṁ rajaḥ sattvaṁ tamaḥ param
11160375 aham etat prasaṅkhyānam jñānam tattva-viniścayaḥ
11160381 mayeśvareṇa jīvena guṇena guṇinā vinā
11160383 sarvātmanāpi sarveṇa na bhāvo vidyate kvacit
11160391 saṅkhyānam paramāṇūnām kālena kriyate mayā
11160393 na tathā me vibhūtinām sṛjato 'ṇḍāni koṭīśaḥ
11160401 tejaḥ śrīḥ kīrtir aiśvaryaṁ hrīs tyāgaḥ saubhagaṁ bhagaḥ
11160403 vīryam titikṣā vijñānam yatra yatra sa me 'mśakaḥ
11160411 etās te kīrtitāḥ sarvāḥ saṅkṣepeṇa vibhūtayaḥ
11160413 mano-vikārā evaite yathā vācābhidhīyate
11160421 vācam yaccha mano yaccha prāṇān yacchedriyāṇi ca
11160423 ātmānam ātmanā yaccha na bhūyaḥ kalpase 'dhvane
11160431 yo vai vān-manasī saṁyag asaṁyacchan dhiyā yatiḥ
11160433 tasya vrataṁ tapo dānam sravaty āma-ghaṭāmbu-vat
11160441 tasmād vaco manaḥ prāṇān niyacchen mat-parāyaṇaḥ
11160443 mad-bhakti-yuktayā buddhyā tataḥ parisamāpyate
11170010 śrī-uddhava uvāca
11170011 yas tvayābhihitaḥ pūrvam dharmas tvad-bhakti-lakṣaṇaḥ
11170013 varṇāśamācāravatām sarveṣām dvi-padām api
11170021 yathānuṣṭhīyamānena tvayi bhaktir nṛṇām bhavet
11170023 sva-dharṁeṇāravindākṣa tan mamākhyātum arhasi
11170031 purā kila mahā-bāho dharmam paramakam prabho
11170033 yat tena haṁsa-rūpeṇa brahmaṇe 'bhyāttha mādharma
11170041 sa idānīm su-mahatā kālenāmitra-karśana
11170043 na prāyo bhavitā martya-loke prāg anuśāsitaḥ
11170051 vaktā kartāvitā nānyo dharmasyācyuta te bhuvi
11170053 sabhāyām api vairiṅcyām yatra mūrti-dharāḥ kalāḥ
11170061 kartrāvitrā pravaktrā ca bhavatā madhusūdana
11170063 tyakte mahī-tale deva vinaṣṭam kaḥ pravakṣyati
11170071 tat tvam naḥ sarva-dharma-jña dharmas tvad-bhakti-lakṣaṇaḥ
11170073 yathā yasya vidhīyeta tathā varṇaya me prabho
11170080 śrī-śuka uvāca
11170081 ittham sva-bhṛtya-mukhyena pṛṣṭaḥ sa bhagavān hariḥ
11170083 pṛītaḥ kṣemāya martyānām dharmān āha sanātanān
11170090 śrī-bhagavān uvāca
11170091 dharmya eṣa tava praśno naiḥśreyasa-karo nṛṇām
11170093 varṇāśramācāravatām tam uddhava nibodha me
11170101 ādau kṛta-yuge varṇo nṛṇām haṁsa iti smṛtaḥ
11170103 kṛta-kṛtyāḥ prajā jātyā tasmāt kṛta-yugam viduḥ
11170111 vedaḥ praṇava evāgre dharmo 'ham vṛṣa-rūpa-dhṛk
11170113 upāsate tapo-niṣṭhā haṁsam mām mukta-kilbiṣāḥ
11170121 tretā-mukhe mahā-bhāga prāṇān me hṛdayāt trayī
11170123 vidyā prādurabhūt tasyā aham āsam tri-vṛṇ makhaḥ
11170131 vipra-kṣatriya-viṭ-sūdrā mukha-bāhūru-pāda-jāḥ
11170133 vairājāt puruṣāj jātā ya ātmācāra-lakṣaṇāḥ
11170141 gṛhāśramo jaghanato brahmacaryam hṛdo mama
11170143 vakṣaḥ-sthalād vane-vāsaḥ sannyāsaḥ śirasi sthitaḥ
11170151 varṇānām āśramāṇām ca janma-bhūmy-anusāriṇīḥ
11170153 āsan prakṛtayo nṛṇām nīcair nīcottamottamāḥ
11170161 śamo damaś tapāḥ śaucam santoṣaḥ kṣāntir ārjavam
11170163 mad-bhaktiś ca dayā satyam brahma-prakṛtayas tv imāḥ
11170171 tejo balaṁ dhṛtiḥ śauryam titikṣaudāryam udyamaḥ
11170173 sthairyam brahmanyam aiśvaryaṁ kṣatra-prakṛtayas tv imāḥ
11170181 āstikyam dāna-niṣṭhā ca adambho brahma-sevanam
11170183 atuṣṭir arthopacayair vaiśya-prakṛtayas tv imāḥ
11170191 śuśrūṣaṇam dvija-gavām devānām cāpy amāyayā
11170193 tatra labdhena santoṣaḥ sūdra-prakṛtayas tv imāḥ
11170201 aśaucam anṛtam steyam nāstikyam śuśka-vigrahaḥ

11170203 kāmahaḥ krodhaś ca tarṣaś ca sa bhāvo 'ntyāvasāyinām
11170211 ahimsā satyam asteyam akāma-krodha-lobhatā
11170213 bhūta-priya-hitehā ca dharmo 'yam sārva-varṇikaḥ
11170221 dvitīyam prāpyānupūrvyāj janmopanayanam dvijaḥ
11170223 vasan guru-kule dānto brahmādhiyīta cāhūtaḥ
11170231 mekhalājina-daṇḍākṣa-brahma-sūtra-kamaṇḍalūn
11170233 jaṭilo 'dhauta-dad-vāso 'rakta-pīṭhaḥ kuśān dadhat
11170241 snāna-bhojana-homeṣu japoccare ca vāg-yataḥ
11170243 na cchindyān nakha-romāṇi kakṣopastha-gatāny api
11170251 reto nāvakirej jātu brahma-vrata-dharaḥ svayam
11170253 avakīrṇe 'vagāhyāpsu yatāsus tri-padām japet
11170261 agny-arkācārya-go-vipra-guru-vṛddha-surāñ śuciḥ
11170263 samāhita upāsīta sandhye dve yata-vāg japan
11170271 ācāryam mām vijānīyān nāvanmanyeta karhicit
11170273 na martya-buddhyāsūyeta sarva-deva-mayo guruḥ
11170281 sāyam prātar upānīya bhaikṣyam tasmai nivedayet
11170283 yac cānyad apy anujñātam upayuñjīta samyataḥ
11170291 śuśrūṣamāṇa ācāryam sadopāsīta nīca-vat
11170293 yāna-śayyāsana-sthānair nāti-dūre kṛtāñjaliḥ
11170301 evam-vṛtto guru-kule vased bhoga-vivarjitaḥ
11170303 vidyā samāpyate yāvad bibhrad vratam akhaṇḍitam
11170311 yady asau chandasām lokam āroksyan brahma-viṣṭapam
11170313 gurave vinyased deham svādhyāyārtham bṛhad-vrataḥ
11170321 agnau gurāv ātmani ca sarva-bhūteṣu mām param
11170323 aprthag-dhīr upasīta brahma-varcasvy akalmaṣaḥ
11170331 strīṇām nirīkṣaṇa-sparśa-samlāpa-kṣvelanādikam
11170333 prāṇino mithunī-bhūtān agrhastho 'gratas tyajet
11170341 śaucam ācamanam snānam sandhyopāstir mamārcanam
11170343 tīrtha-sevā japo 'sprīśyā-bhaksyāsambhāsyā-varjanam
11170351 sarvāśrama-prayukto 'yam niyamaḥ kula-nandana
11170353 mad-bhāvaḥ sarva-bhūteṣu mano-vāk-kāya-samyamaḥ
11170361 evam bṛhad-vrata-dhara brāhmaṇo 'gnir iva jvalan
11170363 mad-bhaktas tīvra-tapasā dagdha-karmāśayo 'malaḥ
11170371 athānantaram āveksyan yathā-jijñāsītāgamaḥ
11170373 gurave dakṣiṇām dattvā snāyād gurv-anumoditaḥ
11170381 gṛham vanam vopaviṣet pravrajed vā dvijottamaḥ
11170383 āśramād āśramam gacchen nānyathāmat-paraś caret
11170391 gṛhārthī sadṛśīm bhāryām udvahed ajugupsitām
11170393 yavīyasīm tu vayasā yam sa-varṇam anu kramāt
11170401 ijjādhyayana-dānāni sarveṣām ca dvi-janmanām
11170403 pratigraho 'dhyāpanam ca brāhmaṇasyaiva yājanam
11170411 pratigraham manyamānas tapas-tejo-yaśo-nudam
11170413 anyābhyām eva jīveta śilair vā doṣa-drk tayoh
11170421 brāhmaṇasya hi deho 'yam kṣudra-kāmāya neṣyate
11170423 kṛcchrāya tapase ceha pretyānanta-sukhāya ca
11170431 śiloṅcha-vṛtṭyā parituṣṭa-citto dharmam mahāntam virajam juṣāṇaḥ
11170433 mayy arpitātmā gṛha eva tiṣṭhan nāti-prasaktaḥ samupaiti śāntim
11170441 samuddharanti ye vipram sīdantam mat-parāyaṇam
11170443 tān uddhariṣye na cirād āpadbhyo naur ivārṇavāt
11170451 sarvaḥ samuddhared rājā piteva vyanāt prajāḥ
11170453 ātmānam ātmanā dhīro yathā gaja-patir gajān
11170461 evam-vidho nara-patir vimānenārka-varcasā
11170463 vidhūyehāsubham kṛtsnam indreṇa saha modate
11170471 sīdan vipro vaṇig-vṛtṭyā paṇyair evāpadam taret
11170473 khadgena vāpadākṛānto na śva-vṛtṭyā kathaṅcana
11170481 vaiśya-vṛtṭyā tu rājanyo jīven mṛgayayāpadi
11170483 cared vā vipra-rūpeṇa na śva-vṛtṭyā kathaṅcana
11170491 sūdra-vṛtṭim bhajed vaiśyaḥ sūdraḥ kāru-kaṭa-kriyām
11170493 kṛcchrān mukto na garhyeṇa vṛtṭim lipseta karmaṇā
11170501 vedādhyāya-svadhā-svāhā-baly-annādyair yathodayam
11170503 devarṣi-piṭṛ-bhūtāni mad-rūpaṇy anv-aham yajet
11170511 yadṛcchayopapannena śuklenopārjitena vā
11170513 dhanenāpīdayan bhṛtyān nyāyenaivāharet kratūn
11170521 kuṭumbeṣu na sajjeta na pramādyet kuṭumby api
11170523 vipāscin naśvaram paśyed adṛṣṭam api drṣṭa-vat

11170531 putra-dārāpta-bandhūnām saṅgamaḥ pāntha-saṅgamaḥ
11170533 anu-dehaṃ viyanty ete svapno nidrānugo yathā
11170541 itthaṃ parimṛśan mukto gr̥heṣv atithi-vad vasan
11170543 na gr̥hair anubadhyeta nirmamo nirahaṅkṛtaḥ
11170551 karmabhir gr̥ha-medhīyair iṣṭvā mām eva bhaktimān
11170553 tiṣṭhed vanam vopaviṣet prajāvān vā parivrajat
11170561 yas tv āakta-matir gehe putra-vittaiṣaṅaturah
11170563 straiṇaḥ kṛpaṇa-dhīr mūḍho mamāham iti badhyate
11170571 aho me pitarau vṛddhau bhāryā bālātmajātmaḥ
11170573 anāthā mām ṛte dīnāḥ kathāṃ jīvanti duḥkhitāḥ
11170581 evaṃ gr̥hāśayākṣipta-hṛdayo mūḍha-dhīr ayam
11170583 atrptas tām anudhyāyan mṛto 'ndham viśate tamaḥ
11180010 śrī-bhagavān uvāca
11180011 vanam vivikṣuḥ putreṣu bhāryām nyasya sahaiva vā
11180013 vana eva vases chāntas tṛtīyam bhāgam āyusaḥ
11180021 kanda-mūla-phalair vanyair medhyair vṛttim prakalpayet
11180023 vasīta valkalam vāsas tṛṇa-parṇajīnāni vā
11180031 keśa-roma-nakha-śmaśru-malāni bibhryād dataḥ
11180033 na dhāved apsu majjeta tri kalam sthaṇḍile-śayaḥ
11180041 gr̥ṣme tapyeta pañcāgnīm varṣāsv āsāra-ṣaḍ jale
11180043 ākaṇṭha-magnaḥ śīsira evaṃ vṛttas tapaś caret
11180051 agni-pakvam samaśnīyāt kāla-pakvam athāpi vā
11180053 ulūkhalaśma-kuṭṭo vā dantolūkhala eva vā
11180061 svayam sañcinuyāt sarvam ātmano vṛtti-kāraṇam
11180063 deśa-kāla-balābhijño nādadītānyadhṛtam
11180071 vanyaiś caru-puroḍāśair nirvapet kāla-coditām
11180073 na tu śrautena paśunā mām yajeta vanāśramī
11180081 agnihotraṃ ca darśaś ca paurṇamāśaś ca pūrva-vat
11180083 cāturmāsyaṇi ca muner āmnātāni ca naigamaih
11180091 evaṃ cīrṇena tapasā munir dhamani-santataḥ
11180093 mām tapo-mayam ārādhya ṛṣi-lokāḍ upaiti mām
11180101 yas tv etat kṛcchrataś cīrṇam tapo niḥśreyasaṃ mahat
11180103 kāmayālpīyase yuñjyād bālīśaḥ ko 'paras tataḥ
11180111 yadāsau niyame 'kalpo jarayā jāta-vepathuḥ
11180113 ātmany agnīm samāropya mac-citto 'gnīm samāviṣet
11180121 yadā karma-vipākeṣu lokesu nirayātmasu
11180123 virāgo jāyate samyam nyastāgniḥ pravrajat tataḥ
11180131 iṣṭvā yathopadeśam mām dattvā sarva-svam ṛtvije
11180133 agnīm sva-prāṇa āveśya nirapekṣaḥ parivrajat
11180141 viprasya vai sannyasato devā dārādi-rūpiṇaḥ
11180143 vighnān kurvanty ayam hy asmān ākramya samiyāt param
11180151 bibhryāc cen munir vāsaḥ kaupīnācchādanam param
11180153 tyaktam na daṇḍa-pātrābhyām anyat kiñcid anāpadi
11180161 dr̥ṣṭi-pūtam nyaset pādām vastra-pūtam pibej jalam
11180163 satya-pūtam vaded vācam manaḥ-pūtam samācaret
11180171 maunānihānilāyāmā daṇḍā vāg-deha-cetasām
11180173 na hy ete yasya santy aṅga veṇubhir na bhaved yatih
11180181 bhikṣām caturṣu varṇeṣu vigarhyān varjayamś caret
11180183 saptāgārān asaṅklptāms tuṣyel labdhena tāvatā
11180191 bahir jalāśayam gatvā tatropaspr̥śya vāg-yataḥ
11180193 vibhajya pāvitaṃ śeṣam bhuñjītāśeṣam āhṛtam
11180201 ekaś caren mahīm etām niḥsaṅgaḥ samyatendriyaḥ
11180203 ātma-kṛīḍa ātma-rata ātma-vān sama-darśanaḥ
11180211 vivikta-kṣema-śaraṇo mad-bhāva-vimalāśayaḥ
11180213 ātmānam cintayed ekam abhedena mayā muniḥ
11180221 anvīkṣetātmano bandham mokṣam ca jñāna-niṣṭhayā
11180223 bandha indriya-vikṣepo mokṣa eṣam ca samyamah
11180231 tasmān niyamy ṣaḍ-vargaṃ mad-bhāvena caren muniḥ
11180233 viraktaḥ kṣudra-kāmebhyo labdhvātmani sukham mahat
11180241 pura-grāma-vrajān sārthān bhikṣārtham pravīśamś caret
11180243 puṇya-deśa-saric-chaila-vanāśrama-vatīm mahīm
11180251 vānaprasthāśrama-padeṣv abhikṣṇam bhaikṣyam ācaret
11180253 samsidhyaty āśv asammohaḥ śuddha-sattvaḥ śilāndhasā
11180261 naitad vastutayā paśyed dr̥śyamānam vinaśyati
11180263 asakta-citto viramed ihāmutra-cikīṣitāt

11180271 yad etad ātmani jagan mano-vāk-prāṇa-saṁhatam
11180273 sarvaṁ māyeti tarkeṇa sva-sthas tyaktvā na tat smaret
11180281 jñāna-niṣṭho virakto vā mad-bhakto vānapeksakaḥ
11180283 sa-liṅgān āsramāṁs tyaktvā cared avidhi-gocaraḥ
11180291 budho bālaka-vat krīdet kuśalo jaḍa-vac caret
11180293 vaded unmatta-vad vidvān go-caryāṁ naigamaś caret
11180301 veda-vāda-rato na syān na pāṣaṇḍī na haitukaḥ
11180303 śuṣka-vāda-vivāde na kañcit pakṣaṁ samāśrayet
11180311 nodvijeta janād dhīro janam codvejayen na tu
11180313 ati-vādāṁs titikṣeta nāvamanyeta kañcana
11180315 deham uddīśya paśu-vad vairam kuryān na kenacit
11180321 eka eva paro hy ātmā bhūteṣv ātmany avasthitaḥ
11180323 yathendur uda-pātreṣu bhūtāny ekātmakāni ca
11180331 alabdhvā na viśīdeta kāle kāle 'śanaṁ kvacit
11180333 labdhvā na hr̥syed dhṛtimān ubhayaṁ daiva-tantritam
11180341 āhārārthaṁ samiheta yuktaṁ tat-prāṇa-dhāraṇam
11180343 tattvaṁ vimṛśyate tena tad vijñāya vimucyate
11180351 yadṛcchayopapannānam adyāc chreṣṭham utāparam
11180353 tathā vāsaḥ tathā śayyāṁ prāptaṁ prāptaṁ bhajen muniḥ
11180361 śaucam ācamanaṁ snānaṁ na tu codanayā caret
11180363 anyāṁś ca niyamāñ jñānī yathāham līlayeśvaraḥ
11180371 na hi tasya vikalpākhyā yā ca mad-vīkṣayā hatā
11180373 ā-dehāntāt kvacit khyātiḥ tataḥ sampadyate mayā
11180381 duḥkharkeṣu kāmeṣu jāta-nirveda ātmavān
11180383 ajñāsita-mad-dharmo munim gurum upavrajat
11180391 tāvat paricared bhaktaḥ śraddhāvān anasūyakaḥ
11180393 yāvad brahma vijānīyān mām eva gurum ādṛtaḥ
11180401 yas tv asaṁyata-ṣaḍ-vargaḥ pracandendriya-sārathiḥ
11180403 jñāna-vairāgya-rahitas tri-daṇḍam upajīvati
11180411 surān ātmānam ātma-sthaṁ nihnute mām ca dharma-hā
11180413 avipakva-kaṣāyo 'smād amuṣmāc ca vihīyate
11180421 bhikṣor dharmāḥ śamo 'himsā tapa īkṣā vanaukasaḥ
11180423 gṛhiṇo bhūta-rakṣejyā dvijasyācārya-sevanam
11180431 brahmacaryaṁ tapaḥ śaucam santoṣo bhūta-sauhṛdam
11180433 gṛhasthasyāpy ṛtau gantuḥ sarveṣāṁ mad-upāsanam
11180441 iti mām yaḥ sva-dharmaṇa bhajen nityam ananya-bhāk
11180443 sarva-bhūteṣu mad-bhāvo mad-bhaktim vindate dṛḍham
11180451 bhaktyoddhāvānapāyinyā sarva-loka-maheśvaram
11180453 sarvotpatty-apyayaṁ brahma kāraṇam mopayāti saḥ
11180461 iti sva-dharma-nirṇikta-sattvo nirjñāta-mad-gatiḥ
11180463 jñāna-vijñāna-sampanno na cirāt samupaiti mām
11180471 varṇāśramavatām dharma eṣa ācāra-lakṣaṇaḥ
11180473 sa eva mad-bhakti-yuto niḥśreyasa-karaḥ paraḥ
11180481 etat te 'bhihitaṁ sādho bhavān pṛcchati yac ca mām
11180483 yathā sva-dharma-samyukto bhakto mām samiyāt param
11190010 śrī-bhagavān uvāca
11190011 yo vidyā-śruta-sampannaḥ ātmavān nānumānikaḥ
11190013 mayā-mātram idaṁ jñātvā jñānaṁ ca mayi sannyaset
11190021 jñāninas tv aham eveṣṭaḥ svārtho hetuś ca sammataḥ
11190023 svargaś caivāpavargaś ca nānyo 'rtho mad-ṛte priyaḥ
11190031 jñāna-vijñāna-saṁsiddhāḥ padaṁ śreṣṭhaṁ vidur mama
11190033 jñānī priyatamo 'to me jñānenāsau bibharti mām
11190041 tapas tīrthaṁ japo dānaṁ pavitrāṇītarāṇi ca
11190043 nālaṁ kurvanti tāṁ siddhim yā jñāna-kalayā kṛtā
11190051 tasmāj jñānena sahitaṁ jñātvā svātmānam uddhava
11190053 jñāna-vijñāna-sampanno bhaja mām bhakti-bhāvataḥ
11190061 jñāna-vijñāna-yajñena mām iṣṭvātmānam ātmani
11190063 sarva-yajña-patim mām vai saṁsiddhim munayo 'gaman
11190071 tvayy uddhavāśrayati yas tri-vidho vikāro
11190072 māyāntarāpatati nādy-apavargayor yat
11190073 janmādayo 'sya yad amī tava tasya kim syur
11190074 ādy-antayor yad asato 'sti tad eva madhye
11190080 śrī-uddhava uvāca
11190081 jñānaṁ viśuddhaṁ vipulaṁ yathaitad vairāgya-vijñāna-yutaṁ purāṇam
11190083 ākhyāhi viśveśvara viśva-mūrte tvad-bhakti-yogaṁ ca mahad-vimṛgyam

11190091 tāpa-trayeṇābhihatasya ghore santapya mānasya bhavādhvaniśa
11190093 paśyāmi nānyac charaṇaṁ tavāṅghri-dvandvātapatrād amṛtābhivarṣāt
11190101 daṣṭaṁ janaṁ sampatitaṁ bile 'smin kālāhinā kṣudra-sukhoru-tarṣam
11190103 samuddharainaṁ kṛpayāpavargyair vacobhir āsiñca mahānubhāva
11190110 śrī-bhagavān uvāca
11190111 ittham etat purā rājā bhīṣmaṁ dharma-bhṛtāṁ varam
11190113 ajāta-śatruḥ papraccha sarveṣāṁ no 'nuśṛṇvatām
11190121 nivṛtte bhārate yuddhe suhr̥ṇ-nidhana-vihvalaḥ
11190123 śrutvā dharmān bahūn paścān mokṣa-dharmān apr̥cchata
11190131 tān ahaṁ te 'bhidhāsyāmi deva-vrata-makhāc chrutān
11190133 jñāna-vairāgya-vijñāna-śraddhā-bhakty-upabr̥mhitān
11190141 navaikādaśa pañca trīn bhāvān bhūteṣu yena vai
11190143 ikṣetāthāikam apy eṣu taj jñānaṁ mama niścitam
11190151 etad eva hi vijñānaṁ na tathaikena yena yat
11190153 sthity-utpatty-apyayān paśyed bhāvānāṁ tri-guṇātmanām
11190161 ādāv ante ca madhye ca sṛjyāt sṛjyaṁ yad anviyāt
11190163 punas tat-pratisaṅkrāme yac chiṣyeta tad eva sat
11190171 śrutih̥ pratyakṣam aitihiyam anumānaṁ catuṣṭayam
11190173 pramāṇeṣv anavasthānād vikalpāt sa virajyate
11190181 karmaṇāṁ pariṇāmitvād ā-viriñcyād amaṅgalam
11190183 vipāscin naśvaram paśyed adṛṣṭam api dṛṣṭa-vat
11190191 bhakti-yogaḥ puraivoktaḥ prīyamāṇāya te 'nagha
11190193 punaś ca kathayisyāmi mad-bhakteḥ kāraṇaṁ paraṁ
11190201 śraddhāmṛta-kathāyāṁ me śaśvan mad-anukīrtanam
11190203 pariniṣṭhā ca pūjāyāṁ stutibhiḥ stavanaṁ mama
11190211 ādaraḥ paricaryāyāṁ sarvāṅgair abhivandanam
11190213 mad-bhakta-pūjābhyadhikā sarva-bhūteṣu man-matiḥ
11190221 mad-artheṣv aṅga-ceṣṭā ca vacasā mad-guṇeraṇam
11190223 mayy arpaṇaṁ ca manasaḥ sarva-kāma-vivarjanam
11190231 mad-arthe 'rtha-parityāgo bhogasya ca sukhasya ca
11190233 iṣṭaṁ dattaṁ hutaṁ japtaṁ mad-arthaṁ yad vrataṁ tapaḥ
11190241 evaṁ dharmair manuṣyāṇāṁ uddhavātma-nivedinām
11190243 mayi sañjāyate bhaktih̥ ko 'nyo 'rtho 'syāvaśisyate
11190251 yadātmany arpitāṁ cittāṁ śāntāṁ sattvopabr̥mhitam
11190253 dharmāṁ jñānaṁ sa vairāgyam aiśvaryaṁ cābhipadyate
11190261 yad arpitāṁ tad vikalpe indriyaiḥ paridhāvati
11190263 rajas-valaṁ cāsan-niṣṭhāṁ cittāṁ viddhi viparyayam
11190271 dharmo mad-bhakti-kṛt prokto jñānaṁ caikātmya-darśanam
11190273 guṇeṣv asaṅgo vairāgyam aiśvaryaṁ cānimādayaḥ
11190281 śrī-uddhava uvāca yamaḥ kati-vidhaḥ prokto
11190283 niyamo vāri-karṣaṇa kaḥ śamaḥ ko damaḥ kṛṣṇa
11190291 kā titikṣā dhṛtiḥ prabho kim̐ dānaṁ kim̐ tapaḥ śauryaṁ
11190293 kim̐ satyam̐ ṛtam̐ ucyate kas tyāgaḥ kim̐ dhanam̐ ceṣṭam̐
11190301 ko yajñaḥ kā ca dakṣiṇā puṁsaḥ kim̐ svid balaṁ śrīman
11190303 bhago lābhaś ca keśava kā vidyā hr̥iḥ parā kā śr̥iḥ
11190311 kim̐ sukhaṁ duḥkham̐ eva ca kaḥ paṇḍitaḥ kaś ca mūrkhāḥ
11190313 kaḥ panthā utpathaś ca kaḥ kaḥ svargo narakāḥ kaḥ svit
11190321 ko bandhur uta kim̐ gr̥ham̐ ka āḍhyaḥ ko daridro vā
11190323 kṛpaṇaḥ kaḥ ka īśvaraḥ etān praśnān mama brūhi
11190325 viparītāṁś ca sat-pate śrī-bhagavān uvāca
11190331 ahimsā satyam̐ asteyam̐ asaṅgo hr̥iḥ asañcayaḥ
11190333 āstikyaṁ brahmacaryaṁ ca maunaṁ sthairyam̐ kṣamābhayam
11190341 śaucaṁ japas tapo homaḥ śraddhātithyam̐ mad-arcanam
11190343 tīrthāṭanaṁ parārthehā tuṣṭir̥ ācārya-sevanam
11190351 ete yamaḥ sa-niyamā ubhayor dvādaśa smṛtāḥ
11190353 puṁsām̐ upāsitās tāta yathā-kāmaṁ duhanti hi
11190361 śamo man-niṣṭhatā buddher dama indriya-samyamaḥ
11190363 titikṣā duḥkha-sammarṣo jihvopastha-jayo dhṛtiḥ
11190371 daṇḍa-nyāsaḥ paraṁ dānaṁ kāma-tyāgas tapaḥ smṛtam
11190373 svabhāva-vijayaḥ śauryaṁ satyam̐ ca sama-darśanam
11190381 anyac ca sunṛtā vāṇī kavibhiḥ parikīrtitā
11190383 karmasv asaṅgamaḥ śaucaṁ tyāgaḥ sannyāsa ucyate
11190391 dharma iṣṭam̐ dhanam̐ nṛṇāṁ yajño 'haṁ bhagavattamaḥ
11190393 dakṣiṇā jñāna-sandēśaḥ praṇāyāmaḥ paraṁ balaṁ
11190401 bhago ma aiśvaro bhāvo lābho mad-bhaktir̥ uttamaḥ

11190403 vidyātmani bhidā-bādho jugupsā hrīr akarmasu
11190411 śrīr guṇā nairapekṣyādyāḥ sukhaṁ duḥkha-sukhātyayah
11190413 duḥkhaṁ kāma-sukhāpekṣā paṇḍito bandha-mokṣa-vit
11190421 mūrkhō dehādy-aham-buddhiḥ panthā man-nigamaḥ smṛtaḥ
11190423 utpathaś citta-vikṣepaḥ svargaḥ sattva-guṇodayaḥ
11190431 narakas tama-unnāho bandhur gurur aham sakhe
11190433 gṛhaṁ śarīraṁ mānuṣyaṁ guṇādhyo hy ādhyā ucyate
11190441 daridro yas tv asantuṣṭaḥ kṛpaṇo yo 'jitendriyaḥ
11190443 guṇeṣv asakta-dhīr īso guṇa-saṅgo viparyayaḥ
11190451 eta uddhava te praśnāḥ sarve sādhu nirūpitāḥ
11190453 kim varṇitena bahunā lakṣaṇaṁ guṇa-doṣayoḥ
11190455 guṇa-doṣa-dṛṣir doṣo guṇas tūbhaya-varjitaḥ
11200010 śrī-uddhava uvāca
11200011 vidhiś ca pratiṣedhaś ca nigamo hīsvarasya te
11200013 avekṣate 'raviṇḍākṣa guṇaṁ doṣaṁ ca karmaṇām
11200021 varṇāśrama-vikalpaṁ ca pratilomānulomajam
11200023 dravya-deśa-vayaḥ-kālān svargaṁ narakam eva ca
11200031 guṇa-doṣa-bhidā-dṛṣṭim antareṇa vacas tava
11200033 niḥśreyasaṁ kathaṁ nṛṇāṁ niṣedha-vidhi-lakṣaṇam
11200041 piṭṛ-deva-manuṣyānām vedaś cakṣus taveśvara
11200043 śreyas tv anupalabdhe 'rthe sādhyā-sādhanayor api
11200051 guṇa-doṣa-bhidā-dṛṣṭir nigamāt te na hi svataḥ
11200053 nigamenāpavādaś ca bhidāyā iti ha bhramaḥ
11200060 śrī-bhagavān uvāca
11200061 yogās trayo mayā proktā nṛṇāṁ śreyo-vidhitsuṣya
11200063 jñānaṁ karma ca bhaktiś ca nopāyo 'nyo 'sti kutracit
11200071 nirviṇṇānām jñāna-yogo nyāsinām iha karmasu
11200073 teṣv anirviṇṇa-cittānām karma-yogas tu kāminām
11200081 yadṛcchayā mat-kathādau jāta-śraddhas tu yaḥ pumān
11200083 na nirviṇṇo nāti-sakto bhakti-yogo 'sya siddhi-daḥ
11200091 tāvat karmāṇi kurvīta na nirvidyeta yāvata
11200093 mat-kathā-śravaṇādau vā śraddhā yāvan na jāyate
11200101 sva-dharma-stho yajan yajñair anāśīḥ-kāma uddhava
11200103 na yāti svarga-narakau yady anyan na samācāret
11200111 asmiml loke vartamānaḥ sva-dharma-stho 'naghaḥ śuciḥ
11200113 jñānaṁ viśuddham āpnoti mad-bhaktim vā yadṛcchayā
11200121 svargiṇo 'py etam icchanti lokam nirayīṇas tathā
11200123 sādhaḥ kam jñāna-bhaktibhyām ubhayaṁ tad-asādhakam
11200131 na naraḥ svar-gatiṁ kāṅkṣen nārakīm vā vicakṣaṇaḥ
11200133 nemaṁ lokam ca kāṅkṣeta dehāveśāt pramādyati
11200141 etad vidvān purā mṛtyor abhavāya ghaṭeta saḥ
11200143 apramatta idaṁ jñātvā martyam apy artha-siddhi-dam
11200151 chidyamānaṁ yamair etaiḥ kṛta-nīdaṁ vanaspatim
11200153 khagaḥ sva-ketam utsṛjya kṣemaṁ yāti hy alampaṭaḥ
11200161 aho-rātraś chidyamānaṁ buddhvāyur bhaya-vepathuḥ
11200163 mukta-saṅgaḥ paraṁ buddhvā nirīha upaśāmyati
11200171 nṛ-deham ādyam su-labham su-durlabham
11200172 plavaṁ su-kalpaṁ guru-karṇadhāram
11200173 mayānukūlena nabhasvateritaṁ
11200174 pumān bhavābdhim na taret sa ātma-hā
11200181 yadārambheṣu nirviṇṇo viraktaḥ saṁyatendriyaḥ
11200183 abhyāsenātmano yogī dhārayed acalaṁ manaḥ
11200191 dhāryamānaṁ mano yarhi bhrāmyad aśv anavasthitam
11200193 atandrito 'nurodhena mārgenātma-vaśam nayet
11200201 mano-gatiṁ na viśṛjeḥ jita-prāṇo jitendriyaḥ
11200203 sattva-sampannayā buddhyā mana ātma-vaśam nayet
11200211 eṣa vai paramo yogo manasaḥ saṅgrahaḥ smṛtaḥ
11200213 hṛdaya-jñātvam anvicchan damyasyevārvato muhuḥ
11200221 sāṅkhyena sarva-bhāvānām pratilomānulomataḥ
11200223 bhavāpyayāv anudhyāyen mano yāvat prasīdati
11200231 nirviṇṇasya viraktasya puruṣasyokta-vedinaḥ
11200233 manas tyajati daurātmyam cintitasyānucintayā
11200241 yamādibhir yoga-pathair ānvīkṣikyā ca vidyayā
11200243 mamārcopāsanābhir vā nānyair yogyaṁ smaren manaḥ
11200251 yadi kuryāt pramādena yogī karma vigarhitam

11200253 yogenaiva dahed amho nānyat tatra kadācana
11200261 sve sve 'dhikāre yā niṣṭhā sa guṇaḥ parikīrtitaḥ
11200263 karmaṇām jāty-aśuddhānām anena niyamaḥ kṛtaḥ
11200265 guṇa-doṣa-vidhānena saṅgānām tyājanecchayā
11200271 jāta-śraddho mat-kathāsu nirviṇṇaḥ sarva-karmasu
11200273 veda duḥkhātmakān kāmān parityāge 'py anīśvaraḥ
11200281 tato bhajeta mām prītaḥ śraddhālur dṛḍha-nīscayaḥ
11200283 juṣamāṇaś ca tān kāmān duḥkhodarkāmś ca garhayan
11200291 proktena bhakti-yogena bhajato māsakṛn muneh
11200293 kāmā hṛdayyā naśyanti sarve mayi hṛdi sthite
11200301 bhidyate hṛdaya-granthiś chidyante sarva-saṁśayāḥ
11200303 kṣīyante cāsya karmāṇi mayi drṣṭe 'khilātmani
11200311 tasmān mad-bhakti-yuktasya yogino vai mad-ātmanaḥ
11200313 na jñānaṁ na ca vairāgyaṁ prāyaḥ śreyo bhaved iha
11200321 yat karmabhir yat tapasā jñāna-vairāgyataś ca yat
11200323 yogena dāna-dharmaṇa śreyobhir itarair api
11200331 sarvaṁ mad-bhakti-yogena mad-bhakto labhate 'ñjasā
11200333 svargāpavargaṁ mad-dhāma kathaṅcid yadi vāñchati
11200341 na kiñcit sādhave dhīrā bhaktā hy ekāntino mama
11200343 vāñchanty api mayā dattaṁ kaivalyam apunar-bhavam
11200351 nairapekṣyaṁ paraṁ prāhur niḥśreyasaṁ analpakam
11200353 tasmān nirāśiṣo bhaktir nirapekṣasya me bhavet
11200361 na mayy ekānta-bhaktānām guṇa-doṣodbhavā guṇaḥ
11200363 sādḥūnām sama-cittānām buddheḥ param upeyuṣām
11200371 evam etān mayā diṣṭān anuṣṭhanti me pathaḥ
11200373 kṣemaṁ vindanti mat-sthānaṁ yad brahma paramaṁ viduḥ
11210010 śrī-bhagavān uvāca
11210011 ya etān mat-patho hitvā bhakti-jñāna-kriyātmakān
11210013 kṣudrān kāmāś calaiḥ prāṇair juṣantaḥ saṁsaranti te
11210021 sve sve 'dhikāre yā niṣṭhā sa guṇaḥ parikīrtitaḥ
11210023 viparyayas tu doṣaḥ syād ubhayor eṣa nīscayaḥ
11210031 śuddhy-aśuddhī vidhīyete samāneṣv api vastuṣu
11210033 dravyasya vicikitsārthaṁ guṇa-doṣau śubhāsubhau
11210035 dharmārthaṁ vyavahārārthaṁ yātrārtham iti cānagha
11210041 darśito 'yam mayācāro
11210042 dharmam udvahaṭān dhuram
11210051 bhūmy-ambv-agny-anilākāśā bhūtānām pañca-dhātavaḥ
11210053 ā-brahma-sthāvarādīnām śārīrā ātma-saṁyutāḥ
11210061 vedena nāma-rūpāṇi viṣamāṇi sameṣv api
11210063 dhātuśuddhava kalpyanta eteṣām svārtha-siddhaye
11210071 deśa-kālādi-bhāvānām vastūnām mama sattama
11210073 guṇa-doṣau vidhīyete niyamārthaṁ hi karmaṇām
11210081 akṛṣṇa-sāro deśānām abrahmaṇyo 'sucir bhavet
11210083 kṛṣṇa-sāro 'py asauvīra-kīkaṭāsaṁskṛterīṇam
11210091 karmaṇyo guṇavān kālo dravyataḥ svata eva vā
11210093 yato nivartate karma sa doṣo 'karmakaḥ smṛtaḥ
11210101 dravyasya śuddhy-aśuddhī ca dravyeṇa vacanena ca
11210103 saṁskāreṇātha kālena mahatvālpatayātha vā
11210111 śaktyāśaktyātha vā buddhyā samṛddhyā ca yad ātmane
11210113 aghaṁ kurvanti hi yathā deśāvasthānusārataḥ
11210121 dhānya-dārv-asthi-tantūnām rasa-taijasa-carmaṇām
11210123 kāla-vāyav-agni-mṛt-toyaiḥ pāṛthivānām yutāyutaiḥ
11210131 amedhya-liptaṁ yad yena gandha-lepaṁ vyapohati
11210133 bhajate prakṛtiṁ tasya tac chaucam tāvad iṣyate
11210141 snāna-dāna-tapo-'vasthā-vīrya-saṁskāra-karmabhiḥ
11210143 mat-smṛtyā cātmanaḥ śaucam śuddhaḥ karmācared dvijaḥ
11210151 mantrasya ca pariñānaṁ karma-śuddhir mad-arpaṇam
11210153 dharmāḥ sampadyate ṣaḍbhir adharmas tu viparyayaḥ
11210161 kvacid guṇo 'pi doṣaḥ syād doṣo 'pi vidhinā guṇaḥ
11210163 guṇa-doṣārtha-niyamas tad-bhidām eva bādḥate
11210171 samāna-karmācaraṇam patitānām na pātakam
11210173 autpattiko guṇaḥ saṅgo na śayānaḥ pataty adhaḥ
11210181 yato yato nivarteta vimucyeta tatas tataḥ
11210183 eṣa dharmo nṛṇām kṣemaḥ śoka-moha-bhayāpahaḥ
11210191 viṣayeṣu guṇādhyāsāt puṁsaḥ saṅgas tato bhavet

11210193 saṅgāt tatra bhavet kāmāḥ kāmād eva kalir nṛṇām
11210201 kaler durviśahaḥ krodhas tamas tam anuvartate
11210203 tamasā grasyate puṁsaś cetanā vyāpinī drutam
11210211 tayā virahitaḥ sādho jantuḥ śūnyāya kalpate
11210213 tato 'sya svārtha-vibhramśo mūrcchitasya mṛtasya ca
11210221 viśayābhiniveśena nātmānam veda nāparam
11210223 vṛkṣa jīvikayā jīvan vyartham bhastreva yaḥ śvasan
11210231 phala-śrutir iyaṁ nṛṇām na śreyo rocanam param
11210233 śreyo-vivakṣayā proktaṁ yathā bhaisajya-rocanam
11210241 utpattyaiva hi kāmeṣu prāṇeṣu sva-janeṣu ca
11210243 āsakta-manaso martyā ātmano 'nartha-hetuṣu
11210251 natān aviduṣaḥ svārtham bhrāmyato vṛjinādhvani
11210253 katham yuñjyāt punas teṣu tāms tamo viśato budhaḥ
11210261 evam vyavasitam kecid avijñāya kubuddhayaḥ
11210263 phala-śrutim kusumitam na veda-jñā vadanti hi
11210271 kāmīnaḥ kṛpāṇā lubdhāḥ puṣpeṣu phala-buddhayaḥ
11210273 agni-mugdhā dhūma-tāntāḥ svam lokam na vidanti te
11210281 na te mām aṅga jānanti hṛdi-stham ya idam yataḥ
11210283 uktha-śastrā hy asu-tṛpo yathā nīhāra-cakṣuṣaḥ
11210291 te me matam avijñāya parokṣam viśayātmakam
11210293 himsāyam yadi rāgaḥ syād yajña eva na codanā
11210301 himsā-vihārā hy ālabdhaiḥ paśubhiḥ sva-sukhecchayā
11210303 yajante devatā yajñaiḥ pitṛ-bhūta-patīn khalāḥ
11210311 svapnopamam amum lokam asantam śravaṇa-priyam
11210313 āśiṣo hṛdi saṅkalpya tyajanty arthān yathā vaṇik
11210321 rajaḥ-sattva-tamo-niṣṭhā rajaḥ-sattva-tamo-juṣaḥ
11210323 upāsata indra-mukhyān devādīn na yathaiva mām
11210331 iṣṭveha devatā yajñair gatvā raṁsyāmahe divi
11210333 tasyānta iha bhūyāsma mahā-śālā mahā-kulāḥ
11210341 evam puṣpitayā vācā vyākṣipta-manasām nṛṇām
11210343 mānīnam cāti-lubdhānam mad-vārtāpi na rocate
11210351 vedā brahmātma-viśayās tri-kāṇḍa-viśayā ime
11210353 parokṣa-vādā ṛṣayaḥ parokṣam mama ca priyam
11210361 śabda-brahma su-durbodham prāṇendriya-mano-mayam
11210363 ananta-pāram gambhīram durvigāhyam samudra-vat
11210371 mayopabṛmhitam bhūmnā brahmaṇānanta-śaktinā
11210373 bhūteṣu ghoṣa-rūpeṇa viśeṣūrṇeva lakṣyate
11210381 yathoṇanābhīr hṛdayād ūrṇām udvamate mukhāt
11210383 ākāśād ghoṣavān prāṇo manasā sparśa-rūpiṇā
11210391 chando-mayo 'mṛta-mayaḥ sahasra-padavīm prabhuḥ
11210393 omkārad vyañjita-sparśa-svaroṣmāntastha-bhūṣitam
11210401 vicitra-bhāṣā-vitatām chandobhiś catur-uttaraiḥ
11210403 ananta-pārām bṛhatīm sṛjaty ākṣipate svayam
11210411 gāyatri uṣṇig anuṣṭup ca bṛhatī paṅktir eva ca
11210413 triṣṭub jagaty aticchando hy atyaṣṭy-atijagad-virāt
11210421 kim vidhatte kim ācaṣṭe kim anūdyā vikalpayet
11210423 ity asyā hṛdayam loke nānyo mad veda kaścana
11210431 mām vidhatte 'bhidhatte mām vikalpyāpohyate tv aham
11210433 etāvān sarva-vedārthaḥ śabda āsthāya mām bhidam
11210435 māyā-mātram anūdyānte pratiśidhya prasīdati
11220010 śrī-uddhava uvāca
11220011 kati tattvāni viśveśa saṅkhyātāny ṛṣibhiḥ prabho
11220013 navaikādaśa pañca trīṇy āttha tvam iha śuśrūma
11220021 kecit ṣaḍ-vimśatim prāhur apare pañca-vimśatim
11220023 saptaike nava ṣaṭ kecit catvāry ekādaśāpare
11220025 kecit saptadaśa prāhuḥ ṣoḍaśaike trayodaśa
11220031 etāvattvam hi saṅkhyānām ṛṣayo yad-vivakṣayā
11220033 gāyanti pṛthag āyusmann idam no vaktum arhasi
11220040 śrī-bhagavān uvāca
11220041 yuktaṁ ca santi sarvatra bhāṣante brāhmaṇā yathā
11220043 māyām madīyam udgṛhya vadatām kim nu durghaṭam
11220051 naitad evam yathāttha tvam yad aham vacmi tat tathā
11220053 evam vivadatām hetum śaktayo me duratyayāḥ
11220061 yāsām vyatikarād āsīd vikalpo vadatām padam
11220063 prāpte śama-dame 'pyeti vādas tam anu śāmyati

11220071 parasparānupraveśāt tattvānām puruṣarṣabha
11220073 paurvāparya-prasaṅkhyānam yathā vaktur vivakṣitam
11220081 ekasminn api dṛśyante praviṣṭānītarāṇi ca
11220083 pūrvasmin vā parasmin vā tattve tattvāni sarvaśaḥ
11220091 paurvāparyam ato 'mīṣām prasaṅkhyānam abhīpsatām
11220093 yathā viviktaṁ yad-vaktraṁ gr̥hṇīmo yukti-sambhavāt
11220101 anādy-avidyā-yuktasya puruṣasyātma-vedanam
11220103 svato na sambhavād anyas tattva-jñō jñāna-do bhavet
11220111 puruṣeśvarayor atra na vailakṣaṇyam aṅv api
11220113 tad-anya-kalpanāpārthā jñānam ca prakṛter guṇaḥ
11220121 prakṛtir guṇa-sāmyam vai prakṛter nātmano guṇaḥ
11220123 sattvaṁ rajas tama iti sthity-utpatty-anta-hetavaḥ
11220131 sattvaṁ jñānam rajaḥ karma tamo 'jñānam ihocyate
11220133 guṇa-vyatikaraḥ kālaḥ svabhāvaḥ sūtram eva ca
11220141 puruṣaḥ prakṛtir vyaktam ahaṅkāro nabho 'nilaḥ
11220143 jyotir āpaḥ kṣitir iti tattvāny uktāni me nava
11220151 śrotraṁ tvag darśanam ghrāṇo jihveti jñāna-śaktayaḥ
11220153 vāk-pāṇy-upastha-pāyav-aṅghriḥ karmāny aṅgobhayam manah
11220161 śabdaḥ sparśo raso gandho rūpaṁ cety artha-jātayaḥ
11220163 gaty-ukty-utsarga-śilpāni karmāyatana-siddhayaḥ
11220171 sargādaḥ prakṛtir hy asya kārya-kāraṇa-rūpiṇī
11220173 sattvādibhir guṇair dhatte puruṣo 'vyakta īkṣate
11220181 vyaktādāyo vikurvāṇā dhātavaḥ puruṣekṣayā
11220183 labdha-vīryaḥ sr̥janty aṅdaṁ saṁhatāḥ prakṛter balāt
11220191 saptaiva dhātava iti tatrārthāḥ pañca khādayaḥ
11220193 jñānam ātmobhayādhrāsa tato dehendriyāsavaḥ
11220201 ṣaḍ ity atrāpi bhūtāni pañca ṣaṣṭhaḥ paraḥ pumān
11220203 tair yuita ātma-sambhūtaiḥ sr̥ṣṭvedaṁ samapāviśat
11220211 catvāry eveti tatrāpi teja āpo 'nnam ātmanaḥ
11220213 jātāni tair idam jātam janmāvayavinaḥ khalu
11220221 saṅkhyāne saptadaśake bhūta-mātrendriyāṇi ca
11220223 pañca pañcaika-manasā ātmā saptadaśaḥ smr̥taḥ
11220231 tadvat ṣoḍaśa-saṅkhyāne ātmaiva mana ucyate
11220233 bhūtendriyāṇi pañcaiva mana ātmā trayodaśa
11220241 ekādaśatva ātmāsau mahā-bhūtendriyāṇi ca
11220243 aṣṭau prakṛtayaś caiva puruṣaś ca navety atha
11220251 iti nānā-prasaṅkhyānam tattvānām ṛṣibhiḥ kṛtam
11220253 sarvaṁ nyāyāṁ yuktimattvād viduṣāṁ kim aśobhanam
11220260 śrī-uddhava uvāca
11220261 prakṛtiḥ puruṣaś cobhau yady apy ātma-vilakṣaṇau
11220263 anyonyāpāśrayāt kṛṣṇa dṛśyate na bhidā tayoh
11220265 prakṛtau lakṣyate hy ātmā prakṛtiś ca tathātmani
11220271 evaṁ me puṇḍarikākṣa mahāntam saṁśayam hr̥di
11220273 chettum arhasi sarva-jña vacobhir naya-naipuṇaiḥ
11220281 tvatto jñānam hi jīvānām pramoṣas te 'tra śaktitah
11220283 tvam eva hy ātma-māyāyā gatiṁ vettha na cāparaḥ
11220290 śrī-bhagavān uvāca
11220291 prakṛtiḥ puruṣaś ceti vikalpaḥ puruṣarṣabha
11220293 eṣa vaikārikaḥ sargo guṇa-vyatikarātmakaḥ
11220301 mamāṅga māyā guṇa-mayy anekadhā vikalpa-buddhīś ca guṇair vidhatte
11220303 vaikārikas tri-vidho 'dhyātmam ekam athādhidaivam adhibhūtam anyat
11220311 dṛg rūpam ārkaṁ vapur atra randhre parasparaṁ sidhyati yaḥ svataḥ khe
11220313 ātmā yad eṣāṁ aparō ya ādyaḥ svayānubhūtyākhila-siddha-siddhiḥ
11220321 evaṁ tvag-ādi śravaṇādi cakṣur
11220322 jihvādi nāsādi ca citta-yuktam
11220331 yo 'sau guṇa-kṣobha-kṛto vikāraḥ pradhāna-mūlān mahataḥ prasūtaḥ
11220333 aham tri-vṛṇ moha-vikalpa-hetur vaikārikas tāmasa aindriyaś ca
11220341 ātmāparijñāna-mayo vivādo hy astīti nāstīti bhidārtha-niṣṭhaḥ
11220343 vyartha 'pi naivoparameta pumsām mattaḥ parāvṛtta-dhiyām sva-lokāt
11220350 śrī-uddhava uvāca
11220351 tvattaḥ parāvṛtta-dhiyaḥ sva-kṛtaiḥ karmabhiḥ prabho
11220353 uccāvacān yathā dehān gr̥hṇanti visṛjanti ca
11220361 tan mamākhyāhi govinda durvibhāvyam anātmabhiḥ
11220363 na hy etat prāyaśo loke vidvāmsaḥ santi vañcitāḥ
11220370 śrī-bhagavān uvāca

11220371 manaḥ karma-mayaṃ nṛṇāṃ indriyaiḥ pañcabhir yutam
11220373 lokāl lokam prayāty anya ātmā tad anuvartate
11220381 dhyāyan mano 'nu viṣayān dr̥ṣṭān vānuśrutān atha
11220383 udyat sīdat karma-tantram smṛtis tad anu śāmyati
11220391 viṣayābhiniveśena nātmānam yat smaret punaḥ
11220393 jantor vai kasyacid dhetor mṛtyur atyanta-vismṛtiḥ
11220401 janma tv ātmatayā pumsaḥ sarva-bhāvena bhūri-da
11220403 viṣaya-svīkṛtiṃ prāhur yathā svapna-manorathaḥ
11220411 svapnam manoratham cettham prāktanam na smaraty asau
11220413 tatra pūrvam ivātmānam apūrvam cānupaśyati
11220421 indriyāyana-sṛṣṭyedaṃ trai-vidhyam bhāti vastuni
11220423 bahir-antar-bhidā-hetur jano 'saj-jana-kṛd yathā
11220431 nityadā hy aṅga bhūtāni bhavanti na bhavanti ca
11220433 kālenālakṣya-vegena sūkṣmatvāt tan na dr̥śyate
11220441 yathārciṣāṃ srotasāṃ ca phalānām vā vanaspateḥ
11220443 tathaiiva sarva-bhūtānām vayo-'vasthādayaḥ kṛtāḥ
11220451 so 'yam dīpo 'rciṣāṃ yadvat srotasāṃ tad idam jalam
11220453 so 'yam pumān iti nṛṇāṃ mṛṣā gīr dhīr mṛṣāyuṣāṃ
11220461 mā svasya karma-bījēna jāyate so 'py ayam pumān
11220463 mriyate vāmaro bhrāntiā yathāgnir dāru-samyutaḥ
11220471 niṣeka-garbha-janmāni bālya-kaumāra-yauvanam
11220473 vayo-madhyam jarā mṛtyur ity avasthās tanor nava
11220481 etā manoratha-mayīr hānyasyoccāvacaś tanūḥ
11220483 guṇa-saṅgād upādatte kvacit kaścij jahāti ca
11220491 ātmanaḥ pitṛ-putrābhyām anumeyau bhavāpyayau
11220493 na bhavāpyaya-vastūnām abhijño dvaya-lakṣaṇaḥ
11220501 taror bīja-vipākābhyām yo vidvān janma-samyamau
11220503 taror vilakṣaṇo draṣṭā evam draṣṭā tanoḥ pṛthak
11220511 prakṛter evam ātmānam avivicyābudhaḥ pumān
11220513 tattvena sparśa-sammūḍhaḥ saṃsāram pratipadyate
11220521 sattva-saṅgād ṛṣīn devān rajasāsura-mānuṣān
11220523 tamasā bhūta-tiryaktvaṃ bhrāmīto yāti karmabhiḥ
11220531 nṛtyato gāyataḥ paśyan yathāivānukaroti tāt
11220533 evam buddhi-guṇān paśyann anīho 'py anukāryate
11220541 yathāmbhasā pracalatā taravo 'pi calā iva
11220543 cakṣusā bhrāmyamāṇena dr̥śyate bhramatīva bhūḥ
11220551 yathā manoratha-dhiyo viṣayānubhavo mṛṣā
11220553 svapna-dr̥ṣṭāś ca dāśārha tathā saṃsāra ātmanaḥ
11220561 arthe hy avidyamāne 'pi saṃsṛtir na nivartate
11220563 dhyāyato viṣayān asya svapne 'narthāgamo yathā
11220571 tasmād uddhava mā bhukṣva viṣayān asad-indriyaiḥ
11220573 ātmāgrahaṇa-nirbhātam paśya vaikalpikam bhramam
11220581 kṣipto 'vamānito 'sadbhiḥ pralabdho 'sūyito 'tha vā
11220583 tāḍitaḥ sanniruddho vā vṛtṭyā vā parihāpitaḥ
11220591 niṣṭhyuto mūtrito vājñair bahudhaivaṃ prakampitaḥ
11220593 śreyas-kāmaḥ kṛcchra-gata ātmanātmānam uddharet
11220600 śrī-uddhava uvāca
11220601 yathāivam anubudhyeyam
11220602 vada no vadatām vara
11220611 su-duḥṣaham imam manya ātmany asad-atikramam
11220613 viduṣām api viśvātman prakṛtir hi balīyasī
11220615 ṛte tvad-dharma-niratān śāntāms te caraṇālayān
11230010 śrī-bādarāyaṇir uvāca
11230011 sa evam āśāmsita uddhavana bhāgavata-mukhyena dāśārha-mukhyaḥ
11230013 sabhājayan bhr̥tya-vaco mukundas tam ābabhāṣe śravaṇīya-vīryaḥ
11230020 śrī-bhagavān uvāca
11230021 bārhaspatya sa nāsty atra sādhu vai durjaneritaiḥ
11230023 duraktair bhinnam ātmānam yaḥ samādhātum īśvaraḥ
11230031 na tathā tapyate vidhaḥ pumān bāṇais tu marma-gaiḥ
11230033 yathā tudanti marma-sthā hy asatām paruseṣavaḥ
11230041 kathayanti mahat puṇyam itihāsam ihoddhava
11230043 tam aham varṇayiṣyāmi nibodha su-samāhitaḥ
11230051 kenacid bhikṣuṇā gītām paribhūtena durjanaiḥ
11230053 smarata dhṛti-yuktena vipākam nija-karmaṇām
11230061 avantiṣu dvijaḥ kaścic āsīd ādhyatamaḥ śrīyā

11230063 vārtā-vṛttiḥ kadaryas tu kāmī lubdho 'ti-kopanaḥ
11230071 jñātayo 'tithayas tasya vān-mātreṇāpi nārcitāḥ
11230073 śūnyāvasatha ātmāpi kāle kāmair anarcitaḥ
11230081 duhśīlasya kadaryasya druhyante putra-bāndhavāḥ
11230083 dārā duhitāro bhr̥tyā viṣaṇṇā nācaran priyam
11230091 tasyaivam yakṣa-vittasya cyutasyobhaya-lokataḥ
11230093 dharmā-kāma-vihīnasya cukrudhuḥ pañca-bhāgināḥ
11230101 tad-avadhyāna-visrasta-puṇya-skandhasya bhūri-da
11230103 artho 'py agacchan nidhanam bahv-āyāsa-parisramāḥ
11230111 jñātyo jagrhuḥ kiñcid kiñcid dasyava uddhava
11230113 daivataḥ kālataḥ kiñcid brahma-bandhor nṛ-pārthivāt
11230121 sa evam draviṇe naṣṭe dharmā-kāma-vivarjitaḥ
11230123 upekṣitaś ca sva-janaiś cintām āpa duratyayām
11230131 tasyaivam dhyāyato dīrgham naṣṭa-rāyas tapasvinaḥ
11230133 khidyato bāṣpa-kaṇṭhasya nirvedaḥ su-mahān abhūt
11230141 sa cāhedam aho kaṣṭam vṛthātmā me 'nutāpitaḥ
11230143 na dharmāya na kāmāya yasyārthāyāsa īdrśaḥ
11230151 prāyeṇāthāḥ kadaryāṇām na sukhāya kadācana
11230153 iha cātmopatāpāya mṛtasya narakāya ca
11230161 yaśo yaśasvinām śuddham ślāghyā ye guṇinām guṇāḥ
11230163 lobhaḥ sv-alpo 'pi tān hanti śvītro rūpam ivepsitam
11230171 arthasya sādhanē siddhe utkarṣe rakṣaṇe vyaye
11230173 nāśopabhoga āyāsaś trāsaś cintā bhramo nṛṇām
11230181 steyam himsānṛtam dambhaḥ kāmāḥ krodhaḥ smayo madaḥ
11230183 bhedo vairam aviśvāsaḥ saṁspardhā vyasanāni ca
11230191 ete pañcadaśānarthā hy artha-mūlā matā nṛṇām
11230193 tasmād anartham arthākhyam śreyo-'rthī dūratas tyajet
11230201 bhidyante bhr̥taro dārāḥ pitarāḥ suhr̥das tathā
11230203 ekāsnigdhaḥ kākininā sadyaḥ sarve 'rayaḥ kṛtāḥ
11230211 arthenālpīyasā hy ete saṁrabdha dīpta-manyavaḥ
11230213 tyajanty āśu spr̥dho ghnanti sahasotsṛjya sauhr̥dam
11230221 labdhvā janmāmara-prārthyaṁ mānuṣyaṁ tad dvijāgryatām
11230223 tad anādr̥tya ye svārtham ghnanti yānty aśubhām gatim
11230231 svargāpavargayor dvāram prāpya lokam imam pumān
11230233 draviṇe ko 'nuṣajjeta martyo 'narthasya dhāmani
11230241 devarṣi-pitr̥-bhūtāni jñātīn bandhūmś ca bhāgināḥ
11230243 asaṁvibhajya cātmānam yakṣa-vittaḥ pataty adhaḥ
11230251 vyarthayārthehayā vittam pramattasya vayo balam
11230253 kuśalā yena sidhyanti jaraṭhaḥ kim nu sādhye
11230261 kasmāt saṅkliśyate vidvān vyarthayārthehayāsakṛt
11230263 kasyacin māyayā nūnam loko 'yam su-vimohitaḥ
11230271 kim dhanair dhana-dair vā kim kāmair vā kāma-dair uta
11230273 mṛtyunā grasyamānasya karmabhir vota janma-daiḥ
11230281 nūnam me bhagavāms tuṣṭaḥ sarva-deva-mayo hariḥ
11230283 yena nīto daśam etām nirvedaś cātmanaḥ plavaḥ
11230291 so 'ham kālāvaśeṣeṇa śoṣayiṣye 'ngam ātmanaḥ
11230293 apramatto 'khila-svārthe yadi syāt siddha ātmani
11230301 tatra mām anumoderan devās tri-bhuvaneśvarāḥ
11230303 muhūrtena brahma-lokam khaṭvāngaḥ samasādhayat
11230310 śrī-bhagavān uvāca
11230311 ity abhipretya manasā hy āvantyo dvija-sattamaḥ
11230313 unmucya hr̥daya-granthīn śānto bhikṣur abhūn muniḥ
11230321 sa cacāra mahīm etām saṁyatātmendriyānilaḥ
11230323 bhikṣārtham nagara-grāmān asaṅgo 'lakṣito 'viśat
11230331 tam vai pravayasam bhikṣum avadhūtam asaj-janāḥ
11230333 dr̥ṣṭvā paryabhavan bhadra bahvībhiḥ paribhūtibhiḥ
11230341 kecit tri-veṇum jagr̥hur eke pātram kamaṇḍalum
11230343 pītham caike 'kṣa-sūtram ca kantham cīrāṇi kecana
11230345 pradāya ca punas tāni darśitāny ādadur muneḥ
11230351 annam ca bhaikṣya-sampannam bhuñjānasya sarit-tate
11230353 mūtrayanti ca pāpiṣṭhāḥ ṣṭhīvanty asya ca mūrdhani
11230361 yata-vācam vācayanti tāḍayanti na vakti cet
11230363 tarjayanty apare vāgbhiḥ steno 'yam iti vādināḥ
11230365 badhnanti rajjvā tam kecid badhyatām badhyatām iti
11230371 kṣipanty eke 'vajānanta eṣa dharmā-dhvajaḥ śaṭhaḥ

11230373 kṣīṇa-vitta imām vṛttim agrahīt sva-janojjhitāḥ
11230381 aho eṣa mahā-sāro dhṛtimān giri-rād iva
11230383 maunena sādhayaty artham baka-vad dr̥ḍha-niścayaḥ
11230391 ity eke vihasanty enam eke durvātayanti ca
11230393 taṁ babandhur nirurudhur yathā krīḍanakam dvijam
11230401 evaṁ sa bhautikam duḥkham daivikam daihikam ca yat
11230403 bhoktavyam ātmano diṣṭam prāptam prāptam abudhyata
11230411 paribhūta imām gāthām agāyata narādhamaiḥ
11230413 pātayadbhiḥ sva dharma-stho dhṛtim āsthāya sātṭvikīm
11230420 dvija uvāca
11230421 nāyam jano me sukha-duḥkha-hetur na devatātmā graha-karma-kālāḥ
11230423 manaḥ param kāraṇam āmananti saṁsāra-cakram parivartayed yat
11230431 mano guṇān vai sṛjate baliyas tataś ca karmāṇi vilakṣaṇāni
11230433 śuklāni kṛṣṇāny atha lohitaṇi tebhyaḥ sa-varṇāḥ sṛtayo bhavanti
11230441 anīha ātmā manasā samīhatā hiraṇ-mayo mat-sakha udvicaṣṭe
11230443 manaḥ sva-liṅgam pariḡṛhya kāmān juṣan nibaddho guṇa-saṅgato 'sau
11230451 dānam sva-dharmo niyamo yamaś ca śrutam ca karmāṇi ca sad-vratāni
11230453 sarve mano-nigraha-lakṣaṇāntāḥ paro hi yogo manasaḥ samādhiḥ
11230461 samāhitam yasya manaḥ praśāntam dānādibhiḥ kim vada tasya kṛtyam
11230463 asaṁyatham yasya mano vinaśyad dānādibhiś ced aparam kim ebhiḥ
11230471 mano-vaśe 'nye hy abhavan sma devā manaś ca nānyasya vaśam sameti
11230473 bhīṣmo hi devaḥ sahasaḥ sahīyān yuñjyād vaśe taṁ sa hi deva-devaḥ
11230481 tam durjayam śatrum asahya-vegam arun-tudam tan na vijitya kecit
11230483 kurvanty asad-vigraham atra martyair mitrāṇy udāsīna-ripūn vimūdhāḥ
11230491 deham mano-mātram imam ḡṛhītvā mamāham ity andha-dhiyo manuṣyāḥ
11230493 eṣo 'ham anyo 'yam iti bhrameṇa duranta-pāre tamasi bhramanti
11230501 janas tu hetuḥ sukha-duḥkhayoś cet kim ātmanaś cātra hi bhaumayos tat
11230503 jihvām kvacit sandaśati sva-dadbhis tad-vedanāyām katamāya kupyet
11230511 duḥkhasya hetur yadi devatās tu kim ātmanas tatra vikārayos tat
11230513 yad aṅgam aṅgena nihanyate kvacit krudhyeta kasmai puruṣaḥ sva-dehe
11230521 ātmā yadi syāt sukha-duḥkha-hetuḥ kim anyatas tatra nija-svabhāvaḥ
11230523 na hy ātmano 'nyad yadi tan mṛṣā syāt krudhyeta kasmān na sukham na duḥkham
11230531 grahā nimittam sukha-duḥkhayoś cet kim ātmano 'jasya janasya te vai
11230533 grahair grahasyaiva vadanti pīḍām krudhyeta kasmai puruṣas tato 'nyaḥ
11230541 karmāstu hetuḥ sukha-duḥkhayoś cet kim ātmanas tad dhi jaḍajāḍatve
11230543 dehas tv acit puruṣo 'yam suparṇaḥ krudhyeta kasmai na hi karma mūlam
11230551 kālas tu hetuḥ sukha-duḥkhayoś cet kim ātmanas tatra tad-ātmako 'sau
11230553 nāgner hi tāpo na himasya tat syāt krudhyeta kasmai na parasya dvandvam
11230561 na kenacit kvāpi kathaṅcanāsya dvandvoparāgaḥ parataḥ parasya
11230563 yathāhamah saṁsṛti-rūpiṇaḥ syād evaṁ prabuddho na bibheti bhūtaiḥ
11230571 etām sa āsthāya parātma-niṣṭhām adhyāsītām pūrvatamair maharṣibhiḥ
11230573 aham tariṣyāmi duranta-pāram tamo mukundāṅghri-niṣevayaiva
11230580 śrī-bhagavān uvāca
11230581 nirvidya naṣṭa-draviṇe gata-klamah pravrajya gām paryaṭamāna ittham
11230583 nirākṛto 'sadbhir api sva-dharmād akampito 'mūm munir āha gāthām
11230591 sukha-duḥkha-prado nānyaḥ puruṣasyātma-vibhramah
11230593 mitrodāsīna-ripavaḥ saṁsāras tamasah kṛtaḥ
11230601 tasmāt sarvātmanā tāta nigrhāṇa mano dhiyā
11230603 mayy āveśitayā yukta etāvān yoga-saṅgrahaḥ
11230611 ya etām bhikṣuṇā gītām brahma-niṣṭhām samāhitāḥ
11230613 dhārayaṅ chrāvayaṅ chr̥ṇvan dvandvair naivābhibhūyate
11240010 śrī-bhagavān uvāca
11240011 atha te sampravakṣyāmi sāṅkhyam pūrvair viniścitam
11240013 yad vijñāya pumān sadyo jahyād vaikalpikam bhramam
11240021 āsīj jñānam atho artha ekam evāvikalpitam
11240023 yadā viveka-nipuṇā ādau kṛta-yuge 'yuge
11240031 tan māyā-phala-rūpeṇa kevalam nirvikalpitam
11240033 vān-mano-'gocaram satyam dvidhā samabhavad bṛhat
11240041 tayor ekataro hy arthaḥ prakṛtiḥ sobhayātmikā
11240043 jñānam tv anyatamo bhāvaḥ puruṣaḥ so 'bhīdhīyate
11240051 tamo rajaḥ sattvam iti prakṛter abhavan guṇāḥ
11240053 mayā prakṣobhyamāṅyāḥ puruṣānumatena ca
11240061 tebhyaḥ samabhavat sūtram mahān sūtreṇa saṁyutaḥ
11240063 tato vikurvato jāto yo 'haṅkāro vimohanaḥ
11240071 vaikārikas taijasaś ca tāmasaś cety aham tri-vṛt

11240073 tan-mātrendriya-manasām kāraṇam cid-acin-mayah
11240081 arthas tan-mātrikāj jajñe tāmasād indriyāṇi ca
11240083 taijasād devatā āsann ekādaśa ca vaikṛtāt
11240091 mayā sañcoditā bhāvāḥ sarve samhatya-kāriṇaḥ
11240093 aṇḍam utpādayām āsur mamāyatanam uttamam
11240101 tasminn ahaṁ samabhavam aṇḍe salila-samsthitau
11240103 mama nābhyām abhūt padmaṁ viśvākhyam tatra cātma-bhūḥ
11240111 so 'srjat tapasā yukto rajasā mad-anugrahāt
11240113 lokān sa-pālān viśvātmā bhūr bhuvaḥ svar iti tridhā
11240121 devānām oka āsīt svar bhūtānām ca bhuvaḥ padam
11240123 martyādīnām ca bhūr lokaḥ siddhānām tritayāt param
11240131 adho 'surānām nāgānām bhūmer oko 'srjat prabhuḥ
11240133 tri-lokyām gatayaḥ sarvāḥ karmaṇām tri-guṇātmanām
11240141 yogasya tapasā caiva nyāsasya gatayo 'malāḥ
11240143 mahar janas tapaḥ satyam bhakti-yogasya mad-gatiḥ
11240151 mayā kālātmanā dhātrā karma-yuktam idaṁ jagat
11240153 guṇa-pravāha etasminn unmajjati nimajjati
11240161 aṇur bṛhat kṛśaḥ sthūlo yo yo bhāvāḥ prasidhyati
11240163 sarvo 'py ubhaya-samyuktaḥ prakṛtyā puruṣeṇa ca
11240171 yas tu yasyādir antaś ca sa vai madhyam ca tasya san
11240173 vikāro vyavahārārtho yathā taijasa-pārthivāḥ
11240181 yad upādāya pūrvas tu bhāvo vikurute 'param
11240183 ādir anto yadā yasya tat satyam abhidhiyate
11240191 prakṛtir yasyopādānam ādhāraḥ puruṣaḥ paraḥ
11240193 sato 'bhivyañjakaḥ kālo brahma tat tritayam tv aham
11240201 sargaḥ pravartate tāvat paurvāparyeṇa nityaśaḥ
11240203 mahān guṇa-visargārthaḥ sthity-anto yāvad īkṣaṇam
11240211 virāṇ mayāsādyamāno loka-kalpa-vikalpakaḥ
11240213 pañcatvāya viśeṣāya kalpate bhuvanaiḥ saha
11240221 anne pralīyate martyam annam dhānāsu līyate
11240223 dhānā bhūmau pralīyante bhūmir gandhe pralīyate
11240231 apsu pralīyate gandha āpaś ca sva-guṇe rase
11240233 līyate jyotiṣi raso jyotī rūpe pralīyate
11240241 rūpaṁ vāyau sa ca sparśe līyate so 'pi cāmbare
11240243 ambaram śabda-tan-mātra indriyāṇi sva-yoniṣu
11240251 yonir vaikārike saumya līyate manasīśvare
11240253 śabdo bhūtādim apyeti bhūtādir mahati prabhuḥ
11240261 sa līyate mahān sveṣu guṇesu guṇa-vattamaḥ
11240263 te 'vyakte sampralīyante tat kāle līyate 'vyaye
11240271 kālo māyā-maye jīve jīva ātmani mayy aje
11240273 ātmā kevala ātma-stho vikalpāpāya-lakṣaṇaḥ
11240281 evam anvīkṣamāṇasya katham vaikalpiko bhramaḥ
11240283 manaso hr̥di tiṣṭheta vyomnīvārkodaye tamaḥ
11240291 eṣa sāṅkhya-vidhiḥ proktaḥ saṁśaya-granthi-bhedanaḥ
11240293 pratilomānulomābhyām parāvāra-dṛśa mayā
11250010 śrī-bhagavān uvāca
11250011 guṇānām asammiśrāṇām pumān yena yathā bhavet
11250013 tan me puruṣa-varyedam upadhāraya śaṁsataḥ
11250021 śamo damas titikṣeṣā tapaḥ satyam dayā smṛtiḥ
11250023 tuṣṭis tyāgo 'sprhā śraddhā hr̥ir dayādiḥ sva-nirvṛtiḥ
11250031 kāma ihā madas tṛṣṇā stambha āśir bhidā sukham
11250033 madotsāho yaśaḥ-prītir hāsyam vīryam balodyamaḥ
11250041 krodho lobho 'nṛtam himsā yācñā dambhaḥ klamaḥ kalih
11250043 śoka-mohau viśādārtī nidrāśā bhīr anudyamaḥ
11250051 sattvasya rajasā caitās tamaś cānupūrvaśaḥ
11250053 vṛttayo varṇita-prāyāḥ sannipātam atho śṛṇu
11250061 sannipātas tv aham iti mamety uddhava yā matiḥ
11250063 vyavahāraḥ sannipāto mano-mātrendriyāsubhiḥ
11250071 dharme cārthe ca kāme ca yadāsau pariniṣṭhitaḥ
11250073 guṇānām sannikarṣo 'yam śraddhā-rati-dhanāvahaḥ
11250081 pravṛtti-lakṣaṇe niṣṭhā pumān yarhi gṛhāśrame
11250083 sva-dharme cānu tiṣṭheta guṇānām samitir hi sā
11250091 puruṣam sattva-samyuktam anumīyāc chamādibhiḥ
11250093 kāmādibhī rajo-yuktam krodhādyais tamaś yutam
11250101 yadā bhajati mām bhaktyā nirapekṣaḥ sva-karmabhiḥ

11250103 tam sattva-prakṛtiṃ vidyāt puruṣaṃ striyam eva vā
11250111 yadā āśiṣa āśāsyā mām bhajeta sva-karmabhiḥ
11250113 tam rajaḥ-prakṛtiṃ vidyāt himsām āśāsyā tāmasam
11250121 sattvaṃ rajas tama iti guṇā jīvasya naiva me
11250123 citta-jā yaś tu bhūtānām sajjamāno nibadhyate
11250131 yadetarau jayet sattvaṃ bhāsvaraṃ viśadaṃ śivam
11250133 tadā sukkena yujyeta dharma-jñānādibhiḥ pumān
11250141 yadā jayet tamaḥ sattvaṃ rajaḥ saṅgam bhidā calam
11250143 tadā duḥkhena yujyeta karmaṇā yaśasā śriyā
11250151 yadā jayed rajaḥ sattvaṃ tamo mūḍhaṃ layaṃ jaḍam
11250153 yujyeta śoka-mohābhyām nidrayā himsayāśayā
11250161 yadā cittaṃ prasīdeta indriyāṇām ca nirvṛtiḥ
11250163 dehe 'bhayaṃ mano-'saṅgam tat sattvaṃ viddhi mat-padam
11250171 vikurvan kriyayā cā-dhīr anivṛttiś ca cetasām
11250173 gātrāsvāsthyaṃ mano bhrāntaṃ raja etair niśāmaya
11250181 sīdac cittaṃ vilīyeta cetaso grahaṇe 'kṣamam
11250183 mano naṣṭam tamo glānis tamas tad upadhāraya
11250191 edhamāne guṇe sattve devānām balam edhate
11250193 asurāṇām ca rajasi tamasy uddhava rakṣasām
11250201 sattvāj jāgaraṇam vidyād rajasā svapnam ādiśet
11250203 prasvāpaṃ tamasā jantos turīyaṃ triṣu santatam
11250211 upary upari gacchanti sattvena brāhmaṇā janāḥ
11250213 tamasādho 'dha ā-mukhyād rajasāntara-cāriṇaḥ
11250221 sattve pralīnāḥ svar yānti nara-lokaṃ rajo-layāḥ
11250223 tamo-layās tu nirayaṃ yānti mām eva nirguṇāḥ
11250231 mad-arpaṇam niṣphalaṃ vā sāttvikaṃ nija-karma tat
11250233 rājasam phala-saṅkalpaṃ himsā-prāyādi tāmasam
11250241 kaivalyaṃ sāttvikaṃ jñānam rajo vaikalpikaṃ ca yat
11250243 prakṛtaṃ tāmasam jñānam man-niṣṭham nirguṇam smṛtam
11250251 vanaṃ tu sāttviko vāso grāmo rājasa ucyate
11250253 tāmasam dyūta-sadanaṃ man-niketaṃ tu nirguṇam
11250261 sāttvikaḥ kāraḥ 'saṅgī rāgāndho rājasah smṛtaḥ
11250263 tāmasah smṛti-vibhraṣṭo nirguṇo mad-apāśrayaḥ
11250271 sāttviky ādhyātmikī śraddhā karma-śraddhā tu rājasī
11250273 tāmasy adharme yā śraddhā mat-sevāyām tu nirguṇā
11250281 pathyaṃ pūtam anāyastam āhāryaṃ sāttvikaṃ smṛtam
11250283 rājasam cendriya-preṣṭham tāmasam cārti-dāsuci
11250291 sāttvikaṃ sukham ātmotthaṃ viṣayotthaṃ tu rājasam
11250293 tāmasam moha-dainyotthaṃ nirguṇam mad-apāśrayam
11250301 dravyaṃ deśaḥ phalaṃ kālo jñānam karma ca kāraḥ
11250303 śraddhāvasthākṛtir niṣṭhā traī-guṇyaḥ sarva eva hi
11250311 sarve guṇa-mayā bhāvāḥ puruṣavyakta-dhiṣṭhitāḥ
11250313 dṛṣṭam śrutam anudhyātam buddhyā vā puruṣarṣabha
11250321 etāḥ saṃsṛtayaḥ puṃso guṇa-karma-nibandhanāḥ
11250323 yeneme nirjitāḥ saumya guṇā jīvena citta-jāḥ
11250325 bhakti-yogena man-niṣṭho mad-bhāvāya prapadyate
11250331 tasmād deham imaṃ labdhvā jñāna-vijñāna-sambhavam
11250333 guṇa-saṅgam vinirdhūya mām bhajantu vicakṣaṇāḥ
11250341 niḥsaṅgo mām bhajed vidvān apramatto jitendriyaḥ
11250343 rajas tamaś cābhijayet sattva-saṃsevayā munīḥ
11250351 sattvaṃ cābhijayed yukto nairapekṣyena śānta-dhīḥ
11250353 sampadyate guṇair mukto jīvo jīvaṃ vihāya mām
11250361 jīvo jīva-vinirmukto guṇaiś cāśaya-sambhavaīḥ
11250363 mayaiva brahmaṇā pūrṇo na bahir nāntaraś caret
11260010 śrī-bhagavān uvāca
11260011 mal-lakṣaṇam imaṃ kāyaṃ labdhvā mad-dharma āsthitaḥ
11260013 ānandaṃ paramātmānam ātma-sthaṃ samupaiti mām
11260021 guṇa-mayyā jīva-yonyā vimukto jñāna-niṣṭhaya
11260023 guṇeṣu māyā-mātreṣu dṛśyamāneṣv avastutaḥ
11260025 vartamāno 'pi na pumān yujyate 'vastubhir guṇaiḥ
11260031 saṅgam na kuryād asatām śiśnodara-trpām kvacit
11260033 tasyānugas tamasy andhe pataty andhānugāndha-vat
11260041 ailaḥ samrāḍ imām gāthām agāyata brhac-chravāḥ
11260043 urvaśī-virahān muhyaṃ nirviṇṇaḥ śoka-saṃyame
11260051 tyaktvātmānam vrayantīm tām nagna unmatta-van nṛpaḥ

11260053 vilapann anvagāj jāye ghore tiṣṭheti viklavah
11260061 kāmān atrpto 'nujuṣan kṣullakān varṣa-yāminīh
11260063 na veda yāntīr nāyāntīr urvaśy-ākṛṣṭa-cetanaḥ
11260070 aila uvāca
11260071 aho me moha-vistārah kāma-kaśmala-cetasah
11260073 devyā grhīta-kaṇṭhasya nāyuh-khaṇḍā ime smṛtāh
11260081 nāham vedābhinirmuktaḥ sūryo vābhyudito 'muyā
11260083 mūṣito varṣa-pūgānām batāhāni gatāny uta
11260091 aho me ātma-sammoho yenātmā yoṣitām kṛtaḥ
11260093 krīḍā-mrgaś cakravartī naradeva-śikhāmaṇiḥ
11260101 sa-paricchadam ātmānam hitvā tṛṇam iveśvaram
11260103 yāntīm striyaṁ cānvagamān nagna unmatta-vad rudan
11260111 kutas tasyānubhāvaḥ syāt teja īsatvam eva vā
11260113 yo 'nvagacchaṁ striyaṁ yāntīm khara-vat pāda-tāḍitaḥ
11260121 kim vidyayā kim tapasā kim tyāgena śrutena vā
11260123 kim viviktena maunena strībhir yasya mano hṛtam
11260131 svārthasyākoḍidaṁ dhiṁ mām mūrkhān paṇḍita-māninam
11260133 yo 'ham īsvaratām prāpya strībhir go-khara-vaj jitaḥ
11260141 sevato varṣa-pūgān me urvaśyā adharāsavam
11260143 na tṛpyaty ātma-bhūḥ kāmo vahnir āhutibhir yathā
11260151 puṁścalyāpahrtaṁ cittam ko nv anyo mocitum prabhuh
11260153 ātmārāmeśvaram ṛte bhagavantam adhokṣajam
11260161 bodhitasyāpi devyā me sūkta-vākyena durmateḥ
11260163 mano-gato mahā-moho nāpayāty ajitātmanaḥ
11260171 kim etayā no 'pakṛtam rajjvā vā sarpa-cetasah
11260173 draṣṭuh svarūpāviduṣo yo 'ham yad ajitendriyah
11260181 kvāyaṁ malīmasaḥ kāyo daurgandhyādy-ātmako 'śuciḥ
11260183 kva guṇāḥ saumanasyādyā hy adhyāso 'vidyayā kṛtaḥ
11260191 pitroḥ kim svam nu bhāryāyāḥ svāmīno 'gneḥ śva-grḍhrayoḥ
11260193 kim ātmanaḥ kim suhrdām iti yo nāvasīyate
11260201 tasmin kalevare 'medhye tuccha-niṣṭhe viśajjate
11260203 aho su-bhadraṁ su-nasaṁ su-smitam ca mukham striyah
11260211 tvaṁ-māmsa-rudhira-snāyu-medo-majjāsthi-samhatau
11260213 viṇ-mūtra-pūye ramatām kṛmīnām kiyad antaram
11260221 athāpi nopasajjeta strīṣu straiṇeṣu cārtha-vit
11260223 viśayendriya-saṁyogān manaḥ kṣubhyati nānyathā
11260231 adṛṣṭād aśrutād bhāvān na bhāva upajāyate
11260233 asamprayuñjataḥ prāṇān śāmyati stimitam manaḥ
11260241 tasmāt saṅgo na kartavyaḥ strīṣu straiṇeṣu cendriyaiḥ
11260243 viduṣām cāpy avisrabdhaḥ ṣaḍ-vargaḥ kim u mādrṣām
11260250 śrī-bhagavān uvāca
11260251 evam pragāyan nṛpa-deva-devaḥ sa urvaśī-lokam atho vihāya
11260253 ātmānam ātmany avagamyā mām vai upāramaj jñāana-vidhūta-mohaḥ
11260261 tato duḥsaṅgam utsrjya satsu sajjeta buddhimān
11260263 santa evāsya chindanti mano-vyāsaṅgam uktibhiḥ
11260271 santo 'napekṣā mac-cittāḥ praśāntāḥ sama-darśinaḥ
11260273 nirmamā nirahaṅkāra nirdvandvā niṣparigrahāḥ
11260281 teṣu nityam mahā-bhāga mahā-bhāgeṣu mat-kathāḥ
11260283 sambhavanti hi tā nṛṇām juṣatām prapunanty agham
11260291 tā ye śṛṇvanti gāyanti hy anumodanti cādrṭāḥ
11260293 mat-parāḥ śraddadhānāś ca bhaktim vindanti te mayi
11260301 bhaktim labdhavataḥ sādhoḥ kim anyad avaśiṣyate
11260303 mayy ananta-guṇe brahmaṇy ānandānubhavātmani
11260311 yathopaśrayamāṇasya bhagavantam vibhāvasum
11260313 śītam bhayam tamo 'pyeti sādhuṁ samsevatas tathā
11260321 nimajjyonmajjatām ghore bhavābdhau paramāyaṇam
11260323 santo brahma-vidaḥ śāntā naur dṛḍhevāpsu majjatām
11260331 annam hi prāṇinām prāṇa ārtānām śaraṇam tv aham
11260333 dharmo vittaṁ nṛṇām pretya santo 'rvāg bibhyato 'raṇam
11260341 santo diśanti cakṣūmsi bahir arkaḥ samutthitaḥ
11260343 devatā bāndhavāḥ santaḥ santa ātmāham eva ca
11260351 vaitasenas tato 'py evam urvaśyā loka-niṣprhaḥ
11260353 mukta-saṅgo mahīm etām ātmārāmaś cacāra ha
11270010 śrī-uddhava uvāca
11270011 kriyā-yogaṁ samācakṣva bhavad-ārādhanam prabho

11270013 yasmāt tvām ye yathārcanti sātvatāḥ sātvataraṣabha
11270021 etad vadanti munayo muhur niḥśreyasaṁ nr̥ṇām
11270023 nārado bhagavān vyāsa ācāryo 'ngirasaḥ sutāḥ
11270031 niḥsr̥taṁ te mukhāmbhojād yad āha bhagavān ajaḥ
11270033 putrebhyo bhṛgu-mukhyebhyo devyai ca bhagavān bhavaḥ
11270041 etad vai sarva-varṇānām āśramāṇām ca sammatam
11270043 śreyasām uttamam manye strī-śūdrāṇām ca māna-da
11270051 etat kamala-patrākṣa karma-bandha-vimocanam
11270053 bhaktāya cānuraktāya brūhi viśveśvareśvara
11270060 śrī-bhagavān uvāca
11270061 na hy anto 'nanta-pārasya karma-kāṇḍasya coddhava
11270063 saṅkṣiptam varṇayiṣyāmi yathāvad anupūrvaśaḥ
11270071 vaidikas tāntriko miśra iti me tri-vidho makhaḥ
11270073 trayānām īpsitenaiva vidhinā mām samarcaret
11270081 yadā sva-nigamenoktam dvijatvam prāpya pūruṣaḥ
11270083 yathā yajeta mām bhaktyā śraddhayā tan nibodha me
11270091 arcāyām sthaṇḍile 'gnau vā sūrye vāpsu hr̥di dvijaḥ
11270093 dravyeṇa bhakti-yukto 'rcet sva-gurum mām amāyayā
11270101 pūrvam snānam prakurvīta dhauta-danto 'nga-śuddhaye
11270103 ubhayair api ca snānam mantrair mṛd-grahaṇādinā
11270111 sandhyopāstyādi-karmāṇi vedenācoditāni me
11270113 pūjām taiḥ kalpayet samyak-saṅkalpaḥ karma-pāvanīm
11270121 śailī dāru-mayī lauhī lepyā lekhyā ca saikatī
11270123 mano-mayī maṇi-mayī pratimāṣṭa-vidhā smṛtā
11270131 calācaleti dvi-vidhā pratiṣṭhā jīva-mandiram
11270133 udvāsāvāhane na staḥ sthirāyām uddhavārcane
11270141 asthirāyām vikalpaḥ syāt sthaṇḍile tu bhaved dvayam
11270143 snapanam tv avilepyāyām anyatra parimārjanam
11270151 dravyaiḥ prasiddhair mad-yāgaḥ pratimādiṣv amāyinaḥ
11270153 bhaktasya ca yathā-labdhair hr̥di bhāvena caiva hi
11270161 snānālaṅkaraṇam preṣṭham arcāyām eva tūddhava
11270163 sthaṇḍile tattva-vinyāso vahnāv ājya-plutam haviḥ
11270171 sūrye cābhyarhaṇam preṣṭham salile salilādibhiḥ
11270173 śraddhayopāhṛtam preṣṭham bhaktena mama vāry api
11270181 bhūry apy abhaktopāhṛtam na me toṣāya kalpate
11270183 gandho dhūpaḥ sumanaso dīpo 'nnādyam ca kim punaḥ
11270191 śuciḥ sambhṛta-sambhāraḥ prāg-darbhaiḥ kalpitāsanāḥ
11270193 āsīnaḥ prāg udag vārced arcāyām tv atha sammukhaḥ
11270201 kṛta-nyāsaḥ kṛta-nyāsām mad-arcām pāṇināmṛjet
11270203 kalaśam prokṣaṇīyam ca yathāvad upasādhayet
11270211 tad-adbhira deva-yajanam dravyāṇy ātmānam eva ca
11270213 prokṣya pātrāṇi trīṇy adbhis tais tair dravyaiś ca sādhayet
11270221 pādyaṅghyācamanīyārtham trīṇi pātrāṇi deśikāḥ
11270223 hr̥dā śīrṣṇātha śikhayā gāyatrī cābhimantrayet
11270231 piṇḍe vāyv-agni-saṁsuddhe hṛt-padma-sthām parām mama
11270233 aṅvīm jīva-kalām dhyāyen nādānte siddha-bhāvitām
11270241 tayātma-bhūtayā piṇḍe vyāpte sampūjya tan-mayaḥ
11270243 āvāhyārcādiṣu sthāpya nyastāṅgam mām prapūjayet
11270251 pādyaopasparśarhaṇādīn upacārān prakalpayet
11270253 dharmādibhiś ca navabhiḥ kalpayitvāsanam mama
11270261 padmam aṣṭa-dalam tatra karṇikā-kesarajjvalam
11270263 ubhābhyām veda-tantrābhyām mahyam tūbhaya-siddhaye
11270271 sudarśanam pāñcajanyaṁ gadāsīṣu-dhanur-halān
11270273 muṣalam kaustubham mālām śrīvatsam cānupūjayet
11270281 nandam sunandam garuḍam pracandam caṇḍam eva ca
11270283 mahābalam balam caiva kumudam kamudekṣanam
11270291 durgām vināyakam vyāsam viśvakṣenam gurūn surān
11270293 sve sve sthāne tv abhimukhān pūjayet prokṣaṇādibhiḥ
11270301 candanośira-karpūra-kuṅkumāguru-vāsitaiḥ
11270303 salilaiḥ snāpayen mantrair nityadā vibhave sati
11270311 svarṇa-gharmānuvākena mahāpuruṣa-vidyayā
11270313 pauraṣeṇāpi sūktena sāmabhī rājanādibhiḥ
11270321 vastropavītābharaṇa-patra-srag-gandha-lepanaiḥ
11270323 alaṅkurvīta sa-prema mad-bhakto mām yathocitam
11270331 pādyaṁ acamanīyam ca gandham sumanaso 'kṣatān

11270333 dhūpa-dīpopahāryāṇi dadyān me śraddhayārcakah
11270341 guḍa-pāyasa-sarpīmṣi śaṣkuly-āpūpa-modakān
11270343 samyāva-dadhi-sūpāmś ca naivedyam sati kalpayet
11270351 abhyaṅgonmardanādarśa-danta-dhāvābhiṣecanam
11270353 annādyā-gīta-nṛtyāni parvaṇi syur utānv-aham
11270361 vidhinā vihite kuṇḍe mekhalā-garta-vedibhiḥ
11270363 agnim ādhāya paritaḥ samūhet pāṇinoditam
11270371 paristīryātha paryukṣed anvādhāya yathā-vidhi
11270373 prokṣaṇyāsādyā dravyāni prokṣyāgnau bhāvayeta mām
11270381 tapta-jāmbūnada-prakhyam śaṅkha-cakra-gadāmbujaiḥ
11270383 lasac-catur-bhujam śāntam padma-kiṅjalka-vāsasam
11270391 sphurat-kirīṭa-kāṭaka kaṭi-sūtra-varāṅgadam
11270393 śrīvatsa-vakṣasam bhrājat-kaustubham vana-mālinam
11270401 dhyāyann abhyarcya dārūṇi haviṣābhigṛtāni ca
11270413 prāsyājya-bhāgāv āghārau dattvā cājya-plutam haviḥ
11270411 juhuyān mūla-mantreṇa ṣoḍāśarcāvādānataḥ
11270413 dharmādibhyo yathā-nyāyam mantraiḥ sviṣṭi-kṛtam budhaḥ
11270421 abhyarcyātha namaskṛtya pārṣadebhyo balim haret
11270423 mūla-mantram japed brahma smaran nārāyaṇātmakam
11270431 dattvācamanam uccheṣam viṣvakṣenāya kalpayet
11270433 mukha-vāsam surabhimat tāmbūlādyam athārhayet
11270441 upagāyan gṛṇan nṛtyan karmāṇy abhinayan mama
11270443 mat-kathāḥ śrāvayan śṛṇvan muhūrtaṁ kṣaṇiko bhavet
11270451 stavair uccāvacaḥ stotraiḥ paurāṇaiḥ prakṛtair api
11270453 stuvā prasīda bhagavann iti vandeta daṇḍa-vat
11270461 śiro mat-pādayoḥ kṛtvā bāhubhyām ca parasparam
11270463 prapannam pāhi mām īsa bhītam mṛtyu-grahārṇavāt
11270471 iti śeṣam mayā dattam śirasya ādhāya sādaram
11270473 udvāsayec ced udvāsyam jyotir jyotiṣi tat punaḥ
11270481 arcādiṣu yadā yatra śraddhā mām tatra cārcayet
11270483 sarva-bhūteṣv ātmani ca sarvātmāham avasthitaḥ
11270491 evam kriyā-yoga-pathaiḥ pumān vaidika-tāntrikaiḥ
11270493 arcann ubhayataḥ siddhim matto vindaty abhīpsitam
11270501 mad-arcam sampratiṣṭhāpya mandiram kārayed dṛḍham
11270503 puṣpodyānāni ramyāni pūjā-yātrotsavāśritān
11270511 pūjādīnām pravāhārtham mahā-parvasv athānv-aham
11270513 kṣetrāpaṇa-pura-grāmān dattvā mat-sārṣṭitam iyāt
11270521 pratiṣṭhayā sārva-bhūmanam sadmanā bhuvana-trayam
11270523 pūjādīnā brahma-lokam tribhir mat-sāmyatām iyāt
11270531 mām eva nairapekṣyeṇa bhakti-yogena vindati
11270533 bhakti-yogam sa labhata evam yaḥ pūjayeta mām
11270541 yaḥ sva-dattam parair dattam haret sura-viprayoḥ
11270543 vṛttim sa jāyate vid-bhug varṣāṇām ayutāyutam
11270551 kartuś ca sārather hetor anumoditur eva ca
11270553 karmaṇām bhāginah pretya bhūyo bhūyasi tat-phalam
11280010 śrī-bhagavān uvāca
11280011 para-svabhāva-karmāṇi na praśamsen na garhayet
11280013 viśvam ekāmakaṁ paśyan prakṛtyā puruṣeṇa ca
11280021 para-svabhāva-karmāṇi yaḥ praśamsati nindati
11280023 sa āśu bhraśyate svārthād asaty abhiniveśataḥ
11280031 taijase nidrayāpanne piṇḍa-stho naṣṭa-cetanaḥ
11280033 māyām prāpnoti mṛtyum vā tadvan nānārtha-dṛk pumān
11280041 kim bhadam kim abhadram vā dvaitasyāvastunaḥ kiyat
11280043 vācoditam tad anṛtam manasā dhyātam eva ca
11280051 chāyā-pratyāhvayābhāsā hy asanto 'py artha-kāriṇah
11280053 evam dehādayo bhāvā yacchanty ā-mṛtyuto bhayam
11280061 ātmaiva tad idam viśvam sṛjyate sṛjati prabhuḥ
11280063 trāyate trāti viśvātmā hriyate haratīśvaraḥ
11280071 tasmān na hy ātmano 'nyasmād anyo bhāvo nirūpitaḥ
11280073 nirūpate 'yam tri-vidhā nirmūla bhātir ātmani
11280075 idam guṇa-mayam vidhi tri-vidham māyayā kṛtam
11280081 etad vidvān mad-uditam jñāna-vijñāna-naipuṇam
11280083 na nindati na ca stauti loka carati sūrya-vat
11280091 pratyakṣeṇānumānena nigamenātma-samvidā
11280093 ādy-antavad asaj jñātvā niḥsaṅgo vicared iha

11280100 śrī-uddhava uvāca
11280101 naivātmano na dehasya saṁsṛtir draṣṭṛ-dṛśyayoḥ
11280103 anātma-sva-dṛśor īśa kasya syād upalabhyate
11280111 ātmāvyayo 'guṇaḥ śuddhaḥ svayaṁ-jyotir anāvṛtaḥ
11280113 agni-vad dāru-vad acid dehaḥ kasyeha saṁsṛtiḥ
11280120 śrī-bhagavān uvāca
11280121 yāvad dehendriya-prāṇair ātmanaḥ sannikarṣaṇam
11280123 saṁsāraḥ phalavāṁs tāvad apārtho 'py avivekinaḥ
11280131 arthe hy avidyamāne 'pi saṁsṛtir na nivartate
11280133 dhyāyato viṣayān asya svapne 'narthāgamo yathā
11280141 yathā hy apratibuddhasya prasvāpo bahv-anartha-bhṛt
11280143 sa eva pratibuddhasya na vai mohāya kalpate
11280151 śoka-harṣa-bhaya-krodha-lobha-moha-sprhādayaḥ
11280153 ahaṅkārasya dṛśyante janma-mṛtyuś ca nātmanaḥ
11280161 dehendriya-prāṇa-mano-'bhimāno jīvo 'ntar-ātmā guṇa-karma-mūrtiḥ
11280163 sūtram mahān ity urudheva gītaḥ saṁsāra ādhāvati kāla-tantraḥ
11280171 amūlam etad bahu-rūpa-rūpitaṁ mano-vacaḥ-prāṇa-śarīra-karma
11280173 jñānāsinopāsanayā śitena cchittvā munir gāṁ vicaraty atrṣṇaḥ
11280181 jñānaṁ viveko nigamas tapaś ca pratyakṣam aitihiyam athānumānam
11280183 ādy-antayor asya yad eva kevalaṁ kālāś ca hetuś ca tad eva madhye
11280191 yathā hiraṇyaṁ sv-akṛtaṁ purastāt paścāc ca sarvasya hiraṇ-mayasya
11280193 tad eva madhye vyavahāryamānaṁ nānāpadeśair aham asya tadvat
11280201 vijñānam etat triy-avastham aṅga guṇa-trayaṁ kāraṇa-karya-kartṛ
11280203 samanvayena vyatirekataś ca yenaiva turyeṇa tad eva satyam
11280211 na yat purastād uta yan na paścān madhye ca tan na vyapadeśa-mātram
11280213 bhūtaṁ prasiddhaṁ ca pareṇa yad yat tad eva tat syād iti me manīṣā
11280221 avidyamāno 'py avabhāstate yo vaikāriko rājasa-sarga esaḥ
11280223 brahma svayaṁ jyotir ato vibhāti brahmendriyārthātma-vikāra-citraṁ
11280231 evaṁ sphutaṁ brahma-viveka-hetubhiḥ
11280232 parāpavādena viśāradena
11280233 chittvātma-sandeham upārameta
11280234 svānanda-tuṣṭo 'khila-kāmukebhyaḥ
11280241 nātmā vapuḥ pārhivam indriyaṇi devā hy asur vāyur jalam hutāśaḥ
11280243 mano 'nna-mātraṁ dhiṣaṇā ca sattvam ahaṅkṛtiḥ khaṁ kṣitir artha-sāmyam
11280251 samāhitaiḥ kaḥ karaṇair guṇātmabhir
11280252 guṇo bhaven mat-suvivikta-dhāmaḥ
11280253 vikṣipyamāṇair uta kim nu dūṣaṇam
11280254 ghanair upetair vigatai raveḥ kim
11280261 yathā nabho vāyv-analāmbu-bhū-guṇair
11280262 gatāgatair vartu-guṇair na sajjate
11280263 tathākṣaraṁ sattva-rajasa-tamo-malair
11280264 ahaṁ-mateḥ saṁsṛti-hetubhiḥ param
11280271 tathāpi saṅgaḥ parivarjanīyo guṇeṣu māyā-raciteṣu tāvat
11280273 mad-bhakti-yogena dṛḍhena yāvad rajo nirasyeta manaḥ-kaśāyaḥ
11280281 yathāmayo 'sādhu cikitsito nṛṇāṁ punaḥ punaḥ santudati prarohan
11280283 evaṁ mano 'pakva-kaśāya-karma kuyoginaṁ vidhyati sarva-saṅgam
11280291 kuyogino ye vihitāntarāyair manuṣya-bhūtais tridaśopasṛṣṭaiḥ
11280293 te prāktanābhyāsa-balena bhūyo yuñjanti yogaṁ na tu karma-tantram
11280301 karoti karma kriyate ca jantuḥ kenāpy asau codita ā-nipatāt
11280303 na tatra vidvān prakṛtau sthito 'pi nivṛtta-trṣṇaḥ sva-sukhānubhūtyā
11280311 tiṣṭhantam āsīnam uta vrajantaṁ śayānam ukṣantam adantam annam
11280313 svabhāvam anyat kim apīhamānam ātmānam ātma-stha-matir na veda
11280321 yadi sma paśyaty asad-indriyārthaṁ nānānumānena viruddham anyat
11280323 na manyate vastutayā manīṣī svāpnaṁ yathothhāya tirodadhānam
11280331 pūrvam grhītaṁ guṇa-karma-citraṁ ajñānam ātmāny aviviktaṁ aṅga
11280333 nivartate tat punar ikṣayaiva na grhyate nāpi visryya ātmā
11280341 yathā hi bhānor udayo nṛ-cakṣuṣāṁ tamo nihanyān na tu sad vidhatte
11280343 evaṁ samīkṣā nipuṇā satī me hanyāt tamisraṁ puruṣasya buddheḥ
11280351 eṣa svayaṁ-jyotir ajo 'prameyo mahānubhūtiḥ sakalānubhūtiḥ
11280353 eko 'dvitīyo vacasāṁ virāme yeneṣitā vāg-asavaś caranti
11280361 etāvān ātma-sammoho yad vikalpas tu kevale
11280363 ātman ṛte svam ātmānam avalambo na yasya hi
11280371 yan nāmākṛtibhir grāhyaṁ pañca-varṇam abādhitam
11280373 vyarthenāpy artha-vādo 'yaṁ dvayaṁ paṇḍita-māninām
11280381 yogino 'pakva-yogasya yuñjataḥ kāya utthitaiḥ

11280383 upasargair vihanyeta tatrāyam vihito vidhiḥ
11280391 yoga-dhāraṇayā kāmścid āsanair dhāraṇānvitaiḥ
11280393 tapo-mantrauśadhaiḥ kāmścid upasargān vinirdahet
11280401 kāmścin mamānudhyānena nāma-saṅkīrtanādibhiḥ
11280403 yogeśvarānuvṛtṭyā vā hanyād aśubha-dān śanaiḥ
11280411 kecid deham imaṁ dhīrāḥ su-kalpaṁ vayasi sthiram
11280413 vidhāya vividhopāyair atha yuñjanti siddhaye
11280421 na hi tat kuśalādṛṭyaṁ tad-āyāso hy apārthakaḥ
11280423 antavattvāc charīrasya phalasyeva vanaspateḥ
11280431 yogam niśevato nityam kāyaś cet kalpatām iyāt
11280433 tac chraddadhyān na matimān yogam utsrjya mat-parah
11280441 yoga-caryām imām yogī vicaran mad-apāśrayaḥ
11280443 nāntarāyair vihanyeta niḥspṛhaḥ sva-sukhānubhūḥ
11290010 śrī-uddhava uvāca
11290011 su-dustarām imām manye yoga-caryām anātmanaḥ
11290013 yathāñjasā pumān siddhyet tan me brūhy añjasācyuta
11290021 prāyaśaḥ puṇḍarikākṣa yuñyanto yogino manaḥ
11290023 viśīdanty asamādhānān mano-nigraha-karśitāḥ
11290031 athāta ānanda-dughaṁ padāmbujam hamsāḥ śrayerann aravinda-locana
11290033 sukhaṁ nu viśveśvara yoga-karmabhis tvan-māyayāmī vihatā na māninaḥ
11290041 kim citram acyuta tavaitad aśeṣa-bandho dāseṣv ananya-śaraṇesu yad ātma-sāttvam
11290043 yo 'rocayat saha mṛgaiḥ svayam īśvaraṇām śrīmat-kirīṭa-taṭa-pīḍita-pāda-pīṭhaḥ
11290051 taṁ tvākhilātma-dayiteśvaram āśritānām
11290052 sarvārtha-dam sva-kṛta-vid visrjeta ko nu
11290053 ko vā bhajet kim api vismṛtaye 'nu bhūtyai
11290054 kim vā bhaven na tava pāda-rajo-juṣām naḥ
11290061 naivopayanty apacitiṁ kavayas taveśa
11290062 brahmāyuṣāpi kṛtam ṛddha-mudaḥ smarantaḥ
11290063 yo 'ntar bahis tanu-bhṛtām aśubham vidhunvann
11290064 ācārya-caitya-vapuṣā sva-gatiṁ vyanakti
11290070 śrī-śuka uvāca
11290071 ity uddhavenāty-anurakta-cetasā pṛṣṭo jagat-kṛīḍanakaḥ sva-śaktibhiḥ
11290073 gṛhīta-mūrti-traya īśvareśvaro jagāda sa-prema-manohara-smitaḥ
11290080 śrī-bhagavān uvāca
11290081 hanta te kathayiṣyāmi mama dharmān su-maṅgalān
11290083 yān śraddhayācaran martyo mṛtyuṁ jayati durjayam
11290091 kuryāt sarvāṇi karmāṇi mad-arthaṁ śanakaiḥ smaran
11290093 mayy arpita-maṇāś-citto mad-dharmātma-mano-ratiḥ
11290101 deśān puṇyān āśrayeta mad-bhaktaiḥ sādhubhiḥ śritān
11290103 devāsura-manuṣyeṣu mad-bhaktācaritāni ca
11290111 pṛthak satreṇa vā mahyam parva-yātrā-mahotsavān
11290113 kārayed gīta-nṛtyādyair mahārāja-vibhūtibhiḥ
11290121 mām eva sarva-bhūteṣu bahir antar apāvṛtam
11290123 īkṣetātmani cātmanāṁ yathā kham amalāśayaḥ
11290131 iti sarvāṇi bhūtāni mad-bhāvena mahā-dyute
11290133 sabhājayan manyamāno jñānaṁ kevalam āśritaḥ
11290141 brāhmaṇe pukase stene brahmaṇye 'rke sphuliṅgake
11290143 akrūre krūrake caiva sama-dṛk paṇḍito mataḥ
11290151 nareṣv abhīkṣṇam mad-bhāvam puṁso bhāvayato 'cirāt
11290153 spardhāsūyā-tiraskārāḥ sāhaṅkāṛā viyanti hi
11290161 visrjya smayamānān svān dṛśam vṛīḍam ca daihikīm
11290163 praṇamed daṇḍa-vad bhūmāv ā-śva-cāṇḍāla-go-kharam
11290171 yāvat sarveṣu bhūteṣu mad-bhāvo nopajāyate
11290173 tāvad evam upāsita vān-manaḥ-kāya-vṛttibhiḥ
11290181 sarvam brahmātmakam tasya vidyayātma-manīṣayā
11290183 paripaśyann uparamet sarvato muita-saṁśayaḥ
11290191 ayam hi sarva-kalpānām sadhrīcīno mato mama
11290193 mad-bhāvaḥ sarva-bhūteṣu mano-vāk-kāya-vṛttibhiḥ
11290201 na hy aṅgopakrame dhvaṁso mad-dharmasyoddhavāṅv api
11290203 mayā vyavasitaḥ samyaṁ nirguṇatvād anāśiṣaḥ
11290211 yo yo mayi pare dharmāḥ kalpyate niṣphalāya cet
11290213 tad-āyāso nirarthaḥ syād bhayāder iva sattama
11290221 eṣā buddhimatām buddhir manīṣā ca manīṣiṇām
11290223 yat satyam anṛteneha martyenāpnoti māmṛtam
11290231 eṣa te 'bhihitaḥ kṛtsno brahma-vādasya saṅgrahaḥ

11290233 samāsa-vyāsa-vidhinā devānām api durgamaḥ
11290241 abhīkṣṇāśas te gaditaṁ jñānaṁ vispaṣṭa-yuktimat
11290243 etad vijñāya mucyeta puruṣo naṣṭa-saṁśayaḥ
11290251 su-viviktaṁ tava praśnaṁ mayaitad api dhārayet
11290253 sanātanaṁ brahma-guhyam param brahmādhigacchati
11290261 ya etan mama bhakteṣu sampradadyāt su-puṣkalam
11290263 tasyāham brahma-dāyasya dadāmy ātmānam ātmanā
11290271 ya etat samadhīyīta pavitraṁ paramaṁ śuci
11290273 sa pūyetāhar ahar mām jñāna-dīpena darśayan
11290281 ya etac chraddhayā nityam avyagraḥ śṛṇuyān naraḥ
11290283 mayi bhaktim parām kurvan karmabhir na sa badhyate
11290291 apy uddhava tvayā brahma sakhe samavadhāritam
11290293 api te vigato mohaḥ śokaś cāsau mano-bhavaḥ
11290301 naitat tvayā dāmbhikāya nāstikāya śaṭhāya ca
11290303 aśuśrūṣor abhaktāya durvinītāya dīyatām
11290311 etair doṣair vihīnāya brahmaṇyāya priyāya ca
11290313 sādhave śucaye brūyād bhaktiḥ syāc chūdra-yoṣitām
11290321 naitad vijñāya jijñāsor jñātavyam avaśiṣyate
11290323 pītvā pīyūṣam amṛtaṁ pātavyam navaśiṣyate
11290331 jñāne karmaṇi yoge ca vārtāyām daṇḍa-dhāraṇe
11290333 yāvān artho nṛṇām tāta tāvāms te 'ham catur-vidhaḥ
11290341 martyo yadā tyakta-samasta-karmā niveditātmā vicikīrṣito me
11290343 tadāmṛtatvaṁ pratipadyamāno mayātma-bhūyāya ca kalpate vai
11290350 śrī-śuka uvāca
11290351 sa evam ādarśita-yoga-mārgas tadottamaḥśloka-vaco niśamya
11290353 baddhāñjaliḥ prīty-uparuddha-kaṅṭho na kiñcid ūce 'śru-pariplutākṣaḥ
11290361 viṣṭabhya cittaṁ praṇayāvaghūrṇam dhairyena rājan bahu-manyamānaḥ
11290363 kṛtāñjaliḥ prāha yadu-pravīram śīrṣṇā sprṣāms tac-caraṇāravindam
11290370 śrī-uddhava uvāca
11290371 vidrāvito moha-mahāndhakāro ya āśrito me tava sannidhānāt
11290373 vibhāvasoḥ kim nu samīpa-gasya śītam tamo bhīḥ prabhavanty ajādyā
11290381 pratyarpito me bhavatānukampinā bhṛtyāya vijñāna-mayaḥ pradīpaḥ
11290383 hitvā kṛta-jñas tava pāda-mūlam ko 'nyam samīyāc charaṇam tvadīyam
11290391 vṛkṇas ca me su-dṛḍhaḥ sneha-pāso dāśārha-vṛṣṇy-andhaka-sātvateṣu
11290393 prasāritaḥ srṣṭi-vivṛddhaye tvayā sva-māyayā hy ātma-subodha-hetinā
11290401 namo 'stu te mahā-yogin prapannam anuśādhi mām
11290403 yathā tvac-caraṇāmbhoje ratiḥ syād anapāyinī
11290410 śrī-bhagavān uvāca
11290411 gacchoddhava mayādiṣṭo badary-ākhyam mamāśramam
11290413 tatra mat-pāda-tīrthode snānopasparśanaḥ śuciḥ
11290421 ikṣayālakānandāyā vidhūtāśeṣa-kalmaṣaḥ
11290423 vasāno valkalāny aṅga vanya-bhuk sukha-niḥsprhaḥ
11290431 titikṣur dvandva-mātrāṇām suśīlah samyatendriyaḥ
11290433 śāntaḥ samāhita-dhiyā jñāna-vijñāna-samīyutaḥ
11290441 matto 'nuśikṣitaṁ yat te viviktam anubhāvayan
11290443 mayy āveśita-vāk-citto mad-dharma-nirato bhava
11290445 ativrajya gatī tisro mām eṣyasi tataḥ param
11290450 śrī-śuka uvāca
11290451 sa evam ukto hari-medhasoddhavaḥ pradakṣiṇam taṁ parisṛtya pādayoḥ
11290453 śiro nidhāyāśru-kalābhir ārdra-dhīr nyaṣiñcad advandva-paro 'py apakrame
11290461 su-dustyaja-sneha-viyoga-kātaro na śaknuvāms taṁ parihātum āturaḥ
11290463 kṛcchraṁ yayau mūrdhani bhartṛ-pāduke bibhran namaskṛtya yayau punaḥ punaḥ
11290471 tatas tam antar hṛdi sanniveśya gato mahā-bhāgavato viśālām
11290473 yathopadiṣṭāṁ jagad-eka-bandhunā tapaḥ samāsthāya harer agād gatim
11290481 ya etad ānanda-samudra-sambhṛtaṁ jñānamṛtaṁ bhāgavatāya bhāṣitam
11290483 kṛṣṇena yogeśvara-sevitānghriṇā sac-chraddhayāsevya jagad vimucyate
11290491 bhava-bhayam apahantum jñāna-vijñāna-sāram
11290492 nigama-kṛd upajahre bhṛṅga-vad veda-sāram
11290493 amṛtam udadhitaś cāpāyayad bhṛtya-vargān
11290494 puruṣam ṛṣabham ādyaṁ kṛṣṇa-samjñam nato 'smi
11300010 śrī-rājovāca
11300011 tato mahā-bhāgavata uddhave nirgate vanam
11300013 dvāravatyām kim akarod bhagavān bhūta-bhāvanaḥ
11300021 brahma-śāpopasaṁsrṣṭe sva-kule yādavarṣabhaḥ
11300023 preyasīm sarva-netrāṇām tanuṁ sa katham atyajat

11300031 pratyākraṣṭum nayanam abalā yatra lagnaṁ na śekuḥ
11300032 karṇāviṣṭam na sarati tato yat satām ātma-lagnaṁ
11300033 yac-chrīr vācām janayati ratim kim nu mānam kavīnām
11300034 dr̥ṣṭvā jiṣṇor yudhi ratha-gataṁ yac ca tat-sāmyam īyuḥ
11300040 śrī r̥ṣir uvāca
11300041 divi bhuvy antarikṣe ca mahotpātān samutthitān
11300043 dr̥ṣṭvāsīnān su-dharmāyām kṛṣṇaḥ prāha yadūn idam
11300050 śrī-bhagavān uvāca
11300051 ete ghorā mahotpātā dvārvatyām yama-ketavaḥ
11300053 muhūrtam api na stheyam atra no yadu-puṅgavāḥ
11300061 striyo bālās ca vṛddhās ca śaṅkhoddhāram vrajantv itaḥ
11300063 vyaṁ prabhāsam yāsyāmo yatra pratyak sarasvatī
11300071 tatrābhiṣicya śucaya upoṣya su-samāhitāḥ
11300073 devatāḥ pūjayiṣyāmaḥ snapanālepanārhanaiḥ
11300081 brāhmaṇāms tu mahā-bhāgān kṛta-svastyayanā vyaṁ
11300083 go-bhū-hiraṇya-vāsobhir gajāśva-ratha-veśmabhiḥ
11300091 vidhir eṣa hy ariṣṭa-ghno maṅgalāyanam uttamam
11300093 deva-dvija-gavām pūjā bhūteṣu paramo bhavaḥ
11300101 iti sarve samākarnya yadu-vṛddhā madhu-dviṣaḥ
11300103 tatheti naubhir uttīrya prabhāsam prayayū rathaiḥ
11300111 tasmin bhagavatādiṣṭam yadu-devena yādavaḥ
11300113 cakruḥ paramayā bhaktyā sarva-śreyopabṛmhitam
11300121 tatas tasmin mahā-pānam papur maireyakam madhu
11300123 diṣṭa-vibhramśita-dhiyo yad-dravair bhraśyate matiḥ
11300131 mahā-pānābhimattānām vīraṇām dr̥pta-cetasām
11300133 kṛṣṇa-māyā-vimūdhānām saṅgharṣaḥ su-mahān abhūt
11300141 yuyudhuḥ krodha-samrābdhā velāyām ātatāyinaḥ
11300143 dhanurbhir asibhir bhallair gadābhis tomararṣtibhiḥ
11300151 patat-patākai ratha-kuṅjarādibhiḥ kharoṣṭra-gobhir mahiṣair narair api
11300153 mithaḥ sametyāśvataraiḥ su-durmadā nyahan śarair dadbhir iva dvipā vane
11300161 pradyumna-sāmbau yudhi rūḍha-matsarāv
11300162 akrūra-bhojāv aniruddha-sātyakī
11300163 subhadra-saṅgrāmajitau su-dāruṇau
11300164 gadau sumitrā-surathau samīyatuḥ
11300171 anye ca ye vai niśaṭholmukādayaḥ sahasrajic-chatajid-bhānu-mukhyāḥ
11300173 anyonyam āśādyā madāndha-kāritā jaghnur mukundena vimohitā bhr̥sam
11300181 dāśārha-vṛṣṇy-andhaka-bhoja-sātvatā
11300182 madhv-arbudā māthura-śūrasenāḥ
11300183 visarjanāḥ kukurāḥ kuntayaś ca
11300184 mithas tu jaghnuḥ su-visṛjya sauhṛdam
11300191 putrā ayudhyan pitṛbhir bhr̥tr̥bhiś ca
11300192 svasrīya-dauhitra-pitṛvya-mātulaiḥ
11300193 mitrāṇi mitraiḥ suhṛdaḥ suhṛdbhir
11300194 jñātīms tv ahan jñātaya eva mūdhāḥ
11300201 śareṣu hīyamāeṣu bhajyamānesu dhanvasu
11300203 śastreṣu kṣīyamāneṣu muṣṭibhir jahrur erakāḥ
11300211 tā vajra-kalpā hy abhavan parighā muṣṭinā bhṛtāḥ
11300213 jaghnur dviṣas taiḥ kṛṣṇena vāryamāṇās tu tam ca te
11300221 pratyānīkam manyamānā balabhadram ca mohitāḥ
11300223 hantum kṛta-dhiyo rājann āpannā ātatāyinaḥ
11300231 atha tāv api saṅkruddhāv udyamya kuru-nandana
11300233 erakā-muṣṭi-parighau carantau jaghnatur yudhi
11300241 brahma-śāpopasṛṣṭānām kṛṣṇa-māyāvṛtātmanām
11300243 spardhā-krodhaḥ kṣayam ninye vaiṇavo 'gnir yathā vanam
11300251 evam naṣṭeṣu sarveṣu kuleṣu sveṣu keśavaḥ
11300253 avatārito bhūvo bhāra iti mene 'vaśeṣitaḥ
11300261 rāmaḥ samudra-velāyām yogam āsthāya pauruṣam
11300263 tatyāja lokam mānuṣyam samyojyātmānam ātmani
11300271 rāma-niryānam ālokya bhagavān devakī-sutaḥ
11300273 niśasāda dharopasthe tuṣṇīm āśādyā pippalam
11300281 bibhrac catur-bhujam rūpam bhr̥yīṣṇu prabhayā svayā
11300283 diśo vitimirāḥ kurvan vidhūma iva pāvakaḥ
11300291 śrīvatsāṅkam ghana-śyāmam tapta-hāṭaka-varcasam
11300293 kauśeyāmbara-yugmena parivītam su-maṅgalam
11300301 sundara-smita-vaktrābjam nīla-kuntala-maṅḍitam

11300303 puṇḍarikābhirāmākṣam sphuran makara-kuṇḍalam
11300311 kaṭi-sūtra-brahma-sūtra-kirīta-kaṭakāṅgadiḥ
11300313 hāra-nūpura-mudrābhiḥ kaustubhena virājitam
11300321 vana-mālā-parītāṅgam mūrtimadbhir nijāyudhaiḥ
11300323 kṛtvorau dakṣiṇe pādama āsīnam paṅkajāruṇam
11300331 muṣalāvaśeṣāyaḥ-khaṇḍa-kṛteṣur lubdhako jarā
11300333 mṛgāsyākāram tac-caraṇam vivyādha mṛga-śāṅkayā
11300341 catur-bhujam tam puruṣam drṣtvā sa kṛta-kilbiṣaḥ
11300343 bhītaḥ papāta śirasā pādayor asura-dviṣaḥ
11300351 ajānatā kṛtam idam pāpena madhusūdana
11300353 kṣantum arhasi pāpasya uttamahśloka me 'nagha
11300361 yasyānusmaraṇam nṛṇām ajñāna-dhvānta-nāśanam
11300363 vadanti tasya te viṣṇo mayāsādhu kṛtam prabho
11300371 tan māsu jahi vaikuṅṭha pāpmānam mṛga-lubdhakam
11300373 yathā punar aham tv evam na kuryām sad-atikramam
11300381 yasyātma-yoga-racitam na vidur viriṅco
11300382 rudrādayo 'sya tanayāḥ patayo girām ye
11300383 tvan-māyayā pihita-drṣṭaya etad añjaḥ
11300384 kim tasya te vayam asad-gatayo gṛṇīmaḥ
11300390 śrī-bhagavān uvāca
11300391 mā bhair jare tvam uttiṣṭha kāma eṣa kṛto hi me
11300393 yāhi tvam mad-anujñātaḥ svargaṁ su-kṛtinām padam
11300401 ity ādiṣṭo bhagavatā kṛṣṇeneccchā-śarīriṇā
11300403 triḥ parikramya tam natvā vimānena divam yayau
11300411 dārukaḥ kṛṣṇa-padavīm anvicchann adhigamya tām
11300413 vāyūṁ tulasikāmodam āghrāyābhimukham yayau
11300421 tam tatra tigma-dyubhir āyudhair vṛtam
11300422 hy aśvattha-mūle kṛta-ketanam patim
11300423 sneha-plutātmā nipapāta pādayo
11300424 rathād avaplutya sa-bāṣpa-locanaḥ
11300431 apaśyatas tvac-caraṇāmbujam prabho drṣṭiḥ praṇaṣṭā tamasi praviṣṭā
11300433 diśo na jāne na labhe ca śāntim yathā niśāyām udupe praṇaṣṭe
11300441 iti bruvati sūte vai ratho garuḍa-lāñcanaḥ
11300443 kham utpapāta rājendra sāsva-dhvaja udīkṣataḥ
11300451 tam anvagacchan divyāni viṣṇu-praharaṇāni ca
11300453 tenāti-vismitātmānam sūtam āha janārdanaḥ
11300461 gaccha dvāravatīm sūta jñātīnam nidhanam mithaḥ
11300463 saṅkarṣaṇasya niryāṇam bandhubhyo brūhi mad-daśām
11300471 dvārakāyām ca na stheyam bhavadbhiś ca sva-bandhubhiḥ
11300473 mayā tyaktām yadu-purīm samudraḥ plāvayiṣyati
11300481 svam svam parigraham sarve ādāya pitarau ca naḥ
11300483 arjunenāvitāḥ sarva indraprastham gamiṣyatha
11300491 tvam tu mad-dharmam āsthāya jñāna-niṣṭha upekṣakaḥ
11300493 man-māyā-racitam etam vijñayopaśamaṁ vraja
11300501 ity uktas tam parikramya namaskṛtya punaḥ punaḥ
11300503 tat-pādaḥ śīrṣṇy upādhāya durmanāḥ prayayau purīm
11310010 śrī-śuka uvāca
11310011 atha tatrāgamad brahmā bhavānyā ca samam bhavaḥ
11310013 mahendra-pramukhā devā munayaḥ sa-prajeśvarāḥ
11310021 pitarāḥ siddha-gandharvā vidyādhara-mahoragāḥ
11310023 cāraṇā yakṣa-rakṣāmsi kinnarāpsaraso dvijāḥ
11310031 draṣṭu-kāmā bhagavato niryāṇam paramotsukāḥ
11310033 gāyantaś ca gṛṇantaś ca śaureḥ karmāṇi janma ca
11310041 vavṛṣuḥ puṣpa-varṣāṇi vimānāvalibhir nabhaḥ
11310043 kurvantaḥ saṅkulam rājan bhaktyā paramayā yutāḥ
11310051 bhagavān pitāmahaṁ vīkṣya vibhūtīr ātmano vibhuḥ
11310053 samyojyātmani cātmanam padma-netre nyamīlayat
11310061 lokābhirāmām sva-tanum dhāraṇā-dhyāna-maṅgalam
11310063 yoga-dhāraṇayāgneyyā-dagdhvā dhāmāviśat svakam
11310071 divi dundubhayo neduḥ petuḥ sumanasaś ca khāt
11310073 satyam dharmo dhṛtir bhūmeḥ kīrtiḥ śrīś cānu tam yayuḥ
11310081 devādayo brahma-mukhyā na viśantaṁ sva-dhāmani
11310083 avijñāta-gatiṁ kṛṣṇam dadṛṣuś cāti-vismitāḥ
11310091 saudāmanyā yathāklāṣe yāntyā hitvābhra-maṇḍalam
11310093 gatiḥ na lakṣyate martyais tathā kṛṣṇasya daivataiḥ

11310101 brahma-rudrādayas te tu dr̥ṣṭvā yoga-gatim hareḥ
 11310103 vismitās tām praśamsantaḥ svam svam lokam yayus tadā
 11310111 rājan parasya tanu-bhr̥j-jananāpyayehā
 11310112 māyā-vidambanam avehi yathā naṭasya
 11310113 sṛṣṭvātmanedam anuviśya vihr̥tya cānte
 11310114 samhr̥tya cātma-mahinoparataḥ sa āste
 11310121 martyena yo guru-sutaṁ yama-loka-nītaṁ
 11310122 tvāṁ cānayaḥ charaṇa-daḥ paramāstra-dagdham
 11310123 jigye 'ntakāntakam apīśam asāv anīśaḥ
 11310124 kim svāvane svar anayan mṛgayuṁ sa-deham
 11310131 tathāpy aśeṣa-sthiti-sambhavāpyayeṣv
 11310132 ananya-hetur yad aśeṣa-śakti-dhṛk
 11310133 naicchat praṇetum vapur atra śeṣitaṁ
 11310134 martyena kim sva-stha-gatim pradarśayan
 11310141 ya etām prātar utthāya kṛṣṇasya padavīm parām
 11310143 prayataḥ kīrtayed bhaktyā tām evāpnoty anuttamām
 11310151 dāruko dvārakām etya vasudevograsenayoḥ
 11310153 patitvā caraṇāv asrair nyaṣiñcat kṛṣṇa-vicyutaḥ
 11310161 kathayām āsa nidhanam vṛṣṇīnām kṛtsnaśo nṛpa
 11310163 tac chrutvodvigna-hṛdayā janāḥ śoka-virmūrcchitāḥ
 11310171 tatra sma tvaritā jagmuḥ kṛṣṇa-viśleṣa-vihvalāḥ
 11310173 vyasavaḥ śerate yatra jñātayo ghnanta ānanam
 11310181 devakī rohiṇī caiva vasudevas tathā sutau
 11310183 kṛṣṇa-rāmāv apaśyantaḥ śokārtā vijahuḥ smṛtim
 11310191 prāṇāms ca vijahus tatra bhagavad-virahāturaḥ
 11310193 upaguhya patīms tāta citām āruruhuḥ striyaḥ
 11310201 rāma-patnyaś ca tad-deham upaguhyaḥ agnim āviśan
 11310203 vasudeva-patnyas tad-gātraṁ pradyumnādīn hareḥ snuṣāḥ
 11310205 kṛṣṇa-patnyo 'viśann agnim rukmiṇy-ādyās tad-ātmikāḥ
 11310211 arjunaḥ preyaśaḥ sakhyuḥ kṛṣṇasya virahāturaḥ
 11310213 ātmānam sāntvayām āsa kṛṣṇa-gītaiḥ sad-uktibhiḥ
 11310221 bandhūnām naṣṭa-gotrāṇām arjunaḥ sāmparāyikam
 11310223 hatānām kārayām āsa yathā-vad anupūrvaśaḥ
 11310231 dvārakām hariṇā tyaktām samudro 'plāvayat kṣaṇāt
 11310233 varjayitvā mahā-rāja śrīmad-bhagavad-ālayam
 11310241 nityam sannihitas tatra bhagavān madhusūdanaḥ
 11310243 smṛtyāśeṣāsubha-haram sarva-maṅgala-maṅgalam
 11310251 strī-bāla-vṛddhān ādāya hata-śeṣān dhanañjayaḥ
 11310253 indraprastham samāveśya vajraṁ tatrābhyāsecayat
 11310261 śrutvā suhr̥d-vadham rājann arjunāt te pitāmahāḥ
 11310263 tvāṁ tu vaṁśa-dharam kṛtvā jagmuḥ sarve mahā-patham
 11310271 ya etad deva-devasya viṣṇoḥ karmāṇi janma ca
 11310273 kīrtayec chraddhayā martyaḥ sarva-pāpaiḥ pramucyate
 11310281 ittham harer bhagavato rucirāvatāra-
 11310282 vīryāṇi bāla-caritāni ca śantamāni
 11310283 anyatra ceha ca śrutāni gṛṇan manuṣyo
 11310284 bhaktim parām paramahansa-gatau labheta

Canto 12

12010010 śrī-śuka uvāca
 12010011 yo 'ntyah purañjayo nāma bhaviṣyo bārahadrathaḥ
 12010013 tasyāmātyas tu śunako hatvā svāminam ātma-jam
 12010021 pradyota-samjñam rājānam kartā yat-pālakaḥ sutah
 12010023 viśākhayūpas tat-putro bhavitā rājakas tataḥ
 12010031 nandivardhanas tat-putraḥ pañca pradyotanā ime
 12010033 aṣṭa-trimśottara-śataṁ bhokṣyanti pṛthivīm nṛpāḥ
 12010041 śīśunāgas tato bhāvyaḥ kākavarṇas tu tat-sutah
 12010043 kṣemadharmā tasya sutah kṣetrajñāḥ kṣemadharmajaḥ
 12010051 vidhisāraḥ sutas tasyā-jātaśatrur bhaviṣyati
 12010053 darbhakas tat-suto bhāvī darbhakasyājayaḥ smṛtaḥ
 12010061 nandivardhana ājeyo mahānandīḥ sutas tataḥ
 12010063 śīśunāgā daśaivaite saṣṭy-uttara-śata-trayam
 12010071 samā bhokṣyanti pṛthivīm kuru-śreṣṭha kalau nṛpāḥ

12010073 mahānandi-suto rājan śūdrā-garbhodbhavo balī
12010081 mahāpadma-patiḥ kaścīn nandaḥ kṣatra-vināśa-kṛt
12010083 tato nṛpā bhaviṣyanti śūdra-prāyās tv adhārmikāḥ
12010091 sa eka-cchatrām pṛthivīm anullaṅghita-śāsanāḥ
12010093 śāsiṣyati mahāpadmo dvitīya iva bhārgavaḥ
12010101 tasya cāṣṭau bhaviṣyanti sumālya-pramukhāḥ sutāḥ
12010103 ya imām bhokṣyanti mahīm rājānaś ca śataṁ samāḥ
12010111 nava nandān dvijaḥ kaścīn prapannān uddhariṣyati
12010113 teṣām abhāve jagatīm mauryā bhokṣyanti vai kalau
12010121 sa eva candraguptaṁ vai dvijo rājye 'bhikṣyati
12010123 tat-suto vārisāras tu tataś cāśokavardhanaḥ
12010131 suyaśā bhavitā tasya saṅgataḥ suyaśaḥ-sutaḥ
12010133 śālīsūkas tatas tasya somaśarmā bhaviṣyati
12010135 śatadhanvā tatas tasya bhavitā tad-br̥hadrathaḥ
12010141 mauryā hy ete daśa nṛpāḥ sapta-trimśac-chatottaram
12010143 samā bhokṣyanti pṛthivīm kalau kuru-kulodvaha
12010151 agnimitras tatas tasmāt sujyeṣṭho bhavitā tataḥ
12010153 vasumitro bhadrakaś ca pulindo bhavitā sutāḥ
12010161 tato ghoṣaḥ sutas tasmād vajramitro bhaviṣyati
12010163 tato bhāgavatas tasmād devabhūtiḥ kurūdvaha
12010171 śuṅgā daśaite bhokṣyanti bhūmim varṣa-śatādhikam
12010173 tataḥ kāṅvān iyaṁ bhūmir yāsyaty alpa-guṇān nṛpa
12010181 śuṅgam hatvā devabhūtim kāṅvo 'mātyas tu kāminam
12010183 svayaṁ kariṣyate rājyaṁ vasudevo mahā-matiḥ
12010191 tasya putras tu bhūmitras tasya nārāyaṇaḥ sutāḥ
12010193 kāṅvāyanā ime bhūmim catvārimśac ca pañca ca
12010195 śatāni trīṇi bhokṣyanti varṣāṇām ca kalau yuge
12010201 hatvā kāṅvaṁ suśarmāṇaṁ tad-bhr̥tyo vṛṣalo balī
12010203 gām bhokṣyaty andhra-jātīyaḥ kañcit kālam asattamaḥ
12010211 kṛṣṇa-nāmātha tad-bhr̥tā bhavitā pṛthivī-patiḥ
12010213 śrī-śāntakarṇas tat-putraḥ paurṇamāsas tu tat-sutaḥ
12010221 lambodaras tu tat-putras tasmāc cibilako nṛpāḥ
12010223 meghasvātīś cibilakād aṭamānas tu tasya ca
12010231 aniṣṭakarmā hāleyas talakas tasya cātma-jaḥ
12010233 puriṣabhīrus tat-putras tato rājā sunandanaḥ
12010241 cakoro bahavo yatra śivasvātīś arin-damaḥ
12010243 tasyāpi gomatī putraḥ purīmān bhavitā tataḥ
12010251 medaśīrāḥ śivaskando yajñaśrīś tat-sutas tataḥ
12010253 vijayas tat-suto bhāvyaś candravijñāḥ sa-lomadhiḥ
12010261 ete trimśan nṛpatayaś catvāry abda-śatāni ca
12010273 ṣaṭ-pañcāśac ca pṛthivīm bhokṣyanti kuru-nandana
12010271 saptābhīrā āvabhṛtyā daśa gardabhino nṛpāḥ
12010273 kaṅkāḥ ṣoḍaśa bhū-pālā bhaviṣyanty ati-lolupāḥ
12010281 tato 'ṣṭau yavanā bhāvyaś caturdaśa turuṣkakāḥ
12010283 bhūyo daśa guruṇḍāś ca maulā ekādaśaiva tu
12010291 ete bhokṣyanti pṛthivīm daśa varṣa-śatāni ca
12010293 navādhikāṁ ca navatīm maulā ekādaśa kṣitim
12010301 bhokṣyanty abda-śatāny aṅga trīṇi taiḥ samsthite tataḥ
12010303 kilakilāyām nṛpatayo bhūtanando 'tha vaṅgiriḥ
12010311 śīsunandīś ca tad-bhr̥tā yaśonandiḥ pravīrakaḥ
12010313 ity ete vai varṣa-śataṁ bhaviṣyanty adhikāni ṣaṭ
12010321 teṣām trayodaśa sutā bhavitāraś ca bāhlikāḥ
12010323 puṣpamitro 'tha rājanyo durmitro 'sya tathaiva ca
12010331 eka-kālā ime bhū-pāḥ saptāndhrāḥ sapta kauśalāḥ
12010333 vidūra-patayo bhāvyaś niṣadhās tata eva hi
12010341 māgadhnām tu bhavitā viśvasphūrjīḥ purañjayaḥ
12010343 kariṣyaty aparo varṇān pulinda-yadu-madrakān
12010351 prajāś cābrahma-bhūyiṣṭhāḥ sthāpayiṣyati durmatīḥ
12010353 vīryavān kṣatram utsādyā padmavatyām sa vai puri
12010355 anu-gaṅgam ā-prayāgam guptām bhokṣyati medinīm
12010361 saurāṣṭrāvanty-ābhīrāś ca sūrā arbuda-mālavāḥ
12010363 vr̥tyā dvijā bhaviṣyanti śūdra-prāyā janādhipāḥ
12010371 sindhos taṭam candrabhāgām kauntīm kāśmīra-maṅḍalam
12010373 bhokṣyanti śūdrā vr̥tyādyā mlecchāś cābrahma-varcasāḥ
12010381 tulya-kālā ime rājan mleccha-prāyāś ca bhū-bhr̥taḥ

12010383 ete 'dharmānṛta-parāḥ phalgu-dās tīvra-manyavaḥ
12010391 strī-bāla-go-dvija-ghnās ca para-dāra-dhanādr̥tāḥ
12010393 uditāsta-mita-prāyā alpa-sattvālpakāyuṣaḥ
12010401 asaṃskṛtāḥ kriyā-hīnā rajasā tamasāvṛtāḥ
12010403 prajās te bhakṣayiṣyanti mleccā rājanya-rūpiṇaḥ
12010411 tan-nāthās te janapadās tac-chīlācāra-vādinaḥ
12010413 anyonyato rājabhiś ca kṣayam yāsyanti pīditāḥ
12020010 śrī-śuka uvāca
12020011 tataś cānu-dinaṃ dharmāḥ satyam śaucam kṣamā dayā
12020013 kālena balinā rājan naṅkṣyaty āyur balam smṛtiḥ
12020021 vittam eva kalau nṛṇām janmācāra-guṇodayaḥ
12020023 dharma-nyāya-vyavasthāyām kāraṇam balam eva hi
12020031 dāmpatyē 'bhirucir hetur māyaiva vyāvahārike
12020033 strīve puṃstve ca hi ratir vipratve sūtram eva hi
12020041 liṅgam evāśrama-khyātāv anyonyāpatti-kāraṇam
12020043 avṛtṭyā nyāya-daurbalyam pāṇḍitye cāpalam vacaḥ
12020051 anādhyataivāsādhutve sādhitve dambha eva tu
12020053 svīkāra eva codvāhe snānam eva prasādhanam
12020061 dūre vāry-ayanam tīrtham lāvaṇyam keśa-dhāraṇam
12020063 udaram-bharatā svārthaḥ satyatve dhārṣṭyam eva hi
12020065 dākṣyam kuṭumba-bharaṇam yaśo 'rthe dharma-sevanam
12020071 evam prajābhir duṣṭābhir ākīrṇe kṣiti-maṇḍale
12020073 brahma-viṭ-kṣatra-śūdrāṇām yo balī bhavitā nṛpaḥ
12020081 prajā hi lubdhai rājanyair nirghṛṇair dasyu-dharmabhiḥ
12020083 ācchinna-dāra-draviṇā yāsyanti giri-kānanam
12020091 śāka-mūlāmiṣa-kṣaudra-phala-puṣpāṣṭi-bhojanāḥ
12020093 anāvṛṣṭyā vināṅkṣyanti durbhikṣa-kara-pīditāḥ
12020101 śīta-vātātapa-prāvṛḍ-himair anyonyataḥ prajāḥ
12020103 kṣut-trḍbhyām vyādhibhiś caiva santapsyante ca cintayā
12020111 trimśad vimśati varṣāṇi
12020112 paramāyuhḥ kalau nṛṇām
12020121 kṣīyamāṇeṣu deheṣu dehinām kali-doṣataḥ
12020123 varṇāśramavatām dharme naṣṭe veda-pathe nṛṇām
12020131 pāṣaṇḍa-pracure dharme dasyu-prāyeṣu rājasu
12020133 cauryānṛta-vṛthā-himsā-nānā-vṛttiṣu vai nṛṣu
12020141 śūdra-prāyeṣu varṇeṣu cchāga-prāyāsu dhenuṣu
12020143 gr̥ha-prāyeṣv āśrameṣu yauna-prāyeṣu bandhuṣu
12020151 aṇu-prāyāsv oṣadhīṣu śamī-prāyeṣu sthāsnuṣu
12020153 vidyut-prāyeṣu megheṣu śūnya-prāyeṣu sadmasu
12020161 ittham kalau gata-prāye jāneṣu khara-dharmiṣu
12020163 dharma-trāṇāya sattvena bhagavān avatarīṣyati
12020171 carācara-guror viṣṇor īśvarasyākhilātmanah
12020173 dharma-trāṇāya sādḥūnām janma karmāpanuttaye
12020181 śambhala-grāma-mukhyasya brāhmaṇasya mahātmanah
12020183 bhavane viṣṇuyaśasaḥ kalkiḥ prādurbhaviṣyati
12020191 āsvam āśu-gam āruhya devadattam jagat-patiḥ
12020193 asināsādhu-damanam aṣṭaiśvarya-guṇānvitah
12020201 vicarann āśunā kṣaunṇyām hayenāpratima-dyutiḥ
12020203 nṛpa-liṅga-cchado dasyūn koṭiśo nihaniṣyati
12020211 atha teṣām bhaviṣyanti manāmsi viśadāni vai
12020213 vāsudevāṅga-rāgāti-puṇya-gandhānila-sprśām
12020215 paura-jānapadānām vai hateṣv akhila-dasyuṣu
12020221 teṣām prajā-visargaś ca sthaviṣṭhaḥ sambhaviṣyati
12020223 vāsudeve bhagavati sattva-mūrtau hr̥di sthite
12020231 yadāvatīrṇo bhagavān kalkir dharma-patir hariḥ
12020233 kṛtam bhaviṣyati tadā prajā-sūtiś ca sāttvikī
12020241 yadā candraś ca sūryaś ca tathā tiṣya-br̥haspatī
12020243 eka-rāśau sameṣyanti bhaviṣyati tadā kṛtam
12020251 ye 'tītā vartamānā ye bhaviṣyanti ca pārthivāḥ
12020253 te ta uddeśataḥ proktā vamśīyāḥ soma-sūryayoh
12020261 ārabhya bhavato janma yāvan nandābhiṣecanam
12020263 etad varṣa-sahasram tu śatam pañcadaśottaram
12020271 saptarṣiṇām tu yau pūrvau dr̥śyete uditau divi
12020273 tayos tu madhye nakṣatram dr̥śyate yat samam niśi
12020281 tenaiva ṛṣayo yuktās tiṣṭhanty abda-śatam nṛṇām

12020283 te tvadīye dvijāḥ kāla adhunā cāśritā maghāḥ
12020291 viṣṇor bhagavato bhānuḥ kṛṣṇākhyo 'sau divaṁ gataḥ
12020293 tadāviśat kalir lokam pāpe yad ramate janah
12020301 yāvat sa pāda-padmābhyām spr̥śan āste ramā-patih
12020303 tāvat kalir vai pṛthivīm parākṛantum na cāśakat
12020311 yadā devarṣayaḥ sapta maghāsu vicaranti hi
12020313 tadā pravṛttas tu kalir dvādaśābda-śatātmakeḥ
12020321 yadā maghābhyo yāsyanti pūrvāśādhām maharṣayaḥ
12020323 tadā nandāt prabhṛty eṣa kalir vṛddhiṁ gamisyati
12020331 yasmin kṛṣṇo divaṁ yātas tasminn eva tadāhani
12020333 pratipannaṁ kali-yugam iti prāhuḥ purā-vidaḥ
12020341 divyābdānām sahasrānte caturthe tu punaḥ kṛtam
12020343 bhaviṣyati tadā nṛṇām mana ātma-prakāśakam
12020351 ity eṣa mānava vaṁśo yathā saṅkhyāyate bhuvi
12020353 tathā viṭ-śūdra-viprāṇām tās tā jñeyā yuge yuge
12020361 eteṣām nāma-liṅgānām puruṣāṇām mahātmanām
12020363 kathā-mātrāvaśiṣṭānām kīrtir eva sthitā bhuvi
12020371 devāpiḥ śāntanor bhrātā maruś cekṣvāku-vaṁśa-jah
12020373 kalāpa-grāma āsāte mahā-yoga-balānvitau
12020381 tāv ihaitya kaler ante vāsudevānuśikṣitau
12020383 varṇāśrama-yutam dharmam pūrva-vat prathayiṣyataḥ
12020391 kṛtam tretā dvāparam ca kaliś ceti catur-yugam
12020393 anena krama-yogena bhuvi prāṇiṣu vartate
12020401 rājann ete mayā proktā nara-devās tathāpare
12020403 bhūmau mamatvam kṛtvānte hitvemām nidhanam gatāḥ
12020411 kṛmi-vid-bhasma-saṁjñānte rāja-nāmno 'pi yasya ca
12020413 bhūta-dhruk tat-kṛte svārtham kim veda nirayo yataḥ
12020421 katham seyam akhaṇḍā bhūḥ pūrvair me puruṣair dhṛtā
12020423 mat-putrasya ca pautrasya mat-pūrvā vaṁśa-jasya vā
12020431 tejo-'b-anna-mayam kāyam gṛhītvātmatayābudhāḥ
12020433 mahīm mamatayā cobhau hitvānte 'darśanam gatāḥ
12020441 ye ye bhū-patayo rājan bhūñjate bhuvam ojasā
12020443 kālena te kṛtāḥ sarve kathā-mātrāḥ kathāsu ca
12030010 śrī-śuka uvāca
12030011 dr̥ṣṭvātmani jaye vyagrān nṛpān hasati bhūr iyam
12030013 aho mā vijigīṣanti mṛtyoḥ kṛīḍanakā nṛpāḥ
12030021 kāma eṣa narendrāṇām moghaḥ syād viduṣām api
12030023 yena phenopame piṇḍe ye 'ti-viśrambhītā nṛpāḥ
12030031 pūrvam nirjitya ṣaḍ-vargam jeṣyāmo rāja-mantriṇah
12030033 tataḥ saciva-paurāpta-karīndrān asya kaṇṭakān
12030041 evam krameṇa jeṣyāmaḥ pṛthvīm sāgara-mekhalām
12030043 ity āśā-baddha-hṛdayā na paśyanty antike 'ntakam
12030051 samudrāvaraṇām jivā māṁ viśanty abdhim ojasā
12030053 kiyad ātma-jayasyaitan muktir ātma-jaye phalam
12030061 yām visrjyaiva manavas tat-sutās ca kurūdvaha
12030063 gatā yathāgatam yuddhe tām māṁ jeṣyanty abuddhayah
12030071 mat-kṛte pitṛ-putrāṇām bhrātṛṇām cāpi vighrahaḥ
12030073 jāyate hy asatām rājye mamatā-baddha-cetasām
12030081 mamaiveyam mahī kṛtsnā na te mūḍheti vādinaḥ
12030083 spardhamānā mitho ghnanti mriyante mat-kṛte nṛpāḥ
12030091 pṛthuh purūravā gādhir nahuṣo bhārato 'rjunah
12030093 māndhātā sagaro rāmaḥ khaṭvāṅgo dhundhuhā raghuḥ
12030101 tṛṇabindur yayātīś ca śaryātīḥ śāntanur gayaḥ
12030103 bhagīrathaḥ kuvalayāśvaḥ kakutstho naiṣadho nṛgaḥ
12030111 hiraṇyakaśipur vṛtro rāvaṇo loka-rāvaṇah
12030113 namuciḥ śambaro bhaumo hiraṇyākṣo 'tha tārakah
12030121 anye ca bahavo daityā rājāno ye maheśvarāḥ
12030123 sarve sarva-vidaḥ sūrāḥ sarve sarva-jito 'jitāḥ
12030131 mamatām mayy avartanta kṛtvocair martya-dharminah
12030133 kathāvaśeṣāḥ kālena hy akṛtārthāḥ kṛtā vibho
12030141 kathā imās te kathitā mahīyasām vitāya lokeṣu yaśaḥ pareyuṣām
12030143 vijñāna-vairāgya-vivakṣayā vibho vaco-vibhūtīr na tu pāramārthyam
12030151 yas tūttamaḥ-śloka-guṇānuvādaḥ saṅgīyate 'bhīkṣnam amaṅgala-ghnah
12030153 tam eva nityam śṛṇuyād abhīkṣnam kṛṣṇe 'malām bhaktim abhīpsamānah
12030160 śrī-rājovāca

12030161 kenopāyena bhagavan kaler doṣān kalau janāḥ
12030163 vidhamiṣyanty upacitāms tan me brūhi yathā mune
12030171 yugāni yuga-dharmāms ca mānam pralaya-kalpayoḥ
12030173 kālasyeśvara-rūpasya gatim viṣṇor mahātmanah
12030180 śrī-śuka uvāca
12030181 kṛte pravartate dharmāś catuṣ-pāt taj-janair dhṛtaḥ
12030183 satyam dayā tapo dānam iti pādā vibhor nṛpa
12030191 santuṣṭāḥ karuṇā maitrāḥ śāntā dāntās titikṣavaḥ
12030193 ātmārāmāḥ sama-dṛśāḥ prāyaśāḥ śramaṇā janāḥ
12030201 tretāyām dharmā-pādānām turyāmśo hiyate śanaiḥ
12030203 adharma-pādair anṛta-himśāsantoṣa-vigrahaiḥ
12030211 tadā kriyā-tapo-niṣṭhā nāti-himśrā na lampatāḥ
12030213 trai-vargikās trayī-vṛddhā varṇā brahmottarā nṛpa
12030221 tapaḥ-satya-dayā-dāneṣv ardham hrasvati dvāpare
12030223 himśātuṣṭy-anṛta-dveṣair dharmasyādharmā-lakṣṇaiḥ
12030231 yaśasvino mahā-śīlāḥ svādhyāyādhyayane ratāḥ
12030233 ādhyāḥ kuṭumbino hṛṣṭā varṇāḥ kṣatra-dvijottarāḥ
12030241 kalau tu dharmā-pādānām turyāmśo 'dharmā-hetubhiḥ
12030243 edhamānaiḥ kṣīyamāṇo hy ante so 'pi vīnaṅkṣyati
12030251 tasmin lubdhā durācārā nirdayāḥ śuṣka-vairiṇāḥ
12030253 durbhagā bhūri-tarṣās ca śūdra-dāsottarāḥ prajāḥ
12030261 sattvam rajas tama iti dṛśyante puruṣe guṇāḥ
12030263 kāla-sañcoditās te vai parivartanta ātmani
12030271 prabhavanti yadā sattve mano-buddhīndriyāṇi ca
12030273 tadā kṛta-yugam vidyāj jñāne tapasi yad ruciḥ
12030281 yadā karmasu kāmyeṣu bhaktir yaśasi dehinām
12030283 tadā tretā rajo-vṛttir iti jānīhi buddhiman
12030291 yadā lobhas tv asantoṣo māno dambho 'tha matsarāḥ
12030293 karmaṇām cāpi kāmyānām dvāparam tad rajas-tamaḥ
12030301 yadā māyānṛtam tandrā nidrā himśā viśādanam
12030303 śoka-mohau bhayam dainyam sa kalis tāmasaḥ smṛtaḥ
12030311 tasmāt kṣudra-dṛśo martyāḥ kṣudra-bhāgyā mahāśanāḥ
12030313 kāmino vitta-hīnās ca svairiṇyaś ca striyo 'satīḥ
12030321 dasyūtkṛṣṭā janapadā vedāḥ pāṣaṇḍa-dūṣitāḥ
12030323 rājānaś ca prajā-bhakṣāḥ śīśnodara-parā dvijāḥ
12030331 avratā baṭavo 'śaucā bhikṣavaś ca kuṭumbinaḥ
12030333 tapasvino grāma-vāsā nyāsino 'tyartha-lolupāḥ
12030341 hrasva-kāyā mahāhārā bhūry-apatyā gata-hriyaḥ
12030343 śaśvat kaṭuka-bhāṣiṇyaś caurya-māyuru-sāhasāḥ
12030351 paṇayiṣyanti vai kṣudrāḥ kirātāḥ kūta-kāriṇāḥ
12030353 anāpady api maṁsyante vārtām sādhu jugupsitām
12030361 patim tyakṣyanti nirdravyam bhṛtyā apy akhilottamam
12030363 bhṛtyam vipannam patayaḥ kaulam gās cāpayasvinīḥ
12030371 pitṛ-bhrātṛ-suhṛj-jñātīn hitvā saurata-sauhrdāḥ
12030373 nanāndṛ-śyāla-saṁvādā dīnāḥ straināḥ kalau narāḥ
12030381 śūdrāḥ pratigrahīṣyanti tapo-veṣopajīvināḥ
12030383 dharmam vakṣyanti adharma-jñā adhiruhyottamāsanam
12030391 nityam udvigna-manaso durbhikṣa-kara-karṣitāḥ
12030393 niranne bhū-tale rājan anāvṛṣṭi-bhayāturāḥ
12030401 vāso-'nna-pāna-śayana-vyavāya-snāna-bhūṣṇaiḥ
12030403 hīnāḥ piśāca-sandarśā bhaviṣyanti kalau prajāḥ
12030411 kalau kākinike 'py arthe vighṛya tyakta-sauhrdāḥ
12030413 tyakṣyanti ca priyān prāṇān hanīṣyanti svakān api
12030421 na rakṣiṣyanti manujāḥ sthavirau pitarāv api
12030423 putrān bhāryām ca kula-jām kṣudrāḥ śīśnodaram-bharāḥ
12030431 kalau na rājan jagatām param gurum tri-loka-nāthānata-pāda-paṅkajam
12030433 prāyeṇa martyā bhagavantam acyutam yakṣyanti pāṣaṇḍa-vibhinna-cetasāḥ
12030441 yan-nāmadheyam mriyamāṇa āturaḥ patan skhalan vā vivaśo grṇan pumān
12030443 vimukta-karmārgala uttamām gatim prāpnoti yakṣyanti na tam kalau janāḥ
12030451 puṁsām kali-kṛtān doṣān dravya-deśātma-sambhavān
12030453 sarvān harati citta-stho bhagavān puruṣottamaḥ
12030461 śrutaḥ saṅkīrtito dhyātaḥ pūjitaś cādrto 'pi vā
12030463 nṛṇām dhunoti bhagavān hṛt-stho janmāyutāśubham
12030471 yathā hemni sthito vahnir durvarṇam hanti dhātu-jam
12030473 evam ātma-gato viṣṇur yoginām aśubhāśayam

12030481 vidyā-tapaḥ-prāṇa-nirodha-maitrī-tīrthābhiṣeka-vrata-dāna-japyaiḥ
12030483 nātyanta-śuddhiṃ labhate 'ntarātmā yathā hr̥di-sthe bhagavaty anante
12030491 tasmāt sarvātmanā rājan hr̥di-stham kuru keśavam
12030493 mriyamāṇo hy avahitas tato yāsi parām gatim
12030501 mriyamāṇair abhidhyeyo bhagavān parameśvaraḥ
12030503 ātma-bhāvaṃ nayaty aṅga sarvātmā sarva-saṃśrayaḥ
12030511 kaler doṣa-nidhe rājan asti hy eko mahān guṇaḥ
12030513 kīrtanād eva kṛṣṇasya mukta-saṅgaḥ param vrajet
12030521 kṛte yad dhyāyato viṣṇuṃ tretāyām yajato makhaiḥ
12030523 dvāpare paricaryāyām kalau tad dhari-kīrtanāt
12040010 śrī-śuka uvāca
12040011 kālas te paramāṇv-ādir dvi-parārdhāvadhīr nṛpa
12040013 kathito yuga-mānaṃ ca śṛṇu kalpa-layāv api
12040021 catur-yuga-sahasraṃ tu brahmaṇo dinam ucyate
12040023 sa kalpo yatra manavaś caturdaśa viśām-pate
12040031 tad-ante pralayas tāvān brāhmī rātrir udāhṛtā
12040033 trayo lokā ime tatra kalpante pralayāya hi
12040041 eṣa naimittikaḥ proktaḥ pralayo yatra viśva-sṛk
12040043 śete 'nantāsano viśvam ātmasāt-kṛtya cātma-bhūḥ
12040051 dvi-parārdhe tv atikrānte brahmaṇaḥ parameṣṭhinaḥ
12040053 tadā prakṛtayaḥ sapta kalpante pralayāya vai
12040061 eṣa prakṛtiko rājan pralayo yatra līyate
12040063 aṇḍa-koṣas tu saṅghāto vighāta upasādite
12040071 parjanyaḥ śata-varṣāṇi bhūmau rājan na varṣati
12040073 tadā niranne hy anyonyam bhakṣyamāṇaḥ kṣudhārditāḥ
12040075 kṣayam yāsyanti śanakaiḥ kālenopadrutāḥ prajāḥ
12040081 sāmudraṃ daihikam bhaumam rasam sāmivartako raviḥ
12040083 raśmibhiḥ pibate ghoraiḥ sarvam naiva vimuñcati
12040091 tataḥ sāmivartako vahniḥ saṅkarṣaṇa-mukhotthitaḥ
12040093 dahaty anila-vegottahaḥ śūnyān bhū-vivarān atha
12040101 upary adhaḥ samantāc ca śikhābhir vahni-sūryayoḥ
12040103 dahyamānaṃ vibhāty aṇḍam dagdha-gomaya-piṇḍa-vat
12040111 tataḥ pracāṇḍa-pavano varṣāṇam adhikam śatam
12040113 paraḥ sāmivartako vāti dhūmraṃ kham rajasāvṛtam
12040121 tato megha-kulāny aṅga citra varṇāny anekāśaḥ
12040123 śatam varṣāṇi varṣanti nadanti rabhasa-svanaiḥ
12040131 tata ekodakam viśvam
12040132 brahmāṇḍa-vivarāntaram
12040141 tadā bhūmer gandha-guṇam grasanty āpa uda-plave
12040143 grasta-gandhā tu pṛthivī pralayatvāya kalpate
12040151 apām rasam atho tejas tā līyante 'tha nīrasāḥ
12040153 grasate tejaso rūpaṃ vāyus tad-rahitam tadā
12040161 līyate cānile tejo vāyoḥ kham grasate guṇam
12040163 sa vai viśati kham rājanś tataś ca nabhaso guṇam
12040171 śabdaṃ grasati bhūtādir nabhas tam anu līyate
12040173 taijasaś cendriyāṇy aṅga devān vaikāriko guṇaiḥ
12040181 mahān grasaty ahaṅkāraṃ guṇaḥ sattvādayaś ca tam
12040183 grasate 'vyākṛtaṃ rājan guṇān kālena coditam
12040191 na tasya kālavayavaiḥ pariṇāmādayo guṇaḥ
12040193 anādy anantam avyaktaṃ nityam kāraṇam avyayam
12040201 na yatra vāco na mano na sattvam tamo rajo vā mahad-ādayo 'mī
12040203 na prāṇa-buddhīndriya-devatā vā na sanniveśaḥ khalu loka-kalpaḥ
12040211 na svapna-jāgran na ca tat suṣuptam na kham jalam bhūr anilo 'gnir arkaḥ
12040213 saṃsupta-vac chūnya-vad apratarkyam tan mūla-bhūtam padam āmananti
12040221 layaḥ prakṛtiko hy eṣa puruṣavyaktayor yadā
12040223 śaktayaḥ sampralīyante vivaśāḥ kāla-vidrutāḥ
12040231 buddhīndriyārtha-rūpeṇa jñānam bhāti tad-āśrayam
12040233 dṛśyatvāvyatirekābhyām ādy-antavad avastu yat
12040241 dīpaś cakṣuś ca rūpaṃ ca jyotiṣo na pṛthag bhavet
12040243 evam dhīḥ khāni mātrās ca na syur anyatamād ṛtāt
12040251 buddher jāgaraṇam svapnaḥ suṣuptir iti cocyate
12040253 māyā-mātram idam rājan nānātvaṃ pratyag-ātmani
12040261 yathā jala-dharā vyomni bhavanti na bhavanti ca
12040263 brahmaṇīdam tathā viśvam avayavy udayāpyayāt
12040271 satyam hy avayavaḥ proktaḥ sarvāvayavinām iha

12040273 vinārthena pratīyeran paṭasyevāṅga tantavaḥ
12040281 yat sāmānya-viśeṣābhyām upalabhyeta sa bhramaḥ
12040283 anyonyāpāśrayāt sarvam ādy-antavad avastu yat
12040291 vikāraḥ khyāyamāno 'pi pratyag-ātmānam antarā
12040293 na nirūpyo 'sty aṅur api syāc cec cit-sama ātma-vat
12040301 na hi satyasya nānātvam avidvān yadi manyate
12040303 nānātvam chidrayor yadvaj jyotiṣor vātayor iva
12040311 yathā hiraṇyām bahudhā samīyate nṛbhiḥ kriyābhir vyavahāra-vartmasu
12040313 evam vacobhir bhagavān adhokṣajo vyākhyāyate laukika-vaiddikair janaiḥ
12040321 yathā ghano 'rka-prabhavo 'rka-darśito
12040322 hy arkāṁśa-bhūtasya ca cakṣuṣas tamaḥ
12040323 evam tv ahaṁ brahma-guṇas tad-īkṣito
12040324 brahmāṁśakasyātmana ātma-bandhanaḥ
12040331 ghano yadārka-prabhavo vidīryate cakṣuḥ svarūpaṁ ravim īkṣate tadā
12040333 yadā hy ahaṅkāra upādhir ātmano jijñāsayā naśyati tarhy anusmaret
12040341 yadaivam etena viveka-hetinā māyā-mayāhaṅkaraṇātma-bandhanam
12040343 chittvācyutātmanubhavo 'vatiṣṭhate tam āhur ātyantikam aṅga samplavam
12040351 nityadā sarva-bhūtānām brahmādīnām parantapa
12040353 utpatti-pralayāv eke sūkṣma-jñāḥ sampracakṣate
12040361 kāla-sroto-javenāśu hriyamāṇasya nityadā
12040363 pariṇāminām avasthās tā janma-pralaya-hetavaḥ
12040371 anādy-antavatānena kāleneśvara-mūrtinā
12040373 avasthā naiva dṛśyante viyati jyotiṣām iva
12040381 nityo naimittikaś caiva tathā prakṛtiko layaḥ
12040383 ātyantikaś ca kathitaḥ kālasya gatir īdṛśī
12040391 etāḥ kuru-śreṣṭha jagad-vidhātur nārāyaṇasyākhila-sattva-dhāmaḥ
12040393 līlā-kathās te kathitaḥ samāsataḥ kārtsnyena nājo 'py abhidhātum īśaḥ
12040401 saṁsāra-sindhūm ati-dustaram uttīrṣor
12040402 nānyaḥ plavo bhagavataḥ puruṣottamasya
12040403 līlā-kathā-rasa-niṣevāṇam antareṇa
12040404 puṁso bhaved vividha-duḥkha-davārditasya
12040411 purāṇa-saṁhitām etām ṛṣir nārāyaṇo 'vyayaḥ
12040413 nārādāya purā prāha kṛṣṇa-dvaipāyanāya saḥ
12040421 sa vai mahyaṁ mahā-rāja bhagavān bādarāyaṇaḥ
12040423 imām bhāgavatīm prītaḥ saṁhitām veda-sammitām
12040431 imām vakṣyaty asau sūta ṛṣibhyo naimiṣālaye
12040433 dīrgha-satre kuru-śreṣṭha samprṣṭaḥ śaunakādibhiḥ
12050010 śrī-śuka uvāca
12050011 atrānuvarṇyate 'bhīkṣṇam viśvātmā bhagavān hariḥ
12050013 yasya prasāda-jo brahmā rudraḥ krodha-samudbhavaḥ
12050021 tvaṁ tu rājan mariṣyeti paśu-buddhim imām jahi
12050023 na jātaḥ prāg abhūto 'dya deha-vat tvaṁ na naṅkṣyasi
12050031 na bhaviṣyasi bhūtvā tvaṁ putra-pautrādi-rūpavān
12050033 bījāṅkura-vad dehāder vyatirikto yathānalaḥ
12050041 svapne yathā śiraś-chedam pañcatvādy ātmanaḥ svayam
12050043 yasmāt paśyati dehasya tata ātmā hy ajo 'maraḥ
12050051 ghaṭe bhinne ghaṭākāśa ākāśaḥ syād yathā purā
12050053 evam dehe mṛte jīvo brahma sampadyate punaḥ
12050061 manaḥ sṛjati vai dehān guṇān karmāṇi cātmanaḥ
12050063 tan manaḥ sṛjate māyā tato jīvasya saṁsṛtiḥ
12050071 snehādhiṣṭhāna-varty-agni-samyogo yāvad īyate
12050073 tāvad dīpasya dīpatvam evam deha-kṛto bhavaḥ
12050075 rajaḥ-sattva-tamo-vṛtṭyā jāyate 'tha vinaśyati
12050081 na tatrātmā svayaṁ-jyotir yo vyaktāvyaktayoḥ paraḥ
12050083 ākāśa iva cādhāro dhruvo 'nantopamas tataḥ
12050091 evam ātmānam ātma-stham ātmanaivāmṛśa prabho
12050093 buddhyānumāna-garbhīnyā vāsudevānucintayā
12050101 codito vipra-vākyena na tvāṁ dhakṣyati takṣakaḥ
12050103 mṛtyavo nopadhakṣyanti mṛtyūnām mṛtyum īśvaram
12050111 ahaṁ brahma paraṁ dhāma brahmāhaṁ paramaṁ padam
12050113 evam saṁkṣya cātmanam ātmany ādhāya niṣkale
12050121 daśantaṁ takṣakaṁ pāde lelihānaṁ viśānanaiḥ
12050123 na drakṣyasi śarīraṁ ca viśvaṁ ca pṛthag ātmanaḥ
12050131 etat te kathitaṁ tāta yad ātmā pṛṣṭavān nṛpa
12050133 harer viśvātmanaś ceṣṭam kim bhūyaḥ śrotum icchasi

12060010 sūta uvāca
12060011 etan niśamya muninābhīhitam parīkṣid
12060012 vyāsātmajena nikhilātma-dṛśā samena
12060013 tat-pāda-mūlam upasṛtya natena mūrdhnā
12060014 baddhāñjalī tam idam āha sa viṣṇurātaḥ
12060020 rājovāca
12060021 siddho 'smy anugṛhīto 'smi bhavatā karuṇātmanā
12060023 śrāvito yac ca me sāksād anādi-nidhano hariḥ
12060031 nāty-adbhutam aham manye mahatām acyutātmanām
12060033 ajñeṣu tāpa-taptesu bhūteṣu yad anugrahaḥ
12060041 purāṇa-saṁhitām etām āśrauṣma bhavato vayam
12060043 yasyām khalūttamaḥ-śloko bhagavān anavarṇyate
12060051 bhagavāms takṣakādibhyo mṛtyubhyo na bibhemy aham
12060053 praviṣṭo brahma nirvāṇam abhayaṁ darśitam tvayā
12060061 anujāñhi mām brahman vācam yacchāmy adhokṣaje
12060063 mukta-kāmāśayaṁ cetāḥ praveśya visṛjāmy asūn
12060071 ajñānam ca nirastam me jñāna-vijñāna-niṣṭhayā
12060073 bhavatā darśitam kṣemaṁ param bhagavataḥ padam
12060080 sūta uvāca
12060081 ity uktas tam anujñāpya bhagavān bādarāyaṇiḥ
12060083 jagāma bhikṣubhiḥ sākam nara-devena pūjitaḥ
12060091 parīkṣid api rājarṣir ātmany ātmānam ātmanā
12060093 samādhāya param dadhyāv aspandāsura yathā taruḥ
12060101 prāk-kūle barhiṣy āsīno gaṅgā-kūla udañ-mukhaḥ
12060103 brahma-bhūto mahā-yogī niḥsaṅgaś chinna-saṁśayaḥ
12060111 takṣakaḥ prahito viprāḥ kruddhena dvija-sūnuna
12060113 hantu-kāmo nṛpam gacchan dadarśa pathi kaśyapam
12060121 tam tarpayitvā draviṇair nivartya viṣa-hāriṇam
12060123 dvija-rūpa-praticchannaḥ kāma-rūpo 'daśan nṛpam
12060131 brahma-bhūtasya rājarṣer deho 'hi-garalāgninā
12060133 babhūva bhasmasāt sadyaḥ paśyatām sarva-dehinām
12060141 hāhā-kāro mahān āsīd bhuvī khe dikṣu sarvataḥ
12060143 vismitā hy abhavan sarve devāsura-narādayaḥ
12060151 deva-dundubhayo nedur gandharvāpsaraso jaguḥ
12060153 vavṛṣuḥ puṣpa-varṣāṇi vibudhāḥ sādhu-vādināḥ
12060161 janmejayaḥ sva-pitaram śrutvā takṣaka-bhakṣitam
12060163 yathājuhāva sankruddho nāgān satre saha dvijaiḥ
12060171 sarpa-satre samiddhāgnau dahyamānān mahoragān
12060173 dṛṣṭvendram bhaya-saṁvignas takṣakaḥ śaraṇam yayau
12060181 apaśyāms takṣakam tatra rājā parīkṣito dvijān
12060183 uvāca takṣakaḥ kasmān na dahyetoragādhamāḥ
12060191 tam gopāyati rājendra śakraḥ śaraṇam āgatam
12060193 tena saṁstambhitaḥ sarpas tasmān nāgnau pataty asau
12060201 parīkṣita iti śrutvā prāhartvija udāra-dhīḥ
12060203 sahendras takṣako viprā nāgnau kim iti pātyate
12060211 tac chrutvājuhuvur viprāḥ sahendram takṣakam makhe
12060213 takṣakāsu patasveha sahendreṇa marutvatā
12060221 iti brahmoditākṣepaiḥ sthānād indraḥ pracālitāḥ
12060223 babhūva sambhrānta-matiḥ sa-vimānaḥ sa-takṣakaḥ
12060231 tam patantam vimānena saha-takṣakam ambarāt
12060233 vilokyāṅgirasāḥ prāha rājānam tam bṛhaspatiḥ
12060241 naiṣa tvayā manuṣyendra vadham arhati sarpa-rāṭ
12060243 anena pītam amṛtam atha vā ajarāmarāḥ
12060251 jīvitam maraṇam jantor gatiḥ svenaiva karmaṇā
12060253 rājams tato 'nyo nāsty asya pradātā sukha-duḥkhayoḥ
12060261 sarpa-caurāgni-vidyudbhyaḥ kṣut-tṛd-vyādhy-ādibhir nṛpa
12060263 pañcatvam ṛchate jantur bhukta ārabdha-karma tat
12060271 tasmāt satram idam rājan saṁsthīyetābhicārikam
12060273 sarpā anāgaso dagdhā janair diṣṭam hi bhujyate
12060280 sūta uvāca
12060281 ity uktaḥ sa tathety āha maharṣer mānayan vacaḥ
12060283 sarpa-satrād uparataḥ pūjayām āsa vāk-patim
12060291 saiṣa viṣṇor mahā-māyā-bādhyayālakṣaṇā yayā
12060293 muhyanty asyaivātma-bhūtā bhūteṣu guṇa-vṛttibhiḥ
12060301 na yatra dambhīty abhayā virājītā māyātma-vāde 'sakṛd ātma-vādibhiḥ

12060303 na yad vivādo vividhas tad-āśrayo manaś ca saṅkalpa-vikalpa-vṛtti yat
12060311 na yatra sṛjyaṁ sṛjatobhayoḥ paraṁ śreyaś ca jīvas tribhir anvitas tv aham
12060313 tad etad utsādita-bādhya-bādhakaṁ niśidhya cormīn virameta tan muniḥ
12060321 paraṁ padaṁ vaiṣṇavam āmananti tad yan neti netīty atad-utsisṛkṣavaḥ
12060323 visṛjya daurātmyam ananya-sauhr̥dā hr̥dopaguhyāvasitaṁ samāhitaiḥ
12060331 ta etad adhigacchanti viṣṇor yat paramaṁ padam
12060333 aham mameti daurjanyaṁ na yeṣāṁ deha-geha-jam
12060341 ativādāṁs titikṣeta nāvamanyeta kañcana
12060343 na cemaṁ deham āsṛitya vairam̐ kurvīta kenacit
12060351 namo bhagavate tasmai kṛṣṇāyākuṅṭha-medhase
12060353 yat-pādāmburuha-dhyānāt saṁhitām adhyagām imām
12060360 śrī-śaunaka uvāca
12060361 pailādibhir vyāsa-śiṣyair vedācāryair mahātmabhiḥ
12060363 vedāś ca kathitā vyastā etat saumyābhidhehi naḥ
12060370 sūta uvāca
12060371 samāhitātmano brahman brahmaṇaḥ parameṣṭhinaḥ
12060373 hr̥dy ākāśād abhūn nādo vṛtti-rodhād vibhāvyaṭe
12060381 yad-upāsanayā brahman yogino malam ātmanaḥ
12060383 dravya-kriyā-kāraḱākhyam̐ dhūtvā yānty apunar-bhavam
12060391 tato 'bhūt tri-vṛd om̐kāro yo 'vyakta-prabhavaḥ sva-rāt
12060393 yat tal līngam̐ bhagavato brahmaṇaḥ paramātmanaḥ
12060401 śṛṇoti ya imaṁ sphoṭam̐ supta-śrotre ca sūnya-dr̥k
12060403 yena vāg vyajyate yasya vyaktir ākāśa ātmanaḥ
12060411 sva-dhāmno brāhmaṇaḥ sāksād vācakaḥ paramātmanaḥ
12060413 sa sarva-mantropaniṣad veda-bījam̐ sanātanam
12060421 tasya hy āsaṁs trayo varṇā a-kārādyā bhṛgūdvaḥ
12060423 dhāryante yais trayo bhāvā guṇa-nāmārtha-vṛttayaḥ
12060431 tato 'kṣara-samāmnāyam̐ asṛjad bhagavān ajaḥ
12060433 antasthoṣma-svara-sparśa-hrasva-dīrghādi-lakṣaṇam
12060441 tenāsau caturō vedāṁś caturbhir vadanair vibhuḥ
12060443 sa-vyāhṛtikān som̐kārāṁś catur-hotra-vivakṣayā
12060451 putrān adhyāpayat tāṁs tu brahmarṣīn brahma-kovidān
12060453 te tu dharmopadeṣṭāraḥ sva-putrebhyaḥ samādiśan
12060461 te paramparayā prāptās tat-tac-chiṣyair dhṛta-vrataiḥ
12060463 catur-yugeṣv atha vyastā dvāparādaḥ maharṣibhiḥ
12060471 kṣīṇāyuṣaḥ kṣīṇa-sattvān durmedhān vīkṣya kālataḥ
12060473 vedān brahmarṣayo vyasyan hr̥di-sthācyuta-coditāḥ
12060481 asminn apy antare brahman bhagavān loka-bhāvanaḥ
12060483 brahmeśādyair loka-pālair yācito dharmā-guptaye
12060491 parāśarāt satyavatyām̐ am̐śāṁśa-kalayā vibhuḥ
12060493 avatīrṇo mahā-bhāga vedaṁ cakre catur-vidham
12060501 ṛg-atharva-yajuḥ-sāmnām̐ rāśīr uddhṛtya vargaśaḥ
12060503 catasraḥ saṁhitās cakre mantrair maṇi-gaṇā iva
12060511 tāsām̐ sa caturaḥ śiṣyān upāhūya mahā-matiḥ
12060513 ekaikām̐ saṁhitām̐ brahmann ekaikasmai dadau vibhuḥ
12060521 pailāya saṁhitām̐ ādyām̐ bahvṛcākhyām̐ uvāca ha
12060523 vaiśampāyana-sam̐jñāya nigadākhyam̐ yajur-gaṇam
12060531 sāmnām̐ jaiminaye prāha tathā chandoga-saṁhitām̐
12060533 atharvāṅgirasīm̐ nāma sva-śiṣyāya sumantave
12060541 pailaḥ sva-saṁhitām̐ ūce indrapramitaye muniḥ
12060543 bāṣkalāya ca so 'py āha śiṣyebhyaḥ saṁhitām̐ svakām̐
12060551 caturdhā vyasya bodhyāya yājñavalkyāya bhārgava
12060553 parāśarāyāgnimitra indrapramitir ātmavān
12060561 adhyāpayat saṁhitām̐ svām̐ māṇḍūkeyam̐ ṛṣīm̐ kavim
12060563 tasya śiṣyo devamitraḥ saubhary-ādibhya ūcivān
12060571 śākalyas tat-sutaḥ svām̐ tu pañcadhā vyasya saṁhitām̐
12060573 vātsya-mudgala-śālīya-gokhalya-śiśiṛeṣv adhāt
12060581 jātūkarṇyaś ca tac-chiṣyaḥ sa-niruktām̐ sva-saṁhitām̐
12060583 balāka-paila-jābāla-virajebhyo dadau muniḥ
12060591 bāṣkaliḥ prati-śākhābhyo vālakhilyākhyā-saṁhitām̐
12060593 cakre vālāyanir bhajyaḥ kāśāraś caiva tām̐ dadhuḥ
12060601 bahvṛcāḥ saṁhitā hy etā ebhir brahmarṣibhir dhṛtāḥ
12060603 śrutvaitac-chandasām̐ vyāsām̐ sarva-pāpaiḥ pramucyate
12060611 vaiśampāyana-śiṣyā vai carakādhvaryavo 'bhavan
12060613 yac cerur brahma-hatyām̐haḥ kṣapaṇam̐ sva-guror vratam

12060621 yājñavalkyaś ca tac-chiṣya āhāho bhagavan kiyat
12060623 caritenālpa-sārāṇām cariṣye 'ham su-duścaram
12060631 ity ukto gurur apy āha kupito yāhy alam tvayā
12060633 viprāvanmantrā śiṣyeṇa mad-adhītam tyajāśv iti
12060641 devarāta-sutaḥ so 'pi charditvā yajuṣām gaṇam
12060643 tato gato 'tha munayo dadṛśus tām yajur-gaṇān
12060651 yajūmṣi tittirā bhūtvā tal-lolupatayādaduḥ
12060653 taittirīyā iti yajuḥ-śākhā āsan su-peśalāḥ
12060661 yājñavalkyas tato brahmaṁś chandāmsy adhi gaveṣayan
12060663 guror avidyamānāni sūpatasṭhe 'rkam īśvaram
12060670 śrī-yājñavalkya uvāca
12060671 om namo bhagavate ādityāyākhila-jagatām ātma-svarūpeṇa kāla-
12060672 svarūpeṇa catur-vidha-bhūta-nikāyānām brahmādi-stamba-paryantānām antar-hṛdayeṣu
12060673 bahir apī cākāśa ivopādhināvyavadhīyamāno bhavān eka
12060674 eva kṣaṇa-lava-nimeṣāvayavopacita-samvatsara-gaṇenāpām ādāna-
12060675 visargābhyām imām loka-yātrām anuvahati
12060681 yad u ha vāva vibudharṣabha savitar adas tapaty anusavanam ahar
12060682 ahar āmnāya-vidhinopatiṣṭhamānānām akhila-durita-vṛjina-
12060683 bījāvabharjana bhagavataḥ samabhidhīmahi tapana maṇḍalam
12060691 ya iha vāva sthira-cara-nikarāṇām nija-niketanānām mana-indriyāsu-
12060692 gaṇān anātmanah svayam ātmāntar-yāmī pracodayati
12060701 ya evemaṁ lokam ati-karāla-vadanāndhakāra-samjñājagara-graha-
12060702 gilitam mṛtakam iva vicetanam avalokyānukampayā parama-kāruṇika
12060703 īkṣayaivotthāpyāhar ahar anusavanam śreyasi sva-dharmākhyātmāva-
12060704 sthane pravartayati
12060711 avani-patir ivāsādhūnām bhayam udīrayann aṭati parita āśā-pālais
12060712 tatra tatra kamala-kośāñjalibhir upahr̥tārhaṇaḥ
12060721 atha ha bhagavaṁś tava caraṇa-nalina-yugalam tri-bhuvana-gurubhir abhivanditam
12060723 aham ayāta-yāma-yajuṣ-kāma upasarāmīti
12060730 sūta uvāca
12060731 evaṁ stutaḥ sa bhagavān vāji-rūpa-dharo raviḥ
12060733 yajūmṣy ayāta-yāmāni munaye 'dāt prasāditaḥ
12060741 yajurbhir akaroc chākhā daśa pañca śatair vibhuḥ
12060743 jagṛhur vājasanyas tāḥ kāṇva-mādhyandinādayaḥ
12060751 jaimineḥ sama-gasyāsīt sumantus tanayo muniḥ
12060753 sutvāṁś tu tat-sutas tābhyām ekaikām prāha samhitām
12060761 sukarmā cāpi tac-chiṣyaḥ sāma-veda-taror mahān
12060763 sahasra-samhitā-bhedam cakre sāmnam tato dvija
12060771 hiraṇyanābhaḥ kauśalyaḥ pauṣyañjīś ca sukarmaṇaḥ
12060773 śiṣyau jagṛhatuś cānya āvantyo brahma-vittamaḥ
12060781 udīcyāḥ sāma-gāḥ śiṣyā āsan pañca-śatāni vai
12060783 pauṣyañjy-āvantayoś cāpi tāmś ca prācyān pracakṣate
12060791 laugākṣir māṅgaliḥ kulyaḥ kuśīdaḥ kuṣṣir eva ca
12060793 pauṣyañji-siṣyā jagṛhuḥ samhitās te śatam śatam
12060801 kṛto hiraṇyanābhasya catur-vimśati samhitāḥ
12060803 śiṣya ūce sva-śiṣyebhyaḥ šeṣā āvantya ātmavān
12070010 sūta uvāca
12070011 atharva-vit sumantuś ca śiṣyam adhyāpayat svakām
12070013 samhitām so 'pi pathyāya vedadarśaya cuktavān
12070021 śauklāyanir brahmabalir modoṣaḥ pippalāyaniḥ
12070023 vedadarśasya śiṣyās te pathya-śiṣyān atho śṛṇu
12070025 kumudaḥ śunako brahman jājaliś cāpy atharva-vit
12070031 babhruḥ śiṣyo 'thāngirasah saindhavāyana eva ca
12070033 adhiyetām samhite dve sāvarṇādyās tathāpare
12070041 nakṣatrakalpaḥ śāntiś ca kaśyapāngirasādayaḥ
12070043 ete ātharvaṇācāryāḥ śṛṇu paurāṇikān mune
12070051 trayyāruṇiḥ kaśyapaś ca sāvarṇir akṛtavranaḥ
12070053 vaiśampāyana-hārītau ṣaḍ vai paurāṇikā ime
12070061 adhiyanta vyāsa-śiṣyāt samhitām mat-pitur mukhāt
12070063 ekaikām aham eteśām śiṣyaḥ sarvāḥ samadhyagām
12070071 kaśyapo 'ham ca sāvarṇī rāma-śiṣyo 'kṛtavranaḥ
12070073 adhīmahi vyāsa-śiṣyāc catvāro mūla-samhitāḥ
12070081 purāṇa-lakṣaṇam brahman brahmarsibhir nirūpitam
12070083 śṛṇuṣva buddhim āsṛitya veda-śāstrānusārataḥ
12070091 sargo 'syātha visargaś ca vṛtti-rakṣāntarāṇi ca

12070093 vaṁśo vaṁśānucarītaṁ saṁsthā hetur apāśrayaḥ
12070101 daśabhir lakṣaṇair yuktaṁ purāṇaṁ tad-vido viduḥ
12070103 kecit pañca-vidhaṁ brahman mahad-alpa-vyavasthayā
12070111 avyākṛta-guṇa-kṣobhān mahatas tri-vṛto 'hamah
12070113 bhūta-sūkṣmendriyārthānām sambhavaḥ sarga ucyate
12070121 puruṣānugrhitānām eteṣāṁ vāsanā-mayaḥ
12070123 visargo 'yaṁ samāhāro bijād bījaṁ carācaram
12070131 vṛttir bhūtāni bhūtānām carāṇām acarāṇi ca
12070133 kṛtā svena nṛṇām tatra kāmāc codanayāpi vā
12070141 rakṣācyutāvatarehā viśvasyānu yuge yuge
12070143 tiryāṅ-martyarṣi-deveṣu hanyante yais trayī-dviṣaḥ
12070151 manvantaraṁ manur devā manu-putrāḥ sureśvarāḥ
12070153 ṛṣayo 'mśāvatārās ca hareḥ ṣaḍ-vidham ucyate
12070161 rājñām brahma-prasūtānām vaṁśas trai-kālīko 'nvayaḥ
12070163 vaṁśānucaritaṁ teṣāṁ vṛttaṁ vaṁśa-dharās ca ye
12070171 naimittikaḥ prakṛtiko nitya ātyantiko layaḥ
12070173 saṁstheti kavibhiḥ proktaś caturdhāsyā svabhāvataḥ
12070181 hetur jīvo 'sya sargāder avidyā-karma-kāraḥ
12070183 yaṁ cānuśayinaṁ prāhur avyākṛtam utāpare
12070191 vyatirekānvayo yasya jāgrat-svapna-susuptiṣu
12070193 māyā-mayeṣu tad brahma jīva-vṛttiṣv apāśrayaḥ
12070201 padārtheṣu yathā dravyaṁ san-mātraṁ rūpa-nāmasu
12070203 bījādi-pañcatāntāsu hy avasthāsu yutāyutam
12070211 virameta yadā cittaṁ hitvā vṛtti-trayaṁ svayam
12070213 yogerla vā tadātmānam vedehāyā nivartate
12070221 evaṁ lakṣaṇa-lakṣyāṇi purāṇāni purā-vidaḥ
12070223 munayo 'ṣṭādaśa prāhuḥ kṣullakāni mahānti ca
12070231 brāhmaṇaṁ pādmaṁ vaiṣṇavaṁ ca śaivaṁ laingāṁ sa-gāruḍaṁ
12070233 nārādīyaṁ bhāgavatam āgneyaṁ skānda-saṁjñitam
12070241 bhaviṣyaṁ brahma-vaivartaṁ mārkaṇḍeyaṁ sa-vāmanaṁ
12070243 vārāhaṁ mātṣyaṁ kaurmaṁ ca brahmāṇḍākyam iti tri-ṣaḥ
12070251 brahmann idaṁ samākhyātaṁ śākhā-praṇayanaṁ muneh
12070253 śiṣya-śiṣya-praśiṣyāṇām brahma-tejo-vivardhanam
12080010 śrī-śaunaka uvāca
12080011 sūta jīva ciram sādho vada no vadatām vara
12080013 tamasy apāre bhramatām nṛṇām tvaṁ pāra-darśanaḥ
12080021 āhuś cirāyusaṁ ṛṣim mṛkaṇḍu-tanayaṁ janāḥ
12080023 yaḥ kalpānte hy urvarito yena grastam idaṁ jagat
12080031 sa vā asmat-kulotpannaḥ kalpe 'smin bhārgavaṛṣabhaḥ
12080033 naivādhunāpi bhūtānām samplavaḥ ko 'pi jāyate
12080041 eka evārṇave bhrāmyan dadarśa puruṣaṁ kila
12080043 vaṭa-patra-pute tokaṁ śayānaṁ tv ekam adbhutam
12080051 eṣa naḥ saṁśayo bhūyān sūta kautūhalaṁ yataḥ
12080053 taṁ naś chindhi mahā-yogin purāṇeṣv api sammataḥ
12080060 sūta uvāca
12080061 praśnas tvayā maharṣe 'yaṁ kṛto loka-bhramāpahaḥ
12080063 nārāyaṇa-kathā yatra gītā kali-malāpahā
12080071 prāpta-dvijāti-saṁskāro mārkaṇḍeyaḥ pituḥ kramāt
12080073 chandāmsy adhītya dharmēṇa tapaḥ-svādhyāya-samyutaḥ
12080081 bṛhad-vrata-dharaḥ śānto jaṭilo valkalāmbaraḥ
12080083 bibhrat kamaṇḍalum daṇḍam upavītaṁ sa-mekhalam
12080091 kṛṣṇājinaṁ sākṣa-sūtraṁ kuśāṁś ca niyamarddhaye
12080093 agny-arka-guru-viprātmasv arcayan sandhyayor harim
12080101 sāyaṁ prātaḥ sa gurave bhaikṣyam āhrītya vāg-yataḥ
12080103 bubhujē gurv-anujñātaḥ sakṛn no ced upoṣitaḥ
12080111 evaṁ tapaḥ-svādhyāya-paro varṣāṇām ayutāyutam
12080113 ārādhayan hrīkeśaṁ jigye mṛtyuṁ su-durjayam
12080121 brahmā bhṛgur bhavo dakṣo brahma-putrās ca ye 'pare
12080123 nṛ-deva-pitr-bhūtāni tenāsann ati-vismitāḥ
12080131 itthaṁ bṛhad-vrata-dharas tapaḥ-svādhyāya-samyamaiḥ
12080133 dadhyāv adhokṣajaṁ yogī dhvasta-kleśāntarātmanā
12080141 tasyaivaṁ yuñjataś cittaṁ mahā-yogena yoginaḥ
12080143 vyatīyāya mahān kālo manvantara-ṣaḍ-ātmakaḥ
12080151 etat purandaro jñātvā saptame 'smin kilāntare
12080153 tapo-viśānkito brahmann ārebhe tad-vighātanam

12080161 gandharvāpsarasah kāmam vasanta-malayānilau
12080163 munaye preṣayām āsa rajas-toka-madāu tathā
12080171 te vai tad-āśramam jagmur himādreḥ pārśva uttare
12080173 puṣpabhadrā nadī yatra citrākhyā ca śilā vibho
12080181 tad-āśrama-padam puṇyam puṇya-druma-latāñcitam
12080183 puṇya-dviḥ-kulākīrnam puṇyāmala-jalāśayam
12080191 matta-bhramara-saṅgītam matta-kokila-kūjitam
12080193 matta-barhi-naṭātopam matta-dviḥ-kulākulam
12080201 vāyuh praviṣṭa ādāya hima-nirjhara-śīkarān
12080203 sumanobhiḥ pariṣvako vavāv uttambhayan smaram
12080211 udyac-candra-niśā-vakraḥ pravāla-stabakālibhiḥ
12080213 gopa-druma-latā-jālais tatrāsīt kusumākaraḥ
12080221 anvīyamāno gandharvair gīta-vāditra-yūthakaiḥ
12080223 adṛśyatātta-cāpeṣuḥ svaḥ-strī-yūtha-patiḥ smarāḥ
12080231 hutvāgnim samupāsīnam dadṛśuḥ śakra-kinkarāḥ
12080233 mīlitākṣam durādharṣam mūrtimantam ivānalam
12080241 nanṛtus tasya purataḥ striyo 'tho gāyakā jaguḥ
12080243 mṛdaṅga-vīṇā-panavair vādyam cakrur mano-ramam
12080251 sandadhe 'stram sva-dhanuṣi kāmāḥ pañca-mukham tadā
12080253 madhur mano rajas-toka indra-bhr̥tyā vyakampayan
12080261 krīḍantyāḥ puñjikasthalyāḥ kandukaiḥ stana-gauravāt
12080263 bhr̥ṣam udvigna-madhyāyāḥ keśa-visramṣita-srajaḥ
12080271 itas tato bhramad-dṛṣṭeś calantya anu kandukam
12080273 vāyur jahāra tad-vāsaḥ sūkṣmam truṭita-mekhalam
12080281 visasarja tadā bāṇam matvā tam sva-jitam smarāḥ
12080283 sarvam tatrābhavan mogham anīśasya yathodyamaḥ
12080291 ta ittham apakurvanto munes tat-tejasā mune
12080293 dahyamānā nivavṛtuḥ prabodhyāhim ivārbhakāḥ
12080301 itīndrānucarair brahman dharsīto 'pi mahā-muniḥ
12080303 yan nāgād ahamo bhāvam na tac citram mahatsu hi
12080311 dṛṣṭvā nistejasam kāmam sa-gaṇam bhagavān svarāt
12080313 śrutvānubhāvam brahmarṣer vismayam samagāt param
12080321 tasyaivam yuñjataś cittam tapaḥ-svādhyāya-samyamaiḥ
12080323 anugrahāyāvīrasīn nara-nārāyaṇo hariḥ
12080331 tau śukla-kṛṣṇau nava-kañja-locanau
12080332 catur-bhujau raurava-vaikalāmbarau
12080333 pavitra-pāṇi upavītakam tri-vṛt
12080334 kamaṇḍalum daṇḍam ṛjum ca vaiṇavam
12080341 padmākṣa-mālām uta jantu-mārjanam
12080342 vedam ca sāksāt tapa eva rūpiṇau
12080343 tapat-taḍid-varṇa-piśaṅga-rociṣā
12080344 prāmsū dadhānau vibudharṣabhārcitau
12080351 te vai bhagavato rūpe nara-nārāyaṇāv ṛṣī
12080353 dṛṣṭvotthāyādareṇocair nanāmāṅgena daṇḍa-vat
12080361 sa tat-sandarśanānanda-nirvṛtātmendriyāśayaḥ
12080363 hr̥ṣṭa-romāśru-pūrṇākṣo na sehe tāv udīkṣitum
12080371 utthāya prāñjaliḥ prahva autsukyād āśliṣann iva
12080373 namo nama itīśānau babhāṣe gadgadākṣaram
12080381 tayor āsanam ādāya pādayor avaniḥja ca
12080383 arhaṇenānulepena dhūpa-mālyair apūjayat
12080391 sukham āsanam āsīnau prasādābhimukhau munī
12080393 punar ānamya pādābhyām gariṣṭhāv idam abravīt
12080400 śrī-mārkaṇḍeya uvāca
12080401 kim varṇaye tava vibho yad-udīrito 'suḥ
12080402 saṁspandate tam anu vān-mana-indriyāṇi
12080403 spandanti vai tanu-bhr̥tām aja-śarvayoś ca
12080404 svasyāpy athāpi bhajatām asi bhāva-bandhuḥ
12080411 mūrti ime bhagavato bhagavaṁs tri-lokyāḥ
12080412 kṣemāya tāpa-viramāya ca mṛtyu-jityai
12080413 nānā bibharṣy avitum anya-tanūr yathedaṁ
12080414 sr̥ṣṭvā punar grasasi sarvam ivorṇanābhiḥ
12080421 tasyāvituḥ sthira-careṣitur aṅghri-mūlam
12080422 yat-stham na karma-guṇa-kāla-rajāḥ spr̥ṣanti
12080423 yad vai stuvanti ninamanti yajanty abhīkṣnam
12080424 dhyāyanti veda-hṛdayā munayas tad-āptyai

12080431 nānyam tavānghry-upanayād apavarga-mūrteḥ
12080432 kṣemaṁ janasya parito-bhiya īśa vidmaḥ
12080433 brahmā bibhety alam ato dvi-parārdha-dhiṣṇyaḥ
12080434 kālasya te kim uta tat-kṛta-bhautikānām
12080441 tad vai bhajāmy ṛta-dhiyas tava pāda-mūlam
12080442 hitvedam ātma-cchadi cātma-guroḥ parasya
12080443 dehādy apārtham asad antyam abhijñā-mātram
12080444 vindeta te tarhi sarva-manīṣitārtham
12080451 sattvaṁ rajasa tama itīśa tavātma-bandho
12080452 māyā-mayāḥ sthiti-layodaya-hetavo 'sya
12080453 līlā dhṛtā yad api sattva-mayī praśāntyai
12080454 nānye nṛṇām vyaśana-moha-bhiyaś ca yābhyām
12080461 tasmāt taveha bhagavann atha tāvakānām
12080462 śuklām tanuṁ sva-dayitām kuśalā bhajanti
12080463 yat sātvaṭaḥ puruṣa-rūpam uśanti sattvaṁ
12080464 loko yato 'bhayam utātma-sukhaṁ na cānyat
12080471 tasmai namo bhagavate puruṣāya bhūmne
12080472 viśvāya viśva-gurave para-daivatāya
12080473 nārāyaṇāya ṛṣaye ca narottamāya
12080474 haṁsāya saṁyata-gire nigameśvarāya
12080481 yaṁ vai na veda vitathākṣa-pathair bhramad-dhīḥ
12080482 santam svakeṣv asuṣu hr̥dy api dṛk-patheṣu
12080483 tan-māyayāvṛta-matiḥ sa u eva sākṣād
12080484 ādyas tavākhila-guror upasādyā vedam
12080491 yad-darśanam nigama ātma-rahāḥ-prakāśam
12080492 muhyanti yatra kavayo 'ja-parā yatantaḥ
12080493 tam sarva-vāda-viśaya-pratirūpa-śīlam
12080494 vande mahā-puruṣam ātma-nigūḍha-bodham
12090010 sūta uvāca
12090011 saṁstuto bhagavān ittham mārkaṇḍeyena dhīmatā
12090013 nārāyaṇo nara-sakhaḥ pṛita āha bhṛgūdvaham
12090020 śrī-bhagavān uvāca
12090021 bho bho brahmarṣi-varyo 'si siddha ātma-samādhinā
12090023 mayi bhaktyānapāyinyā tapaḥ-svādhyāya-saṁyamaiḥ
12090031 vyaṁ te parituṣṭaḥ sma tvad-br̥had-vrata-caryayā
12090033 varam pratīccha bhadrām te vara-do 'smi tvad-īpsitam
12090040 śrī-ṛṣir uvāca
12090041 jitaṁ te deva-deveśa prapannārti-harācyuta
12090043 vareṇaitāvatālam no yad bhavān samadṛśyata
12090051 gr̥hītvājādayo yasya śrīmat-pādābja-darśanam
12090053 manasā yoga-pakvena sa bhavān me 'kṣi-gocaraḥ
12090061 athāpy ambuja-patrākṣa puṇya-śloka-śikhāmaṇe
12090063 drakṣye māyām yayā lokaḥ sa-pālo veda sad-bhidām
12090070 sūta uvāca
12090071 itīdito 'rcitaḥ kāmam ṛṣinā bhagavān mune
12090073 tatheti sa smayan prāgād badary-āśramam īśvaraḥ
12090081 tam eva cintayann artham ṛṣiḥ svāśrama eva saḥ
12090083 vasann agny-arka-somāmbu-bhū-vāyu-viyad-ātmasu
12090091 dhyāyan sarvatra ca hariṁ bhāva-dravyair apūjayat
12090093 kvacit pūjām visasmāra prema-prasara-samplutaḥ
12090101 tasyaikadā bhṛgu-śreṣṭha puṣpabhadra-taṭe muneḥ
12090103 upāśinasya sandhyāyām brahman vāyur abhūn mahān
12090111 tam caṇḍa-śabdaṁ samudīrayantaṁ balāhakā anv abhavan karālāḥ
12090113 akṣa-sthaviṣṭhā mumucus taḍidbhiḥ svananta uccair abhi varṣa-dhārāḥ
12090121 tato vyadṛśyanta catuḥ samudrāḥ samantataḥ kṣmā-talam āgrasantaḥ
12090123 samīra-vegormibhir ugra-nakra-mahā-bhayāvarta-gabhīra-ghoṣāḥ
12090131 antar bahiś cādbhir ati-dyubhiḥ kharaiḥ
12090132 śatahradābhir upatāpitaṁ jagat
12090133 catur-vidham vīkṣya sahātmanā munir
12090134 jalāplutām kṣmām vimanāḥ samatrasat
12090141 tasyaivam udvīkṣata ūrmi-bhīṣaṇaḥ prabhañjanāghūrṇita-vār mahārṇavaḥ
12090143 āpūryamāṇo varaśadbhir ambudaiḥ kṣmām apyadhād dvīpa-varṣādribhiḥ samam
12090151 sa-kṣmāntarikṣam sa-divam sa-bhā-gaṇam
12090152 trai-lokyam āsīt saha digbhir āplutam
12090153 sa eka evorvarito mahā-munir

12090154 babhrāma vikṣipya jaṭā jaḍāndha-vat
12090161 kṣut-trṭ-parīto makarais timiṅgilair
12090162 upadruto vīci-nabhasvatāhataḥ
12090163 tamasy apāre patito bhraman diśo
12090164 na veda kham gām ca pariśrameṣitaḥ
12090171 kracin magno mahāvarte taralais tāḍitaḥ kvacit
12090173 yādobhir bhakṣyate kvāpi svayam anyonya-ghātibhiḥ
12090181 kvacic chokam kvacin moham kvacid duḥkham sukham bhayam
12090183 kvacin mṛtyum avāpnoti vyādhy-ādibhir utārditaḥ
12090191 ayutāyata-varṣāṇām sahasrāṇi śatāni ca
12090193 vyatīyur bhramatas tasmin viṣṇu-māyāvṛtātmanah
12090201 sa kadācid bhramaṁs tasmin pṛthivyāḥ kakudi dvijaḥ
12090203 nyāgrodha-potam dadṛṣe phala-pallava-śobhitam
12090211 prāg-uttarasyām śākhāyām tasyāpi dadṛṣe śiśum
12090213 śayānam parṇa-putake grasantaṁ prabhayā tamaḥ
12090221 mahā-marakata-śyāmaṁ śrīmad-vadana-paṅkajam
12090223 kambu-grīvam mahoraskam su-nasam sundara-bhruvam
12090231 śvāsaijad-alakābhātam kambu-śrī-karṇa-dāḍimam
12090233 vidrumādhara-bhāseṣac-choṇāyita-sudhā-smitam
12090241 padma-garbhāruṇāpāṅgam hr̥dya-hāsāvalokanam
12090243 śvāsaijad-vali-saṁvigna-nimna-nābhi-dalodaram
12090251 cārv-aṅgulibhyām pāṇibhyām unnīya caraṇāmbujam
12090253 mukhe nidhāya viprendro dhayantaṁ vīkṣya vismitaḥ
12090261 tad-darśanād vīta-pariśramo mudā protphulla-hṛt-paulma-vilocanāmbujaḥ
12090263 prahr̥ṣṭa-romādbhuta-bhāva-śāṅkitaḥ praṣṭum puras tam prasasāra bālakam
12090271 tāvac chiśor vai śvasitena bhārgavaḥ
12090272 so 'ntaḥ śarīram maśako yathāviśat
12090273 tatrāpy ado nyastam acaṣṭa kṛtsnaśo
12090274 yathā purāmuhyad atīva vismitaḥ
12090281 kham rodasī bhā-gaṇān adri-sāgarān dvīpān sa-varṣān kakubhaḥ surāsurān
12090283 vanāni deśān saritaḥ purākarān khetān vrajān āsrama-varṇa-vṛttayaḥ
12090291 mahānti bhūtāny atha bhautikāny asau kālam ca nānā-yuga-kalpa-kalpanam
12090293 yat kiñcid anyad vyavahāra-kāraṇam dadarśa viśvam sad ivāvabhāsitam
12090301 himālayam puṣpavaham ca tam nadīm nijāśramam yatra ṛṣī apaśyata
12090303 viśvam vipaśyañ chvasitāc chiśor vai bahir nirasto nyapatal layābdhau
12090311 tasmin pṛthivyāḥ kakudi prarūḍham vaṭam ca tat-parṇa-pute śayānam
12090313 tokam ca tat-prema-sudhā-smitena nirīkṣito 'pāṅga-nirīkṣaṇena
12090321 atha tam bālakam vīkṣya netrābhyām dhiṣṭhitam hr̥di
12090323 abhyayād ati-sāṅkliṣṭaḥ pariṣvaktum adhokṣajam
12090331 tāvat sa bhagavān sākṣād yogādhīśo guhā-śayaḥ
12090333 antardadha ṛṣeḥ sadyo yatthehānīśa-nirmitā
12090341 tam anv atha vaṭo brahman salilam loka-samplavaḥ
12090343 tirodhāyi kṣaṇād asya svāśrame pūrva-vat sthitaḥ
12100010 sūta uvāca
12100011 sa evam anubhūyedaṁ nārāyaṇa-vinirmitam
12100013 vaibhavam yoga-māyāyās tam eva śaraṇam yayau
12100020 śrī-mārkaṇḍeya uvāca
12100021 prapanno 'smy aṅghri-mūlam te prapannābhaya-dam hare
12100023 yan-māyayāpi vibudhā muhyanti jñāna-kāśayā
12100030 sūta uvāca
12100031 tam evam nibhṛtātmanam vṛṣeṇa divi paryaṭan
12100033 rudrānyā bhagavān rudro dadarśa sva-gaṇair vṛtaḥ
12100041 athomā tam ṛṣim vīkṣya giriśam samabhāṣata
12100043 paśyemaṁ bhagavan vipram nibhṛtātmendriyāśayam
12100051 nibhṛtoda-jhaṣa-vrāto vātāpāye yathārṇavaḥ
12100053 kurv asya tapasaḥ sākṣāt saṁsiddhim siddhi-do bhavān
12100060 śrī-bhagavān uvāca
12100061 naivecchaty āśiṣaḥ kvāpi brahmarṣir mokṣam apy uta
12100063 bhaktim parām bhagavati labdhavān puruṣe 'vyaye
12100071 athāpi saṁvadiṣyāmo bhavāny etena sādhunā
12100073 ayam hi paramo lābho nṛṇām sādhu-samāgamah
12100080 sūta uvāca
12100081 ity uktvā tam upeyāya bhagavān sa satām gatiḥ
12100083 īśanaḥ sarva-vidyānām īśvaraḥ sarva-dehinām
12100091 taylor āgamanam sākṣād īsayor jagad-ātmanoh

12100093 na veda ruddha-dhī-vṛttir ātmānam viśvam eva ca
12100101 bhagavāms tad abhijñāya giriśo yoga-māyayā
12100103 āviśat tad-guhākāśam vāyuś chidram iveśvaraḥ
12100111 ātmany api śivam prāptam tadit-piṅga-jaṭā-dharam
12100113 try-akṣam daśa-bhujam prāmsum udyantam iva bhāskaram
12100121 vyāghra-carmābaram śūla-dhanur-iṣv-asi-carmabhiḥ
12100123 akṣa-mālā-ḍamaruka-kapālam paraśum saha
12100131 bibhrāṇam sahasā bhātam vicakṣya hr̥di vismitaḥ
12100133 kim idaṁ kuta eveti samādher virato muniḥ
12100141 netre unmīlya dadṛṣe sa-gaṇam somayāgatam
12100143 rudram tri-lokaika-gurum nanāma śirasā muniḥ
12100151 tasmai saparyām vyadadhāt sa-gaṇāya sahomayā
12100153 svāgatāsana-pādyārghya-gandha-srag-dhūpa-dīpakaiḥ
12100161 āha tv ātmānubhāvena pūrṇa-kāmasya te vibho
12100163 karavāma kim īśāna yenedaṁ nirvṛtam jagat
12100171 namaḥ śivāya śāntāya sattvāya pramṛḍāya ca
12100173 rajo-juṣe 'tha ghorāya namas tubhyaṁ tamo-juṣe
12100180 sūta uvāca
12100181 evaṁ stutaḥ sa bhagavān ādi-devaḥ satām gatiḥ
12100183 parituṣṭaḥ prasannātmā prahasāms tam abhāṣata
12100190 śrī-bhagavān uvāca
12100191 varam vṛṇīṣva naḥ kāmam vara-deśā vyaṁ trayāḥ
12100193 amogham darśanam yeṣāṁ martyo yad vindate 'mṛtam
12100201 brāhmaṇāḥ sādhaveḥ śāntā niḥsaṅgā bhūta-vatsalāḥ
12100203 ekānta-bhaktā asmāsu nirvairāḥ sama-darśinaḥ
12100211 sa-lokā loka-pālās tān vandanty arcanty upāsate
12100213 aham ca bhagavān brahmā svayaṁ ca harir īśvaraḥ
12100221 na te mayy acyute 'je ca bhidāṁ aṅv api cakṣate
12100223 nātmanaś ca janasyāpi tad yuṣmān vyaṁ imahi
12100231 na hy am-mayāni tīrthāni na devāś cetanojjhitāḥ
12100233 te punanty uru-kālena yūyam darśana-mātrataḥ
12100241 brāhmaṇebhyo namasyāmo ye 'smad-rūpaṁ trayī-mayam
12100243 bibhraty ātma-samādhāna-tapaḥ-svādhyāya-samyamaiḥ
12100251 śravaṇād darśanād vāpi mahā-pātakino 'pi vaḥ
12100253 śudhyerann antya-jāś cāpi kim u sambhāṣaṇādibhiḥ
12100260 sūta uvāca
12100261 iti candra-lalāmasya dharmā-gahyopabṛmhitam
12100263 vaco 'mṛtāyanam ṛṣir nātrpyat karṇayoḥ piban
12100271 sa ciram māyayā viṣṇor bhrāmitaḥ karśito bhr̥sam
12100273 śiva-vāg-amṛta-dhvasta-kleśa-puñjas tam abravīt
12100280 śrī-mārkaṇḍeya uvāca
12100281 aho īśvara-līleyaṁ durvibhāvyā śarīriṇām
12100283 yan namantīśitavyāni stuvanti jagad-īśvaraḥ
12100291 dharmam grāhayitum prāyaḥ pravaktāraś ca dehinām
12100293 ācaranty anumodante kriyamāṇam stuvanti ca
12100301 naitāvatā bhagavataḥ sva-māyā-maya-vṛttibhiḥ
12100303 na duṣyetānubhāvas tair māyīnaḥ kuhakam yathā
12100311 sṛṣṭvedaṁ manasā viśvam ātmanānupraviśya yaḥ
12100313 guṇaiḥ kurvadbhir ābhāti karteva svapna-dṛg yathā
12100321 tasmai namo bhagavate tri-guṇāya guṇātmane
12100323 kevalāyādvitīyāya gurave brahma-mūrtaye
12100331 kaṁ vṛṇe nu param bhūman varam tvad vara-darśanāt
12100333 yad-darśanāt pūrṇa-kāmaḥ satya-kāmaḥ pumān bhavet
12100341 varam ekaṁ vṛṇe 'thāpi pūrṇāt kāmābhivarsaṇāt
12100343 bhagavaty acyutām bhaktim tat-pareṣu tathā tvayi
12100350 sūta uvāca
12100351 ity arcito 'bhiṣṭutaś ca muninā sūktayā girā
12100353 tam āha bhagavān charvaḥ śarvayā cābhinanditaḥ
12100361 kāmo maharṣe sarvo 'yam bhaktimāms tvam adhokṣaje
12100363 ā-kalpāntād yaśaḥ puṇyam ajarāmaratā tathā
12100371 jñānam trai-kālikam brahman vijñānam ca viraktimat
12100373 brahma-varcasvino bhūyāt purāṇācāryatāstu te
12100380 sūta uvāca
12100381 evaṁ varān sa munaye dattvāgāt try-akṣa īśvaraḥ
12100383 devyai tat-karma kathayann anubhūtam purāmunā

12100391 so 'py avāpta-mahā-yoga-mahimā bhārgavottamaḥ
 12100393 vicaraty adhunāpy addhā harāv ekāntatām gataḥ
 12100401 anuvarṇitam etat te mārkaṇḍeyasya dhīmataḥ
 12100403 anubhūtam bhagavato māyā-vaibhavam adbhutam
 12100411 etat kecid avidvāmsō māyā-saṁsṛtir ātmanaḥ
 12100413 anādy-āvartitam nṛṇām kādācitkam pracakṣate
 12100421 ya evam etad bhṛgu-varya varṇitam rathāṅga-pāṇer anubhāva-bhāvitam
 12100423 saṁśrāvayet saṁśrṇuyād u tāv ubhau tayor na karmāśaya-saṁsṛtir bhavet
 12110010 śrī-śaunaka uvāca
 12110011 athemam artham pṛcchāmo bhavantaṁ bahu-vittamam
 12110013 samasta-tantra-rāddhānte bhavān bhāgavata tattva-vit
 12110021 tāntrikāḥ paricaryāyām kevalasya śrīyaḥ pateḥ
 12110023 aṅgopāṅgāyudhākalmā kalpayanti yathā ca yaiḥ
 12110031 tan no varṇaya bhadrām te kriyā-yogaṁ bubhutsatām
 12110033 yena kriyā-naipuṇena martyo yāyād amartyatām
 12110040 sūta uvāca
 12110041 namaskṛtya gurūn vakṣye vibhūtī vaiṣṇavīr api
 12110043 yāḥ proktā veda-tantrābhyām ācāryaiḥ padmajādibhiḥ
 12110051 māyādyair navabhis tattvaiḥ sa vikāra-mayo virāt
 12110053 nirmito dṛśyate yatra sa-citke bhuvana-trayam
 12110061 etad vai pauraṣam rūpaṁ bhūḥ pādaḥ dyauḥ śiro nabhaḥ
 12110063 nābhiḥ sūryo 'kṣiṇī nāse vāyuḥ karmā dīśaḥ prabhoḥ
 12110071 prajāpatiḥ prajānam apāno mṛtyur īśituḥ
 12110073 tad-bāhavo loka-pālā manaś candro bhruvau yamaḥ
 12110081 lajjottaro 'dharo lobho dantā jyotsnā smayo bhramaḥ
 12110083 romāṇi bhūruhā bhūmno meghāḥ puruṣa-mūrdhajāḥ
 12110091 yāvān ayam vai puruṣo yāvatyā saṁsthayā mitaḥ
 12110093 tāvān asāv api mahā-puruṣo loka-saṁsthayā
 12110101 kaustubha-vyapadeśena svātma-jyotir bibharti ajaḥ
 12110103 tat-prabhā vyāpinī sāksāt śrīvatsam urasā vibhuḥ
 12110111 sva-māyām vana-mālākhyām nānā-guṇa-mayīm dadhat
 12110113 vāśā chando-mayām pītam brahma-sūtram tri-vṛt svaram
 12110121 bibharti sāṅkhyam yogaṁ ca devo makara-kuṇḍale
 12110123 maulim padam pārameṣṭhyam sarva-lokābhayaṁ-karam
 12110131 avyākṛtam anantākhyam āsanam yad-adhiṣṭhitaḥ
 12110133 dharma-jñānādibhir yuktaṁ sattvam padmam ihocyate
 12110141 ojaḥ-saho-bala-yutam mukhya-tattvam gadam dadhat
 12110143 apām tattvam dara-varām tejas-tattvam sudarśanam
 12110151 nabho-nibham nabhas-tattvam asim carma tamo-mayam
 12110153 kāla-rūpaṁ dhanuḥ śārngam tathā karma-mayeśudhim
 12110161 indriyāni śarān āhur ākūtīr asya syandanam
 12110163 tan-mātrāṇy asyābhivyaktim mudrayārtha-kriyātmatām
 12110171 maṇḍalam deva-yajanam dīkṣā saṁskāra ātmanaḥ
 12110173 paricaryā bhagavata ātmano durita-kṣayaḥ
 12110181 bhagavān bhaga-śabdārtham līlā-kamalam udvahan
 12110183 dharmam yaśā ca bhagavāms cāmara-vyajane 'bhajat
 12110191 ātapatram tu vaikuṇṭham dvijā dhāmākuto-bhayam
 12110193 tri-vṛd vedaḥ suparṇākhyo yajñam vahati puruṣam
 12110201 anapāyinī bhagavatī śrīḥ sāksād ātmano hareḥ
 12110203 viśvakṣenas tantra-mūrtir viditaḥ pārśadādhīpaḥ
 12110205 nandādayo 'ṣṭau dvāḥ-sthās ca te 'ṇimādyā harer guṇāḥ
 12110211 vāsudevaḥ saṅkarṣaṇaḥ pradyumnaḥ puruṣaḥ svayam
 12110213 aniruddha iti brahman mūrti-vyūho 'bhidhīyate
 12110221 sa viśvas taijasaḥ prājñas turīya iti vṛttibhiḥ
 12110223 arthendriyāśaya-jñānair bhagavān paribhāvīyate
 12110231 aṅgopāṅgāyudhākalmā pair bhagavāms tac catuṣṭayam
 12110233 bibharti sma catur-mūrtir bhagavān harir īśvaraḥ
 12110241 dvija-ṛṣabha sa eṣa brahma-yoniḥ svayam-drk
 12110242 sva-mahima-paripūrṇo māyayā ca svayaitat
 12110243 srjati harati pātīty ākhyayānāvṛtākṣo
 12110244 vivṛta iva niruktas tat-parair ātma-labhyaḥ
 12110251 śrī-kṛṣṇa kṛṣṇa-sakha vṛṣṇy-ṛṣabhāvani-dhruḅ-
 12110252 rājanya-vamśa-dahanānapavarga-vīrya
 12110253 govinda gopa-vanitā-vraja-bhṛtya-gīta
 12110254 tīrtha-śravaḥ śravaṇa-maṅgala pāhi bhṛtyān

12110261 ya idam kalya utthāya mahā-puruṣa-lakṣaṇam
12110263 tac-cittaḥ prayato japtvā brahma veda guhāśayam
12110270 śrī-śaunaka uvāca
12110271 śuko yad āha bhagavān viṣṇu-rātāya śṛṇvate
12110273 sauro gaṇo māsi māsi nānā vasati saptakaḥ
12110281 teṣāṃ nāmāni karmāṇi niyuktānām adhīśvaraiḥ
12110283 brūhi naḥ śraddadhānānām vyūham sūryātmano hareḥ
12110290 sūta uvāca
12110291 anādy-avidyayā viṣṇor ātmanaḥ sarva-dehinām
12110293 nirmīto loka-tantro 'yam lokeṣu parivartate
12110301 eka eva hi lokānām sūrya ātmādi-kṛd dhariḥ
12110303 sarva-veda-kriyā-mūlam ṛṣibhir bahudhōditaḥ
12110311 kālo deśaḥ kriyā kartā karaṇam kāryam āgamaḥ
12110313 dravyam phalam iti brahman navadhokto 'jayā hariḥ
12110321 madhv-ādiṣu dvādaśasu bhagavān kāla-rūpa-dhṛk
12110323 loka-tantrāya carati pṛthag dvādaśabhir gaṇaiḥ
12110331 dhātā kṛtasthalī hetir vāsukī rathakṛṇ mune
12110333 pulastyas tumburur iti madhu-māsam nayanty amī
12110341 aryamā pulaho 'thaujāḥ prahetiḥ puñjikasthalī
12110343 nāradaḥ kacchanīraś ca nayanty ete sma mādham
12110351 mitro 'triḥ pauraṣeyo 'tha takṣako menakā hahāḥ
12110353 rathasvana iti hy ete śukra-māsam nayanty amī
12110361 vasiṣṭho varuṇo rambhā saḥajanyas tathā huhūḥ
12110363 śukraś citrasvanaś caiva śuci-māsam nayanty amī
12110371 indro viśvāvasuḥ śrotā elāpatras tathāṅgirāḥ
12110373 pramlocā rākṣaso varyo nabho-māsam nayanty amī
12110381 vivasvān ugrasenaś ca vyāghra āsāraṇo bhṛguḥ
12110383 anumlocā śāṅkhapālo nabhasyākhyam nayanty amī
12110391 pūṣā dhanañjayo vātaḥ suṣeṇaḥ surucis tathā
12110393 ghṛtācī gautamaś ceti tapo-māsam nayanty amī
12110401 ṛtur varcā bharadvājaḥ parjanyaḥ senajit tathā
12110403 viśva airāvataś caiva tapasyākhyam nayanty amī
12110411 athāmśuḥ kaśyapas tārkṣya ṛtasenas tathorvaśī
12110413 vidyucchatrur mahāśāṅkhaḥ saho-māsam nayanty amī
12110421 bhagaḥ sphūrjo 'riṣṭanemir ūrṇa āyus ca pañcamāḥ
12110423 karkoṭakaḥ pūrvacittiḥ puṣya-māsam nayanty amī
12110431 tvaṣṭā ṛcika-tanayaḥ kambalaś ca tilottamā
12110433 brahmāpeto 'tha satajid dhṛtarāṣṭra iṣam-bharāḥ
12110441 viṣṇur aśvataro rambhā sūryavarcāś ca satyajit
12110443 viśvāmitro makhāpeta ūrja-māsam nayanty amī
12110451 etā bhagavato viṣṇor ādityasya vibhūtayāḥ
12110453 smarātām sandhyayor nīṇām haranty amho dine dine
12110461 dvādaśasv api māseṣu devo 'sau ṣaḍbhir asya vai
12110463 caran samantāt tanute paratreha ca san-matim
12110471 sāmarg-yajurbhis tal-liṅgair ṛsayāḥ samstuvanty amum
12110473 gandharvās tam pragāyanti nrtyanty apsaraso 'grataḥ
12110481 unnahyanti ratham nāgā grāmaṇyo ratha-yojakāḥ
12110483 codayanti ratham pṛṣṭhe nairṛtā bala-śālināḥ
12110491 vālahilyāḥ sahasrāṇi ṣaṣṭir brahmarsayo 'malāḥ
12110493 purato 'bhimukham yānti stuvanti stutibhir vibhum
12110501 evam hy anādi-nidhano bhagavān harir īśvaraḥ
12110503 kalpe kalpe svam ātmānam vyūhya lokān avaty ajaḥ
12120010 sūta uvāca
12120011 namo dharmāya mahate namaḥ kṛṣṇāya vedhase
12120013 brahmaṇebhyo namaskṛtya dharmān vakṣye sanātānān
12120021 etad vaḥ kathitam viprā viṣṇoś caritam adbhitam
12120023 bhavadbhir yad aham pṛṣṭo narāṇām puruṣocitam
12120031 atra saṅkīrtitaḥ sāksāt sarva-pāpa-haro hariḥ
12120033 nārāyaṇo hrīṣikeśo bhagavān sātvatām patiḥ
12120041 atra brahma param guhyam jagataḥ prabhavāpyayam
12120043 jñānam ca tad-upākhyānam proktam vijñāna-samyutam
12120051 bhakti-yogaḥ samākhyāto vairāgyam ca tad-āśrayam
12120053 pārīkṣitam upākhyānam nāradaḥkhyānam eva ca
12120061 prāyopaveśo rājarṣer vipra-śāpāt pārīkṣitaḥ
12120063 śukasya brahmarsabhasya samvādaś ca pārīkṣitaḥ

12120071 yoga-dhāraṇayotkrāntiḥ saṁvādo nāradājayoḥ
12120073 avatārānugītāṁ ca sargaḥ prādhāniko 'grataḥ
12120081 viduroddhava-saṁvādaḥ kṣattrī-maitreyayos tataḥ
12120083 purāṇa-saṁhitā-praśno mahā-puruṣa-saṁsthiḥ
12120091 tataḥ prakṛtikaḥ sargaḥ sapta vaikṛtikāś ca ye
12120093 tato brahmāṇḍa-sambhūtir vairājaḥ puruṣo yataḥ
12120101 kālasya sthūla-sūkṣmasya gatiḥ padma-samudbhavaḥ
12120103 bhūva uddharāṇe 'mbhodher hiraṇyākṣa-vadho yathā
12120111 ūrdhva-tiryag-avāk-sargo rudra-sargas tathaiiva ca
12120113 ardha-nārīśvarasyātha yataḥ svāyambhuvo manuḥ
12120121 śatarūpā ca yā strīṇāṁ ādyā prakṛtir uttamā
12120123 santāno dharma-patnīnāṁ kardamasya prajāpateḥ
12120131 avatāro bhagavataḥ kapilasya mahātmanaḥ
12120133 devahūtyāś ca saṁvādaḥ kapilena ca dhīmatā
12120141 nava-brahma-samutpattir dakṣa-yajña-vināśanam
12120143 dhruvasya caritaṁ paścāt pṛthoḥ prācīnabarhiṣaḥ
12120151 nāradasya ca saṁvādas tataḥ praiyavrataṁ dvijāḥ
12120153 nābhes tato 'nucaritam ṛṣabhasya bhāratasya ca
12120161 dvīpa-varṣa-samudrāṇāṁ giri-nady-upavarṇanam
12120163 jyotiś-cakrasya saṁsthānam pātāla-naraka-sthiḥ
12120171 dakṣa-jaṇma pracetobhyas tat-putrīṇāṁ ca santatiḥ
12120173 yato devāsura-narās tiryāṇ-naga-khagādayaḥ
12120181 tvāṣṭrasya jaṇma-nidhanam putrayoś ca dīter dvijāḥ
12120183 daityeśvarasya caritaṁ prahrādasya mahātmanaḥ
12120191 manv-antarānukathanam gajendrasya vimokṣaṇam
12120193 manv-antarāvatārāś ca viṣṇor hayaśīrādayaḥ
12120201 kaurmam mātsyam nārasimham vāmanam ca jagat-pateḥ
12120203 kṣīroda-mathanam tadvad amṛtārthe divaukasam
12120211 devāsura-mahā-yuddham rāja-vaṁśānukīrtanam
12120213 ikṣvāku-jaṇma tad-vaṁśaḥ sudyumnasya mahātmanaḥ
12120221 ilopākhyānam atroktam tāropākhyānam eva ca
12120223 sūrya-vaṁśānukathanam śaśādādyā nṛgādayaḥ
12120231 saukanyam cātha śaryāteḥ kakutsthasya ca dhīmataḥ
12120233 khatvāṅgasya ca māndhātuḥ saubhareḥ sagarasya ca
12120241 rāmasya kośalendrasya caritaṁ kilbiṣāpaham
12120243 nimer aṅga-parityāgo janakānām ca sambhavaḥ
12120251 rāmasya bhārgavendrasya niḥkṣatṛī-karaṇam bhūvaḥ
12120253 ailasya soma-vaṁśasya yayāter nahuṣasya ca
12120261 dauṣmanter bhāratasyāpi śāntanos tat-sutasya ca
12120263 yayāter jyeṣṭha-putrasya yador vaṁśo 'nukīrtitaḥ
12120271 yatrāvatīrṇo bhagavān kṛṣṇākhyo jagad-īśvaraḥ
12120273 vasudeva-gr̥he jaṇma tato vṛddhiś ca gokule
12120281 tasya karmāṇy apārāṇi kīrtitāny asura-dviṣaḥ
12120283 pūtanāsu-payāḥ-pānam śakaṭocchātanam śīśoḥ
12120291 tṛṇāvartasya niṣpeṣas tathaiiva baka-vatsayoḥ
12120293 aghāsura-vadho dhātrā vatsa-pālāvagūhanam
12120301 dhenukasya saha-bhrātuḥ pralambasya ca saṅkṣayaḥ
12120303 gopānām ca paritrāṇam dāvāgneḥ parisarpataḥ
12120311 damanam kāliyasyāher mahāher nanda-mokṣaṇam
12120313 vrata-caryā tu kanyānām yatra tuṣṭo 'cyuto vrataiḥ
12120321 prasādo yajña-patnībhyo viprāṇām cānutāpanam
12120323 govardhanoddhāraṇam ca śakrasya surabher atha
12120331 yajñabhiṣekaḥ kṛṣṇasya strībhiḥ kṛīḍā ca rātriṣu
12120333 śāṅkhacūḍasya durbuddher vadho 'riṣṭasya keśinaḥ
12120341 akrūrāgamanam paścāt prasthānam rāma-kṛṣṇayoḥ
12120343 vraja-strīṇāṁ vilāpaś ca mathurālokanam tataḥ
12120351 gaja-muṣṭika-cānūra-kamsādīnām tathā vadhaḥ
12120353 mṛtasyānayanam sūnoḥ punaḥ sādīpaner guroḥ
12120361 mathurāyām nivasatā yadu-cakrasya yat priyam
12120363 kṛtam uddhava-rāmābhyām yutena hariṇā dvijāḥ
12120371 jarāsandha-samānīta-sainyasya bahuśo vadhaḥ
12120373 ghātanam yavanendrasya kuśasthalyā niveśanam
12120381 ādānam pārijātasya sudharmāyāḥ surālayāt
12120383 rukmiṇyā haraṇam yuddhe pramathya dviṣato hareḥ
12120391 harasya jṛmbhaṇam yuddhe bāṇasya bhūja-kṛntanam

12120393 prāgjyotiṣa-patiṁ hatvā kanyānām haraṇam ca yat
12120401 caidya-pauṇḍraka-śālvānām dantavakrasya durmateḥ
12120403 śambaro dvividaḥ pītho muraḥ pañcajanādayaḥ
12120411 mähātmyam ca vadhas teṣām vārāṇasyāś ca dāhanam
12120413 bhārāvataṇam bhūmer nimittī-kṛtya pāṇḍavān
12120421 vipra-śāpāpadeśena saṁhāraḥ sva-kulasya ca
12120423 uddhavasya ca saṁvādo vasudevasya cādbhutaḥ
12120431 yatrātma-vidyā hy akhilā proktā dharma-vinirṇayaḥ
12120433 tato martya-parityāga ātma-yogānubhāvataḥ
12120441 yuga-lakṣaṇa-vṛttiś ca kalau nṛṇām upaplavaḥ
12120443 catur-vidhaś ca pralaya utpattis tri-vidhā tathā
12120451 deha-tyāgaś ca rājarṣer viṣṇu-rātasya dhīmataḥ
12120453 śākhā-praṇayanam ṛser mārkaṇḍeyasya sat-kathā
12120455 mahā-puruṣa-vinyāsaḥ sūryasya jagad-ātmanaḥ
12120461 iti coktaṁ dvija-śreṣṭhā yat pṛṣṭo 'ham ihāsmi vaḥ
12120463 līlavātāra-karmāṇi kīrtitānīha sarvaśaḥ
12120471 patitaḥ skhalitaś cārtaḥ kṣuttvā vā vivaśo gṛṇan
12120473 haraye nama ity uccair mucyate sarva-pātakāt
12120481 saṅkīrtyamāno bhagavān anantaḥ śrutānubhāvo vyasanam hi puṁsām
12120483 praviśya cittaṁ vidhunoty aśeṣam yathā tamo 'rko 'bhram ivāti-vātaḥ
12120491 mṛṣā giras tā hy asatīr asat-kathā na kathyate yad bhagavān adhokṣajaḥ
12120493 tad eva satyam tad u haiva maṅgalaṁ tad eva puṇyam bhagavad-guṇodayam
12120501 tad eva ramyam ruciram navam navam tad eva śāśvan manaso mahotsavam
12120503 tad eva śokārṇava-śoṣaṇam nṛṇām yad uttamaḥśloka-yaśo 'nugīyate
12120511 na yad vacaś citra-padam harer yaśo
12120512 jagat-pavitram pragṛṇīta karhicit
12120513 tad dhvāṅkṣa-tīrtham na tu haṁsa-sevitam
12120514 yatrācyutas tatra hi sādhave 'malāḥ
12120521 tad vāg-visargo janatāgha-samplavo yasmin prati-ślokaṁ abaddhavaty api
12120523 nāmāny anantasya yaśo 'nkitāni yat śṛṇvanti gāyanti gṛṇanti sādhaveḥ
12120531 naiṣkarmyam apy acyuta-bhāva-varjitam
12120532 na śobhate jñānam alaṁ nirañjanam
12120533 kutaḥ punaḥ śāśvad abhadram īśvare
12120534 na hy arpitam karma yad apy anuttamam
12120541 yaśaḥ-śriyām eva pariśramam paro varṇāśramācāra-tapaḥ-śrutādiṣu
12120543 avismṛtiḥ śrīdhara-pāda-padmayor guṇānuvāda-śravaṇadarādibhiḥ
12120551 avismṛtiḥ kṛṣṇa-padāravindayoḥ kṣiṇoty abhadraṇi ca śam tanoti
12120553 sattvasya śuddhiṁ paramātma-bhaktiṁ jñānam ca vijñāna-virāga-yuktam
12120561 yūyam dvijāgryā bata bhūri-bhāgā yac chaśvad ātmany akhilātma-bhūtam
12120563 nārāyaṇam devam adevam īsam ajasra-bhāvā bhajatāviveśya
12120571 aham ca saṁsmārīta ātma-tattvam śrutam purā me paramarṣi-vaktrāt
12120573 prāyopaveśe nṛpateḥ parīkṣitaḥ sadasy ṛṣiṇām mahatām ca śṛṇvatām
12120581 etad vaḥ kathitam viprah kathanīyora-karmaṇaḥ
12120583 mähātmyam vāsudevasya sarvāsubha-vināśanam
12120591 ya etat śrāvayen nityam yāma-kṣaṇam ananya-dhīḥ
12120593 ślokaṁ ekaṁ tad-ardham vā pādam pādārdham eva vā
12120595 śraddhāvān yo 'nuśṛṇuyāt punāty ātmānam eva saḥ
12120601 dvādaśyām ekādaśyām vā śṛṇvann āyuṣyavān bhavet
12120603 paṭhaty anaśnan prayataḥ pūto bhavati pātakāt
12120611 puṣkare mathurayām ca dvāravatyām yatātmavān
12120613 upoṣya saṁhitām etām paṭhitvā mucyate bhayāt
12120621 devatā munayaḥ siddhāḥ pitaro manavo nṛpāḥ
12120623 yacchanti kāmān gṛṇataḥ śṛṇvato yasya kīrtanāt
12120631 ṛco yajūṁṣi sāmāni dvijo 'dhītyānuvindate
12120633 madhu-kulyā ghr̥ta-kulyāḥ payaḥ-kulyāś ca tat phalam
12120641 purāṇa-saṁhitām etām adhītya prayato dvijaḥ
12120643 proktaṁ bhagavatā yat tu tat padam paramam vrajet
12120651 vipro 'dhītyāpnuyāt prajñām rājanyodadhi-mekhalām
12120653 vaiśyo nidhi-patitvam ca śūdraḥ śudhyeta pātakāt
12120661 kali-mala-saṁhati-kālano 'khileśo harir itaratra na gīyate hy abhīkṣnam
12120663 iha tu punar bhagavān aśeṣa-mūrtiḥ paripaṭhito 'nu-padam kathā-prasaṅgaiḥ
12120671 tam aham ajam anantam ātma-tattvam jagad-udaya-sthiti-saṁyamātma-śaktim
12120673 dyu-patibhir aja-śakra-śaṅkarādyair duravasita-stavam acyutam nato 'smi
12120681 upacita-nava-śaktibhiḥ sva ātmany uparacita-sthira-jaṅgamālayāya
12120683 bhagavata upalabdhi-mātra-dhamne sura-ṛṣabhāya namaḥ sanātānyāya

12120691 sva-sukha-nibhrta-cetās tad-vyudastānya-bhāvo
 12120692 'py ajita-rucira-līlākṛṣṭa-sāras tadīyam
 12120693 vyatanuta kṛpayā yas tattva-dīpaṁ purāṇam
 12120694 tam akhila-vṛjina-ghnam vyāsa-sūnum nato 'smi
 12130010 sūta uvāca
 12130011 yaṁ brahmā varuṇendra-rudra-marutaḥ stuvanti divyaiḥ stavair
 12130012 vedaiḥ sāṅga-pada-kramopaniṣadair gāyanti yaṁ sāma-gāḥ
 12130013 dhyānāvasthita-tad-gatena manasā paśyanti yaṁ yogino
 12130014 yasyāntaṁ na viduḥ surāsura-gaṇā devāya tasmai namaḥ
 12130021 pṛṣṭhe bhrāmyad amanda-mandara-giri-grāvāgra-kaṇḍūyanān
 12130022 nidrāloḥ kamaṭhākṛter bhagavataḥ śvāsānilāḥ pāntu vaḥ
 12130023 yat-saṁskāra-kalānuvartana-vaśād velā-nibhenāmbhasām
 12130024 yātāyātam atandritam jala-nidher nādyāpi viśrāmyati
 12130031 purāṇa-saṅkhyā-sambhūtim asya vācya-prayojane
 12130033 dānam dānasya mātmyam pāthādeś ca nibodhata
 12130041 brāhmaṇam daśa sahasrāṇi pādman pañcāṣṭi ca
 12130042 śrī-vaiṣṇavam trayo-vimśac catur-vimśati śaivakam
 12130051 daśāṣṭau śrī-bhāgavataṁ nāradaṁ pañca-vimśati
 12130053 mārkaṇḍam nava vāhnam ca daśa-pañca catuḥ-śatam
 12130061 catur-daśa bhaviṣyam syāt tathā pañca-śatāni ca
 12130063 daśāṣṭau brahma-vaivartam laingam ekādaśaiva tu
 12130071 catur-vimśati vārāham ekāśīti-sahasrakam
 12130073 skādam śatam tathā caikam vāmanam daśa kīrtitam
 12130081 kaurmam sapta-daśākhyātam mātmyam tat tu catur-daśa
 12130083 ekona-vimśat sauparṇam brahmāṇḍam dvādaśaiva tu
 12130091 evam purāṇa-sandohaś catur-lakṣa udāhṛtaḥ
 12130093 tatrāṣṭadaśa-sāhasram śrī-bhāgavataṁ iṣyate
 12130101 idam bhagavatā pūrvam brahmaṇe nābhi-pānkaje
 12130103 sthitāya bhava-bhītāya kāruṇyāt samprakāśitam
 12130111 ādi-madhyāvasāneṣu vairāgyākhyāna-saṁyutam
 12130113 hari-līlā-kathā-vrātā-mṛtānandita-sat-suram
 12130121 sarva-vedānta-sāram yad brahmātmaikatva-lakṣaṇam
 12130123 vastv advitīyam tan-niṣṭham kaivalyaika-prayojanam
 12130131 prauṣṭhapadyām paurṇamāsyām hema-simha-samanvitam
 12130133 dadāti yo bhāgavataṁ sa yāti paramām gatim
 12130141 rājante tāvad anyāni purāṇāni satām gaṇe
 12130143 yāvad bhāgavataṁ naiva śrūyate 'mṛta-sāgaram
 12130151 sarva-vedānta-sāram hi śrī-bhāgavatam iṣyate
 12130153 tad-rasāmṛta-triptasya nānyatra syād ratiḥ kvacit
 12130161 nimna-gānām yathā gaṅgā devānām acyuto yathā
 12130163 vaiṣṇavānām yathā śambhuḥ purāṇānām idam tathā
 12130171 kṣetrāṇām caiva sarveṣām yathā kāsī hy anuttamā
 12130173 tathā purāṇa-vrātānām śrīmad-bhāgavataṁ dvijāḥ
 12130181 śrīmad-bhāgavataṁ purāṇam amalāṁ yad vaiṣṇavānām priyam
 12130182 yasmin pāramahāmsyam ekam amalāṁ jñānam param gīyate
 12130183 tatra jñāna-virāga-bhakti-sahitam naiṣkarmyam āviskṛtam
 12130184 tac chṛṇvan su-paṭhan vicāraṇa-paro bhaktyā vimucyen naraḥ
 12130191 kasmai yena vibhāsito 'yam atulo jñāna-pradīpaḥ purā
 12130192 tad-rūpeṇa ca nārādāya munaye kṛṣṇāya tad-rūpiṇā
 12130193 yogīndrāya tad-ātmanātha bhagavad-rātāya kāruṇyatas
 12130194 tac chuddham vimalam viśokam amṛtam satyam param dhīmaḥ
 12130201 namas tasmai bhagavate vāsudevāya sākṣiṇe
 12130203 ya idam kṛpayā kasmai vyācacakṣe mumukṣave
 12130211 yogīndrāya namas tasmai śukāya brahma-rūpiṇe
 12130213 saṁsāra-sarpa-daṣṭam yo viṣṇu-rātam amūmucat
 12130221 bhava bhava yathā bhaktiḥ pādayos tava jāyate
 12130223 tathā kuruṣva deveśa nāthas tvaṁ no yataḥ prabho
 12130231 nāma-saṅkīrtanam yasya sarva-pāpa praṇāśanam
 12130233 praṇāmo duḥkha-śamanas taṁ namāmi harim param

For a translation of this text visit bhagavata.org